BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
23 Q
22 M
14-12-K-11

14 - 12 - K - 11

Antonii trombette Patauini minoriſte
theologi opus in Metaphyſicā Ariſt.
Paduc in thomiſtas diſcuſſum: Cum
qōnibus perutiliſſimis antiquioribus
adiectis in optimā ſerieꝫ redactis: ⁊ for
malitates eiuſdē cum additionibus ⁊
dilucidatione diligenti exculte.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

L. 19. D. 5

¶ Reuerendiſſimo in chriſto patri & omnium litteratorũ eminentiſſimo. D. Domino Dominico Gri
mani &. S. Nicolai inter imagines praeſbytero cardinali: & patriarchæ aquilegienſi. Fr Antonius trom
beta ordinis minorum humillimus ſeruus ſeſe ſupplex cõmendat.

CVm pluribus iam ãnis elapſis ex cõmuni decreto ſcholarium in hoc gymnaſio patauino me
ad traditionem metaphyſice contuliſſem: interlegendo difficultates locis congruentib⁹ mul-
tas exagitandas edideram; quas ſcholares ſatis confuſe collectas in uolumen redegerunt: &
ſtudioſi doctrinæ doctoris ſubtilis: ut cõmode his intendere poſſent: eas imprimendas tradi
derũt: quas cum ſolum inordinatas: ſed plurimum deprauatas inſpicerem; ipſas erroribus abiectis in or-
dinem aliquem redigere curaui: ut eorum uoluntati pariter: & fructui cõſulerem; quo doctrinam docto-
ris: quem ſequimur: præclaram & ſaluberrimam facilius aſſequi poſſent; qua qui præditi ſunt: omnem
cuiuſq; diſcipline laudem: atq; intelligentiam ſibi uendicaſſe uidentur: & ut utar teſte. D. tua reuerẽdiſſi-
ma: q̃q̃ ab ineunte adoloſcentia omni diſciplinarum genere ſemper florueris: adeo ut non humanum:
ſed celeſtem animum ſcientiarum omnium & uirtutum ornamentis imbutũ præte ferre uiſus ſis: quaſi
Platonis ſententiam conteſtans: habitus morales ſimul & intellectuales eſſe nobis innatos; tamen cum
huius achademiæ ſcoticæ fontẽ exhauſeris: & de doctrina eius argumenta plurima & glorioſa præſtite-
ris: te maiorem in modum tanq̃ numen aliquod cœlo demiſſum laudãt uniuerſi: colunt: & admirantur.
Itaq; cum his: aliis etiam non prætermiſſis; maxime delecteris: qui cõmentaria in expoſitionem docto
ris ſuper ſententias maxima. & ab omnib⁹ deſiderata, ingenioſiſſime: & pluſq̃ dici poſſit argutiſſime edi-
diſti: quibus ingenium tuum excellentiſſimum & diuinũ maxime comprobatur. Quaſdam noſtras di-
ſputationes quæſtionibus ſupradictis adiectas: eas præſertim; quas ad. D. tuam reuerendiſſimam ſcripſi
mus: dum ſeſe apud nos contineret: & ſuum patriarchatum aquilegienſem adiret: ſacro nomini tuo dica
re conſtitui; non quo hæc inſpectione tua digna exiſtimem: q tenuiſſima ſint: & inopem mineruam ſa-
piant; ſed ut meam in amplitudinem tuam: ſeruitutem & obſeruantiam aliquo argumento agnoſcas:
cui me atq; ingenii mei uires omnes ac ſtudia dedicaui: has quæſtiones cum his prioribus collectis: ideo
adiunxi ut ſuppleant earum defectum diminutionẽq;: cum præſertim materiis metaphyſicalibus in or
dine librorum Ariſto. deſſent plurimæ: ac locis illis: que poſterius editæ ſunt: maxime conuenirent. Has
igitur minutas noſtras editiones pro tua ſingulari clæmentia benigne digneris excipere; in quibus non
rei dignitatem; ſed meæ in reuerendiſſimam. D. tuam ſeruitutis ſtudium: & uoluntatis promptitudinẽ
metieris: quas cum legeris: me tibi dicatiſſimum ſeruum: ac deuotiſſimum eſſe proſpicies. Valeat ampli
tudo tua reuerendiſſima: cui me humiliter cõmitto, Paduæ die. xiiii. Iunii. Mccccc. ii.

¶ Queſtiones Metaphiſicales Eximij ſacre Theologie Docto. M. Antonij Trombete Patauini ordi. Minorum in Phamoſiſſ. Uniuerſitate Pad. ab eodē edite: lecte: ⁊ diſputate ad concurrentiā M. Fra. Neritonenſis ordi. Predi. ſequuntur. Queſtio .j.

QUoniam teſte Ar. pmo celi tex. cōmē. 110. ſiquis diuiſo multiplr vtaſ tanq̄ idiuiſo imanifeſtū eſt ſm quā nām ipſi acciderit qd̄ dī. Jcirco iſiſtēdo circa diuiſionē entis: qd̄ cōiter ponit ſubiectū metaphiſice. Querit. ¶ Utrū ens prima diuiſione diuidatur per finitū ⁊ infinitū. Et anteq̄ arguatur ad partes: declaraſ titulus qōnis: in quo pmus terminus declarandus eſt ly finitum ⁊ infinitū. ¶ Pro cuius intelligentia eſt notādum: q̄ vt habet Ariſt. primo phiſicorū. tex. cōmē. 15. Ratio finiti ⁊ infiniti quantitati ꝯgruit. Et habet ibi cōmentator q̄ quātum eſt genus ifiniti. Quātitas autē eſt duplex: quedā eſt quātitas molis: quedam eſt quātitas virtutis: quantitas molis eſt quātitas: ſm quā aliquid extendiſ: ⁊ eſt dimenſionatum aliqua triū dimenſionum. quātitas virtutis eſt quātitas pfectionalis: de qua hꝫ Aug. 6. de trinitate. c. 8. Jn his que mole magna nō ſunt: idem eſt maius qd̄ melius. Scḋm hanc duplicē quātitatē poſſumus diſtinguere duplicē infinitatē: quedā eſt ifinitas in quātitate molis: quedā in quātitate virtutis. prima ifinitas eſt puationi ⁊ potētie annexa: ⁊ appellaſ tale ifinitū: ifinitum potentiale ſeu in potētia. de quo loquiſ Ariſt. in. 3. phiſico. tex. cōmē. 63. q̄ ifinitum eſt cuius quātitatem q̄ntūcunq; accipientibus ſemper reſtat aliquid accipere. Jnfinitū in quātitate virtutis eſt ifinitū in actu. Et ſic deſcribiſ. q̄ eſt illud qd̄ qd̄cūq; finitum datū vltra quācunq; pportionem finitam ſignabilem adhuc excedit: ⁊ tale ifinitum eſt illud qd̄ continet in ſe omnē entitatē ⁊ omnem perfectionē quātum poſſibile eſt talē entitatē ꝯtineri in aliquo vno: quod dico: qꝛ nō eſt poſſibile qd̄libet ens cōtineri realr̄ aut formaliter in aliquo vno: ſed ſolū virtualr̄ ⁊ eminenter. Sicut dicitur q̄ deus eſt bos: capra: aurum: lignum. non realr̄ aut formalr̄: ſed ſolū eminenter: qꝛ omnis perfectio que eſt in creaturis reperitur in deo pfectiori modo q̄ ſit in ipſis creaturis. Et ſic ꝯtinere eſt cōtinere virtualiter ⁊ eminenter. ſicut ducatus cōtinet ſoldū eminenter: qꝛ ꝯtinet ipſum ſm eſſe aureum: ⁊ nō ſm eſſe argenteū: qui tñ ſoldus hꝫ eſſe argenteū in ſeipſo. Sic qd̄libet ens ⁊ omnis perfectio eius (quā ꝯtineaſ in deo tanq̄ in pn° ⁊ cā ſimpliciter prima) contineſ in deo ſub eſſe indepēdenti: ⁊ ēt ſub eſſe actualiſſimo. ⁊ cum talis perfectio ſit in creatura in eſſe dependēti: ⁊ in eſſe potentiali: ſequiſ q̄ perfectiori modo in deo ꝯtineſ: q̄ in creatura. ⁊ cum omnes creature poſſibiles eſſe ſint infinite: deus cōtinens perfectiones infinitas: erit infinitus intenſiue. ⁊ ſic excedet quodlibet finitū vltra quācunq; proportionē finitā aſſignabilem. Sicut dictū eſt de duplici infinito: ſic dicendū eſt de finito. nā quoddā eſt finitū in quantitate molis: ⁊ quoddam finitū in q̄ntitate virtutis ⁊c̄. Ex his ad propoſitū: in titulo qōnis non accipiſ infinitū aut finitū in quantitate molis: ſed in quantitate virtutis. ¶ Et arguiſ primo negatiue ad qōnem. Jlla diuiſio non eſt prima: qua daſ altera prior: iſta eſt hꝫ. que eſt per finitū ⁊ infinitū: ergo ⁊c̄. maior eſt nota: ⁊ minor pbaſ. Ens prius diuidiſ per ens reale: ⁊ ens rōnis: q̄ per finitū ⁊ infinitū: qꝛ finitū ⁊ infinitū iportat q̄ntitatē virtutis que cōpetit enti reali: ergo qd̄libet qd̄ eſt finitū vel infinitū: eſt ens reale. Probaſ eadē minor etiā. qꝛ ens rōnis eſt precaſe reſpectus rōnis: qd̄ cū ſit minime entitatis: nō importat aliquam q̄ntitatem virtutis: ergo qd̄libet finitū ⁊ infinitū eſt ens reale. Sed diuiſio que eſt entis realis: preſupponit illā q̄ eſt entis realis ⁊ rōnis: ⁊ ſemp preſuppoſitū eſt prius preſupponente. Sequiſ ergo q̄ illa eſt prior que eſt per ens reale ⁊ rōnis. ¶ Scḋo pncipalr̄ arguiſ ex fundamentis Sco. Preſupponēdo pmo ſm ipm̄ q̄ finitū ⁊ infinitū que diuidūt ens: diſtinguunſ ex nā rei ab ente. Scḋo preſupponiſ q̄ vnūquodq; per ꝓpriā vnitatē eſt indiſtinctū a ſe: ⁊ diſtinctū a quolibet alio. qꝛ vnitas vniuſcuiuſq; rei eſt illud ſup qd̄ fundaſ ipſa diſtinctio. Jſtis ſtantibus arguiſ. Ens diſtinguiſ ex nā rei per Sco. a finito. ſed qd̄cūq; diſtinguiſ ab alio prius eſt vnum in ſe ⁊c̄. ex ſcḋo preſuppoſito. ergo prius ens eſt vnū q̄ ſit finitū: ⁊ vlterius cū ſimili modo ſe habeat ad finitū: prius ens erit vnū q̄ infinitū. Probaſ ꝯñtia prima. Jn eo ſigno in quo ens diſtinguiſ a finito nō intelligiſ ſibi competere finitas: qꝛ vt ſic nō diſtingueretſ ab ipſa: ⁊ in tali ſigno eſt vnū. alioquin nō diſtingueretſ: ergo vnitas eſt intimior q̄ finitas. ¶ Tertio pncipalr̄ arguiſ. Homo eſt finitus. Aut finiſ in genere: aut in drīa vltima. Nō in genere: qꝛ drīa vltima eſt tota ſbā rei complexiue. vt vult Ari. 7. metaph. tex. cōmen. 43. ergo finitur homo in ipſa drīa vltima. Ex quo ſequiſ: q̄ cū homo inq̄ntum aīal ſit vnū ⁊ nō finitū: per prius aduenit homini vnitas q̄ finitas. ¶ Jtē quarto arguiſ. Jllud qd̄ eſt tranſcendens eſt intimi° enti q̄ illud qd̄ non eſt trāſcendens. vnitas eſt tranſcendēs. finitas ⁊ infinitas non. qd̄ pbaſ de ifinito: qꝛ infinitū tm̄ vni competit. tranſcendens aūt competit pluribꝰ. ergo ſequiſ ꝓpoſitū: q̄ vnitas eſt prior infinitate ⁊ etiā finitate. ¶ Jtē vltimo arguiſ. Jnfinitū eſt illud qd̄ aggregat in ſe omnē pfectionē ſimplr̄. ſed non pōt in ſe ꝯtinere omnes perfectiones ſimplr̄ ſine multitudine ⁊ vnitate: ergo prius aliquid ꝯtinet in ſe vnitatē ⁊ multitudinē q̄ infinitatē: qm̄ infinitas ſequiſ ad ꝯtinentiā vnitiuā oīum perfectionū ſimplr̄. Confirmaſ. Nā Scotus ponit iter q̄litates attributoꝝ diſtinctionē formalē. ſed diſtinctio fundaſ ſuper vnitatē ⁊ preſupponit ipſam. ⁊ qꝛ vnū eſt qd̄ eſt indiuiſum a ſe: ⁊ diuiſum a quolibet alio: ergo anteq̄ attributa intelligantur infinita: preintelliguntur habere vnitatem ⁊ multitudinem.

Ad oppoſitum tñ arguitur. Sicut ſe habet quātitas molis ad ſbā: ita ſe habet quantitas virtutis ad ipſum ens. Sed ſic eſt q̄ quātitas molis eſt intimior ſbe q̄ qualitas: ⁊ alia pdicamenta. ſic ergo erit de quātitate virtutis: q̄ erit intimior enti. ergo ⁊c̄. maior pꝫ per ꝯuenientem ſimilitudinē: qꝛ ſicut quantitas molis inſequiſ ſbām rōne mā̄: ſic quātitas virtutis inſequiſ ens ſm rōnem entitatis. minor pbatur: qꝛ q̄litas ⁊ cetera accidētia māīa de neceſſitate preſupponunt ipſam quātitatem: alioquin vt dicit S. Tho. qualitas eſſet ſenſibilis ⁊ inſenſibilis: quare ⁊c̄.

Jn iſta qōne ſunt tres articuli. Jn pmo declarabiſ poſitio Doctoris ſub. Jn ſcḋo poneſ ꝯcluſio reſponſiua ad queſtionē. Deinde tertio reſpondebitur ad argumenta in principio queſtionis.

Circa primum arti. ſunt duo notāda. Eſt pmo aduertēdū q̄ opio Doc. ſubti. eſt q̄ ens prima diuiſione diuiditur per quantū ⁊ non quantum. Jntelligendo per quantū quod includit quantitatem virtutis: ⁊ aliquem gradum perfectionalem. per non quantum intelligendo relationes diuinas. ſicut paternitas in patre: filiatio in filio: ſpiratio paſſiua in ſpiritu. ſ. Jſta non poſſunt eſſe quanta. Declara-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

tur:quia ſi ſic eum paternitas ſit in patre formalr̄ ⁊ non in filio:filius careret formalr̄ aliqua perfectione quā haberet pater.ſ. illa quā includeret ipſa paternitas. ¶ Declaraẜ hoc idem aliter. Si.n.paternitas ꝯtinet quantitatem virtutis:illa quātitas virtutis aut eſſet finita:aut infinita. Non eſt dandum p̄mum:q̄ omne finitū (cum habeat rōnem partis reſpectu infiniti ⁊ excedaẜ ab ipſo) habet rōnem imp̄fcti ⁊ ꝓpter hoc dixit Ariſto.3.phiſi.tex.cōmē.64.vbi vult ꝙ totuꝫ ⁊ perfectum ſunt idem.⁊ econūi ꝙ pars inquantū pars dicit imperfectionē:q̄ exceditur a toto:⁊ cuꝫ nullū imperfectū inueniaẜ formaliter in deo:nullum finitū pōt reperiri in patre formalr̄. Nō pōt etiā dici:ꝙ paternitas in patre diuino ſit infinita formaliter:q̄ omne formalr̄ infinitum eſt ens primuꝫ ſimpliciter:per cuius acceſſum ⁊ receſſum menſuraẜ quodlibet ens quantū. Sed nullus reſpectus pōt eſſe ens p̄mū ſimpl̄r:q̄ abſolutuꝫ eſt prius reſpectiuo:ergo paternitas in patre non pōt eſſe formalr̄ infinita. Licet cōcedaẜ eſſe infinita fundamentalr̄ ⁊ identice.ſ.per identitatē ad eēntiam diuinam:q̄.ſ.eſt eadem realr̄ eſſentie.q̄uis diſtinguatur ab ea formaliter. ¶ Inſurgit vna difficultas circa ea que dicta ſunt. Dictum eſt ꝙ relatio in diuinis nō eſt formalr̄ quanta de mente Scoti. Cōtra. Magis videtur ꝙ relatio diuina ſit formalr̄ quāta : q̄ꝫ relatio creata. Sed iſta que eſt in creaturis ſm̄ Doctorē ſubti.eſt formaliter quanta:qd̄ probaẜ. Tum q̄ cōtineẜ ſub ente finito: qd̄ eſt formalr̄ quantū. Tum q̄ per ipſuꝫ docto.ſubtileꝫ in p̄mo ſniarum.di.28.q.vltima. Genus relationis diuidiẜ per dr̄ias oppoſitas:quarum vna eſt nobilior reliqua:ergo relinquit:ꝙ multo magis hoc debet ꝯcedi de relatione diuina. ¶ Ad hoc nonnulli reſpondent dicendo : ꝙ nō fuit de intentiōe doctoris remouere a relatiōe omnē quantitatē virtutis:ſed ſolum illaꝫ que ſpectat ad rōnem p̄ncipij actiui:volens ꝙ relatio nō poſſit eſſe p̄ncipiū actiuū.ſicut nec pōt per ſe terminare actionem aut motū:vt vult Ari.5.phiſi. ¶ Sed ꝯtra:q̄ data iſta reſpōſione ſequereẜ ꝙ pariformiter negaſſet a quantitate molis(que eſt genus ⁊ predicamentū)quantitatē virtutis: ſicut negauit a relatiōe:q̄ eque bene q̄ꝫtitas molis non eſt de formis actiuis ſicut nec ipſa relatio : ergo ſequereẜ ꝓpoſitum : ꝙ vtrobiqꝫ negaſſet huiuſcemodi q̄ꝫtitatem virtutis:quod m̄ nō fecit. ¶ Oꝫ ſi tu dicas:quantitas eſt p̄ncipiuꝫ actiuū in ſenſum actione intentionali. Contra: q̄ ſenſibile cōe non cauſat propriā ſpeciem in ſenſu : ſed ſolum diuerſificat actionē in ipſo:⁊ cauſat diuerſum modum imutandi. ¶ Ideo dicendum eſt aliter:ꝙ ideo relatio diuina non pōt eſſe quanta : q̄ ſibi repugnat finitas aut infinitas intenſiua. Non.n.pōt eſſe finita formalr̄:q̄ tūc hēret rōnem partis:⁊ tunc ſequereẜ ꝙ eſſet entitas imperfecta. Neqꝫ pōt eſſe formalr̄ infinita:q̄ tūc eſſet formaliter ens p̄m:vt dictū eſt ſuperius.p̄m autē.ſ.eſſe finitū ⁊ eē partē nō repugnat relatiōi create.igiẜ ⁊c̄. ¶ Scd̄o notandum eſt p̄ncipaliter:ꝙ quantitas virtutis quedaꝫ competit rei ſm̄ eſſe eſſentie ⁊ quiditatiuū:quedā ſm̄ eſſe indiuiduale. Prima quātitas inſequiẜ vltimā dr̄iam ſpecificam ꝯſtitutā ſpeciei:que dr̄ia dr̄ ex.7.metaphi.(vt allegatum eſt)eſſe completiue ⁊ pfectiue tota ſb̄a rei. Scd̄a q̄ꝫtitas virtutis cōpetit rei rōne ꝓprietatis idiuidualis: penes quā q̄ꝫtitatem nō eſt ordo eſſentialis inter indiuidua. Dicente Ariſt.3.metaph̄.tex.cō.11(in hoc cōmendāte Platonem qui ponebat ideas ſp̄erum ⁊ nō generꝫ)ꝙ inter ſp̄es eſt ordo eſſentialis:⁊ non inter indiuidua.volens ꝙ in indiuiduis nō eſt hoc prius ⁊ illud poſterius: ꝓpter aliquā q̄ꝫtitatē ꝯtitem ip̄m eſſe indiuiduale. Exēplificatur de iſtis qualitatibus. Certum eſt ꝙ albedo eſt perfectior eſſentialiter q̄ꝫ nigredo. Nigredo tamen vt 4.eſt perfectior accidentaliter ⁊ indiuidualiter albedine vt.2.⁊ idē eſt excedēs eēntialr̄ aliud: ⁊ ab illo exceſſuꝫ accidentaliter. Prefectio eſſentialis ſeu q̄ꝫtitas eſt demonſtrabilis de ipſa q̄ditate vel eſſentia. Sed pfectio accidentalis nō pōt demōſtrari:q̄ diffinitio ⁊ demonſtratio nō eſt ſingularium:vt habeẜ in primo poſteriorum:⁊ in.7. metaphi.tex.cōmē.53.

His premiſſis de ſcd̄o art.poniẜ ꝯcluſio reſꝑ̄ſiua ad q̄ōneꝫ que eſt iſta. Ens prima diuiſione diuidiẜ per q̄ꝫtum ⁊ nō quātū:ſic intelligendo iſtaꝫ diuiſionē eſſe ſm̄ mēbra diuidētia que ſunt intimiora ipſi diuiſo. ¶ Iſta cōcluſio ꝓbaẜ.p̄ſupponēdo primo ꝙ qn̄ aliqd̄ cōpetit alicui cōſiderato in ſe ⁊ in eſſe q̄ditatiuo:illud eſt intimius illi q̄ꝫ illud qd̄ nō cōpetit ei in tali eſſe. Preſupponiẜ ſcd̄o:ꝙ vnitas:veritas.multitudo:nō cōpetunt rei in eſſe q̄ditatiuo. Tum q̄ iſta ſunt paſſiōes entis:vt vult Ari.4.metaph̄.vbi icipit tex.(Ex p̄hi eſt perſcrutari ⁊c̄.)vbi hꝫ ꝙ ſicut numeri(inquātuꝫ numerus eſt)paritas ⁊ iparitas ſunt quedaꝫ ꝓpria:hoc eſt paſſiones ⁊ ꝓprietates. Ita entis(inquātum ens eſt) ſunt ꝓprietates ⁊ paſſiones. Tuꝫ ēt q̄ dato ꝙ vnitas nō ſit paſſio entis:adhuc nō ꝯcedes ꝙ vnitas ſit de q̄ditate entis. Hoc ꝓbatur:q̄ Auicē.5.metaph̄.vult ꝙ equinitas eſt tm̄ equinitas:⁊ nō eſt vna neqꝫ plures.ita ꝙ vnitas ⁊ multitudo nō cōpetit equinitati inquantuꝫ eqnitas eſt. ¶ His ſtantibus arguiẜ. Quod cōpetit rei in eſſe q̄ditatiuo eſt intimius illi eo qd̄ nō cōpetit ſibi in tali eſſe : ſed ita eſt ꝙ quātitas virtutis cōpetit q̄ditati ⁊ nature in eſſe quiditatiuo. Unitas ⁊ multitudo nō:ergo q̄ꝫtitas virtutis eſt intimior quiditati:maior pꝫ ex dictis. minor probatur. Quia vnitas ⁊ multitudo:aut cōpetunt rei in ſecundo modo:aut ſi nō:ſaltē nō cōpetunt rei in eſſe quiditatiuo ſm̄ Auic. Quātitas aūt virtutis cōpetit ſic ipſi rei: quod probaẜ:q̄ accipio equinitateꝫ in eſſe q̄ditatiuo.nō ſecludiẜ eqnitas a differētia ſua ꝯſtitutiua:que cōparata ſm̄ ſuam rōnem formalē ad differētiā ſpecificā aſini eſt nobilior ⁊ pfectior illa.que pfectio imediate ꝯſequiẜ eēntiam equinitatis rōne ſue ꝓprie differētie:ergo equinitas ſm̄ eſſe eſſentie ⁊ quiditati uū eſt pfectior q̄ꝫ nā ⁊ eēntia aſini:⁊ in iſto priori nō intelligiẜ vt vna:neqꝫ vt plures:ergo ⁊ in aliquo priori cōpetit tali nature q̄ꝫtitas virtutis:in quo tm̄ ſibi nō competit vnitas vel multitudo. ¶ Et confirmaẜ:quia Ariſ.5.meta.tex.cōmen.10.vult ꝙ eſſentie inquantū eēntie ſe habent ſicut numeri : ⁊ ponit ordinē eſſentialē inter naturas ⁊ quiditates ſm̄ eſſe eſſentie:⁊ hoc nō ꝓpter aliud:niſi q̄ quelibet eſſentia ꝯſtituitur per aliquā differentiā eſſentialē:loquendo ſaltem de iſtis eſſentijs inferioribꝰ:⁊ quia ipoſſibile eſt reperire duas differētias eſſentiales eſſe eque pfectas.ita pariformiter ipoſſibile eſt reperire duas eēntias ſeu naturas eque pfectas. Aſſumptū de differentijs eſſentialibꝰ ꝓbaẜ.quia eēntiales differētie diuidunt aliqd̄ vnū genus cōmune: ⁊ quecūqꝫ ſunt diuidētia aliqd̄ vnū cōe ſunt oppoſita ⁊ ordinata eēntialr̄ inter ſe:ergo de necītate vna eſt nobilior reliqua. ¶ Et ꝯfirmaẜ:cū genus diuiſuꝫ ſe habeat in poᵃ reſpectu dr̄iaꝝ eēntialiū:⁊ eadē poᵃ nō poſſit eē eque primo ad aliquos actꝰ eſſentiales ſine tali ordine : ⁊(cū poᵃ ipſa generis prius nata ſit pfici per vnū actū eſſentialr̄ q̄ꝫ per alium)ſequiẜ ꝙ ipſum genus eque primo nō reſpiciat ipſas dr̄ias eēntiales:vt pfectibile per ipſas. Qd̄ etiā ꝓbaẜ:q̄ vbi eſt maior inclinatio poᵉ ad actū ibi poᵃ prius nata eſt perfici per talem actū:ad quē magis inclinaẜ q̄ꝫ per aliū. Sed certū eſt ꝙ maior eſt iclinatio potētie generis ad vnū actū eēntialē q̄ꝫ ad aliū:ergo p̄us genus natum eſt pfici per ip̄m q̄ꝫ per aliū. Ex quo ſequiẜ ꝙ eſt ordo eēntialis pfectionis iter actus iportatos per dr̄ias eēntiales ſm̄ ſe:⁊ in ordine ad potentiā gn̄is que perficiẜ per ipſos actus. Et ſi dicas:ꝙ differētie eēntiales nō habent ordinē perfectionis inter ſe inquātū ſunt diuidentes ipſum genus:ſed bene inquātum ꝯſtituunt ipſam ſpeciē.

¶ Contra hoc

¶Cõtra hoc dupl'r. ꝓmo qꝛ nõ ꝯſtituit ipſam ſpẽm niſi per diuiſionẽ gñis: ſed qḋ nõ ꝯſtituit aliqd niſi per diuiſionẽ alteri⁹: ſi ꝯſtituit in q̃tũ tale. ſ. in q̃tũ ens pfectũ: ſequit̃ ꝙ diuidit ẽt in q̃tũ tale. ¶2° iprobat̃: qꝛ ꝯſtitutum nõ eſt pfecti⁹: niſi qꝛ cõſtituẽtia ſunt pfectiora. Principia eñi. 12° meta. tex. cõ. 19. ſunt ꝓportionata ꝓncipiatis: ita ꝙ ꝓncipiatũ perfecti⁹ includit ꝓn⁹ pfectiora: qꝛ da ꝙ ꝓn⁹ ſint eque pfecta (cũ ꝓncipiata habeãt oẽm ſuã pfectionẽ a ꝓncipijs: ⁊ nulla ſit pfectio in ꝓncipiatis: que nõ contineat̃ virtualr̃ in ꝓncipijs) ſequit̃ ꝓpoſitũ ꝙ principiata que ſunt ipã ꝯſtituta: erũt eque perfecta: ſed ſpẽs ꝯſtitute hñt ordinẽ perfectiõis inter ſe. igit̃ ante iſtũ ordinẽ ꝯſtitutoꝝ erit ordo pfectiõis ꝯſtituẽtiũ: ſed talia ꝯſtituẽtia ſunt drĩe diuidẽtes genus. igit̃ ⁊c̃. ¶Itẽ 2° principalr̃ arguit̃ ꝓſupponẽdo. ꝙ gradus pfectiõis ſeu intẽſiõis nõ diſtinguit̃ formalr̃ neq; realr̃ ab eo cui⁹ eſt gradus. ¶Qḋ probat̃. ꝓmo qꝛ pfectio rei eſt inſeparabilis a re ⁊ res ab ipſa pfectiõe. ergo eſt eadẽ realr̃. pꝫ ꝯña qm̃ ſicut ex ſeparabilitate ꝯcludim⁹ diſtinctionẽ realẽ eoꝝ que ſepant̃: ita ex inſeparabilitate cõcludim⁹ idẽtitatẽ realẽ. ¶Probat̃ 2° qꝛ perfectio non diſtinguit̃ formalr̃ a re. qm̃ dato hoc: ꝙ ſic diſtingueret̃: ſeq̄ret̃ ꝙ quilibet gradus in albedine cõſtitueret aliqd vnũ in eſſe formali ⁊ qditatiuo. Unde ſicut drĩa eſſentialis (qꝛ eſt diſtincta formalr̃ a genere) ꝯſtituit aliqd in eſſe formali ſpecifico diſtinctũ ab alijs: ſic eſſet de quolibet gradu intẽtionis in forma: ꝙ qlibet talis aduenieñs qditati forme ꝯſtitueret aliqd⁹ diſtinctũ ab alijs in eſſe ſpecifico ⁊ formali. ꝯñs eſt falſum: qꝛ albedo vt duo: ⁊ albedo vt tria drñr eſſe eiuſdẽ ſpẽi ⁊ eiuſdem rõnis formalis: cũ habeant diffinitionẽ. g̃ ⁊c̃. ¶Q, ſi tu dicas. Dicitũ eſt pfectio rei eſt inſeparabilis a re: ⁊ pp hoc ꝯcludis idẽtitatẽ realem inter iſta. Contra. certũ eſt ꝙ gradus intentionis in albedine. ſ. gradus vt duo: vel vt tria ſeparantur a nã albedinis. ergo iſte gradus nõ eſt idem realr̃ albedini. ¶Ad hoc rñdet̃: ꝙ nõ quicũq; gradus intenſionis in albedine ꝯſequit̃ eſſentiã albedinis: ſed ſoluꝫ ille qui ꝯſequit̃ eſſentialẽ drĩaꝫ albedinis: qui eſt demõſtrabilis de ipſa per diffinitionẽ eius. Sed ille gradus intẽſiõis qui ꝯſequit̃ ꝓprietates indiuiduales ⁊ ipãꝫ drĩam indiuidualẽ: nõ ꝯſequit̃ eſſentiã albedinis: ſed ſoluꝫ eſſe indiuiduale ⁊ m̃ale: ⁊ ita ſicut gradus ꝯñs eſſentiã eſt inſeparabilis ab eſſentia: ⁊ eſt ideꝫ realr̃ ſibi: ita gradus qui ꝯſequit̃ eſſe indiuiduale eſt inſeparabilis ab illo indiuiduo cuius eſt gradus: ⁊ eſt idẽ realr̃ ſibi. ¶Iſto ſtante arguit̃ ſic ad ꝯcluſionẽ intentã. Illud qḋ non diſtinguitur realr̃ aut formalr̃ a qditate eſt intimius qditati eo qḋ diſtinguit̃ formalr̃ ab ipſa: ſꝫ ita eſt ꝙ q̃titas virtutis ſeu pfectiõalis nõ diſtinguit̃ formalr̃ a quiditate. Unitas ⁊ multitudo diſtinguunt̃ formalr̃ ab ipſa qditate nõ ſolũ in ſpẽ: verũetiã i n ente. ergo ⁊c̃. Diſcurſus bon⁹: maior eſt nota: ⁊ ꝓma pars minoris ex ꝓſuppoſito. 2ª. ps ipſius ꝓbat̃. Tũ qꝛ vt cõiter tenet̃ vnitas ⁊ multitudo ſunt paſſiões entis: ⁊ paſſio diſtinguit̃ formalr̃ ſꝫ oẽs ab eo cui⁹ eſt paſſio. Tũ ẽt qꝛ ſi negaret̃ eẽ paſſiuo: multitudo diſtinguit̃ formalr̃ ab ente. g̃ vnitas. Pꝫ ꝯña: qꝛ oppoſitoꝝ eadẽ ratio eſt. Unitas ⁊ multitudo ſunt oppoſita: tũ ẽt qꝛ ſicut veꝝ ⁊ bonũ dicũt aliquã formalitatẽ diſtinctam ab ente: ita ⁊ vnũ. ¶Et ꝯfirmat̃: qꝛ nõ eſt idem ꝯceptus formalis huius qḋ eſt eſſe ens: ⁊ eſſe vnũ. qm̃ ſi eſſet idem cõceptus formalis vnitatis que opponit̃ multitudini ⁊ ipſius entis: multitudo eſſet non ens: qꝛ oppoſita vnitati. ¶3° ꝓncipalr̃ arguit̃. Illud nõ eſt intimius enti q̃ꝫ q̃titas virtutis quod ꝓſupponit in ente ipſam q̃titatẽ virtutis: ſꝫ vnũ eſt h̃ꝰ. ergo ⁊c̃. maior eſt manifeſta: ⁊ minor ꝓbat̃. pfectius. n. eſt eſſe vnũ q̃ꝫ multa: qꝛ dato oppoſito: ſeq̄ret̃ ꝙ q̃to aliqd includeret maiorẽ multitudinẽ eſſet perfectius: ꝯñs eſt falſum: qꝛ maxima multitudo eſt multitudo eſſentialr̃: ſed iſta nõ ponit̃ in ꝓmo ente: ⁊ ibi ponit̃ vnitas: g̃ vnitas eſt pfectior multitudine: ergo vnitas cõparata ad multitudinẽ ꝓſupponit pfectionẽ in ente. ¶Et cõfirmat̃: qꝛ vnitas eſt pfectio ſimpl'r: multitudo nõ ẽ pfectio ſimp'r: vt tenẽt meta⁹ci. ⁊ theologi. g̃ ⁊c̃. ¶Itẽ 4° arguit̃ ꝓſupponẽdo: ꝙ ordo eſſentialis inſequit̃ rõnes formales ⁊ qditatiuas ipſoꝝ extremoꝝ: ſicut ordo eſſentialis qui eſt inter hoiem ⁊ aſinũ: inſurgit ex rõne formali hois: ⁊ ex rõne formali aſini: ita ꝙ poſitis ipſis rõnibus formalib⁹ ⁊ ſpecificis (qbuſcũq; alijs circunſcriptis) ſtatim inſurgit iter iſta ordo eſſentialis: qui eſt: ꝙ hõ eſt ꝓor ⁊ pfectior eſſentialr̃ ipſo aſino. Ex hoc arguit̃: circunſcripta q̃cũq; paſſione ipſi⁹ qditatis: ⁊ circũſcripta vnitate ⁊ multitudine qditas ipſa habet ordinẽ eẽntialẽ ad alterã qditatẽ: ſed iſte ordo eẽntialis nõ eſt niſi ordo ſm̃ perfectionẽ ⁊ ſm̃ q̃titatẽ v̾tutis. ergo ipſe qditates in eſſe abſtracto a q̃cũq; vnitate vel multitudine: icludũt aliq̃ꝫ q̃titatẽ v̾tutis: alioqn in tali eſſe abſtracto nõ pñt eſſe funda⁹ime⁹ iſtius ordis. ¶Et ſi dicas iſte ordo eſt relõ vel reſpectus qui nõ aduenit rei in eſſe qditatiuo. Rñdetur ꝙ ſaltẽ erit ordo fundamẽtalis iter tales qditates hoc eſt erunt fundamenta que imediate pñt ſubeſſe tali ordini. ¶Ultimo arguit̃. hꝫ Ar. 10. meta. tex. cõ. 12. ꝙ omne ens omni enti cõparatũ aut eſt idẽ aut diuerſum: ⁊ ex ꝯñti ſimile aut diſſimile: eq̄le vel ineq̄le: vñ ſm̃ ipſuꝫ vnũq̄dq; ens eſt quid: ⁊ quale ⁊ q̃tum. eſt. n. quid quanto hꝫ aliquã quiditatẽ vel eſſentiam: eſt equale q̄litate eſſentiali: modo quo actus ⁊ forma dicit̃ eſſe qualitas: ad moduꝫ loquendi Ar. 5° meta. c. de quali. vbi vult ꝙ drĩa eẽntialis eſt quedam q̄litas: qꝛ eſt actus eſſentialis: ⁊ cuꝫ vnũq̄dq; ens ſit in actu aliquo modo: ſic eſt quale. eſt etiã q̃tũ ſm̃ ipm Ar. pro quãto hꝫ aliquẽ ordineꝫ in entib⁹ ad ꝓ⁹ ens ſimpl'r: ſm̃ quẽ ordinẽ dr̃ eſſe q̃tum: ⁊ ita omne ens in q̃tum quid: ad aliud cõparatũ eſt ideꝫ vel diuerſum: in q̃tũ quale eſt ſimile aut diſſimile. in q̃tũ q̃tum ⁊ hñs q̃titatẽ: eſt eq̄le vel inequale: qm̃ idẽtitas ⁊ diuerſitas imediate fundant̃ ſup eſſentiã rei. ſimilitudo vel diſſimilitudo ſup q̄litatẽ: eq̄litas vel ineq̄litas ſup q̃titatẽ. ¶Ex hoc arguit̃ ad ꝓpoſitum. Unũq̄dq; ens acceptum ſm̃ ſuã eſſentiã ⁊ qditatẽ: ⁊ nõ ꝯſideratũ vt vnũ: aut vt multa: eſt q̃tũ: vt pꝫ ex dictis. ergo q̃titas virtutis competit qditati ⁊ eſſentie rei: circũſcripta vnitate vel multitudie: ⁊ ſic pꝫ ad qõnem. ¶Arguit̃ ꝙ diuiſio entis per q̃tum ⁊ non q̃tum nõ eſt ꝓ⁹ ⁊ imediata. Preſupponit̃ ꝓmo ꝙ illa diuiſio eſt eſſentialis que euacuat totam nãm diuiſi. 2° ꝙ mẽbra poſterioris diuiſionis continent̃ ſub altero mẽbro ꝓoris diuiſiõis. Iſto ſtante arguit̃. diuiſio per q̃tum ⁊ nõ q̃tum non eſt h̃ꝰ. ergo ⁊c̃. Aſſumptũ ꝓbat̃. qꝛ ens diuidit̃ poſteriori diuiſione per abſolutũ ⁊ reſpectiuuꝫ: tunc q̄ro aut reſpectiuũ ꝯtinet̃ ſub q̃to aut ſub nõ q̃to: nõ ꝓ° mõ: qꝛ tũc qlibet reſpectũs eſſet q̃tus: qḋ eſt falſuꝫ: vt pꝫ in diuinis: ſi v̾o dr̃ 2ᵐ ſequit̃ ꝙ finitũ ⁊ q̃tum nõ diuidit̃ in. x. ꝓdicamẽta. ¶Scḋo argr̃ ꝓſupponendo ꝙ pro q̄cũq; ſigno aduenit q̃tũ ipſi enti pro eodẽ aduenit nõ q̃tũ: qꝛ qñ aliq̄ duo diuidũt vnũ cõe pro q̄cũq; ſigno vnũ ꝯſtituit. pro eodẽ reliquũ: ſic ꝓ q̄cũq; ſigno corporeũ ꝯſtituit corp⁹. ꝓ eodẽ icorporeũ ſpm̃. Preſupponit̃ 2° ꝙ nihil eſt q̃ꝫᵐ niſi ſit qd ⁊ in actu. ꝓᵐ ꝓbat̃: lꝫ ſit notũ: qꝛ idẽtitas eſt relõ itimior enti q̃ꝫ eq̄litas: ſꝫ idẽtitas fundat̃ in ente in q̃tũ qd. eq̄litas in q̃tũ q̃tum. igit̃ ⁊c̃. ¶Et ꝯfirmat̃: qꝛ vnũquodq; eſt illud qḋ eſt per eſſentiã ſuã ⁊ nõ eſt alteꝝ ⁊ nõ per q̃titatẽ. 2ᵐ ꝓbat̃: qꝛ nihil põt abſolui a drĩa ꝯſtitutiua ipſi⁹ que eſt quidã actus eẽntialis ẽt in vltima predicõne: ſed bñ a q̃titate. Ex hoc ꝯcludit intentũ. pro quocũq; ſigno competit q̃tum ipſi enti ⁊ cõſtituit aliqḋ ens in particulari pro eodẽ nõ q̃tuꝫ. ſed nihil eſt q̃tũ niſi ſit quid ⁊ in actu. ergo ⁊c̃. ¶Et ꝯfirmat̃ quia ſicut q̃titas molis competit enti ſm̃ ꝙ in potentia ita quantitas virtutis ſm̃ ꝙ in actu: ⁊ ita diuiſio que ſit

ipſius entis per quid ⁊ non quid erit prior: ⁊ ſimilitudo
per actū ⁊ potentiā. ¶ Ad primū rṅdet ꝙ iſte due diuiſio-
nes ſupraſcripte nō ſunt ſubordinate ſm ſuperius ⁊ in-
ferius: aut ſm magis cōe ⁊ minus cōe: ſed vna datur p in-
timiora ꝙ̄ alia: illa. vȝ. que eſt per ꝗtuȝ ⁊ nō ꝗtū. ¶ Ad
ſcd̄m reſpondet ꝙ vnumqḋqȝ prius eſt quid ⁊ quale ꝙ̄
ꝗtum loquendo de quid ⁊ quali qualitate eſſentiali: ⁊
ſic conceditur ꝙ prius eſt i actu eſſentiali ꝙ̄ ſit ꝗtuȝ: ſed ta-
men talis actus quidditatiuus ⁊ eſſentialis: a quo accidit
dr̄ia ɔſtitutiua eſſentialis non diuidit ens: qꝛ lȝ vnum-
quodqȝ ens ſit ſic in actu: nihil tñ quod eſt ens: eſt in po-
tentia ad talem actuȝ: qꝛ ſic ſimul eſſet ens ⁊ non ens: ſed
actus qui diuidit ens eſt actus exiſtentie: ⁊ potentia obie-
ctiua ſibi correſpondens: ⁊ tunc ꝗtitas virtutis eſt inti-
mior enti ꝙ̄ actus exiſtētie: vt pȝ de quidditatib⁹ p̄dicamen-
talib⁹: que ſunt ꝗta ꝗtitate vtutis: quā vna ſpēs ſit no-
bilior alia: ⁊ tñ ꝗlibet ſpēs abſtrahit ab exiſtētia. quare ⁊c̄.

Reſpondetur nunc ad argumēta principa-
lia: ⁊ primo ad primuȝ dicēdo: ꝙ
cū ens diuidit in ens reale: ⁊ in ens rōnis: hec non eſt di-
uiſio alicuius vnius ɔcept⁹ vniuoci: ſed preciſe vocis in
ſuas ſignificatiōes. qñ aūt loquimur de prima diuiſione
entis accipimus ipm̄ ens vt vniuocuȝ ⁊ reale: ⁊ dicim⁹ i
ꝙ entis ſic accepti prima diuiſio eſt per ꝗtuȝ ⁊ nō ꝗtū:
quo aūt enti reali ⁊ enti rōnis nō correſpondeat vnus
ɔceptus vniuocus: videas Sco. in. 3. ⁊. 8. di. 1. ¶ Ad ſcd̄ȝ
argumentū rṅdet ɔcedendo: ꝙ finituȝ diſtinguit ab en-
te: ⁊ ens a finito tm̄modo negatiue. ¶ Pro quoꝝ intelli-
gentia: ſunt tria notanda. ¶ Prima ꝙ ens acceptū ſm ſe
in eo priori quo precedit vnitatē vel multitudinē: eſt nō
idem finito: ⁊ econtra. Unde diſtinctio (cuȝ importet ne-
gationē incluſam in ipſa) pōt accipi vel negatiue vel po-
ſitiue. Negatiue accipit ꝗtum ad hoc ꝙ eſt: hoc nō eſt il-
lud: qꝛ ſi exponat: tu differs ab aſino: ſic exponit. tu es. ⁊
aſinus eſt: ⁊ tu non es aſinus: ⁊ ita differre vel diſtingui
pōt accipi preciſe ꝗtum ad iſtā negationē incluſam. que
eſt: hoc nō eſt illud. Sed diſtinctio capit poſitiue: ⁊ tunc
preſupponit aliquā affirmationē ⁊ poſitionem. ſ. ꝙ hoc
eſt: ⁊ illud eſt: ⁊ diſtingui ſic poſitiue: ſemp eſt inter extre-
ma poſitiua: ⁊ iſto modo diſtinctio eſt paſſio entis: ⁊ cui-
cuiuſlibet inferioris ad ens. Sed diſtinctio negatiue ſū-
pta pōt eſſe entis: ⁊ non entis. ¶ 2° notanduȝ eſt: ꝙ om-
nis diſtinctio eſt non identitas: ⁊ nō econtra. Aliqua. n.
ſunt non idem: que tamen nō diſtinguunt: ſicut chyme-
ra eſt non idem aſino: ⁊ tamen nō diſtinguit ab aſino: qꝛ
cū diſtinctio ſit entitas poſitiua: capiendo ipſaȝ poſitiue:
nō pōt fundari niſi in ente poſitiuo: ⁊ cū chymera nō ſit
ens poſitiuū: nō pōt eſſe fundamentū diſtinctiōis. ¶ 3°
notanduȝ ꝙ nō identitas in aliquo ſigno cōpetit alicui:
in quo nō cōpetit ſibi diſtinctio. Tū qꝛ ideȝ ⁊ nō idē ſūt
ɔtradictoria: ideȝ vel diuerſum ſunt ɔtraria: oppoſitio
ɔtradictoria eſt prior oppoſitiōe ɔtraria: cum preſuppo-
natur ab ipſa. ergo prius poterit cōpetere alicui eſſe idē
⁊ nō idem. ꝙ̄ eſſe idē vel diuerſuȝ. Tū etiā qꝛ ſi humani-
tas abſtrahat ab omni paſſiōe entis: ⁊ ab oībus ꝓprijs
paſſionibus: certū eſt ꝙ humanitas nō diſtinguit ab aſi-
no: qꝛ diſtinctio eſt paſſio entis. vt dictū eſt: ⁊ in iſta pre-
ciſione ſeu abſtractione humanitas non eſt idē aſino: vt
pȝ: ⁊ eſt: ergo eſt nō idem. ¶ Ex quib⁹ ſequit ꝓpoſituȝ: ꝙ
ens diſtinguit a finito: ⁊ ecōtra: anteꝙ̄ ſibi adueniat vni-
tas vel multitudo: diſtinguit inquā negatiue: hoc eſt: eſt
nō idē. ¶ Sed ɔtra ea que dicta ſunt inſtat. Tu dixiſti:
ꝙ ens vt p̄ſcindit ab vnitate ⁊ multitudine eſt nō idem
finito. Cōtra. Illud qḋ eſt nō idē alteri: pri⁹ eſt idē ſibiipſi,
Sȝ qḋlibȝ qḋ eſt ideȝ ſibiipſi pri⁹ eſt vnū in ſe: qm̄ idētitas
per Ariſ. 5. meta. ca° de ad aliqd. fundat ſup vnitatē. ꝗ ſeq-
tur ꝙ iſtud qḋ eſt ſic nō idē: prius eſt vnū in ſe: ⁊ ſic habet
ꝓpoſitū: ꝙ ens in iſta p̄ciſiōe pri⁹ eſt vnū ꝙ̄ finitū. ¶ Ad
hoc rṅdet ꝙ idētitas capit vel formalr̄ vel fundamētalr̄.
Identitas primo mō ſumpta eſt relatio actualis p̄ſuppo-
nens extrema ſm ꝓpriā rōneȝ vnitatis. 2° mō identitas
nihil aliud eſt ꝙ̄ fundamētū ipm̄ cui nō repugnat idēti-
tas ad ſeipm̄. Hoc ſtante: dico ꝙ illud qḋ eſt nō idē alte-
ri: prius eſt idē ſibiipſi fundamētalr̄. hoc eſt. eſt aliqḋ funda-
mentuȝ cui nō repugnat vnitas ⁊ idētitas ad ſe: qḋ nihil
aliud eſt: niſi ipm̄ eē ipm̄. ¶ Ad 3m arg̃m rṅdet: ꝙ vnicui-
qȝ predicato quidditatiuo incluſo in aliquo maxime exi-
ſtente in gn̄e corrñdet aliqua ꝗtitas virtualis: ex quo oīa
talia ɔtinent ſub finito: ⁊ ita ɔcedo: ꝙ quot ſunt predica-
ta qdditatiua in hoīe tot ſunt finitates virtuales: ⁊ ita fini-
tur homo in rōne aialis in aiali. Et in ꝗtū hō finit in vl-
tima dr̄ia ſpecifica: ⁊ hoc mō itellexit Ariſ. 7. meta. ꝙ dr̄ia
vltima eſt finalis ſba rei. Ex quo pȝ ꝙ capiendo hoiem
in ꝗtū aial nō prius dr̄ eſſe vn⁹ ꝙ̄ finit⁹. ¶ Ad 4m arg̃m
rṅdet. negādo ꝙ finitū ⁊ ifinitū nō ſint trāſcendētia: ⁊ cū
tu dicis: trāſcendens dicit de oībus: negat. Unde ſicut de
rōne gn̄is gn̄aliſſimi nō eſt ꝙ dicat de multis ſpēbus (ſi-
cut forte eſt de hoc gn̄aliſſimo: qḋ eſt qñ: qḋ forte nullas
ſpēs hȝ: vel ſi hȝ: paucas hȝ. Quēadmodū vult Doct. ſub-
tilis in de vniuocō: ſȝ de rōne gn̄is gn̄aliſſimi eſt ꝙ nō ha-
beat ſupraueniens genus ⁊ accidit ei ꝙ dicat de multis.)
Sic etiā de rōne trāſcendētis eſt: ꝙ nō ſit per ſe in genere:
neqȝ reductiue: ⁊ ei accidit: ꝙ dicatur de pluribus. ¶ Q̄s
autē detur tale trāſcendens qḋ tm̄ de vno dicit: declara-
tur: quia ens ⁊ paſſiones entis ſunt trāſcendētes: ens au-
tem nō tm̄ habet paſſiones ſimplices: verū etiā paſſiones
diſiunctas: vt pȝ ex 4° meta. ⁊. 9. paſſiones autē diſiun-
cte ſunt: neceſſariū: vel poſſibile. dependens: vel idepen-
dens: ſed certū eſt: ꝙ independētia tm̄ vni cōpetit: qꝛ ſoli
deo: etiam ſm viam phoꝝ: ergo aliqḋ qḋ eſt trāſcendens
tm̄ cōpetit vni. ¶ Et cōfirmatur: qꝛ nō eſt imaginānduȝ ꝙ
paſſio diſiuncta ſit trāſcendens: ⁊ pars paſſionis diſiun-
cte nō ſit trāſcendens. ¶ Ad 5m ⁊ vltimū argumentuȝ re-
ſpondetur negādo: ꝙ prius aliqd habeat oēs pfectiones
formalr̄ in ſe: ꝙ̄ ſit infinitū. Et cum tu dicis. īfinitū eſt il-
lud qḋ continet oēs pfectiones ꝗtum poſſe eſt eas repe-
riri in aliquo vno. Rṅdeo: ꝙ ɔtinere in ſe oēs pfectiones
poteſt eſſe vel formaliter vel virtualr̄ ⁊ eminēter. Forma-
liter: qñ ɔtinet illas ſm ſuas rōnes formales: virtualiter
⁊ eminenter: qñ ɔtinet illas tanꝙ̄ radix ⁊ fundamentū:
⁊ nobiliori modo ꝙ̄ cōtineant in ſeipſis: eo modo quo
dicimus: ꝙ ſoldus ɔtinetur in ducato perfectiori modo
ꝙ̄ in ſeipſo: qꝛ in ducato ſm eſſe aureum ɔtinet: ⁊ in ſe-
ipſo ſm eſſe argenteū: qḋ eſt longe min⁹ nobile eſſe. Iſto
ſtante dicit: ꝙ deitas ſeu eēntia diuina ɔtinet oēs pfectio-
nes diuinas radicalr̄ ⁊ virtualr̄: etiā circūſcriptis forma-
litatibus ipſaꝝ pfectionū diuinarū: ⁊ eſt ipſa eēntia prin-
cipiū: ⁊ quaſi cā: a qua fluunt oēs pfectiones diuine: tan-
ꝙ̄ a radice ⁊ a fundamēto. Unde ex iſta ɔtinētia virtua-
li ipſa dicit eſſe infinita formalr̄ ⁊ fundamentalr̄: ⁊ ipſe
pfectiones in ſe ⁊ in ſuis formalitatib⁹ dr̄ ſolū formalr̄
infinite: ⁊ nō fundamentalr̄: ⁊ ꝓpter hoc Damaſcen⁹ in
primo ſuaꝝ ſniaꝝ appellat eſſentiā diuinaȝ pelagus ſbe
infinitū: ⁊ interminatū. Uñ ſicut a pelago fluunt ⁊ ema-
nant oīa flumina: ⁊ ad ipm̄ redeunt tanꝙ̄ ad radicem ⁊
fundamētū: ſic ab eſſentia diuina fluunt oēs pfectiones
⁊ infinitates: ⁊ reducant in ipſam: tanꝙ̄ in radicē ⁊ funda-
mentū: ⁊ ita ſe ſola oībus alijs circūſcriptis eſt forma-
liter ⁊ radicalr̄ īfinita. ¶ Sȝ ɔtra inſtat: qꝛ ſi eſſentia diui-
na eſt virtualiter ⁊ eminēter bona: vera: ſapiens: ⁊ ſic de
alijs pfectionib⁹ diuinis: vñ eſt ꝙ iſte pfectiones diuine
fluunt ab eēntia ſm ꝓprias formalitates eaꝝ. Et arguit
ſic. Cōtinens aliqd nobiliori mō: nō dȝ ɔtinere illud mō
ignobiliori. Sȝ eēntia diuina (ɔtinendo iſtas pfectiones
virtualr̄ ⁊ eminenter) ɔtinet pfectiori ⁊ nobiliori modo
ꝙ̄ ybi cōtineret eas formaliter: ergo fruſtra ponentur

formalitates

formalitates earũ in eſſentia. ¶ Ad hoc reſpondetur: φ non eſt ↄtra rõnem illius qđ ↄtinet virtualiter aliqđ: in quantũ ſic ↄtinens: φ ↄtineat ipm formaliter: ſicut ſubſtantia ↄtinet virtualr ipm accidens: ⁊ tñ recipit ipm in ſe formalr: ⁊ ↄtinet ipm continẽtia formali. Unde verũ eſt quandoqꝫ φ illud qđ continet virtualr aliquid: non continet illud in ſe formalr. Sed hoc nõ eſt ex continentia virtuali: ſed ex aliquo alio: qđ ↄcurrit cum ipſo continente virtualiter: cui repugnat hře illud in ſe formalr: ſicut ſol continẽs virtualr caliditatẽ: nõ põt ↄtinere in ſe formalr caliditatẽ: ⁊ hoc ꝓpterea: qꝛ eſt corpꝰ ſimplex: vel ſubſtãtia ſimplex. nõ receptiua qualitatuꝫ elemẽtalium: nec paſſibilis ab hꝫ q̃litatibꝰ: ⁊ nõ ex cõtinẽtia virtuali: qꝛ ſi talis cõtinẽtia impediret vt tale ↄtinẽs nõ hẽt in ſe ↄtentũ formalr. Saturnꝰ: qui eſt frigidus virtualr: ⁊ nõ ↄtinet caliditateꝫ virtualr: poſſet in ſe recipe caliditatem formalr: qđ eſt falſum. Ueniẽdo ad ꝓpoᵐ. Dato φ eſſentia diuina ↄtineat virtualr oẽs perfectiones diuinas. ex plenitudie ſue pfectiõis hꝫ: φ nõ tñ ↄtineat ipſas perfectiones virtualr: verũ etiã φ ponat ipas realiter in eſſe. ¶ Ad vltimũ rñdet: qđ eſt cõfirmatio ꝑcedentis ꝓncipalis rõnis. cũ tu dicis. φ infinitũ hꝫ plures pfectiões: ⁊ per ↄñs vnitatẽ ⁊ multitudinẽ. Dico φ ↄſiderãdo iſtas pfectiões in infinito ſm ſuas qditates: nõ ſunt vna pfectio: neqꝫ plures vnitate vel pluralitate formali: ſꝫ bene ſunt vna aut plures vnitate ⁊ pluralitate fundamẽtali: qđ nihil aliud eſt dicẽ. niſi φ ipſe perfectiones in eſſe qditatiuo accepte ſunt fundamẽta: vel tales qditates: aut nãe. qbus non repugnat vnitas: aut multitudo formalis ꝑ aliquo ſigno poſteriori: ⁊ in ſcđo mõ dicẽdi ꝑ ſe. ¶ Et cuꝫ dicis. iſte pfectiones ſm ſuas qditates (ꝑ doc. ſubtilem) ſunt diſtincte formalr. ergo habent vnitates formales. Rñdet. φ aut intelligis φ iſte quiditates intelligant̃ abſtracte ⁊ precaſe in eſſe quiditatiuo: aut φ intelligant̃ ſimplr ⁊ nõ precaſe in tali eſſe. Si ꝓmo mõ intelligit Sco. φ diſtiguũtur formalr negatiue: hoc eſt φ ſunt nõ ideꝫ formalr. Ex quo poſtmodũ nõ ſequit̃ φ ibi ſit vnitas: aut multitudo formalis: qꝛ nõ idẽtitas ꝑſupponit qditatẽ: ⁊ nõ vnitatẽ formalẽ. Si autem tu intelligas ſcđo mõ ipſas perfectiones diuinas: cõcedo φ diſtiguunt̃ formalr poſitiue. ⁊ φ includũt vnitatem ⁊ multitudinem formalem: ⁊ hoc nõ eſt contra dicta. Et ſic patet ad queſtionem.

¶ Omnes hoies natura ſcire ďſiderãt.

Tex. prologi. Qõ. ij.

Queritur. Utrũ tres demonſtrationes q̃s facit ſan. Tho. ad demõſtrandã ↄcluſionẽ Ariſt. a priori: ⁊ ꝓpter qđ (.ſ. oẽs hoies nã ſcire deſiderãt) poſſint eſſe vna virtualiter. ¶ Et arguit̃ φ nõ. Illa que habent ordinẽ eſſentialeꝫ inter ſe: ⁊ vnum dependet a reliquo: non pñt habere vnã demõſtrationẽ. (Iſta ꝓpoſito probat̃ a ſili. in paſſionibus hñtibus ordinem eſſentialẽ ad ſbm ⁊ inter ſe. non. n. eſt vna demonſtratio: aut vnum medium ad demonſtrandam quãlibet paſſioneꝫ de ſbto: qꝛ tunc demõſtratio nõ eſſet ex immediatis:) ſed ita eſt φ iſta tria: ſcia habitualis: ſcia actualis: ↄiũctio cũ ſubſtãtijs ſepatis: habẽt ordinẽ eſſentialem inter ſe. ergo reſpcũ iſtoꝝ non põt eſſe vna demõſtratio. ¶ Et confirmat̃: qꝛ Anto. A. in. q. ꝓª. dicit. φ paſſio vltima non demonſtratur de ſbto per diffinitionem ſubiecti: ſed per paſſionẽ imediatã: ergo a ſimili non demonſtrabit̃ cõiunctio cuꝫ ſubſtãtijs ſeparatis de intellectu humano per rõnẽ appetitus nãlis: ſed per hoc mediũ qđ eſt ſcire actuale: alioquin demonſtratio eſſet ꝑ cãm remotam: ⁊ ex principijs mediatis.

Ad oppoſitum tamen arguitur. Ille demõſtrationes ſunt tñ vna demonſtratio: quaꝝ eſt vnũ tñ mediuꝫ demonſtratiuum. Iſta propoſitio pꝫ: ꝓpterea: qꝛ vnũ tñ mediũ nõ põt eſſe reſpectu pluriũ demonſtrationũ: ex ſnia Ariſt. primo poſteriorum. Augentur demonſtrationes non per media: ſed in poſt aſſumendo: ſed iſtarũ trium demonſtrationũ eſt tñ vnũ mediũ demonſtratiuuꝫ. ergo ⁊c̃. ¶ Minor probatur. vbi eſt tñ vna ratio appetibilis: ⁊ vna rõ appetendi ex parte appetẽtis: ⁊ ex parte appetibilis: ibi eſt tñ vna ratio appetitus. ⁊ ex ↄñti vnũ mediũ demonſtratiuum: ſed ſic eſt in ꝓpoſito: ex parte appetẽtis eſt vna rõ appetitus nãlis: per quam demonſtrantur iſta tria de hoie: ex parte etiã appetibilium eſt tñ vna rõ appetendi. qꝛ quorumcũqꝫ eſt vna bonitas: eorum eſt vna rõ appetendi. qꝛ bonitas eſt ratio appetibilitatis: ſed ita eſt: φ iſtoꝝ triuꝫ dictoꝝ. ſ. ſciẽtie habitualis: ſciẽ actualis: ⁊ ↄiunctionis cũ ſubſtantijs ſeparatis eſt tñ vna bonitas. probatur hoc quia quoꝝ eſt vnꝰ finis: ⁊ vna ratio finis: ibi eſt vna bonitas in entibus ad finem: qꝛ entia ad finẽ ſortiunt̃ ſuaꝫ bonitatem a fine: ſed ita eſt: φ iſta tria vel ſaltem duo ordinantur ad vnuꝫ finẽ: qꝛ ſcia habitualis: ⁊ ſcia actualis ordinantur ad ↄiunctionẽ cum ſubſtantijs ſeparatis: ergo iſtoꝝ eſt vna bonitas. ergo vna ratio appetibilitatis. Sed ita eſt φ iſta tria demonſtrãtur de homine ex rõne appetitꝰ nãlis: ⁊ ex rõne appetibilitatis: in iſtis ergo ex quo mediũ demonſtratiuũ eſt rõ appetitus ⁊ appetibilitatis que eſt tñ vna. relinquitur φ reſpectu iſtoꝝ eſt tñ vnuꝫ mediũ demonſtratiuum: nec ratio adducta in contrarium aliqualiter cogit.

In. q. iſta primo ꝑmitto vnã diſtinctionẽ ex qua patebit rñſio ad qõnẽ. 2° oluã rõneꝫ in ꝓnº. Ultimo mouebo dubiũ circa vnũ dictum Anto. A. vbi tractat iſtam queſtionem.

Quantum ad primũ notandũ φ duplex eſt ordo inter aliqua. Eſt enim ordo eẽntialis: ⁊ eſt ordo accñtalis. Ordo eẽntialis eſt inter illa quoꝝ vnũ depende a reliquo: vel ſaltẽ ꝑexigit ipm. Ordo accidentalis eſt inter illa: inter que nulla eſt depẽdẽtia aut ꝑexigentia. Si loq̃mur de ordine eẽntiali: nõ eſt ordo eẽntialis inter iſta 3ᵉ: nec q̃tũ ad eẽ: nec q̃tũ ad appetibilitatem. Nõ eniꝫ ſcire actuale depẽdet in eẽ a ſcia habituali: quia põt eẽ ſcia actualis in intellectu ſine ſcia habituali: qꝛ actus precedit habitũ i poª habituabili. Nõ dependet etiã ſciẽtia actualis ab habitu q̃tũ ad appetibilitatẽ. qꝛ itellꝰ põt primo primitate intentionis appetere ipſuꝫ ſcire actuale. ergo intellectus in appetendo ſcire: nõ depẽdet ab habitu: ſeu ſcia habituali. Si loquamur de ordine accñtali. Dico φ ordo accñtalis eſt inter iſta. ¶ Ex primo arti. ſequit̃ ſolutio qõnis tenẽdo partẽ affirmatiuã quã probat ratio ſuperius ad oppoſitum inducta.

Quantum ad ſecundũ arti. Rñdeo ad rõneꝫ in ꝓnº factã: ⁊ ad eius cõfirmationem. Nõ eſt ſilitudo de paſſionibꝰ reſpectu ſubiecti: ⁊ de iſtis tribus: qm̃ iter paſſiones eſt ordo eẽntialis: ⁊ q̃tum ad eſſe: ⁊ etiã q̃tũ ad cognoſcẽ: ⁊ ſm hoc ꝑcedit argumentũ tuũ de paſſionibus entis: qm̃ paſſio vltima non põt demonſtrari de ſubiecto per diffinitionẽ ſubiecti: ſed ſoluꝫ per paſſioneꝫ ꝓpinquã ⁊ imediatã: ex eo φ nõ eſt tñ ordo eſſentialis paſſionũ ad ſubiectũ: verũetiã iter ſe: qđ dici nõ poteſt de iſtis tribus: qꝛ in ipſis eſt tñ ordo accidentalis: vt dictum eſt. quare ⁊c̃.

De vltimo ꝓncipali dubitat̃. Utrũ ſit verũ qđ dicit Ant. A. φ appetitꝰ nãlis eſt de eẽntia rei ⁊ itellꝰ: ⁊ arguit̃ φ nõ: qꝛ data veritate iſtiꝰ ſequit̃. φ intellꝰ nõ ordinabit̃ ad verũ tanq̃ ad obm: neqꝫ appetitus ad bonũ tanq̃ ad ꝓpriũ obm: ↄñs eſt falſum: qꝛ verũ eſt obm intellꝰ: bonũ eſt obꝫ appetitꝰ: vt oẽs tenẽt: ⁊ ↄñtia ꝓbat̃. Intellꝰ idinat̃ nãlr ad ſciaꝫ: ⁊ appetit ipſam: aut idinat̃ ad ipaꝫ ſciaꝫ tanq̃ ad bonũ: aut tanq̃ ad verũ.

Si dicaſ pͣm. ergo bonũ erit obm intellˀs: ꝛ nõ verũ. Si dicaſ 2m arguo ſic. qcqd eſt obm alicuiꝰ ẽ obm cuiuſcũqȝ qd eſt de eſſentia eius: ſed ita eſt q ſcientia tanq̃ verũ eſt illud ad quod intellectus inclinaſ: ꝛ appetitus: ſeu iſta inclinatio: que eſt ipſe nãlis appetitus: eſt de eſſentia intellectus. ergo ſcientia. vt eſt ens verum: erit obiectum iſtius appetitus: ꝛ ita bonum nõ erit obiectũ appetitus: ſed veruȝ.

Ad iſtam difficultatẽ ego rñdeo dicendo. q ↄcurrens exponens ſniam Doc. non intelligit intentiõeȝ eius. ¶ Pro quo notãdũ pmo q aliud eſt eſſe ideȝ eſſentialr alicui: ꝛ aliud eſt eſſe de eſſentia alicuius. ſm. n. infert pͣm: ꝛ non econuerſo. Eſſe ideȝ eſſentialr alicui eſt eſſe idẽ realr: ꝛ eſſe eandeȝ rem cum illo: ſed eſſe de eſſentia eſt eſſe de ↄceptu formali: ꝛ de qditate eius: ꝛ de ipſo pdicari in pmo mõ dicendi per ſe. Modo multa ſunt idem realr: quoꝝ vnũ non pdicaſ de alio in primo modo. ſicut nos dicimus pprĩã paſſionẽ ꝛ ſbm eſſe ideȝ realr ꝛ eandẽ rem: ꝛ tñ paſſio nõ predicaſ per ſe in pmo modo: ſed in ſcdo de ſubiecto. Iſtam diſtinctionẽ de eſſe idẽ eſſentialr: ꝛ de eẽntia ponit. Ari. An. in 7o meta. q. 1. ꝛ Doc. ſub. in eodẽ loco. ¶ Scdo notandũ q intellectus põt accipi duplr. vnomodo vt nã. aliomodo vt pͣm operatiuũ. Si capiaſ vt nã: capiſ vt ens ordinatuȝ ad finem ↄ̃nẽtem ab eẽntia ſua. Si capiaſ vt potẽtia opatiua: ſeu vt pͣm: accipiſ vt eſt quedaȝ potentia actiua vel paſſiua reſpectu ſue pprie opationis. vnde ens ordinatũ ad aliq̃ pfectionẽ ↄ̃nenteȝ ab eſſentia ſua: non ſemper eſt pͣm reſpectu illius pfectionis: ſic q iſta perfectio dicaſ eſſe ppria opatio eius: comõ quo ſupficies ordinaſ ad albedinem aut nigredinem: a quibus ipſa perficitur: ꝛ tamen neutrum iſtorum eſt propria operatio eius.

His premiſſis. Rñdeſ ad argm. cũ dicis intellectꝰ inclinaſ ad ſciam. aut. n. tanq̃ ad veꝝ: aut tanq̃ ad bonũ. Dico q ſi capiaſ intellectꝰ vt potẽtia opatiua: ordinaſ ad ſciaȝ tanq̃ ad veꝝ: ſi capiaſ vt nã pfectibilis quocũqȝ mõ pfectiõe ↄ̃nte ab eẽntia ſua: ordiaſ ad ſciaȝ tanq̃ ad bonũ. Et cũ dicis iclinatio ꝛ appetitꝰ nãlis itellˀs eſt de eẽntia ipſiꝰ. Negaſ hͦ: qꝛ ẽ paſſio eiꝰ: ꝛ eſt eadẽ eẽntialr ſibi: nõ tñ eſt de eẽntia vt ſit de ↄceptu formali ipſiꝰ. Et in hͦ tu oſidis q̃ſitum ignoreſ pncipia Doc. ꝛ ita cũ appetitꝰ nãlis nõ ſit de eẽntia itellˀs: põt aliqd ſub rõne boni eſſe obm ipſius appetitus ſub qua ratione nõ eſt obiectum intellˀs. Argm autẽ ↄ̃cluderet vbi appetitꝰ nãlis eẽt de eẽntia itellˀs. Qõ. iij.

Queritur. Utrũ eodẽ appetitu intellectꝰ appetat ſciaȝ: ꝛ intelligere. ¶ Et argr negatiue. Ubi nõ eſt eadeȝ potẽtia: ibi nõ põt eſſe idẽ appetitꝰ: ſed ita eſt q in itellectu appetẽre ſciaȝ ꝛ ipm intelligere nõ eſt eadẽ potẽtia. ergo nõ põt eẽ idẽ appetitꝰ. Ↄſequentia bonꝰ. ꝛ maior pbaſ: qꝛ appetitꝰ ꝛ potẽtia videnſ eẽ idẽ: ꝛ maxie hoc eſt veꝝ in itellectu. Naȝ iſta pdicatͦ eſt eẽntialis. intellˀs eſt potẽtia. ſimilr iſta. itellˀs appetit nãlr. ergo iſte ppõnes ↄuertunſ. nõ ↄuerterenſ aũt niſi appetitꝰ ꝛ potẽtia eẽnt idẽ. ergo ppõ maior eſt vera. minor aũt pbaſ a ſili de potẽtis mãe pͥ: ꝛ de eius appetitu. potẽtia mãe pͥ: que eſt ad forͫ: eſt eẽntialis: poª que eſt ad opõnẽ ↄ̃nẽ forͫ: eſt accñtalis. Modo eẽntiale ꝛ accñtale diſtinguunſ realr. ergo iſte poª mãe pͥ nõ ſũt vna poª: ꝛ a ſili tales poª in itellectu nõ erũt vna poª: ex q̃ ſeqſ q erit ẽ aliꝰ appetitꝰ eẽntialˀ ꝛ accñtalis i ipo itellectu. ¶ 2o argr. Ille poª nõ ſunt idẽ: quaꝝ vna fundaſ in vno fundamẽto: ꝛ alia in alio: ſȝ ita eſt q poª eẽntialˀ ꝛ accñtalˀ i mã hñt diuerſa fũdamẽta: qꝛ eẽntialˀ fũdaſ i mã pͥ: accñtalˀ in toto ↄ̃poſito ex mã ꝛ forͣ. ergo iſte poª nõ ſũt vnũ: ꝛ ita a ſili poª q̃rũ vna eſt eẽntialˀ: ꝛ altera accñtalis in itellectu: nõ poterũt eẽ vna ꝛ eadẽ poª: ꝛ ex ↄ̃ñti ſequiſ: q nõ erit idẽ appetitꝰ. ¶ 3o pͣn dpatr aſ. q itellˀs nõ imediate appetit ipaȝ ſciaȝ: ꝛ aſ hͦ. Agẽs pp finẽ priꝰ ꝛ imediatiꝰ appetit finẽ: q̃ȝ ea q̃ ſunt ad finẽ: ſȝ ita eſt q ↄiunctio cũ ſubſtãtijs ſepatis ꝛ ipm itelligere ſunt finis reſpcũ ſcie hitualis. ergo itellˀs nõ imediate appetit ſciam hitualẽ.

Ad oppoſitum Et p pte affirmatiua qõnis argr: q̃cũqȝ ſũt vnũ ꝛ idẽ realr: multiplicato vno: multiplicatur ꝛ reliquũ: ſed potentia eſſentialiter ꝛ accidentaliter: ſiue in materia prima: ſiue in itellectu eſt eadẽ realr mãe ꝛ intellectui: ꝛ per te nõ ſunt vna potentia. ergo multiplicata poª multiplicabiſ mã ꝛ itellˀs: ↄ̃ñs eſt falſum: qꝛ tũc eadẽ mã nõ reciperet forͫ: ꝛ opatiõeȝ ↄ̃ñtẽ forͫ. Neqȝ idẽ itellˀs ſciam hitualeȝ reciperet: ꝛ ipm intelligere. ergo falſum eſt illud ex quo ſequitur.

In. q. hac pͦ pmitto tres diſtĩõnes. 2o pono ↄ̃nes. 3o ſoluo rõnes in principio.

Quantum ad pͣm. Pria diſtictio quã pmitto eſt q actus eſt duplex: quidã actus ſbalis ſiue eſſentialis. quidã eſt actus accñtalis. Actus eſſentialis eſt omne illud qd eſt actus primus: ꝛ pͣm alicuius opationis: actus accñtalis eſt ipſa opatio actualis puenĩens ab actu pmo. Et ſicut duplex eſt actꝰ: ita duplex eſt potentia correſpondẽs actui: quedã potentia correſpondet actui eſſentiali: ꝛ dicitur potẽtia eſſentialis per reſpectum ad iſtum actũ cui opponitur: quedã potentia correſpondens actui 2o: ꝛ dicit potentia accidentalis. ¶ 2o pmittendũ: q potentia in mã prima quedã eſt potentia abſoluta: q̃dã eſt poª reſpectiua. Potẽtia abſoluta dicit eadẽ eẽ realr mãe pme: ꝛ eſt vna reſpectu oium formarũ receptibiliũ in mã. Potentia reſpectiua diſtinguiſ realiter a mã prima: ꝛ multiplicaſ ad multiplicationẽ formarum receptibiliũ in mã. ¶ Tertio notãdũ q intentio eſt duplex: quedã eſt itentio ſimplr: q̃dã executionis. itentio ſimplr eſt cũ aliqd principalr itendimꝰ. itentio executionis: qua itendimꝰ pp̃ter aliud. Penes vtrãqȝ itentionẽ põt accipi alius ꝛ alius ordo. Penes intentionẽ ſimplr accipiſ ordo principalitatis ꝛ pfectionis. Penes itentionem ſcdaȝ accipitur ordo executionis. Si loquamur de pͣ itentione: dicimus q agens pͦ itendit finẽ intẽtione ſimplr. ſi loq̃mur de itentione 2a: dicimꝰ q ordine executionis agẽs prius itendit ens ad finẽ: q̃ȝ finẽ: ꝛ tũc dicimꝰ q eodẽ appetitu agẽs appetẽs finẽ pͦ in vno ordine appetit finẽ: ꝛ pͦ in alio ordine. ſ. executionis appetit ens ad finẽ. ꝛ nõ eſt incõueniens: q eodẽ appetitu aliquid ſit prius ꝛ poſterius appetitum penes aliũ ꝛ aliuȝ ordinẽ.

His premiſſis Quãtũ ad 2m ſunt due ↄ̃nes. prima q eodẽ appetitu fundamentali ꝛ abſoluto: appetimus ſciam ꝛ itelligere: hec pꝫ: qꝛ ſi eodẽ inclinaſ aĩa itellectiua ad operationem quo inclinaſ ad habitum ordinatũ in ipſam. ¶ 2a concluſio. Nõ vno appetitu formali: ꝛ reſpectiuo appetimus illa duo. pbaſ. Qm̃ ſicut mã per aliũ ꝛ aliũ appetitũ reſpectiuum ordinaſ ad formã aque. ignis ꝛc. ita intellectus noſter ad ſcientiam ꝛ intelligere.

Quantum ad 3m arti. Rñdeſ ad pmũ argm. Qñ dicis: vbi eſt eadẽ poª: ibi eſt idẽ appetitus. Iſta maior poſſet negari. Et cum dicis. poª ꝛ appetitus ſunt idẽ: nego. certũ eſt q aqua eſt in poª ad caliditatẽ ꝛ tñ aqua nõ nãliter appetit ipſam caliditatẽ. ſed ↄtra nãliter inclinaſ: ergo appetitus nãlis ꝛ potẽtia nõ ſunt idem. Unde appetitus nãlis cauſaſ ex duobꝰ. Uno modo ex potentia ad formã: ſecundo ex ↄ̃formitate forme ad ſuſceptiuum. Sed vbi forma eſt difformis: ꝛ non conuenit ſuſceptiuo: non dicit tale ſuſceptiuuȝ appetere nãliter ipſaȝ formã: ꝛ ita potentia ꝛ appetitus non ſunt idem. Tamẽ gratia diſputationis admittaſ illa maior. ſ. q vbi nõ eſt eadem potentia: ibi nõ e ſt ideȝ appetitus: ꝛ negatur minor. Et cum tu dicis eſſentiale ꝛ accidentale ſunt realiter diſtincta. Dico q accidẽtale ꝛ eẽntiale accipiuntur duobus

piunt duob⁹ modis. Uno mō intrinſece ꝛ formaliter: alio mō extrinſece: ꝛ denoiatiue. Illud dicit̄ eēntiale ſeu accidētale intrinſece: ꝛ formalit̄: qd̄ eſt ex ſe tale: ꝛ ꝑ aliqd intrinſecū: ſed extrinſece dr̄ eē tale ꝑ aliqd extriſecū: ꝛ denominatione extrinſeca. Mō dico: ꝙ accidentale ꝛ eēntiale ex ſe formalr̄ ꝛ intrinſece nō poſſunt eē idē: ſ; neceſſario diſtinguunt̄: ſed eēntiale ꝛ accñtale extrinſece: ꝛ denoiatiue nō diſtinguunt̄ realr̄: imo pñt eſſe vnū ꝛ idē. Potētia aūt in mā ꝓª: que eſt vna ꝛ eadē cū mā: dr̄ eſſe eēntialis ꝑ habitudinē ad actū eēntialē: qui eſt actus ꝓm⁹: ꝛ ſic denoiat̄ ab iſto actu ꝓ eſſentiali denoiatione extrinſeca. Silr̄ eadē poª dr̄ accidentalis in ordine ad actū 2ᵐ ꝛ accidentalē: ꝛ dr̄ accidentalis iſta poª denoiatione extrinſeca mō nō eſt incōueniēs ꝙ aliqd vnū ꝛ idē poſſet dici eſſentiale ꝛ accidētale extrinſece ꝛ denoiatiue. Ex quo ſequit̄ ꝙ nō variat̄ poª in mā ꝓma reſpectu forme ꝛ opōnis cōſequētis formā: ꝛ hoc idē h; dici de poª eſſentiali in intellectu ꝛ accñtali ꝛc̄. ¶ Ad 2ᵐ argᵐ. Rn̄det: cū dicit̄: ille potētie ſunt diſtincte que nō ſunt in eodē ſubiecto ꝛ fundamēto. Rn̄deo ꝯcedendo iſtā maiorē: ꝛ negatur minor: ꝙ poª eſſentialis ꝛ accidētalis mē nō ſint in eodē ſubiecto ꝛ fundamēto. ¶ Et ſi dicas. cuius eſt poª: ei⁹ eſt actus: ſed poª eſſentialis ꝛ accidētalis reſpectu forme ꝛ operationis ꝯñtis formā ꝛ fundant̄ in mā ꝓª. igit̄ forma ꝛ opatio forme fundat̄ in mā ꝓª: ꝯñs eſt falſum. ḡ illud ex quo ſequitur. ¶ Ad hoc rn̄det dicendo: ꝙ cui⁹ eſt poª: ei⁹ eſt actus: vel vt receptiui: vel vt illius: qd̄ eſt rō recipiendi. ita ꝙ in quocūqȝ fundat̄ poª ad aliqd: in eodē recipit̄ illud: vl̄ ſaltē iſtud in quo eſt poª eſt rō recipiēdi reſpectu illi⁹. modo ſic eſt: ꝙ l; mā ꝓma nō ſit primū receptiuū reſpectu operationis: eſt tn̄ rō recipiēdi ipſi cōpoſito: qd̄ eſt imediatū receptiuū ipſius. Qd̄ declarat̄. Sicut eni actualitas ꝛ actiuitas cōpetit cōpoſito rōne forme: ita poª paſſiua ꝛ receptiua cōpetit cōpoſito rōne mãe. ḡ ſi cōpoſitū recipit opationē forme hoc eſt rōne mãe. ¶ Pōt ēt dari 2ª rn̄ſio dicendo: ꝙ cui⁹ eſt poª ei⁹ eſt act⁹. verū de poª prima ꝛ imediata reſpectu act⁹. Sed poª que fundat̄ in mā ꝓª ſiue ſit eēntialis: ſiue accidētalis nō eſt poª prima reſpectu opationis receptibilis in cōpoſito: ſed eſt poª remota. Poª aūt prima paſſiua ꝛ receptiua fundat̄ in toto cōpoſito: ꝛ ita cui⁹ eſt poª loquēdo de poª prima: ei⁹ vt receptiui ē act⁹. ¶ Sed ꝯ iſtā rn̄ſionē inſtat̄ ſic. Certū eſt ꝙ poª accidētalis in mā ꝓª eſt prima reſpectu act⁹: q2 ois poª accidentalis ꝑ Ar. 1° de aīa. tex. cōme. 5. ꝛ 8° phiſi. tex. cōmē. 32. eſt poª ꝑxima. ḡ ſequit̄ ꝙ in mā ꝓª imediate recipit̄ opatio actualis. ¶ P. 1° inſtat̄. Nā data veritate rn̄ſionis ſeq̄t̄ ꝙ erunt due potētie accidētales reſpectu eiuſdē. vna cōpoſiti. ꝛ altera mãe ꝓme. ¶ Ad ꝓᵐ iſtoꝝ. Rn̄det premittēdo ꝙ aliq̄ȝ potentiā eſſe primā pōt eſſe vel ex pte act⁹ receptibilis ꝛ ex pte fundamēti: in quo fundat̄ talis poª: ita vt ſit ex pte vtriuſqȝ tā fundamēti q̄ȝ termini. Uel aliq̄ eſt ex parte termini ſolū. Illa dr̄ eſſe ex pte vtriuſqȝ: q̄ h; imediatū ordinē ad ipm actū tanq̄ȝ ad terminū: ſic ꝙ ipm reſpicit nō mediāte alio. Et vltra hoc: qn̄ fundamentū ipſi⁹ potētie eſt imediate receptiuū ipſius: ſed poª eſt prima ex pte termini ſoᵐ ꝑ oppoſitū: qn̄ reſpicit terminū; nō mediāte alio: ꝛ fundamētū ipſius potētie nō eſt imediate receptiuum ipſi⁹: ſed aliqd aliud ꝓſupponit. Dico ḡ: ꝙ ois potētia accidētalis eſt prima ſm̄ Ar. vel rōne termini ꝛ fūdamenti: vel rōne termini ſolū: qui reſpicit̄ imediate a tali poª: ꝛ nō per aliqd mediū: ꝛ ſic ꝯcedo potentiā accidentalē fundatā in mā ꝓma eſſe ſic primā ex pte termini: qui eſt actualis opatio: l; nō ex pte fundamēti: qd̄ eſt eſſentia mãe: ſed poª que fundat̄ in cōpoſito eſt prima: ex pte vtriuſqȝ. ¶ Et per hoc rn̄det ad 2ᵐ: ꝙ nō eſt inconueniēs ꝙ dent̄ due potentie prime reſpectu eiuſdē difformiter accipiendo ipſas: ſed bn̄ eſt incōueniens accipiēdo vniformiter: ꝛ hoc eſt verū ēt de potentis accidentali: ꝙ. v;. vbi potentia accidētalis nō accipiat̄ vniformiter ꝛ eodē mō: non eſt incōueniens tale potentiaȝ multiplicari. Et que dicta ſunt de potentia eēntiali ꝛ accidētali in mā: applicent̄ ad potentiā eſſentialē ꝛ accidētalē itell's reſpectu ſcīe habitualis ꝛ opationis ꝯñtis habitū. ¶ Ad 3ᵐ ꝛ vltimū rn̄det dicendo: ꝙ eodē appetitu appetim⁹ q̄lȝlibet iſtaruȝ ꝑfectionū. ſ. ſciam habitualē: intelligere: ꝛ ꝯiūctionē cum ſubſtātijs ſepatis. mō qui dict⁹ eſt ſupius in 3° notando.

¶ Cauſa autē eſt q2 hic maxime cognoſcere nos facit ꝛ multas rerū differentias demonſtrat. Tex. ꝓlogi. Qō. iiij.

Queritur Utrū ſenſus viſus ſit nobilior ſenſus oib⁹ aliis: ꝛ faciat magis ſcire. Et arguit̄ ꝙ non. Ille ſenſus eſt nobilior: ꝛ facit magis ſcire: per quē homo efficit̄ ſapiētior. Sed ſenſus auditus eſt huiuſmodi. Teſtante Ar. in de ſenſu ꝛ ſenſato. Ubi concludit quare ſapientiores a natiuitate priuatorū vtroqȝ ſenſu ſunt ceci ſurdis ꝛ mutis; igitur ꝛc̄. ¶ Secundo ſic arguitur. Ille ſenſus magis fac̄ ſcire: per quē magis certificat̄ intellectus de re cognoſcibili. Sed ſenſus tactus eſt huiuſmodi. ergo ꝛc̄. Maior eſt manifeſta: q2 cognitio ſenſitiua ordinatur ad intellectiuam. minor aūt probatur in exemplo de baculo exiſtēte in aqua: quē viſus diiudicat eſſe fractum. Tactus autē iudicat ipſum eſſe integrum: ꝛ ita cognitio ſenſus tactus conformat̄ veritati rei cognoſcibilis: ꝛ per conſequēs intellectus videtur quodāmodo rectificari ꝛ certificari de veritate rei per ſenſum tactus: ꝛ non per ſenſum viſus. ¶ Item 3° arguitur. Ille ſenſus magis facit ſcire: qui eſt plurium contrarietatum q̄ȝ ille qui eſt vnius contrarietatis. Iſta propoſitio patet: quia quum vnius contrarietatis ſint ad minus duo extrema ſm̄ genus. Ille qui eſt duarum contrarietatum eſt pluriū cognoſcitiuus q̄ȝ ille qui eſt vnius tantū. Senſus viſus eſt vnius contrarietatis. Senſus tactus eſt duarum contrarietatuȝ. teſtantur Ar. 1° de anima. tex. cōmē. 106. igit̄ ꝛc̄. ¶ Itē vltio. Prime qualitates ſunt per ſe tangibiles: vt vult Ar. 2. de generatione. tex. cōmenti. 7. Sed vbicūqȝ eſt poſterius: ibi ꝛ ſuum prius. Igitur vbicunqȝ ſunt qualitates viſibiles: ibi ſunt qualitates tangibiles. Sed quecunqȝ habēt qualitates tangibiles ſunt cognoſcibilia tactu. ergo omnia ſenſibilia in quibus ſunt qualitates viſibiles ſūt cognoſcibilia a ſenſu tactus.

Ad oppoſitū tamē eſt Ar. in ꝓ metaphi. in ꝓlogo. qui probat nālem dilectionem ſenſuum propter cognitionem ſenſitiuaȝ. ex hoc ꝙ illum ſenſum magis nāliter diligimus qui eſt magis cognoſcitiuus: cuiuſmodi eſt ſenſus viſus. Qd̄ ꝓbat ex duplici cā. Tum q2 eſt in cognoſcendo certior. Tū q2 plures rerū differētias nobis oſtēdit: q2 oia corpora: tam ſupiora q̄ȝ inferiora lucē ꝛ colorē participant. Hāc eandē ſententiā habet in de ſenſu ꝛ ſenſato: non multū poſt ꝓncipium: vbi inquit. Multas qdē differentias ꝛ multimodas viſus annunciat potētia: q2 oia corpora colorē participant. Et poſt modū ſubdit. Quare ꝛ cōia magis per hoc ſentiunt̄. Dico aūt cōmunia: magnitudinē: motū: ꝛ quietem: figuram. numerum ꝛc̄.

In iſta. q. Primo declarat̄ pars: que erit tenēda. 2° ſoluent̄ rōnes facte in ꝓncipio.

Quantū ad primū. pars affirmatiua qōnis eſt tenenda ſub iſta prima cōcluſione affirmatiua. Senſus viſus eſt nobilior ceteris ſenſibus: ꝛ magis cognoſcitiuus: que quidē prima cōcluſio ꝓbat̄ quadrupliciter. Primo ex parte obiecti. Secūdo ex pte organi. Tertio ex parte medij. 4° ex parte actus ſentiendi.

¶ Ex pͥma via arguit nobilitas ⁊ pfectio ſenſus viſus q̄ꝫtū ad pluralitatē cognoſcibiliū a tali ſenſu: ⁊ quo ad eiꝰ pͦritatē reſpectu alioꝝ ſenſuum ex cōparatione ipſius ad obiectū ꝓpͥū. Scḋo ex cōparatione eius ad obiectū cōe alijs ſenſibꝰ. Tertio ex vniuerſalitate obiecti eius. ¶ Primo ſic. Ille ſenſus eſt prior ⁊ vſior in cognoſcēdo: cuius obiectū eſt ſimplr prius ſm nāꝫ. Sed obiectū viſus ē hꝰ. ergo ⁊c̄. Maior eſt nota: qꝛ ordo potētiarū q̄ꝫtū ad ſuas opationes eſt ex ordine obiectoꝝ: circa que operantur: vt colligit̄ de mēte Ar. 2. de aīa. tex. cō. 63. minor autē pbat̄. pͥmo auctē Ar. 2. de gn̄atione. tex. cōmenti. 7. preallegato. vbi vult: ꝙ ſicut viſus eſt prior tactu. Ita ⁊ ſbꝫ ipſiꝰ: hoc eſt obiectū. cuius rō viſibilis (inquit ipſe) nō eſt corporis tāgibilis paſſio ſm ꝙ tāgibile: ſed ſm aliud. i. ſm aliquā aliam nām vel qualitateꝫ: que eſt cōis corpori gn̄abili ⁊ corruptibili: ⁊ et incorruptibili. Sicut eſt forſan nā pſpicui. Et ↄcludit. Et ſi ↄtingat nā prius. Ex hoc innuēs: ꝙ illa rō: ſm quā corpus eſt viſibile: eſt pͥor nā qualitate tāgibili: ac et ceteris q̄litatibus ſenſibilibus. ¶ Scḋo pbat̄ hec minor rōne ſic. Illa qualitas dicit̄ eē ſimplr prior ſꝫ nām: que cōuenit corpori priori ſimpliciter: q̄ꝫ ſint qualitates: que tm̄ conueniunt corpori gn̄abili ⁊ corruptibili. Sed qualitas viſibilis (ſicuti eſt lux ⁊ color: extēdēdo nomen coloris) reperit̄ in corporibus celeſtibꝰ: que ſunt pͥora ſimpliciter ⁊ ſm nām: ⁊ nō reperiunt̄ alie q̄litates ſenſibiles ab alijs ſenſibus exterioribus. igit̄ ⁊c̄. ¶ Secūdo ex iſta via arguit̄ principaliter ſic. Ille ſenſus eſt ſimplicior ⁊ nobilior cuius obiectū ꝓpͥū eſt ſimplicius ⁊ nobilius. Sed obiectū propͥū viſus eſt hꝰ. igit̄ ⁊c̄. Maior ē nota. Minor aūt pbatur: qꝛ certū eſt: ꝙ lux que eſt obiectū propͥū viſus eſt ſimplicior ⁊ imaterialior: q̄ꝫ alie q̄litates ſenſibiles ab alijs ſenſibus exteriorībꝰ: ꝓpterea qꝛ cōpetit corpori ſimpliciſſimo: qḋ eſt ſpūalius ⁊ imālius ceteris corporibus: in quo ſm Ar. nulla eſt mā: aut forma informans māın: que eſt altera pars compoſiti. Alie autē qualitates ſenſibiles inſequunt̄ cōpoſita: vel ratione materie: vel ſaltē rōne forme a mā cōprehenſe. Sic apparet diſcurrēdo per omnes qualitates ſenſibiles ſenſuū exterioꝝ. ¶ Itē ⁊ 3ͦ ex hac via pbatur: ꝙ iſte ſenſus ē pluriū cognoſcitiuus ex vniuerſalitate obiecti: qꝛ ille ſenſus eſt pluriū cognoſcitiuus: cuius obiectū formale ⁊ ꝓpͥū reperit̄ in oībus ſenſibilibus. Sed obiectū ſenſus viſus: ſicuti eſt lux vel color: eſt hꝰ. igitur ⁊c̄. Maior eſt manifeſta: ⁊ minor et patet ex dictis. Et ſic ex hac via: ſcꝫ ex cōparatione viſus ad obiectū propͥū: pͥmo pbat̄ prioritas nāe de ipſo. ſcḋo ſimplicitas ⁊ imālitas. 3ͦ vniuerſalitas ⁊ cōmunitas in cognoſcēdo. ¶ Scḋo pͥncipaliter ex hac via conſimilibus rōnibus pbant̄ iſta tria ex cōparatione viſus ad ſenſibile cōe: qḋ eſt magnitudo: vel quantitas: qꝛ ille ſenſus videt̄ eſſe prior: qui pcipit magnitudinē ſimpliciter priorem. Senſus viſus eſt hꝰ: quia percipit magnitudinē exiſtentē in corporibus celeſtibus: ⁊ non contractā ad corpus gn̄abile ⁊ corruptibile: quēadmodum faciunt alij ſenſus exteriores. ¶ P. Iſta magnitudo: que eſt in corporibus celeſtibus: non inſequitur ſbam ratione materie: ſed ratione forme. Magnitudo autē in iſtis inferioribus inſequit̄ mām. Sed qualis eſt ordo forme ad māꝫ: talis eſt ordo magnitudinis corporis celeſtis ad magnitudinē iſtoꝝ inferioꝝ. Sed ordo forme ad materiam eſt ordo prioris ſimpliciter ad poſterius. vt eſt de mēte Ar. 7. metaphiſice. tex. cōmenti. 7. ⁊. 9. metaphiſice. tex. cōmenti. 13. vbi vult: ꝙ actus eſt prior potentia ſimpliciter. igit̄ ⁊c̄. ¶ Per idē pbatur ſimplicitas ⁊ immaterialitas de ipſo viſu ex ſenſibili cōmuni: quia abſolutum eſt ſimplicius ⁊ immaterialius contracto. Magnitudineꝫ abſolutam ⁊ indeterminatam ad corpus celeſte ⁊ ad corpus generabile percipit ſenſus viſus: ⁊ non alij ſenſus. igitur ⁊c̄. ¶ Et conſimiliter probatur vniuerſalitas: vt prius argutum eſt de ſenſibili communi. quare ⁊c̄.

Ex ſecunda via arguit̄ etiam tripliciter. pͥmo ſic. Ille ſenſus eſt nobilior: cuius organū eſt nobilioris complexionis. Organum ſenſus viſus eſt hꝫ. igitur ⁊c̄. Maior videtur nota: quia quū virtus ſenſitiua fundetur in organo. Illa virtꝰ eſt nobilior cuius organum eſt nobilius: ⁊ melius diſpoſitū ſm cōplexionem. Minor autē probatur: qꝛ illud organum eſt melioris complexionis ⁊ diſpoſitionis: in quo magis reſidet ſenſus tactus: ſed ſenſus viſus eſt huiuſmodi. ꝗ ⁊c̄. maior huius proſillogiſmi patet (pͥmo: quia tactus eſt ſenſus neceſſarius ad vitam animalis: ⁊ ad eius eē. Inde propter hoc concluditur cor eſſe pͥncipaliſſimū mēbrum animalis: quia in ipſo pͥncipalius reſidet virtus tactiua. Unde Ar. in de ſenſu ⁊ ſenſato. vult. ꝙ ſenſus tactus ⁊ guſtus fundentur in corde) eadem maior proſillogiſmi eſt nota per Ar. 2. de anima. Qui vult ꝙ homo in tactu excedat cetera animalia. Et vlterius ꝙ quāto complexio corporis humani ⁊ organi eſt contēperata ⁊ reducta ad quādā mediocritatē qualitatū primarꝫ: tanto magis in ipſo eſt vitēꝰior ⁊ efficatior ſenſus tactus: ⁊ p ipſuꝫ ſenſum viuaciorem melius percipit̄ obiectuꝫ tangibile. vnde dicit. molles carne mente aptos dicimꝰ: duros autem ineptos. Et eſt tex. cōmenti. 94. Minor aūt ſillogiſmi: pbatur: qꝛ in illo organo eſt viuacior ſenſus tactus: qḋ citiſſime leditur a nociuis: ⁊ ſtatim ſentit contrarium ⁊ nociuum. Sed organū viſus. ſ. pupilla oculi eſt huiuſmodi. igitur ⁊c̄. ¶ Itē ſecundo pͥncipaliter ſic. Illud organū videt̄ eſſe nobilius: ad cuius conſeruatōnē plura ſunt producta a nā. (Iſta patet: qꝛ nā non deficit in neceſſarijs: neqꝫ abundat in ſuperfluis. ex. 3. de anima. tex. cōmenti. 45.) Organū viſus eſt huiuſmodi: vt pꝫ de ſuperciliis: palpebris: ⁊ alijs: quibus hic ſenſus conſeruat̄: ⁊ a nociuis defendit̄. igitur ⁊c̄. ¶ Itē tertio. Illud organuꝫ eſt nobilius ⁊ melioris diſpoſitionis ad actū ſentiendi: in quo predominat̄ elementū quantū ad illud qḋ eſt faciliime impreſſionis ⁊ receptionis intentionū ſenſibiliū. Sed ſenſus viſus eſt huiuſmodi. Nā in ipſo predominat̄ aqua inquantū perſpicua ⁊ diaphona: que qualitates ſunt magis receptiue intētionū ſenſatarū: q̄ꝫ ſint q̄litates: ſm quas elemēta in alijs ſenſibꝰ pdominantur: vt hꝫ videri in. 2. de aīa. Et hoc nō diſputādo mō. Utꝝ oculus ſit organū viſus: aut nerui obtici: ſed tenendo communem viam: ꝙ oculus ſit tale organū: hec dicta ſint.

Ex tertia via. vꝫ. ex pte medij arguit̄ nobilitas iſtius ſenſus. Arguit̄ etiam tripliciter. pͥmo nam medium ipſius eſt ſimpliciꝰ ⁊ purius q̄ꝫ media aliorum ſenſuum. Ita ꝙ quāto tale mediū eſt ſubtiliꝰ ⁊ limpidius: tanto eſt meliꝰ diſpoſitū ad acceptionē ſpecieruꝫ viſibiliū. Ex hoc arguit̄ ſic. Ille ſenſus eſt nobilior cuius mediū eſt ſimplicius ſubtilius: ⁊ immaterialius: e mediū ſenſus viſus eſt huiuſmodi. igit̄ ⁊c̄. ¶ Item ſecūdo. Ille ſenſus eſt nobilior: qui recipit intētiones ſenſatas per mediū non ſolū generabile ⁊ corruptibile: ſed etiāꝫ ingenerabile ⁊ incorruptibile q̄ꝫ ſit ſenſus: qui tātū recipit p mediū quod eſt materiale ⁊ corruptibile: ſenſus viſus ē huiuſmodi qui immutatur a luce: non ſolū per aerem: verū etiam per mediū: quod eſt celū: per quod medium percipit lucē ſolis ⁊ alioꝝ planetarū: alij autem ſenſus p iſta inferiora generabilia ⁊ corruptibilia. igit̄ ⁊c̄. ¶ Iteꝫ 3ͦ. Ille ſenſus eſt immaterialior: ⁊ ex conſequenti certior qui immutat̄ per mediū: qḋ recipit ſpeciem ſenſibileꝫ ſolū intentionaliter: ⁊ non materialiter. Senſus viſus eſt huiuſmodi: ⁊ nullus alius ſenſus preter ipſum. igit̄ ⁊c̄. Maior eſt manifeſta: qꝛ quāto mediuꝫ ſpūalius recipit intētionē ſenſibile: tanto organū ſenſus ſpūalius immutatur. ¶ P. qꝛ ex ſecūdo de anima. tex. cōmē. 71. ⁊. 76. ⁊ deincepe: mediū ⁊ organū ſunt eiuſdeꝫ rationis: quo ad illam qualitatem

lem qualitatem ſm quam ſpecies ſenſibiles multiplicãtur in medio ⁊ in organo: quia quum ſpecies ſenſibiles in medio ⁊ in organo ſint eiuſdem rationis: ⁊ paſſiua recipientia ipſas ſpecies erunt eiuſdem rationis. Nam ex ſecundo de anima. tex. commenti. 66. inquit Auerroys. Melius eſt enim extimare ꝙ cauſa in diuerſitate materie eſt diuerſitas formarum: non ꝙ diuerſitas materie ſit cauſa diuerſitatis formarum. Unde ſicut diuerſe forme alterius rationis ſunt in diuerſis ſubſtantijs alterius rationis. Ita forme eiuſdem rationis ſunt in ſubiectis eiuſdem rationis. Et propter hoc Ariſto. in ſcđo de anima concedit organum ⁊ medium eſſe eiuſdem rationis: quia ſpecies in medio ⁊ in organo ſunt huiuſmodi. Minor principalis probatur: quia medium per quod viſus recipit ſpeciem viſibilem tñ immutatur immutatione intentionali: ⁊ non immutatione naturali. Uoco autez immutationem naturalē: quando paſſum recipiens formam ab agente recipit ipſam formam ſm illud eē reale: aut ſm diſpoſitionem materie conuenientem forme: prout forma eſt in agente. Immutationem autem intētionalem voco: ſm quam paſſum recipit intentionem ⁊ ſpeciem forme: non autez ipſam formam. Modo ſic eſt: ꝙ ſenſus viſus tñ recipit ſpeciē obiecti viſibilis: ⁊ ſimiliter medium: ⁊ non recipit ipſum obiectum: aut formaz eius ſm eſſe reale. Alij autez ſenſus immutantur vtraqꝫ immutatione: ⁊ ſimiliter medium ipſorum. Nam in tactu ⁊ in guſtu organum ⁊ medium alterantur alteratione ſimpliciter: quia organum ⁊ mediū in immutatione tactus realiter alterantur ſm caliditatem aut frigiditatem. Guſtus ⁊ eius medium alterantur etiam alteratione ſimpliciter recipiendo realiter ſaporem. Odoratus ⁊ medium eius ſimiliter alterantur alteratiōe ſimpliciter ſm odorem realiter multiplicatum in medio ⁊ in organo. Similiter dicenduz eſt de auditu ⁊ eius medio: que non tñ immutantur ſm alterationem ſimpliciter: verū etiam ſm motū localem aeris ſonum deferentis. Et forte ad hanc intentionē dixit Ar. 7. phiſi. tex. cōmēti. 12. Et ipſi ſenſus alterant̄. patiunt̄ enim: actus enim ipſoꝝ motus eſt per corpus patiente aliqđ ſenſu. quare ⁊c.

Ex via vltima ex parte actus arguit̄ nobilitas: ⁊ dignitas: ⁊ pfectio: iſtius ſenſus tripliciter. primo ſic: ille ſenſus eſt perfectior qui cognoſcit duo contraria ſimul eque perfecte ⁊ diſtincte: ac ſi eſſet vnū: ꝗ̄ ſint illi ſenſus: qui confuſe ⁊ indiſtincte percipiunt huiuſmodi contraria. Senſus viſus eſt huiuſmodi ⁊ nullus alius preter ipſum. igitur ⁊c. Maior eſt manifeſta. Minor autem probatur. Nam certum eſt: ꝙ ſi ponantur ante oculos duo contraria ſcilicet album ⁊ nigrum: ſenſus viſus percipiet vtrūqꝫ diſtincte: ⁊ perceptio vnius non impedict perceptionem alterius. Alij autē ſenſus ſic percipiūt contraria ⁊ oppoſita: ꝙ vnū impedit cognitionem alterius. Ratio pro ſenſu viſus eſt: qꝛ obiecta non imutāt ipſuz niſi intentionaliter: ⁊ per ſpecies que ſimul in ſuis actualitatibus vltimatis poſſunt eſſe in eodez ſubiecto. Quia ſi obiecta ſunt contraria: ſpecies ipſorū aut etiam ſenſationes non ſunt contrarie. Ratio pro alijs ſenſibus eſt p oppoſitum ad iſtud qđ nunc dictū eſt: qꝛ alij ſenſus non tñ recipiunt ſua obiecta intentionalr̄: verum etiam realiter: recipiendo ipſa ſm eſſe proprium reale ipſorum: ⁊ quia contraria non poſſunt recipi ſimul in eē reali in aliquo ſubiecto in vltima eorum actualitate: ideo nullus alioꝝ ſenſuum poteſt percipere ipſa contraria perfecte ⁊ diſtincte ſm pprias eoꝝ actualitates: ſed ſenſatio vnius impedit ſenſationem alterius. ¶ Itez ſcđo ex hac via arguitur ſic. Actus vidēdi eſt vniuerſalior: ⁊ ad plura ſe extendens: igitur actus iſte eſt perfectior ⁊ nobilior. Ↄñtia ē nota: ⁊ antecedens pbatur. Nam per actum videndi ſimul attingimus plura obiecta: vt dictū eſt: ſimulqꝫ attingimus magnitudinē quātācunqꝫ magnam: ⁊ etiā figuram cuiuſcūqꝫ quantitatis. Tactus aūt non attingit ⁊ cognoſcit ſimul niſi magnitudinem determinate quantitatis ſm proportionem ad organum: per qđ exercetur ſenſatio tactus: ſimulqꝫ non attingit plures magnitudines ⁊ figuras diſtincte. Et per oppoſitū ſenſus viſus ſimul percipit viſibilia plura poſita ante ipſuz. igitur ⁊c. Qđ dixi de tactu idem dicendū eſt de alijs ſenſib⁹ particularib⁹: ꝙ non percipiunt niſi vnuz obiectum ſenſibile diſtincte ⁊ determinate quantitatis. ¶ Tertio ex hac via arguitur ſic. Actus videndi eſt certior ceteris ſenſationib⁹ ſenſuuz exteriorum. Igitur viſus excedit oēs alios ſenſus. Ↄſequentia eſt euidens: ⁊ antecedēs pbatur. Nam certū eſt: ꝙ ille actus eſt certior: per quē magis certificat̄ intellectus de re cognoſcibili: vt ſuperius arguebatur. Actus videndi eſt hꝰ: quia vbi aliquod ſenſibile percipiatur p viſuz: ⁊ per alios ſenſus: ſi cetera ſunt paria quantuz ad diſpoſitionem organi ⁊ medij: magis ſtatur iudicio ſenſus viſus: ꝗ̄ aliorum ſenſuum. Hoc etiā iudiciuz de re cognoſcibili magis inſequitur intellectus: qđ declarat̄. Naz illud qđ percipitur per ſenſum viſus: magis imprimit̄ fantaſie ⁊ imaginatiue: que ſunt virtutes imediate deſeruiētes intellectui: ꝗ̄ illa que percipiunt̄ ab alijs ſenſib⁹. Cuius rei ſignū eſt: qꝛ ſomniantes magis ſomniant de reb⁹ viſis: ꝗ̄ de alijs: que ab alijs ſenſibus percipiuntur. Ex quo infertur: ꝙ intellectus magis mouet̄ a ſenſibilibus per viſum: ꝗ̄ ab alijs aliorum ſenſuum. Ex his omnib⁹ apparet veritas concluſionis ppoſite. ¶ Scđa concluſio eſt iſta. Senſus auditus magis facit ſcire: quo ad ſcientiā habitam per doctrinam. Iſta concluſio pꝫ ex ſnia Ariſt. de ſenſu ⁊ ſenſato. vbi habet: ꝙ ſermo audibilis exiſtens cauſa eſt diſcipline non ſm ſe: ſed ſm accidens. Et parū ante. Horum autem ipſoꝝ ad neceſſaria quidem melior eſt viſus: ⁊ ſm ſe. Ad intellectū autē ⁊ ſm accidens ē auditus. Unde ſcientia quedā eſt habita per doctrinaz: quedam eſt habita per propriā inuentionē: ⁊ illa que eſt per inuentionē eſt ſimpliciter prior illa que habet̄ per doctrinam. Uiſus autē (quā ſit prior ſenſus prioritate cōmunitatis ⁊ vniuerſalitatis vt dictum eſt) cōfert ad ſcientiam ſimplr̄ priorem ſm ſe. Sed ad ſcientiā poſteriorē que eſt per doctrinā confert auditus: qui eſt magis limitatus ⁊ determinatus ad determinata cognoſcibilia. ¶ Aduertēdum tamē ꝙ auditus dicit̄ plus cōferre per accidens ad ſciam: ppterea: qꝛ non ſic confert: niſi ex aliquo qđ eſt accidentale obiecto audibili: in ꝗ̄tū eſt audibile: aut imutatiuū auditus. Ex inſtitutione eni ⁊ per accidēs vox audibilis eſt expreſſiua conceptus: qđ nō cōpetit ſibi ex nā talis obiecti: ſed preciſe a voluntate humana ſic inſtituēte ⁊ determināte. Cui obto audibili ſic īpoſitū ē: vt ſic ſignū expreſſiuū cōcept⁹: qꝛ voces audibiles ſunt ſic promptiſſima ſigna ad hos ↄcept⁹ exprimēdos pre ceteris alijs ſenſibilib⁹ que ſunt obta alioꝝ ſenſuū. ⁊ ſic pꝫ ad qōnem.

De vltimo articulo. Ad argumēta pncipalia rñdetur. ¶ Ad primū ꝙ Ar. intelligit: ꝙ ceci nati ſunt ſapientiores ꝗ̄tum ad ſciam habendaz per doctrinā: per accidens tñ vt dictū ē. Sed ſurdi ⁊ muti habentes viſum ſunt ſapientiores cecis ꝗ̄tū ad ſcientiam habitam per inuentionem ⁊ per ſe: ad quā viſus p ſe ⁊ directe conducit. ¶ Ad 2ᵐ argumentū reſpondet̄: concedendo maiorē: ⁊ negando minorez. Et ad probationē reſpondetur ꝙ cetera non ſunt paria. Uiſus enim iudicat baculū exiſtentem in aqua per mediū groſſum ⁊ idiſpoſitū. Tactus aūt iudicat ſuū propriuz ſenſibile imediate: aut per mediū ſufficienter diſpoſitū: ⁊ ſic certius eſt iudiciuz tactus ꝗ̄ viſus: qꝛ cetera non ſunt paria. ¶ Pōt ↄ̄ dici: ꝙ iudicium qđ videt̄ fieri per viſum nō ē ipſius viſus: ſed ſenſus cōis: qꝛ nō hꝫ viſus iudicare de ſenſibili niſi de colore: ⁊ de alijs: que ſpectant ad nām coloris.

Similiter de magnitudine ⁊ de quantitate: ſed non habet iudicare de his que accidunt magnitudini ⁊ quantitati: quēadmodū forte eſt eſſe continuū aut diſcōtinuū, ſractum aut integrū: que pertinent ad iudicium alterius ſenſus. Et ſm hoc dixit Ar. 2° de anima. tex. cōmē. 63. Et non decipitur viſus: q̄m color neq; auditus: q̄m ſonus. Sed quid coloratū aut vbi: aut quid ſonans. Innuens per hec ꝙ accidentia que adueniunt ſenſibilibus ꝓprijs: aut cōmunibus: non ſunt dijudicanda per ſenſus particulares exteriores. ℭ Pro maiori tamen intelligētia huius reſponſionis notandū eſt ꝙ ſenſatio vnius ſenſus poteſt comparari ad ſenſationē alterius: vel due ſenſationes poſſunt comparari ad aliquod vnū obiectū: quod percipit ⁊ cognoſcitur per vtrāq; ſenſationē. Si primo modo: dicimus ſenſationem viſus eſſe certiorem quacū q; alia ſenſatione. Si ſecūdo modo: cognitio que fit per duos ſenſus eſt certior q̄ illa que fit per vnū tm̄. Et ita ſi vnum ſenſibile cognoſcitur per ſenſum tactus ⁊ p ſenſum viſus certius cognoſcitur q̄ vbi cognoſcatur ſolū per viſum. ℭ Ad 3ᵐ argumentum reſpondet concedendo maiorē ſi cetera ſint paria: ⁊ ad minorem dicitur ꝙ lʒ ſenſus viſus ſit vnius contrarietatis tm̄: q2 tamen obiectum ſuum in pluribus reperitur q̄ ſenſus tact᷒. Ideo viſus eſt pluriū cognoſcitiuus. ℭ Poteſt etiā dici ꝙ ſenſus tactus non eſt vnus: vt eſt duarum contrarietatum niſi materialiter ⁊ ſubiectiue: ſic ꝙ in quacūq; parte nerui: aut organi tactus fundatur potentia ꝑceptiua vnius contrarietatis: fundatur ⁊ alia alterius ꝯtrarietatis: que potentie ſe conſequuntur: quēadmodū extrema iſtarū contrarietatum perceptibilia a ſenſu tactus ſe cōſequuntur: q2 ſicut qualitates actiue. vʒ. caliditas ⁊ frigiditas fūdantur in qualitatibus paſſiuis que ſunt humiditas ⁊ ſiccitas: ita tactus perceptiuus contrarietatis inter caliditatem ⁊ frigiditatem vel ipſorum extremorū contrarietatis fundatur in tactu: qui eſt perceptiuus alterius cōtrarietatis. Unde qualis eſt ordo materie ad formam: talis eſt ordo iſtarum qualitatum tangibilium: qđ declarat q2 qualitates paſſiue. ſ. humiditas ⁊ ſiccitas conſequuntur compoſitū ratione materie cuius eſt pati ⁊ recipere. Qualitates autem actiue conſequuntur compoſitū ratione forme: ergo ſicut forma fundatur in mā tanquā in ſubiecto: ita tactus perceptiuus qualitatis actiue fundatur in alio qui eſt perceptiuus qualitatis paſſiue. Unde in quacūq; etiam modica parte nerui predominat aliq̄ qualitas ⁊ diſpoſitio: per quā neruus percipit vnā contrarietatem: in eadem etiā eſt alia qualitas: per quā neruus percipit aliam contrarietatem: ſeu extrema ipſius. ℭ Q; autē ſint duo probatur: primo ſic. Impoſſibile eſt vnū ſenſum tactus habere ſimul ⁊ ſemel duos actus ꝑfectiſſimos. hoc enim non conceditur de intellectu: de quo magis videt. Et ratio huius eſt: q2 vnus perfectiſſimus adequat ſibi totā virtutē potentie in primo actu. Si ḡ ſecum cōpateret alium actum perfectiſſimū: prim᷒ nō adequaret: ⁊ ſic ſimul adequaret ⁊ non adequaret. Sʒ tact᷒ ſimpl[...]ter poteſt habere duos act᷒ perfectiſſimos. Probatu[r]. tactus ſimul ſentit aquā frigidam ⁊ humidā eſſe. Sed non eodem actu. probo. q2 impoſſibile eſt actū ſentiendi eſſe reſpectu talis obiecti: quo remoto cē̄t iſte actus ſentiendi. Sed remota frigiditate ab aqua (qđ nō eſt impoſſibile vel per nām: vel per artē vel per potentiā diuinam) adhuc tactus ſentit humiditatē ei᷒: ergo actus ſentiendi humiditatē aque non eſt reſpectu frigiditatis ei᷒: nec eſt actus ſentiēdi frigiditatē. Sunt ergo duo actus ⁊ perfectiſſimi: quorū vnus ab alio non dependet: vt viſū eſt. ℭ P. 2° probatur idem ſic. Ratio obiectoꝝ formaliter diuerſorum non eſt reſpectu eiuſdem actus: quū actus numeretur ⁊ menſuretur ab obiecto ſuo formali. Sʒ humidum ⁊ frigidum ſunt formaliter diuerſa ḡ ⁊c. ℭ P. tertio ab aqua inquantū frigida recipitur vna ſpecies in organo tactus: ⁊ inquantū humida alia ſpecies in eodē organo. Species enim frigiditatis non eſt ſpecies humiditatis: ſed ſpecies in organo eſt principiū actus vel formale: vel ſaltem inclinatiuum. Quum igitur ex duob᷒ principijs diſperatis: non ordinatis adinuicē: non egrediatur idem actus: ſequitur ꝙ actus ſentiendi frigiditatem ⁊ humiditatem aque ſunt diuerſi. Ex quo concluditur: ꝙ tactus eſt vnus materialiter ⁊ ſubiectiue non autem formaliter. ℭ Sed contra iſtam determinationem inſtatur: quia ſi tactus ſunt duo: aut differunt numero: aut ſpecie. non numero: quia ſunt in eodē ſubiecto: qđ non eſſet ſm communem opinionē ſi ſolo numero differrent. Similiter alter eorum ſuperflueret: quia quando aliqua ſunt eiuſdem ſpeciei: a quocunq; poteſt pati vnum ⁊ aliud. Igitur a quacunq; contrarietate vel ſpecie ſenſibili immutaretur vnus tactus ⁊ alius: quia que ſunt eiuſdem ſpeciei: quicquid competit vni: non repugnat alteri. Nec poteſt dici ꝙ differant ſpecie: q2 ſpecies vniuerſi non ſunt equales: quum ſe habent ſicut numeri. ex. 8. meta. tex. cōmenti. 10. Ergo vnus tactus erit perfectior alio. Sed hoc videtur falſum. quia eque perfecte tactus ſentit vnam contrarietatem ſicut aliā. ℭ Ad hoc dicendū eſt: ꝙ illi tactus differunt ſpecie: ſicut ⁊ obiecta formalia. ℭ Ad obiectionem dicendum eſt: ꝙ ille perfectior eſt: qui eſt perfectioris contrarietatis ſcilicet calidi ⁊ frigidi. Et quum dicis. ꝙ vnus eque perfecte ſentit ſuū obiectum ſicut alius. Dicendum eſt: ꝙ quilibet eque perfecte ſm proportionem attingit ſuum obiectum: ſed nō eque perfecte ſimpliciter: ⁊ ſm adequationem actus ad actum: aut potentie ad potentiā: vt diximus in queſtione precedente de difficultate in cognoſcendo. Exemplū huius eſt. Oculus hominis eque perfecte ſʒ proportionem potentie ad obiectum viſibile videt ſolē: ſicut oculus aquile. Sed non eque perfecte ſm adequationē: q2 actus videndi aquile eſt perfectior: quia acutior ⁊ limpidior q̄ actus videndi hominis. Sic dicendū eſt in ꝓpoſito de ſenſationibus iſtorum ſenſuum. ℭ Ad vltimum reſpondetur. ꝙ qualitates tangibiles non ſunt priores ſimpliciter: vt allegatum eſt ſuperius de mente Ariſtote. ibidem. vbi vult. ꝙ obiectum viſus ſit prius natura qualitate tangibili: ſicut ſuperius expoſitum eſt ⁊ declaratū. Sed qualitates tangibiles ex eo dicuntur prime: quia in quocunq; ſuſceptiuo ſunt qualitates tangibiles: viſibiles: ⁊ audibiles. Tangibiles preſupponuntur ab alijs: vt priores reſpectu determinati ſuſceptiui: ſcilicet reſpectu corporis mixti ⁊ elementari. Cum hoc tamen ſtat: ꝙ (nō determinando iſtas qualitates viſibiles ad corpus mixtum aut elementarū) ſint priores ſimpliciter: ſic ꝙ eis non repugnat eſſe in aliquo ſuſceptiuo ſine iſtis qualitatibus tangibilibus. Dicendum eſt etiam ad minorem ꝙ vbicunq; eſt poſterius: ibi eſt prius: verum eſt vbi prius eſt de eſſentia poſterioris. Sicut animal eſt de eēntia hominis. Sed dato ꝙ qualitates tangibiles eſſent prime: non ſunt tamen de eſſentia lucis ⁊ coloris: loquēdo de colore extenſiue. Ex quo ſequitur ꝙ alicubi poterit reperiri lux ⁊ color vbi non erit qualitas tangibilis.

ℭ Alia q̄dē igitur imaginatiōib᷒ ⁊ memorijs eueniūt. Tex. ꝓlogi. Q.ō.v.

Dubitatur ꝑ. Utrū cogitatiua diſtinguatur ab extimatiua. Et arguitur auctoritate. S. Thome ⁊ Auerroys. ꝙ virtus cogitatiua non diſtinguitur a virtute extimatiua ſic. Nulla virtus eſt ponenda niſi propter aliquam operationem que debet ſibi competere ⁊ non alijs. Sed nulla oꝑatio pōt cōpetere v̄tuti extimatiue q̄ nō cōpetat virtuti

virtuti cogitatiue:ergo extimatiua nõ diſtinguit a cogitatiua. maior eſt manifeſta. minor autẽ ꝓbat. extimatiua eni hȝ cõponere intẽtiones reſeruatas in memoratiua ⁊ imaginatiua. ſȝ h idẽ pt facere cogitatiua:ḡ ſuꝑfluit extimatiua ꝓter cogitatiuã:ita ꝙ iſte vtutes nõ ſunt diſtincte.

Ad oppoſitũ dubij arguit: oĩs poᵃ organica ſenſitiua determinat ad certũ genus ſenſibiliũ. qm̃ diſpoſitio ipſiꝰ cõſiſtit in media ꝓportione illius gñis:vltra qḋ nõ põt ſe extẽdere. Sed cogitatiua eſt virtꝰ organica:⁊ determinat ad intẽtionẽ ſenſatã ergo nõ poterit apꝑhẽdere intẽtiones nõ ſenſatas:neqȝ ipſas cõponere. ḡ opȝ dare virtutẽ ſuꝑiorẽ que ſit apprehẽſiua iſtaꝝ intẽtionum ⁊ ipſaruȝ compoſitiua.

Reſpondeo breuiter. tenẽdo opinionẽ Auicẽ. ꝙ extimatiua diſtinguit a cogitatiua. ¶ Pro riſione m̃ ad argᵐ ante oppoſitũ notãdũ:ꝙ virtutes que habẽt ordinẽ eſſentialeȝ inter ſe:ſic ſe habẽt: ꝙ illa que eſt ſuperior eſt pluriũ cognoſcitiua:ſicut apparet in exẽplo de ſenſu ꝑticulari exteriori:⁊ ſenſu cõi. Et de ſenſu interiori:⁊ intellectu. Virtutes ſenſitiue interiores:⁊ maxime cogitatiua ⁊ extimatiua habẽt ordinẽ eẽntialẽ:⁊ vna ſubordinat alteri:ḡ illa que eſt ſuperior. ſ. extimatiua poterit plura cognoſcere ꝙ̃ cogitatiua. ⁊ ita cuȝ intẽtiones nõ ſenſate nõ apprehendant a cogitatiua ſm viã Auicẽ. apprehendent ab extimatiua. ¶ Et ꝑ hoc apparet riſio ad argᵐ. Dicẽdo ꝙ neceſſitas ponẽdi extimatiuã diſtinctã a cogitatiua:eſt apprehẽſio aliquoꝝ obiectoꝝ:que nõ poſſunt apprehendi ab aliquo ſenſu interiori:aut exteriori. ¶ Sub eodẽ tex. queritur.

V Trum imaginatiua ⁊ memoratiua ſint potentie apꝑhẽſiue: ⁊ cognoſcitiue. Et arguit ꝙ ſic. q: experimur in nobis ꝙ recordamur alicuiꝰ ꝑteriti inꝙ̃tũ ꝑteritũ eſt:⁊ ſilr imaginamur. Sȝ iſta imaginatio nõ põt eſſe actus cogitatiue aut extimatiue:q: tunc cogitatiua aut extimatiua eẽnt memoratiua:qḋ nõ ꝯcedit. Neqȝ ẽt poteſt eſſe actus ſenſus cõis ⁊ ſenſus ꝑticularis exterioris:q: iſte potentie nihil apꝑhendunt niſi in pñtia rei ſenſibilis:ḡ actus recordatiõis eſt memoratiue ⁊ imaginatiue. Ex quo ſequit ꝙ ipſe ſũt cognoſcitiue ꝑfectiori mõ etiaȝ ꝙ̃ aliqua alia poᵃ: q: illa poᵃ dicit eſſe ꝑfectior in cognoſcẽdo que cognoſcit difficiliora:ſed ita eſt ꝙ difficilius eſt cognoſcere preteritum inquãtũ preteritum:aut futurũ inꝙ̃tũ futuꝝ:⁊ ſic cognoſcere eſt actus memoratiue ⁊ imaginatiue:ergo iſte virtutes perfectius ſunt cognoſcitiue.

Ad oppoſitũ tñ arguit. Actiuo totali naturali ⁊ paſſiuo ſimul approximatis ⁊ nõ ĩpeditis de neceſſitate ſequit actio:ſed actiuũ totale per ſe ſenſationis ⁊ nãle eſt obiectũ ſenſibile pñs in ſe vel in ſpẽ ſenſibili. paſſiuũ nãle a tali obiecto eſt ipſe ſenſus. ⁊ iſta duo ſunt in poᵃ memoratiua ⁊ imaginatiua. ergo in ipſis ſemꝑ ſeqtur actus memorãdi ⁊ imaginãdi reſpectu illoꝝ obiectoꝝ:quoꝝ ſpẽs ſunt in ipſis. vel ſalteȝ poᵃ memoratiua ſemꝑ habebit actũ recordatiõis reſpectu illius obiecti ad qḋ ipſa poᵃ memoratiua magis nãliter ĩclinat. Sed oppoſitũ experimur in nobis:ergo memoratiua ⁊ imaginatiua:non ſunt potentie cognoſcitiue.

Pro reſpõſione ḡ ad argᵐ ꝑmittit primo ꝙ poᵃ memoratiua nõ eſt poᵃ tñ reſeruatiua ſpẽi:veꝝ ẽt eſt aliq̃ poᵃ cuiꝰ eſt apꝑhẽdere aliquẽ actũ in nobis ꝑteritũ inꝙ̃tu ꝑteritꝰ eſt:q actus preteritꝰ ẽ obiectũ primũ recordatiõis. De h videas Sco. in 4. di. 45. q. 3. vbi diffinit memoria. Memoria eſt recordatio alicuius actꝰ ꝑteriti inquãtũ ꝑteritus eſt:qui ĩfuit ſuppoſito recordanti. ¶ Scdm premiſſum eſt:ꝙ ab actu exiſtẽte in nobis defluit quedã ſpecies in memoratiua: aut in aliq̃ poᵃ reſeruatiua ſpecieꝝ:que retinet ſimilitudinem actus:qua poſtmodũ defluente ⁊ redeunte ad cogitatiuã ſeu extimatiuã poteſt virtus cogitatiua aut extimatiua cõſiderare ipm̃ actum non pñteȝ in ſe:ſed in ſpecie. ⁊ nõ tñ poteſt hoc facere talis virtus:verũ ẽt põt ꝑcipere totũ fluxum tpis inter inſtans in quo preſuit talis actus in nobis:⁊ inſtans pceptiõis pñtis. Nec obſtat ꝙ iſte fluxus dicat eẽ ens ſucceſſiuũ. q: ſucceſſiuuȝ ſicut eſt motus:eſt per ſe ſenſibile. Silr ſi dicas ꝙ iſte fluxus q eſt motꝰ ſit numerus:hoc non impedit:quin poſſit percipi a poᵃ ſenſitiua:qm̃ numerus eſt per ſe ſenſibilis. ¶ Q. ſi dicas:ꝙ poᵃ ſenſitiua non poteſt percipere actum ꝓpriũ: aut ſenſationẽ ipam:qm̃ hoc arguit reflexioneȝ potentie ſuper actũ:que reflexio ꝓuenit ex imaterialitate potẽtie. ¶ Reſpõdeo ꝙ poᵃ ſenſitiua non poteſt percipe actũ ꝓpriũ in ſe:dum ſibi ineſt in ſe:⁊ in exiſtentia propria. Sȝ bene poteſt percipere actum propriũ pñtẽ in aliqua ſpecie que per defluxum ab aliqua poᵃ reſeruatiua: mouet ipſam potentiã ad cõſiderationẽ ipſius actus repreſentati per talẽ ſpeciẽ. ⁊ ſic cognoſcere actũ propriũ nõ arguit reflexionẽ poᵉ ſuꝑ actũ. ¶ Ultimo eſt notandũ ꝙ potentia memoratiua:⁊ vniuerſaliter quecunqȝ poᵃ reſeruatiua ſpecieꝝ cõſiſtit in oppoſita diſpoſitione nãli ei que eſt apprehenſiua ipſoꝝ obiectoꝝ. reſeruatiua eni conſiſtit in maxima ſiccitate ⁊ frigiditate. qm̃ ſicci aut frigidi eſt bene retinere. Sed apprehenſiua cõſiſtit in diſpoſitione calida ⁊ humida:qm̃ humidi eſt facile apꝑhendere:⁊ ꝑ caliditatem ſit defluxus ſpirituum deferentium ſpecies ad ipſam potentiam apprehenſiuam.

Ex his omnibus apparet reſponſio ad argumẽtuȝ. Cum dicis ꝙ actus memorãdi ⁊ recordãdi nõ eſt actus cogitatiue:aut extimatiue. Dico ꝙ actus memorandi eſt actꝰ cuiuſdã aggregati ex poᵃ memoratiua: ⁊ ex poᵃ cogitatiua ſeu extimatiua. Naȝ memoratiua nõ eſt tñ illa poᵃ que reſeruat ſpecies:verũ etiam alie potẽtie apprehẽſiue cõiuncte cum ipſa memoratiua. Dicit tñ appropriate attribui actus recordandi reſeruatiue:ꝓpterea q: per ſpẽm reſeruatã in ipſa ſit imutatio cogitatiue aut extimatiue. Et qḋ dixi de actu recordãdi:dico etiam de actu imaginandi:dicẽdo ꝙ imaginatiua non tantuȝ eſt potentia que reſeruat ſpecies:verum etiaȝ aliqua apprehenſiua ſibi coniuncta que imutatur a ſpecie aliqua reſeruata in ipſa imaginatiua ⁊c̃.

¶ Experiẽtia qdẽ ſingulariũ eſt cognitio. Tex. prologi. Q̃. vj.

V Trum natura obiecti ſenſibilis ſit obiectũ ꝑmũ ⁊ formale ſenſus. Et arguit pro pte negatiua. Preſupponendo:ꝙ quãdocunqȝ eſt aliquod vnum ꝑmũ obiectũ alicuius poᵉ:põt illud attingi per ſe a tali poᵃ. Iſto ſtante arguitur ſic. Quãdocũqȝ aliqua poᵃ hȝ aliquod vnũ ꝑmũ obiectuȝ: põt illud cognoſcere. Sed ita eſt ꝙ poᵃ ſenſitiua hȝ nãm obiecti ſenſibilis pro ꝑmo obiecto formali:ergo poterit cognoſcere tale obiectũ:⁊ vlterius cũ cognoſcat h ſingulare:poterit cognoſcere differentiã inter ſingulare ⁊ nãȝ cõem obiecti ſenſibilis:ſed cognoſcens extrema alicuius differentie:poterit cognoſcere ipſam differentiã: que depẽdet ab extremis:ḡ ſenſus ꝑticularis exterior cognoſcit talẽ dñiam:ſed hoc eſt falſum:ḡ illud ex quo ſequit. ¶ Et ꝯfirmat:quia cũ differẽtia iſta inter nãm cõem ⁊ ipm̃ ſingulare:nõ poſſit eſſe niſi dñia rõnis:ſequit ꝙ ſenſus exterior percipiet differentiã rõnis:⁊ ita cognoſcet relationẽ ſeu reſpectũ rõnis. Et ꝙ ſequat arguit:q: differẽtia que eſt inter albedinẽ:exẽpli gratia:⁊ hanc albedineȝ:aut eſt ſbalis:aut accidẽtalis. Non ſubſtantialis: q: albedo nõ differt ab hac albedine eſſentialr. vt pȝ. Neqȝ ẽt iſta differentia eſt accidẽtalis realis:quia ſi eſt accidentalis realis:

aut eſt per accidēs propriū: aut per accidēs cōe. Nō p accidēs ppriū: qꝛ tale cōpetit p ſe vtriqꝫ: ſupiori: ⁊ inferiori: ergo p tale acciñs nō diſtinguunf. Nō per acciñs cōe: quia tale acciñs pmo cōpetit īferiori ⁊ ſecūdario ſupiori: ergo dr̃ia nō pōt ſumi penes tale acciñs. Si ḡ erit aliq̄ dr̃ia: erit preciſe ſm acciñs rōnis: ḡ ſenſus pcipiet talē dr̃iam ſumptā ab acciñte rōnis. Sed omnis talis dr̃ia que accipitur ab accidēte rōnis: eſt ens rōnis: ḡ iſta dr̃ia rationis percipietur a ſenſu. ¶ Scđo principaliter arguit. Data veritate iſti⁹ q̄ nā obiecti ſenſibilis ſit obiectū ſenſus ſequit q̄ ſenſus erit potētia abſtractiua: ꝯñs eſt falſum. ḡ ⁊ antecedēs ꝯñtia pbatur. qꝛ quācūqꝫ potētia appbēdit aliqđ vnū obiectū realiter cōiūctū cū altero. ⁊ appbēdit illud ſine illo: po⁹ cognoſcēs abſtrahit vnū a reliquo: ſed ita eſt: q̄ nā obiecti ſenſibilis eſt realr̄ ꝯiūcta cū ſingulari: ⁊ ipſa percipit a ſenſu ſub ppria rōne: ⁊ nō ſub rōne ſingularitatis: ergo talis po⁹ in cognoſcēdo: abſtrahit nām a ſingulari. Et ꝯfirmatur. qꝛ ſcđo phi. Mathematicus abſtrahit q̄titatē a mā ſenſibili: qꝛ ꝯſiderat talē quātitatem ſine ipſa mā: cui cōiūgit realr̄. ¶ Tertio arguit data iſta poſitiōe: ſequit q̄ ſpecies ſenſibilis in ſenſu eodē mō repſentabit obiectū ſenſui: ſicut ſpēs intelligibilis in itellectu. Conſequētia declarat. Nā ſpecies ſenſibilis in ſenſu repſentat ipſam nām ſub rōne nāe: ⁊ hoc idē repreſentat ſpēs intelligibilis in itellectu. ergo habet propoſitū. ¶ Qꝫ ſi tu dicas: q̄ ſpēs intelligibilis repñtat nām vt eſt in multis. ⁊ vt de multis. Cōtra: eē de multis eſt relatio rationis dependens ab itellectu poſſibili. ſed ſpēs intelligibilis precedit omnem actum intelligēdi: ergo nō poteſt repreſentare nām vt eſt in multis: ⁊ de multis.

Ad oppoſitū arguit. Illud eſt obiectū formale potētie ſenſitiue: qđ eſt rō mouēdi ⁊ terminādi actū potētie ſenſitiue. Iſta ppoſitio patet qm̄ obiectū formale ſe hꝫ ad māle ſicut quo ad qđ: ⁊ obiectū formale eſt id per qđ obiectū māle mouet potētiā aut terminat actū eius: ſed ita eſt q̄ obiectum ſenſibile nō mouet neqꝫ terminat ipſam potētiā ſenſitiuam niſi ſub rōne nāe: qđ probatur: qꝛ ſicut in actiōe reali rō mouēdi ⁊ terminādi eſt ipſa nā vt ꝯcedit ab oībus: ita etiā in actione intētionali. ergo in actione ſenſus nā obiecti ſenſibilis erit rō mouēdi ⁊ terminādi actū ſenſus. Et ꝯfirmat. illud eſt ratio terminādi ⁊ mouēdi potentiā ſenſitiuā: ſub qua aliqđ cognoſcit ⁊ attingit a potētia. ſed ita eſt: q̄ obiectū ſenſibile attingit ⁊ cognoſcit ſub rōne nāe. ⁊ nō ſub ratione ſingularis (vt in qōne de vnitate nature declarabit. ⁊ amplius in. 7. metaphi. deo dāte) ḡ ratio nature. eſt ratio mouēdi ⁊ terminādi: ⁊ ex cōſequenti ſequitur ipſam eē obiectum formale ſenſus.

In iſta. q. primo premittētur aliqua notāda. Secūdo rñdebit ad argumēta añ oppo^m.

Pro determinatione igitur qōnis ꝑmittunt quatuor. Pmū: q̄ ſenſus nō pcipit nāꝫ ſine ſingularitate: ſed neceſſario illā apprehēdit in ſingulari: licet ipſa nā ſit ratio apprehendēdi ⁊ cognoſcēdi. Unde ſicut in actiōe reali nā eſt ratio agēdi. ſingularitas aūt eſt cōditio neceſſaria cōcomitās talem rōnē agendi. Et ſilr̄ ſicut nā eſt ratio terminādi in tali actione reali. ⁊ ſingularitas ꝯditio neceſſario annexa tali nāe: vt ē ratio terminādi huiuſcemodi actionē: ita dicimus pariformiter in actione intētionali obiecti ſenſibilis in ſenſu. ¶ Aduertēdū ſecundo q̄ differūt intellectus ⁊ ſenſus in apprehēdēdo nām ⁊ ſingularitatē. vterqꝫ eni cōuenit in hoc: q̄ neuter tā ſenſus quāꝫ intellectus apprehēdit ſingularitatē diſtinctā a nā. Neqꝫ diſtinctā ꝯtra aliam ſingularitatem. Intellectus tamen differt a ſenſu in hoc: qꝛ nām ipſam ſeorſum a ſingularitate percipit ⁊ cognoſcit: qđ nō facit ſenſus. Et ratio iſti⁹ pāe eſt ex parte intellectus: qꝛ ſpecies intelligibilis ipſi mittur. non tm̄ ab obiecto in fantaſmate qđ eſt ſingulare: verū ēt ab itellectu agēte: qui eſt virtus abſtracta. ſm eē a mā: ⁊ ēt ſm operationē. qꝛ ei⁹ eſt abſtrahere quiditatē a cōditionib⁹ indiuiduātib⁹: dicente cōmē. 3. de aia commen. 18. Si quiditates eſſent abſtracte vt poſuit Pla. nō indigeremus intellectu agēte. qꝛ igitur ſpēs intelligibilis gignit virtute intellectus agētis (cuius eſt abſtrahere tales qditates) repñtat ipſa ſpecies nām abſtractā a ſingularitate: ⁊ ita itellectus poſſibilis poteſt apprehendere ⁊ cognoſcere ipſam nām ſine ſingularitate. ſpēs vō ſenſibilis (qꝛ totaliter cauſat ab obiecto ſenſibili ſingulari: ſicut a cā totali ⁊ adequata) hꝫ repñtare nām ipſam: nō ſolū ſub rōne nāe: verū etiā ſub rōne ſingularitatis: qꝛ ad ipſaꝫ cauſandā nō cōcurrit aliq̄ virtus abſtractiua. ¶ Eſt tertio aduertēdū: q̄ lꝫ ſingularitas nō ſit rō apprehēdendi ⁊ cognoſcēdi in actione ſenſus: cōcedit tm̄ eē obiectū cognitū: vel ps obiecti cogniti. Nunqꝫ tm̄ eſt modus obiecti ſub quo obiectū cognoſcitur: ⁊ vt ſic non eſt ratio cognoſcēdi. ¶ Ultimo notandū eſt: q̄ cū potētia cognoſcitiua habeat apprehēdere obiectū ſuū ſm aliquā vnitatē cū ſenſus nō apprehēdat obiectū ſenſibile ſm vnitatē ſingularē: appbēdet tale obiectū ſm vnitatē nāe. Ita q̄ nā ⁊ erit rō cognoſcēdi ⁊ erit rō cognita. In qua cognitione (vt dictū eſt) neceſſario ꝯcurrit ipſa ſingularitas vt pars obiecti cogniti. Qꝫ aūt obiectū ſenſibile ſic cognoſcat ſm vnitatē nāe: aliqualr̄ dictū eſt in precedētib⁹. Nam obiectū ſub ea rōne cognoſcit: ⁊ ſub illa vnitate: ſub qua mouet potentiā cognoſcitiuā: qꝛ eadē eſt rō mouēdi ⁊ terminādi ſed obiectū ſenſibile mouet ſub rōne nāe: ⁊ nō ſub rōne ſingularis. ergo ⁊c̄. Probat hoc ēt eē de mēte Ar. in. 2. de anima tex. cōmē. 63. vbi vult q̄ ſenſus particularis nō decipit circa ſuū propriū ſenſibile: ⁊ hꝫ q̄ viſus nō decipit circa colorē: qm̄ color. Neqꝫ auditus circa ſonuꝫ: qm̄ ſonus: ſed circa qđ eſt coloratū: aut vbi eſt coloratuꝫ. ex quo vult hic q̄ viſus appbēdēs colorē ſm vnitatē nāe non decipit circa tale obiectū quo ad talē vnitatē apprehenſam: ſed bene quo ad cōditiones cōcomitantes naturam. Ex quo vult habere: q̄ natura eſt ratio apprehēdēdi ⁊ cognoſcendi reſpectu ſenſus.

His poſitis de ſecūdo arti. rñdet ad pmuꝫ argu. ante oppoſitū ⁊ ei⁹ ꝯfirmationē: q̄ ſenſus apprehēdit colorē: ⁊ hunc colorē: ſed idiſtincte: nō diſtinguēdo colorē ab hoc colore: qꝛ nō diſtinguit nāꝫ a ſingularitate: vt dictū eſt: ⁊ ſic ceſſat omnis queſtio. ¶ Ad ſcđm argu. reduco argumētū cōtra ipſuꝫ. Omnis potentia cognoſcens aliquod vnū obiectū cōiunctū cuꝫ alio realiter: vbi tale obiectū apprehēdat ſine illo: potentia cognoſcēs abſtrahit ⁊ cognoſcit abſtracte. Iſta eſt tua. ſed ſenſus quicūqꝫ particularis: imo etiā interior: ſm recte ſentiētes percipit accidētia ſenſibilia ꝯiuncta realiter ipſi ſbe: ⁊ percipit talia accidentia ſine ſubiecto: ergo omnis ſenſus cognoſcit abſtracte. ꝯcluſio eſt falſa: etiam ſm te: ergo aliqua premiſſarū: nō minor vt de ſe patet: ḡ maior que eſt tua. Ideo reſpōdet ad formā argumēti: pmittēdo: q̄ duplex eſt abſtractio: quedā eſt ſpeciei. ⁊ ſilitudinis ab ipſa re: ⁊ iſta cōpetit intellectui ⁊ nō ſenſui. ſenſus enim nō abſtrahit ſpeciē ſenſibilē ab obiecto ſenſibili qꝛ ſpecies ſenſibilis gignit: ſicut a cauſa totali de obiecto ſenſibili. quicquid dicāt nōnulli Scotiſte. hoc eſt de mente Doc. ſub. in primo ſentētiaꝝ: di. 3. q. 6. ⁊. q. 7. Iſta abſtractio ſpēi ⁊ ſilitudinis nō eſt ab aliquo prius cognito: ſed iſta abſtractio eſt ab incognito: qꝛ intellectus agēs abſtrahens ſpēm intelligibilē a fantaſmate nō cognoſcit ipm fantaſma. Secūda abſtractio eſt ſꝫ operationē: ⁊ eſt quādo aliqđ vnū includēs plures rōnes cognoſcibiles: preciſe cōcipit ſm vnam illaꝝ: illam abſtrahendo ab alia rōne pri⁹ cognita. Et iſta abſtractio ſemp ꝓſupponit illud a quo ſit abſtractio eē prius cognitum. Applicando ad

propoſitum

propoſituꝫ.ſenſus non ꝑcipit nām coloris abſtrahēdo a
ſingulari:ſic ꝙ ferat in colorē poſt cognitionem ſingula-
ris:ſed ſimul apprehendit vtrūq;:ſed dato ꝙ apprehen-
deret colorē ſine hoc colore.quod eſt falſum.adhuc nō ſe
quitur ꝙ ipſe abſtraheret:niſi addat ꝙ ꝓcognoſceret ipꝫ
ſingulare:⁊ iſto modo nos dicimus mathematicum ab
ſtrahere q̄ntitatem a mā ſenſibili:q2 per intellectū cogno-
ſcit mām ſenſibilēꝫ:a qua poſtmodum preſcindit ipſam
q̄ntitatē per intellectū : conſiderādo q̄ntitatē ſine ipſa mā
ſenſibili.Et per hoc pꝫ ad confirmationē.¶Ad vltimuꝫ
argu.negatur ꝯña:ꝙ ſpecies ſenſibilis ⁊ intelligibilis eo
dem modo repñtet.ſpecies.n.intelligibilis repñtat nām
ſine ſingularitate:eo ꝙ gignitur mediante virtute abſtra
cta:que eſt intellectus agens:⁊ ita ſpēs intelligibilis ⁊ in
eſſendo ⁊ in repñtando eſt abſtractior q̄ꝫ ſit ſpēs ſenſibi-
lis in repñtando:q2 repñtat obm magis abſtracte in eēn
do:q2 recipitur in ſubiecto imāli ⁊ inextenſo : ſpēs vero
ſenſibilis eſt mālis repñtando:q2 repñtat ſingulare ma-
teriale:⁊ eſt mālis in eſſendo:q2 recipitur in ſubiecto ma
teriali ⁊ extenſo.quare inſtātia nulla.¶Et per hec ſit ſuf
ficienter dictum quantum ad iſtā queſtionem.

¶Cū his ſinguloꝝ cognitiones maxīe ſunt ꝓprie ſenſib⁹ Tex.ꝓlogi.Qō.vij.

Vlterius mouet alia difficultas.
Utruꝫ ſingularitas ſit cā
ſine qua nō:in actione ſenſus reſpectu nāe
mouentis ipſum ſenſum? ¶Et arguit pri
mo ꝙ nō:q2 data vitate iſtius:ſequeret ꝙ
ſingulare non hēt ꝓpriam ſpēm in ſenſu:
ꝯñs eſt falſum:⁊ ꝯñtia ꝓbat.ſic ſe habet ſingularitas ad
nām ſenſibilē:quemadmodū q̄ntitas ad colorē;.quanti-
tas.n.eſt cā ſine qua non.reſpectu coloris in actiōe in ſen
ſum:ſed q̄ntitas nō cāt ꝓpriam ſpēm in ſenſu:ergo neq;
etiā ſingularitas.¶Itē ſcdo arguit. Et eſt ꝯfirmatio ꝑo-
ris argumēti.ſi ſingularitas non hꝫ ꝓpriam ſpēm in ſen
ſu:ergo ſpēs ſenſibilis repñtabit ipſaꝫ nāꝫ vlem:quo da
to ſequit ꝙ ſenſus cognoſcet nām vlem:ꝯñs eſt falſum.
Nam ſi cognitio ſenſus eſt nāe vlis:q̄ſto aliqua po⁹ ſen-
ſitiua erit cōiorātō habebit obm cōius : quo dato ſeq-
tur(cū cogitatiua ꝑcipiat oēs intētiones.10.ꝑdicamen-
toꝝ ſm Cōmentatorem)ꝙ cogitatiua ꝑcipiet aliq̄ꝫ nām
cōem oībus ꝑdicamētis:ſed talis nā eſt trāſcendēs.g̃ co-
gitatiua cognoſcet nām trāſcēdentem:ꝯñs eſt fl'm.igit ⁊
añs. ¶Et ꝯfirmat:q2 ſi po⁹ ſenſitiua cognoſcit nām.ſeq-
tur ꝙ infinite ſpēs alicuius vlis poterūt eſſe in po⁹ ſenſiti-
ua.Nā ſpēs per te cāta a ſingulari ſenſibili repñtat nām
vlem:ſed nō eſt maior ratio ꝙ vnum ſingulare ſenſibile
cauſet vnā ſpēm vlis q̄ꝫ aliud.g̃ qōlibet ſingulare ſenſi-
bile cābit aliaꝫ ſpēm vlis.Et ita quot erūt ſingularia ſen
ſibilia apprehēſa a ſenſu:tot erunt ſpēs vlium in ſenſu.
¶Itē tertio arguit probando:ꝙ ſenſus nō hꝫ ſpēm tm̄
repñtatiuā vlis:qꝛ dato oppoſito:ſeqret ꝙ po⁹ ſenſiti-
ua per taleꝫ ſpēm cognoſceret nām vlem ſub rōne vlis.
ꝯñs eſt fl'm:⁊ falſitas ꝯñtis ꝓbat. Nā de rōne vlis eſt ꝙ
ſit de multis ⁊ i oib⁹ ſuis iferiorib⁹.g̃ nullū vle pōt cogſci:
niſi cognoſcat:vt ē in oib⁹ ſuis iferiorib⁹:ſꝫ illa:in qb⁹ nā
vlis ꝯtinet:pñt eē infinita.g̃ ſenſus non poterit cognoſcē
nāꝫ vleꝫ:niſi cognoſceret iſta infinita:ꝯñs ē flꝫ.g̃ illō ex quo
ſequit.¶Itē vltio arguit ſi cognoſceret ſenſus iſtā nām
vlem:q̄ro quō cognoſcit ipm ſingulare ſenſibile:aut co-
gnoſcit p eādē ſpēꝫ:aut p aliā.ſi p eādē.g̃ quot ſunt ſingu
laria ſenſibilia:tot erūt ſpēs vliuꝫ.ꝯñs ē flm.igit ⁊ añs:ſi
p aliā ⁊ aliā:cū magis vle diſtiguat ex nā rei a min⁹ vli:
quot erūt vlia ſꝫ magis ⁊ min⁹:tot erūt ſpēs ipoꝝ vliuꝫ
in ſenſu : ⁊ ita multiplicabunt ſpēs vlium ad multipli-
cationē ſingulariū in ſenſu.

Ad oppoſitū tm̄ argr̄.Illud ē cā ſine q̄ nō : qō
eſt neceſſario requiſituꝫ ad hoc ꝙ cauſa poſſit attingere
ſuū effectū:ſine quo cā ē nō eſt in po⁹ ꝓpinqua ad ſuū ef
fectū ꝓducendū:ſed ſingularitas eſt hꝫ.qō ꝓbat:q2 ſic in
actiōe reali ſingularitas eſt ꝯditio in cā necīo reqſita ad
cāndum : ita etiam in actione intentionali : ⁊ ergo ſicut
ibi eſt cauſa ſine qua non.ita ⁊ hic

Pro ſolutiōe iſti⁹ difficultatis ꝑmittunt ꝑmo duo notabilia.2° ſoluent argt⁹.

Quantum ad ꝑ^m arartī.ꝑ premitit ꝙ ſic eſt alia
ratio cognoſcēdi:⁊ alia ratio cogni-
ta.Ratio cognoſcendi in actiōe ſenſus(vt dictum eſt)eſt
ipſa nā. Ratio vero cognita eſt totū obm qō cognoſcit a
ſenſu:⁊ qōlibet qō eſt ps obti cogniti:vel q̄ſi pars eēntia
liter in ipo icluſa. Ita alia eſt rō repñtādi in ſpē ſenſibili
repñtāte:⁊ aliud eſt obm qō repñtat. Ratio repñtādi eſt
ipſa nā.qō adeq̄te ⁊ ꝑ repñtat eſt totuꝫ ſingulare. Ratio
repñtata.vt pars.eſt ipſa ſingularitas. Ex quo ꝯcludit:
ꝙ ſpēs ſenſibilis ꝑ repñtat ipꝫ ſingulare : ſed nō niſi ſub
rōne nāe.ita ꝙ lꝫ ſingularitas dicat eſſe ratio repñtatiua
idiſtīcte:nunq̄ꝫ tn̄ eſt mod⁹:aut ratio repñtādi:ſꝫ ſolū nā
qō ꝓbat:q2 ſpēs ſenſibilis repñtat obm ſub ea rōne ſub
qua ipmit.ſꝫ nō ipmit ſub rōe ſingularitatis:ſic ꝙ ſin
gularitas ſit rō ipmēdi:vt ꝑn^m formale agēdi in ipꝫ ſen
ſum:ſed ſolū ipa nā:g̃ ſpēs ſenſibilis repñtabit obm ſub
rōne nāe q̄uo adt ſingularitas nō ſit ratio agēdi:neq; in
ſenſuꝫ neq; in intellectū:dicet in.q.35.Utruꝫ ſingulare ſit
per ſe itelligibile a nobis.¶2° notādū eſt ꝙ lꝫ nā apphē
dat a ſenſu:nō tn̄ apphēdit ſub rōne vlis in actu:⁊ ratio
eſt:quia nā vt eſt vlis in actu:eſt nā in ſe abſtracta ab om
ni ſuppoſito:⁊ idifferens ad qōlibet tale.Senſus aūt nō
percipit naturam ſic abſtractam : ſed ſolum in ſingulari.
ergo non percipit naturaꝫ ſub rōne vniuerſalis in actu.

Ex his de ſcdo arti.rñdet ad ꝑ^m argu^m ante oppoſi-
tuꝫ cōcedēdo ꝙ queādmodū ſe hꝫ q̄ntitas ad
colorē:ſic ſe hꝫ ſingularitas ad nām.⁊ ꝯcedit vlteri⁹:ꝙ ſi-
cut q̄ntitas nō ipmit ꝓpriā ſpēm in ſenſum:ita nec ſin-
gularitas : ꝯcedo tn̄ ꝙ ipm ſingulare ſenſibile hꝫ ꝓpriaꝫ
ſpēm repñtatiuā ipſius:lꝫ nō ſub rōne ſingularitatis : ſꝫ
ſub rōne nāe : vt dictū eſt.Unde aliud eſt dīc:ꝙ aliqd ſit
illud qō repñtat:⁊ aliud eſt dicere ꝙ ſit ratio repñtandi.
Ut dictuꝫ eſt.ſingulare eſt illud qō repñtat:ſed ſingulare
vt ſingulare(hoc eſt ſub rōne ſingularitatis)nō eſt ratio
repñtandi:ſicut non eſt ratio cognoſcēdi. ¶Ad 2^m argu.
rñdet.ꝙ ſpēs ſenſibilis nō repñtat ipſam nām ſub rōne
vlis in actu:ſꝫ nām in ſingulari:⁊ ita etiā cognoſcit ipaꝫ.
Et ad aliud qō tu infers:ꝙ ſi ſenſus cognoſcit obm ſen-
ſibile ſub rōne nāe : ꝙ cogitatiua cognoſcet nām trāſcen
dētem:ꝯcedo ꝯñs ⁊ ꝯñtia:inſequēdo opiōnē illā:que di
cta eſt.Dico tn̄ ꝙ talis nā trāſcēdēs nō ꝑcipiet a cogitati
ua niſi in aliquo ſingulari:⁊ cū aliq̄ ſingularitate:⁊ ex hꝫ
nihil mali ſequit. ¶Ad aliud qō erat ſcda ꝯfirmatio.ne
gat ꝯñtia:q2 pluralitas ſpērum eſt ex pluralitate repñta-
bilium : ſed cū nā vlis ſit vna:quotquot ſpēs repñtabūt
ipſam:repñtabunt tanq̄ꝫ vnā nām vlem.Uerūtn̄ ꝯcedo
ꝙ q̄libet ſpēs ſingularis ipreſſa ab obto ſenſibili:repñta
bit ipſam nām:⁊ repñtabit vt vnā:nō vt plures.Loquē
do de vnitate ſibi competēte.Ex quo ſequit:ꝙ oēs ſpēs
repñtantes nām vlem:erūt ꝑ ſe vna obiectiue ⁊ repñta
tiue.lꝫ poſſint eſſe plures formalr̄. ¶Ad 3^m ꝑncipale ne-
gat ꝯñtia. cognoſcere.n.nām vlem in po⁹ ſufficit cogno-
ſcere ipſam in hoc ſingulari : aut in illo:⁊ nō opꝫ cogno-
ſcere ipſaꝫ vt in oibus:imo etiā nec itellect⁹ itelligēs nām
vlem in actu de neceſſitate cognoſcit oia illa:in quib⁹ na
ta eſt eſſe ipſa nā:q2 ad hoc ꝙ cognoſcat talis nā ſub rōne
talis vlitatis:ſufficit cognoſcere ipſaꝫ ſic abſtractā a quo
libet ſuppoſito:⁊ indifferētē ad qōlibet ſuppoſituꝫ indi-
ſtincte.in quo ipſa nata eſt repiri:ſꝫ nō opꝫ qōlibꝫ ſuppo
ſitū:in q̄ nata ē eē diſtīcte ꝯcipi ab itellu:⁊ ita argumen-

cū nihil ↄcludit. ¶ Ad vltimū rūdet: ꝙ ꝑ eandē ſpēm cognoſcit ſingulare ꝛ vl'e: q2 ſicut ſe hȝ obȝ ad obm: ſic ſe hȝ repñtatiuū ad repñtatiuū: ꝛ ſpēs ad ſpēm: ſed ſingulare ↄtinet eēntialr oīa ſupiora ꝛ vl'ia. ğ ↄtinet iſta oīa cognitiue: ſic ꝙ poterit facere oīa iſta actu cognita in potentia cognoſcitiua ipoꝝ. ğ ſic ſe hȝ ſpēs mltiplicata a tali obto: ꝙ ſicut ꝑ repñtat tale obm: ita repñtabit virtualr qdlibȝ incluſum in tali obto eēntialr vel virtualr: ꝛ ita potētia per eandē ſpēm ſingularis poterit cognoſcere vl'ia ↄtenta in ſingulari. Nunqȝ tñ ſenſus iſta cōtenta in ſingulari cognoſcet ſub rōne vl'is l actu: vt dcm̄ eſt freqnter. q2 ꝛc̄.

¶ Act⁹. n. ꝛ gñatōes circa ſingl'are ſunt.

¶ Tex. ꝓlogi. Qō. viij.

Quia cōcurrēs arguit ↄtra vnū dictuȝ doctoris ſub. ꝑmo meta^ce. q. 6 ꝙ ab hoc moueri ꝛ ab illo moueri non pōt abſtrahi aliqd vnuȝ cōe qd cōpetat alicui vl'i ꝑmo. Ut argu^m ſoluat adducit īpugnatio ſua. ¶ Et arguit ſic ↄtra Doc. ꝑſupponēdo ꝙ ē dr̄ia iter accñs cōe ꝛ ꝓpriū: qñ accñs ꝓpriū fluit a ꝓpriis ꝑncipiis ſpēi: ꝛ per ſe ꝑ cōpetit vl'i: ſȝ accñs cōe ꝑ fluit a ꝑncipiis īdiuidui: ꝛ ꝑmo cōpetit ſingulari. Iſto ſtante arguit ſic. Data veritate iſti⁹ pōnis ſequit ꝙ nulla dr̄ia eſt iter accñs ꝓpriuȝ ꝛ cōe: qd ꝓbat: q2 per te ab hoc moueri: ꝛ ab illo moueri abſtrahit vnum cōe qd cōpetit ſbto vl'i per ſe ꝑ. Sed ita eſt ꝙ ipm moueri eſt accñs per accidens: ꝛ accidens cōmune. Igit accidens per accidēs habebit aliqd vnuȝ cōmune cui per ſe primo competit.

Ad oppoſitū tamē arguit. qd ineſt plurib⁹ vniuoce per ſe: ꝛ nō ineſt vni per alterū: ineſt eis per aliquā nām cōem: ſed ipm moueri ineſt plurib⁹ eo mō: quo dictū eſt. ğ ꝛc̄. Maior eſt manifeſta. Nam qd ineſt plurib⁹ vniuoce eſt eiuſdē rōnis in oībus illis. tale aūt nō ↄſequit ꝑncipia indiuidui: cū talia ſint oīno alterius rōnis ꝛ ꝑ diuerſa. igit conſequet aliqȝ vnā nām per quā inerit oībus illis vniuoce. ¶ Et ↄfirmat hoc. Nam qd ineſt pluribus per ſe: ineſt eis ex aliq̄ cā intrinſeca: qm perſeitas inherētie ꝑdicati formalis ad ipſum ſbm eſt ex cā intrinſeca: vt alias dictū eſt. Sed talis cā intrinſeca in ſbto: nō eſt aliqd ꝓpriū alicui ſingulari ꝛ īdiuiduo: q2 tūc ꝑdicatū tm̄modo ineſſet illi ſingulari: in quo eſſet cā ꝓpria illius ꝑdicati. Igit dabit aliquod vnū cōe: per qd tale predicatum ineſt pluribus vniuoce. ¶ Itē ↄfirmat hoc: q2 ſcia nālis: que eſt vera ſcia: non eſt niſi de qditatibus reruȝ ſm ꝑhm. 6° meta. ſed de qditate corporis ꝑhici pōt iſta paſſio demōſtrari. vȝ. mobilitas. Quiditas aūt corporis ꝑhici nō eſt ꝑticularis: ſed potius vl'is: aut pluribus cōicabilis. Igit mobilitas vel eſſe mobile poterit demōſtrari: nō ſolū q2 hoc corpus eſt mobile. cū demōſtratio ſit vl'ium ſic ꝛ ſcia. ex 7° meta. tex. c. 53. ꝛ ꝑmo poſterioꝝ. Igit hoc erit per mediuȝ cōe ꝛ vl'e. Tale autem non erit niſi natura cōmunis. Igitur ꝛc̄.

His premiſſis rūdet ad argumētū adductū in ꝑn° Dicēdo: ꝙ moueri capit duob⁹ modis. Uno modo in actu. alio mō in aptitudine. Si ꝑmō eſt accñs per accidēs. Si 2° mō eſt accñs ꝓpriū: ꝛ vt accidens ꝓpriū habet aliqd vnū cōe cui per ſe ꝑmo cōpetit qd nō hȝ: vt accidēs per accñs. Et qñ Anto. An. dicit q ab hoc moueri: ꝛ ab alio moueri abſtrahitur vnū cōe moueri: accipit moueri: vt dicit aptitudinē ꝛ nō actū. Et ad hoc facit qd dicit: ꝙ ipm moueri eſt aliq̄ paſſio ↄſiderata de aliquo ſbto. ſ. in ꝑhia nāli. ¶ Un cōcedo ꝙ accñs ꝓpriū differt ab accñte cōi in duobus: quoꝝ ꝑ^m eſt: ꝙ cōpetit alicui ſbto nec̄io per cāȝ intrinſecā ꝛ nec̄iaȝ: q2 ſbm ↄtinet tale accñs virtualiter cōtinentia neceſſaria ꝛ effectiue ꝛ cognitiue. Effectiue: q2 cauſat tale accidens: vel ſaltē includit ꝑncipia eēntialia effectiua talis accidētis. Sic ꝙ ſi diſtingueret realr tale accidens ſufficienter produceret in eſſe: vt alias diximus. Cognitiue: q2 cognoſcendo ſbm paſſionis cognitione diſtincta. poſſum⁹ faciliter cognoſcere paſſionē: ſicut cognoſcens cām diſtincte cognoſcit effectū ſecundū in quo differt: q2 tale accidens (ex quo hȝ cām intrinſecaȝ nec̄iam in tali ſbto) inſequit rōneȝ formalē ſbti in quocūqȝ repit talis ratio formalis. E conuerſo aūt accidens cōmune in nullo ſbto: ſic neceſſario continet: quin tale ſbm poſſit ſeparari a tali accidēte: ſaltem qȝtum ad intellectū eſſentialē ipſius: ita ꝙ non repugnat ſibi eſſe ſine tali accidēte. Ulterius tale accidēs non inſequit nām ſbti: vt nā eſt: ſed vt in aliqua eſſentia ſingulari: ꝛ vt exñs: ꝛ hoc eſt qd d': ꝙ tale accidens fluit ex ꝑncipiis indiuidui: q2 inſequit īdiuiduū quo ad exiſtentiā actualē ipſius. Et ſic patet reſponſio ad queſtiōeȝ.

¶ Primū exiſtimam⁹ ſapiētē oīa maxīe ſcire vt ↄtingit. Tex. ꝓlogi. Qō. ix.

Queritur Utrū de mente doctoris ſubtilis ſit: ꝙ metaphiſicus ↄſideret qditates reꝝ ſoluȝ in vniuerſali. Uidetur ꝙ non: nā in ꝑmo ſniarum. diſ. 2. q. 1. arguēdo ↄtra. ſ. Tho. dicit ꝙ metaphiſicus cōſiderat ad qd genus ꝑtineat linea: ꝛ ꝙ ↄſiderat iſtaȝ. Linea eſt ſpēs qȝtitatis cōtinue: diſtincta ↄtra corpus ꝛ ſupficieȝ. Sed iſta ꝓpoſitio non cognoſcit a metaphiſico diſticte: niſi ↄcipiat quiditas linee in particulari: ğ ꝛc̄. ¶ Item 2° in eodem. di. 3. q. 2. inquit. Principia aliaꝝ ſciarum ſunt per ſe nota ex ↄceptu ↄfuſo terminoꝝ: ſed ex metaphiſica ſcita: poſtea eſt poſſibilitas inquirendi quiditatē terminoꝝ diſtincte. Poſtmodum ſubdit: tunc. n. multa poſſunt patere metaphiſico geometro: que nō erant prius nota geometro ex cōceptu confuſo. ¶ Et confirmat hoc idem per illud quod hȝ ipſe in 2° ſniarum. di. 3. q. 6. circa mediū. inquit. n. ꝙ nā prius eſt naturalr: qȝ hec nā: ꝛ vnitas propria ↄñs naturam vt natura eſt: prior eſt nāl ter vnitate eius: vt hec nā: ꝛ ſub iſta ↄſideratione eſt de ea cōſideratio metaphiſica: ꝛ aſſignat diffinitio eius: ꝛ ſunt propoſitiōes per ſe primo modo: hec ibi. Auctoritas eſt expreſſa. ¶ Hanc eādem ſniam habet in eodem libro. ꝛ. di. eadem. q. 1. in corpore qſtiōis. vbi habet hec verba. Equinitas nō eſt ex ſe vna vnitate nūerali: nec plures pluralitate oppoſita illi vnitati. Nec vniuerſalis actu: eo modo quo aliquid eſt vl'e factum ab intellectu: non vt eſt obm intellectus: nec eſt ꝑticularis de ſe: lȝ. n. nunqȝ ſit realr ſine aliquo iſtoꝝ: non tñ eſt de ſe aliquid iſtoꝝ. Sed eſt prius naturalr oībus iſtis: ꝛ ſm iſtam prioritateȝ nālem eſt per ſe obm intellectus: ꝛ per ſe: vt ſic conſiderat a metaphiſico. ꝛ exprimitur per diffinitioneȝ: ꝛ ꝓpoſitiōes vere ꝑmo mō ſunt vere rōne quiditatis ſic accepte ꝛc̄. Hec auctoritas videt expreſſe ad oppoſitū huius: ꝙ metaphiſicus tm̄ ↄſiderat in vl'i. ¶ P. per rōnes. ꝑma: q2 ſicut ſe hȝ ens: vt eſt obm intellectus ad itellectū: ita videt ſe hēe ens vt eſt ſbm metaphiſicē ad metaphiſicā: q2 ſicut ſe hȝ obm ad potētiaȝ: ita ſe hȝ ad habitū. Sed intellectus eſt toti⁹ entis: vt obtiꝛ ꝛ ſm oēm ambitū entis. ex 3° de aīa. ğ ꝛ habit⁹ metaphiſicus. ¶ P. 2° metaphiſicalis eſt ſcia pfectiſſima. ex ꝑ meta. ꝛ. 6. ſed noticia rei in vl'i eſt impfecta. ğ ꝛc̄. ¶ Itē vltima ratio. Cōſiderās dr̄iam aliquoꝝ extremoꝝ ſm ꝓprias rōnes: hȝ conſiderare illa ſm ꝓprias rōnes ipſoꝝ. Sed metaphiſicus eſt hmōi. igit. maior eſt nota. ex ſnia Ar. 2° de aīa. ca° de ſenſu cōi. minor ꝓbat. Quia aliquis artifex ponit dr̄iam īter lineā inqȝtū linea eſt: ꝛ hoīem inqȝtū hō. Sȝ iſte artifex nō erit meta. q2 talis nō ↄſiderat hoīeȝ: vt hō: neqȝ nālis: q2 nō ↄſiderat lineā vt linea. ğ metaphiſicus.

Ad oppoſitum ꝙ. ſ. h ſit itētio Sco. ꝙ metaphiſicus ↄſidert qditates in vniuerſali

vniuerſali argu͠r auctoꝛib⁹ eſt⁹ p⁹ i ꝓlogo p̄mi ſniaꝝ.q.i.argumēto.3.ↄ̄ phos vbi h̄nt͛ hec v͛ba. Si in aliq̄ ſcīa nāliter poſſibili traderet̄ hꝫ ꝑa:h cēt i metaphiſica. Sꝫ ipſa nō eſt poſſibilis nāliter a nobis hr̄i de ꝓꝓꝛijs paſſiōibus ſubaꝝ ſepataꝝ: vt iaꝫ p̄ꝫ:q2 illa nō icludunt virtualr̄ i p⁹ ſubiecto metaphiſice.ſ.ente. h ēt eſt qd̄ dic̄ phs.p⁹ metaphiſice.qꝫ oꝫ ſapiētē oia cognoſcē aliq̄lr̄.i.i vl̄i.⁊ nō in pticulari. ¶ Ad h ↄ̄firmandū ſubiſert (qd̄ addit Ariſto.) dicēs: ⁊ ſubdit.ſ.Ar.q.n.nouit vl̄ia nouit aliqualr̄ oia ſubiecta. Sapiētē aūt vocat metaphiſicū:ſic metaphiſicā ꝓbat ibi eē ſapiētiā. Ecce q̄ꝫ expſſe h exp̄mit Sco.ſuā intētionē. Hoc ēt ē qd̄ hꝫ ipſe i ꝓlogo meta^{ce}.uigt.n. Proꝓꝛiū ē hui⁹ ſcīe dmōſtrare p cāꝫ vl̄es:paſſiōes ulliſſimas ⁊ p eēntalia cuiuſlibet:nō inq̄ꝫ^{m} h:ꝫ inq̄ꝫ^{m} ſunt. ¶ Itēꝫ idē i eodē p⁹ meta^{ce}.q.8. Meta^{ce} nō eſt p⁹ ſcīa pticularis de hoie:ſiue de hoie l pticulariꝫ:ſꝫ ē p̄ma ul̄is de ipſo inquantū ens uel ſbā:⁊ ſic cogſcit qd̄ p⁹ ſibi ineſt in ul̄i:ut ens. Hec ibi. Et.6.metaphiſice.q.i.de q̄cunq; ſubto ſpāli p⁹ cognino hētur i ſcīa ꝓꝓꝛia de ipſo.ſcōa āt in metaphiſica.Eſſentiali⁹ ēt cogſcit q̄libet ſcīa ſpālis qd̄ ꝓꝓꝛij ſubiecti:q̄ꝫ metaphiſicus. Metaphiſicus ēt ſine ipſa pfect⁹ eſt: pticularis ſine illa nihil ſcit.in applicādo metaphiſicam ad noticiā cōfuſam pōt pfectioꝛ hr̄i de ſubiecto:q̄ꝫ hēat pticularis inq̄ꝫtū talis: h ibi. Et i eodē.6.q. eadē inquit. Pria ſcīa ſpeculatiua eſt de ente.nullā paſſionē ꝓꝓꝛiā alicuius entis inferioꝛis ↄ̄ſiderās:ſꝫ ſolū paſſiōes entis p⁹ niō de ipſo ⁊ per ſe non primo de quocunq; inferioꝛi.

¶ He auctoꝛitates ſunt expꝛeſſiſſime:niſi dicas vt nōnulli dicunt proteruientes:qui ad fugā miſeroꝝ confugiūt:negando (qd̄ ab auctoꝛibus antiquis cōcedit) vꝫ.q iſte liber metaphiſice nō fuerit Sco.ſed alteri⁹:qd̄ eſt volūtarie ac temere dictū:nullāq; de hoc rōnē hēe pn̄t:q h op⁹ non fuerit ab ipſo ↄ̄fectū. Hanc ſniam doc.ſub.auctores eius ſequaces imitant͛:vt Ant.An.Scoti fidelis īterpꝛes ⁊ Landulphus Neapoli.⁊ cōplures alij. ¶ Pꝛobat͛ ēt q h opinio ſit vera in ſe:q metaphiſi.cōſiderat q̄ditates reꝝ in vl̄i per rōnes p̄ ḡnales.2° p rōnes ſpeciales.p̄ ſic.ſi metaphiſica ↄ̄ſideraret oēs q̄ditates in pticulari ſequeretur q quelibet alia ſcīa particularis ſupflueret: ↄ̄ns eſt falſum:igit͛ ⁊ an̄s:ↄ̄ntia ꝓbat͛:q2 quodlibet ens ↄ̄ſideratur in metaphi.ſm ꝓꝓꝛiā rōnē formalē ⁊ q̄ditatiuaꝫ. Sꝫ pfectiſſima cognitio que pōt haberi de re eſt ſm rōnē q̄ditatiuam:vt habet͛.7.metaphiſice:⁊ pꝫ rōne:q2 oīs alia cognitio reſoluit͛ in iſtā tanq̄ꝫ in p̄mā ſimplr̄.ḡ vnūq̄dq; pfectiſſime cognoſceret͛ in metaphiſica. ¶ Et ↄ̄firmat͛ q2 ↄ̄ſiderans ſbm aliqd̄ ſm ꝓꝓꝛiā rōnē:hꝫ ↄ̄ſiderare ꝓꝓꝛiā paſſionē.ꝓbat͛ iſta. Nā ↄ̄ſiderās cām:hꝫ cōſiderare effectū:q2 cognita cā diſtincte:ſtatim cognoſcit͛ effectus. Non poſſum eni cognoſcere cāꝫ diſtincte:niſi cognoſcā virtutē eius:aut potentiā.⁊ ex ↄ̄ñti illud ad qd̄ terminat͛ potētia:qd̄ eſt effectus.ſbm aūt eſt cā cuiuſcūq; paſſiōis: ergo ſi metaphiſica ↄ̄ſiderat q̄ꝫlibet q̄ditatē in pticulari: ⁊ ſub ꝓꝓꝛia rōne:nihil remanebit ↄ̄ſiderandū in ſcientijs ſpālibus. ¶ Ad hoc rn̄det͛.q metaphiſica ↄ̄ſiderat q̄ꝫlibet q̄ditatē in ſe:ſꝫ alie ſcientie ſpāles in ordie ad accidentia que cōpetunt ſibi per accidens. ¶ Cōtra hāc rn̄ſionē:p̄ q2 dato iſto ſequitur:q quelibet alia ſcīa a metaphi.erit de ente per accñs:ↄ̄ns eſt falſum.igit͛ ⁊ an̄s:ↄ̄ntia ꝓbat͛:accñs ꝓꝓꝛiū nō facit vnū per ſe cū ſbo:⁊ tamen eſt accñs:⁊ eo mō quo vnitas p ſe req̄rit͛ ad ſbm ſcīe:q2 vt iferius oſtēdet͛ quodlibet ſbm p⁹ in ſcīa dꝫ ↄ̄ſiderari ſm ꝓꝓꝛiā rōnē q̄ditatiuā in ſcīa cuius eſt ſbm p^{m}. Tū q2 talis ſcīa eſt ſcīa p⁹ de ipo. Tū q2 eſt pfectiſſima cognitio eius: ⁊ declarat͛ in exēplo. Si eni eēt ſcīa de hoie:p⁹ ſcīa de ipſo nō eēt de ipſo inq̄ꝫtū aial vel ſbā:q2 iſta eſt ↄ̄fuſa:neq; inquātū riſibilis:q2 ↄ̄ceptus paſſionis eſt reducibilis i cōceptū ſubiecti:⁊ iō talis cognitio nō eſt p⁹ que eſt de hoie in ↄ̄ceptu paſſionis:neq; talis ſcīa p⁹ eſſet de hoie in reſpectu ad aliud.ſ.vt ē aial māſuetū nāq; q2 conceptus reſpectiuus reducit͛ i ↄ̄ceptū abſolutū:ḡ noticia p⁹ ⁊ pfectiſſima de hoie eēt de ipſo ſm ꝓꝓꝛiā ⁊ q̄ditatiuā rōnē quare falſum eſt q ſcīa ſpālis ſit de q̄ditate in ordie ad accñtia.

¶ Pꝛobat͛ ſcdo ↄ̄ eādē rn̄ſionē ḡnalr̄:q nulla ꝓꝓꝛia paſſio alicui⁹ ſubiecti poſſit eē rō formalis obiectiua:ſeu rō ↄ̄ſiderādi ſbm p^{m} ſciētificū in ſcīa cui⁹ eſt ſbm p^{m}:⁊ p̄ p̄ſupponit͛ q ſbm p^{m} ſm rōnē formalē obiectiuā:ſub qua cōſiderat͛ in ſcīa:cuius eſt ſbm p^{m}:eſt ſimplr̄ p^{m} ad qd̄ ſtat vltimata reſolutio oiuꝫ cognoſcibilium in tali ſcientia. ¶ Iſtud p̄ſuppoſitū ꝓbat͛:ordo eſſentialis ſtat ad aliqd̄ vnū p^{m} ⁊ ſupmū:ſed int͛ obiecta ↄ̄ſiderata in ſcīa ē ordo eēntialis:igit͛ talis ordo terminabit͛ ad aliqd̄ vnū p^{m}:ſꝫ tale nō eſt niſi ſbm p^{m} ſciētificū ſm rōnē ei⁹ formalē:que eſt rō ↄ̄ſiderādi q̄cūq; ↄ̄ſiderata in ſcīa.igit͛ ⁊c̄. ¶ Ex iſto p̄miſſo arguit͛ ſic:ſbm ſciētificū p^{m} ⁊ adeq̄tū toti ſcīe ſe hꝫ ad rōnē ei⁹ formalē ⁊ obiectiuā (que eſt adeq̄ta rō ↄ̄ſiderandi ſcīe) ſic qd̄ ad q̄ quo:vel ſic effectus formalis ad p̄n^{m} formale:ſꝫ p̄n^{m} formale eſt pri⁹ ex nā rei:vel ſaltē ſm ↄ̄ſideratione effectu ſuo formali:ḡ rō formalis obiectiua ē prioꝛ obiecto p̄ ⁊ adeq̄to ipſi⁹ ſcīe. Sed rō formalis paſſionis eſt poſterioꝛ ſbiecto p̄ ſciētifico.ḡ non poterit eē rō formalis obiectiua. ¶ Et ↄ̄firmat͛ h:q2 nullū poſteri⁹ eſt rō ↄ̄ſiderādi ſuū p̄us:q2 p̄us non dependet a poſterioꝛi: nec q̄ꝫtū ad eē:nec q̄ꝫtū ad cognoſci:igit͛ paſſio non poterit eſſe ſic ratio ↄ̄ſiderandi ſubiectū:cuius eſt paſſio.

¶ 2° arguo ad hoc idē p̄mittēdo:q ſbm in ſcīa p^{m} ⁊ adeq̄tū eſt p̄ notū duplr̄ in ſcīa.ſ.quo ad nām:⁊ quo ad nos: vel q̄ꝫtū ad qd̄ eſt:⁊ q2 eſt:ex p̄ poſterioꝛi:⁊ hoc ex ſententia Auerrois in pleriſq; locis.in 2° phiſicoꝝ in cōmēto.22.⁊ in 2° de aīa.cōmento.27.que opinio eſt ēt Auicē.lꝫ Albertus ⁊ doc.ſub.aliī ſentiāt:q̄ꝫtū ad noticiā:q2 in h tn̄ oēs cōueniūt:q ſbm p^{m} eſt notiſſimū p ſe:⁊ q̄ ad nāꝫ: ⁊ non p̄t cognoſci p aliqd̄ p̄us ptinēs ad ipſam ſcientiā. ¶ Ex hoc arguit͛ ſic. Illud qd̄ eſt p^{m} ⁊ notiſſimū in ſcīa vtraq; noticia p̄dicta vel ſaltē quo ad nām:non cognoſcit͛ ſub aliquo conceptu reducibili ad aliquē ↄ̄ceptum p̄oꝛē ad iſtā ſcīam ptinentē. Sed ita eſt q ↄ̄ceptus paſſionis eſt reducibilis in ↄ̄ceptū ſubiecti q̄ditatiuum p̄oꝛē ptinētē ad eādē ſciam.igitur talis ↄ̄ceptus paſſionis nō eſt ratio ↄ̄ſiderādi tale ſubiectū in ſcīa cuius ē ſbm p^{m}.

¶ Itē 3° arguit͛ vt ſupra:ſbm p^{m} in ſcīa cui⁹ eſt ſbm p^{m} ↄ̄ſiderat͛ pfectiſſimo mō quo pōt ↄ̄ſiderari in aliq̄ ſciētia. (qd̄ declarat͛. Nā det͛ oppoſitū cū tale ſbm poſſit cognoſci pfectiſſimo mō in aliq̄ ſcīa:ſi non ↄ̄ſiderabit͛ ſic in illa ſcīa cuius eſt ſbm p^{m}:ſed in alia:nō eēt rō:q̄re magis eēt ſbm p^{m} p̄ intētū ab artifice h q̄ꝫ ibi:quū p̄ſertim ſcīa intēdat p̄ncipalr̄ venari noticiā pfectā ⁊ diſtinctā de ſubiecto p̄:qd̄ eſt finis obiectalis vltim⁹ toti⁹ ſcīe:q2 eſt illud p qd̄ alia ↄ̄ſiderant͛:⁊ ad qd̄ oia alia cōſiderata in ſcīa habent eēntialē attributioneꝫ. Iſta maioꝛe ꝓbata:aſſumo iſtā minoꝛē.) noticia ſubiecti ſub rōne paſſionis nō ē pfectiſſima noticia. Tū q2 eſt reſpectiua:q2 oīs aptitudo nālis eſt reſpectus aptitudinalis. ↄ̄cept⁹ aūt abſolutus eſt pfectioꝛ reſpectiuo. Tū etiā q2 ↄ̄ceptus paſſionis nō ē p̄m⁹ ſimplr̄:ſed reducibilis in aliū ↄ̄ceptū prioꝛē. Conceptus aūt pfectiſſim⁹ ſimplr̄ p̄m⁹:eſt ↄ̄ceptus q̄ditatiuus rei:vt eſt ēt de mēte Ar.7.metaphi.tex.cōmenti.4. Igitur paſſio non eſt ratio formalis obiectiua ſubiecti ſciētifici in ſcientia.cuius eſt ſubiectum primum.

¶ Item 4°.omnis paſſio eſt demonſtrabilis de ſubiecto ſuo:ſed nihil demonſtrabile in ſcientia de ſubiecto ē rō ↄ̄ſiderādi p⁹.q2 iſta p̄cedit oē ſcibile d ſubiecto p̄.igit͛ ⁊c̄. ¶ Rn̄det͛ ad maioꝛē ↄ̄cedēdo ipam:niſi paſſio ſit per ſe nota de ſubiecto. ¶ Cōtra.lꝫ paſſio ſit per ſe nota ex euidētia terminoꝝ ꝓpōnis in qua p̄dicat͛ de ſubiecto:nun q̄ꝫ tn̄ eſt per ſe nota ex noticia cauſe quā hꝫ in ſubiecto.

¶ Preterea 5° ⁊ ſpālr̄ de nāli ⁊ mathe^{ca} nulla ſcīa p⁹ p̄ vniuerſali

dēs gen⁹ ſcie eſt de aliq̄ vno p accñs: quocūq; mō accipia
tur per accñs: q̄ talis ꝑſupponit duas ad min⁹ tractan-
tes de q̄libet pte ſubiecti: vt pʒ de pſpectiua q̄ ꝑſupponit
nālē ⁊ mathematicā. ſʒ ſcia nālis ⁊ mathematica ſūt ſcie
ꝑme ꝑ diuidētes gen⁹ ſcie ſpeculatiue. ḡ ⁊c. ¶ Et confir-
maſ: q̄ ens p accñs quocūq; mō non eſt ens p ſe. ḡ non
poteſt eſſe per ſe cā alicuius paſſionis: q̄ cāūtas cā ſit cō
ditio entis: eo mō quo aliqd eſt ens: eo mō eſt cā: ergo ſi
ens per accidēs: erit cā per accñs. Ex quo ſequitur: ꝙ nō
demonſtrabit aliq̄ paſſio p ſe de toto p accñs: ſed p ratiōe
de pte: ⁊ ita ſciſ de illa ſed nō de toto. ¶ Sed rñdeſ: ꝙ lʒ q
ditas cū accñte faciat vnū p accñs in eē: tñ ꝯſiderata ſub
illo accñte: non eſt vnū per accñs. Exēplū: lʒ corp⁹ mobi-
le ſit vnū per accñs in eē: tñ corp⁹ ſm ꝙ mobile vt ſic cō-
ſideratū: non eſt vnū p accñs. ¶ Contra. corp⁹ ſʒ ꝙ mobi
le: aut dicat pſe corp⁹: aut pſe mobile. aut vtrūq;: non
ꝑmo modo: q̄ tūc idē eēt corpus ſm ꝙ mobile: ⁊ corpus
ſm ꝙ corpus: qḋ eſt falſum. Nec; eſt dādū 2ᵐ: q̄ tūc idē
eēt corpus ſm ꝙ mobile: ⁊ mobile ſm ꝙ mobile: quod
adhuc eſt falſum: ḡ eſt dādū tertiū. Sed corpus ⁊ mobi
le nō eſt aliqḋ vnū p ſe: nec; vnū p ſe cognoſcibile: ḡ cor-
pus ſm ꝙ mobile non erit vnum per ſe cognoſcibile.

¶ Preterea 2° ſi corp⁹ ſm ꝙ mobile conſideraſ in ſcia nā-
li: poterit mobilitas ꝯſiderari ſine corpore: ⁊ ita ſtabit ꝙ
phiſicus cognoſcat mobilitatē ignorato corpe. pbaſ con
ſequētia. Nā dicit phs in Elēchis: ꝙ h̄ eſt fallacia acci-
tis. Cogñs coriſcū: ⁊ ille ē veniēs: ḡ cogñs veniētē. ſtat
enī te cogñcē ſbm ignorato accñte: ⁊ eō. ſtat ſilr ꝙ cognoſcas
accñs: ignorato ſubiecto: ſicut ſtat ꝙ cognoſcas veniētiā
que ē i ſubiecto: ipſo ignorato: ḡ ſtabit ſil' ꝙ phiſic⁹ ꝯſide
ret ⁊ cognoſcat mobilitatē ignorato ſbiecto: qḋ ē corp⁹.

¶ Preterea 3° ſi phiſicus ꝯſiderat mobilitatē circa corp⁹:
aut cognoſcit ipaʒ p ſe: aut p accñs. Nō ſcḋo mō: q̄ non
eēt p ſe rō formalis ꝯſiderādi in phiſica: neq; p ſe rō for-
malis obiectiua. Et tunc vltra eēt querendū de illo ra-
tione cuius mobilitas ꝯſideratur: ⁊ ſic in infīᵐ. Si p ſe:
ergo mobilitatem conſiderabit inq̄ntū: quid ſed eadem
mobilitas ꝯſideratur: vt quid in metaphiſica: ergo erit
eadē rō formalis conſiderata in duabus ſcientijs.

¶ Itē 4° nālis ꝯſiderat corpus inq̄ntū mobile: aut in ea-
dē ſcia ꝯſiderat mobile inq̄ntū mobile: aut nō: ſi nō ergo
phiſica nō ꝯſiderat mobilitatē p ſe: q̄ nō ꝯſiderat mobi
litatē ſub rōne mobilitatis: ⁊ inq̄ntū talis. ſi ſic: ḡ cogno-
ſcit mobilitatē inq̄ntū qd: ⁊ tūc ſequiſ ꝙ idē ſub eadē rō
ne formali cognitū ꝯſidereſ p ſe a diuerſis ſcientijs: q̄ ea
dē rō cognitionis eſt q̄ cognoſciſ corp⁹ inq̄ntū mobile: ⁊
mobile inq̄ntū mobile: ⁊ mobilitas eſt rō ꝯſiderādi phi-
ſica. ¶ Sʒ rñdeſ. ꝙ non ē eadē rō formalis ꝯſiderādi cor
pus inq̄ntū mobile: ⁊ mobile ſʒ ꝙ mobile: q̄ mobilitas
accidit corpi: ⁊ p ſe ineſt mobili. ¶ Contra. lʒ mobilitas
poſſit hr̄e diuerſas cōparationes ad cognita: ſub ipſa tñ
ſemp remanet eadē rō formalis mobilitatis. eadē enim
rō formalis mobilitatis nō variata: q̄ accidit vni: ē eadē
eētialr alteri: ⁊ tūc reduciſ argumētū vt ꝑus: ꝙ eadē p
ſe rō non variata ꝯſiderabiſ in diuerſis ſciētijs: h̄ aūt eſt
expſſe falſuʒ: q̄ cū diuerſe ſcie hēant diuerſas rōnes for-
males: non poteſt vna ratio formalis per ſe conſiderari
ab vna ⁊ ab alia.

Ex quibus oīb⁹ lʒ pateat veritas q̄ōnis i ſeqn̄ti p declaratione q̄ōnis erūt duo arti-
culi vidēdi. ¶ Prim⁹ adducet aliq̄ notāda. ¶ Scḋo ꝯ-
clōnes. ¶ Deinde rñdebiſ ad argumēta facta i ꝑn. q.

Quantū ad ꝑᵐ ſūt qnq; notanda: quoꝝ ꝑᵐ eſt: ꝙ duplex ē q̄ditas. vna ē in eē ꝯiūcta mā: ⁊
alia eſt ſepata. Exēplū ꝑmi: hūanitas i ſua rōne formali
icludit māʒ (ſic ꝙ ipſa eſt de eſſentia hūanitatis: vt tenet
Sco. in. 3. cū quo ꝯuenit. S. Tho. Uel ſaltē hūanitas cō-
cernit māʒ. lʒ non ſit de q̄ditate eius: vt tenet Albertus
⁊ Auer. 7. metaphiſice.) Exēplū ſcḋi. deitas ⁊ quelibet i-
telligētia ē q̄ditas ſepata. ¶ 2° notādū: ꝙ de q̄ditate ſe-
parata pōt hr̄i q̄druplex ꝯcept⁹. vn⁹ ⁊ ꝑmu⁹ eſt trāſcēdēs.
⁊ eſt duplex q̄dā q̄ditatiu⁹ q̄dā q̄litatiu⁹: q̄ditatiu⁹ ſic eſt
ꝯcept⁹ entis: qui ē q̄ditatiu⁹ reſpectu taliū ſbaꝝ: q̄ p̄dica
tur in qd trāſcēdēs: q̄litatiu⁹: ſic paſſiones entis: que p̄-
dicanſ in q̄le: ⁊ p modū act⁹ ſeu determinātis. Secūdus
ꝯcept⁹ q habeſ de ſba ſepata ē ꝯcept⁹ q̄ſi gn̄is gn̄aliſſimi:
ſic eſt ꝯcept⁹ ſubſtātie: vt ſba ē. Terti⁹ ꝯcept⁹ ē q̄ſi gn̄is ſb
alterni: ſic eſt ꝯcept⁹ ſpūs: vel ſube icorpee. Et iſta duo. ſ.
ſba: ⁊ ſba icorporea ſe hn̄t vt gen⁹ gn̄aliſſimū: vel ſubal-
ternū. q̄ vel intelligētie ſūt in p̄dicamēto: excepta ꝑᵃ (vt te
neſ cōuer) ⁊ ſic iſta ſūt gn̄a reſpectu intelligētiaꝝ. vel non
ſunt in p̄dicamēto (vt tʒ Cōmē.) ⁊ tūc iſta ſe hn̄t vt gn̄a: ⁊
nō ſūt ꝑprie gn̄a ipſarū. Quart⁹ ꝯcept⁹: q nat⁹ ē hr̄i de q-
ditatib⁹ ſepatis ⁊ ꝯcept⁹ ꝑpri⁹ ⁊ ſpecificus in q̄ cōcipiunſ
ſub ꝑpria ⁊ ſpāli rōne. Sic ꝯcept⁹ deitatis reſpectu dei.
Tres ꝑmi concept⁹ habenſ a nobis nālr: q̄ñ iſti pn̄t ab-
ſtrahi a ſenſibilib⁹ ⁊ imaginabilib⁹. Quart⁹ aūt non ha
beſ a nobis nālr: q̄ ex ſenſibilib⁹ nō pōt abſtrahi. Ex q̄
ſequiſ: ꝙ de ſubſtātijs ſepatis nat⁹ eſt hr̄i duplex conce-
ptus ꝑpri⁹. Un⁹ mixt⁹ ⁊ aggregat⁹: vt ꝯcipiēdo deū ſub
rōne entis īfiniti: q eſt ꝯcept⁹ aggregās in ſe duos conce
pt⁹. ⁊ tot⁹ iſte ꝯcept⁹ ſoli deo ꝯuenit: ⁊ nō alijs. Ali⁹ conce
ptus ꝑpri⁹ de ſubſtātijs ſepatis: eſt ſimplex ⁊ intuitiu⁹:
vt eſt ꝯceptus ſpecificus cuiuſcūq; intelligētie. Primus
eſt poſſibilis nobis ex nālibus. ſecundus non.

¶ 3° notādū: ꝙ metaphiſicū ꝯſiderare q̄ditates rex i vl'i pt
intelligi duob⁹ modis. Uno° ꝙ ip̄ſe q̄ditates ꝯſiderate a
metaphiſico i ſe ſint vl'es: ⁊ ſub rōne vl'i ꝯſidereſ. Alio°
ꝙ lʒ in ſe eēnt pticulares: nō tñ ꝯſideranſ ſub rōne pticu
lari: ſʒ ſolū vl'i. Cōſilr pt dici: ꝙ ꝯſiderare q̄ditatē in pticu
lari pōt eē duob⁹ modis. Uno°: ꝙ ipa q̄ditas cōſiderata
ſit pticularis: alio° vt vltra h̄ ꝯſidereſ ſub rōne pticulari.
¶ Ultio ē nōnᵐ: ꝙ ꝯſideratione metaphiſi. eē ḋ aliq̄ q̄di
tate pticulari pōt eē vnomō abſolute: ſiſtēdo vltimate in
tali ꝯſideratiōe pticulari: aliomō reſpectiue: referendo ta
lē ꝯſiderationē ad ens: ⁊ ad ꝑnᵃ ſūpta ab ente inq̄ntūᵐ ens ē.

His p̄miſſis Quātū ad 2ᵐ arti. ponunſ ꝯclo-
nes. 4. Pria ē iſta. Metaphiſic⁹
ꝯſiderat q̄ditates ſepatas: nō ſolū in vl'i. verū ēt in pticula
ri. ¶ Pria ps iſti⁹ ꝯclōnis pʒ. Nā q̄ditas ſepata ſiue ꝯci
piaſ ſub rōne trāſcēdētis: ſiue ſub rōne gn̄is gn̄aliſſimi: vl'
q̄ſi gn̄is: ptinet ad metaphiſicū. Probaſ. quicunq; eſt ali-
qḋ ſbm ꝑᵐ alicuius ſcie ꝑmitate adeq̄tionis: qcqḋ inclu
dit rōnē eius: vt icludit illā ptinet ad illā ſciam: ſed ens
inq̄ntū ens eſt ſubiectū ꝑᵐ metaphiſice. ḡ ſube ſepate ſub
rōne entis ptinēt ad metaphiſicū. Silr vt icludūt paſſio
nes entis ⁊ ꝑmas ptes ſubiectiuas ſic ptinēt ad metaphi
ſicū: q̄ artifex ꝯſiderās aliqd vnū ſubiectū ꝑᵐ ꝯſiderat ꝑ
mas ptes ei⁹ ſubiectiuas: ḡ ⁊ q̄cūq; inq̄ntū icludūt illas:
vt ē de mēte Cōmē. 2° phiſicoꝝ. cō. 21. dū dicit: ꝯſideratio
de mā. vt ſupra allegatū eſt. ⁊ eſt ſenſus. lʒ nālis ꝯſideret
de mā ſm p̄dicta hn̄a hitudinē ad formā: metaphiſic⁹
tñ ꝯſiderat māʒ ſʒ ꝙ ens: ⁊ modi entis iſūt illi. Hoc idē
pʒ comē. 2. de aīa. co. 27. vbi inq̄t. artifex enī ponit ſubie
ctū ſue artis: ⁊ diuidit gn̄a ei⁹ q̄ſi manifeſta ineſſe ḡ (cum
metaphiſi. cōſtituat ſubiectū ſue artis ens inq̄ntū ens: vt
eſt de mēte Ar. 4. meta. in ꝑn. ⁊ habeat ꝯſiderare q̄ſi ma
nifeſta ineē ꝑma gn̄a ei⁹ que ſunt. 10. gn̄a gn̄aliſſima) ha
bet ꝯſiderare oīa iſta ⁊ quecūq; pticipant rōnē coꝝ: ⁊ ita
ſubſtātias ſepatas inq̄ntū ſube ſunt. ¶ Secūda ps ꝯclu
ſionis pbaſ ſube ſeparate ſi ꝯſidereſ ſub rōne generis:
vel q̄ſi generis ſubalterni ⁊ in cōceptibus proprijs mix
tis ⁊ aggregantis. ſ. ſub ratione entis infiniti q̄ntū ad deū.
vel ſube imaterialis: q̄ntum ad alias: ⁊ inq̄ntū ſunt natu
re intellectuales neceſſe eſſe actus puri: q̄ntuʒ ad iſtos cō
ceptus proprios eis ⁊ alijs non competentes pertinent
ad metaphiſicum

ad metaphiſicū. pbat̃ ille q̇ditates ptinēt ad metaphiſicū
que ꝯcipiunt̃ ſub rōne entis: ſic ſūt iſta. Neceſſitas actua
litas ſimplicitas: idependētia: īfinitas: ⁊ hm̃: ſed ſube ſepa
te ꝯcepte in ꝯceptu pticulari ꝯcipiunt̃ ſub iſtis. ergo ⁊c̃.
Sed loquēdo de ꝯceptu pticulari ꝓpo ſimplici ⁊ intuiti
uo. q̇ditates ſubſtātiaꝝ ſeparaꝝ nō ptinēt ad metaphiſi
cū. put tradit̃ ab Ar. pbat̃. Illa ptinēt ad metaphiſicā
Ar. q̄ ꝯſiderant̃ ſub rōnib⁹ abſtrahibilib⁹ a ſenſibilibus
⁊ imaginabilib⁹. ⁊ ſub paſſiōib⁹ entis que pñt ſciri via
ſenſus ⁊ fantaſmatū: ſed tales ꝯcept⁹ ꝓprij ſimplices nō
ſūt abſtrahibiles a ſenſibilib⁹. g̃ ⁊c̃. ¶ Et ſi q̄ras ad quā
ſciā ſpectat ꝯſiderare tales ꝯcept⁹. ¶ Rn̄deo ꝙ q̄ntū ad
ſubſtātias ſepatas citra deū ſpectabit ad metaphiſi. in ſe
nō put habet̃ ab itellectu ꝯiuncto: q̄ nihil cogſcit niſi ab
ſtrahendo a ſenſibilib⁹: ſed q̄ntū ad deū ſpectabit ad ipaꝫ
theologiā. ¶ Uel dōm eſt: ꝙ q̄ntū ad oēs ſubſtātias ſepa
ratas ſpectabit talis ꝯſideratio ad theologiā. ⁊ h̃ ſi tales
ꝯceptus haberent̃ virtute obiecti theologici qḋ in itelle
ctu diſpoſito pōt facere oīa itelligibilia actu cognita: cū
ex ſui illiminatione nō determinet̃ ad certū gen⁹ cogno
ſcibiliū: ⁊ ita cauſando noticiā de q̇ditatib⁹ ſepatis in in
tellectu nr̄o ſub ꝓpria rōne ipſaꝝ ⁊ de paſſionib⁹ ꝓprijs
cauſabit noticiā theologicā de iſtis: q̄ noticia theologi
ca eſt noticia quā obiectū theologicū natū eſt cauſare in
intellectu nr̄o. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ ſi noticia ſpecificet̃ vel
denoiet̃ nō tn̄ ab obiecto a quo cauſat̃: ſed ab obiecto d̄
quo ⁊ terminatiuo: cui⁹ ē pncipali⁹ ſpecificare: vt dicem⁹
in q̄ōne. 38. de regreſſu: cognitio de iſtis q̇ditatibus citra
deum magis diceret̃ metaphiſica q̄ꝫ theologica: ēt dato
ꝙ caret̃ ab obiecto theologico: q̄ nō eēt de obiecto theo
logico: ſꝫ de alijs ab illo: ſic geometria eēt illa cognitio q̄
eēt de linea ēt ſi talis cognitio cauſaret̃ ab obto theologi
co. ſeu ab aliq̄ ſupplēte vicē obiecti theologici. ¶ Q, ſi tu
dicas. Sco. i q̄ōne de ſubiecto theologie dicit iſtā eē theo
logicā. ¶ Rn̄deo. ipe accipit ſciaꝫ ſpecificari ab obiecto a
quo cauſat̃: ⁊ hoc tenet̃ ꝓbabilr. ſꝫ nō negat. qn poſſit ꝓ
babilit̃ teneri ipſaꝫ ſpecificari ab obto de q̄ eſt. Un̄ nō va
let: nō poſuit iſtū modū: g̃ negauit ipꝫ. Loc⁹ ab auc̃te ne
gatiue nō tꝫ: ⁊ forte iſtū modū ſpecificādi tetigit in q̄ōne
de ſubto theologie. cū dicit in p̄ arti. theologia. in nobis
talis eſt cognitio q̄lē itellect⁹ noſter nat⁹ eſt hr̄e d̄ obiecto
theo. ¶ Q, ſi tu dicas: g̃ de⁹ hr̄et diſtinctos habit⁹ ſciales: ⁊
tūc theo. dei nō eēt oīs ſcia dei: qḋ negat Sco. ¶ Rn̄det̃
negādo ꝯñiā tenēdo pmū fundamētū. ſ. ꝙ tn̄ ſpecificat̃
ſcia ab obto a q̄ cauſat̃. Sed tenēdo ſcḋꝫ fundamētū: ꝯce
dit̃ ꝯñs ⁊ ꝯñia. Scḋꝫ pmū fundamētū locut⁹ ē Sco. nō
ſm̄ 2m̄. ¶ Uel dḋꝫ eſt ⁊ meli⁹: ꝙ nō ſilr ſpecificat̃ ſcia i in
tellectu diuino ab obto creato: ſicut ſpecificat̃ in itellectu
creato: q̄ reſpectu intellectus diuini nihil aliud ab eēntia
diuina pōt p ſe terminare actū ei⁹: ſꝫ ſolū eēntia ſic per ſe
terminat ēt q̄dcūqꝫ aliud v̄tute eēntie (vt declarat Sco. i
reportatiōibus pariſienſibus lib. i. di. 36. q. i. In intellectu
v̄o creato nō ſolū eēntia pōt per ſe terminare actū ei⁹. ve
rū ēt quodlibet aliud creatū. Rō v̄o huius d̄r̄e in obto
creato terminante videat̃ in. q. allegata. ⁊ ſic ſaluabiſ ꝙ
oīs ſcia dei eſt theo. nō aūt oīs ſcia itell'ᵉ creati. Sꝫ in ipo
poterūt poni diſtincti habit⁹ ſciales. ¶ 2ᵃ ꝯcluſio princi
palis loquēdo de ꝯſideratiōe q̇ditatis in vl'i p̄ ⁊ ſcd̄o
mō. Ad meta. ſpectat ꝯſiderare oium entiū mālium q̇dita
tes in vl'i. Iſta ꝯ pꝫ ex dictis. ꝓbat̃ tn̄ ſic. Sciētia cōiſſima
conſiderans aliqḋ vnū obiectū cōiſſimū ⁊ paſſiōes cōiſſi
mas oīb⁹ entib⁹: hꝫ ꝯſiderare oīa entia ⁊ q̇ditates ipſaꝝ
ſub talib⁹ rōnib⁹: q̄ ſc̄dm in ſciētia pᵐ ē illud p cui⁹ rōneꝫ
ꝯſiderat̃ quecūqꝫ ⁊ vlteri⁹ ſi ſit pᵐ ⁊ adequatū cōſidera
bunt̃ quecūqꝫ includūt rōnē eius (alioquin obm excede
ret ſciam: q̄ in aliq̄ icluderet̃ rō obiecti primi. qḋ nō pti
neret ad ipam ſciam: ⁊ ita ſubiectū excederet.) Sed me
taphiſi. conſiderat ens in q̄ntum ens: ex 4° meta. in pn.

qḋ eſt cōe oīb⁹: ⁊ ēt ꝯſiderat paſſiones oīb⁹ cōpetentes er
go ⁊c̃. ¶ 3ᵃ ꝯ. Ad meta. ſpectat ꝯſiderare q̇ditates rerum
in pticulari reſpectiue reſoluendo tales q̇ditates in ens:
⁊ in pnᵃ entis. Iſta ꝯ probat̃. Illa q̇ditas ptinet ad meta
phi. ſub ea rōne: ſub qua p̄ciſe ꝯſiderata: icludit ens vel
identice vel formaliter ſed q̇ditas quecūqꝫ mālis ⁊ imā
lis: p̄ciſe ꝯſiderata: in q̄ntū talis includit ens formalr vel
idētice: g̃ maior pꝫ. q̄ ſicut illa ſunt cognoſcibilia ab ali
qua potentia: q̄bus obiectū eius pᵐ eſt: cōe: ſic qḋ p̄dī
catur de illis idētice vel formaliter. (vt eſt de mente doc.
ſub. in p̄ ſniaꝝ. diſt. 3. q. 3.) ſic illa ſunt cōſiderabilia a ſcia
q̄bus ſubiectū pᵐ ſcie ſic eſt cōe. minor ēt patet. q̄ de qua
cunqꝫ q̇ditate quātūcūqꝫ abſtrahat̃ ⁊ p̄ſcindatur ab his
que non ſunt de quiditate eius (dūmō abſtractio fiat p
noīa pmaꝝ intentionū.) ſemp ens p̄dicat̃ ſaltem idētice.
Un̄ iſta eſt v̄a. humanitas eſt entitas in p̄dicatione idē
tica vt vult Sco. in. 8ᵃ diſt. pmi. q. de attributis. in fine: ⁊
tn̄ nō cōcedit̃ iſta apud ipſum. humanitas eſt aīalitas.
neqꝫ in p̄dicatione formali: neqꝫ in p̄dicatione identica:
vt patet per ipm in 3° meta. q. vnica: ⁊ in. 2. diſt. 16. q. pᵃ.
⁊. q. 16. in de vlibus. Rō iſtius d̄r̄e videat̃ ibi. ex quo ſe
quit̃. ꝙ (cū q̇ditas in pticulari accepta ⁊ conſiderata ſub
rōne qua talis ſit idētice ens: vna: v̄a: bona: ⁊ ſic de alijs
paſſionibus entis.) vt ſic non ſubterfugit ꝯſiderationeꝫ
meta. nō tn̄ dico ꝙ ꝯſideretur ſub rōne pticulari ſiſtēdo
in tali ratione particulari: aut in principijs ipſius: ſꝫ ſo
lū referendo ipſam ad ens. ⁊ ad principia entis: ſeu que
ſumuntur ab ente. Unde aliud eſt cōſiderare humanita
tem in q̄ntum quiditas includēs māᵐ ſenſibilē: ſeu māꝫ
put eſt pnᵐ potentiale ⁊ mobile: habēs ordinem ad for
mā nālē vt ſubiectū ipſius: ⁊ ſilr conſiderare formaꝫ hu
manitatis put eſt pnᵐ operationis ⁊ mot⁹ in ipſo. Aliḋ
eſt ꝯſiderare humanitatē vt quedā entitas in ſe: ⁊ vt in
cludit māᵐ ⁊ formā: vt iſta ſunt pncipia eſſentie ipſius:
circūſcripta omni rōne motus ⁊ mutationis. Unde ſic
ens: qḋ p̄ ꝯſiderat meta. abſtrahit a motu ⁊ quāto: ⁊ ab
omni q̄litate ſenſibili: ſic ⁊ quodlibet in q̄ntū ꝯſideratur a
meta. ſic abſtrahit. ⁊ ſic meta. ꝯſiderat q̇ditatē mālē in pti
culari reſpectiue in ordine ad ens ⁊ ad pncipia entis. Ar
tifex aūt ſpālis ꝯſiderat ipſam q̇ditatem pticularē in ſe:
ſiſtēdo in ipſa: ⁊ in pncipijs eius: vt ſunt pnᵃ hui⁹ in q̄ntū
huius. Un̄ lꝫ pho nālis ꝯſiderādo q̇ditatē ignis p̄ciſiue
⁊ abſtractiue abſtrahat a motu ⁊ mobilitate: tamen q̇di
tas ignis vt ꝯſiderat̃ a nāli nō abſtrahit a pncipijs mo
tus ⁊ mobilitatis: ſed de neceſſitate includit talis q̇ditas
māᵐ: vt mā eſt pnᵐ potentiale ⁊ mobile: vel vt vtar ver
bis Auerroys in. 2. phiſi. includit māꝫ vt eſt ſc̄dm forme:
que eſt pnᵐ opatiōis ⁊ motus: ⁊ patet iſta ꝯ. ¶ Ultia ꝯ.
Meta. nō ꝯſiderat q̇ditates māles in pticulari: put q̇di
tas in ſe eſt pticularis: ⁊ ſub rōne pticulari. Iſta ꝯ patet
ex dictis: p q̄ faciūt argumēta adducta p ꝯfirmatiōe opi
nio. doc. ſubt. ¶ Sꝫ ex iſta vltia ꝯne iſurgit vna difficul
tas: pp qḋ eſt ꝙ q̇ditates ſepate ꝯſiderant̃ a meta. ſub rō
ne pticulari magis q̄ꝫ q̇ditates māles. Videt̃ eni ꝙ ſit cō
ſilis rō de vtraqꝫ: cū vtraqꝫ ſm̄ Sco. in eē q̇ditatiuo ab
ſtrahat a motu. ¶ Rn̄det̃ ꝙ ꝓpriū ē ſcie metaphi. ꝯſide
rare q̇ditatē abſtrahēdo a motu ⁊ a mā ſenſibili. ergo ad
ipſam maxie ptinēt illa que ſm̄ eē ſunt ſic abſtracta: g̃ cū
modus ꝓprius ꝯſiderādi in metaphi. (qui eſt abſtrahe
re ſꝫ ꝯſiderationē) ꝯueniat iſtis q̇ditatib⁹ ſepatis ſꝫ eē: ſic
maxie vident̃ ptinere ad metaphi. ⁊ nō iſte q̇ditates q̄ p̄
ciſe abſtrahūt ſm̄ cōſiderationē ⁊ nō ſm̄ eē que lꝫ abſtra
hant ſm̄ cōſiderationē a motu ⁊ mobilitate (loquēdo d̄
eaꝝ eē q̇ditatiuo in pticulari) nō tn̄ vt ſic abſtrahūt a pn
cipijs mot⁹ ⁊ ſenſibilitatis: q̄ nō abſtrahūt a forma (nā
li que eſt pnᵐ motus ⁊ ſenſibilitatis: ⁊ ſic patet ad. q.

Nunc reſpondetur ad argumenta principalia. ⁊ pri
mo ad primam auctoritatē: ꝙ nullus artifex

pōt cōſiderare lineā ad qḋ genus ptineat: niſi cui⁹ eſt cōſi
derare ipſa gn̄a gn̄aliſſima. Hoc aūt ptinet ad metaphi.
qui ꝯſiderat q̄ditatē: vt eſt de p̄mis ptib⁹ ſubiectiuis en
tis: ⁊ ita ſine habitu meta. nunq̄ȝ mathe. diſtincte cogno
ſcit lineā: ⁊ ex ꝯſiti an ſit diſticta a ſupficie ⁊ a corpe. Sed
ad hoc cognoſcēdū dirigit̄ p ꝯcept⁹ metaphi. ¶ Ad ſecū
dā auctē pȝ riſio. Nunq̄ȝ eni aliqḋ p̄n̄ᵐ cogſcit̄ diſtincte:
niſi reſoluat̄ in oīa ea in q̄ pōt reſolui: ⁊ ita i ens: ⁊ in ali
os ꝯcept⁹ metaphi. q̄s icludit: ⁊ ita ſi termini ſp̄ales ꝯci
piunt̄ diſticte nō ſiſtēdo in ipſis: ſȝ reſoluēdo in ens: ⁊ in
p̄n̄ª ſumpta ab ente: hoc erit p habitū meta. ¶ Ad confir
mationē p auctēs. i 2° ſn̄iaꝝ r̄ndet̄ queadmodū dictū ē i
corpe q̄onis: q̄ de q̄ditatib⁹ ſp̄alib⁹ in ordie ad ens: ⁊ ad
p̄n̄ª ei⁹ habet̄ ꝯſideratio meta. ſed nō de talib⁹ q̄ditatib⁹ ſi
ſtēdo i p̄ncipijs ꝑprijs ipſaꝝ: ⁊ ſic itellexit Sco. ¶ Uł dōȝ
eſt q̄ ꝯſideratio abſtracta appropriate dr̄ meta. cū meta.
p̄ncipalr̄ ſit abſtrahere. oēm eni ꝯſiderationē realē abſtra
ctā poſſum⁹ appellare meta. ¶ Et ſi dicas. Artifex ſp̄alis
eq̄ abſtrahit q̄ditatē quā ꝯſiderat ab hiis q̄ inſūt p accñs:
cū diffiniat ipam: ⁊ ꝯſiderat ipam q̄ditati uc: ſic ēt meta.
q̄re igit̄ magis iſta abſtractio q̄ditatis dr̄ meta. q̄ȝ n̄alis
vel mathe⁰ᵃ. ¶ R̄ndet̄ q̄ meta. magis abſtrahit a motu
⁊ q̄ntitate q̄ntū ad ea q̄ p̄ ꝯſiderat: ⁊ a p̄ncipijs iſtorum vt
iſtoꝝ p̄n̄ª ſūt: a qb⁹ nō abſtrahūt artifices ſp̄ales. g̃ ꝯſide
ratio abſtracta magis appropate pōt dici metaphi. Alia
rō eiuſdē pōt aſſignari: q2 cū q̄ditas q̄ntūcunq̄ȝ abſtracta
ſemp icludat ens. ſaltē idētice: ⁊ nō icludat ꝑp̄a p̄n̄ª natu
ralia: aut mathema. ſic q̄ talia p̄n̄ᶻ p̄dicent̄ de q̄ditate q̄
cūq̄ȝ p̄dicatione: ſequit̄ q̄ ꝯſideratio abſtracta magis dȝ
dici meta. q̄ȝ phiſica: aut mathema. ¶ Sȝ ꝯ̄ arguit̄: q2 ſic
iſta ē v̄a. hūanitas ē entitas: ita vr̄ iſta ꝯcedēda: hūanitas
eſt aialitas ⁊ rōnalitas: q2 iſta icludunt̄ eēntialr̄ in hūa
nitate. ¶ Et ꝯfirmat̄: q2 dicit cōmen. 7° meta. cō. 20. q̄ ſor.
nihil aliud eſt q̄ȝ rōnalitas ⁊ aialitas. ¶ R̄ndet̄: negan
do iſtā. Hūanitas ē aialitas ⁊c̄. q2 lȝ aialitas ⁊ rōnalitas
ſic in abſtracto icludant̄ eēntialr̄: ⁊ vt ptes eēntiales i hu
manitate: nūq̄ȝ tn̄ p̄dicant̄ in recto p̄dicatiōe eēntiali: q2
ps ſūpta p modū partis nō p̄dicat̄ de toto in abſtracto
ſūt ſic ſignificat̄: ⁊ in ꝯcreto per modū toti⁹: q2 ꝯcretū ſi
gnificās formā ſignificat ipaȝ i hitudine ad totuȝ. q2 per
modū denoiantis ip̄m totū. ⁊ ita ꝯnotat totuȝ. lȝ ſignifi
cet p̄ partē. ¶ Ad ꝯfirmationē ⁊ ad Auerroym dr̄ vno°.
q̄ ipſe itelligit q̄ Sor. nil aliud ē q̄ȝ aialitas ⁊ rōnalitas
itegratiue ⁊ ꝯſtitutiue: ſic ꝯcedit̄ q̄ totū ē ſue partes con
ſtitutiue ⁊ itegratiue: q2 partes itegrāt ⁊ ꝯſtituūt ip̄m to
tū. ſed nō eſt veꝝ q̄ partes ſint ip̄m totū in p̄dicatiōe for
mali: ⁊ per idētitatē. ¶ Uel dōm eſt ad itētionē eius: q̄
Sor. nihil aliud eſt q̄ȝ aialitas ⁊c̄. q2 lȝ ipſe: q̄ totū nihil
aliud eſt q̄ȝ ſue partes ſil' ſumpte: vt pȝ videri in p̄ phiſi.
cō. 17. ¶ Uel 3°. Aliť dōm eſt (ſm Sco. ⁊ Tho. q̄ tenēt op
poſitū.) q̄ ab vtroq̄ȝ negāda eſt iſta. Hūanitas ē aialitas
⁊ rōnalitas: i p̄dicatiōe eēntiali ⁊ per idētitatē: q2 ſbm ſe
hȝ per additionē ad p̄dicatū: q2 ſbm ſignificat totuȝ: p̄di
catū partes: ⁊ totū addit ad partes ēt ſil' ſūptas: ⁊ ita iſta
nō ē formalis: neq2 idētica hūanitas eſt aialis ⁊c̄. Iſta tn̄
ꝯcedit̄ per idētitatē: ⁊ eſt v̄a idētice hūanitas eſt entitas:
q2 q̄uis iſta extrema ſint abſtracta remāet tn̄ alteꝝ extre
mū: qḋ eſt entitas infiᵐ ſaltē pmiſſiue. ꝑp quā īfinitatem
idētificat̄ alteri extremo pfecta idētitate: que eſt identitas
realis. Nā ifiᵐ ſiue ſit tale actualr̄: ſiue pmiſſiue: ſemp idē
tificat ſibi realr̄ q̄cq̄d eſt ſibi cōpoſſibile. Et hoc ſȝ Sco. i
p̄ᵃ di. 8. q. penul. Ex quo appet q̄ nunq̄ȝ pōt fieri tanta
abſtractio in p̄mis itētiōib⁹ q̄ hūanitas abſtrahat ab en
te: ⁊ a p̄ncipijs entis: p que pōt demōſtrari aliq̄d de hu
manitate demōſtratiōe metaphi. ſȝ bn̄ in iſta abſtractiōe
humanitas abſtrahit a p̄ncipijs n̄alib⁹: q2 vt ſic abſtra
hit a materia ſenſibili: ⁊ ab animalitate: quia hec non
p̄dicatur de ipſa.

Ad rationes r̄ndet̄: ⁊ p̄ ad p̄mā negando ma
iorē. obiectū eni ſe hȝ ad poten
tiā: ſic motiuū ad mobile: vel ſic actiuū ad paſſiuū ⁊c̄. 2°
de aia: ⁊ ex pſib⁹ alijs locis. ſȝ obiectū ſe hȝ ad hitū: ſicut
cā efficiēs ad effectū: ⁊ ſic mēſura ad mēſuratū. ſcibile eni
cauſat ſciaȝ: ⁊ mēſurat ipam: ex. 5. meta. ⁊ nō cauſat poᵐ
neq̄ȝ mēſurat: ſȝ bene agit in ipaȝ: ⁊ mouet. Silr̄ 2° ſic ſe
hȝ obiectū p̄ᵐ ad potētiā: q̄ ſi aliqḋ obiectū mouet aliq̄
potētiā: ⁊ cognoſcit̄ ab aliq̄ poª: qḋcūq̄ȝ in q̄ ſaluatur rō
realis obti ē cognoſcibile a tali poª: ita q̄ poª reſpiciat ta
le obiectū ſm oēȝ modū q̄ icludit rōnē obti p̄mi: vt pȝ i
ducēdo i oib⁹ potētijs: ⁊ maxie h̄ ē veꝝ de intellu ⁊ obie
cto ei⁹: q2 itell'us itelligit vel pōt itellig̃ē: q̄ntū eſt ex n̄ā in
tellect⁹: qḋlȝ ens: nō ſolū ſm rōnes gn̄ales ⁊ cōes: veruȝ
ēt ſm ꝑp̄as rōnes. Et h̄ eſt qḋ dicit Ar. 3° de aia. opȝ itel
lectū eē imixtū ad h̄: vt oīa itelligat: tex. cō. 4. ſȝ obiectuȝ
reſpiciat tn̄ hitū ſm rōnes aliq̄s ⁊ nō ſȝ oēs: vt pȝ diſcur
rendo p oēs. ⁊ rō ē: q2 diſtīcti habit⁹ hñt diſticta ⁊ deter
minata p̄n̄ª: q̄ nō excedūt: ⁊ ita limitatio ipſoꝝ ſtat ad il
la p̄n̄ª: ⁊ q2 meta. ē hit⁹ vlis: ē tn̄ rō cognoſcēdi obiecta i
vli: nō i p̄ticulari. ¶ Ad rōnē ſcḋaȝ p̄n. R̄ndet̄: q̄ meta.
eſt ſcia pfectiſſima q̄ntū ad ſubās ſepatas q̄s cōſiderat p
fectiſſ. mo mō: quo pñt ꝯſiderari in aliq̄ ſcia hūanit⁹ in
uenta: ⁊ ēt pfectiſſima eſt q̄ntū ad tranſcēdētia que conſi
derat que ſūt certiſſima cognoſcabilia certitudine euidē
tie. ¶ Pro quo notādū eſt: q̄ obiectū eē certi⁹ contingit
duobus modis. Uno° q2 in ſe pfectius ⁊ actualius ens:
alio° q2 ſit euidētius apud intellectū: ⁊ de quo itell's plu
res gradus cognoſcibilitatis attingit: ⁊ iſte due certitu
dines ſūt ſepabiles. Aliq̄d eni pōt eē certi⁹ p̄ mō qḋ non
eſt ſcḋo mō: ſic ē de⁹ ⁊ itelligētie. hñt eni certitudinē actua
litatis ⁊ pfectiōis: q̄ntū ē ex pte ipſaꝝ: ⁊ tn̄ nō hñt certitu
dinē euidētie. ⁊ ꝑp h̄ dixit Ar. 11. de aialib⁹: q̄ q̄uis de
imālib⁹ minimā cognitionē hēam⁹: iſta ni ꝺſiderabilior
eſt cognitiōe magna que pōt hri de mālib⁹. vnde mālia
⁊ ſenſibilia ſūt certiora nobis certitudine euidētie: ſȝ nō
certitudine pfectiōis. Nā loquēdo de iſta certitudine: ſicē
aliq̄d eſt ens: ita eſt in ſe certū: ita q̄ talis certitudo inſe
quit̄ entitatē: ⁊ de vtraq̄ȝ certitudine fecit mētionē Ar. i
p̄ de aia in p̄n. De iſta ēt certitudine fecit mentionē in p̄
poſterioꝝ: vbi cōpat demōſtrationē vlēm ad p̄ticularē: ⁊
vult q̄ vlis ſit certior: ⁊ facit magis ſcire q̄ȝ particularis.
Applicādo ad ꝑpoſitū: meta. eſt pfectior: q̄cūq̄ȝ alia ſcia q̄
ad ſubās ſeparas ſm p̄mā certitudinē. Quo ad tranſcē
dētia eſt pfectior rōne ſcḋe certitudinis: ⁊ ſm ꝑportionē
obiecti ad potētiā q̄ȝ alia p̄ticularis: q2 plures gradus co
gnoſcibilitatis attigim⁹ de vli q̄ȝ de p̄ticulari. ¶ Sed ar
guit̄. Cognitio alicui⁹ in p̄ticulari ē pfectior q̄ȝ cognitio
ei⁹ in vli: qḋ ꝓbat̄ dupliciť. Tū q2 cognitio alicui⁹ in vli ē
ꝯfuſa. g̃ ipfecta. Tū 2° q2 p̄ticulare icludit vle: ⁊ nō econ
tra: g̃ ſic p̄ticulare ē pfecti⁹ vli: ita cognitio p̄ticularis ē p
fectior vli. ¶ Ad h̄ r̄ndet̄. ad p̄ᵐ: q̄ cognitio alicui⁹ p̄ticu
laris in vli ē ꝯfuſa: q2 cogſcē ꝯfuſe eſt cogſcē aliq̄d: ſic dr̄
p nomē: vel cogſcē ip̄m ſolū in vli: q2 vle ꝯtinet p̄ticula
re ꝯfuſe ⁊ indiſtincte. tn̄ cognitio vlis in ſe nō ē confuſa.
Uū aliud eſt dīce q̄ p̄ticulare cognoſcit̄ in vli: aliḋ q̄ vle
in ſe cognoſcat̄. p̄ª eſt cōfuſa ſcḋa diſt. nēa. Metaphi. eſt
ipſoꝝ vliū in ſe: q2 p ſe p̄ eſt vliū: p accñs p̄ticulariū: ⁊ iō
meta. q̄ntū ad ſuū obiectū qḋ reſpicit p ſe eſt diſticta: ⁊ vt
eſt cognitio p ſe. q̄ntū v̄o ad obiectū p accñs ē ꝯfuſa: ⁊ vt
cognitio p accñs: ⁊ h̄ nō icōuenit q̄ cognitio aliq̄ ſit p ſe
diſticta: p accñs ꝯfuſa. ¶ Sȝ ꝯ̄ q2 cuicūq̄ȝ cōpetit vnum
oppoſitoꝝ p ſe: reliquū oppoſitū nō cōpetit ſibi neq̄ȝ per
ſe: neq̄ȝ p accñs: ſȝ ꝯfuſuȝ ⁊ diſtictū ſunt oppoſita: ⁊ meta
phi. ē p ſe diſticta: g̃ ⁊c̄. ¶ R̄ndet̄. q̄ p ſe pōt determinare
vel cōpōnē ipaȝ ⁊ ihērētiā formalē p̄dicati ad ſbm: vł po
teſt determinare ip̄m p̄dicatū p̄mo° maior eſt v̄a: ⁊ nego
minorē ſub iſto ſenſu. 2° mō ꝑpō maior eſt falſa: ⁊ mior
v̄era: neq̄ȝ

ra:neq; iſta. ↄfuſuz p accñs ꝛ diſtictũ p ſe ſũt oppoſita: vt p ſe ꝛ p accñs determinãt ipʒ ꝓdicatũ: ſicẽ albũ ſimpliciter ꝛ nigrũ ſm qd ꝛ p accñs nõ opponunt. ¶ Ad 2m rñdet. ꝙ pticulare put icludit vle ẽ pfecti⁹: ſʒ vbi nõ icludit: nõ eſt pfecti⁹. Daf exẽplũ a Dionyſio dicẽte. ꝙ eẽ dei ꝑ ſe ſumptũ: vt diſtinguit ↄ̃ alias pfectiões attributales. ſ. ſapiẽtiã ꝛ itellectũ eſt qd pfecti⁹: tñ accipiẽdo eẽ ſapientie put includit eẽ diuinũ: nõ eſt pfecti⁹ ipm eẽ in deo q̃ʒ ſapiẽtia. Applicãdo ad ꝓpoſitũ ipm pticulare put ↄſideratur ab artifice ſpãli: nõ includit vle: eq: ei⁹ non ẽ ↄſiderare tales rões vlẽs: ſʒ ſolũ pticulares: ꝛ iõ talis cognitio nõ eſt pfectior. Neq; ẽ veꝝ: ꝙ ſicẽ obiectũ ad obiectũ. ſic ſe habeat cognitio ad cognitionẽ: q: obiectũ ſimplr includit obiectũ: ſed nõ cognitio cognitionẽ: q: cognitio ſciẽtifica hʒ determinata ꝑncipia ſcibilis: vltra que nõ ſe extẽdit: qd nõ eſt dõm de obiectis. q̃re ꝛc̃. ¶ Ad rõnẽ vltimã rñdet ꝙ per vnũ habitũ nõ cognoſcit vtrũq; extremum: ꝛ d'ia coꝝ: ſed diſtictis hitib⁹. vnde ſiue relatio ſpecificet a termino: ſiue a fundamento ſm diuerſas opiniones talis erit habitus vel actus cognoſcitiuus differentie: qualis erit fundamentum aut terminus. quare ꝛc̃.

¶ Fere autem ꝛ difficillima ſunt hominibus ad cognoſcendum que maxime ſunt vniuerſalia. Tex. plo. Q̃õ. x.

Queritur. Utruʒ magis vlĩa ſint nobis notiora q̃ʒ min⁹ vlĩa. ¶ Et arguit p pte affirmatiua p illã auctẽ vulgarẽ i ꝑ phiſi. Ex vlib⁹ ad ſingularia opʒ ꝓcedẽ. Nʒ ibi Ar. ꝙ ꝓcedẽdũ ẽ inn ãlib⁹ ex notiorib⁹ nobis ad ea q̃ ſunt min⁹ nota nobis: ꝛ notiora nãe. Sʒ i nãlib⁹ ex vlib⁹ ẽ ꝓcedẽdũ: g̃ vlĩa ſũt nobis notiora. ¶ Sed ad h̃ rñdẽt Scotiſte. Q, vlĩa dicunt notiora notitia diſtincta. ¶ Sʒ ↄ̃. Ar. ꝓbat vlĩa eẽ notiora p h̃: ꝙ vlẽ ẽ qdã totũ. cõp:chẽdẽs plura ſub ſe: vt ptes. Sʒ totũ cogſcit cognitione ↄfuſa (vt dicit ipſe.) g̃ vlẽ eſt nobis noti⁹ notitia ↄfuſa. ¶ Et ↄfirmat. Probat eni vlẽ eẽ noti⁹ p exẽplũ de toto itegrali: qd ẽ noti⁹ apud ſenſuʒ: ꝛ de toto eẽtiali qd eſt noti⁹ q̃ʒ ptes diffinientes vel eẽntiales. Et per exẽplũ de toto vlĩ in cognitiõe pueri: ſed oĩa iſta tota cognoſcunt cognitiõe ↄfuſa. g̃ ipm magis vlẽ cognoſcit a nobis ꝑus cognitiõe ↄfuſa. ¶ Itẽ arguit. Illa dicuntur nobis eẽ ꝑus cognita: quoꝝ ſingularia ꝑus ꝛ efficacius mouẽt ſẽſũ: ſʒ ita ẽ ꝙ ſingularia magis vlĩs ꝑus ꝛ efficaci⁹ mouẽt ſẽſũ. g̃ ſeqt ꝓpoᵐ. ¶ Itẽ 3° argr. Intellc̃s ſemp ꝓcedit de ipfecto ad pfectũ p mediũ: ſʒ ita ẽ ꝙ mediũ int purã ignorãtiã ꝛ cognitionẽ pfectã ẽ cognitio ↄfuſa magis vlĩs. g̃ relinqt ꝙ intellc̃us ꝑus deuenit in notitiã cõfuſaʒ magis vlĩs: q̃ʒ ad notitiam alicuius particularis.

Ad oppoſitũ. Illa q̃ ſũt cõpoſitiora ſunt nobis magis ꝛ ꝑus nota: p phs loco ꝓdicto: ſʒ min⁹ vlĩa ſũt cõpoſitiora q̃ʒ magis vlĩa. g̃ magis cognita. Probat minor: min⁹ vlĩa cõponũtur ex magis vlib⁹. ¶ Itẽ cõpoſitio actualis ẽ maior cõpoſitio ꝛ itẽſior q̃ʒ ſit cõpoſitio potẽtialis: ſʒ min⁹ vlĩa cõponuntur cõpõne actuali ex magis vlib⁹. magis aũt vlĩa ſi cõponunt ex min⁹ vlib⁹ cõponunt cõpõne potẽtiali. g̃ maior ꝛ actualior eſt cõpoſitio min⁹ vlĩs q̃ʒ cõpoſitio magis vlĩs. ¶ Itẽ illa que ſũt ꝑora ſm nãʒ: ꝛ ꝑncipia eẽntialia rei: ſũt nobis min⁹ nota: ꝛ magis nota nãe: ſʒ magis vlĩa ſunt principia eſſentialia reſpectu minus vlĩs. ꝛ ſũt ꝑora ſm naturam. ergo minus nota nobis.

In iſta. q. quinq; faciem⁹. Prio ꝑmittemus diſtictiones q̃ſdã. 2° ponem⁹ concluſiones reſiuas ad. q. 3° mouebim⁹ dubia ↄ̃ ipſam ꝛ ſoluemus. 4° inducemus opinionem San. Tho. noſtre determinationi contrariam: ꝛ eam impugnabimus. Quinto ꝛ vltimo ſoluemus rationes ante oppoſitum. q.

Quantũ ad ꝑm arti. Pria diſtĩõ ſit iſta. Primitas capit trib⁹ modis. Uno° p ꝑmitate originis. 2° mõ p ꝑmitate pfectiõis. 3° p ꝑmitate adeq̃tiõis: ſeu cauſalitatis ꝑaſe. ſic ſm triplicẽ ꝑmitatẽ ẽ triplex ordo. ꝑmus eſt ordo originis. iſte ordo eſt int illa quoꝝ vnũ precedit alteꝝ via originis ꝛ gñationis. Ali⁹ ẽ ordo pfectionis qui eſt int illa: quoꝝ vnũ eſt ꝑus altero ſm pfectionẽ. De iſtis duob⁹ ordinib⁹ facit mẽtionẽ Ar. in. 9. meta. ꝙ illa que ſũt ꝑora via gñationis: ſũt poſteriora ſʒ ſbam ꝛ pfectionẽ. Et iſte ordo duplex accept⁹ ex ꝑmitate originis: ꝛ ex ꝑmitate pfectionis eſt oppoſit⁹ in nobis. ita ꝙ illa que ſũt ꝑora ſm gñationẽ ſũt poſteriora perfectiõe. ¶ Et ẽ aduertẽdũ ꝙ iſti ordines ſunt oppoſiti: vbi ſint int aliq̃ eiuſdẽ rõnis vel ĩfra idẽ gen⁹ ſbale aut accĩdẽtale. Sed ſi iſti ordines accipiant int diuerſa gñã: non eſt veꝝ ꝙ illud qd eſt ꝑus via gñationis: ſit poſteri⁹ pfectione. ſicut forma ſbalis eſt illa quã ſequit forma accñtalis: ꝛ tñ nõ ſequit: ꝙ forma accñtalis ſit pfectior forã ſbali. De iſtis ordinib⁹ videas Sco. in ꝑ ſniarũ diſtin. 3. q. 2. Primitas cãlitatis eſt ꝑmitas adeq̃tionis: de q̃ ꝑmitate loquit phs in ꝑ poſterioꝝ. cap. de vlĩ: volẽs ꝙ vlẽ qd eſt ꝓpria paſſio cõpetit ſubto ꝑ ꝑmitate cãlitatis preciſe. ¶ Secũda diſtictio. Aliud ẽ itelligere ↄfuſuz: ꝛ aliud intelligere ↄfuſe. Intelligere ↄfuſuz ẽ itelligere aliqd vnuz in quo plura ↄfundunt vt ptes. Sed intelligere cõfuſe eſt aliqd intelligẽ ſicẽ exꝑmit per nomẽ: vel ſicut inferius ꝛ particulare intelligit in vlĩ. Ita ẽt aliud ẽ itelligere diſtinctũ: ꝛ aliud intelligere diſtincte. intelligere diſtinctũ eſt intelligere aliqd indiſtinguibile in ptes. ſicut itelligo Soꝛ. qui Soꝛ. eſt idiſtinguibilis i ptes ſubiectiuas. Sed intelligere diſtincte eſt intelligere ſicẽ exprimit per diffinitionẽ. Unde ↄfuſum vel diſtinctũ itelligere iportat cõditionẽ ſe tenẽtẽ ex pte obiecti. ſed diſtĩcte itelligere vel ↄfuſe iportat ↄditionẽ ſe tenẽtẽ ex pte cognitiõis. Q, ãt aliq̃ cognitio poſſit eẽ diſtĩcta ex pte obiecti: ꝛ nõ ex pte cognitionis declarat a ſilĩ. Dicim⁹ eniʒ ꝙ aliq̃ cognitio ẽ certa ex pte obiecti: ꝛ icerta ex pte cognitionis: ꝛ aliq̃ econtra. vñ cognitio q̃ eſt d' deo dr eẽ certior q̃ʒ cognitio mathe⁹ ex pte obiecti. Tñ cognitio mathematica ẽ certior certitudine ſe tenẽte ex parte cognitionis q̃ʒ ſit cognitio de deo. ¶ 3ª diſtictio. Aliqd põt cognoſci triplr. vno° cognitiõe actuali. 2° mõ cognitione hitualĩ. 3° mõ cognitiõe ṽtuali. illud dr cognoſci cognitiõe actuali: qñ aliqd actu cogſcit. Cognitiõe hituali: qñ ẽ in ꝓxima diſpoſitiõe ad cogſci: niſi aliqd ipediat. Cognitione virtuali aliqd cogſcit: qñ cognoſcit ṽtute alicui⁹ qd p ſe ꝑ terminat itellectionẽ ſicut pticulare cognoſcit in vlĩ: qñ tale vlẽ p ſe ꝛ ꝑ° terminat intellectionẽ. ꝛ breuiter ptes oẽs ṽtualiter intelligũtur in toto: qñ ipſum totum per ſe primo intelligitur.

De ſecũdo arti. His premiſſis ponitur ꝑª ↄ̃. (Loquẽdo de cognitione actuali via originis.) Primũ cognitũ cognitione ↄfuſa eſt ſpẽs ſpãliſſima: cuius ſingulare fortⁱ⁹ ꝛ efficaci⁹ mouet ſenſuʒ: (ꝛ h̃ dimittendo difficultatẽ: de cognitione ſingularis ad qõnẽ. 35. An per ſe intelligat a nobis.) Iſta ↄ̃ ꝓbatur. Premittendo: ꝙ oẽ agẽs nãle agit ſm vltimuʒ ṽtutis ſue in paſſum ꝓportionatũ ſibi ſufficiẽter approximatuʒ: ꝛ debite diſpoſitũ. Iſtud ꝑmiſſum pᵣ. Agẽs nãle nec io agit: p Ar. 2° phiſicoꝝ. Diſtinguẽtẽ agẽs nãle ab agẽte a ꝓpoſito penes oppoſitũ modũ agẽdi. Agens nãle ſic agit: ꝙ in ptãte ſua nõ eſt nõ agere: ſʒ agens a ꝓpoſito ſic agit: ꝙ poteſt nõ agere. ẽt preſente paſſo. Modo arguit ſic. qd de neceſſitate agit: agit ſm vltimũ virtutis ſue: q: ſicut i poteſtate ſua nõ eſt agere: ꝛ nõ agere: ita in ptãte ſua nõ eſt modus agẽdi. ſ. agere itẽſe: aut remiſſe: ſed agit quantum poteſt: niſi ſit impediens. ¶ His premiſſis probat

ꝯcedo ſic. oē agēs qḋ agit ſm vltimū v̾tutis ſue ꝑducit effectū ꝑfectiſſimū quē pōt ꝑducere i paſſo ſibi ꝓportiōato debite diſpoſito ⁊ cōuenienter approximato. Sȝ ita ē ꝙ illa que ꝯcurrūt ad cāndū itellōnē agūt ſm vltimū v̾tut' ſue ḡ ꝑducūt in itell'u ꝯceptū ꝑfectiſſimū quē pñt ꝑducere. Sȝ talis ꝯcept' ꝑfectiſſim' ē ꝯcept' ſpēi ſpāliſſime cōfuſus: ḡ ꝑducūt iſtū ꝯceptū in itell'u poſſi. Maior p'. nā ex oppoſito ꝑdicati iſert' oppoᵐ ſubti. Da eni ꝙ agēs nō ꝑducat effectū ꝑfectiſſimū quē pōt ꝑducere: ḡ nō agit ſm vltimū v̾tutis ſue: ſȝ agit citra vltᵐ v̾tutis ſue. minor eſt māifeſta q2 cāno ꝑmi ꝯcept' ꝑcedit oēȝ actū volūtatis: ⁊ ē nālis ꝑueniēs ab agētib' nālib' q̄ ſūt ſpēs itelligibilis. itellectus agēs: ⁊ itell's poſſi: ſȝ agētia nālia agunt ſm vltᵐ v̾tutis ſue: vt ex ꝑmiſſo ꝑſuppoſito pȝ: ḡ iſta agētia cāīt ꝑfectiſſimū ꝯceptū. ꝙ aūt ꝯcept' ſpēi ſpāliſſime ꝯfuſus dicat' eē ꝑfectiſſim' appet. q2 icludit oēs alios cōcept' ſupiores: ⁊ aliqd ſupaddit ad ipſos: iſte ēt cōcept' ſubeſt poᵉ ⁊ v̾tuti iſtoꝝ agētiū in ꝑ inſtāti nāe: qḋ nō eſt dōȝ de ꝯceptu diſtincto ſpēi ſpāliſſime vt videbit' iferi'. ¶ Cōfirmat' iſta rō: qñcunqȝ ſūt aliq̄ duo agētia nālit' eq̄ approximata alicui paſſo debite diſpoſito: illud qḋ eſt actuali': ꝑuenit illud qḋ eſt min' actuale in agēdo circa paſſuȝ. Sȝ rō ſpēi ſpāliſſime: ⁊ rō ſupioris puta gn̄is ſūt duo agētia nālit' in itellectū poſſibilē q̄ ē paſſuȝ diſpoſitū ad receptionē vtriuſqȝ ꝯcept': ⁊ rō ſpēi ſpāliſſime ē actualior q̄ȝ ſit rō gn̄is: ḡ rō ſpēi in mouēdo itell'uȝ poſſibilē ꝑuenit rōnē gn̄is: ⁊ alioꝝ ſupioꝝ. minor ꝑ ꝑ ꝑᵃ pte pȝ. ſcḋa vō ꝓbat'. q̄m in ordine eēntiali ſupioꝝ ⁊ iferioꝝ q̄ȝto rō eſt iferior: tāto eſt actualior. Alias ꝓbatiōes iſti' ꝯcluſiōis videas a Sco. i ꝑ ſententiaꝝ diſ. 3. q. 2. ¶ 1ᵃ ꝯ ꝑncipalis ē iſta. Primū cognitū (via originis i cognitiōe actuali ⁊ diſtincta) ē ens. ꝓbat'. ꝑſupponit' eni ꝙ cognitio actualis diſtincta attēdit' penes illud qḋ pauciora icludit: ⁊ qḋ ē min' diſtiguibile in ptes eēntiales. Incluſio eni ptiū eēntialiū eſt actualior incluſio: q̄ȝ icluſio ptiū ſubiectiuaꝝ: q2 ꝑᵃ ē actualis: 2ᵃ ē potētialis. Iſto ſtante arguit' ſic. Illud ꝑus cogſcit' ꝑoꝛitate origis in cognitiōe actuali ⁊ diſtincta qḋ eſt min' diſtiguibile i ptes eēntiales: ſȝ tale eſt ens inq̄ȝtū ens. ḡ ens inq̄ȝtū ens dꝫ eē ꝑᵐ cognitū via origis in cognitiōe actuali ⁊ diſtincta. Maior: pȝ ex ꝑmiſſo. Nā ꝯcept' diſtinct' ē ille cōcept' q̄ reſoluit' in ꝑnᵃ eēntialia ⁊ exꝑmit' noīe diffōnis: ſicut ꝯcept' ꝯfuſus ē ille q̄ nō reſoluit' i ꝑnᵃ eſſentialia ſeu in ptes eēntiales: q̄ exꝑmit' noīe diffiniti: ḡ maior ē vera. ¶ Et ꝯfirmat' iſta rō. Illud dꝫ ꝑus cognitū cognitiōe diſtincta qḋ pōt cognoſci ſine alijs: ⁊ alia nō ſine ipſo. h' patet ꝑ rōnē ꝑoꝛis poſitā a ꝓho. 5. meta. ca. de ꝑori. Priora ſm nāȝ ſūt q̄cūqȝ ꝯtigūt eē ſine alijs ⁊ alia nō ſine ipſis. Sȝ ita ē: ꝙ ens ꝯcipi pōt ſine alijs iferiorib' q̄ȝtū ad ſuū conceptū q̄ditatiuū ⁊ diſtinctū: ⁊ iferiora nō ſine ente: ḡ conceptꝰ entis dꝫ ꝑus cogſci cognitiōe diſtincta ordie originis. Alias q̄ȝ ꝓbatiōes iſti' ꝯcluſiōis videas a Sco. i ꝑ ſniaꝝ: loco ꝑus allegato. ¶ 3ᵃ ꝯ ē ꝙ magis vl'ia ꝑus cogſcunt' cognitiōe hītuali ⁊ virtuali. Premitto ꝓ ei' ꝓbatione (preter ea que dixi de cognitiōe hītuali) ꝙ cognitio hītual' obti nō eſt niſi ꝑñtia obti ad itellectū ſȝ quā ꝑñtiā obm ē pñs itellectui ſub rōne actu itelligibilis. Et cognitio v̾tualis eſt cognitio ſȝ quā aliqd itelligitur: vt ꝑs obti ꝑ itellecti. Vñ cognitio hītualis ſeu v̾tualis non iportat aliquem actū 2ᵐ cogſcitiuū itell's. ¶ Iſta ꝯ (h' ſtāte) ꝓbat' ſic. q̄lis ē ordo aliq̄rū i entitate: talis eſt ordo in cogſcibilitate: vbi talia ſūt ꝑñtia itellectui ſub rōne actu intelligibiliū: ſȝ talis eſt ordo aliq̄rū in entitate ꝙ illa q̄ ſūt ipſectiora ſi ſūt ſuſceptibilia in aliq̄ ſuſceptiuo: nata ſūt ꝑus ꝑficere ſuſceptiuū: q̄ȝ illa q̄ ſūt ꝑfectiora. ḡ talis erit ordo in cogſcente ꝙ illa q̄ ſūt ipſectiora ꝑus nata ſūt ꝑficere itellectū q̄ȝ ꝑfectiora: ſed magis vl'ia ſūt ipſectiora min' vl'ib'. ḡ magis vl'ia ꝑus cogſcunt' cognitiōe hītuali. ⁊ ita ꝑᵐ cognitū cognitiōe hītuali ē ipm ens: h' idē dico de cognitiōe v̾tuali videas ꝑ h' q̄ōnē ꝑallegatā in ꝑ ſniaꝝ. ¶ 4ᵃ ꝯ ꝑᵐ cognitū ordie ꝑfectiōis eſt de'. ¶ Pro itellectiōe iſti' ꝯcluſiōis ē aduertēdū: ꝙ cognitio pōt itelligi eē ꝑfectior duob' modis. Primo ꝙ ſit ꝑfectior ſimplr. Alio' ꝙ ſit ꝑfectior ſȝ ꝓportionē poᵉ ad obȝ. Illa cognitio ē ꝑfectior ſimplr: q̄ eſt de obto ſm ſe ꝑfectiori. illa aūt eſt ꝑfectior ſȝ ꝓportionē ſm quā poᵃ cogſcēs ꝑles gradus cogſcibilitatis attingit de obto cogſcibili. Iſta diſtinctio ē de mēte ꝑhi in ꝑ de aīa in ꝑnᵒ. Bonoꝝ honorabiliū ⁊c. ¶ Loquēdo de cognitiōe ꝑfectiori ſimplr. Nra ꝯ ꝓbat'. illud eſt ꝑᵐ ſimplr tale: cui' cognitio ē actualior ſimplr: ſȝ cognitio de deo ē h'ōi: ḡ ⁊c. maior nō. minor p'. Nā cognitio dei hȝ omnem actualitatē ⁊ ꝑfectionē quā hñt oēs aᵉ cognitiōes ex pte poᵉ. ⁊ vltra h' aliā ſupaddit ad actualitatē cognitiōis q̄ eſt de alijs obtis: q̄ actualitas ſupaddita ē ex pte dei: qui ſupaddit actualitatē ad oīa aᵃ obta itelligibilia: ⁊ cuȝ cognitio nata ſit hēre aliq̄ȝ actualitatē ab obto: illa q̄ erit de deo erit actualior: q̄ȝ ſit q̄cunqȝ de alijs. ¶ Sȝ loquendo de cognitiōe ꝑfectiori ſm ꝓportionē. illa q̄ ſūt magis ſenſibilia ⁊ mālia: ſūt nobis magis cognita ordie cognitionis ſm ꝓportionē. ¶ Iſta 5ᵃ ꝯ p'. Illa q̄ ꝑus ⁊ efficatius mouēt ſenſū: ſūt ꝑus cognita in iſto ordie: q2 de ipſis plures gradus cogſcibilitatis attigim': ſȝ illa q̄ ſunt magis ſenſibilia ⁊ mālia: ꝑus ⁊ efficati' mouēt ſenſum. ergo iſta ſunt nobis magis ⁊ efficatius cognoſcibilia.

¶ Pro declaratiōe dictaꝝ ꝯcluſionū imediate ꝑcedētiū. Notādum ꝙ nō eſt icōueniēs: ꝙ aliqd dicat' ꝑfecti' ſimplr cognitū: de q̄ tñ nō plures gradus cogſcibilitatis attingim' q̄ȝ de aᵒ min' cognito: qḋ declat' in exēplo. Certū eſt ꝙ lumē ſolis eſt aliqd ꝑfecti' viſibile a nobis q̄ȝ lumē cādele. Eſto eni ꝙ lumē ſolis ſit viſibile ſm. 10. gradus poᵃ nr̄a viſiua nō erit v̾tutis viſiue niſi quo ad. 4. gradus: q2 ex quo ē inadeq̄ta ſm virtutē maior erit viſibilitas ex pte ſolis: q̄ȝ ſit v̾t' viſiua ex pte poᵉ viſiue videtis. Eſto ēt ꝙ lumē cādele ſit viſibile ſm. 4. gradus: poᵃ nr̄a viſiua q̄ erit virtutis viſiue: exēpli gratia ſm. 4. gradus adeq̄bit' ei: ⁊ tunc tot gradus viſibilitatis attigit de ipſo lumine cādele: q̄t gradus hȝ de v̾tute viſiua. Si cōpet' aūt viſio poᵉ videntis ad vtrūqȝ viſibile: illa viſio q̄ erit de lumine ſolis erit ꝑfectior ſimplr: q2 de ꝑfectiori viſibili ſȝ eē: ⁊ illa alia erit ꝑfectior ſm ꝓportionē: q2 q̄ȝte viſibilitatis eſt ipm obm: tāte v̾tutis eſt poᵃ vidēs: ita ꝙ plus de viſibilitate attingit poᵃ vidēs ſm ꝓportionē ſue v̾tutis ad viſibile d' lumine cādele: q̄ȝ attingat de lumine ſolis ſm talem ꝓportionē. ¶ 6ᵃ ⁊ vltima ꝯ: ꝑᵐ cognitū ꝑmitate adequatiōis (vt obm nāle ex nā poᵉ) eſt ens inq̄ȝtū ens. Declaro: Illḋ eſt obm nāle ex nā poᵉ ꝑᵐ ⁊ adequatū: ad qḋ poᵃ nālit' ordinat': ⁊ ad quodlibet ꝯtētū ſub ipſo: ſic ꝙ in q̄cūqȝ inueni' rō talis obti: ad ipm ē nālis iclinatio poᵉ: ⁊ ad nihil poᵃ nālit' iclinat': q̄ in illo iueniat' rō talis obti: ſȝ ens inq̄ȝtū ens ſm totā ambitū ei' ē illud ad qḋ poᵃ itellectiua nālit' inclinat': ḡ ens inq̄ȝtū ens eſt ſic ꝑᵐ obm nāle. Maior pȝ ex adeq̄tiōne obti ad potētiā. minor aūt p': q2 h' eſt de mēte Ar. 3ᵒ de aīa vbi dicit: ꝙ opȝ eē intellectū imixtū ad h' vt oē itelligat. Probat' ēt rōne. vnūqḋqȝ nālr inclinatur in ſuā ꝓpaȝ ꝑfectionē: ſȝ poᵃ itellectiua ꝑfici' ꝑ intellectiōes cuiuſcūqȝ entis. ḡ nālit' iclinat' ad quodcūqȝ ens.

His ꝑmiſſis deuenio ad 3ᵐ arti. i quo obijcio ꝯ dicta: ⁊ ꝯ ꝯcluſiōes poſitas i 2ᵒ arti. ¶ Et ꝑ obijcit' ꝯ rōnē ꝑme ꝯcluſiōis. Deinde ꝯ ꝯfirmationē eiuſdē tertio ꝯ ꝯcluſiōnē ꝑmā in ſe multiplr. Primo inſtatur ſic. Tu aſſumis iſtā ꝓpōnē: ꝙ q̄ñcūqȝ eſt aliqḋ agēs nāle approximatū paſſo ſufficienter diſpoſito: ꝑducat effectū ꝑfectionem quēȝ poteſt ꝑducere: ſub iſta maiori accipio iſtā minorem ſed effectus perfectiſſimus qui nat' eſt produci in intellectu poſſibili v̾tute itell's agētis: ⁊ ſpēi itelligibilis: ⁊ alioꝝ ꝯcurrētiū ad itellectionē eſt ꝯceptus ſpeciei ſpāliſſime diſtinctus ⁊ ꝑfect': igitur iſta concurrentia ad intellectionem

intellectionē ꝓ pducāt iſtā ɔceptū: ɔñs eſt falſum: ergo aliq̄ pmiſſaꝝ: nō minor: ergo maior que ē tua. ¶ 2° arguit̄ ɔ̄ cōfirmationē. Tu accipis iſtā ꝓpōnē q̄ncūqꝫ ſunt aliq̄ due rōnes: quaꝝ vna ē actualior ⁊ pfectior alia: illa que eſt pfectior pueniſt minꝰ pfectā in agēdo in paſſuꝫ ſibi approximatū ⁊ diſpoſitū: ſub iſta maiori accipio iſtā minoreꝫ. Sed ita eſt ꝙ rō gñis eſt magis vl'is: ⁊ magis vl'e pueniſt rōne ſpēi in agēdo i itell'uꝫ poſ'eꝫ: ergo rō gñis erit pfectior q̄ꝫ ſit rō ſpēi: ɔñs eſt falſuꝫ: ergo aliq̄ pmiſſaꝝ: nō minor: vt pꝫ p expiētiā: ergo maior q̄ ē tua: ⁊ ita ratio aſſumit falſuꝫ. ¶ Poſſumꝰ ēt alit̄ formare argm̄ ſic aſſumēdo eādeꝫ maiorē addēdo: ꝙ illa rō que eſt actualior ⁊ pfectior preuēit minꝰ pfectā in agēdo in paſſum in q̄cūqꝫ diſtātia ponat̄ ſed p te rō ſpēi ē actualior ⁊ pfectior rōne gñis: ergo mouebit itellectū poſ'eꝫ i q̄cūqꝫ diſtātia maiori: qđ eſt falſū: vt pꝫ p expiētiā. ¶ 3° arguit̄ ɔ̄ ipaꝫ ɔ̄nē in ſe. ꝓ. Qualis ē ordo aliquoꝝ apud ſenſuꝫ: talis ē ordo eoꝝ apud intell'm. Sꝫ magis vl'e pꝰus pcipit̄ a ſenſu q̄ꝫ minꝰ vl'e: ergo talis erit ordo apud intellectū ꝙ magis vl'e pꝰus pcipit̄ ab intell'u q̄ꝫ minꝰ vl'e: maior pꝫ ſꝫ oēs. minor eſt nota p expiētiā. ⁊ h̄ pbat pħs a ſigno de puero. ¶ Et ɔfirmat̄ iſta rō. Qualis eſt ordo aliquoꝝ in eēndo: talis eſt ordo eoꝝ i mouēdo: ⁊ agēdo: ſꝫ ita ē ꝙ in obꝺo itelligibili talis ē ordo rōnū itelligibiliū ɔtēraꝝ in tali obꝺo ſm eē: ꝙ illa q̄ ē vl'ior eſt ꝓor in eē: ergo talis erit ordo: ꝙ illa pꝰus mouebit intellectū. ¶ Itē arguit̄ ſcđo ad idē. q̄cūqꝫ cogſcit iferiꝰ: cogſcit ſupiꝰ (p locū a pte ſubtiua) ⁊ nō ecōtra: qꝛ tūc cōmitteret̄ fallacia ɔ̄ñtis. Sed ita eſt ꝙ ſupiꝰ eſt magis vl'e: ergo qui cūqꝫ cogſcit iferiꝰ cogſcit magis vl'e: ⁊ nō ecōtra. Sꝫ illud pꝰus nā cogſcit̄: a quo nō ɔuertit̄ ſubſiſtēdi ɔ̄ñtia. ergo magis vl'e pꝰus nāl'r cogſcit̄. ¶ Item 3° arguit̄. ſic ſe hꝫ obm ad habitū: ſic ſe hꝫ ad itellectū. Sꝫ ſic ſe hꝫ obm ad hitū: ꝙ in q̄cūqꝫ hitu ſciāli magis vl'ia pcedūt ordie doctrine minꝰ vl'ia: ergo ſic ſe hꝫ ad itellectū: ꝙ magis vl'ia pꝰus nata ſūt ɔcipi q̄ꝫ minꝰ vl'ia: maior appꝫ p ɔueniēteꝫ ſilitudinē: qm̄ idē vꝫ ordo obtoꝝ ad hitus ⁊ potētias q̄rū ſūt habitꝰ: pbat̄ mior: qm̄ in ſciā q̄cūqꝫ: aut cōi: aut ſpāli ē proceſſus ab vl'ibꝰ ad pticularia. ¶ Et h̄ cōfirmat̄ ex pceſſu ſciē nālis. Nā liber phiſicoꝝ ordine doctrine pcedit oēs alios libros nāles: ⁊ in li. phiſicoꝝ ptractat̄ de pncipijs vl'iſſimis: ⁊ cāis reꝝ nāliū: ergo ſequit̄ ꝓpoſitū ꝙ magis vl'ia ſunt nobis magis nota. ¶ Itē arguit̄ 4° ꝓ ſupponendo ꝙ quotiēſcūqꝫ aliqđ vnū cogſcibile depēdet in cognoſci ab alio diffinit̄ ab illo. Iſto ſtāte argr̄ ſic. p te minꝰ vl'ia cogſcunt̄ pꝰus q̄ꝫ magis vl'ia: aut iſte ordo ſꝫ quē cogſcit̄ minꝰ vl'e pꝰus ē ordo eēntialis. aut accītalis: nō accītalis: qm̄ iſte ordo nō eēt neceſſarius: ⁊ poſſet eē ꝙ itell's nō prius cogſceret minꝰ vl'e q̄ꝫ magis vl'e: ergo iſte ordo ē eēntialis: ergo de neceſſitate ad h̄ ꝙ itell's intelligat magis vl'e: opꝫ ꝙ pꝰus itelligat minꝰ vl'e: ſꝫ (p ſuppoſitū) qđ depēdet i cogſci ab alio hꝫ diffiniri p illud: ergo magis vl'e diffinit̄ p minus vl'e: ⁊ ita aīal p hoīeꝫ. ¶ Et ſi tu dicas: ꝙ q̄ñ aliquid dependet ab alio in cogſci in ordie cognitōis diſtīcte diffinit̄ p illud: ſed magis vl'e nō depēdet a minꝰ vl'i in cognitiōe diſtīcta: ſed in cognitiōe ɔfuſa: ergo nō hꝫ diffiniri per ipm. ¶ Cōtra. hō p te exēpli grā cognoſcit̄ cognitione ɔfuſiſſima: aīal: qđ poſteriꝰ cogſcit̄ nō pōt cognoſci cognitiōe in tāto gradu ɔfuſiōis: ergo aīal diſtīctiꝰ cogſcit̄ q̄ꝫ cognoſcat̄ hō. Ex quo ſeqt̄ ꝙ aīal cogſcit̄ cognitiōe diſtincta: ſꝫ corpꝰ in cogſci depēdet ab aīali: ergo nō niſi in cognitiōe diſtīcta: ergo corpꝰ ſaltē diffinief per aīal. ¶ Itē arguit̄ 5°: illud eſt pꝰus cognitū: qđ eſt magis ɔfuſum: ſed ita eſt ꝙ magis vl'e eſt magis ɔfuſum q̄ꝫ minꝰ vl'e: ergo ⁊c̄. pbat̄ mior: qꝛ qđ ɔtinet aliq̄ idiſtīcte ⁊ ſine ordine: illud ɔtinēs eſt magis ɔfuſum: q̄ꝫ illud qđ cōtinet aliqđ ordinate: ſꝫ magis vl'e ɔtinet ſine ordine minus vl'ia: ⁊ minꝰ vl'e ɔtinet ordiate magis vl'ia: ergo maior ɔfuſio eſt in magis vl'i q̄ꝫ in minꝰ vl'i. ¶ Et confirmatur: qꝛ hō continet ſupiora icluſa in ipſo puta ſbaꝫ limitate ⁊ determinate: ſed ſba nō ɔtinet hoīem: niſi illimitate ⁊ indeterminate: ergo maior ɔfuſio ē in ſba: q̄ꝫ in hoīe: ⁊ p ɔñs ſequit̄ ꝙ magis vl'ia: qꝛ magis ɔfuſa: pꝰus cognoſcūt̄ a nobis. ¶ Arguit̄ 6° ɔ̄ eandē ɔ̄nē ⁊ preſupponunt̄ duo. pm̄ ꝙ intell's ſemp pcedit de potētia ad actū: ⁊ non pcedit de extremo ad extremū niſi p mediū. Exēpli grā. Si dꝫ in aliqđ paſſo itroduci aliq̄ forma itēſa: pꝰus introducit̄ forma remiſſa ⁊ itroducet̄ in ꝓ gradu anteq̄ꝫ itroducat̄ forma ſub pfectiſſimo gradu: ⁊ h̄ hꝫ veritatē in oībꝰ formis acqſibilibꝰ ſucceſſiue. Preſupponit̄ 2° ꝙ itellectio eſt forma itēſibilis ⁊ remiſſibilis: ⁊ ſucceſſiue acqrit̄. Iſto ſtāte arguitur ſic. itell's pꝰus recipit itellectionē ipfectā q̄ꝫ itellectionē pfectā: ſed itellectio ipfecta eſt intell'o entis: qꝛ in iſta itellectiōe ɔueniūt oīa que actual'r cognoſcunt̄ ab intellectu: ergo ꝓ itell's itelligit ens q̄ꝫ aliqđ aliud: ⁊ p ɔñs magis vl'e. ¶ Arguit̄ 7° ꝙ 3a ɔ̄ ɔ̄dicat ꝓme ɔ̄ni. Nā dictū eſt in tertia ɔ̄ne ꝙ pꝰus obm eſt pñs intellectui ſub rōne entis q̄ꝫ ſub rōne alicuiꝰ iferioris. Ex h̄ arguit̄ ſic. eo mō q̄ obm ē pñs itellectui eo mō mouet: ſꝫ pꝰus obm eſt pñs itellectui ſub rōne magis vl'is vt habitū eſt in illa ɔ̄ne. ergo obiectuꝫ pñs pꝰus mouet ſub rōne magis vl'is q̄ꝫ ſub rōne minꝰ vl'is. ¶ 8° ⁊ vltimo arguit̄ ɔ̄ vltimā ɔ̄nem pbādo. ꝙ ens nō eſt obm pm̄ ꝓmitate adeq̄tionis intell's ex nā potentie. Illud eſt obm ex nā potentie qđ ꝓportionat̄ potētie cognoſcēti: ſed q̄ditas rei māl'is ꝓportionat̄ potētie itellectiue nr̄e: ergo q̄ditas rei māl'is eſt ſic obm ꝓmū. maior eſt nota. minor pbat̄. Nā potētia itellectiua eſt ɔiūcta mā'e ſm eē: abſtracta ſm ɔſiderationē. qꝛ nō dependet ab organo. Sed talis eſt quiditas rei materialis.

Reſpōdet

ad oēs iſtas obiectiones: ⁊ ꝓ ad ꝓmā ꝓmittēdo ꝙ agens nāle reſpiciēs aliquos duos effectus eſſentialiter ordinatos inter ſe: ⁊ ad ipm agēs: pꝰus hꝫ pducere effectū impfectū q̄ꝫ pfectū: ⁊ h̄ hꝫ ex ordine eēntiali ipſoꝝ effectuū inter ſe: ⁊ ad ipſum agēs: ⁊ ex limitatiōe ipſiꝰ agētis. Agens eni limitatū ⁊ ipfectū ex ſua impfectiōe hꝫ ꝙ nō poſſit attigere terminū vltimate intentū: qui eſt terminꝰ pfectꝰ: niſi pꝰus attigat mediū eēntial'r ordinatū. Ex quo ſequit̄: ꝙ (cum cognitio ɔfuſa ſpēi ſpāliſſime ſit mediū eſſentialiter ordiatū reſpectu cognitionis diſtīcte in ordie ad ipm agēs: qđ eſt intellectꝰ ɔiūctꝰ) pꝰus intellectus cū alijs concurrentibus ad actū itelligēdi pducet notitiā ɔfuſam ſpēi ſpāliſſime q̄ꝫ pducat notitiā diſtinctā. ¶ Et p h̄ rīdet̄ ad formā argumēti: q̄ñ tu ſubſumis: ſꝫ notitia diſtīcta ē effectꝰ pfectiſſimꝰ q̄ natus eſt hꝛi de ſpē ſpāliſſima. ergo intellectus pꝰus pducet ⁊ recipiet ɔceptū diſtinctū ſpēi ſpāliſſime: q̄ꝫ aliquē aliū ɔceptū. ¶ Rīdeo negādo argm̄: ſed opꝫ addere in miori: ⁊ talis ɔceptꝰ diſtīctꝰ pōt pduci in tali iſtāti ab intellectu: ⁊ ſubeſt in tali in iſtāti pſētī eius actiue. Sed negat̄ iſta minor p ſcđa pte: ⁊ pp hoc additū ē in minori agēs nāle approximatū paſſo ⁊c̄. pducit effectuꝫ pfectiſſimū quē pōt producere. Unde notāda eſt illa addicio: quē pōt: qꝛ in ꝓmo inſtāti pōt in ɔceptū cōfuſuꝫ ⁊ nō in ɔceptū diſtīctū pp rōnes adductas. ¶ Ad 2m argumentū reſpōdet̄. ꝓmittēdo duo. primuꝫ ꝙ aliquid dr̄ eſſe actualius ⁊ pfectius duobꝰ modis. Uno mō intenſiue. Alio mō extēſiue. illud dr̄ actualius intenſiue qđ maiorē pfectionē icludit in ſe v̄tual'r. illud aūt ē actualiꝰ extēſiue: qđ ad plures pfectiōes ſe extēdit: ⁊ eſt i ſe magis indeterminatū ⁊ vl'e. Premitto ſcđo: ꝙ illud qđ ē actualiꝰ alio. Uel ē eiuſdē rōnis cū illo. Uel ē alteriꝰ rōnis. Exemplū ꝓmi. dicimꝰ ꝙ calidū: vt. 8. ē eiuſdeꝫ rōnis cū calido vt. 4. Exēplū ſcđi: calidū vt. 8. ē alteriꝰ rōnis a frigido: vt 4. Si loq̄mur đ magis actuali ⁊ minꝰ actuali q̄ ſūt eiuſdē rōnis: certū ē ꝙ magis actuale approximatum paſſo cū minꝰ actuali pueniſt minus actuale in agēdo: ſed vbi magis actuale ⁊ minus actuale ſunt alterius rōnis: nō

oportet: neq; eſt neceſſariũ ꝙ magis actuale ꝓueniat mi
nus actuale: ſicut forma ſbalis que eſt actualior calidita
te in igne nõ ꝓuenit caliditatẽ in agẽdo circa paſſuz: ſed
caliditas ꝓuenit formã ſbalẽ. Applicãdo ad ꝓpoſitum.
Rõ ſpẽi ſpãliſſime: ⁊ rõ gñis dicunt eẽ alteri⁹ rõnis: ⁊
ita nõ opʒ ꝙ illud qḋ ꝓuenit ipſaʒ rõnẽ ſpẽi in agendo:
dicaẽ eẽ actualius ⁊ pfecti⁹: ⁊ p ħ pʒ ad formaʒ argumẽ
ti. ¶ Patet ẽt ad ſcḋaʒ formã eiuſdẽ argumẽti cũ tu aſſu
mis: ꝙ qñ ſũt due res: quaꝝ vna ẽ actualior reliqua ⁊c̄.
Iſta maior eſt vera vbi rõnes tales ſũt eiuſdẽ rõnis. Si
cut ſi calidũ: vt. 8. ⁊ calidũ vt. 4. approximent̃ alicui paſ
ſo: calidũ vt. 8. ꝓueniet calidũ vt. 4. ⁊ tũc minor eſt ṽa: ꝙ
rõ ſpẽi ſpãliſſime eſt actualior rõne gñis. Et cũ infertur:
ḡ ꝓuenit rõnẽ gñis in quacũq; diſtãtia ponaẽ: negaẽ ar-
gumẽtũ: qꝛ oẽ agẽs limitatũ requirit determinatã diſtã
tiã: vltra quã nõ põt. ¶ Põt ẽt dari alia rñſio pbõ: ꝙ qñ
ſunt aliq̃ duo agẽtia: quoꝝ vnũ eſt actuali⁹ reliquo intẽ
ſiue ⁊ extẽſiue: ſemp actuali⁹ in q̃cũq; diſtãtia ponaẽ pre
uenit illud qḋ eſt min⁹ actuale. Sed vbi agẽs actuali⁹ ſit
actuali⁹ itẽſiue ⁊ nõ extenſiue: ⁊ aliud min⁹ actuale intẽ
ſiue ſit actualius extenſiue: iſtud ſcḋʒ ꝓuenit min⁹ actua-
le in aliq̃ diſtãtia: ⁊ põt iſtud actualius extenſiue (lʒ nõ
intenſiue) mouere paſſum in maiori diſtantia ꝓꝑ ſuam
illimitationẽ: ſed vbi cetera ſint paria: q̃ʒtũ ad intẽſionẽ
⁊ extẽſionẽ: actualius preuenit min⁹ actuale. Sic in pro
poſito: rõ gñis que eſt actualior extenſiue q̃ʒ ſit rõ ſpẽi. ex
ſua illimitatione poterit in aliqua diſtãtia mouere itel-
lectũ poſſibilẽ: in qua nõ poterit mouere ratio ſpẽi que
nõ eſt ſic illimitata. Nec eſt verũ ꝙ ſemꝑ illud qḋ eſt pfe-
ctius ⁊ actuali⁹ itẽſiue: ꝓus agat vel poſſit agere in maio
ri diſtãtia. Certũ eſt eni ꝙ forma ſbalis eſt pfectior forma
accñtali: ſicẽ forma ſbalis ignis caliditate: ⁊ tñ in aliq̃ di-
ſtãtia ignis calefacit per caliditatẽ: in q̃ diſtantia nõ põt
ignire per formã ſbalẽ ſuã. ¶ Ad 3ᵐ argᵐ, cũ dicis: q̃lem
ordinẽ hñt aliq̃ apud ſenſum: talẽ hñt apud intellectũ:
ꝯcedo iſtã. Et cũ tu dicis: ꝙ apud ſenſum talis eſt ordo
cognoſcibiliũ ꝙ aliqḋ prius cognoſciẽ ſub rõne magis
vlis. ¶ Dico ꝙ hoc eſt ꝓꝑ imoderatã diſtantiã ⁊ indebi
tã approximationẽ obti ad potentiã: ſed vbi obm ſit de
bite approximatũ po⁹ ꝓus mouet ſub rõne ſpẽi ſpãliſſi
me q̃ʒ ſub rõne gñis: ⁊ ſic intelligiẽ: ꝙ qñ agẽs eſt debite
approximatũ paſſo (ſi ſit nãle) ꝓducẽ effectũ pfectiſſimũ: q̃
quẽ põt ꝓducere. ¶ Ad cõfirmationẽ dicte rõnis cũ di-
cis. Qualẽ ordinẽ hñt aliq̃ in cẽndo: talẽ ordinẽ habent
in mouẽdo. Nego iſtã ꝓpõnẽ. Non eniʒ opʒ ꝙ hẽant in
mouẽdo ordinẽ talẽ: q̃lẽ in cẽndo. Nã certũ eſt ꝙ forma
ſbalis ꝓus ineſt cõpoſito: q̃ʒ forma accñtalis: ⁊ tñ forma
accidẽtalis ꝓuenit in agẽdo: qꝛ agens per formã acciden
talẽ ꝓus alterat: q̃ʒ per formam ſubſtantialem generet.

Vt tamen clarius intelligant̃ ſolutiones ad 2ᵐ
ar. ⁊ ad tertiũ: inſtatur contra ipſas.
Nam ex ipſis ſolutionibus ſequiẽ deſtructio ꝑme ꝯclu
ſionis ſecũdi arti qḋ ꝓbatur. Tu dixiſti in ſolutiõe ſecũ
de rõnis: que erat ꝯfirmatio ꝑme rõnis ad ꝑmã ꝯclõnẽ
ꝙ qñ ſunt duo agẽtia: quoꝝ vnũ eſt pfectius reliquo re
ſpectu alicui⁹ paſſi: nõ opʒ ꝙ pfecti⁹ ꝓueniat minus pfe-
ctũ: vbi pfectius ⁊ impfectius ſint alteri⁹ rõnis. Sed be-
ne vbi talia agentia ſunt eiuſdẽ rõnis. Ex iſta reſponſio
ne deſtruo rõnẽ dicte ꝯclõnis ante poſitã: ⁊ oſtendo ꝙ
ipſa nihil ꝯcludit: ⁊ arguo ſic. Quandocũq; ſunt aliq̃
duo agẽtia reſpectu alicuius paſſi: quoꝝ vnũ eſt pfecti⁹
reliquo: ſi ſint alterius rõnis nõ opʒ ꝙ pfectius ꝓueniat
impfectius in agendo in paſſum: ſed bene ħ eſt veꝝ vbi
agẽtia ſunt eiuſdẽ rõnis: ſed rõ ſpẽi ſpãliſſime eſt alteri⁹
rõnis a rõne gñis. ⁊ iſta ſunt duo agẽtia ſic ordinata re-
ſpectu intellectus poſſibilis: ꝙ ſpẽs eſt perfecti⁹ ⁊ actua
lius agens ipſo gñe. ergo nõ opʒ ꝙ ratio ſpẽi preueniat
rõnem gñis in mouẽdo itellectũ poſſibilẽ: cui⁹ oppoſitũ
dicit ꝑma cõcluſio. ſ. ſpẽm ſpãliſſimã eẽ ꝑᵐ cognituʒ ⁊c̄.
Quare ſolutio deſtruit cõcluſionẽ. ¶ Secundo contra
aliã ſolutionem inſtatur. Tu dixiſti ad tertiũ ar. ꝙ qua-
lem ordinẽ habẽt aliqua apud ſenſum talem ordinẽ ha
bent apud intellectũ. ¶ Verũ eſt vt dicis: vbi iſta ſũt ſuf
ficienter approximata ſenſui ⁊ intellectui. Sed ꝯtra hoc
arguitur. Vbi agens eſt ſufficienter approximatum paſ
ſo debite diſpoſito: illud agens agit in iſtãti: ⁊ producit
effectũ pfectiſſimũ quẽ põt: ſed pre obm qḋ dʒ mouere i-
tellectũ: opʒ vt ſit ſufficiẽter approximatũ intellectui: er-
go aget in inſtãti in itellectu poſſibili: cũ intellect⁹ ſit ſũme
diſpoſitus: ex quo nõ ꝓuenit aliqua reſiſtentia ad obm
ipm obm cãbit ꝯceptũ pfectiſſimũ: ⁊ ita cãbit ꝯceptũ di
ſtinctiſſimũ ſpẽi ſpãliſſime: cui⁹ ẽt oppoᵐ aſſerit ꝑſata ꝯ
que ponit ſpẽm ſpãliſſimã ꝑᵐ cognitũ in notitia ꝯfuſa.

Ad hec respondetur ⁊ ꝑ ad ꝑᵐ: dicen-
do ꝙ rõ accepit:
ꝙ quecũq; ſunt duo agẽtia ſufficiẽter approximata ali-
cui paſſo debite diſpoſito: illud qḋ eſt actualis ⁊ perfe-
ctius ꝓuenit illud qḋ eſt min⁹ actuale in agẽdo: ſiue ſint
agẽtia eiuſdẽ rõnis: ſiue alterius. ¶ Intelligo agentia eẽ
ſufficiẽter approximata paſſo: qñ quodlibet ipſoꝝ eſt in
tali diſtãtia ⁊ preſentia: vt poſſit paſſum attingere: ⁊ ꝑfi-
cere per aliquã formaʒ. Unde non eodem modo dẽ eſſe
ſufficienter preſens agẽs perfectũ ⁊ imperfectũ reſpectu
paſſi: vbi talia agentia ſunt alterius rõnis: qꝛ maior pre
ſentia requiritur paſſi ad agẽs perfectius q̃ʒ ad agẽs im
perfectius: ſicut exemplificatũ eſt de igne qui in aliq̃ di-
ſtantia ⁊ preſentia ad combuſtibile poteſt calefacere in q̃
non poteſt ignire: ſed vbi iſta agentia habeant ſufficien
tem approximationẽ: ⁊ paſſum ſit ſumme diſpoſitum:
qḋ erit perfectius agens: preueniet minus perfectũ. Un
de ſi ignis eẽt ſufficienter approximatus alicui cõbuſti-
bili ſumme diſpoſito: non habente ꝯtrium forme ignis:
ꝓus per formã ſuam ſbalẽ igniret: ſaltẽ ordine nature:
q̃ʒ calefaceret: ⁊ ꝙ alteratio ſeu calefactio precedat: hoc ẽ
ꝓꝑ formã ꝯtriã forme introducẽde. ꝯcedo ergo illã maio-
rem ſic ꝙ quãdocũq; ſunt aliqua duo agẽtia: quoꝝ vnũ
eſt perfectius reliquo: ⁊ ſunt ſufficiẽter approximata ali
cui paſſo ſumme diſpoſito: agens perfectius. ſiue ſit eiuſ
dem rõnis: ſiue alterius: preuenit in agendo illud agẽs
quod eſt minus perfectum. ¶ Ad ſecundã inſtantiã rñ-
detur concedendo ꝙ obiectũ in debita approximatio-
ne ad intellectũ mouet in inſtãti. Et cũ tu dicis. ḡ cauſat
cõceptum pfectiſſimũ. Nego argumentũ loquendo de
cõceptu perfectiſſimo diſtincto ſpeciei ſpecialiſſime. Et
cum tu dicis: in paſſo nulla eſt reſiſtẽtia ad agens. ḡ ſubi
to forma perfecta introduciẽ. Rñdeo ꝙ forma perfecta
nõ ſemꝑ introduciẽ. Et hoc vel ex ordine eẽntiali forme
perfecte ⁊ impfecte. Vel ex limitatione agẽtis naturalis.
Vel ex depẽdentia ipſius agentis ad aliqḋ agẽs cui⁹ pri
us eſt opari ſeu ꝓducere impfecte. Ita in propoſito dico
ꝙ eſt ordo eẽntialis inter ꝯceptũ perfectũ ſpẽi ſpãliſſime
⁊ impfectũ: qꝛ ordo eſt inter iſtas formas reſpectu intel-
lectus cõiuncti: non ex pte intellectus in q̃ʒtũ intellectus
eſt: qꝛ intellect⁹ ꝯiunct⁹ reſpicit iſtos ꝯceptus ordie quo-
dã eſſentiali. ¶ Vel 2° qꝛ intellect⁹ ꝯiũctus eſt quedã nã
limitata: que nã hʒ ab inſtituẽte eã: ꝙ prius deueniat ad
mediũ q̃ʒ ad extremũ: qḋ mediũ eſt ꝯceptus ꝯfuſus ſpẽi
ſpãliſſime. Unde ordo ꝑfixus a deo hʒ ſeruari ab omni
agẽte nãli: qui ordo ꝑfixus eſt: ꝙ agẽs nãle ꝓueniens ad
extremũ: ꝓus ordine tpis vel nãe deueniat ad medium.
Vel põt tertio eẽ iſte ordo ꝓꝑ dependẽtiã intellectus ad
ſenſum: cui⁹ eſt opari circa obm ꝯfuſe ⁊ idiſtincte: qꝛ ſen-
ſus nõ eſt diſtinguere ⁊ reſoluere obʒ ſenſibile i ſua ꝑnª
⁊ qꝛ eo mõ intell's itelligit (in ꝑ⁰ eius opõne) quo fantaſia
fantaſiaẽ: iõ intell's tñ apprehẽdit obm ꝯfuſe. ¶ Ad 2ᵐ
articulũ cõtra primã ꝯcluſionem. Quum tu dicis: intel-
lectus inferiori

lecto inferiori intelligit ſuperiꝰ: ⁊ nõ ecõtra. ꝗ ſupiꝰ pri
us nã intelligit. Dico ꝙ locus a pte ſubiectiua ad totũ
in ꝑntis ꝯcernẽtibꝰ vel ꝯntibꝰ actũ intelligendi nõ tenet.
Unde nõ valet hõ intelligit. ergo aial intelligit: ſed bene
valet in exiſtẽtia (vʒ. Illud qḋ intelligit eſt hõ. ergo illud
qḋ intelligit eſt aial) cum lꝫ eſt. ¶ Ad 3ᵐ quum tu dicis.
Qualem ordinẽ habẽt obiecta ad habitũ: talem ordinẽ
hñt ad potentiam. Iſta poſſet ſimplr negari: tñ gr̃a di-
ſputationis admittatur. Et cum tu dicis: ꝙ in habitibꝰ
⁊ ſcientijs: ſcia de vlibus precedit ſciã de particularibꝰ.
Reſpõdet ꝙ alius eſt ordo in ſciẽtijs diſperatis: ⁊ alius
in ſciẽtijs partialibus contentis in vna ſcia totali. Pri-
mo eſt talis ordo: ꝙ ſcia de particularibꝰ precedit ſciam
de vlibus: vt pʒ in mathematica ⁊ phiſica: que precedũt
metaphyſicã. Sed in ſciẽtijs partialibus ſub vna ſcia to
tali: ſcia vlis precedit ſciam particularẽ. Ratio primi eſt
ex ordine cognoſcibiliũ. Particularia enim ſunt prius
cognita nobis: ⁊ magis vlia nãcꝫ: qr̃e a particularibꝰ tan
ꝗ̃ a notioribus eſt inchoandũ. Ratio ſecũdi eſt: qꝛ ſcia
totalis incipit a notitia ſubiecti primi: cuiꝰ notitia ſeu co
gnitio principalr intendit. Cum aũt ſcḋm pᵐ eſt qḋdam
cõe ad oia ꝯſiderata in ſcia: maxime in ſciẽtijs humanitꝰ
inuentis: hinc eſt: ꝙ ſcia vlis in his precedit ſciam parti
cularem. Alia via ad ꝓbandũ: ꝙ in ſcia vna totali ſit in-
cipiendũ ab vlibus ſumit ex ꝯtinentia virtuali ſubiecti.
In ſcia enim totali ſcḋm pᵐ cuius cognitio diſtincta p̃n-
cipaliter inueſtigat in ſcia: primo virtualr ꝯtinet p̃nᵒ to
tius ſcie: quibꝰ dependet tota certitudo ⁊ notitia oium
ꝯnum: ⁊ cum in ſcia inueſtiget diſtincta cognitio cogno
ſcibilium: opʒ precõcipere p̃nᵒ: ⁊ ita vlia. Et ꝯſimilis eſt
ordo in ſciẽtijs ſubalternatis: quẽadmodũ dictũ eſt de
ſciẽtijs partialibꝰ. Alia ⁊ 3ᵃ via põt aſſignari ad eandẽ
ꝯnem. (vʒ. ꝙ in ſcia vna totali incipiẽdũ ſit ab vlibus)
ex mõ ꝓcedendi in notitia ſcientifica: in qua eſt ꝓceſſus
ab vlibus ad particularia. ⁊ ratio eſt: qm̃ ſcia intẽdit ve
nari notitiã in diſtinctã cognoſcibiliũ in particulari ſeu
in ſpẽ. Modus aũt deueniẽdi ad notitiam diſtinctã ip-
ſorum eſt per diuiſionẽ vlium in ipſa particularia. ergo
ipſa ſcia hʒ incipere ab vlibus: ⁊ ita a cauſis vlioribus:
que ſunt notiores apud nos in notitia diſtincta: ꝗ̃ cau
ſe particulares: ⁊ hoc eſt qḋ vult p̃hs p̃ phiſi. in p̃nᵒ. Ex
vlibus ad particularia opʒ ꝓcedere. Hec tñ que dicta ſũt
ꝙ ꝓcedendũ eſt ab vlibus ad particularia: nõ intelligũ
tur de ſciẽtijs diſperatis: vt dixi. ¶ Q; ſi dicas: ꝙ h̃ ꝯclu
dit de ſcientijs diſperatis: ⁊ ſilr de oibus. ¶ Rñdet ꝙ in
ſciẽtijs ſpãlibꝰ totalibꝰ nõ habet diſtinctiſſima cognitio
cognoſcibiliũ in ipſa ſcia ante metaphyſicã. lʒ bene diſtin
cta habeat: ſicut poſſibile eſt haberi in tali ſciẽtia ſpãli: ⁊
ita nõ opʒ incipere ab vliſſimis ad habendũ notitiã de
cognoſcibilibꝰ: ſed ſufficit incipe ab vlibꝰ ptinẽtibus ad
eandẽ ſciam: ⁊ nõ ad aliã. Unde mathematico ſufficit ſci
re ꝙ nũs eſt q̃ntitas diſcreta: ⁊ nõ cõtinua: ad hoc ꝙ ſci-
at nũm eẽ parẽ vel iparẽ. nõ aũt opʒ ꝙ ſciat: an nũs ſit
ſb̃a vel accidẽs. Applicãdo iſta que dicta ſunt ad reſpõ-
ſionẽ formalẽ argumẽti. Dico ꝙ talis eſt ordo in ſciẽtijs
diſpatis: q̃lis eſt ordo cognoſcibiliũ apud intellectũ: qꝛ
ſicut intellectꝰ icipit a p̃ticularibꝰ cognoſcẽdo confuſe: ita
in habitibus habitꝰ p̃ticulares ordine doctrine ꝓcedũt
habitꝰ vles. ¶ Ad ꝯfirmationẽ cũ tu dicis ſcia nãlis inci
pit a libro phiſi. in quo pertractantur vliſſima. Dico ꝙ
ſcia nãlis vt continet oẽs alios libros nãles eſt vna ſcie-
tia totalis: ⁊ in ſcientijs p̃tialibus ꝯtẽtis in vna ſciẽtia to
tali: incipiendũ eſt ab vliſſimis: ꝓpter rationes p̃dictas.
¶ Ad 4ᵐ qñ dicis. Data veritate iſtiꝰ ꝙ minus vle prius
cognoſcat: ꝗ̃ magis vle: ſequeret ꝙ magis vle diffinire
tur per minꝰ vle. Negatur ꝯntia. Et ad ꝓbationẽ quan-
do tu dicis: aut ordo iſte cognoſcendi minus vle priuſꝗ̃
magis vle eſt eſſentialis: aut accidẽtalis. Dico ꝙ iſte or-
do eſt eẽntialis reſpectu intellectus ꝯiũcti qui intelligit
per dependẽtiã ad ſenſuʒ. Et ad ꝓbationem cuʒ tu aſſu-
mis iſtã ꝓpõnẽ. oẽ qḋ depẽdet ab alio eẽntialr in cogno
ſci: hʒ diffiniri p illud. Rñdeo quẽadmodũ iſte arguens
rñdit in lr̃a: ꝙ vera eſt iſta ꝓpõ vbi aliqḋ dependet eẽn
tialiter in cognoſci ab alio in ordine cognitionis diſtin-
cte: ſed falſa eſt iſta ꝓpõ in ordine cognitionis ꝯfuſe: ⁊ rõ
eſt: qꝛ ꝯceptꝰ diffinitiuꝰ eſt ꝯceptus diſtinctior ꝗ̃ ꝯceptꝰ
diffiniti: qḋcũqꝫ igit dependet ab alio in cognoſci cogni
tione diſtincta (ſic ꝙ illud p qḋ cognoſcat diſtinctius co-
gnoſcat) hʒ diffiniri per illud: ſed nõ eſt ſic in ꝓpoſito: qꝛ
magis vniuerſale dependet a minus vniuerſali in ordi-
ne cognitionis confuſe. Et ad illud quod dicis ꝯtra hãc
reſponſionem: ꝙ quando cognoſcat homo: ⁊ poſtmodũ
aial: aial diſtinctius cognoſcitur ꝗ̃ homo: qꝛ non tanto
gradu ꝯfuſionis. Concedo: Et cum tu dicis. ergo depen-
det corpus a cognitione aialis in ordine cognitionis di-
ſtincte. Nego ꝯſequentiã: qꝛ qḋ dependet ab alio ordine
cognitionis diſtincte: opʒ ꝙ illud per qḋ cognoſcitur di-
ſtinctius cognoſcat: ſʒ nõ eſt ſic in ꝓpoſito: qꝛ aial non di-
ſtinctius cognoſcit ꝗ̃ corpus: cuʒ cõceptus diſtinctus ſit
conceptus minus reſolubilis in alios cõceptus. ¶ Põt
etiã dici: ꝙ lʒ corpus dependeat a cognitiõe aialis. quan
tum ad cognoſci in aliquo gradu cognitionis diſtincte:
nõ tñ ſeqtur: ꝙ poſſit diffiniri per ipſuʒ: qꝛ diffinitio 6ᵒ
topicorũ eſt per diffinientia que ſunt priora ſimpliciter
⁊ principia eſſentialia diffiniti: ſed animal nõ eſt prius cor
pore: nec principiũ eſſentiale reſpectu ipſius. ergo corpus
non habet diffiniri per aial. ¶ Ad 5ᵐ quando dicit. Illa
que ſunt magis ꝯfuſa: ſunt nobis prius cognita: dico ꝙ
duplex eſt confuſum: quoddã diſtinguibile in ptes eẽn-
tiales: quoddam confuſum diſtinguibile in partes ſub-
iectiuas quodlibet iſtorum dicit eſſe confuſum ⁊ diſtin-
guibile in partes ſuo ordine: ſed comparando confuſuʒ
diſtinguibile in partes eſſentiales: quod appellatur con-
fuſum eſſentiale: ad ꝯfuſum qḋ eſt diſtinguibile in ptes
ſubiectiuas: qḋ dicit confuſum vle: confuſum eſſentiale
eſt magis confuſum: ꝗ̃ confuſum vle. Qḋ probat: qꝛ tale
confuſuʒ eſſentiale actualiter cõfundit partes eſſentiales
quas actualiter icludit: ſʒ confuſuʒ vle potentialr cõfun
dit partes ſubiectiuas: quas ſoluʒ potentialr includit: ⁊
hoc eſt qḋ dicit p̃mo p̃hicorũ: ꝙ tale confuſum componi-
tur cõpoſitione potẽtiali ex partibus potentialibus.
¶ His p̃miſſis: rñdet ad formam argumẽti cũ dicis. Illud
prius cognoſcit quod eſt magis ꝯfuſum. ꝯcedo iſtã. ſʒ ne
go minorẽ ꝙ magis vle ſit magis ꝯfuſum: ⁊ ad ꝓbatio-
nem ipſius: qꝛ magis vle ꝯtinet ſuas ptes ſine ordine: ⁊
minus vle ꝯtinet ſuas ptes ordinate: ⁊ cũ maximo ordi
ne. Rñdeo negãdo aſſumptũ pro prima parte. Unde di-
co ꝙ magis vle ꝯtinet partes ſubiectiuas ordinate. Pro-
pterea: qꝛ nõ includit in partibꝰ ſubiectiuis neqꝫ reſpicit
ipſas niſi mediantibꝰ dr̃ijs eſſentialibꝰ diuidẽtibꝰ ipſuʒ:
qꝛ iferiora nõ reſpiciũt p̃dicationẽ ſuperioris: niſi p diui
ſionẽ ipſius dr̃ias eſſentiales: ⁊ cuʒ dr̃e eſſentiales hẽant
inter ſe ordinẽ eſſentialem: ſeqt ꝙ magis vle reſpiciat ordi
nate ipſas ptes ſubiectiuas. Itẽ cũ magis vle p̃dicet ſcḋm
prius ⁊ poſterius de ſuis partibꝰ (⁊ vbi eſt prius ⁊ poſte
riꝰ eẽntialr dr̃: ibi ẽ ordo eẽntialis: qꝛ prius ⁊ poſteriꝰ ſũt
paſſiões ordis. Ergo magis vle reſpicit ſuas ptes: ⁊ cõtinet
ipſas ordinate: ⁊ ita ſic minꝰ vle ꝯtinet magis vle: ordi-
nate ita magis vle minꝰ vlia ordinate. ¶ Sed adhuc in-
ſtat: qm̃ minꝰ vle ꝯtinet magis vle ⁊ limitate ⁊ determia
te: ⁊ magis vle ꝯtinet minꝰ vlia indeterminate ⁊ illimita
te. ꝗ vr ꝙ magis diſtĩcte ⁊ ordinate ꝯtineat minꝰ vniuer
ſale magis vniuerſalia: ꝗ̃ eꝯ. ¶ Ad h̃ rñdet. ꝙ minꝰ vle
continet magis vlia limitate ⁊ determinate actualiter.
Sʒ magis vle ꝯtinet minꝰ vlia ſolũ limitate ⁊ determia
te potẽtialiter: ⁊ qꝛ actualis limitatio reſpcũ pluriũ dicit

maiorē ꝯfuſionē:vt dcm̄ eſt ſuperius:ꝙ̄ limitatio poten
tialis:ſeqtur ꝓpoᵐ:ꝙ minꝰ vl'e eſt magis ꝯfuſuꝫ. ¶Sꝫ
adhuc inſtaꝭ:magis vl'e eſt indeterminatū rōne vl'itatis:
ſꝫ minꝰ vl'e eſt determinatū rōne minoris vl'itatis.ꝙ̄ mi-
nus vl'e eſt magis diſtinctū. ¶Ad h̄ rn̄deꝭ dicēdo:ꝙ du-
plex eſt indeterminatio. Una eſt indeterminatio vl'is ad
pticularia:alia eſt idetermīatio totiꝰ ad partes. idetermi
natio vl'is eſt:ſm̄ quā qditas vl'is eſt indifferēs ad q̄dlꝫ
pticulare. ſcd'a idetermīatio eſt ſm̄ quā totū nō determi
natur magis ad vnā pte ꝙ̄ ad aliā:ꝙ̄tū ad icluſionē eēn-
tialē:q: totū eq̄ eēntialiter icludit vnā ptē eſſentialē ſicut
aliā cū ab oibus ptibꝰ itrinſece ⁊ eſſentialr̄ cōponētibus
dependeat ſic eſſentialr̄. Utrū aūt magis dependeat ab
vna pte eſſentiali ꝙ̄ a reliqua ipm totū eſſentiale videbi
tur alias. Applicādo ad ꝓpoſitū. ſi loquamur de indeter
minatione vl'is:ꝙ̄to aliqd eſt minus vl'e:tāto magis eſt
determinatū determinatione oppoſita tali indetermina
tioni. Si loquamur de idetermīatione totius ad ptes:
ꝙ̄to aliqd eſt minus vl'e:tāto magis eſt indeterminatū:
⁊ ꝙ̄to aliqd eſt magis vl'e:tāto magis determinatuꝫ de-
terminatione oppoſita indeterminationi totiꝰ ad ptes.
Rō p̄mi. q: tale eſt magis reſolubile in ptes eſſentiales.
Rō ſcd'i: q: eſt minus reſolubile in partes eſſentiales. Et
per h̄ pꝫ ad ꝯfirmationē ibi factā. ¶Et ſi queras. que eſt
maior indeterminatio vel indeterminatio totius ad par
tes:vel indeterminatio vl'is ad particulare. ¶Dico ꝙ ē
maior intēſiue ⁊ actualior indeterminatio totius ad par
tes:ꝙ̄ ſit idetermīatio vl'is ad pticularia:q: illa eſt actua
lis cum reſpiciat ptes actualr̄ incluſas:iſta eſt potētialis
cū reſpiciat ptes potētiales. ¶Ad 6ᵐ arᵐ rn̄deꝭ admittē-
do p̄ſumpoſitū p̄ᵐ. ꝙ poᵃ p̄us deuenit ad mediū. ꝙ̄ ad
extremū:⁊ actū impfectū ꝙ̄ pfectiſſimum:vbi inter iſtos
actus ſit ordo eſſentialis:aliter nō. Admitto ēt ꝙ intellecꝰ
ꝓcedit de poᵃ ad actum. ¶Et ad arᵐ:quū tu dicis. In-
tellectus recipiens itellectiones:p̄us recipit itellectioneꝫ
imperfectā:ꝙ̄ pfectā. Iſta poſſet negari:loquēdo de itel-
lectione pfecta ⁊ impfecta diuerſoꝝ obtoꝝ:vt declarabiꝭ
inferius:lꝫ ſit vera de itellectione reſpectu eiuſdē obti. ꝓ-
pter ordinē eſſentialē ipſaꝝ intellectionū. Et ad ꝓbatio-
nem ꝙ forma que acqriꝭ ſucceſſiue:prius acquiritur ſub
gradu imperfecto:ꝙ̄ pfecto. Iſta poſſet negari qñ forma
acqritur in ſubto ſūme diſpoſito. Sicut lumē acqriꝭ ipſi
medio aereo h̄nti ſūmā diſpoſitionē reſpectu illumina-
tionis. acqriꝭ inꝙ̄ ſub gradu pfectiſſimo. Uñ aūt ſit vera
iſta ꝓpoſitio:ꝙ poᵃ recipiēs actū:p̄us recipit actū iperfe-
ctum ꝙ̄ pfectū:dcm̄ eſt ſuperius in 3° arti. rn̄dendo ad in
ſtantiā cōtra ſolutionem tertij argumēti. ꝙ eſt ex triplici
cā ⁊c̄. vt ibi. Et cū tu dicis:ꝙ forma que eſt itellectio acq-
ritur ſucceſſiue:q: eſt intenſibilis ⁊ remiſſibilis:ꝯcedo ꝙ
acqritur ſucceſſiue:ꝙ. vꝫ. cognitio de vno ⁊ eodem obto
prius acqriꝭ ſub gradu imperfecto:ꝙ̄ ſub gradu pfecto:
vbi eſt ordo eſſentialis iter iſtas itellectiones. Sꝫ tn̄ non
ꝯcedo ꝙ itellectio icludens aliquos gradus intenſionis
acqraꝭ ſucceſſiue in tpe ſm̄ iſtos gradus. Sꝫ quecūqꝫ itel
lectio in aliquo gradu acqritur:in eo īſtanti in quo ꝓdu
citur h̄ꝫ oēm gradū ſibi cōpetentē. ¶Aliter pōt reſpon-
deri. Admittēdo ꝙ itellectus p̄us ſimplr̄ recipit itellectio-
nem iperfectā:ꝙ̄ pfectā. (⁊ hoc admittaꭍ grā diſputatio-
nis.) Et cū tu dicis:ꝙ itellectio remiſſiſſima ⁊ iperfectiſ-
ſima eſt intellectio entis. Rn̄deo:ꝙ pfectio in cognitione
pōt eē vel ſm̄ certitudinē ⁊ euidentiaꝫ cognitionis:vel
ꝙ̄tū ad obm̄ ⁊ entitatē obti. Si primo mō accipiaꭍ per-
fectio in cognitiōe:ꝙ̄to cognitio eſt de aliquo magis vl'i:
tanto eſt pfectior:qḋ declaraꭍ de mente Ar̄. p̄° meta. vbi
vult. ꝙ ꝙ̄to cognitio eſt de aliquo qḋ pauciora icludit ⁊
cōcernit:tanto eſt certior. Et iō ſcia metaph'i. q̄ eſt de vl'iſ-
ſimis que pauciora icludunt:certiſſima eſt ⁊ pfectiſſima
pfectiōe euidētie. Si vō loq̄mur de cognitiōe pfectionis

ꝙ̄tum ad obm̄:ꝙ̄to cognitio eſt de minꝰ vl'i:tāto eſt pfe
ctior:q: minus vl'e addit ad entitatē magis vl'is:⁊ talis
cognitio eſt pfectior:q: de pfectiori obto ꝙ̄ cognitio ma
gis vl'is:lꝫ ſit impfectior impfectiōe euidētie. Et iſto° dici
mus ꝙ cognitio q̄ eſt de ente eſt impfectiſſima rōne obti.
cum obm̄ tale cōe poſitiue ⁊ actualr̄ nō icludat aliꝙ̄ pfe
ctionē:cum poſſit ſtare cū oi ente:⁊ p̄diceꭍ de ipſo. Sꝫ tn̄
cognitio entis eſt pfectiſſima pfectione euidētie:q: certiſ-
ſima ⁊ euidētiſſima eſt:cum ꝯceptus entis nō ſit reſolu-
bilis in aliquē ꝯceptum priorē. ¶Ad 7ᵐ argᵐ qḋ ſic:ꝙ
vꝫ. 3ᵃ ꝯcluſio ꝯ̄dicat prime:in qua dictū eſt ꝙ cognitione
habituali magis vl'ia prius cognoſcunꭍ. Cū d: quō aliq̄
ſunt pm̄a intellectiui:eo mō mouent. Rn̄deꭍ negādo h̄
aſſumptū:vbi ſit aliqd impediēs motionē ipſi vl'is. Uñ
ꝙ̄tumcūqꝫ obm̄ ſit p̄us intellectui ſub rōne magis vl'is:
tn̄ (q: intellecꝰ in itelligēdo ⁊ in mouēdo depēdet a ſen
ſu:⁊ ſenſus moueꭍ ab obto extra ſub rōne nāe ſpecifice)
qñ obm̄ eſt in debita diſtātia ad ſenſuꝫ:opꝫ intellm̄ mo-
ueri ab obto ſub rōne nāe ſpecifice:⁊ ita obꝫ p̄us ſub rō-
ne vl'is:nō pōt mouere ſub tali rōne:ex impedimēto ſin
gularis ſenſibilis ad extra mouentis ipm ſenſum. Cōce-
do ergo ꝙ quecūqꝫ ſunt pm̄a intellectui eo ordine mo-
uent intellectū quo ordine ſunt pm̄a:niſi eoꝝ motio im
pediaꭍ ab aliquo ſenſibili extra. ¶Ad 8ᵐ ⁊ vltimū ꝯ̄ vl
timā ꝯ̄nem:cum tu dicis. qditas rei mālis eſt obm̄ p̄mū
potētie intellectiue. nego iſtā:⁊ cum dicis:obm̄ ꝓportio
natur potētie:dico ꝙ verū eſt:⁊ ex hoc ſequiꭍ:ꝙ obm̄ ⁊
potētia nō h̄nt ſil'em modū eēndi nālem:q: ꝓportio eſt
relatio inter diſſil'ia ⁊ oppoſita:ſicut inter actiuū ⁊ paſſiuū
inter totū ⁊ partē:inter finitū ⁊ infinitū. vñ ꝓportio eſt i-
ter diſperata ⁊ oppoſita q̄ ſunt oino diſſimilia:ſed ſil'itu
do ſeu relatio ſil'itudinis eſt inter ſil'ia ſm̄ modū eſſendi
nālem. Mō relatio ſil'itudinis nō eſt inter obm̄ ⁊ poᵃᵐ:
ſed ſolū relatio ꝓportionis. Et h̄ ꝓbat de mēte S. Tho.
Quia habitudo ⁊ relatio que eſt obti ad poᵃᵐ eſt relatio
motiui ad mobile:que ſunt oppoſita relatiue:ſicut actiuū
⁊ paſſiuū:⁊ illa que ſūt oppoſita:nō opꝫ vt ꝯueniāt i eē
nāli. ¶Oꝫ ſi tu dicas. lꝫ poᵃ actiua ſit diſſil'is in eē nāli
poᵉ paſſiue:nō tn̄ obm̄ dꝫ eē diſſil'e poᵉ itellectiue:q: i-
tellectio ſit per aſſimilationē cognoſcētis ad cognitum.
¶Dico ꝙ poᵃ intellectiua aſſimilaꭍ obto ꝙ̄tuꝫ ad actū
cognoſcēdi ⁊ intelligēdi q̄ ne eſt ſil'itudo obti:⁊ ꝙ̄tuꝫ ad
ſpēm intelligibilē receptam ab obto. Sed nō opꝫ ꝙ aſſi-
mileꭍ obto in eē nāli. Sed ſolū per ſimilitudinē rece-
ptam ab obtis:que eſt actus itelligēdi:aut ſpēs intelligi
bilis. Et declaraꭍ in exemplo. Certū eſt ꝙ viſus moueꭍ a
colore māli:⁊ recipit ſpēm coloris ſine mā:⁊ per talē ſpēꝫ
aſſimilabiꭍ colori:⁊ ſit actu color. per p̄hm. 2. de aīa. ⁊ tn̄
viſus nō aſſimilabiꭍ in eē nāli colori māli a quo moue
tur. Si ḡ hoc eſt verum de viſu:ꝙ nō oporteat ad hoc ꝙ
moueaꭍ a colore aſſil'ari ſibi in eē nāli:multo minꝰ h̄ re
quiriꭍ in poᵃ itellectiua reſpectu ſui obti. Et ita negaꭍ ꝙ
(ꝑ ꝯueniētiā ⁊ ſil'itudinē nāleꝫ ad itellectū) oporteat ta-
lem qditatē mālem eē obm̄ nāle itellecꝰ ex nā potentie
intellectiue. Quare apparet veritas noſtraꝝ ꝯcluſionū.

Quantū ad 4ᵐ artiᵐ pro ꝯfirmāda vitate qōnis determīate adducunꭍ rōnes ꝯ̄ fundamē
tum thomiſtaꝝ ponētiū oppoſitū iſtaꝝ ꝯ̄nū. Et p̄ ponā
eoꝝ fundamētū ⁊ ꝯ̄nē ex eo ſequētē. 2° ipugnabo vtrūqꝫ.
¶Circa p̄ᵐ. Ponit. S. Tho. in p̄ᵃ pte. q. 85. ar. 3. in deter-
minatione qōnis:ꝙ rō ꝑ quā intellꝰ nr̄ prius intelligit
magis vl'ia eſt:q: intellꝰ nr̄ ꝓcedit de poᵃ ad actū. Uñ h̄
ſunt vba eiꝰ in forᵃ. Cōſiderare opꝫ ꝙ itellecꝰ nr̄ de poᵃ
ad actū ꝓcedit. oē aūt qḋ ꝓcedit de poᵃ in actū:prius pue
nit ad actū incōpletū:qui eſt mediꝰ iter poᵃᵐ ⁊ actuꝫ:ꝙ̄
ad actū pfectū. Actus aūt pfectus ad quē puenit intellꝰ
eſt ſcia pfecta:per quā diſtincte ⁊ determinate res cogno-
ſcuntur. Actus aūt incōpletus eſt ſcia impfecta:per quaꝫ
ſciuntur res

ſciunt res idiſtincte ſub quadā ꝯfuſione. Quō.n. ſic cognoſcat: ſm qd cognoſcat i actu: ⁊ quodāmō in poª. Un̄ phs dicit ꝑ phi. ꝙ ſunt nobis ṗmū manifeſta ⁊ certa confuſa magis. poſteriꝰ aūt cognoſcamus diſtinguēdo diſtincte ṗn̄ ⁊ elta. Manifeſtū eſt aūt ꝙ cognoſcere aliqd in quo plura ꝯtinent ſine lꝫ ꝙ hēat ꝓpa noⁱ vniuſcuiuſqꝫ eorūꝫ que ꝯtinent in illo: eſt cognoſcere aliqd ſub ꝯfuſione q̄daꝫ. ſic āt pōt cognoſci a toto vl'e ⁊c̄. Et poſt modū ſubdit. Pꝰ igit occurrit intellectui nr̄o cognoſcere aial q̄ꝫ cognoſcere hoiem. ⁊ eadē rō eſt: ſi cōpare nꝰ q̄ōcūqꝫ magis vl'e ad minus vl'e. Et qꝛ ſenſus exit de po in actū: ſic ⁊ itel. eundem ordo cognitiōis apꝑꝫ in ſenſu. Nā ꝑ ſm ſenſuꝫ diiudicamus magis cōe q̄ꝫ minꝰ cōe: ⁊ ſꝫ locū: ⁊ ſm tpꝰ ⁊c̄. Ex iſto textu nos dicimꝰ iſtā ꝯnē: ꝙ magis vl'ia ṗus cognoſcūtur a nobis q̄ꝫ minꝰ vl'ia. Cōtra hācqꝫ ꝯnē in ſe inſtat. Deide ꝯfunda². ꝑ ꝙ magis vl'e ṗus itelligat q̄ꝫ minus vl'e: appareret eē falſuꝫ dupliciv.a. ꝑ² ex qbuſdā auctibꝰ. 2ª ex rōnibꝰ. Prima auctas eſt phi i ꝑ phi. tex. cō. 5. vbi hꝫ. ſuſtinēt lꝫ idē quodāmō ⁊ noia ad rōnē. vbi vult Ar. ꝙ diffinitū ſit ṗus notū q̄ꝫ int ſue ptes: no ꝯfuſa: ſꝫ diffinitū eſt minus vl'e q̄ꝫ ſint ptes diffinientes. ḡ minus vl'e eſt nobis ṗus cognitū. Alia auctas ē Ar. ⁊ Cō. in. 3. de aia. ꝯmēto. 10. vbi habet. ꝙ ꝑ⁴ forª itell'a eſt q̄ditas abſtracta a ſingulari: q̄ eſt nā ſpecifica: ⁊ poſteriꝰ itelligit q̄ditatem abſtractā a tali nā quſqꝫ deueniat ad q̄ditatē ſimplicem. Et iſta ſunt v̄ba Cōmē. Et neċe eſt vt forma exprimetur per aliq̄ꝫ virtutē: ⁊ lꝫ erit ex hac virtute aut per diſpoſitionē ſilem linee recte: cū itellexerit ꝑ³ᵐ formā exiſteꝫ in hac re ſingulari: aut ſm diſpoſitionē ſilem linee ſperali qū fuerit reuerſa: q̄rēdo itelligere q̄ditatē illius deinde q̄ditatē illius q̄ditatis: quſqꝫ ꝑueniat ad ſimplicē q̄ditatem in illa re. vbi gr̄a. ꝙ ꝑ itelligit q̄ditatē carnis: deinde querit itelligere q̄ditatē iſtiꝰ q̄ditatis: ⁊ lꝫ erit duꝫ inueniet quiditatē in q̄ditate: ⁊ nō ceſſabit: quſqꝫ deueniet ad formam ſimplicē. Idē idem habet in eodēꝫ. 3. in ꝯ'ᵒ. 36. vbi cōmendat Cōmē. opinionē Auēp a. ⁊ vult ꝙ intellꝰ natus eſt abſtrahere q̄ditatē a ſingulari ⁊ itelligere ipſaꝫ: ⁊ vlterius abſtrahit q̄ditatē a q̄ditate: ⁊ ſic ſucceſſiue itelligendo q̄ditatē poſt q̄ditatē: deuenit vltimate ad q̄ditateꝫ ſimplicē. Eſt ⁊ auctas Ar. in ꝑ poſte. capꝰ 2ᵒ ṗmi tractatꝰ. vbi Ar. ponit: ꝙ nō eſt ideꝫ priꝰ nā: ⁊ ad nos: neqꝫ notitiꝰ nā ⁊ nobis. Et ſubdit Ar. Dico āt priora ⁊ notiora quo ad nos ꝓxima ſenſui: ſimplr autē priora ⁊ notiora que longius ſunt. Ex quo tex. vult ꝙ illa dicant eē notiora apud nos q̄ ꝓxima ſunt ſenſui: ⁊ minꝰ nota que remotiora ſunt. Et declarat q̄ ſunt longiora a ſenſu ⁊ minus nota nobis. notiora q̄dē apō nām ſunt (. ngt ipe) lōgiora q̄dē vl'ia. maxie aūt ꝓxima ſingularia: ex qua ſnia vult: ꝙ ꝑticularia ⁊ ſingularia ſunt nobis notiora.

Deinde inſtat q̄ttuor rōnibꝰ: quarū prima eſt iſta: ſi itellectꝰ noſter prius itelligit magis vl'ia q̄ꝫ minus vl'ia: aut iſte ordo eſt eſſentialis: aut accñtalis (vt et arguebat cōcurrens ꝯtra Sco.) Si dicas ꝙ iſte ordo itelligendi prius magis vl'ia ſit accñtalis. ergo intellectus pōt indifferenter prius itelligere magis vl'e: ⁊ minꝰ vl'e. Si iſte ordo eſt eſſentialis. ergo neceſſarius: qꝛ nullus ordo eſt eſſentialis: niſi ſit neceſſarius. ergo neċio ṗus cognoſcet magis vl'e anteq̄ꝫ cognoſcatur minus vl'e. Sꝫ hoc eſt falſum: qꝛ tūc neceſſario ad cognitionē ſpeciei ſpecialiſſime opꝫ nos cognoſcere oīa ſupiora ⁊ vl'ia: ex quo notitia ipſoꝝ haberet ordinē eſſentialem ⁊ neceſſariū ad notitiā ſpeciei. Sed hoc eſt falſum. ſ. ꝙ nos cognoſcamꝰ oīa magis vl'ia: qꝛ ſuperiora genera multa in recta linea predicamentali ⁊ multe differentie eſſentiales ipſoꝝ generum ſunt nobis incognite. ergo iſte ordo nō eſt eſſentialis nec accidētalis. ergo nullo mō pōt dici ꝙ ṗus itelligatur magis vl'e q̄ꝫ minus vl'e: qō m nō ſeqtur: ponēdo minus vl'ia prius cognoſci ab intellectu noſtro. Scḋo principaliter argr̄. Illud eſt difficilius ad cognoſcēdum cuius abſtractio eſt difficilior. Sed abſtractio magis vl'is eſt difficilior: ꝙ abſtractio minꝰ vl'is. ergo ⁊c̄. ꝯñā nota. maior ꝓbat: qꝛ itellectꝰ nihil intelligit niſi abſtrahendo vel abſtractione ſpeciei ⁊ ſilitudinis a re: vel abſtractione magis vl'is a minus vl'i. ergo vbi difficilior abſtractio: ibi difficilior intellectio: ſed ꝓbat minor: qꝛ abſtractio a magis diſſimilibꝰ ⁊ oppoſitis dꝫ eē difficilior: qꝛ quanto aliqua magis conueniunt: tanto facilius ab illis pōt abſtrahi aliqō vnū cōmune: ſꝫ ita eſt ꝙ abſtractio generis eſt ex magis diſſimilibus ⁊ oppoſitis: q̄ꝫ abſtractio ſpeciei: qꝛ abſtractio generis eſt a diuerſis ſm ſpeciem: ⁊ abſtractio ſpeciei a ſimilibus in ſpecie. ergo illa eſt difficilior iſta ⁊c̄. Itē 3ᵒ arguit ſic. qualis eſt ordo ſcientiaꝝ: talis eſt ordo cognoſcibiliū in ſcietijs: ſꝫ talis eſt ordo ſcientiaruꝫ ꝙ metaᶜᵃ eſt vltima ordine doctrine: ⁊ ſcientie ſpeciales ꝓcedūt in tali ordine. ergo cognoſcibilia in metḣᶜᵃ poſterius cognoſcuntur ordine doctrine: q̄ꝫ cognoſcibilia in ſcientijs ſpālibꝰ: ſꝫ cognoſcibilia in metaphi. ſunt magis vl'ia. ergo magis vl'ia poſterius cognoſcunt. diſcurſus bonus: maior aſſumpta pꝫ: qꝛ ordo ſcientiarū eſt ex ordine cognoſcibiliū. minor āt eſt Auic. ꝑ metaph. ca. 3. ⁊ Cōmē. cōmen. 3ᵒ. 6ᵒ meta. Cuius verba hec ſunt. maniᵐ eſt aūt: ꝙ ſi aliqua ſubā imobilis eſt: ꝙ iſta ſubā eſt prima: ⁊ ſcientia iſtius eſt ſcīa vl'is: ⁊ phīa ṗma: ⁊ dixit (ſupple Ar.) in eē: qꝛ ordo adiſcēdi iſtā ſciam eſt poſterius: ⁊ ideo diſcimus eaꝫ poſt phicam: ex qua ſnia cōcluditur: ꝙ phica eſt prior ordine doctrine q̄ꝫ metaphi. Itē 4ᵒ arguit ſic. illud vl'e prius cognoſcit ab itellectu cuius ſingulare fortius mouet ipm ſenſum: ſed ſingulare minus vl'is fortius mouet ipſum ſenſum. ergo minus vl'e prius cognoſcitur ab intellectu. maior pꝫ. minor probatur dupl'r. primo ſic. Senſus mouet a ſingulari. ergo maxime mouet a maxime ſingulari: ſꝫ maxime ſingulare eſt ſingulare ſpeciei ſpāliſſime. Unde cum ſingulare ſit ens determinatū vltima determinatiōe. ⁊ ſingulare ſpēi ſpāliſſime ſit determinatū nō ſolū determinatiōe ſingularitatis: ſꝫ determinatiōe nāe: qꝛ hꝫ nām determinatiſſimā nō determinabilē vlterius per aliquā drīam eſſentialem: ſeqtur ꝙ tale ſingulare eſt ſingulare ſimplr. ergo cum ſenſus moueatur a ſingulari: hꝫ primo moueri a tali ſingulari ſimplr: qō eſt in vltimata actualitate: ⁊ ex pte nāe: ⁊ ex parte ſingularitatis. Itē 2ᵒ eadē minor ꝓbat: qꝛ tale eſt actualius ⁊ ſingulare magis vl'is eſt potētialius. Itē eſt perfectius cū ſupaddat aliqd pfectionis ad ſingulare magis vl'is. mō qō eſt actualius ⁊ pfectiꝰ: fortiꝰ mouet ipꝫ ſenſū (vbi ſit i d̄bita diſtātia ad ipꝫ) q̄ꝫ illud qō ē pōliꝰ ⁊ ipfectiꝰ. ḡ tale ſinʳᵉ ſpēi ſpāliᵐᵉ fortiꝰ mouet.

His habitis ꝯ opinionē in ſciam argr̄ ꝯ fundamēta. S. Tho. Tenet.n. ꝑ ꝙ qcquid eſt in re: ⁊ ex nā rei ſingulare. ex quo fundaᵗᵒ argr̄ oppᵐ ſue ꝯnis. ꝑſuppono tn̄ ṗus ꝙ illud qō ꝓcedit actū intelligēdi eſt reale. maxime ſi ꝓcedat actū ṗnᵐ itelligēdi: qꝛ ens rōnis eſt illud qō depēdet ab actu collatiuo itellectus aut alteriꝰ poᵉ ieſe. Probat ⁊ tripl'r idē ſuppoᵐ ſic. Tū ꝑ qꝛ tale obm eſt cā effectꝰ realis: qui eſt actꝰ ṗmus intelligēdi. Tū 2ᵒ qꝛ talis ṗmus actꝰ refert ad ipm obm relōne reali: ⁊ relatio realis ē ad terminū realē. Tū vltiᵒ qꝛ talis actus ṗmus de depēdet ab obto: vt a menſura: ⁊ ens reale nō pōt dependere ab ente rōnis vt a menſura. Iſto ſtāte argr̄. Intellectus in primo actu itelligēdi itelligit aliqd in re. Aut.n. tale eſt vl'e: aut ſingulare: ſi dicas ꝙ eſt vl'e. ergo dabit vl'e in re. ſi ſingulare ergo ṗmo itelligit ſingulare. ergo non vl'e: aut magis vniuerſale. ergo ⁊c̄. verbi gr̄a. reducit ad formā: vt ipſi rñdeant ad maiorē vl' minorē: vel ad ꝯñtiam. Et arguit ſic. Quicquid eſt in re eſt ſingulare: ſed quicq̄d prima intellectione itellr eſt in re. ergo qcquid prima intellectione itelligitur eſt ſingulare.

¶Arg^m eſt in pmo pme.maior eſt.S.Tho.minor pba-
ta eſt:qꝛ qꝺ ꝑ cauſat actū intelligēdi ipm eſt reale. ¶Sed
ad h̄ ſorte rñdebūt:dicēdo ꝙ illud qꝺ pma itellectione i-
telligit̄ ē ſingulare magis vlie:ꝛ nō ſingulare min⁹ vlis.
¶Sꝫ ꝯ.ꝺuplr. Primo qꝛ ponit.S.Tho.in p^a pte.q.86.
arti.p.ꝙ ſingulare nō itellr niſi reflexe:ꝛ indirecte.ḡ nul-
luꝫ ſingulare magis:aut min⁹ vlis pma itellione intellr
ſm ipm. ¶2° aꝛ̄ ad idē:qꝛ ſi itellr p⁹ ſingulare magis
vlis ꝙꝫ min⁹ vlis:ſit ſingulare magis vlis a.ꝛ ſingulare
min⁹ vlis b.ſi a.p⁹ itellr ꝙꝫ b.Aut eſt aliq̄ diſtinctio in
ter a.ꝛ b.aut nulla.ſi 2^m:vnū nō pōt terminare intelle-
ctū ſine altero:ꝛ ita itelligēdo vnū:itelligit̄ reliquū.Si eſt
aliqua diſtinctio:aut realis: aut rōnis.(Scḋm ipm)nō
realis pꝫ. Nec rōnis.pbo:diſtinctio rōnis eſt illa q̄ cau
ſat̄ per actū collatiuū itell's:aut per actū alteri⁹ po^e colla-
tiue:ſꝫ obm mouens intellectū ad primā itellectionē pce
dit oēm actū collatiuū intellectus:ꝛ ēt actū cuiuſcūqꝫ alte-
rius po^e collatiue.ergo nulla h̄ pōt eſſe diſtinctio rōnis.
¶2° aꝛ̄.ꝯ aliud fundamentū.Aſſumit.n.iſtā ppōnē:ꝙ
intell's nr̄ pcedit de po^a ad actū:ad pbādū ꝙ magis vlē
pri⁹ itellr.Cōtra.iſta ppō aſſumpta:aut nihil ꝯcludit p
opnione iſtius:aut ipſa eſt ſimplr falſa:qꝛ cū dicis:ꝙ in
tellectus pcedit de po^a ad actū aut itelligis:ꝙ prius itel-
lectus aliqd itelligat in po^a anteqꝫ itelligat in actu.Et ſi
ſic:iſta ppō eſt v̇a:ſed nō eſt ad ppo^m:qꝛ cū intell's intelli
git ſpēm ſpālíſſimā:prius intelligit talē ſpēm in po^a:ꝙꝫ
in actu:ꝛ iſto mō pcedit de po^a ad actum.Et ex hoc non
ꝯcludit:ꝙ oporteat intellectū prius hr̄e ꝯceptū vliorem:
ꝙꝫ minus vlem.Si intelligas ꝙ intell's pcedit de po^a ad
actum hoc eſt de notitia impfecta ad pfectā.Cōtra.qꝛ iſta
nō eſt vlr vera.Nā cū intellect⁹ pcedit a notitia pmiſſaꝝ
ad notitiā ꝯnum:nō pcedit de notitia impfecta ad perfe
ctam:ſed ecōtra.Quia notitia pmiſſarū eſt pfectior.Silr
cum pcedit a notitia cāe ad notitiā effect⁹ non pcedit de
notitia impfectiori ad pfectiorē:ꝛ p hoc pꝫ illud eē falſuꝫ:
ꝙ oē qꝺ pcedit de po^a ad actū:prius pcedat de actu imp
fecto ad actum pfectū.Nā certū eſt ꝙ aer illuminat⁹ a ſo
le nō prius recipit aliquē actum incōpletū ante actū cō-
pletū.Silr intell's prius recipit actū:ꝙꝫ habitū:ꝛ tñ act⁹
eſt pfectior habitu.Volūtas ēt qñqꝫ ex dilectione dei diſſ
git primū:ꝛ tñ dilectio dei eſt pfectior:ꝛ ſic q̄ſi per infini-
tas inſtātias apparet falſitas iſti⁹ ppōnis.Vñ ad h̄ ꝙ p
poſitio ſit vera oporteret pbare ordinē eſſentialē actus in
cōpleti ad cōpletū.qꝺ ipſe nō pbat.Sed hoc declaratuꝫ
fuit a nobis ſupius.quō actus impfect⁹ pcedit actuꝫ pfe
ctum. ¶Itē 3° arguit̄ ꝯ aliud fundamētū. Dicit eniꝫ ꝙ
ſcia qua ſciunt̄ vlia eſt ſcia incōpleta.Cōtra:qꝛ p poſte.hꝫ
Ar.ꝙ demōſtratio vlis ē potior pticulari.ḡ notitia vlis
que acqrit̄ per demōſtrationē vlem eſt potior ꝙꝫ ſit noti
tia pticularis:ſicut pfectius eſt ſcire(ſm ipm Ar.)ꝙ ois
triāgulus hꝫ tres ꝙꝫ ꝙ yſocheles hꝫ tres. ¶Itē 4° falſū
eſt illud qꝺ dicis:ꝙ ſcia vlis eſt ſcia ſm qd ꝛ in po^a:pro-
pterea qꝛ in ipſo vli intelligunt̄ pticularia ſub q̄dā ꝯfu-
ſione.Ex quo infers:ꝙ notitia vlis eſt notitia ꝯfuſa.Cō
tra.Illa pbatio nulla eſt que pcedit ſm fallaciā equiuo
cationis.Sed tua pbatio eſt hꝫ:qꝺ declarat̄:qꝛ aliud eſt
loqui de notitia actuali alicui⁹ obiecti.Aliud de notitia
virtuali aliquoꝝ que in ipſo ꝯtinent̄.Licet notitia v̇tua
lis particulariū in vli ſit ꝯfuſa reſpectu ipſoꝝ in tali vli
virtute cui⁹ illa intelligunt̄:notitia tñ actualis ipſi⁹ vlis:
eſt diſtincta notitia.vñ nō ꝺꝫ eē ꝯfuſa penes illa que ſūt
extrinſeca ab aliquo obiecto:ꝛ extrinſece in ipſo ꝯfundū
tur:ſed ſolū penes illa que in ipſo ꝯfundunt̄ intrinſece.
particularia v̇o ſunt extrinſeca a magis vli:ꝛ in ipſo ex-
trinſece ꝯfundunt̄.ḡ non ꝺꝫ dici ꝯfuſa penes illa.maior
pꝫ:qꝛ notitia hꝫ ſpecificari ab obto:ꝛ ab his que ſunt in
trinſeca obto:vt ēt p ſe pꝫ. ¶Arguit̄ 5° ꝯ aliō fundamen
tum qꝺ eſt:ꝙ cuꝫ ſenſus pcedit de po^a ad actū:idē eſt or-
do cognitionis apud ſenſum:qui eſt apud intellectū:ſic
ꝙ ſenſus prius cognoſcit obm ſub rōne magis cōis:ꝙꝫ
ſub rōne minus cōis.Cōtra h̄ arguit̄.Sēſus non cogſcat
niſi ſingulare.ḡ nō cognoſcit ſub rōne magis cōis. ¶O-
ſi dicas ꝙ ſenſus nō cognoſcat magis cōe in ſe:ſed bene i
ſingulari. ¶Cōtra aut eniꝫ cognoſcit cōe in ſingulari:ſic
ꝙ ſingularitas eſt rō cognoſcēdi. Aut ſic ꝙ nā cōis ſit rō
cognoſcēdi:nō pōt dari p^m(ſequēdo pn^a tua:ꝛ ſm veri-
tateꝫ)qꝛ illud nō eſt rō cogſcēdi qꝺ nō eſt rō mouēdi.(qꝛ
illud eſt rō mouēdi in quo agens aſſimilat ſibi paſſum:
ſed agens nō aſſimilat paſſum ſibi in ſingularitate.ḡ)ſin
gularitas nō eſt rō mouēdi:ꝛ per ꝯñs nō eſt rō cognoſcē
di.maior pꝫ.qꝛ obm ſub ea rōne cognoſcit̄:ſub qua mo-
uet po^m cognoſcentē.Si v̇o datur 2^m.vꝫ.ꝙ nā cōis i ſin
gulari ſit rō cognoſcēdi:hoc ideo eſt:qꝛ ſingulare ſub rō-
ne nāe mouet.Cōtra.Illud non eſt rō mouēdi:qꝺ eſt oi-
no idem re ꝛ rōne illi cui repugnat rō mouendi : ſed nā
cōis eſt oino eadē ſingularitati re ꝛ rōne i eo iſtanti i quo
obm ſenſibile mouet ſenſum.ḡ nā cōis nō pōt eſſe rō ꝛ
pn^m mouēdi. Totus pceſſus eſt clarus: ꝛ aſſumptū pro
minori pbat̄.Nam per te nā nō diſtinguit̄ realiter a ſin-
gulari:neqꝫ ex nā rei.Nō diſtinguit̄ etiam in iſto inſtāti
quo mouet ſenſum diſtinctione rōnis.Ratio eſt : qꝛ di-
ſtinctio rōnis cauſat̄ per actum collatiuum intellectus:
aut alteri⁹ potētie collatiue.ſed in iſto inſtāti nullus act⁹
collatiuus pcedit obm ſenſibile aut ſenſatione.ergo nul-
la ibi pōt eſſe diſtinctio rōnis. ¶Et ꝯfirmatur minor de
diſtinctione rōnis:qꝛ actus realis nō pōt dependere ab
ente rōnis.Iſta eſt manifeſta:ſꝫ ſenſatio eſt actus realis.
ergo nō dependet ab ente rōnis:ſꝫ obm ſenſibile habēs
in ſe aliquā diſtinctionē rōnis eſt ens rōnis:vel ſaltē ag
gregatum ex ente reali ꝛ rōnis.ergo ſenſatio nō pōt de-
pendere ab obto aliquo in ſe includēte talē diſtinctionē.
¶Et ꝯfirmat̄ rō principalis.quecūqꝫ ſunt idiſtincta oi-
no ſm rem:ſi vnū terminat aliquā actionē realem:ꝛ re-
liquum:ſed nā magis cōis:ꝛ nā minus cōis ſunt idem
ſm reꝫ oino.ḡ impoſſe eſt ꝙꝫ nā magis cōis terminet aliqꝫ
ſenſationē realē:niſi eā ēt terminet nā min⁹ cōis.Et hoc
preſuppoſito ꝙ obm ſenſibile ſit i debita diſtātia ad ſen
ſum:qꝛ vbi nō eſt debita diſtantia ex illimitatione nāe
cōis que maior eſt ꝙꝫ ſit illimitatio nāe minus cōis:pōt
obm ſub rōne magis cōis in maiori diſtantia mouē ſen
ſum:ꝙꝫ ſub rōne minus cōis. ¶Cōfirmat̄ 2° iſta rō:qꝛ il
lud obm ſenſibile p apprehendit̄ a ſenſu:qꝺ ſpēs ſenſibi
lis primo repñtat.Sed ſpēs ſenſibilis p repñtat ſingula-
re ſpēi ſpālíſſime:poſita debita diſtātia:vt dictū eſt.ḡ ꝛc.
maior eſt manifeſta.minor pbat̄.Spēs ſenſibilis primo
repreſentat obm ſub ea rōne ſub qua imprimit̄ in ſenſu
ſed imprimit̄ ſpēs ab obto ſub rōne nāe ſpecifice. Tum
qꝛ iſta eſt actualior ꝛ pfectior.Tuꝫ qꝛ ſpēs talis ſenſibilis
eſt nālis ſilitudo cāta ab obto repñtans ipm adequate
ſm rōneꝫ ſibi eſſentialr cōpetētē.ergo magis repñtat ipm
ſub rōne que ſibi eēntialius ꝛ perfectius cōpetit:ꝙꝫ ſub
illa rōne que ſibi remote ꝛ minus principalr competit.
Ex quibus oibus apparet falſitas iſtius opinionis.

Quantū ad vltimum arti. Reſtat rñdere ad argu-
menta adducta ante oppoſitū. ¶Ad p^m
rñdet̄ ꝯcedendo:ꝙ in ſcīa nāli nos pcedim⁹ a notiorib⁹
nobis ad ea que ſunt min⁹ nota nobis.Et pro intelligē
tia huius pmittit̄:ꝙ duplex eſt modus pcedendi in ſcīa
nāli.Vnus eſt a cōpoſitis ad pn^a ꝛ cās.Alius eſt a princi
pijs ꝛ cauſis ad ipſa cōpoſita ſeu principiata. In primo
pceſſu pcedimus in notitia ꝯfuſa.in 2° pceſſu pcedim⁹
in notitia diſtīcta.Scḋs pceſſus ꝯtinet duo mēbra. Pri
muꝫ mēbruꝫ eſt pcedere a cauſis vlib⁹:ad cās pticulares.
Aliud mēbrū eſt pcedere a cauſis pticularib⁹ ad ipſa cō-
poſita:ꝛ tot⁹ iſte pceſſus eſt in ordine diſtincte cognoſcē-
di.Ex hoc habet̄ ꝙ q̄ñ Ar.dicit:ꝙ ex vlib⁹ ad ſingula-
ria oportet

ria opꝫ pcedere: ħ hꝫ veritatē in pceſſu diſtincte cogſcēdi ⁊ ħ ꝯſonat itentioni Ar. q itendit tradere notitiā ſciētificaꝝ ⁊ diſtinctā reꝝ nālium: q notitia ſciētifica dꝫ eſſe p cāe: ⁊ cū cāe vl'iores ſint notiores cāis ſingularib⁹ ipoꝝ cōpoſitoꝝ nāliū: i notitia diſtincta icipiēdū eſt a cāis vl'iſſimis: ⁊ pp ħ dixit: ꝙ ex vl'ibus ad ſingularia .i. in ſpēs opꝫ pcedere. ⁋ Sꝫ ꝯ ar. qꝛ Ar. pbat: ꝙ magis vl'e eſt notius pticulari p exēplū de toto integrali: ⁊ de toto qditatiuo: ⁊ p exēplū de puero: ſꝫ certū eſt ꝙ oia iſta ex⁹ pcedūt de not⁹ ꝯfuſa ⁊ indiſtincta. g ex iſtis exēplis pbat ꝙ magis vl'e ē notius notitia ꝯfuſa. ⁋ Ad hoc rīdet: ꝙ totū vl'e icludit duo: icludit rōne toti⁹: ⁊ rōnē vl'itatis. Cōſilr dōum eſt de toto itegrali: ⁊ de toto eēntiali: penes rōnē toti⁹: vnūqdqꝫ iſtoꝝ dr̄ eē ſimplr ⁊ ab'te noti⁹: ſꝫ penes rōnē vl'itatis eēntialitatis: aut itegralitatis: q ſunt rōnes cōcomitātes ipſam totalitatē ſeu rōnē toti⁹: dicim⁹ totum cogſci: vel cōfuſe: vel diſtincte. Rōne vl'itatis dr̄ cogſci diſtincte. rōne itegralitatis: aut eēntialitatis: dicim⁹ ipm cogſci ꝯfuſe: ⁊ ſicut iſte rōnes ꝯcomitātes adueniūt toti a poſteriori ⁊ p accñs: ita dicimus ꝙ ipſi toti accidit ꝙ ſit noti⁹ tali vl' tali notitia. puta ꝯfuſa vl' diſtincta. Probādo āt Ar. ꝙ cū vl'is eſt notior cū pticulari: accipit ꝙ vl'e eſt qōdā totū ⁊ cū pticularis eſt ps: ⁊ totū inqꝫtū totū ab'te ⁊ ſimplr eſt noti⁹ ſua pte. g ex ħ ꝯcludit ꝙ cāe vl'iores dñr eē nobis notiores cāis pticularib⁹: ⁊ ad ħ pbandū: ꝙ totū eſt abſente noti⁹ ſua pte: iducit exēpla de toto itegrali: ⁊ de toto eēntiali: qm̄ qōlꝫ iſtoꝝ ex rōne totalitatis eſt noti⁹ ſuis ptib⁹: ſiue apō ſenſum: ſiue apō itellm: ſꝫ diſſilitudo eſt: qm̄ iſta tota ex rōnib⁹ ꝯcomitātib⁹ totalitatē: ſunt notiora notitia ꝯfuſa: totū aūt vl'e ex rōne ꝯcomitāte: eſt noti⁹ notitia diſtincta. vñ in exēplis apō auctores ſp eſt ꝯſiderare ſile ⁊ diſſile: vt hꝫ Dam. p li° ſuaꝝ ſen. ingd. n. Qō i oibus eſt ſile: idē vtrqꝫ erit. Et Ar. p° poꝝ. Ex⁹ ponimus nō vt ita ſit: ſꝫ vt ſentiant q adiſcunt. ⁋ Alr rīdet ad hoc Lādulphus neapolitan⁹ imitator Scoti. Dicit. n. ꝙ 2x eſt ꝯfuſuꝫ (quēadmodū dcm̄ fuit in corpore qōnis) vnū vl'e. alterū eēntiale. Eſſentiale eſt diſtinguibile i ptes eēntiales. vl'e i ptes ſbtiuas. ⁊ penes vtrāqꝫ diſtinguibilitatē pōt accipi aliqñ noti⁹: ſeu aliqs ꝯceptus ꝯfuſus: qꝛ ꝯceptus ꝯfuſus eſt ille q nō reſoluit in ptes rei ꝯceptibilis: ſicut ꝯcept⁹ diffinitiu⁹ eſt ille q reſoluit in ptes diffinientes. Si capiam⁹ ꝯfuſum eēntiale: qꝫto aliqd eſt min⁹ vl'e: tāto magis ꝯfuſe cogſcit penes diſtinguibilitatēꝫ in ptes eēntiales. Si capiat ꝯfuſuꝫ vl'e: qꝫto aliqd eſt magis vl'e: tāto magis ꝯfuſe cogſcit: ⁊ hoc penes diſtinguibilitatēꝫ in ptes ſubtiuas: qꝛ nunqꝫ tale ꝯfuſum vl'e diſtincte cogſcit: niſi qñ reſoluit i ptes ſubtiuas. Dicit g ꝙ Ar. dicit: ꝙ vtrūqꝫ ꝯfuſum cogſcit a nobis noti⁹ ꝯfuſa. Vñ qñ dicit: ꝙ ex vl'ib⁹ ad ſinglaria ⁊c. accipit magis vl'e: vt eſt qōdā totū diſtinguibile in ptes ſubtiuas: ⁊ vt ſic eſt noti⁹ min⁹ vl'ib⁹. Sed qñ Scotiſte accipiunt ꝙ magis vl'ia ſunt notiora notitia diſtincta: cōparāt magis vl'ia: ⁊ ipſa cōſiderant vt ſunt ptes eēntiales minus vl'ium: ⁊ nō eſt icōueniens: ꝙ idē dicat eſſe prius ⁊ poſteri⁹ cognituꝫ reſpectu eiuſdē in diuerſo genere notitie. ⁋ Si querit qō iſtoꝝ ſ. ꝯfuſum eēntiale vt tale confuſum eſt: ⁊ ꝯfuſum vl'e vt tale ꝯfuſum: eſt prius ⁊ magis notum in gñe notitie ꝯfuſe. ⁋ Rūdet ꝙ ꝯfuſum eſſentiale: pp incluſionē eēntialēꝫ ⁊ actualē partiū ipſaꝝ (qꝛ vl'e) ſolūm ō potētialr includit partes. ⁋ Et ſi dicas. Si magis vl'e minus ꝯfuſe cognoſcitur qꝫ minus vl'e. g vr ꝙ cognoſcat diſtincte accipiendo ipm vt qōdam ꝯfuſum. ⁋ Ad hoc rīdet negādo ꝯñtiam. qm̄ datur latitudo ⁊ gradus in genere cognitionis ꝯfuſe. Nō enim latitudo cognitiōis ꝯfuſe ꝯſiſtit in indiuiſibili. ⁋ Et vlterius eſt aduertendū: ꝙ nō eſt inconueniens penes aliā ⁊ aliā diſtinguibilitatē ipſius ꝯfuſi: reſpectu vnius ⁊ eiuſdē eē magis ⁊ min⁹ notū. Nō ſoluꝫ in diuerſo gñe notitie: ſꝫ ēt in eodē: nō tñ ſm eādē diſtinguibilitatē: ſꝫ penes aliā: ⁊ aliā: vt dictū eſt. Alia eſt. n. diſtinguibilitas in ptes eēntiales. alia i ptes ſubtiuas. Et iſte diſtinguibilitates ſunt alteri⁹ rōnis. Si cōparet magis vl'e ad min⁹ vl'e penes diſtinguibilitatē in ptes eſſentiales: min⁹ ꝯfuſe cogſcit qꝫ min⁹ vl'e. Si penes diſtinguibilitatē in ptes ſubtiuas: magis ꝯfuſe cogſcit penes talē diſtinguibilitatēꝫ magis vl'e qꝫ min⁹ vl'e. ⁋ Per ħ rīdetur ad exm̄ de puero: dicendo ꝙ illa auctitas fac p ꝯnem nr̄a. Auctitas. n. ſonat: ꝙ puer p° cogſcit ſinglare. ſub rōe ſpēi: qꝫ ſinglare vt ſinglare eſt: ita ꝙ ibi nō ē cōpatio magis vl'is ad min⁹ vl'e: ſꝫ eſt cōpatio ſpēi ad ſinglare ⁊ idiuiduum. ⁊ ꝯcedit ꝙ ſpēs p intelligit ab itellu nr̄o ipſi ſinglari ſignato (qcqd ſit de ſingulari vago) ⁊ rō qꝛ itells eo mō itelligit q mouet ab obto: ſꝫ ſingulare inqꝫtum ſingulare nō mouet: qꝛ ſingularitas nō eſt rō mouēdi. mouet aūt ſub rōe ſpēi: ⁊ nāe ſpecifice. g intells nr̄ p⁹us itelligit ſpēm qꝫ ipm ſingulare: ⁊ ħ eſt qō ingt phs: ꝙ puer prius cogſcit hoiēꝫ ſub rōne hoīs. diſtiguēdo ipꝫ a nō hoie: qꝫ cogſcendo hūc hoiēꝫ: diſtiguēdo ipꝫ ab eo qō nō ē ħ hō. Alia rō eſt: qꝛ vl'e itelligit directe ſꝫ nōe: ſeu nā ſpecifica. ſingulare ſignatū reflexe: ⁊ pp ħ dixit Ar. illud qō dañ eſt. ⁋ Ad 2m p°n'te qñ dr̄. Illud dr̄ eſſe p⁹us cognitū ⁊c. Cōcedo maiorē: ſꝫ nego minorē: qꝛ dato ꝙ obm ſenſibile ſit approximatū ſenſui in debita diſtātia: p⁹us obꝫ ſenſibile mouet: vt dictuꝫ eſt ſub rōne nāe ſpecifice: qꝫ ſub rōne gñis: aut alteri⁹ magis vl'is. Et cetera q dicēda ſunt ad ħ argm̄ habent in corpore qōnis. ⁋ Ad vltm̄ qō eſt potiſſimū fundamētū S. Tho. dōm eſt: ꝙ ipſe fuit valde decept⁹: ponēdo magis vl'e p⁹us cognoſci ex ħ fundamēto. ꝙ notitia cōfuſa dicat eē mediū iter purā ignorātiā ⁊ notitiā diſtinctam. ⁋ Pro quo nōn'm ꝙ cognoſci diſtincte (vt hituꝫ eſt pri⁹) pōt eē duob⁹ modis. Vno° qñ aliqd itellr ſic exꝑmitur p nomē. Alio° qñ itellr i ſuo vl'i: ſic qñ itellr hō i vl'i: vñ licꝫ itellectio aialis in ſe dicat eē diſtincta in cōpatiōe ad itellectionē q p ſe terminat ad hoiēꝫ: tñ itellectio aialis vt eſt ipſoꝝ ꝯtētoꝝ in aiali eſt ꝯfuſa: ⁊ nō eſt incōueniens ꝙ aliqō obm per ſe terminās itellectiōēꝫ adequans ipſaꝫ itelligat diſtincte: ſꝫ ꝯtēta i ipo itelligant ꝯfuſe: ſicut cognitio cāe dr̄ eē diſtincta: ſed cognitio eadē vt eſt effect⁹ vtualr ꝯtenti in ipſa cā eſt ꝯfuſa. Et ſic poſſum⁹ diſtinguere de duplici cognitiōe reſpcū cāe. Vna ē actualis: ⁊ eſt illa q p ſe terminat ad cām. Alia eſt vtualis: ⁊ eſt illa eadē que p ſe terminat ad cām: vt ē vtualr effect⁹ ꝯtenti in cā: Ita ꝙ illa q eſt actualis cāe: eſt vtualis effectus. Ex ħ accipit iſta ppō: oē qō cognoſcit ꝯfuſe pōt eē ex altera duaꝝ cāꝝ: aut qꝛ cognoſcit ſicut exꝑmit per nomē: aut qꝛ cognoſcit vtualr in ſuo vl'i vel ſupiori: ⁊ ex ħ cōcedo ꝙ cognitio ꝯfuſa eſt media iter purā ignorātiā ⁊ cognitionēꝫ diſtinctā: ⁊ ꝙ itells in pceſſu cognitionis nālis p⁹us deuenit ad cognitionē ꝯfuſam qꝫ ad cognitionē diſtinctā. Et cū tu arguis p⁹us obꝫ nāle cognoſcit cognitione ꝯfuſa qꝫ diſtincta. g p⁹us cogſcit cognitione vl'i: Tu cōmittis fallaciā ꝯñtis: arguēdo a ppōne hñte duas cās vitatis: ad alterā illarū. Argum̄ eſt ſile: ac ſi qs argueret a diſiunctiua va: ad alterā ptē: Vñ iſta ꝯña eſt bona: hō cognoſcitur ꝯfuſe. ergo cognoſcit: vel ſic exꝑmit p nomē: vel cogſcit in ſuo vl'i. Sꝫ arguēdo: hō cognoſcit ꝯfuſe. g cognoſcit in ſuo vl'i: tu arguis impliāte a diſiunctiua ad alterā ptē. ⁊ eſt ac ſi tu argueres. hō cogſcit vel ſic exꝑmit per nomē: vel in ſuo vl'i. g hō cognoſcit in ſuo vl'i. ꝯña nulla eſt. Dico g ꝙ mediū eēntialr ordinatū ad cognitionē diſtinctā (quēadmodū habitū eſt in corpore qōnis) eſt: qñ obm itelligit ab itellectu nr̄o: ſicut exꝑmit per nomen: ⁊ ꝯcipit in cōceptu ſpēi ſpāliſſime: ⁊ in cōceptu diffiniti. Et ſic patet quid eſt dōm quātū ad iſtam queſtionēꝫ.

⁋ Sciarum vō certiſſime ſunt q maxime prioꝝ ſunt. Tex. plogi. Qō. xi.

VTrum inferiꝰ dicat̃ eẽ pfectiꝰ q̃ȝ ſupiꝰ ⁊ magis cõe vel ecõtra. Et arguit ꝯcurrens ꝙ ſupiꝰ ſit pfectiꝰ q̃ȝ iſeriꝰ. Priꝰ tñ notat ibi: ꝙ nõ cõparat̃ iſerius ad ſupius: vt iſeriꝰ icludit ſupiꝰ: ſȝ vt iſeriꝰ accipit̃ i ſe vt diſtinctũ a ſupiori. Exẽpli grã. Accipiat̃ gradus itellꝰiuꝰ vt diſtinguit̃ ꝯ gradũ ſenſitiuũ. Et qrit̃. Utrũ talis gradus itellectiuꝰ ſit pfectior gradu ſenſitiuo. Et arguit ꝙ gradus ſenſitiuꝰ ſit pfectior gradu itellectiuo. Illud qḋ eſt cõicabiliꝰ eſt pfectiꝰ eo qḋ eſt minus cõicabile: ſȝ ita eſt ꝙ gradus ſenſitiuꝰ ⁊ aialis eſt cõicabilior gradu itellectiuo. ergo eſt pfectior. maior ꝓbat̃. Bonuȝ ideo bonũ: qꝛ cõicabile. ergo q̃ꝫto magis bonũ: tãto magis cõicabile. minor aũt manifeſta eſt de ſe. ¶ 2° ꝓncipalr̃ arguit. q̃ꝫto aliqd eſt magis depẽdẽs: tãto eſt magis impfectũ: ſȝ ita eſt ꝙ gradus itellectiuꝰ ⁊ vlr̃ qḋlibȝ inferiꝰ dr̃ eẽ magis dependens. ergo ⁊c̃. maior eſt manifeſta: qꝛ dependẽtia arguit ipfectionẽ. minor etiã appet: ⁊ ꝓbat̃ ſic. qñ aliqua duo ſic ſe hñt ꝙ (ſi vnũ ſepat̃ a reliq̃) vnũ illoꝝ remanet in eẽ ſm rẽ: aliud remanet in eſſe ſm imaginationẽ: qḋ remanet i eſſe ſm reȝ eſt minꝰ depẽdẽs: q̃ȝ ſit illud qḋ remanet in eſſe ſm imaginatiõeȝ. Sȝ ita ẽ ꝙ ſupiꝰ. ſ. aial ſi ſepat̃ ab itellectiuo: remanet i eſſe ſm rem. ⁊ itellectiuũ ſepatũ a ſenſitiuo remanet in eſſe ſȝ imaginatiõeȝ. ergo ſeqtur ꝓpoſitũ. ꝙ ſenſitiuũ eſt minꝰ depẽdens. ¶ Tertio arguit̃. Illud qḋ ꝓdicat̃ in qd eſt pfectius eo qḋ predicat̃ in quale: ſed gradus ſenſitiuus ꝓdicat̃ in qd. Intellectiuus ꝓdicatur in quale. ergo gradus ſenſitiuus eſt perfectior.

Ad oppoſitũ argr̃. In q̃cũq; gñe eſt ordo eẽntialis in iſtis inferiorib*: illa q̃ ſunt poſteriora via gñatiõis in eodẽ gñe: ſunt ꝓora ſm ſbaȝ ⁊ pfectionẽ: ſȝ gradus itellectiuꝰ hȝ ordineȝ eſſentialem ad gradũ ſenſitiuũ: ⁊ eſt poſterior via gñatiõis. ergo prior ſm ſubam ⁊ pfectiõeȝ. maior eſt Ar. 9. meta. expſſe: ⁊ appet inducẽdo in oibꝰ formis ſubalibꝰ ⁊ accñtalibꝰ. Aia. n. itellectiua: qꝛ poſterior q̃ȝ aia ſenſitiua ẽ pfectior: ⁊ ſenſitiua qꝛ poſterior vegetatiua ẽ pfectior ea ⁊c̃. ¶ Item Ar. 7. politicoꝝ. vult: ꝙ pfectiõis ſit in ſenſitiua in hoie attingere itellectiuaȝ. Ex h ꝯcludit ꝙ qꝛ ſenſitiua impfectior itellectiua attingit ipaȝ itellectiuũ pfectiorẽ: iõ ipſa eſt pfectior. ¶ Ex qbꝰ rñdet̃ ad argumenta. ¶ Nõnm̃ tñ priꝰ: ꝙ iſta poſitio: ꝙ iſeriꝰ dicat̃ eẽ nobiliꝰ poſitiue ſuo ſupiore: eſt Sco. i. 4. ſen. di. 45. q. i. in corpe q̃õnis. ⁊ fundamẽtũ ſuũ eſt: qꝛ q̃dlibȝ iſeriꝰ ⁊ minꝰ vlẽ icludit magis vlẽ vel actualr̃ vel vtualr̃: ⁊ eminẽter. Itaq; diſtinguendo formã itellectiuã a forma ſenſitiua. adhuc forma itellectiua ꝯtinet virtualiter ⁊ eminenter formã ſenſitiuã: ⁊ hoc eſt qḋ dicit Ar. 2° de anima. ꝙ ſenſitiuuȝ continetur in intellectiuo ſicut trigonum in tetragono.

In. q. iſta primo ſoluemus argumẽta. in ꝓn°. Ex quibus patebit determinatio q̃ſtionis. ſecundo ſoluentur quedam obiectiones.

Quantũ ad ꝓm̃. Rñdet̃ ad ꝓm̃ argm̃ ⁊ reduco ꝓ ipſuȝ ꝯ arguẽtẽ. Qḋ ẽ cõicabiliꝰ ẽ pfectiꝰ: ſȝ ita ẽ ꝙ ſba gñica ẽ cõicabilior q̃ȝ ſit eẽnᵃ dina. ergo ſba ẽ nobilior ⁊ pfectior: minor ꝓbat̃: qꝛ ſba gñica cõicat̃ pluribꝰ dñtibꝰ ſpẽ ⁊ nũero: ſȝ eẽntia dina tñ cõicat̃ pluribꝰ differentibꝰ nũero ſuppoſitalr̃. ergo rõ tua nulla ẽ. ¶ Ad formã ergo argꝰ rñdet̃: ꝙ oẽ qḋ eſt magis cõicabile ſine ſui diuiſiõe: ⁊ i maiori vnitate eſt pfectiꝰ: ſȝ nõ ẽ ſic magis vlẽ reſpectu minꝰ vlis: ĩmo eꝯ. ergo ꝓpõ aſſũpta eſt falſa. Uñ duo ꝯcurrũt i vli. ſ. rõ cõicabilitatis: ⁊ rõ diuiſibilitatis. Pria rõ dicit pfectionẽ: ⁊ ad hũc ſenſũ dixit Diony. ꝺ ſũmo bono. Bonũ q̃ꝫto magis bonũ: tãto magis ſuiipſiꝰ diffuſiuũ: ⁊ cõicatiuũ. Et pp h dicimꝰ eẽntiã dinã eſſe pfectiſſimã: qꝛ eſt maxie cõicabilis ſine ſui diuiſione: ⁊ in vnitate ſingularitatis. Alia rõ ꝯcurrẽs i vli eſt diuiſibilitas q̃ arguit ipfectionẽ: qꝛ oẽ diuiſibile expectat aliquã pfectioneȝ a diuidẽtibꝰ: ⁊ eſt põlẽ ad illa. Sic genꝰ hȝ ſuã pfectiõeȝ a dñĩtijs diuidentibꝰ: ⁊ eſt i poᵃ ad ipas. Ex q̃ ſeqt̃: ꝙ (cũ q̃ꝫto aliqd eſt vliꝰ: tãto ſit diuiſibiliꝰ) tale dr̃ eſſe ipfectiꝰ ⁊c̃. ¶ Ad 2m̃ argumentũ rñdet̃. Reducendo priꝰ illḋ ꝯ aduerſariũ: ⁊ aſſumo maioreȝ i q̃ dicebat̃. Quãto aliqd magis ꝺpendet ab alio tãto eſt ipfectiꝰ: tũc addo: ſȝ ita ẽ ꝙ cõpoſitũ ſbale magis ꝺpendet q̃ȝ ptes eſſentiales itriſece: q̃ ſũt mã ⁊ forma. ergo cõpoſitũ eſt magis ipfectũ: q̃ȝ ptes itriſece. ꝯñs falſuȝ. ergo aliq̃ pmiſſaꝝ: ñ minor. ergo maior. Q. āt cõpoſitũ magis ꝺpendeat. ꝓbat̃: qꝛ depẽdet a ſuis cãis itriſecis: ⁊ cãe itrinſece nõ dependent ab ipo. ergo ſeqt̃ ꝓpoᵐ. ¶ Itẽ 2ᵃ iſtã tia ꝯ eãdẽ maiorẽ. pl's depẽdet ſba cõpoſita q̃ȝ accñs aũt ſba cõpoſita ꝺpendet ab efficiẽte a mã ⁊ forma: accñs āt tñ ab efficiẽte ꝺpẽdet. ergo ſba cõpoſita erit ipfectior. ¶ Q. ſi tu dicas: ꝙ accñs depẽdet a ſbto. ¶ Cõtra. depẽdẽtia eſt eẽntialior ipiꝰ ſbe cõpoſite ad ꝓnᵃ itrinᶜᵃ q̃ȝ ſit accñtis ad ſubm̃. Probat̃ h: qꝛ p nullã poᵃᵐ pt ſuba cõpoſita non depẽdere a cãis itriſecis: ſȝ bñ accñs põt p aliq̃ȝ potẽtiaȝ nõ depẽdere a ſbto: qꝛ p dinã poᵃᵐ. ergo ꝺpẽdẽtia ad cãs intriſecas eſt eẽntialior ſube cõpoſite. ¶ Rñdet̃ ergo ad forᵐ argu. q̃ꝫto aliqd pl's ꝺpẽdet ⁊c̃. dico ꝙ iſta ẽ vã ceteris paribꝰ q̃ꝫtũ ad actualitatẽ ⁊ põlitatẽ ꝺpendẽtis: ita ꝙ ſicut aliqd eſt dependẽtiꝰ alio: ita iſta ſint eq̃lia i actualitate: ⁊ põlitate: vl' ꝙ maiorẽ dependẽtiã iſeq̃t̃ maior põlitas: ſȝ vbi illḋ qḋ magis ꝺpendet ſit magis i actu: ſeu actualiꝰ: ⁊ illḋ qḋ minꝰ ꝺpendet ſit minꝰ i actu: ꝓpõ nõ eſt vã. Modo ita eſt i ꝓpoſito: ꝙ lȝ iſeriꝰ pl's dependeat q̃ȝ ſupiꝰ: tñ iſerius eſt magis i actu q̃ȝ ſupiꝰ. ¶ Ex h ꝯfirmat̃ ꝯ nr̃a: qḋcũq; eſt ſimplr̃ põliꝰ ⁊ magis i poᵃ. dr̃ eẽ ipfectiꝰ: ſȝ ſupiꝰ ⁊ vliꝰ vt diſtinctũ ꝯ minꝰ vlẽ eſt põliꝰ reſpcũ minꝰ vlis: qꝛ i põ ad ipȝ: ſicut aia ſſitia ad itellꝫ. ergo ſupiꝰ ẽ ipfectiꝰ. ¶ Ad vltm̃ rñdet̃: cũ tu dicis: qḋ ꝓdicat̃ in qd: eſt pfectiꝰ eo qḋ ꝓdicat̃ i q̃le. Dico ꝙ ꝓdicari i qd põt accipi duobꝰ modis vl' q̃ȝm̃ ad reȝ ꝓdicatã: vl' q̃ȝm̃ ad modũ ꝓdicãdi. Illḋ ꝓdicat̃ i qd q̃ꝫtuȝ ad rẽ ꝓdicatã qḋ idicat q̃ditatẽ ⁊ eẽntiã rei. Illḋ ꝓdicat̃ q̃ꝫtũ ad modũ ꝓdicãdi qḋ ꝓdicat̃ p modũ potẽtialis ⁊ ꝯbibil'. Dr̃ia ꝓdicat̃ i qd q̃ꝫtũ ad rẽ ꝓdicatã. qꝛ idicat q̃ditateȝ ⁊ eẽntiã ſpẽi ꝺ q̃ ꝓdicat̃: nõ tñ ꝓdicat̃ in qd q̃ꝫtũ ad modũ: ſȝ in q̃le. ¶ Pro q̃ notãdũ: ꝙ ſicut eſt i cõpoſito reali: ita i cõpoſito rõnis. i cõpoſito reali qḋ ẽ p ſe vnũ eſt aſſignare aliqd vt poᵃᵐ: ⁊ aliqd vt actũ: qꝛ iſta duo ꝯcurrũt ad oẽ cõpoſitũ. Et ſi poᵃ ẽ pſõe: ⁊ actꝰ pſone: faciũt vnũ cõpoſitũ pſone. ſi p accñe: p accñs. In cõpoſito rõis iſta etiã ꝯcurrũt. vȝ. actꝰ ⁊ poᵃ: ⁊ ita cũ genꝰ ⁊ dr̃ia ꝯſtituãt vnuȝ cõpoſitũ p ſe: dr̃ia nõ pt hẽre rõnẽ poᵉ: qꝛ nõ ẽ idetinata nȝ potẽtial' reſpcũ gñis. ergo ñ potit ꝓdicari p modũ poᵉ: ſȝ ꝓdicabit̃ p modũ actꝰ. Actꝰ āt forã: ⁊ q̃litas (loquẽdo ꝺ q̃litate eẽntiali ⁊ trãſcẽdẽti) ſũt idẽ apḋ Ar. ergo cũ dr̃ia ſumat̃ a q̃litate ⁊ a forã trãſcẽdẽti: ꝓdicabit̃ p modũ q̃lis. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝙ actꝰ q̃dã ẽ aduẽniẽs poᵉ ꝯſtituẽs vnũ pſone cũ poᵃ: q̃dã actꝰ aduẽniẽs poᵉ ꝯſtituẽs vnũ p accñs ⁊ ſȝ qd cũ poᵃ: ſicut accñs aduẽniẽs ſbe. Dr̃ia eẽntialis nõ ſumit̃ ab actu ꝯſtituẽte vnũ ſȝ qd: ſȝ ab actu ꝯſtituẽte vnũ pſõe: ⁊ eẽntialr̃. ⁊ h ẽ qḋ dr̃: ꝙ dr̃ia ꝓdicat̃ i q̃le eẽntiale: qꝛ ſumit̃ ab actu ⁊ a q̃litate eẽntiali. Uñ ergo dr̃ illḋ qḋ ꝓdicat̃ i qd ẽ pfectiꝰ eo qḋ nõ ꝓdicat̃ in qd. ſi tu intelligis de ꝓdicari in qd rõne rei de q̃ ꝓdicat̃: ꝯcedo tibi iſtã. Si intelligis ⁊ rõne rei: ⁊ rõne modi ꝓdicãdi. nego tibi iſtã qꝛ qḋ ꝓdicat̃ i qd q̃ꝫtũ ad rem: ⁊ q̃ꝫtũ ad modũ: ꝓdicat̃ p modũ poᵉ: ⁊ per modũ ꝯbibilis: qḋ predicat̃ in qd q̃ꝫtũ ad rem ꝓdicatam predicat̃ p modũ actꝰ ⁊ qḋ ꝓdicat̃ illomõ eſt pfectius ⁊c̃.

Ex his q̃ dcã ſũt appet rñſio ad q̃ſdã obõnes qbꝰ ꝓbat̃: ꝙ ds nõ ſit ens pfectiſſime. Tũ qꝛ daret̃ aliqḋ vnũ qḋ eẽt cõicabiliꝰ deo. Tũ qꝛ ds magis depẽderet q̃ȝ illḋ ſupiꝰ ⁊ cõe. ſub q̃ ds ꝯtinet̃. ¶ Rñdeo negãdo q̃libȝ ꝯñtiã. Nã eſto ꝙ det̃ aliqd cõiꝰ deo: qḋ ſit cõicabiliꝰ: illḋ tñ eſt iperfectiꝰ: ꝓpea qꝛ cõicat̃ i ſui diuiſione: ⁊ in minori vnitate: q̃ȝ ds cõicat̃. ergo ſequit̃ ꝙ tale ẽ ipfectiꝰ: vt dictum eſt

dictū eſt ſupi⁹. Siľr 2ᵃᵐ ꝯñtiā .ſ. ꝙ de⁹ magis depēderet: nego: qꝛ depēdētia ſp̄ ē ad aliqd pri⁹ ſʒ rē ꝛ i ēē: cū āt i re ꝛ in eſſe nihil dicaꝶ eē pri⁹ deo: ḡ repugnat deo ſimpľr depēdere. Uñ ſi eſt aliq̄ ꝓoritas entis ad ipm̄ deū: iſta ꝓoritas eſt tm̄ p actū itell'ꝰ abſtrahētis ꝛ p̄dicātis: ꝛ ḡ ad tale pri⁹ nulla pōt eē depēdētia dei. ¶ Sʒ arguebaꝶ poſtmodū. ſi eñ eēt veꝝ ꝙ cōi⁹ ꝛ vľi⁹ dicaꝶ eē pfecti⁹ pmiſſiue: ſequereꝶ ꝙ dareꝶ aliqd pfecti⁹ deo. ¶ R̄ñdetur negando ꝯñtiā. Dicim⁹ eñ ſupi⁹ eē pfecti⁹ pmiſſiue vbi tale cōpaꝶ ad iferi⁹ qḋ nō ꝯtinet in ſe v̄tualr̄ ꝛ eminent̄ oēm pfectionē ſupioris cū āt d̄s ꝯtineat eſſentialr̄ vel eminent̄ vnū q̄dq̄ʒ ens: nō pōt dici ꝙ deꝶ aliqd pfecti⁹ pmiſſiue. Uñ infinito nulla pōt fieri additio: qꝛ tale ifinitū ꝯtinet oē ens: vel eēntialr̄ vel eminēter. Et ēt ſi d̄reꝶ: ꝙ deo dareꝶ aliqd pfectius extēſiue: ſʒ nō itēſiue: nō eēt icōueniens. pfectius extēſiue eſt illud cui⁹ eē reperiꝶ i plib⁹ vel realr̄: vel formaliter. nō ens ſic repiꝶ in plib⁹ q̄ʒ de⁹: ḡ vt ſic videreꝶ eē pfectius extenſiue: ſʒ tale pfecti⁹ extēſiue nō includit de ſe aliquā actualitatē intenſiue. De⁹ aūt oēm actualitatē includit quātū poſſibile eſt oēm taleʒ actualitatem includi in aliquo vno: ḡ de⁹ eſt ens pfectiſſimū intenſiue quare ꝛc̄.

¶ De veritate quidem theoria ſic quidem difficilis. ꝛ infra.

¶ Quare ſi ſic videtur habere vt puerbialiter dicimus in foribus quis derelinquit. Tex. cō. j. Queſtio. j.

VTrum ꝓma ꝓn⁹ cōplexa ſint p ſe nota aut depēdeāt a ſēſu. ¶ Et arguiꝶ multiplr̄ ꝙ ſic. p̄ ꝓſupponēdo ꝙ q̄cūq̄ʒ ſba nō ē ens in tpe opatio ipſi⁹ nō meſuraꝶ tpe ꝛ ſi tpe mēſuraꝶ: nec̄io depēdet ab aliquo exñte in tpe. Iſto ſtāte arguiꝶ. ꝓpōnes ꝛ ſilli ſunt opatiōes aie q̄ ſiūt in tpe. ḡ depēdent ab aliquo qḋ tpe mēſuraꝶ. Sʒ ita eſt ꝙ itell'ꝰ ꝛ aia itellectiua nō mēſuranꝶ tpe. Sʒ ꝓcīe aia ſenſitiua aut opatio ei⁹. ḡ ꝓpōnes ꝛ ſilli eēntialr̄ depēdent ab aia ſenſitiua ꝛ a cognitōe ipſi⁹. minor ꝓbaꝶ dupľr. p̄ qꝛ ſeq̄reꝶ ꝙ aia ſepata opareꝶ in tpe. ꝯñs eſt falſuʒ. 2° eadē mior ꝓbaꝶ ſic. Qḋ eſt ens i tpe ſubiacet motui: ſʒ aia itellectiua nō pōt ſbiacere motui cū ſit idiuiſibilis: ꝛ idiuiſibile nō p̄t moueri: ex. 6. phi. ḡ relinq̄ꝶ ꝙ aia itellⁱua nō ſubiacet motui neq̄ʒ tpi. ¶ Qʒ ſi dicas indiuiſibile eē p ſe mobile. ¶ Cōtra: qꝛ ſʒ aduerſarios idiuiſibile ſi moueꝶ: hʒ ſucceſſionē ꝛ diuiſionē mot⁹ nō ex p̄te ſui: ſʒ ex p̄te magnitudīs ſup quā ſit mot⁹. ḡ a ſilli ſi ꝓpōnes ꝛ ſilli ſiant i tpe diſibil: h̄ erit virtute ſenſus ꝛ alic⁹ qḋ ſubiacet motui ꝛ tpi. ¶ 2° ꝓncipalr̄ arguiꝶ. qñ ꝯcurrūt ad aliq̄ʒ vnā actionē agēs vľe ꝛ p̄ticulare: nō pōt agēs vľe in actionē: niſi ꝯcurrēte p̄ticulari: ſʒ ita eſt ꝙ itell'ꝰ eſt agēs vľe reſpectu ꝓpōnū: ſiue ſit intell'ꝰ poſ'ꝰ ſiue agēs. ḡ nō poterit talis itell'ꝰ formare ꝓpōnes niſi ꝯcurrēte aliq̄ agente p̄ticulari: ſʒ tale agens p̄ticulare eſt ipm̄ fanᵐᵃ. ḡ actio ꝛ formatio ꝓpōnuʒ ꝛ ſilloꝝ nec̄io dependebit a fanᵉ. ¶ 3° principalr̄ argr̄. ꝓſupponendo. ꝙ lʒ in p̄ actu cōpoſitiuo intellectus itelligat ipm̄ ꝓpōneʒ formatā ab ipſo itellectu: nō tm̄ itelligit ipam cōpōnē in ſe: aut cōpl'ōnē ꝓpōnis in ſe i p̄ actu recto: ſʒ ſolūmōi 2° actu ꝛ in actu reflexo. iſto ſtāte argr̄ ſic. Intell'ꝰ in p̄ actu qñ intell'it iſtā ꝓpōnem. exēpli grā. hō eſt aial. q̄ro ad qḋ terminaꝶ iſta itellec°. Nō eſt dōm ꝙ termineꝶ iſta itellec° ad cōpōnē ſeu ad cōpl'ōnē ꝓpōnis in ſe. ex p̄miſſo. ḡ terminabiꝶ ad terminos ſimplices ipſius ꝓpōnis: ita ꝙ in p̄ actu cū itelligo hoieʒ eē aial: itelligo hoieʒ: itelligo aial ꝛ vnionē iſtoꝝ. Sʒ no⁹ terminoꝝ ſimpliciū d̄pēdet a ſēſu: ꝛ a cognitione ſenſitiua p aduerſarios. ḡ nō poterit itellectus itell'ire aliq̄ʒ ꝓpōnē: niſi p depēdētiā ad ſenſū. ¶ 4°. ꝓn' ꝛ vlt° argr̄. Si eēt veꝝ ꝙ itell'ꝰ i cog̃ſcēdo ꝓn⁹ cōplexa nō depēderet a ſenſu ſeq̄reꝶ ꝙ leſo organo fanᵉ itell'ꝰ poſſet itell'ire ipa ꝓn⁹ ꝛ formare ꝓpōnes ꝓmas ꝛ imediatas. ꝯñs ꝓbaꝶ: qꝛ p̄ter h̄itis terminis i itell'u: itell'ꝰ p̄t cōponere ipſos terminos adinuicē: ꝛ formare ipa ꝓn⁹ ſine q̄cūq̄ʒ depēdētia a ſenſu. Sʒ i caſu poſito termini p̄nt h̄ri i itellectu p ſpecies intelligibiles. ḡ intell'ꝰ in iſto caſu poterit cōponere ꝛ formare propoſitiones: ꝛ ex ꝯſequēti intelligere veritatem iſtarum propoſitionum.

Ad oppoſituʒ ē phs p̄ poſte. ꝓncipia cog̃ſcim⁹ inq̄ʒᵐ terminos cog̃ſcim⁹. ḡ no⁹ cōplexa ꝓnᵒʳ eēntialr̄ nō depēdet niſi a terminis: ꝛ a no⁹ termioꝝ intellectiua. ¶ Itē argr̄. 6. ethi. diſtinguit Ar̄. itell'm qui eſt h̄itus ꝓnᵒʳ a ſcia: qꝛ itell'ꝰ eſt h̄itus euidens ex ſe .i. hʒ euidentiā nō mēdicatā aliūde q̄ʒ ex ſe. Scia āt eſt ex alijs. h̄ eſt hʒ euidētiā acceptā a ꝓncipijs cognitis in itellectu.

In iſta. q. ſunt. 4. arti. In p̄ dicā. q̄liter cognitio itellectiua dependet a ſenſitiua cognitiōe. In 2° ponā ꝯūē ꝓ qōe. In 3° mouebo dubia ꝯ 2ᵐ artᵐ ꝛ ſoluā. 4° ꝛ vlt° r̄ndebo ad argumēta in pede. q.

Circa p̄ᵐ p̄tē nōnᵐ ꝙ 2ʳ ē itellⁱᵒ icōplexa. q̄dā h̄ꝛ p p̄ᵐ opationē de obto. q̄dā h̄ꝛ p abſtractiōeʒ ab obto p̄ mouēte itellec°. p̄° ſūpra appellaꝶ p̄ᵃ itellec°. 2°° appellaꝶ 2ᵃ. ¶ Loquēdo de p̄ᵃ itellectiōe: ponīꝶ iſta ꝯ. ꝙ ōis talis itellec° eēnʳ depēdet a fanᶜᵉ. ꝛ ab actu fātaſiādi. Iſta ꝯ p̄ʒ de mēte phi. 3. de aia. ſpeculamur inq̄t ipe qḋ qḋ eſt i fātaſmatib⁹. Et iteꝝ ibi. Neceē ē itell'nte fanᵗᵃ ſpeculari. Et a ibi ēt i eod 3°. t. c. 30. Neq̄ʒ ſine fātaſmate itelligit aia. ꝓbaꝶ ēt rōne. Illa opō eēntialr̄ d̄pēdet ab aliq̄: ſine q̄ nō p̄t eēntialr̄ cāri. Sʒ p̄ᵃ opō nō p̄t eē i itell'u: nʒ cāri ſine fantaſmate. ḡ eēntialr̄ d̄pēdet ab ipo fātaſmate. ¶ Sʒ ſi loq̄mur d̄ 2ᵃ itellectiōe: dico taleʒ ꝯñē. ꝙ lʒ illa 2ᵃ itellec°. h̄eat ordinē eēntialē ad fanᵐᵃ. ſeu ad actū fātaſiādi: nō tñ eēntialr̄ d̄pēdet a fātaſmate. Neq̄ʒ ē icōueniēs ꝙ ſit ordo eēntialʳ iter aliq̄ (q ē ſimplr̄ necīᵒ) ſine depēdētia eēntiali: qꝛ vt hʒ Sco. i de p̄ ꝓn° ē ordo eēntialis iter hoieʒ ꝛ aſinū: ꝛ tñ h̄ nlľa ē d̄pēdētia eēntialis. Depēdētia eēntialis ſp̄ ē ad p̄° i aliq̄ gn̄e cāe. Sʒ certū ē ꝙ fantaſma nō ſp̄ cāt iſtā 2ᵃᵐ itellectiōeʒ: neq̄ʒ ē cā i aliq̄ gn̄e cāe reſpectu ꝓncipij imediati iſti° 2ᵉ itellectiōis. ḡ 2ᵃ itellec° nō depēdet eēntialr̄ a fātaſmate. Et pp h̄ dixit aui. ꝙ fātaſma eſt vehiculū ſp̄ꝝ itelligibiliū ad itell'm q̄b⁹ h̄itis: intell'ꝰ nō curat ā̄plius de fātaſmate: imo fātaſma eſt poñ⁹ ſibi īn on⁹. Sic exēplificat de iumēto. iumētū. n. ē nec̄iū hoi i itinere: ſʒ qñ p̄uenit ad terminū: ē ſibi i on⁹. Cōcludit tñ d̄ mēte Ar̄. ꝙ ſp̄ eſt ordo eēntialis itellectiōis ad ipʒ fantaſma: ſeu ad v̄tutē fātaſticā: ꝛ pp h̄ d̄: ꝙ itell'ꝰ in q̄libʒ itellectiōe regulr̄ ꝯuertiꝶ ad fātaſma: q̄ ꝯuerſio pōt itell'i duob⁹ mōis: vel ꝙ ſit ꝯformis opō circa idē obʒ vtriuſq̄ʒ virtutis itell'iue ꝛ fanᶜᵉ. ꝛ ſic ē veꝝ ꝙ iſta ꝯuerſio ſit i q̄libʒ intellectiōe: qꝛ q̄cūq̄ʒ itell'ꝰ itell'it aliqd vľe fātaſia fātaſiaꝶ circa ſinʳᵉ illi⁹ vľis. Uñ iſta ꝯformis opō eſt iter potētias ſubordinatas: qꝛ poᵃ ſupior non p̄t pfecte opari: ſeu h̄ꝛ pfcāʒ opōnē: niſi pō iferior q̄ p̄t opari circa idē opeꝶ. Sic p̄ʒ ſēſu cōi ꝛ d̄ ſēſu exteriori. Uel iſta ꝯuerſio ad fātaſmata p̄t itell'i ꝯuerſio paſſiui ad actiuū: ꝛ tē iſta ꝯuerſio ē i pō i p̄ᵃ itellectione: qꝛ itell'ꝰ poſ'ꝰ nō itell'it niſi p receptioneʒ ſp̄ēi itell'ibil' a fātaſmate. Ita ꝙ nō tm̄ in p̄ᵃ itellectiōe eſt ꝯuerſio ex ꝯformitate opōnis: veꝝ ēt qꝛ itell'ꝰ agēs nō abſtrahit ſp̄ēm a fātaſmate: niſi fanᵒ fātaſiāte. p̄t ꝛ itell'i iſta ꝯuerſio itell'ꝰ ad fantaſma: ſicͭ paſſiui ad actiuū: nō qḋ ꝙ tali paſſiuū r̄cipiat formā ab actiuo: ſʒ aliquā pfectionē i forᵃ: ꝛ ita itell'ꝰ poſ'ꝰ a fātaſmate recipit itēñōeʒ ſp̄ēi itell'ibilis. Ex qb⁹ oib⁹ ſeq̄ꝶ: ꝙ iſta ꝯuerſio nō ē ad fātaſma: ſicͭ ad ꝓpuʒ obʒ itell'ꝰ: nʒ ad rep̄ntatiuū ipi⁹ obti: nʒ ad illō a q̄ ſp̄ recipiat ſp̄ēm intelligibileʒ aut actū itell'ndi. Sʒ iſta ꝯuerſio nō eſt niſi ꝯformitas opōis: qꝛ qḋcūq̄ʒ itell'ꝰ itelligit: circa idē fanᵃ fātaſiaꝶ: vel circa aliqd ad qḋ obm itellectum hʒ habitudinem. ¶ Ex h̄ argr̄ ſic. Illa intellectio

nõ depẽdet eẽtialr a fantaſmate: reſpectu cuiꝰ ipſm fantaſma nõ eſt pñm aut cã ipſiꝰ: ſ3 reſpcũ 1e intellectiõis fantaſma nõ eſt pñm aut cã: ſ3 ſolũ ſpẽs intelligibil' cã ꝑ pᵃᵐ immutationẽ itell'ꝰ. ğ a fanᶜ nõ dpẽdet eẽntialr 2ᵃ itellecꝰ.

Quantum ad 2ᵐ qd̃ h3 videri in iſta q̃ōne pono talē ↄ̃nē. ſ. ꝙ notitia cõplexa pñꝑ nõ dependet a notitia ſenſitiua ⁊ experimẽtali: per quaꝫ appꝛehẽdant extrema eẽ ↄiuncta in re: ⁊ i effectu. ¶ Iſta ↄcℓo ꝓbaꝶ pſupponẽdo tria. pᵐ ꝙ ↄformitas pdicati ad ſbm ipſiꝰ pncipij: ⁊ cuiuſcũq3 ꝓpōnis eſt v̄itas pncipij: ſ3 h3 declarari in. 6. meta. qñ eni pdicatũ ẽ ↄforme ſbto: cõplexio eſt v̄a. qñ aũt eſt difformis: cõplexio eſt falſa. ¶ 2° pſupponiꝶ: ꝙ cã necĩa ⁊ pxĩa iſtiꝰ ↄformitatis in pnᵒ cõplexo eſt cõpoſitio terminoꝝ i itellu: ⁊ appꝛehẽſio ipſoꝝ: qꝛ ſic ipoſſe eſt eẽ albedinẽ ⁊ albedinẽ h. quin ſiſr iſta inſurgat ↄformitas vel difformitas: ita impoſſe eſt extrema pncipij eẽ in itellu: ⁊ eẽ cõpoſita ad iuicẽ: qn iſurgat ↄformitas totiꝰ cõplexiõis ad terminos. ¶ Premittitur 3° ꝙ euidẽtia pncipij cõplexi tñ depẽdet a terminis: vt p3 ꝑ Ar. pᵒ poſte. ⁊ 6. ethi. In hoc diſtiguit euidẽtia pncipij ab euidẽtia ↄ̃nis: qꝛ euidẽtia ↄ̃nis h3 cãm extrinſecã a q̃ eẽntialr depẽdet. Sed euidẽtia pncipij depẽdet tm̃ a cã intrinſeca q̃ cã intrinſeca ſunt termini ꝑcepti ab intellectu: ⁊ cõpoſiti ad ſinuicẽ: h ẽ qd̃ ingt Linco. j. poſte. ꝙ ꝓpoſitio per ſe nota eſt illa que nõ habet cãm cõpartiapem ⁊ extraneam: ſed bene intraneam.

His premiſſis probaꝶ cõcluſio ſic. Poſita cã neceſſaria alicuius effectꝰ de necĩtate ſeqtur effectus (ſi illa cã eſt totalis ⁊ ſufficiẽs) ſ3 ita eſt ꝙ cã neceſſaria ⁊ totalis ſufficiẽs (reſpectu veritatis pꝛincipij ⁊ euidẽtie ipſius) eſt appꝛehẽſio terminoꝝ ſimpliciũ: ⁊ cõpõ ipſoꝝ in itellectu. ğ iſtis poſitis in itellectu: de neceſſitate ſequiꝶ v̄itas pncipij: ⁊ euidẽtia ipſius. ⁊ h circũſcripto q̃cũq3 alio. ğ circũſcripto hoc ꝙ extrema pꝛincipij appꝛhẽdant eẽ vnita in re ꝑ ſenſum: nõ minꝰ intellectꝰ ꝑcipiet v̄itatẽ pncipij: ⁊ ẽt euidẽter cogſcet ipm. Et tũc vltra. illud nõ depẽdet eẽntialr ab aliquo: quo circũſcripto nihil minus illud h3 eẽ: ğ (ſi circũſcripta ꝑceptione in ſenſu ↄiũctiõis extremoꝝ in re veritas pncipij poſſit eẽ euidẽs itellectui) ſeqtur ꝙ talis v̄itas nõ depẽdet ab aliq̃ cognitione in ſenſu. ¶ Scđo argr. Si n. eẽt verũ ꝙ ſtãte ꝑceptiõe extremoꝝ pncipij in itellectu ⁊ cõpoſitione ipſoꝝ nõ imediate ipm pñm euidenter cognoſcaꝶ ab itellectu: ſeqtur ꝙ erũt in itellcũ due notitie v̄tualiter repugnãtes. Cõſequẽs eſt falſum: qm̃ ſicut due notitie formalr repugnãtes. vel (vt cõiter dicam) duo oppoſita formalr repugnãtia nõ pñt eẽ in eodẽ ſbto: neq3 duo oppoſita virtualr: qꝛ ſicut albũ ſimplr ⁊ nigrũ ſimplr: non ſtant ſil' in eodẽ: ita albu3 ⁊ illud qd̃ eſt cã necĩa ⁊ ſimplr nigri nõ ſtant ſil: qꝛ iſta duo v̄tualr repugnãt. ↄ̃ña ꝓbaꝶ. Et accipiamus h pñm. Omne totũ eſt maiꝰ ſua pte. cã totalis ⁊ necĩa notitie v̄itatis totiꝰ cõplonis eſt notitia totius ⁊ ptis ⁊ cõpõ ipſoꝝ. Aut eni poſita notitia iſtoꝝ terminoꝝ ⁊ cõpõne ipſoꝝ in itellectu: habeꝶ notitia: ꝙ h cõplexio eſt v̄a. Aut nõ. Si dicas ꝙ ſic. habeo ꝓpoᵐ: qꝛ iſtis poſitis qbuſcũq3 alijs circũſcriptis iſurgit in itellectu notitia iſtius pncipij: ⁊ v̄itatis eiꝰ. Si aũt dicas: ꝙ nõ iſurgit notitia v̄itatis pncipij in itellectu. ğ cũ notitia totius ⁊ ptis ⁊ cõpõne iſtoꝝ: poterit ſtare opinio ꝙ cõpõ iſtius pꝛincipij eſt falſa. Sed iſta opinio v̄tualr repugnat notitie totius ⁊ ptis: ⁊ cõpõni ipſoꝝ: qꝛ h duo icludũt (ut cã necĩa) v̄itatẽ totiꝰ pncipij ⁊ euidẽtiã eius: ⁊ ita ſunt cã neceſſaria notitie oppoſite iſti opioni quaꝫ hẽo: ꝙ h cõplo eſt falſa. ğ ſtabũt i itellcũ due notitie v̄tualr repugnãtes: qꝛ notitia totius ⁊ ptis cũ cõpõne iſtoꝝ terminoꝝ q̃ ẽ cã necĩa oppoſite notitie ipſi opioni. ğ ſic illa notitia oppoſita opioni: formalr repugnat ipſi opioni: ita qcqd eſt cã necĩa ipſiꝰ dꝫ v̄tualr repugnare tali opioni. ¶ 3° argr. Illa notitia q̃ eſt certiſſima notitia nõ depẽdet ab aliq̃ notitia ipfectioꝛ: ſ3 notitia itellectiua maxᵉ pncipij dꝫ eẽ certiſſima notiᵃ: ⁊ certioꝛ q̃cũq3 cognitiõe ſenſitiua. ğ notitia iſtiꝰ pncipij nõ depẽdebit eẽntialr ab aliq̃ notiᵃ ſenſitiua: maioꝛ ẽ mãifeſta. minoꝛ ãt ꝓbaꝶ. Tũ pᵒ qꝛ illa notitia ẽ certioꝛ q̃ iudicat de alia q̃lis ipſa ſit: h ẽ notiᵃ itellectiua maxĩe pncipioꝝ. Tũ 2° qꝛ illa cognitio eſt certioꝛ ꝑ quã v̄eꝝ diſcerniꝶ a v̄iſili: ſ3 ꝑ itellcũ ⁊ nõ ꝑ ſenſu3 verũ diſcerniꝶ a v̄iſili: qꝛ ſenſus q̃nq3 vtiꝶ ſpẽ ꝑ re. nõ itellectꝰ. ğ cognitio itellectiua eſt certioꝛ ſenſitiua. Tu3 3° qꝛ illa notitia ẽ certioꝛ ꝑ quã v̄itas obꝫi ꝑcipiꝶ: ſ3 veritas rei nõ ꝑcipiꝶ a ſenſu: ſ3 ab itellcũ. ğ notitia itell'is dꝫ eẽ certioꝛ. minoꝛ ꝑ ſiliꝶ ꝓbaꝶ: qꝛ v̄itas rei nõ itellir niſi ꝑ actu3 reflexũ: ⁊ ꝑ poᵃᵐ reflectẽtẽ ſe ſup obm cognitũ ⁊ cõpantẽ ip3 ad actũ ꝓpꝛiũ in q̃ꝫtũ ſil'e vel diſſil'e. cũ v̄itas obꝫi nõ ſit niſi ↄformitas rei cognite ad actũ cognoſcitiuũ. nulla ãt poᵃ põt reflectere ſe ſup obm aut ſup actũ cognoſcitiuũ niſi itellectꝰ: ğ ſeqtur ꝓpoſitũ. ſ. ꝙ cognitio itellectiua ẽ certioꝛ cognitiõe ſenſitiua. Eadẽ minoꝛ p3 ꝑ btm Anſ. liᵒ. d v̄itate dicẽtẽ. Veritas ẽ rectiᵗᵒ ſola mẽte ꝑceptibil'.

Quãtum ad 3ᵐ artiᵐ ꝓ ↄ̃ 2ᵃᵐ ↄ̃nẽ pꝛimi articuli argr dupſr. pᵒ ꝑ ꝗ ordo eſt eẽntialis intellectionis ad aliquã opationem in ſenſu: aut iſte ordo eſt pꝛioꝛis ad poſteriꝰ: aut poſterioꝛis ad pꝛius. Si pꝛioꝛis ad poſterius: vꝶ ꝙ itellectio põt eẽ ſine opatione in ſenſu. Si poſterioꝛis ad pꝛius: ğ eſt depẽdẽtia eẽntialis. ¶ Rñdeo ꝙ eſt ordo eẽntialis pꝛioꝛis ad poſteriꝰ: ⁊ dico ꝙ nõ repugnat itellectiõi: nec ex pte ſui: nec ex pte obꝫi eẽ ſine opatione in ſenſu: ſ3 ſi nõ põt ſine tali opatione: h eſt in q̃ꝫtũ cõnectiꝶ ſenſui: ⁊ potẽtia opatiua circa aliqd̃ vnũ obm non ꝑfecte opatur (quẽadmodu3 dictũ eſt) niſi poᵃ iferioꝛ ſubordinata opereꝶ circa illud: ſi põt operari. Ex quo ſeqtur ꝙ ex nã itellectꝰ ⁊ ex nã itellectionis non repugnat ipſi itellectioni ſepari a ſenſu. Pꝛioꝛitas autẽ nãe eſt ex per ſe ratione ↄditiua rei: ⁊ non eſt ex aliquo annexo cui aliquo modo per accñs ↄiũgiꝶ. ¶ 2ᵉ ↄ̃ idem inſtat: certũ eſt ꝙ obm reſpcũ itellectionis eſt mouẽs non motũ: ⁊ itellectꝰ eſt mouẽs motũ: ſ3 mouẽs motũ depẽdet a mouẽte non moto. ğ vꝶ ꝙ itell's in cauſãdo itellectionẽ dependeat ab obꝫo qd̃ reluceꝶ in fantaſmate. ¶ Ad h rñdeꝶ q̃ꝫ duplex eſt actꝰ itell'is. vnus eſt actus pꝛimus: q eſt ſpẽs intelligibilis. alius eſt actꝰ ſcđs qui eſt ipſa actualis itellectio. obm ↄcurrit ad vtrũq3 actũ cũ itellcũ agente aut poſſibili: ſ3 in neutra iſtarũ motionũ reſpectu actꝰ pꝛimi aut ſcđi itell's moueꝶ ab obꝫo: ſed ſolũ itellectus cũ obꝫo cõcurrit reſpectu vtriuſq3 motionis: tanq̃ꝫ due cãe ptiales ↄſtituẽtes vnã totalẽ: in qua cã totali itell's eſt cã pꝛincipalioꝛ ⁊ ꝑfectioꝛ: ⁊ nullo mõ motꝰ neq3 aliqd recipiens ab altero ptiali pñᵒ: qd̃ eſt ipm obm pñs in fantaſmate: vel in ſpecie itelligibili: ⁊ ita in agẽdo itell's nullo modo dependet eẽnᵗ ab ipſo fanᶜ neq3 a ſpecie itelligibili: q̃ꝫuiſcũq3 qd̃libet iſtoꝝ neceſſario cõcurrat. ¶ Et per h rñdeꝶ ad argᵐ ꝙ itellectus reſpectu itellectionis eſt mouens motũ pꝛioꝛi motione: que eſt ad ſpẽm itelligibile3. Ita ꝙ qñ dꝫ itell's eſt mouens motꝰ: eſt cõparatio duaꝝ motionũ ꝓueniẽtiũ ab eodẽ pñᵒ ordine quodã: ſ3 nõ eſt cõparatio pꝛincipij partialis ad alteraꝫ pꝛincipiũ ptiale.

¶ Cõtra ↄ̃nem 2ᵉ arti. argr. Sicut ſe hñt pñᵃ ad ↄ̃nes: ſic ſe hñt extrema ad pñᵃ. S3 pñᵃ ſic ſe hñt reſpectu ↄ̃nũ: ꝙ ipſa ſunt notioꝛa ↄcluſione. ğ ſic ſe habebũt extrema reſpectu pꝛincipij: ꝙ erũt notioꝛa ipſo pncipio. Sed extrema ⁊ termini ſimplices nõ cognoſcunꝶ niſi per ſenſum. ergo cognitio ſenſitiua erit certioꝛ ⁊ euidẽtioꝛ notitia intellectiua terminoꝝ pꝛincipij. ¶ Reſpondeo ad hoc premittendo ꝙ l3 intellectus in acqſitione ſpẽꝝ intelligibilis depẽdeat a ſenſu: vt dixi in pꝛima ↄcℓone pꝛimi articu. huius. q. nõ tñ dependet quo ad vſu3 ipſius: vt p3 in 2ᵃ cõcluſione eiuſdẽ arti. põt enĩ itell's vti ſpẽ intelligibili pꝛius

habita per

habita p ſenſum ad itelligēdū q̄dcūq̄ʒ obm icluſuʒ i ſpē (q̄cq̄d ſit de ſenſu) ⁊ opatiōe i ſenſu ⁊ ita pōt itell's abſtrahere oēm ↄceptū icluſuʒ in ꝓ obto repñtato p ſpēʒ: ⁊ ipʒ cōponere cū alio: ⁊ ſic cōponere ⁊ diuidere virtute ꝓpria dato ēt (p ipoſſe vel ſm q̄ imaginanť theolo.) q̄ in aīa ſeparata nulla eēt opatio in ſenſu: tūc i iſta abſtractione ⁊ cōpōne nō depēdet itell's a ſenſu niſi occaſiōalr: ⁊ remote. Dico tn̄ q̄ (q: itell's ↄnectiť ſenſui) nulla ē opatio i itellectu quā nō comitetť aliq̄ in ſenſu: ⁊ ſic ē ordo eſſentialis cognitiōis itell'ue ad aliquā cognitionē ſenſu: lʒ non ſit depēdētia eēntialr tā q̄ʒ a cā prima ipſi': loquēdo de itellectiōe q̄ ſit p abſtractionē poſt primū cognitū: ⁊ p cōpōnē ⁊ diuiſionē: vt pʒ in ꝓalle. 2ª ↄne. q̄ aūt aliqd̄ paſſuʒ depēdeat ab agēte eēntialr q̄ʒm ad acq̄ſitionē forme: ⁊ nō q̄ʒm ad vſuʒ: declaratť in exēplo: mā diſpoſita p form a ſubali ignis dependet eēntialr q̄ ad acq̄ſitionē forme ſubalis ignis ab igne gnānte: ⁊ tn̄ nō depēdet eſſentialr q̄ ad calefacere. pōt. n. ſuppoſitū hñs formā ſubalē ignis calefacere deſtructo igne gnānte. Sic dōm eſt de itell'u in acq̄ſitione ſpēi itelligibilis. Ex his oib' rñdeť. ad formā: cum tu dicis. Sicut ſe hñt pñª ad ↄnes. ita extrema ad principia: ↄcedo iſtā. Sʒ cū tu dicis: extrema ſunt notiora principijs: trāſeat iſta: lʒ extrema cognoſcunť tm̄ per ſenſum. Dico q̄ extrema principioꝝ vt abſtracta a ſenſibilibus: ⁊ vt cōpoſita: nō depēdēt a ſenſib' niſi occaſionalr: q: abſtractio ⁊ cōpoſitio ipſoꝝ terminoꝝ ꝑncipalius ſit virtute luminis nālis itell's: ⁊ nō v̄tute ſantaſmatū. ¶ Poſſuʒ etiā dicere alr ſm viā cōem ↄcedēdo: q̄ notitia i itellectu dependet eēntialr a ſenſu. Dico tn̄ q̄ nō ſili dependētia eſſentiali dependet q̄li dependētia depēdēt ↄnes a ꝑncipijs aut pñª ab extremis. ſic. n. depēdēt ꝑncipia ab extremis q̄ dependent in eſſendo ⁊ in cāndo ipſas ↄnes. Sʒ extrema principioꝝ in itellectu ſic depēdent a ſenſu q̄ lʒ dependeant in eſſendo nō tn̄ in cāndo: q: itell's ↄcurrentibus terminis ⁊ notitia ipſoꝝ cauſat euidentē veritateʒ ⁊ notitiā de pñº (q̄cq̄d ſit de ſenſu) ita q̄ dato p ipoſſe q̄ ſenſus nō eſſet: itell's ex noª terminoꝝ ⁊ cōpoſitione ipſorum cauſaret adhuc talē notitiā euidentē de pñº. ¶ Cōtra minorē tertie rōnis ꝓ adductā. vʒ. q̄ notitia intellectiua eſt certior ſenſitiua: q̄drupl'r ař. Primo Ar. in. 8. phiſ. tex. cō. 26. dicit q̄ fruſtra eſt q̄rere rōnē. vbi hꝫ aliquid dignius rōne. Illud aūt qd̄ di eſſe dignius rōne (vt exprimit Cōmen.) eſt notitia ſenſitiua: ergo ſequiť oppoſituʒ iſtius: qd̄ deduxit rō tertia. ¶ Ad hoc reſpondeť tripliciter vno mō (ſm mentēʒ Cōmē.) q̄ illud qd̄ eſt dignius rōne eſt ↄgregatio oium ſenſuū: p quā apphēditur ⁊ cognoſcatur motū eē: ⁊ verū eſt q̄ cognitio ſenſitiua de aliquo vno obto p iudiciuʒ cuiuſcūq̄ʒ ſenſus exterioris: eſt certior intellectiua de eodē obto. cōparando tn̄ intellectiuam ad q̄ʒlibet ſenſitiuā cuiuſcūq̄ʒ ſenſus ſeorſuʒ: nō erit cognitio ſenſitiua certior ⁊ euidentior itellectiua de eodē obto: ⁊ circa idem. ¶ Uel poſſumus dicere q̄ per dignius rōne itelligiť etiā vnica cognitio ſenſitiua vnius ſenſus circa idem obm: intelligēdo tn̄ per rōnē: notitiaʒ diſcurſiuā ſophyſticam ꝓcedētēʒ ex falſis: ⁊ h' facit ad rōnē Ar. deſtruentē opinionē Zenonis negantis motū p rōnes ſophyſticas ⁊ falſas. Nō dignior eſt cognitio ſenſitiua quacūq̄ʒ rōne falſa ⁊ ſophyſtica. ⁊ ſic loquiť Ar. in tex. comē. 22. eiuſdē. 8. phico. vbi dicit: q̄ dimittere ſenſū: ⁊ ſeq rōnē: eſt infirmitas intellectus: ⁊ in hoc loco inuehitur ↄtra rōnē ſophyſticā Zenonis. ¶ Uel 3º poſſumus dic ſm q̄ dicit Sco. in ꝓ metace. q. 4. q̄ per dignius rōne Ar. itellexit itellectū q̄ eſt habit' primoꝝ ꝑncipioꝝ: q̄ adherem' ꝑncipijs p ſe notis. Iſto mō fruſta queriť rō: h' eſt cognitio diſcurſiua ⁊ demōſtratiua etiā non ſophyſtica: vbi hꝫ aliqd digni' rōne. i. vbi hꝫ habit' intell's: quo p ſe ⁊ euidēter cognoſcim' v̄itatē rei: ⁊ vult dicē. q̄ qn̄ aliquid eſt p ſe notū apud itellectū: ei' nō ē q̄rēda rō demōſtratiua: ⁊ h' facit ad ꝓpoſitū ipſi': qm̄ arguit ↄ negātes motū ⁊ dicētes oia q̄ſcere. mō motū eē eſt p ſe notū n̄ ſolū apd̄ oēm ſenſum (cū ſit ſenſibile cōe) veꝝ ēt apud itell'm: q: eſt principiū cognitiōis in ſcia nāli. qd̄ pñm cognitionis in ſcia nō ē demōſtrabile: aut ſaltē nō eſt neceſſ demōſtrari. ¶ Difficultas eſt 2º ↄ idē: q: itell's diiudicās aliqd de aliquo obto diiudicat per notitiā acceptā a ſenſu: ſʒ ois illa notitia vr̄ eē certiora qua depēdet alia q̄ʒ ſit illa q̄ depēdet. Igiť notitia ſenſitiua eſt certior notitia intellectiua. ¶ Ad hoc rñdeť quēadmoduʒ dicit Sco. in methaphi. ſua in hac eadē q̄ne. ſi itell's iudicat de aliq̄ obto p aliq̄ʒ notitiā ſenſitiuā diiudicat p talē notitiā acceptā a ſenſu occaſionalr ⁊ nō p ſe. ita q̄ notitia i ſenſu nō ē p ſe ⁊ eſſentialis cā notitie itellectiue. Uñ ſi notitia in ſenſu hꝫ aliq̄ʒ cālitatē pfectiorē ſupra notitiā itellectiuam: q̄ʒ ſit cālitas occaſionalis: iſta cālitas nō eſt niſi quo ad apphēſionem ſimplicē terminoꝝ. nō aūt quo ad cōpōnē ⁊ diuiſionem principioꝝ ⁊ ↄcluſionē: q̄ deducunť ex ꝑncipijs. ¶ Tertio ad idē ſic. Si notitia intellectiua eſt certior q̄ʒ notitia ſenſitiua: hoc ideo eſt: q: itell's reflectit ſe ſup actū ꝓpriuʒ: ⁊ ſup ꝓpriū obm diiudicādo de veritate actus ⁊ obti: ſed ita eſt q̄ iſte actus reflexus nō eſt verus: niſi ex veritate primi actus: ⁊ act' recti: ergo in oi actu: itell's non eſt ꝓ verus reſpectu ſui ꝓprij obti: ſʒ ſenſus reſpectu ſui ꝓprij obti ſemꝑ eſt verus i oi actu ſtāte diſpōne medij organi ⁊ debita diſtātia: ḡ ſenſus vr̄ certior q̄ʒ itell's. ¶ Ad hoc rñdeť dr̄o: q̄ certitudo maior in cognitiōe itellectiua nō poniť ſolū ꝓp actum reflexū: ſed ēt ꝓp cōpōnē ⁊ diuiſiōeʒ que eſt per ſe nota itell'ui: aut ex per ſe nota inferť: in q̄rū neutra depēdet notitia intellectiua ſeu intell's a ſenſu: niſi occaſionalr. ¶ Et pro maiori in telligētia iſti' rñſionis eſt aduertēdū: q̄ ſic ſenſus in primo actu reſpectu ſui proprij obti ſemꝑ eſt verus (loquēdo de ſenſu particulari exteriori: vbi ↄcurrūt tres ↄditiōes poſite in 2º de aīa. ſ. diſpoſitio organi. diſpō medij: debita diſtātia obti ſenſibilis ad ſenſuʒ) ita intell's in ꝓ actu ſemꝑ eſt verus reſpectu ſui ꝓprij obti: ⁊ q̄ ad apphēſionē ſimplicē ipſi': ⁊ (qd̄ pl's eſt) dato q̄ ſenſus erraret circa ꝓpriū obm ſenſibile: itell's tn̄ in apphēſiōe ſimplici nō errat. Dato eni q̄ viſus percipiens aliqd qd̄ eſt nigrū: diiudicaret: illud eē albū: itellectus tn̄ itelligēdo ipſaʒ albedinē ⁊ apphēdēdo apphenſione ſimplici: ſemꝑ erit verus. Ita eniʒ ↄcipiť ab intell'u albedo p viſuʒ iudicātē illud qd̄ eſt nigrū ac ſi eēt albū: ſicut ↄcipiť albedo ab intellectu per viſum vere videntē album: q: ad hoc q̄ intellectus aliquid vere ↄcipiat: ſufficit q̄ ad ipſum ꝑueniat aliq̄ ſpēs repñtatiua ipſi' obti intelligibilis: ⁊ cū p viſuʒ iudicantē eē albū illud qd̄ eſt nigrū deferať ſpēs repñtatiua albi ad intellectū: eque bñ: ⁊ eque vere per intellectū ↄcipieť albedo nūc ſicut alias. Ex hoc ↄcludimus q̄ certitudo in notitia itellectiua cōpetit ſibi ex tribus. ꝑmo ex hoc q̄ intell's eſt reflexiuus ſupra ſe. ſup actū ꝓpriū: ⁊ ſup obiectū. qd̄ nō cōpetit ſenſui. 2º cōpetit certitudo notitie itellectiue: q: in tell's ſemꝑ vere apphendit obʒ ſimplex ſimplici apphenſione. ⁊ 3º ꝓp cōpōnē ⁊ diuiſionē vt ſtatim diceť. ¶ Ad formā ḡ argu. cū dicis notitia itellectiua dr̄ eē certa ex hoc: q: itellectus reflectit ſe ſupra ſe. Rñdeo q̄ nō tm̄ ꝓp iſtud intellectus eſt certus: verū ēt ꝓp cōpōnēʒ: ⁊ diuiſionē: q̄ ꝓprie ꝑtinet ad ipm̄ intellectū ⁊ nō ad ſenſum. Loquēdo de cōpoſitione principioꝝ ⁊ ↄcluſionū: que deducunť ex principijs in quibus itellectus nullo mō dependet eſſentialiter a ſenſu. ¶ Aduertendū tn̄ q̄ itellectus bñ pōt errare in aliqua notitia cōplexa: que nō eſt notitia ꝑncipij vel ↄnis deducibilis ex principijs: ſʒ eſt notitia totaliter dependens a ſenſu: ⁊ ſi ſenſus errabit circa ſuū ꝓpriū obm: errabit ēt itell's i tali notiª dependēte a ſenſu. Dico tn̄ nō eē neceſſe itellʒ errare i tali notiª cōplexa in q̄ itell's ſeqť ſenſum errātē. Pōt. n. vel p aliq̄ʒ notitiā ſumptā a ſenſu ve

rio2i: vl ſūptā ab codē ſenſu al's meli⁹ diſpoſito diiudica
re de errore ſenſus. Dico aūt ſenſū eē meli⁹ diſpoſitū: qñ
nō eſt ipeditus p aliqd extrinſecū ipedīēs: aut p idiſpōnē
organi: aut p imoderatā diſtātiā. ℂ Sʒ iſurgit h vna dif
ficultas: quō itell's pcipiat ſenſū aliquē nō errare: vel ſen
ſum eē meli⁹ diſpoſitū? ℂ Dico ꝙ pōt diiudicare p aliqʒ
ꝓpōnē p ſe notā ꝗſcētē i aīa q̄ nō dependet a ſenſu niſi oc
caſionalr. ē. n. ꝓpō p ſe nota apd itellm. po⁹ nālis nō libe
ra vt in pl'ib⁹ recte agit: g̃ qñcūqʒ itell's pcipiat aliqʒ po
tentiā ſenſitiuā ſic ſentire obm aut ſic opari vt in pl'ibus:
diiudicabit talē ſenſuʒ nō errare ſʒ recte agere: ⁊ qñ pci
piet itell's ꝙ ſenſus circa ꝓpriuʒ obm opaf i paucio2ib⁹:
diiudicabit itell's ſenſū errare. ℂ Ex q̄ ꝯcludim⁹ vnū co2
relariū: qʒ nūqʒ decipif ſenſus iquātuʒ deſeruit itellui q̄
ad apphenſionē ſimplicē terminoꝝ: neqʒ q̄ ad cōpōneʒ ⁊
diuiſionē principioꝝ ⁊ ꝯnū deducibiliū ex ꝑncipijs: ſed
bñ pōt decipi in qʒᵐ deſeruit itellui q̄ ad aliqʒ notitiā cō
plexā: q̄ nō eſt de ꝑn°: aut de ꝯne deducēda ex ꝑn°: q̄ ſeq
tur ſenſuʒ errātē: in q̄ tñ nō eſt necēū ipʒ itellm errare: qʒ
pōt corrigere actū ꝓpriū: ⁊ actū ſenſus p aliqʒ notitiā cō
plexā p ſe notā itellui ⁊ euidētē ex terminis. ℂ 4° ⁊ vlti
mo iſtaf ꝯ eandē mio2ē. Nā hʒ ex p̄ de aīa ꝙ ſcīa de aīa ē
certiſſima ſcīa iter oēs nāles. Tum qʒ eſt de certio2i obto.
Tū qʒ certio2i mō ꝓcedit: ſʒ ꝓceſſus ⁊ modus ꝓcedendi
nō dr̄ eſſe certio2: niſi qʒ eſt ꝓceſſus ex ſenſibilib⁹. g̃ ſenſibi
lia ſunt certio2a: ⁊ noti⁹ ipoꝝ eſt certio2 apd itellʒ. ℂ Hoc
idē ꝯfirmaf p̄ de ſciētijs mathema. Scīe. n. mathema. dr̄
eſſe in p̄ gradu certitudinis: nō pp aliud: niſi qʒ ex ſenſibi
libus ꝓcedūt. ℂ 2° ꝯfirmaf p illud ꝑmi poſterioꝝ. pp qd
vnūqdqʒ tale: ⁊ illud magis: ſʒ ita eſt ꝙ ꝑn⁹ cogſcunf pp
termīos: termini āt pp ſenſuʒ g̃ ſenſus eſt certio2 i cogno
ſcēdo qʒ itell's. ℂ Ad h rñdef pmittēdo vnū. vʒ. ꝙ cū cer
titudo magis ꝓprie ꝯueniat cōpōni ⁊ diuiſioni: qʒ ſim
plici apphēſioni rei cogſcibilis (vt dcm̄ eſt ſupi⁹) aliq̄ cō
plo' ſeu cōpō reꝝ cogſcibiliū pōt eē ex ſe euidēs. vl' euidē
tia ſolū apud ſenſū. ⁊ ſic iſta cōplo: nix eſt alba: eſt euidēs
apud ſenſū: ⁊ nō apud itellm: qm̄ itell's apphendens ter
minos ⁊ cōponēs ipos adinuicē: nō aſſentit cōploni. Da
to ꝙ nō ſit ꝑcepta a ſenſu. Aliq̄ vō cōplo eſt euidēs apud
intellm: ⁊ nō apd ſenſū. ſic icorpalia nō eē i loco: q̄ cōplo
nō pōt pcipi ab aliq̄ ſenſu. Aliq̄ vō cōplo ē euidēs ⁊ apd
ſenſū ⁊ apd itellʒ: ſic iſta: hō viuit: hō ſentit. Loquēdo de
cōplone actuali: vl' aptitudinali. Dico mō ꝙ lʒ illa cōplo
que ē euidēs apd vtrāqʒ poᵐ cogſcitiuā ⁊ itellm ⁊ ſenſū
dicaf eē certio2 ⁊ euidētio2 qʒ ſit illa que tñ apphēdif ab
intellu: nō tñ eſt veꝝ: ꝙ q̄cūqʒ cōplo apphēdif a ſenſu: ſit
certio2 illa q̄ apphēdif ab itellu tm̄. imo ꝯtingit oppoᵐ.
ℂ Ex h rñdef ad argᵐ. Scīa nālis libri de aīa eſt certio2:
nō tñ qʒ ſit ꝺ certio2i obto: ſʒ qʒ certio2i mō ꝓcedit. Pro
cedit. n. ex hīs q̄ ſunt p ſe euidētia ap ꝺ ſenſū: ⁊ apd itellʒ:
vt pʒ diſcurrēdo p ea: q̄ ſunt meᵃ i demſ̄ationib⁹ de aīa.
ℂ Per h etiā rñdef ad illud de mathematicis. ꝓcedunt
enim ille ſcīe ex que ſunt p ſe nō ⁊ apud ſenſū: ⁊ apud in
tellʒ. ℂ Ad aliā auctē p h̄i p̄ poſterio. pp qd vnūqdqʒ ⁊c.
Dico ꝙ illa ꝯ̄ītas hʒ itelligi de cāis p ſe ⁊ eēntialib⁹ vni
uocis ⁊ adeq̄tis: mō ſic termini ſūt cā noᵉ ꝑncipij: nō ſūt
cā vniuoca vniuocatiōe cōpleta: ſʒ tñ vniuocatiōe incō
pleta eo mō q̄ Ar. 7. metaᶜ vocat gōneʒ dom⁹ ad eē eſſe
vniuocā. nō ſunt ēt cā adeq̄ta: ſʒ itell's ex lumine ſuo nāli
ꝯcurrētib⁹ termīs ⁊ notiᵃ ipoꝝ cauſat euidētē notitiā cō
plonis ꝑncipij. Silr termini nō cogſcunf p ſenſū: vt per
cām eſſentialeʒ oīno: vt dcm̄ eſt in primo arti. ꝯne 2ᵃ. ⁊ in
reſponſione prime rationis huius articuli.

Quantū ad vltᵐ arti. Ad argᵃ ꝑncipalia. ad ꝑᵐ rñ
def ꝙ nulla opatio actualis ipſi⁹ aīe itel
lectiue ſiue ſit ſimplex apphēſio. ſiue cōpō ⁊ diuiſio ſiue
diſcurſus p ſe meſuraf tpe: ſʒ ſolū p accñs ꝓ qʒto iſta nō
pcipiunf ab itellu: niſi p dclationē ſpecieꝝ ad itellm que
ſit mediante ſenſu. ⁊ mediātemotu alteratione facta in
ſenſu: vt hʒ. 7. phicoꝝ. Inductio ſpēꝝ itelligibiliū in itel
lectu: ſeqtur inductionē alicui⁹ foꝛᶜ in ſenſu. cuʒ aūt ſen
ſus alterecf ⁊ moueaf (auctē Ar. pallegata) ſeqf ꝙ foꝛᶜ in
intellu acqrunf ex tpe ⁊ motu p accñs. qʒ tñ talis foꝛᵃ ſm
totū ſuū eē idiuiſibilr acqrif. ⁊ nō p ptē poſt ptē. Tuʒ ex
pte ipaꝝ formaꝝ. Tū ex pte ſubti qd pficif ab iſtis formis.
Pōt tñ iſte foꝛᶜ intendi ⁊ remitti per maioꝛeʒ conatum
poᶜ intellectiue ſe ferentis ſupra obm. Vel per ꝯſideratio
nem illoꝝ a qbus iſte forme depēdent. Nūqʒ tñ iſta iten
ſio ⁊ remiſſio qʒᵐ ad queūʒ gradū acquiſitū foꝛᶜ ſit in tpe.
neqʒ ſucceſſio gradus ad graduʒ ſit in tpe. ꝙ. vʒ. gradus
ipſe diuiſibilr aut qʒtū ab ſubtō: aut qʒᵐ ad eēntiā eius
acqraf: ſʒ qcqd acqrif de iſtis: acqrif in iſtāti: ita ꝙ ex pñ
tia obti mouētis ad itellm poſteʒ: in iſtanti ſeqf illud eē
foꝛᶜ qd acqrif. ℂ Et p h rñdef ad illud de ſyllis ⁊ diſcur
ſu: ⁊ de alijs. diſcurſus. n. nō ſit in tpe niſi p accñs: ex ordi
ne eſſentiali itell's ad ſenſum: neqʒ diſcurſus vt diſcurſus
eſt: icludit eēntialr ſucceſſionē tpis ſʒ ſolū mō ſucceſſionē
ordine nāe: ꝙ. vʒ. vnū cogſcaf poſt aliud ordine nāe: ⁊ ex
noᵃ vni⁹ deueniaf i notitiā alteri⁹: qʒ ēt vt dicunt theolo
gi: aīa ſepata ſic diſcurrit: ⁊ tñ nō ſucceſſiue nec in tpe. Et
per hoc etiā appet rñſio ad illud qd accipiebaf de motu
aīe itellectiuo. nō. n. per ſe ſubiacet motui: ſed per accñs.
Dr̄. n. in. 4. phiſi. cō. 45. ꝙ aīa eſt in loco per accñs: qʒ. ſ.
eſt pars co2poris qd eſt in loco p ſe: ſʒ eo mō q̄ aliqd eſt in
loco eo mō mouef: aīa per accñs eſt i loco: g̃ p accñs moʳ.
Dr̄ ēt ibi ꝙ celuʒ eſt in loco per accñs. tñ h. ſ. eē in loco per
accñs ieſt celo p ſe: ⁊ nō p accñs. Dr̄ tñ ꝙ rō q̄ adducif ad
h ꝙ aīa itellectiua nō moʳ: qʒ ipa ē idiuiſibilis: nō ꝯclu
dit: vt hitū eſt in p̄cedētib⁹ qōnib⁹. ſ. ai. ⁊. 22. Et cuʒ dr̄ ꝙ
accñs diuiſibile nō pōt fundari in idiuiſibili. dcm̄ eſt ibi
ꝙ accñs diuiſibile hñs ptes ſimul exiſtes nō pōt fundari
in aliq̄ idiuiſibili: ſʒ accñs diuiſibile cui⁹ nihil eſt in actu
ſimul niſi idiuiſibile: pōt fundari in idiuiſibili. ſic eſt mo
tus: ⁊ ita lʒ ꝯcedā ꝙ aīa nō poſſit moʳᶦ p ſe ſequēdo ꝑnᵃ
Ar. tñ rō quā tu adduxiſti minus ꝯcludit ꝓpoᵐ ⁊ itētū.
quō autē valʒ rō Ar. 6. phiſi. ꝙ idiuiſibile nō poteſt
moʳᶦ. dcm̄ eſt loco pallegato ⁊ amplius dicef i ſequētib⁹.
ℂ Sʒ ꝯ iſtā rñſionē datā ad ꝑᵐ argᵐ ꝑncipale iſurgunt
due difficultates. ℂ Pria difficultas: qʒ dcm̄ fuit ꝙ ope
ratio aīe itellectiue acqrif in iſtāti ⁊ idiuiſibiliter in eo in
ſtanti in quo acqrif. ℂ Cōtra. qʒ Ar. 3. de aīa dicit ꝙ nos
intelligim⁹ cū ꝯtinuo ⁊ qʒto: g̃ vr̄ ꝙ operatio itell's mēſu
raf ꝯtinuo ⁊ qʒto: ⁊ p ꝯñs tpe. ℂ 2ᵃ diffi. qʒ ꝯceſſum fuit
intellectionē itēdi ⁊ remitti: ſʒ oīs itēſio ⁊ remiſſio foꝛᶜ vr̄
eē mot⁹ tpe mēſurat⁹: g̃ itellectio acqrif tpe. ℂ Ad ꝑmaʒ
difficultatē rñdef dupl: ꝙ auctītas Ar. hʒ itelligi ꝙ itelli
gim⁹ in tpe ⁊ ꝯtinuo ꝯſeruatiue: qʒ formā acq̄ſitā in iſtā
ti ⁊ indiuiſibilr poſſum⁹ ꝯſeruare in tpe: ⁊ ſic itelligim⁹
cū ꝯtinuo ⁊ qʒto: ꝯſeruādo ipam itellectionē nō ꝓducen
do ipam in aliq̄ mēſura diuiſibili. ℂ Ad 2ᵐ dico: ꝙ iten
ſio ⁊ remiſſio q̄dā ē reſpectu foꝛᶜ hñtis ꝯriū ⁊ diſponem
ꝯriā i ſubto: ⁊ ſile reſpectu ſbti diſibilis: qd ꝑus natū eſt
pfici ſʒ vnā ptē qʒ ſm aliā. q̄daʒ ē itēſio foꝛᶜ idiuiſibilis ⁊
reſpectu ſbti idiuiſibilis. Pria itēſio. ſ. reſpectu foꝛᶜ hñ
tis ꝯriū ⁊ ſubm diuiſibile ſit in tpe: ⁊ p motū. Scda autē
intēſio ſit i iſtāti. ſic eſt de itellectiōe. itellectio. n. eſt foꝛᵃ idi
uiſibilis. i. idiuiſibilr acq̄ſita cui nihil opponif niſi ꝑua
tio q̄ ē ignorātia: ſʒ nihil ꝯrie ei opponif. Silr itēſio ipſi⁹
eſt reſpectu ſubti idiuiſibilis nullū hñtis ꝯriū: g̃ iſta iten
ſio pōt fieri in iſtāti. ℂ Ad 2ᵐ arguᵐ ꝑncipale rñdef dupl
ꝙ duplex eſt idetminatū: vt colligif de mēte Scoti in pri
mo ſniaꝝ diſ. 7. q. vnica: ⁊ i. 35. di. q. vnica. In vtraqʒ diſ.
arguēdo ꝯ. S. Tho. ⁊ i. 3. diſ. ꝑᵃ. q. 7. Quoddā eſt ideter
minatū idetermīatione poᶜ actiue q̄dā indetermina
tum indeterminatione poᶜ paſſiue. indeterminatū ide
terminatione poᶜ actiue: eſt de ſe ſufficienter determina
tum: ⁊

tis: ⁊ limitatū reſpectu ſue actiōis: q2 ſi determinatū ⁊ limitatū reſpectu vni⁹ actionis pōt ex ſe ſufficienter agere ſine qcūq3 determināte: multo magis illud qđ eſt ideterminatū idetermination e reſpectu pluriū actionū: q2 iſta illimitatio ſeu indeterminatio actiōis oino nō tollit aliquā cāuſalitatē ⁊ pfectionē ab agēte: ſed poſita cāuſalitate reſpectu vni⁹ effect⁹ ponit ꝯſimilē reſpectu alterius. ḡ vbi tm̄ vnā cāuſalitatē hēt ſi poſſet ex ſe ſufficiēter in effcm: multo magis vbi hēat aliā ꝯſimilē poterit vtrūq3 effcm̄ pducere: ⁊ h̄ pſuppoſito paſſo ſibi ſufficienter approximato: ⁊ debite diſpoſito: ſed ideterminatū idetermination e ſcđo mō (ſicut eſt mā̄ prima reſpectu pluriū formaꝝ ſubaliū) op3 ꝙ determinet aliūde q̄3 ex ſe: ⁊ ab aliq̄ agēte pficiēte ip3 per aliquā formā. Mō ad ꝓpoſitū applicādo. itell's agens ſeu poſſibilis cāns ipaꝫ cōpoſitionē eſt indeterminatus idetermination e po⁹ actiue: ḡ nō op3 ipſaꝫ aliūde determinari. Uel poſſumus dicere ꝙ ſi determinet ab aliq̄ agēte pticulari (eo mō quo dr̄ cā iferior determinare ſupiorē) determinat poti⁹ ad vnā cōpōnē q̄3 ad aliā p ſpeciē itelligibilē que exñs in itellectu magis mouet ad vnū obm ꝯapiēdū q̄3 ad aliud. ℂ Ad 3ᵐ pncipale rńdet pmittendo: ꝙ duplex eſt cōpoſitio. ſ. mālis ⁊ formalis: cōpoſitio mālis eſt cōpō in re que nihil aliud eſt q̄3 vnio realis extremoꝝ. cōpoſitio formalis diuidit. qdā eſt act⁹ cōpoſitiuus itell's: qdā eſt cōpoſitio formata ab itellu que eſt obm prioris cōpōnis formalis ⁊ act⁹ cōpoſitiui. In pma cōpōne qua itell's cōponit vnū extremū cū reliquo: affirmando vnū de alio (ſicut formādo iſtā ꝓpoſitionē: hō eſt aial) itell's h3 actū quo affirmat pdicatū de ſubto: ⁊ iſte actus appellat cōpoſitio formalis. ſcđa cōpoſitio formalis obtiua h3 eē obtiue in itellu. Loquēdo de cōpoſitione formali: ſiue de actu cōpoſitiuo: ſiue de cōpōne formata q̄lib3 talis h3 veritatē a cōpōne māli in re: ⁊ h̄ eſt qđ dr̄ ab Ar. in pdicamētis. Ex eo ꝙ res eſt vl' nō eſt: cōpoſitio dr̄ eſſe vera vel falſa. Si loq̄mur de cōpōne māli: illa intelligit p actu itell's ⁊ actu recto. Si loq̄mur de cōpōne formali que eſt act⁹ cōpoſitiuus itell's: iſta itelligit actu reflexo: ⁊ veritas iſtius cōpōnis formalis h3 itelligi nō ſolu3 per actū reflexū: ſed etiā per actū collatiuū itell's cōparantis ip3 actū cōpoſitiuū ad cōpoſitionē in re ſub rōne ſilis vel diſſimilis: ⁊ cognoſcēdo ip3 actū cōpoſitiuū eſſe ſilem cōpoſitioni māli in re: cognoſcit veritas iſti⁹ act⁹: cū veritas actus nō ſit niſi ꝯformitas actus ad rē cognitam. ſi aūt cōparat vt diſſimilis: cognoſcit falſitas ipſius actus: ⁊ cōpoſitionis formalis. Si vō loq̄mur de cōpoſitione formali obtiua formata ab itellectu: dico ꝙ iſta itelligit ſeu pōt itelligi actu recto: q̄3uiſcūq3 non itelligat ipſaꝫ eſſe cōpoſitionē aut ꝓpōnē niſi actu reflexo. Un̄ aliud eſt itelligere cōpōnem in ſe formatā ab itellectu. aliud eſt itelligere ipam cōpōnem eſſe cōponē ⁊ cōplonē itell's. 2ᵒᵒ nō pōt itelligi niſi itelligendo actū cōpoſitiuū itell's. S3 p mō bñ pōt itelligi: nō itellecto actu cōpoſitiuo. ſicut nō poſſum itelligere iſtā ꝓpōnē (hō eſt aial) eſſe ꝓpoſitionez formatā ab itellectu niſi itelligā actū per quē format. poſſum tm̄ itelligere eandez ꝓpōnē in ſe: ſine itellectione actus cōpoſitiui. ℂ Qn̄ ḡ tu dicis: cum itelligo cōpōnē ⁊ ꝓpoſitionē: ad qd terminat iſta intellectio? Rńdeo ꝙ terminat ad cōpoſitionē in re que h3 eſſe obtiue ⁊ repńtatiue: in itellu: ⁊ ita terminat ad vtrāq3 cōpōnē. ſ. ad cōpōnē mālē: ⁊ ad cōpoſitionē formalē. Lic3 nō terminet ad talē cōpoſitionē formalē hñtez eſſe obtiuū in aia ſub ea rōne ſub qua h3 eſſe obiectiuū. ita ꝙ cognoſcit ⁊ itelligit illud qđ obijcitur itellectiui. licet nō intelligat illud ſub rōne qua obijcitur. Nec valet argᵐ. hoc obijcit intellectui: ⁊ h̄ intelligit: ergo intelligitur ſub rōne qua obijcit. Falſitas ꝯſequētie patet ex logica: q2 ē fallacia ꝯñtis ponēdo ꝯñs. ⁊ etiā accñtis. ℂ Ad vltᵐ argᵐ. Rńdetur negando: ꝙ leſo organo fantaſie intellectus poſſet formare propoſitiones ⁊ ſilloſ: ⁊ rō adducta eſt in corpe qōnis. nō. n. eſt ppea: q2 pceptio vitatis pncipij cōplexi dependeat eſſen^r a pceptione vniōis extremoꝝ pncipij in re: ſ3 h̄ eſt pp ordinez eēntialē quē h3 intell's ad ſenſu3. leſo eni organo fantaſie ſit inordinat⁹ diſcurſus fantaſmatū: pp quē nō pōt itell's itelligere ita vnu3 qđ nō aliđ. ⁊ p ꝯñs nō pōt recte diſcurrere ſillogizare: ⁊ formare ipſas cōpōnes. q̄re appet ꝙ argumēta adducta ꝯ itētiōez. Doctoꝝ min⁹ ꝯcludūt. q̄re ⁊c̄.

ℂ Forſan aūt ⁊ difficultate duobus modis exiſtēte nō in rebus ſed in nobis eſt ei⁹ cā. Tex. cōmē. primi. Qō. ij.

Queritur. Qnō difficultas itelligēdi ſit. ex pte itell's aut ex pte rerū. Ut determinat Anto. ⁊ An. ⁊ Sco. ℂ Uidet enim ꝙ ex pte rerū ſit difficultas cognoſcēdi. qđ ꝓbat ſic. Qđ eſt po⁹ intelligibile: ⁊ nō actu itelligibile eſt cum difficultate cognoſcibile: q2 facilius intelligitur qđ eſt actu intelligibile q̄3 illud qđ eſt po⁹ itelligibile. Sed ita eſt ꝙ res māles ſunt po⁹ intelligibiles: ⁊ imāles actu itelligibiles: vt colligit de mēte Auerroys. 3. đ aia Cōmē. 18. Igit difficultas itelligēdi nō tm̄ eſt ex pte itell's nr̄i. ℂ Et ꝯfirmat vnūqđq3 cognoſcit ſ3 qđ eſt i actu vt eſt de mēte Ar. 9. metaᶜᵉ. tex. cōmē. 20. ḡ que ſunt i po⁹ ſunt cū difficultate cognoſcibilia: ita ꝙ difficultas ſe t3 ex parte ipſoꝝ. ℂ Item arguit 2ᵒ qñ paſſum eſt ſūme diſpoſitu3 reſpectu actiōis alicui⁹ agentis nulla eſt difficultas ex pte ipſi⁹ paſſi: ⁊ pſertī3 hoc eſt verū vbi paſſum p actionē agētis pficit. Sed ita eſt: ꝙ itell's nr̄ poſſis eſt paſſiuus reſpcū cuiuſcūq3 obti itelligibilis ⁊ p ip3 nālit pficit: quū ad qđl3 tale nāliter iclinet: igit nulla difficultas eſt ex pte ipſius in recipiēdo actū intelligēdi a q̄libet intelligibili. ℂ Item 3ᵒ arguit. Si eēt difficultas ex pte itell's nr̄i in itelligēdo aliqđ itelligibile: maxie eēt reſpectu ſbaꝝ imāliū q̄rū itelligibilitas excedit ṽtutē cognoſcitiuā itell's nr̄i. Sed h̄ eſt falſu3: q2 in h̄ differt ſenſus ab itellu: q2 ſēſus corrumpit ab excellēti ſenſibili. Intell'us aūt habilitatur ⁊ confortatur ab excellenti intelligibili: igit nulla difficultas eſt ex pte nr̄i itell'us intelligere ſbas ſeparatas.

Ad oppoſitū tm̄ ē Ar. 2. metaᶜᵉ i pn⁹: q dic: ꝙ difficultas: vl' cā difficultatis nō eſt in reb⁹. ſed in nobis: qđ ꝓbat: q2 ſic oculi noctue. ⁊c̄.

In iſta. q. pᵒ recitabit opio Cōmētato. ⁊ excludet. 2ᵒ loco ponet opinio ꝓpria. 3ᵒ loco ſoluentur rationes in principio. q.

Circa pᵐ eſt opio Cōmētatoris i. 2. metaᶜᵉ. in cō. p: ꝙ intell's nr̄ pōt cōparari vl' ad res imāles: vl' māles. Si p mō. difficultas cognoſcēdi eſt ex pte itell's nr̄i: q2 tales ſube ex ſe ſunt actu itelligibiles: ⁊ ex ſe ſufficiēter in actu vt poſſint mouere intell'm ſibi ꝓportionatu3: ſed intell's nr̄ eſt iproportiōat⁹ talib⁹ cog̃ſcibilib⁹: ſic ſūt ſube ſepate: qm̄ cog̃ſcibilitas ipaꝝ excedit virtutez cognoſcitiuā itell's nr̄i. Igit ſi itelligunt a nobis: cū difficultate itelligunt: q̄ difficultas ē ex pte itell's nr̄i. S3 ſi itell's nr̄ cōparet ad ſubas māles: tales ſube ſunt iproportionate itellectui nr̄o: ex defectu ſe tenēte ex pte ipaꝝ. Qm̄ eaꝝ cognoſcibilitas excedit a ṽtute cog̃ſcitiua itell's nr̄i (Et ēt quia talia itelligibilia ſint tm̄ itelligibilia in po⁹: ⁊ fiunt i actu per operationē itell's agētis.) ſeqtur ꝙ ſi qua eſt difficultas itelligēdi ⁊ cognoſcendi: iſta difficultas ſe tenebit ex parte ipſarum rerum: ⁊ nō ex parte itellectus. ℂ S3 iſtū modum dicendi impugnat Sco. ⁊ Anto. An. ſic. Si eſt difficultas ex parte intellectus noſtri in intelligendo res materiales ex parte rerū mālū. Igitur cōparate ad quēcūq3 intellectum: erūt ex ſe cu3 difficultate cognoſcibiles ⁊ ita cōparate ad intellectū diuinū: cū difficultate intelli-

gentur. ¶ Iſta ipugnatio ꝯ Auerroym nulla eſt: ppte rea: qꝛ ſm ipm in. 12. meta ͤ cōme. 51. ꝛ in .3. de aīa. cōme. 5. ꝛ. 8. Intelligentia prima que eſt deus nihil itelligit extra ſe. Tamē preſupponēdo ꝙ aliqd intelligat extra ſuā eſſentiam. rn̄detur ꝙ qdcunqꝫ intelligibile qd eſt ex ſe cū difficultate cognoſcibile cōparatum ad quēcunqꝫ intellectum mobilē a tali obiecto: aut ſaltem per ſe pmo terminabilem: ꝛ nō virtute alteriꝰ: erit a tali intellꝰ cū difficultate cognoſcibile. Modo itellꝰ diuinus neqꝫ eſt mobilis a rebus mālibus: neqꝫ terminabilis ab ipſis, quēadmodum dictū eſt in. q. 25. vꝫ. de intelligere diuino. Igit tales res nō cognoſcent cum difficultate ab intellꝰ diuino: qui virtute eſſentie vt obiecti mouētis: aut primo terminantis intelligit quicquid intelligit.

Quantū ad 2ᵐ artiᵐ dōm eſt: ꝙ oīs difficultas in cognoſcendo ſe tenet ex parte intellectus noſtri. qd declarat premotando duo. Primum ꝙ potentia intellectiua habet difficultatē in cognoſcendo quādo eſt improportionata obiecto cognoſcibili. Eſt aūt iproportionata: aut ppter maximam entitatē obiecti: aut ppter minimā: ſed quelibet iſtarū iproportionatum eſt ex defectu virtutis cognoſcitiue qd probat. Nam ꝙ intellectus nō poſſit intelligere maxime cognoſcibilia: hoc eſt: qꝛ virtus eius cognoſcitiua excedit a cognoſcibilitate obiecti: ergo defectus eſt ex parte ipſius. Improportio etiā reſpectu eoꝝ que ſunt minime entitatis puenit ex defectu ipſius intellectꝰ: qd pbat. per Ar. in de ſenſu ꝛ ſenſato: qui vult: ꝙ ſi viſibile decreſcit in minus in infinitum neceſſe eſt viſum creſcere in maius in infinitū ſi debeat viſibile percipere: ergo ad cognitionē minimi cognoſcibilis requirit pfectior virtus in cognoſcēdo. ergo ꝙ intellectus nō poſſit intelligere minima: hoc eſt ex defectu virtutis cognoſcitiue in intellectu. ¶ Scđo notandū eſt: ꝙ cognitio pfecta ſm pportionē eſt duobus modis. Uno modo ſm pportionē rei ad virtutē ſuam motiuā: aut terminatiuam intellꝰ. Et ſic vnūqdqꝫ eque pfecte cognoſcitur ſm pportionē: qꝛ (quum virtus ſequat ſbam ꝛ eſſentiam rei in quāto gradu: ꝛ in quāta pportione eſt entitas ſua: in tāto gradu eſt eius virtus motiua. Et qꝫtum eſt ens: tantū pportionabilr mouet. Scđo mō pōt intelligi cognitio pfecta ſm pportionē rei ad potentiā tendētē in ipſam rem: ꝛ qꝛ intellectus noſter plus tendit in ſenſibilia ꝛ mālia: ꝛ hoc qꝛ plures gradus cognoſcibilitatis attingit de ſenſibilibꝰ qꝫ inſenſibilibꝰ pp ordinē intellectus intelligentis ad ſenſum: ideo (ſm pportionē hoc ſecundo mō potētie tendentis in obm) ſenſibilia pfectius cognoſcunt: qꝫ inſenſibilia. ¶ Et per hoc ſoluit ꝯdictio: que videt eſſe inter doc. ſub. in p diſt. 3. q. 2. ꝛ eundē in 2° metaphiſice. Habet enim in primo loco preallegato: ꝙ intellectus noſter perfectiꝰ ſm pportionē cognoſcat ſenſibilia ꝛ mālia: qꝫ inſenſibilia ꝛ imālia. Et in 2° metaphiſice vult: ꝙ eque pfecte ſm pportionē cognoſcant ab intellectu materialia: ſicut immaterialia. Ex his que dicta ſunt apparet diſſolutio difficultatis.

Ad argumēta principalia. Ad primū pꝫ rn̄ſio ex dictis: ꝙ eque facilr ſm pportionē entitatis ad vͤtutem motiuā vel terminatiuā obiecti ꝛ eque pfecte mouēt: aut terminant intellꝰm res mālēs ſicut imālēs. Sed ſi qua difficultas eſt in cognoſcēdo: iſta eſt ſolūmodo ex debilitate virtutis cognoſcitiue: tam reſpectu eoꝝ que ſunt maxime cognoſcibilia qꝫ reſpectu eoꝝ q̄ ſunt minime cognoſcibilitatis. Nec obſtat ꝙ intellꝰ agēs reſpectu māliū faciat actu intelligibile: qd eſt poͣ intelligibile: qꝛ ſolūmō hoc eſt pp ordinē eſſentialem intellectꝰ noſtri intelligētis ad fantaſmata: qꝛ nihil itelligit primo ꝛ motiue: niſi abſtrahēdo a fantaſmatibꝰ. Unde obm relucēs in fantaſmate: quū hēat eē māle ꝛ extēſiuꝫ nō pōt mouere intellectū polēm qui eſt imālis ꝛ inextenſus: qꝛ opꝫ agēs ꝛ patiēs in qcūqꝫ ordine eſſe pportionata qꝫtū ad eē māle ꝛ imāle: ꝛ ita quū obꝫ in fantaſmate nō poſſit ſic mouere intellectū polēꝫ. neceē eſt intellꝰm agentē de ipſo pducere ſpēm itelligibilēꝫ: in qua relucet obm qd eſt pportionatū mouēs reſpectu intellꝰs poſſibilis: qd obm in ſpēbꝫ eē imāle: ꝛ iextenſū. Et p h apparet ad iſtantiā de potentia itelligibili ꝛ actu itelligibili. Et p h etiā pꝫ rn̄ſio ad ꝯfirmationē. ¶ Ad 2ᵐ pncipale rn̄det. premittēdo ꝙ intellectꝰ hꝫ vno mō ꝯſiderari vt paſſiuꝰ ꝛ receptiuꝰ actus itelligendi: ꝛ vt eſt in pura poͣ paſſiua reſpectu obti itelligibilis. Alio mō vt actiuus ꝛ opatiuꝰ: qꝛ pono itellꝰm poſſibilem etiā actiue ꝯcurrere ad actum intelligēdi. Si pmo mō accipiat itellꝰs: ſic eſt ſūme diſpoſitus nullam hn̄s reſiſtentiā ad obm cognoſcibile vel ad actū itelligendi quē recipit. Si ſecūdo mō: ꝯſiderēt vt eſt actiuus actus itelligendi: ꝛ opatiuus (h eſt vt per actualē opationem que eſt actus itelligendi formalr intelligat) ſic itellectus hꝫ aliquā reſiſtentiā ad obm intelligibile ꝛ ad actū itelligendi circa ipm pp debilitatem virtutis cognoſcitiue: aut actiue in agendo ꝛ operādo circa ipſum obm: que reſiſtētia eſt: ꝙ virtus eiꝰ cognoſcitiua: aut actiua nō pportionat cognoſcibilitati obti pp eiꝰ maximā: aut minimā cognoſcibilitatē. Nec obſtat ꝙ reſpectu alicuius itelligibilis virtus cognoſcitiua itellectus excedat eius cognoſcibilitatem: qꝛ ad cognoſcēdū tale iperfectuꝫ cognoſcibile reqrit acutior ꝛ pſtātior virtus in cognoſcēte: qꝫ ſit vͤtus intellectus nri. p Ar. in de ſenſu ꝛ ſenſato: vt ſuperius allegatū eſt. ¶ Ad 3ᵐ ꝛ vltimū argumentuꝫ pꝫ per ea que dicta ſunt. Naꝫ licet itellectus confortet ab excellenti intelligibili ꝛ vigoret ꝛ nō corrūpat: quemadmoduꝫ ſenſus ab excellenti ſenſibili: tn̄ qꝛ virtus intellectus eſt debilis in cognoſcendo: ppter quā debilitatem non pōt attingere obm ſm omnē gradū ſue cognoſcibilitatis. Aut ſi attingit imperfecte attingitur: difficultas ꝛ defectus iſtius cognitionis nō eſt ex parte rei: ſed ex parte intellectus cognoſcentis.

¶ Neſcimus autem verum ſine cauſa vnumquodqꝫ maxime ipſum alioruꝫ eſt per quod alijs ineſt vniuocatio.

Tex. cō. iiij. Queſtio. iij.

Queritur Utrū ſi demonſtret cā p effectū: poſſit dari regreſſus. ¶ Quidā arguūt ꝙ nō: pſupponēdo ꝙ dmr̄atio ſit ex notioribꝰ. 2° pſupponūt ꝙ itellꝰ nūqꝫ pōt aliqd intelligere niſi fātaſia exiſte i actu. 3° pſupponūt ꝙ vna noͣ in itellꝰu ſit itēſior alia. Et 4° pſupponūt ꝙ iſta itēſio nō ſit i aīa itellectiua vt itellectiua eſt: ſꝫ i viribus ſenſitiuis. Tū qꝛ in. 7. phicoꝝ. in pte itellectiua nulla eſt alteratio. Tū qꝛ itēſio ꝛ remiſſio ſūt ſucceſſiue: ꝛ in tpe: ꝛ aīa nō ſubiacet motui ꝛ tpi: ꝫ ꝛc. Quibus ſuppoſitis ſtātibꝰ arguit ſic. Si p effectū demr̄atur cā tūc opꝫ ꝙ in ipſa cogitatiua fiat itenſior notiͣ effectus: ſiue ꝙ ſit magis notus effectꝰ qꝫ cā: tenet ꝯnā per pᵐ preſuppᵐ: ſi poſtmodū fiat regreſſus demr̄abit effectꝰ p cām: ſꝫ cū effectus ſit minus notꝰ qꝫ cā: ꝫ per minus notū demr̄abit magis notū. ¶ Q. ſi tu dicas: ꝙ cū itellꝰs accipit aliqualē cognitionē ipſiꝰ cē: tūc itellꝰs negociat circa illā cām: ꝛ negociādo vendit in maiorē notitiā eius. ¶ Cōtra. certū eſt ꝙ iſta negociatio eſt qdā actus intelligendi ꝛ cū intellectus nō poſſit aliqd intelligere niſi fantaſia ſit in actu. ſi ergo iſta intenſio ſit in aīa intellectiua: nō ſit in ipſa: niſi quia ſit in anima ſenſitiua: ergo intenditur notitia effectus. ¶ Secundo pncipaliter arguit. Cōceſſo iſto regreſſu: ſequeret ꝙ aliqua cognitio continue intenderetur: ꝛ tn̄ in fine intenſionis illa cognitio prius habita corrumperet probat cōſequentia.

ꝯſequētia.pſupponēdo:ꝙ ſcīa qꝛ.ꝛ pp qd.ſpē diſtiguun
tur ꝛ ex ꝯiti nūero.Tūc ſic.ſi p cāȝ demōſtraꝛ effcūs:tūc ac
grit noti ipſi effect pp qd.ſȝ h diſtiguiꝛ ſpē a poꝛi:ḡ poꝛ
corrūpereꝛ.qꝛ ꝛc. ¶3° pncipalr arꝛ. Data ꝺitate iſti:ſeqꝛ
reꝛ ꝙ pſecti cogſcerenꝛ ſupiora ꝙ̄ iſeriora ꝯñs eſt falſuȝ:
ꝛ pbaꝛ ꝯña:qꝛ nūꝙ̄ ꝓcedim a cā ſup effcm in regreſſu:
niſi habuerim itenſiorē cognitionē cāe:h aūt nō erit:niſi
cognouerim cāȝ illi cāe.Sȝ cāe iſtoꝝ iſerioꝝ ſunt cāe ſu
periores:ḡ opȝ nos cognoſcere cās ſupiores:ꝛ cuȝ per il
las demōſtrabim cās ꝓpinquas effcūū iſerioꝝ:erunt
cauſe ſuperiores notiores ipſis effectibus inferioribus.

Ad oppoſitū tñ eſt cōis ſnīa phoꝝ.Et tot ꝓ
ceſſus Ar.p ꝛ ſcdo poſteriorum.

Pro declarāda iſta q.ſunt tres arti. In p p
mitteꝛ aliq̄ necīa. In 2° po
neꝛ determiatio qōnis.In 3° rñdebiꝛ ad argª in pn.q.

Quantū ad pᵐ pmitto diſtōnes. Pria.ꝙ multipli
citer itelligere poſſumus dari regreſſum.
Uno mō ꝙ cognito aliq̄ qꝛ.poſſit cogſci cognitione pp
qd.ꝛ h p diuerſa media:qrū vnū ſit qꝛ.alterꝝ pp qd.vt ſi
cogſcim p eclypſim lune:ꝙ terra iterponiꝛ iter ſolē ꝛ lu
nam:poſſumus poſtea p ſolē eē in capite draconis ꝛ lunā
in cauda vel eꝯ̄:cogſcere euidēti ꝛ certius iterpōne terre
dyametralr:qd fuit pus demonſtratū p eclypſim lune.ꝛ
iſte eſt pmus modus dādi regreſſū. Scdo mō poſſum
intelligere dari regreſſum itelligēdo ꝙ aliqd vnū cogno
ſcaꝛ cognitiōe qꝛ.p aliud:ꝛ illud p qd cognoſciꝛ poſtmo
dum cognoſciꝛ cognitione pp qd.per ipm:vt faciliter ap
paret in pmiſſo exēplo d eclypſi reſpectu terre iterpōnis
int ſe ꝑcaſe.De p mō dādi regreſſum nō eſt difficultas:
ſed de 2°.De pmo mō eſt textus Auerroys 2° phicoꝝ
cōmēto.22.ꝯ Auicē.q volebat ꝙ nullus artifex poſſet ꝓ
bare ſuū ſubm eē.Negȝ cās ſubci in aliq̄ gñe demōſtra
tionū:ꝯ quē inuehiꝛ Comen.ꝙ pſit demōſtrari demon
ſtratione ſigni:ꝛ ſi ille cāe habuerint cās poꝛes:poterunt
demſtrari per illas demonſtratione ſimplr:ꝛ de h videas
cōmentū allegatū. ¶2° diſtō eſt iſta.dari regreſſum pōt
eē dupliciter vel in eadem ſcientia:vel in diuerſis.

Quantū ad 2ᵐ artiᵐ pono ꝯnes. Pria eſt.De re
greſſu i diuerſis ſcīe̾s nō eſt difficultas
quin talis dari poſſit ꝛ de facto deꝛ.pȝ.Nā pnᵐ aliqd in
ſcīa iſeriori notū qꝛ.p effectū aut experientiā:in ſcīa ſupiori
pōt eē notū pp qd.loquēdo.ſ.de regreſſu pmo mō i pª di
uiſione poſita in pcedēti arti.hᵒ.q.ꝛ aliqualr tangeꝛ i.q.
ſequēti.arti.2°.rōne 2ª ꝯ Egidiū Romanū i fine. ¶2ª ꝯ.
In eadē ſcīa ſm pncipia Ar.nō eſt ipoſe dari regreſſuȝ.ſ.
ꝙ ſi cā demonſtreꝛ p effectū demonſtratione qꝛ.eadeȝ cā
demonſtret effectū demōſtratione pp qd.loquēdo de 2°
mō pme diſtinctiōis in p arti.huius qōnis.Nec ꝯ pbaꝛ
auctibus ꝛ rōne.Pria auctas.eſt Ar.p poſterioꝝ:vbi
Ar.demonſtrat dñam iter demonſtrationē qꝛ.ꝛ pp qd.
ꝛ h vel reſpectu eiuſdē ſcīe:vel reſpectu diuerſaꝝ:ꝛ dicit
ꝙ poſſumus demonſtrare ꝙ planete ſunt prope:qꝛ non
ſintillant:ꝛ ſic demonſtranꝛ eē ꝓpe per nō ſintillare:tāꝙ̄
per effectū:ꝛ poſtmodū poſſum demōſtrare nō ſintilla
re p eē ꝓpe.pp qd.ꝛ a poꝛi.Cōſilr demōſtraꝛ circularitas
de luna p augmētū circulare luminis in luna a poſterio
ri:ꝛ poſtmodū regredimus ad demonſtrādū augᵐ circu
lare luminis per circularitatem.corporis pp qd.Nec va
let dī:ꝙ Ar.loquiꝛ hic ꝯditionaliter.qꝛ Ar.docet quo
habita demſtratione qꝛ.pōt hri demſtratio.pp qd.ſic.Si b.
ſit mediū a.maior extremitas c.minor.Fiat inquit a.me
dium b.maior extremitas c.minor:ꝛ tunc hꝛ demſtratio.
pp qd.Si aūt loquereꝛ ꝯditionaliter ſi dareꝛ regula nul
la eēt:qꝛ nullibi iſta regula exerceri poſſet ſeu hēt locū.
Mō nō eſt mos Ar.aliqd docere aut tradere qd nullibi
habeat veritatē.ꝛ ſit ſimpliciter ipoſe.qꝛ ꝛc. ¶Ad h facit.
hd dicit Auerroys primo poſterioꝝ cōmento.30.ſi ſciue
rimus ꝙ luna eſt ſperice figure.pp lucēȝ que augmentaꝛ
in figura lunari:eſt poſe nobis:vt ꝯuertam ꝓpōnē ma
iorem.ꝛ dicam cām in eſſentia luminis cū hac diſpoſi
tione:ppea ꝙ ipſa eſt ſpica:ꝛ cōponeꝛ demſtratio hoc mō.
Luna eſt ſpice figure:ꝛ qd eſt ſpice figure:opȝ ꝙ lux eius
augmēteꝛ cū hac diſpōne.qm̄ ē cū hac figura.Iaȝ.n.veni
mus cum hꝫ dictione in cām:pp quā vꝛ luna cū hac di
ſpoſitione:ꝛ h eſt illud qd denoiaꝛ demōſtratio qꝛ:h ille.
Ecce quo expſſe cōmentator ponit regreſſuȝ. ¶Hāc ean
dem ſniam hȝ Ar.p phicoꝝ.Et Cōmētator.p.2.3.cōmē.
Habet Ar.ꝙ in notitia cāꝛum rerū nāliū venimus ex
cōpoſitis reſoluendo in pres:ꝛ in cās.Et hȝ idē Cōmen.
cōmento.3.cui text.eſt h.Et illa que ſunt nota apud nos
pimo de reb nālibus ſunt cōpoſita cāta ab eſſentiis:ꝛ il
la que ſunt ignota apud nos nāliter ſunt cāe:ꝛ certuȝ eſt
ꝙ cognoſcimus ipſa cōpoſita p cās:dicēte pho. Tūc vnū
qdꝙ̄ arbitramur cognoſcere:cū cās cognoſcim primas:
ꝛ principia pma:vſꝙ̄ ad elemēta.ergo ſm ipm datur re
greſſus. ¶Hoc idem hȝ Ar.8.phicoꝝ.vbi ꝓbat eternita
tem primi motoris p eternitate mot: in pn°.8.Et circa
finē:pbat eternitatē motus:per eternitatē pmi motoris.
demonſtratione pp qd.Et h dicit Cōmē.cōmēto.53.In
nitimur inqꝛ in h ſermone iducere cām pp quā fuit ne
ceſſe:vt pᵐ motū a motore nō trāſmutabili ſit eternum ꝛ
motū in loco:ꝛ eſt ecōuerſo ei qd declaratū eſt in pn° iſti
us tractatus.ſ.ꝙ ex ꝓbatione eſſentie iſtius motus fuit
ꝓbatū pᵐ motorē eē:ꝛ ex hoc apparet ꝛ illud qd ꝙ̄ſuit
a pnᶜ.h ibi. ¶Reſpondeꝛ ꝙ Ar.qn̄ regreditur ꝓbando
eternitatē mot p eſſentiā motoris:eſt regreſſus topicus.
¶Cōtra.ſeqꝛur:ꝙ cum regreſſus topicus ſeu ſillogiſm
topicus non aggeneret ſcientiā:ſed opinionem:de eter
nitate motus per eſſentiā primi motoris erit tm̄ opinio
non ſcientia. ¶Q. ſi tu ꝯcedas ꝯſequens:ſeqꝛur ꝙ cum
nulla ſit cognitio certior ꝙ̄ illa que eſt per ſuam cām:ma
xime vbi ſit cauſa proxima:nulla alia notitia certior ha
bebitur de eternitate motus. ¶Si dicatur ꝙ motus eſt
eternus:qꝛ mobile nūquā incepit eē:hoc eſt per cauſaȝ.
¶Contra.maior eſt dependentia motus ad efficiens ꝙ̄
ad ſubm aut materiam:probatur.qꝛ dependentia mot
ad ſubm non eſt niſi per efficiens tranſmutans. ¶Item
habitudo efficientis ad motū eſt neceſſaria per Ariſ.ſed
mobilis ad motum eſt contingens:qꝛ circūſcripta intelli
gentia mouente:mobile eſt ſine motu:ergo ꝛc. ¶Et con
firmatur:ois potētia paſſiua eſt cōtradictionis.9.meta.
tex.cōmenti.17.Sed mobile eſt in potētia paſſiua reſpe
ctu motus:ergo ꝯtradictionis:ſed potētia efficiētis pmi
ad motū eſt ſimplr neceſſaria. ¶P.ad principale arguiꝛ.
Ar.2.de aīa primo inueſtigat diffinitioneȝ cōem ipſius
aie. Poſtmodū ex ipſa iueſtigat ꝓpriā vniuſcuiuſꝙ̄ par
tiū aie.Et tertio demōſtrat diffinitionē mālē ꝛ cōem per
ꝓpriā ipſi.pp qd.ꝛ a poꝛi.cōſimilē ꝓceſſuȝ hȝ p poſterio
rum de diffinitione māli ꝛ formali ipſi demonſtratiōis:
qꝛ ꝛc.Sȝ qꝛ locus ab auctoritate eſt debiliſſimus: Scdo
per rōnes ꝯ nſa ꝓbaꝛ:pmo ſic.Qñcūꝙ̄ habita notitia de
cā per effectuȝ pōt hri notitia itenſior de cā ꝙ̄ ſit illa que
habeꝛ per effectū:poſſum regredi a cā ſup effectū:ſȝ ſic eſt
ꝙ de cā cognita per effectū poſſumus hēe cognitionē cer
tiorē ꝛ pfectiorem de ipſa ſine effectu:ḡ ꝛc. Maior eſt a te
ꝯceſſa.minor ꝓbatur.pſupponendo ꝙ qñcūꝙ̄ due poᶜ ſe
hñt ſicut excedens ꝛ exceſſuȝ:ſe hñt in ꝓportione geome
trica iter ſe:ſed inter actus aut habitus ipſaꝝ eſt ꝓportio
Arithmetica.ꝓportio Geometrica eſt vbi eſt ſimilitudo
ꝓportionū:qualis eſt proportio.9.ad.6.ꝛ.6.ad.4.vbiꝙ̄
eſt ꝓportio ſexqaltera:ſed eſt diſſimilitudo exceſſuū.9.ex
cedit.6.per.3.ſed.6.4.per.2.proportio Arithmetica eſt
diſſimilitudo ꝓportium:ſed ſimilitudo exceſſuum:talis
eſt.8.ad.6.ꝛ.6.ad.4.8.ad.6.eſt ꝓportio ſexqtertia:ſed.6.
ad.4.ſexquialtera:h tñ eſt ſimilitudo exceſſuuȝ.Naȝ.8.

excedit ſex.per.2.⁊.6.4.per.2.¶Cū igiť due po^e inequales
nunq̄ ꝯſimili exceſſu excedant actus ſuos:inter ipſas eſt
ꝓportio geometrica:⁊ ſi aliq̄ ꝓportio dicatur eſſe in ipſis
actibus po^{rū} inequaliū:erit tm̄ proportio arithmetrica
cōparando ipſos ad ſuas potētias. Hꝫ Sco.in ꝑ ſniaꝝ
di.17.circa finē:⁊ in tertio ſniaꝝ diſ.27.q.vnica in fine.
¶His ſtantibꝰ arguiť ſic. Quecūq̄ due po^e ſunt inequa
les ꝓducūt vel ꝓducere pn̄t ſuos effectus inequalis iten
ſionis. Probať.ſicut po^a pfectior ꝓducit pfectiorem effe
ctum in entitate:ita pōt in exceſſu inequali ipm̄ intende
re:dato ꝙ cooperet ſibi po^a iferior.ita ꝙ cū po^a ſuperior
ſit efficatior ad ꝓducendū ſuū actū:erit etiaꝫ efficatiorꝰ ad
intendendū ⁊ augmentandū:ſꝫ ita eſt ꝙ intell^s ⁊ ſenſus
ſunt due po^e:quarū vna operať ad no^{em} cauſe.ſ.intell^s:⁊
alia ad notitiā effectus per te:ergo cuꝫ intell^s ſit pfectior
virtus:poterit magis itendere notitiaꝫ cauſe:q̄ꝫ poterit
intendere ſenſus notitiam effectus. ¶Et confirmať:q̄
aut intellectus ⁊ ſenſus operantur ſimul ad notitiā cau
ſe habita prima notitia de cauſa per effectum:aut ſimul
ad notitiā effectus:aut intell^s ad notitiā cauſe: ⁊ ſenſus
ad notitiā effectus. Non ſcḋo mō vt pꝫ:q̄ intellectus ha
bita notitia de cā diſcurrit circa ipſam:⁊ nō circa effectū.
Neq̄ꝫ tertio modo:q̄ intell^s ⁊ fantaſia ſubordinata ſunt
in operando.circa qḋcūq̄ꝫ operať itell^s:circa idem opera
tur fantaſia:q̄ iſte po^e ſunt ſubordinate: ⁊ opꝫ potentiā
inferiorē hr̄e actū circa idē:circa qḋ operať potentia ſupe
rior:pp ordinē eſſentialē. Dabitur ergo primus modus:
ꝙ vterq̄ꝫ operabiť circa cām:ergo habebiť itentū:ꝙ effi
catior ⁊ itenſior notitia habebiť de cauſa p vtrāq̄ꝫ poten
tiam operantē circa eandē:q̄ꝫ fuerat illa que erat de effe
ctu. ¶P̄.2°.ſi nō poſſet hr̄i itenſior notitia de cā in intel
lectu:niſi itendereť notitia effectus:h̄ eſſet vt dicis:q̄ iten
ſio nō poſſet fieri in itell^u in iſtanti:q̄ talis itenſio eſt ſuc
ceſſiua ⁊ in tp̄e. Sed contra:q̄ ois illa itenſio pōt fieri in
inſtanti que fit reſpectu ſub̄ti indiuiſibilis nulluꝫ hn̄tis
ꝯ̄rium:ſed itenſio que fit in intellectu eſt hm̄.Illa intell^us
eſt indiuiſibilis nullū hn̄s ꝯ̄rium ſcientie:cui nihil oppo
nitur niſi ignorātia. Eſt etiā ſūme diſpoſitꝰ per abiectio
nem ꝯ̄rij:nō dico per equalē inclinationē ad itelligibile:
ergo ois itenſio in ipſo poterit fieri in inſtanti. ¶P̄.3°.ſi
non dareť regreſſus:hoc eſſet vt tu dicis:q̄m notitia q̄.⁊
pp q̄d.ipſius effectus vna ex altera nō poſſet itendi:quia
ſunt alterius ſpeciei:⁊ ex pluribus differentibꝰ ſpecie:nō
fit aliq̄d itenſiuꝰ. Sed cōtra.quecūq̄ꝫ due notitie ſunt de
eodē obto oino ſunt eiuſdē rationis formalis:ſꝫ notitia
q̄.effectꝰ:⁊ pp q̄d.eiuſdē ſunt de eodē obto oino. Naꝫ ſi
cognoſcať ꝙ hō eſt riſibilis ex ſenſu:⁊ cognoſcať ꝙ ſit riſi
bilis per h̄:q̄ eſt animal rōnale: prima cognitio ⁊ ſcḋa
nō diſtinguunt:niſi ſm̄ magis pfectū ⁊ minus pfectū: ⁊
iſti gradus nō variant rōnē formalē alicuꝰ:ſicut albedo
intenſa ⁊ remiſſa ſunt eiuſdeꝫ rōnis formalis. ¶Et ſi di
cas ꝯtra.demonſtratio pp q̄d.⁊ q̄.ſunt diſtincta ſm̄ ſpe
ciem.ḡ ⁊ ſcia. ¶P̄.ꝑncipia demonſtratiua in demōſtra
tione q̄.⁊ pp q̄d.ſunt ꝑncipia ſcie:ſed iſta ſunt diſtincta
ſm̄ ſpēm:ergo ⁊ notitie. ¶Ad primū rn̄deť:ꝙ cāe efficiē
tes inſtrales diſt incte ſm̄ ſpēm nō diſtinguūt effectū ſpe
cie.ſicut ſanitas inducta a nā ⁊ a caſu nō diſtinguuntur
ſpecie.ſilr ſectio que fit mediāte ſecuri ⁊ alio inſtro:nō hꝫ
diſtinctionē ſpecificā. Et ꝙ cāe efficiētes inſtrales nō di
ſtinguant ſuos effectus: maxime apparet eſſe de mente
Sā.Sho.qui vult ꝙ cā inſtralis nō agit neq̄ꝫ mouens:
niſi q̄ mota a principali agente.demōſtratio pp q̄d.⁊ q̄.
ꝯcurrunt preciſe inſtraliter:quare ⁊c̄. ¶Ad 2^m qḋ hꝫ ma
iorem difficultatē. Rn̄deo ꝙ q̄cūq̄ꝫ due cāe efficiētes pro
prie effectus ſiſint cāe per ſe diſtinguūt ſuos effectus:ſi
vna non ꝯtineť in alia:neq̄ꝫ ambe in vna 3^a.mō ſic eſt:ꝙ
ꝑncipia demoſtrationis:quorū vnū eſt pp q̄d.alterum
q̄.continenť virtualiter in ſubiecto.de quo demonſtra
tur paſſio:⁊ ꝑncipia demōſtratiua nō cāūt notitiā de cō
cluſione niſi virtute ſub̄ti de quo aliq̄d demōſtrať:vt ſta
tim diceť.q.ſequēti de medio demōſtratiōis.ḡ ex q̄ v̄tute
ſub̄ti ſic cāūt notitiā de ꝯ̄ne nō diſtinguent ipſaꝫ notitiā
ſm̄ ſpēm:ſꝫ ſolū ſm̄ magis pfectū:⁊ minꝰ pfectū in eadē
ſpecie. ¶Itē ꝯfirmať hec rn̄ſio. Habitus ſeu notitia ſpe
cificatur magis ab obto:de quo eſt ſcia: q̄ꝫ a ꝑnᵒ efficien
te:⁊ declarať in pulcherrimo exēplo. Geometria ſi ifun
datur intellectui nr̄o a deo erit eiuſdē rōnis cuꝫ illa que
erit nālr acq̄ſita p ꝓpriaꝫ ſpēm.⁊ tm̄ hec ⁊ illa que ſunt
de eodē obto nō erūt ab eodē efficiēte ſm̄ ſpēm: ſed a di
ſtinctis.ḡ ꝑn^a efficientia nō ſp̄ diſtinguunt ſpē.quare ⁊c̄.
¶Sed hic inſurgit vna difficultas.ſi ꝑn^a demōſtratiua
nō diſtiguūt ſcias: ſeq̄tur ꝙ ſcia nālis erit mathe^{ca}.ꝯ̄ns
falſuꝫ:ḡ ⁊c̄.ꝯ̄ña ꝓbať.eadē ꝯ̄ ꝯſiderať a nāli ⁊ mathe^{co}:
puta ꝙ terra eſt rotūda:ſed a nāli per hr̄e ptes equalr ten
dētes ad centrū.a mathe^{co}.ſ.aſtrologo p vniformē ortuꝫ
⁊ occaſum ſignoꝝ.ḡ ſi ꝑn^a demſ̄ratiua nō diſtinguūt:ſed
obꝫ.de quo aliq̄d demſ̄rať:ſequiť ꝙ ſcia nālis ſit mathe.
¶Ad h̄ rn̄deť:ꝙ notitia q̄.⁊ pp q̄d. de eodē ⁊ in eiſdem
terminis:vel que nō excedūt ꝑn^a alicuius vnius ſcie ſm̄
genus ſunt eiuſdē ſpēi:alr non: mō nō eſt ſic in ꝓpoſito.
Uel pōt dici:ꝙ nō ē eadē ꝯ̄ formalis ꝯſiderata ab vtroq̄ꝫ
artifice.licet ſit eadē nālis:neq̄ꝫ circularitas conſideratur
eodē mō a nāli:⁊ a mathematico. Circularitas a nāli cōſi
deratur vt eſt paſſio corporis nālis:aut terminus eius:ſꝫ
a mathematico vt eſt paſſio q̄ritatis:⁊ ita nō ē eadē circu
laritas formalis vtrobiq̄ꝫ ⁊ talis notitia ſeu cōſideratio
diſtinguiť ex h̄ ꝙ tale obm̄ de quo ē notitia hꝫ in ſe mul
tiplicē rōnē formalem ſm̄ quā multiplr pōt ꝯſiderari. ⁊
nō tm̄ vno mō. ⁊ addendū eſt:ꝙ iſte rōnes formales:per
quas cōſiderať a mathe^{co} ⁊ a nāli ſunt diſperate: ⁊ vna
nō ſubordinať alteri. Naꝫ aliud eſt ꝯſiderare ꝙ aliquid
ſit circulare:q̄ nā corporis circularis ḋterminat ſibi talē
figuram:⁊ aliud eſt conſiderare aliquid eſſe circulare: q̄
q̄ritum.aut rōne alicuꝰ alterius ꝑtinentis ad quātitatē.
Sꝫ rōnes cognoſcēdi q̄.⁊ pp q̄d.ſunt ſubordinate. Naꝫ
ex accn̄tibꝰ ſeu ex opationibꝰ cognoſcimꝰ effectus. Sicut
ex ridere cognoſcimus hoieꝫ eſſe riſibilē. Mō operatio
nes inſequunť nām ⁊ q̄ditatē rei:ḡ rōnes cognoſcēdi q̄.
⁊ pp q̄d.ad ſe inuicē ꝯſequūtur: ſubordinanť: quare ⁊c̄.
Qꝫ aūt de eodē diuerſe ſcie ꝯſiderēt:apparet ex.2.phico
rum. Nam de linea ſupficie:⁊ corpore cōſiderant nālis ⁊
mathematicꝰ:ſub diuerſis rōnibꝰ:⁊ hoc hꝫ cōmē.ibi.cō.
16. Silr Doc.ſubt.in.6°.meta^{ce}. Nālis ⁊ mathema.ꝯſi
derant ſubam corporeā ⁊ quantitatē circa ipſam. Ma
thema.n.ꝯſiderat ſbaꝫ corporeā pro quāto ſuba corpo
rea includit principia q̄ritatis:quēadmodū eſt mā p̄i
ma:⁊ ita neceſſario ꝯſiderat mām:ſꝫ nō vt ꝑn^m potentia
le ſiue mobile:⁊ ita mathematicus diffinit per mām:nō
inq̄ꝫ^m ꝑn^m motꝰ. phicus vero ꝯſiderat eandē ſubāꝫ cor
poreaꝫ inquantū in ꝯceptu:quē de corpore hꝫ:includun
tur ꝑn^a motus ⁊ operationis:ideo per mām ſic diffinit:
nō ꝙ motū ponat in diffinitione:q̄ ille eſt paſſio apud
eū:ſꝫ mām ſm̄ ꝯſiderationē ꝯ̄cretā:ſm̄ quā eſt ꝑn^m motus.
¶Qꝫ ſi tu dicas:iſte diuerſe ꝯſiderationes ſeu diuerſe rō
nes formales:ſub q̄bus aliqḋ vnū obm̄ ꝯſiderať:viden
tur eſſe diſtincta media ad demōſtrandum diuerſas paſ
ſiones:vel eandē paſſionē alr ⁊ alr ꝯſiderari:ḡ ſcie diuer
ſe ſunt ex diuerſis medijs demonſtratiuis. ¶P̄.diuerſe
rōnes formales:ſub q̄bus aliqḋ vnuꝫ obm̄ ꝯſiderať: ar
guunt diuerſas diffinitiones ⁊ diuerſum modū diffini
endi:⁊ diſtincte diffinitiones ſunt diſtincta media demō
ſtratiua:ḡ ſcientie diſtinguunť ex medijs: qḋ eſt ꝓpoſitū.
¶Ad iſta rn̄detur:ꝙ diſtincte ſcientie hn̄t diſtinctos mo
dos diffiniēdi. Metaphicus.n.i diffiniēdo oino abſtra
hit a mā:q̄ ſicut ens qḋ primo ꝯſiderat:ita ⁊ qḋlꝫ inquā
tum ſub eius ꝯſideratione cadit:non includit materiaꝫ.

Mathem.

Mathema. ⁊ nālis diffiniunt p māƺm alio ⁊ alio mō vt dictum eſt: ⁊ ita ex diuerſis modis diffiniēdi ɔcludiť diſtinctio ſniaƺ. ¶ Ex hoc rńdeť ad vtrāqƺ inſtantiā ɔcedēdo totū ɔceſſum vſqƺ ad vltimā ɔńiā: cum tu infers ergo ſcie diſtinguunť ex medijs. Dico ꝙ ⁊ ſi media aliquo mō diſtinguāt: qđ nō eſt negādū: nō tñ quecūqƺ media: ſƺ ſolū illa que ſunt eſſentialr ordināta: ⁊ in eodē ordine eēntiali: ⁊ de iſtis loquitur cōmē. 3. metaᶜᶜ. cō. 2. Si eni ſube fuerint diuerſoƺ principioƺ: relinquiť ꝙ ɔſideratio ipſorum ſit pluribꝰ q̄ꝫ vni ſcientie ⁊c̄. media accidētalr ordinata nō diſtinguunt: neqƺ media in diuerſis ordinibꝰ: ſicut eſt mediū pp quid: ⁊ q2. Medium pp quid eſt eēntialiter ordinatum: nō aūt medium q2 ergo ⁊c̄.

His premiſſis quātum ad 3ᵐ artiᶜˡⁱ rńdeť ad argᵃ pncipalia admittēdo ꝓſuppoſita preter vltᵐ. Cōcedo intenſionē fieri in habitu ⁊ in actu intell's inq̄ꝫtuꝫ iſta ſunt in intell'u. Et ad illud qđ adduciť in. 7. phiſicoƺ ɔcediť: ꝙ in parte itellectiua ⁊ in intellectu nō ſit ꝓprie alteratio: que eſt motus ſucceſſiuꝰ ⁊ in tpe. Iſta enim alteratio nō eſt in parte intellectiua: ⁊ ita intēſio ⁊ remiſſio. ¶ Sed ɔ. eo mō quo Arƺ. negat partem intellectiuā alterari: eo mō ɔcedit ſenſum ſic alterari. Inquit eni ⁊ ipſi ſenſus alterant. patiunť eniƺ. Actio eni ipſoƺ motus eſt per corpus patiente aliqđ ſenſu. Sƺ certum eſt: ꝙ ſenſus nō alterať alteratione q̄ ſit motꝰ ſucceſſiuus: ⁊ in tpe (loquēdo de omni ſenſu) vt pƺ de viſu: ġ negat ēt alteratōeƺ inſtantaneā ab intellu: inq̄ꝫtuƺ intellus eſt: ⁊ ita intēſionē. ¶ Rńdeo Arƺ. nō ɔcedit alteratonē eē ad aliquā q̄litatē: niſi que pōt ꝓmo acqri. Sic ꝙ ipſa nō tm̄ nō ɔſequať per accńs ad formā iductā: quēadmoduƺ eſt relatio: ſed nec ciꝰ inductio nectio ſequať inductioneƺ alicuiꝰ forme prioris: ⁊ tūc ſm ipm in nullo ſbto eſt alteratio: niſi illa ſit ꝓrima ⁊ imediata ꝑ alterāti in ordine alterationis: ⁊ illo mō ad ſciam vel ad ɔſiderationeƺ nō eſt alteratio imediata ꝑ alteranti in illo ordine: q2 ꝑᵐ alterās eſt obm extra. cognitio aūt in intellu nō imediate cauſať ab obto extra: ſed ab aliquo in aia. ſ. a ſpē. q2 intelligimꝰ cum volumꝰ: ex. 2. de aia: q2 ad intelligēdū habemus obiectuƺ intra: ad ſentiēdū requiriť obm ex. Q2 aūt itelligat de tali alteratione de qua dcm̄ eſt: apparet: q2 paruƺ ante ɔcedit ſenſum alterari dicēs: quēadmodū allegatū eſt in opponēdo tex. cōmē. 12. ipſi ſenſus alterant: ⁊ poſtmodū negat pte itellectiuam alterari: in tex. cōmen. 20. ⁊ vr. aſſignare pro rōne: q2 notitia itellectiua acapiť: nō imediate ab obto extra: qđ eſt ꝑᵐ alterās in iſto ordine: ſed mediāte cognitione ſenſitiua. vnde ad ꝓbādum ꝙ nulla mutatio eſt ad ſciam ait. Ex ea enim que eſt ſm pte experiētia vlem accipimus ſciam: ⁊ ſic illud verbuƺ (ſciens maxime ad aliquid dr) oƺ itelligi ſic: ad aliquid. i. ad obm intra: ⁊ nō imediate ad obm extra: qđ eſt ꝑᵐ alterās: ⁊ iſta ɔduſio ſic particulariter intellecta de alteratiōe ꝑᵃ ſufficit ad ꝓpoſitum ſuū ibi: q2 ɔnem illā ꝙ mouēs ⁊ motuƺ ſimul ſunt: intēdit ꝓbare inductiue in oībꝰ motibꝰ: ⁊ ſpālr in alterationibꝰ videť hēc inſtātiam de illis qualitatibꝰ que nō imediate inducunť a ꝑ alterāte: q2 alteratuƺ: ⁊ ſi ſimul ſit cum ꝓrimo alterāte: nō tñ cum ꝑ in illo ordine. ¶ Uel pōt dici ꝙ Arƺ. itelligit de alteratione que eſt motꝰ: vel ſi eſt idiuiſibilis: eſt mutatio terminatiua vel cōtinuatiua motus: vel ſaltē que eſt ſubiecti mobilis vel mutabilis: ⁊ ab aliquo agēte nāli. Nullū iſtoƺ inueniť in parte itellectiua: naƺ ipſa eſt idiuiſibilis: ⁊ ita nō ſuſceptiua motus qui requirit ſbm diuiſibile. Ipſa etiā q2 indiuiſibilis: iō nō eſt localiter ꝑſens alicui agēti nāli: q2 nō replet locuƺ. Agēs aūt phiſicū nō eſt actiuum: niſi in paſſum ſibi localiter ꝑſens. ſenſus aūt per oppoſitum pōt dici alterari: q2 ſenſus eſt ſbm q̄ꝫtuƺ recipiēs formā: ⁊ ab agente nāli cui eſt localiter pńs. Et p hoc pƺ quid dōƺ ſit de intellu. Sed ad illud qđ diciť. intenſio ⁊ remiſſio eſt ſucceſſiua: ergo ſit in tpe. Dr ꝙ lƺ itenſio ⁊ remiſſio ſiat cū aliq̄li ſucceſſione: nō tñ ois intenſio ſucceſſiua ſit in tpe: ſed ſolū illa que ſit. ſubto diuiſibili hñte ɔtuū: ⁊ diſpōneƺ oppoſitā forme in. ¶ Ad 2ᵐ principale pƺ rńſio ex dictis i. 2. arᵒ. rńdendo ad primā iſtantiā ɔtra tertiā rōneƺ principalē: ⁊ etiā ad difficultatē deīde motā: ꝙ notitia q2. ⁊ pp qđ. de eodem ⁊ in eiſdē terminis. vl' q̄ notitie nō excedūt ꝓpria pncipia ſcie ſūt eiuſdē ſpēi. ¶ Pōt ēt dici: ꝙ ille notitie diſtinguunť ſpē ⁊ vna adueniēte alia nō corrūpiť. Et ꝙ notitia que ē pp qđ pōt itēdi: ſƺ alia q̄ eſt q2. nō itendať: neqƺ icōueniť: ꝙ plēs notitie actuales diſtincte ſƺ ſpēm ſint i eodē: ſicut plēs hītus: aut plēs ſpēs itelligibiles q̄rū q̄lƺ pōt itendi ſine alia. ¶ Q2 ſi tu dicas. Arƺ. 2. topicorum hƺ ꝙ ɔtingit plā ſcire: ſƺ nō itelligere: qđ nō vr veƺ: ſi poſſumus hēe ſiľ diſtinctas itellectiones actuales. ¶ Rńdetur dupl'r. ꝑ ꝙ phs vult oſtēdere ꝙ ſcire hītuale nectio eſt pluriū: ſƺ itelligere actuale nō nectio eſt pluriū: q2 pōt eē vniꝰ. Q2 āt ſic intelligat. probo: q2 aut itelligit ꝙ ſcire poſſumus plura hītualr: ⁊ nō itelligere plā hītualr: ⁊ pƺ ꝙ nō: q2 ſūt idē. ſ. ſcire hītualr ⁊ itelligere hītualr. Aut itelligit ꝙ plā poſſumus ſcire actualr: ⁊ nō itelligere actualr: ⁊ h̄ ēt eſt falſuƺ: q2 ſūt idē: ġ itell'it de ſcire hītuali qđ nectio ē pluriū: ſƺ nō itelligere actuale: nectio eſt pluriū: q̄ꝫuis poſſit eē. ¶ Alr rńdeť: ꝙ ſcia eſt ɔnū intell's pncipioƺ: ex. 2. poſterioƺ. ſcire ergo nectio eſt pluriū: q2 ad ſciaƺ nectio ɔcurrit tota deductio ſillogiſtica: ſƺ itell's principioƺ non eſt pluriuƺ: ſƺ vniꝰ: nō acapiēdo principia ꝓ dignitatibꝰ: q̄ ſunt ꝓpōnes cōplexe: ſƺ ꝓ diffinitionibꝰ q̄ nō ſignāt eē vel nō eē ex ꝑ poſterioƺ: ⁊ taliū ſuppōnū hītus eſt itell's: q2 eſt mediuƺ in demrātione. ¶ Sƺ eſt aliud dubiū vtrū plēs itellectiones actuales eiuſdē ſpēi poſſint eē in eodē itellectu. De h̄ alſ. ¶ Ad 3ᵐ ⁊ vltimū negať ɔńa. ꝙ ſequať: ꝙ ſuperiora pſectiꝰ cognoſcanť a nobis: q̄ꝫ iſta iferiora ⁊ ſenſibilia. Ad ꝓbationē rńdeť: ꝙ non opƺ cognoſcere cām alicuius effectus ſimpl'r ad h̄ ꝙ talis effectus cognoſcať pp qđ. ⁊ ſm oēƺ modū ſue cognitionis: ſed ſufficit ꝙ cognoſcatur ſub ea rōne ſub qua eſt cā. Uñ cognoſcēdo deū in rōne cāe prime ſufficit cognoſcerre ꝙ eſt primū ens: ⁊ independēs: ⁊ ꝙ agit a ſe: ⁊ hoc ſufficit vt cognoſcať eſſe primum efficiens: ⁊ qđ eſt ſūmuƺ bonum: vt cognoſcať eſſe cauſa finalis: ⁊ iſto modo ſuperiora pſectius cognoſcuntur per diſcurſum: ⁊ per negociationē itellectus q̄ꝫtuƺ ad aliquā rōnem ſue cognitionis: q̄ꝫ iſti effectus inferiores. Et iſta pſectior ⁊ maior cognitio ſuperioruƺ facit ad hoc ꝙ effectus iſti inferiores poſſint cognoſci propter quid ⁊ ſic patet ad queſtionem iſtam.

¶ Et manifeſtū eſt ꝙ res hn̄t principiū ⁊ ꝙ cauſe rerum omnium nō ſunt infinite. Tex. cō. v. Queſtio. iiij.

Queritur. Utrū detur ſtatus in oī genere cauſaruƺ. Et arguitur ꝙ nō. Primo. quia generatio eſt eterna: ⁊ nunq̄ꝫ incepit eſſe: ⁊ h̄ ſucceſſiue vna poſt aliā: ſƺ cuilibƺ gñationi corrńdet ꝓpria mā: ꝓpria forma efficiens: ⁊ finis. igitur ⁊c̄. Maior pƺ. quia motꝰ nunq̄ꝫ incepit eſſe: ex. 8. phiſicoƺ. text. cōmē. 4. 5. ⁊. 6. Motus autē eſt cā gñationis in iſtis inferioribꝰ: ex 1ᵒ de generatione tex. cō. 54. ⁊. 55. igitur ⁊c̄. ¶ Scđo. iter primā cāƺ ⁊ quālibet aliam eſt diſtantia infinita. Igitur inter primā cām ⁊ quālibet aliam poſſunt accipi infinita media. ergo ⁊c̄. Antecedens declarať: q2 quādo diſtantia non accipitur penes quantitatem interiacenteƺ inter extrema: tanta eſt diſtantia: q̄ꝫtus eſt exceſſus pſectioris extremi: q2 diſtātia nō tm̄ reperiť in q̄ꝫtitate molis: ſed etiā in quātitate perfectionis ſuo modo: ſed prima cauſa excedit in infinituƺ

quamlibet aliam cauſam. Igitur ⁊c.

Ad oppoſitũ eſt Ariſto. ſcḋo metaphi. tex. cõmen. 5. ⁊ Cõmentator.

In iſta. q. primo ponent̃ diſtinctiones. Scḋo reſpondebitur ad. q. Et tertio obijcietur contra determinationem

Quantũ ad primũ. Prima diſtinctio eſt hec. Cãrũ quedã eſt per ſe: q̃dã ꝑ accñs. Illa eſt ꝑ ſe: que ſm ꝓpriam nãm aliqd cauſat: ſic ꝙ eius nã eſt per ſe ⁊ ꝓpria ratio formalis agendi: vt edificator reſpectu edificationis. edificator enim iportat artẽ edificãdi: q̃ eſt per ſe ratio formalis edificãdi: ⁊ ꝑ ſe ⁊ eẽntia'r ordinat̃ ad edificium: ſicut ad ꝓpriuꝫ effectũ. Alia eſt cã: que dr̃ ꝑ accñs. que nõ ſm ꝓpriã nãm cauſat: ſed eſt accñs ꝯiunctũ: cum eo: qḋ eſt per ſe rõ formalis agẽdi: vt muſicũ edificat. muſica. n. eſt accñs eius: qḋ eſt per ſe ratio formalis agendi: q: muſica ꝯiũgitur cuꝫ arte: ⁊ pro tãto muſicũ edificat: q: edificator eſt muſicus. ¶ Scḋa diſtinctio cãrum: quedaꝫ ſunt eſſentialr̃ ordinate: quedã accñtalr̃ ordinate: prime ſunt que ordine quodã eſſentiali ⁊ neceſſario ꝯcurrunt ad aliquẽ effectũ cauſanduꝫ vt ſol ⁊ hõ: reſpectu gñationis hoĩs. Cauſe accidentaliter ordinate ſunt: que ordine quodã accidẽtali ꝯcurrũt ad aliqueꝫ effectũ cauſandũ. vt Sor. ⁊ pater ipſi' ꝯcurrũt ad gñationẽ. Martini: ſi Martinus ſit filius Sortis. ¶ Et eſt aduertẽdũ: ꝙ ex alio orit̃ diſtinctio cauſaꝝ per ſe: ⁊ per accidẽs: ⁊ ex alio ſcḋa diſtinctio. Prima oritur ex cõparatione cauſe ad effectũ. 2ᵃ oritur ex cõparatione duaꝝ cauſaꝝ: inquãtũ ab eis ꝓuenit aliquis effectus ordine quodã eſſentiali vel accidẽtali: ⁊ inter cauſas aſſignat̃ triplex dñia in vtraqꝫ diſtinctione. Prima eſt: q: cauſe eẽntialiter ordinate: ſunt quaꝝ vna depẽdet ab alia in cauſando q̃cq̃d ſit de eſſe ipſius: vtruꝫ. vꝫ. in eſſe depẽdeat cã ſuperiore vel nõ? Unde qñqꝫ cauſe eſſentialiter ordinate depẽdent in eſſe: ⁊ i cãndo: qñqꝫ dependẽt nõ q̃tum ad eſſe: ſed q̃tum ad aliquẽ influxuꝫ: aut aliquã formã receptaꝫ a ſuperiore: ſemꝑ tñ dependet in agẽdo a ſuperiore. Qñqꝫ vero ⁊ tertio: cauſe eſſentialr̃ ordinate nõ depẽdẽt q̃tũ ad eſſe: nec q̃tum ad influxuꝫ: ſed imediate attingũt effectuꝫ ordine quodã eſſentiali: ſic ꝙ vna perfectius ꝯcurrit q̃ꝫ reliqua: vna tñ nõ mouetur ab alia: neqꝫ recipit aliquaꝫ formã: aut influxum. Exemplum primi. celũ ⁊ ignis in gñatione ignis. Exẽplũ ſcḋi. manus ⁊ baculus in mouendo pilam: ⁊ ſm Auerroẏm motor ſeparatus ⁊ motor ꝯiunctus in mouẽdo celuꝫ: vt in. 12. metaᶜᵉ. cõ. 41. Exemplum tertij. pater ⁊ mater in gñatione prolis ꝯcurrit ſemẽ viri ⁊ ſemẽ femelle: ordine quodã eſſentiali: ſic ꝙ quãtũcũqꝫ itenderetur in iñnituꝫ: virtus ſeminalis viri nõ poſſet ſine ſemine femelle i generationẽ fetus. ¶ Si loquamur de cauſis accidẽtaliter ordinatis: nulla depẽdet ab alia in cauſando: licet ſorte i eſſe: ⁊ hoc preſuppoſito ꝙ idẽtitas agẽtis requiratur ad idẽtitatem numeralẽ effectus. Quod hꝫ videri. 8. metaᶜᵉ. tex. cõ. 11. ⁊ cõmẽ. 12. vbi Ariſ. nõ aſſignat diuerſitatẽ effectus: niſi ꝑꝑ diuerſitatẽ mouẽtis aut mãe. Qꝫ autẽ cauſa accidẽtaliter ordiata nõ depẽdeat ab alia in cauſando patet. quia Sor. poteſt generare patre ſuo exiſtẽte mortuo. ¶ Secũda dñia que ſequitur ex prima eſt: ꝙ in eſſentialiter ordinatis. cauſa prior ſemꝑ eſt ꝑfectior: ⁊ alterius ſpeciei ſeu rõnis a ſecũda: ⁊ in prima cõcurrit cõiter triplex prioritas: prima eſt nature. q: prior cõiter eſt vlĩor q̃ꝫ poſterior in cauſando: ⁊ ad plẽs effectus ſe extẽdit: vt pꝫ de deo ⁊ itelligẽtia 2ᵃ. Scḋa prioritas eſt ſm ꝑfectionẽ eſſentialem i cauſando q: prior ſemꝑ eſt eſſentialiter ꝑfectior: ⁊ hoc cõpetit oĩbus prioribus. Tertia prioritas que ſequitur ex ſcḋa eſt: ꝙ cauſe eſſentialiter ordiate ſemꝑ ſunt alterius rõnis: ſed cauſe accidẽtaliter ordiate: nõ habẽt iſtas cõditiones dictas: vt patet intuẽti. Et hec ſecũda dñia ſequitur ex ꝑma: q: ex quo poſterior depẽdet a priore eẽntialiter in cauſando: ⁊ qḋ eſt vnius rationis nõ depẽdet eſſentialiter ab alio eiuſdem ratiõis: quia vnum iſtoruꝫ poteſt tãtum itẽdi in ſua virtute: ꝙ alterum ſuper fluet. igitur ⁊c. ¶ Tertia differẽtia eſt: ꝙ cauſe eſſentialiter ordinate ſimul actu ſũt: ⁊ actu cauſant. Accidẽtaliter ordinate ſunt: ⁊ cauſant ſucceſſ. ue: vna poſt aliam: ⁊ ſequitur ex prima ⁊ ſecũda. Nam quia cauſa ſecũda depẽdet in cauſando a prima: nõ poterit ſcḋa cauſare: niſi cauſante prima: ⁊ ex ꝯſequẽti eſſe ſine prima. Similiter ex eo ꝙ ſuperior habet perfectiorem cauſalitatem ſupra effectum q̃ꝫ inferior: oportet ꝙ cauſante iſeriore: ſuperior cauſet alioquin effectus poſſet eſſe ſine eo: a quo eſſentialius depẽderet: quod eſt impoſſibile. quia tũc nõ dependeret effectus eſſentialiter ab ipſa: ⁊ vlterius aliqua per ſe cauſalitas deeſſet effectui: niſi omnes ſimul cõcurrerent ad cauſationem effectus.

De ſecundo articulo dicitur ad. q. ꝙ datur ſtatus i cauſis i quolibet genere cauſe: Tum quia hoc probat Ariſto. 2. metaphiſice. tex. com. 5. ⁊ poſtmodum ſigillatim in quolibet genere cauſe: ⁊ vt videatur itentio. Ariſtote. ponũtur tres propoſitiones. ¶ Prima eſt iſta. In cauſis eſſentialiter ordiatis nõ eſt poſſibilis iñnitas. ¶ Secũda. in accidentaliter ordinatis nõ eſt poſſibilis infinitas: niſi ponatur ſtatus in eſſentialiter ordinatis. ¶ Tertia. ꝙ negãdo ordinem eſſentialem in cauſis: adhuc iñnitas eſt impoſſibilis. ¶ Iſte tres propoſitiones colligũtur de mẽte Cõmẽta. 2° metaphiᶜᵉ. cõmen. 6. Inquit enim. Cõmẽtator. Neceſſe eſt ſi aliqua res nõ fuerit primum: vt vniuerſum: nõ habeat cauſaꝫ omnino: ⁊ hoc manifeſtum eſt in motis que mouẽt ſe: adinuicem habẽtibus ſitum: ſcilicet que ſunt iſimul: ⁊ iſta impoſſibile eſt vt ſint iñnita: eſſentialiter aut accidentaliter. Si autem fuerit poſitum i vniuerſo carenti ſitu: tũc erit impoſſibile eſſentialiter quia vniuerſuꝫ nõ habebit motorem omnino: ſed eſt neceſſarium accidẽtaliter. Quãdo primus motor fuerit poſitus: nõ motus omnino: quia tũc erit eternum: ⁊ mouebit vnum poſt aliud in eternũ: ⁊ hec omnia declarata i. 8° phiſicorum: hec Cõmẽtator. Ponit hic Cõmẽ. aliquas propoſitiones. Quarum prima eſt iſta. Si cauſe eſſentialiter ordinate procedũt in iñnitum: nulla erit cauſa. Secũda eſt. In cauſis habẽtibus ſitum: ſiue eſſentialiter: ſiue accidentaliter ordinatis: nõ eſt poſſibilis infinitas. Tertia eſt. In cauſis eſſentialiter ordinatis non habentibus ſitum eſt impoſſibilis infinitas eſſentialis. ¶ Prima propoſitio probatur ab Ariſtotele. ſic. text. cõmenti prefati. Si cauſe eſſentialiter ordinate procedunt in infinitum: ⁊ maxime efficientes: nulla erit cauſa efficiens. conſequens eſt euidenter falſum: ⁊ cõtradicit antecedenti. igitur antecedens: conſequentia ꝓbatur. preſupponendo: ꝙ vbi datur in cauſis aliquid prius: ⁊ aliquid poſterius: ⁊ aliquid medium: ſemper prius eſt cauſa motionis medio ⁊ vltimo: quia omnia mouent in virtute primi: ita ꝙ ſi primum non mouet: mouent alia: ⁊ ſi primum non efficeret: nõ efficerent alia: ⁊ ſic remota cauſalitate primi: remouetur cauſalitas ab omnibus alijs: ſed vbi eſt infinitas: ibi nõ eſt primum. ergo vbi eſt infinitas: ibi non eſt cauſalitas in primo: ſed ſi non eſt cauſalitas in primo: non eſt in alijs. igitur ponere infinitatem in cauſis agentibus eſt remouere omnem cauſalitatem: ſed hoc eſt impoſſibile. igitur primuꝫ ſcilicet eſſe infinitatem in cauſis agentibus. ¶ Secundo preſupponit. ꝙ vbi eſt infinitas: ibi non eſt primum: ſꝫ in infinito omnes partes ſunt medie. ¶ Pro cuius declaratione notandũ eſt: ꝙ medium quod accidit in agentibus ⁊ cauſis habet tres conditiones. Quarum prima eſt: ꝙ eo ipſo ꝙ eſt mediũ: nõ eſt primuꝫ in cauſantibus: nec habet virtutem ſuper oĩa cauſata: quia ipſum cauſatum non habet virtutẽ ſuper ſeipſuꝫ. Scḋa conditio eſt. ꝙ medium

ꝙ mediū habet reſpectum ad primum: ita ꝙ ſua cauſalitas per quā poteſt cauſare nō eſt niſi in virtute primi: iō eſt mouēs motum. ¶ Ultima cōditio eſt: ꝙ omne agēs medium eſt mouēs motum: quum enim medium moueat poſteriora: eſt mouēs: quum autem moueat virtute primi eſt motum: ſi autem daretur infinitas in cauſis: cauſe eſſent medie ſm primam proprietatem: qꝛ nulla ipſaruꝫ eſſet prima: nec haberet virtutē ſuper omnia cauſata. tamen ſm ſecūdā proprietatē nō eſſent medie: qꝛ nō haberēt habitudinē ad aliquod primū. Similiter cauſe non eſſent medie ſm tertiam proprietatē: quia ꝫ quelibet eēt mouēs mota: nulla tamē moueret in virtute p̄mi. ¶ Et per hoc ſoluiſ obiectio cōtra Ar. ꝙ ratio probās ſtatum in cauſis petit principiū: qꝛ aſſumit ꝙ in cauſis datur primum ⁊ vltimū: rñſio patet. qꝛ accipit mediū tātū negatiue per priuationē primi ⁊ vltimi. nō autē poſitiue: qḋ hꝫ habitudinē ad primū ⁊ vltimum. ¶ Secūda propoſitio Cōmē. ꝙ in cauſis habētibus ſitum nō eſt poſſibilis infinitas: neqꝫ eſſentialis: neqꝫ accidētalis. Hec propoſitio p̄batur p̄ſupponēdo ꝙ Cōmē. per cauſas habētes ſitū intelligit cauſas que nō tantū cōcernūt ſitum poſitioneꝫ ⁊ q̄titatē. verū etiā ſūt ſimul: quēadmodū corpora celeſtia: elemēta: mixta: que ſimul actu exiſtūt: per cauſas nō habētes ſitum: itelligit cauſas nullā cōcernētes q̄titateꝫ in eē: quemadmodū deus ⁊ itelligētie. Hoc preſuppoſito probatur cōcluſio. Nam dato oppoſito ipſius ſequereſ ꝙ daretur ifinitū in actu. ꝯñs eſt ipoſſibile ex 3° phiſicorū. ⁊ p̄ celi. igitur antecedēs. ꝯſequētia probatur: quia ex omnibus iſtis cauſis ifinitis actu exiſtētibus fit vna magnitudo ifinita: ⁊ vlterius: quū omne corpus ſit mobile: in tēpore finito moueretur corpus ifinitū: cuius oppoſitum demōſtratur. 6. phiſi. ¶ Tertia propoſitio Cōmētatoris eſt: ꝙ ſi cauſe nō habēt ſitum in iſtis eſt impoſſibilis ifinitas eēntialis. Hec probatur: qꝛ in iſtis ē deuenire ad motorē oīno imobilem: tam per ſe q̄ꝫ per accidēs: vt demōſtratur. 8. phiſi. ¶ Alij exponūt Cōmē. dicēdo ꝙ ſm ipſum duplex eſt vniuerſum: quoddā habēs ſituꝫ ⁊ iſta vniuerſitas eſt cauſarū eſſentialiter ordinatarum. Aliud eſt vniuerſum carens ſitu: ⁊ eſt vniuerſitas cauſaruꝫ accidentaliter organicarū: quarū vna ē poſt aliā: ⁊ nō ſimul. In p̄mo vniuerſo nō eſt poſſibilis ifinitas neqꝫ eēntialis: neqꝫ accidētalis: qꝛ tūc daretur ifinitū in actu: vt argutum eſt. In alio vniuerſo eſt poſſibilis ifinitas accidētalis: nō eēntialis. nam tale vniuerſum eſt multitudo indiuiduoꝝ que eſt accidētaliter ordinata: vt homo ab hoīe: in eadē ſpecie. ¶ Sed pretermiſſa expoſitione Cōmētatoris. Uidēdum eſt de tribus propoſitiōibus: quas ponit doctor ſubtilis in p̄ ſen. di. 2. q. 2. ad mentem Ar. in hoc 2. meta. ⁊ poſtmodum arguēdum eſt cōtra ipſas: ⁊ rōnes ſoluēde ſūt. ¶ Prima ꝓpoſitio de mēte Ariſto. ſm ipſuꝫ eſt iſta. In eſſentialiter ordinatis nō eſt poſſibilis ifinitas in quocūqꝫ genere cauſe. ¶ Secūda. In accidētaliter ordinatis nō eſt poſſibilis ifinitas: niſi ponaſ ſtatus in eēntialiter ordinatis. ¶ Tertia propoſitio. In accidentaliter ordinatis nō eſt poſſibilis ifinitas: etiam ſi negetur ordo eēntialis. ¶ Prima ꝓpter breuitatē dicaſ a. 2ª b. 3ª c. p̄ª ꝓbatur p̄ſupponēdo: ꝙ oīs cauſa in eo ꝙ cā nō ē vltima: qꝛ vltima nihil cauſat: ſimiliter oīs cā cauſans in virtute alterius nō eſt prima. Ex his duab⁹ ſuppoſitionib⁹ ſeqꝫ ꝙ ſi cauſe eēnt ifinite: quelibet cauſaret in virtute alteri⁹: ⁊ ita nō eſſet prima nec vltima: ſed oēs medie. ꝯñtia probatur: qꝛ cauſe eſſentialiter ordinate ſunt: quarū vna dependet ab alia in cauſando ex dictis ſupius. ḡ vna cauſaret in virtute alteri⁹: ⁊ ita oēs eēnt medie p abnegationē p̄mi ⁊ vltimi. Ex hoc arguiſ. Omnes cauſe medie ſil̄ acceptę habēt cauſalitatē ab aliq̄ vna cā: alioquin vniuerſitas cauſarū mediarū nō eēt cāta. Qḋ enī ē cauſatū hꝫ cāliſtatē ab eo a quo cauſaſ: qꝛ hꝫ virtutē cauſatiuam ab illo. ſed quelibet cauſarū mediarū eſt cāta. ḡ quelibet iſtaruꝫ cauſarū mediaruꝫ habet cauſalitatem ab aliqua vna cā. iſta nō eſt aliqua iſtius vniuerſitatis: qꝛ tūc eēt cā ſuiipſius. ḡ eſt extra iſtam vniuerſitatem: ⁊ per ꝯñs eſt in cauſata ⁊ idepēdēs. ḡ iſta cauſa eſt prima. ¶ Scḋo probaſ eadem cōcluſio. Illa que oīa ſūt ſimul in actu: nō poſſunt eē ifinita. ſed oēs cāe eſſentialiter ordinate ſūt ſimul i actu igitur ⁊c̄. maior patet per Ariſto. ⁊ oēs p̄hantes. minor probatur ex prima differētia poſita ſuperius inter cauſas eēntialiter ordinatas ⁊ accidētaliter ordinatas. Nā infima cā eſſentialiter ordinata cauſante quelibet alia neceſſario cauſat. ¶ Tertio. vbi nō eſt primū ibi nō eſt eēntialiter prius: ſed vbi eſt ifinitas: nō eſt primū. ergo ibi non eſt eſſentialiter prius. maior patet: ⁊ minor probatur: qꝛ illud eſt prius qḋ eſt principio propinquius. 5. meta. ſed vbi eſt ifinitas nō eſt p̄cipiū. igitur neqꝫ prius. ¶ Quarto in eſſentialiter ordinatis quāto cauſa eſt prior aut ſuperior tanto eſt perfectior: ergo in infinituꝫ ſuperior: eſt in ifinitum perfectior. ⁊ ſi ſic. ergo erit idepēdēter cauſans ⁊ nō in virtute alterius: ⁊ per cōſequēs prima.

Sed vt videatur q̄ntum iſte rationes cōcludūt. Arguitur contra ipſas. primo cōtra primā: ꝙ eque bene cōcludat de cauſis accidētaliter ordinatis ſicut de eſſentialiter ordinatis. Quia accipio omnes patres generātes ſi ſint ifiniti. igiſ omnes ſūt medij: ⁊ ſi ſint medij: cauſalitas omniū eſt ab aliqua vna cauſa. Illa nō eſt aliqua vna illarū: qꝛ ſi ſic illa eſſet cauſa ſuiipſius. Igitur eſt aliqua cauſa p̄ma que eſt cauſa omniū. ¶ Item eſt dubiū circa cōmētum ſcḋi. vbi Ariſto. ponēs: ꝙ cauſe nō ꝓcedūt in ifinitū ſm rectitudinem. Cōmē. exponit ꝙ Ariſto. forte itelligit per cauſas ſm rectitudinē: cauſas que ſūt eiuſdē ſpeciei: vt homo ab homine: ⁊ per ſm ſpeciem: itelligit cauſas que ſūt de diuerſis ſpeciebus collocatis ſub eodē genere: ſed cauſe que ſūt eiuſdem ſpeciei ſūt accidētaliter ordinate: ⁊ in iſtis eſt proceſſus ifinitus. Et Ariſto. itēdit: ꝙ in cauſis ſꝫ rectitudinē nō eſt proceſſus ifinitus. ergo cōtradictio vel Cōmē. nō exponit ad itētionē Ariſto. ¶ Tertio ſi eēt proceſſus in ifinitū in cauſis accidētaliter ordinatis: eſſet numerus ifinitus: ⁊ ſpēs numeroꝝ ſūt eſſentialiter ordinate. Igitur ponēdo ifinitatē in cauſis accidētaliſ ordīatis ponit ifinitas in eēntialiter ordinatis. ¶ Quarto arguitur. ꝙ rō adducta prima: per quā ꝓbaſ ſtat⁹ in cauſis petit p̄n̄ᵐ: qꝛ aſſumit oēs cauſas eē medias. Igiſ rō pōit p̄mū ⁊ vltimū: qꝛ mediū hꝫ habitudinem ad vtrūqꝫ: vnde ponere mediū ſine extremis eſt impoſſibile. ¶ Iteꝫ rō aſſumit ꝙ oēs cauſe medie ſimul accepte habent cām aliquā. Rñdēs dicet: ꝙ ꝫ quelibet cā in ordine cauſatoruꝫ ⁊ depēdētiū ſit cauſata ⁊ dependēs ab aliqua cauſa ſcilꝫ hec cā ab aliq̄ priore: ⁊ alia ab alia ſucceſſiue: nō tn̄ ſequiſ: ꝙ omnes ſimul accepte ſint cauſate ab aliqua vna: ꝫ eſt fallacia figure dictionis. cōmutatur enī ſingulare in plurale. ¶ Itē arguiſ cōtra aliā rōnē: quā diciſ ꝙ cauſa in ifinitū ſuperior eſt in ifinitū perfectior: diceſ. ꝙ nō datur cauſa in ifinitum ſuperior: accipiēdo ifinitū cathegoreumatice: ſed ſincathegoreumatice: ad hunc ſenſuꝫ: ꝙ quacūqꝫ cā data: poterit dari ſupior: ſꝫ tn̄ nunq̄ꝫ deueniſ ad aliquā que hēat ifinitā diſtātiā ad quālibet aſſignabilē.

Ad hec reſpondetur ⁊ primo ad p̄mū dicēdo ꝙ iſta cōſequētia eſt bona. Omnes cauſe ſunt medie. ergo omnium cauſalitas eſt ab aliqua vna cauſa: preſuppoſito. ꝙ ſint eſſentialiter ordinate. Nam ſi ſic iſte cauſe ſūt ſimul ⁊ vna agit in virtute alterius: ⁊ per ꝯñs quelibet ps iſtius multitudinis agit in virtute vnius: ſic ꝙ omniū cauſalitas iſtius multitudinis ē ab aliq̄ vna cā. Igiſ oium cauſalitas iſtarū cauſarū eſſentialr̄ ordinataruꝫ erit ab vna. Patet ꝯñtia. qꝛ illō qḋ p ſe cōpetit cuilibet parti alicui⁹,

totius: videt̃ per ſe competere toti. ¶ Et confirmatur: q̃
multe cauſe ſimul accepte in ꝓpoſito: habẽt cauſalitatem
ab aliq̃ vna cã: q̃ oẽs iſte ſimul accepte ſunt medie. Igi-
tur quum in toto ordine cauſarũ eẽntialr̃ ordinataꝝ oẽs
ſint medie: ſequit̃ ꝙ oĩum cãlitas toti' vniuerſitatis erit
ab vna. Neq̃ vlteri⁹ iſta ɔ̃ña valet ſimpl'r. Oẽs cãe ſunt
medie: igit̃ oĩuȝ cãlitas eſt ab vna: vt pȝ in inſtãtia addu
cta de patrib⁹ generãtibus: q̃ iſte cauſe ſunt accidẽtaliter
ordinate: ⁊ vna nõ agit in virtute alterius. Neq̃ etiaȝ ſi-
mul requirunt̃: ⁊ ita nõ valet ɔ̃ña in iſtis: ſed bene in eẽn
tialiter ordinatis: valet etiã ɔ̃ña ex alio medio: q̃ ſi cau
ſe ſunt eſſentialiter ordinate: opȝ ꝙ in iſtis ſit aliqd eſſen
tialiter prius: q̃ prius ⁊ poſterius ſunt paſſiones ordis:
⁊ ſi eſt ordo eſſentialis: in tali eſt prius ⁊ poſterius eſſen-
tialiter: ſed nõ eſt prius eſſentialiter niſi ſit primũ eẽntiali
ter. q̃ .5. meta. ca. de priori. Prius eſt illud qđ eſt ꝓn⁰ pro
pinquius. igitur ⁊c̃. ¶ Sed cõtra. q̃ in tempore ⁊ motu
eſt prius ⁊ poſterius. ex. 4⁰ phiſi. quum tempus ſit nũs:
motus ſm̃ prius ⁊ poſterius. igitur ⁊c̃. ¶ Rñdet̃ ꝙ ꝓus
⁊ poſterius in tempore ſunt ex aſſignatione noſtra aſſi-
gnando aliqđ vnũ nunc pro ꝓn⁰ reſpectu cuius aliqua
pars temporis dicit̃ ꝓor: ⁊ alia poſterior: ⁊ hoc declarat
pħs 5⁰ meta. ¶ Ad 2ᵐ qđ eſt contra Cõmen. dđm eſt vno
modo: ꝙ Ariſto. ꝓbat ſtatum in cauſis etiaȝ accidentalr̃
ordinatis ex teſtimonio alioꝝ: ⁊ maxime platonis: q̃ po
ſuit mundũ incepiſſe ex tempore: ⁊ ex ɔ̃ſequenti habu-
it ponere cauſas eiuſdem ſpeciei non ꝓcedere in infinitũ
⁊ ita datur ſtatus in cauſis ſm̃ rectitudinẽ tam accidẽta-
liter ordinatis: q̃ȝ eſſentialiter ordinatis. Cõmẽtator autẽ
habẽs reſpectũ ad opinionẽ platonis dixit: ꝙ forte Ari-
ſto. intẽdit per cauſas ſm̃ rectitudinem cauſas eiuſdem
ſpeciei: vt homo ab homine. Uel dicendũ eſt: ꝙ Cõmen.
in iſta expoſitione ſecũda loquitur dubitatiue ⁊ cũ forte:
⁊ iſtã nõ approbat: neq̃ acceptat: ſed ſcđaȝ ſolũ. ¶ Ad 3ᵐ
rñdet̃. ꝙ cauſe accidentaliter ordinate ſũt ſucceſſiue vna
poſt aliã in infinitũ: ⁊ ſic cõceditur proceſſus infinitus in
numeris ⁊ figuris: in potentia tantũ ⁊ nõ in actu. ¶ Et
ſi dicas. ordo eẽntialis ſtat ad aliqđ vnum primũ ⁊ ſup-
premũ oĩum. ergo quum ſpẽs numeroꝝ ſint eſſentialiter
ordinate: dabit̃ aliqua ſpẽs numeri infinita ⁊ ſuprema:
⁊ ita numerus infinitus. ¶ Rñdeo q̃cqđ ſit de nũo infi-
nito. Utrũ ſit dabilis vel nõ: de quo aliqualiter tetigim⁹
ſn. q. de preſcientia dei futuroꝝ cõtingentiũ: taliẽ ꝓ nunc
dicit̃ ꝙ in ſpẽbus ſeu formis: que ſunt de ꝑfectione vni-
uerſi: datur ſtatus numeri non ſunt de perfectione vni-
uerſi: ⁊ in iſtis nõ incõuenit eſſe proceſſum in infinitum.
¶ Uel dicit̃ ꝙ numeri nõ ſunt forme ⁊ ſpẽs: q̃ vna ſola
eſt forma ſpecifica omniũ numeroꝝ. Nã trinari⁹ nõ dif-
fert a binario in ſpẽ: ſicut nec linea maior ⁊ minor: ⁊ hoc
põt probari ex. 8. meta. tex. cõ. 10. vbi Ariſto. ponit nume
ri diffões aſſimilari diffinitionibus naturarũ ⁊ quidi
tatũ. Uult eni vt exponit Cõmẽ. ꝙ diffinitio ſuperioris. ſ.
aĩalis ex additione alicuius dr̃e ſit diffinitio inferioris. ſ.
hoĩs: quẽadmodũ ex additione vnitatis nũ vnius nũe-
ri transfert̃ ad aliũ nũm: videas Cõmẽ. ibi. Quemadmo-
dum q̃ñ ab aliquo nũo. Ex q̃bus verbis cõcludit: ꝙ vni
tas in nũo addita vel variata conſtituit nũm maiorẽ aut
minorẽ: ſuperiorẽ ⁊ inferiorem. Sed rõ ⁊ diffinitio ſupe
rioris ⁊ iferioris nõ diſtinguit̃ ſm̃ ſpẽȝ: vt diffinitio aĩa-
lis ⁊ hoĩs. ¶ Itẽ nũi nõ cõponunt̃ niſi ex vnitatib⁹. ẽ ꝑ-
tes vnius nũi que ſunt vnitates: nõ differũt a ptib⁹ alte-
rius: ⁊ ſic oẽ qđ eſt realiter in vno nũo: eſt in alio realiter:
ſiue b ſint vnitates: ſiue aliq̃ alia forma: vt dña formalis:
q̃ talis forma aut dña formalis nõ põt ſumi niſi ab vni
tate: ex quo ɔcludit: ꝙ nũs eſt ſpẽs ſpãliſſima de genere
q̃ntitatis. ⁊ nũi diſtincti ſunt indiuidua in eadem ſpecie:
modo int̃ indiuidua nõ eſt ordo eẽntialis. igit̃ ⁊c̃. ¶ Sȝ
iſta rñſio nõ põt ſtare: q̃ñ ex hac rñſione ſequit̃: ꝙ arith-
metica nõ eſſet ſcia: q̃ eſt de nũis. ſi igitur nũs eſt ſpecies
ſpãliſſima: ſequitur ꝙ nũi indiuiduales erunt de conſi-
deratione arithmetica: ſed ſingulariũ ⁊ indiuiduoꝝ non
eſt ſcia. igit̃ ⁊c̃. ¶ P. Arithmetic⁹ aliã paſſionẽ ꝓbat de tri
nario: quã nõ ꝓbat de binario. ẽ per alia ꝓn⁹ que ſũt per
ſe: ⁊ ſi ſic: ſequit̃ ꝙ illa paſſio competit per ſe trinario: tũc
ſic: quecũq̃ ſunt indiuidua eiuſdẽ ſpẽi: q̃cqđ per ſe cõpe-
tit vni: cõpetit alteri: ſed binarius ⁊ trinarius ſũt eiuſdẽ
ſpẽi: ergo q̃cqđ arithmetic⁹ demonſtrabit de trinario: po
terit demonſtrare de binario: ɔ̃ñs eſt falſum. igit̃ illđ ex
quo ſequitur. Unde oportebit dicere ꝙ nihil poterit de-
monſtrari de binario ⁊ trinario: niſi per rõnem nũi: nõ
autẽ ſub rõne qua trinari⁹ aut binarius: qđ eſt falſuȝ in
arithmetica. Igitur dđȝ eſt aliter: ꝙ nũi diſtinguuntur
ſm̃ ſpẽm. ¶ Pro quo notandũ ꝙ nũs minor nõ ẽ pars
nũi maioris niſi potentialiter acceptus: ⁊ q̃ñtũ ad vnita-
tes mãles: vnde ſi nũs trinarius ɔ̃ſtituit̃ ex binario: hoc
ideo eſt: q̃ binarius ɔ̃tinet geminaȝ vnitatẽ: ex qua cum
alia vnitate cõſtituit̃ trinarius. Sed q̃ñtum ad formam
ſpecificã quaȝ importat binarius: vt eſt diſtincta ſpẽs ab
ipſo: ⁊ q̃ñtũ ad vnitatẽ formalẽ inſequẽtẽ formã ſpecificã
ſm̃ quã binari⁹ eſt per ſe vnus vnitate ſpecifica: binarius
nõ ɔ̃ſtituit trinariũ: ⁊ ſic põt ſaluari Euclides in 5⁰ Geo
metrie. ⁊ Ariſto. 5⁰ meta. ca. de colobon. vbi habet: ꝙ nũs
minor eſt pars nũi maioris: ⁊ ſic itellexit Comentator: ꝙ
per additionẽ vnitatis: nũs trãſfertur ad aliũ nũm. b eſt
verũ q̃ñtum ad eẽ mãle in nũo: nõ q̃ñtũ ad eſſe formale.
¶ Ad iſtãtiam ergo que adducitur ꝙ datur infinitas in
potẽtia in eſſentialiter ordinatis. ſ. in nũis. Reſpõdet̃: ꝙ
Ar. negat proceſſum ĩfinitũ in eẽntialiter ordinatis: vbi
eſt ordo cum depẽdẽtia eſſentiali poſterioris ad ꝓus. Nõ
ſic eſt in nũis: q̃ñtum ad ſuum eſſe formale: vt dictuȝ eſt.
¶ Ad quartã rationẽ principalẽ rñdetur: ꝙ ratio nõ pe-
tit ꝓnᵐ: q̃ aſſumit mediũ priuatiue nõ poſitiue. Priua-
tiue: hoc eſt per abnegationem primi ⁊ vltimi: nõ ꝙ cau
ſe ſint medie per habitudinem ⁊ reſpectũ poſitiuum ad
primũ ⁊ vltimũ. ¶ Ad q̃ntã iſtãtiã rñdetur: ꝙ iſta ɔ̃ña
nõ valet de forma. Quelibet cã media eſt cauſata. igitur
omnes ſimul ſunt cauſate: neq̃ valet iſta ɔ̃ſequẽtia. Uni
uerſitas cauſarũ mediarum nõ eſt cauſata. Igitur aliq̃
nõ eſt cauſata: ſȝ tenet gratia materie: q̃ ſi vniuerſitas cã-
rum nõ ſit ab aliq̃ vna cã: nõ eſſet aliqua cã prima oĩuȝ:
neq̃ eſſet iter illa aliq̃ prior eẽntialiter alia: q̃ . dictuȝ eſt:
prius eſſentialiter eſt illud: qđ eſt ꝓn⁰ propinquius. ergo
ſi nullum primũ: nihil eſt eſſentialiter prius. Ex quo cõ-
cluditur ꝙ ſi oẽs cauſe ſũt medie: ⁊ ſit ordo eẽntialis iter
illas: oĩum cauſalitas eſt ab aliq̃ vna in accidẽtaliter or-
dinatis: nõ valet ɔ̃ña. q̃re ⁊c̃. ¶ Ad vltimã iſtãtiã rñdet̃
ideo dari cãm in ĩfinitũ ſuperiorẽ in eſſentialiter ordina
tis: q̃ tales cauſe ſũt ſimul in actu: ⁊ vna eſt ꝑfectior reli-
qua. Uñ ſicut i numeris ſi daretur multitudo ĩfinita in
actu daret̃ numerus actu ĩfinitus ɔ̃tinẽs i ſe ĩfinitas vni
tates. ſ. numerus qui cõprehẽderet i ſe totã ĩfinitã multi-
tudinẽ: ita ſi darent̃ cauſe ĩfinite ſimul i actu: quarũ vna
cõtineret perfectionẽ alterius: oẽs ꝑfectiões que eſſent in
iſtis ĩfinitis cauſis vnitiue cõtinerentur in aliq̃ vna: ita ꝙ
alicui⁹ cauſe aſſignate ad aliquã cãm ſupiorẽ eẽt diſtãtia
nõ ſolũ ĩfinita: hoc eſt idetermĩata: ſed ĩfinita per cõtinẽ-
tiam vnitiuam ĩfinitarũ perfectionũ. Nõ eniȝ repugnat
iſtas ĩfinitas perfectiões vnitiue ɔ̃tineri poſſe i aliq̃ vna
propter ordinẽ eſſentialẽ cauſarũ: ſm̃ quẽ vna continet
ꝑfectionẽ alteri⁹. Ex quo videt̃ ꝙ aliq̃ cã inferiore data.
poſſit dari diſtãtia ĩfinita actualis ad aliquã cãm i ĩfini-
tum ſuperiorẽ. Si eni quacũq̃ diſtãtia finita data actua
li alicui⁹ cauſe ad aliã dat̃ maior actualis. ẽ datur diſtã-
tia maior i ĩfinitũ q̃cũq̃ finita aſſignabili: ſȝ diſtãtia ma
ior q̃cũq̃ finita aſſignabili ẽ ĩfinita. ẽ ⁊c̃. ¶ Secũda pro-
poſitio doctoris ſubtilis ẽ. In eẽntialiter ordinatis nõ ẽ
poſſibilis

poſſibilis īfinitas: niſi ponaṫ ſtatus in eēntialr̄ ordinatis. ¶ Probaṫ: nulla ſucceſſio aliquoꝝ eiuſdē rōnis pōt perpetuari niſi ab aliq̄ cā perpetuante in infinitū durante: a qua tota ſucceſſio: ⁊ quodlibet eiꝰ dependeret: ſꝫ ſucceſſio accidentalr̄ ordinatoꝝ eſt aliquoꝝ eiuſdē rōnis: ſicut ſucceſſio hoīs ab hoīe: ⁊ equi ab equo. ḡ hꝫ aliquā cāꝫ in infinitū durātē: a qua tota ſucceſſio: ⁊ quodlibet ipſiꝰ dependet: talis cā nō eſt aliqd iſtiꝰ ſucceſſionis: q̄r oīa in iſta ſucceſſione qn̄qꝫ ſunt: ⁊ nō ſunt: ⁊ vnū deſinit eſſe poſt aliō. Ergo iſta cā erit alterius rōnis ⁊ ordinis ab iſtis: ⁊ ꝑ ꝯñs erit aliqd a quo tota iſta ſucceſſio eēntialr̄ depēderꝫ: ſꝫ in iſto ordine eſt ſtatꝰ: vt ꝓbatū eſt. ḡ ⁊c̄. Cor' iſte ꝓceſſus eſt clarus: ⁊ maior ṗncipalis eſt nota: q̄r ſicut aliqd non pōt eſſe niſi a ſua cā: ita nō pōt ꝑpetuari niſi ab aliq̄ cā perpetuāte. Unde Ar. ꝑpetuitatē ſucceſſiōis in gn̄ando ⁊ corrūpēdo reducit ad aliqd̄ perpetuū dicens. 2. de gn̄atiōe. tex. cō. 55. Propter motū ſolis in obliquo circulo ſiūt generationes ⁊ corruptiones in iſtis īferioribꝰ. ¶ Tertia ꝓpoſitio docto. ſubtilis ē. ꝙ negato ordine eēntiali: adhuc daṫ ſtatꝰ in accn̄taliter ordinatis. ¶ Probaṫ: q̄r aliq̄ nā ē effecta ⁊ cauſata: vt de ſe patet. ḡ vel a ſe: vel a nullo: vl' ab aliquo alio. nō a nullo: q̄r qd̄ nihil eſt: nullius ē cā: neqꝫ a ſe: q̄r nulla res eſt que ſeipſaꝫ gignat vt ſꝫ. ex ꝑ de trini. ca. ṗ: ⁊ 2° de aīa. tex. cō. 47. ſi ab alio: habeṫ ꝓpoſitum: q̄r iſta cā eſt ſimplr̄ ṗma ⁊ in cāta negādo ordinē eſſentialē. ¶ Sed dices forte: ꝙ iſta cā nō eſt ṗmā: neqꝫ in cauſata. ¶ Cōtra: q̄r iſta cā aut cauſat a ſe ⁊ indepēdenter aut cauſat ab alio dependenter: ⁊ in virtute alicuius. ſi ṗ modo habetur intentum: ꝙ eſt prima. ſi ſecūdo modo: ſtatiꝫ ponitur ordo eēntialis: ⁊ ſic ponis ordinem eſſentialē negā do ordinem eſſentialē. Et ſic patet ad queſtionem.

Ad argumēta in ṗnº rn̄deṫ: ꝙ poſita gn̄atione ꝑpetua: cāe infinite accidētaliter ordinate: in quocūqꝫ gn̄e cauſe ꝓceſſerūt vna poſt aliā. ſꝫ dubiū eſt de cā mālī: que manet eadē in gn̄ato ⁊ corrupto. Dōm eſt: ꝙ mā quedā eſt ꝓpinqua. q̄dā remota: mā ṗmo mō ē mā diſpoſita q̄ntitatiue: ⁊ q̄litatiue ꝓ forma ſbāli introducēda: ⁊ ſi iſta mā hꝫ diſpoſitiōes alterius ⁊ alterius rōnis: ⁊ vna eſt ſubm̄ forme in virtute alterius. Iſte māe ſunt eēntialr̄ ordinate: queadmoduꝫ eſt mā ṗª reſpectu forme elemēti ⁊ elementū reſpectu mixti: ⁊ mixtū reſpectu alteriꝰ. Nā elemētū nō eſt ſubꝫ foīe mixtionis: niſi rōne māe ṗme: ⁊ in iſtis nō eſt ꝓceſſus i infiᵐ: vt oſtendit Ar. in lr̄a. tex. cō. 5. meta. ſi vͦ mā ſic diſpoſita nō hꝫ ordinē ad aliā in rōne ſubⁱ: vt eſt mā ligni ⁊ lapidis: iſte accn̄talr̄ ordinanṫ: ⁊ iſte poſſunt eē infinite. ſi loq̄mur de mā ṗma ⁊ nuda: iſta pōt eē vna nūo diuꝫ formarū ad ſe inuicē ſuccedētiū: alia tn̄ eſt in generāte ⁊ alia in genito: ⁊ hꝰ declarauimꝰ in q̄daꝫ. q. ordinaria de hac mā. Ex quo ꝯcediṫ: ꝙ infinite māe accn̄talr̄ ordinate ſucceſſiue ſunt poſſibiles. ¶ Ad vltimū rn̄deṫ: ꝙ duplex ē diſtātia. q̄dā dimēſionalis: q̄dā ꝑfectiōalis. Prima eſt ſꝫ quā aliq̄ diſtāt penes q̄ntitatē interiacentē: vt de ſe pꝫ. Scḋa ē per exceſſum ꝑfectiōis vniꝰ ſup aliud: vt iſta diſtantia nihil aliud ſit: niſi exceſſus ꝑfectionis vniꝰ extremi ſup aliud extremū. Prima diſtātia eſt q̄ntā ſm̄ q̄ntitatem mediꝫ interiacētis: ⁊ iſta diſtātia nunq̄ꝫ eſt iter imediata: ſꝫ mediata. Scḋa diſtātia eſt q̄ntā ſm̄ q̄ntitatē ꝑfectionis perfectioris extremi: vt tāta ſit: q̄nta ē ꝑfectio eius: ⁊ iſta pōt eē inter illa que ſūt imediata: queadmoduꝫ ponit Ar. 10. meta. ⁊ in ṗdicamētis. Contraria ſunt que maxīe diſtant ſub eodē gn̄e: ⁊ tn̄ aliqua ꝯ̄ria ſunt imediata per ṗuationē mediꝫ iteriacentis. Applicādo ad ꝓpoſituꝫ. Deꝰ diſtat in īfinitū a creatura diſtātia ꝑfectionali nō ſolum ab illa que hꝫ aliqd̄ mediū ſm̄ ꝑfectionē ad ipm̄: verū ēt a creatura ſuprema poſſibili. ¶ Sed ꝯ̄ hoc arguiṫ: q̄r ſi deꝰ diſtat in īfinitū a q̄cūqꝫ creatura. ḡ vꝫ ꝙ poſſit ꝓducere creaturā nobilioꝛē quacūqꝫ data in infinitū. Quia potentia infinita queadmodū eſt potētia diuina nō adequaṫ per quodcunqꝫ finitū. ¶ Ad hoc rn̄deṫ: ꝙ licet deus forte poſſit ꝓducere nām ꝑfectiorē in infinitū quacūqꝫ data q̄ntuꝫ eſt ex ſe: tamē ex pte nāe factibilis in iſtis naturis daṫ ſtatus: non quidē ex pte dei: ſed ex parte nature: ſic forte nō repugnat deū poſſe facere albedinē ⁊ nigredinē ſil': q̄uis ex parte ipſarū formarū repugnātiū ⁊ icōpoſſibiliuꝫ hoc nō ſit poſſibile. Tenēdo: ꝙ ipoſſibilitas rei fiende ſit ex pte rei factibilis: non ex pte dei facientis: qd̄ hꝫ videri in ṗ ſen. di. 43. Et ſic patet determinatio. q. ⁊ finis.

¶ Nō eniꝫ ſit ex generatione qd̄ ſit ſed eſt poſt gn̄ationē. Tex. cō. vij. Q̄ō. v.

Queritur queſtio. Utrū gn̄atio ſubſtātialis diſtinguaṫ a termino. ¶ Et arguiṫ negatiue tribꝰ argumētis: quoꝝ ṗᵐ eſt: ṗſupponēdo ꝙ illa que diſtinguunṫ realiter: habent aliquē ordineꝫ. Iſto ſtante arguiṫ ſic. ſi eſt diſtīctio iter generationem ſubſtantialē ⁊ terminū eius: erit aliquis ordo inter generationē ⁊ formā genitā. Aut enim erit ordo temporis: aut ordo vniuerſalis ad particulare: aut ordo nature. Non eſt dicendū ꝙ ſit ordo temporis: propterea q̄r generatio eſt mutatio inſtantanea. Neqꝫ eſt ordo vl'is ad particulare: de quo loquitur Ar. in ṗdicamentis: ⁊ in 5° meta. ꝙ eſt inter illa: a quoꝝ vno non conuertiṫ ꝯ̄ñtia cum hoc verbo. Sum es eſt. ſed nō poteſt eſſe talis ordo inter gn̄ationem ⁊ formā. Tum quia gn̄atio nō eſt vniuerſalior forma: neqꝫ ecōuerſo. Tum q̄r non ſaluaṫ regula nō conuertendi ꝯſequentiā inter gn̄ationem ⁊ formā. ergo nec talis ordo poteſt eſſe inter iſta. Nec ēt poteſt eſſe ordo nature: q̄m talis ordo eſt duobus modis inter aliqua: aut enim q̄r vnū eſt prius origine reliquo: aut quia vnū eſt cā ⁊ ṗnᵐ alterius. Nō eſt dōm ꝙ generatio ſit ṗor origine forma: q̄r tunc eſſet gn̄atio ſine forma. Nec ſecundo modo: ꝓpterea q̄r gn̄atio non eſt cā forme: ⁊ preterea qd̄ eſt prius nā ṗmo ⁊ ſcḋo mō eſt prius ſm̄ eē. ḡ ſi ſic eēt prior gn̄atio forma: ſtaret gn̄ationē eē ſine forma. Neqꝫ poteſt dici ꝙ gn̄atio habeat ordinem dignitatis ad formā: ꝙ vꝫ ipſa ſit dignior forma: q̄r gn̄atio eſt reſpectus: ⁊ forma eſt ens abſolutum. ergo nullomodo gn̄atio pōt dici eſſe prior forma. ¶ Et per eaſdem rōnes ꝓbaṫ: ꝙ forma non ſit prior gn̄atione. Non prioritate temporis: vt patet. Nec prioritate que eſt eius a quo non conuertitur ſubſiſtendi ꝯ̄ñtia. Nō ṗoritate nāe ſm̄ originē: ꝙ. vꝫ. ipſa prius origineṫ: q̄ꝫ gn̄atio: vt patet. Nec etiā vt forma dicatur eſſe prior gn̄atione ꝙ ſit ṗnᵐ ⁊ cā eius: q̄r generatio fūdaret in forma tanq̄ꝫ in ſubiecto: ⁊ ſubiectuꝫ hꝫ prius eē q̄ꝫ accidens qd̄ fundaṫ in ipſo. ḡ prius forma hēt eſſe q̄ꝫ gn̄areṫ: qd̄ eſt falſum. Neqꝫ potes dicere ꝙ forma ſit ṗor ſm̄ dignitatē ⁊ perfectionem. q̄r ſi ſic eſſet prior: aut gn̄atio fundaretur in forma tanq̄ꝫ in ſubiecto: aut fundareṫ in mā prima. Non eſt dādum ſcḋm: q̄r nullū accidēs fūdatur in mā: niſi mediāte forma ſubſtāiali: vt colligitur de mēte Ar. ṗ phyſico. Mā ⁊ forma ſubſtātialis ſunt cā omniū accidentiū. Si detur primū redit argᵐ qd̄ prius: ꝙ forma cū ſit ſubm̄ ipſius gn̄ationis: prius habebit eē q̄ꝫ gn̄atio: ḡ poterit eſſe: ⁊ intelligi eſſe forma ſine gn̄atione. ꝯñs eſt falſum: q̄r tunc forma nō acciperet eē per generationē. Si vͦ tu dicas: ꝙ generatio ⁊ forma ſunt ſil'. Quero qua ſimulltate ſunt ſil. nā vt hꝫ Ar. in poſt predicamētis. ⁊ 5° meta. aliq̄ ſunt ſil' ſimulltate tēporis: aliqua ſimulltate nāe: ⁊ hoc duobꝰ modis: aut loquēdo de ſimulltate nature reqſita ad nām correlatiuoꝝ: aut de ſimulltate nāe: que eſt eoꝝ que cōueniunt in aliquo vno genere: eo mō quo aſinus ⁊ hō dicunṫ eſſe ſimul in nā aīalis. Si tu des ṗmū: ꝯ̄tra. illa que ſunt ſimul ſimultate tpis habent aliquē ordinē nāe inter ſe: ſꝫ forma ⁊ gn̄atio nō hn̄t

oꝛdinē nāe. ꝗ non pñt dici ſil' ſimultate tpis. ¶ Si dicas
ꝙ ſint ſil' ſimultate nāe. Cōtra. forma ⁊ gñatio nō ſūt cor-
relatiua: qm̄ vnū eſt de gn̄e ſubſtātie: ⁊ alterū de gn̄e paſ
ſionis: aut alterius predicamenti: neqꜫ etiā ſunt ſimul na
tura: ꝙ cōueniant in aliquo genere: vt de ſe patet. ꝗ nul-
lo mō ſunt ſimul. Ex hoc arguitur ſic. Illa que nullo mo
do ſunt ſil': ⁊ nō habēt aliquē oꝛdinē inter ſe: videnť eē
idē realr̄: ſed gñatio ⁊ forma ſunt h̄mōi. ꝗ gñatio ⁊ foꝛa ſūt
idē realr̄. ¶ Scđo ꝑncipaliter arguiť ꝑſupponendo duo
ꝑ ꝙ gñatio inſtātanea de neceſſitate ꝑſupponit aliquē
motū factū in tpe. Hoc dr̄ eē de mēte Cōmē. 4° phi. cō.
129. vbi vult ꝙ ſi illuminatio fiat reſpectu aeris: que illu
minatio eſt actio iſtātanea: hoc h̄ꝫ fieri per motū localem
coꝛporis luminoſi ad aerē illuminabilē: ita ꝙ ſi nō eēt ta
lis motus: nō poſſet aſſignari rō ꝓpter quā iſte aer ma-
gis illuminať in hoc inſtāti q̄ꝫ prius. ¶ Scđo ꝑſupponi
tur: ꝙ mutatio inſtātanea ſi h̄ꝫ terminū a quo: qui ē pri-
uatio forme: nō h̄ꝫ rōne ſui: ſed rōne motꝰ ꝓcedentis: qđ
declarať. Nā ſi dcť oppoſitū: qđ. vꝫ. mutatio iſtātanea ha
beat terminū a quo rōne ſui: ſequereť ꝙ duo ꝯdictoꝛia
eēnt ſil' in eodē iſtāti. vel mutatio iſtātanea eſſet diuiſibi-
lis: ⁊ ex ꝯñti in tpe. ꝯña ꝓbať: ꝙ mutatio inſtātanea eſt
in inſtāti. ꝗ h̄ꝫ ſuos per ſe terminos in inſtāti: ſed termi-
nus a quo ⁊ terminus ad quē ſunt per ſe termini iſtius
mutationis. ergo iſti termini ſunt in inſtāti: ſed iſti termi
ni ſunt ꝯdictoꝛij: q: priuatio ⁊ forma ſunt ꝯdictoꝛia cir-
ca ſubiectū aptū natū. ergo duo ꝯdictoꝛia eēnt ſimul in
eodē inſtanti: Si aūt dicas ꝙ iſti termini. puta ꝑuatio ⁊
forma ſint in alio ⁊ in alio inſtāti: ⁊ inter quecunꜫ duo
inſtātia cadit tēpus mediū. ergo mutatio media īter ter-
minos eſſe in tali tpe itermedio. ⁊ ita mutatio inſtanta-
nea eſſet in tpe. ⁊ per ꝯñs diuiſibilis. Ex iſtis arguiť ſic.
omnis mutatio diſtincta realiter a termino: accipitur vt
via realis in terminū realem: ſed gñatio forme ſubſtātia
lis non pōt accipi vt via realis in terminū realē. ergo nō
diſtinguiť realiter a termino. maioꝛ videtur nota. Qm̄
mutatio aut accipiť vt via in terminū: aut accipiť vt ter-
minus. Si accipiať vt terminus: nō diſtiguitur a termi
no: ſi vt via in terminū (cū via diſtinguať a termino vie)
vt ſic accipitur vt diſtincta a termino. minoꝛ autem pro-
batur: q: mutatio vt via habet per ſe terminum a quo: ⁊
terminū ad quē: q: non poſſumus imaginari viā eē ſine
terminis: ſed gñatio non habet de ſe iſtos terminos. er-
go non pōt accipi vt via. ꝗ accipieť vt terminꝰ: ex quo ſe-
quiť: ꝙ nō diſtingueť a termino. ¶ Ultimo pro iſta pte
arguiť preſupponēdo ex fundamētis Sco. ꝙ illa ſūt idē
realr̄: quoꝝ vnū nō pōt ſeparí a reliquo. Habita iſta ma
ioꝛe aſſumo iſtā minoꝛē: ſed forma ſubalis ⁊ terminꝰ ge-
nerationis nō pñt ſeparí a gñatione. ꝗ gñatio ſubalis ⁊
terminꝰ eiꝰ ſunt idē realr̄. minoꝛ ꝓbať. Certū eſt ſm Sco.
ꝙ ſuba genita in eodē iſtāti cōſeruať a coꝛpibꝰ celeſtibꝰ: a
deo: ⁊ intelligētijs: ſꝫ iſta cōſeruatio eſt gñatio: qđ ꝓbať:
q: certū eſt ꝙ coꝛpa celeſtia aliqđ influūt in ſubaꝫ genitā:
aut coꝛpoꝛa celeſtia influūt ꝑciſe per aſſiſtentiā: aut p h̄ ꝙ
dant aliquā entitatē: ⁊ aliqđ eē ſube genite. Nō eſt dicen
dū ꝑmū: qm̄ aſſiſtētia illa coꝛpoꝝ celeſtiū eſt relatio. per
ipſā aūt relationē coꝛpa celeſtia nō influūt in hec iferio
ra aut ꝯſeruāt ipſa. ꝗ influūt dādo aliquā entitatē: ſꝫ vbi
aliqđ vnū recipit aliquā entitatē ab alio. ibi ē actio ⁊ paſ
ſio: actio autē ⁊ paſſio fundanť i motu. ex 3° phi. aut mu
tatione. ꝗ ibi erit aliq̄ mutatio: aut illa erit mutatio ſub-
ſtātialis: aut accñtalis: non accñtalis: q: erit aut loca mu-
tatio: aut augmētatio: aut diminutio: aut alteratio. Nul
lū iſtoꝝ eſt: vt pꝫ diſcurrēdo per ſingula: qm̄ ſuba genita
ꝯſeruať in iſtāti ſequēti ꝓductionē ipſiꝰ. ꝗ iſta mutatio
erit ſubalis: ſꝫ ois talis mutatio ē gñatio vel coꝛruptio. ꝗ
ſuba genita qm̄ ꝯſeruať ſemꝑ gñať. ¶ Et ꝯfirmať: ꝙ iſta
mutatio nō ſit alteratio. q: aut eēt ad accñs ꝯueniēs: aut

ad accñs diſcōueniēs ſubto ⁊ ſube genite. ¶ Nō eſt dꝫ:
ꝙ ſit ad accñs diſcōueniēs: q: tūc per tale accñs nō cōſer-
uareť: ſꝫ magis coꝛrūpereť ſuba: ſi ſit ad accñs conueniēs:
(cū tale accñs depēdeat i eē ⁊ i ꝯſeruari a ſuo ſubto) opoꝛ
teret ꝑus ſubiectū ⁊ ſubam ꝯſeruari in ſe: q̄ꝫ cōſeruareť
per accidēs. ⁊ tunc iſta cōſeruatio precedens erit termina
ta ad ſbam rei: ⁊ nō ad accidēs. ergo erit generatio.

Ad oppoſitū tm̄ arguiť ex auctē Ar. i 2° huiꝰ. vbi habeť ꝙ illud qđ ſit eſt poſt
gñationē: qđ nō tm̄ ē verū de cōpoſito: ſꝫ ēt de forma. Et
ēt rōne ſic. Illa que ſunt in diſtictis ꝓdicamētis: diſtigu-
unť realr̄: ſꝫ gñatio ſubalis ⁊ terminꝰ ſiue formalis: ſiue
totalis ſūt in diſtictis ꝓdicamētis. ꝗ ⁊c. maioꝛ ꝓbať: q: ꝓ-
dicamēta ſūt ꝑ diuerſa. ex. 5. meta. ⁊ ſūt ſimplr̄ diuerſa en
tia: ex. 10. meta. ꝗ nihil vniꝰ eſt idē ens alicui alterius. mi
noꝛ aūt ꝓbať. Nā gñatio vel eſt de ꝓdicamēto paſſionis:
loquēdo de gñatione formalr̄ ſumpta: vl' de ꝓdicamēto
relonis. Forma autē ſbalis eſt de ꝓdicamēto ſube. ꝗ ⁊c.

In iſta. q. ꝑ ꝑmittenť diſtōnes. 2° loco determina
biť qō. 3° ⁊ vltº ſolueť argumēta i ꝑn°.

Quantū ad ꝑm̄. Prima diſtinctio eſt iſta. Gñatio
ſbalis pōt accipi duobꝰ modis. vno mō
ſub rōne mutatōis. alio mō ſub rōne ꝓductiōis. Uel ſub
alijs vbis: vt eſt actio tranſmutatiua: vel vt eſt actio ꝓdu
ctiua. ſi primo mō ſic eſt actus māe ꝑme. ſi 2° mō ſic eſt actꝰ
forme: vt termini formalis: vel cōpoſiti vt termini tota-
lis. ꝑma rō in gñatione reſpicit ſbm mutatū. 2ª reſpicit
terminū ꝓductū. ¶ Secūda diſtinctio eſt iſta. ꝙ cū gene-
ratio iꝑoꝛtet reſpectū. duplex eſt reſpectus iꝑoꝛtatus in
gñatione. Primus eſt extrinſecus adueniēs. Secundus
eſt intrinſecus adueniēs: gñatio vt mutatio eſt reſpectus
extrinſecus adueniēs. ſed gñatio vt ꝓductio eſt reſpectus
intrinſecus adueniēs. Qꝫ aūt gñatio vt mutatio ſit ſic re-
ſpectus extrinſecus adueniēs declarať: q: ille reſpectꝰ eſt
extrinſecꝰ adueniens: qui nō neceſſario oritur ex nā fun-
damēti poſito termino: ſꝫ poſita mā ꝑma ⁊ poſito gñan-
te: hoc eſt illo qđ gñat: nō de neceſſitate poniť mutatio i
mā ꝑma. ꝗ mutatio eſt reſpectus extrinſecus adueniens:
ſed poſito ꝓducto in q̄ꝫtū ꝓductū eſt de neceſſitate poniť
ꝓducens: ⁊ ex vtroqꜫ poſito neceſſario inſurgit ꝓductio:
q: nō eſt imaginabile eē aliquid qđ ꝓducať: ⁊ ꝙ ſit ꝓ-
ducens ſine ꝓductione in eo qđ ꝓducit. igiť gñatio vt ꝓ-
ductio eſt reſpectus intrinſecus adueniēs: qđ non eſt de
ipſa mutatione: q: ad hoc ꝙ mutabile muteť ab aliquo
tranſmutāte vltra māꝫ trāſmutationis requiriť debita
applicatio. approximatio: ⁊ diſpoſitio in trāſmutabili.
ergo mutatio ipſa nō de neceſſitate oriť ex ipſis extremis
poſitis in eē ſolū: ſed multa alia requirit: que nō requi
runť ad rōnē ꝓductionis: q: ſtatim ꝙ poniť ꝓductū ⁊ ꝓ-
ducens: imediate ſequiť productio in producto.

His ꝑmiſſis. Quantū ad 2m̄ ꝑncipale ponun
tur q̄tuoꝛ cōcluſiones. ¶ Prima
eſt iſta. Gñatio ſub rōne mutationis eſt reſpectus de ꝓ-
dicamēto paſſionis. Probať. Illud quo paſſum forma-
liter refert ad agens eſt de ꝓdicamento paſſionis: q: paſ
ſum nō referť ad agens niſi mediante paſſione: ſed ſubꝫ
mutabile in q̄ꝫtū mutabile eſt: refertur ad agens. ꝗ muta
tio ipſa eſt de predicamēto paſſionis. minoꝛ patet: q: ge-
quid trāſmutať: tranſmutať ab agēte ⁊ tranſmutať in q̄ꝫ
tū agens agit in ipm̄ ꝓducendo aliq̄ꝫ formā in ipſo trāſ-
mutabili. vn̄ ſicut actio eſt reſpectus agētis ad paſſuꝫ: ita
trāſmutatio eſt reſpectus paſſi ad agēs. ¶ Cōfirmať hoc.
Quia ois reſpectꝰ extrinſecꝰ adueniens aut eſt de ꝓdica-
mēto paſſionis: aut in aliq̄ alioꝝ generū: de qbꝰ ptractat
auctoꝛ. 6. ꝑncipioꝝ: ſed nō vī ꝙ poſſit reduci ad aliqđ ge
nus q̄ꝫ ad ꝓdicamētū paſſionis: vt pꝫ diſcurrendo p ſin-
gula. ꝗ ⁊c. ¶ Scđa ꝯ eſt iſta. Gñatio vt ꝓductio eſt de ꝓ-
dicamēto relationis. Iſta ꝯ pꝫ. Ois reſpectus itrinſecus
adueniēs:

adueniẽs: qui de neceſſitate ⁊ eẽntialr oritur ex ipſis extremis poſitis in eẽ ptinet ad pdica^m relõnis: qꝛ ibi ponũtur illa que ſm ſe ⁊ eẽntialr ſunt ad aliqd: ſꝫ ita ẽ ꝙ pductio eſt hõ: vt dictũ eſt. ḡ eſt de pdicamẽto relõnis. ¶ Tertia ꝯ eſt iſta. reſpect⁹ mãe vt pfectibilis ad formã vt pfectiuã ipſi⁹ mãe: ⁊ reſpect⁹ mãe ad formã pus pficiẽtez ipſam vel ad puationẽ forme: ſm quã pficiũ iſti duo reſpect⁹ ſũt de eẽntia mutationis. Et qꝛ iſti duo. ſ. ꝙ mã pficiaſ p formã: ⁊ ordo ipſi⁹ ad puationẽ pcedẽtẽ formã depẽdent ab agẽte: qꝛ forma nõ pficit mãm niſi ab agente: coexigitiue regriſ reſpect⁹ mãe ad agẽs ad rõnẽ mutatiõis: ita ꝙ mutatio eſt reſpect⁹ mãe vt pfectibilis ad formã pficiẽtẽ vna cũ reſpectu ad puationẽ pcedentẽ formã: ⁊ vltimo cũ ordine ipſi⁹ mãe que pficiſ a forma ad ipm agens. ¶ Iſta ꝯ ſic itellecta pbaſ ex ſnia Ar. 6° phi. Mutari (inqt ipſe) eſt aliť ſe hẽe nũc ꝙ̃ pus idẽ manẽs. Per h ꝙ diť idẽ manẽs exprimiſ ſbm in ipſa mutatiõe. p h ꝙ dť aliť ꝙ̃ pus: exprimiſ foia ſm quã ſbm ſe aliť hꝫ nũc ꝙ̃ pus. p h ꝙ dꝛ nũc aliť ꝙ̃ pus: exprimiſ reſpect⁹ mãe ad puationẽ oppoſitam forme. ⁊ qꝛ forma vt dictũ eſt: nõ eſt pfectio ſm quã ſbm aliť ſe hꝫ nũc ꝙ̃ pri⁹: niſi vtute agẽtis: iõ coexigitiue vľ cõcomitanſ poniſ reſpect⁹ mãe ad ipꝫ agẽs. ¶ 4ª ⁊ vltima ꝯ eſt iſta. Gñatio diſtinguiſ realr a termino. Iſta ꝯ pbaſ multipliciť: ⁊ p ſic illud quo manẽte: alterũ nõ manet: ⁊ quo corrupto: alterũ nõ corrũpiſ diſtinguiſ: realiť ab illo altero: ſed ita eſt ꝙ termin⁹ gñationis formalis: q eſt foia manet nõ manẽte gñatione. ḡ relinquiſ ꝙ gñatio diſtinguiſ a forma realr. maior pꝫ. ex p pn°. qꝛ ipoſſibile ẽ idez realr ſil eẽ ⁊ nõ eſſe. Probationẽ iſtius ppõnis videas in doc. ſubti. in 2° ſen. di. i. q. 5. circa pn^m. minor aũt pbatur. hꝫ Ar. ⁊ cõ. 6. phi. tex. ⁊ cõ. 44. Qꝛ ipoſſibile ſit idem ſil eſſe ſub trãſmutari: ⁊ vltimo trãſmutato eſſe: ſꝫ ita eſt: ꝙ gñatio nõ eſt niſi ipſum trãſmutari. ḡ qñ forma hꝫ genitũ eẽ ſeu cõpoſitũ per formã nõ eſt ampli⁹ gñatio. ¶ Hoc idẽ ꝯfirmaſ p Ar. in p de gñatione. tex. cõ. 55. habitibus exñtib⁹ in mã ceſſat mot⁹. ¶ Probaſ ẽt rõne ſic. Illud dr gñari in aliq inſtãti in q p capit eẽ: ſic ꝙ ei⁹ eſſe imediate ſuccedit nõ eſſe: ſed forma p capit eẽ in p inſtãti q res generaſ ⁊ fit: ⁊ non in aliq inſtanti ſequẽti: neqꝫ ſuũ eẽ imediate ſuccedit nõ eſſe. ḡ tñmõ in p inſtãti ſui eẽ gñatur: ⁊ nõ in aliquo alio. ¶ Et cõfirmaſ. Quia res pmanẽs in h diſtinguiſ a re ſucceſſiu: qꝛ qñ totũ eſſe ſil accapit in p inſtãti: ꝙ idẽ eẽ manet in quocũqꝫ iſtãti ſequẽti: qꝛ dcť oppoſitũ ꝙ nõ maneat idẽ ergo ſuũ eẽ eſſet ſucceſſiuũ ⁊ fluxibile. ḡ nõ diſtingueref res pmanẽs a ſucceſſiua: ſed ita eſt ꝙ res pmanẽs totũ ſuũ eſſe capit in p inſtãti. ḡ tñmõ in primo inſtãti gñatur. ¶ Et cõfirmaſ h 2°: qꝛ ſicut motus ad terminũ mot⁹: ſic gñatio ad terminũ ſbalẽ. Sed mot⁹ diſtinguiſ realr a termino. qꝛ habito termino mot⁹: ceſſat mot⁹. ḡ ẽt ſic ſe hẽbit gñatio ad terminũ: ꝙ habito termino ceſſabit. ¶ Et ꝯfirmaſ vltimo. Quia ſic corruptio ad terminũ corruptionis: ita in pppoſito. Sed corruptio ẽ in eo inſtãti quo res corrũpiſ ⁊ termin⁹ formalis. ſ. foia corrũpenda tũc nõ eſt. igiť ⁊c. ¶ Itẽ hec eadẽ ꝯ pꝫ de mente Cõmẽ. 4. meta. cõmẽto. 2. vbi vult: ꝙ gñatio ⁊ corruptio ſunt via in ſbaꝫ: aut in negatiões ſube. Via autẽ diſtinguiſ realr a termino vie: qꝛ vt vult ipſe Cõmẽ. ibi. ens aliud vt via: aliud vt terminus vie. ¶ Ex quo ſequiſ. Qꝛ ſicut mot⁹ diſtinguiſ a termino vt via: ita gñatio ſic diſtigueť a termino ſbali. ¶ Itẽ arguiſ ſic. Nihil eſt idez realiť alicui qd ẽ cã effectiua: vľ rõ pductiua eiuſdẽ. Sꝫ gñatio eſt hõ. ḡ ⁊c. maior ẽ manifeſta: qꝛ nihil gñat ſeipm: aut eſt rõ gñandi ſuiipſi⁹: vt hꝫ Ar. 2. de aia. tex. cõ. 47. nihil gñat ſe lꝫ ſeipm ꝯſeruet. ¶ Probaſ ẽt rõne. Quia tũc idez eſſet pus ⁊ poſteri⁹ ſeipſo: vt deducit beat⁹ Aug⁹. p de tri. ca. p. Sꝫ gñatio ẽ rõ productiua vel gñatiua reſpectu termini ſbalis: qd pbaſ. qꝛ ad idẽ genus eẽ ptinet ars ⁊ artifex. 5. meta. tex. cõ. 3. Sꝫ ita eſt ꝙ gñatio ẽ pn^m formale gñandi ſalẽ vt via. ḡ diſtinguiſ realr a termino. ¶ Itẽ arguitur ſic. Gñatio actiua nõ eſt eadẽ realr termino ſbali pducto ḡ neqꝫ gñatio paſſiua. pꝫ ꝯña ſm Tho. Actio ⁊ paſſio ſunt idẽ realr. ḡ ſi vnũ idẽtificaſ alteri: ⁊ reliquũ. Probaſ mõ aña. Gñatio actiua aut depẽdet eẽntialr ab agẽte vlĩ ſolũ: aut ab agẽte pticulari ſolũ: aut ab vtroqꝫ ſil. Nõ eſt dandũ p^m aut 2^m. Qm̃ in gñatiõe eſt ordo eẽntialis inter agẽs vle ⁊ pticulare. ḡ vnũ nõ gñat ſine reliq. ḡ nõ gñante agẽte pticulari: nõ gñat: agẽs vle: ſꝫ hito termino ſbalꝫ gñationis agẽs pticulare nõ gñat: qꝛ nihil ifluit in ipſum genitũ: neqꝫ ab ipſo genitũ eẽntialr dependet. Qd patet: qꝛ nõ exñte agẽte pticulari: termin⁹ ſbalis manet in eẽ. ḡ relinquiſ. ꝙ agẽs pticulare nõ gñat in quocũqꝫ inſtanti quo genitũ eſt: ſed deſinẽte gñatione actiua: deſinit eẽ generatio paſſiua. Tũ qꝛ iſta ſũt ſil nã: cũ ſint reſpectus ſe inuicẽ ꝯñtes. Tũ ẽt qꝛ p te ſũt idẽ realr quoꝝ corrupto vno corrũpiſ ⁊ reliquũ: relinquiſ ꝙ nulla gñatio erit manẽte termino ſbali. ḡ gñatio nõ eſt eadẽ genito: ſeu termino ſbali gñationis. ¶ Et ꝯfirmaſ. Illa nõ ſũt idẽ realr: quorũ vno multiplicato realr: reliquũ nõ multiplicaſ: ſꝫ generatio multiplicaſ (maxie gñatio actiua) non multiplicato termino ſubali. Qd declaraſ. hꝫ eni Cõmẽ. 5. phi. cõ. 38. ꝙ ſi forma eſt alia: ⁊ actio erit alia: ſed ita eſt ꝙ foia generãtis vlis ⁊ forma gñantis pticularis (que ſũt pn^a generatiua) ſũt realr ⁊ eẽntialiť diſtĩcte. ḡ erũt diſtĩcte actiones. ¶ Itẽ arguiſ ſic. Nullus reſpect⁹ extrĩſecus adueniens eſt idẽ realiť fundamẽto: ſed ita eſt ꝙ gñatio ſub rõne mutationis eſt hõ: vt patet in p arti. ſupi⁹ ḡ ⁊c. maior pbaſ. Ille reſpect⁹ eſt nõ idẽ realr fũdamẽto ⁊ termino: per quoꝝ poſitionẽ realẽ nõ poniſ realr: ſꝫ ita eſt ꝙ talis reſpect⁹ extrĩſec⁹ adueniẽs eſt hõ: qm̃ nõ de neceſſitate oritur: poſito fundamẽto realr: ⁊ termino ipſi⁹: regrit enim realẽ poſitionẽ alicui⁹ diſtincti eẽntialr a fundamento ⁊ termino. Nã actio ⁊ paſſio nõ ponunſ realr in eẽ: poſito actiuo ⁊ paſſiuo: niſi ponaſ realr approximatio paſſi ad agẽs: que approximatio diſtiguiſ eẽntialr ab vtroqꝫ extremoꝝ. ſ. actiuo ⁊ paſſiuo. ḡ per realẽ põnẽ extremoꝝ. ſ. mãe ⁊ agẽtis nõ poneſ gñatio in eẽ de neceſſitate. ḡ diſtigueſ gñatio vt mutatio eẽntialr a termino. ¶ Et ꝯfirmatur: qd fundaſ ſubtiue in mã p^a ante formã ſubalẽ: diſtiguiſ eẽntialr a termio ſubſtãtiali: ſꝫ gñatio ẽ act⁹ mãe p^e ⁊ fundaſ in ipſa anteꝙ̃ foia ſit ipſi mãe: qꝛ mã pus ẽ ſub trãſmutari ꝙ̃ ſub trãſmutato eẽ. ḡ ſequiſ ppoſitũ. ¶ Itẽ ille reſpect⁹ nõ eſt idẽ eẽntialr fundamẽto q eſt ad terminũ potẽm nõ eẽ: iſta ppoſitio pꝫ: qꝛ cũ reſpect⁹ magis dependeat eẽntiali⁹ a termino ꝙ̃ a fundamẽto: (cũ diffiniatur p ipm: ⁊ nõ p fundamentũ) remoto termino deſinit eẽ reſpect⁹: ⁊ cũ termin⁹ diſtiguaſ eẽntialr a fundamẽto reſpect⁹: remoto termino eẽntialr diſtĩcto a fundamẽto: poterit remanere fundamẽtũ ꝙ̃tũ ad oẽm ſuã realitatẽ: ⁊ tñ nõ remanebit reſpect⁹. ḡ relinqtur ꝙ reſpect⁹ nõ erit idẽ realr fundamẽto: ſed gñatio paſſiua eſt ad terminũ. puta ad agẽs qd eſt poſſibile nõ eẽ: qꝛ eſt a gñante primo pticulari: qd agẽs primũ põt nõ eſſe. ¶ Qꝛ ſi tu dicas: ꝙ talis gñatio nõ eſt ad h agẽs pticulare: ſꝫ ad agens in cõi. ¶ Cõtra. Eo mõ q gñatio actiua eſt ad terminũ ſubalez: eo mõ gñatio paſſiua eſt ad agẽs: ſꝫ gñatio actiua eſt ad terminũ ſubalẽ in pticulari. Probaſ. Ad illud ẽ gñatio vt ad terminũ: qd p iducif p motũ: ſꝫ ita ẽ: ꝙ ſingulare ⁊ pticulare iducif p p motũ. ex ſnia Ar. p meta. Act⁹ ⁊ gñationes ſũt circa ſingularia. ḡ iſto mõ gñatio erit ad agẽs pticulare: qꝛ nõ ẽ maior rõ ꝙ ſit ad terminũ ſubſtãtialez pticularẽ ꝙ̃ ad agẽs. ¶ Rñdeſ ad h: ꝙ manẽte fũdamento alicui⁹ reſpect⁹: manet tota realitas reſpect⁹: ſꝫ nõ manet reſpect⁹ ſub oi rõne: qꝛ nõ ſub illa rõne: ſub q erat reſpect⁹: ita ꝙ deſinit eẽ ꝙ̃tũ ad rõnẽ reſpect⁹: ⁊ nõ ꝙ̃tũ ad ppriã realitatẽ reſpect⁹: qꝛ nõ hꝫ aliã realitatẽ a realitate fundamenti. ¶ Cõtra. Qro de illa rõne reſpect⁹ ſub que

nõ manet:aut illa fuit aliqd q̄ñ ierat fundamẽto:aut nihil.ſi dicas q̄ nihil.ḡ nun q̄̄ rõ reſpectus fuit:ꝛ ita gñatio ſub rõne reſpect⁹ eſt nihil.ſi aũt dicas q̄ fuit aliquid: aut fuit aliqd idẽ fundamẽto:aut fuit aliqd aliud a fundamẽto.Si dicas q̄ fuit aliqd idẽ fundamẽto.ḡ alquid idẽ ipſi fundamẽto nũc nõ eſt manẽte ipo fundamẽto:ꝛ ita aliqd ſimplr idẽ ſil̄ eſt:ꝛ non eſt. Eſt gdẽ ad eẽ fundamenti:ꝛ nõ eſt ad deſitionẽ iſti⁹ rõnis:quã tu ponis eſſe eandẽ fundamento:ꝛ ita idẽ ſil̄ erit ꝛ nõ erit.¶ Item vltimo arguiṫ ſic. Principia diſtinctiua relationũ:ꝛ effectiua diſtinguunṫ eẽntialr̄ a relationib⁹:ꝛ hoc vl̄r eſt verũ de oib⁹ pͥncipijs q̄rũcũq̄ʒ reſpectuũ:ſed pͥn⁹ effectiua gñationis ſunt fundamẽtũ ꝛ termin⁹:g termin⁹ ẽ forma ſubſtãtialis inducta.ḡ relinquiṫ.q̄ forma ſbalis diſtinguiṫ eẽntialiṫ a gñatione.¶ Nũc 3° r̄ndeṫ ad argumẽta principalia.ꝛ p̄ ad primũ p̄mittẽdo:q̄ triplex eſt ordo:qdaʒ eſt ordo tpis:qdã eſt ordo nãe:qdã eſt ordo originis:ordo tpis eſt inṫ illa:quoꝝ vnuʒ p̄cedit tpe ꝛ actuali duratione aliud:ordo nãe eſt iter illa:quoꝝ vni nõ repugnat eẽ ſine ꝯdictione abſq̄ʒ alio. De q̄ p̄oritate nãe loqṫ Ar. 5.meta.ca.de p̄ori.ꝛ in.7.meta.tex.cõ.4.vbi vult.q̄ quelibet ſba p̄cedit quodlibet accñs tpe:capiẽdo tp̄s nõ pro actuali duratiõe:ſed pro ſepabilitate:ſm quã aliqd̄ vnũ eſt ſepabile ab alio:ꝛ in nullo iplicat ꝯdictioneʒ eſſe ſine illo.Ordo originis eſt iter illa:quoꝝ vnũ originatur ab alio:vel coexigit aliud:aut p̄ſupponiṫ ad ſuũ fieri ꝛ gñari.Iſti ordines ſic ſe hñt:q̄ cũ ſimultate oppoſita vni ordini ſtat ali⁹ ordo alteri⁹ rõnis.Aliq̄ eni ſũt ſil̄ tpe:que tñ hñt ordinẽ nãe.ſicut ſbm ꝛ ꝑpria paſſio ſunt in eodẽ iſtãti tpis ꝛ ꝑducunṫ:ꝛ tñ ſbm eſt prius nã ꝑpria paſſione Silr aliq̄ ſunt ſil̄ nã:quoꝝ vnũ eſt p̄us origine alio:ſicut cã ꝛ cãtũ ſunt ſil̄ nã:in q̄̄tũ ſunt correlatiua:ꝛ tñ cã origine p̄cedit ipm cãtũ.¶ His ſtãtib⁹.r̄ndeṫ ad argu^m diſcurrendo per ſingulas ꝑbationes.Et dĩ q̄ terminus ſbalis eſt p̄oꝛ nã q̄̄ ſit gñatio ſub rõne mutationis:ꝛ ẽt ſub rõne ꝑductionis:lʒ gñatio ſub rõne mutatiõis nõ ſub rõne ꝑductionis ſit p̄oꝛ origine termino formali qui ẽ ipſa forma. Dico ḡ q̄ termin⁹ formalis gñationis eſt p̄oꝛ nã gñatione:q2 ab ipſo nõ cõuertiṫ ſubſiſtẽdi ꝯñia q2 ſeqṫ. gñatio mutatio eſt.ḡ termin⁹ eſt:ꝛ nõ ecõtra.termin⁹ mutationis eſt h̓ eſt ipſa forma ſubalis:qui eſt terminus.ergo gñatio eſt p̄ᵃ ꝯñia ꝯcediṫ.2ᵃ negaṫ.¶ Aduertendũ tñ q̄ ipſa forma põt accipi vel vt in fieri:vel vt in eẽ.Si accipiṫ vt in fieri:ꝯcediṫ q̄ eſt ſil̄ nã:h̓ eſt nãli intelligẽtia cuʒ ipſa gñatiõe:que ſimultas nãe reqriṫ ad nãʒ correlatiuorũ:ꝛ ita cũ fieri ipſius forme ꝛ ipm mutari in ſubto mutabili ſint correlatiua:forma vt in fieri ẽ ſimul cũ ipo mutari:ꝛ ex ꝯñti cũ gñatione ſub rõne mutatiõis. Dĩ ẽt q̄ termin⁹ qui eſt forma eſt prior nã 2° mõ q̄̄ ſit ipa gñatio:ꝛ cũ tu infers poterit ḡ eẽ termin⁹ gñationis:ꝛ ẽt intelligi ſine gñatione ꝯcediṫ.¶ Q; ſi tu dicas ꝯ.Gñatio vt via p̄cedit terminũ vie.¶ Dico q̄ p̄cedit ordie originis:ꝛ cõcedo q̄ gñatio eſt p̄oꝛ origine ipa foꝛa:q2 p̄ſupponiṫ a fieri ipſi⁹ forme:nõ tñ ſequiṫ:q̄ ſit p̄oꝛ nã.Un̄ nõ oẽ p̄us origine ẽ p̄us nã.¶ Et ſi tu arguas.Qd̄ eſt prius nã:eſt pri⁹ tpe:vt vult Ar.7.metaphi.¶ R̄ndeo p̄oritas tpis nõ eſt p̄oritas ſm actualẽ durationẽ:ſed p̄ẽſe ſm ſepabilitateʒ ab alio:quẽadmodũ dictũ eſt:ꝛ cũ nõ iplicet ꝯdictioneʒ ſubam poſſe ſepari ab accñte:relinqṫ q̄ ſuba ſit p̄oꝛ iſto° q̄libet accñte.¶ Q; ſi tu dicas.Si termin⁹ ſubalis ẽ p̄oꝛ q̄libet accñte nã iſto°.ḡ poterit ſuba ꝑducta eẽ p̄us q̄̄ ſit ei⁹ ꝑductio:ꝛ in aliq̄ iſtãti nãe erit ſuba accipiẽs eẽ:i quo nõ erit ipſa ꝑductio ſm quã accipit eſſe.¶ R̄ndeṫ concedendo ꝯñs ꝛ ꝯñiã.q̄ prius in aliquo inſtãti nãe eſt abſolutũ in effectu:qd̄ eſt fundamẽtũ ꝑductiõis paſſiue q̄̄ ſit ipſa ꝑductio paſſiua.ꝛ h̓ de mẽte doc.ſub.p̄.ſe n.diſti. 35.Qui vult:q̄ abſo^m in cã ſine quocũq̄ʒ reſpectu rei ꝛ rõnis:ſequaṫ abſo^m in effectu:ita q̄ in primo ſigno nãe eſt cã ſub rõne mere abſoluta:ꝛ in 2° ſigno nãe eſt abſo^m in effectu:qd̄ ſequiṫ ab ipſa cã. In 3° ſigno nãe eſt reſpect⁹ in abſolutio effect⁹ ad abſo^m in cã. In 4° ſigno nãe ꝛ vltio ſeqṫ reſpectus cauſe ad effectũ:ita q̄ ꝑductio paſſiua nõ eſt niſi in 3° ſigno nãe:ꝛ effectus ſub rõne mere abſoluta eſt in 2°:ꝛ ita ꝯcediṫ q̄ lʒ in 2° ſigno effectus non ꝑducaṫ p actualẽ ꝑductionẽ paſſiuã in ipſo:ꝯcediṫ tñ q̄ in tali ſigno ſequiṫ abſolutũ in cã. Probationẽ iſtius p̄ſuppoſiti videas loco p̄allegato.¶ Cõcediṫ vlteri⁹ q̄ termin⁹ ſubſtãtialis eſt p̄oꝛ dignitate q̄̄ ſit gñatio.Et cuʒ tu dicis:q̄ gñatio tunc erit in forma ſubiectiue.Dico q̄ licet gñatio ſub rõne ꝑductiõis ſit in forma tanq̄̄ in ſubto:vel in toto cõpoſito:tñ ſub rõne mutationis eſt in ipſa mã p̄ma. Et cũ tu dicis.Nullũ accñs põt fundari in mã p̄ma.r̄ndeo q̄ nullũ accñs abſolutũ ꝛ ꝑfectuʒ põt fundari in mã p̄ma.Sed ſi loquamur de accñte reſpectiuo:ꝛ de accidẽtib⁹ iperfectis:multa talia fundanṫ in mã p̄ᵃ ſicut eſt potẽtia reſpectiua ad q̄̄libet formã gñabilẽ ꝛ corruptibilẽ:q̄ po⁸ reſpectiua:lʒ dicaṫ eẽ reſpect⁹ rõnis:q2 ẽ ad nõ ens:nõ tñ ẽ reſpect⁹ rõnis fabricat⁹ p op⁹ itell̓s:q2 circũſcripto oĩ opere itellectus.mã ſic eſt in po⁸ ad talẽ formã generãdã. ꝛ ita iſte reſpectus lʒ ſit rõnis ex parte termini:non tamẽ eſt rõnis ex p̄te fundamẽti:ſed competit ſibi ex nã rei.

Sed cõtra

r̄nſionẽ datã adduciṫ q̄dã ſophiſma.Tu dixiſti:q̄ termin⁹ ſubalis gñationis eſt p̄oꝛ nã q̄̄ ſit gñatio.¶ Ex h̓ arguiṫ ſic.data iſta ꝑpõne:ſequiṫ q̄ termin⁹ ſubalis nõ icipet eẽ per gñationẽ:ꝯñs eſt falſuʒ:ꝛ ꝯ oẽs pͥhos.ḡ ꝛ añs.ꝯñia probatur. Sũt⁹ in illo inſtãti nãe in quo termin⁹ ſubalis precedit gñationẽ ſaltẽ ſub rone ꝑductionis.Certũ eſt q̄ in illo iſtãti nãe nõ eſt gñatio:ꝛ iſte termin⁹ hʒ eẽ ḡ talis termin⁹ incipit eſſe:ꝛ nõ per gñationẽ.¶ P̄.arguiṫ.Tu dixiſti:q̄ abſolutũ in cã p̄cedit abſo^m in effectu ſine oĩ reſpectu rei ꝛ rõnis.Arguiṫ tunc ſic.Terminus ſubalis in ipſo p̄ori in quo precedit reſpectũ hʒ eẽ a ſua cã:q2 aut eſt ens a ſe: aut ab alio:ſed qd̄ hʒ eſſe ab alio:hʒ reſpectuʒ ad illud vt ad dans eẽ.ḡ ante oẽm reſpectũ rei ꝛ rõnis erit aliqs reſpectus in ipſo effectu:qd̄ iplicat ꝯdictionẽ.¶ Cõfirmaṫ hoc.Quia Ar.hʒ.3.phiſi.q̄ eẽ ab alio ꝯſtituiṫ ipam paſſionẽ:ꝛ eſſe a quo aliud ꝯſtituiṫ ipſaʒ actionẽ.ḡ ſi effect⁹ eſt ab alio in iſto p̄ori:includit reſpectũ paſſiuũ ad ipſuʒ agẽs:q eſt paſſio:ꝛ omni paſſioni corr̄ndet actio.ḡ effect⁹ eſt ab alio per actionẽ ꝛ paſſioneʒ:q ſunt reſpectus generationis paſſiue ꝛ actiue.

Ad primũ

r̄ndeṫ.premittẽdo q̄ incipere eſſe per gñationẽ põt itelligi duobus modis. Uno° formalr̄ p gñationẽ ſibi formalr̄ inexñteʒ.alio° fundamẽtaliter ſic q̄ ſit fundamentũ cui non repugnat gñatio:ſed ei cõpetit ſimplr̄ ꝛ abſolute ſine determinatiõe ſigni.Si p̄mo mõ intelligaṫ:negaṫ hoc q̄ oẽ qd̄ incipit eẽ incipiat eſſe p gñationẽ.2° mõ ꝯcediṫ:q2 talis termin⁹ eſt fundamentũ cui ſimplr̄ ꝛ abſolute cõpetit gñari ſine q̄cunq̄ʒ determinatione ſigni vel inſtãtis:maxime loquẽdo de ſignis nãe.¶ Ad 1^m ſophiſma:cuʒ tu dic.s.eſſe ab alio eẽ.¶ Dico q̄ eſſe ab alio formaliter neceſſario includit reſpectũ paſſionis ad agẽs:ꝛ ſic intellexit Ar.3° phi. ſed eẽ ab alio fundamẽtalr̄:nõ eſt verũ q̄ tale icludat aliq̄ñ reſpectũ ad agẽs:maxie p illo ſigno pro q̄ nã p̄cedit reſpectũ.¶ Uel poſſumus dicere:q̄ eẽ ab alio põt itelligi vel poſitiue vel negatiue.illd̄ ẽ ab alio poſitiue qd̄ realiṫ poniṫ in eẽ ab agẽte per aliquẽ reſpectũ ad ipm agẽs. Negatiue aliqd eſt ab alio:q2 nõ eſt a ſe:ſed ad ſui eẽ preſupponit aliqd dans eẽ.dicim⁹ tũc q̄ effect⁹ ſub rõne abſoluto eſt ab alio negatiue:q2 nõ eſt a ſe:q2 ſi eẽt a ſe:eſſet deus.Sʒ tñ cũ h̓ nõ eſt ab alio poſitiue p iclũſionẽ alicui⁹ reſpectus ad ipm agens ꝑducens.¶ Ad 2^m arg^m p̄ncipale.R̄ndetur cõcedendo:q̄ mutatio inſtantanea rõne ſui habet terminũ a quo ꝛ terminũ ad queʒ:ꝛ non ratione

motus

motus p̄cedētis:qḋ declarat̄:q: ſicˀ terminˀ ad quē muta
tionis iſtātanee diſtinguit̄ a termino motˀ:ita p̄uatiōes
correſpōdētes iſtis t̄minis ſūt alie ⁊ alie:⁊ int̄ ſe diſtincte:p̄
bat̄.p̄uatiōes multiplicant̄ ad multiplicationē habituū
oppoſitoꝝ.ḡ ſi habitˀ ſūt diſticti:p̄uatiōes erūt diſtincte.
ſȝ aliˀ eſt terminˀ ad quē alterationis p̄cedētis gn̄ationē ⁊
aliˀ ipſiˀ gn̄ationis.ḡ erūt diſtincte p̄uatiōes correſpondentes
iſtis terminis poſitiuis:ſȝ q̄tuor terminis correſpōdēt due
mutatiōes p ſe diſtincte.ḡ mutatio iſtātanea ⁊ motˀ ſunt
mutatiōes diſtincte.Et cū tu dicis.ſi mutatio iſtantanea
h̄ret terminū a quo rōne ſui:ſeq̄ret̄ ꝙ aut duo ꝯdictoria
eēnt i eodē iſtāti:aut ꝙ mutatio iſtātanea eēt diuiſibilis.
Neq̄ʒ vtrāq̄ʒ ꝯñtiā.Et cū tu dicis.Mutatio iſtātanea ē
in iſtāti.ḡ termini q ſūt de rōne ſui ſūt i iſtāti.Nego ꝯñ
tiā:q: ad eē mutatiōis iſtātanee ſufficit ꝙ termini oppo
ſiti ſint imediati:ſic ē̄t in p̄poſito:q: p̄uatio forē ſbalis ē
in toto tp̄e p̄cedēte inſtās gn̄atiōis:⁊ ipſa forā eſt in ipo
inſtāti imediate ſequēte.ſic ꝙ int̄ illud inſtās ⁊ tp̄s men
ſurās p̄uationē forme nihil mediat.❡Oȝ ſi tu dicas.Di
uiſibile nō eſt imediatū i diuiſibili.p̄pterea q̄ñ q̄cq̄d ac
cipit̄ i ipſo diuiſibili int̄ ipm ⁊ idiuiſibile aliq̄d mediat.
Rūdet̄ imediatū capit̄ duobˀ modis.Unoº dr̄ vnū eſſe
imediatū alteri int̄ qḋ ſm̄ ſe totuȝ ⁊ aliud nihil mediat.
alioº capit̄ imediatū qḋ ſm̄ ſe totū ſequit̄ alterū.ſi capit̄
imediatū p̄moº dicimˀ ꝙ diuiſibile eſt imediatū indiui
ſibili:q: int̄ diuiſibile ſm̄ ſe totū ⁊ idiuiſibile nihil me
diat.ſi v̄o capit̄ imediatū 2º mō:ſic idiuiſibile ē imedia
tū diuiſibili:⁊ nō ecōtra:q: idiuiſibile ſȝ ſe totū ⁊ quāli
bet eiˀ p̄tē nō pōt eē imediatū i diuiſibili.ex q̄ apparet:ꝙ
p̄uatio ē imediata forē itroducēde eo mō q̄ menſura p̄ua
tiōis ē imediata iſtāti gn̄atiōis.Ex q̄ ſeq̄t̄:ꝙ cuȝ gn̄atio
h̄eat terminū a q̄:⁊ terminū ad quē:rōne ſui gn̄atio p̄t
accipi vt via in terminū ſbalē:⁊ gn̄atio accipit̄ ſic via in
q̄ſtū ē mutatio:⁊ actˀ ipſiˀ mutabilis:q: ſic origine ⁊ ordi
ne gn̄atiōis p̄cedit terminū ſbalē.❡Ad vltᵐ argᵐ.rūde
tur p̄mittēdo duo.p̄ᵐ ꝙ reſpectˀ effectˀ ad cām dātē eē p̄t
cōpari vel ad nō eē ipſiˀ effectˀ imediate p̄cedēs eē:vel p̄t
cōpari ad eē q̄ſi p̄habitū.ſi cōpet̄ nō eē imediate precedēs
eē:ſic iſte reſpectˀ dr̄ eē gn̄atio:vel p̄ductio:ſi cōpet̄ iſte re
ſpectˀ ad ipȝ eē q̄ſi p̄habitū:ſic dr̄ ꝯſeruatio.Un̄ gn̄atio ⁊
ꝯſeruatio nō diſtiguūt̄ niſi penes iſtos reſpectˀ:ſiue iſti
reſpectˀ ꝯcomitātes reſpectū effectˀ ad cām dantē eſſe ſint
reales:aut rōnis:in h̄ nō ē cura.❡Scḋȝ notādū ē ꝙ cō
ſeruatio nō eſt p̄ductio vel cātio alicuiˀ noue entitatis ⁊
ꝯſeruare nō ē nouā entitatē iſtuē:ſȝ ē rē exiſtē in entitate
h̄ita tenē vel facere p̄ſiſt̄.Un̄ ꝯſeruatio deſcribit̄ a theo
logis ſic.Cōſeruatio eſt eiuſdē entitatis in nūo p̄ſiſtentis
manutenētia p efficiētiā poˀ potētis ipſaȝ ꝯſeruare.Ex
his ſequit̄.ꝙ cātio cāe dātis eē nō ē gn̄atio:niſi in p̄º in
ſtāti:q: in eo iſtāti cātio eſt gn̄atio in quo eē rei cāte ime
diate ſuccedit nō eē.Sȝ ita eſt ꝙ in p̄ inſtāti eē ipſius rei
cāte imediate ſuccedit nō eē.ḡ ⁊c̄.❡Per h̄ rūdet̄ ad for
mā argumēti negādo:ꝙ gn̄atio ſemp manēat cū re gn̄a
ta:q: tm̄ manet in p̄ iſtāti:vbi ē ordo imediatiōis eſſe ad
nō eē imediate p̄cedēs:⁊ deſinente iſto ordine.ipſa cātio
nō eſt ā̄pliˀ gn̄atio.❡Et cū tu dicis.agētia ſic ſunt corp̄a
celeˀ ꝯſeruātia:aut aliq̄d influūt in rē ꝯſeruatā:aut nō.
Rūdeo ꝙ nō iſluūt aliquā entitatē nouā p̄tinētē ad eēn
tiā ſeu ſubaȝ rei:ſȝ p̄ ſe iſluūt adˀ eādē entitatē p̄us h̄itā:
faciēdo ipam p̄ſiſtē:⁊ tenēdo ipſaȝ rē in entitate p̄us ha
bita.❡Et ſi q̄ras.Utrū corp̄a celeſtia agāt i rē ꝯſeruatā.
dico ꝙ agūt:nō p̄ducēdo aliq̄d de nouo:ſȝ agūt manu
tenēdo ⁊ ꝯſeruādo ſbam rei iā h̄itā.❡Et cū tu dicis:ꝙ
actio fundat̄ in motu ⁊ in mutatiōe.❡Dico negādo ꝙ
oīs actio fundet̄ in motu:aut in mutato eē:q: mutatio
eſt vbi paſſum trāſit de p̄uatione ad actū:ſed vbi nullus
eſt trāſitus de p̄uatiōe ad actū:ibi nulla ē mutatio.poſt
p̄mū inſtās:in quo res accipit eſſe:nō trāſit ipſa res cau
ſata de p̄uatiōe eē ſbalis ad ipȝ eē ſbale.ḡ ibi nulla mu
tatio.❡Et cōfirmat̄:q: q̄ñ forma eſt coeua ſubto:ibi eſt
actio reſpectu forme i ſubto ꝯſeruāte formā:⁊ tm̄ nulla
eſt mutatio in ſubiecto:q: cū talis mutatio ſit de p̄uatio
ne ad actū:in eodē iſtāti ſbm eēt ſub p̄uatione ⁊ forma
coeua ipſi ſubto.ḡ h̄ nulla mutatio dato ꝙ hic ſit aliq̄
actio:ſic eſt in p̄poſito.Cōſeruat̄ res ſbalis per aliquam
actionē agētis ꝯſeruātis:ſine q̄cūq̄ʒ mutatiōe.❡Sed in
ſtat̄ adhuc.Corp̄a celeſtia influūt cāndo aliqḋ accidēs in
re ꝯſeruata:h̄ eſt mutatio:aut ḡ erit cauſatio ſbalis:aut
aliq̄ alia mutatio p̄tinēs ad alteruȝ genus mutationis.
Sed nō vr̄ ꝙ poſſit p̄tinere ad aliqḋ genus mutationis
alteriˀ a mutatione ſubali:ḡ opȝ p̄ius ſubaȝ mutari in
ſe:q̄ȝ mutet̄ ad tale accn̄s.❡Et ꝯfirmat̄:q: ſi eſt accidens
ꝯueniēs:tale accn̄s ꝯſeruat̄ a ſuba.ḡ nō pōt ipſam taleȝ
ſubam ꝯſeruare.ſi eſt accn̄s diſcōueniens qḋ influitur a
corpore celeſti:tūc nō ꝯſeruabit ſubam:ſed corrumpet.
❡Ad iſta rūdet̄ cōcedēdo:ꝙ corpora celeſtia influūt ali
qḋ accn̄s ꝯueniens:⁊ ex ꝯñti cōcedit̄:ꝙ mutatio rei ad
tale accn̄s eſt alteratio.Et cū tu dicis ꝙ non pōt eſſe mu
tatio in re quo ad illud accn̄s niſi ſit mutatio in ſubſtan
tia.Negat̄ hoc.❡Ad ꝯfirmationē cū tu īfers ꝙ accidēs
cōſeruat̄ a ſuba ⁊c̄.Rūdet̄ ꝙ ſuba ꝯſeruat ipſum accn̄s
ꝯueniēs q̄ſtū ad eſſe:ſubſtātificādo ipm.Sed accidens
nō ꝯſeruat eē ſube:niſi diſpoſitiue:q: ſicut accn̄s non ge
nerat ſubaȝ:niſi pro quāto diſponit māȝ ad terminum
ſubalē:nō attingēdo talē terminū:ita accidēs nō pōt cō
ſeruare ſubaȝ:niſi diſponēdo ad hoc ꝙ corpora celeſtia
poſſint effectiue ꝯſeruare ſubaȝ:q̄ſtū ad ſuū eē.❡Sȝ in
ſtat̄:q: corpora celeſtia ⁊ ſuba genita vniformiter ſe h̄ñt:
ita ꝙ nulla ē variatio:neq̄ʒ ex p̄te corporis celeſtis:neq̄ʒ
ex p̄te eē ſubalis p̄ducti:ſed agēte ⁊ paſſo vniformiter ſe
habentibˀ:ſemp eſt eadē actio.ḡ ſicut actio p̄ueniēs iter
iſta erat gn̄atio:ita ⁊ in quocūq̄ʒ inſtāti ſequenti erit ge
neratio.❡Ad hoc rūdetur ꝯcedendo iſtā ꝙ agēte ⁊ paſ
ſo vniformiter ſe h̄ñtibˀ:ſemp ſeq̄tur eadē actio vnifor
miter ſe h̄ñs.Sȝ negat̄ ꝙ agēs gn̄ans:⁊ ipȝ eē ſubale p̄
ductū vniformiter ſe h̄eat in quocūq̄ʒ iſtāti:q: vt dcm̄ ē
aliū ordinē h̄ȝ ipm eſſe ſubale in primo inſtāti:⁊ aliū or
dinē in quocūq̄ʒ inſtāti ſequēti.Ordo.n.quē h̄ȝ in p̄io
inſtāti:qui eſt ad nō eſſe imediate p̄cedens eſſe:corrum
pit̄ ⁊ deſinit eē in quocūq̄ʒ inſtāti poſteriori:⁊ ita nō vni
formiter ſe h̄ȝ actio agētis in primo inſtāti:⁊ in alijs ſe
quētibus.Ita ꝙ lȝ daret̄ ꝙ eſſet eadē actio qua agens ge
nerat:⁊ qua conſeruat:eadem inquā materialiter:nō ta
men eſt eadem formaliter vt dictū eſt penes alium ⁊ ali
um reſpectum ad nō eſſe precedens eſſe ⁊ ad eſſe p̄chabi
tum.Et ſic eſt finis iſtius queſtionis.

❡Quedā vero ad ſeinuicem reflectun-
tur.alterius enim corruptio eſt gene-
ratio alterius.Tex.cō.vij. Qō vj.

In materia de rōnibus ſenſiua-
libus.Cōcurrēs me
us arguit cōtra.Sco.ꝙ aīa ſenſitiua nō p̄
ducat̄ imediate a deo.Propterea:q: ſeque
retur:ꝙ agens gn̄ans nō poſſet corrumpe
re ipm viuens aīa ſenſitiua:⁊ p̄bat ipſe ſic.
Difficilius eſt corrūpere q̄ȝ generare:ſȝ per te agens ge
nerans non pōt generare animam ſenſitiuam:ergo nō
poteſt ipſam corrumpere.Aſſumptum pro maiori nitit̄
tur multis rōnibus p̄bare.❡Cōtra quē intendo argu
re:⁊ vt ordo h̄eat̄ in dictis nr̄is.Quero.Utrū hoc ſit ve
rū qḋ ipſe dicit.vȝ.ꝙ difficiliˀ ſit corrūpere q̄ȝ generare.
Et arguit̄ ꝙ ſic:q: ſile pōt gn̄ari a ſili:ſed qḋ corrūpitur.
nō corrūpit̄ a ſili:ſed req̄rit agens corrūpens itēˀ ⁊ p̄ſe
ciˀ.Nā exēpli grā.calidū vt 4ºʳ p̄t gn̄are calidū vt 4ºʳ

⁊ frigidū vt 4^{or} nō pōt corrūpere calidū: vt q̄tuor: ſ3 bene frigidū vt q̄tuor corrūpit calidū vt duo. ḡ relinquit ꝙ difficili⁹ erit corrūpe q̄3 gn̄are: q: illa actio eſt difficilior q̄ requirit intēſius ⁊ perfectius agens in agendo: ſed actio corruptiua eſt hm̄oi: ⁊ non actio generatiua. ergo ⁊c̄.

Ad oppoſitū tn̄ arguit. Sicut eſt in artificialib⁹: ita eſt in nālib⁹. ex. 2. phiſi. ſed ſic eſt in artificialib⁹: ꝙ facili⁹ eſt deſtruere q̄3 ꝯſtruere. ḡ ſic erit in nālib⁹. ¶ Itē 2⁰ ſicut eſt in actib⁹ itell'ē ita i actiōib⁹ ex̄ itellectū: ſ3 in actib⁹ intell'ē facili⁹ eſt deſtruere q̄3 ꝯſtruere: q: difficili⁹ ē ꝯſtruē ꝑpōnē vl'e3 formatā ab itellu: q̄3 deſtruere: vt h3 Ar. ꝑ poſ. c. 13. ḡ ſequit ꝑpo^m.

In hac. q. ꝑ ꝑmittent aliq̄ diſtictiōes. 2⁰ ponent ꝯnes. Deinde ſoluent rōnes in ꝑn. q.

Quantū ad ꝑ^m. Pria diſtinctio eſt iſta. aliqd eē ꝑfectius alio: vel eque ꝑfectū cu3 illo: aut min⁹ ꝑfectū pōt eē duob⁹ modis. Uno⁰ eēntialr̄ ⁊ qditatiue. Alio⁰ accn̄talr̄. Primo⁰ illud eſt ꝑfectius vel eq̄ ꝑfectū: qd̄ ſm ſuā eēntiā ⁊ qditatē excedit aliud: vl' alteri eq̄tur: ſic nos dicim⁹ ꝙ hō ē ꝑfectior qditatiue aſino: q: cir cūſcriptis oib⁹ accn̄tib⁹ ⁊ oib⁹ his que nō ſunt de qditate hoīs: ⁊ ſilr̄ de qditate aſini: adhuc eſt verū dīc: ꝙ hō qditatiue eſt ꝑfectior aſino. Secūdo mō aliqd dr̄ eē ꝑfecti⁹ accidētalit: ſic albedo vt q̄tuor ē ꝑfectior albedie vt duo: que maior ꝑfectio ⁊ minor nō attendit ſm eē ſpecificū: ſ3 ſolū ſm eē mālē: ⁊ indiuiduale: ⁊ ſm hoc nō icōuenit vt aliqd dicat eē ꝑfectius alio accidētalr̄: qd̄ tn̄ eſt impꝑfectius eēntialr̄ ⁊ qditatiue. Ex^m frigiditas vt q̄tuor ē perfectior intēſiue accn̄talr̄ caliditate vt duo: tamē caliditas vt duo eſt ꝑfectior frigiditate vt q̄tuor eēntialr̄: qd̄ declaf. Qd̄ eſt demōſtrabile de aliq̄ ſpē: eſt demōſtrabile de quolibet idiuiduo illi⁹ ſpēi: ſed demōſtraf de caliditate: ꝙ eſt q̄litas ꝑfectior eēntialit frigiditate. ḡ demōſtrabif de quolibet idiuiduo caliditatis: ꝙ hēat cōſil'em ordinē ꝑfectionis ad quodlibet idiuiduū frigiditatis. Lz frigidū accidētalit poſſit excedere calidū: vt in exēplo dato. ¶ Secūda diſtinctio eſt iſta. Aliqd eē ꝑfecti⁹ vel eque ꝑfectū alio pōt eē duplr̄ vel in eodē gn̄e: vel in diuerſis. Ex^m primi. Quelibet ſba cū alia ſba eſt ꝑfectior vel eq̄ ꝑfecta in eodē gn̄e: q: in gn̄e nāe ſbalis. Ex^m ſecūdi. quelibet ſba cū quolibet accn̄te. aliud eni gen⁹ eſt nāe ſbalis: ⁊ aliud nāe accn̄talis. ¶ 3^a diſtīctio eſt. Gn̄atio ſiue corruptio quedā ſimplicit. q̄dā ſ3 qd. Prima eſt gn̄atio ſub̄e. Scd̄a ē accn̄tis.

Quantū ad 2^m articulum. Primo ponā cōcluſiones preambulas. 2⁰ ad. q. rn̄ſiuas.

Circa ꝑmā pt̄e q̄ōnis pono. 5. ꝯnes. ¶ Pria ꝯ ē iſta. Gn̄atio ſiue ſimplr̄ ſiue ſm qd reqrit agēs eq̄ ꝑfectū ſiue ꝑfecti⁹ eēntialr̄ ⁊ qditatiue. nō ſolū in eodem gn̄e: verū ēt in eadē ſpē cū termino formali gn̄ationis. Prima ps iſti⁹ ꝯnis ꝓbaf. Nullus effect⁹ pōt excedē ſuā cām. ¶ Nā effect⁹ vel eſt vniuoc⁹ vel equoc⁹: ſi vniuoc⁹ ḡ eſt eq̄ ꝑfect⁹ cū ſua cā: q: eiuſdē ſpēi. ſi equoc⁹. ḡ ē ineq̄lis ꝑfectiōis. aut ḡ maioris ꝑfectiōis: aut minoris. non minoris: q: oīs ꝑfectio effect⁹ cāe equoce v̄tualr̄ ꝯtinef i cā. ḡ nulla ꝑfectio eſt in effectu que nō ſit in cā: ⁊ h̄ vez ē de cā equoca totali in ſuo ordie: aut ꝑtiali: ſaltē principali. Iſta aūt ꝑpoſitio. ꝙ impꝑfecti⁹ ſimplr̄ ſm gen⁹ aut ſ3 ſpēm nō ſit neq3 poſſit eē totale ꝑn^m reſpectu ꝑfectioris: eſt eq̄ nota ſic aliq̄ in phiſica: q̄ negata: nemo poſſet ꝓbare aliquē ordinē entiū. Uideas Sco. in 4⁰ di. 12. q. 3. in corpore q̄ōnis. rn̄dēdo ſm mētē ꝓpriā. Iſta ſic ꝓbata: addo minorē iſtā. S3 termin⁹ formalis ꝓduct⁹ ꝑ gn̄ationē ſimplr̄ aut ſm qd eſt aliqs effect⁹. ḡ nullus effect⁹ ꝓductus ꝑ gn̄ationē excedit ſuā cām. ¶ Ex hoc p3 2^a ps cōclōnis. Quia ſi ipꝑfecti⁹ ſ3 gen⁹ poſſet gn̄are ꝑfecti⁹: accn̄s poſſet gn̄are ſbam: ꝯñs eſt falſum. ḡ ⁊ illud ex q̄ ſequit. ¶ Et ſi dicas ꝙ accn̄s in v̄tute ſub̄e pōt gn̄are ſba3. ¶ Contra. aut illud in v̄tute cui⁹ agit: eſt cā efficiēs ſub̄e. aut non: ſi ſic: habef ꝓpoſitū: q: non eſt ſba: in v̄tute cui⁹ aliqd agit: niſi in q̄ztū ſub̄a. ḡ ſub̄a vt ſub̄a eſt cā efficiēs ſb̄e. qd̄ negaf. ¶ Et ſi dicas ꝙ eſt efficiēs remotū. Eo habef magis ꝓpo^m: q: cā q̄3to ꝑor: tāto veri⁹ cauſat. ex ꝑ^a propōne de cauſis. ¶ Si dicas ꝙ ſub̄a nō agit ſed ē aliqd in cui⁹ v̄tute agit accn̄s. ¶ Cōtra. in nullo gn̄e cāe v: aliqd cāre i virtute alteri⁹: niſi illud alterū ꝑncipali⁹ cāet in eodem gn̄e. ¶ P. ſi ſub̄a nō agit. ḡ effect⁹ ē ꝑfectior ſua ꝑ ſe cā efficiēte. Nā illud ꝑ te: i v̄tute cui⁹ agit nullo⁰ ē efficiēs. Cōſequēs daf ab aduerſarijs. ¶ Sed ꝯ. q: l3 effect⁹ eēt ſimplex i re: tn̄ ſm intell'm pōt diuidi in duo. ſ. in illud in quo eq̄tur ſue cāe: ⁊ illud in quo excedit cām. Primū dicaf a. 2^m dicaf b. Iſte effect⁹ ſm a ꝑ ſe ē effect⁹ adeq̄t⁹ ſue cāe: q: ſimplicit eq̄ ꝑfectū ens ſicut ſua cā. ḡ b. vel erit a ſeipſo: vel a nullo. Nō eni pōt b. eē ſicut a ꝑ ſe cā a cā effect⁹ ſ3 a. q: cā nō pōt vltra effectū ſibi adeq̄tū: q: iſ effect⁹ nō eēt adeq̄tus: ſ3 effect⁹ ſm a. eſt effect⁹ adeq̄t⁹. ḡ ⁊c̄. ¶ Alias ꝓbationes hui⁹ ſcd̄e ptis videas in 4⁰ ſen. doc. ſubti. di. ⁊. q. allegatis. ¶ Scd̄a ꝯ. corruptio ſiue ſimplr̄ ſiue ſm qd l3 reqrat ꝑfecti⁹ corrūpens vel eq̄ ꝑfectū eēntialr̄ ſm genus. Nō tn̄ ſemꝑ reqrit ꝑfecti⁹ ſpē. ꝑ^a ps ꝓbaf: q: accn̄s nō pt corrūpe ſbam: ſ3 ſolū ſub̄a corrūpit ſbam. ḡ ⁊c̄. 2^a ps ꝓbaf: q: aq̄ que eſt ipꝑfectior igne: q̄ñq3 corrūpit ip3. ¶ Et ſi q̄ras. Un̄ eſt: ꝙ ipꝑfecti⁹ actiuū ſm gen⁹ nō pōt corrūpe ꝑfecti⁹: ⁊ tn̄ ipꝑfecti⁹ ſm ſpē3 pōt. ¶ Rn̄deo ipꝑfecti⁹ actiuū ſm gen⁹ nō pōt corrūpe ꝑfecti⁹ ens ſm genus: q: nō pōt iducere ſiue gn̄are niſi impꝑfecti⁹ ens ſm gen⁹ illud qd̄ ipꝑfecti⁹ nō pōt eē ſuccedēs corruptiōi ꝑfectionis ſm genus. Nō eni pōt accn̄s eē ſuccedēs corruptioni ſub̄e: q: ſi illd̄ ſolū ſuccedere: ſub̄a vt ſub̄a eēt q̄ſi anihilata. Sed in ꝑfecti⁹ ſm ſpēm nō eſt ſic: q: impꝑfecti⁹ in h̄ qd̄ pōt inducere aliqd ſile ſibi: pōt inducere aliqd qd̄ pōt ſuccedere ipi corrupto eiuſdē gn̄is: ⁊ ita ſub̄a nō annihilaf: q̄re ⁊c̄. ¶ 3^a ꝯ. L3 gn̄atio ſimplr̄ aut ſ3 qd q̄ñq3 ſit ab agēte perfectiori ꝑfectione accn̄tali q̄3 ſit ei⁹ termin⁹ formalis: nō tamē ſemꝑ. nec iſtud neceſſario reqrif. Pōt eni eē ab agente eq̄ ꝑfecto tali ꝑfectione. Hec ꝯ p3. Nā calidu3 vt. 8. pōt gn̄are calidū vt. 8. Silr̄ in ſubſtātijs. Dato ꝙ forme eoꝝ itēdanf: forma ſbalis ignis vt. 8. itēſa pōt gn̄are ignē intenſum vt. 8. quare ⁊c̄. ¶ 4^a ꝯ. corruptio ſiue ſimplr̄ ſiue ſ3 qd de neceſſitate reqrit ꝑfecti⁹ agēs accidētaliter q̄3 ſit forma corrūpenda. Nā calidū vt q̄tuor nō pōt corrumpere frigidū vt. 8. q: a ꝓportione minoris inequalitatis non ꝓuenit actio. neq3 calidū vt. 8. pōt corrūpere frigidu3 vt 8. ḡ ⁊c̄. ¶ 5^a ꝯ. l3 corruptio reqrat ꝑfecti⁹ agens accn̄talit: nō tn̄ eēntialr̄. Iſta ꝯ patet ex ſcd̄a ꝯne: q: aq̄ que eſt ipꝑfectior igne: pōt corrūpere ignē. ¶ Ex his ꝯnib⁹ ⁊ maxime ꝑ^a ſequunf duo correlaria: quoꝝ primū eſt tale. Gn̄atio nō pōt eē ab ipꝑfectiori agēte: neq3 eēntialiter: neq3 accidētaliter: ſed ab eque ꝑfecto: vel a perfectiori: vt patet ex dictis. ¶ Secundū corre^m. corruptio licet non poſſit eē ab imperfectiori accidentaliter. poteſt tamen eſſe ab imperfectiori eſſentialiter. Hoc patet ex dictis.

Quantū ad 2^m pt̄e q̄ōnis pono duas ꝑncipales ꝯnes. ¶ Prima quaꝝ eſt iſta. Gn̄atio ꝑ ſe ⁊ eſſentialr̄ eſt difficilior corruptione. Iſta ꝯ ꝓbaf ſic. Illa actio eſt difficilior q̄ reqrit agēs ſimplr̄ ꝑfecti⁹ eſſentialr̄. ſ3 gn̄atio eſt hm̄oi. ⁊ nō corruptio. ḡ ⁊c̄. maior p3: ⁊ minor ē euidēs ex dictis. ¶ Itē 2⁰ illa actio ſimplr̄ ē difficilior q̄ ne actio a plrib⁹ ꝺpēdet: ſ3 gn̄atio ē hm̄oi: ⁊ nō corruptio ḡ ⁊c̄. maior p3. mior ꝑ^r. Gn̄atio ē actio acquiſitiua: corruptio ē actio deꝑditiua. Mō in nālib⁹ mutatio acq̄ſitiua ꝑſupponit ordine nāe mutationem ꝺperditiuā: q: agēs nāle nō iducit formam: niſi aliam corrumpēdo. ergo ⁊c̄. ¶ Q3 ſi tu dicas: ꝙ ſicut generatio preſupponit corruptionem: ita econuerſo. ¶ Reſpondetur negādo iſtud. Nam poſterius ordine nature preſupponit prius non aūt ecōtra. Mō ſic ē ꝙ corruptio ordie nāe ꝑcedit gn̄ationem. Nam

tionem. Nã lʒ corruptio forme corrũpende ⁊ gñatio for me gñande ſil' ⁊ in eodẽ inſtãti tpis ſint: pus tñ nã corrũpi tur forma corrũpẽda: ꝙ̃ introducaᷓ ſoīa gñanda. Alioqn poſſet itelligi forma gñanda cũ forma corrũpẽda ſil' eẽ in eodẽ ſubto. Pōt aũt itelligi forma corrũpẽda corrumpi abſqꝫ ꝙ forma gñanda itelligaᷓ introducta. imo hoc pōt eẽ in re ꝑ potẽtiã diuinã. ſi eni in illo inſtãti in quo agens corrũpit formã ſuſpẽderet deus actionẽ ꝓductiuã agen tis: agẽs corrũperet: ⁊ nõ gñaret. Non pōt aũt de' facere ꝙ agẽs introducat formã: niſi expellat incõpoſſibilẽ. Alio gn due forme formalr̃ repugnãtes eẽnt ſil. q̃re ⁊c̃. ℭ Con tra ũn iſtã ꝯnẽ arguiᷓ ſic. Illa actio difficilioꝛ eſt que eſt in ter terminos ſoialr̃ repugnãtes: ſed corruptio eſt hᵫ ⁊ nõ gñatio. ḡ ⁊c̃. Diſcurſus ē bonus cũ maioꝛi: ⁊ minoꝛ pro baᷓ. Nã gñatio eſt int' terminos ſimiles: q2 oĩs gñatio eſt aliquomõ a ſili. ex. 7. meta. Corruptio aũt eſt iter diſſimi les terminos: iter quos eſt repugnãtia formalis: vel vir tualis. Gñatio iter terminos ſiles formalr̃ vel virtualiꝛ. ḡ ⁊c̃. ℭ Rñdeᷓ ꝙ maioꝛ eſt va vbi cetera ſint ꝑia. ſic ꝙ il la que eſt iter ſilia nõ ꝓſupponit neceſſario actionẽ que eſt iter terminos diſſiles: q̃liter nõ eſt in ꝓpoſito. q̃re ⁊c̃. ℭ 2ᵃ ꝯ. Corruptio accidentalr̃ eſt difficilioꝛ: ꝙ̃ generatio. Probaᷓ. Illa actio eſt difficilioꝛ accñtalr̃ que dependet ab agẽte ꝑfectioꝛi accñtalr̃ corruptio eſt hᵫ: vt pꝫ ex dictis: ḡ ⁊c̃. ℭ Ex iſtis ſequiᷓ vnũ correlariũ: ꝙ nõ icõuenit can dẽ actionẽ eẽ faciliorẽ ⁊ difficiliorẽ diuerſis modis. Naꝫ corruptio ē facilioꝛ eẽntialr̃. difficilioꝛ aũt accñtalr̃: ⁊ iſta nõ repugnãt. ℭ Q2 ſi queraᷓ que iſtarũ pōt dici facilioꝛ ſimplr̃. ℭ Rñdeᷓ ꝙ corruptio. qḋ ꝓbaᷓ. Quãcunqꝫ aliqua duo dependent a duobꝰ: ⁊ vnũ eſt tale ſimplr̃: alteꝝ eſt ta le ſꝫ qd: illud eſt ſimplr̃ tale qḋ depẽdet a ſimplr̃ tali. Sꝫ facilitas ⁊ difficultas in actiõe attẽdiᷓ in ordine ad agẽs ꝑfectiꝰ vel iperfectius: ⁊ agẽs perfectius eſſentialiter ⁊ q̄ ditatiue eſt ſimplr̃ perfectius: ⁊ nõ agẽs ꝑfectius acciden taliter. Gñatio aũt reqrit agẽs ꝑfectiꝰ eẽntialr̃ ꝙ̃ corruꝰ: ⁊ depẽdet ab ipſo: ḡ gñatio eſt difficilioꝛ ſimplr̃ ꝙ̃ corruꝰ.

Et ſic pꝫ ad q̄õnẽ: ⁊ ad argᵃ adducta i ꝑnᵒ. Ex q̄ pꝫ ꝙ ignoꝛãter locut' eſt in iſta mã cõcurrẽs meus in 7. meta. ⁊ multũ equocauit de difficultate actiõis a facili tate: determinãdo q̄õneꝫ ꝯ̃ Ar. ⁊ oẽs peripatheticos ꝓp ruditatẽ ⁊ idiſpõnẽ ſue virtutis fantaſtice. quare ⁊c̃.

ℭ Nccẽ ē aggredi ad q̄ſitã ſciaꝫ. ⁊ ifra.

ℭ Quo nãqꝫ mõ poſſibile ē motꝰ ꝑnci piũ eẽ in imobilibꝰ. Tex. cõ. iiij. Q̄õ. i.

Queritur. Utrũ in itelligẽtijs poſ ſit eẽ motus ſubiectiue. ℭ Et arguiᷓ ꝙ nõ. Nullũ accidẽs diuiſibi le pōt fũdari in ſubiecto idiuiſibili Ange lus ſeu itelligẽtia ē idiuiſibilis. ḡ ⁊c̃. ℭ Pᵒ. ſi eſſet verũ ꝙ angelus poſſet moueri mo tu locali. Sequereᷓ ꝙ eius motus compo nereᷓ ex mutatis eſſe: ⁊ ſilr̃ magnitudo ſuꝑ quã mouereᷓ cõponereᷓ ex punctis: ꝯñia ꝓbaᷓ: qm̃ angelus motꝰ ſuꝑ aliquã magnitudinẽ ſemꝑ dũ moueᷓ eſt in ſpacio ſibi eq̄ li. ſit gratia exẽpli a. inſtãs: in a. inſtãti eſt in ſpacio ſibi eq̄li: ⁊ hoc ꝑ mutatũ eẽ imediate poſt h̄ erit i ſpacio ſibi eq̄li. ſꝫ ſpaciũ ei eq̄le ē idiuiſibile ⁊ pũctꝰ: ḡ pũctus erit imediatꝰ pũcto: ⁊ ſic cõmẽſurãdo totã magnitudinẽ: totꝰ fluxꝰ ipꝰ cõponeᷓ ex mutatis eẽ: ⁊ magnitudo ſilr̃ ex idiuiſibilibꝰ.

Ad oppoſitũ tñ arguiᷓ: oẽ receptiuũ aliquaꝝ formaꝝ qḋ nõ eſt ex ſe determi natũ ad vnã illaꝝ: neqꝫ illimitatũ ad oẽs: q̄tũ eſt ex ſe: ꝑt mutari ab vna in alterã. Iſta ꝓpoſitio patet: qm̃ ex op poſito predicati infertur oppoſitũ ſubiecti. ſi eni non pōt mutari ab vna in alterã vel hoc erit ꝓpter determinatio nẽ ad vnã. vel ꝓp illimitationẽ ad oẽs: eo modo quo di ciᷓ ꝙ deus eſt illimitatus ad omnia vbi: ⁊ iõ nõ pōt mo ueri ab vno vbi in alteꝝ: ſed angelus eſt receptiuꝰ vbi: lo quẽdo de vbi diffinitiuo: ⁊ nõ determinaᷓ ad vnum: vt pꝫ ſm̃ theologos: neqꝫ ē illimitatꝰ ad oia vbi: q2 nõ ē im mẽſus: ergo poterit mutari ab vno vbi in alterum vbi.

Circa iſtã q̄õnẽ ſunt tres arti. ꝑmo poneᷓ vna opi. cõ ſuis motiuis quã non teneo. 2ᵒ aliter dicaꝫ ad q̄õnem. 3ᵒ ⁊ vlti. ſoluaꝫ rõnes prioris opinionis: ac et ad argumẽta in principio facta reſpondebimus.

Quantũ ad ꝑᵐ eſt opinio quoꝛũdã que tenet parteꝫ negatiuã q̄õnis. Pro qua adducunt rõ nes Ar. hinc inde. ꝑᵃ rõ eſt in. 6. phũi. vbi Ar. probat: ꝙ oẽ qḋ moueᷓ eſt corpus. Et rõ eſt talis: oẽ qḋ moueᷓ: ꝑtim ē in termino a quo: ⁊ ꝑtim in termino ad queꝫ (loquendo de ꝑtibilitate ſe tenẽte ex ꝑte mobilis) ſed angelus nõ ꝑt eẽ ꝑtim in termino a quo: ⁊ ꝑtim in termino ad quẽ rõ ne ſui: q2 nõ habet ꝑte ⁊ ꝑtẽ: ergo nõ pōt moueri. ℭ Se cũda rõ eſt iſta: quã hꝫ Ar. in. 4. phũi. ꝓbãdo ꝙ motus nõ pōt eẽ in vacuo: q̃lis eſt ꝓportio medij ad mediuꝫ in ſubtilitate: talis eſt ꝓportio motꝰ ad motuꝫ in velocitate ⁊ tarditate: mõ h̄ rõ applicaᷓ ad propoſitũ ſic. q̃lis eſt ꝓ portio mobilis ad mobile in ſubtilitate: talis eſt ꝓportio motus ad motũ in velocitate: vt ſupra: ſed angeli ad cor pus nulla ē ꝓportio in ſubtilitate: ergo motus angeli ad motũ coꝛpoꝛis nulla eſt ꝓportio in velocitate ⁊ tarditate. Sed omnis motus poſſibilis ad aliũ motũ poſſibileꝫ ē aliq̄ ꝓportio: ḡ motus angeli nõ eſt poſſibilis. ℭ Itẽ 3ᵒ ſi angelus poſſet moueri: poſſet moueri in eq̄li tpe per ali quod mediũ cũ corpore: ꝯñs eſt falſum: q2 videᷓ ꝙ medi um minus reſiſtat iduiſibili ꝙ̃ diuiſibili: ꝯñia ꝓbatur a ſimili eo mõ quo arguit pħs. loco ꝑallegato ꝓbans. ꝙ ſi eẽt motus in vacuo: ꝙ aliqḋ corpus moueret in eq̄li tpe per vacuũ ⁊ plenũ. Probatur a ſili. ſit ita ꝙ angelus mo ueaᷓ in tpe a. corpus moueaᷓ in tpe b. tps b. hẽat ꝓportio nẽ millecuplã ad a. ita ꝙ ſit maius b. in millecuplo ꝙ̃ a. Accipiaᷓ aliud corpꝰ qḋ ſe hẽ it in ſubtilitate in tãta pro portione ad ꝑmũ corpus qḋ moueᷓ in tpe b. q̃ta ꝓpor tio eſt ipſiꝰ b. ad a. ⁊ tũc tale corpus datuꝫ erit ſubtiliꝰ alio ſm̃ gradũ millecuplũ. Sed quãto aliquod corpus ē ſub tilius: tãto velociꝰ mouebiᷓ: ⁊ in minori tpe: ḡ tps in quo tale moueᷓ eſt minꝰ tpe b. in millecuplo: ſed tps minꝰ ſm̃ gradũ millecuplũ ipſo b. eſt eq̄le tẽpori a. ḡ illud corpus mouebiᷓ in equali tpe cũ angelo: qḋ videtur abſurdum.

Quantũ ad 2ᵐ principale. nõ obſtantibus iſtis ra tionibus: teneo parteꝫ affirmatiuã que ſtionis: pro cuius determinatione premittẽda ſunt duo poſita in. ij. q. de duplici ſucceſſione ⁊ de duplici cõpara tione motus ad mobile ⁊ ad magnitudinẽ ſuper quam ſit motus: que fuit verũ ſubã nãlis ſit ſubiectuꝫ in pħia nãli reſpõdendo ad primũ principale. ℭ Quibus ꝑmiſ ſis pono hanc cõcluſionẽ ꝙ angelus pōt moueri motu cõtinuo ⁊ nõ repugnat indiuiſibili de genere quãtitatis aut de genere ſubẽ ꝑ ſe moueri: (⁊ hoc loquẽdo de motu habente cõtinuitatẽ ⁊ ſucceſſionẽ a ſpacio.) Iſta ꝯcluſio probatur: quãdocũqꝫ aliqua duo alicui competũt: quo rũ vnũ eſt per ſe: ⁊ alterũ per accidẽs: remoto eo qḋ ē per accñs remanet illud qḋ eſt ꝑ ſe: ſed motui cõpetit habere q̄titatẽ ⁊ diuiſibilitatẽ ex ſpacio ⁊ magnitudie ſuꝑ quã mobile moueᷓ: ⁊ hoc cõpetit motui per ſe. ꝙ aũt hẽat q̄ titatẽ ſeu diuiſibilitatẽ ex mobili cõpetit motui ꝑ accñs. ergo remoto h̄ ꝙ mobile ex ſe hẽat diuiſibilitatẽ ⁊ q̄ti tatẽ remanẽte q̄titate ſpacij: poterit motus eſſe q̄tus ꝑ ſe: ⁊ ex ſpacio. Maioꝛ eſt mãifeſta ex terminis: minoꝛ au tẽ ꝓbaᷓ ꝑ Ar. 5. meta. capi. de q̄to. vbi hꝫ Ar. dico auteꝫ nõ qḋ mouetur: ſed quod motũ eſt. nã per eẽ q̄tũ illud: ⁊ motus eſt q̄tus: vt declaratũ eſt in ꝑallegata. q.

De tertio arti. h̄is ꝑmiſſis ꝑ rñdeᷓ ad rõnes alte rius opi. ⁊ ꝑ ad ꝑmã. ꝙ illa rõ Ar. non plus ꝯcludiᷓ niſi ꝙ illud qḋ moueᷓ motu hñte cõpleteꝫ

ſucceſſionē ⁊ ↄtinuitatē eſt q̄ntū ⁊ diuiſibile. Si aūt intelligit illa rō de omni motu petit ꝑncipiū: qm̄ illa maior aſſumpta que dicit: ꝙ oē qḋ mouet ptiꝫ eſt in termino a quo: ⁊ partim eſt in termino ad quē: aut itēdit de partibilitate mobilis: aut de ꝑtibilitate forme que acquirit: ſeu ſpacij: ſup quo aliquid mouet localiter. Si ꝑ mō petit ꝑn^m: niſi intelligat de motu hn̄te cōpletā ſucceſſionē ⁊ vtraqꝫ cā ſucceſſionis: vt dictū eſt in q̄ne ꝑdicta. nā itēdit ꝓbare ꝙ oē qḋ mouet eſt corpus: ⁊ accipit iſtā maiorē: ꝙ oē qḋ mouet hꝫ ptē ⁊ ptē: ⁊ p ↄñs eſt corp⁹. ḡ aſſumit qḋ dꝫ ꝓbare. Si vō intelligat ptim ⁊ ptim ꝑ ꝑtibilitate forme: vel ſpacij ſup qḋ aliqd mouet: ſic nō eſt ↄ̃ ꝓpoſitū nr̄m. ¶ Ad 2^m rn̄det: ꝙ illa ꝓpoſitio. q̄lis ē ꝓportio medij ad mediū ⁊c̄. vera eſt ceteris parib⁹. Et iō ſeqt motū nō eē in vacuo. aut ſaltē vera eſt ↄ̃ eos q poſuerūt vacuū eſſet totā cām mot⁹: vel ſucceſſionis i motu. Sꝫ in ꝓpoſito. arguēdo hic ſilr̄ de mobilib⁹: ſicut ibi de ſpacijs: iſta ꝓpoſitio pōt negari. vꝫ. q̄lis eſt ꝓportio mobilis ad mobile in ſubtilitate: eadē eſt ꝓportio ⁊c̄. Et ſi accipias q̄ eſt ꝓportio hui⁹ ſub rōne qua mobile: ⁊ alteri⁹ ſub rōne qua mobile. Cōcedo. ſed tūc minor eſt falſa. Angelus eni nō ſolū vt indiuiſibilis mobilis eſt motu: ↄtinuo: quēadmodū dictū eſt: verꝫ ēt eſt mobilis continue in q̄ntū hꝫ virtualē q̄ntitatē ſm quā pōt coexiſtere loco q̄nto: ⁊ ita ē ꝓportio angeli ad corp⁹ ſub rōne que mobilis: ⁊ tūc nō eſt verꝫ ꝙ angelus vt ſic ſit idiuiſibilis: ſed ſm q̄ntitatem virtualē eſt diuiſibilis. ¶ Per hoc rn̄det ad tertiā rōnē: ↄcedēdo illud qḋ infert: ꝙ in eq̄li tpe poterit moueri angelus ⁊ corpus. ¶ Pro quo notādū ꝙ motus hꝫ duplicē ſucceſſionē vltra ea que dicta ſunt de ſucceſſiōe motus in iā ſepe dicta. q. vna eſt ſucceſſio ēētialis: alia eſt ſucceſſio accñtalis. ſucceſſio ēētialis cōpetit motui ex diuiſibilitate ſpacij ſeu medij per qḋ mobile mouet: ſed ſucceſſio accidentalis cōpetit motui ex aliq̄ q̄litate ſupaddita ſpacio: vel medio que eſt raritas vel dēſitas: penes quas mediū eſt ꝓmotiuū vel ipeditiuū ipſi⁹ mot⁹. vꝫ. penes ſubtilitatē mediū ꝓmouet. penes denſitatē ipedit ipm̄ motuꝫ. Et rōne iſtaꝝ qualitatū ſeu ↄditionū accidentaliū q̄ ſupadduntur ſpacio aut medio: motus hꝫ ſucceſſionē accidentalē: ⁊ velocitatē: lꝫ a ſpacio ⁊ medio habeat ſucceſſionē eſſentialē ⁊ velocitatē eſſentialem. in q̄ntū iſta ſunt quanta. ſ. mediū ⁊ ſpaciū. Dicendū eſt igit ꝙ ſi Angelus ⁊ corpus mouet in equali ſpacio (ſi cetera ſint paria) nata ſūt moueri motu eque veloci velocitate ēētiali: ⁊ i equali tpe: in q̄ntū tp̄s mēſurans cōparat ad motū eſſentialem: ſeu includentē ſucceſſionē eſſentialē. ¶ Et cū tu dicis. medium plus reſiſtit corpori q̄ꝫ angelo. Reſpondet negando: loquēdo de medio in q̄ntū hꝫ ptes q̄ntitatiuas: ⁊ i quātū eſt quātū. Nā ſicut corpus nō pōt pertranſire de extremo ad extremū. niſi per oia media: ⁊ per oēs ptes q̄ntitatiuas: ita ēt Angelus iſto ordine ptrāſibit totū ſpaciuꝫ: ⁊ hoc ſi mouet motu includente totā realitatē mot⁹: ordo eni ꝑſtus a nā qui eſt inter aliq̄ ordinata: eſt idē reſpectu cuiuſcūqꝫ nāe limitate. cū igit ordo priuꝫ inter ſe: ⁊ reſpectu extremoꝝ ſit ꝑſtus a nā talis: ꝙ vna ps eſt prior altera ptē: ⁊ ptes itermedie ꝑcedūt alteꝝ extremoꝝ: iſte ordo hꝫ ſeruari a q̄libet nā limitata: ⁊ ex ↄñti ab angelo. Et ergo ſicut corpus ꝑus ptrāſibit in aliq̄ tpe ptē ꝑorē: q̄ꝫ partem poſteriorē: ⁊ prius ptes iter medias: q̄ꝫ deueniat ad extremū ſic ēt angelus ↄſili ordine mouebit ⁊ ita ab eq̄li ſpacio erit eq̄lis ſucceſſio ēētialis ⁊ eq̄lis velocitas eētialis. lꝫ forte angelus vt idiuiſibiliter mot⁹ veloci⁹ moueretur velocitate accidētali q̄ꝫ corpus. Quia ↄditio accñtalis ſuperaddita ipſi medio non tātum reſiſteret ipſi angelo ſicut corpori: lꝫ concederetur ꝙ angelus motus diuiſibiliter ⁊ coexiſtens loco quāto: motu eque veloci velocitate eſſentiali ⁊ accidentali moueretur cum corpore in equali tempore.

Jam ſecūdo in hoc arti. rn̄detur. Ad argumenta ꝑncipalia: ad ꝑmū patet ex dictis in. q. ij. vtruꝫ ſub̄a nālis ſit ſbm phie nālis. ¶ Ad 2^m rn̄det negādo ↄñtiā: ⁊ cū tu dicis. ꝙ ſemp eſt in ſpacio ſibi eq̄li. aut ly ſemp diſtribuit pro oi inſtāti: ⁊ ſic cōcedit ꝙ in quolibet inſtāti eſt in ſpacio ſibi equali: ſeu in aliq̄ indiuiſibili ſuppoſito. ſi aūt ly ſemp. diſtribuat tā ꝓ iſtāti q̄ꝫ pro tpe: vt ſit ſenſus ꝙ in oi inſtāti: ⁊. in oi tpe ē i ſpacio ſibi eq̄li. negat. nā in. A. inſtāti eſt in ſpacio ſibi equali: ⁊ in tpe imediate terminato ad. A. iſtās eſt in ſpacio ſibi ineq̄li. Nō eni indiuiſibile eſt imediatū indiuiſibili: ⁊ ita poſt indiuiſibile imediate nō eſt in ſpacio indiuiſibili: ſed diuiſibili: ⁊ ita lꝫ in quolibet inſtāti ſit in ſpacio indiuiſibili: in quolibet tn̄ tpe: ⁊ in qualibet pte tp̄is eſt in ſpacio diuiſibili. ¶ Pro quo ꝓ intelligētia maiori ē notandū ꝙ cū dicimus idiuiſibile moueri ſup aliquā magnitudinē dicimus ipſum in quolibet inſtāti eē in pūcto ſibi eq̄li. In parte tn̄ accepta inter quelibet duo inſtātia eſt ſup ptē magnitudinis ſuppoſite fluendo: ⁊ q̄ mouet ↄtinue: nō ſignādo actualiter pūcta in magnitudine ſuppoſita: ſꝫ poti⁹ p ↄtinuū fluxū ⁊ motū ↄtinuādo puncta ſuppoſitū linee vel magnitudini. ⁊ magnitudine pūctorꝫ hanc ptē magnitudinis alteri pti magnitudinis p mediū punctū: q̄ nō mouet de puncto in punctū ⁊ de indiuiſibili ad indiuiſibile in ſpacio magnitudinis ſuppoſite: ſed fluit potius. ↄtinuādo oia que ſunt in ſpacio. Ex quibus apparet reſponſio. ꝙ Angelus nō mouetur cōmenſurādo ſemp magnitudinē ſuppoſitam: ſed ſoluꝫ in quolibet inſtanti tēporis mēſurantis. quare ⁊c̄.

¶ Jmpoſſibile aūt ꝑdicari aut ſpēs de ꝓprijs differētijs aut gen⁹ ſine ſuis ſpeciebus. Tex. cōmē. x. Qõ. ij.

Queritur. Utrꝫ ꝓpoſitio per ſe cōuertat in p ſe. ¶ Et arguitur ꝙ ſic. Jſta eſt per ſe. Ens eſt vnū: ⁊ ↄuertit in iſtā. vnū eſt ens: ſed iſta ē per ſe: ⁊ in quā ↄuertit: ḡ p ſe ↄuertit in p ſe. Aſſūptū ꝓbat pro minori: ⁊ pro ſcḋa pte ipi⁹. q̄ iſta. vnū eſt ens: eſt neceſſaria. ḡ p ſe: antecedēs eſt euidēs: q̄ aliter extrema iſtius ꝓpoſitiōis vnirētur ↄtingēter: ſed hoc eſt falſuꝫ. ḡ ↄñtia p⁹. Quia ſi iſta vnū eſt ens: nō eſt p ſe: ſed p accñs: aut eſt per accidens eo mō quo loquit metaphiſicus: qui vult ꝙ illa ꝓpoſitio ſit per accñs qn̄ ꝑdicatū eſt ex̄ rōnē formalē ſubiecti: aut eſt per accñs eo mō quo loquit logicus: ⁊ Ar. ꝑ poſterio. qn̄ ꝓpoſitio eſt talis ꝙ eius ſbm nō hꝫ rōnē formalē inherētie ꝑdicati. Si tu intelligas per accñs ꝑ mō. contra. eque bene iſta eſt per accñs. ens eſt vnū. q̄ predicatū eſt ex̄ rōnē formalē ſubiecti. ſicut iſta. vnum eſt ens. ḡ nō pōt dici ꝙ iſta ſit per accñs ꝑ mō. Si vō tu dicas ꝙ iſta ſit p accidēs ſecūdo mō. ſ. vnū eſt ens. ḡ ſi iſta ꝓpoſitio. vnū eſt ens: eſt neceſſaria: aut a ſe: aut ab alio hꝫ ſuā neceſſitatē. ſi dicas ꝙ a ſe eſt neceſſaria p ſe. ḡ eſt ꝓpoſitio p ſe. Si tu dicas: ꝙ hꝫ neceſſitatē ab alio: q̄ro de cā ipſius neceſſitatis: aut cā iſta cauſat neceſſario iſtā ꝓpōnē q̄ntū ad ſuā veritatē: aut cāt ↄtingēter. Nō eſt dōm ꝙ cauſat ↄtingēter: q̄ tūc iſta propoſitio eēt ↄtingēs: ⁊ ↄtingēter vā. Si dicas ꝙ cāt neceſſario veritatē ipſi⁹. ḡ iſta ꝓpoſitio: vnū eſt ens. depēdebit a cā iſta neceſſario cāte dependētia eſſentiali: ſꝫ depēdentia ſemp eſt ad ꝑus. ḡ iſta ꝓpoſitio. vnū eſt ens: hēt aliqd ꝑus: ſed nō pōt hr̄e aliqd ꝑus: q̄ extremis iſtius nihil eſt ꝑus. ḡ iſta ꝓpō q̄ntū ad ſuā vitatē nō pōt depēdere ab aliqua cā neceſſario cāte. ¶ Jtē ꝓbat. Oē p accñs hꝫ reduci ad p ſe: ſic ad ꝑus: ſꝫ nulla ꝓpoſitio eſt ꝑor iſta. vꝫ. vnū eſt ens. ḡ iſta nō pōt eē vā p accñs. maior eſt Ar. 2. phiſi. minor ꝓbat. q̄ ꝓpoſitio illa eſt prior q̄ eſt ex terminis ꝑoribus: ſed

rib⁹:ſ; nihil ē p̄us: vt dictū ē ex terminis iſti⁹ ꝓpōnis. ḡ ꝛc.
¶ Secūdo ꝛ vltimo arguit. Quādocūqꝫ ſūt due ꝓpoſitiões: in quarū vna eſt depēdētia ad p̄dicatū: in altera eſt depēdētia ad ſubm: illa cui⁹ depēdētia eſt ad predicatū dr̄ eē magis p ſe q̄ȝ alia. Probat iſta: q2 dependētia ad p̄dicatū eſt depēdētia ad formā: cū p̄dicatū ſe hēat ad modum forme. dependētia ad ſbm eſt depēdētia ad mām: q2 ſbm ſe hꝫ vt mā reſpectu p̄dicati. Sed eēntialior eſt depēdentia ad formā q̄ȝ ad mām. ergo ꝓpoſitio in qua eſt dependētia ad predicatū dr̄ eē magis p ſe: q̄ȝ ꝓpoſitio cui⁹ dependētia eſt ad ſbm. ſed ita eſt: ꝙ in iſta ꝓpōne: dicendo. vnū eſt ens. ſbm depēdet a p̄dicato: ꝛ in iſta. ens eſt vnū. p̄dicatū dependet a ſubiecto. ergo iſta propoſitio. vnum eſt ens. dicitur eſſe magis per ſe: q̄ȝ iſta. Ens eſt vnum.

Ad oppoſitū ꝛ pro pte negatiua arguit Ar. p̄ poſterioꝝ. hꝫ: ꝙ ꝓpoſitiones per ſe non cōuertuntur. Ita ꝙ per ſe non conuertitur in per ſe: ſed iſta eſt per ſe. homo eſt riſibilis ergo iſta in quā conuertitur. vꝫ. riſibile eſt homo: non eſt per ſe.

In iſta. q. primo premittā diſtinctiones. 2° rn̄debo ad. q. 3° ad rationes in principio.

Quantū ad p̄m̄ p̄mitto diſtictiones. Prima eſt: ꝙ ꝓpoſitio eſt duplex: quedā per ſe. quedā per accn̄s: ꝓpoſitio per ſe eſt illa cui⁹ p̄dicatū hꝫ rōnē formalē itrinſecā inherētie in ſubto. Propoſitio p accidens per oppoſitū eſt illa cui⁹ p̄dicatū nō hꝫ rōnē formalē iherētie itrinſecā in ſubto ꝓpoſitio que hꝫ talē itrinſecā rōnē formalē in ſubto adhuc ē duplex: q2 q̄dā ſic hꝫ talē rōnē formalē itrinſecā in ſubto: ꝙ p̄dicatū eſt itra q̄ditatē ſubti: ꝛ iſto mō q̄n idē p̄dicat de ſeipſo: vl̄ diffinitio d̄ diffinito: vel ps diffōnis de diffinito: p̄dicatū ſic ē itra ſbm. Quādoqꝫ vō p̄dicatū ꝓpōnis lꝫ hēat talē rōnē formalē inherētie in ſubto: ē tn̄ ex q̄ditatē ſubti. Et iſta ꝓpoſitio cuius p̄dicatū eſt ex ſubm hn̄s talē rōnē formalē iherētie in ſubiecto eſt duplex. Quedā eni eſt in cui⁹ ſubto icludit ratio neccīa formalis iherētie p̄dicati. q̄dā vō cuius p̄dicati iherētia nō eſt neccīa in ſubto. p̄a ꝓpoſitio ē p ſe in 2° mō. 2a ꝓpoſitio ē p ſe in 4° mō. Exēplū p̄mi. hō eſt riſibilis. Exēplū ſecūdi. volūtas vult. calidū calefacit. In ſubto ſecunde ꝓpōnis nō eſt rō neccīa reſpectu p̄dicati: ꝛ h̄ hꝫ Sco. in 3. ſniaꝝ. di. 7. diſtiguētē ꝓpōnē per ſe ſecūdi modi a ꝓpoſitione p ſe q̄rti modi: p h̄ ꝙ ſbm vni⁹ hꝫ rōnē ꝛ cāꝫ neccīaꝫ inherētie p̄dicati. ꝛ altera nō. Ex quo ſm ipm ꝛ ſꝫ rei veritatē: ois ꝓpoſitio p ſe hꝫ cām itrinſecā in ſubto: p quā p̄dicatū ineſt tali ſubto. Ex h̄ eſt ſnia Auer. 2. de aīa. cōmē. 66. ſup illud. viſibile eſt color. Inqt. viſibile eni in rei veritate eſt color: aut ē illud qd̄ p ſe eſt viſibile: ꝛ eſt dr̄e p ſe: nō ſm p̄mā itētionē itentionū de qb⁹ d̄ i illud qd̄ eſt eēntialr: ꝛ eſt modus in quo p̄dicatū eſt in ſba ſubiecti: ſꝫ ſꝫ itentionē ſcd̄aꝫ: ꝛ eſt illud in quo ſbm eſt in diffōne p̄dicati. Color eni eſt cā vt res ſit viſibilis. Sed p h̄ qd̄ dr̄: ſed in eo inuenit cā: itēdit ſm ꝙ color ē cā: vt in eo inuenit cā vt aliqd ſit viſibile. h̄ Auer. Ex qb⁹ cōcludit: ꝙ iō iſta ē p ſe color eſt viſibilis: q2 p̄dicatū hꝫ cāꝫ in ſubto. Et p̄m⁹ ꝛ ſcd̄s modus hn̄t cōſilēꝫ cālitatē in ſubto reſpectu p̄dicati q̄ntū ad iherētiā: ſed nō q̄ntū ad incluſionē eēntialem predicati in ſubto. Vide h̄ Cōmēta. in cō. 67. Vn̄ h̄ ſunt vba cōmētato. Ar. poſuit p̄n̄m: ꝙ color eſt viſibilis per ſe: ꝛ ꝙ ſile eſt dr̄e colorē viſibilē: ꝛ hoiēꝫ riſibilē. ſ. de gn̄e propoſitiōis eēntialis in q̄ ſbm eſt cā p̄dicati: nō p̄dicatuꝫ cā ſubti. Hec Cōmē. Et itelligit ꝓpōnē eēntialē p ſe: q̄ p tanto dr̄ eēntialis: q2 p̄dicatū icludit eēntialr realr in ſubto: nō tn̄ eēntialr q̄ditatiue: ſic̄ in p̄ mō vbi eſt icluſio p̄dicati in ſubto q̄ditatiua. ¶ 2a diſtinctio ſit iſta. Drīa eſt inter ꝓpōnē p ſe: ꝛ ꝓpōnē p ſe notā. illa ꝓpoſitio eſt p ſe: vt dictū eſt: que hꝫ itrinſecā cām ꝛ neceſſariā iherētie in ſubto reſpectu p̄dicati. illa eſt per ſe neceſſaria cui⁹ extrema hn̄t imutabilē habitudinē vnionis inē ſe: q̄lecūqꝫ eē habeant ipſa extrema ſiue in re ſiue in intellectu. Propoſitio per ſe nota eſt illa que habet euidentiam ex terminis proprijs vt ſui ſunt: ꝛ nō ab aliqua propoſitione priore.

His p̄miſſis. Quātū ad 2m ponit iſta ꝯ. ꝙ propoſitio p ſe nō ꝯuertit i per ſe. h̄ ꝯ. p̄. p̄ſupponēdo ꝙ nō eſt circulus i depēdētia eēntiali in eodē gn̄e cauſe. Iſto ſtāte arguit ſic. cuiuſcūqꝫ ꝓpōnis p̄dicatū depēdet a ſubto q̄ntū ad rōnē formalēꝫ inherētie itrinſecā in ſubto: ſbm ipi⁹ nō pōt ꝯſili depēdētia depēdē a p̄dicato: ſed in q̄libet ꝓpōne p ſe: predicatū ſic depēdet a ſubto. ḡ ecōtra ſbm nō pōt depēdere a p̄dicato. ḡ p ſe nō ꝯuertit in p ſe. ¶ Et ꝯfirmat. Quia iſta depēdētia vr̄ eē ad aliqd in rōne p̄ncipij formalis: q2 ois depēdētia q̄ eſt ſm rōnē formalē itrinſecā: reducit ad gen⁹ cāe formalis. ſed in tali depēdētia eēntiali in eodē gn̄e nō eſt circulus. ḡ ſeqt ꝓpoſitū. ¶ Et ꝯfir. 2°: q2 ſi p ſe ꝯuerteret i p ſe: maxime ꝓpoſitio p ſe p̄mi modi ꝯuerteret in ꝓpōne p ſe: q2 nō eſt maior rō q̄r ꝓpoſitio p ſe ſcd̄i modi ꝯuertat in per ſe: q̄ȝ ꝓpoſitio p ſe p̄mi modi. Sꝫ ꝯn̄s eſt falſum: ꝙ ꝓpoſitio p̄mi modi ꝯuertat in p ſe. Qm̄ ſic iſta. hō ē aīal. ꝯuerteret in iſtā: aīal eſt hō: ſicut in ꝓpōnē p ſe. Sed cū p ſe preſupponat de oī: vt hꝫ Ar. p̄ poſte. ḡ ꝓpoſitio vl̄is affirmatiua ꝯuerteret ſimplr. ¶ Item 2° p̄n̄ arguit. Ar. p̄ poſte. vult: ꝙ paſſio p̄dicat p ſe 2° mō de ſubto. ḡ in diffōne paſſionis ſbm cadit vt additū. ex. 7. meta. tex. cō. 17. ꝛ. 19. i ex° d̄ ſimo. Sꝫ qd̄ cadit in diffōne alicui⁹ vt additū nō eſt intra q̄ditatē ei⁹: nec cōpetit ei p ſe p̄ mō: q2 nihil aliud eſt eē aliqd additū alicui: niſi eē extraneū a rōne ei⁹ formali. ḡ propoſitio in quā ꝯuertit ꝓpoſitio ſecūdi modi nō eſt per ſe. ¶ Et ꝯfirmat hoc per illud qd̄ dicit Ar. in primo poſte. de ſtatu p̄ncipioꝝ: vbi vult: ꝙ propoſitiones per ſe non conuertuntur: ꝛ hoc habet veritatē ſm ipſum: tā in predicatis eſſentialib⁹ q̄ȝ accidētalibus: ḡ cōclō noſtra vera.

Quantū ad 3m arti. Rn̄det ad argta ante oppoſitū. Ad p̄m cū dicitis. iſta eſt p ſe. ens eſt vnū: ꝛ cōuertit in iſtā. vnū eſt ens. iſta eſt neccīa. vnuꝫ eſt ens ḡ p ſe. Rn̄deo ꝯcedēdo: ꝙ iſta ꝓpoſitio. vnū eſt ens: eſt neccīa: ꝛ cū tu dicis. ḡ per ſe. Nego ꝯn̄tiā. Ad ꝓbationē. iſta aut ē neccīa de ſe: aut ab alio. Rn̄deo ꝙ iſta eſt neccīa de ſe itrinſece ꝛ formalr. ꝛ tn̄ nō ſeqt ꝙ ſit p ſe. vn̄ ab alio hēt ꝓpoſitio ꝙ ſit neccīa de ſe: ꝛ ab alio hꝫ ꝙ ſit p ſe. Dicim⁹ ꝓpōnē eē neccīaꝫ de ſe: q̄n extrema ipſius ſūt imutabilr vnita in q̄cūqꝫ eē ꝯpiant: ſiue in re: ſiue in itellectu: ita ꝙ neccītas ꝓpōnis eſt ex imutabili habitudine terminoꝝ: ſed ꝓpoſitio eſt p ſe: q̄n in ſubto icludit rō formalis iherēt⁹ p̄dicati ad ipſum. Nō ſtat aliq̄ extrema ꝓpōnis eē imutabilr vnita. ꝛ hēre neccīaꝫ habitudinē ad ſe inuicē: ꝛ vnū nō includere rōnē formalē iherētie alteri⁹. ſic̄ eſt in iſta. vnuꝫ eſt ens. ly vnū. nō pōt hēre rōnē formalē iherētie predicati: cū in predicato ſit rō formalis iherētie ſubti. Et cuꝫ tu dicis ſi iſta eſt p accn̄s. vnū eſt ens. ḡ preſupponit aliq̄ȝ priorē. Cōcedo ꝛ dico: ꝙ iſta. ens eſt vnū. eſt prior q̄ȝ iſta. vnū eſt ens: ꝛ cū tu dicis: ꝙ terminis iſtius ꝓpōnis vnū eſt ens: nō eſt aliqs terminus p̄or. ḡ nulla ꝓpoſitio p̄or. Nego argumētū: q2 ex eiſdē terminis pōt formari ꝓpoſitio p̄or ꝛ poſterior. p̄or vbi predicamētū directe predicat de ſubiecto. poſterior: vbi termin⁹ in p̄ori ꝓpōne predicat idirecte: mō paſſio que ſe hꝫ vt act⁹ ꝛ fora reſpectu ſubiecti predicat directe. ſbm aūt cū ſe hēat vt mā: predicat: indirecte. ¶ Ad alterū argm. Rn̄det negādo aſſumptū: ꝙ q̄n i aliq̄ ꝓpōne eſt depēa ad predicam: ꝛ in alia ad ſbm: illa in qua eſt depena ad predicam dicat eē magis p ſe: q2 p ſeitas in ꝓpoſitione eſt ex depēdētia predicati ad ſbm. nō aūt ex dependētia ſubiecti ad predicatū. ¶ Pōt ēt argui reducendo argm ꝯ ipſum. Quādocūqꝫ in aliq̄ ꝓpōne ē depena ad predicatū: illa ꝓpoſitio eſt magis p ſe q̄ȝ ſit illa vbi nō eſt talis depēdētia. iſta eſt tua: ſed in iſta ꝓpōne. ens eſt vnū: eſt magis depēdentia ad predicatū q̄ȝ i iſta. vnū ē ens. Pro-

baſ.illud magis hʒ rõnē predicati:qḋ magis hʒ rõnē forme:ꝛ illud hʒ magis rõnē ſubiecti:qḋ magis hʒ rõnem mãe. Jſta eſt tua:ſed paſſio hʒ rõnē forme reſpectu ſubiecti:ꝛ nõ ecõtra. ḡ maior erit dependētia in iſta ꝓpoſitiõe. Ens eſt vnū:q̃ȝ in iſta. vnū eſt ens. ¶ Pōt ēt .2°. rñderi: ꝙ vbi eſt depenᵃ ad illud qḋ eſt ṗdicatū ſm eē:ꝛ ſm dici: ibi eſt eēntialior:ꝛ maior depēdētia. Et cū dicis:ꝙ in iſta ꝓpõne:vnū eſt ens:eſt depenᵃ ad ipm predicatū. Reſpõdeo ꝙ lȝ ens dicaꝭ eē predicaᵐ reſpectu vniᵒ ſm dici:non tñ eſt predicatū ſm eē. Vñ ens eſt ṗᵐ predicatū ſm eē reſpectu coꝝ q̃ ſūt in recta linea ṗdicamētali:ſȝ reſpectu paſſionū ꝓpriaꝝ ꝛ diſiūctaꝝ:ſeu modoꝝ ꝯſequentiū:nõ eſt ṗᵐ ṗdicatū:ſed reſpectu iſtoꝝ eſt primum ſubiectū. quare ꝛc̃.

¶ Eſt ſcientia que ſpeculatur ens inq̃ȝtum ens. ꝛ infra.

¶ Unde nobis entis inq̃ȝtū ē ens ṗme cãe ſūt accipiēde. Tex.cū.primi. Q̃ō.i.

Queritur Utrū ens inq̃ȝtuȝ ens habeat ṗnᵃ.loquēdo d̃ ṗncipijs incõpletis:ꝛ vt inq̃ȝtū.tenetur ſpecificatiue. ¶ Et arguiꝭ ꝙ nõ. Naȝ qñ dr̃ ens inq̃ȝtū ens hȝ ṗnᵃ.aut ly inq̃ȝtuȝ. ſpecificat rõnē entis cõeȝ:aut aliquā pticularē:nõ rõnem cõem:q: rõ cõis abſtrahit a cā ꝛ a cāto. Neqȝ ēt ſpecificat rõnē entis vt eſt limitata ꝛ determinata ad ſua īferiora:q: hinc ſequereꝭ ꝙ ī aliquo inferiori ad ens eēt duplex entitas:vna cõis: altera pticularis:cõis in qua ꝯueniret ens creatū cū deo:particularis ſm quā ens creatū eēt cātū. ¶ Scḋo ṗncipalr̃ arguiꝭ ſic. Cõfirmādo ṗcedēs argᵐ q̃ȝtū ad lȝ:ꝙ ens vt limitatū nõ hȝ ṗncipia:ꝛ arguiꝭ ſic. Ens in q̃ȝtū ſbm meta.hȝ ṗncipia:ſȝ ens in q̃ȝtū ſubm metaphiſice nõ eſt ens limitatum:ergo ens vt limitatum non habet principia.

Ad oppoſitū eſt Ar.i ṗnᵒ q̃rti metaphi. Ubi hȝ:ꝙ ſcia metaphiſi.conſiderat ens inq̃ȝtū ens:ex eo ꝙ ꝯſiderat ṗmas cãs: que ſūt cauſe entis inq̃ȝtū ens eſt. ꝛ hāc eādē ſniam hȝ in ṗnᵒ.6. ¶ Et ꝓbaꝭ rõne. Effectus vlis hȝ reduci in cãs vl'es:ſȝ eſſe ē effectus vliſſimus:ergo hēt reduci in cãs vliſſimas:ſȝ tales cauſe ſunt deus ꝛ intelligentie.igitur ꝛc̃.

Jn iſta.q. ṗmo poneꝭ quedā diſtõnes. 2ᵒ recitabitur opinio q̃ non teneꝭ. 3ᵒ rñdebitur ſm mentē ꝓpriā. Ultimo ſolueꝭ rõnes in principio.

Quantū ad primū. ¶ Prima diſtinctio ē iſta ṗnᵃ entis quedā ſūt cõpleta.quedā incõpleta.cõpleta ſunt principia inherētie ꝓprietatū ꝛ paſſionū ad ens.principia incompleta ſunt principia entis q̃ȝtuȝ ad eſſe. ¶ Scḋa diſtinctio eſt iſta:ꝙ ens poteſt conſiderari q̃ȝtū ad eſſentiam ꝛ rationem entis. Aliomodo q̃ȝtum ad eius ſcibilitatem:ꝛ vt de eo aliquid eſt ſcibile.

His ſtantibꝰ de ſcḋo. Rñdeꝭ a nõnullis ꝛ eſt ſnia San. Tho.in ṗᵃ pte.q.45. ar.5.ꝙ ens ꝛ eē eſt effectꝰ ipſiꝰ dei:ita ꝙ ad eſſe nõ ꝯcurrit agens gñans:ſȝ ṗciſe agēs ṗmū:qḋ eſt deꝰ.ꝛ fundamētū ſuū eſt illud qḋ adductū eſt ad opoſitū.ſ.effectꝰ vliſſimꝰ hȝ reduci in cãm vliſſimā.eē eſt hꝰ.ergo ꝛc̃. ¶ Unde imaginaꝭ ꝙ in effectu ṗducto plures gradus ꝯcurrūt quoꝝ qlibet eſt terminꝰ actionis determinati agētis. Nā in aiali ꝯcurrit eē qui eſt qdā gradus pfectionis in ipſo ꝯcurrit gradus ſube gradus corporeitatis.gradus viuentis. gradus ſenſitiui. Gradus ṗmꝰ qui eſt eē:determinate eſt a deo.ꝛ gradus ſube eſt determinate ꝛ ṗciſe ab aliq̃ itelligētia citra deū. Et ſic de oibꝰ alijs gradibꝰ:quoꝝ quilibet ꝯcomitaꝭ ipm cõpoſitū vt terminꝰ determinate actionis reſpectu determinati agētis. ¶ Cõtra iſtā opinionē iſta ſic ꝓbādo ꝙ eē nõ tñ eſt a deo. verū ēt a generante. ¶ Et arguiꝭ ſic.a quocūqȝ gñatur cõpoſitū:ab eodē eſt eſſe cõpoſiti. Sed cõpoſitū eſt a gñante. Jgiꝭ ab eodē eſt eē cõpoſiti: maior patet:q: gñatio eſt via ad eē. Et ꝓbaꝭ ēt alia rõne: q: a quocūqȝ gñatur cõpoſitū per eiꝰ actionē forma eſt in mã. Sed formā eſſe in mã eſt cõpoſitū hēre eē:q: nõ ē imaginabile ꝙ forma ſit in mã:ꝛ cõpoſituȝ nõ hēat eē:q: aut eſſe precedit cõpoſitū:aut ſequiꝭ ipſum. Si precedit:ḡ in aliquo inſtāti priori erit eē cõpoſiti in quo nõ erit ipſuȝ cõpoſitū:qḋ eſt abſurdū. Si v̇o ſequiꝭ ipm cõpoſituȝ:in aliquo inſtāti erit cõpoſitū in quo nõ erit eē compoſiti:ꝛ tūc ſequiꝭ ꝙ quū in aliquo ṗori ſit ipm compoſitū ī quo nõ eſt eiꝰ eē:poterit ſine ꝯdictione compoſitū ſepari a ſuo eſſe:q: ṗora ſm nãm ſunt quecūqȝ ꝯtingūt eē ſine alijs:ꝛ alia nõ ſine ipſis. Teſtāte Ar.5.meta.ca.de priori. Quuȝ igiꝭ cõpoſitū prius gñeꝭ q̃ȝ ſuū eſſe:nõ repugnabit compoſito fieri ꝛ gñari ſine ſuo eē. Nec valet dicere ꝙ eſſe neceſſario ꝯcomitaꝭ cõpoſitū:q: nõ cõcomitaꝭ ipȝ vt terminus actionis agētis nãlis:ſed vt terminus actionis diuine:ꝛ (quum deus nõ agat ex neceſſitate nãe:ſed libere ad extra:quū cõpoſitū fiat a gñante) poterit deus non dare eſſe ipſi cõpoſito. ¶ Nec ratio adducta de effectu vniuerſali:ꝛ cā vniuerſali aliqualiter cogit. Naȝ aut ipſa peccat per fallaciā equiuocationis. Aut minor rõnis erit falſa. ¶ Pro quo notādū ꝙ vniuerſalius dicaꝭ duobꝰ modis: ſcilȝ ſm predicationē ꝛ perfectionē. Jllud eſt vniuerſaliꝰ predicatione:cuius ratio dicaꝭ aut repiꝭ in pluribus. Jllud aūt eſt vlius ſm perfectionē:cuius rõ eſt pfectior:aut pluriū perfectionū cõtentiua. Quādo ergo tu dicis.effectus vniuerſalis hȝ reduci in cauſas vl'es:aut tu itelligis de vli ſm perfectionē (in maiori:ꝛ in minori) aut ſȝ predicationē:ſic ꝙ in vtraqȝ ṗmiſſa vniformiter accipiatur vlius:ſi ſic:minor eſt falſa:ꝙ eē ſit effectus vl'ior ſm perfectionē:q: qḋ ſtat cū imperfectiſſimo ente:nõ pōt eē vlius ſm pfectionē:q: nihil eſt primuȝ impfectiſſimo: aut ſtat cū ipſo:niſi ſit impfectuȝ. Eſſe aūt eſt hꝰ:igitur minor eſt falſa. Si v̇o tu aſſumas in vtraqȝ ṗmiſſa vlius ſm ṗdicationē.maior eſt vera:ꝛ adhuc minor eſt falſa: q̃ȝtuȝ ad iſtā partē:ꝙ deus ſit cā vl'or ſm predicationē. Si v̇o aliter ſumas vlius in maiore:ꝛ aliter in minore:argumentuȝ eſt in q̃tuor terminis:ꝛ peccat ſm equocationē. ¶ Dōm eſt igiꝭ:ꝙ genitū ſm eē eſt nõ ſolū a deo:veꝝ ēt a gñante: ꝛ ab oibus cauſis eēntialr̃ ordinatis:ita ꝙ ad eundē eſſe cā ſm eundē gradū ꝯcurrūt oēs cãe ṗdicte ordine eſſentiali. Nõ qdē ſic ꝙ in aliquo priori nã deus cauſet eē cõpoſiti:in quo nõ cauſat gñans:aut aliqua cauſa ſecūda. ¶ Pro quo notandū:ꝙ ordo nãe vno mõ eſt īter aliq̃ que poſſunt eſſe ſine ſe:inuicē (aut cauſare) ſine ꝯdictiõe. Alio mõ ordo nãe eſt inter aliqua:quoꝝ vnū eſt pfectius reliquo:aut perfectius ꝛ principalius agit. Si loq̃mur de ordine nãe ṗmo mõ:nõ eſt ordo talis inter primā cãȝ cauſantem eſſe:ꝛ ipſum generās:ſed in quocūqȝ inſtanti nature prima cauſa cauſat eſſe cõpoſiti:in eodē inſtāti nature generans cauſat idē eſſe. Licet (ſcḋo mõ loquēdo) prima cā principalius cauſet q̃ȝ cā ſcḋa aut generās. ¶ Aduertendū tñ ꝙ lȝ ipſum eſſe ſit a cauſa prima ꝛ ſcḋa ſil':eē tñ in tali gradu determinato ꝛ determinate pfectionis: eſt a cā ſecūda.ſ.a gñante ꝛ nõ a prima. Nam cauſa ſecūda nõ addiꝭ prime ad ṗducendū effectum ſm eſſe.niſi vt addaꝭ ordinata ꝛ limitata pfectio effectui:que limitatio perfectionis nõ poſſet eſſe a cauſa prima ſolū:ꝛ maxime ſm principia Ar.ponētis primā cãm agere ex neceſſitate nãe. Quecūqȝ eni cauſanꭍ ab aliqua cā imediate agēte ſm vltimū virtutis ſue (ſicuti eſt cā nãlis) ſunt eque perfecta ꝛ in eodē gradu pfectionali. Jgiꭍ ſi oia eēnt imediate a deo cānte ex neceſſitate nãe eſſent eque pfecta. ¶ Sed inſurgit difficultas ꝓp qḋ deus ꝛ intelligētie dicunꭍ eſſe cãe entitatis rei ſm Ar.vt ſuperius allegatū eſt in.4.ꝛ in 6.meta. ¶ Rñdetur primo:ꝙ ſic dicunꭍ:q: entitas tan q̃ȝ effectus

effectus primus eis principalius attribuitur. Sunt eni
principaliores cauſe in eſſendo: ꝛ in cauſando. Igiť (cuꝫ
primū cauſatū in re ſit rei entitas: dicēte. Proculo libro
de cauſis. Prima rerū creatarꝫ eſt eſſe. hoc eſt. primū habi
tum ꝛ productū in re: eſt eſſe) entitas ꝛ eſſe tanquaꝫ p̄m⁹
effectus cauſis primis principalius dꝫ attribui: ꝛ ita ap
propriate dicunť cauſe entitatis: non quidē qꝛ alie cauſe
nō concurrant: ſed qꝛ non ſic primo ꝛ principaliter cau
ſant. ¶ Alio mō pōt exponi textus Ar. qꝛ entitas ſimplr
dī eſſe a talibus cauſis: qꝛ ſpecificatio ꝛ determinatio ef
fectus eſt ab agēte ꝑticulari: ꝛ ab alijs cauſis ꝑticularib⁹:
vt dictū eſt ſuperi⁹. Nā qꝛ vl̄es cauſe nō ſpecificāt: ſed ꝑti
culares: ideo dꝛ ꝙ talis entitas eſt a ꝑticularibus: ſed en
titas abſolutis accepta ab vl̄ibus. ¶ Tertio mō pōt dici
ꝙ prime cauſe dicuntur cauſe entitatis: qꝛ aliqđ cauſant
ꝛ effectiue ſine motu vt alias diximus in qōne. Utrum
metaphiſicus poſſit ꝓbare ſbās ſepatas eſſe. Et tale cau
ſatū ſine motu ꝛ mutatiōe eſt inſenſibile ꝛ imāle. Eſſe er
go ſimplr eſt a cauſis vl̄ibus. Sed eſſe ſenſibile aut māle
a particularibus que non cauſant ſine motu.

Ex his quātū ad 3ᵐ arti. R̄ndetur ad qōnē ſm du
plicē ɔ̄nē. prima eſt hec. Ens inq̄ꝫtū ens (ſpe
cificatiue) hꝫ principia icōplexa put ens includiť in ſuis
īferiorib⁹: que ɔ̄ declarať. Nā qđ cōpetit alicui iferiori cō
tento ſub ente: nō repugnat rōni entis. ſed aliqđ ɔtentū
ſub ente eſt ꝑncipiatū ꝛ hꝫ principia incōplexa. igiť non
repugnat enti ſub rōne abſoluta entitatis habere princi
pia incōplexa. ¶ Scđa ɔ̄ eſt: ꝙ ens inq̄ꝫtū ens hꝫ p̄n⁴ vt
ly inq̄ꝫtū. teneť reduplicatiue que ſūt p̄n⁴ inherētie ꝓprie
tatū ad ipſum ens. Iſta ɔ̄ probať. Oē ſbm habēs ꝓprie
tates ꝛ paſſiones per ſe p̄mo ſibi inherētes hꝫ p̄n⁴ ꝑ que
tales ꝓprietates poſſunt ſciri ꝛ demōſtrari de ipſo ens ē
hꝫ. ḡ ꝛc. De iſtis autē principijs locutus eſt Ar. p̄ poſte
rioꝝ. quum ait ſubiectū hꝫ ꝓprietates ꝛ principia. Non
eni intellexit de principijs in eſſe nature vt intelligať ſub
iectum ſcientificū neceſſario habere talia principia: ſed
ſolū de principijs inherētie: que ſunt principia ſubiecti
non ſm eſſe: ſed in eo ꝙ ſcibile. Et ſic patet ad queſtionē.

De vltimo arti. Ad argumēta p̄ncipalia: ad p̄ᵐ
rūdeť ꝙ ens pōt cōſiderari vel in ſe:
vel in ſuis inferioribus. Si in ſe ꝛ in cōi: nō hꝫ principia
icōplexa. Si vt includiť in ſuis inferioribus: ſic hꝫ princi
pia. Et ad iprobationē cū dicis: ꝙ tūc darenť due entita
tes in re. R̄ndeť negando ɔ̄ntiā. Et ad ꝓbationē: ꝙ enti
tas ꝑticularis limitata diſtinguiť ab entitate in cōi. Di
co ꝙ entitas que accipiť vt limitata: eſt eadē cū ſeipſa acce
pta in cōi. eadē eni entitas pōt ɔcipi cōceptu determina
to ꝛ adequato ipſi rei: vel pōt ɔcipi conceptu indetermi
nato: ꝛ inadequato rei a qua accipiť: ꝛ ita q̄ñcunqꝫ ſit
vna entitas in re ꝛ in effectu: in intellectu tñ ex ñs obiecti
ue diſtinguiť ſm ɔceptū determinatū: ꝛ indeterminatū:
ꝛ ita non habes ꝙ alia ſit entitas ꝑticularis in re ab illa
que ɔcipiť vt in cōi. cū ſemp ſit eadē ſm rē: differens ſm
intellectū abſtrahentē ꝛ ſm ɔceptū abſtractū. ¶ Ad 2ᵐ re
ſponſum eſt in corpore qōnis: ꝙ ens vt ſubm metaphi.
non hꝫ p̄ncipia incōplexa: qꝛ vt ſic accipiť in cōi. Sed be
ne hꝫ p̄ncipia cōplexa: que nō ſunt principia ipſius quā
tū ad eſſe: ſed ſolū q̄ꝫtū ad eius ſcibilitatē: ꝛ ſic dicunť po
tius principia inherētie paſſionū: q̄ꝫ dicanť principia en
tis. Et quum tu dicis ꝙ ens limitatū non hꝫ talia p̄nci
pia. Negať: propterea qꝛ quicquid eſt mediū ad ſciendū
aliq̄ꝫ paſſionē de inferiori: ḡ ens limitatū habet talia p̄n
cipia. ¶ Poteſt etiam dici negādo argumentū in ea for
ma qua deduciť: qꝛ in ipſo ɔcurrit duplex fallacia: p̄ma
eſt: quia procedit ex puris indefinitis. Ex quibus nihil
concluditur. Alia fallacia eſt: quia argumentum eſt in
tertia figura minore exiſtente negatiua: ꝛ ſic nihil con
cluditur. quare ꝛc.

¶ Ens autē multis modis dr ꝛ ad vnā aliquā naturā. Tex. cō. ij. Q̄ō. ij.

Mouetur queſtio. Utruꝫ ens qđ eſt
cōmune deo ꝛ creature
ſit vniuocū: ſic ꝙ habeat aliq̄ꝫ vnā rationē
formalē cōem deo ꝛ creature. ¶ Et arguiť
negatiue. preſupponēdo tria. p̄mū ꝙ nihil
eſt itelligibile: niſi includat ipm ens q̄dita
tiue. Iſtud p̄ſuppoſitum ꝓbať. intelligibilitas eſt paſſio
entis. paſſio nō pōt cōpetere alicui niſi cui competit ratio
formalis ſubiecti. ſicut nihil pōt eſſe riſibile niſi ſit homo.
ꝛ includat rationē formalē hoīs. ¶ Secundo p̄ſupponi
tur: ꝙ nullū cōe diuidiť niſi ſit in ſe vnū ꝛ vniuocū. Iſta
ꝓpoſitio patet: qꝛ qđ eſt in ſe diuiſum nō poteſt diuidi.
¶ Tertiū preſuppoſitū eſt. ꝙ ɔ̄tinens nunq̄ꝫ includit qui
dditatiue ipm ɔ̄tibile. Silr diuidēs nunq̄ꝫ icludit q̄dita
tiue ipſum diuiſum. Iſta ꝓpoſitio ꝓbať: qꝛ ſi ſicut iclu
deret p̄ſe ipſum diuiſum: aut aliqđ aliud. Non eſt dan
dū p̄ᵐ. qꝛ tūc in diffōne cōmitteret nugatio: qꝛ in ea poni
tur diuidēs ꝛ diuiſum (ſicut in diffōne hoīs poniť aīal ꝛ
rōnale.) Et ſi idē iportaret per vtrūqꝫ: idē bis repeteret. ſi
dať 2ᵐ ſequiť idē qđ prius. ſ. ꝙ aliqđ idē bis dī. ¶ His p̄
ſuppoſitis arguiť ſic. ſi ens ſit cōe: vt dictū eſt (cū ſit vnum
ꝛ vniuocū) diuideret per aliq̄ diuidentia. ſint illa exēpli
gratia finitū ꝛ īfinitū. Aut finitū icluderet ens q̄ditatiue
aut nō. Nō eſt dādū primū ex tertio p̄ſuppoſito. ḡ dādū
eſt 2ᵐ. ſ. ꝙ nō includit ipm ens q̄ditatiue. ſed qđ non eſt
ens q̄ditatiue: nō eſt itelligibile. igiť finitū nō eſt intelligi
bile. igiť nec verū. ¶ Sed ad hoc r̄ndent Sco. ꝙ nō opꝫ ꝙ
illud qđ eſt itelligibile ſit ens q̄ditatiue: ſꝫ ſufficit ꝙ ſit ens
realr ꝛ idētice. ¶ Cōtra. oīs ɔceptus vniuocus hꝫ vnam
rōnē formalē tm̄: ḡ rō formalis entis erit tm̄ vna. Antece
dens eſt euidēs: qꝛ ſi conceptus habet multiplices rōnes
formales. nō eſſet vniuocus: vt patet ex diffōne vniuoci ꝛ
equiuoci. Tūc ſic iſta vna ratio formalis entis aut eſt rea
lis: aut q̄ditatiua. Si eſt realis: ḡ tm̄ realiter icluderetur in
diuidēte: ergo ipſum diuidēs nō erit itelligibile: vt pri⁹
arguitū eſt. Si aūt eſt quiditatiua: ḡ quiditatiue include
tur in diuidēte: qꝛ qđ eſt in ſe quiditatiuū: eſt cuilibet al
teri quiditatiuū. ɔ̄ns eſt falſum: ꝛ cōtra tertiū preſuppo
ſitū. igitur ꝛ antecedēs. ¶ Itē ꝙ tm̄ realiter ens includať
in diuidēte. ſ. finito: improbatur. qꝛ certū eſt ꝙ finitū di
uidens ens diſtinguiť ab ente: ergo eſt vnū. qđ eſt vnū:
eſt ens etiā quiditatiue: qꝛ impoſſibile eſt ꝙ paſſio (vt di
ctū eſt) cōpetat alicui: niſi illi cōpetat ratio ſubiecti. ¶ P.
ſi in ente cōcurrunt realitas ꝛ quiditas. ita ꝙ ratio entis
ſit realis ꝛ quiditatiua: aut realitas entis eſt prior quidi
tate entis ſaltē ſm rōnē. aut econtra. ſi dicas ꝙ eſt prior: ḡ
diuidentia in illo priori erunt p̄ſe ens realiter: ꝛ ſic non
erunt intelligibilia ex p̄mo preſuppoſito. Si autē quidi
tas eſt prior: ergo diuidētia includēt rōnē entis quidita
tiue: ꝛ ita erit cōtra tertiū p̄ſuppoſituꝫ. Ex quo ſequiť: ꝙ
ens nullo mō pōt diuidi: ꝛ ex ɔ̄nti nō eſt vniuocū. ¶ Se
cundo p̄ncipaliter arguiť. illa que vniuocanť in aliq̄ cōi
habēt aliq̄ꝫ ſimilitudinē: ſed inter ens creatū ꝛ increatuꝫ
nulla pōt eſſe ſilitudo. Tum qꝛ in infinitū diſtant (qꝛ tan
ta diſtātia eſt inter extrema: q̄tus eſt exceſſus pfectionis
extremi. extremū perfectius eſt ens icreatū: ꝛ excedit crea
turā exceſſu infinito: ḡ diſtātia inter deū ꝛ creaturā erit ī
finita. Ex hoc inferť: ꝙ cuꝫ inter iſta nulla ſit ſilitudo: ab
iſtis nō poteſt abſtrahi vnus ɔceptus cōis vniuoc⁹) tuꝫ
ēt qꝛ plus cōueniunt ars ꝛ artificiale: q̄ꝫ deus ꝛ creatura
qꝛ inter artē ꝛ ipſum artificiale nō eſt diſtātia infinita: ꝛ ta
mē ab arte ꝛ artificiali. ſ. a domo nō poteſt abſtrahi vn⁹
cōceptus vniuocus imediatus: ex eo: qꝛ domus eſt effe
ctus equiuocus reſpectu artis: ergo ſi ab iſtis nō abſtra
hitur aliquod vnū cōe vniuocū imediatū: multo minus

a deo: ⁊ a creatura. ¶ Arguitur tertio principaliter. p̄ſup ponēdo ꝙ ens: qḋ predicatur de deo: ſit illud idem ens qḋ eſt in deo. Quo ſtante arguit̄ ſic. aut ens qḋ p̄dicat̄ de deo eſt ſūme neceſſe eſſe: aut nō ſumme neceſſe eē: ſi dat̄ p̄ mū (cū iſtud ens includat̄ in creatura:) ſequit̄ ꝙ creatura erit ſumme neceſſe eſſe. ſi autē rō entis in ſe non ſit neceſſe eſſe. ⁊ iſta ratio includit̄ in deo: ḡ aliqḋ includet̄ in deo q̄ ditatiue ⁊ formaliter: qḋ nō erit neceſſe eſſe: ḡ deus non erit ens ſumme neceſſariū: ꝯn̄s eſt ipoſſibile. ḡ illud ex q̄ ſequit̄. ¶ Quarto arguit̄. ſi ens importaret vnū ꝯceptuꝫ realē ⁊ cōem vniuocū ſequeret̄ ꝙ in deo eſſent due entitates: vel due rōnes formales entitatis. ꝯn̄s eſt falſum. ḡ ⁊ an̄s. ꝯn̄a ſic deducit̄. ſicut ſe hꝫ aial in cōi ad hoiem (ſm viā Sco.) ſic ſe hꝫ ens in cōi ad hoc ens qḋ eſt deus: ſꝫ ſic ſe hꝫ aial ꝙ ipoꝛtat aiam ſenſitiuā cōem diſtictā ex nā rei ab hac aia ſenſitiua particulari in hoie (qḋ probat̄: quia aial in cōi ſm Sco. diſtinguit̄ ex nā rei a ſuo iferioꝛi: ergo aia ſenſitiua cōis: ſic diſtingueṫ ex nā rei ab hac aia ſenſitiua p̄ticulari: quo dato ſequit̄ ꝙ in hoie erunt due aie ſenſitiue ex nā rei diſtincte) ex hoc infert̄ ꝓpoſitū ꝙ (cum entitas cōis diſtinguat̄ ex nā rei ab hac entitate p̄ticulari.) in deo erunt due entitates diſtincte ex nā rei. ¶ Item q̄nto p̄ncipal̄r arguit̄: p̄ſupponēdo: ꝙ qn̄ ſūt duo termini cōuertibiles: ⁊ vnus p̄dicat̄ de altero cū iſta diſtictione in q̄ꝝtū. ly in q̄ꝝtū nō reduplicat aliqḋ aliud a ſubto: ſꝫ tm̄ illud qḋ eſt ſbm. Ut dıdo: hō in q̄ꝝtū hō eſt riſibilis: ly in q̄ꝝtū. preciſe reduplicat illud qḋ ē hō: ſꝫ qn̄ termini nō ſunt ꝯuertibiles ly. in q̄ꝝtū reduplicat aliqḋ cōe ad ſubꝫ. Ut dicēdo: hō in q̄ꝝtū aial eſt ſenſitiuus. Iſto ſtāte arguit̄ ſic. Ar. 7. meta. hꝫ ꝙ accñs in q̄ꝝtū ens diffinit̄ per ſbam: aut ly. in q̄ꝝtū. reduplicat aliqḋ ꝯuertibile cuꝫ accñte: aut aliqḋ cōe. Si p̄mo mō habet̄ intentū: ꝙ ens qḋ predicat̄ de accñte ꝯuertit̄ cum ipſo. Si vō dicas ꝙ reduplicat aliquod cōe: tunc ſequit̄: ꝙ oē ens diffinit̄ per ſbaꝫ: qꝛ ſicut ſequit̄: hō in q̄ꝝtū aial eſt ſenſitiuus: ḡ oē aial eſt ſenſitiuū ita in ꝓpoſito: ⁊ tunc vltra. Oē ens diffinit̄ per ſbam: ergo ſba diffinit̄ per ſubam: ⁊ ſic in infiᵐ. ¶ Ultimo arguitur. ſi ens ſit ſic cōe vniuocū. ḡ ens de ſe erit potēciale: ergo (cū includat̄ in deo) aliqḋ potentiale erit in deo: qḋ eſt falſum. 2ᵃ ꝯn̄ia patet. Prima p̄bat̄: qꝛ oē ꝯhibile ē in potētia reſpectu ꝯhētis: ens eſt hꝫ: ḡ ⁊c̄. ¶ Nec valet dicē ꝙ ens ꝯhit̄ per modos intrinſecos qui nō diſtinguunt̄ realiter: nec formal̄r ab ente. ¶ Quia ſtāte iſta idētitate reali ac ēt formali: quā tu ponis: tū ꝯcedas modū intrinſecuꝫ ꝯhētē nō eſſe de eēntia entis: neqꝫ includi in eius q̄ditate. ita ꝙ ens ꝯſideratū ſm ſuā q̄ditatē nō icludit moduꝫ ꝯhentē: ḡ vt ſic: ē in potētia ad ipſum: ⁊ cū vlterius ex potētia ⁊ actu ſiat vnū per cōpoſitionē: ſequitur ꝙ ex ente ⁊ modo: ſiet vnum compoſitum: ⁊ cum tale includatur in deo: vel ſit ipſemet deus: dabitur aliqua compoſitio in deo: quod ſapit hereſim.

Ad oppoſitū tn̄ arguit̄. Nullū equiuocū pōt eſſe ſbm p̄ᵐ alicuiꝰ ſcīe: neqꝫ obꝫ p̄mū intellectus. Sed ita eſt ꝙ ens eſt ſbm p̄ᵐ ſcīe metaphiſice: ⁊ obiectū p̄ᵐ intellectus. ḡ ⁊c̄. maioꝛ p̄bat̄. q̄ꝝtū ad primā p̄tē: qꝛ equiuocū ipoꝛtat tāttūmō vocē cōem: ſꝫ de voce nulla paſſio ſciri pōt ſimiliter ſcīa demōſtrat paſſiōes de ſubto: ſed hoc nō pōt eſſe de aliq̄ ꝯceptu equoco. dicēte Ar. 1. poſterioꝝ. ſcīa eſt vnīꝰ gñis ſubiecti: hoc ē ſcīa eſt de ꝯuenētē paſſionē ſcibilē de ſubto: qḋ ſbm eſt vnuꝫ ſm rōnē formalē ⁊ vnīꝰ gñis: hoc eſt habēs aliq̄ꝫ vnitatē genericā: vel quaſi genericā. equiuocū aūt nō hꝫ talē vnitatē. ḡ ⁊c̄. Probat̄ ēt ſcḋa p̄s. qꝛ obiectū p̄mū potētie cōparat̄ ad ipſam potētiā: vt motiuū ad mobile: aut vt terminatiuū ad terminabile: ſꝫ qḋ mouet aliq̄ꝫ potētiā: de neceſſitate hꝫ aliq̄ꝫ formā: ſeu aliquā vnā rōnē formalē per quā mouet: alioq̄n nō moueret. Equiuocū aūt nullā vnā rōnē formalē hꝫ: ḡ vt ſic nō pōt eſſe obiectū p̄mū potētie. Hoc idē ponit̄ ex rōne terminādi actū potētie. qꝛ qḋ i ſe terminat actū potētie eſt in ſe vnū: ⁊ ꝓp hoc dixit Ar. 4. meta. tex. cōmē. 10. qui vnuꝫ nō itelligit: nihil itelligit: q̄ ſi dicēs ꝙ q̄cq̄d itelligit̄: itelligit̄ ſub rōne vnius: ⁊ ex ꝯn̄ti qḋ terminat actū intelligēdi: terminat vt vnum. ¶ Minoꝛ p̄ncipalis p̄bat̄ q̄ꝝtū ad primā p̄tē. Tū ex. 4. meta. in p̄nᵒ ⁊ ex cō. p̄ eiuſdē. Tū qꝛ ſi ens ꝯſiderat̄ in meta. aut ꝯſiderat̄ tanq̄ꝫ ſbm p̄mū: ⁊ ſic habet̄ intētū aut aliqḋ ꝯtentum ſub ſubiecto p̄: ⁊ hoc nō pōt dari. q̄re ⁊c̄. Scḋa p̄s eiuſdē minoꝛis p̄bat̄ per Auicē. 1. metaphi. ca. 5. dicētē. ens p̄ᵃ ipreſſione ip̄rimit̄ in aia: nec pōt manifeſtari ex aliis notioribus ⁊ certioꝛibꝰ ſe. Ex qua ſn̄ia arguit̄ ſic. qḋ p̄ occurrit potētie cognoſcitiue ⁊ eſt notiſſimū inter oīa cogſcibilia a potētia: eſt obiectū eiꝰ p̄mū: qꝛ ſicut ſbm in ſcīa ē notiſſimū in ipſa: ⁊ eſt p̄ᵐ qḋ occurrit intellectui in tali ſcīa: ſic eſt de obto p̄ reſpectu poᵉ. qḋ p̄ occurrit ei vt ſibi notiſſimū: ſed ens eſt hꝫ. p Auicē. reſpectu intellectꝰ nr̄i. ḡ ⁊c̄.

In iſta. q. ſunt tres arti. primo ponentur diſtinctiones. ſcḋo loco ꝯcluſio reſponſiua. tertio ⁊ vltimo reſpondebitur ad argumenta.

Circa p̄mū arti. ſunt q̄nqꝫ notāda. ¶ Primo notandū eſt: ꝙ ꝯceptus vnomō accipit̄ ex p̄te itellꝯ alio mō ex p̄te obiecti. Primo mō ꝯceptus appellat̄ conceptus formalis. 2ᵒ mō appellat̄ ꝯceptus obiectiuꝰ. p̄mꝰ ꝯceptus eſt actꝰ itelligēdi quo aliqḋ ꝯcipit̄ ⁊ intelligitur ſcḋs ꝯceptꝰ eſt ipſum obiectū ꝯceptibile qḋ ꝯcipit̄ ⁊ intelligit̄. ¶ Pro quo eſt notādū: ꝙ talis ꝯceptꝰ obiectiuꝰ eſt obm p̄ñs intellectui ſub rōne mouētis: aut terminantis actū poᵉ: vel ſm aliquos qḋ eſt in ꝓxima diſpoſitiōe ad mouendū intellectū vel terminandū: quēadmodū ē obꝫ relucens in ſpē intelligibili: que vel actu mouet intellᵐ vel ſaltē eſt in poᵃ ꝓxima ad mouendū. Sco. tn̄ in theorematibꝰ vı̄ dicere: ꝙ obm hn̄s relationē actualē ad intellᵐ ſub rōne mouētis aut terminātis eſt ꝯceptꝰ. Unde dicit: ꝯceptū dico oē actu cognitū ꝓut hꝫ eſſe in itellᵘ nō ſicut forma in re: ſed ꝓut cognitū eſt in cognoſcēte: ⁊ tale eē intēdit relationē obiecti ad intellᵐ vel ecōuerſo: vel verſus eqꝫ ad vtrūqꝫ. In. 9. tn̄ theoremate extēdit nomen ꝯceptus ad obm intelligibile. Unde hꝫ hec v̄ba. Conceptuꝫ dico ꝙ actū intelligēdi terminat. hoc obm dr̄: vel intelligibile vel intellectū vel intentio. p̄mū cōiſſimū eſt ad oēs potentias. ſcḋm ad obiectū intellectus in potētia vel in actu. tertiū ad obiectū intellectus in actu. 4ᵐ Arabes in vſu hn̄t vt Auicē. ⁊ Auerroys. Unde ſicut intētio dr̄ equiuoce de obiecto ⁊ actu: ſic ⁊ ꝯceptus. hic autē accipitur per obiecto. Hec Sco. ex quo ꝯcludit: ꝙ nō tm̄ obiectū actu intellectū: ſeu actu terminans intellectionē eſt cōceptus: ſed etiā obiectū qḋ terminat in potētia. ¶ Ulterius eſt aduertendum circa hoc ꝙ ꝯceptus obiectiuus eſt prioꝛ conceptu formali reſpectu cuius eſt cauſa ⁊ principiū: qꝛ actus intelligendi cauſat̄ effectiue ab obiecto ꝯceptibili repreſentato in ſpecie intelligibili. Ex quo ſequit̄. ꝙ cum querit̄. Utrū ens importet vnū ꝯceptū cōem deo ⁊ creature: nō queritur de ꝯceptu formali: ſed de ꝯceptu obiectiuo: qꝛ de ꝯceptu formali nō eſt difficultas vtrū eodē actu intelligendi poſſimus intelligere ens qualitercūqꝫ cōe deo ⁊ creature. Sed querimꝰ vtrū huic nomini ens correſpondeat aliq̄ ratio obiectiua que de ſe poſſit terminare vnū actū intelligēdi: que rō ſit cōis deo ⁊ creature. ¶ Secūdo principal̄r eſt notandū ꝙ inter ꝯceptū obiectiuū ⁊ p̄mā intentionē nō eſt alia differētia: niſi ꝙ ꝯceptus ē ipſa res ꝯceptibilis ſub ea rōne qua eſt preſens itellectui vt actu itelligibilis vel intellecta: ſed p̄ma intentio eſt ipſa res poſita in eſſe cognito ſm aliquē ꝯceptū imediate abſtrahibilē ab ipſa reſiciens hō ꝯceptus vel intellꝰ in q̄ꝝtum hō: hoc eſt ſub rōne humanitatis vel ſub rōne alia. ſ. aialitatis. viuentis. ⁊c̄. que ſit imediate abſtrahibilis: dicat̄ eſſe prima intētio. Un̄ diffinit̄ intētio prima a docto. ſubtilē

in primo

tū ꝑ ſniaꝝ.di.13.ꝙ ē ɔcept⁹ imediate abſtrahibilis a re:qȯ
nihil aliud eſt dicere:q̄ʒ ꝙ rō ɔceptibilis imediate abſtra
cta a re ⁊ ab intellectu ɔſiderata dr̄ eſt ꝑma itētio.ex quo
ſequiꝛ:ꝙ cū ɔceptus entis ſit aliq̄ rō ɔceptibilis:a re ipa
imediate abſtrahibilis:pro q̄to iſta rō ɔſideraꝛ ab intel
lectu:⁊ eſt actu cognita per actū ſimplicē intelligēdi dr̄ in
tentio ꝑma:vel ɔcept⁹ ꝑme itētionis.¶Tertio ꝑncipalr̄
notandū ꝙ intellectus agēs vel poſſibilis pōt abſtrahe-
re ab obiō oēm rōnē intelligibilē ſeu ɔceptū incluſuʒ in
obiō eſſentialr̄ vel v̄tualr̄:puta ab albedine relucēte in
ſpē intelligibili pōt abſtrahere rōnē coloris q̄litatis:⁊ en-
tis:⁊ pōt ferri ipſe intellectus ſup ipſam rōnē abſtractā:
abſq̄ʒ hoc ꝙ feraꝛ ſup illud a quo abſtraxit.qꝛ(cū ſit vir-
tus abſtractiua)ea que ſunt vnita i re:pōt ſeparare ⁊ di-
uidere a ſe inuicē:⁊ tūc poterit ɔſiderare rōnem entis ab
ſtractā a re ſenſibili:nō ɔſiderādo rē ipſam ſenſibilē:⁊ cū
rō entis ſic abſtracta ſit:illud in quo nō tm̄ ɔuenit obm
ſenſibile:verū ēt inſenſibile(qꝛ verꝫ eſt dr̄e ꝙ rō entis cō-
petit tali obiecto:⁊ vere enūciaꝛ ⁊ ꝑdicaꝛ de ipſo)ideo rō
entis eſt rō cōis vtriq̄ʒ.¶Quarto notandū eſt:ꝙ ɔcept⁹
obiectiuus quidā eſt nois tm̄ ⁊ vocis:q̄dā eſt nois ⁊ rei.
ꝑmo mō eſt qn̄ aliquod nomen ɔcipiꝛ ab intellectu ime
diate ſignificans plura:cui non rñdet vna res ſignificata.
Ita ꝙ nulla vna res intelligiꝛ ſub vno noie ſignificante.
Sed plura imediate ſubintelliguntꝛ.2° mō eſt:qn̄ nomi-
ni ſignificāti corrñdet vna res ſignificata que remanet ea
dē vt ɔcepta apud oēs ɔcipientes.Ita ꝙ q̄ſtūcūq̄ʒ vox ⁊
nomē variareꝛ:ſemp remanet eadē res intellecta ⁊ ſm̄ h̄
diſtinguit Ar̄.voces a ɔceptib⁹ ꝑmo periermenias:vo-
lens:ꝙ ɔceptus idē ſit apud oēs.Licet non voces.¶Vl-
timo notandū eſt:ꝙ ɔcept⁹ entis cōis deo ⁊ creature nō
dr̄ realis realitate ſubiectiua ⁊ exiſtīe:qꝛ quodlibet qȯ eſt
ſic reale eſt entis ⁊ ſingulare:qȯ nō cōpetit ɔceptui vl̄i en-
tis:ſʒ bn̄ eſt realis realitate obiectiua:qꝛ eſt aliquod vnū
obm ɔceptibile ex nā rei:hns eſſe obiectiuū in itellu me
diante aliqua ſpē intelligibili repn̄tāte.Qȯ obm ɔcepti
bile in itellectu ꝑcedit oēm actū intelligendi ⁊ oēm actuʒ
collatiuū:cū cā ⁊ in intellectu actuʒ intelligēdi de ſe vna
cū intellectu agēte aut poſſibili:⁊ qꝛ cā nā ꝑcedit effectuʒ:
ideo ɔceptus entis obiectiu⁹ eſt ꝑor actu intelligēdi:⁊ vt
ſic dr̄ realis:qꝛ nō depēdet ab actu intelligēdi in fieri ⁊ in
ɔſeruari:cū maneat habitualr̄ in intellectu manente ſpē
intelligibili.nō depēdet ēt ab actu collatiuo intellectus:ḡ
vt ſic eſt realis:qꝛ ens rōnis ꝓpriſſime dictū eſt:qȯ cauſa
tur per actū collatiuū intellectus:ſicut omnes intentiōes
ſecunde:ergo vt ſic eſt ens reale.Eſt etiam conceptus en-
tis realis:quia immediate abſtrahitur a re:⁊ cū ſubſiſtit
aliqua res in effectu ⁊ extra animam.

QUANTŪ ad 1ᵐ arti.pono hanc ɔnē:ɔceptus entis
eſt vnus ɔceptus vniuocus deo ⁊ crea-
ture.Primo ꝓbaꝛ.Impoſſibile eſt eundē ɔceptū eidem
intellectui oino ſimul ēē certū ⁊ dubiū:ſed aliq̄s intelle-
ctus eſt cert⁹ de aliquo qȯ eſt ens:dubitando:vtꝝ ſit de⁹
vel creatura:ergo ⁊c̄.¶Ad hoc rñdeꝛ ab aduerſarijs cō-
cedendo maiorē:⁊ ad minorē dr̄.ꝙ intellect⁹ eſt cert⁹ de
aliquo vno diſiūcto qn̄ dr̄ ꝙ deus eſt ens:⁊ ſilr̄ creatura:
dubitat tn̄ de q̄libet pte diſiuncti.¶Sed ɔ iſtā rñſionē
inſtaꝛ.Impoſſibile eſt eundē ɔceptū oino haberi ſub diſ
iunctione ⁊ ſine diſiūctione.Sed ɔceptus entis a diſpu-
tātibus de ꝑmo ꝑncipio habeꝛ ſine oī diſiunctione:⁊ ɔce
ptus iferiores ɔcipiuntꝛ ab ipſis cū diſiunctione:ḡ nō ſūt
idem ɔceptus.maior eſt māifeſta.Qm̄ dato oppoſito ſe-
quereꝛ ɔdictio:minor aūt ꝓbaꝛ.Quia tē phs:qui pone-
bat illud qȯ ponebaꝛ primū pn̄ᵐ ēē increatū:q̄ʒ ille q po-
nebat tale pn̄ᵐ ēē creatū:affirmabat illud pn̄ᵐ ēē ens.Du
bitabat aūt vtrū hoc vel illud.Diſiūctio ḡ nō cadebat ſu-
per ɔceptū entis certū:ſed ſup ɔceptus dubios:ḡ ɔcept⁹
entis eſt ali⁹ a ɔceptu dubio.¶Scdo aliter rñdent doc-
ꝙ ens qȯ dr̄ de deo:⁊ ens qȯ dr̄ de creatura nō importāt
vnū ɔceptū:ſed duos ɔceptus:qui ꝓꝑ maximā ꝓpinq-
tatē ⁊ ſilitudinē:videntꝛ ēē vnus ɔcept⁹:⁊ dīt vlterius ꝙ
ɔceptus entis qȯ dr̄ de creatura:cauſat ɔceptuʒ entis qȯ
dr̄ de deo.¶Primū dictū impugnaꝛ.Impoſſibile eſt in
tellectū ɔcipe aliquos duos ɔceptus hn̄tes analogiaʒ ⁊
ordinē eſſentialē inter ſe:niſi vnū ɔceptū diſtinguat ab
alio.¶Probo iſtā ꝓpōnē.Qm̄ ſicuti eſt ordo eſſentialis
⁊ analogia inter aliquos ɔceptus in eſſendo:ita ⁊ in intel
ligēdo.Qm̄ ſicut res ſe hʒ ad ēē ita ſe hʒ ad ɔcipi ⁊ intelli
gi.Sed ɔcipiēdo ɔceptus qui ſm̄ eſſe habēt talē ordinē
eſſentialē inter ſe de neceſſitate intellectus diſtinguit vnū
a reliquo.Qm̄ cū ordo eſſentialis ſit reſpectus fundatus
in ipſis ɔceptib⁹ ſm̄ ſe:⁊ reſpectus nō poſſit ɔcipi niſi cō-
ceptis extremis.ſ.fundamēto ⁊ termino.reſpectus ḡ in-
tellectus nō cōcipiet iſtos ɔceptus i ſe niſi diſtiguat vnū
a reliquo.Et ɔfirmaꝛ per Ar̄.2.de aīa ꝓbantem dari ſen
ſum cōem:qui arguit:ꝙ qꝛ eſt aliq̄s ſenſus qui ɔcipit diſ
ferētiā inter ſonū ⁊ colorē:ideo eſt dare ſenſum ɔcipietēʒ
ſonū ⁊ colorē qui eſt ſenſus cōis.Sic in ꝓpoſito de cōce-
ptibus hn̄tib⁹ ordinē eſſentialē inter ſe ꝙ vterq̄ʒ erit ꝓpri
us ⁊ diſtinctus a reliq̄.¶Et ɔfirmaꝛ:qꝛ qn̄ intellect⁹ intel-
ligit ꝙ deus eſt ens ⁊ creatura eſt ens:q̄ro ad q̄d terminaꝛ
illa intellectio.aut terminaꝛ ad ɔceptū cōeʒ entis:aut ad
ɔceptum ꝓpriū.Nō ꝑmō per te:ḡ ſecūdo mō.Sed intelle
ctus ɔcipiēs ɔceptū ꝓpriū alicuius:ɔcipit ſub rōne illi⁹ ꝓ
pria.Sed rō que eſt ꝓpria vni obiecto eſt alteri icōpoſſi-
bilis:ḡ intell⁹ ſic ɔcipiēs ɔcipiet ipm̄ ɔceptū ſub rōne al
teri icōpoſſibili.Sed itell⁹ ɔcipiēs rōneʒ alteri icōpoſſi-
bilē:diſtinguit talē rōnē a quacūq̄ʒ alia:ḡ habeꝛ ꝓpoſitū.
¶Et ɔfirmaꝛ.nō magis iſti duo ɔcept⁹ entis dicti de deo
⁊ de creatura ſunt vn⁹ vel vr̄ vnus q̄ʒ duo ɔcept⁹ de duo
bus indiuiduis in eadē ſpē.Sed q̄cūq̄ʒ intell⁹ hr̄et ɔce-
ptus duoꝝ indiuiduoꝝ:diſtingueret vnuʒ a reliq̄:ergo
ſic erit in ꝓpoſito.¶Itē ɔ 2ᵐ dictū cū dr̄ ꝙ ɔceptus entis
dicti de creatura:cauſat ɔceptū entis dicti de deo, arguiꝛ
ſic.Nullū obiectū creatū pōt cauſare ɔceptū ꝑfectiorē ſuo
ꝓprio ɔceptu q̄ditatiuo:ſed ɔcept⁹ entis dicti de deo eſt
ꝑfectior:q̄ʒ ɔceptus entis dicti de creatura(qꝛ iſte ɔcept⁹
creature hʒ attributionē ⁊ analogiā ad illū ɔceptū dictū
de deo:⁊ analogia ſeu ordo ēēntialis ſemp eſt ad prius ⁊
ꝑfectius)ḡ ɔceptus creature vel entis creati non poterit
cauſare ɔceptū entis dicti de deo.maior ꝓ.qꝛ cā equoca
ꝓpria.prima:⁊ totalis:in ſuo ordine:nālr̄ agēs:non
pōt cauſare effectū ꝑfectiorē effectu ſibi adeq̄to:⁊ ſibi ſimi
limo.Sed obiectū(reſpectu ɔceptus q̄ditatiui)eſt hȯ.ē
eni cā totalis in rōne cauſe ꝑticularis:⁊ eſt cā equoca re-
ſpectu ɔcept⁹ q̄ditatiui:quē cauſat vt effectū ꝓpriū ⁊ ſibi
ſilimū:eſt ēt cā nāliter agēs:⁊ cū cauſet ſʒ vltimū v̄tutis
ſue ꝑducit ɔceptū ſibi adequatū:aliogn nō ageret ſʒ vl-
timū virtutis ſue:ex quo ſequiꝛ ꝙ nō poterit cauſare il-
lum ɔceptū de deo.¶Itē ſcdo arguiꝛ ad idē.Nam data
veritate iſti⁹ ꝙ ɔceptus entis creati cauſaret ɔceptū entis
dicti de deo:ſequereꝛ ꝙ aliq̄ creatura poſſet cauſare noti
tiam ꝑfectiſſimā ⁊ intuitiuā que appellaꝛ viſio de eſſen-
tia diuina:ɔñs eſt falſum:ḡ aūs.ɔñtia ꝓ.⁊ accipio illuʒ
ɔceptuʒ de deo qui cātur virtute creature:⁊ que creatura
cauſans talē ɔceptū ſit exēpli gratia albedo.Iſte ɔceptus
cauſatus ab albedine hʒ certū ⁊ determinatū gradū ꝑfe-
ctionis:⁊ accipio ɔceptū ꝑfectiſſimū de eſſentia diuina.
Iſte ɔceptus(q̄ſtūcunq̄ʒ ꝑfectior ſ.cuʒ ſit creatura ⁊ ens
creatū)hʒ aliq̄ʒ ꝓportionē in rōne excedētis ad illum cō-
ceptū qui cauſaꝛ in nobis nāliter virtute albedinis.Sit
ergo ꝓportio exēpli cā millecupla:ita ꝙ iſta viſio que eſt
excedēs:excedat in millecuplo illū aliū cōceptū in nobis
nāliter cauſatū.Tūc accipiaꝛ aliq̄ vna creatura que hēat
talē ꝓportionē ad albedinē datā ſm̄ excedētiā:q̄lis eſt ꝓ-
portio viſionis ad cōceptum datuʒ.Ita ꝙ ſicut illa viſio

eſt pfectior in millecuplo priori ꝯceptu:ita ḣ creatura ſit
pfectior albedine ſm gradū millecuplū:ꝛ tūc ſequitur:ꝙ
ſicut albedo potuit cauſare nāliter illū ꝯceptū priorē en
tis:ita ḣ creatura poterit cauſare viſionē de eēntia:ratio
eſt euidēs.Quā qlis ꝓportio eſt albedinis ad ꝯceptū en-
tis dati:talis pportio eſt creature nūc date ad viſionē de
eſſentia diuina.ꝯñs eſt falſum:qꝛ ſm oēs nō ponit̄ talis
viſio poſſe cāri in nobis niſi virtute eēntie diuine.Secū-
do ad ꝯnē principalē arguitur.Impoſſibile eſt aliq̄ plu
ra in eodē ꝯceptu omnino ſimul ꝯuēire ꝛ differre. Sed
deus ꝛ creatura ꝯueniunt in ꝯceptu entis:ꝛ differūt in
ꝯceptibus ppṙijs ꝫ ꝛc̄.maior patet:qꝛ ipoſſibile eſt idem
fundamētū fundare in ſe oppoſitos reſpectus:ꝛ reſpectu
eiuſdē termini:qm̄ tūc ſequeret̄ ꝯdictio cū in q̄libet ſpe-
cie oppoſitionis includat̄ ꝯdictio:ſed cōuenientia ꝛ diſcō
uenientia ſunt reſpectus oīno oppoſiti:ꝫ ꝛc̄.¶Et confir-
mat̄.ipoſſibile eſt idē agens reſpectu eiuſdē paſſi vnifor-
miter ſe hn̄tis cāre diſtinctos ꝛ oppoſitos effectus.Sꝫ ita
eſt ꝙ ꝯcept⁹ quo deus ꝯuenit cū creatura:ꝛ ꝯceptus quo
differūt:ſunt oīno oppoſiti in intellectu poſſibili vnifor
miter ſe hn̄te.ꝫ nō poſſunt cauſari ab eodē obto:ꝫ obm
cauſans vnū iſtoꝝ ꝯceptuū nō cauſat reliquū.¶ Sꝫ ad
hoc rn̄det̄:ꝙ deus ꝛ creatura ſecluſo oī ope intellect⁹ non
ꝯueniūt in aliquo vno ꝯceptu:ꝓpterea qꝛ repugnat eis
hr̄e aliquē vnū ꝯceptū cōem qui ſit cōcept⁹ realis:aut ex
nā rei.¶Cōtra iſtā rn̄ſionē inſtat̄:ꝙ in qbuſcūqꝫ eēntialr̄
ꝛ realr̄ includit̄ vnū extremū ꝯdictionis:illis de neceſſi-
tate eſt aliq̄ vna rō cōis realis ꝛ eſſentialis.Sed in deo ꝛ
in creatura ſic icludit̄ vnū extremū ꝯdictionis:ꝫ ꝛc̄.ma-
ior ꝓbat̄.Quia extremū ꝯdictionis ꝛ pſertim poſitiuum
nō tm̄ hꝫ vnitatē nominis:ſed nois ꝛ rei:vt dꝛ ꝓ elenco-
rū.Tūc iſto ſtāte accipio ḣ extremū ꝯdictionis qḋ ē aliq̄
res huic extremo opponit̄ ꝯdictorie.nulla res ſeu nihil.
Tunc querit̄:aut deus ꝛ creatura ſunt aliq̄ res:aut nihil.
ſi dicis ꝙ ſunt aliq̄ res:habeo ꝓpoſitū:qꝛ tūc q̄ro:aut ſūt
aliq̄ res realr̄ ꝛ eſſentialr̄:aut per rōnē ꝛ itellm̄.Nō ſecū-
do mō:qꝛ tunc ſequit̄:ꝙ deus nō eēt vere ꝛ realr̄ ens:ſed
ꝑaīſe per intellectū:ꝫ ꝓ mō:deus ē res:ꝛ ſilr̄ creatura.Ex
quo ſeqtur ꝙ in iſtis icludit̄ hoc extremū ꝯdictiōis.qḋ ē
aliq̄ res realr̄ ꝛ eēntialr̄.Si aūt dicas ꝙ deus ꝛ creatura
nō ſunt aliq̄ res.ꝫ ſunt nulle res:ꝛ per ꝯñs nihil.¶Itē
ꝯ rn̄ſionē ſcḋo arguit̄:quecūqꝫ diſtinguunt̄ eēntialiter ꝛ
nō ſm cōem rōnē incluſam in eis hn̄t aliq̄ vnā rationē
cōez in qua ꝯueniūt:ſed deus ꝛ creatura ſūt hꝰ:ergo ꝛc̄.
Maior eſt nota:qꝛ ex oppoſito ꝑdicati infert̄ oppoſitum
ſubiecti:minor ꝓbat̄:qꝛ ſi diſtinguit̄ deus a creatura:aut
diſtinguit̄ in q̄ntū res ꝛ ens:aut nō:ſi dicas ꝙ nō habeo
ꝓpoſitū:ſi dicas ꝙ ſic:ꝫ oē ens ꝛ res diſtinguit̄ a creatu-
ra.iſta ꝯñtia patet:ab in q̄ntū reduplicatiue tētū ad ipſuz
vlē valet ꝯñtia eo mō:quo arguit Ar.ꝓ prioꝝ.ſ.ſi iuſti
tia eēt bonū in q̄ntū bonū:iuſtitia eēt oē bonū.ſic in ꝓpo-
ſito.ꝯñs tn̄ eſt falſum:qꝛ tūc creatura cū ſit aliq̄ res:diſti-
gueret̄ a ſeipſa.Si aūt dicas ꝙ deus nō diſtinguit̄ in q̄n-
tū res ꝛ ens:habeo ꝓpoſitū ꝙ deo ꝛ creature conuenit rō
entis ꝛ rei.¶Et ꝯfirmat̄.Nulla rō eſt diſtinctiua alicui⁹
ab aliquo qḋ nō cadit ſub ꝯdictorio illi⁹ rōnis(exēpli gra
tia.Albedo nō diſtiguit aliqd niſi ab eo qḋ cadit ſub nō
albo.Nō eni albedo diſtinguit albū ab albo.ſed albuz a
nō albo)ſed ita eſt ꝙ creatura nō cadit ſub ꝯdictorio en-
tis ꝛ rei:ꝫ ens ꝛ res nō diſtinguūt deuz a creatura.¶Ad
hoc rn̄det̄.ꝙ ens nō hꝫ ꝯdiᵐ.ꝓpterea qꝛ in equocis nō da
tur ꝯdictio.¶Cōtra Ar.4.meta.reducit oēm ꝯdictiōez
ad eē vel nō eſſe.Unde ꝓbādo ꝓᵐ ꝑnᵐ.tex.cōmē.9.ꝓbat:
ꝙ oppoſitū ꝑmi ꝑncipij nō pōt venire in mentē:qꝛ tunc
opiniones ꝯrie eēnt in mēte vna:ꝛ ꝓbat hoc:qꝛ ꝯdictio-
nis opiniones ſunt ꝯrie.¶Ex quo iſert:ꝙ cū eē ꝛ nō eē
ſint ꝯdictoria:nō poſſumus opinari idē eē ꝛ nō eē.ſilr̄ ꝓ
bat:ꝙ ꝯdictionis nullū eſt mediū:per hoc ꝙ nō ē medi-
um int̄ veꝝ ꝛ falſum.ꝛ hoc ꝓbat tex.cō.17.Probat autē
aſſumptū ꝓ hoc:ꝙ veꝝ eſt eē qḋ eſt falſum eſt eē q ḋ nō ē
ſed ſicut nō eſt mediū inter dicere ꝛ opinari aliqd eſſe qḋ
eſt:ꝛ opinari aliqd eē qḋ nō ē:ita inter veꝝ ꝛ falſum non
eſt dare mediū.Ex quo infert ꝙ iter ꝯdictoria multo mī
nus dabitur meᵐ.¶Itē ſcḋo ipſe probat:ꝙ ſi inter eſſe
ꝛ nō eſſe daret̄ mediū:inter gn̄ationē ꝛ corruptionē da-
ret̄ aliqua mutatio media:que rō non valeret:niſi eſſe ꝛ
nō eſſe eēnt ꝯdictoria.¶Ꝓ.arguitur tertio.Oēs ſpēs op
poſitionis hn̄t reduci ad aliquā primā oppoſitionem:ꝫ
omnis oppoſitio ꝯdictoria hꝫ reduci ad aliquā ꝑmā op
poſitionē ꝯdictoriā.Sed talis prima oppoſitio non pōt
eſſe inter eſſe ꝛ nō eſſe alicuius in particulari.(qꝛ qua rō
ne eſſet inter hoc eē:ꝛ illud eſſe:pariformiter ē iter quod
libet aliud eē ꝛ nō eē ſibi oppoſitū.)ꝛ ita ſtabit ꝓpoſituz.
ꝙ enti eſt ꝯdicᵐ.ſ.nō ens.¶Ꝓ.ad principale. vltimo ar-
guitur.Unius potentie eſt vnum obiectū primū hꝫ ali-
quā vnitatē.¶Probat̄ iſta:qꝛ obiectū comparat̄ ad po
tentiā ſicut motiuum ad mobile:ꝛ ſicut actiuū ad paſſi-
uum.Modo ſi mobile eſt in ſe vnū:ꝛ motiuuz erit vnū:
qꝛ iſta ſunt correlatiua:ꝛ multiplicato vno:multiplicat̄
ꝛ reliquū:ergo ſi datur aliq̄ vna potentia que ſit ꝓ mobi
lis:dabitur aliqd qḋ erit primo motiuū.Sed ita eſt ꝙ i-
tellectus eſt potentia mobilis ad omnē actū intelligendi
ergo oportet aſſignare aliquod vnū qḋ ſit ꝑmo motiuū:
per cuius rationē cetera moueant ipſum intellectuz.aut
ſaltem terminēt actū intelligendi.Sed tale nō eſt niſi ens
in q̄ntū ens:qꝛ intell's poſſibilis inclinat̄ ad ens:ꝛ ad qḋ-
libet ꝯtentū ſub ente:ꝛ nāliter pficit̄ per quodlibet tale.
ergo ens in q̄ntū ens ſic erit obiectū potētie intellectiue:ꝛ
tale nō eſt vnū ſm rōnē(qꝛ precedit actū intelligēdi:cuz
ſit cā effectiua ipſius actus:ergo nō erit aliquod vnū cō-
ſtitutum in ſuo eſſe:ꝛ in ſua vnitate per actū intelligēdi)
ergo vnitas eius erit realis.¶Ad hoc rn̄detur.ꝙ obiectū
primū potentie intellectiue comparat̄ ad talē potētiā me
diante actu intelligēdi:ꝛ eſt aliquod vnum conſtitutum
in ſuo eſſe per actum intelligendi.Unde nō eſt imaginā-
dum ꝙ ſit aliquod vnū cōe ex natura rei qḋ moueat in-
tellectum poſſibilē.ſed ſolum ens in particulari ſic mo-
uet.¶Contra hoc primo arguit̄.prior eſt habitudo obie
cti ad potentiā q̄ꝫ ſit ad actum.Quia prior eſt habitudo
agentis ad paſſum:q̄ꝫ ad formā inductam in paſſo:que
forma nō inducitur niſi agens ꝛ paſſum ſint approxima
ta.Sed ita eſt ꝙ obiectū ſe habet vt agens reſpectu potē
tie.ergo ꝛc̄ ¶Item ſcḋo ſic cauſa nā precedit effectum:ꝫ
obiectū intelligibile nā precedit intellectionez:ꝛ per ꝯñs
non cōſtituitur in ſuo eſſe per ipſam.¶Item tertio con-
tra illud qḋ dicis ꝙ ens in particulari mouet:certuz eſt
ꝙ hoc eſt vnum principium metaphiſicale.Ens eſt vnū.
Hoc totū complexum intelligitur:ꝛ qualibet pars ipſi⁹
ergo ꝛ ſubiectū iſtius propoſitiōis.Sed tale ens vel ſub
iectum non eſt aliquod ens particulare:(qꝛ nullum ens
particulare.poteſt eſſe primum ſubiectū reſpectu princi-
pij ſimpliciter primi in ſciētia cōmuniſſima:qꝛ qua rōne
vnū:eadem ratione ꝛ quodlibet aliud)ergo ſtabit ꝓpo-
ſitum.¶Et confirmatur.qꝛ intelligo ens qḋ eſt obiectuz
intellectus primū ꝛ adequatum vnica intellectione ſim
plici:quod vnica intellectione intelligitur habet vnum
conceptum ꝛ vnā rationem intelligibilem.ſed ens ſic in
tellectuz nō eſt aliquod ens particulare:ergo ꝛc̄.¶Mul
te alie rationes ad hanc eandem cōcluſionē(quas cā bre
uitatis omitto)pertractantur ab Anto. An.in. 4.meta.
ꝛ a doc.ſubtili in primo ſententiarū di.3.ꝛ.8.¶Cōfirma
tur cōcluſio principalis auctoritatibus.Auctoritas ē Ar.
2.meta.tex.cō.4.vbi habet ꝙ primū ens qḋ ē de⁹:ꝛ vni-
uerſaliter principia ſempiternorum ſunt maxime veras
ꝛ maxime entia:qꝛ ſunt cauſa veritatis ꝛ entitatis in ali-
is.Unde facit iſtam ꝯñtiā.Principia ſempiternorū ſunt.
cauſa

cauſa entitatis in alijs ⁊ ſilr veritatis. ergo ſunt maxime entia: ⁊ maxime vera. Iſta ↄ̄ńtia tenet ſm ipſum p̄ h̄ p̄n cipiū qd̄ ponit ibi. Unū quodq; maxime ipſum aliorū eſt: per qd̄ alijs ineſt vniuocatio. Uult eni ex hoc ſentiꝰ ꝙ illud eſt maxime ens: qd̄ eſt cā entitatis in alijs vniuoca: ⁊ nō equiuoca: ⁊ hoc apparet ex ſnīa eius. Tum qꝛ dicit per qd̄ alijs ineſt vniuocatio. Tum ſecūdo qꝛ exēplificat de igne: qui eſt maxime calidus: qꝛ eſt cā caloris in alijs. Sed certū eſt ꝙ ignis eſt cauſa vniuoca reſpectu caloris: ergo ꝓpoſitio aſſumpta per quā tenet ↄ̄ſequētia Ar. habet intelligi de cauſa vniuoca. Tū tertio: qꝛ hoc dicit Cōmenta. in cōmen. exemplificando de igne: volens ꝙ hoc nomen ignis magis ſit dignū habere hanc intentionē calidum: qꝛ eſt cauſa caliditatis in alijs. Tunc arguit ſic. Illud qd̄ eſt cauſa vniuoca entitatis ⁊ veritatis in alijs ē maxime ens ⁊ maxime verū. deus eſt hꝰ ſm ipm Ar. ergo ⁊c̄. Aut eni in minori accipitur ꝙ deus eſt cauſa vniuoca: vel equoca: ſeu analogia. Si primo mō habet intētum: qꝛ cū cā vniuoca ⁊ effectus eius ſint eiuſdē rōnis. Sequit ꝙ deus ⁊ creatura in ente ſint eiuſdē rōnis. Si vo accipiat in minori ſecūdo modo: argumētū eſt in. 4. terminis: ⁊ nihil ↄ̄cludit. ¶ Ad idē facit qd̄ dicit Cōmē. in. 4. meta. cō. 2. vbi vult ꝙ ſciētia metaphyſica cōſiderat de ente inq̄ntū eſt ens. ⁊ ſubdit: ꝙ in hoc gn̄e inueniuntur p̄dicata eēntialia ſicut inueniunt in gn̄e qd̄ dī vniuoce: ⁊ habet ꝙ p̄dicata eēntialia nō inueniunt in gn̄e qd̄ dicitur equiuoce. Auctoritas eſt expſſa: ꝙ cū in ente ſint p̄dicata eēntialia: ens non dī equiuoce. ¶ Nec obſtat ꝙ dicas ꝙ ens dī multipliciter. Quia ſ; ipm h̄ multipliciter intellig. i. analogice que analogia (ſm nos) ſtat cū vniuocatione. ¶ Nec obſtat ſcdo ꝙ dicat ꝙ ens nō dicat vnam intentionē cōem. Quia forte intelligit de intētione cōmuni que h; eundē modū eēndi ⁊ deſcēdendi in ſua inferiora: que vnitas intētionis nō ſtat cū analogia: qꝛ analogū eſt illud qd̄ predicat ſm prius ⁊ poſterius: ⁊ ita cum ens ſic p̄dicet nō habet talē intentionē cōem. Et hoc ē qd̄ ſepenumero dicit: ꝙ ens dicit analogice non equiuoce. ¶ Ad hoc ēt eſt auctoritas Aui. primo meta. ca. 2. vbi h; ꝙ ſba ⁊ qualitas ⁊ cetera p̄dicamēta nō habent aliquam vnā cōem intentionē: niſi intentionē eēndi: hoc ē entis inq̄ntum ens eſt: eius quedā ſunt eī q̄ſi ſpēs: quedā ſūt eī q̄ſi accidentia ꝓpria. Et in ca. 4. facit Auicē. arm̄ qd̄ facit Sco. de ↄ̄ceptu certo: ⁊ dubio. Inquit eni oēs imaginātur certitudinē entis: dubitant aūt. Utrū ſit agēs vel patiens: ⁊ mihi huc uſq; nō patuit niſi per diſcurſum. Unde vult ꝙ cū certitudine entis ſtat dubitatio: an aliquid ſit agens vel patiēs. ¶ Huius opi. ē Algazel in metaphiſica ſua in primo tractatu: vbi h; ꝙ quidā hoīes putauerunt: ꝙ ens nō p̄dicat aliū cōceptū a ſuis inferiorib' dicētes: ꝙ eſſe accidentis nihil aliud ſit ab eſſe ſubē. i. ordo ad ſbam: ⁊ hoc eſt falſum. Nā certū eſt ꝙ qō qua querit de aliquo: an eſt: eſt alia a qōne qua querit qd eſt. Uolēs ꝙ p̄dicatū qd̄ eſt eē ſimplr: ſit aliud a p̄dicato qd̄ ē eē in ꝑticulari qm̄ qōnes diſtincte ſunt de obiectis diſtinctis.

Sed contra primā rōnem inſtat primo: qꝛ ille modus arguēdi de itellu certo ⁊ dubio nō valet. Qd̄ declarat. Sint exēpli gratia tres in vna camera obſcura qui vocēt hoc noīe ſor. volo ꝙ aliquis iſtorū percutiat me exiſtē in illa camera. Nūc certus ſum ꝙ ſor. me ꝑcuſſit: dubito aūt vtrū h̄ ſor. vl' ille. ꝗ ſor. iportat vnū conceptū cōem pluribꝰ: qd̄ eſt impoſſibile. ¶ Item ſcdo cōſimile exēplū poteſt haberi: ſi ponatur piſcis marinus qui vocat canis: ⁊ canis latrabilis: in vno ſacho moueatur aliqs iſtorū: ſum certus ꝙ illud qd̄ mouet eſt canis latrabilis: vel piſcis marinꝰ: dubito tñ vtrū hoc vel illud determinate. ergo canis iportat vnū conceptum cōem ad vtrūq;. ¶ Itē tertio certū eſt ꝙ Sco. concedit vlē eſſe ens reale. S. Tho. dicit ipm ens rationis: vtrūq; iſtorū eſt certus ꝙ eſt ens: dubitat aūt vtrū ſit reale: vel rōnis. ꝗ intellectus h; ↄ̄ceptū entis vnū ⁊ aliū a ↄ̄ceptu entis realis ⁊ rōnis. ꝗ vniuocū qd̄ eſt falſum: vt p;.

Pro reſponſione ad iſta ſunt tria p̄mittēda. Primo (p̄ter ea q̄ dixim⁹ de ↄ̄ceptu noīs ⁊ rei) eſt aduertendū: ꝙ ad h̄ ꝙ ab aliqbus duobꝰ vel pluribꝰ poſſit abſtrahi aliqs vnꝰ conceptus: op; ꝙ in aliquo ↄ̄ueniāt: ⁊ in aliquo differant. Si eni in oībus ↄ̄uenirēt: eēnt idē: ⁊ per ↄ̄ns ↄ̄ceptꝰ abſtractus nō eēt cōis: ſed ꝓprius illis. Si ēt oino differrēt ⁊ eēnt p̄ diuerſa: ab eis nō poſſet abſtrahi aliqs vnꝰ conceptus cōis: qꝛ p̄ diuerſa in nullo conueniūt. ex ſnīa Ar. 10. meta. t. x. cō. 12. ⁊ in 5° meta. ca. de eodem vel diuerſo. ¶ Preſupponit ſcdo ꝙ canis latrabilis ⁊ piſcis marinꝰ nō poſſunt ↄ̄uenire in aliq̄ rōne magis ſpāli: q; ſit ratio aialis poſito ꝙ aial ſit vltimū genꝰ iſtis: qꝛ ſi ↄ̄uenirēt in aliqua rōne magis ſpāli illa rō eēt media inter rōnē aialis ⁊ ꝓpriā rōnē ſpecificā que nō vr̄ poſſe dari: propterea qꝛ differētia ſpālis ſpecifica cuiuſlibet iſtorū adueniens aiali ↄ̄ſtituit ſpēz ſpāliſſimā vtriuſq;: vel ſaltē ſpēz ſubalternā: dato ꝙ ipſa ſpēs ↄ̄ſtituta nō eſſet vltima ſpēs. ¶ Tertio notandū eſt: ꝙ a pluribus ſuppoſitis nō pōt abſtrahi aliqs ↄ̄ceptus cōis ſuppoſitalis: qꝛ ↄ̄ceptꝰ ſuppoſitalis eſt ſimplr incōmunicabilis: vt alias declarauimꝰ: qꝛ ſuppoſiti vt ſuppoſiti eſt vltimū in genere ſube: ⁊ eſt ens ſubſiſtens ⁊ in cōicabile: cōceptus aūt cōis cōmunicabilis. ergo nō eſt conceptus ſuppoſitalis.

His ſtantibꝰ rndet ad oīa argumenta vnica reſpōſione: ꝙ cū intellꝰ eſt certꝰ de iſtis q̄; m̄ ad caſum datū. ſ. ꝙ ſor. ꝑcuſſit: aut ꝙ canis mouet: ⁊ q̄ntū ad 3m̄: ꝙ vlē eſt ens: loquēdo de ente cōi enti reali: ⁊ enti rōnis. Dico ꝙ itellectus nō h; aliquem vnū cōceptū obiectiuū ad illa: ſ; p̄iſe cōceptū noīs ⁊ vocis. Unde ſi ſū certus: ꝙ ſor. me ꝑcuſſit: nō ſū certꝰ niſi ꝙ aliquis hō cui impoſitū eſt hoc nomē ſor. me ꝑcuſſit. Ita ꝙ certitudo cadit ſup cōceptū hoīs. ⁊ non ſup cōceptū aliquē ſuppoſitalē cōem attenuitate: q ſit iferior ad ↄ̄ceptū ſpecificū: qꝛ impoſſibile eſt dari talē conceptū: qꝛ ſequeret ꝙ cōceptus hoīs: nō eſſet cōceptus ſpēi ſpāliſſime: aut ꝙ cōceptus ſuppoſitalis eēt pluribꝰ cōicabilis: ⁊ ita cū ſum certus ꝙ ſor. me ꝑcuſſit nō ſum certus: niſi ꝙ hic hō: aut ille hō qbus ipoſitū eſt hoc nomen ſor. me ꝑcuſſit. ¶ Et ſi tu dicas. Idē dicā de ente: ꝙ cū ſum certus ꝙ aliquis eſt ens: ſum certꝰ ꝙ eſt hoc ens aut illud ens: ⁊ dubito de qualibet iſtorū determinate. ¶ Rndet ꝙ nō eſt ſīlis ipoſſibilitas abſtrahēdi cōceptū cōem a pluribꝰ entibꝰ: ſicut a pluribꝰ ſuppoſitis eſt poſſibile abſtrahere cōceptū cōem inferiorē cōceptu ſpēi ſpāliſſime ꝓpter rōnes adductas. Et per hoc reſpōdet ad aliud ꝙ nō ſum certus de aliquo cōceptu obiectiuo: qñ ſum certꝰ ꝙ canis mouet in ſacho: niſi de ↄ̄ceptu aialis contracti ad hoc aial vel ad illud. Et ſum certus ꝙ aliqd̄ aial cui īpoſitū eſt hoc nomē canis: mouetur: ⁊ nō ſū certus de aliquo vno ↄ̄ceptu imediate ſignificato per hoc nomen canis: q conceptus ſit nomini ſignificati adeq̄tus. ⁊ hoc qꝛ hoc nomē equocū canis imediate ſignificat plura ſb vno noīe ſignificāte. ita ꝙ variato iſto noīe canis apud diuerſos ⁊ diuerſa idiomata nō remanet aliquis vnus ↄ̄ceptus qui ſit idē apud oēs in mēte ↄ̄cipiētis: q ↄ̄ceptꝰ huic nomini correſpōdeat adeq̄te: ſed non eſt ſic de ente. Quia q̄ntūcūq; vox varietur iportans rē ſignificatam per hoc nomē ens: ſemp remanet idē conceptus apud oēs. Et p hoc rndet ad 3m̄ ꝙ cū Sco. ē certꝰ ꝙ vlē ē ens. ⁊ ſilr. S. Tho. iſti nō ſunt certi niſi de conceptu nominis ⁊ vocis: ⁊ non de aliquo ↄ̄ceptu obiectiuo quē oino ipoſſibile eſt ab iſtis abſtrahere: ⁊ certitudo nō eſt in intellectu niſi reſpectu huius: ꝙ vniuerſale aut eſt ens reale: aut rōnis. ita ꝙ certificatur intellectus immediate de pluribus

in determinate acceptis. quare ꝛc. ¶ Inſurgit alia difficultas circa ea que dicta ſunt. Nã ſi ens ẽ vniuocum: erit cõtrahibile ꝛ diuiſibile: ſed omne tale eſt potentiale: ꝛ in potentia reſpectu cõtrahentis. ergo ſequitur ꝙ ens de ſe includit aliquã potentialitatẽ: quod repugnat ipſi deo. ¶ Ad hoc rñdeſ premittẽdo ꝙ potentie eſt triplex. ſ. phiſica metaphiſica. ꝛ logica. Iſta diſtinctio accipitur penes propoſitiones: de quibus conſiderant diuerſi artifices. Potentia phiſica eſt qua aliqd caret aliquo: ꝛ eſt capax eius: ſic ꝙ illud cuius eſt capax non competit ei in actu: ſicut ſuperficies carens albedine eſt in potentia phiſica ꝛ naturali ad ipſam albedinẽ. ſecũda eſt qua aliquid non icludit aliud qditatiue: ſiue in re: ſiue in conceptu. tertia potẽtia eſt qua aliquid nõ includit in ſuo cõceptu repugnantiã aut ꝯtradictionẽ. prima repugnat ei qd ẽ neceſſariũ ex ſe: ꝛ etiã cõceptui entis: qd eſt neceſſarium pmiſſiue. 2ª aut 3ª nõ repugnat neqꝫ neceſſario: neqꝫ cõceptui entis: ꝛ iſta potẽtia non ponit aliquaꝫ imperfectionem. ¶ Q꞉ ſi tu dicas: ꝙ etiã talis potẽtia metaphi. non ſoluꝫ reperiſ in ente: verũ etiã reperiſ in quolibet alio vniuerſali: vbi vniuerſale non includit quiditatiue ipſuꝫ ꝯtrahens. ergo non erit magis in ente potentia metaphi. q̃ in aliis. ¶ Reſpondetur negando cõſequentiã: pro quo eſt notandum ꝙ quodlibet aliud ab ente qd eſt vniuerſale contrahitur per aliquid habẽs diſtinctã realitatem ꝛ formalitatẽ ab ipſo contrahibili: qꝛ quodlibet vniuerſale exiſtens in recta linea predicamentali contrahiſ per differentiaꝫ eſſentialẽ que iportat diſtinctam realitatem ꝛ formalitatẽ a cõtrahibili. Ens aũt ꝛ quodlibet vniuerſale tranſcendens cõtrahiſ ad ſua inferiora ſolũ per modos intrinſecos nõ dicentes diſtinctas formalitates: aut realitates ab eo qd ꝯtrahiſ: ꝛ ita ens includit ipſum cõtrahẽs realiter ꝛ formaliter: ꝛ hꝫ ex ſe (pp infinitatem permiſſiuã que ſibi cõpetit: vel ſub aliis vbis ex ſua maxima illimitatione:) vnde ſic includat idẽtice ꝛ formaliter ipꝫ cõtrahẽs qd eſt modus intrinſecus. Cetera võ vniuerſalia que nõ ſunt trãſcẽdẽtia nõ includunt idẽtice ꝛ formaliter ipſuꝫ contrahens propter eoꝝ limitationẽ ꝛ finitatẽ: qꝛ qdlibet tale: cũ ſit finitum ꝛ limitatum: nõ hꝫ ex ſe: vnde includat ipſum contrahẽs realr: ꝛ per idẽtitatem. Unde ſi ꝯtrahentes eſt idẽ realiter cõtrahibili in iſtis vliſbus predicamẽtalibus: hoc eſt ſolũ rõne tertii: in quo cõueniunt contrahens ꝛ cõtrahibile: ſicut aĩal ꝛ rationale: dicunſ eſſe idem realiter ratione hominis: quia ratione huius ſunt inſepabilia in eẽ: ꝙ ẽt cõtrahibile nõ icludat formalr ꝯtrahẽs apparet in iſtis: qꝛ ſemꝑ genꝰ eſt extra rõnẽ formalẽ differẽtie: ꝛ ecõtra. Ex quo ſequiſ: ꝙ in iſtis vltra potẽtiã metaphi. eſt etiã potentia phiſica: que eſt qꝛ tale ꝯhibile nõ hꝫ ex ſe vnde icludat ꝑ idẽtitatẽ ſeu idẽtice: qdlꝫ quod eſt ſecũ cõpoſſibile. Illud autẽ diciſ eſſe in potẽtia phiſica ꝛ naturali: qd nõ hꝫ ex ſe vnde includat actualitatẽ alterius: ꝛ ex hoc vlteriꝰ ſequiſ: ꝙ ex alio ẽ potẽtia phiſica in iſtis: qꝛ cuꝫ quodlibet iſtoꝝ ſic ex ſe careat actualitate alterius. ſ. ꝯtrahentis: ꝛ per ꝯñs ſit finitum: ꝛ quodlibet finitũ dicaſ eſſe priuatũ reſpectu alicuius gradus entitatis: qui natus ẽ cõpetere ei inquantuꝫ eſt ens: pp hoc diciſ eſſe in potentia ad talẽ gradum entitatis: ꝛ ita carere ſimplr eo graduꝫ: ſicut talpa dꝛ ꝑuata viſu: qui natus eſt ei cõpetere inquãtuꝫ eſt aĩal. Sed iſta priuatio ꝛ potẽtia nõ repiſ in ente inq̃tũ ens eſt: ꝛ ita in eo nulla eſt potentia phiſica: ſꝫ ſolũ potentia metaphi. ¶ Q꞉ ſi tu dicas: ꝯhẽs diſtinguiſ formalr a ꝯcto. ergo ꝛ modus intrinſecus diſtiguetſ formalr ab ente. ¶ Rñdeſ ꝙ moduꝫ intrinſecũ diſtingui formalr ab ente põt eẽ vel poſitiue vel negatiue. poſitiue: ꝙ hẽat diſtinctã formalitateꝫ. negatiue: ꝙ nõ ſit de eẽntia intrinſeca ꝛ rõne formali illiꝰ cuiꝰ eſt modus. ꝑmõ negaſ ꝙ modus intrinſecus ꝛ vlr qdlꝫ ꝯhẽs ſic diſtinguaſ formalr a ꝯcto. 2º mõ ꝯcediſ: ꝙ modus non eſt de itellu formali qditatis: qꝛ ſi ipſa diffiniretſ. modus nõ caderet in diffõne eiꝰ: ſed ex hoc nõ ſequiſ moduꝫ hꝛe diſtinctã formalitatẽ: nec ſeqſ. modus nõ eſt de eẽntia. ergo hꝫ diſtinctã formalitatẽ: negaſ argũ. alias iſta declarabunſ. Ulterius ꝯcediſ ꝙ ente ꝯhibili eſt potẽtia logica: q̃ ẽt nõ repugnat neceſſario. Nã ꝑpoſitio formata ex ꝯtrahibili ꝛ cõtrahẽte dꝛ eẽ poſſis poꝰ logica: qꝛ oẽ tale ẽ ſic poſſe cuiꝰ extrema ꝑ itellectũ cõpoſita ñ iplicãt ꝯdictionẽ: ꝛ iſtoꝰ iſta ꝑpõ eſt poſſis poꝰ logica. deꝰ ẽ. ergo ꝛc. ¶ Per hoc ſoluiſ obiectio q̃ ſolet fieri dñõ: ꝙ oẽ diſibile ẽ potẽtiale: ꝛ ens ĩ potẽtia. ¶ Rñdeſ ꝙ oẽ diuiſibile ꝑ aliq̃ realr vel ſoſalr diſtincta ẽ ens ĩ potẽtia: ſꝫ vbi diuidiſ aut ꝯhiſ ꝑ ea q̃ ſũt ſibi idẽ ſoſalr ꝛ realr. ñ ẽ verꝫ: ꝙ ſit ens ĩ potẽtia niſi eo mõ q̃ dcm̃ ẽ. ¶ Sꝫ adhuc iſtaſ ſic. oẽ ꝑdicatũ ĩ qle ẽ actꝰ reſpectu illius de quo ꝑdicaſ: qꝛ q̃litas ꝛ actꝰ ꝯuertunſ. ex 5º meta. tex. cõ. 19. modi itrinſeci ꝑdicanſ in q̃le de ente vt ꝯcediſ. Sco. in. 8. di. ꝑmi. q. 3. rñdendo ad ꝑm̃ argumẽtũ. igiſ modi erũt actꝰ reſpectu entis. actꝰ referſ ad potẽtiã. igiſ ens erit poꝰ reſpectu modi: nec valet illa ꝯtinẽtia idẽtica ꝛ formalis entis ad modos: qꝛ ſaltẽ diſtinguunſ ex nã rei. ergo vt ſic videnſ q̃lificare ꝛ pficere ipm ens. Hoc argm̃ eſt difficile tñ pro nũc rñdeſ ꝙ eo mõ quo modus eſt actꝰ eo modo preſupponit potẽtiã: ẽ. n. actꝰ q̃lificãs ꝛ nõ pficiẽs eſſentialr ꝛ qditatiue: ꝛ ſic ꝑſupponit aliqd nõ ſic q̃lificatũ ꝛ pfectũ ꝛ ſi tale debet dici eſſe in poª: hec eſt ſolũ poª metaphiſica aut logica. ꝛ hec potẽtia eſt ꝙ hoc nõ icludit. illd qditatiue ſeu hoc nõ repugnat illi. ¶ Sed ꝯtra. dato ꝙ modus nõ pficiat ens qditatiue: tñ videſ ꝙ pficiat aliq̃ mõ ſꝫ Scotũ: qꝛ cõceptus quo res concipiſ ſine modo eſt imperfectus. ¶ Rñdeſ ꝙ Scotus pro tanto ꝯcedit ꝯceptũ eẽ ipfectũ: qꝛ nõ adequaſ rei que ꝯcipitur: ſꝫ nõ iperfectus quia ſit rei iperfecte in ſe. ¶ Sed cõtra. ꝑſcindaſ res a modo. certũ eſt ꝙ eſt impfecta reſpectu ſuiipſius cũ mõ. ¶ Rñdeſ ꝙ eſt impfecta q̃tũ ad ꝯceptũ nõ q̃tũ ad rẽ: qꝛ illũ realr ꝛ formaliter ꝯtinet. ¶ Sed ꝯ. res ꝯcepta in eẽ qditatiuo nõ hꝫ illũ modũ. cũ poſtmoduꝫ aduenit ei aut addit aliqd aut nihil. nõ ſecũdo mõ. ergo ꝑmo mõ. ꝛ ſi ſic priꝰ res erat impfectã. ¶ Ad hoc dꝛ ꝙ modus addit aliqd rei modaliter ꝛ ex nã rei. ſed cũ inferſ. ergo priuſ res erat impfecta. negaſ ꝯñia. tñ qꝛ nihil dꝛ imperfectũ niſi careat pfectione ꝛ ſigno in quo pfecto nata eſt in eſſe: ſicut catulus nõ dꝛ impfectus ſm viſum ante nonũ diẽtũ: ſcdo qꝛ res virtualiter ꝯtinet modũ ſicut ſbm ꝑprias paſſionẽ: ꝛ ens ex ſua illimitatione ꝛ infinitate pmiſſiua continet quẽlibet modũ ſibi cõpoſſibilem ẽt in ꝑ ſigno nature virtualiter. ¶ Sed ad ꝑncipale inſurgit difficultas: qꝛ ſi ens diuidiſ ſequiſ ꝙ ens ſm ꝑpriã vnitatẽ nõ erit in deo: ꝛ in creatura: qꝛ oẽ qd diuidiſ corrũpiſ ſm ꝑpriã vnitatẽ. ¶ Itẽ aut ens ſm ſe totũ q̃tũ ad ꝑpriã vnitatẽ eſt in deo: aut non. ſi detſ ꝑm̃: ergo extra deũ nihil eſt ens: qꝛ totũ eſt illud ext͂ qd nihil eſt. ex 3º phiſi. ꝛ ita ſequiſ ꝙ creatura nõ erit ens ſi võ daſ 2m̃: ſequiſ ꝙ deus erit ens ſm qd: qꝛ non hꝫ totalẽ rõnẽ entis. ¶ Ad iſta rñdeſ: ꝛ ꝑ ad ꝑm̃: dicendo: ꝙ nũq̃ꝫ vnitas aliq̃ corrũpitur: niſi per pluralitatẽ oppoſitaꝫ tali vnitati ꝛ hoc: qꝛ vnũquodqꝫ corrũpiſ per eiꝰ oppoſitũ: ꝛ incõpoſſibile: ſed ſi pluralitas nõ opponiſ vnitati: ſed eſt ſolũ diſpata ꝛ cõpoſſibilis: talis vnitas nõ corrũpiſ exẽplũ huiꝰ. aĩal eſt vnũ vnitate generica. eius vnitas nõ deſtruiſ niſi per pluralitatẽ genericã: ita ꝙ ſi diuideretſ in plura gñã aĩalis: aĩal nõ eſſet vnũ gñe: nec remaneret ſic vnũ: ſed qꝛ differẽtie aĩalis diuidẽtes aĩal habẽt vnitatẽ ſpecificã: ꝛ ipſe ſil hñt multitudinẽ ſpecificã ſolũ diſperatã: ꝛ nõ oppoſitã eius vnitati. ideo diuiſio facta per tales dñas nõ tollit eiꝰ vnitatem: qꝛ cũ pluralitate ſpecifica ſtat vnitas generica q̃ tali pluralitati nõ opponiſ. Et per hoc rñdeſ de diuiſione: qꝛ qd diuidiſ diuiſiõe oppoſita ſue vnitati nõ remanet vnũ. Sꝫ falſũ ẽ: qñ ſolũ diuidiſ diuiſiõe diſpata. ¶ Ad aliud rñdeſ: ꝙ tota rõ entis ẽ in deo: ꝛ cuꝫ

tu dicis.

tu dicis. ergo nihil entis erit in creatura. Negatur argꝰ.
¶ Ad ꝓbationē dico: ꝙ auctoritas Ar. ſic intellr. Totū eſt il-
lud extra quod nihil eſt: hoc eſt cui nihil deeſt requiſitū ad
naturā totius: ⁊ iſto modo ꝯcedo: ꝙ totū ens eſt in deo quia
deo nihil deeſt requiſitum ad naturā entis. Sed cū hoc
ſtat: ꝙ totum ens nō ſit preciſe in deo. ſic nō intelligit illud
Ar. ꝙ aliquid totum ſit in aliquo ſic ꝙ ſit preciſe in illo.

Reſpōdet mō ad argꝰ ꝑncipalia adducta i ꝑnº. ⁊ ꝓ ad ꝑm. negādo ꝑm ꝓſuppoſitū. q̄cquid ſit de alijs. ¶ Pro quo etiā notādū: ꝙ ens hꝫ duplicem cōitatē ad ſua iferiora. vna eſt cōitas: ꝑdicatiōis quiditatiue reſpectu dei ⁊ creature. 10. ꝑdicamētorū: ⁊ oīū que ſunt in recta linea ꝑdicamētali: ⁊ etiā prīū eſſentialiū generum ꝑter drīas vltimas. Alia eſt ꝑdicationis denoīatiue ſeu idētice quā cōitatē hꝫ ad drīas vltimas ⁊ paſſiōes proprias: ⁊ modos itrinſecos. modo dr̄: ꝙ q̄dlꝫ qd eſt intelligibile vel eſt ens q̄ditatiue: vel idētice ⁊ realiter. Et ſi tu dicas ꝯceptus entis eſt ſimplr. ſimplex: aut ꝯceptus eius erit realis aut quiditatiuꝰ. dico ꝙ eſt vtrūq;: ⁊ hoc quod dico reale ⁊ quiditatiuū in ente nō iportat duas rōnes: imo vnā: ⁊ eandē: q2 eadem rō entis que eſt q̄ditatiua: quo ad predicationem reſpectu aliquoꝝ eſt realis ſeu denoīatiua reſpectu alioꝝ de q̄bus repugnat aliq̄d ꝑdicari q̄ditatiue: ſicuti ſunt ꝑmo diuerſa. que ex ſnīa Ar. 10. meta. nō ſunt aliq̄d idē ens q̄ditatiue. ¶ Ad illud cū iferebatur. ergo finitū diuidēs ens nō eſt intelligibile. ergo nec verū. Nego realiter ⁊ denoīatiue: Cōcedo tñ quiditatiue. Tū q2 verū ⁊ q̄lꝫ alia paſſio entis nō ꝑdicat de aliquo quiditatiue ſꝫ ſolū idētice. Tū etiā q2 ipm diuidēs (cū ſit ſimpliciter ſimplex ⁊ modus itrinſecus entis) nihil includit q̄ditatiue: q2 eſt ꝓ diuerſum ab oī q̄ditate: vt alias declarabitur. Et pro nunc ſic declaratur: q2 ſi modus itrinſecus importaret aliquā q̄ditatē vel icluderet aliq̄d q̄ditatiue: tunc q̄lꝫ modus ⁊ gradus itrinſecꝰ adueniēs alicui ꝯſtitueret illud cui adueniret in eē q̄ditatiuo diſtincto (quēadmodū drīe eēntiales: que iportāt diſtinctā q̄ditatē ex ſe cuicūq; adueniūt ꝯſtituūt diſtinctū eē ſpecificū ⁊ q̄ditatiuum) ꝯñs aūt eſt falſum: q2 tūc quotcūq; gradus itenſionis aduenirent q̄ditati albedinis: ꝯſtituerēt in ea diſtincta eſſe ſpecifica ⁊ q̄ditatiua: qd eſt falſum: cū oēs albedines (qualiſcūq; itenſiōis aut remiſſionis) ſint eiuſdē ſpēi: ⁊ hēant eandē diffinitionē. Ex quo ſeq̄tur: ꝙ (cū diuidēs ens ſit modus ſeu gradus itrinſecꝰ) nihil icludit q̄ditatiue: neq; eſt ex ſe q̄ditas: ⁊ ita ſi diuidēs dicat eē intelligibile ⁊ verū: eſt ſolū tale denoīatiue ⁊ realr: ⁊ ex ꝯñti iſto modo eſt ens. ¶ Aduertendū tñ pro maiori euidētia iſtiꝰ rñſionis: ꝙ nō ſolū ꝯceptꝰ entis dr̄ q̄ditatiuꝰ ⁊ realis q̄ntū ad modum ꝑdicādi: ſꝫ etiā dr̄ realis ⁊ q̄ditatiuꝰ q̄ntū ad modū eſſendi. Eſt. n. q̄ditatiuus in mō eſſendi: q2 eſt determinabilis ſaltē per modos itrinſecos: ⁊ oīs ꝯceptꝰ determinabilis per ꝯceptꝰ determināties dr̄ q̄ditatiuꝰ ⁊ ꝯceptꝰ determinans qualitatiuꝰ: ſicut appet in exēplo de gn̄e ⁊ drīa. eſt ēt ꝯceptus entis realis: q2 hꝫ eſſe ex nā rei etiā abſtractum per aliqd rep̄ſentatiuū ipſiꝰ ante oēm actū intelligēdi: ⁊ ita in ipſo ꝯcurrit: q̄ntū ad eſſe realitas: ⁊ ēt q̄ditas: non tñ intelligendo ꝙ iſta iportent diſtinctas rōnes formales. Per hꝫ rñdet ad aliud cū tu dicis. diuidens ipm ens diſtinguit ab ente. ergo eſt vnū. cōcedo: ⁊ cū tu infers. ergo eſt ens: q2 vnū eſt paſſio ꝯñs ens. Rñdeo ꝙ eſt ens realr ſeu denoīatiue: q2 diuidēs eoꝰ quo ē vnū realr ⁊ denoīatiue: ⁊ nō q̄ditatiue eſt ens. ¶ Et per hꝫ apparet ad aliud: cū tu dicis: aut realitas entis ꝑcedit aut q̄ditas. dr̄ ꝙ hꝫ non eſt ordo realis realitatis ad q̄ditatē eiꝰ: q2 ordo eſt iter diuerſa: mō eadē rō formalis entis eſt q̄ditatiua ⁊ realis. ¶ Unū hꝫ qd dico reale ⁊ q̄ditatiuū: lꝫ cōpetat vni ⁊ eidē rōni entis: importat tñ diuerſum modū ꝑdicādi: vt dcm̄ eſt: qui modi diuerſi in vna ⁊ eadē rōne ꝯcurrunt: ⁊ nō ē incōueniens: ꝙ illud quod eſt ſimplr ſimplex ſic habeat diuerſuꝫ modum ꝑdicandi: dūmō habeat vnā ſimplicem rōnem formalē. ¶ Quod ſi tu queras de iſtis modis ꝑdicandi: quis iſtoꝝ ſit prior: vel modus ꝑdicādi q̄ditatiue vel denominatiue: ſeu idētice. ¶ Rñdetur. ꝙ cum modus ꝑdicandi ſumat in ordine ad ea de q̄bus ratio formalis ꝑdicatur: qualis erit ordo eoꝝ de q̄bus ens predicatur talis erit ordo in mō ꝑdicandi: cuius declarationē alias diſcutiendā relinquo. ¶ Ad 2m principale rñdetur. Dicēdo ꝙ deus ⁊ creatura ꝯueniunt ⁊ ſunt ſilia ꝯuenientia ⁊ ſiſitudine in aliquo ꝯceptu trāſcendente. Diſſimilia autē in rōnibus ſpecificis ⁊ ꝓprijs: ſm quas diſtant in infinitū. Et cū arguitur ꝓbando minorē primo: q2 a duobꝰ diſtantibꝰ in ifinitū nō pōt abſtrahi aliq̄s ꝯceptus cōis: dr̄ ꝙ eoꝰ quo diſtant: ab eis nō pōt abſtrahi ꝯceptus cōis: ſed diſtant deus ⁊ creatura in ifinitū ſolū in ꝯceptibꝰ ſpecificis. ergo vt ſic nō pōt ab eis abſtrahi aliq̄s cōceptꝰ ſpecificus. imo nec genericus. Tum q2 deus nō eſt in genere. Tum quia q̄lꝫ ꝯceptus genericus diſtat in ifinitū a ꝯceptu deitatis. ¶ Sed ꝯtra iſtam rñſionē inſtat: q2 oportet illa a quibus abſtrahit ꝯceptus qualitercūq; communis aliquo modo cōuenire ⁊ eē ſilia: ſed deus ⁊ creatura in ꝓprijs ꝯceptibus: nullo modo ſunt ſimilia. ergo ⁊c. ¶ Ad hoc reſpondetur dr̄ ꝙ ideo ꝯueniunt deus ⁊ creatura: q2 realitas eſſentie diuine ⁊ creature nata eſt ꝯcipi ſeu abſtrahi per intellectū a ꝓprio gradu itrinſeco: ⁊ cū realitas ſic abſtracta cauſet ꝯceptū cōmunē: pro tanto ab iſtis poteſt abſtrahi vnus ꝯceptus cōis. ¶ Pro quo eſt notādū ꝙ oīs realitas in effectu ⁊ in re habet gradū itrinſecū inſeparabilem ſm eſſe: ſeparabilē tñ ſm ꝯceptum per actū intellectus abſtrahentis: ⁊ tunc realitas ſic abſtracta cōcipitur ab intellectu ꝯceptu cōmuni imperfecto: ⁊ inadequato: ſicut ſi realitas albedinis vt tria abſtrahatur ab itellectu a tanto gradu itenſionis: ⁊ ꝯſideretur in q̄ntum albedo: tunc iſta realitas ſic abſtracta ꝯcipitur in ꝯceptu albedinis: in quo nō tm̄ ꝯuenit albedo vt. 3. verūetiam albedo vt. 4. ⁊ vt. 5. Poteſt etiā ꝯcipi ipſa realitas albedinis: cū tanto gradu: ⁊ ſic ꝯcipitur ꝯceptu proprio ſibi: ⁊ adequato. Ad propoſitū applicando eſſentia que eſt in deo habet gradū intrinſecū ifinitatis: qui licet ſit inſeparabilis ſm rem: eſt tñ ſeparabilis ſm intellectū abſtrahentem: ⁊ tunc poteſt ꝯcipi eſſentia in ſe: nō cōcepta infinitate: ⁊ cū in tali ꝯceptu eſſentie vt eſſentia eſt: nō tm̄ cōueniat eſſentia infinita verum etiā eſſentia finita (q2 verum eſt dicere ꝙ quelibet iſtarū eſt eſſentia) pro tanto dicimus ꝙ a deo ⁊ a creatura abſtrahibilis eſt ꝯceptus cōmunis: qui natus eſt vtriq; cōuenire. Ex quo cōcludo ꝙ deus ⁊ creatura in hoc conueniunt: ⁊ ſunt ſimilia: quia realitas cuiuſcūq; ipſorum nata eſt cauſare in itellectu vnū ꝯceptum obiectiuū cōmunē in quo conueniunt. ¶ Quod ſi tu dicas cōuenientia iſta ⁊ ſimilitudo hꝫ fundari ſup aliquā vnitatem. ex 5º meta. caº de ad aliquid: ⁊ tunc querendū eſt de iſta vnitate. ¶ Ad hoc rñdetur. ꝙ iſta ꝯuenientia fundatur ſuper vnitatem ꝯceptus obiectiui abſtrahibilis a deo ⁊ a creatura. ¶ Et ſi tu dicas: iſte cōceptus an abſtractionem intellectus nō eſt in actu. ergo rōne ipſius non erit cōuenientia actualis inter deū ⁊ creaturam. ¶ Reſpondetur ꝯcedendo ꝯſequens ⁊ ꝯñam: q2 ante abſtractionē ꝯceptus: inter deū ⁊ creaturā nulla eſt ꝯuenientia actualis ſeu ſimilitudo: ſed bene eſt ꝯuenientia fundamētalis ⁊ aptitudinalis: que ꝯuenientia ꝓſupponit fundamentum in aptitudine ⁊ nō in actu: ⁊ talis cōuenientia fundamentalis eſt: ꝙ q̄lꝫ iſtoꝝ natū eſt cauſare ꝯceptū cōem eodē mō quo dcm̄ eſt. ¶ Ad 2m ꝓbationē minoris ſcdē principalis rōnis: cū tu dicis minus cōueniunt deus ⁊ creatura q̄ ars ⁊ domus artificialis. Reſpondetur: negando illud: imo dico ꝙ plus diſtant ars ⁊ domꝰ artificialis in conceptu abſtrahibili ſpecifico: q̄ deus ⁊ creatura in ꝯceptu abſtrahibili trāſcēdenti: q2 a domo ⁊ arte

⁊ vniuerſaliter ab omni effectu equiuoco: ⁊ cã equoca:
nõ põt abſtrahi aliqs ꝯceptus cõis ſpecificus: qui ſit vni
uocus illis: ſꝫ bñ a deo ⁊ a creatura põt abſtrahi ꝯcept⁹
cõis vniuocus trãſcendens: nec diſtantie pfectionalis in
finitas que eſt dei ad creaturã tollit talem ꝯuenientiã in
ter illa: ſed accidit qꝺ ſic vniuoca parũ vel multũ diſtent.
¶ Ad 3ᵐ principale rñdetur: ꝯmittendo ꝙ rõ formalis
entis: ⁊ quecũqꝫ qditas põt cõſiderari hꝫ duplex eẽ. vnũ
qꝺ eſt eſſe obiectiuũ in intellectu: qꝺ hꝫ eſſe p actũ eius ab-
ſtractiuũ. Aliud eſſe eſt eſſe ſubiectiuũ: qꝺ hꝫ in ſuis infe-
rioribus. Iſto ſtante rñdetur: ꝙ ſi ꝯſiderẽt ens ⁊ accipia-
tur ſm pᵐ eſſe: nõ eſt de ſe neceſſa eſſe: neqꝫ de ſe nõ neceſſe
eſſe: ſꝫ abſtrahit ab vtroqꝫ: ⁊ eſt qꝺlꝫ iſtoꝝ pmiſſiue. Si ve
ro ꝯſiderẽt 2° mõ: ſic in deo eſt neceſſe eſſe actu ⁊ poſitiue.
Et quã dĩ omne qꝺ eſt in deo eſt de ſe neceſſe eſſe. Rñdet
ꝙ omne qꝺ eſt in deo incõicabile ab extra ſicut eſt deitas.
⁊ alia que cõpetunt deo: ⁊ non alijs: ſunt de ſe neceſſe eẽ.
Sed vbi rões aliq formales ſint in deo que non repu-
gnant creaturis cõicari: nõ, oportet ꝙ ſint de ſe neceſſe eẽ:
qꝛ per actum intell'is abſtrahentis pñt eſſe indifferentes
ad neceſſe eſſe. ⁊ nõ neceſſe eſſe: lꝫ in eſſe ſubiectiuo eſſentialr
ſint neceſſe eſſe. ¶ Ad 4ᵐ rñdetur negãdo: ꝙ ſi ens eſt vni
uocum: ꝙ due rões entis: vel due entitates ſint in deo.
Et ad ꝓbationẽ poſſet negari ſilitudo. Tamen admittit
vt videat̃ q̃ꝫtum illa ſimilitudo ꝯcludat veritatẽ. Et ad
minorem dĩ: ꝙ rõ ſenſitiui in cõi diſtinguit̃ ex natura rei
ab hac aĩa ſenſitiua: que diſtinctio eſt: ꝙ hec aĩa ſenſitiua
ſupra ſenſitiuã in cõmuni: addit dr̃iam indiuidualem:
vel forte eſſentialẽ: loquẽdo de ſenſitiua in homine: vt di
ſtinguit̃ a ſenſitiua in bruto: ⁊ tũc illa ꝯña. (Iſta ſunt di-
ſtincta ex natura rei: qꝛ vnũ addit ſupra aliud aliquid di
ſtinctũ ex nã rei. ergo hoc ⁊ illꝺ ſunt duo entia realiter di
ſtincta (negatur. nam ad hoc ꝙ aliqua dicant̃ eſſe duo ta
lia: requirunt̃ due ꝯditiones: quaꝝ pma eſt. ꝙ ambo cõ-
ueniunt in vna rõne cõi. Et 2ᵃ: ꝙ illa rõ realiter numere-
tur ⁊ plurificet̃ in illis ſꝫ equalẽ vnitatẽ: aut pluralitatẽ.
Uñ hõ ⁊ aſinus. ſoꝛ. ⁊ pla. dñr duo aĩalia: quia iſta hñt
has duas ꝯditiones: vt de ſe pꝫ: ⁊ pp hoc ſuperius ⁊ infe
rius non dñr eſſe duo in rõne ipſius ſuperioris: qꝛ non
ꝯueniũt in tali rõne: ſed vnũ ꝯtinet̃ ſub alio. Ratio etiaꝫ
ſuperioris: nõ numerat̃ ⁊ plurificat̃ in ſupiori ⁊ iferiori
ſm equalẽ vnitatẽ: qꝛ vnitas ſupioris eſt minor vnitate
inferioris: nõ diſperata: neqꝫ oppoſita reſpectu illius: ⁊
ita hec aĩa ſenſitiua ⁊ aĩa ſenſitiua cõis nõ ſunt due pp rõ
nes ꝓdictas: qꝛ eadẽ realitas ⁊ eadẽ res iportat̃ per ſenſiti
uum: vt ſenſitiuũ eſt: ⁊ per hoc ſenſitiuũ differẽs ſolũmõ
per dr̃iam indiuidualẽ: que oĩno eſt extra rõnem ſenſiti-
ui. ¶ Et per hoc rñdet̃ ad rõnẽ de ente: dicendo ꝙ h̃ ens
qꝺ eſt in deo: ⁊ ens in cõi acceptũ a pte rei ſunt vnũ ⁊ idẽ:
⁊ nõ dñt niſi rõne alicui⁹ extrinſeci a qditate ⁊ rõne en-
tis. Ex pte aũt intellect⁹ differt h̃ ens: ⁊ ens in cõi penes cõ
ceptũ determinatũ ⁊ indeterminatũ: ⁊ ita nõ habes ꝙ h̃
ens ſit aliud ab ente in cõi accepto in rõne entis. ſed ſolũ-
mõ ꝙ h̃ ens addit aliqd ad rõnem entis: qꝺ eſt extraneũ
ab ipſo: ⁊ nõ eſt de rõne ipſius. ¶ Ad 5ᵐ rñdet̃: qcqd ſit de
auctẽte adducta: ꝙ ly in q̃ꝫtũ. in iſta auctẽte: accñs in q̃ꝫtũ ens
diffinit̃ per ſubam. tenet̃ ſpecificatiue: ⁊ eſt ſenſus ꝙ acci
dens acceptũ ſub rõne entis diffinit̃ per ſubam. Et iſta
ꝓpõ eſt vera. Et cũ tu iferẽs. g̃ oẽ ens diffinit̃ per ſubam:
negatur argᵐ: qꝛ nõ valet a ly in q̃ꝫtũ. ad ipſum vlẽ: niſi
qñ tenet̃ reduplicatiue. ¶ Põt 2° rñderi tenẽdo ly in q̃ꝫ-
tum. reduplicatiue: ⁊ tunc ly in q̃ꝫtũ. reduplicat ꝯceptum
cõem entis diffinibilis: ⁊ tũc ſeqtur ꝙ oẽ ens diffinibile
diffinit̃ per ſubaꝫ: qꝛ ens diffinibile aut eſt ſuba: aut acci
dens. ſi ſuba diffinit̃ per ſubam: ſi accñs etiã diffinit̃ per
ſubam. ex eodẽ 7° meta. ¶ Põt 3° rñderi: ꝙ ens redupli
catũ per ly in q̃ꝫtũ. eſt ens qꝺ eſt in alio ſicut in ſubto: ſiue
ſit accñs: ſiue ſuba: ⁊ tũc dicenduꝫ eſt: ꝙ ens: qꝺ eſt accñs
diffinit̃ per ſubam que eſt eius ſubm. Siľr ens quod eſt
ſuba exñs in alio ſicut in ſubto diffinit̃ per ipſuꝫ ſubm:
ſicut pꝫ ex 2° de aĩa. de forma ſubali que eſt aĩa: que diffi
nitur p corpus: ⁊ vlr oĩs act⁹ qui eſt in alio: ſicut in ſbto:
ſiue ſit ſubalis: ſiue accidẽtalis diffinitur per ipm ſubm.
¶ Ad vltimum patet reſponſio in corpore queſtionis.

¶ Qm̃ ſicut ſũt numeri in q̃ꝫtũ numer⁹ ꝓprie paſſiones vt paritas ⁊ imparitas ⁊c. ſic enti in q̃ꝫtũ ens ſunt quedaꝫ ꝓpria. Textu cõmẽti. v. Queſtio. iij.

Queritur. Utrũ ens trãſcendẽter
ſumptũ: ⁊ vt ſubm me
taphi. hẽat veras ⁊ ꝓprias paſſiões de ſe
demõſtrabiles. ¶ Et arguitur ꝙ nõ. ꝓ ſic
arg⁰ cõi oium tho. Si ens hꝫ v̄as ⁊ ꝓpri
as paſſiones: ſeqret̃ ꝙ ens eẽt cã reſpectu
iſtaꝝ paſſionũ: ſed h̃ eſt falſum. ſ. ꝙ ens ſit
cã reſpectu ſuaꝝ paſſionũ. g̃ aĩs. ꝯña probat̃: qꝛ paſſio cõ
petit ſubto per ſe in 2° mõ: ſꝫ nullũ ꝓdicatũ cõpetit in 2°
mõ dicẽdi per ſe: niſi hẽat cãm itrinſecã in ſubto. g̃ ſi ens
hẽret paſſiones: eſſet cã ipſarũ. Falſitas ꝯñtis ꝓbat̃: qꝛ aut
erit cã finalis: aut mãlis: aut formalis: aut efficiens (per
ſufficientẽ diuiſionẽ) Sꝫ nulla iſtaꝝ. g̃ ⁊c̃. Nõ. n. eſt cauſa
finalis: qꝛ finis hꝫ rõnem boni: vt habetur 2° ⁊ 5° meta. ⁊
2° phi. ſed ens in iſto priori quo ꝓcedit ſuas paſſiones:
nõ põt hẽre rõnẽ boni: qꝛ pmus ens eſt vnũ: verũ q̃ꝫ ſit bo-
nuꝫ. Si ergo ens diceret̃ in iſto priori quo ꝓcedit paſſio-
nes ſuas: eſſe bonũ: ſeqret̃ ꝙ bonitas ꝓcederet alias paſ-
ſiones. Nõ eſt ẽt cã formalis aut mãlis: qm̃ tales ſunt cãe
intrinſece ⁊ qditatiue rei: ſꝫ ita eſt ꝙ ens nõ eſt de qditate
iſtaꝝ. g̃ ens nõ põt eſſe cã mãlis: neqꝫ formalis ſuaꝝ paſ-
ſionũ. Probat̃ ẽt ſeparatim ꝙ nõ ſit cã mãlis: qꝛ aut mã
prima. Aut mã cõpoſita. Non prima. qꝛ nullus diceret.
Neqꝫ cõpoſita: qꝛ tũc ens nõ eẽt ſimplr ſimplex. Nec po-
teſt dici ꝙ ens ſit cã efficiẽs reſpectu ſuaꝝ paſſionũ: qm̃
efficiẽs ⁊ effect⁹ diſtinguunt̃ realr. Sed ita eſt ꝙ ens nõ
diſtinguit̃ realr a ſuis ꝓprijs paſſionib⁹. g̃ ens nõ põt eẽ
cauſa efficiens ſuaꝝ paſſionuꝫ. ¶ Scꝺo arguit̃. de ſubie-
cto paſſionuꝫ ꝓſupponitur in ſciẽtia qd eſt: ⁊ qꝛ eſt. Sed
ita eſt ꝙ ſꝫ Sco. quia eſt diſtinguitur realiter a quid eſt.
⁊ quid eſt. eſt reſpectu paſſionis: ⁊ non quia eſt. ergo di-
ſtinguitur realiter paſſio a ſubiecto.

Ad oppoſitũ eſt Ar. in 4° meta. tex. cõ. 5. vbi
hꝫ: ꝙ ſicut numeri in q̃ꝫtum nu
merus eſt: ſunt q̃dã ꝓpꝛie paſſiones: vt imparitas: pari-
tas: cõmenſuratio: equalitas: excedentia: ⁊ defectio: ſic en
tis in q̃ꝫtuꝫ ens eſt: ſunt quedã ꝓpria: ⁊ ea ſũt de quibus
eſt phi perſcrutari veritatẽ: ⁊ in eodem 4° in principio
hꝫ Ar. ꝙ eſt ſciẽtia quꝫ ſpeculatur ens: in q̃ꝫtũ ens: ⁊ que
huic inſunt ſm ſe: vbi Cõmẽ. ꝯᵗᵒ p. hꝫ: ꝙ manifeſtum eſt
per ſe h̃ eſſe aliquã ſciẽtiã que conſiderat de ente: in q̃ꝫtuꝫ
ens eſt: ⁊ de accidẽtib⁹ eſſentialibus enti in eo ꝙ eſt ens:
hec Cõmẽ. ¶ Qꝫ ſi forte diceres: ꝙ iſta accidẽtia eſſentia-
lia entis non ſunt paſſiones entis in q̃ꝫtũ ens eſt: ſꝫ infe-
riorum ad ens. ¶ Cõtra h̃ arguit̃ dupľr. Tũ qꝛ dicit ꝙ
iſta ꝯſideratio de accidẽtib⁹ eentialib⁹ entis nõ eſt alicu-
ius ſciẽtie ſciẽtiaꝝ pticulariũ. Manifeſtũ eſt. n. inqt ipſe:
ꝙ nõ eſt alicui⁹ ſcie ſciaꝝ pticulariũ ꝯſideratio de ente ſꝫ
ꝙ ens ẽ. Sꝫ tñ eſt ſciaꝝ pticulariũ ꝯſideratio de accidẽti
bus que accidunt alicui parti partiũ entiũ accipiẽdo illã
partẽ quaſi diſtinctã ab ente: ſicut faciunt ſcie metaᶜᵉ ⁊c̃.
Tum etiaꝫ qꝛ inferius dicit: manifᵐ eſt ꝙ nos querimus
in hac arte principia vltima: que ſunt pnᵃ ſimplr ⁊ ſub-
dit. Et intendit ꝙ pnᵃ ſimplr debẽt queri de entib⁹ que
ſũt ſimplr: ⁊ ſic acciderit qbuſdã vt ſint ſenſibiles nõ ſim-
pliciter: ⁊ tũc nõ q̃runt̃ iſta pnᵃ niſi ſm ꝙ ſunt entia ſimplr:
non ſm

nõ ſm ꝙ ſunt entia. verbi gratia. mobilia aut mathe[ca]. Modo ex h̃ textu: arguiṫ ſic. Metaphiſic⁹ nõ demõſtrat aliquã paſſionez de ſubto ſuo. ſ. de ente: niſi per pͥn[a] ſimpliciter entis: inquantum ens eſt. Sʒ talia pͥn[a] non ptinent ꝓpter qd paſſionis pticularis entiũ particulariũ: igitur metaphiſicus nõ demonſtrat aliquã paſſionẽ alicui⁹ entis pticularis de ente: igitur demͣbit aliquã paſſionez entis inquantum ens eſt de ipſo ente in ſeniſi diceres ꝙ metaphiſica nullã habet demonſtrationẽ. Queſtio. iiij.

Sed quoniã ſolo iſti⁹ q̃õnis depẽdet ab vna q̃õne generali. Utrũ. vʒ. paſſio ſit eadẽ realr cũ ſubiecto: ſõ ad ſoluẽdã q̃õnẽ h̃ ſpãliter motã in iſto prius circa gñalẽ. ¶ Et arguiṫ ꝓ ꝙ nõ: qꝛ paſſio eſt in ꝑdica[to] qualitatis in 3[a] ſpecie qualitatis: ſubm q̃nqꝫ eſt in alio ꝑdica[to]. Sed ꝑdica[ta] ſunt ĩpermixta: ꝛ ꝑ̃ diuerſa: ex 5° meta. ĝ nihil vnius eſt aliqd alterius. ¶ P. 2° cã ꝛ cãtũ diſtinguunṫ realr. Sed ita eſt ꝙ ſubm eſt cã reſpectu ꝓprie paſſionis. igiṫ ꝛc̃. maior eſt manifeſta. ex ſnĩa Ar. 2. de aĩa. tex. cõ. 47. vbi hꝫ Ar. ꝙ nihil gñat ſe. ſʒ ſeipſuʒ ſaluet. Ex h̃ ꝯcludiṫ ꝓpo[m]. ꝙ ſicut nihil gñat ſeipſum ita nihil cauſat ſeipſum quo ad eẽ ſimplr: ꝛ ita cã ꝛ cauſatũ in eſſe ſimplr diſtinguunṫ realiter. minor eſt manifeſta: qm̃ paſſio fluit ꝛ cauſatur a principijs ſubti. ¶ Et ꝯfirmaṫ hoc: qꝛ paſſio demonſtraṫ de ſubto per diffinitionẽ ſubti ſm cõeʒ viã. Sʒ demonſtratio eſt per ea que ſunt cauſe in eſſendo ꝛ iſerendo: vt vult Ar. primo poſteriorum igitur ꝛc̃.

Ad oppoſitũ tñ arguiṫ. Oẽ abſo[m] prius eẽntialr ꝛ realr diſtinctũ põt ꝑ aliquã potẽtiã eẽ ſine poſteriori. iſta ꝓpoſitio pʒ: qꝛ prius eſſentialr non dependet a ſuo poſteriori in eẽ. Mõ vnũqđqꝫ põt eẽ: vel ſaltẽ ſibi nõ repugnat eẽ ſine eo a quo eſſentialr non dependet. ¶ Et ꝯfirmaṫ iſta maior: qꝛ ſm Ar. 5° meta. ca° de ꝑori. illa ſunt ꝑora ſm nãm ꝛ eſſentiã q̃cũqꝫ ꝯtingunt eẽ ſine alijs ꝛ nõ alia ſine ipſis: iſta maiore ſic ꝓbata: accipio hanc minorez (ſed ſubiectũ eſt prius eſſentialiter ꝓpria paſſione ꝛ diſtinctũ realr ab ipſa ꝛ eſt etiam abſolutum reſpectu ipſius. ergo ꝛc̃.

Quoniã cõia ſunt ꝓponẽda pticularib⁹ via doctrine. ex ſnĩa Ar. ꝑ phi. in pͥn°. ideo queſtio 2° mota pͥmo eſt determinanda: qꝛ eſt gñalior q̃ʒ queſtio prima: que eſt de paſſionibus ſpãlib⁹ entis: ꝓ cui⁹ determinatione tria ſunt videntia. Primo opinio thomiſtaruʒ ponetur ꝛ impugnabiṫ. Scđo opinio quã ſequimur ex prioris impugnatione concludeṫ. Tertio ꝯtra determinationem inſtabitur ꝛ ſoluetur.

Quãtuʒ ad pͥmũ eſt aduertendũ: ꝙ opinio thomiſtarũ tenet partez negatiuã q̃õnis. vʒ. ꝙ paſſio nõ eſt eadem realiter cũ ſubto, cuius fundamẽta ſunt habita in pͥncipio q̃õnis. ¶ Cõtra quã opinionẽ arguitur multipliciter. Primo ſic. Si eſſet verũ ꝙ paſſio ſic diſtingueret a ſubto ſequereṫ ꝓceſſus in infinitum in paſſionibus: ſic ita ꝙ dareṫ paſſio ante paſſionẽ in infinitũ. ꝯñs eſt falſum. Qm̃ ſcibilia non ſunt infinita que pñt de aliquo ſciri: paſſio ſcitur de ſubto. igiṫ ꝛc̃. Prima ꝯña ꝓbatur. qꝛ certũ eſt ꝙ paſſio eſt nãlis aptitudo ad aliquẽ actum ſicut riſibilitas ad actũ ridendi: inhibitas ad actũ inhibendi. Tunc ſic. aptitudo iſta nãlis diſtinguiṫ realiter a ſubto: ꝛ nõ repugnat ſubto habere iſtaʒ aptitudinẽ naturalem. ergo ſubiectuʒ erit capax iſtius aptitudinis. ergo erit aptũ natũ recipere iſtã aptitudinẽ. ergo ante aptitudinem dabitur aptitudo in ſubto. ¶ Et confirmaṫ: qꝛ circũſcripta riſibilitate ab hoie per intellectuʒ: aut homini repugnat ipſa riſibilitas: aut nõ. Non eſt dicenduʒ ꝙ ſibi repugnat: qꝛ paſſio egreditur a ꝓprijs pͥncipijs ſubiecti: ei aũt nõ repugnat actus: qđ icludit ipſa pͥncipia eẽntialiter ordinata ad actum. principia ſpeciei ſeu ſubiecti ſpecifici ſunt hꝫ: ꝛ paſſio eſt actus ad queʒ eſſentialr ordinanṫ ipſa pͥncipia. Igiṫ paſſio nõ repugnat ſubto vbi ipſa per intellectũ circũſcribiṫ a ſubto. Sʒ illud cui nõ repugnat aliquis actus eſt capax ꝛ receptiuũ eius. igitur propria paſſio ꝓſupponit i ſubto aliquã aptitudinẽ ꝛ capacitatẽ nãlez: ꝛ tunc vlterius queriṫ de priore aptitudine ꝛ capacitate vtruʒ ſit eadẽ realiter: vel diſtinguatur. ſi eſt eadez: pariformiter ſtandũ erat in primo: ꝛ dicendũ erat: ꝙ aptitudo nãlis. ſ. riſibilitas reſpectu hois erat eadem ſibi: ſi aũt diſtinguaṫ realiter. ꝓcediṫ vt prius: ꝛ ſic in infinitũ. Si vero deṫ ſcđm mẽbrũ pͥncipale: ꝙ ꝓpria paſſio circũſcripta a ſubto per itellectũ nõ repugnat ſubto: ſequtur idẽ qđ prius. ¶ Scđo principalr arguiṫ. ſicut ſe hꝫ paſſio nature intellectualis ad ipſaʒ nãʒ: ita ſe hꝫ paſſio nature corporalis ꝛ mãlis. Sed paſſio nature itellectualis eſt eadem realiter ſibi: qđ probaṫ: qꝛ ſi circũſcribaṫ nã intellectualis per intellectũ aut ſm rem ab omni re realiter differente: adhuc ipſa eſt intellectiua: ꝛ eſt apta nata intelligere ꝛ capax act⁹ intelligendi. ergo talis aptitudo que eſt eius ꝓpria paſſio nõ diſtinguiṫ realiter ab ipſa. ¶ Et ꝯfirmatur. qꝛ circũſcripta ab intelligentia oĩ re ab ipſa realiter differente: adhuc ipſa eſt motiua celi vel alicuius alterius mobilis: igiṫ motiuitas nõ eſt aliqd realiter differens ab ipſa. Sed motiuitas eſt eius ꝓpria paſſio. ergo ꝛc̃. ¶ Item ꝯfirmaṫ hoc idem: ꝛ accipio corpus nãle vt nãle eſt ꝛ vt includit principia eẽntialia ipſi⁹ diffinitiua ſibi cõpetẽtia per ſe in pͥmo modo: in quo ſigno preſcendimus ab ipſo oẽs q̃litates ſenſibiles ꝛ nãles: ſʒ tñ icludit pͥncipia ſubalia habẽtia habitudinẽ ad tales qualitates nãles: vel ſaltẽ pͥncipia qb⁹ nõ repugnant tales qualitates ſenſibiles nãles: ꝛ tunc queriṫ: aut in iſta precisione corpus nãle eſt mobile: aut nõ. nõ eſt dicendũ ꝙ non: qꝛ tale corpus includiṫ mãm: que eſt pͥncipiũ potentiale ꝛ mobile ꝛ includit mãm ꝛ formã: quarũ q̃libet eſt nã. nã aũt eſt pͥn[m] mouẽdi ꝛ quieſcẽdi eius: in quo eſt. 2° phi. ergo oẽ illud in quo ſunt talia pͥn[a] eſt capax ipſi⁹ motus: qđ aũt ſic eſt capax: eſt mobile. ĝ corpus nãle ꝑciſum ab oĩ re realr diñte eſt mobile. ¶ Itẽ ad idẽ arguiṫ. Poſita cã in actu alicui⁹ effect⁹: de neceſſitate poniṫ effectus. 2. phi. ꝛ 5° meta. (qđ nõ tñ eſt verum de iſtis vt ſunt relatiua: verũ etiã de iſtis quo ad abſoluta: vt ſubſunt relationib⁹ actualib⁹ cauſe in actu ꝛ effectus in actu) ſʒ ita eſt ꝙ poſita nã ſpecifica (q̃cũqꝫ ab ipa realr diñte circũſcripto) poniṫ cã in actu que eſt ſufficienter ꝓductiua ipſius paſſionis (cũ paſſio fluat imediate a diñtia vltima cõſtitutiua ſpẽi) igiṫ neceo (quocũqꝫ realr diñte a nã ſpecifica circũſcripto) poneṫ effect⁹ in actu ſpẽi qui eſt ipſa paſſio. ¶ Q. ſi tu dicas: ꝙ iſta iplicant ꝯtradictionem: ꝙ paſſio ſit effectus: ꝛ nõ diſtinguaṫ realr. ¶ Cõtra. cã habens ordinẽ eſſentialẽ ad actũ ꝓducẽdi: diſtinguiṫ realr ab effectu: ſʒ cã que tñ hꝫ ordinẽ ad pͥncipia ꝓductiua (q̃ q̃ʒuis eſt ex ſe nata ſunt ꝓducere ipm effectuʒ niſi eſſet effectus in actu preueniens eius cauſalitatẽ) nõ diſtinguitur realiter ab effectu. hoc declarabiṫ amplius inferius. ĝ ꝛc̃.

Quantũ ad 2[m] huius q̃õnis. Ex his oĩbus teneo iſtã ꝯnem quã inducunt rationes adducte: ꝙ paſſio ſit eadem realiter cuʒ ſubiecto: que tñ diſtinguuntur formaliter ꝛ ex natura rei.

Quantũ ad 3[m] hui⁹ prime q̃õnis ꝯtra iſtas rõnes inſtatur. naʒ videṫ ꝙ argumẽta adducta eque bene concludunt contra ſcotiſtas ponentes diſtinctionẽ formalẽ ꝛ ex natura rei iter paſſionẽ ꝛ ſubm: ſicut contra thomiſtas ponentes diſtinctionẽ realem: quia ex quo hõ diſtinguiṫ ex natura rei a riſibilitate: preſcindendo hoiem per intellectũ a riſibilitate: tunc quero: vtrum homini repugnet actus ridendi. vel nõ ꝛ ꝓcediṫ vt prius. ¶ P. cõtra ꝯnem in ſe arguiṫ. vʒ. ꝙ paſſio ſit eadem realiter. Nihil eſt prius naturaliter ſeipſo: ſʒ ſubm eſt prius na

turaliter paſſione.igiť paſſio nõ eſt idem cũ ſubiecto.ma
ior eſt manifeſta:ꝛ minor eſt etiã euidẽs:q2 ſubm nã pre
cedit paſſionẽ. ¶Tertio arguit. Nihil demonſtraf de ſe
ipſo:q2 tunc idem eſſet precognitũ q̃tum ad q2 eſt.ꝛ etiã
ignotum:q2 de ſubto ꝓſupponiť quid eſt:ꝛ q2 eſt:nõ aũt
de paſſione:q2 eſt:ſed ſolũ quid eſt. Sed ita eſt ꝙ paſſio
demõſtraf de ſubto.igiť ꝛc̃. ¶Ad hec rñdetur.ꝛ pmo re-
ſpõdeť ad primũ:ꝙ aliud eſt loq de pciſione ſubiecti in
eſſe quidditatiuo.aliud de pciſione in eſſe reali.pma preci
ſione abſtrahiť ſubm ab oĩbus que ſibi non cõpetunt in
primo mõ dicendi per ſe:ꝛ in iſta preciſione nulla capaci
tas ſeu aptitudo nãlis ſibi competit:q2 iſta adueniũt in
ſcdo modo:ꝛ ita in tali pciſione ſubm eſt tm̃ capax puati
ue ſeu negatiue:ſic ꝙ in tali pciſione non eſt capax actus
cuius eſt aptitudo.non tamẽ includit aliqd repugnans:
ſed in pciſione reali ſubm eſt capax poſitiue ꝛ actu:q2 in
tali abſtractione ſibi non repugnat capacitas poſitiue ꝛ
actualis.cum ſubm tantũ accipiaf cum his que ſibi idẽ-
tificanť realiter ſiue ſint qdditatiua ſibi ſiue non. ¶Ad 2m
rñdeť:ac etiam ad 3m ꝙ licet paſſio dicaf eſſe eadem reali
ter ſubto:diſtinguiť tñ forma'r:ꝛ hec diſtictio ſufficit ad
hoc ꝙ aliqd idez realiter poſſit pcognoſci ꝛ demõſtrari.
Silr idem oĩno nõ põt eſſe prius nã ꝛ poſterius ſeipſo.
¶Sed bene illud qđ eſt idẽ realiter:ꝛ diſt.natũ formalr.

Ex hoc determinatur prima queſtio tenen-
do partẽ affirmatiuã queſtionis.vz.
ꝙ ens habet veras ꝛ ꝓprias paſſiones de ipſo de-
monſtrabiles:circa quã partẽ. Primo ꝯcluſio itenta ꝓba-
bitur.2° ꝯtra dicta arguetur ꝛ ſoluef. Ultimo ad argu-
menta in principio vtriuſqz.q.reſpondebitur.

Quantũ ad primũ ꝯcluſio pz auctoritatib' ſuperi
us inductis ex ſnia Ariſt.in quarto me-
taph. vt ſupra arguendo ad oppoſitũ iſti' q̃onis. ¶Hoc
etiã ꝓbaf rõne prima eſt.q2 dato ꝙ ens inquãtũ ens nõ
hĩet ꝓprias paſſiones.ſequeref ꝙ metaphiſica nullã ha
beret demonſtrationẽ:ꝯñs eſt falſum.qm̃ ꝓpriũ eſt me-
taphi.diffinire per eſſentialia ſimplr:ꝛ demonſtrare per
cãs eſſentiales ſimplr priores ꝛ notiores:ac etiã per prin
cipia entis ſimplr:inquãtũ ens eſt:vt vult Ar.ꝛ Cõmen
tator in.4.metaphi.locis pallegatis:ꝛ in.6.in principio.
ꝛ hoc pſequiť Cõmentator in cõmento primo.ꝯña pro-
batur.quia demõſtratio eſt ex premiſſis:que ſunt per ſe
perſeitate primi modi ꝛ ſecũdi. ¶Mediũ enim per qđ de-
monſtraf ipſa ꝯcluſio:que eſt ꝓpoſitio per ſe ſcdi modi:
eſt diffinitio ſubiecti:vel paſſio prior reſpectu paſſionis
poſterioris:ex qbus integraf primus modus dicẽdi per
ſe:aut ſecũdus modus:ꝛ ita primus modus:ꝛ ſecũdus
dicendi per ſe neceſſario ingrediunť ipſaz demõſtratio-
nem. Igiť ſi nulla ſit paſſio per ſe primo competens entĩ
inq̃ntũ ens eſt.ſequiť ꝙ ſecũdus modus nõ ingredieť de-
monſtrationẽ metaphiſicã. Quo dato ſequiť hoc abſur
dum ꝙ primus ꝛ ſecundus modus nõ ſint neceſſarij ad
demonſtrationẽ:vel ꝙ nullus ſillogiſm' in metaphiſica
erit demonſtratiuus.ꝯñs eſt falſum.q2 tales ſillogiſmi q
ſunt in metaphiſica:aut ſunt elenci:aut ſunt thopici: aut
demonſtratiui. Non elenci vt de ſe pz:nec etiaz thopici:
q2 tales pcedunt ex probabilibus tm̃:ꝛ non neceſſarijs:
igiť tales erũt demonſtratiui. ¶Et cõfirmatur.q2 qđ eſt
perfectionis in habitu quo cognoſciť cõcluſio per prin-
cipia demõſtratiua:nõ eſt negãduz a metaphiſica:que eſt
habitus nobiliſſim':quo cognoſciť cõcluſio per pncipia
demõſtratiua nobiliſſima:ſed hĩe ꝓprias paſſiones de
ſubiecto demonſtrabiles veras ꝛ reales:ꝛ principia qb'
paſſiones demõſtranť:attribuiť cuilibz habitui:quo co
gnoſciť ꝯcluſio per pncipia demõſtratiua tanq̃ȝ eoꝝ pfe
ctio.igiť ꝛc̃. ¶Maior eſt manifeſta:q2 q̃ ſparſa ſunt in infe-
rioribus:collecta ſunt in ſuperiorib'. ¶Minor etiã pz.q2 da
to oppoſito minoris ſequeref ꝙ pm' ꝛ ſcdo modus nõ
eſſent neceſſarij ad demonſtrationẽ.cuius oppoſitũ vult
Ar.primo poſterioꝝ. ¶Nec valet dicere ꝙ metaphiſica
ſit ſapiẽtia:ꝛ nõ ſcia.q2(cũ de rõne formali ſcie inq̃ntũ hu
ius ſit eſſe habitũ quo cognoſcunť ꝯcluſiones per princi
pia demõſtratiua:ſiue demõſtratio pcedat ex cauſis infe
riorib':ſicut eſt in ſcia que diſtinguiť ꝯtra ſapiẽtiaz:ſiue
ex cauſis altiſſimis:ſicut eſt ſapiẽtia)cõſtat ꝙ pncipia de-
mõſtratiua repiunť tam in cauſis altiſſimis:q̃ȝ in inferio-
rib':ꝛ ex ꝯñti:ꝙ habitus qui eſt ſapientia:eſt ēt ſcia:pñt
ſcia eſt ille habit' quo aſſentiť ꝯcluſioni deducte ex pnci
pijs neceſſarijs ꝛ per ſe. ¶Et ꝯfirmaf.qm̃ certiſſima ſcia
ꝯtinet paſſionẽ ꝓbatã de ſubto:pp qd ꝛ a priori.ſed meta-
phiſica eſt certiſſima ſcia:vt vult Ar.in ꝓlogo metaphi-
ſice:ꝛ Cõmen.in p de aĩa.cõmẽ.pmo.igiť ꝛc̃. ¶Q. ſi tu di-
cas:ꝙ metaphiſica nõ eſt ſcia:pp qd:q2 nõ eſt ſcia per cãz
in inferendo ꝛ in eſſendo. ¶Contra arguiť.ꝛ ſit ſcda rõ p
concluſione.ſi prius nãliter ꝛ aliud(hoc eſt diſtinctũ realit
a poſteriori)põt eſſe mediũ ſciendi poſterius naturalit:ꝛ
aliud(hoc eſt ipm poſteri' diſtinctũ realiter)hoc non eſt
inquãtũ eſt aliud ꝛ diſtinctũ:ſed inq̃ntum eſt prius nãli-
ter:ꝛ vt ſic eſt prius notũ ſm ſe.Et cũ ab ipſo dependeat
certitudo poſterioris:poterit eſſe principiũ cognoſcendi
ipm poſterius:lz non ſit realiter diſtinctuz.Sed ita eſt in
ente:ꝛ in paſſionibus entis:ꝙ ens eſt prius naturaliter
eo qđ poniť eius paſſio.ꝛ ab ipſo dependet omnis certi
tudo ipſarũ paſſionũ.cũ ꝯtineat virtualiter ipſas:q2 ab
ipſo tanq̃ȝ a radice ꝛ a fundamento fluũt omnes paſſio
nes metaphiſicales.igitur ſtãte identitate earuz ad ens:
poterit ipſum ens eſſe principiũ ꝛ ratio ſciendi ipſas paſ
ſiones. ¶Et confirmaf hoc:qm̃ Ariſto. in.6. metaphiſi-
ce dicit:ꝙ pncipia ꝛ cauſe queruntur entium inquantũ en
tia ſunt in metaphiſica.Sed iſta principia non ſunt en-
tis per ſe:q2 ens inq̃ntum ens(intelligendo reduplicati-
ue ly inquãtuz)non habet pncipia ſui cõpleta ſiue incõ-
pleta:ſed ſolum entis in eo ꝙ ſcibile eſt:ꝛ vt de eo aliqd
ſcitur ꝛ demonſtratur.quemadmodum oſtenſuz eſt ali-
bi.ſed illud quod ſcitur ꝛ demonſtratur non eſt niſi paſ
ſio eius de quo demonſtratur.ergo ſi entis ſunt pncipia
in eo ꝙ ſcibile.ſequitur ꝙ eius ſunt proprietates ꝛ paſ-
ſiones. ¶Et ad illud qđ tu dicis ꝙ ſcia ꝓpter quid ē per
cauſam in eſſendo ꝛ in inferẽdo.ex pmo poſteriorũ. Re-
ſpõdetur ꝙ cauſa eſt ad cuius eſſe ſequitur aliud:ſic ad
prius natura. ¶Pro quo eſt nõdũ ꝙ ad hoc ꝙ aliquid
ſit cauſa neceſſaria reſpectu alicuius effectus. Primo re-
quiriť ꝙ ipſa poſita:neceſſario ponatur effectus. Secun
duz qđ requiritur eſt:ꝙ ſit prior natura ipſo effectu. Non
enim ſolũ per hoc ꝙ vno poſito:ponitur reliquũ:ꝯclu-
ditur aliquid eſſe cauſam alterius:q2 cũ riſibili poſito in
eſſe ponatur humanitas ſiue homo:non tamen pp hoc
eſſe riſibile eſt cauſa huius:qđ eſt eſſe hominem:ꝛ hoc q2
eſſe riſibile eſt poſterius naturaliter eſſe hominis. Terti-
um qđ requiritur ad hoc ꝙ aliqd ſit cauſa vltra iſtas du
as conditiones eſt:ꝙ tale habeat ordinem eſſentialẽ im
mediatum:vel ad actum cauſandi reſpectu effectus:vel
ad pncipia ſufficienter cauſatiua ipſius:ſic ꝙ quantũ eſt
ex ſe poſſit illud cauſare vbi nõ ſit aliquod impedimen-
tum:vel habeat omnes conditiones requiſitas ad actuz
cauſandi talis cauſa habens ordinem ad principia:ꝛ nõ
ad actum cauſandi põt appellari cauſa remota:quẽad-
modum diceremus:ꝙ calefactiuum habẽs calorem in-
cludit principiũ ſufficienter cauſatiuum caliditatis in li
gno:ꝛ eſſet ſufficienter principium ꝛ cauſa quantum eſt
ex ſe illius calefactionis:vbi haberet calefactibile ſibi ap
proximatum ſufficienter:ꝛ ita eſſet cauſa quantuz eſt ex
ſe ꝛ principium calefactionis:lz non haberet actum cale
faciendi ꝓpter imoderatam diſtantiam calefactibilis ad
ipſum. Unde non eſt incõueniens ꝙ aliquid ſine omnĩ
actu calefaciendi ſit aptum natum calefacere:immo apti
tudo põt

tudo pōt eſſe in aliquo reſpectu alicui⁹ actus: quí eſt oi-
no impoſſibilis ſubiecto apto nato: ſicut dicim⁹: ꝙ ocu-
lus cecus eſt aptus natus videre: cum cecitas ſit negatio
in ſubiecto apto nato. ex. 5. metaphiſice. capitulo de pri-
uatione. Et etiā in poſtp̄dicamentis. Ad ꝓpo͡ᵐ applican
do vult Ar. ꝙ ſcientia ꝓpter quid ſit per cauſam in eſſen
do ⁊ in inferendo. intelligens per cām in eſſendo: quic-
quid eſt prius naturaliter aliquo habens ordinez eſſen-
tialem ad actū cauſandi: vel ad principia ſufficiēter cau-
ſatiua. Sic etiam de ente. Nam ens licet nō actu cauſet
ipſas paſſiones ꝓpter identitatem realem earū ad ipſuz
ens: nec vt ſic habeat actualem exiſtentiā: ſʒ ab illa ſit ab-
ſtractum: tamen ens eſt illud quo poſito imediate ponit
principiū: per qđ vnaqueqꝫ ſuarum proprietatuʒ poſſit
ſufficienter poni in eſſe: ſicut omne aliud principiuʒ: vbi
habet conditiones illas que requiruntur ad actum cau
ſandi: ſicut eſt diſtinctio realis: ⁊ exiſtentia actualis. pri-
ma nāqꝫ requiritur: quia nihil cauſat ſeipſum: ex ſecun-
do de anima tex. cōmenti. 47. Requirit etiam exiſten-
tia actualis: quia ſingularis exiſtentis ſunt actiones di-
ctiue ⁊ terminatiue. primo metaphiſice. ¶ Q, autez de-
tur talis cauſa abſtrahens ab omni exiſtentia ⁊ ſingula-
ritate. patet de mente Ariſto. ſecundo phiſicorum. tex cō-
menti. 38. ⁊ quinto metaphiſice. text. cōmenti. 3. Ubi ha-
bet. Q, effectus vniuerſalis cauſe ſunt vniuerſales. ⁊ ef-
fectus particularis cauſe ſunt particulares. paſſio autez
eſt vniuerſalis: vt habet videri primo poſteriorum. capi
tulo de vniuerſali. igit eius cauſa erit vniuerſalis. ¶ Itē
hoc de cauſa vniuerſali alicuius effectus probatur ſecū-
do. quia in hoc diſtinguitur accidens proprium ab acci
dente per accidens: quoniam proprium fluit a proprijs
principijs ſpeciei. Accidens per accidens fluit a ꝓprijs
principijs indiuidui. ¶ Hoc idez confirmat per Ar. 12.
metaphiſice. tex. cōmē. 19. vbi habet hāc eandē ſententiaʒ.
¶ Et cōfirmat h ſolutio: ⁊ pōt eē tertia ratio p̄ ꝯne p̄nci
pali: qꝛ quecūqꝫ hn̄t ordinē eſſentialē iter ſe ſic ꝙ vnū ex
ſui natura eſt prius altero: ⁊ depēdet ab ipo: per p̄us po
terit demōſtrari poſterius ꝓpter quid ⁊ a priori: nō ob-
ſtante idētitate reali vnius ad alteruʒ: quod declaratur:
qꝛ cū ordo eēntialis depēdētie ꝯſequat extrema ſm ſuas
q̄ditates ⁊ rōnes formales: nō variatur talis ordo per ea
que adueniunt rōni formali a poſteriori. Ex hoc infert
propoſitum ſic. Sicut ſe habent aliqua vbi diſtinguun-
tur ſm rem: ſic ſe habent vbi diſtinguuntur ſm rōnem
formalez. Sed vbi eſt diſtinctio ſm rem: prius poteſt de
monſtrare poſterius: ⁊ prius eſt ratio ſciendi ipſuz po-
ſterius: igitur vbi talia nō diſtinguuntur ſm rem: ſʒ pre
ciſe ſm rationē formalē: prius in eo ꝙ prius poterit de
monſtrare poſteri⁹. Exēplū: iſta habēt ordinē eſſentialez
ſubſtātia: virtus: potētia ⁊ operatio. Certū eſt: ꝙ vbi iſta
diſtinguuntur ſm rē: per ſubaʒ a priori poſſum⁹ cogno-
ſcere virtutē: ⁊ per virtutē potentiā: ⁊ per potentiā ope-
rationē: ergo vbi iſta tm̄ diſtinguunt ſm rōnē formalez:
vnū poterit eſſe rō cognoſcēdi reſpectu alterius. Ex quo
cōcludit: ꝙ cuʒ ſit ordo eēntialis iter paſſiones entis ſm
ſuas q̄ditates ⁊ rōnes formales: ⁊ h rōne entis qđ ſe ha-
bet vt p̄ncipiū reſpectu iſtaꝝ paſſionū: paſſio prior pote-
rit eſſe ratio cognoſcēdi poſteriorez. ¶ Aliter pōt reſpon
deri ad ꝓpōnem Ar. in p̄mo poſteriorū. vʒ. ꝙ mediū ꝓ-
pter qđ eſt cā in eſſendo: ⁊ in inferēdo: dicēdo ꝙ ipſe acci
pit cām extenſiue p̄ p̄ncipio: ⁊ quacūqꝫ rōne p̄ncipij: pe-
nes quā aliq̄ hn̄t ordinē eēntialē ſm eē: ⁊ ſm ꝓprias rō
nes q̄ditatiuas: ſubm aūt eſt p̄ncipiū ⁊ cā iſto mō ipſarū
paſſionū q̄tum ad ordinē eſſentialē: ⁊ eſt rō eſſendi vni-
cuiqꝫ in ſuo eſſe: ⁊ per ꝯſequens eſt rō cognoſcendi ipſas
Et nō opꝫ ꝙ tale p̄ncipiū diſtinguat realr a p̄ncipiato.

Quantū ad 2ᵐ arti. cōtra concluſionem obijcitur
vbi di ꝙ ens hꝫ proprias paſſiones de-
monſtrabiles de ipſo ſic. Data veritate hui⁹: ſequeret ꝙ
idem demonſtraretur de ſeipſo: cōſequentia probatur:
qꝛ paſſiones entis ſunt idem realiter enti: ⁊ per te demō-
ſtrabiles de ente: igitur idem demonſtrabitur de ſeipſo.
¶ Preterea ad idem ſecūdo arguitur. Paſſiones entis
ſm Sco. diſtinguuntur formaliter ab ente. Sed illa que
diſtinguuntur formaliter: diſtinguuntur ex natura rei:
ſm Sco. igitur paſſiones entis diſtinguuntur ex natura
rei ab ente. Sed que diſtinguuntur ex natura rei: habēt
diſtinctas naturas ⁊ eſſentias: igit ens ⁊ paſſio entis ha-
bebunt diſtinctas naturas: ⁊ ita natura entis erit ex na-
turā paſſionis: ⁊ ecōtra. Sʒ que habent diſtinctas natu-
ras: diſtinguunt realr ⁊ eſſentialr ſm ipm Sco. igit ens
⁊ paſſio entis diſtinguunt realr. ꝯñs ē falſuʒ. ḡ aliq̄ pre-
miſſaꝝ. Sed q̄libet p̄miſſaꝝ ſumit ex fundamētis Sco.
igitur ſua fundamēta ſunt falſa. ¶ Item tertio argr. Si
ens in ſua maxima cōitate hēt ꝓprias paſſiōes ſeq̄ret ꝙ
paſſio p̄dicaret per ſe in ſcđo mō de ente: igit in ente erit
rō p̄ncipij ⁊ cāe iſtaꝝ paſſionū: qꝛ ſʒ Cōmēta. ſcđo de aīa
tex. cōmenti. 67. ꝓpoſitio per ſe ſcđi modi eſt qñ ſubm eſt
cā p̄dicati: ecōuerſo aūt ē in ꝓpōne p ſe p̄mi modi: vbi p̄-
dicatuʒ eſt cā ſubiecti. Igitur ens in ſua maxima cōitate
habebit rōnez cauſe ⁊ p̄ncipij: ex quo ſequitur: ꝙ nō erit
q̄ddam cōe cauſe ⁊ cauſato p̄ncipio ⁊ p̄ncipiato. ¶ Itez
quarto ⁊ vltimo arguitur. Si ſubm vniuerſaliter ponit
habere cāitatem effectiuam reſpectu ꝓpie paſſionis: ſe
quit ꝙ q̄cq̄d erit ens: erit ſic cā effectiua ipſius paſſionis:
⁊ ita cum materia prima dicat eſſe ens. ſequitur ꝙ ſic erit
cauſa effectiua paſſionis entis: conſequens eſt falſuʒ. Tū
qꝛ ſecūdo p̄hicoꝝ dꝫ: ꝙ materia ⁊ efficiens nō coincidunt
in idem numero. Tum etiā qꝛ mā prima eſt ens in pura
potentia: efficiens aūt eſt in actu: dicente Ar. 3. phiſi. tex.
cōmē. 17. Semp extimabitur ſpēs aliqua mouēs. etiaʒ
hanc ſententiā habet. 9. metaphiſice. ¶ Ad iſta reſponde
tur: ⁊ primo ad primū: reflectendo argumētuʒ contra ar-
guentē: qꝛ ſm ſan. Tho. diffinitio ⁊ diffinitū ſunt idē rea
liter ⁊ ex nā rei: ⁊ p̄ciſe diſtinguunt ſm rōnē ⁊ itellm: ⁊ tñ
nō negaret ſan. Tho. ꝙ paſſio ſit per ſe nota de diffōne: q̄
nō eſt per ſe nota de diffinito: ḡ diſtinctio rōnis ſm ipm
ſufficit ad hoc ꝙ aliq̄d demonſtretur de vno: ⁊ tñ nō ſit
demonſtrabile de aliquo. Jō rñdeo ⁊ dico: ꝙ vbicūqꝫ eſt
diſtinctio formalis ⁊ ex natura rei inter aliqua: vnū po-
teſt demonſtrari de reliq̄. Sed vbi eſt oimoda idētitas ex
nā rei: neutrū demōſtrat de altero. Aut pōt demonſtra-
ri: ⁊ rō hui⁹ ſcđi ē: qꝛ ſm p̄hm. 7. metaphiſi. tex. cōmē.
59. non pōt formari qō propter quid ipm eſt ipm. Unde
dicit ibi p̄hs: ꝙ q̄rere propter quid hō eſt hō: aut hō eſt
animal rōnale: in qb⁹ vtrūqꝫ eſt idētitas formalis: ⁊ ex na
tura rei: nihil eſt querere. Rō aūt p̄mi eſt: qꝛ vbi ē diſtin
ctio formalis ⁊ quiditatiua inter predicatū ⁊ ſubm: que
rendo propter quid p̄dicatum ineſt ſubto: non eſt q̄rere
propter quid ipſum eſt ipſum. ¶ Ad ſcđm argᵐ reſpon-
detur negando iſtā ꝓpōnez. Illa que diſtinguunt ex na
tura rei habent diſtinctas naturas ⁊ eſſentias. Unde illa
que diſtinguunt ex natura rei p̄ciſe ſunt que poſſunt eē
fundamēta contradictionis: ſiue habeant diſtinctas na-
turas: ſiue nō: vt in formalitatib⁹ diximus diffuſe. Sicut
dicim⁹ ꝙ diffinitio ⁊ diffinituʒ fundamētaliter ſumpta
(nō obſtāte ꝙ iportent eandeʒ nām) dicunt diſtingui ex
nā rei: qꝛ vt ſic poſſunt eſſe fundamēta ꝯdictionis. Diffi-
nitio. n. conſtituit diffinituʒ (fundamētaliter loquendo)
⁊ diffinitū non cōſtituit diffinitū: ḡ in diffinitione ⁊ dif
finitio ſaluat cōtradictio. ¶ Ulteri⁹ aduertēdū: ꝙ differt
diſtinctio ex natura rei a diſtinctiōe eſſentiali: qm̄ diſtin
ctio eēntialis ſp̄ iportat diſtinctas nās exiſtentes aut ſub
ſiſtentes: quaꝝ vna exiſtit: aut ſaltē pōt exiſtere ſine reliq̄.
¶ Sed ꝯtra Illa que diſtinguuntur formaliter habent
diſtincta q̄d rei: ſʒ illa q̄ hn̄t diſtincta q̄d rei diſtinguunt

realiter. ergo ⁊c. ¶ Rñdeo: ↄcedo aſſumptū. Et cū dicis:
que hñt diſtincta qd rei ſunt diſtincta realr. Nego iſtam:
qm̄ dicimus oē illud hr̄e qd rei: qḋ exprimit̄ ꝑ aliqḋ vnū
nomē importans aliqd: cui nō repugnat aliquid ſubeſſe
in effectu. Et quia diſtincti conceptus formales ſic expri
muntur per diuerſa nomina importantia huiuſmodi:
dicimus ꝙ iſta habēt diſtincta quid rei. ¶ Pro quo no-
tandum eſt: ꝙ quid rei poteſt intelligi vel vt accipitur a
realitate ſubiectiua: vel a realitate obiectiua. Si primo
modo: ſic quecūq; importãt diſtincta quid rei ſunt di-
ſtincta realiter. Si accipiatur ſecundo modo: nego ꝙ il-
la que habent diſtincta quid rei diſtinguantur realiter.
¶ Sed contra arguitur: quod eſt formaliter diſtinctū ab
alio eſt extra realitatem alterius: ex quo habet diſtinctas
realitates. Sed quod eſt extra realitatem alterius: diſtin
guitur realiter ab illo ergo quod habet realitatē diſtin-
ctam ab alio: diſtinguitur realiter. ¶ Rñdetur: qḋ eſt ex-
tra realitatem ſubiectiuam alterius diſtinguitur realiter
ab illo. Sed quod eſt extra realitatem quiditatiuam ſeu
obiectiuā preciſe diſtinguitur formaliter ⁊ nō realiter.
Et concedo ꝙ ipſum ens eſt extra realitatem quiditati-
uam paſſionis. Et ſi tu infers. Ens eſt extra realitatē qui
ditatiuā paſſionis: ergo diſtinguitur realiter a paſſione:
ↄſequētia nō valet. Arguis enim a diſtinctione realitatū
obiectiuaꝝ ad diſtinctiōē realitatū ſubiectiuaꝝ. Modo
nō ſeqtur ſunt diſtincta realitate obiectiua. ergo ⁊ ſubie-
ctiua: qꝛ in vna realitate ſubiectiua pñt cōcurrere multe
realitates obiectiue. ¶ Ad tertium reſpondet̄: ꝙ ens pōt
cōſiderari tripliciter. Uno modo in ſe. Secūdo modo in
ordine ad ſuas paſſiones. ⁊ tertio modo in ordine ad in
feriora. Si primo modo: ens nec eſt cauſa: neq; cauſatū:
ſed abſtrahit ab vtroq;: ⁊ eſt cōmune vtriq;. Si ſecundo
modo: ſic eſt cauſa: ⁊ concedo ꝙ qbuſcūq; cōpetit vt reſpi
ciant iſtas paſſiōes: illa per nãm entis iſto mō ſunt cauſa
iſtaꝝ paſſionū: eo mō quo ſubm eſt cā ſue proprie paſſio-
nis. Si vero ens tertio mō ↄſideret̄ (cū iſeriora que ꝑtici-
pant rōnem entis aliqua ſint cauſe aliqua cauſata) ꝓ ha-
bitudinē quā hȝ ad iſta iſeriora: abſtrahit a cā ⁊ a cãto.
¶ Ad quartū ⁊ vltimū rñdet̄ nō eſſe incōueniens ꝙ ali-
quid qḋ eſt ens in pura poᵃ (ſicut mã prima) ꝓ nãm entis
que eſt ſibi eadē realiter: ſit cā efficiēs vnitatis: ⁊ aliaꝝ paſ
ſionū trãſcendentiū: lȝ per illud qḋ addit formalr ad ens
(qḋ ſolū ens icludit realiter ⁊ idētice) nullo mō ſibi cōpe-
tat cãlitas efficiētie: ⁊ ſic cōcedo mãm eſſe realiter ⁊ idēti-
ce efficiens: nō aūt formaliter: ſic ꝙ efficientia ſibi cōpetat
per ꝓpriam formalitatē: ſed ſolum per aliqd qḋ eſt idem
ſibi realiter. ¶ Pōt etiam dici: ꝙ mã quãtum ad illud qḋ
addit ſupra ens: ⁊ ſm propriã qditatē eſt cã efficiens ſue
proprie vnitatis: qꝛ nō ſolū enti: ſed cuilibet inferiori ad
ens correſpondet ꝓpria vnitas: que cōpetit ſibi in ſecūdo
mō dicēdi per ſe: ⁊ per ſe ꝓmo: vt eſt de mēte Doc. ſubti.
in ſecundo. di. 12. q. i. ⁊ oſtenſum fuit alias pleriſq; locis
¶ Et ad illud quod dr̄: ꝙ ↄñs eſt falſum primo: qꝛ mã ⁊
efficiens nō coīcidūt: ⁊ ſecūdo qꝛ mã eſſet in actu. ¶ Re-
ſpondet̄ ad primū: ꝙ efficiēs hñs imediatū ordinem ad
actum efficiendi qḋ eſt efficiens reale ⁊ phiſicū non coin-
cidit cū mã prima: qꝛ nihil eſt tale niſi ſit i actu per formã
ſenſibilē ⁊ nãlem. ¶ Et ſm h̄ pȝ ad alterū qḋ dixit Ar.
tertio phiſicoꝝ. ſuperius allegatū. ſemꝑ exiſtimabit̄ ſpēs
aliq̄ mouens. Sed efficiens hñs ſolum ordinē ad aliqḋ
qḋ principiū eſſentiale itrinſecū: qḋ eſt efficiens metaphi
ſicū: a quo nata ē ſeq aliqua paſſio: bñ pōt coincidere cū
mã: qꝛ tale nō opȝ eē in actu per formã: ſed ſufficit ꝙ ſit
in actu ꝑ ſuã eēntiã ⁊ qditatē: ⁊ ſic pȝ ſecūdus articulus.
¶ Sed contra iſtã determinationē arguit̄. ens eſt ſubm
metaᶜᵉ: aut vt conſiderat̄ in ſe: aut in ordine ad paſſiōes:
aut vt reſpicit inferiora: ſi ꝓmo modo: ergo vt ſic non ha
bet paſſiones: quod eſt falſum: ⁊ conſequētia pȝ: qꝛ vt ſic
abſtrahit a paſſionibus: ſi ſcḋo modo: ergo ens eſt cã illa
rum: ⁊ vt ſic eſt ſubiectum metaphiſice: ergo nō eſt ſubie-
ctum ens: vt indifferens ad cauſam ⁊ cauſatum. Si vt re
ſpicit inferiora: contra. prius ens reſpicit ſuas paſſiones
q̄ȝ inferiora: qꝛ prior eſt habitudo entis ad predicata que
ſibi competunt per ſe q̄ȝ que competunt per accidens: in
feriora accidunt enti ꝑ accñs. paſſiones per ſe q; ⁊c. ¶ Ité
ꝙ ens in ſe: vt indifferens ad cauſam ⁊ cauſatum nō eſt
ſubiectum: qꝛ ſubiectū in ſciencia comparat̄ ad habitū
cuius eſt ſubiectum: ſicut cauſa ad effectum: ex ſententia
Ari. 5. metaph. tex. cōmē. 10. qꝛ menſurat habitū: vt etiã
h̄ vult Doctor ſubti. in prologo primi. q. 3. ſed ens ē ſub-
iectū metaphiſice: ergo ſub ea ratione ſub qua eſt ſubie-
ctum cauſat habitum: ergo non eſt ſubiectum: vt indiffe
rens ad cauſam ⁊ cauſatum: ſed preciſe vt cauſa: ⁊ tunc
rediret opinio eoꝝ: qui dicunt ꝙ cauſa vt cauſa eſt ſubie
ctum metaphiſice: quã improbat Auic. primo metaphi.
capi. ꝓmo. ⁊ Albertus etiã in primo ſue metaphiſice. ca.
ſcḋo. ¶ Ad hec reſpondet̄ ꝙ ens ſm totam ſuam indiffe
rentiam ⁊ indeterminationem ad alia eſt ſubiectū me-
taphiſice. quam indeterminationem habet ab intellectu
abſtrahente: ⁊ vt ſic nullam paſſionem continet actuali-
ter ⁊ poſitiue: ſed ſolū potētialiter ⁊ permiſſiue. ⁊ ita ſub
iſta totali idifferentia ad illa de qbus predicatur non eſt
actualiter cauſa: neq; cauſatum: ſed bñ ꝑmiſſiue. ¶ Sed
contra. ſub illa ratione ens habet paſſiones actualiter: ⁊
eſt cauſa illarū: ſub qua eſt ſubiectum: ſed ens ſub rōne
cōmuniſſima eſt ſubiectū. ergo ⁊c. ¶ Ad hoc reſpondet̄
diſtinguendo maiorē: aut enim cū dicis. ſub illa ratione
intelligis rationem conceptibilem obiectiuã: aut per ra-
tionem intelligis modū concipiendi. primo modo eſt ve
ra: qꝛ quecūq; ratio obiectiua formalis ponatur eſſe en-
tis: vt eſt ſubiectum metaphiſice: ab illa actualiter ⁊ in re
fluunt oēs paſſiones metaphiſice: que ſunt ipſius ꝓmo:
ſi vero ratio intelligatur ſcḋo modo in maiori: maior eſt
falſa: quia valde beneſtat ꝙ a tali ratiōe entis actualiter
fluant ipſe paſſiones in re ⁊ in effectu: ⁊ tamen per intel-
lectum abſtrahentē ipſum conceptum entis a rebus: q̄
ante actum intelligendi: ſi ſit abſtractio per intellectum
agentem: aut per actū intelligendi: ſi ſit abſtractio per in-
tellectum poſſibilem: ipſum ens habeat conceptū inde
terminatū ad oīa illa de quibus dr̄: ⁊ tunc nō ↄtinet illa
niſi potentialiter: ⁊ vt ſic non eſt cauſa actualiter. ¶ Ad il
lud qḋ addit̄ ꝙ ens ꝑus reſpicit paſſiones ⁊c. Hoc eſt fal
ſum: qꝛ modi intrinſeci prius adueniunt enti: ꝑ quos cō
trahitur ad inferiora q̄ȝ paſſiones: ⁊ prius ens reſpicit il
lud de quo predicat̄ qditatiue q̄ȝ de quo ꝑdicat̄ per acci-
dēs: predicat̄ aūt ens qditatiue de deo ⁊ creatura: de paſ
ſionibus non niſi per accidens. ¶ Ad 2ᵐ reſpondetur ꝙ
ſubiectum comparatur ad habitum non ſm conceptū
eius ſimplicē: quia habitus ſcientie non eſt de ſimplici-
bus ⁊ incomplexis: ſed de complexis: ⁊ eorum cogniti-
uus: ſed ens in eo ꝙ ſcibile continet paſſionem demon-
ſtratam de ipſo: ⁊ vt ſic eſt cauſa actualis ipſius: ⁊ ſic licet
ens ſm ſuam eſſentiam cōmuniſſime acceptam ſit ſubie-
ctum metaphiſice radicale. ⁊ ſic potentialiter cōtineat vir
tualiter habitum: tamen non continet virtualiter actua-
liter habitum: niſi in eo ꝙ ſcibile.

Quantū ad 3ᵐ ⁊ vltimū artic. ꝓ ad ꝓme qōnis ar-
gumenta ꝓncipalia reſpondetur. ¶ Ad
primū vt habitū eſt in corpe. q. ꝓmittēdo. ꝙ efficiēs ē du-
plex qḋdã remotū: ⁊ qḋdã propinquū: efficiēs remotū
eſt qḋ hȝ in ſe principia effectiua alicuius: lȝ non habeat
oīa neceſſario reqſita ad ꝓducendū iſtū effectū: ⁊ huius
habet̄ exēplū a Sco. in tertio ſniaꝝ. diſ. 22. q. i. Dicimus
eni calefactiuū quod habet in ſe calorē: qui eſt principiū
ſufficiēter productiuū reſpectu alterius caloris in ligno.
Si tale calefactiuū nō eſt approximatū ligno: i dicit̄ eſſe
calefactiuum

caleſactiuū remotū: ⁊ tale efficiēs remotū non hȝ immediatū ordinem ad actum: nec poteſt attigere ipſum actū. Sicut dicimus ꝙ mā q̄ ē pars ſpēi ⁊ nature ſpecifice eſt principiū corruptionis: vt abſtrahit ab exiſtētia: non tamē talis mā ē cā ꝓpinqua corruptionis: ⁊ hoc ē qḋ in .ꝑ phẏ.9.7.metaph. Quiditates ⁊ ſpēs nō corrūpuntur ⁊c̄. Efficiens propinquū eſt illud qḋ hȝ in ſe principia productiua reſpectu effectus cū oībus neceſſario reqſitis ad actū. ⁊ iſto modo dicimus: ꝙ tale efficiens vltra ꝓncipia productiua que includit reqrit exiſtētiā: ſingularitatē: ⁊ diſtinctionē in nā: iſte ſunt cōditiones neceſſarie ad h̄ ꝙ aliqḋ dicat̄ eē efficiēs ꝓximū. vn̄ efficiens ꝓximū appellatur efficiēs phẏſicum ⁊ reale: ſed efficiens remotū dr̄ eſſe efficiēs metaphẏſicuȝ. ¶ Hiis premiſſis: dico ꝙ ens dicit̄ ꝑmū reſpectu ſuarū paſſionū. ꝑmū dico ⁊ cā remota ita ꝙ cāſitas entis reſpcū ſuaꝝ paſſionū nō pōt reduci ad aliquā aliā cāſitatē niſi efficientis ⁊ mālis. Et cuȝ dicis efficiens ⁊ effectus diſtinguunt̄ realiter. Dico ꝙ efficiēs qḋ habet imediatū ordinē ad actū diſtinguitur realr̄ ab effectu. Sȝ efficiēs remotum habens ordineȝ imediatū ad principia eſſentialiter intrinſeca: que ſunt ſua rō formalis: non habitis oībus neceſſario reqſitis: nō diſtinguit̄ realiter ab effectu: ex quo nō realiter cauſat. ¶ Et ſi diceres. Efficiēs eſt efficiēs ſm aliquā realitatem: ſed ens abſtrahit ab omni realitate exiſtenter ſubſtiua. ergo ens nō poteſt habere rōnem efficientis. ¶ Dico ꝙ efficiens propinquum: ſeu phẏſicū ⁊ reale eſt efficiens ſm realitatem ſingularē: q2 habet imediatū ordinē ad actuȝ: ⁊ actus eſt ſingularis. ergo tale efficiens eſt ſingulare. Tamen efficiens remotū. i. metaphẏſicum ⁊ abſtractum: quod eſt efficiens preciſe ſm realitatē quiditatiuā ⁊ eſſentiaȝ: abſtrahens eſt a realitate exiſtentie: ⁊ non eſt abſtractū a realitate quiditatiua. Sic quodlibet ſubiectū vt in cōmuni dicitur eē cauſa efficiens reſpectu proprie paſſionis: ⁊ tamen abſtrahit a ſingularitate.

Sed circa dictaȝ ſolutionem oriuntur tres difficultates. vȝ. circa illud qḋ dicis ꝙ ſubiectū eſt efficiēs remotū paſſionis. Contra quod primo arguit̄ ſic. Illud quod eſt efficiens remotum: quandoqȝ erit efficiens propinquum: ſed per te tale efficiens eſt remotuȝ. ergo quandoqȝ erit propinquū: ⁊ per ꝯſequens non tm̄ erit efficiens per hoc ꝙ includit principia eſſentialia ipſarum paſſionū: verūetiaȝ erit efficiens in efficiendo ⁊ cauſando. ¶ Scḋo quia dicis ꝙ efficiens remotuȝ includit principia eſſentialia ⁊c̄. Cōtra. q2 principiuȝ productiuū eſt illud quod eſt aptum natum producere. Sed quod eſt aptū natuȝ producere quādoqȝ producit. ergo principiū eſſentiale intrinſecū quādoqȝ producet: vel ſaltē erit ratio ꝓducendi qḋ pȝ: q2 dato oppoſito. ſ. ꝙ nunqȝ producat: ſeqtur ꝙ aptitudo in ipſo principio ad ꝓducēdū erit fruſtra. ¶ Tertia difficultas. efficiēs hȝ effectibile pro ſuo correlatiuo: ſȝ vbi eſt vnū correlatiuoꝝ eſt ⁊ alterū. ergo vbi eſt efficiens ibi erit effectibile. per naturaȝ correlatiuoꝝ. Sed per te ſubiectū eſt efficiēs reſpectu paſſionum. ergo paſſio eſt effectibilis.

Ad iſta ⁊ primo ad primā iſtaꝝ difficultatū rn̄det̄. cū dicit̄. efficiens remotū ⁊c̄. Dico ꝯcedendo iſtā: ⁊ hoc qn̄ conditiones requiſite ad ꝓducēdū ſunt poſſibiles tali efficiēti. cōditio aūt reqſita ad cauſandum eſt diſtinctio realis: vt pȝ in fine primi articuli hui⁹. q. 2. ergo vbi tollitur talis diſtinctio: ibi nō pōt eē efficiens actuale. ¶ Ad ſcḋam cū dicit̄. principiū ꝓductiuū ⁊c̄. Cōcedo vel aptitudine ꝓpinqua vl̄ remota. Et cū dicis aptitudo que nō pōt ꝯiūgi actui eſt fruſtra. Dico ꝙ illa aptitudo eſt fruſtra que eſt reſpectu alicui⁹ qḋ nullo mō pōt hēe ſuuȝ eſſe: Sed vbi tale in ſuo eſſe ⁊ in ſua actualitate preuenit aptitudineȝ: aptitudo ad tale poſitū in eē nō eſt fruſtra. ¶ Ad 3m cuȝ dicit̄: vbi eſt efficiēs ⁊c̄. Cōcedo ꝓportionabiliter. Dico tn̄ ꝙ ſubm̄ eſt efficiēs remotum vt efficiens dicit ordineȝ ad principia eſſentialia intrinſeca: ⁊ non vt dicit ordinē ad actū: ⁊ ꝯcedo: ꝙ ſicut ſubiectuȝ eſt efficiēs iſto modo: ita etiā paſſio eſt effectibilis: ita ꝙ niſi in ſua actualitate preueniret principia ꝓductiua ipſius ſubiecti quo ad ipſoꝝ cauſalitateȝ ipſa realiter efficeret. ¶ Ad 2m arm̄ principale quod fiebat de ſubto paſſionū preſupponit̄ in ſcīa quid eſt: ⁊ q2 eſt. Rn̄deo negando tibi: ꝙ ſm Sco. qd eſt: diſtinguat̄ realiter a q2 eſt. Sco. n. in 4° ſniaruȝ. d. i. q. 2. hȝ: ꝙ q2 eſt: eſt precognitio de eſſe eſſentie ſimplr̄. quid eſt. aūt eſt precognitio de eē eſſentie in ſpecie. Modo eſſe eſſentie ſimpr̄ nō diſtinguit̄ realiter ab eſſe eſſentie ſpecifice. Sicut homo nō diſtinguitur realiter ab ente. Unde qn̄ querit̄ de aliquo ſi eſt: querit̄ vtrum ſit tale cui non repugnat eſſe exiſtere. Cū vero querimus qd eſt: querimus qd. in particulari ⁊ in eſſe ſic. ⁊ queſtiones tales non diſtinguuntur realiter.

Ad argumēta ꝓncipalia 2e qōnis dōȝ eſt: ꝙ paſſio eſt equocū: ſm ꝙ diſtinguit̄ in 5° meta. in multa ſignificata. Sȝ paſſio que eſt i pdicamēto qualitatis ſignificat qualitatē ſm quā eſt alteratio: ⁊ tūc vel ſumit̄ abſolute: vel cuȝ determinatione. Abſolute ſumpta eſt cōuertibilis cuȝ paſſibili q̄litate vel eſt qḋdā ſupius ad ipaȝ. Sumpta aūt determiate diſtinguit̄ ꝯtra paſſibilē qualitatē: put paſſibilis qualitas dicit̄ illa a qua aliqḋ denoiat̄ denoiatione ſignificāte permanētiā forme in ſubto. Abſolute igit̄ terti⁹ modus ſpecierū qualitatis eſt paſſio: que dicit cōparationē q̄litatis ad ſubm̄ natū alterari ſm eā: vel cōparationē q̄litatis ad ſenſum cui īfert paſſionē. Sȝ capiendo paſſionē pro aptitudine nāli: que ī ſeqtur nām ſpecificā: nō eſt per ſe in pdicamēto q̄litatis: neqȝ in alio aliq̄ pdicamēto: ſȝ ſolū reductiue in eo in quo eſt ſubm̄. ꝙ aūt nō ſit ꝑ ſe in pdicamēto: apparet ꝑ h̄: q2 ī eo reponeret̄ tanqȝ ſpēs. ſpēs aūt eſt cōſtituta ex gn̄e ⁊ dr̄ia: ex qb⁹ du ob⁹ ītegrat̄ diffō. De aūtē qḋ diffinit̄ hȝ aliquā paſſiōeȝ ſcibilē de ipſo ꝑ ei⁹ diffōnē a priori: cum paſſio egrediat̄ a ꝓncipijs ītrinſeci ⁊ formalib⁹ ſpēi: vt pȝ in alio loco. de medio demōſtratiōis. Igitur paſſionis eēt paſſio in īfinitū. qḋ ſic declarat̄: q2 ſi paſſionis ſit paſſio: ſit illa paſſio a. aut a. eſt ꝑ ſe in pdicamēto aut non. ſi 2° mō. g̃ p̄ᵃ paſſio nō eſt ēt per ſe in pdicamēto: q2 eadē eſt rō de vna ſicut de reliq̄. Si p̄° mō: ſeqt̄ pceſſus in īfinitū: q2 ſemꝑ quelibet erit per ſe in pdicamento tanqȝ ſpēs. ¶ Cōceſſa ēt illa maiore: ꝙ pa°. ſit ꝑ ſe in pdicamēto: pōt rn̄deri ad minorē ꝙ pdicamēta ſunt ꝑ diuerſa ꝙ3m ad ꝯceptū formalē eoꝝ: ita ꝙ nulluȝ illoꝝ formalr̄ includit alteꝝ: nec aliqḋ alteri⁹: ſȝ ꝑ identitateȝ in exn̄do ⁊ idētice vnuȝ ꝯtineat alteꝝ. ¶ Ad 2m rn̄ſum eſt in corpore qōnis: ꝙ cā que eſt cā ex imediato ordine ad actuȝ cāndi diſtinguit̄ realr̄ a cāto: ſȝ illa q̄ hȝ ordinē ad ꝓncipia eēntialia intrīnſeca: ⁊ nō ad actū imediate: nō diſtinguit̄ realiter: q2 cātum ꝓuenit ī ſuo eē actuali actū cāndi: ſȝ nō preueniat ꝑnᵃ eſſentialia cāntia: ⁊ hoc eſt qḋ dixit Sco. in 2° ſniaꝝ. di. i. q. 5. loquēdo de relatiōe que ꝯtinet̄ ꝑ idētitatē in fundamēto. Dicit. n. ꝙ ipſa ꝯtinētia q̄ eſt ꝑ idētitatem relōnis ad fundām: q̄ſi ꝓuenit ipm̄ accn̄talitatē relōnis: ne ipſa relo poſſit eſſe accn̄s: q2 ipſa ꝑfecte ꝯtinet̄ ī ſuba: que tn̄ relatio ſi nō ſic ꝯtineret̄: ex ſe nō hēret forte ꝙ eſſet per identitatē ſuba. Sic dicimus de paſſione cāta ꝙ cōtinet̄ identice i cā. Ipſa. n. ꝯtinētia idētica preuenit ipſuȝ actū cāndi ſic ꝙ per prius hȝ eē actuale ipm̄ cātum puta paſſio qȝ poſſit ab ipſa cā realiter ⁊ actualiter cauſari.

¶ **Cōtraria vō ē opīo opinioni q̄ eſt cōtradictiōis. palā q2 īpoſſibile eſt ſimul exiſtimare eundē eſſe ⁊ nō eē. Textu commenti. ix. Queſtio. v.**

Queritur. Utrū opiniones ꝯdictorioꝝ ſint ꝯtrarie. Arguit ꝙ non: quia ſi ſic: ſequitur ꝙ in intellectu erit ꝓprie alteratio. ꝯñs eſt falſuꝫ ꝛ ꝯ̄ Ar. 7° phy. tex. cō. 20. igit ꝛ añs. ꝯña ꝓbat: quia ꝯtraria ſunt q̄ mutuo ſe expellūt. Si igit opiniones ſunt ꝯtrarie poſſet itellectus tranſmutari ab vna in reliquā: ꝛ ita in itellectu fieret tranſmutatio cū abiectiōe ꝯtrarij que trāſmutatio nō eſſet niſi in genere qualitatis. ¶ Itē ſicut ſe habent cōtradictoria ad opiniones cōtrarioꝝ: ita ꝯtraria ad opiniones cōtradictorioꝝ. Sed opiniones cōtrarioꝝ nō ſunt cōtradictorie. ergo neqꝫ ꝯtradictorioꝝ opiniones erunt contrarie. ¶ Itē entia diminuta ſm q̄d nō poſſunt eſſe ꝯtraria: quia ſi ſic: ſpēs albi ꝛ ſpēs nigri eſſent ꝯtrarie in medio: ꝛ i ſenſu: imo etiā in itellectu: qḋ eſt falſuꝫ: vt pꝫ. Sꝫ opiniones quorūcūqꝫ obiectoꝝ ſūt entia diminuta: quia ſunt ſilitudines entiū. igit ꝛc. ¶ Itē arguit. Opiniones debent cōformari his quoꝝ ſunt opiniones: tuꝫ quia in aīa rep̄ſentāt q̄ ſunt extra aiam: ꝛ ſunt ſilitudines eoꝝ: ꝛ ꝓpter hoc dicit 3° de aīa. intellm̄ eſſe oīa fieri: qḋ hꝫ itelligi per ſpēs ꝛ ſimilitudines receptas: tū quia pro tanto opinio ꝛ ſciā in aīa eſt vera: pro q̄nto cōformat rei intellecte: ſed ita eſt: ꝙ contradictoria extra aiam non ſunt ꝯtraria: quia ꝯtractio ꝛ cōtrarietas ſunt oppoſitione diminute ſm ſpēm. ergo ꝛc.

Ad oppoſitū eſt Ar. 4° meta. tex. cō. 9. ꝛ 2° periermenias in fine.

Pro determinatiōe iſtiꝰ q̄ōnis ſūt tria notāda: quoꝝ primū eſt ꝙ oīs repugnātia aliquoꝝ hꝫ reduci aliquā ſpēꝫ oppōnis: quia ſicut cōpoſſibilia ex rōnibꝰ formalibꝰ ꝓprijs ſunt cōpoſſibilia: ita repugnātia ex ꝓprijs rōnibꝰ formalibꝰ repugnāt: ꝛ iſta repugnātia nō eſt niſi q̄dā oppoſitio quia ſi nō: illa que repugnāt ſe inuicē cōpaterent. ergo vbi non ſe cōpatiunt vnū alteri oppōit: ꝛ quū iſta oppoſitio ſit ex nā itrīſeca ipſoꝝ repugnantiū: ſequitur ꝙ per ſe opponunt: ꝛ ita ſm nām ipſoꝝ ſunt in aliqua ſpē oppoſitorū. ¶ Scḋo notādū: ꝙ oppoſitio ꝯtradictoria eſt prior ꝛ maxima oppoſitio. ꝙ ſit prior pꝫ: quia extrema ipſiꝰ ſūt ſimplr priora. ſ. ens ꝛ nō ens: ꝛ in entibus cōmuniſſimis ꝛ vltimis in eſſendo ꝛ in ꝑdicando reperit ꝯtradictio: aut pōt ſaluari vbi nulla alia ſpēs oppōnis ſaluat: ſic pꝫ iter ens ꝛ nō ens. deum ꝛ nō deū. ¶ Probat etiā eiꝰ prioritas ex alio: quia talis oppoſitio ꝯtradictoria iſert ab oībus alijs: ꝛ p̄ſupponit: ꝛ ipſa nullā aliā p̄ſupponit: ꝛ vlteriꝰ pōt reperiri in oībus entibꝰ. nō aūt aliē ſpēs oppōnis. ¶ Itē in aliquo priori cōpetit q̄ditati rei ꝛ nāe: in quo nō cōpetunt alia oppoſita: quia capiendo quācūqꝫ eētiā rei in eſſe q̄ditatiuo pōt eſſe fundamētū ꝯtradictionis: ſꝫ nō fundamentū aliarū oppōnuꝫ. homo enī in eſſe q̄ditatiuo conſideratus neqꝫ eſt idē: neqꝫ diuerſus ab aſino: ꝛ tū ſic conſideratus eſt nō idē aſino: nō tū eſt idem: tuꝫ quia idētitas eſt paſſio nō cōpetens rei in tali ꝯſideratione: tū quia ſi eſſet idē ſic per nihil ſibi adueniens poſſet fieri nō idē: ꝛ ſic pꝫ prioritas ꝯtradictionis. ¶ Probat etiā eiꝰ maioritas: quia qḋ eſt rō repugnātie oībꝰ alijs oppoſitis magis repugnat: ꝛ hꝫ maiorē repugnātiā. ¶ Cōtradictio eſt hꝫ. ergo ꝛc. maior eſt Ar. 2° meta. tex. cō. 4. Primū i vnoquoqꝫ gñe qḋ eſt cā eſſendi alijs in aliquo eſſe: ipm̄ eſt maxime tale. minor pꝫ quia alia oppoſita ꝓ tāto opponunt: ꝓ quāto includūt oppoſitionē cōtradictoriā: hoc videt eē de mēte Ar. qui dicit 4° meta. tex. cō. 6. oīa ꝯtraria debere reduci ad habitū ꝛ ꝑuationē: ꝛ priuatiue oppoſita ad ꝯtradictoria: q̄ ſunt ens ꝛ nō ens. ¶ Itē ad ꝑncipale arguit: Que ſe totis opponunt: magis opponunt: q̄ꝫ que aliq̄bꝰ rōnibꝰ ipſorū ſicut que ſe totis ſūt diuerſa: ꝛ i nullis ſunt ꝯuenientia: magis differūt: q̄ꝫ que aliquo mō ꝯueniūt. ex 5° meta. c. de eodē ꝛ diuerſo: ꝛ. 10. meta. tex. cō. 12. ſꝫ contradictoria ſunt ſe totis diſtincta: ꝯtraria ꝛ alia oppoſita nō igit ꝛc. ¶ Itē quū aliqḋ cōe diuidit per aliq̄ diuidētia: magis opponunt imediate diuidētia: q̄ꝫ ꝯtenta ſub altero diuidētium: Iſta patet: quia quāto aliq in paucioribus ꝯueniūt: tanto plus differūt: ꝛ ſi ex ſe repugnant: magis opponūtur. Ex hoc infert: ꝙ magis opponit diuiſum ꝛ ſuū oppoſitū: q̄ꝫ diuidētia ꝛ diuiſuꝫ iter ſe: ſꝫ ens ꝛ nō ens imediate opponunt. ergo plus opponunt q̄ꝫ ꝯtenta ſub ente: ꝛ diuidētia ipm̄: ſꝫ ꝯtraria ꝛ alia oppoſita cōtinent ſub ente: qḋ pꝫ de relatiue oppoſitis ꝛ ꝯtrarijs. etiā ꝑuatiue oppoſita aliquo mō ꝯtinent ſub ente: quia ꝑuatio ꝯnotat aliqḋ poſitiuū: quū ſit negatio in genere. igit ꝛc. ¶ Sꝫ contra iſtā determinationē inſtatur: quia iferiꝰ eſt ꝑfectius ſuperiore: quia addit ad ipſuꝫ ſicut ho ad aīal. ergo ſi ꝯ̄dictio ſit ſuperior ad oēs alias oppōnes: quia icludit i eis: alie oppoſitiones erunt maiores. ¶ Ad hoc rn̄det: ꝙ iferius vl̄ includēs aliquādo addit ad ſuperius ꝑfectionē: quēadmodū homo ad aīal: aliquādo addit aliq̄d diſtrahens a rōne ſupioris iclusi: ſicut color icludit lucē: quia oīs color eſt lux: ꝛ tū color nō eſt ita ꝑfecta lux ſicut lux in ſeipſa. color enī eſt actus diaphani terminati: lux eſt actus diaphani interminati: loquēdo de luce pura ꝛ ſimplici. Ita in ꝓpoſito: oīs oppoſitio addit ad ꝯ̄dictionē ꝯditionē diſtrahentē a maxima repugnātia. Patet de ꝑuatione ꝛ hītu. que addit poſitionē ſubīi determinati: pꝫ de ꝯtrarijs relatiuis: que addūt pōnem in vtroqꝫ extremo: ꝛ ſic diſtrahunt a vera repugnantia. ¶ Tertio notādū: ꝙ opiones circa opinabilia nō tātū dicunt cognitionē ipſoꝝ: ſꝫ etiā aſſenſum quēdā ſeu adheſionē: qḋ idem eſt: qui aſſenſus ſi ſunt oppoſitoꝝ maxime ꝯ̄dictorioꝝ ſunt ꝯtrarij: ꝛ hoc. ſeruatis cōditionibꝰ que reqrunt ad ꝯtradictionem: De qbꝰ habet ꝑmo elench. Hoc autē premiſſum ꝓbatur: quia ſicut ſciā eſt cognitio certa certitudine euidētie. ex ꝑ° poſterioꝝ. quā euidētiā hꝫ ex ꝑncipijs demōſtratiuis. ꝛ 6° elench. eſt habitus quo determinate verū dicamus: ſic ētiā fides ꝛ opinio eſt cognitio adherēs vni parti cōtradictionis. eſt enī determinata enūciatio: ſic dī 6° ethico. ꝛ illud cuiꝰ eſt opinio eſt determiatū in extimatiōe opinātis.

His premiſſis. Rn̄det ad q̄ōnē: ponēdo i iſtā ꝯ̄nē. Opiniōes ꝯtradictoriorū ſunt ꝯtrarie. Probat iſta ꝯ̄. tum ex auctē Ar. 2° periermenias: in fine. tum rōne: quia quū iſte opiones repugnēt iſta repugnātia aut eſt ꝯtrarietatis: aut relatiua: aut ꝑuatiua: aut ꝯtradictoria: per ſufficientē diuiſioneꝫ. Sed iſta nō eſt ꝑuatiua: quia iſtius repugnantie alterū extremuꝫ eſt formaliter nihil: ſꝫ ꝯnotet aliqḋ poſitiuū. Opiniones āt cōtradictorioꝝ ambe ſunt poſitiue: nec repugnantia iſta eſt cōtradictionis: per eandē rōnē: quia alterū extremū contradictionis nihil eſt: qḋ nō eſt i ꝓpoſito nec etiā eſt repugnātia relatiua: quia tales opiniones dicte nō referunt ad ſe inuicē: vt pꝫ: ſic ꝙ vna poſita altera ponat: Relinquit ꝙ talis repugnantia erit contrarietatis.

Sed hic inſurgit difficultas: quia videt eque bn̄ cōtrarioꝝ eſſe ꝯtrarias opiniones: tuꝫ quia cōtrarioꝝ ſunt effectꝰ cōtrarij. Sed ſpēs ꝛ itellectiōes in intellectu ſunt effectꝰ ꝯtrarioꝝ. Igit ſpēs ꝛ cognitiones itellectiue erūt ꝯ̄rie: opio ē cognitio itellectiua. igit ꝛc. ¶ Cōfirmat: quia cogniꝰ ꝯformat rei cognite: aliogn nō eēt eius ſilitudo: nec vera in ſe ſꝫ falſa. igit ſi obiā ex aiam ſunt cōtraria: ꝛ opiones erūt ꝯtrarie. ¶ Itē ꝯ̄ria ꝓ tāto ſunt contraria ꝛ repugnātia: pro q̄nto icludūt ꝯ̄dictoria. ergo vbi eſt cōtradictio in rexerit etiā repugnantia cōtradictionis in cognitione: ſed in ꝯtrarijs ſaluat cōtradictio. ergo cōtrariorum erunt cognitiones contrarie.

Ad iſta reſpondet: ꝛ ad primū dī: ꝙ contrariorum ſunt ꝯtrarij effectꝰ in agentibꝰ vniuocis ꝛ totalibus. ꝓpter primā conditionē excludit inſtantia, de ſpeciebus ſenſibilibus aut intelligibilibꝰ ꝯtrarioꝝ que ſunt cauſa

ſunt cauſa equiuoca ſpẽrũ: ꝓpter 2ᵐ excludit̃ inſtantia de intellectionibus ſimplicibus in intellectu: ac etiã ſenſationibus in ſenſu: vbi concurrunt ambe ↄditiones: q2 nec obiecta intelligibilia: aut ſenſibilia ſunt totales cã intellectionis aut ſenſationis. vbi.n. agens eſt eiuſdẽ rõnis cũ effectu: ſi cauſe ſunt ↄtrarie: neceſſe eſt effectus eẽ contrarios. ¶ Et ſi dicas: ꝙ iſta rñſio ↄcludit: ꝙ etiã opiniones cõtradictoriorum nõ erunt cõtrarie: quia cõtradictoria ſunt cã equiuoca reſpectu opinionũ. ¶ Rñdetur ꝙ precise cõcludit: ſi vniformiter arguat̃ de ↄtradictorijs ſicut argutũ eſt de ↄtrarijs opiniones ↄtradictoriorum nõ eẽ cõtradictorias: ⁊ hoc cõcedit̃. ¶ Ad cõfirmationem dico: ꝙ cognitio ſimplex vt diſtinguit̃ ↄtra cõpletã ↄformat̃ rei in repñtando: q2 eſt ſilitudo ⁊ imago repñtatiua rei: ſed nõ in eſſendo: alioqñ ſi res cui⁹ eſt imago eſſet ſubã: ⁊ ipa imago eſſet ſuba: qḋ eſt euidẽter falſum. ſi vero loqmur de cognitione cõpleta: quam3 iſta ꝑter ſilitudinẽ rei iportet aſſenſu3 vel diſſenſu3: nõ põt eadẽ cognitio ſiue actualis ſiue habitualis eſſe duorum ↄtradictoriorum ſimul in eodẽ intellu: aut etiã due qbus aſſentiat̃ vtriq3 quo ad eſſe ſil' verũ aut ſimul falſu3 de eodẽ. S3 bñ poſſunt due cognitiones aut habitus: ⁊ etiã idẽ habit⁹ quo aſſentit̃ vnũ eẽ verũ: ⁊ aliud falſu3: ⁊ hoc totũ eſt in cognitõe cõpleta intellect⁹. q2 nõ põt itellectus aſſentiri vel diſſentire: niſi cõponat diuidat. ¶ Et per hoc rñdet̃ ad illud qḋ tangit̃ in hac ↄfirmatione: ꝙ niſi cognitio cõformaret̃ rei cognite: cognitio eſſet in ſe falſa ⁊c̃. ¶ Rñdet̃ negando ↄñam: q2 veritas nõ eſt in cognitione icõpleta: put veritas opponit̃ falſitati: ⁊ ſm hoc dixit Ar. 3° de aĩa. tex. cõ. 26. circa qḋ qd eſt intellectus ſimplex ſemꝑ eſt verus: ⁊ hãc eandem ſniam h3 9° meta. textu cõ. penul. vbi dĩ. circa qditatẽ ſimplicẽ nõ eſt error aut deceptio. Uñ ſi in opatione icõpleta ↄcedit̃ aliqua veritas: que eſt ↄformitas opationis ad obm: iſta veritas eſt talis qlis eſt vniuſcuiuſq3 effectus ad ſuã cãm cui natus eſt ↄformari: ⁊ licet effect⁹ realis extra aiam hẽat ſilitudinẽ aliquã realẽ ad ſuã cãm: vel ſaltem poſſit hẽre: ſic itelligẽdo ꝙ effectus ſit talis in re ⁊ eſſe: qlis eſt ſua cã: nõ tñ hoc eſt verũ in effectib⁹ intẽtionalib⁹ aie: vbi tales effectus ꝑciſe ſunt deriuate ſilitudines itentionales diminute ⁊ iperfecte: quã deficiant a pfecto eſſe rei cuius ſunt ſilitudines: ⁊ ita iſta obta realiter eſſe ↄria in re extra ⁊ incõpoſſibilia: ⁊ tñ ſpẽs ↄtrariorum aut cognitiones incõpletas nõ eſſe cõtrarias. ¶ Ad 3ᵐ rñdet̃: ꝙ ſi qd cõcludit ꝑciſe cõcludit cognitiones eſſe ↄtrarias rõne cõtradictionis: ⁊ ita ↄcedo: ꝙ opiniones ↄtrariorum nõ ſunt per ſe primo ↄtrarie: ſed per accidẽs: pro quãto includũt contradictionem. ¶ Ex his patet ad .q.

Ad argumẽta principalia. ¶ Ad pᵐ dixim⁹ in qõne ↄ regreſſu: qḋ oĩ parte itellectiua nõ eſt ꝓprie alteratio. Et ad illã auctẽ in .7. poſſet dici: ꝙ Ar. nõ loquit̃ ibi ſm opinionẽ ꝓpriã: ſ3 ſ3 opinionẽ Plato. ⁊ hoc atteſtat̃ Cõmẽ. ibi. dicẽs: l fine cõmẽti. Intelligit in hoc loco: nõ ꝙ hec ſit opinio ei⁹: ſ3 itẽdit declarare vi3 opinionis ei⁹: hec ipe. ſnia aũt Platõis quã itendit declarare eſt: ꝙ nr̃m ſcire eſt quoddã reminiſci. Quã recitat Auguſtinꝰ. 12. de trinitate. ⁊ Ar. pͦ poſteriorum. Unde arguit ſic Ariſt. ex iſta opinione ſequitur ꝙ acquirere cognitionẽ in principio nõ eſt gñatio neq3 alteratio: ⁊ ꝓbat hoc: q2 homo ſm hoc ſit ſciens ⁊ intelligẽs: qñ quieſcit: ⁊ firmat̃ quẽadmodũ quando ſurgit a ſõno ⁊ in alia trãſlatione Cõmẽta. habet̃ ꝙ aia nõ mutatur in prima acceptiõe ſciẽtie: ſicut nec mutat̃: qñ poſt ipedimẽtũ ſomni vel ebrietatis põt vti ſcia q̃ ꝓus nõ poterat vti. vel dato: ꝙ Ar. dicat hoc ſm opinionẽ ꝓpriã: rñſum eſt in .q. ꝑdicta. ¶ Ad ꝓpoſitũ tñ ⁊ ad formã arg¹ ↄcedimus alterationẽ poſſe eſſe in itellectu cum abiectione cõtrarij: nunq̃3 tñ iſta eſt mot⁹: aut per ipſa3 abijcit̃ aliqd a ſuba intellis: ⁊ talis alteratio corruptiua oĩno negat̃ ab intellectu: quam3 ſit icorruptibilis. Alteratio aũt corruptiua per abiectionẽ ↄtrarij nõ extrĩis in ſuba intellis: nõ eſt ipoſſibilis itellectui. ¶ Ad 2ᵐ rñdet̃ negando maiorẽ: ⁊ ſilitudinẽ. Nã due opiniones ↄtradictoriorum bñ poſſunt eẽ cõtrarie: ſ3 due ↄtrariorum nõ poſſunt eſſe cõtradictorie: ⁊ rõ: q2 ↄtradictoria ſic ſe habẽt: ꝙ alterũ eſt pura negatio: ſed opiniões ſũt ambe poſitiue. igit̃ ⁊c̃. ¶ Ad 3ᵐ rñdet̃: ꝙ l3 de entia deminuta ſimplr: que depẽdent ab actu itelligendi in fieri ⁊ in ↄſeruari: ſeu ab actu collatiuo intellis nõ poſſe eſſe ↄtraria queadmodũ ſunt itentiones 2ᵉ: aut entia ſimplr rõnis: nõ tñ eſt verũ de entib⁹ diminutis: ſic ſunt ſpẽs itelligibiles: ⁊ etiã opiones: que vltra l3 ꝙ ſunt forme itentionales: ẽt ſũt rõnes reales. ſunt. n. itentiões: nõ put itentio diſtinguit̃ ↄtra ens reale: ſed put intẽtio appellat̃ illud per qḋ potẽtia in alterũ tendit: ⁊ dĩ hec intentio q̃ſi in alterũ tentio: vñ cũ forme iſte iformãt ſubm nõ pſiciũt ipm in ſe: ſ3 in ordine ad aliud. ſ. ad ob3 in qḋ tendere faciunt ipſam potẽtiã cogno¹ᶜᵐ. ¶ Ad vltᵐ p3 ex dictis in corpore qõnis. ¶ S3 ↄtra dicta inſurgit vna difficultas: q2 vr̃ ꝙ opiones ↄdictoriorum nõ ſint cõtrarie: q2 pñt eẽ ſimul in eodẽ itellectu ſm Cõmẽ. na3 ſi duo homines cogitent duo ↄtradictoria itellis ſimul hẽbit duas opiones ↄtradictoriorum. igit̃ ⁊c̃. ¶ Ad hoc rñdet̃ ꝙ opiones ↄtradictoriorum nõ ſunt ↄtrarie: niſi ſumant̃ in ordine ad idẽ: ⁊ ſm idẽ: modo in ꝓpoſito nõ ẽ ſic: q2 iſte opiones ſunt in itellu in ordine ad diuerſa fantaſmata. ¶ Uel dicendu3 eſt: ꝙ opiones ↄtradictoriorum ſm Ar. nõ ſunt cõtrarie: q̃litercũq3 ſumant̃: ⁊ ad Ar. i 4° meta. ⁊ 2° periermenias dĩ: ꝙ loquitur ex ypotheſi: ⁊ ex ↄceſſis ab aduerſario: qui ↄcedit ↄdictoria dici ⁊ ꝑdicari de eodem: ⁊ arguit: ꝙ ſi ↄtradictoria verificant̃ de eode3: multo magis ↄtraria que videntur minus repugnare q̃3 ↄtradictoria: vt oñſu3 eſt ſupra: ⁊ ſilr rñdet̃ ad illud ſcḋi periermenias. ꝙ loqtur Ar. nõ ꝙ ita ſit: ſ3 ſolu3 ex cõceſſis ab aduerſario. ¶ S3 ↄtra. q2 ex ꝓceſſu Ar. ibi cõuincit̃ ↄtrariũ. na3 arguit Ar. ꝙ ſi qs exiſtimat ↄtradictoria eidẽ ineſſe contingit: vt exiſtimet ↄtraria eidẽ ſimul ineſſe: ⁊ ꝓbat ↄñã3: q2 ↄtraria eſt opinio opinioni: q̃ eſt ↄtradictiõis. Et ſubdit. ipoſſibile eſt ſil' exiſtimare eundẽ eẽ ⁊ nõ eẽ idẽ: ſimul enĩ hẽbit ↄtrarias opiones. vbi videt̃ abſolute loq: ⁊ nõ ex ypotheſi: ⁊ Cõmẽ. ꝓſequit̃ ꝙ ſi duo ↄtradictoria verificant̃ de eodẽ: ↄtingit ſic dicenti opinari: ꝙ duo ↄtraria exiſtãt ſil' in eodẽ in actu. vbi grã. ꝙ idẽ eſt calm ⁊ frigidũ ſimul: ⁊ ens ⁊ nõ ens: qḋ eſt ipoſſibile: mõ nõ adderet l3: qḋ eſt ipoſſe: ſi eſſet ipoſſibile ex ypotheſi ⁊ nõ ſimpliciter. ¶ Itẽ ſi ↄcedit̃ ab aduerſarijs: ꝙ duo ↄtradictoria ſimul inſunt eidẽ: pariformiter ⁊ multomagis cõcedent ꝙ cõtraria ſic inſunt. igit̃ ſm eos ↄñs rõnis Ar. nõ erit manifeſtius ipoſſibile: q̃3 añs ↄceſſu3. ẽ rõ ducẽs ad ipoſſibile nihil ↄcluder: q2 talis debet iducere aliqd ipoſſibilius: aut ſaltẽ manifeſti⁹ i ipoſſibilitate q̃3 ypotheſis interimẽda. ¶ Et per hoc ẽt arguit̃ contra illud qḋ dĩ de 2° periem. ꝙ ibi loquit̃ ſm opiones ꝓpriã. Nã Ar. itendit ibi ꝓbare: ꝙ enũciationes ille q̃ ſunt de extremis ↄtrarijs: nõ ſunt ↄtrarie: ſed ille que ſunt de ↄtrario mõ enũciandi: qḋ ꝓbat per hoc: q2 ſicut ſe hñt enũciationes mentales: q̃ntu3 ad contrarietatẽ ⁊ nõ ↄrietatẽ: ſic ſe habẽt enunciationes vocales: q2 ea que ſunt in voce: ſunt earũ que ſunt in aĩa paſſionũ note: ſed enũciationes mẽtales q̃ ſunt de ↄtrario mõ enũciãdi ſunt ↄtrarie: ⁊ nõ ille que ſunt de ↄtrarijs extremis. igit̃ ⁊c̃. minorẽ ꝓbat. 5. rõnib⁹. ⁊ prima eſt ꝙ opinio qua vnus opinat̃: ꝙ bonũ eſt bonũ: ⁊ opinio qua alius opinat̃: ꝙ malũ ẽ malũ: nõ ſunt ↄrie: q2 ambe ſunt ſil' vere: ⁊ tñ ſunt de extremis ↄtrarijs. igit̃ ⁊c̃. Concludit igit̃ Ar. ꝓbãdo minorẽ ex itentiõe ꝓpria: ꝙ opiones mentales que ſunt de ↄtrario modo enũciandi ſunt cõtrarie: ⁊ nõ que ſunt de extremis cõtrarijs: ⁊ itelligit ꝑ ↄtrarios modos enũciandi illos: quorum vnus eſt affirmã

tiuus: ⁊ alius negatiu⁹. ¶ Ad hoc facit .5. rõ ad ꝓbatiões predicte minoris: que eſt: ꝙ ꝯtraria ſunt que plurimũ diſtant: ſꝫ enũciationes de ꝯtrarijs modis enũciandi plus diſtant: ꝙ̃ ille que ſunt de reb⁹ ꝯtrarijs. ¶ Cõtra aliam rõnem iſtatur: qꝛ ḣitudo ſeu depẽdentia ad diuerſa fantaſmata nõ tollit icõpoſſibilitatẽ iſtaꝝ opinionũ: qꝛ impoſſibile eſt: ꝙ idem itell'ꝰ firmiter aſſentiat vtriqꝫ parti ꝯtradictionis: et ꝙ cognitio ad quã ſequit aſſenſus depẽdeat a diuerſis ꝯtrarijs. opinio aũt eſt cognitio cũ aſſenſu: vt dictũ eſt ſupra. ¶ Dꝫ ꝙ cognitio itellectiua depẽdeat a cõtrarijs fantaſmatib⁹: nõ tñ aſſenſus: ſꝫ totalr ab aĩa aſſentiente. Naꝫ ſi a quocũqꝫ cauſat cognitio cauſat aſſenſus. ita ꝙ cognitio ⁊ aſſenſus eſſent idem: ſicut vnus ⁊ idem hõ itelligit ſimul duo ꝯdictoria: qꝺ opꝫ ꝯcedere: ita aſſentiret duob⁹ ꝯtradictorijs ſimul: qꝺ nõ ꝯcedit. ¶ Dꝫ ꝙ cõtraria poſſunt eſſe in eodẽ ſubto diuiſibilis per cõparationeꝫ ad diuerſa: nõ tñ in eodẽ ſubto idiuiſibili: queadmodum eſt intell's: qꝛ ꝯtrariũ incꝫ̃s toti: iformat ipm ſm qꝺlꝫ ſui: ⁊ ita videt alterũ nõ poſſe ineſſe niſi vnum repugnans ⁊ incõpoſſibile fundet in altero icompoſſibili: qꝺ eſt falſum. Et ſic eſt finis iſtius queſtionis.

¶ Principiũ qdẽ dr̃ aliꝺ qdẽ vñ. ⁊ ĩfra.
¶ Quapp ⁊ natura ꝑncipiũ ⁊ elemẽtũ. ⁊ mens ⁊ voluntas ⁊ ſuba ⁊ quod cuius cauſa. Textu cõmenti primi.
¶ Ampli⁹ vt finis hoc ẽ qꝺ eſt cui⁹ cã vt ãbulãdi ſanitas tex. cõ. ij. ⁊ poſtmodũ.
¶ Et adinuicẽ cauſe ſunt vt laborare cã eſt vechie ⁊c. Ibidem.
¶ Et iſtud ꝑncipiũ ẽ cã finalis. oẽs eniꝫ cauſe non ſunt principia niſi pp iſtud primũ. Cõmẽ. j. Qõ. j. ij. iij. ⁊ iiij.

Queruntur q̃tuor de fine. Prio vtrũ ſit ꝑn̈m. 2° vtrũ ſit per ſe cã. 3° vtrũ ſit cã efficiẽtis. 4° vtrũ ſit nobiliſſima cauſaruꝫ. ¶ Ad ꝑm̈ arguit ꝙ nõ: qꝛ de rõne ꝑncipij eſt eſſe primũ. ex ſnia Ar. 5. meta. ca. de ꝑn° tex. cõ. ꝑ. de rõne finis eſt eſſe vltimum: vt hꝫ in eodeꝫ 5°. tex. cõ. 21. vbi dr̃. finis vltimoꝝ aliqd eſt: ⁊ ad praua trãſferẽtes dicimus perfecte perditũ ⁊ perfecte corruptũ eſſe cui nihil deeſt corruptionis ⁊ mali: ſed in vltimo eſt primum ⁊ vltimum opponuntur. ergo ⁊c̃. ¶ Ad oppoſitũ tamẽ eſt Ar. in ꝑn°. 5. meta. vbi enumerat finem iter ꝑn̈a.

Ad ſecundum arguit negatiue. ſi finis eſſet per ſe cã in eo inſtãti in quo agẽs agit moueret actu cauſando effectũ ſic corrñdenteꝫ: ſed nõ mouet actu in eo iſtãt: igit nõ eſt per ſe cã talis effect⁹. maior eſt manifeſta: qꝛ cã in actu actualr mouet. minor aũt ꝓbat: qꝛ cã que mouet actu eſt in actu: ſꝫ finis in tali iſtanti nõ eſt in actu. igitur nõ mouet actu ⁊ per ꝯñs nõ actualr cauſat. maior ꝓbat. qꝛ motio ſequit entitatẽ cauſe. igit ſi motio eſt actualis entitas cãe eſt etiã in actu. ¶ Dꝫ idem ꝯfir. nullũ exñs põt fundari in nõ exiſtente: motio actualis eſt exiſtens ⁊ fundatur in entitate cauſe. minor aũt ꝓbat. ſanitas enim pp quã medicus operatur circa infirmũ in eo iſtanti quo operat nõ eſt: qꝛ nullũ agens operat ꝓpter illud qꝺ iaꝫ habet. ¶ Ad oppoſituꝫ tamen eſt Ar. in 5° meta. tex. cõ. 2.

Ad tertium q̃ſitũ arguit ẽt negatiue. nam data veritate iſti⁹. q. ſequit ꝙ idẽ reſpectu eiuſdẽ erit cã ⁊ cauſatũ. ꝯñs eſt falſũ. igit añs. ꝯña ꝑ de ducit. nã ſicut finis eſt cã efficiẽtis. ita efficiẽs eſt cã finis. Igit cõparando finẽ ad efficiẽs: finis eẽt cã ⁊ cauſatum. Et vlterius ſeqtur: ꝙ idẽ reſpectu eiuſdẽ eſſet prius ⁊ poſterius: ⁊ alia multa incõueniẽtia que cõiter deducunt. ꝯñe iſte faciliter ꝓbantur ⁊ patent cuicũqꝫ experto in pħia. ¶ Ad oppoſitum eſt Ar. 5° metap h. textu cõ. 2.

Ad quartum q̃ſitũ argr̃ ſilr negatiue. ſi finis eſſet nobiliſſima cãrum ſequeretur ꝙ cãlis finis cõpeteret nobiliſſimis entib⁹. ꝯñs eſt falſum: igit ⁊ añs. ꝯña ꝓbat. qꝛ qꝺ eſt ꝑfectiõis in ente nõ dꝫ negari nobiliſſimis entib⁹: cauſalitas eſt ꝯditio ꝑfecta in ente ⁊ per te cãlitas finis eſt nobiliſſima cãlitas: ſeqtur propoſitum: falſitas ꝯñtis tñ ꝓbat: tum qꝛ nobiliſſima cauſata nõ hñt cãm finalẽ: queadmodũ ſunt imobilia: teſte Ar. 3° meta. tex. cõ. 3. Tũ etiã qꝛ deus eſt agens reſpectu omniũ cauſabiliũ: ⁊ tñ nõ agit propter finem ipſorũ quod ꝓbatur qꝛ aut talis finis eſſe ipſummet agens primum: aut eſſet aliud ab ipſo: nõ primo mõ: qꝛ cãlitas primi efficiẽtis nõ eſſet ſimplr prima: ſꝫ eſſet cauſata ab aliquo priore. ſ. ab ipſo fine qui. vꝫ. forte poneret eſſe amor quo ſe diligit primũ efficiẽs. Et tũc actio primi agentis eſſet cauſata ex amore ſui: ſed talis actio eſt illud qꝺ ſuba primi agentis. igit eius ſuba eſſet cauſata: qꝺ ſapit hereſim in pħia. Si vero finis ꝓpter quẽ primuꝫ agens agit ſit aliud ab ipſo primo efficiente: ſequeretur ꝙ deus in agendo dependeret ab aliquo extra ſe ⁊ ordinaretur ad illud. ꝯñs eſt abſurdũ ⁊ incõueniens. igitur illud ex quo ſequitur. ⁊ ꝯſequentia patet: quia in agens in agendo dependet a fine a quo actualiter mouetur.

Ad oppoſitũ tñ eſt Cõmẽ. ca° de ꝑn°. ꝯ'° ꝑi 5° meta. vbi hꝫ iſtud ꝑn̈m. Intendit ad ſciendũ in hac ſcia q̃ñ eſt in ſe: ⁊ q̃ñ eſt ꝑm̈: ⁊ iſtud ꝑn̈m eſt cã finalis. oẽs. n. cauſe non ſunt ꝑn̈a: niſi pp iſtud primũ. ⁊ ꝯ'° 3°. Cõplemẽtũ: largitas ⁊ bonũ nõ inuenit in rebus: niſi ꝓpter cãm finalẽ. ⁊ hanc eandẽ ſniaꝫ hꝫ Ar. in 2° pħi co. tex. cõ. 31. hoc idem ſentit Ar. 5. meta. tex. cõ. 3. vt ſupra allegatum eſt.

Determinatio iſtaꝝ. q. diuidit in tres articulos: in quoꝝ ꝑ ponunt diſtinctiones. In 2° eliciunt ꝯnes determinatiue. q. Et 3° obijcietur ꝯtra ſolutionem qõnis: ⁊ ꝯtra ipſas ꝯnes.

Prima diſtõ eſt h: finis cũ hẽat rõneꝫ termini ⁊ vltimi aliquo mõ: termin⁹ poteſt cõſiderari 2r. Uno° ſimplr ⁊ abſo'r: vt. vꝫ. terminat ⁊ finit aliud quod terminat per ipm. Alio mõ ꝯſiderat vt ꝯtrahit ad actionem agentis: ⁊ eſt illud ꝓpter qꝺ agens agit. Primo° finis ſeu terminus nõ habet rõnem cauſe: qꝛ ſic punctus ĩ linea poſſet dici cã linee: qꝺ nõ eſt veruꝫ. Scõo mõ finis eſt per ſe cã: ⁊ vt ſic includit duo: quoꝝ vnũ eſt mãle ⁊ alterum formale: vnũ per modũ generis: aliud per modũ dr̃e: mãle eſt rõ termini: formale eſt ꝙ ſit intentũ ab agẽte: ⁊ iſtud ꝓprie cõſtituit finem in rõne cauſe. ¶ Scða diſtinctio eſt: finis eſt duplex: quidã eſt finis quo: quidã eſt finis gratia cui⁹: vt eſt de mente Ar. 2° de aĩa. tex. cõ. 35. ⁊ 2° pħi. tex. cõmẽ. 24. Finis quo maxime principalis ẽ operatio nobiliſſima potentie: ſm quã a potentia attingitur nobiliſſim̃ obm̃: eo mõ quo diceret ꝙ viſio pulcherrimi viſibilis: eſt finis potentie viſiue ⁊ hoc de mente Ar. in. 10. ethico. Ubi hꝫ ꝙ circa nobiliſſim̃ ⁊ ꝑfectiſſimũ obm̃. potentie eſt ꝑfecta delectatio ⁊ quietatio potentie. Finis grã cuius eſt ipſum obm̃ qꝺ attingit a potentia per taleꝫ opatio nẽ: maxime ſi ſit optimũ oĩum eoꝝ q̃ ꝯtinent ſub obto adequato potẽtie: vt colligit ab Ar. i eodẽ li°. Iſta diſtĩctio eſt etiã Cõmẽ. 2° celi. ꝯ° 17. Cũ dicit ꝙ duplex eſt finis. ſ. dictus primaria itentione. ⁊ finis dict⁹ ſcðaria intẽtione: vbi per finẽ dictũ ꝑmaria itentione debemus intelligere finẽ grã cui⁹: ⁊ finẽ rei opate: ⁊ per finẽ dictum ſecũdaria itentione: finẽ quo ⁊ finem operationis vel generationis. finis

neratiõis.finis quo apud Scotiſtas cõiter appellat̃ finis formalis finis gr̃a cuiꝰ appellat̃ finis obtalis. ¶ 3ª diſtinctio finis gr̃a cuiꝰ: qdam eſt obm ꝓductũ in eſſe reali per motũ: qdã eſt p̃ſuppoſitus in tali eſſe in actione ⁊ opatione poᶜ. Exẽplũ primi. forma nãlis que p motũ ⁊ gñationem ꝓducit̃ dr̃ finis gñationis: vt vult Ar. 5. metaphi. c. de nã. tex. cõ. 5. Exẽplũ ſcdi. deus eſt obm qd attingit̃ per intell'm ⁊ voluntatẽ: ⁊ eſt finis vltimate qetatiuus eiuſdẽ intell's ⁊ voluntatis. Qd dixi de obto p̃fectiſſimo intell's ⁊ volũtatis idẽ dicat̃ de obto ſen ſuo. ¶ 4ª diſtictio. finis adhuc eſt duplex: Quidã eſt finis attingendus ſolũ per operationẽ. qdaʒ eſt finis qui eſt cã finalis: finis p̃moᵒ dictus eſt oẽ illud in quo tanq̃ in obto qetat̃ ⁊ ſatiat̃ poᵃ. finis q eſt cã finalis eſt illud pp qd amatũ ⁊ deſideratum efficiens agit ꝓducẽdo aliqd in effectu: ⁊ iſti duo fines ſic diſtinguunt̃: qm̃ ſtat aliqd eẽ finẽ attingendũ per opationem reſpectu alicuiꝰ: qd tñ reſpectu eiuſdeʒ nõ eſt finis q eſt cã finalis. Exẽplũ deus. n. reſpectu ſuiipſiꝰ eſt finis attingendus p opationẽ: qꝛ reſpectu ſui ꝓprijs intell's ⁊ volũtatis eſt vltimate qetatiuꝰ: ⁊ in ipo eſt p̃fecta qetatio ⁊ delectatio poᶜ intellectiue: ac ẽt volũtatis diuine: ⁊ tñ nõ eſt ſuiipſiꝰ cã finalis: qꝛ in tali operatione btĩfica ⁊ qetatiua ſui itell's nõ efficit aliud ad extra ⁊ talis finis: dictus iſto mõ eſt deus reſpectu oĩum creaturarũ intellectualiũ tñ: ⁊ nõ reſpectu alioꝝ: ſed finis qui eſt cã finalis vltimus: ⁊ vt Cõmẽta. inqt: dictus primaria itentione: eſt deus glorioſus reſpectu oĩuʒ cãbiliũ: qꝛ pp ſe amatũ ⁊ deſideratũ cauſat ad extra qcqd cauſat. ¶ 5ª diſtinctio cõiter poſita ab Auicen. 6. meta. c. 5ᵒ eſt: q res põt itelligi eẽ cauſata dupl'r. vel q̃tum ad entitatẽ: vel quantuʒ ad cãlitatem. Eſt. n. cãta quo ad entitateʒ: qñ ſuum eẽ recipit ab alio: ⁊ ineẽ aut in fieri eſſentialr̃ depẽdet ab illo: vel põt itelligi ſcdo mõ eẽ cauſata qñ ſuã cauſalitatẽ habet ex motione alterius cauſe que cauſalitas ꝯſequit̃ ſuã entitatẽ. ¶ 6ª diſtinctio. aliqd eẽ nobilius alio ꝯtingit duobus modis: vno mõ ſimpl'r: alio mõ ſm qd. ſimpl'r vnũqdq; ens reale qd eſt ſubã hʒ nobilius eẽ in ſe q̃ hẽat in eẽ obtiuo intellectus creati. Exẽpli grã: lapis hʒ nobilius eẽ in re ⁊ in effectu q̃ hẽat in intell'u. Et h̃ vel vt ibi repñtat̃ ſub rõne actu itelligibilis: vel entis vt actu itelligitur: ⁊ h̃ eſt verũ de oĩ eo qd eſt p̃fectius cognitione intellectuali in intell'u creato: queãdmodũ eſt q̃libet ſubã. hec. n. ponit̃ eẽ p̃fectior ſimpl'r in ſe: ⁊ in re q̃ ſi ipſa cognitio itellectiua que eſt accidẽs: ⁊ cõparãdo talẽ ſubaʒ ad cognitionẽ itellectualẽ hꝫ intell'o talis ſuba in ſe habʒ p̃fectius eẽ ſimpl'r q̃ habeat in cognitione actuali: aut in itellectu creato: ſed vbi aliqd eſt inferius ipſa cognitione itellectiua: hʒ nobilius eẽ ſimpl'r in intell'u creato q̃ hẽat in ſe: pro tanto qꝛ obm in intell'u hʒ tale eẽ participatiue quale eẽ hʒ ipſa cognitio intellectiua. Et hoc de mẽte Auguſt. 9. de trini. c. 4. Superiora tñ ⁊ p̃fectiora q̃ ſit itellecto hñt nobilius eẽ ſm qd in itell'u q̃ in ſe: qꝛ in intell'u hñt eẽ imãle ⁊ icorruptibile q̃tũ eſt ex parte itellectus ⁊ nõ in nã ꝓpria. iferiora itellectione ſe hñt oppoſito mõ. Cõparando tñ qdcũq; iferius: ſiue ſit ſubſtantia ſiue accidens ad eẽ obiectiuũ qd hʒ de itellectu diuino hʒ nobilius eẽ ſimpl'r ⁊ perfectius q̃ habeat in ſe eo q habet tale eẽ participatiuũ: quale eẽ hʒ formaliter ipſa cognitio diuina: quod ꝓbatur. Per illud Augu. ſupra Jo. primo. cap. Quod factuʒ eſt in ipſo vita erat. Ubi hʒ Aug. Res cognita eſt in verbo vita creatrix: ⁊ h̃ ideo: qꝛ cognitio eius eſt realr̃ vita creatrix. Oʒ. n. de cognitio diobiectiue hoc in ipſa cognitiõe opʒ iueniri realr̃. ¶ Ex his ponuntur quedã cõcluſiones reſponſiue ad queſtionem: ⁊ in hoc erit determinatio ſecundi articu.

Prima ꝯ̃. finis eſt p̃nᵐ ⁊ cauſa per ſe. iſta ꝯ̃ determinatiua primaꝝ duarũ queſtionũ: pʒ ex auctoritate Ar. 2ᵒ phiſi. ⁊ in. 5. meta. vt allegatum eſt ſupra. Nam certũ eſt q illud qd reſpondet̃ ad interrogationeʒ factã per qõneʒ querentẽ pp quid de aliquo eſt cã: qꝛ pp qd: querit cãm vt hʒ ex ſñia Ar. in. 2. poſterio. ⁊. 7. meta. tex. cõ. penul. Et etiã rõne pʒ: qꝛ reſponſiuuʒ dʒ aſſignari in ſp̃ali quod iterrogatiuũ querit in gñali. Sed finis reſpondet̃ ad iterrogationẽ factã pp qd: vt ſi querat̃. pp qd Sortes ambulat. Cõuenienter rñdet̃. vt ſanetur ergo ⁊c̃. Hec eſt ratio Ar. 2ᵒ phi. ⁊. 5. meta. vt allegatuʒ eſt ſupra: Hoc idẽ ꝓbat̃ per illud. 2. phiſi. tex. cõ. 89. vʒ. finis in agibilibus ſe habet vt p̃nᵐ in ſpeculabilibus. Sed ita eſt q p̃nᵐ in ſpeculabiᵒ eſt cã per ſe ⁊ eſſentialis notitie ꝯ̃nis. ergo in agibilibus finis erit cã coꝝ que ſunt ad finem. Hoc idem ꝯfirmat̃. ſm Ar. in p̃nᵒ. 5. meta. vt etiã allegatum eſt ſupra: finis hʒ rõnẽ principij: ſʒ ſm ipm totiens dr̃ cã: quotiens dr̃ p̃nᵐ. igit̃ finis eſt cã. Cõfirmat̃ etiã per illud qd dicit Cõmẽ. ibi. Ubi inqt hoc nomẽ cã dr̃ de oĩbus rebus in quibꝰ dixĩmꝰ q hoc nomẽ p̃nᵐ dr̃ de eis. Et h̃ vr̃ ſñia Ar. 4. meta. tex. cõ. 3. vbi dicit q ſic ſe habet vnum ⁊ ens: queãdmodũ p̃nᵐ ⁊ cã. Et innuit q p̃nᵐ ⁊ cã inuicẽ ꝯuertunt̃ ſicut vnũ ⁊ ens. Probat̃ etiã rõne q̃tũ ad hoc q finis ſit per ſe p̃nᵐ. Omne per ſe agens agit pp finẽ. Igitur finis hʒ rõnem p̃ncipij. ex h̃ q p̃mo venit in mentẽ agentis ſub rõne boni ⁊ appetibilis: cũ ſit bonũ ⁊ optimũ alioꝝ: vt dicit Ar. in 5ᵒ meta. Agens aut motum a fine ꝓducit formã: que cõicatur mãe: qua cõicata vltimo ſequit̃ cãlitas mãe que eſt q ipſa ſubſtãtificat formam. Ex quo apparet q in toto iſto ꝓceſſu: illud qd eſt primũ a quo oẽs alie cãlitates originantur eſt ipſe finis. añs aũt aſſumptuʒ in rõne eſt Ar. 2. phiſi. tex. cõ. 49. Et probat̃ etiã ſic. Omne agens in cuiꝰ actione põt accidere error agit pp finẽ: ſed oẽ agens p ſe eſt hmõi. g oẽ agẽs per ſe agit pp finẽ. Et h̃ ſiue ſit agẽs ſm nãm: ſiue ſm ꝓpoſitũ: queãdmodũ ꝓbat̃ loco p̃allegato. Et notãter dr̃. Omne agens per ſe: vt excludat̃ agẽs per accidẽs: qd eſt caſus vel fortuna. Maior aſſumpta in iſta rõne probat̃. ex. 2. phi. tex. cõ. 62. Illa actio eſt fruſtra que nõ ꝯſeqtur finẽ itentũ igit̃ ſi nullus finis ſit itentus nullũ agens ageret fruſtra: nec erraret. igit̃ omne agens qd põt errare agit pp fineʒ. tale aũt eſt agẽs nãle: ⁊ etiã agẽs per itel'm. Utrũq; eniʒ põt errare ⁊ fruſtrari in actione ſua. ¶ Scđa ꝯ̃. finis eſt cauſa cãlitatis efficiẽtis. Iſta ꝯcluſio ꝓbat̃ ſic. Agens qd cũq; ſi eſt per ſe agens nõ agit: niſi motũ a fine. ſʒ mouẽs eſt cã nõ ſolũ motionis paſſiue eiꝰ qd mouet: ſed ẽt cuiuſcũq; per ſe ſequẽtis motionẽ paſſiuã: ſed motionẽ paſſiuaʒ agentis qua mouet̃ a fine: ſequit̃ motio agentis ad extra in re: igitur finis eſt cã nõ ſoluʒ motionis paſſiue: ſm quã agẽs mouet: ſed ẽt motiõis actiue qua agẽs agit ꝓducendo aliqd in effectu. ¶ Itẽ 2ᵒ h̃ idẽ ꝓbat̃. eo mõ finis hʒ rõnẽ cauſe q̃ hʒ rõneʒ pp qd: ſed finis hʒ rõnem pp qd. nõ ſoluʒ reſpectu effectus extra in re: ſʒ ẽt reſpectu agentis. qd ꝓbat̃: qꝛ nõ ſolũ illud qd ſit ordinat̃ ad finẽ: ⁊ eſt pp finẽ: ſʒ ẽt ipm agẽs per ſe agit pp fineʒ. ergo finis eſt cã nõ ſolũ effectus ad extra: ſʒ ẽt agẽtis q̃tũ ad eiꝰ cãlitateʒ. ¶ Cõfirmat̃. qꝛ ipoſſe eſt dari duo p̃ncipia eque p̃ma ſimpl'r reſpectu alicuiꝰ effectus: vel duas cãlitates eque primas ſimpl'r: ſʒ ſi finis nõ eẽt cã cãlitatis agẽtis: tunc cãlitas agentis ⁊ cãlitas finis eẽnt eq̃ prime ſimpl'r. igit̃ ⁊c̃. ¶ Iſta ꝯ̃ ꝯfirmat̃ p illud qd dicit Ar. in. 5. meta. ⁊. 2. phi. vbi ſupra. ¶ Tertia ꝯ̃. finis quo ſeu gñatiõis eſt cã ſm eẽ qd hʒ in itentiõe agẽtis. Hec ꝯ̃ ꝓbat̃ ex diſtõnibꝰ p̃miſſis: nã 2ᵒ phiſi. cõ. 24. vt dcm̃ eſt ⁊ Cõmẽ. ibidem cõ. 70. ponit q duplex eſt finis. qdã eſt finis gñatiõis: qdã eſt finis rei genite: q diſtõ coĩcidit cũ diſtõne ſupius poſita de fine quo. ⁊ grã cuiꝰ. Gñatio aũt ẽ duplex: qdã ẽ nãlis: qdã artificialis: finis gñationis nãlis ẽ forma ꝓducta ab agẽte nãli: vt forma ſubalis ignis artificialis: vt forma domꝰ in domificatiõe. Forma artificialis põt hẽre duplex eẽ: vnũ in mẽte artificis ⁊ eſt eẽ itentiõale: aliud i re ext̃ ⁊ in effectu:

¶ Difficultas q̄ōnis que eſt. Utrū finis ſit p ſe cā in eē intẽtiōali: aut ēt ſit mouēs agēs ad agēdū: nō eſt de fine rei genite ſiue de fine grā cui⁹ vltimato ꝛ ṗncipiꝫ: ſed ſolū de fine gñationis ꝛ marie gñationis artificialis. Et ita h̄ ꝯ que nūc ponit̃ ꝓbabit̃ q̄ꝫ ū ad iſtā gñationē artificialē: ſꝫ etiā de gñatione nālí h̄ poſſit itelligi ꝛ ad ipſaꝫ applicari. Sit ergo ꝯ talis. finis quo ſeu gñationis ē cā p ſe: vt eſt in itentiōe agētis. ꝓbat̃ iſta ꝯ. Eo mō finis h̄ꝫ rōnē cāe: q̄ mō eſt ṗor effectu: q: ois cā nā ṗcedit effcm̄ ꝛ eſt ṗor ipſo: ſꝫ finis ẜm eſſe: qḋ h̄ꝫ ex̄. nō eſt ſic ṗor effectu neqꝫ his que ſunt ad finē: ſꝫ ſolū eſt ṗor vt in itentiōe agētis. Igit̃ finis ẜm eē itẽtionale h̄ꝫ rōneꝫ cāe. hec eſt rō Auicē. 6. meta. c. 5. ¶ 2° argr̃ ad idē. Eo mō finis h̄ꝫ rōnē cāe: quo mō nō h̄ꝫ rōnē cāti: q: idē ſub eadē rōne nō pōt h̄r̃e rōnē cāe ꝛ cāti: ſed finis ſcḋm eē reale: qḋ h̄ꝫ ex̄ eſt realr̃ cātus. ſcḋm eē qḋ h̄ꝫ in itentione agētis nō ē cātus ab agēte: igit̃ finis vt eſt in itentiōe agētis ſic eſt cā. ¶ 3° argr̃ ad idē. Eo mō finis h̄ꝫ rōnē cāe: quo mō ꝯcurrit cū agente ad cāndū effcm̄: q: in oi cātione eſt ꝯcurſus cārum adinuicē ad ponēdū effectuꝫ in eē: ſꝫ finis ꝯcurrit cū agēte vt eſt i' itẽtiōe ipſi⁹. nō aūt vt eſt ex̄: q: vt ſic ſeqtur actionē agētis ꝛ nō vnit̃ ei⁹: vt cānti. igit̃ ꝛc̄. ¶ 4ª ꝯ. finis grā cui⁹ q ē finis rei genite nō ſolū eſt cā: vt in itentiōe agētis: verū ēt in eſſe reali. Iſta ꝯ primo declarat̃ ex ṗmiſſis. ſ. ꝙ finis q̄dā eſt finis ſub fine. q̄dā eſt finis vltim'. Exēpli grā: in motu ad ſanitatē ꝯtingit eē finē: qui eſt ſanitas: ꝛ finē q eſt ꝑfectio hoīs vel hō ẜm corpus. Medic⁹. n. itendēs cāre ſanitatē ꝛ appetens ipſam nō appetit ſanitatē pp̄ ſeipſam: ſꝫ pp̄ ꝑfectionē hominis: ꝛ tūc finis qui eſt hō ẜm eē reale ꝑficit motū q eſt ad ſanitatē: ꝛ ẜm ſuū eē reale mouet medicū ad operādum. Sanitas aūt vt ṗcōcepta tanq̄ꝫ bonū ꝯueniēs hoi ſolū in tali eē mouet medicū ad opandū. ꝓbat̃ ꝯ ṗmiſſa ꝯ ẜm pħm ſcḋo phiſi. tex. cō. 24. hō eſt finis artificialiuꝫ. ¶ Cōſtat aūt ꝙ hō eſt vere cā artificialiuꝫ: ꝛ h̄ in eē reali. ergo finis grā cui⁹ eſt vere cā: tā in eē reali: q̄ꝫ in eē itentionali. cū h̄eat vtrūqꝫ eē. Et h̄ ꝯfirmat̃: per ea que dicta ſunt: ſub ea rōne finis eſt cā: ſub qua mouet agēs ad agēdum: ſꝫ ita eſt ꝙ finis grā cui⁹ mouet agēs ad agēdū: ẜm eē reale qḋ ſibi cōpetit: vt patuit in exēplo de motu ad ſanitatē. Igit̃ ꝛc̄. ¶ 5ª ꝯ. finis eſt nobiliſſima oium cāruꝫ. Iſta ꝯ ꝓbat̃ auctībus ꝛ rōnib⁹. ṗma auc̄as eſt. Auicē. 6. metapħ. c. 5. vbi h̄ꝫ. ꝙ ſi de vnaquaqꝫ cārū eēt ſcia: illa q̄ eēt de cā finali eēt nobilior alijs ptib⁹ illius ſcie: ꝛ ipſa eēt ſapīa: que ꝯñia nō valeret niſi finis eēt nobiliſſima cārum: cū ſcia menſuret̃ ab obto ꝛ ſortiat̃ ſuā dignitateꝫ ꝛ ꝑfectionē ab ipſo: vt pꝫ ex ṗmo de aia in ṗn°. ꝛ. 5. meta. c. de ad aliqḋ. Ad idē eſt Cōmētā. in capl̃i de ṗn°: vt allegatum eſt ſupra. Et ſilr̃ in. 3. cōmē. eiuſdē. 5. meta. ꝓbatur etiā rōne iſta ꝯ ſic. Illa cauſa eſt nobilior que eſt mouēs ꝛ nō mota actualr̃ ab alio: q̄ꝫ ſit illa que eſt mouēs mota actualr̃ ab alio. Sꝫ ita eſt ꝙ cālitas finis eſt mouens non mota actualr̃ ab aliqua cā priore: ꝛ cālitas efficiētis mãe ꝛ forme ſunt mouētes mote actualr̃: ergo cālitas cāe finalis eſt ſimpl̃r nobilior ceteris cauſis. Diſcurſus bonus: ꝛ maior eſt manifeſta: q: in mouentib⁹ ꝛ motis mouēs eſt preſtantius moto. Et q̄ꝫto aliq̄ cā eſt indepēdentior tāto eſt nobilior ꝛ ꝑfectior: q: ſicut ens quāto eſt idependēti⁹ tanto nobilius. Ita etiā cā que eſt ꝓprietas ꝛ paſſio entis vel ſaltē motus diuidens ipſum ens. Et notanter d̄r in maiori ꝙ cā mouens nō actualiter mota: pp̄ inſtantiā que poſſet fieri de poª ꝛ obto ſibi correſpōdente: vbi poª mouet̃ ab obto in ꝓductione act⁹ ꝓpꝛij. Et tñ poª eſt nobilior obto. Ad qḋ d̄r ꝙ in ꝓductione actus poª que concurrit actiue ad talē actum q̄ꝫuis ſimul cōcurrat cū obto vel cum ſpecie ſibi ipꝛeſſa ab obto ad cāndum actū proṗiuꝫ: in eo tñ iſtāti quo ꝓducit actū: nō mouet̃ ab obto: q: nihil recipit ab ipſo. Neqꝫ patit̃: ſed bene mota eſt ab ipſo antecedenter recipiendo ſpēm repꝛeſentatiuaꝫ ipſi⁹: ſed potentia ꝛ obiectū in eo inſtāti quo agūt ad actuꝫ ꝓducendū ꝛ operationē actualē potētie eliciēdā p ſe ꝯcurrūt ſine motione quacūqꝫ vnius ab altero. ¶ Q. ſi inſtares: ꝙ finis nō ſemꝑ actualiter mouet efficiens ad agendū: q: h̄ñs habitū nō deliberat. ꝯ non opꝫ ꝙ agens h̄eat ſemꝑ actu intẽtionē finis: ſed ſuffici ꝙ intẽtio finis moueat virtualiter h̄ñtē habitū: ſicut ēt apparet ad ſenſuꝫ de multis qui faciūt plura nihil cogitādo de illo fine: ſꝫ ſolum in habitu. Ex quo ſequit̃ ꝙ nō eſt veꝝ ꝙ agēs non agat niſi motū actualr̃ a fine. ¶ Ad hoc r̄ndet de mēte Cōmēta. 2. phiſi. cō. 86. Q. lꝫ agens artificiale in oib⁹ actib⁹ ſuis: nō actualr̃ deliberet ꝛ cogitet de fine: vt eſt in arte texendi ꝛ ſuēdi. In aliqb⁹ tñ opꝫ ꝙ agēs artificiale in omni ſua actione actualiter cogitet de fine: vt in arte medendi ꝛ nauigandi: ꝛ ſic h̄ꝫ intelligi rō adducta ꝙ agēs pp̄ finē actualiter mouet̃ a fine: in aliqbus artib⁹ marie ṗncipaliorib⁹. ¶ Uel d̄ḋm eſt ꝙ mouēs motū ab alio poteſt intelligi duob⁹ modis: vno mō ꝙ motū recipiat aliquā formā in actu ṗmo reſpectu alicuius opatiōis ſeu actionis eliciēde a tali actu ṗmo: nō h̄ꝫ tñ motionē actualeꝫ a priore mouēte: ſic ꝙ cū mouet actualr̃ ad actū 2ᵐ nō depēdet a cā priore: neqꝫ in habēdo v̄tutē per quā mouet: neqꝫ ēt in actione actuali: ſic ꝙ recipiat aliquē influxuꝫ: aut motionē in actu ſcḋm quā exit in actualē opationē. Alio mō ꝙ h̄ꝫ motū oino h̄eat formā ꝛ virtutē per quā mouet ab alio. ṗ mō nos dicim⁹ ꝙ potētia ſenſitiua mouet̃ ab obto recipiēdo ſpēm ſenſibileꝫ. Sed poª ſenſitiua agēs in ꝓducēdo actū ſentiendi: lꝫ ꝯcurrat cū ſpē ſenſibili: aut cū obto repn̄tato in tali ſpē: virtutē tñ ſeu formā: per quā ſenſus agit: nō recipit ab obiecto. neqꝫ ēt actualem motionē ad actū actualr̃ recipit. Et ideo q̄ꝫuis ābo ꝯcurrant ordine quodā eēntiali: nulla tñ iſtarū cauſarū actus ſentiēdi mouet̃ actualr̃ ab alia: ꝛ ſi ſenſus nō moueat iſta ſecūda motione: que eſt ad actualē ſenſationeꝫ: niſi motus antecedent ꝛ remote priori motione que eſt ad actū ṗᵐ. 2° mō mouens motū nō ſolū recipit aliquē actū ṗmū: aut virtutē per quā mouet ad actū 2ᵐ. ſꝫ etiaꝫ motionē actualē ad talē actū 2ᵐ recipit ab aliquo priori mouēte. Ita ꝙ vel in oi motione ſua qua mouet ad extra actualr̃ mouet̃ a ṗore mouēte: vel ſaltem motio ſua actualis originat̃ a motione actuali ṗoris mouētis adeo ꝙ in mouēte moto nō eēt actualis motio ad effectū cāndū: niſi ṗcederet ꝛ eēt in actu motio actualis ṗoris mouētis ad eundē effectū cōem. Unñ hoc poſteri⁹ nō mouet: q: ē actualr̃ motū a ṗore: ꝛ tūc dicimus ꝙ iſta motio ſecūda iſtius ſecūdi mēbri eſt motio virtualis ꝓxima poſterioris a ṗore mouēte. motio aūt que eſt potētie ab obto recipiēdo ſpēm: eſt motio habitualis remota: ꝛ p h̄ appꝫ: ꝙ oē illud qḋ eſt mouēs: q: actualr̃ mouet̃ ab alio aut ſaltē virtualr̃ ꝓximo: eſt ignobili⁹ ipſo mouēte. Sꝫ ſi ſit motū ab alio priore habitualr̃ remote: ꝛ antecedenter nō ſeqt̃ motū eē ignobili⁹ mouēte: ex hoc d̄r ꝙ omnis motio q̄ agens mouet̃ a fine vel eſt actualis vel virtualis ꝓxima.

Quantū ad 3ᵐ arti. obijcit̃ ꝯ determinationē q̄ōnis. ꝛ ṗ ꝯ illud ꝙ finis ſit cā: q: cā eſt illḋ ad cui⁹ eē ſequit̃ aliud: vt h̄ꝫ Boeti⁹ in topi. Sed ita ē ꝙ ad eē finis nihil ſequit̃: ſed ipſe finis ſeqt̃ ad alia. igit̃ ꝛc̄. ¶ D. 2ᵐ Cōmēta. vt habitū eſt ſupra: ꝓbat̃ finē eē cām ex hoc qḋ eſt ṗnᵐ. ¶ Cōtra hoc arguit̃. Si omne ṗnᵐ ſit cauſa. ſequit̃ ꝙ punctus in linea ſit cauſa linee: ꝯſequens eſt falſum: q: non videtur in quo genere cauſe poſſit eē: vt patet diſcurrenti per ſingula.

Obiicitur ēt ꝯ ꝯcluſionē ſecūdā determinatiuaꝫ tertij q̄ſiti. vꝫ. ꝙ finis ē cā cālitatis agētis. ¶ Cōtra hoc arguit̃ ṗ ꝑſupponēdo ꝙ eiuſdē ad ſe nō poteſt eē ordo eſſentialis. Iſtud preſuppoſitum ꝓbat̃. q: ordo eſſentialis eſt inter ea q̄ ſunt diſtincta eſſentialr̄. Id eni nō pōt ordinari ad ſeipſum eſſentialr̃. ¶ Scḋm preſuppoſitum

preſuppoſitū eſt: ordo eſſentialis nō pōt eē inter ea q̄ ſunt eiuſdē ſpēi. hoc pȝ de mēte Ar. 3. meta. tex. cō. 11. Cōmendantis Platonē dicentē inter indiuidua eiuſdē ſpēi non eſſe hoc prius: ꝛ illud poſterius eſſentialiter: pp qḋ vt dicebat ipſe ponēda erat idea ipā ſpālīſſime: vt poſterius eſſentialr poſſet reducī ad aliqḋ prius. ¶ 3m̄ pſuppoſituȝ eſt ꝙ agens vniuocū: ꝛ ex ꝯñti forma ipſi᷒ eſt eiuſdē ſpēi cū forma geniti. h̄ de ſe pȝ: qꝛ gñatio vniuoca eſt illa que eſt inter extrema eadem vel ſīlīa ſm ſpēm. ¶ Ultimo ꝑſuppoñif. ꝙ finis ꝛ forma coicidunt in idē nūo. ex. 2. phi. tex. cō. 70. Hoc ſtāte argr̄ ſic. finis gñatiōis vniuoce q eſt forma eſt eiuſdē ſpēi cū efficiēte: ꝛ idē nūo cum forma: qꝛ eadē forma que iducif p gñationē eſt finis actionis agētis. Igitur nō eſt ordo eēntialis inter efficiens ꝛ fineȝ. Sed ſi finis eēt cā agētis: eſſet ordo eēntialis inter finem ꝛ efficiens: qꝛ cāe ſimul ꝯcurrētes ad aliquē vnū effectū cāndū diuerſoruȝ generū ordine quodā eſſentiali ſimul ꝯcurrunt. Igitur finis nō pōt ſimul ꝯcurrere cū efficiente: mouēdo ipſum ad ꝑductionē effect᷒. ¶ 2° principalr arguif. Finis ſm ꝙ eſt in itentione agētis nō eſt nobilior ipſo eē agētis: qꝛ nō hȝ nobilius eē q̄ȝ agēs in quo eſt. ḡ ſm illud eē nō eſt cā agētis. ¶ 3° arguif. Illud qḋ eſt cā alicui᷒ videf dare eē illi: aut aliqd influere in ipſum. Iſta ꝑpō pȝ: ſed finis nihil dat: aut īfluit in ipm agēs: qꝛ ſi agens hēt eandem vim actiuā ꝛ nihil itenderet: eodē mō ꝑduceret effectum. Et ꝯfirmaf. Nam certuȝ eſt ꝙ in itentiōe ignis qñ gñat ignē: nihil eſt: qꝛ dicif oppoſitū: tūc q̄rif de iſto modo eēndi in. nā aut iſte modus eēndi in. erit modus eēndi accñtis in ſbto: aut forme ſubālis i mā: aut ſicut locatū in loco. Et nō videf: ꝙ finis in itētione agentis poſſit hēre aliquē iſtoꝝ modoꝝ eēndi in agente. ¶ 4° arguif. Deus ſub rōnem finis vltimi ponif obm actus bñfici. hoc aūt nō eſt inquantū mouet aliqḋ agens ad agendū vt deſiderabile. ¶ 5° ſic. cāūitas finis eſt oppoſita cāūitati agentis. primo metaphi. ſed efficiēs eſt pn̄m motus. ergo de rōne finis nō eſt initiare: ſed terminare motū: ꝛ ſi ſic. ſequitur ꝙ nō poſſit primo mouere agens ad agendū. ¶ 6° arguif. Cāūitas prima ſimplr nō reſoluif in aliā cāūitatē: ſed cāūitas efficientis eſt prima. Igif cāūitas efficientis nō reſoluitur in finē: neq; cauſatur ab ipſo: maior eſt manifeſta: qꝛ qḋ eſt ſimplr primū nō reſoluif in aliquid prius: minor aūt ꝑbaf: qꝛ ſi cāūitas efficientis nō eſt prima: hoc eſt qꝛ dependet a fine: hoc aūt eſt falſum: qḋ ꝑbatur. qꝛ dato hoc ſequif ꝙ finis ſolū poneret effectū in eē circūſcripto omni efficiēte: ꝯñs eſt falſum. Igif ꝛ añs: ꝛ ꝯña ꝑbatur. Nihil eſt efficiēs: niſi mediante ſua cāūitate que ſit ab ipſo: ſed ſi finis ſit cauſa: cāūitatis agentis: tūc cā finalis ſola poneret in eē cāūitatē agentis: ſine ipſo agente: qḋ ꝑbaf. Quia agens nullo mō eliceret ſuā cauſalitatē: qꝛ ſi eliceret ſe ipſo: aut ipſamet cāūitate. Nō ſeipſo per te: qꝛ ponis talē cauſalitatē eē cauſatā a fine: nō etiā eliceret cāūitatem ꝑpriam ſeipſam et cāūitate: qꝛ idē nō eſt rō cāndi ſeipſuȝ. Igitur agens nihil faceret ad effectū cāndū: qḋ eſt ipoſe. ¶ 7° ad idem principalr arguif. Quod ꝓcedit primum cauſatū: eſt icauſatū: ſed cāūitas primi agentis ꝓcedit primum cātum: igif eſt incāta: ꝯña tenet cuȝ maiori. minor aūt ꝑbaf. Nam cā ꝓcedit cātum. ḡ quicqd eſt rō cāndi ipſum cauſatū ſilr ꝓcedit. Sed primū agens eſt cauſa ꝓmi cāti: qꝛ primū cātum eſt effectiuū primi agentis igitur cāūitas primi agentis ꝓcedit primū cauſatū. ¶ Et ꝯfirmaf. Aut primū agens agit per eſſentiā ꝑpriaȝ: aut per aliud a ſe diſtinctū eſſentialiter. Si ꝓmo°. Habef propoſitū. qꝛ cum eſſentia ſua ſit ei rō cāndi ꝛ ſua cāūitas. ſequif ꝙ ei᷒ cauſalitas eſt incauſata. Si dicaf 1m. Cum illud ſit cauſatū dependet ab ipſo primo: ſicut a cauſa. Et tunc querēduȝ eſt de eo quod eſt ipſi deo ratio cauſandi aut talis ratio eſt eſſentia propria dei aut aliquid aliud. Si primo modo habef intentū. Si 2° modo proceditur: vt prius: ꝛ ita aut erit ꝓceſſus in infinitū: aut ſtabif in hoc ꝙ cāūitas ꝓmi entis effectiua eſt incāta. ¶ Poſtremo arguit ſm Ar. ꝓ poſterioꝝ. nō ꝯtingit cās eſſe adinuicē cās: qꝛ tunc idem eſſet cā ꝛ effect᷒ reſpectu eiuſdē: ꝛ p ꝯñs idē eſſet cā ſuiipſius. Et rurſum idē eſſet prius ꝛ poſterius ſeipſo: ꝛ deniq; ſequeref ꝙ poſſet fieri demōſtratio circularis: qḋ eſt ꝯtra pħm ꝓ poſterioꝝ. Et poſſent iſte ꝯñe oēs ꝑbari per iſtas maximas. Quicqd eſt cā cauſe: eſt cā cāti. Quicqd eſt prius priore: eſt ꝓus poſteriore: ꝛ vlterius. oīs cā ꝓmaria plus influit in effectum q̄ȝ cauſa ſecundaria.

Obiicif ꝯ ꝯñe 3m ſuperius poſitaȝ. ꝓ ſic. effect᷒ cuiuſlibet realis q̄lȝ cā ei᷒ dȝ eē realis: tuȝ qꝛ cā: que eſt nō ens aut ens in po° nō pōt eē ꝓn̄m entis realis ꝛ in actu: qꝛ cū effect᷒ realis dependeat eēntialr a ſua cā ꝛ dependentia eſſentialis ſit realis: igif terminus dependētie erit realis: qꝛ nō eſt relō realis: niſi extrema ſint realia ꝛ maxime terminus. Et vlterius cuȝ dependentia eſſentialis ſit ſemp prius: ꝛ aliquo mō ꝑfectius. ſeqtur ꝙ effectus realis nō pōt eē a cā nō reali. Cum etiā qꝛ cāūitas effect᷒ realis eſt reſpectus realis. vt prius reſpect᷒ nō pōt eē maioris entitatis q̄ȝ ſit ſuū fundamētū. Igif fundamentū cāūitatis realis eſt ens reale: ſȝ ita eſt ꝙ effectus proueniens a fine eſt realis: ꝛ finis: vt eſt in intentione agentis nō hȝ eē reale: ſed ſolū itentionale: ſcḋm aūt eē qḋ hȝ ex̄. eſt ens reale. igif ꝛc. ¶ Scḋo principalr arguif ſic. eo mō finis hȝ rōnē cauſe quo modo hȝ rōnem pp qḋ reſpectu agentis ꝛ reſpectu eoꝝ que ſunt ad finē: qꝛ q̄ſtio pp qḋ ſemp p diciī cām. ex. 7. metaphi. cō. 59. ſed agens qḋcūq; qḋ eſt p ſe agens agit pp fineȝ ex̄: ꝛ nō pp finē in itentione: nō enim medicus operaf pp ſanitatē precōceptā: qꝛ illa hȝ eē diminutū. ſȝ opaf pp ſanitateȝ acqrendā in effectu que hȝ ꝑfectū eē. Igif finis eſt cā vt hȝ eē extra: ꝛ in effectu. Cōfirmaf: qꝛ omne agens agit pp finē nō habitum. nō aūt pp finem habituȝ: qꝛ habitibus ꝑmibus in mā ceſſat motus ꝓmo de gñatione. tex. cō. 55. ſed finis: vt eſt in itentione agentis eſt habitus ante motionē eius: ꝛ ſolū eſt habendus: vt eſt ex̄. ergo ſolū vt extra hȝ rōnē cauſe. ¶ Ex his pōt formari ſic rō. Finis eſt cā ſub illa rōne ſub qua oīa alia ordinanf ad ipm ꝛ ſȝ oīa entia que ſunt ad finem ordinantur in ipſum ſm eē reale ꝛ nō itentionale: tum qꝛ tale eē eſt diminutū: tum qꝛ eſt iam habitū antē q̄ȝ ad ipſuȝ aliquid moueaf. igitur ꝛc. ¶ 3° arguif. Finis nō eſt cauſa ſm illud eē quod eſt poſterius entitate agentis: ſed eē in itentione agentis eſt poſterius entitate agentis: ꝛ ex ꝯñti ſua cāūitate: qḋ ꝑbaf. qꝛ illud qḋ hȝ eē obiectiue in aliquo eſt poſterius eo in quo hȝ tale eē. Finis aūt hȝ eē obiectiue in ipſo agente per te. ḡ entitas finis eſt poſterior entitate agentis. ¶ 4° principalr arguif. Eo mō finis hȝ rōnem cauſe quo mō diſtinguif ab agente: qꝛ vt eſt idē agenti nō facit ꝑpriuȝ genus cāe: ſȝ reducif ad cām agentē. Finis aūt nō diſtinguif ab agente vt eſt in itentione ipſius: ſed ſolū vt eſt extra: qḋ ꝑbaf. Quia obm qḋcūq; extra in aīa: ſiqd cauſat: cāt vt efficiēs ꝛ vt extra in effectu cāt vt finis ſm Auerroȝ. 12. meta. cō. 36. in exēplo de balneo vbi hȝ balneuȝ in mente mouet vt agens deſideratuȝ ꝛ motum: vt extra mouet vt finis. Igitur in itentione nō habet aliud genus cauſe ab efficiente. ¶ Item quinto arguitur ad idē. de rōne finis ſm pħm in. 5. metaph. ꝛ. 2. phiſicorum. vt ſupra allegatuȝ eſt: ſunt duo. ſ. ꝙ ſit qḋ optimū ꝛ vltimū. Iſta ꝯueniunt fini ſm eē reale. ergo ꝛc. ꝯña tenet cum maiori. minor autē probatur. quia finis in itentione precedit ea que ſunt ad finem: ꝛ vlterius in tali eē nō eſt quid optimū: cum perfectius ſit eē finis in re ꝛ in effectu q̄ȝ in itentione agentis. tex. cō. 2. h̄ videtur eē itentio phi in. 5. meta. ca. de cauſa. vltimo. vbi vult ꝙ finis ꝛ efficiens ſunt ſibi inuicem cauſe per ſe ꝛ non per accidens: ſed agens eſt per ſe cauſa finis ſm eē quod habet extra. ergo etiā finis erit cā: vt

eſt ↄtra. pbat ↄña. Nam ſi finis ſit cā: vt eſt in itentione
agentis: ⁊ agens eſt cā finis: vt eſt extra: tūc agens nō eēt
per ſe cā finis: ſm ꝙ finis h₃ rōnē cauſe per ſe: ſed ſolum
p accidēs. Cui⁹ oppo^m dicit phus. vʒ. ꝙ cāe ſūt ſibi inicē
cāe p ſe ⁊ nō p accñs: ꝗ eſt ↄtͥi ad oē penes qḋ ſunt cauſe.

Obicit etiā ↄtra 5^m ↄnem determinatiuā vltime
qonis ſic. Cauſa eſt ↄditio ⁊ ꝓprietas en-
tis: vel pars ſubſtiua ipſius. igitur eo mō quo dē ens eo
mō dē cā: ſed ens magis dī de efficiēte forma ⁊ mā: ꝙ̄ʒ de
fine: qꝛ certum eſt ꝙ efficiens mā ⁊ forma ſunt entia rea-
lia ⁊ in actu. finis autē eſt tm̄ ens in po^a. maxie loquēdo
de fine quo: cūʒ talis finis ſit terminus motus. Igit̄ ens
nō dī maxime de fine. ⁊ per ↄña neqʒ cāitas. ℭ Cōfirma
tur ⁊ redit in idē. Cāitas ſimplr ⁊ realis eſt nobilior cau
ſalitate ſm qd ⁊ metaphorica ſiue itentionali: cāitas agē
tis eſt cauſalitas ſimp r ⁊ realis. Cauſalitas finis eſt me-
taphorica ⁊ itentionalis. igit̄ ⁊c̄. ℭ Itē ad h̄ arguitur. Si
finis eēt nobiliſſima cauſarū: tūc potiſſima demōſtra
tio eēt per finem. ↄñs eſt falſum. Tum ex ſnia. Ar. in p̄
de aia. tex. cō. ii. vbi h₃. pn^m oīs demōſtrationis eſt ipſuʒ
qḋ quid eſt. Finis aūt nō ptinet ad qditatē rei cū ſit cau-
ſa extrinſeca. Tum etiā: qꝛ qḋ quid eſt: ⁊ qditas rei ſumit̄
a forma ⁊ nō a cauſis extrinſecis. igit̄ ⁊c̄. ℭ Ad h̄ argumē
ta ↄtra determinationē queſtionis reſpondet̄. Et ad pri
mum reſpondet̄ ꝙ ad eē finis in itentione alia ſequunt̄
⁊ ipſe finis in eē reali ſequitur alia ordinata in finē ſm
tale eē: ⁊ iſto modo finis eſt cauſa ſm eē intentionale ⁊
nō ſm eē reale. ℭ Ad 2^m reſpondet̄. ⁊ dicit̄ ad itentionē
Cōmenta. cō. p̄mo vt eſt allegatum. Qꝛ omne pn^m eſt cā
⁊ pncipiū ⁊ cauſa ſe ↄſequunt̄ conuertibiliter. Et ad in
ſtantiam de puncto. Videtur ꝙ punctus eſt cauſa linee.
Tum qꝛ linea diffinit̄ per punctū. Tum etiā qꝛ punctus cō
tinuat lineā ⁊ terminat ipſam. Et dato ꝙ punctus non
eēt de eſſentia linee in eo ꝙ linea. eſt tn̄ de eſſentia linee
in eo ꝙ terminata ⁊ ↄtinua: cum cōtinuū ſit illud cuius
partes copulantur ad aliquē terminū cōmunē vt dē in
predicamentis. Et ad illud qḋ iſertur ꝙ nō eſt cauſa effici
ens nec finalis. reſpōdet̄ ꝙ eſt cauſa efficiens ↄtinuatio-
nis aut terminationē linee: vel pro quāto ingredit̄ diffi-
nitionē eius: vt eſt terminata ⁊ ↄtinua eſt cā formalis ip-
ſius: qꝛ oēs ptes diffinitionis ſunt formē: vt h₃ videri. 7.
meta. tex. cō. 35. Albertus tn̄. Scotus. ⁊ alij contradicunt
huic ſnie Auerroys aſſerentes cām ⁊ pncipiū ſe hr̄e ſm
magis cōe ⁊ minus cōe. Ita ꝙ oīs cā eſt pn^m ⁊ nō ecōtra
⁊ hoc capiendo pn^m large: qꝛ capiendo pn^m vt ↄhitur ad
cām ſm Cōmen. p̄ phiſi. cō. p̄. dē tn̄ de cā efficiēte. cā vero
de cā finali: ⁊ 12. meta. cō. 23. cā dē de oībus cauſis. ⁊ ſic cā
in plus ſe h₃ ꝙ̄ʒ pn^m: capiendo pn^m ſtricte ⁊ ꝓprie. ↄtrā-
ne tn̄ capiēdo pn^m: pn^m eſt cōius cauſa ſm iſtos. Neqʒ h̄
dicit Ar. ꝙ ſe inuicē ↄſequant̄. ſed ſolū ingʒ: quotiens dē
principiuʒ: totiens dē cā. ⁊ ſubdit. oēs. n. cauſe principia
ſunt. Ex hoc intēns cām multipliciter dici ſm multipli
cationē principij. ℭ Sed ↄ habitū eſt ſuperius ꝙ vnū ⁊
ens ſe inuicē ↄſequunt̄ ſicut pn^m ⁊ cā ens ⁊ vnū ſe conſe
quunt̄ conuertibilr̄ ꝗ ⁊c̄. Maior ⁊ minor habent̄ ex. 4.
meta. tex. cō. 3. ℭ Reſpondet̄ ꝙ pn^m ⁊ cā differunt forma
liter: quēadmodū ſuperius ⁊ inferius: ſiue magis cōe ⁊
minus cōe: que differunt ex nā rei ⁊ formaliter ex parte
vnius extremi: qꝛ lʒ ſuperius ſeu magis cōe ſit de eſſen-
tia inferioris. Non tn̄ inferius eſt de eſſentia ſuperioris.
Ariſtoteles aūt volēs oſtēdere diſtinctionē formalē ⁊ ex
nā rei: inter vnum ⁊ ens cōcluſit: ꝙ quēadmoduʒ pn^m ⁊
cauſa ſunt idē realiter ⁊ diſtincta formaliter. ſic eſt de en-
te ⁊ vno. Sed quantū ad conuertibilitatē ⁊ ambituʒ cō-
munitatis vtrobiqʒ non eſt ſimilitudo.

Ad obiecta cōtra tertiā qōnem que pbant ꝙ fi
nis nō eſt cā cāitatis agētis: ⁊ ſunt
ↄ ſcḋam ↄnem pncipalē. ℭ Reſpondet̄ ⁊ p̄ ad pn^m admit
tendo primū ⁊ 2^m p̄ſuppoſitū ad hūc ſenſum ꝙ eiuſdem
ad ſe acceptum ſcḋm vnā ⁊ eandē rōnē nō pōt eē ordo
eſſentialis ⁊ ſilr̄ inter ea que ſunt eiuſdem ſpeciei quate-
nus ſunt eadē ſm ſpēʒ ⁊ ſm eandē rōnē accepta: nō eſt ſic
ordo eſſentialis. idē tn̄ acceptū ſm diuerſas rōnes forma
les: ⁊ alterius rōnis pōt hr̄e ordinē eſſentialē ad ſeipſuʒ
ſicut forte accept⁹ ſcḋm rōnē veri fundat ordinē eſſentia
lem ad ſe ſub rōne boni. Et cōſimiliter dicat̄ de his que
ſunt eiuſdē ſpēi: cūʒ in ipſis poſſint ↄcurrere diuerſe rō-
nes formales. ex quo ſequit̄ ꝙ forma agētis: vt eſt in actu
per eſſentiā ſuam: aut etiā ipm ſuppoſitū agens per for-
mam poterit eē agens pducens aliquē effectū: qꝛ ratio
agendi ipſi agēti: eſt actus ⁊ forma ipſi⁹ teſte Ar. 3. phiſi.
tex. 17. Semper exiſtimabit̄ inquit ſpecies aliqua mouens.
forma aut generi que eſt eiuſdē ſpeciei cum forma gnan-
tis accepta ſub rōne boni ⁊ appetibilis in itentione agē-
tis poterit eē finis mouens agens ad agendū: ⁊ ita ha-
bere ordinē eſſentialē ad ipſuʒ in rōne pncipij ⁊ cauſe.
ℭ Ad 2^m reſpōdet̄. ꝙ quicqd ſit de antecedēte ↄña nō va
let. Cum infert̄. ergo finis ſm illud eē nō eſt cā agentis
nam vt dicet̄ iferius. Ad h̄ ꝙ aliqd ſit cā alicui⁹ nō opor-
tet ꝙ habeat nobilius eē ſimplr̄: niſi ſit cā cauſans virtu
te ꝓpria: aut ſit pncipalr̄ cauſans: vel pōt dici ꝙ arg^m cō
cludit ꝙ finis nō eſt cā agentis quātum ad eē Cuʒ h̄ tn̄
ſtat ꝙ ſit cā ipſius ꝙ̄tͥi ad eius cauſalitatē: de h̄ amplius
inferius per tractabit̄. ℭ Ad 3^m videtur admittendo ma
iorem. ꝙ. vʒ. cā aliqd influit in cātum: ⁊ negat̄ minor nam
finis dat ⁊ influit in ipſum agēs artificiale amorē ⁊ deſide
rium reſpectu ſui loquēdo de fine quo: per quē amoreʒ
poſtmodū agēs mouet̄ ad agendū. Vñ originaliter ⁊ pn
cipaliter eſt cā motionis agētis ad extra reſpectu eiuſdeʒ
finis in eē reali. Et quādo dicis. ꝙ ſi agēs haberet ean-
dem vim actiuam ⁊ nihil itenderet. eodē mō produceret
effectū: negat̄ h̄: qꝛ vbi nō eēt intētio ⁊ appetitus vel rō
nalis vel ſenſitiuus vel nālis: ibi nulla ſequeret̄ actio in
agēte. Et qñ queris: qd eſt in itētione quādo gnat ignē.
Reſpōdetur ꝙ in igne generāte eſt itentio ⁊ appetit⁹ na
turalis: qui eſt iclinatio naturalis ignis in ignē generā-
dum tanqʒ in illud quod eſt eius perfectio: qꝛ ſemp genē
tum: cum faciat ad ↄſeruationē ſpeciei eſt aliquo modo
perfectio generātis: vt eſt de mēte Ar. 2. de aia. tex. cō. 35.
Et cū tu queris de mō eſſendi in. Dico ꝙ finis eſt in agē
te obiectiue: vel ſicut cognitū in cognoſcēte. in agētibus p
cognitionem: ⁊ ſimiliter ſicut appetibile in appetēte. Et
ex ↄñti: qꝛ ibi repreſentat̄ per aliquā ſpeciē eius repreſen
tatiuā: pōt reduci iſte modus eſſendi in. ad motū eſſendi
accidētis i ſubiecto ⁊ forme pficiētis i proprio pfectibili.
ℭ Ad 4^m reſpōdetur: Qꝛ deus ſub rōne finis vltimi eſt
obiectum actus beatifici. Iſte tn̄ finis nō eſt finis qui eſt
cauſa finalis: ſed eſt finis obiectalis attingēdus per ope-
rationem intellectus ⁊ volūtatis i quo vtraqʒ potētia ma
xime qetatur: ⁊ talis finis obiectalis nō h₃ ordinē ad ali-
quod agēs quod moueat̄ ab ipſo efficiēdo ⁊ producēdo
aliquid in effectu. Sed ſi loquamur de fine qui eſt cauſa
finalis: cuius propria ratio eſt mouere efficiēs ad agēdū:
vt amatus ⁊ deſideratus: talis finis de neceſſitate requirit
agēs: qḋ moueat̄ ab ipſo: ⁊ iſto mō reſpcū nulli⁹ ē cā fina
lis: niſi reſpcū cui⁹ ē cā efficiēs: ⁊ ↄñti de⁹ reſpcū ſui nō
eſt cā finalis: neqʒ ē reſpectu act⁹ beifici. Sed ſolum finis
obtalis: qui nihil aliud eſt niſi obm vltimate qetatiuuʒ
potētie opatis circa ipm. ℭ Ad 5^m reſpōdet̄ ꝙ cauſalitas
finis eſt oppoſita cāitati agētis multiplr̄: tum qꝛ motio
finis eſt motio metaphorica per modū. ſ. amati ⁊ deſide-
rati: ꝗ motio cū terminet̄ ad obm in eē amato eſt motio
intentionalis ⁊ reſpcū effect⁹ qui ſit in eē reali eſt ē realis.
motio aūt agētis eſt motio realis tn̄ terminata ad eē rea
le ipſius effectus: tuʒ etiā qꝛ motio efficiētis eſt initians
motū ⁊ nullo mō terminās. de rōne aūt finis. nō eſt ſolū-
modo initiare

mō initiare motū:ſed etiā terminare.tum etiā q: motus proprie ꝛ realis initiat̄ imediate ab ipſo efficiente ſicut a principio imediato.a fine autē ſicut a principio remoto. quare ꝛc̄. ¶Ad 6m r̄ndet̄.ↄcedēdo maiorē:ꝛ negādo minorē.Et ad ꝓbationē ipſius ↄcedit̄:ꝙ cāſalitas efficiētis reſoluit̄ in finē.Et ad ip̄robationē huius cū dr̄:ꝙ finis ſolū ponerct effectū in eſſe ꝛc̄.negatur ↄn̄a.que iſertur.Et ad ꝓbationē ipſius ↄceditur ꝙ efficiēs nihil cāt:niſi mediante ſua cauſalitate.Et cū tu infers ꝙ talis cauſalitas eſt preciſe a fine.Reſpondet̄ ↄcedēdo.ꝙ eſt a fine mouentis ipſum efficiēs ad agēdū:tn̄ elicitiue eſt ab ipſo efficiēte.vnde lȝ originalit̄:ſiue occaſionalr̄ ſit a fine mouentis. nunꝙ̄ tn̄ eſt ab ipſo fine:vt actus elicitus:ſeu vt actio immediate ꝓueniens.vn̄ pro tāto finis cauſat cauſalitatem agētis pro quāto ex amore ſui mouet ipſum agēs ad cauſalitatē eliciēdam:ſm quam cauſat poſtmodū finē ad extra.Vn̄ talis cauſalitas efficiētis motiue eſt a fine.elicitiue ab ipſo efficiēte.Et ſi dicas efficiens mouet̄ paſſiue ad eliciendā ſuā cauſalitatem a fine.ergo finis eſt cauſa motionis paſſiue qua agēs mouetur.Sed motio actiua ipſius agētis imediate ſequit̄ motionē paſſiuam ipſiuſmet agentis.Et h̄ vr̄ eſſentialis ↄſecutio motionis actiue ad motionē paſſiuam.Igitur motio actiua videtur cauſari a fine.R̄ndetur ↄcedēdo.ꝙ ad motionē paſſiuā in agēte:ſequit̄ motio actiua extra.Negat̄ tn̄ ꝙ ſit eſſentialis cōſecutio vnius ad alterum maxime in agentib᷒ liberis:ꝛ etiā in nālibus que pn̄t īpediri per extrinſeca. admiſſo tn̄ ꝙ eſſet eſſentialis ↄſecutio nō ſeqtur:ꝙ ſi motio actiua quā elicit agēs ↄſequat̄ ad motionē paſſiuā.ꝙ nō ſit motio actiua elicitiue ab agente:q: agēs eſt illud:qđ mouet ad extra:ꝛ elicit ex ſe ſuam cauſalitatē:que eſt ſibi rō agēdi per formā ſuam ſm̄ quā eſt in actu.¶Ad 7m cum dr̄. qđ ꝓcedit primū cauſatū eſt icauſatū.Cōceditur maior.ꝛ etiā minor:ꝛ ↄſequēter totus proceſſus vſqȝ ad vltimū ↄn̄s illatum.qđ etiā ↄcedit̄.vȝ.Ois cauſalitas in ipſo ente eſt icauſata.put cauſatū dr̄ eſſe illud qđ capit eē ab alio diſtincto ab ipſo eſſentialiter.In primo ente tn̄ imaginamur duplicē cāl'itatē.quaȝ vna eſt motio realis ad extra: per quā ꝓducit̄ effectus in eſſe reali:que eſt realis ſaltē ex parte effectus:qcqd ſit ex parte dei. Alia eſt motio metaphorica per quā primū agēs vult ꝓducere aliqd ad extra ex amore ſui.ſic ꝙ ꝑꝑ ſe amatū ꝛ deſideratū vult cauſare effectū in re:ꝛ tunc dicimus ꝙ licet primū ens ex amore ſui cauſet ipm̄ effectū ſeu itendat ipm̄ cāre:ꝛ ſm̄ h̄ ſaluet̄ cauſa finalis in ipſo:nunꝙ̄ tn̄ ↄcedit̄ eſſe cā finalis reſpectu ſuiipſi᷒:ſȝ ſolū reſpectu effectus ꝓducti. vtraqȝ tn̄ cauſalitas eſt icāta:ſm̄ tn̄ nr̄m modū itelligēdi ꝑus ↄcipim᷒ primū ens velle alia a ſe ex amore ſui qȝ efficere ꝛ cāre realiter illa:ꝛ ita vr̄ cāl'itas primi efficiētis ꝑerigere cāl'itatē finis qui eſt ipm̄met efficiēs.pro q̄ꝫto nō efficit ad ex̄ niſi ex amore ſui.¶Ad 8m cuȝ arguit̄ ex ꝑ poſterioꝝ.c.3.vbi oſtēdit ꝙ circulo impl'e eſt demoſtrare.nō ↄtingit cās eē ad ſeinuicē cās:ꝛ ↄſequēter deducēdo ad icōueniens:ꝙ idem eſſet cauſa ꝛ effect᷒ reſpectu eiuſdē ꝛc̄. R̄ndetur per ea que ꝑmiſſa ſunt ſupius:ꝙ aliud eſt loqui de efficiēte ꝛ fine ꝛ aliis cauſis q̄ꝫtum ad entitatē ipſaꝝ:aliđ q̄ꝫtū ad eaꝝ cauſalitatē:ꝛ cōparando efficiens ad finē ſm̄ entitatem:ponuntur alique ꝓpōnes.Prima eſt.ꝙ efficiēs ſm̄ entitatē eſt prius fine accepto ſm̄ entitatē.Iſta ꝓpoſitio ꝓbatur.q: efficiens vel cōparat̄ ad eē qđ hȝ finis ad extra: vel cōparat̄ ad eē finis in itentione.Si primo mō cū finis ſm̄ tale eſſe ſit effect᷒ agētis.effect᷒ aūt eſt poſterior ſua cā. Igitur efficiēs eſt prior fine ſm̄ tale eē. Cōfirmat̄.quantū ad hoc eſſe prioritas efficientis reſpectu finis:finis vel eſt ſb̄a vel accidēs:ſi eſt accidēs ꝛ efficiēs qn̄qȝ eſt ſb̄a.ſequit̄ propoſitū ꝙ efficiens eſt prius. Si aūt finis eſt accidens ꝛ efficiens ſil'r ꝛ finis eſt cātum ab efficiēte ſm̄ tale eſſe reale ſequit̄ idem qđ prius ex ordine nāli:qui eſt iter cām ꝛ cātū. Si vero finis accipiat̄ ſm̄ eſſe itentionale ſic adhuc efficiens eſt prius fine:q: finis in tali eſſe hȝ eē obiectiuū in ipſo efficiente.ſed eē obiectiuū eſt poſterius illo in quo eſt. igit̄ ꝛc̄.Et ita ſequit̄ ꝙ entitas efficientis eſt prior fine in quocūqȝ eſſe.¶Et ſi diceres ꝙ efficiēs eſt accidēs ꝛ finis ſb̄a.ↄtra.nullū accn̄s pōt eſſe effectiuū ſbe:q: nō agit ad aliqd ꝑfectius ſe ꝛ vltra ſpēm ꝓpriā.igit̄ tale efficiēs nō erit ſb̄a.¶Si vero loquamur de cāl'itate ꝑficiētis ꝛ finis. Sit iſta ſcḋa ꝓpō.cāl'itas finis eſt prior cāl'itate efficiētis: q: cauſalitas cauſe mouētis nō mote nō ſolū eſt nobilior:vt ꝓbatum eſt ſupra.verūetiā prior cauſalitate cauſe mouētis mote.finis aūt mouet ꝛ nō eſt mot᷒.Efficiēs aūt mouet motū.ergo cāl'itas finis eſt prior cāl'itate efficientis.Cōſil'r dr̄m eſt de nobilitate:quēadmodū dcm̄ eſt de prioritate.Nam ſi loquamur de eoꝝ entitate vel efficiēs cōparatur ad finē in re ex̄:vel in itentione.ſi ꝑ mō vl' efficiens eſt vniuocū:vel equiuocū:ſi ꝑ mō eſt eq ꝑfectū:ſi 2° mō eſt ꝑfectius.¶Si vero effectus cōparatur ad finē in intētione.Sit iſta 3a ꝓpō.agens eſt nobilius ſm̄ eſſe entitate formali finis:q: entitas ſimpl'r realis eſt nobilior entitate ſm̄ qd ꝛ potētiali.entitas efficientis eſt h᷒.ḡ ꝛc̄.Et vlterius entitas que eſt per ſe:eſt nobilior entitate que ē in alio:finis ſm̄ ſuū eē:in quo eſt cā:eſt in efficiēte:ꝛ efficiens hȝ eē per ſe.igit̄ ꝓpoſitū. ¶Si vero loquamur de ipſoꝝ cāl'itate ꝛ q̄rat̄ que ipſaꝝ ſit nobilior. Sit iſta 4a ꝓpoſitio tenēda.cāl'itas finis eſt nobilior.cāl'itate efficiētis: q: talis cāl'itas efficiētis eſt mouens mota ꝛ dependens a cāl'itate finis.¶Sed ↄ cāl'itas iſequēs entitatē priorem precedit aliā:que iſequit̄ entitatē poſteriorē:cauſalitas efficientis eſt h᷒ reſpectu cāl'itatis finis.igit̄ ꝛc̄. Reſpondeo negādo maiorē.nam certū eſt ꝙ ſb̄a ꝑcedit qualitatē in ipſa.ꝛ tn̄ qualitas prius agit:qȝ ſb̄a:q: prius alterat qȝ generet.Sil'r q̄ꝫtitas eſt prior nā albedine in ipſa:ꝛ tamē q̄ꝫtitas ad h̄ ꝙ imutet ſenſum dependet a qualitate ꝛc̄. ¶Sed alio modo format̄ rō.cā prior ſm̄ eſſe nō dependet a poſteriori ſm̄ eſſe:q: depēdentia eſt ꝑexigētia huius ab hoc in alteritate nāe:ꝛ poſterius ſm̄ eē ſic vr̄ ꝑexigere prius ꝛ nō eͦ:ſed efficiens ſm̄ eē eſt prius fine.ḡ nō depēdebit a fine:vel ſi ſic finis nō erit poſterior ſm̄ eē. Ad hoc r̄ndet̄ gloſando maiorē ſic:ꝙ prius ſm̄ eſſe nō depēdet ſȝ eſſe a poſteriori.adhuc tn̄ ſtat ꝙ depēdeat q̄ꝫtū ad cāl'itatem:vel quantū ad aliquā eius ꝓprietatē:ſicut ſb̄a quātum ad eē nō depēdet ab albedine:ſed bn̄ quātū ad hoc qđ eſt diſgregare.Sil'r mā nō depēdet a q̄ꝫtitate in eē:ſed bn̄ quo ad eſſe extēſum:ꝛ quantū.¶Ex his r̄ndetur ad inſtantiā principalē:que erat vltima ſumpta ex ꝑ poſterioꝝ:in qua dr̄.cauſe nō ſunt ad ſeinuicē cauſe. R̄ndetur ꝙ verū eſt i eodē genere cauſe:ſȝ in diuerſo nō icōuenit: neqȝ et̄ ſunt ſibi inuicē cauſe quo ad entitatē ipſaꝝ:q: forma nō cauſat entitatē māe:ſed ꝑſupponit ipſam:cū ſit in generabilis ꝛ incorruptibilis.ſil'r materia nō cauſat entitatē forme:lȝ ſubſtantificet ipſam. Pariformiter dcm̄ eſt de efficiente ꝛ fine:q̄ꝫtū ad hoc ꝙ lȝ efficiens cauſet finem ſm̄ ſuam entitatē.nō tn̄ finis eſt cauſa efficiētis q̄ꝫtū ad ſuū eē.¶Eodem modo reſpondet̄ ad illā maximā. vȝ.Quicqd eſt cā cauſe eſt cauſa cauſati. Et ſil'r qcqd eſt prius priore ꝛc̄. Iſte ꝓpōnes hn̄t veritatē.vbi cauſe accipiantur vniuoce ꝛ in eodē genere.¶Sed ſi equiuoce accipiantur:ꝛ in diuerſis generib᷒.quēadmodū eſt in ꝓpoſito:nō ſequit̄ icōueniens qđ iſertur.vn̄ in iſta ꝓpone. quicqd eſt cauſa cauſe eſt cauſa cāti.variat̄ ꝑma reſpectu medie:ꝛ media reſpectu vltime.¶Ad illud qđ dr̄.ois cā ꝑma plus iſluit i effectū ꝛc̄. R̄ndet̄ h̄ hr̄e veritatē i cāis eēntialit̄ ordiatis ↄcurrētib᷒ ad eundē effectū i eodē gn̄e cāe.

Ad argumēta ↄtra tertiā ↄcluſionem reſpōdetur ꝑmittēdo ꝙ aliud eſt cauſam cauſare in aliquo eſſe:ꝛ aliud eſt ipſam cauſare pro aliquo eſſe.Stat.n.cauſam habere ſuam cauſalitatē

in aliquo eſſe: ꝛ tñ cāre ꝑ alio. ſic ꝙ aliud eſſe terminet cā litatē eiuſdē: ſm hoc dr̄ ꝙ finis quo: ſeu qui acquirit per motū: dūmō nō ſit vltimus ꝛ ꝑexñs motui in eē itentio nali cauſat ꝛ mouet efficiēs ad agēdū. nō tñ ꝑ eſſe inten tionalis cauſat ſed ꝑ eſſe reali. Ex q̄ ſequit ꝙ ſi cā finalis ſit cauſa in eſſe itentionali: nō eſt cā in tali eſſe ſimplicit ꝛ abſolute: ſed in ordine ad eſſe reale. Ita ꝙ vnuz cōcurrit obtiue. ſ. itentionale nō ꝑ ſe ꝛ abſolute ſ; i hitudine ad eſſe reale. ¶ Scd̄o nōndū eſt ꝙ eſſe obtiuū finis in itētio ne agētis: cū ſit eē ipſi⁹ finis p̄ncipatū agēti: ſub rōne boni ꝛ appetibilis: ꝛ hoc per aliq̄ꝫ formā realem: que eſt ſpēs ipſius repreſentatiua: tale eſſe obtiuū eſt aliqd̄ eſſe ex na tura rei: q: nō eſt aliqd ꝯſtitutū in tali eſſe repn̄tato per actū itellgēdi aut per actū collatiuū alicui⁹ potētie colla tiue. Eē aūt obtiuū: quod ſeqtur actū itelligēdi: ꝛ depē det ab actu collatiuo itellectus: ſicut ſunt itentiōes ſcd̄e: eſt preciſe ens rōnis. ¶ Tertio nōndū ꝙ loquēdo de fine gr̄a cui⁹ q eſt finis ꝑexiſtens motui talis eſt cā tā in eē itē tionali q̄ꝫ in eſſe reali: vt ſi hō edificat domū: domus eſt finis quo edificationis. Domus autē ordinat ad hoiem ꝛ ꝯſeruationē ipſi⁹ ſicut ad finē principalē: q: nō itendit edificator edificare domū: niſi pp ſalutē ipſius. ¶ Et ſi cō tra hoc iſtatur. Oīs homo eſt cauſa efficiēs artificialium. ergo nō eſt cā finalis ipſoꝝ. ¶ Item ſcd̄o de rōne finis eſt ꝙ ſit quid vltimū. per Ar. vbi ſupra. Homo aūt prior eſt artificialibus. Et rurſum. Si ſanitas ſit cā deambulatio nis fortis: eo ꝙ itēdit ſanitatē. Silr̄ gn̄atiōes iſtoꝝ iſerio rum erunt cauſe finales dei ꝛ itelligētiaꝝ: vel ſaltē actio nis ipſaꝝ. itendūt. n. generationes iſtoꝝ iſerioꝝ: ſicut for tes itendit ſanitatē. Et ꝑpterea tu dixiſti ꝙ finis in iten tione eſt cauſa pro eē reali ipſiuſmet finis. ergo relinqtur ꝙ idem erit cauſa ſuiipſius. Naꝫ finis in itentione ꝯcur rit ſimul cū efficiēte ad cāionē finis ad eē. ergo ſequitur ꝑpoſitū. ¶ Ad iſta rn̄det. ꝛ ad primū dr̄ ꝙ nō eſt icōue niens ꝙ idē ſit finis ſaltē gr̄a cui⁹ ꝛ efficiens reſpectu eiuſ dem. Deus. n. eſt cauſa finalis: ꝛ efficiēs oium creaturaꝝ. ¶ Ad 2ᵐ rn̄detur. ꝙ dcm̄ phī dꝫ itelligi de fine min⁹ ꝑn cipali qui dr̄ finis quo. ſi. n. itelligeret de fine gr̄a cui⁹. nō poſſet ſaluari q̄ño deus eſſet cā finalis oium cāibilium. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ nō eſt icōueniēs iſta iſeriora eſſe fines mi nus principales actionū dei ꝛ itelligentiaꝝ: q̄ꝫuis deus ſit finis gr̄a cuius ꝛ principalis reſpectu ipſarum. ¶ Ad 4ᵐ ꝯceditur ꝙ idē eſt finis qui eſt cauſa ꝛ effect⁹ in eſſe intētiōali ꝛ i eſſe reali ꝛ ex ꝯn̄ti ꝯcedit ꝙ finis ſm eſſe iten tionale eſt cā ſuiipſius in eſſe reali neq̄ꝫ icōuenit ꝙ idem reſpectu ſuiipſius ſit cā ꝛ cauſatū penes diuerſa eē: quoꝝ vnum cōpetit ſibi vt cauſa. alterum vt effectus.

His ſtātibus reſpondet ad obiecta ꝯ̄ tertiaꝫ ꝯnē tertie q̄ōnis. Et ad pᵐ argu mētū rn̄deo. ꝛ ad maiorē dico ꝙ cuiuſlibet effect⁹ realis. cā debet eſſe realis aliquo mō: vt dictū eſt ſupra. Et ad ꝓ bationē p̄mā maioris ꝯcedit ꝙ illud quod ē ſimplicit nō ens: aut ens in potētia nō pōt eē pn̄ᵐ entis realis ꝛ in actu. Et ad illud qd̄ iſertur ꝙ effectus realis depēdet eēn tialiter a ſua cā: ꝛ depēdentia eēntialis eſt realis: q: depē dentia ſemp eſt ad prius ꝛ pfectius: vel ſaltē nō ad iꝑfe ctius. ex quo poſtmoduꝫ infert ꝙ effectus realis nō pōt eſſe a cauſa nō reali. Reſpondet ꝙ iſte ꝓceſſus nō ꝓcedit ꝯtra dicta in q̄ōne. q: ꝯceditur cā finalis aliq̄ mō eſſe rea lis. Sed ad illud qd̄ ꝯcludit. vꝫ. depēdētiā eēntialē effe ctus eē realē. reſpōdetur negando hoc aſſumptū: q: non ois dependētia eēntialis: eſt realis: q: in entib⁹ pure rō nis eſt depēdētia eēntialis: ſm quā aliqd depēdet ab ali quo: ꝛ tñ nō eſt realis. vnde depēdentia eſſentialis eſt de pendētia neccīa per quā vnū. ſ. depēdens neccīo ad ſuum eſſe reqrit illud a quo depēdet. ¶ Et cū dicis ꝙ depēden tia ſemp eſt ad prius ꝛ pfectius. ¶ Reſpōdet negādo: q: depēdentia neccīa ſeu ꝯnexio pōt eē iter aliq̄ eque pfecta

ꝛ pōt aliqd eē ꝑactū ad eſſe alicui⁹: qd̄ tñ eſt impfectius ꝑexigēte: quēadmodū forma ſbalis ꝑexigit q̄ꝫntatem in mā. ad hoc ꝙ ſit in mā ꝛ vniat ei: ꝛ tñ q̄ꝫtitas nō eſt pfe ctior forma ſbali. Silr̄ actus ſentiēdi depēdet a ſpē ſenſi bili ꝛ ꝑexigit ipā: ꝛ tñ act⁹ ſentiēdi eſt pfectior ſpecie ſen ſibili. verūtamē illud qd̄ pmo ꝛ pncipaliter terminat de pendentiā alicui⁹. illud eſt pfectius depēdēte: ſed ſi termi net ſcd̄ario aut virtute alteri⁹: nō opꝫ ipꝫ eſſe pfectius. Sic eſt in ꝓpoſito de fine in agēte artificiali. nā lꝫ effectus depēdeat a fine in eē intētionali: tale eē nō terminat de pendētiā effectus virtute ꝓpria: ſꝫ virtute eē realis. ſ. vtu te intellectus ꝛ cognitionis dirigētis. Hec dicta ſunt ad ꝓbationes primi. antecedētis q̄tenus min⁹ cōcludūt ꝓ poſitū opponētis: ſed nō ꝙ antecedēs aſſumptū de fine ꝙ ſit cā nō realis ſit ꝯcedēdū. q: ꝯcedimus cāꝫ finalē eſſe cām realē. ¶ Scd̄a ꝓbatio ēt ipſiuſmet antecedētis min⁹ ꝯcludit ꝯtra intētionē noſtrā determinataꝫ ſuperius. ad quā dicitur cōcedendo. ꝙ cauſalitas effectus realis ē re ſpectus realis: ꝛ vlterius ꝙ talis reſpectus qui eſt realis non pōt fundari in ente pure intētionali: vt dictum eſt. Sed in ordine ſeu habitudine ad ens reale nō incōueñt. aut virtute eſſe: qd̄ pricipat in intētione agentis.

Ad ſecundū pncipale cū arguit. Eo mō finis hꝫ rōnē cauſe ꝛc̄. Reſpōdet ꝙ fi nis ſm eē intētionale hꝫ rōnē pp qd: ꝛ nō tm̄ ſm eē reale licet pro eſſe intētionali nō ſit pp qd. Et cū tu dicis. medi cus nō operat ad ſanitatē precōceptā pōt hoc negari: q: ēt infirmus querit ſanitatē: ꝛ medicus agit ad ipāꝫ: q: ꝓ concipit eā tanq̄ꝫ obiectū ꝯueniēs: vel ſi ꝯcedit iſta ꝓba tio ꝯcludit ꝙ ſanitas pro eſſe intētionali non eſt finis: ꝛ ēt ꝙ pro illo eſſe agēs nō agit: ſed ꝙ in eē intētionali finis nō moueat agens hoc nō ꝯcludit: ꝛ per hoc apparet ad ꝯfirmationē cū dicatur. Omne agēs agit pp finē non ha bitū ꝛc̄. Verū eſt ſi nō habet ſub oi rōne ſub qua eſt ſibi bonū. finis aūt in itētione agētis ꝑ ſe eſt hītꝰ. Et cuꝫ iſert ꝙ habitibus preſentibus i mā ceſſat motus. rn̄det ꝙ ꝑ ſentibus habitib⁹ in mā in eē reali ꝛ ſub hac rōne dicta ceſſat motus. Et vlterius cū iſert. ꝙ oia ad finē ordinant ſm eſſe reale. Negat hoc. imo ordinant ad ipꝫ finē ſm eē intētionale: q: penes illud eē entia que ſunt ad finē ordi nant ad finē reſpectu cuius habēt rōneꝫ pp qd: ſed entia ad finē nō tm̄ includūt pp qd reſpectu finis in eē reali: ve rū ēt in eē itentionali. Quia ſi q̄rat pp qd agens agit. ſ. edi ficator edificat domū. reſpōdet q: vult hēe domū vt vti lem ſibi: ꝛ vt bonū ſue ſaluti ꝯueniēs: ꝛ ad illud qd̄ addi tur: ꝙ tale eē intētionale eſt diminutū. rn̄det ꝙ hoc ē fal ſum: q: forte hꝫ nobilius eē pricipatū in mēte Ar. q̄ꝫ i ſe lꝫ nō verius: vt dictū eſt ſupra. ꝛ ēt lucidius inferi⁹ decla rabit. Et rurſum ad illud ꝙ finis in eſſe intētionali ē ha bitus. cōceditur. Sed dicit ꝙ nō eſt habitus in illo eſſe ꝑ quo cauſat ſeu quod vltimate intenditur.

Ad tertiū principale ēt patet q̄ño finis eſt cā prior ſm cauſalitatē reſpectu agentis ꝛ non ſm entitatē quocūq̄ꝫ mō: lꝫ quātū ad eē pricipatū a fine poſſet ſaluari prioritas entitatis finis ad entitatē agen tis. tñ tenēdo ꝙ finis ſm entitatē ſit poſterior entitate agē tis. Dicit ꝙ illa maior aſſumpta in argumento eſt falſa: q: nō opꝫ ꝙ cā mouēs aliā cām ſm eſſe ſit prior omnino entitate cauſe mote. ſed ſufficit ꝙ ſm cāltatē ſic ſit prior: quēadmodū dicimus ꝙ forma eſt cā mouens māꝫ ꝛ pn cipiū cauſalitatis māe neceſſitans ipām: ꝛ tamē materia ſcd̄m entitatē eſt prior ſaltē origine forma.

Ad quartū principale cū dr̄. Eo mō finis hꝫ rō nē cāe finalis: quo mō diſtinguitur ab agente. Cōcedit maior ꝛ negat minor. Et ad ꝓbationē cū dr̄. oīm quodcūq̄ꝫ exñs in aīa cāt effectiue effectū ſibi cōueniētē ꝛc̄. ſm Auerroym. 12. meta. ad hoc rn̄det. ꝙ in aīa eſt duplex motio realis obti pricatꝰ: q̄ꝝ vna eſt mo tio intellectus

tio intellⁱˢ poſſis a fantaſmate vel a ſpē intelligibili ⁊ obm
repñtatū in iſtis mouet effectiue intellm poſem ad actū
intelligēdi: ↄcurrēte m̄ intellu agētis. Alia eſt motio realis
in volūtate ſm quā obm intellm ſub rōne boni ⁊ appeti
bilis pñtaꝛ ſeu offerꝛ volūtati: qđ obm ſic pñtatū vna cū
volūtate agente mouet volūtatē pure paſſiuam: aut etiā
ſeipſaꝫ ad actū amoris ⁊ deſiderij ⁊ qlibꝫ iſtaꝝ motionū
ptinet ad cāūtatē effectiuā. Ita ꝙ ſic intellectio actualis cā
tur effectiue ab intellectu agētis ⁊ obto pñtato in fantaſ
mate. Ita volitio actualis: q̄ eſt amor vel deſideriuꝫ obti
repreſentati cogniti ⁊ apphēſi ſub rōne boni ⁊ appetibi
lis cātur effectiue ab obto ſic apphenſo ⁊ a volūtate agē
tis vt dcm̄ eſt: ⁊ ſic volitio ipſa ſeu deſideriū eſt effectᵘ rea
lis cātus realr a volūtate ⁊ obto volibili. In volūtate ēt
eſt motio metaphorica que eſt ipſiᵘ obti volibilis pñtis
ſub rōne boni: iquātū per amorē cātū: q eſt ipſa volitio.
obm ſic pñs capit eſſe volitū ⁊ amatū: qđ eē volitū nō eſt
niſi reſpectus rōnis in ipſo obto ſic pñtato. ¶ Pro quo
duo ſunt nōnda quorū pᵐ eſt ꝙ in iſtis opationibᵘ que
ſunt. ſentire intelligere. ⁊ velle ſeu amare: ſemp eaꝝ obta ꝓ
ducunꝛ per iſtas opationes in aliquo eē rōnis. ſ. ſenſibi
le terminās actualr actū ſentiēdi ꝓducꝛ p ſentire in eſſe
ſenſato: ⁊ obm in actu intelligēdi ↄſilr ꝓducꝛ in eſſe intel
lecto ⁊ cognito per actualē intellectionē: ⁊ qđ dixi de ſenſu
⁊ intellu ita: intelligenduꝫ eſt de volūtate. dico ḡ ꝙ obm qđ
cauſat effectiue vna cum volūtate actū volendi per ipm
velle imediate capit eſſe volitū ⁊ amatum: ⁊ iſta ꝓductio
appellatur metaphorica: qꝛ nō terminaꝛ imediate ad ali
quod eſſe reale exᵗ: ſed preciſe ad eſſe rōnis. ⁊ ſm h̄ Ar. 9.
meta. tex. cō. 16. nō poſuit iſtas operationes imanentes
eſſe actus ꝓductionis: ſed eſſe vltimos fines: ⁊ pfectiones
poᵗᵉ operatiuum: vt h̄ʒ etiā p̄ ⁊. 10. ethi. ꝗuis eadeꝫ pro
ductio metaphorica remote ſeu mediate termineꝛ ad fi
nem extra qꝛ mediāte agēte. ¶ 2ᵒ nōndum: ꝙ producto
obto volibili in eſſe amato ⁊ deſiderato: vt dictū eſt: obꝫ
in quo fundaꝛ tale eſſe amatū: qđ eſt pñs ipſi voluntati:
ſub ea rōne: ſub qua amaꝛ determinat agēs: cognoſcens.
appetens ad pſecutionē ipſius obti volibilis ſm eſſe qđ
hꝫ exᵗ in re: ⁊ ita quātūcūqꝫ motio metaphorica ſit ab ob
iecto in eſſe intentionali. ſ. in eē amato ⁊ deſiderato: termi
natur m̄ ad eē reale ipſiᵘ obti qđ eſt finis in effectu ⁊ i re:
⁊ hoc pro quāto mouet agēs ad pſecutioneꝫ finis in re.
¶ Ex hoc ridetur ad intentionē Auerroys quo ad auctori
tatē preallegatā dđo: ꝙ ipſe non plus vult in illa auctte
niſi diſtinguere motionē realē effectiuā in volūtate: que
eſt ab obto volibili cāte actū deſiderij ⁊ amoris: a mo
tione ⁊ ꝓductione metaphorica: que eſt obiecti nō vt vo
libilis ⁊ diligibilis: qꝛ h̄ totū ptinet ad efficiēs: ſꝫ vt actua
liter amati ⁊ deſiderati: que motio lꝫ ſit ab obto exñte in
aīa: tñ terminatiue eſt ad exᵗ ⁊ ad eſſe reale ipſius finis: ⁊
per talem motionē attingiꝛ finis ad exᵗ: ⁊ efficiēs pſequiꝛ
ipſum ſm tale eſſe. Ex quo ſequiꝛ ꝙ ꝗñtūcūqꝫ obm in eē
intentionali ſit pñᵐ ipſius motionis: terminᵘ m̄ ipſius eſt
ipſummet obm in eſſe reali. Et ita lꝫ obm in mēte vt pñs
volūtati ſub rōne volibilis moueat vt agēs: tñ vt actua
liter amatū in mēte mouet vt finis. ⁊ pro tāto dꝛ tale obꝫ
mouere ad exᵗ in rōne finis: qꝛ motio eiᵘ vt eſt amatū ter
minaꝛ ad ipſum finē exᵗ determinando ipſum agens: ad
pſecutionē finis i re. Et ad Auerroyꝫ dꝛ ꝙ nō plus vult:
niſi ꝙ obm in mēte ſub rōne appetibilis mouet vt agēs:
ſed nō vt actualiter amatū. ¶ Sꝫ iſtaꝛ ↄ iſtū modū dicē
di: tu dicis ꝙ obm vt amatū: eſt pñᵐ iſtiᵘ motionis meta
phorice que attribuiꝛ finis. Cōtra. ex h̄ ſeqreꝛ ꝙ pñᵐ iſtiᵘ
motionis qđ ē obm vt amatū ſm eē rōnis eēt pñᵐ ipſiᵘ:
qꝛ certū ē ꝙ obm vt amatū ē ens rōnis: ſꝫ tale p te ē pñᵐ
cāūtatis finalis. Igr̄ talis cāūtas finis erit pciſe rōnis: ⁊ p
pñs nō erit cāūtas realis. ¶ Ad h̄ pt dici vno mō ꝙ oīs
motio ⁊ ꝓductio ⁊ vlr oīs reſpectᵘ eēntialiᵘ depēdet a
termino ad quē ꝗꝫ a pñᵒ: qꝛ diffiniꝛ p terminū ⁊ nō per
pñᵐ a quo. vñ Ar. 5. phi. tex. cō. 4. Mutatio ⁊ motᵘ ma
gis hꝫ denoiari. ſ. denoiatiōe a poſt ⁊ q̄ ad nāꝫ ab eo qđ
eſt in qđ: ꝗꝫ ab eo qđ ē a q. ⁊ ſic ibi diſtiguit ſpēs mutatio
num. De iſta denoiatiōe logꝛ Ar. 2. de aīa. tex. cō. 49. di
cens. A fine vnūqđqꝫ denoiari iuſtū ē. Cū igiꝛ terminᵘ ad
quē iſtiᵘ motiōis finalis ſit realis. ſeqꝛ ꝙ iſta motio ⁊ cā
ūtas finis erit realis: ⁊ h̄ ꝗñtū ad rē: lꝫ quo ad nos alr de
noieꝛ: vt hītū ē ſup̄. ¶ Vel pōt dici ⁊ meliᵘ ꝙ qñ dꝛ obm
vt amatū mouet i rōne finis. ly vt amatū. pōt accipi tri
plr. vno mō reduplicatiue ⁊ tūc denotaꝛ illud qđ ſeqꝛ. ly
vt. eē pciſaꝫ ⁊ adequatā cām iherētie pdicati ad ſbm. Sic
ꝙ pdicatū pdicaꝛ de determiabili. p ly vt. vlr: qñ dꝛ obꝫ
vt amatū mouet efficiēs ad agendū: ⁊ tūc eſſet ſenſus ꝙ
iſta rō que eſt eē amatū eſt pciſa ⁊ adequata rō pp quam
obm mouet in rōne finis ⁊ eſt cā finalis. Scđo mō capiꝛ.
ly vt. pmiſſiue: ⁊ tūc denotat ↄditioneꝫ aliq̄ꝫ quā ſubm
ſecū pmittit: qñ pdicatū ſibi iheret: vt dđo. Sor. vt hō. eſt
albus. 3ᵒ mō accipiꝛ ſpecificatiue. ⁊ tunc ſpecificat aliquā
rōnem nec̄io requiſitā ad hoc ꝙ predicatū inſit ſubiecto.
¶ Hoc premiſſo ridetur ꝙ obm appetibile vt amatum
mouet in rōne finis: vt ly vt. teneꝛ pmiſſiue ⁊ ſpecificati
ue. nō aūt reduplicatiue: ⁊ eſt ſenſus obm acceptū ſub rō
ne qua amatur mouet vt finis. vel denotat. 2ᵒ modo ꝙ
obm mouet vt finis ſcḋm ipſum ↄcomitꝛ iſta rō que eſt eſſe
amatum ab agēte: ita ꝙ iſta rō eſt nec̄io ↄcomitans ip
ſum obm: vt eſt cauſa finalis: ꝗuis non cōpetat ſibi per
ſe: vt ſit rō per ſe ⁊ eſſentialis pp quā finis cauſat. Vñ il
lud qđ eſt rō mouēdi ipſi fini formalis ⁊ per ſe eſt eiᵘ bo
nitas: vel formalis que ſequiꝛ ipſam ꝗditatē ꝓpriam fi
nis vel eſt bonitas ꝗditatiua: que appellaꝛ bonitas radi
calis: ⁊ iſtā bonitatē vt mouet efficiēs: ↄcomitatur iſte re
ſpectus rōnis qui eſt eē amatū. Q aūt poſſit eē aliq̄ ↄdi
tio neceſſario reqſita ad eē alicuiᵘ: que tñ nō cōpetit ſibi p
ſe: apparet in multis. Nā ↄnectio ⁊ vnio cāūm adiuicē
approximatio paſſi ad agēs eſt cōditio neceſſario reqſita
ad h̄ vt cauſe cauſent ſuū effectū: ⁊ tñ nullū iſtoꝝ eſt eis p
ſe ⁊ eēntialis rō cāndi: ⁊ tūc poſſet cōcedi ꝙ cāe vt ↄnexe
vt vnite ⁊ approximate cauſant effectū. Silr pōt exēplifi
cari de mobili quod moueꝛ motu ꝓprie dicto: tale mobi
le qđ moueꝛ ad formā accñtalē: nec̄io eſt i actu per aliq̄ꝫ
formā priorē illa forma: ad quā moueꝛ: ⁊ tñ illa forma p
quā eſt in actu: nō eſt p ſe rō eſſentialis: ſm quaꝫ moueꝛ
ad formā. Cū motᵘ ſit actus entis in poᵃ ſm ꝙ in poᵃ. ex
3. phiſi. tex. cō. 6. Sic dđm eſt i ꝓpoſito de eſſe amato qđ ē
rō nec̄io reqſita ad cāūtatem finis. nō tñ p ſe ⁊ eſſentialis.
Sꝫ rō eſſentialis ⁊ p ſe ipſius obti: vt eſt cā finalis eſt pfe
ctio eiᵘ: ſeu bonitas: ⁊ h̄ vel ꝗditatiua vel formalis que
eſt paſſio ꝗditatis ⁊ nāe. vt eſt de mēte Doctoris ſub. in p
ſnīaꝝ. diſ. pᵃ qō vlti. ¶ Sed adhuc iſtaꝛ: qꝛ ex his dictis
ſequiꝛ ꝙ aliqs reſpectᵘ rōnis ↄcurrat nec̄io ad effectū rea
lem ſeu ad cāūtatē eius. ↄña pꝫ ex dictis. ¶ Ad h̄ ridetꝛ.
ↄcedendo ↄñs ⁊ ↄñam. vñ nō eſt icōueniēs ꝙ aliquis re
ſpectᵘ: ſic nec̄io ↄcurrat: dūmō nō ſit p ſe ⁊ eēntialis. Et ſi
tu dicas. ḡ effectᵘ realis depēdebit ab aliq̄ ente rōnis. Ne
gaꝛ ↄña. nam ſecus eſt dīc. ꝙ aliqđ depēdeat ab aliq. aut
pexigat ipm in ſuo eē. Aliud ꝙ ad ſuū eē nec̄io coexigat
vel ad ipm nec̄io cōſequaꝛ. Cōcedo igiꝛ: ꝙ talis reſpectᵘ
rōnis coexigiꝛ ad eē ipſius effectᵘ vel ſaltē nec̄io ↄſequaꝛ
ad cāūtatē finis. lꝫ nō p ſe ⁊ eēntialr requiraꝛ: ⁊ ꝙ h̄ non
videaꝛ mirū apparet in exēplo de priuatione veritas iſti
us dicti: qꝛ certū eſt ꝙ ad eē cōpoſiti qñ ſit ⁊ gñatur nec̄io
ↄcurrit priuatio ⁊ coexigiꝛ: ⁊ tñ ꝓuatio eſt purū nihil: ⁊
ens rōnis: ꝗñtū ad ſuū formale ſignificatum. ex. 4. meta.
tex. cō. 2. priuationes ſunt non entia.

Ad quintū argᵐ principale ↄ 3ᵃᵐ ↄnē pꝫ rñſio ex
his que dicta ſūt. ¶ Ad vltᵐ vbi dꝛ
ꝙ finis ⁊ efficiens ſunt ſibi inuiceꝫ cāe per ſe nō per acci

dens. rñdet φ ponẽdo finẽ eſſe cãz ſm eẽ itentiõale eſt cã per ſe cãlitatis agentis: ⁊ efficiẽs eſt per ſe cã finis ſm eſſe qḋ hz eẽ in effectu. ℂEt cũ iſert: φ efficiẽs eſt cã p accñs finis: ſi ſit cã ipſi⁹ ſm eſſe eẽ: eo φ dz eſſe cã ipſius finis ſm illud eẽ in quo cauſat. Rñdet φ lz eſſe reale finis nõ ſit illud in quo cãt. tñ eſt eſſe p quo cãt. Et qꝛ dictũ eſt φ finis in eſſe itentionali abſolute nõ eſt cã. ſz in ordine ad eẽ reale ipſius finis eẽ: ideo efficiens eſt cã finis qꝫtum ad illud eſſe qḋ aliquo mõ requiritur ad eius cauſalitatem.

ℂUltimo rñdet ad iſtãtias adductas ꝯ ꝯnẽ gntã ſupra poſitã de nobilitate finis. Et ad pmã cũ dr: φ ens magis dr de forma efficiẽte mã ⁊c̃. Rñdet ad aliqꝫ⁹ negãdo aſſumptũ. nã lz finis nõ ſit ens reale in eẽ i quo cãt: ẽ tñ reale ſm eẽ p quo cãt. vel pt dici ⁊ meli⁹ φ ly. magis ens. põt itelligi idẽ qḋ reali⁹ ens vel id qḋ nobilius ⁊ pfectius. Si p mõ intelligat: ꝯcedit φ ens magis dr de mã efficiẽtis ⁊ forma: qꝫ de fine ſm illud eẽ i quo cãt ⁊ ſm eẽ formale qḋ ſibi cõpetit vt eſt cã: qcqd ſit de eẽ qḋ hz pncipatiue. Si vo intelligat ſcḋo mõ negat aſſumptũ. nec idẽ eſt eẽ realius ens ⁊ nobili⁹. Nã eẽ reali⁹ eſt hẽ veri⁹ eẽ tale i re. nobili⁹ aũt eſt eẽ pfecti⁹ i aliq̃ ꝯditione pfecta entis: que. i. in ente abſolute ſũpto ponit pfectionẽ. Excplũ. albedo in mente ꝯcepta hz nobilius eſſe: qꝛ eſt imãlis: inalterabilis ⁊ incorruptibilis: qꝫ tñ eſt ex pte itellis: que ꝯditiones ponũt pfectionẽ in ente. ſed tñ nõ eſt verior ⁊ realior albedo in mente qꝫ eẽ. Ex hoc ꝯcludimus: φ ens ſimplr̃ ſumptuz ⁊ abſolute nõ ꝯtrã ad eſſe ſpecifici finis: magis h̃ eſt nobilius ⁊ aliquo modo pfectius dr de fine qꝫ de efficiẽte ⁊ alijs cauſis. licz forte alie cãe ſint veriores in ſuo eſſe ſpecifico ⁊ determinato ⁊ habeant maiorẽ realitatẽ qꝫ finis in eẽ in quo cãt. Et qñ dr φ ens i po⁴ eſt ens diminutũ ⁊c̃. Rñdet ꝯcedẽdo h̃ eſſe verũ reſpectu realitatis ⁊ veritatis eſſe ſpecifici ⁊ determinati ipſius finis: ſz nõ eſt ens i po⁴ excludens oẽm entitatẽ ſimplr̃. vñ nõ valet iſta ꝯña. h̃ eſt verior lapis: g̃ verius ens. ſicut nõ valet. h̃ eſt pfectiſſim⁹ lapis. g̃ pfectiſſimuz ens. Ex quo ſequit φ finis in eẽ intentionali põt hẽ nobilius eſſe abſolute ⁊ ſimplr̃: ſz nõ realius aut verius reſpectu eſſe determinati ipſius finis. De eſſe obtiuo finis nobiliori ſimplr̃ aut ſm qd in itellu creato aut increato ſatis dictũ eſt ſuperius in diſtõnib⁹. diſtinctiõe. 6. in corpe q̃õnis: añ ꝯnes determinatiuas q̃õnis. Et ꝯformiter ad illã diſtõnez rñdendo põt dici ad ppoſitum φ finis quo: in itentione agẽtis: ⁊ loquẽdo de fine artificiali ⁊ de fine agentis p cognitionẽ: de quo eſt difficultas. quicqd ſit de alijs: eſt ens reale pticipatiue: qꝛ participat eſſe cognitionis: ſm quaz eſt obm mouẽs ipſam voluntatẽ vel artificẽ ad operãdũ: ⁊ tũc virtute cognitionis que eſt ens reale: aut etiã itellꝰ mouet ipſum agens ad agendũ: ⁊ talis finis ſic itentus hz pfectius eẽ ⁊ nobilius participatiue: qꝫ ſint entia q̃cũqꝫ iſeriora cognitione actuali intellꝰ: ſeu etiã ipſo itellu dirigẽte ⁊ volũtate iperante executionẽ finis. quẽadmodũ determinat Scotus in. 4° diſ. p⁴. q. p⁴. ⁊ i p° diſ. 3. q. 4. poſt quartũ arti. vbi hz φ obta in intellu diuino mouet itellm creatũ virtute intellectus diuini: a quo pducunt talia obta in eẽ obtiuo: ⁊ in eſſe intelligibili. ⁊ tũc ꝯcedit ipe φ hñt obta hñt aliqḋ eſſe ex nã rei: per qḋ pñt mouere itellm creatũ ad cognitionem ipſoꝝ. ⁊ ita ex h̃ ꝯcluderet φ nõ ſolũ finis eſt realis in eẽ p quo cãt. verũ etiã in eſſe in q eſt cã. ℂEt per h̃ rñdet ad multas iſtantias pſertim ad iſtã. cã dũ realr̃ cãt hz eſſe reale: qꝛ cãlitas ſequit entitatẽ rei: ſed ita eſt φ cã finalis in eo iſtanti quo agẽs agit realr̃ cauſat: g̃ hz eẽ reale. Ad quã iſtantiã rñdet ꝯcedendo ãñs ⁊ ꝯñam: loquẽdo de eẽ qḋ cõpetit cãe vel formalr̃ vel pticipatiue. Et ſi dicas nõ qḋlibet agẽs pp finẽ mouet a fine i eſſe itentionali: ex quo nõ qḋlz agẽs eſt cognoſcẽs finẽ pp quez agit. rñdeo φ oẽ agẽs per ſe itendit finẽ: qꝛ appetit ipſum vel appetitu nãli vel ſenſitiuo aut volitiuo. Appetere aũt finem quocũqꝫ iſtoꝝ modoꝝ eſt finẽ itendere: ⁊ eſſe in itentione agẽtis. Iſtud aũt appetere vel pſupponit cognitionem in appetẽte vel in alio a quo dirigit. Si loquamur de appetẽte appetitu ſenſitiuo vel volitiuo: tale appetẽs eſt cognoſcens finẽ pp quẽ agit: ⁊ de talib⁹ procedit ratio adducta. Si vero appetens ſolũ appetat appetitu nãli: cum appetat virtute dirigẽtis in finẽ: qḋ dirigens eſt ipſa itelligẽtia cognoſcens. adhuc habet itentuz. Et hoc eſt qḋ inquit Auerroys. 12. meta. cõ. 18. Opus nãe eſt opus intelligẽtie. Ex quo ſeqtur φ oĩs finis vel formalr̃ eſt in itẽtione cognoſcẽtis vel virtualiter ⁊ participatiue: ⁊ ita poteſt ſaluari iſto mõ realitas cãe finalis. Põt 3° modo reſponderi ſaluando hõ realitates per ea que dicta ſunt ſuperius de eſſe obtiuo rei intelligibilis ⁊ volibilis: qḋ habet eſſe ante actum itelligendi: vt premiſſuz eſt ſupra.

Ad ꝯfirmationẽ argumẽti principalis ſuperius adducti. Cum dicitur cauſalitas ſimpliciter ⁊ realis eſt nobilior cauſalitate ſm quid. patet reſponſio ex dictis. Nã ppoſitio aſſumpta pro maiori eſt vera ſi ſint cauſe in eodẽ genere cauſe. in diuerſis tñ nõ incõuenit. Uel iuxta viã que nũc poſita eſt dicit φ cauſalitas finis eſt realis: ⁊ eſt nobilior ceteris cauſis. vt pbatum eſt ſupra. ℂEx hoc etiã reſpondet ad illud quod additur. vz. cauſalitas finis eſt cauſalitas ſm quid: ⁊ metaphorica: reſpondetur negando hoc aſſumptum φ ſit cauſalitas ſm quid: qꝛ finis realiter cauſat ⁊ concurrit ſimul cũ efficiente ⁊ alijs cauſis. Conceditur tñ φ eſt cãlitas metaphorica: qꝛ motio ipſius finis in rõne amati ⁊ deſiderati: ⁊ mouere ſic vt amatũ: eſt mouere metaphoricuz: qꝛ mouere iſto mõ eſt pducere vel ꝯſtituere rem in eſſe amato ⁊ deſiderato. Et pro quãto res capit ſic eſſe amatũ ab ipſo fine dicitur iſtud cãre metaphoricũ: ⁊ ſm quid penes eẽ amatũ qḋ eſt eſſe ſm qd attributũ ipſi rei a fine mouẽte. vñ oẽ aggregatũ ex plurib⁹: quoꝝ vnũ eſt tale ſimplr̃: aut ens reale: alteꝝ eſt ens rõnis ⁊ ſm qd: totũ natũ eſt denoiari denoiatiõe a poſteriori: ⁊ quo ad nos a debiliori: ſeu ignobiliori: ſed nõ denoiatione quo ad nãm ⁊ a priori de qua dcm̃ eſt ſupra. Cuz igit ita ſit φ finis in eſſe obtiuo habeat aliqḋ eſſe ex nã rei. vt premiſſum eſt: ⁊ aliqḋ eſſe rõnis: quod eſt eſſe amatuz rõne qua finis eſt amat⁹: appellat ens ſm quid. Et cauſalitas proueniens ab iſto toto aggregato denoiatur ab ente ſz qd. Et ſic appellatur cauſalitas ſm quid: ⁊ metaphorica: qꝛ denoiatio totius aggregati ſemp ſequit debilioreꝫ partez. Et ad illud qḋ cõmuniter dicit: φ cauſalitas finis eſt intentionalis. reſponſum eſt φ eſt itentionalis: vt diſtinguitur contra materiale: ⁊ appellatur itentionalis: qꝛ eſt quedã intentio agentis per quã tendit in obiectũ ⁊ in finem producendũ in eſſe reali. ℂAd vltimũ pro iſta parte cũ arguit. Si finis eſſet nobiliſſima cauſarũ potiſſima demonſtratio eſſet per finem. Reſpondet vno modo. cõcedendo ãñs ⁊ ꝯñam. Unde cuz omnes cauſe poſſint demonſtrari per finem. ⁊ finis in agibilibus ſit ſicut principium in ſpeculabilibus: cũqꝫ principiũ in ſpeculabilib⁹ ſit illud a quo dependet tota certitudo ⁊ euidentia ꝯcluſionis ſeu demonſtrationis: ſequit φ etiã a fine ſumetur omnis certitudo ⁊ euidentia cauſati ⁊ etiã aliarũ cauſarum dependentiũ ab ipſo. Et cũ dicitur. φ qḋ quid eſt eſt principiũ demonſtrationis. reſpondet φ qḋ qd eſt intelligitur nõ tñ pro eo quod dicit quid eſt eſſe rei: ſz pro omni eo qḋ dicit pp qd: qḋ maxime cõpetit fini. Et cum dicit φ qḋ quid eſt maxime accipitur a forma. Negatur hoc. ⁊ ſi inueniat ab Ar. φ qḋ quid eſt ſit forma: itelligit Ar. qḋ qd eſt eſſe formaz appropriate: pro qꝫto qḋ qd eſt notificat diffinitũ. ſicut forma notificat illud cui⁹ ẽ forma vel accipitur a forma vt a parte principaliori ⁊ notiori intrinſeca diffinito. finis aũt eſt cã extrinſeca. Uel põt dici ⁊ eſt ſcḋa rñſio: φ certitudo cognitionis põt accipi: vel qꝛ

ſit de

ſit de certiori obiecto in ſe ⁊ ſm̄ ꝓprīā entitatē q̄ appellatur certitudo ſimplr: vel de certiori obiecto ſꝫ ꝓportionem ad potentiā cognoſcētē: vñ aliqd eſt certi⁹ in ſe: qḋ tñ nō eſt certi⁹ ſm̄ ꝓportionē ad potentiā. illud enī eſt certi⁹ in ſe qḋ plures gradus in ſe ꝯtinet cognoſcabilitatis. Illud aūt eſt certi⁹ in ordine ad potētiā cognoſcētē de quo ipſa plures gradus cognoſcabilitatis attingit: cū igit̄ ita ſit ꝙ forma in re ſit nobis notior ⁊ euidentior quo ad nos: ſic ꝙ de ipſa plures gradus cognoſcabilitatis attingimus: q̄ȝ de fine: ſequit̄ ꝙ certior cognitio quo ad nos ⁊ ſm̄ ꝓportionē potētie nr̄e intellectiue ad obm̄ intelligibile habet̄ de forma q̄ȝ de fine: cū h̄ tñ ſtat: ꝙ p̄ fine hēat̄ cognitio certior ſimplr ⁊ quo ad nāȝ. Et ſic ad queſtionem.

Ad argumēta adducta in pn° q̄ōnis. ¶ Ad pm̄ pꝫ r̄nſio ex dictis. vꝫ. ꝙ finis eſt pn^m ⁊ pm̄ in eē itētionali: vltimū aūt in eſſe reali: ⁊ pm̄ ⁊ vltimū iſto mō nō opponunt̄: q: iſta nō accipiūtur ſm̄ idē. ¶ Ad 2^m arg^m ſcḋi q̄ſiti. Cōcedit̄ ꝙ finis in eo iſtā ti in quo agēs agit mouet actu cāndo effectū ſibi corrīdētē: ⁊ ita ꝯcedit̄ maior ⁊ negat̄ minor. Cū ad ꝓbationeȝ dr̄: cū q̄ mouet actu ē in actu: ꝯcedit̄ ꝙ eſt in actu ſm̄ aliqḋ eē. ſ. aut ex agēte: aut in itētiōe agētis ⁊ in eſſe obiectiuo: neq̄ȝ reqrit̄ ꝙ illud qḋ eſt actu mouēs: maxie metaphorice ſit actualr ex̄ in re: ſꝫ ſufficit ꝙ ſit in actu ſꝫ aliqḋ eē obiectiuū: aut ex nā̄ rei. ¶ Ad ꝯfirmationē p̄ iſta via ⁊ 2° q̄ſito. R̄ndet̄ ad q̄ōnē admittēdo ipaȝ p̄ nūc. ſed. negat̄ ꝙ entitas finis in eē in q̄ cāt nō ſit ex̄ne: vñ lꝫ ſanitas in eē reali in iſtāti quo agēs agit nō ſit ſanitas ex̄nis tñ in eē itētionali eſt aliqd ex̄nis ſaltē hñs eē ex nā̄ rei. ¶ Ad argumēta tertij q̄ſiti. Cū dr̄ data v̄itate iſti⁹ ſequeret̄ ꝙ idē reſpectu eiuſdē ⁊c̄. R̄nſio pꝫ ex his q̄ dicta ſūt ad inſtātias adductas ꝯ̄ tertiā ꝯnē p̄ncipalē. ¶ Ad argumēta q̄rte. q. cū dr̄ ſi finis eēt nobiliſſima cāȝ: ſeq̄ret̄ ꝙ cāitas finis cōpeteret nobiliſſimis entib⁹. ꝯcedit̄ ꝯ̄ña ⁊ ꝯ̄ñtia. ⁊ ad p̄mā improbationē ipſi⁹ r̄ndet̄ ad itētionē Ar̄. loco p̄allē. ꝙ imobilia q̄ ſūt de⁹ ⁊ intelligētie nō hñt cāȝ finalē: q̄ attigat̄ per motū aut mutationē: q: in ipſis ꝓductio aut actio nullū p̄ſupponit ſubm̄ mutatū qḋ trāſeat de ꝑuatiōe ad actū: ſꝫ in ipſis ē ſimplr emanatio de nō eē ad eē. De⁹ āt reſpectu oiuȝ aliaȝ intelligētiaȝ a ſe ē finis duplr. Uno° ē finis qui ē cā finalis: q: ex amore ſui ꝓducit ipſas intelligētias. Alio° ē finis obiectalis: ſeu attigēdus p̄ opōnē: q: in ipſo deo tāq̄ȝ i p̄fectiſſimo itelligibili ⁊ volibili: vnaq̄q̄ȝ intelligētia q̄etat̄ ⁊ delectat̄: de⁹ aūt re^a ſuiipſi⁹ ē tm̄mō finis attigēdus p̄ opōnē q: i ſeipo vltiate beatificat̄ p̄ itellm̄ ⁊ volūtatē. ¶ Ad ſcḋaȝ iprobationē. cū dr̄ ꝙ de⁹ ē agēs re^a oium cāb^m. ⁊ tñ nō agit ꝑꝑ finē ipſoȝ: negat̄ h̄ aſſūptū. Et cū tu dicis: aut talis finis eēt ipmmet agēs pm̄ ⁊c̄. R̄ndet̄ ꝙ ē ipm̄ pm̄ agēs i q̄ ꝯcurrit duplex cāitas. ſ. efficiētis ⁊ finis. Et cū tu dicis. ģ cāitas p̄mi efficiētis nō eēt ſimplr p̄^a: ſꝫ eēt cāta ab aliq̄ p̄ore. negat̄ ꝯ̄ñtia. Et cuȝ dr̄ ꝙ actio p̄mi agētis ē cāta ex amore ſui: dato ꝙ pm̄ agēs ſit cā finalis. ¶ R̄ndet̄ ꝙ talis cāitas p̄mi efficiētis nō ē niſi velle: vel amor determinatiu⁹ creature ad exiſtēdū: ⁊ amor iſte ē qḋdā ſimplr icāt̄ū: idē ſimplr eēntie diuine. vex̄ tñ ſm̄ nr̄m modū intelligēdi itelligim⁹ ipꝫ velle diuinū vt terminat̄ ad creaturā: q̄ ad ex̄ñtiā ipſi⁹ ꝑtigere ipmmet velle aut amorē: q̄ de ſe de⁹ diligit: ⁊ ex ꝯ̄ñti cū ꝑꝑ ſe amatuȝ ⁊ deſideratū de⁹ cāet q̄cq̄d cāt: ſeq̄t̄ ꝙ ipꝫ velle q̄ ſe diligit ſit q̄ſi cā amoris vt determinat̄ ad creaturā ⁊ ad ex̄ñtiaȝ ei⁹. Et ſic vr̄ ſm̄ nr̄m modū itelligēdi: ꝙ cāitas effectiua dei depēdeat ⁊ ſit q̄ſi cāta a cāitate finali pro quāto precxigit ipſam. ¶ Pōt ēt dici ꝙ deus agit ꝑpter finē ȝ alium a ſe: qui nō eſt finis ipſius dei: ſed effectus ⁊ eſt finis min⁹ p̄ncipalis ꝑpter quē agit. vt dictū eſt in corpore queſtionis

¶ Ampli⁹ aūt alia ſꝫ nūerū ſūt vnū alia ſꝫ ſpēm ⁊c̄. Tex. cōmē. xvj. Q̄ō. v.

Q Ueritur Utrū idiuiduatio nāe fiat p̄ hecheitatē ſeu ꝓprietatē idiuidualē: vel p̄ māȝ ⁊ q̄ātitatē. ¶ Et arguit̄ ꝙ nō p̄ ꝓꝓetatē idiuidualē: q: data v̄itate hui⁹: ſeq̄ret̄: ꝙ ordo int̄ indiuidua eiuſdē ſpēi eēt ordo eēntialis ⁊ p̄ ſe. ꝯ̄ñs eſt falſuȝ. Tū q: in idiuiduis eſt ꝓceſſus in īfinitū: ſꝫ in ordine eēntiali nō ē ꝓceſſus in īfi^m. ģ talis ordo nō ē int̄ idiuidua eiuſdē ſpēi. Tū ēt q: h̄ eſt cōtra Ar̄. in 3° meta. tex. cō. 11. Ubi cōmēdat Platonē volētē: ꝙ in idiuiduis eiuſdē ſpēi nō eſt h̄ p̄us: ⁊ illud poſteri⁹: ꝑꝑ qḋ ſm̄ ip̄m Platonē oia indiuidua vt poſteriora reducebant̄ ad aliqḋ p̄us ſepatū: ad qḋ oia talia hēbant eēntialē ordinē: qḋ ſm̄ ipꝫ erat idea ſpēi ſepata ab indiuiduis. Ar̄. ꝯcordat cū Pla. in h̄. ſ. ꝙ in idiuiduis nō ē ordo p̄oris ⁊ poſterioris eēntialr: ⁊ diſcordat in alio. Cōſequētia p̄^a ſic p̄^r. p̄ſupponēdo ꝙ ꝓꝓetas idiuidualis i ſor. nō ē accn̄s ſor. ſꝫ ē eadē cū ſb̄a ſor. Et ſilr in alijs. Preſupponit̄ ēt ꝙ ordo int̄ aliq̄ attēdit̄ penes p̄n^a diſtictiua: ita ꝙ talis eſt ordo int̄ diſticta: q̄lis eēt int̄ p̄n^a diſtictiua. Ex h̄ arguit̄ ſic. Ordo q̄ ē int̄ ſor. ⁊ Pla. ē penes dr̄ās ſb̄ales. ģ iſte ordo erit ſb̄alis: ſꝫ ois ordo ſb̄alis ē ordo p̄ ſe ⁊ eēntialis. ģ ⁊c̄. minor vr̄ i nō: q: ſb̄ale diſtiguit̄ ꝯ̄ accitale: ⁊ p̄ ſe ꝯ̄ p̄ accn̄s. ¶ Et ꝯfirmat̄ iſta rō: q: ordo p̄n^{or} diſtinctiuoȝ hꝫ reduci ad illud p̄dica^m cui⁹ ſūt ipſa p̄n^a diſtictiua: ſꝫ talia p̄n^a ſūt de p̄dica^{to} ſb̄e re^a ipſoȝ idiuiduoȝ q̄ diſtiguunt̄. ģ talis ordo erit ſb̄alis. ¶ 2° p̄n^r arguit̄. Data iſta pōne: ſeq̄t̄ ꝙ dr̄ia ſpecifica vltima ſpēi ſpāliſſime nō eēt p̄fectiſſima dr̄ia. ꝯ̄ñs ē falſuȝ ⁊ ꝯ̄ doc. ſubti. ſ. Tho. ⁊ alios. Et vr̄ eē ꝯ̄ mētē Ar̄. 7. meta. vbi vult: ꝙ dr̄ia finalis ſit tota ſb̄a rei: ⁊ loq̄t̄ de dr̄ia ſpe^{ca}: qḋ nō eēt: niſi talis dr̄ia cōp̄hēderet oēm p̄fectionē rei. ꝯ̄ñtia ſic deducit̄. Ois i^a dr̄ia eſt p̄fectior q̄ p̄ſupponit alias dr̄ias ſupiores: ſꝫ dr̄ia ſpecifica nō p̄ſupponit oēs dr̄ias q̄ ſūt in idiuiduo: ⁊ ecōtra dr̄ia idiuidualis ſic p̄ſupponit tales dr̄ias. ģ dr̄ia idiuidualis ē p̄fectior dr̄ia ſpe^{ca}. ¶ Et ꝯfirmat̄: q: q̄āto act⁹ eſt poſterior: tāto p̄fectior. p̄ Ar̄. 9° meta. Priora gn̄atione ſūt poſteriora ſm̄ ſb̄aȝ ⁊ p̄fectionē: ſꝫ ita ē ꝙ act⁹ idiuidualis ſeu ꝓꝓetas ipſi⁹ ē poſterior act⁹ ipſa dr̄ia ſpe^{ca}. ģ perfectior. ¶ Itē ꝯfir^r h̄: q: ſi ſic eſſet quēadmodū iſta pō pōit: ſeq̄ret̄: ꝙ daret̄ p̄fectio infinita p̄ter deitatē ⁊ eēntiā dinā. ꝯ̄ñtia ſic deducit̄. Nō enī ꝑꝑ aliā cām ponit̄ eē ipoſſibile ꝙ ſpēs multiplicent̄ in īfinitū: niſi ꝑꝑ h̄: q: daret̄ p̄fectio īfinita. ſ. aliq̄ dr̄ia in īfinitū poſterior: q̄ p̄ſupponeret oēs alias: ⁊ iſta eēt in infinitū p̄fectior iſta dr̄ia data. Aſil'r arguit̄. Si dr̄ia indiuidualis ē poſterior p̄ſupponēs infinitas dr̄ias: erit in īfinitū p̄fectior: ſꝫ nō eſt ipoſſis īfinitas in idiuiduis eiuſdē ſpēi. ģ ſeq̄t̄ ꝓpoſituȝ. ¶ 3° p̄n^r arguit̄ ſic p̄ſupponēdo: ꝙ q̄ātitas ē p̄n^m p̄ ſe diuiſiōis ſeu diſtōnis: ⁊ h̄ p̄^r: de mēte Ar̄. i. 5. meta. c. de q̄ātitate vbi diffinit q̄ātitatē p̄ eē diuiſibile in p̄tes eiuſdē rōnis: q̄rū q̄libet nata ē eē vnū aliqd: ⁊ h̄ aliqd itelligēdo p̄ h̄ aliqd ipm̄ idiuiduum. Ex h̄ p̄ſuppoſito arguit̄ ſic. Data pōne ſcotiſtaȝ ſeq̄tur h̄ abſurdū ⁊ icōueniēs: ꝙ idē idiui^m diſtiguet̄ ab alio duplici diſtōne: ⁊ p̄ duo p̄n^a diſtictiua: ꝯ̄ñs ē falſuȝ. ģ aīs ꝯ̄ñtia aūt p̄^r. q: ꝓꝓetas idiuidualis ſꝫ iſtos ē p̄n^m diſtinctiuū nūalr vni⁹ ididui ab alio ſilr q̄ātitas ex̄ñs i eo ſic eſt p̄n^m diſtictiuū. ģ idē diſtiguetur ab alio diſtōne nūali: ⁊ eiuſdē rōnis duob⁹ p̄ncipijs diſtictiuis q̄ erūt eq̄ p̄ diſtictiua. ¶ Et ꝯfir^r h̄: q: q̄ātitas aut diſtiguit p̄ ſe: aut diſtinguit p̄ accn̄s. ſi dicas ꝙ p̄ ſe: habet̄ ꝓpoſitū. Si dicas ꝙ p̄ accn̄s: ꝯ̄ h̄ duplr. Tū q: h̄ ē ꝯ̄ Ar̄. loco p̄allegato: ⁊ i p̄dicamētis. Tū q: nō magis diſtigueret q̄ātitas vnū ididuuȝ ab alio q̄ȝ reliq̄ accn̄tia. ¶ Itē ꝯfir^r h̄ idē: q: ſi q̄ātitas aduenit aliqb⁹ ididuis eiuſdē ſpēi: aut diuidit ipſa ſeu diſtiguit: aut iuenit ipſa diuiſa ⁊ diſticta. Si p̄ mō: h̄t̄ ꝓpo^m: q: illa nō ſūt diuiſa niſi p̄ q̄ātitatē. ſi detur 2^m. ģ cū alia accn̄tia adueniāt ididuis i eē diſtictis: nō magis q̄ātitas videt̄:

q̃ʒ alia accñtia. ¶ 4° pn̄ arguit̃. Si ſit verũ q̃ ꝓprietates in diuiduales diſtiguũt ipſa idi^a: ſequeret̃ q̃ tales ꝓprieta tes indiuiduales ꝯtinerent̃ in nã ſpecifica eo mõ q̃ inferi^o ꝯtinet̃ in ſuo ſupiori. q̃ ſi ꝯcedit̃ cũ oẽ diſtiguibile poſſit diſtingui in oĩa illa quo: pn^a diſtinctiua ꝯtinet in ſe vir tualit̃: aut p ſe: ſeqtur q̃ ſpẽs ſpãliſſima poſſit diuidi p ſe in ĩfinita. Probat̃ iſta vltima ꝯña: q̃ꝛ idiuidua in ea dẽ nã poſſunt multiplicari in ĩfinitũ reſpectu quoꝝ nã ipſa ꝯtinet p ſe ꝓp̃etates idiuiduales. ğ p ſe ſic poterit di uidi in ĩfinita. ꝯñs eſt falſum. Tũ q̃ꝛ citra diũ ſpecificam ſpẽi ſpãliſſime nulla eſt dĩa p ſe: vt eſt de mẽte Porphi rij in de vlib^o. vbi vult: q̃ ſpẽs ſpãliſſima ſit athoma. vl̃ idiuiſibilis: qḋ nõ eſt itelligẽdũ de idiuiſibilitate oppoſi ta cuicũqꝫ diuiſioni: q̃ꝛ certũ eſt q̃ ſpẽs ſpãliſſima diuidi tur in indiuidua: ſꝫ hꝫ itelligi de idiuiſibilitate oppoſita diuiſioni p ſe: ꝛ pp hoc dixit cõmẽdãdo Platonẽ q̃ a ge neraliſſimis ad ſpẽs ſpãliſſimas deſcẽdẽdo: iubet Pla to qeſcere. ¶ Hoc idẽ ꝯfirmat̃ p Ar. 10. meta. vbi vult: q̃ citra ſpẽm ſpãliſſimã q̃cũqꝫ dĩa eſt: eſt accñtalis. ¶ 5° pn cipalr̃ arguit̃. data iſta poſitiõe ſeqtur q̃ ꝓprietas idiui dualis erit dĩa eẽntialis ꝛ q̃dã eẽntia: ꝯñs ẽ falſũ. ꝛ ꝯñ tia pbat̃. In idiuiduo illud qḋ p̃cedit eẽ actuale ẽ eẽntia: q̃ꝛ nõ vr̃ in idiuiduo poſſe repiri aliqd niſi ſit eſſentia vel exñtia a q̃ eſt eẽ actuale ẽt ſꝫ Sco. ſed ꝓp̃etas idiuidualis p̃cedit eẽ actualis exñtie ſm Sco. ğ ꝓp̃etas idiuidualis ẽ eẽntia. ğ ſi diſtinguit: diſtiguit eẽntialr̃: ꝛ cũ nã ſpecifica diſtinguat̃ in ĩfinita: ipſa ſpẽs eẽntialr̃ diſtinguet̃ in infi nita. ¶ Itẽ 6° arguit̃. ſi ꝓp̃etas idiuidualis ꝯſtituit idiui duũ. ſ. hecceitas: aut ꝯſtituit idiuiduũ per ſe. ſic q̃ per ſe cõpetat ei: aut p accñs. Si 2° mõ. ğ poterit ſepari hecc eitas ab idiuiduo ꝛ ſingulari: ꝛ ita remanebit idiuiduũ: ꝛ nõ p hecceitatem. ſi aũt cõpetat ſingulari per ſe: aut p ſe p̃ mõ: aut p ſe 2° mõ: nõ eſt dicẽdũ .^m: q̃ꝛ tũc hecceitas eſſet paſſio ſingularis. Neqꝫ eſt ẽt dõm p̃^m. Tũ q̃ꝛ ꝓp̃etas indi uidualis p̃dicaret̃ q̃ditatiue de ipſo ſingulari: qḋ nõ ꝯce dit̃ a Scotiſtis: q̃ꝛ ꝓp̃etas talis eſt p̃ diuerſa ab oĩ q̃dita te. Tũ q̃ꝛ talis ꝓp̃etas eſt modus itrinſec^o vt cõiter dicit̃: ꝛ modus talis nõ eſt de q̃ditate illi^o cui^o eſt modus. ğ non cõpetit ſingulari p ſe. ¶ Ultio arguit̃. hecceitas dr̃ ab hꝫ hec hoc p̃nomine demõſtratiuo. cui ſi nõ correſpõdet aliqd demõſtratũ: caſſũ eſt ꝛ vanũ ſm Priſcianũ in minori volumine. Iſto ſtãte q̃rit̃. Utꝝ p hecceitatẽ aliqd demõ ſtret̃: aut nõ. ſi dicas q̃ ſic. Si tale demr̃atũ nõ eſt niſi ipſũ ſingulare ğ ſeq̃t̃ q̃ hecceitati correſpõdet ꝛ ſubijcit̃ aliquod ſingulare. ğ hecceitas aduenit ſingulari ꝯſtituto in eẽ ſin gularitatis. Si aũt dicas q̃ ipſi hecceitati nõ ſubijcit̃ ali qd demr̃atũ ğ hꝫ p̃nomẽ hecceitas eſt vanũ ꝛ fictitiũ.

Ad oppoſitũ tñ ꝛ pro p̃te affirmatiua q̃õnis arguit̃. p̃^o ſba per ſe opat̃ ꝛ p ſe terminat gñatiõnẽ. Iſta ꝓpõ pꝫ q̃ñtũ ad p̃mã p̃tem ꝓpte rea: q̃ꝛ actio eſt per ſe ſuppoſiti ſeu ſingularis. ex p̃ meta. q̃ñtũ ad ſcdam appet per idẽ in p̃ meta. in p̃logo. Actus ꝛ gñationes verſant̃ circa ſingularia. Ex hoc arguit̃ ſic. ſba p̃ma per ſe operat̃. ğ per ſe eſt ens. Iſta ꝯña pꝫ: q̃ꝛ cãli tas ꝛ actiuitas inſeqtur entitatẽ rei. cũ ſit cõditio entis. ğ vnũquodqꝫ ſicuti operat̃ ita eſt ens. ğ ſi per ſe opat̃: per ſe eſt ens: ſꝫ ſuba p̃^a icludẽs q̃ñtitatẽ nõ ẽ ens p ſe: ſꝫ p accñs q̃tenus icludit ipſaꝫ. ğ ſuba p̃ma nõ eſt talis per q̃ñtitatẽ.

In iſta. q. p̃ ponent̃ q̃dã p̃ambula. 2° determina bit̃ qḋ ſm multiplicẽ ꝯñeꝫ excludendo opinionẽ S. Tho. de idiuiduatiõe p q̃ñtitatẽ ꝛ mãm. 3° loco determiabit̃ qḋ iuxta opi. quã ſeqmur. 4° vo loco r̃ñdebim^o ad argu^a: ꝛ difficultates iſurgẽtes ꝯ 3^m arti^m. 5° ſoluemus auctes ꝛ rõnes p̃me opinionis q̃ ẽ ſ. Tho. 6° ꝛ vltimo ſoluent̃ argumẽta in p̃n^o q̃õnis facta.

Circa p̃mã p̃tẽ ſũt q̃tuor p̃ambula. p̃ eſt aduertẽdũ q̃ cũ querimus de cã idiuiduatiõis ipſius idi uidui: nõ accipimus idiuiduũ aut ẽt ſingulare: vt iſta im portãt intẽtiones ſcdas: q̃ꝛ idiuiduũ vt eſt itẽtio 2ª idiui duat̃ effectiue ab itellectu: formalr̃ aũt ab itentione 2^a: q̃ eſt idiuiduatio. Et ſilr̃ dicẽdũ eſt de ſingulari. Sꝫ queri mus de idiuiduo pro ſubſtrato hui^o intẽtionis ſcde. ſ. de Sor. Plato. aut Cice. ꝛ q̃rimus cã idiuiduũ ſit ens in iſtis iferiorib^o incõicabile: cui ꝯdictorie repugnat pluriba^o cõi cari: ac ẽt plurificari: qd eſt illud per qḋ repugnat tali en ti plurib^o cõicari. Et nõ q̃rim^o de cã formali pp quã repu gnat tali enti cõicari ad plura: q̃ꝛ talis cã formalis eſt ipſa formalis repugnãtia: vñ ſic albũ albedine formalr̃ eſt albũ: ſic repugnãs repugnãtia ipſa formalr̃ repugnat: ſed q̃rim^o de cã iſti^o repugnãtie: qd eſt illud quo tanq̃ fũda mẽto p̃rio ipſi^o repugnet idiuiduo plib^o cõicari. ¶ Scdꝫ p̃ambulũ ẽ. q̃ cũ q̃rim^o de ſingulari: nos nõ q̃rim^o q̃ for malr̃ ſingulare vel idiuiduũ ſit vnũ nũo: q̃ꝛ certum eſt q̃ vnũ nũo eſt vnũ tale formalr̃ p ſuã vnitatẽ nũalẽ: ſꝫ q̃ri mus quo tanq̃ſ fundamẽtũ primo ipſi^o vnitatis nũalis idiuiduũ eſt vnũ nũo: qḋ eſt q̃rere: qd eſt illud ad qḋ im mediate ꝯſequit̃ vnitas nũalis. Ex quo apparet q̃ male dicũt aliq: q̃ idiuiduũ mãlr̃ eſt idiuiduũ p mãꝫ: forma lit̃ p formã: q̃ñtitatiue p q̃ñtitatẽ: q̃ꝛ tũc qḋ facillima eſſet: q̃ꝛ ſic diceret̃ q̃ idiuiduũ albificatiue eſt idiuiduũ p albe dinẽ. Ita ꝯr̃r facile eẽt aſſignare rõnẽ idiuidualẽ idiui dui in q̃ñtũ tale aut tale. Tertiũ p̃ambulũ eſt: q̃ cũ q̃rim^o de ſingulari idiuiduo: q̃rim^o de ſingulari ſignato ꝛ deter minato: ꝛ nõ de ſingulari cõi vago ꝛ indeterminato: qḋ ſingulare ſignatũ eſt ſimplr̃ incõicabile: in quo cõcurrũt due rõnes: q̃rũ vna eſt eẽ hꝫ ꝛ ſingulare: alia rõ eſt indiui ſionis: ſꝫ quã eſt idiuiſũ a ſe. ſingulare eni ꝛ ẽ ſingulare ꝛ eſt idiuiſũ: pp quã idiuiſionẽ ſortit̃ hꝫ nomẽ qḋ eſt idi uiduũ. De vtraqꝫ rõne in ipſo q̃rim^o ꝛ vtriuſqꝫ cãꝫ inq̃ri mus ꝛ q̃rẽdo de vna rõne q̃rim^o de alia. Et vlteri^o q̃cqd eſt cã vni^o eſt ẽt cã alteri^o qḋ declarat̃: q̃ꝛ q̃ñ ſunt duo effe c^o eẽntialr̃ ordinati: q̃cqd eſt cã vni^o eſt cã alterius: ꝛ q̃cqd eſt cã p̃oris: eſt cã poſterioris: ſꝫ iſta duo. ſ. eẽ ſingulare: ꝛ eẽ idiuiſũ: ſũt duo effec^o: q̃rũ p̃ oĩ eſt eẽ ſingulare q̃ꝫ eẽ i diuiſũ. ğ q̃cqd eſt cã ſingularis eſt cã idiuiſionis: ꝛ ita ſi aſſignabim^o cãꝫ pp quã ididuũ ẽ ſingulare: eãdẽ aſſigna bim^o eẽ cãꝫ idiuiſiõis. ¶ Ultimũ p̃ambulũ ẽ. q̃tuor ſũt vni tates: q̃rũ vna ẽ nũalis: alia ſpecifica. 3ª gñica. 4ª trãſcen dẽs: ꝛ iſte vnitates diſtiguunt̃ int̃ ſe quẽadmodũ entita tes diſtiguunt̃: ad q̃s ipſe vnitates ꝯſequunt̃. Et rõ eſt: q̃ꝛ vnitas eſt pa^o entis: multiplicato ſubõ: multiplicat̃ p̃ pria pa^o. Ex quo ſeq̃t̃: q̃ cũ ſingularitas ſit alia a nã ſpeci fica: ꝛ nã ſpecifica a nã gñica: ꝛ nã gñica a rõne formali en tis in q̃ñtũ ens ẽ: ſeq̃t̃ q̃ ẽt iſte vnitates erũt alie ꝛ diſticte.

Quãtũ ad 2^m articulũ ẽ opinio ſ. Tho. ꝛ ſuoꝝ ſeq̃tiũ q̃ idiuiduatio fiat p mãm ſbtam q̃ñtitati ſi gnate. Ita q̃ cũ in idiui^o concurrãt duo. ſ. eſſe indiuiſũ a ſe: ꝛ diuiſum a q̃libet alia. P̃mũ idiuiſiõis ẽ mã: ſꝫ di uiſiõis ẽ q̃ñtitas. p̃^m pꝫ: q̃ꝛ i fũda^{to} nãe nihil ẽ diſtictũ. 2^m ẽt pꝫ: q̃ꝛ act^o ſepat ꝛ diſtiguit. ex. 7. meta. tex. cõ. 49. Ex q̃ ꝯcludit̃: q̃ nõ ſolũ mã ẽ pn^m idiuiduatiõis: ſꝫ ẽt q̃ñtitas. ¶ Pro mã hñtur multe auctes: q̃rũ p̃^a eſt in. 7. meta. tex. cõ. 28. vbi hꝫ Ar. q̃ gñans gñat aliud pp mãm. Callias ꝛ Socra. inq̃t ipſe diuerſa ſũt pp mã: eadẽ aũt ſpẽ. ¶ Itẽ in eodẽ. 7. hꝫ tex. cõ. 41. q̃ in q̃buſdã ſbſtãtijs qḋ qd erat eẽ: ẽ idẽ cũ eo cui^o ẽ: i q̃buſdã aũt nõ. Sic̃ in ſubijs mãli bus. Et hãc eãdẽ ſniãꝫ hꝫ i. 8. meta. tex. cõ. 8. Ex q̃ vꝫ (ſꝫ nõ ad itẽtionẽ. ſ. Tho. q̃ põit mãꝫ eẽ p̃tẽ q̃ditatis rei ſpe^{ce}) q̃ mã ſit ex̃ q̃ditatẽ rei: ꝛ nõ cõpetat illi: qḋ hꝫ p̃ q̃ditateꝫ. Et ita cũ mã ſit i ididuo: ꝛ ſit ex̃ q̃ditatẽ: vꝫ q̃ ſit pn^m ididui i eo q̃ ididuũ ẽ. ¶ Itẽ habet̃ hꝫ idẽ i. 12. meta. tex. cõ. 49. vbi ꝓbat Ar. q̃ nõ p̃nt eẽ p̃les celi p̃mi: q̃ꝛ nõ p̃nt eẽ p̃les p̃mi motores. Un̄ arguit q̃ ſi eẽnt plures p̃mi celi forent pn^m iq̃t ipſe circa vnũqḋq: ſpẽ vnũ: nũo vo mlta: ſꝫ q̃cũ qꝫ ſꝫ nũo mlta hñt mãꝫ mltã. Un̄ ꝯcludit. ẽdelechia. n. vnũ ſpẽ ꝛ nũo. p̃^m mo^{ris} imo^{is}, Arg^{tu} ğ vni^{us} celi ex vni^{us} p̃^i

motoris per nõ habere mām: ⁊ facit mentionẽ ſpālr de mā prima. ¶ Hoc idē habetur in tertio de aīa. ꝙ aliud ē magnitudo: aliud magnitudinis eē: in mālibus. tex. cõ. 9. ex qua auctē: vt paꝫ. ¶ Silr a Cõmē. habef ꝙ ſi intellectus eēt indiuiduatus: eēt mālis: ⁊ ſilr ſpēs intelligibilis. ¶ Pro q̄ntitate ꝙ ſit pnᵐ indiuiduationis: habef cõmen. 6. ꝑ phiſi. oīs multitudo inqt Cõmē. aut eſt ſm formā: aut ſm q̄ntitatē. Ex quo ſequif ꝙ cū multitudo ſm formā ſit formalis ⁊ ſpecifica: ſm q̄ntitatē ſit mālis ⁊ idiuidualis: ſequif ꝙ q̄ntitas ſic eſt pnᵐ indiuiduationis. ¶ Pro hac pte adducif rō talis. Q̄ñcūqꝫ aliq̄ paſſio per ſe pᵒ cõpetit alicui: cuicūqꝫ cõpetit: cõpetit rõne illiꝰ. Sed ita eſt ꝙ diuiſibilitas in ptes eiuſdē rõnis per ſe pᵒ cõpetit q̄ntitati: ex ſniaꝫ Ar. 5. meta. ca. de q̄ntitate: ⁊ q̄ntitas nõ facit vnū per ſe cū ſba. qd declaraf. Tū ex ſnia Ar. 5. meta. ca. de ente ⁊ vno. Tum per rõnē: qꝛ vnū per ſe nõ fit: niſi ex per ſe actu: ⁊ ex per ſe potentia. quēadmodū vult Ar. 8. meta. ſed ita eſt ꝙ ſba nõ eſt per ſe potētia reſpectu q̄ntitatis: qꝛ vnū per ſe receptiuū ordinaf eēntialiter ad actū eiuſdē gnīs. ꝗ potētia ſubſtātialis ordinaf per ſe ad actū ſbalē: ſed q̄ntitas nõ eſt actus ſbalis: ſed accñtalis: ⁊ hꝫ gđ ꝗ nõ facit vnū per ſe cū ſba. Ex hoc ɔcludif: ꝙ cū ex ſuba ⁊ q̄ntitate nõ fiat vnū per ſe: nõ pōt ſube q̄ñte (vt indu dit totū aggregatū ex ſba ⁊ q̄ntitate) per ſe ꝑ cõpetere diuidi in ptes eiuſdē rõnis: ſed ſi cõpetit ſube: cõpetit tm̄ ꝑ accidēs: ⁊ ita ſube per accñs ⁊ q̄ntitati per ſe ꝑ. Ex hoc arguif vltra. qd eſt pnᵐ per ſe pᵐ diuiſionis aliquorum: eſt pnᵐ pmū eoꝝ diſtõnis: ſed q̄ntitas eſt pnᵐ primū diuiſionis in aliqua plura eiuſdē rõnis. ergo eſt pnᵐ eoꝝ diſtinctionis in q̄ntū ſunt eiuſdē rõnis: ſed ſpēs ſpāliſſima diuidif tali diuiſione. ergo cõpetit ſpēi ſpāliſſime per q̄ntitatē ſic diuidi. ¶ Et cõfirmaf hoc: qꝛ vnū indiuiduūꝫ nõ diſtinguif ab alio indiuiduo. niſi per aliā ⁊ aliā formaꝫ. Sed forma nõ eſt alia a forma: niſi qꝛ recipitur in alia ⁊ alia pte mãe: ſed mā nõ hꝫ ptē diſtinctā ab alia pte: niſi ſit quāta. ergo per q̄ntitatē vltimate ſit hec diſtinctio numeralis. ¶ Et ɔfirmaf hoc: qꝛ generās: vt dictū eſt ſuperius generat aliud ꝑpter mām. ꝗ mā geniti eſt quāta: ⁊ pncipiū diſtinctionis eius eſt q̄ntitas: ꝙ ſit quāta talis mā geniti pbaf: qꝛ agens nãle agēs in māꝫ nõ agit in mām nudā: ſed in māꝫ quātā. Alioqn ex nõ quāto gñaref q̄ntuꝫ: ⁊ ex nõ corpe corpus: vt deducit Cõmē. in de ſba orbis: ⁊ ideo vult ꝙ dimēſiones iterminate ꝑcedūt in mā formā ſbalē generandā ⁊ generationē eiꝰ. Ex hoc infert ꝓpoſitū ꝙ cū mā geniti ſit q̄ntā: ⁊ nõ q̄ntitate gñantis: qꝛ illa q̄ntitas nãliter precedit via gñationis q̄ntitatē geniti. ergo illa q̄ntitas gñantis nãliter precedit diſtinctionē geniti: qꝛ qd nãliter precedit eē alicuius naturaliter ꝑcedit eiꝰ diſtinctionē. ergo quātitas generātis nãliter preexigitur ad diſtinctionē geniti. ergo eſt principiū neceſſario peractuꝫ ad hoc ꝙ genitum diſtinguatur a generante.

Quantū ergo ad iſtū 2ᵐ articulū. Contra iſtā opi. pono tres cõcluſiones. prima ē iſta. ꝙ mā nõ ɔſtituit aliqđ in eē idiuiduali. pbaf primo auctē. 2º rõne ꝑ Ar. hꝫ in. 7. meta. tex. cõ. 39. Q̄ꝫ mā accipif in vlī: ⁊ in ſingulari. Unde hꝫ hec v̄ba. Palā ꝙ aīa quedaꝫ ſba eſt. corpus v̄o mā: hō aut aīal qd eſt ex vtriſqꝫ: vt vlr. licet aliq tertius dicant: vt vlē: ēt ſubdit: ꝙ ſor. aut coriſcus: vt ſingulariter: ⁊ poſtmodū ɔcludit. Siquidē aīa dr dupl̄r ſcilicet in vlī ⁊ in ſingulari: ⁊ ſubdit iferius: ſi v̄o ſimplr aīa hoc: ⁊ corpus hoc vt gdē vlē ⁊ ſingulare. Ex q̄ textu habef: ꝙ forma ⁊ mā poſſunt accipi i vlī: ⁊ in ſingulari. ¶ Itē tex. cõ. 35. habet hanc eandem ſententiā. Inqt eni homo ⁊ equus: ⁊ que ita ſunt in ſingulis: vel ſm alium tex. In ſingularibus non ſunt ſubſtātia: ſed quoddaꝫ ſimul totū. ex hac rõne ⁊ hac mā vt vniuerſaliter: ſingulare v̄o ex vltima mā Socrates iam eſt. Ex qua ſnia hꝫ ꝙ homo ⁊ equus in cõi ſunt ex hac mā: ⁊ hac rõne. vlē ſorma: vt vlr acceptis. Socra. aūt ex hac mā ⁊ ex hac forma ſignata. ¶ Hanc ſniam habet Ar. 11. meta. tex. cõmē. 27. vbi habet hec verba. Eoꝝ que ſunt in eadeꝫ ſpē: diuerſa nõ ſpē: ſed qꝛ aliud eſt mā tua: ⁊ ſpēs: ⁊ mouens: ⁊ mea: rõne aūt vlī eadē. In qua ſnia vult. ꝙ principia ſunt ꝓportionata pncipiatis quo ad vnitatē ipſoꝝ pncipiatorū. ⁊ diſtinctionē coñdē. vnde concedit Ar. vnitatē mãe ⁊ diſtinctionē: quēadmodū ipſius forme. Ita ꝙ ſicut forma hꝫ vnitatē ⁊ diſtinctionē in particulari ⁊ vlī: ſic etiaꝫ mā. Ex his oībus auctoritatibus concludunus: qd mā vt mā eſt: nõ hꝫ de ſe vnitatē numeralē ſm quaꝫ et repugnet ɔtradictorie pluribus cõicari: ſed q̄ntū eſt ex ſe: ē pluribus cõicabilis. Ex hoc arguif. qd nõ eſt de ſe incõicabile: nõ pōt ɔſtituere aliqđ in eē incõicabili: ſed ita ē: ꝙ indiuiduū in iſtis inferioribus habet eē incõicabile ⁊ iplurificabile in plura. ergo mā non pōt conſtituere aliqđ in eē indiuiduali. Maior eſt manifeſta: qꝛ quodcunqꝫ eſt pncipiū ɔſtitutiuū: non cõſtituit aliqđ in eē oppoſito: ⁊ in vnitate aliqua oppoſita ſue ꝓprie vnitati: ſicut iplicat cõtradictionē: ꝙ albedo aliquid formaliter cõſtituat in eē oppoſito albedini: qꝛ forma non dat eē ſubiecto vel ſuppoſito formaliter: niſi tale eē quale eſt ſuū ꝓprium eē formale. ergo ſi eſt aliqua entitas cõicabilis de ſe nõ cõſtituet aliquid in eē icõicabili. minor eſt manifeſta ex dictis. ¶ Et confirmatur iſta ratio: qꝛ ſi mā eēt ſic principiū indiuiduationis: ſequeref ꝙ materie eēt materia. Probatur: qꝛ qd eſt nã vlis: nõ contrahitur ad eē indiuiduale: niſi per materiā: vt tu dicis: ſed ita eſt ꝙ materia eſt quedam natura vniuerſalis habens ſub ſe indiuidua. ergo determinabif mā ad eē idiuiduale per aliā mām. ¶ Item arguitur auctoritate Cõmen. 2. de anima cõmē. 8. vbi vult: ꝙ indiuiduum ſubſtãie ſit indiuiduū per ſuā formā ⁊ non per ſuā mām: ⁊ ratio ē iſta: qꝛ quodcunqꝫ eſt principale principiū entitatis in re: eſt etiā principiū principale vnitatis ɔſequētis entitatem: ſed forma in indiuiduo eſt principiū pncipale entitatis idiuidui. ergo ſic erit ēt vnitatis indiuidui: ⁊ ita magis a forā erit vnitas numeralis: ⁊ indiuidualis q̄ꝫ a mā. Contra iſtaꝫ opinionē eſt ēt articulus dānatus pariſius ⁊ excõicatus qui dic: ꝙ ſiqs dixerit deū nõ poſſe multiplicare formas ſine mā error. Itē alius articulus. qui dixerit formā non recipere diuiſionē ſine mā. ergo error. ¶ Q̄ꝫ ſi dicatur: ꝙ iſta ſnia nõ eſt dānata vbiqꝫ: dato ꝙ ſit dānata pariſius. ¶ Cõtra. ſnia dānata alicubi per vniuerſitatē famoſam: vbiqꝫ eſt dānata aut ſuſpecta de hereſi: nõ ſolū auctoritate Dioceſani epī: ſed ēt auctoritate. D. pape: vt patet extra de hereticis. c. ad abolendā. ¶ Scđo principalr ꝓ iſta cõcluſione rõne arguif. ꝑſupponēdo: qd eſt de mente. S. Tho. ꝙ mā eſt pars qditatis rei ſpecifice: cū quo cõuenit Sco. lꝫ nõ ſit de intētione Auer. 7. meta. cõ. 34. iſto ſtāte arguif ſic. qd eſt de qditate: ⁊ de eēntia nãe ſpecifice: non eſt pnᵐ indiuiduationis: qꝛ detur oppoſituꝫ ſequeretur ꝙ nã ſpecifica eēt idiuidua: ſed per te mā eſt de qditate rei ſpecifice. ergo ⁊c̃. ¶ Ad hoc reſpōdef. ꝙ mā ſm ſuum eē pōt cõparari vel ad formā a qua hꝫ eē: vel ad ipſuꝫ generās a quo ꝓducitur forma dans eē mãe. ſꝫ hoc mā hꝫ duos gradus in eē: qui lꝫ ſint vnū ⁊ idē in re: ⁊ ex nã rei: diſtinguunf tm̄ rõne: ⁊ ita eē mãe pōt cõſiderari ſm gradū: qui eſt a forma vel ſm gradū qui eſt a generante: ſm gradū qui eſt a forma. eē mãe eſt cõicabile. ſm gradū qui eſt a generante eius eē eſt eē incõicabile. ſm pmū gradū ɔſtituit ſpēm. ſm aliū gradū conſtituit idiuiduū. ¶ Cõtra iſtā riſionē inſtatur: mā ɔſtituit indiuiduū ſm gradū qui eſt a gñante: ſm ꝙ talis gradus eſt in re: ⁊ ex nã rei: aliogn nõ ɔſtitueret idiuiduūꝫ reale: qꝛ reale non ɔſtituif niſi per illud qd eſt i re: ⁊ ex nã rei: aut ꝗ iſte gradus in re eſt cõicabilis. aut icõicabilis: ſi cõicabilis. ꝗ nõ pōt ɔſtituere idiᵐ: ſi icõicabilis nõ poterit mā ſm iſtum

gradū qui eſt in re conſtituere ſpēz: ⁊ ita materia nō erit
pars ſpēi. ¶ Q3 ſi tu dicas: ꝙ conſtituit ſ3 ꝙ ille gradus
eſt a forma. ¶ Cōtra. qro qd intelligis per iſtū gradū eſſe
a forma: aut intelligis preciſe ipm gradū eē in re: aut ali
qd ꝯñs gradū: ſi p° mō: arguit. vt prius. vz. ꝙ eſt cōicabi
lis: aut nō. ⁊ pcedit: vt prius. Aut ſi intelligis aliqd ꝯñs
gradū: aut illud eſt rei: aut rōnis: ſi aliqd rei: aut tale eſt
idē gradui: vt eſt a generante: aut nō: ſi dicas ꝙ non: er-
go dabit diſtinctio realis in gradibus entitatiuis māe: ⁊
ita in eē māe vt mā eſt eſſet diſtinctio realis: qd̄ ē falſum:
ſi vō dicis: ꝙ eſt idē gradui: vt eſt a generāte: ⁊ illud ē in-
cōicabile. g̃ ⁊ iſte gradus vt eſt a forma. ¶ Q3 ſi tu dicas
nō ſequit: q2 iſte gradus vt a gñante diſtinguit a ſeipſo
vt eſt a forma diſtinctione rōnis. ¶ Cōtra. nulla habitu
do rōnis h3 variare illud qd̄ eſt in re. Sed iſte gradus ſ3
ꝙ eſt in re eſt incōicabilis: vt prius. ergo nō cōſtituit ſpe
ciē. ſm ꝙ eſt in re ſed ſolū per cōſiderationez intellectus.
¶ Si vō dcis 2m principale: principalis diuiſionis. ſ. ꝙ
illud ꝯñs gradū eſt rōnis. g̃ mā ſm eſſe rōnis ⁊ per cōſi-
deratione intellect⁹ eſt pars ſpēi: ⁊ nō vt in re. Item con-
tra idē 2° ſi mā cū gradu vt eſt a forma cōſtituit ſpeciez.
g̃ mā vt ſola rōne differens a gradu: qui eſt a generante
cōſtituit ſpēm. pbat ꝯña. q2 mā vt eſt a forma nō diſtin
guit a ſeipſa vt eſt a generāte niſi per reſpectū ratiōis: q2
mā vt eſt a forma nō diſtinguit a ſeipſa vt eſt a generan-
te niſi per hoc ꝙ cōparat ab intellectu ad ipſaz formaz.
Sed vtraq3 cōparatio tā ad formā q̄3 ad generās ē reſpe
ctu rōnis cū fiat ab intellectu. g̃ ſequit ppoſitū ꝙ ipa mā
diſtincta diſtinctione rōnis a ſeipſa vt eſt a gñante con-
ſtituit ſpēm. ¶ Et ꝯfirmat hoc. quādo dr mā vt ſola rō-
ne differens a gradu qui eſt a generante: aut hoc qd̄ dici
tur: ſola rōne differens importat rōnē formalē predica-
ti vt ſit ſenſus: mā per hoc qd̄ eſt differre ſola rōne a gra
du qui eſt a generāte conſtituit ſpēm. Aut per ly ſola rō-
ne differens: intelligit aliquid ꝯſequens rōnē formalem
predicati. vz. hui⁹ qd̄ eſt conſtituere ſpēm. ſi p̄mo mō cuz
hoc qd̄ eſt differre ſola rōne. nō importet niſi relationez
rōnis: ergo mā vt eſt relatio rōnis cōſtituit ſpēm. Si vō
importatur per ly differre ſola rōne. aliquid cōſequens
rōnē formale predicati. tunc quero de illo reſpectu cuius
illud: vt dicit ratione cōſequentē hoc nō eſt niſi mā ſ3 ſe.
ergo nō ſm gradū aliquē diſtinctū diſtinctiōe rationis
conſtituit. ſed mā ſm propriū eſſe qd̄ habet in re: qd̄ ē p-
poſitū. ¶ Secunda ratio principalis ad concluſionē pri
mā eſt talis. Quicquid primo formaliter cōſtituit in ali-
quo eſſe ⁊ in vnitate correſpondēti tali eſſe ſe toto p̄mo
repugnat ei diuidi diuiſiōe oppoſita tali vnitati. Ita ꝙ
circunſcripto quocunq3 alio per poſſibile vel impoſſibi
le: qd̄ eſt de intellectu illius conſtitutiui: manēte ſolo in-
tellectu eius formali: nō poteſt tale diuidi diuiſione op-
poſita ſue vnitati. (Iſta ppoſitio aſſumpta probat exem
plo ⁊ ratione: p̄mo ſic. rationale primo conſtituit hoiem
in eſſe rationali: ⁊ in vnitate ſpecifica manēte ipſo rōna-
li quocunq3 alio circunſcripto: qd̄ nō eſt de intellectu ra
tionalis ſe toto repugnat rationali diuidi diuiſiōe ſpe-
cifica que opponitur ſue vnitati. Probat hoc idē ratio-
ne: q2 eſto ꝙ aliqd p̄mo ꝯſtituat aliqd aliud in eē forma
li ⁊ in vnitate correſpondēte tali eſſe. ⁊ non repugnet ſibi
ſe toto diuidi diuiſione oppoſita ſue vnitati. ex quo ta-
lis diuiſio non repugnat ei ſe toto: ſi ſibi repugnat aliq̄
modo: per aliud ſibi repugnabit: ſit illud aliud a. aut. n.
a. ſe toto ſic repugnat diuidi: aut per aliud. Si dicas ꝙ
ſic habetur propoſitū: q2 iſtud a. erit illud per qd̄ ipſum
conſtitutū primo cōſtituit in ſuo eſſe formali. ſi autez di
cas: ꝙ per aliud ſibi repugnat: tunc quero de illo: ⁊ ſit il-
lud b. ⁊ ſic aut erit proceſſus in infinitū: aut vbicūq3 ſta-
bitur illud erit vltimū per qd̄ cōſtitutū conſtituit in ſuo
eſſe primo ⁊ in vnitate correſpondente tali eſſe ⁊ ei ſe to-
to repugnabit diuidi diuiſiōe oppoſita tali vnitati. Ha-
bita iſta maiore que nūc probata eſt aſſumo iſtā mino-
rē) ſed mā primo conſtituit indiuiduū in eſſe indiuidua
le: ⁊ in vnitate eius. ergo māe repugnabit diuidi diſiōe
oppoſita vnitati nūali: ꝯñs eſt falſum: q2 mā diuiditur
⁊ nūat in plura nūo diſtincta. ergo aliq̄ premiſſarū eſt
falſa. Nō maior vt pbatū eſt. g̃ minor: que ē poſitio tua.
¶ Ad hoc rñdet: ꝙ mā cōſtituit indiuiduū incōpletum.
q2 ſolūmodo conſtituit q̄tū ad indiuiſionē in ſe: ſed nō
quo ad diuiſionē a quolibet alio ¶ Sed cōtra: q2 ſi mā
cōſtituit indiuiduū: cōſtituit ipm in vnitate nūali: q2 ni
hil pōt ꝯſtituere aliquid in aliquo eſſe: niſi cōſtituat illō
in aliqua vnitate conſequēte eſſe cū vnitas ſit paſſio en-
tis adequata. Sed per vnitatē vnūquodq3 eſt indiſtinctū
a ſe. ⁊ diſtinctū a quolibet alio. ergo indiuiduum p vni-
tatem quā habet a mā diſtiguetur a q̄libet alio. ¶ Et cō
firmat: q2 indiuiduū incōpletū ꝯſtitutū per māz aut ad-
dit aliquā entitatē ſupra nām ſpecificā aut nō. nō eſt di-
cendū ꝙ nō: quia tunc tale indiuiduū nihil eēt pter ſpe-
ciē: ⁊ ita nō eſſet indiuiduuz aliquo mō. Si vō mā de ſe
cōſtituens indiuiduū addit ad nām ſpecificā aliquā en-
titatē. g̃ ⁊ vnitatē. que vnitas nō erit ſpecifica: ſed nūalis.
Sed per talē vnitatē nūalē. illud cuius eſt vnitas eſt indi
ſtinctū nūaliter a ſe. ⁊ diſtinctū nūaliter a quolibet alio.
ergo propoſitū. ¶ Itē confirmatur hoc: q2 indiuiduū in
cōpletū per mām: aut eſt cōicabile: aut incōicabile. ⁊ b lo
quendo de cōicabilitate per idētitatem alicui. cui cōicat
ipſum cōicabile. vel de incōicabilitate oppoſita cōicabili
tati per idētitatē. ⁊ eſt ſenſus. indiuiduū incōpletuz aut
eſt cōicabile alicui vt idem illi. aut incōicabile incōicabi-
litate oppoſita tali cōicabilitati. nō eſt dicendū primuz. ſ.
ꝙ ſit cōicabile: q2 tunc nō eſſet indiuiduū aliquo modo.
ergo erit incōicabile alteri per identitatē. ergo erit nō idē
illi: q2 qd̄ eſt ſic incōicabile: eſt nō idē illi reſpectu cui⁹ eſt
incōicabile. Ex quo ſequit. ꝙ ſi ſit nō idē illi. ergo erit di-
uerſum ab illo: tenet cōſequētia. q2 idem ⁊ diuerſum ſūt
oppoſita imediata circa idē. ex. 10. meta. ⁊ a negatiōe vni
us oppoſiti imediati ad poſitionē alterius: cum debito
medio: valet argumentum: ⁊ ita ſequitur ppoſituz. Ulti
mo accipio hoc indiuiduū incōpletum: aut eſt aliqd pre
ter ſor. ⁊ quodlibet aliud indiuiduū. aut nihil. ſi nihil. er
go nulla res eſt: ⁊ per ꝯſequēs nō eſt aliquid: nec aliqua
res. ⁊ ita tanq̄3 figmētū ⁊ nihil relinquat. ſi autē des ꝙ ſit
aliqd pter ſor. ⁊ extra ipm. ergo eſt aliqua res. ⁊ aliquod
vnū extra ipſum ſor. ⁊ pter ipm. Sed qd̄ eſt aliquid vnū
preter aliud: eſt diſtinctū ab illo: q2 diſtinctio immediate
fundat ſuper vnitate rei. ⁊ eſt paſſio entis: ⁊ ita ppoſituz.
¶ Ultima ratio ad principale. ꝙ mā non ſit principium
indiuiduationis eſt (⁊ inſtat argumēto conſueto de dua
bus aiabus. vt ipm ꝯfirmemus ⁊ declaremus.) Naz cer
tum eſt ꝙ aia intellectiua prius nā eſt terminus creatio-
nis q̄3 infundat corpori. Sed in iſto p̄ori eſt hec ⁊ ſingu-
laris. ergo ſua ſingularitas nō eſt a corpore. maior pbat.
Tum q2 actio eſt ſingularis terminatiue: vt habet primo
meta. Tum ēt q2 priora ſm nāz ſunt illa que contingunt
eſſe ſine alijs. ⁊ alia nō ſine ipſis. vt eſt de mēte Ar. 5. me-
ta. ca. de priori. Ad quē modū prioritatis reducit omnes
alios modos ibidē poſitos. ⁊. 7. meta. habet ipſe. Eſſe ſb
ſtantie eſt p̄mū oium entiū. Et ſubdit. Aliorū eni nullu3
eſt ſepabile a ſba. Ex quo cōcludit: ꝙ cuz non repugnet
aie eſſe ſine corpore: ipſa nō ſolū ſm ſbam: ſed ſm exiſten
tiam ⁊ ſingularitatē eſt prior natura corpore ⁊ mā. Et in
iſto priori cū ſit terminus creationis: ſequit: ꝙ prius erit
ſingularis ⁊ hec: q̄3 infundatur corpori. vnde aia nō po-
teſt eē in re aliquo mō: aut in corpe ſine ſua ſingularitate
vel exiſtia ſingulari. ¶ Sed ad hoc rñdet. aia nō indiui-
duat per corpus: neq3 p vnione actuale ad corpus: ſed p
aptitudinē ad hoc corpus. ¶ Contra hoc multipliciter

primo

pͥmo aptitudo non conuenit alicui: ⁊ repugnat alteri per ſe per illud qđ eſt cõe vtriqꝫ: ſꝫ neceſſario preexigit diſtinctionẽ illoꝝ: qꝛ detur oppoſitũ. Aptitudo ſicut cõpeteret vni: ita ⁊ alteri. Sed ita eſt: ꝙ aptitudo ad hoc corpus cõpetit anime a. ⁊ repugnat anime b. ergo aĩa a. diſtinguitur ab aĩa b diſtinctione pcedente ipſaꝫ aptitudinẽ. ergo pͥma diſtinctio ipſaꝝ non eſt per aptitudines. ¶ P. 2° aptitudo nõ eſt ens abſolutũ: ſed reſpectiuuꝫ: qꝛ rõ aptitudinis nõ põt eſſe aut intelligi ſine termino: ꝫ eſt ens ad aliud: ⁊ nõ ad ſe: ⁊ ꝫ nõ abſolutũ: ſed abſolutum ſemꝑ eſt pͥus reſpectiuo. ꝫ cũ ſba aĩe: in qua fundat̃ ipſa aptitudo ſit abſoluta: ſequit̃ ꝙ erit pͥor ꝙ ſit iſta aptitudo. Ex quo ſequit̃ vlterius cũ iſta aptitudo ſit ens ſingulare: ⁊ ens ſingulare nõ poteſt fundari niſi in ente ſingulari. (qꝛ cũ fundamẽtũ ſit cã fundati ſaltẽ mãlis in qua: ⁊ effectus ſingularis cã eſt ſingularis) ꝙ aĩa pͥus erit ſingularis: ꝙ ſibi adueniat iſta aptitudo. ¶ Et cõfirmatur: qꝛ cã vt cã nã̃ precedit effectũ: ſed ita eſt: ꝙ ſba aĩe eſt cauſa iſtius aptitudinis que eſt ſingularis. ꝫ in iſto pͥori ipſa aĩa erit ſingularis. Probat̃ hec vltima ꝯñia: qꝛ cõditio cauſe neceſſario reqͥſita ad cauſandũ effectũ ſingulareꝫ eſt ipſa ſingularitas. ꝫ ſi aĩa cauſat aptitudinẽ ſingularẽ: in quocunqꝫ ſigno intelligit̃ cã: itelligit̃ eẽ ſingularis. ¶ Itẽ 3°. ipſa aptitudo non eſt ens in actu: qꝛ qđ preexigit non ens: nõ eſt ens in actu. Aptitudo pexigit nõ ens: qꝛ corpꝰ qđ nondũ eſt vel ſaltẽ poteſt intelligi nõ eſſe. ergo non eſt ens in actu. Sed ita eſt ꝙ h aĩa eſt actu ſingularis ſingularitate abſoluta: ⁊ in actu. ergo nõ eſt ſingularis per iſtaꝫ aptitudinẽ. ¶ P. 4° aĩa nõ eſt ꝑpt̃ corpus. ꝫ nõ diſtinguitur ꝑpter diſtinctionẽ corporis: aut habitudinis ad corpus: ꝯñia eſt euidens: qꝛ ſicut aliqđ non eſt ꝑpter aliud: ita nõ diſtinguit̃ propter diſtinctionẽ eius: qꝛ vnũquodqꝫ ſicut ſe hꝫ ad eẽ: ſic ſe hꝫ ad vnitatẽ ⁊ diſtinctionẽ ꝯñteꝫ. eẽ. antecedẽs aũt apparet: qꝛ ponꝰ mã eſt ꝑp formam: ꝙ ecõtra. ¶ Et ꝯfirmat̃ hoc qꝛ Auerroys pͥmo de aĩa. cõme. 53. mẽbꝛa leonis nõ differunt a mẽbris cerui: niſi qꝛ anima differt ab anima. Et 2° de aĩa. cõmẽto. 60. melius eſt enĩ exiſtimare: ꝙ diſtinctio formaruꝫ ſit cã in diuerſitate mãe: ꝙ ꝙ diuerſitas mãe ſit cauſa diuerſitatis formarũ. ¶ Secũda ꝯcluſio pͥncipalis huius ſecundi arti. nulla ſuba põt indiuiduari per aliqđ accidẽs. Probat̃ iſta cõcluſio tripliciter. pͥmo ſic. Nõ minus eſt poſſibile deũ cõſeruare ſubaꝫ ſine quolibet accñte: ꝙ ecõuerſo. ſed ipoſſibile eſt deũ cõſeruare ſubam in re ſine ſua ſingularitate. ergo nullũ accñs eſt rõ ſingularitatis in ſuba. maior ꝑbatur ẽt ſm pħm: qui attribuit ſube rõnẽ entis pͥmi ſimplr̃ reſpectu alioꝝ. ꝫ ſm ipꝫ ſi eſt poſſe ens poſteriꝰ ſimplr̃ eẽ ſine ente pͥori ſimplr̃: multo magis ꝯcedet̃: ꝙ ens priꝰ põt eẽ ſine poſteriori: minor eſt euidens: qꝛ nihil eſt in re ⁊ in effectu niſi ſit ſingulare. ¶ Itẽ 2° arguit̃. ſuba ẽ pͥm ens cognitione diffinitione: ⁊ tpe. ꝫ pͥa ſuba que eſt pfectiſſima ſuba ſic ẽ ſimplr̃ pͥa reſpectu oĩum alioꝝ: ꝯñia ẽ euidens: qꝛ ſic ſimplr̃ ad ſimplr̃: ita maximũ ad maximũ. ſꝫ pͥa ſba nõ ẽ niſi ſuba ſingularis: ſic pꝫ p Ar. in pͥdicamẽtis. ꝫ iſta pcedit tripliciĩ pͥmitate quodlibet accñs. ¶ P. Confirmat̃ ꝫ. ſubm recipiẽs ſcđaꝫ pfectionẽ: vt ſubm nã̃ pcedit illaꝫ ſcđaꝫ pfectionẽ. ꝫ nõ ꝯſtituit̃ in ſuo eſſe p illã ſcđaꝫ perfectionẽ: qꝛ tũc poſteriꝰ cõſtitueret in eſſe ſuũ pͥus. ¶ Q. ſi tu dicas ꝙ poſteriꝰ nõ cõſtituit pͥus in eẽ: ſed bñ in ſingularitate ſeu in eẽ ſingulari. ¶ Cõtra. ſubm vt ſubm alicuius accñtis ſingularis de neceſſitate eſt ſingulare: cũ ſit cã mãlis ipſiꝰ accñtis. ꝫ nõ tm̃ pcedit accñs in eẽ: verũ etiã in ſingularitate. vñ arguit̃ ſic. ſiẽ cã in ſuo eſſe pſupponit̃ ad cãndũ effectũ: ita pſupponit̃ ꝙ ad oẽm conditionẽ neceſſario reqͥſitã ad cãndũ ipm effectũ: ſꝫ ſingularitas ẽ hõ conditio ꝑpterea: qꝛ actiões ſũt ſingulariũ nõ ſolũ terminatiue: ſic ꝙ terminent̃ ad ſingulare: ſꝫ ẽt elicitiue: ſeu pͥncipatiue ſic ꝙ pͥncipiant̃ a ſingularibus. ꝫ cũ ſubm ſit cã accñtis mãlis in qͦ: ⁊ ẽt qꝛ ꝯſeruat ipm: ſequit̃ ꝙ non tm̃ pſupponit̃ in eẽ: verũ ẽt in eſſe ſingulari. ¶ Itẽ 3° ad iſtaꝫ ꝯnẽ arguit̃ ſic. In quolibet gñe per ſe eſt idiuiduũ: circũſcripto quocũqꝫ alio: igit̃ ⁊ rõ idiuidualis eſt per ſe in qͦlibet gñe. ꝯñia pꝫ: qꝛ indiuiduũ nõ eſt ſine rõne idiuidualis: antecedẽs aũt declarat̃ triplr̃. pͥº ſic. in quolibet gñe per ſe dat̃ pͥm predicabile. igit̃ ⁊ vltimũ ſubijcibile. tꝫ iſta ꝯñia: qꝛ pͥdicabile ⁊ ſubijcibile ſunt correlatiua. ꝫ ſi dat̃ pͥmitas ex pte vniꝰ: dabit̃ pͥmitas ex pte alteriꝰ: qm̃ iſta extrema debẽt eẽ ad ſeinuicẽ ꝑpoꝛtionata. Sed pͥm ſubijcibile nõ eſt ſpẽs ſpãliſſima: qꝛ iſta eſt cõicabilis pluribus: vt patet ex diffõne ipſius. Illud aũt qđ ẽ cõicabile vel diuiſibile in plures ptes ſubiectiuas nõ eſt pͥmũ ſubꝫ: ex quo aliqđ alterũ ei ſubijcit: vt ps ſubiectiua. ꝫ pͥm ſubijcibile erit ipm indiuiduuꝫ. ¶ Et cõfirmat̃ hoc: qꝛ ſpẽs p ſe pͥdicat̃ de indiuiduis: ⁊ includit̃ in ipſis per ſe. ergo qͦlibet indiuiduũ erit vnũ p ſe: qꝛ detur oppoſitũ. ꝫ erit vnũ per accidẽs. Sed eo mõ quo aliqđ eſt vnũ: eo mõ recipit pͥdicationẽ alteriꝰ. ergo ſpẽs tm̃ per accidẽs predicaret̃ de indiuiduo. ¶ Scđo ꝑbatur idẽ antecedẽs: qꝛ ſpẽs lꝫ p ſe pͥmo referat̃ ad genus: tñ per ſe nõ pͥº refert̃ ad idiuidua: ⁊ per ſe reſpicit ipa: ſed ordo per ſe ⁊ eſſentialis nõ eſt niſi ad ens per ſe. ergo indiuidua ad que refert̃ ſpẽs ſũt entia per ſe. ergo nõ indiuiduant̃ per aliqđ accñs. Sed ita ẽ ꝙ in genere ſubſtãtie eſt per ſe ſpẽs. ergo ibi erũt indiuidua per ſe. ¶ Et ꝯfirmat̃ hoc. pͥmũ ⁊ perfectiſſimũ eſſe in genere ſubſtãtie nõ eſt eẽ p accidẽs: ſed pͥma ſubſtãtia que eſt indiuiduũ hꝫ eſſe pͥmũ ⁊ perfectiſſimuꝫ in tali genere. ergo nõ eſt talis per aliquod accidẽs. Antecedẽs huiꝰ vltime ꝯñie pro minori patet per Ariſto. in predicamento ſube. ¶ Tertio ꝑbatur idẽ antecedẽs: qꝛ coordinatiões pͥdicamẽtoꝝ ſunt pͥmo diuerſe vel ſalteꝫ impͥmitte: ita ꝙ nihil vnius eſt aliqđ alterius. ergo qđ eſt in ordinatione pͥnͥ ſubſtãtie: nõ includit aliquid alterius pͥnͥ. indiuiduũ eſt hõ. ergo ⁊c̃. ¶ Q. ſi tu dicas ꝙ indiuiduũ exiſtens in pͥdicamẽto ſubſtãtie eſt incõpletũ. ¶ Cõtra hoc argutũ eſt ſupius: ⁊ arguit̃ nũc ſpãliter duplr̃. pͥ ſic. Naꝫ tale idiuiduũ aut dicit̃ pciſe nãm ſpecificã: aut aliqđ aliud ſupra nãm ſpecificã. Nõ eſt dandũ pͥmũ: qꝛ tũc idiuiduũ nõ eẽt idiuiduũ: qꝛ indiuiduũ dĩ eẽ illud qđ nõ diuidit̃ in plura. vñ idiuiduũ dĩ: qͣſi nõ diuiduũ: ſed ſpẽs ipſa eſt per ſe cõicabilis ⁊ diuiſibilis in plura: qđ p ſe pꝫ: qꝛ ex nã ſua itrinſeca. idiuiduũ aũt nõ eſt ex nã ſua diuiſibile. ergo ſequit̃ ꝙ idiuiduũ per ſe exñs in predicamento nõ eſt pciſe ipſa ſpẽs. Si aũt dat̃ 2m ꝙ indiuiduũ incõpletũ aliquid addit ſupra nãꝫ ſpecificã: aut illud cõpetit nature ſpecifice per ſe: aut per accidẽs. Si per ſe: habetur intentũ. Si per accidens: arguit̃ vt pͥus. ¶ P. 2° omnis natura que eſt ſimplr̃ indiuiſibilis ⁊ incõicabilis pluribus in iſtis iferioribꝰ: eſt cõplete indiᵘ: qꝛ nulla rõ videt̃ eſſe indiuidui inqͣtuꝫ indiᵐ eſt in iſtis inferioribꝰ: niſi rõ indiuiſibilis ſimplr̃ ⁊ incõicabilis pluribꝰ: ſed idiuiduũ per ſe exñs in genere: vt aliquid addit ſupra ſpẽm: eſt ſic icõicabile ⁊ indiuiſibile. ergo eſt indiuiduũ completuꝫ. ¶ Et cõfirmat̃ hoc. illa entitas que additur ſupra naturam ſpecificam: aut eſt cõicabilis: aut incõicabilis. Non cõicabilis: vt tu etiã concedis. ergo incõicabilis: ergo cõſtituet naturã in eſſe incõicabili. ergo ꝯſtituet in eſſe idiuiduali completo: qꝛ nihil aliud reqͥritur ad hoc ꝙ natura ſit indiuidua. ¶ Tertia ꝯcluſio ⁊ vltima articuli ſecũdi eſt iſta. Quãtitas nõ põt eſſe pͥncipiũ indiuiduationis: ꝑbatur iſta cõcluſio octupliciter. Et pͥmo ſic. Naꝫ ſi ſic aut erit quãtitas iterminata: aut terminata. Nõ interminata. Tũ qꝛ iſta ẽ in diuerſis indiuiduis: vt eſt de mẽte Cõmẽ. in de ſuba orbis. Illud aũt qđ ſic ẽ in diuerſis idiuiduis: nõ põt eẽ pͥnͥ idiuiduationis: vt p ſe pꝫ. Tuꝫ ẽt qꝛ quãtitas interminata pcedit formã in mã: qđ aũt ſic pcedit formã: pcedit idiuiduũ ꝯſtitutũ p formaꝫ. Rõ

aūt indiuidualis ſimul ē cū ipſo idiuiduo. q̄re ꝛc̄. Neqꝫ
pōt dici: ꝙ q̄ntitas terminata. primo q2 iſta ſequitur for
mā in mā. ſed ſm ponētes q̄ntitatē eē pn̄m idiuiduatiōis:
q̄ntitas indiuiduās p̄cedit formā: vt faciēs mām diſtictā
ab alijs mā: ꝛ capacē forme diſtincte: q2 forma nō diſtigui
tur a forma ſm iſtos: niſi q2 recipit in diſtincta mā: q̄ di-
ſtinctio fit per q̄ntitatē. Scdo ēt apparet ꝓpoſitū: q2 q̄nti-
tas terminata variaſ per rarefactionē ꝛ cōdenſationem
nulla facta mutatione in ſba rei ḡ idē manēs ſbalit̄ mu-
tareſ ab vna ſingularitate in aliā. ¶ Hoc idē ꝯfirmaſ per
Aui. 3. meta. ſuc. qui vult q̄ntitatē mutari per diuerſam
figurationē. ¶ Scdo p̄ncipalr̄: ad eandē ꝯnē arguiſ quē
admodū argutū eſt ſuperius ꝯ opinionē imediate p̄cedē
tē: ex hoc ꝙ ſba eſt prior nā q̄ntitate: qḋ nō tm̄ hꝫ intelligi
de ſba que eſt deus. ſed de ſba que eſt p̄m diuidētiū ens:
q2 Ar. 7. meta. eo mō ꝓbat ſbam eē primā: quo ꝓbat eſſe
vnū diuidentiū ipſi9 entis: q2 ibi tractat de ordine eorꝫ
que diuidūt ipm ens: ꝛ pertractādo de ſba: videſ vt ingt
ipſe ptractari de oībus alijs entib9. Ex quo vr̄ loq de ſba
ſm totū genus ſube. ¶ Q̄ ſi tu dicas: (vt dictū eſt prius
de accñte) ꝙ prima ſba eſt prior q̄ntitate terminata in eēn
do: nō aūt in diuidēdo: q2 q̄ntitas eſt rō diſtinguēdi vnū
indiuiduū ab alio: ſed nō eſt rō eēndi. ¶ Cōtra iſtā rn̄ſio
nē inſtaſ: ꝓpterea: q2 iſta rn̄ſio ſeipſam deſtruit. ſi eniꝫ p̄a
ſuba eſt prior in eēndo ipſa q̄ntitate: ꝛ p̄a ſuba nō pōt in
telligi eſſe p̄a ſuba: niſi in q̄ntū hꝫ hec. ḡ ſequiſ propoſitum.
¶ P̄. arguiſ: forma eſt prior cōpoſito ex. 7. meta. tex. cō. 7.
Igiſ vel q̄ntitas erit prior p̄ma ſuba: vt ſuba p̄a eſt: vel ſi
nō eſt ſic prior nō erit forma in eēndo: reſpectu p̄me ſube:
vt p̄a eſt. Sed qḋ nō eſt forma in eēndo: nō ē forma i vni-
tate ꝯñte eē: ꝛ qḋ nō eſt ſic forma q̄ntū ad vnitatē: nō ē for
ma q̄ntū ad diſtinctionē: que eſt paſſio vnitatis. ḡ quāti-
tas nō erit forma ꝛ p̄n̄m diſtinguēdi. Aſſumptū ꝓbaſ: de
vnitate ꝯñte eſſe: q2 a quocūqꝫ res hꝫ eē: hꝫ vnitatē ꝯñteꝫ
eſſe: ꝛ nulla alia eſt cā vnitatis niſi ipſa entitas rei: ex quo
habeſ prima ps minoris: ſed ꝙ ſuba tp̄e p̄cedat q̄ntitatē:
aut poſſit precedere ꝓbaſ: p̄ter ea que dicta ſunt. ex ſnīa
Ar. in. 7. meta. Nā certū eſt: ꝙ deus pōt creare ſbam pa-
nis ſine q̄ntitate: q2 ſi q̄ntitatē pōt creare ſine ſuba: multo
magis ecōuerſo vt argutū eſt ſupius. Et tūc ſequitur: ꝙ
panis creat9 tp̄e p̄cedit q̄ntitatē: ꝛ ita ſequiſ propoſitum.
¶ Ad hoc pōt dici: ꝙ deus pōt creare q̄ntitatē ſine ſuba:
vt patet in ſacro altaris: ꝛ poſtmodū creare aliā ſubaꝫ ꝛ
eā efficere q̄ntitate ꝯſeruata. Ex hac rn̄ſione ſequunſ aliq̄
que ſapiunt hereſim in theo. vꝫ. ꝙ aliquis panis idē nu
mero nō trāſubſtātiatus erit idē indiuiduū nūo cum pa
ne trāſubſtātiato: ꝛ ita idē nūo preciſe erit trāſubatum ꝛ
nō trāſubatū. ¶ Sequiſ 2° ꝙ nullus panis ſingularis in
eucharíſtia erit trāſubatus. ꝯñtia ꝓbatur. Nā certum eſt
ꝙ nullū ſingulare trāſubatur in aliud: niſi ſingularitas
tranſubetur in ſingularitatē alterius (q2 ſicut ſuba non
tranſubatur in ſbam: niſi cuius deſitioni ſuccedit eſſe al-
terius: ſic ſingulare nō trāſubſtātiaſ in ſingulare: niſi cu-
ius deſitioi ſingularitatis ſuccedit alia ſingularitas.) Sꝫ
ita eſt: ꝙ cū panis trāſubſtātiaſ in ſacro altaris: manet ſin-
gularitas iſtius panis: ſeu ratio ſingularitatis que ē cū9
q̄ntitas. ergo ſequitur ꝓpoſitū. ¶ Itē tertio arguiſ ad p̄n
cipale ſic. Subſtātia eſt maxime ens: per Ar. 7. meta. tex.
cō. 2. ergo prima ſba erit maxime ens: ꝯñtia eſt euidens.
Et tunc vltra. illud per qḋ p̄ma ſba eſt maxime ens ē ma
gis eſt ipſa per rōnē Ar. loco preallegato. ꝛ 1° meta. tex.
cō. 4. Sed quātitas per te eſt illud per qḋ ſba eſt hec: ꝛ p
ꝯſequens prima ſubſtātia. ergo quātitas erit magis ens
q̄ prima ſubſtātia. ¶ Ad hoc rn̄detur: ꝙ quātitas non
eſt illud per qḋ prima ſubſtātia ſit ſubſtātia: ſed ſoluꝫ eſt
illud per qḋ diſtinguiſ: ita ꝙ eſt ratio diſtinguēdi. ꝛ nō
eſt ratio eſſendi. ¶ Contra hoc argutū eſt ſupra: quia qḋ
conſtituit ſubſtātiā in eſſe ſingulari: non tm̄ eſt rō diſtin-
guendi: verū etiā eſt ratio eſſendi: ſed per quātitatē cōſti-
tuitur ſubſtātia primo in eſſe ſingulari. ergo quātitas ē
principiū eſſendi. ¶ Item ſcādo. quocunqꝫ aliqd p̄mo
conſtituitur in eſſe: eodē formaliter diſtinguitur: cum ea
dem ſint principia eſſendi ꝛ diſtinguendi. ergo ſi p quā-
titatē nō conſtituitur ſuba in eſſe prime ſube: ſed p aliud
illud erit principiū primū diſtinguēdi: ꝛ nō quantitas.
¶ P̄. tertio arguiſ ſic contra iſtam reſponſioneꝫ. accipio
duas ſubſtantias primas que ſint a. ꝛ b. exempli gratia.
Certū eſt ꝙ a. ꝛ b. precedunt nā ipſam q̄ntitatem. Tūc ſic
a. ꝛ b. in iſto priori circūſcripta quātitate aut manent in
ſuo eſſe: ꝛ in vnitate ꝯñte eſſe: ſic ꝙ a. non ſit b. aut nō. Si
dicas ꝙ ſic habetur propoſitū: q2 a. manet in ſuo eſſe qḋ
eſt eſſe ſingulare ꝛ incōmunicabile: ꝛ in vnitate ſingula-
ri ſine quātitate: ꝛ ita manet diſtinctū a. b. circūſcripta q̄n
titate. Si vō dicas ꝙ nō manet: aut hoc eſt: q2 alterū cor
rumpitur ꝛ deſinit eſſe circūſcripta q̄ntitate: aut q2 vtrū-
qꝫ ſic corrūpitur. Non eſt dandū primū: q2 nō eſt maior
ratio: ꝙ circūſcripta q̄ntitate corrūpaſ a q̄ꝫ b. cū hēant eq̄
lem entitatē ꝛ vnitatē: neqꝫ dādum eſt 2m: q2 tunc ſubſtā
tia p̄ma nō eſſet prior nā q̄ntitate: vel non poſſet intelligi
ſic eſſe prior. ¶ Ulterius ad deſtructionē poſterioris: ſeq̄
retur deſtructio prioris eſſentialiter: ꝛ ita deus nō poſſet
conſeruare prius eſſentialiter ſine poſteriori eſſentialit̄
a quo realiter differret: qḋ videtur impoſſibile: q2 maior
eſt dependentia eſſentialis poſterioris ad prius in eſſe: q̄ꝫ
econtra. ergo ſi deus cōſeruat poſterius ſine priori: mul-
to magis ecōtra. ¶ Q̄ ſi tu dicas: ꝙ a. ꝛ b. manent circū-
ſcripta quātitate: ſed nō manēt diſtincta. ¶ Cōtra. quod
libet iſtoꝝ eſt ſimpliciter in actu: q2 quodlibet hꝫ propri-
am māꝫ: ꝛ ꝓpriā formā: aut ergo ſunt vnū: aut diſtincta.
Si ſcādo modo habeſ ꝓpoſitū: ſi p̄mo mō ſequiſ ꝙ ex
duobus ſimpliciter in actu ſiet vnū: qḋ eſt ipoſſibile: pri-
ma ꝯñtia ꝓbatur: qm̄ ideꝫ ꝛ diuerſum nata ſunt dici de
quolibet: ꝛ ſunt imediate oppoſita circa ens. ex. 10. meta.
¶ Et preterea improbaſ ꝙ a. ꝛ b. ſint vnū: q2 quero de eē
actuali iſtoꝝ: aut eni eſt eſſe cōicabile: aut incōmunicabi
le circumſcripta q̄ntitate. Si cōmunicabile. ergo vniuer-
ſale. ſi incōicabile ergo quodlibet iſtorū eſſe erit ſingula-
re. ¶ P̄. 4° ad principale arguiſ ſic: p̄ſupponēdo primo
ꝙ in re ꝛ in effectu nihil eſt reale niſi ſingulare: ſm viam
S. Tho. Secūdo p̄ſupponiſ ꝙ dependētia entis realis
eſt ad ens reale: ꝛ terminatur ad ipm. Ex his duobus ar
guitur ſic. illa conditio que eſt neceſſaria ſimpliciter i ter-
minante dependentiā realē non eſt ab ipſo dependente.
(q2 tunc ipſuꝫ dependens eſſet cauſa qua termin9 depē-
dentie terminaret ipſam dependētiā realē: ꝛ ita termina
ret in virtute dependentis: q2 haberet ab ipſo dependē-
te ꝙ ſic terminaret. ꝛ vlterius cū terminās dependentiaꝫ
ſit cā per ſe dependentis ſi depēdētia talis eſt cā cauſata
te ipm cauſatū dependens eēt cā ꝓp quā terminās depē-
dentiā eēt ſufficiēs cā ipſius depēdentis: ꝛ ſufficiēter ter-
minaret dependētiā cauſāe:) ſub iſta maiore ſic ꝓbata: ac
cipio iſtā minorē. q̄ntitas eſt ens reale dependens realr̄ ꝛ
eēntialiter a ſuba. ergo ſuba terminans talē dependētiā
eſt ens reale. Sed non eſt ens reale: niſi per ſingularitatē.
ergo ſuba ſic terminans eſt ſingularis. ergo ſingularitas
que eſt conditio requiſita ad ſbam terminantē dependē-
tiā q̄ntitatis nō erit a q̄ntitate. ¶ Et cōfirmaſ hoc: ꝛ redit
in idē. Cauſatum indiuidue ſube non eſt rō indiuidua-
lis ſube indiuidue: ſed quātitas eſt hō. ergo ꝛc̄. maior ꝓ-
batur: q2 cauſatū nō dat entitatē ſue cāe: ſꝫ preſupponit
ipſam: q2 dato oppoſito cā haberet a cāto ſuā virtuteꝫ ꝛ
eſſe: ꝛ ita idē eſſet cā ſuiipſius. minor pꝫ. ex ſnīa Ar. 7. me
ta. vbi vult: ꝙ ſi ſba eſt in actu: neceſſe eſt aliquaꝫ alteram
ſubam eſſe in actu. Sed ſi q̄ntū: aut quale ſit in actu: nō ē
neceſſe p̄exiſtere q̄ntū aut quale: niſi p̄ſtāe: ꝛ ex tex. cō. 32.
Ex qua ſnīa ſequitur: ꝙ ſuba eſt cauſa efficiens quanti
aut qualis.

aut qualis. Ut arguatur ſic. nō pōt eſſe q̄ntū aut q̄le ſine cā efficiente: ſed pōt eſſe q̄ntū aut quale in fieri ⁊ genera ri ſine quāto aut quali preexiſtēte: ⁊ ſic de alijs accntibus. ergo q̄ntū aut quale erit a ſuba effectiue. Hanc eandē ſen tentiā hȝ Ar. in pn°. 7. ꝙ accntia nō ſunt entia: niſi qꝛ en tis. per ly. qꝛ denotādo aliquā cāitatē in ſuba: qꝛ ſi nege tur cāitas effectiua: ſaltē nō negabiť cāitas mālis. ⁊ tūc vltra: vt ēt argutū eſt ſuperius. Eſſ. cā° pticularis ſeu ſin gularis pſupponit cām ſingularē: vt eſt de mēte Ar. 5. meta. ⁊ 2° phiſi. ergo ſba in eē ſingulari pſupponiť a q̄nti tate. ❡ Itē ad pncipale 5° arguiť. Qđ eſt de ſe nā ꝯtibi lis ad ſingularitatē nō eſt de ſe hoc ⁊ ſingulare: ⁊ ex ꝯnti nō poteſt eē alteri rō indiuiduādi. Iſta ppoſitio pꝫ: quia ſemp tale ꝯtitur per aliqd ad eē ſingulare: ⁊ tūc illud alī ud eſt ratio indiuiduandi: ⁊ nō nā ꝯtra. ❡ Itē nā ſic cō trahibilis eſt pluribus cōicabilis: qđ eſt cōicabile nō po teſt cōſtituere aliqd ineſſe incōicabili: qꝛ nihil conſtituit aliud formaliter in aliquo eē oppoſito ſuo eſſe formali: vel ſub mō' eſſendi ſibi ꝯdictē ⁊ repugnātē: ſed q̄ntitas ē nā ſic ꝯtibilis ad eſſe ſingulare. ḡ ⁊c̄. ꝯña eſt nota cum maiori. minor aūt pbať. Tum qꝛ in gn̄e q̄ntitatis ſūt per ſe ſpēs ⁊ gn̄a ſicut in alijs: vt de ſe patet. Tū ēt qꝛ due q̄n titates differūt vt forme: ⁊ per te oīs dr̄ia formalis p for mas eſt dr̄ia ſpecifica. ḡ iſte due q̄ntitates ſic differrēt ſpe cifice. ꝙ ſi tu neges ꝙ oīs dr̄ia formarū ſit ſpecifica: excipiē endo q̄ntitatē ab iſta ppōne vlī: que eſt fundamentū tui edificij ruinoſi: per qđ tenes: ꝙ dr̄ia formaꝝ ſit ſpecifica. Tunc queriť: quō due q̄ntitates differūt nūaliter: ⁊ tunc dices: ꝙ aut ſeipſis: aut per ſitus: qꝛ vna eſt in vno ſitu: ⁊ alia in alio. cōtra primū arguiť ꝙ nō ſeipſis differūt nu meraliter: qꝛ tūc quecūqꝫ due q̄ntitates nūalir̄ differrēt: ⁊ ſic ſuperficies ⁊ linea tm̄mō nūaliter differrent: qđ eſt falſum. Si dicas: ꝙ per ſitus. aut eni tu accipis ſitū: vt eſt per ſe p̄dicamētū: ⁊ hoc mō ſitus nō eſt rō diſtinguendi nūaliter: qꝛ vt ſic eſt poſterior q̄ntitate: ⁊ nullū poſterius eſt ſic rō diſtinguēdi ſuū prius. Si aūt ſitus accipiať p̄ ut eſt dr̄ia q̄ntitatis: put dr̄ q̄ntitas cōſtare ex ptib° habē tibus poſitionē: certū eſt ꝙ talis ſitus nō pōt eē ſic prin cipiū diſtinguēdi: qꝛ nihil aliud eēt dicere q̄ntitas a. diſti guiť a q̄ntitate b. per ſitum: ac ſi dicať q̄ntitas a: hñs par tes pmanētes ⁊ ꝯtinuatas ad ſeinuicē diſtiguiť ab alia q̄ntitate b. hñte huiuſcemodi ptes. Sȝ nō eſt noti° q̄ntita tem differre a q̄ntitate ſm pmanētiā ⁊ ꝯtinuitatē ſuarū partiū q̄ꝫ ſm ſe. ḡ nō eſt notius q̄ntitatē differre a q̄ntita te magis ſm ſitū: q̄ꝫ ſm ſe. Iſta vltima ꝯña pbať: qꝛ per manētia ptiū in q̄ntitate: ⁊ ꝯtinuitas carundē ꝯſtituunt poſitionē ⁊ ſitū: put ſitus eſt dr̄ia q̄ntitatis. Ex quo ſeqȝ ꝙ dicere q̄ntitatē differre a q̄ntitate ſm permanētiā ⁊ cō tinuitatē partiū: eſt dicere: ꝙ q̄ntitas ſeipſa differt a q̄nti tate: ⁊ tūc vltra. dato ꝙ pmanētia ⁊ ꝯtinuitas in ptibus faciat differre q̄ntitatē a q̄ntitate: aut ptes in q̄ntitate a p̄ tibus alterius q̄ntitatis: vlterius eſt querēdū quō ſit° re ſultās ex pmanētia ⁊ ꝯtinuitate partiū differt ab alio ſi tu: ⁊ p̄cediť vt prius argutū eſt de quātitate: qꝛ aut ſeipſo aut aliquo alio. nō ſeipſo: qꝛ talis ſitus nō eſt de ſe hic ⁊ ſingularis. ḡ aliquo alio: ⁊ ita remanet eadē q̄ō que pri°. ❡ Itē 6° ad pncipale arguiť: ⁊ preſertim ꝯ fundamētuȝ ipſoꝝ: ꝙ q̄ntitas iō eſt pn̄m indiuiduatiōis: qꝛ eſt pn̄m di uiſionis in ptes eiuſdē rōnis. cōtra hoc fundamētū ar guiť ſic. Qđ eſt pn̄m diuiſionis oppoſite diuiſioni vlis in ptes ſubiectiuas: nō eſt pn̄m idiuiduatōis: ſed q̄ntitas ē hm̄. ḡ ⁊c̄. maior eſt nota: qꝛ nihil eſt pn̄m diuiſionis alicuius qđ ꝯtinet in ſe diuiſionē oppoſitā illi: ⁊ ē p ſe pn̄m talis di uiſionis. minor aūt pbať. Uſe eni diuidiť in ſuas ptes ſub iectiuas ſic: ꝙ q̄libet ps ſubiectiua eſt ipm vle in recto. Ita ꝙ verū eſt dr̄e: b eſt b in recto: ſic appet iductiue in oībus. Sȝ q̄ntū nō diuidiť in ptes: quarū q̄libet ſit ipm q̄ntū di uiſum: ita ꝙ ipſū q̄ntū nō p̄dicať de ipſa pte q̄ntitatiua p̄ dicatione in recto: vt de ſe pꝫ. ḡ q̄ntitas nō ē pn̄m diui. ſiuē ſeu rō diuidendi vlē in ſuas ptes ſubiectiuas: ita ꝙ lȝ diui ſio quāti ꝯcurrat cū diuiſione vlis: tn̄ diuiſio quāti vt q̄ntuȝ eſt: eſt alia a diuiſione vlis: qꝛ ille diuiſiones ſunt oppoſite ⁊ diſtincte que habēt oppoſitos modos p̄dicādi toti° diui ſi in ſuis ptib°. diuiſiones iſtoꝝ ſunt hm̄. ḡ ⁊c̄. ❡ Et cōfir mať: qđ eſt rō diuidēdi aliquod vnū diuiſibile: ineſt illi for maliť: ſi ſit per ſe rō diuidēdi: ſed q̄ntitas nō ineſt formalr̄ ⁊ per ſe ſpēi que diuidiť i ſuas ptes ſubiectiuas: vt de ſe pꝫ. ⁊ ēt pbať: qꝛ ſpēs eſt per ſe in predicamēto: ⁊ ēt per ſe di uidiť: ſed q̄ntitas facit vnū per accīs cū ſpē: ⁊ nō eſt per ſe ꝯtractiua ſpēi: qꝛ nihil vni° p̄dicamēti per ſe ꝯtiť per ali qd alteri° p̄dicamēti. ḡ ſequiť ppoſituȝ. ❡ Q̄ ſi dicať ꝙ lȝ q̄ntitas nō faciat vnū per ſe in eſſendo: tn̄ facit vnū per ſe in diuidendo. ❡ Sed ꝯtra: qꝛ ſpēs q̄ntum ad ſuuȝ eſſe qđ hȝ per ſe in p̄dicamento eſt per ſe diuiſibilis ⁊ cōicabilis pluribus indiuiduis: ſed ſpēs vt hȝ eē per ſe in p̄dicamē to. (loquēdo de ſpē ſube) nō includit ipſam q̄ntitatē. ḡ vt ſic nō erit per ſe diuiſibilis per q̄ntitatē. ❡ Itē 7° princi paliter arguiť ꝯtra illud fundamētū qđ ponūt: ꝙ iō for ma ſit diſtincta a forma: qꝛ recipiť in diſtincta mā: q̄ ma teria eſt diſtincta per q̄ntitatē. Contra hoc arguiť ⁊ pmo ꝙ forma diſtinguať a forma per mām. q̄ncūqꝫ aliq̄ duo ſic ſe habēt: ꝙ vnū eſt potētia: ⁊ alteꝝ actus: poti° potētia diſtinguiť p actū q̄ꝫ ecōtra. Iſta ē Ar. 7. meta. tex. cō. 49. vbi vult: ꝙ act° diſtinguit ⁊ ſepat: ⁊ Cōmē. in. 2° de aīa cō mēto 60° vt ſupius allegatū eſt: vult: ꝙ mā magis diſti guať per formā: q̄ꝫ ecōtra. Et in p̄ de aīa. cōmēto. 53. Sed ita eſt: ꝙ mā ſe hȝ vt potētia. forma vt act°. ḡ magis mā di ſtingueť per formā q̄ꝫ ecōtra. ❡ Itē 8° ⁊ vltimo iprobať aliud fundamētū: qꝛ q̄cunqꝫ duo ſic ſe hñt ꝙ vnū ē ſubȝ: ⁊ alterū eſt accīs: magis hȝ accīs diſtinctionē a ſubiecto q̄ꝫ ſubiectū ab accidēte. Iſta ēt eſt tua: qꝛ ſm te accidēs hȝ eſſe a ſubiecto: ⁊ etiā vnitatē: qꝛ dicis: ꝙ in eodē ſubiecto non poſſunt fundari plura accidentia: ſolo numero dif ferētia: ſed ita eſt: ꝙ mā eſt ſubiectum reſpectu q̄ntitatis: ergo potius q̄ntitas diſtinguetur per mām: q̄ꝫ econtra.

Impugnata

opinione. S. Tho. ⁊ alioꝝ: nūc de 3° articulo ponēda ē poſitio Docto. ſubti. tenētis idiuiduationē fieri per aliquā enti tatē poſitiuā ſimplr̄ incōicabilē. ⁊ hoc in nā creata: quaȝ entitatē poſitiuā appellat hecceitatē: ſeu pprietatē indi uidualē. ❡ Et pro declaratione iſtius poſitionis ponen tur alique cōcluſiones: quarū prima eſt iſta. Nā ſpecifica contrahitur ad eſſe indiuiduale per aliquod poſitiuȝ. ❡ Iſta cōcluſio pbať. primo rōnibus. ⁊ pmo ſic. Quecū qꝫ ſunt vltime dr̄ie: qbus differūt alique poſitiue ſūt en tia poſitiua: ſed rō idiuidualis eſt hm̄. ḡ ⁊c̄. maior ē mani feſta: qꝛ illa qbus aliq̄ vltimate differūt ſūt vltimata cō ſtitutiua rei differētis. ḡ ſi faciūt differre poſitiue ꝯſtituūt in aliquo eſſe poſitiuo. vltima ꝯña pbať: nullū ens pri uatiuū faciť differre poſitiue. minor autē pbať. qꝛ dr̄ie idi uiduales ſeu rōnes tales ſūt vltima qb° aliq̄ differūt poſi tiue: cū idiuidua ꝯtēta ſub ſpē ſint entia poſitiua. ❡ Et p bať ēt iſta minor: qꝛ oīs dr̄ia differētiū reducať ad aliq̄ p̄ diuerſa: aliogn eēt pceſſus in infinitū in pncipijs diſtīctio nis. Et eſt de mente Ar. hoc aſſumptū 5° meta. ⁊. 10. ſȝ i diuidua differūt: ⁊ nō ſūt pmo diuerſa (qꝛ ꝯueniūt i na tura: ⁊ vt ſic ſunt aliqd idē entia ad modū loquēdi: Ar. 10. meta. tex cō. 1 ⁊. ⁊. 5. meta. ca. de eodē vel diuerſo) ḡ opȝ deuenire ad aliq̄ pn̄a diſtinctiua indiuiduoꝝ que ſunt p̄ diuerſa. Sed talia pn̄a ſunt rōnes idiuiduales: qꝛ ſūt vl tima diſtictiua. ḡ ⁊c̄. ❡ Itē ſcdo hoc idē pbať. illud p qđ ſpēs eſt athoma ⁊ idiuiſibilis eſt ens poſitiuuȝ. ḡ multo magis illud per qđ idiuiduū ē idiuiduuȝ. ꝯña pbať: qꝛ ꝗ vnitas nūalis eſt maior ⁊ pfectior q̄ꝫ ſit vnitas ſpecifica. ḡ ſic vnitas ſpecifica eſt poſitiua ⁊ ē paſſio entis poſitiui: ita vnitas idiualis erit poſitiua: ⁊ ꝯſeqȝ aliqđ poſitiuū.

Sed tale ad qđ ꝯſequit̃ nõ eſt niſi ꝓprietas idiuidualis.
igit̃ ⁊c̃. ¶ Sc̃da ꝯ̃ eſt iſta. entitas poſitiua ꝯ̃hens naturã
ad eẽ idiuiduale eſt de ſe hec indiuiſibilis ⁊ incõicabilis
ſimplr in creaturis. ¶ Et pro declaratione hui⁹ notãdũ
eſt: ꝙ ſicut indiuiduũ in oĩ nã̃ ſiue creata ſiue icreata ẽ idi
uiſibile: ita rõ indiuidualis ipm ꝯſtituẽs. ita ꝙ ſic ſoꝛ. eſt
indiuiſibilis in plures ptes ſubiectiuas: ita indiuiduũ
increatũ qđ eſt ħ de⁹: ſed eſt dr̃ia: qm̃ quodlibet idiuidu
um creatũ eſt indiuiſibile ⁊ incõicabile: ſic ꝙ ei ꝯ̃dictorie
repugnat pluribus cõicari: ⁊ diuidi: ſed idiuiduo icreato
tñ repugnat diuidi ⁊ nõ cõicari: ſed hoc hꝫ ꝙ poſſit plu
ribus cõicari ab infinitate ſue eẽntie ⁊ nãe: vt apđ Theo
logos eſt manifeſtũ. ¶ His poſitis pbat̃ ꝙ rõ indiuidua
lis in creaturis ſit ſic indiuiſibilis: ⁊ de ſe hec per rõnem
adductã ꝯtra opinionẽ de mã ꝯſtituẽte ſingulare. Illud
qđ ſe toto ꝓ̃ ꝯſtituit aliqđ vnũ in aliq̃ entitate ⁊ in vnita
te ꝯ̃ſite tale entitatẽ ei ſe toto ꝓ̃mo repugnat diuidi diui
ſione oppoſita tali vnitati. Sed rõ indiuidualis que eſt
iſta entitas poſitiua: de qua habet̃ in ꝓ̃ma ꝯ̃ne ẽ hõ qua
re ⁊c̃. maioꝛ eſt manifeſta ⁊ pbata eſt loco ꝓ̃allegato: q2
rõnali qđ ꝯſtituit aliquid in eẽ ſpecifico: repugnat diui
di diuiſione ſpecifica. minoꝛ aũt pbat̃: q2 ꝓprietas indiui
dualis de qua eſt mẽtio ſe tota ꝓ̃ ꝯſtituit ipm indiuiduũ
in eẽ indiuiduali: ⁊ ꝯ̃hit ipſam nãm ad ſingularitatem.
quare ⁊c̃. ¶ Tertia ꝯ̃ eſt iſta: iſta entitas poſitiua ſe hꝫ ad
nãm ſpecificã aliquo mõ: queadmodũ ſe hꝫ dr̃ia ſpecifica
ad genus: ſicut eni gen⁹ ꝯ̃hit̃ per modũ potentie p drĩam
ſpecificã tanq̃ per actũ diſtinguentẽ ⁊ ꝯ̃hentẽ: ſic ꝓprie
tas indiuidualis per modũ act⁹ vel q̃ſi act⁹ ꝯ̃hit ⁊ deter
minat ipſam nãm ad eſſe idiuiduale: ſꝫ eſt dr̃ia: qm̃ dr̃ia ſpe
cifica ꝯ̃hendo ⁊ diuidẽdo nãm: nõ excludit oẽm diuiſio
nẽ ſeu diuiſibilitatẽ: ſed ſolũ illã que opponit̃ diuiſioni
ſpecifice: ita ꝙ repugnat dr̃ie ſpecifice (ad quã ꝯſequitur
vnitas ſpecifica ſicut paſſio: ⁊ ipſi ꝯſtituto per drĩã ſpeci
ficã. ſ. ſpẽi) diuidi in plures ſpẽs: ſed ꝓprietas idiuidualis
adueniẽs nãe excludit oẽm diuiſionẽ: ⁊ ẽt diuiſibilitatẽ.
Eſt ẽt ꝯuenientia dr̃ia idiuidualis ad drĩam ſpecificã: qm̃
ſicut dr̃ia ſpecifica ſumit̃ a forma vel a realitate forme: ita
ẽt dr̃ia idiuidualis: ſed eſt diſcõuenientia inter iſtas duas
dr̃ias: qm̃ ſpecifica ſumit̃ q̃nq̃ a forma diſtincta a forma
a qua accipit̃ genus: q̃nq̃ genus ⁊ dr̃ia ſpecifica ſumunt̃
ab eadẽ forma: ſed ab alia ⁊ alia realitate forme: ſeu foꝛa
litate: qđ idẽ ẽ: ⁊ ab alio ⁊ alio ꝯceptu formali: ⁊ tũc dr̃ia
ſpecifica ſumit̃ ab vltimo ꝯceptu formali forme: ⁊ ab vl
tima realitate eiuſdẽ: ⁊ tunc eſt dr̃ia vltima. ⁊ hꝫ ꝯceptuꝫ
ſimplr ſimplicẽ: ⁊ primo diuerſuꝫ ab oĩ alia dr̃ia. Sꝫ dif
ferẽtia indiuidualis ſemp ſumit̃ ab vltima realitate foꝛ
me: ⁊ ſemp hꝫ ꝯceptũ ſimplr ſimplicẽ: ⁊ eſt ꝓ̃ diuerſa ab
oĩ alia dr̃ia. ¶ Ex qb⁹ oĩb⁹ ꝯcludit̃: ꝙ ſe hꝫ per modũ act⁹
reſpectu nãe ſpecifice: qđ declarat̃ ſic. Oẽ illud qđ ẽ vnuꝫ
per ſe ꝯſtitutũ ex pluribus: cõſtituit̃ ex vno vt actu: ⁊ alte
ro vt potẽtia. Iſta ꝓpoſitio patet. ex. 8. meta. q2 vnitas to
tius per ſe reſultãtis ex ptibus nõ eſt niſi ex rõne actus: ⁊
ex rõne potẽtie. Sed ita eſt ꝙ ſingulare eſt ꝯſtitutũ ex nã
ſpecifica: ⁊ ex rõne indiuiduali vt eſt vnũ per ſe. pbat̃: q2
eſt per ſe in gñe ipm ſingulare: ⁊ nihil eſt per ſe i gñe: niſi
ſit vnũ per ſe. g̃ ⁊c̃. ¶ Aduertendũ eſt pro declaratiõe iſti
us ꝯ̃nis: ꝙ nã que ꝯ̃hitur per ꝓprietatẽ indiuidualẽ põt
cõſiderari dupl̃r. Uno mõ vt q̃ditas eſt: ⁊ vt ꝓ̃n^m eſſendi
intrinſecũ alicui⁹ in eẽ q̃ditatiuo. Alio mõ vt ens determi
nabile: diuiſibile: ⁊ ꝯ̃hibile per vlterioꝛem actualitatẽ: ſic
qđ nõ hꝫ vltimã actualitatẽ. Si ꝓ̃ mõ ꝯſideret̃: ſic nã hẽt
rõnẽ act⁹: ⁊ forme ⁊ ſm hoc dixit Ar. 5° meta. ca. de cã. ꝙ
forma eſt qđ qđ eſt ⁊. 7. meta. tex. cõ. 35. vult ꝙ mã ⁊ foꝛa
ſint ptes ſpẽi ⁊ q̃ditatis: quã ſpẽm appellat ibi: qđ quid
erat eẽ. Et pp hoc Cõmẽ. cõmẽto. 34. 7. meta. vult. ꝙ q̃di
tas ſit tñ forma: ⁊ nõ mã: que ſm ipm eſt deferens q̃dita
tẽ. Ex quo ꝯcludit̃: ꝙ nã vt q̃ditas ⁊ ꝓ̃n^m alicuius in eſſe
q̃ditatiuo hꝫ rõnẽ forme ⁊ per oppoſitũ ꝓprietas indiui
dualis cõparata ad nãm ſm tale eẽ: dr̃ mã: ꝓpterea: quia
mã opponit̃ relatiue forme: ſed cũ ꝓprietas indiuidualis
ſit ꝓ̃ diuerſa ab oĩ q̃ditate: ⁊ hẽat oppoſitũ eſſe ipſi q̃dita
ti: pp hoc: q2 itelligẽdo q̃cunq̃ q̃ditatẽ ſaltẽ limitatam: ⁊
in creaturis: in tali q̃ditate ſic itellecta nõ intelligit̃ aliqđ:
vnde ipſa ſit ħ indiuiſibilis ⁊ icõicabilis: imo in ipſa ho
rũ oppoſitũ itelligit̃: ſed in ꝓprietate idiuiduali itelligit̃:
vñ ipſa ſit hec idiuiſibilis ⁊ icõicabilis. g̃ ipſa eſt ꝓ̃ diuer
ſa ab oĩ q̃ditate: ⁊ ab oĩ eẽ q̃ditatiuo. Et per ꝯ̃ns ſi q̃ditas
eſt forma: ꝓprietas indiuidualis: que quiditati opponi
tur: appellat̃ mã. Et pp ħ dixit Ar. i. 7. meta. tex. cõ. 41.
vt ſupra allegatũ eſt. ꝙ in q̃buſdã ſubſtãtijs: qđ qđ eſt: eſt
idẽ cũ eo cui⁹ eſt: volẽs explicare: ꝙ in ſubſtãtijs compoſitis
mã ⁊ forma includunt̃ in q̃ditate: vbi exẽplificat de naſo
ſimo: ⁊ de curuitate: ⁊ poſtmodũ imediate ſubdit: ꝙ que
cunq̃ ꝯcipiunt̃ cũ mã: nõ eſt idẽ qđ qđ eſt: cũ eo cuius eſt
vbi per mãꝫ nõ põt intelligere mãm que eſt altera ps cõ
poſiti: q2 oppoſitũ hui⁹ ante ꝓ̃miſit. g̃ hꝫ itelligere de mã
que opponit̃ q̃ditati: que q̃ditas eſt forma toti⁹. ¶ Ex ħ
ſequit̃ illud qđ dicunt logici: ꝙ in q̃cũq̃ ꝓpõne ſubꝫ hꝫ
rõnẽ mãe ⁊ ꝓ̃dicatũ forme: ex eo ꝙ ꝓ̃dicatuꝫ vꝫ inexiſtere:
aut ineſſe ipſi ſubiecto. illud aũt qđ ſubſtat hꝫ rõnẽ mãe: cũ
aũt hecheitas ſeu ꝓprietas idiuidualis ꝯſtituat nãꝫ in vl
timato eẽ ſubiectiuo: ſeq̃t ꝙ hꝫ rõnẽ mãe: ⁊ ꝓ̃ſertim: q2 eẽ cõ
ſtitutũ p ipſaꝫ hecheitatẽ eſt ꝓ̃ diuerſum ab oĩ q̃ditatiuo
cũ ſit icõicabile ⁊ idiuiſibile. Sed nã 2° mõ ꝓ̃ncipalr̃ põt
ꝯſiderari: vt ꝯ̃hitur ⁊ determinat̃: ⁊ quiꝫ diuiſibile ſem
per habeat aliquã actualitatẽ a diuidẽtib⁹ ⁊ determina
bile a determinãte: ſequitur: ꝙ hecheitas vt determinãs
⁊ diſtinguens: ſeu diuidens: habet rationem actus.

Quantũ ad 4^m articulũ inſurgũt aliq̃ difficulta
tes. ꝓ̃ma eſt: qm̃ ꝓprietas idiuidualis eſt
actus: ⁊ nã quã ꝯ̃hit aliquo mõ act⁹ (vt dixiſti) ⁊ ꝓprietas
idiuidualis eſt poſterioꝛ actu q̃ditatiuo. g̃ vꝫ ꝙ talis act⁹
indiuidualis ſit pfectioꝛ actu q̃ditatiuo. ¶ Et ꝯfirmat̃: q2
9° meta. habet̃ ꝙ poſterioꝛa gñatione ſunt prioꝛa ſꝫ ſbaꝫ
⁊ pfectionẽ: actus idiuidualis eſt poſterioꝛ actu q̃ditati
uo. g̃ eſt pfectioꝛ. ¶ Ad hoc rñdet̃. negãdo iſtã ꝯſequẽtiã.
a. eſt actus poſterioꝛ. b. g̃ perfectioꝛ: iſta ꝯ̃ñtia tꝫ. vbi actus
prioꝛ ⁊ poſterioꝛ ſunt eiuſdẽ rõnis: in eẽ q̃ditatiuo vel in
eẽ ſingulari ⁊ ſuppoſitali: exẽplũ. caliditas ſequit̃ formaꝫ
ſbalẽ ignis in mã: ⁊ tñ nõ ſeqtur ꝙ caliditas ſit perfectioꝛ
forma ſbali ignis: ⁊ ħ q2 caliditas ⁊ forma ſbalis nõ ſunt
eiuſdẽ oꝛdinis ⁊ eiuſdẽ gñis: eo mõ ſingularitas eſt act⁹ idi
uidualis diſtinct⁹ ꝯtra actũ q̃ditatiuũ: ⁊ diuo alteri⁹ rõ
nis ab ipſo. g̃ ex ei⁹ poſterioꝛitate nõ lꝫ iferre maioꝛẽ pfe
ctionẽ. Et p hoc pꝫ ad ꝯfirmationeꝫ adductã. ¶ Secũda
difficultas eſt: q2 dictũ eſt: ꝙ dr̃ia idiuidualis eſt differẽ
tia diuidẽs p ſe nãꝫ ſpecificã. Cõtra hoc arguit̃. q2 Ar. 10°
meta. circa finẽ vult. ꝙ vltima diuiſio que eſt p ſe ⁊ eſſen
tialis: fiat per dr̃ias ſpecificas. g̃ nõ dat̃ vlterioꝛ. diuiſio p
ſe. Cuius oppoſitũ tu dixiſti. ¶ Itẽ Porphirius dic̃: ꝙ
ſpẽs ſpãliſſima eſt athoma ⁊ idiuiſibilis: qđ nõ hꝫ itelli
gi: niſi de idiuiſibilitate oppoſita diuiſioni p ſe. ¶ Et cõ
firmat̃: q2 nulla diuiſio per ſe eſt in ifinita: diuiſio ſpẽi eſt
hꝫ. g̃ nõ eſt in ifinita. Unde vt vult Porphi in diuiſiõe
ſpẽi iubet Plato quieſcere. ¶ Ad iſta rñdetur. ⁊ ꝓ̃ ad ꝓ̃^m ꝙ
Ar. loco ꝓ̃allegato: ingrit que ſint ille dr̃ie vltime ⁊ eẽntia
les que faciũt ſpecificã ꝯ̃rietatẽ: ⁊ determinãdo ſe dicit. ꝙ
vltima diuiſio ſic faciẽs ſpecificã ꝯ̃rietatẽ eſt diuiſio p dif
ferẽtias ſpecificas. ⁊ ſi que ſit vlterioꝛ diuiſio: illa eſt quaſi
per accidẽs: nõ ptinẽs aliquo mõ ad ꝯ̃rietatẽ ſpecificam.
Ex hoc nõ habet̃. ꝙ nõ fiat diuiſio ſpẽi in idiuidua ſm
ipm: imo magis ſequit̃ oppoſitũ: q2 vult ꝙ diuiſio ſpẽi
in idiuidua fiat p accñs: ⁊ ħ verꝫ eſt: q2 fit p aliqđ qđ ẽ oĩ
no ex̃ q̃ditatẽ ſpecificã: ⁊ alteri⁹ rõnis a q̃ditate: eo mõ q̃
diuidẽs per accñs ẽ extra rõnẽ formalẽ illius qđ diuidit
⁊ omnino

⁊ oīno alteri⁹ rōnis ab ipſo:neqꝫ ptinēs ad eē qditatiuū
ꝯſtituti p tale diuidēs. Et ſic ꝯcedo fieri diuiſionē ſpēi in
indiuidua p accñs: vt diuiſio p accñs diſtiguiſ ꝯ diuiſionē q-
ditatiuā ⁊ eēntialē i illa q̄ hn̄t ordinē eēntialē iter ſe qua-
liter nō ē in ꝓpoſito:qꝛ ſpēs nō diuidiſ diuiſione qditatiua:
h̄ eſt in aliq̄ ꝯſtituta in eē qditatiuo p ipa diuidētia:neqꝫ i
aliq̄ hn̄tia ordinē eēntialē:ſicut ſunt īdiuidua:quēadmo
dū eſt de mente Ar.3.metaph. ¶ Et cōfirmaſ h̄:qꝛ nec⁹
glz recte ſentiēs hꝫ ponere diuiſionē ſpēi i idiuidua:cū idi-
uiduū ſit in recta linea ꝑdicamētali:ſicut pꝫ in ꝑdicamen
to ſbe.vbi poniſ ſba pᵃ: que eſt pᵐ ſbm in tota illa linea
predicamētali:qua remota: vt ingt ibi Ar.impoſſe eſt ali
qd alioꝝ remanere. ¶ Per h̄ rn̄deſ ad Porphi.ꝙ ſpēs
eſt athoma ⁊ idiuiſibilis diuiſione qditatiua. ¶ Et ad 3ᵐ
ꝙ diuiſio qditatiua nō eſt vltra ſpēm ſpālitſimā ⁊ in īfini-
ta:qꝛ diuiſio qditatiua eſt in illa que hn̄t ordinem eēntialē
inter ſe:in qb⁹ nō pōt poni ꝓceſſus in īfinitū:⁊ iō in tali
diuiſione iuſſit Plato qeſcere.⁊ de iſta diuiſione nō curauit
Ar.qꝛ ſolūmō curauit de diuidentib⁹ que cū diuiſo faciunt
eēntialeꝫ ꝑdicationē de hīs in que diuidunſ:⁊ dicūt cām
pp qd reſpectu paſſionis ſcibilis ⁊ demōſtrabilis ꝺ ſbto:ita
ꝙ ad duo ꝑtendebat.ſ.ad ꝑdicationē eēntialē:⁊ ad ꝑdi-
cata eēntialia que dn̄t pp qd reſpectu paſſionis:qꝛ oīa
iſta ordinabat ad ſciam libri poſterioꝝ. ¶ 3ᵃ difficultas.
dcm̄ eſt ꝙ hecceitas eſt dr̄ia ꝯſtituēs vnū p ſe idiuiduū
cū nã ⁊ qditate. Dubitaſ ⁊ q̄riſ.vtrū illa hecceitas ſit ſba
vel accñs.ſi ſba:ḡ indiuiduū erit ſbale.ſi accñs:ḡ qdꝫ erit
accñtale. ¶ Ad h̄ rn̄detur:ꝙ ꝓprietas idiuidualis nō eſt
formalr ſba vel accñs:qꝛ realitas que hꝫ ꝯceptuꝫ ſimplr
ſimpliceꝫ:⁊ eſt ꝑ diuerſa ab oī alio nihil qditatiue ⁊ for-
maliter icludit: vt colligiſ de mēte Ar.5.metaphiſice.caᵒ
de eodē vel diuerſo:⁊.10.eiuſdē tex.cōmēti.12. Sꝫ ita eſt
ꝙ ꝓprietas idiuidualis eſt h̄:qꝛ ſicut in cōpōne phica.
⁊ nāli deueniēduꝫ eſt ad aliq̄ q̄ ſunt ꝑ diuerſa ſe totis di
ſtincta:⁊ ſimplr ſimplicia:ſic ꝙ nihil vnius eſt aliqd alte
rius:⁊ vnū nō icludit aliud in ſuo ꝯceptu formali:ſic in
cōpōne metaphſali ſeu formaliū ꝯceptuū.aſſumptū pro
baſ p pᵃ pte:qꝛ ſcīa vltīa dans eē cōpoſito nihil icludit
ipſi⁹ mãe:ſꝫ eſt ꝑ diuerſa ab ⁹ipa:ſic ꝙ eſt ꝑ.act⁹ ⁊ ꝑ recepti
bilis:⁊ nullo⁹ poᵃ receptiua i ſuo ordie:⁊ mã eſt ꝑ poᵃ:⁊
nullo⁹ actus:⁊ ita vnū totalr eſt ex̄ aliud:⁊ ſe toto diſtin
ctuꝫ ab alio:ſic in cōpōne metaphiſicali ꝯcep⁹ vltimus
actualis eſt ꝯcep⁹ dr̄ie idiuidualis ꝯcep⁹ vltim⁹ potētia
lis eſt ꝯcep⁹ entis.ḡ dr̄ia idiuidualis q̄ꝫtū ad ſuū ꝯceptū
formalē eſt ex̄ ens:⁊ nō icludit formalr ipm:⁊ ſicut nō in
cludit ens formalr:ita nihil icludit iſerius ad ens iſto⁹.
¶ Aduertēduꝫ tn̄.ꝙ lꝫ dr̄ia idiuidualis nō ſit formaliter
ens:aut ſba vel accñs:illa tn̄ ꝓprietas q̄ determiat ſbam
ad eē idiuiduale realr ⁊ idētice eſt ſba:⁊ illa que determi
nat accñs eſt realr accñs:ita ꝙ ꝓprietas eſt talis idētice:
qualis eſt nã quã ꝯhit aut determinat. ¶ Quarta ⁊ vlti-
ma difficultas:qꝛ ſi ꝓprietas idiuidualis eſt ſba:cuꝫ ſba
videſ.ex 2ᵒ de aīa.⁊ ex.7.metaph.in mãꝫ:formā:⁊ cōpo
ſitū:vr̄ ꝙ ꝓprietas idiuidualis ſit aliqd iſtoꝝ. ¶ Ad hoc
rn̄deſ.ꝙ ſba vel accñs pōt cōſiderari:vel vt nã ⁊ qditas:
vel vt ens in vltīa actualitate.ſi pmo⁹.ſic ſba ſiue ſit com
poſitū:ſiue mã:ſiue forma abſtrahit ab oī hecceitate. Si
vero ꝯſidereſ ſba in vltima eius actualitate:⁊ q̄ꝫtum ad
actū vltiᵐ eius:⁊ vltimā eius realitatē:ſic ꝓprietas idiui
dualis eſt ſba que eſt forma:⁊ ſba que eſt mã: ⁊ ſba que
eſt cōpoſitū:ita ꝙ cū qdlibet iſtoꝝ acceptū vt nã ſit deter-
minabile per aliquas vltimas realitates actuales que ſūt
eedem nãe determinabili realiter. ſequiſ ꝙ ꝓprietas in-
diuidualis que ē talis realitas vltīa ē idētice forma:idē
tice mã:⁊ etiā cōpoſitū. ¶ Q. ſi tu dicas.nã p te eſt eadeꝫ
ꝓprietati idiuiduali.ḡ erit iſeparabilis a tali ꝓprietate.
¶ Rn̄debiſ in qōne de vnitate nãe. Pro nūc tn̄ diꝫ ꝙ nã
q̄ ē i h̄ ididuo:⁊ ē eadē iſti idiui⁹ ē iſepabilis a ſingulari-
tate iſtius idiuidui. ¶ Pro quo eſt nōndū.ꝙ nã put hꝫ
aliqꝫ vnitatē ⁊ idētitatē ad ſingularitatē vel ꝓprietatē in
diuidualē ē iſepabilis a tali ꝓprietate:ita ꝙ deſtructa ſin
gularitate:deſtruiſ nã q̄ꝫtū ad talē vnitatē quā hꝫ ab ip-
ſa ſingularitate:⁊ ita cū nã iformeſ a ꝓprietate idiuidua
li:⁊ determineſ ad ipā:⁊ ē vna nūo (lꝫ denoiatiue vt diceſ
in qōne pallegata) ab vnitate nūali ꝯñte ipſam ꝓprieta
tem idiuidualē. Et ꝯcedo:ꝙ deſtructo ſoz.deſtruiſ h̄ hu-
manitas in ſoz.nō tn̄ ꝯcediſ ꝙ deſtruaſ hūanitas ſꝫ vni
tatem ſpecificā q̄ p ſe ꝑ ſibi cōpetit. Et ita lꝫ deſtructo ſoz.
deſtruaſ h̄ hūanitas:q̄ꝫtū ad vnitatē nūalē:nō tn̄ deſtrui
tur q̄ꝫtū ad vnitatē ſpecificā:ſꝫ ꝑ ſe q̄ꝫtū ad h̄ eē ſignatū
⁊ ſingulare:qd hēbat in h̄ ſingulari:rōne cui⁹ nã erat ea-
dem realr ſingulari ⁊ etiā ei⁹ ſingularitati.vn̄ ptes in cō
poſito p ſe hn̄t idē eē qd hꝫ cōpoſitū loquēdo de eē cōica
to a cōpoſito ipſis ptib⁹:⁊ ita ſeqꝫ ꝙ ad deſtructionē cō-
poſiti deſtruiſ eē ptiū qd hn̄t a cōpoſito. De eē ptiū ⁊ toti
us videas Sco.in qlꝫ qō.9. ¶ Q. ſi tu dicas.nã ſpeᵃ ma
net in Platone ſoz.corrupto.⁊ iſta eſt eadē cū hūanitate
ſoz.⁊ hꝫ eandē vnitatē.ḡ h̄ diſtinguiſ realr ab illa. ¶ Rn̄
deſ.ꝙ nã i Platone eſt eadē ſm ſpēm:ſꝫ nō eadē ſꝫ nūm
⁊ ita nō opꝫ ꝙ h̄ deſtruaſ q̄ eſt i Pla.illa deſtructa:q̄ eſt i
ſoz. ¶ Et cū tu dicis: ꝙ hꝫ eandē vnitatē.de h̄ diffuſe di-
cetur a nobis in qōne pallegata: vbi dicemus ꝙ forte nō
eſt eadē vnitas poſitiua:lꝫ forte ſit eadeꝫ ꝑuatiua.videas
ibi. ¶ Uel dōm eſt:ꝙ dato ꝙ vna ⁊ eadē nã hūs vnā vni
tatem poſitiuā ſit in oībus idiuiduis: ⁊ ſit eadē realr il-
lis:nō ſeqꝫ ꝙ nō poſſit ſepari ab illis h̄ eſt eſſe ſine q̄cūqꝫ
iſtoꝝ ſub diſiunctione. Et cū tu dicis:ꝙ illa que ſepara-
tur ſunt diſtincta realr:verū eſt.vbi poſſint ſeparari ſm
eſſe exiſtētie:ita ꝙ illud qd eſt ſepabile ab alio poſſit exiſte-
re ꝓpria exñtia.nã aūt circūſcripta ſingulaᵗᵉ nullā exñtiā
pōt hr̄e de ſe:ergo vt ſic nō diſtinguiſ a tali ſingularitate.
¶ Ultra iam dicta:ſolo ꝑncipalis qōnis.vꝫ.ꝙ nã idiui-
dueſ p hecceitatē:ꝯfirmaſ ex ſnia Ar.in.7.metaph.ca.
de ptibus diffōnis.tex.cō.35.vbi hꝫ:ꝙ mã eſt pars qdita
tis. Nō qd eſt de itrinſeca rōne qditatis nō ptinet ad rō
neꝫ idiuidui in q̄ꝫtū idiuiduū ē:ſeu nō eſt rō ei⁹ idiuidua
lis:cū idiuiduū ſm ipm ſit oīno ex̄ qditateꝫ. ¶ Cōfirmaſ
eadē ſolo p Cōmē.2.de aīa.cō.8.vbi vult ꝙ idiuiduū nō
eſt h̄ p ſuā mãm:ſꝫ p ſuā formā in q̄ꝫtū hec. Sꝫ certuꝫ eſt
ſm ipm ꝙ forma vt ſozᵃ eſt tota qditas ſpēi ⁊ rō ſingula
ris eſt extra qditatē.ḡ forma vt forma nō eſt rō ſingulari
tatis:ſꝫ ſm ipm forma inquantū hec:eſt ſic ratio ſingula
ris.ergo ſub ratione hecceitatis eſt ratio indiuidualis.

De quinto arti⁹ ꝑncipali:his poſitis.reſpondeſ
ad rōnes.S.Tho.⁊ ꝑ ad auctēꝫ Ar.
in.7. Dicēdo ꝙ ſnia Ariſt.ibi qñ dicit. Gn̄ans gn̄at aliud
pp nãm:eſt ꝙ idee quas ponebat Plato: nō erant neccīe
ad generationē vniuocā:qꝛ taꝫ diſtinctio que eſt gn̄antis
a genito:q̄ꝫ aſſimilatio pōt ſeruari in gn̄atione vniuoca
que ſunt ꝯditiōes reqſite ad ipſaꝫ:⁊ hoc ſine q̄cūqꝫ pōne
ideaꝝ.agēs gn̄ans aſſimilat mãm in forma qua agit pro
ducēdo in ipſa formā terminātem gn̄ationē:⁊ ex q̄ ꝑficit
talē mãm per formā terminātēꝫ:⁊ mã eius nō ꝑficiſ per
ipſam:ſed eſt iam ꝑfecta per formaꝫ:ſequiſ ꝙ alia mã eſt
ipſius gn̄antis ⁊ geniti:ḡ cōpoſitū erit diſtinctū a cōpoſi
to:qꝛ cui⁹ mã eſt alia:⁊ ipſum cōpoſitū ex mã erit aliud.
Dico tn̄ ꝙ forma eſt pncipalior rō diſtinguēdi gn̄ans a
genito:q̄ꝫ mã:qꝛ illud qd eſt ꝑnᵐ pncipalius quo cōpo
ſitū hꝫ vnitatē:eſt etiā pncipalius q̄ꝫtū ad diſtinctioneꝫ
ipſius. Forma aūt eſt ꝑnᵐ pncipalius vnitatis cōpoſiti
q̄ꝫ mã.ḡ pncipalius diſtinctionis. Diſtinguēdo tn̄ ꝑnᵐ
aſſimilatiuū ꝯ ꝑnᵐ diſtinctiuū:forma eſt ꝑnᵐ aſſimilan-
di cōpoſitū in vnitate forme ꝓducte:nō quidē nūali:ſed
nature ⁊ ſpeciei:⁊ mã cū nō ſit pncipiū aſſimilatiuū:qꝛ
nō eſt actus:⁊ qualitas eēntialis: vt eſt forma.videſ eſſe
ꝑnᵐ diſtinctiuū diſtinctū ꝯ aſſimilatiuū:qñ ergo Ar.di-

cit. Gñans gñat aliud pp mãm: aut tu itelligis pp mãm tanq̄ꝫ pp pn^m distinctiuũ simplr. Et hoc nõ itellexit Ar. Aut intelligis pp mãm tanq̄ꝫ pp pn^m distinctiuũ distinctiũ ꝯ assimilatiuuꝫ. Et isto mõ ꝯcedit. ¶ Uel põt dici ꝙ gñans gñat aliud pp mãm: sicut pp cãm pertinẽ alietatis ⁊ distõnis: mõ lꝫ forma geniti dicaẽ eẽ cã distõnis: nõ est tñ cã pertinẽs alietatis ⁊ distõnis: sꝫ sola ci^o mã est sic causa ꝑtinẽs. ¶ Ad 2^m auctõ. cũ tu dicis. In aliqb^o sbꝫs idẽ est qd qd est: cũꝫ eo cui^o est. Rñdet ꝙ eo mõ q̄ aliqd ens hꝫ: qd qd est eo mõ qd qd est est idẽ sibi. Et ita cũ spẽs hẽat: qd qd est per se pmo: qd qd est: est idẽ sibi ꝑ se pª: ⁊ qr singulare hꝫ: qd qd est nõ pª: sꝫ solũ per pñs. s. p nãm specificã que est ei intrinseca. Ita qd qd est singularis: est idẽꝫ sibi per se nõ primo. ¶ Uult ḡ Ar. ꝙ in qbusdã sbꝫs: qd qd est: nõ est idẽ cũ eo: cui^o est per se pª: ⁊ maxime in ꝯceptis cũ mã: qd est verũ sm ipm capiẽdo mãm: nõ ꝑ mã que est altera pars cõpositi: sꝫ ꝑ mã que opponit forme totius ⁊ qditati: sicut est hecheitas. Nã in oibus hñtib^o talẽꝫ mãm ꝯhentẽ qditatẽ nõ est idẽ qd qd est: cũ eo cui^o est: ⁊ hoc loquẽdo de idẽtitate sm quã aliqd vnũ est aliqd idẽ alicui ꝑ se pmo. ¶ Utrũ aũt hoc sit verũ: ꝙ in ꝯceptis cũ mã intelligẽdo ꝑ mãm illud qd est altera ps cõpositi: qd cũ forma facit vnũ ꝑ se: qd qd est dicaẽ esse idẽꝫ cũ eo cuius est? ¶ Dicẽdũ est ad itentionẽ Ar. ꝙ in istis est oimoda idẽtitas qditatis ad illud cui^o est qditas: ⁊ rõ est: qr sm ipm nã illa que caret illa mã est implurificabilis in plã idiuidua: qr si esset sic plurificabilis plurificaret in ifinita: imo esset actu plurificata in ifinitis: qr qcqd põt esse in nã necessaria: ibi de facto est: qr po^a in istis non distat ab actu. Dicẽte Aris. 9. metaph. Est aũt po^a nihil sempiternũ. tex. cõ. 17. cũ igit nã que caret mã sit necĩa. Si est plurificabilis: in ifinita est plurificabilis. ergo ifinita iduidua eẽnt in tali nã: ꝯñs est falsum: qr nulla multitudo ifinita idiuiduoꝝ põt esse in aliq̄ nã specifica simul in actu. Assumptum aũt ꝙ nã plicabilis in plã sit plurificabilis in ifinita. ꝓbaẽ: qr nã plurificabilis nõ determinaẽ ad certũ nũꝫ suppositoꝝ: qr qua rõne est in trib^o ⁊ in. 4. eadẽꝫ rõne ⁊ in ifinitis. vt declarat doc. subt. q. 2. qlibet. ¶ Ex hoc ꝯcludiẽ ꝓpositũ: ꝙ nã necĩa (cũ nõ sit plurificabilis ⁊ determinabilis per plures ꝓprietates iduiduales: imo ꝑ nullã) sit de se hec ⁊ singularis: ⁊ nõ per aliq̄ꝫ entitatẽ positiuaꝫ sibi aduenientẽ: sed solũ seipsa. Ex quo sequiẽ ꝙ qditas: vel qd qd est: ⁊ illud cui^o est sunt oino idẽꝫ: ⁊ illud cuius est qd qd est nõ ꝯcipiẽ cũ mã. vꝫ. ꝓut mã accipitur pro cõtrahẽte ipsam nãm: neq̄ꝫ ꝓut mã est altera pars cõpositi. Et sic apparet itentio Ar. que ꝯfirmaẽ per hoc: qm talis nã que est necessaria est nã cui nulla cõpetit po^a: vt declaratur. 12. metaph. cõmẽ. 41. ⁊. 9. metaph. vt allegatũ est: ergo talis nã necĩa nõ hꝫ aliq̄ꝫ po^m ad aliq̄ꝫ hecheitatẽ: quare ⁊c. ¶ Et per hoc apparet ad 3^m qd adductũ est de 12. metaph. ꝙ si plures essent primi celi: plures eẽnt pmi motores itendit ibi Ar. excludere a pª motore nõ solum mãm que est altera pars cõpositi: sed etiam mãm que est ꝯhens qditatẽ: qr talis mã ꝯhens nõ põt esse in aliq: nisi illud sit potẽtiale ad aliud: hoc est ad aliq̄ꝫ realitatẽ ꝯtrahentẽ: ⁊ quasi pfectibile per ipsam. Sꝫ cũ sm ipsum Ar. primus motor sit endelechia: ⁊ purus actus: sequitur ꝙ nullã hẽbit mãm: loquẽdo de mã vtroq̄ꝫ mõ. ¶ Per hꝯ respondeẽ ad quartaꝫ auctẽm que est. 3. de aia: vbi dr. ꝙ aliud est magnitudo: ⁊ magnitudinis esse. Dico ꝙ per magnitudinẽ itelligitur singulare mãle: ⁊ qd icludit materiã hoc est hecheitatẽ que est ex qditatẽ. Jõ aliud est eẽ magnitudinis ab ipsa magnitudine. Et cũ dicit. ꝙ in quibusdam est idem qd qd est illi cui^o est. Nõ est intellis eius: ꝙ in mãlibus: hoc est icludentibus mãm que est altera pars cõpositi non sit idem qd qd est cum eo cuius est: sed vult habere: ꝙ in qbusdã: hoc est in his que nõ icludũt aliqd qd sit mãle ꝯdistinctũ ꝯ qditatẽ etiã ꝙ icludat materiã que est altera ps cõpositi: qd qd est: est idẽ sibi. ⁊ hoc apparet ex textu suo: qr exẽplificat dicẽs. Sicut caro ⁊ carnis esse sunt idẽ: sed certũ est ꝙ caro ẽt abstracta a singularitatẽ includit mãꝫ: vt de se ꝑpatet. Ergo mã talis nõ ipedit idẽtitatẽ qditatis: ad illud cui^o est qditas. Neq̄ꝫ est verum (quicqd dicat Cõmẽ. in. 7. metaphi. cõmẽta. 34.) ꝙ mã sit extra qditatẽ rei specifice: qr hoc expsse est de mente Ar. in eodẽ. 7. tex. cõmẽ. 35. vbi habet. mã ẽ ps spẽi. Speciẽ aũt dico: qd qd erat esse. ergo sm ipm mã est ps qditatis. ¶ Rñdetur etiã ad illud qd dicit Cõmẽ. 3. de anima. Qd si intellectus esset indiuiduatus: eẽt mãlis. Ad hꝯ patet ex dictis. ¶ Uel dõm est sm ipm ꝙ si intellectus esset indiuiduatus multiplicareẽ ad multiplicationẽ corpoꝝ humanoꝝ: ⁊ eẽt forma informãs mãꝫ: ⁊ in eẽ dependẽs a mã: ⁊ ita eẽt extensus ⁊ mãlis: ⁊ reciperet extensẽ ⁊ mãlẽ spẽm intelligibilẽ. ¶ Ad auctẽ Cõmẽ. in pmo phisicoꝝ: que facit pro quãtitate vbi dr ꝙ ois multitudo est ꝑ formã vel per qñtitatẽ. Rñdeẽ vnico vbo: ꝙ multitudo entiũ mãliũ est per qñtitatẽ a posteriori: ⁊ ꝯcomitanter. Unde verꝫ est ꝙ ad quãcũq̄ꝫ distõnẽ nũalẽꝫ que est per ꝓprietates idiuiduales necessario ꝯcomitaẽ in re mãli distictio qñtitatiua: nõ tñ ꝙ talis distinctio sit pciscẽ cã distinctionis nũalis. Et ad illud qd dr. ꝙ multitudo est ꝑ formã. Rñdetur ꝙ aut ipse accipit formã vt est forma ⁊ nã: aut inq̄ntũ hec. Si inq̄ntũ forma ipsa est pn^m distinctiõis specifice: ⁊ nõ nũalis: qr forma sꝫ ipm in. 7. metaphi. cõmẽ. 34. est tota qditas rei: ḡ nõ põt esse pncipiũ distinctiuuꝫ distinctione opposita distinctioni qditatiue. Si vo accipiaẽ inq̄ntũ hoc: ꝯcedo formã esse pncipiuꝫ distinctionis nũalis: ⁊ multitudinẽ nũalẽ esse per formã. ¶ Ad rõnes adductas ad primã: rñsum est aliqualiter reducẽdo ipsaꝫ rationẽ ad oppositũ opinantis. Nã certũ est ꝙ qñtũ non diuidiẽ in suas ptes eo mõ quo vniuersale diuidiẽ in ꝑtes subiectiuas: qr nulla ps in quã est diuisio est ipm totũ quãtũ diuisum. Bene verꝫ est: ꝙ ĩ ipso vlĩ omogeneo ꝑ accñs ꝯcurrũt due diuisiones: qrũ vna est vlis in ptes subiectiuas: alia est totius qñti in ptes qñtitatiuas. sꝫ iste diuisiones sunt alterius rõnis: ⁊ ꝯcurrũt in eodẽ per accidens: ꝙ sint alterius rõnis patet: qr pars subiectiua est ipm totũ vle diuisum: pars aũt qñtitatiua nequaq̄ꝫ. Similiter totũ vle maxime specificũ diuidiẽ in ptes eiusdẽ rõnis: sed totũ qñtitatiuũ nõ sic diuidiẽ tali diuisione: qr si vnus nũs constituaẽ ex alio: nũs diuisus in suas ptes qñtitatiuas nõ est in ptes eiusdẽ rõnis. Silr Ar. nõ dicit ꝙ qñtũ diuidaẽ in ptes eiusdẽ rõnis. 5. metaphi. c. de qñto. Sed dicit ꝙ qñtũ diuidiẽ in ptes que insunt: quoꝝ singulũ: aut vtrũq̄ꝫ natũ est esse vnũ aliqd: per hꝯ qd dicit que insunt: excludit diuisionẽꝫ vlis in ptes subiectiuas. qr vult Aristo. ꝙ ptes in q̄s est diuisio qñti insunt toti diuiso ⁊ actualr cõponũt: sed ptes subiectiue nõ insunt toti diuiso: neq̄ꝫ actualr cõponũt. ḡ hec diuisio nõ est illa: ꝑ hoc qd dicit natũ est esse vnũ aliqd: excludit diuisionẽ cõpositi in ptes eẽntiales. s. mãꝫ ⁊ formã: quoꝝ nullã natũ est esse vnũ aliqd. hoc est per se exñs: ꝓpterea quia mã nõ põt per se eẽ sine forma. Neq̄ꝫ ecõtra sꝫ principia Ar. per hoc qd dicit: ⁊ hoc aliqd: excludit diuisionẽ gñis in suas spẽs: quaꝝ nulla est hoc aliqd. ex quo ꝯcludim^o. ꝙ lꝫ in eodẽ sit rõ toti^o qñti: ⁊ totius vniuersalis: alia tñ est ratio totius inquãtũ est totũ quãtũ: ⁊ alia inquãtuꝫ est totum vle. Unde sicut diuisiones sũt alie ⁊ alterius rõnis: ita ⁊ ipsa tota diuisa. ¶ Ad cõfirma. cũ tu dicis: ꝙ generãs generat aliud pp mãꝫ: ⁊ ꝙ gñat de mã qñta. ¶ Ad pn^m rñsuꝫ est in corpoꝝ qõnis: qr agens naturale nõ agit nisi i passum: qd est in opposita dispõne forme ꝑ quã agit. ḡ materia passi est alia a materia generantis. ¶ Uel põt dici: ꝙ generat aliud pp materiaꝫ ꝓut materia opponiẽ forme toti^o. ¶ Ad 2^m. s. de materia qñta cõcedo ꝙ forma alia ⁊ alia est in alia: ⁊ in alia materia: nõ tñ ꝙ alietas ⁊ distinctio materie

ctio materie ſit cū diſtōnis forme quēadmoduʒ ꝓbatum
eſt ſupiꝰ ex ſnia Cōmē.ꝑ de aia.cōmē.53.ꝛ in.2.cō mē.60.
Neqꝫ ēt q̄ntitas eſt cū diſtōnes materie:ꝓpterea:q2 mā re
cipit ipſaʒ q̄ntitatē:ꝛ hoc aliqd nō pōt recipi:niſi in eo ꝙ
eſt hoc aliqd. Ita ꝙ ſicut vnū ꝑſupponit aliud quātū ad
entitatē:ita etiā ꝑſupponit q̄ntū ad vnitatem. ¶Et ad il
lud quod tu dicis:ꝙ dimēſiones precedunt in materia
formā ſubſtantialeʒ:ꝛ preſupponunt ab ipſa:quicqd ſit
de intentione Auerroys:nego iſtam.

Propterea ꝯ tales ita ponētes ſunt qnqꝫ rōnes
prima q2 forma que determinat ad
ꝓpriū ſuſceptiuū.ſicut ad ꝑfectibile nō pōt ꝑficere aliud
ſuſceptiuū.ſicut albedo angelū:ꝛ ſapiētia lapidē.Sʒ for
ma ſbalis:cū ſit actꝰ determinat ad mām ſbalem:ſc ad poᵃᵐ
talē.ḡ nō poterit ꝑficere tanq̄ꝫ ꝓpriū ſuſceptiuū ipſas di
mēſiones. ¶Itē 2° forma cū ꝓprio ſuſceptiuo facit vnū
per ſe:ſed ita eſt ꝙ forma ſbalis nō facit vnuʒ per ſe cū
q̄ntitate:q2 q̄ntitas eſt actus per accñs:dans eſſe ſm qd:ꝛ
mā poᵃ per ſe:vt per ſe reſpicit actū ſbalē.ḡ ꝛc. ¶Iteʒ 3°
actus ꝑſupponit poᵃᵐ ordine originis:ſʒ nihil gñe prio
ri ꝑſupponit aliqd(ordine originis aut ꝑfectionis)de ge
nere poſteriori.ḡ forma ſbalis nō ꝑſupponit q̄ntitatem.
¶Itē 4° illud qd eſt rō terminādi depēdētiā alicuiꝰ nō
depēdet ab illo.Sed forma ſbalis eſt rō terminādi depē
dentiā cuiuſcūqꝫ accñtis:q2 forme cū mā eſt cā oium acci
dentiū.vt eſt de mēte Ariſt.ꝑ phicoꝝ.tex.cō.80.ḡ forma
ſbalis nō dependebit a q̄ntitate.¶Ultimo.nihil depen
det ab aliquo vt potētiali ꝛ ſuſceptiuo:niſi de eius potē
tia educat.Sʒ ita eſt ꝙ forma ſbalis nō educit de poᵃ di
menſionū:q2 actꝰ ſbalis nō educit niſi de poᵃ ſbali.ḡ ꝛc.
Ex quo ꝯcludimus:ꝙ forma ex̄ñs in mā nō ꝑſupponit
q̄ntitateʒ:ſicut illud in quo imediate recipiat.Dicat tñ ꝙ
de ſba q̄nta que ꝑfuit vſqꝫ ad iſtans gñationis(tanq̄ꝫ de
corrupto)gñatur aliud quātū.¶Et ad illud Auerroys:
ꝙ ex nō corpore gñaret corpus:dico ꝙ ex nō corpe:vt de
corrupto nō gñatur corpus:ſed bñ in iſtanti gñationis
de nō corpore gñatur corpꝰ:q2 de eo qd fuit corpus quā
titate ſibi inherente vſqꝫ ad iſtans gñationis gñat aliud
corpus alia q̄ntitate ſibi inherēte:ꝛ nō eſt incōueniens ꝙ
ex nō corpore iſtoꝰ gñetur corpus:q2 ſicut de nō toto cō
poſito:ꝛ de eo qd eſt pars gñatur ipſum cōpoſituʒ vt de
parte:ita de eo qd nō eſt corpus in iſtāti gñationis pote
rit gñari corpus.¶Et ad illud qd dr̄ cōiter: ꝙ agēs nāle
nō agit:niſi in ſbam quātā:ꝛ nō attingit ad māʒ nudā.
¶Iſta auc̄tas nō eſt multū magnifacienda:q2 agēs attin
gere paſſum nō eſt niſi ipſum ꝑficere:cuʒ aūt agens nāle
per formā ſbalem imediate ꝑficiat tanq̄ꝫ ꝓpriū ſuſcepti
uum ꝛ ꝓpriū ꝑfectibile eſſentiā mãe ꝑme ꝛ ſbam eius:ſic
agens nāle attingit eſſentiam materie:ꝛ ita mām nudā.

Quātū ad 6ᵐ ꝛ vltimū arti. Ad argumēta ꝓncipa
lia rñdetur.ꝑmo ad ꝑᵐ premittendo : ꝙ or
do eſſentialis eſt ille qui per ſe cōſequit rōnes formales
ipſorū terminoꝝ ſeu extremoꝝ.Unde ad ordinem eſſen
tialem duo ꝯcurrunt:quoꝝ ꝑᵐ eſt: ꝙ eſt ordo extremoꝝ
ſm eſſe quiditatiuuʒ.2ᵐ quod ꝯcurrit eſt:ꝙ poſito vno
extremo necīo iſurgit habitudo ordinis ad aliud extre
mū.Ex quo ſequit:ꝙ ordo eēntialis eſt tñ iter qditates
ꝛ eſſentias qditatiuas:ꝛ vlterius ſequit ꝙ eſt ordo necī
us de necīitate iſurgens poſitis extremis ipſius ordinis.
¶2° ꝑſupponit ꝙ ordo ſbalis pōt intelligi eē ſbalis vel
extrinſece:h̄ eſt per ꝓncipia diſtinctiua ſbalia:vel itrinſe
ce ꝙ ſit ſbaliter vel eēntialr ꝯcomitās ipſa ꝓncipia diſtin
ctiua.ꝑmoᵒ ordo ſbalis nō eſt necīus ſemp ꝛ vlr:neqꝫ vt
ſic pōt dici eſſentialis.alioᵒ eſt necīus ꝛ eēntialis. ¶His
poſitis:rñdet ad argᵐ ꝯcedendo:ꝙ ordo iter indiuidua
eſt per ꝓnᵃ diſtinctiua:que ſunt ſba ſaltē idētice:ꝛ realiter
vel denominatiue:loquēdo de indiuiduis in ꝑdicamē
to ſbe.Et cum tu infers.ergo iſte ordo eſt ſbalis:ꝯcedo ꝙ
iſte ordo eſt ſbalis ex itrinſeco:h̄ eſt penes extrema ſbalia:
nō tñ eſt ſbalis itrinſece:ꝛ vt ſic nō eſt eēntialis. ¶Et per
hoc rñdet ad aliud quū dicit:ꝙ iſte ordo erit per ſe:quia
penes ꝓnᵃ que ſunt per ſe diuiſiua nãe ſpeciſice:dicit ꝙ
iſte ordo eſt per ſe extrinſece ꝛ denominatiue:nō aūt in
trinſece ꝛ formaliter:q2 ſolū talis ordo eſt ꝑ ſe qui de ne
ceſſitate inſeqtur extrema poſita in eſſe qd nō eſt iter indi
uidua eiuſdē ſpeciei:q2 poſito ſoꝛ.ꝛ poſito pla.nō de ne
ceſſitate iſurgit habitudo poſterioris ad prius:aut econ
tra.Et rō eſt iſta:q2 qnecūqꝫ ſunt eiuſdē rōnis formalis:
quicqd cōpetit vni:nō repugnat alteri.Ergo ſi alicui in
diuiduo in gñe ſbe cōpetit eē prius reſpectu alterius:nō
repugnabit alteri idiuiduo ſic eſſe prius.Unde iſta ſolu
tio innitur huic fundamēto: ꝙ qlibet effectus vnus nūa
liter poſſit eſſe a quolibet pluriū agentiū eiuſdē rōnis cō
currente eadē materia:quā opinionē inſequit doct.ſub.
in 2° ſniaꝝ.di.20.q.2.ex quo ꝯcludit:ꝙ inter indiuidua
nō eſt ordo per ſe:neqꝫ eſſentialis ꝓprie. ¶Ad 2ᵐ argᵐ
reſpondet:negādo ꝙ dr̄ia idiuidualis dicat ꝑfectior dr̄ia
ſpecifica:lʒ nō cōcedat:ꝙ dr̄ia vltima ſpecifica ſit tota ſba
rei.niſi finaliter:ꝛ completiue:vt hʒ videri in.7.metaph.
Et cū tu dicis dr̄ia. Dr̄ia ꝑſupponens alias dr̄ias eſt ꝑfe
ctior:ꝯcedit ſi dr̄ia ꝑſupponās ꝛ ꝑſuppoſita ſint eiuſdeʒ
ordinis qditatiui:ita vt ſi vna eſt qditatiua ꝛ altera qdi
tatiua:ſed vbi dr̄ia ꝑſupponēs ſit alterius generis ꝛ ordi
nis q̄ntū ad eſſe qditatiuū:nō opʒ ꝙ ꝑſupponēs ſit perfe
ctior ꝑſuppoſito:mō ſic eſt ꝙ dr̄ia idiuidualis eſt ex̄ oēm
ordinē rei q̄ntuʒ ad eſſe qditatiuū:q2 nō ꝑtinet ad quidi
tatem.vt dictū eſt:neqꝫ ad eſſe eſſentiale qditatiuū:ſed eſt
primo diuerſa ab oi qditate.igit nō eſt ꝑfectior quacūqꝫ
ꝑſuppoſita:ꝛ ita nō eſt ꝑfectior ſimplr. Tū q2 nullā illaꝝ
ꝑſuppoſitarū includit in ſuo ꝯceptu. Tuʒ q2 eſt alterius
rōnis ꝛ ordinis a qualibet tali ꝑſuppoſita.Et cuʒ tu di
cis.Actus qui eſt poſterior via originis eſt ꝑfectior. Ue
rum eſt:ſi ſit eiuſdē ordinis ꝛ coordinationis eēntialis:ꝛ
eiuſdem generis cuʒ priore:ſʒ vbi ſit alterius generis vel
ordinis:nō ſequit.mō dr̄ia indiuidualis eſt actus hypo
ſtaticus:dr̄ia ſpecifica eſt dr̄ia quiditatiua.ḡ iſte dr̄ie ſunt
oīno alterius rōnis ꝛ ordinis. ¶Et cōfirmat hoc:q2 cer
tum eſt ꝙ in cōpoſito qd gñatur prius via originis idu
citur forma ſbalis i paſſo:q̄ꝫ aliqua qualitas ꝯñs formā
ſbalem:ꝛ tñ certuʒ eſt:ꝙ qualitas nō eſt perfectior forma
ſbali inducta. ¶Per hoc rñdetur ad vltimā ꝯfirmatio
nem negādo ꝙ ſequat aliq̄ꝫ dr̄iam eſſe ifinitā.Et ad pro
bationem di ꝙ qñ aliq̄ dr̄ia ꝑſupponit dr̄ias ifinitas or
dine quodā eſſentiali ꝛ per ſe:illa dr̄ia eſt ifinita:qd non
eſt in ꝓpoſito:quēadmodū dictū eſt. ¶Ad 3ᵐ ꝓncipa
le argᵐ rñdetur:negando ꝙ ideʒ diſtinguat duobꝰ prin
cipijs diſtinctiuis que ſint primo diſtinctiua:qd declara
tur:q2 ex rōne q̄nti vt q̄ntuʒ eſt nō habet ꝙ diſtinguat in
partes eiuſdem rōnis preciſe:q2 ſi quantuʒ diſtinguat in
bicubitū ꝛ tricubituʒ:ꝛ iſta ſint alterius ſpēi.tūc diuiſio
q̄nti in eo ꝙ q̄ntū nō ſit in ptes eiuſdē rōnis.Sed qcqd ſit
de hoc.dr̄ ꝙ principiū ꝑmo diſtinctiuū alicuiꝰ in aliqua
plura eiuſdē rōnis eſt hecheitas ſeu ꝓprietas indiuidua
lis.Qdlibet aliud qd ſic eſt ꝓnᵐ diſtinctiuū cōcomitāter
eſt ꝓnᵐ diſtinctiuū in ꝯſimiles partes ꝛ nō primo. Un
de idem poteſt diſtingui ab alio per duo ꝓnᵃ diſtinctiua
diſtinctione alterius ꝛ alterius rōnis:ſicut eſt diſtinctio
vel diuiſio que ſit per hecheitatē vel q̄ntitatē.Naʒ hechei
tas ſic eſt principiuʒ diſtinguendi ꝙ illud in quod totuʒ
diuiditur:eſt ipſuʒ totum diuiſum:ꝛ includit rōnē eius:
quod nō eſt ſic in diuiſione q̄nti:vt q̄ntuʒ eſt:q2 ratio q̄nti
nō includit rōnem totius:ſed aliq̄ꝫ aliam rōnem que eſt
cōis toti diuiſo ꝛ parti in quā diuidit.Et ꝑ hoc ꝯcedit:
ꝙ lʒ indiuiduū ꝑmo ꝛ per ſe indiuiduet per hecheitatē
ꝛ a priori:tñ per accñs ꝛ a poſteriori idiuiduat per q̄ntita
tem. ¶Et ex hoc rñdetur ad ꝯfirmationē primā ꝛ ſcdaʒ

qñ infert. Q, ſi q̄titas aduenit idiuiduo precōſtituto in eſſe indiuiduali: nō magis q̄titas erit p̄n^m diuiſionis ⁊ indiuiduationis: q̄z alia accñtia. Rñdet negādo ꝯñam: q: cū q̄titas ſit p̄^m ens īter oīa accñtia: q̄ imediate ineſt ſbe: p̄ius ſba accñtalr̄ idiuiduabit per q̄titatē q̄z p alia accñtia: ⁊ ſic etiā p̄ius erit p̄n^m diſionis. ¶ Ad 4^m arg^m cū dr̄: q̄ oēs drīe idiuiduabiles p ſe ꝯtinent in ſpē que diuidit: trāſeat iſta: ⁊ cū īfert q̄ ſpēs p ſe diuidet in infinita ꝯceditur etiā hoc ꝯñs: ⁊ ad iprobationē ipſius: q̄ ſpecies eſt athoma ⁊ indiuiſibilis: cōcedit q̄ eſt athoma: hoc eſt indiuiſibilis idiuiſione oppoſita diuiſioni q̄ditatiue: ſed nō oppoſita diuiſioni ſimplr̄. Quia nullus h̄z negare q̄ ſpēs nō diuidat in idiuidua de q̄b^9 p̄dicat p ſe: ⁊ i p̄mo^o ⁊ per h̄ appet ēt ad illud Plato q̄ ſiſtendū eſt in diuiſione ſpeciei ſpecia^me in arte ⁊ ſciā: q: ſolū in arte ꝯſiderant predicata que faciunt ad ſpecialē ordinē p̄dicatiōis eſſentialis: ⁊ que p̄nt dicere p̄p̄ q̄d reſpectu paſſiōis ſcibilis de ſbto: qualr̄ nō reperit i deſceſu ſpēi ad idiuidua: q: i ſpē terminat oīs ordo eſſentialis coꝝ p̄dicabiliū que faciunt ad ſciam h̄ndaꝫ de aliq̄ ſbto ſcibili queādmodū dcm̄ eſt ſuperius. ¶ Ad Ar. 10. metaph. dcm̄ eſt ſup̄. ꝯ ſolutionē principalē. ¶ Ad 5^m rñdet p̄ p̄mittēdo: q̄ eē capit duob^9 modis: ⁊ ſilr̄ eēntia. Uno^o ꝑut eſt illud quo aliq̄d p̄mo recedit a nō eſſe: ⁊ eſt eē itellm̄ ⁊ po^lim ſue ceciē iſto mō q̄libet ens q̄ eſt p̄ter actū itell^9 ſiue ſit totū ſiue pars h̄z eē. Alio^o accipit eē p actu vltimo rei cui nō aduenit vlterior actus ſic q̄ nō eſt alteri rō eſſendi. Et iſto mō nulla pars intrinſeca alicui^9 vel quaſi pars dī h̄re eſſe: ſed ſolū illud q̄ eſt in actu vltimate cōpleto. Ex quo ſequit q̄ (cū vnū q̄dq̄z ſicut h̄z eſſe: ita h̄z eſſentiā) nō ſolū ꝯſtitutū per aliq̄ ꝯſtituentia h̄z eē ⁊ eſſentiā: veꝝ etiā ipſa ꝯſtituentia. Eſſe etiā vltra hoc q̄ dictū eſt capitur ꝓ exn̄tia vel ſubſiſtētia rei. que eſt modus itrinſecus vtriuſq̄z eſſe p̄ mō ⁊ ſecūdo mō ſumpti: poſterior nā q̄libet ipſoꝝ. ¶ 1° p̄mittitur. q̄ eſſentia q̄dā eſt q̄ditatiua: ⁊ eſt illa cui nō repugnat: ꝯdicione plib^9 cōicari ſiue ſit totalis ſiue partialis rei. Alio^o capit eſſentia pro eēntia idiuiduali cui eēntie repugnat pluribus cōicari: que eēntia idiuidualis pōt accipi vel pro eſſentia totali idiuidui: vel p ꝯſtituēte ipm in eſſe indiuiduali. ¶ Ex his rñdet ad arg^m ꝯcedendo q̄ drīa indiuidualis eſt formalr̄ eēntia: ⁊ ēt ꝯſtitutiue: q: ꝯſtituit vnaꝫ eſſentiā idiuidualē per ſe. Et cū tu īſers. ḡ drīa idiuidualis facit differre eſſentialr̄. ſi tu itelligas eſſentialr̄ q̄ditatiue. nego ꝯñam: q: drīa talis eſt p̄mo diuerſa ab omni q̄ditate. vt dcm̄ eſt. Si tu itelligas eſſentialr̄. idiuidualiter: ꝯcedo: ⁊ vlteri^9 q̄ ſic facit differre accñtalr̄. vt diſtinguit ꝯtra differre eſſentiale q̄ditatiuū. Conceditur etiam q̄ facit differre accidentalr̄: q: talis drīa nō ponit aliquē ordinē eſſentialeꝫ in nā: que ꝯſtituitur ⁊ diuidit per ipſam: queādmodū dictū eſt ſuperius. ¶ Ad 6^m ⁊ penultimuꝫ rñdet: q̄ proprietas indiuidualis competit ſingulari per ſe in primo^o: ⁊ cū tu īſers. ergo q̄ditatiue cōpetit ei: nego arg^m. Unde predicatio in p̄mo^o nō ſolū eſt qñ p̄dicatū iportat q̄ditatē ſbti: vl̄ partē q̄ditatis. Uerū etiā qñ rō p̄dicati includit intrinſece ⁊ formalr̄ in rōne ſbti: ſicut pars eēntialis ipſius: vel q̄ſi pars: ⁊ hoc ſiue illud p̄dicatū ſit q̄ditas: vel primo diuerſum a q̄ditate: ſicut eſt entitas idiuidualis. ¶ Q, ſi tu dicas: q̄ primus modus eſt qñ diffinitio predicat de diffinito: vel pars diffōnis. rñdetur q̄ extendendo nomē diffōnis ad quācūq̄z rōnē exprimēteꝫ eſſentialia itrinſeca rei: ꝓpoſitio Ar. h̄z veritatē. Sꝫ ſi accipiatur diffinitio ſolū pro rōne q̄ditatiua exprimēte q̄ditatē diffiniti: vel partem q̄ditatis. nō eſt veruꝫ q̄ ſolum illa predicatio ſit per ſe in primo modo: in qua ſic predicatur diffinitio de diffinito. ergo ⁊c̄. ¶ Pro quo eſt notandum: q̄ ſi aliqua rō poſſit exprimere q̄cq̄d cōuenit ad entitatem indiuidui: nō tn̄ illa rō erit perfecta diffinitio: q: nō exprimit q̄ quid erat eſſe. Et ſm̄ p̄hm̄ primo thopi. diffinitio eſt exprimēs q̄ditatē rei. Et iō ꝯcedo q̄ ſingulare nō eſt diffinibile diffōne alia a diffōne ſpēi: ⁊ tn̄ eſt p ſe, ens addens aliq̄ꝫ entitateꝫ entitati ſpēi: ſꝫ illa p ſe entitas quā addit: nō eſt entitas q̄ditatiua: ⁊ ſicut nō h̄z ipm ſingulare ꝓpriā diffōnē eo mō q̄ dictū eſt: ita nō h̄z aliq̄ꝫ paſſionē: ſꝫ tm̄ paſſiones ſpēi: ⁊ ita eius nō eſt demrātio: neq̄z ſciā alia a ſciā ſpēi. ¶ Ad vltī^m rñdet ꝯcedēdo q̄ pronomē demrātiuū: q̄ nihil demōſtrat caſuꝫ eſt ⁊ vanū. Et dico q̄ ꝓprietas idiuidualis eſt hecheitas in predicatione denoiatiua. Q, tn̄ hecheitas eſt 2ª itentio: que nō p̄dicat de prima: niſi denoīatiue ⁊ a poſteriori. Et cū tu dicis. ipm demrātū: aut eſt idiuiduū: aut nō. Dr̄ q̄ hecheitas in abſtracto nō demrāt totū idiuiduū: ſꝫ partē eſſentialē ipſius: illā. vꝫ. que eſt vltimatuꝫ ꝯſtitutiuū ipſius. ſ. ꝓprietatē idiuidualē: puta ſorteitatē vel platoneitatē. Si tn̄ accipiatur hecheitas in ꝯcreto demōſtrat ipm indiuiduum totū. Et cū tu dicis: ḡ hecheitas nō ꝯſtituit ipſum indiuiduū: ſꝫ aduenit p̄cōſtituto. Rñdet q̄ hecheitas vt eſt 2ª itentio nō ꝯſtituit indiuiduū: ſꝫ illud q̄ eſt denoiatum ab hecheitate vltimate ⁊ partialr̄ ꝯſtituit: q: indiuiduū nō tm̄ ꝯſtituit ex ꝓprietate indiuiduali: verū etiā ex nā ſpecifica: penes quā h̄z eſſe q̄ditatiuuꝫ: ⁊ ſm̄ hoc dixit Porphirius: q̄ ſpecies dicit totaꝫ quiditatē indiuiduorum. Ex ꝓprietate autem indiuiduali habet eſſe indiuiduale primo diuerſum ab omni quiditate.

¶ Scōm ſe vero dn̄r q̄cūq̄z ſignificant figuras p̄dicatiōis: quotiēs. n. dr̄ toties eē ſignificat. Tex. cō. xiiij. Q. ō. vj.

Quia cōcurrēs me^o. 7. metaph. ꝯtra ciati māꝫ de eē ⁊ eēntia determinādo ipam ꝯ doc. ſubt. iō ꝯ ipm mouet hec q̄ō. ¶ Utrū eſſe ⁊ eēntia diſtinguant realr̄. ¶ Et arguit p̄ q̄ ſic auctorib^9. ⁊ 2° rōnibus. p̄ma auctas eſt Ar. 2° poſteriorum dicētis: q̄ eē nō eſt ſba rei. Ex ho arguit ſic. Illa diſtinguunt realr̄: quoꝝ vnū non eſt aliud realr̄: ſed eſſe nō eſt eſſentia realr̄. ḡ ⁊c̄. Maior eſt nota: ⁊ minor ꝓbat. Aliqua eſſentia eſt ſba: ſed nullū eſſe eſt ſba. ergo nullū eſſe eſt eēntia. ¶ Scda auctas eſt Auicē. 5. metaph. cap. p̄. vbi h̄z q̄ eē accidit enti: in eo q̄ nō eſt neceſſe eſſe. Ex hoc arguit ſic. illud q̄ accidit alicui non eſt illud realr̄ cui accidit: ſed ita eſt q̄ eſſe accidit eēntie in eo q̄ nō eſt neceſſe eē. ergo reliquit: q̄ eē nō eſt eēntia. ¶ 3° auctas eſt Algaçelis in logyca ſua: ⁊ eandeꝫ ſniam h̄z Illarius. 10° de trini. quā etiā approbat Boeti^9 in lib. de hebdomadibus: vbi vult: q̄ diuerſuꝫ eſt eē: ⁊ illud q̄ eſt. ¶ Ex ſecunda via ꝓbat etiā rōne p̄mo ſic. Illud q̄ eſt indifferens ad aliud diſtinguit realr̄ ab illo ſed eēntia eſt idifferens ad eē: ⁊ ad ſuum oppoſitū. ſ. ad nō eſſe. ergo eſſentia diſtinguit realiter ab eſſe. maior nota: q: q̄ eſt idifferēs ad oppoſita nō includit aliq̄ iſtoꝝ realiter: ⁊ eſſentialr̄. minor aūt de ſe patet. Naꝫ eēntia pōt h̄re eē ⁊ nō eſſe. Sicut eſſentia roſe in hyeme nō h̄z eſſe: ⁊ in eſtate h̄z eē. ḡ ⁊c̄. ¶ Item 2° oīs creatura eſt cōpoſita ex actu ⁊ po^a realr̄. igitur actus ⁊ po^a in creatura diſtinguunt realiter: ſꝫ eēntia eſt potētia reſpectu eſſe: ⁊ eſſe eſt actus. ḡ ⁊c̄. ¶ Et confirmatur: q: creatura eſt poſſis eſſe: ſed q̄libet tale h̄z potentiā ⁊ actum realiter diſtincta: q: ex quo eſt in potētia: nō eſt purum nihil. ⁊ ex quo recipit eſſe ab agente induit actum: ⁊ iſta duo ſe habent ſicut res ⁊ res. igitur ⁊c̄. ¶ Item 3° arguit. Q, h̄z eſſe ex alio diſtinguit realr̄ ab eo: q̄ cōpetit rei ex ſe: ſed ita eſt q̄ eſſentia rei cōpetit rei ex ſe. eſſe aūt ab alio: q: ab efficiēte. ergo eēntia diſtinguit ab eſſe realiter minor ꝓbat. circūſcripto omni efficiente: ⁊ omni extrinſeco ab hoie: hō eſt hō: ⁊ hō eſt aīal: ſed hō nō pōt eſſe circūſcripto efficiente. ergo ſequit ꝓpoſitum.

¶ Item 4°

¶ Item 4° arguitur. Omne eſſe per ſe ſubſiſtens eſt infinitū: ſʒ nulla creatura eſt infinita. ergo nulla creatura hʒ eē p ſe ſubſiſtēs: ſʒ illud eē qḋ nō eſt per ſe ſubſiſtēs: eſt in alio receptū: ģ eē creature diſtinguit̄ realr̄ ab eo in quo recipit̄: ſʒ recipit̄ in eēntia rei. ģ diſtinguit̄ realr̄ ab eſſentia rei. maior ꝓbat̄: q: ſicut albedo ſi eſſet p ſe ſubſiſtēs nulli inherens: icluderet totā pfectionē poſſibilē cōpetere albedini: ⁊ eſſet ifinita in tali nā: ſic dicendū eſt de ſba: ⁊ de eē ſbali: ꝙ ſi eēt in ſe: ⁊ p ſe ſubſiſtēs: icluderet pfectionē cuiuſcūqʒ eē: ⁊ ita eēt ifinitū. ¶ Itē 5° arguit̄. Nullū eē ſubſiſtens eſt creatū: oē eē creature eſt creatū. ģ nullū eē creature eſt ſubſiſtēs. Diſcurſus bon⁹. maior ꝓbat̄. Nā eſſe ſubſiſtēti cōpetunt nobiliſſime ꝯditiones entis: ſicut ſunt eē primū ens eē neceē eē: ⁊ idependēs: q: tale eē ſubſiſtens eſt nobiliſſimū eſſe. Ex iſta maiori cuʒ alijs ꝓpōnib⁹ aſſumptis: que ſunt de ſe euidētes: ſeqtur ꝯ itenta: ⁊ nulluʒ eſſe creature ſit eſſe ſubſiſtens. Et tunc vltra. Nulluʒ eſſe creature eſt ſubſiſtēs. ergo eſt receptū in alio. Sed omne receptuʒ diſtinguit̄ realiter a recipiente. ergo eſſe creature diſtinguitur realiter ab eo in quo recipit̄: ſed recipit̄ in eēntia: ſicut actus vltimus ⁊ cōpletiuus eſſentie. ergo ⁊c̄.

Ad oppoſitū arguit̄. Cōmē. 4. metaph. cō. 3° hʒ: ꝙ ens ⁊ vnū ſignificāt eādem nām ⁊ eſſentiā: ⁊ nō diſtinguunt̄ realr̄. Idē enim ſʒ ipſuʒ ⁊ Ariſ. eſt ens: ⁊ hō. homo importat eſſentiam: ens ipſum eſſe. ergo eſſe ⁊ eſſentia ſunt idem.

In iſta. q. ſunt quatuor articuli. In p̄ recitabitur opi. Thomiſtarum ⁊ ipugnabit̄. ¶ In 2° ponent̄ quedā neccia pro via Doct. ſubti. in hac materia. ¶ In 3° ponet̄ opi. Doct. ſubti. ¶ In quarto reſpōdebitur ad argumenta in princi. q.

Quātū ad p̄mū articulū. Eſt opi. Thomiſtarū ꝙ eē ⁊ eſſentia in oib⁹ citra deū differūt realr̄: ita ꝙ eē eſt act⁹ p ſe vltim⁹ eēntie: ⁊ pfectio eius: ⁊ ita ſit vera cōpoſitio ⁊ realis ex eſſe ⁊ eēntia ⁊ cū eēntia ſit p ſe po^a reſpectu eē: in oib⁹ eſt cōpoſitio ex actu ⁊ po^a. Fundamēta iſtius poſitionis ſunt tacta arguēdo ad partem affirmatiuam qōnis. Tum q: eēntia eſt idifferēs ad eē ⁊ nō eſſe: ꝓꝑ quā indifferētiā ꝯcludit̄ etiā diſtinctio realis. Tuʒ q: eſſe recipit̄ in eſſentia: ſicut per ſe actus: in per ſe po^a. ⁊ recipiens ⁊ receptum diſtinguuntur realiter.

Sed ꝯtra iſtam poſitionē inſtat̄ octo medijs: ⁊ p̄ arguit̄ ꝯ fundamētū acceptuʒ ex parte indifferētie ſic. Manēte eadē rōne: manet ideʒ effect⁹. Sʒ tota rō quare ponit̄ ab iſtis eēntiā differre ab eſſe: eſt ꝓꝑ indifferētiā eſſentie ad eſſe: ⁊ ad nō eſſe. Nam vt dicunt. lapis eſt in po^a vt ſit: ⁊ vt nō ſit. ģ vbi talis indifferentia inuenit̄ ibi ponēda eſt talis diſtinctio: ſʒ ita eſt ꝙ eſt conſimilis indifferentia eſſe ad eſſe ⁊ nō eſſe. Eſſe eniʒ roſe in hyeme nō eſt: in vere eſt. Cōſimilis etiā idifferētia eſt eēntie ad eſſentiā ⁊ nō eſſentiam. Eſſentia enim creature ab eterno nō eſt eſſentia (niſi ponas eēntias eternas: modo platonico.) Eſſentia aūt creature eſt eſſentia poſt creationeʒ. ergo eſſe differt realiter ab eſſe: ⁊ eſſentia ab eſſentia: quod eſt ridiculoſum dicere. ¶ Et ꝯfirmat̄ q̄tuʒ ad hoc ꝙ eſſentia rei create nō ſit ab eterno: q: eternitas ⁊ duratio ſunt ꝯditiones rei exiſtentis. Eternitas enim eſt exiſtentia interminabilis vite ſm̄ Boetiū: ſed eſſentia creature non exiſtit ab eterno. ergo ⁊c̄. ¶ Cōfirmat̄ 2°. Quia ſi eſſentia creature haberet eſſe ab eterno: creatura nō poſſet de nouo creari: q: creatio creature nō eēt de ſimplr̄ nihilo ſui. Ex qbus ſequit̄: ꝙ in creatura nō ſolū erit cōpoſitio ex eſſe ⁊ eſſentia: verūetiā ex eſſe cū eſſe: ⁊ ex eēntia cū eſſentia. ¶ P. 2° arguit̄ ſic. Realitas rei non differt a re: nec facit realem cōpoſitionem cum ipſa. (Dicere enim ꝙ aliquid cōponit̄ cū ſua realitate videtur ridiculuʒ.) Sed actualitas rei ⁊ eſſe rei nihil aliud eſt q̄ȝ realitas rei. (Cō pʒ: q: nihil aliud eſt dicere rem eſſe actualiter: q̄ȝ eſſe realiter: ⁊ hēe eſſe nihil aliud eſt q̄ȝ hēe realitateʒ: ſicut nihil aliud eſt dicere rem nō eſſe: q̄ȝ rem nō hēe realitatē.) ergo eſſe nullā realē cōpōnē facit cum eſſentia. ¶ P. 3°. Dicere ꝙ hō verus cōponat̄ cuʒ ſua veritate: vel hō affirmatus cum ſua affirmatione: nō vr̄ bn̄ itelligibile. Cum igit̄ rei actualitas. ⁊ per ꝯñs eſſe: non ſit aliud q̄ȝ poſitio veritatis: ⁊ affirmatio rei. (R: r. n. i po^a nō eſt res vera ſimplr̄: ſʒ eſt res diminuta. vt apparet. 9. metaph.) impoſſe eſt ꝙ eſſe faciat cōpōnem cū eſſentia: vel ꝙ ab ipſa realr̄ diſtinguat̄. ¶ P. 4° eſſe ⁊ eſſentia hn̄t eandē ꝯditionē. Nihil enim priuat eſſe: qḋ nō priuet eſſentiaʒ: nec eſt aliud nihil qḋ priuet eſſentiā a nihilo priuante eſſe: quare ⁊ affirmatio erit eadē. ergo eſt idem eſſe ⁊ eſſentia. ¶ P. 5° actus ⁊ po^a diuidunt ens: ſicut ꝯditio diſtrahēs ⁊ pficiens: quēadmodū ſi diceres: ꝙ hō viuus ⁊ hō mortuus diuidunt hoiem ipſum. Licet nō ſit oimoda ſilitudo. ſicut ergo licʒ inferre: hō mortuus. ergo nō hō ſimplr̄: ſic lʒ iferre. Ens in po^a. ergo nō ens ſimplr̄. ſilr̄ lapis in po^a. ergo nō lapis ſimplr̄. Ecōtra aūt ſequit̄. Lapis in actu. ergo lapis ſimplr̄: ſicut ſequit̄: hō viuus. ergo hō ſimplr̄. ſicut ergo hō viuus nō facit cōpoſitionem cuʒ hoie: ſed excludit diſtractionē ei⁹. ⁊ affirmat ipm̄ eē ſimplr̄ ſic actualitas ad lapidem nō ponit cōpoſitionē: ſed affirmat lapidem ſimplr̄: quē potentia diſtrahebat aliquo mō. Actualitas igitur rei quā importat exiſtere vel eſſe: nullā diſtinctioneʒ realem vel cōpoſitionē facit cum lapide: qui nominat eſſentiam: ſic nec rem eſſe ſimpliciter: facit cōpoſitionē realem ad illam rem. Et hec ratio fundat̄ in dicto cōmen. 9. metaph. cōmen. 7. dicit enim ꝙ eſſentie que non ſunt extra animā: nō dicunt̄ eſſe ſimplr̄: ſed dicunt̄ eē in anima appetitiua aut cognoſcitiua. Illud enim qḋ eſt in potētia: nō di eē: q: entia in ꝓprio aſpectu ſunt illa q̄ ſunt i actu ⁊. induxit hoc Ar. ad declarandum cauſam latentie ꝓpter quaʒ hoc nomē ens nō dicit̄ ſimpliciter apud vulgus de eo qḋ eſt in potētia: ⁊ ſi ſit in anima in actu. Hec Cōmentator. Ex quo ſequit̄: ꝙ nullam cōpoſitionē ponit eſſe in actu: ſed excludit diſtractionē: diminutionē: ⁊ iperfectionem rei: ⁊ ponit eam in eſſe ſimplr̄. ¶ Itē 6° arguit̄. Si eſſentia cōponitur cum eſſe: ⁊ diſtinguit̄ realiter ab ipſo eſſe: aut eſt ſba: aut eſt accidens. ſi dicas ꝙ eſt accidens. ergo ex eſſe ⁊ eēntia ſit vnū per accidens ſaltē in ſubſtātijs. Quod eſt cōtra ponētes iſtaʒ opi. ⁊ ꝯtra veritatē: ſi dicas ꝙ eſt ſubſtantia: aut eſt mā: aut forma: aut cōpoſituʒ: ſed nullū iſtoꝝ eſt. ergo relinquit̄: ꝙ eſſe nō eſt ſuba: ⁊ p ꝯñs nō facit cōpoſitionē ſubſtātialē cum eēntia. ¶ Q, ſi tu dicas: ꝙ eſſe eſt ſubſtātia: ⁊ neges diuiſionē iſtaʒ ſube i tria membra dicendo: ꝙ iſta diuiſio eſt eoꝝ que ſunt in gñe: mō eſſe nō eſt per ſe in gñe. ¶ Contra. mā ⁊ forma nō ſūt per ſe in genere: ſed reductiue: ergo ſimilr̄ poterit dici de eſſe: q: omne qḋ eſt ſuba (qualitercūqʒ eſt ſuba citra deū) eſt per ſe: aut reductiue in gñe ſube. Eſſe non eſt per ſe in gñe (vt tu dicis.) ergo erit reductiue. Sed ꝯtra. qḋ eſt reductiue in gñe reponit̄ vt p̄n^m ipſius: ſed eē nō eſt p̄n^m generis ſbe. (q: tale p̄n^m eſt mā vel forma ſbalis: vel agens ſubſtātiale. qḋ eſt compoſitum.) ergo eſſe nullo mō poterit poni in gñe ſubſtātie: vt p̄n^m. ¶ Q, ſi tu dicas: ꝙ eē lʒ nō ſit p̄n^m quo aliquid exiſtit in genere ſubſtantie: eſt tn̄ p̄n^m quo aliquid ſimplr̄ exiſtit. ¶ Contra omne qḋ ponitur in genere vt p̄n^m illius: eſt illḋ quo aliquid exiſtit vt in tali genere (ſicut apparet diſcurrēdo per oia p̄n^a generum.) ſed eſſe vt tu dicis non eſt illud quo aliquid exiſtit. vt in genere ſbe. ergo nō pōt poni vt p̄n^m eius: ⁊ per ꝯñs nō poterit eſſe in tali genere reductiue. Neqʒ eſt i genere per ſe. ergo erit nihil ⁊ vnum chimericū. ponēdo ipʒ realiter diſtinctū ab eſſentia. ¶ Item arguit̄ 7°. Dato ꝙ eſſentia ⁊ eſſe diſtinguerent̄ realiter: ⁊ etiā eſſet actus eēntie: ſequeret̄: ꝙ in qualibet gñatione eſſent duo termini totales: ⁊ duo formales. ꝯñs eſt falſum. ergo añs. ꝯña

pbaſ pſupponēdo duo: quoꝝ pᵐ eſt ꝙ cōpoſitū p ſe vnū ſit ex per ſe actu: ꝛ per ſe poª. ꝭ vult Ariſt. 8. metaph. vbi nullā aliam rōnem aſſignat: quare cōpoſitū ſbale eſt per ſe vnū: niſi qꝛ materia eſt per ſe poª: ꝛ forª ſbalis eſt per ſe actus. Scđo pſupponit: ꝙ eſſentia eſt per ſe poª reſpectu eſſe: ꝛ eſſe eſt per ſe act⁹ eſſentie. Ex hoc ↄcludiſ ppoſitū: ꝙ illud qđ ↄſtituiſ ex eſſentia ꝛ eſſe: erit per ſe vnū. Quo dato: ſequiſ ꝙ erūt duo cōpoſita hñtia per ſe vnitatem: quoꝝ vnū erit cōpoſitū ex mā ꝛ forma ſbali: alterū erit ex eſſentia ꝛ eſſe: ſꝫ vnūqđqꝫ cōpoſitū p ſe vnū natū eſt eē terminus totalis alicuius actionis. ergo in generatione ſbali erunt duo termini totales: ꝛ etiā duo termini formales: quoꝝ vnus erit eſſe: ꝛ alter forma ſbalis. Qđ pbatur: qꝛ ille eſt termin⁹ formalis gñationis quo aliqd gñatur: ſed ita eſt: ꝙ eſſe ꝛ forma ſubalis ſunt hꝰ. ꝫ ꝛc. Probaſ minor. eo mō quo aliqd eſt rō eēndi: eo᷑ eſt rō gñandi: ſed rō eēndi eſt ipm eſſe. ꝫ erit ꝫ rō gñandi. Uel poteſt formari iſta rō ſic. Eo° quo aliqd gñaſ: eo° eſt. ſi p te ipm cōpoſitū nō gñaſ per eē: ſic ꝙ eſſe ſit terminus gñationis. ergo nō habebit eſſe per ipm eſſe. ↄñs eſt falſū. ꝫ aliqua premiſſarū: nō maior. ergo minor. ¶ Itē arguiſ vltimo: ſequereſ: ꝙ dareſ pceſſus in infinitū in eēntijs: qꝛ ſi eſt eſſe ꝛ eēntia ſit cōpoſitū per ſe vnū reſultabit 3ª entitas diſtincta realr a pncipijs ↄſtituentib⁹: qꝛ nō eſt maior rō ꝙ ex mā ꝛ forma reſultet vna 3ª entitas diſtincta realr a ſuis ptib⁹: ꝛ (vt tu ↄcedis:) qꝫ ex eē ꝛ eēntia. cū ſint iſta per ſe potentia: ꝛ per ſe act⁹: ꝛ ꝫ ſicut ex illis duob⁹ reſultat vna p ſe vnitas. ita reſultabit vna p ſe eēntia. Et tūc qreſ de illa eēntia: quō ſe hꝫ ad eē vt prius: ꝛ ſic pcedeſ in infinitū. Nec valet dicere: ꝙ eſſe nō ſit terminus gñationis: qꝛ ipm nō eſt: nec fit: ſed eſt illud. quo aliqd eſt: qꝛ ſic etiā forma nō dꝛ eē: nec fieri: niſi rōne cōpoſiti. ꝛ tñ eſt termin⁹ formalis gñationis ſm oēs. ſic dicēdū eſt de ipſo eē: ꝛ qcūqꝫ rō aſſignabiſ de eē ꝙ nō ſit terminus: poterit aſſignari de forª.

Dimiſſa ergo iſta opinione. ¶ Quātū ad 2ᵐ artᵐ pro introductione opinionis 2ᵉ ↄdictorie ad pcedentē quā ſequiſ Doct. ſubti. ꝙ eē ꝛ eēntia nō diſtinguunſ realr: vidēdū eſt: qđ itelligaſ per eſſe: ꝛ qđ p eēntiā. ¶ Pro quo pᵒ notādū eſt: ꝙ eē vno° accipitur pro eē eēntie. Alio° pro eſſe exiſtie. Primo° eſſe ꝛ eſſentia nō diſtinguunſ: niſi penes modū ↄcipiēdi in cōcreto: ꝛ in abſtracto que diſtinctio eſt diſtinctio rōnis: qꝛ penes modos ↄcipiēdi logicales: qui ſunt itentiōales: ꝛ entia rōnis: ꝛ hoc mō itelligit Sco. in. 3. ſniaꝝ. dı. 6. q. pª: ꝙ eſſe ꝛ eēntia diſtinguunſ quēadmodū dictū eſt. 2° eē accipiſ pro eē exiſtere: ꝛ tūc tale eē iportat exiñā actualē que eſt modus itrinſec⁹ eēntie ꝛ qditatis. ¶ 2° eſt aduertēdū ꝙ eadē res eſt eēntia ꝛ qditas. Res. n. que hꝫ eē exiñtie: vel ſaltē cui nō repugnat eē exiñtie dꝛ eēntia. ꝛ ille res qbus ſic repugnat eē exiſtere: nō hñt rōnē eēntie: neqꝫ dicunſ eēntie. Ido chiᵃ: aut entia ipoſſibilia nō dꝛr hꝫe eēntias: ita ꝙ eſſentia vel eſt res ↄiuncta cū exiñtia: vel cui nō repugnat exiſtere. Quiditas aūt eſt eadē res vt abſtrahit ab exiñtia: ꝛ qditas eſt oē illud qđ icludiſ eēntialr in alio: ꝛ quiditatiue: vel pertinet ad qditatem ꝛ eſſentiam rei: ſiue illud ſit diffinibile: ſiue nō. ¶ 3° eſt aduertēdū: ꝙ eēntia ꝛ qditas ſe hñt: ſicut ſuperius ꝛ iferius. ois eniꝫ eſſentia eſt qditas: cui ſaltē nō repugnat plib⁹ cōicari: ꝛ nō eꝯ. Quod declaraſ: qꝛ in diuina nā ſunt multe quiditates ꝛ formalitates: etiā ſm Sz. ſ. qditas intellectus: volūtatis: entis ſbe ꝛ ſpūs: ꝛ tñ eſt vnica eſſentia: ꝛ rō eſt illa: qꝛ ille quiditates dñr hꝫe ppriū eſſe eſſentie: quibus nō repugnat eſſe: ꝛ hꝫ eſſe ſine altero: ſed iſte qditates in deo nō poſſunt eſſe: aut exiſtere ſine eēntia diuina ꝛ exiñtia eius. ergo iſte quiditates nō ſunt plures eēntie. Ex quo ſequitur: ꝙ eēntia ꝛ qditas licet ſint idē ſꝫ rētñ dñr: qꝛ eēntia eſt illud: cui nō repugnat eē. qditas aūt eſt illud qđ exprimitur per diffōnē: ꝛ ptinet ad qditatē rei. ¶ Ulteri⁹ 4°

eſt aduertendū ſm docto. ſubti. in quolibeto. q. 9. ꝙ eē accipitur duob⁹ modis: ꝛ ſilr eēntia. vno° put eſſe eſt illud quo aliqd recedit a nō eē: ꝛ p illud aliqd recedit a nō eſſe per qđ eſt ex ſuaꝫ cāꝫ ꝛ itellm: ꝛ illo° vnūqđqꝫ qđ eſt ex poᵗᵉ ſue cauſe ꝛ intellm hꝫ ppriū eſſe: ꝛ vt ſic dꝛ hꝫe propriā eſſentiā: ꝛ illo° mā ꝛ forma in cōpoſito ſbali hꝫ propriū eſſe ꝛ ppriā eſſentiā. Alio° accipiſ eſſe pro actu vltiº ipſius rei: cui nō aduenit act⁹ vlterior: ꝛ illo° eē eſt illud quo aliqd vltimate eſt: ꝛ illud nō eſt rō vlteri⁹ eēndi. ſicut ſuppoſitū ſbale: ꝛ ſolū illud ſic hꝫ eſſe: ꝛ etiā eſſentiam.

His poſitis. Pono tres ppōnes: quarū pª eſt iſta. Eſſe eēntie ꝛ exiſtentie nō hñt ordinē duratiōis ꝛ originis iter ſe: ita ꝙ eēntia duratione pcedat ipſam exiñtiā: vel originet eēntia prius: qꝫ exiſtentia: aut ꝙ exiñtia origineſ ab eſſentia. ¶ Iſta ppō pꝫ qñtū ad primā ꝛ ſcđaꝫ partē. Quia qđcūqꝫ eſt prius duratione alio eſt ſingulare ꝛ exiſtēs: qꝛ duratio eſt ↄditio exiſtentis inquātū exñs eſt: ſed eēntia vt eēntia de ſe nō exiſtit: ſꝫ abſtrahit ab exiñtia: cum ſit indrñs ad exiſtere: ꝛ nō exiſtere. ergo eēntia nō eſt prior duratiōe exiñtia. ¶ Et vlterius ſequiſ per eandē rōnē: ꝙ nō eſt prior origine: qꝛ quicqd originaſ eſt exñs. ¶ Et ppō vlterius pꝫ qñtū ad 3ᵃᵐ partē. ſ. exiñtia nō originaſ ab eēntia: qꝛ nullū eē reale: ꝛ in actu originaſ ab eo qđ nō eſt i actu. exiñtia eſt ens reale ꝛ in actu: cū ſit realitas ꝛ actualitas rei. eſſentia aūt (circūſcripta exiñtia) nō eſt in actu: ſꝫ indrñs ad actū: ꝛ potētiā. ꝫ iter eſſentiā ꝛ exiñtiā nō eſt ordo originis. ¶ 2ª ppoſitio eſt iſta. Inter eſſentiā ꝛ exiſtentiā eſt ordo nāe: qꝛ ordo nāe eſt iter illa: quoꝝ vnū pſupponit reliquū: ſꝫ exiſtentia pſupponit eſſentiā: ꝛ nō ecōtra. ꝫ eſſentia eſt prior nā exiſtentia. ¶ Itē qđ cōpetit alicui p ſe in pmo° eſt prius nā: eo qđ cōpetit ei per accñs: ſꝫ eēntia cōpetit rei p ſe in pmo°. exiſtētia aūt nō: ſꝫ p accñs: qꝛ accidit eēntie ꝙ ſit in actu actualitate exiñtie pp indifferētiaꝫ quā hꝫ eſſentia ad actū: ꝛ poᵗᵉᵐ ꝛc. ¶ 3ª ppō eſt iſta. Eſſentia pcedit ordine pfectionis ipſam exiſtentiā pbaſ. Illud qđ ptinet directe ad genus ſbe: eſt pfectius quacūqꝫ alia pfectione 2ª ſibi adueniēte: que nō ptinet ad illud genus: eſſentia eſt hꝰ: ꝛ nō exiſtentia. ergo ꝛc. Maior vꝫ nota: qꝛ cū pdicamentū ſbe dicaſ eſſe pfectiſſimū iter alia: qcqd eſt directe in illo: eſt pfecti⁹ quocūqꝫ nō exiſtēte in illo. Minor pbatur: qꝛ pdicamēta ſunt de eē eſſentie: ꝛ nō de eſſe exiſtētie. vt hꝫ Boetius ſup pdicamēta: qđ pbaſ ab ipſo: qꝛ ſi pdicamenta eſſent de eſſe exiſtentie: roſa in breme nō eſſet in predicamēto. ¶ Confirmaſ iſta 3ª ppō. Nobiliſſima pfectio cōpetit cuicūqꝫ per ſuū ppriū genus: ꝛ p ſuā ppriaꝫ dñiaꝫ. ideo hō eſt pfectior aſino: qꝛ hꝫ dñiaꝫ nobiliorē eēntialem: qꝫ ſit dñia aſini: ſed genus ꝛ dñtia ptinent ad qditatē ꝛ eſſentiā rei. exiſtentia aūt nō. ꝫ (cū eſſentia ſit illud per qđ nobiliſſima pfectio cōpetit rei: ꝛ nō exiñtia) eēntia eſt nobilior exiſtētia. Et ↄfirmaſ 2°. Certū eſt ꝙ hō plus excedit aſinū in pfectiōe: qꝫ hō in poª hoiēꝫ in actu: ſꝫ ita eſt ꝙ homo excedit aſinū per eſſentiā. ꝛ hō in actu hoiēꝫ in poª excedit p exiñtiam. ꝫ relinquiſ ꝙ eſſentia eſt qđ pfectius exiñtia. Maior aſſumpta vꝫ nota. qꝛ hō in poª ꝛ hō in actu ſunt eiuſdē ſpēi: cū habeāt eandē diffōnē. hō aūt ꝛ aſinus ſunt alteri⁹ ſpēi: mō illa que ſunt diuerſaꝝ ſpērum hñt maiorē diſſimilitudinē in pfectione ꝛ in equalitate qꝫ illa que ſunt eiuſdē ſpeciei: quare ſequiſ ppoſitū.

Ex iſtis ppoſitiōibus. Iam quātū ad 3ᵐ articulū reſpōdeſ ad queſitū: ponēdo quattuor ↄcluſiones: quarū prima eſt iſta. Eſſe eſſentie ꝛ exiſtentie nō diſtinguunſ formaliter. Iſta ↄcluſio pbatur ſic. Illa que ſunt oino idem ſm diffinitionē nō diſtinguunſ formaliter: ſꝫ eſſe eēntie ꝛ exiſtētie ſunt hꝰ. qđ pbatur: qꝛ hō nō dꝛ eſſe alterius rōnis formalis vt in poª: aut in actu: ſꝫ act⁹ nō addit ad eſſentiā: niſi exiſtentiā. ergo exiſtentia nō diſtinguiſ formaliter ab eēntia. ¶ Et cōfirmaſ. Qđ diſtinguitur formaliter

gnitur formaliter ab alio: ſi addat illi ꝯſtituit aliqd forma
liter diſtinctū. ſicut pꝫ inductiue in oībus hñtibus diſtin
ctas formalitates. Sed exiſtētia addita nature ⁊ eſſentie
nō ꝯſtituit aliquid formalr̄ diſtinctum ⁊ alterius ratio-
nis ab eēntia ⁊ natura ſiue exiſtētia. ergo relinquit ꝙ exñtia
nō diſtinguit formalr̄ ab eēntia. ¶ Scḋa concluſio. Eſſen
tia ⁊ exñtia nō diſtinguūtur realiter. Iſta ꝯcluſio ꝓbat tri
pliciter. Primo ſic: qr in eēntialiter ordinatis ⁊ realr̄ diſtin-
ctis per aliquā poām videt prius poſſe ſeparari a poſteriori.
ſic ꝙ nō implicat ꝯdictionē ex rōne prioris: vt prius eſt
eſſe ſine poſteriori: ſꝫ ita eſt ꝙ eſſentia nō pōt ſeparari ab
exñtia p aliquā poām. ergo ⁊c. Maior ꝑſupponit pro nūc
⁊ pꝫ ex his que diximus circa tractatum formalitatū ad
mentē Doc. ſubti. minor ſic ꝓbat: qr actio cuiuſcūqꝫ po
tentie ꝓductiue terminat ad exñs ⁊ ſingulare: qr actiones
ſunt ſingulariū. ex primo metaph. ſꝫ oē quod eſt ſingulare
exiſtens: nō poteſt ſeparari ab exiſtētia. ergo ⁊c. ¶ Scḋo
probat. Quod manet alio nō manēte: vr hr̄e aliquā rea-
litatē: ſꝫ eēntia ſine exiſtētia nullā hꝫ realitatē: qr exiſtētia
rei eſt actualitas ⁊ realitas rei. ergo ꝓpoſitū. ¶ Itē 3° que di
ſtinguunt realiter ſe hñt ſicut res ⁊ res: qr diſtinctio rea-
lis eſt inter rem ⁊ rem: ſꝫ eēntia ⁊ exñtia nō ſunt hō: qm
res loquēdo de vera ⁊ reali re eſt tm̄ exiſtens: ⁊ ꝯuertitur
cū ente in actu actualitate exiſtētie put hꝫ videri in tracta
tu noſtro pallegato circa prīn. ¶ 3a ꝯcluſio. Eſſentia ⁊ exi
ſtentia diſtinguunt: ſicut qditas ⁊ modus intrinſecus. Pro
batur: qr modus intrinſecus eſt ille qui adueniens vel di
ſcedens a re nō variat eius rōnē formalē vel ꝯſtituti p ip-
ſum. Sꝫ exñtia nō variat rōnē formalē eſſentie: neqꝫ etiā
ꝯſtituti: vt ꝓbatū eſt: qr hō exñs nō diſtinguit formalit
ab hoīe in poā. ergo ⁊c. ¶ Quarta ⁊ vltima ꝯcluſio. Eſſen-
tia ⁊ eſſe exiſtere diſtinguunt ex nā rei. Probat illa ꝯclu
ſio: illa nō ſunt penitus idē: quorū vnū eſt īdifferēs ad al
terum: ⁊ ad oppoſitū ipſius circūſcripto omni opere intel
lectus. Iſta ꝓpoſitio pꝫ: ſꝫ eſſentia eſt īdifferēs ad exiſtere
⁊ nō exiſtere nullo intellectu ꝯſiderante. vt etiā ꝯcedunt
aduerſarij. ergo ⁊c. ¶ Et cōfirmat primo. Quia illa que ſunt
penitus idē: quicquid cōpetit vni: cōpetit alteri: ⁊ quicqd re-
pugnat vni: repugnat etiā alteri: ſꝫ poā obiectiua repugnat
exiſtētie reali: ⁊ nō repugnat eēntie. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmatur
hoc 2°. Illud qḋ accidit alicui: hꝫ aliquā diſtinctionē ex
nā rei ab illo: qr nihil idem accidit ſibi ipſi. ſed exiſtentia
accidit eſſentie. ergo ⁊c. Minor probatur. Si enim exiſtētia
nō accideret eſſentie. ergo eſſet de rōne ſui. ergo nō poſſet
quiditas ⁊ eſſentia intelligi ſine exiſtētia: qr nihil pōt di
ſtincte intelligi ſine eo qḋ eſt de eſſentia ſui. Oppoſitum
tamen experimur: qr intelligimus eēntiā intellectuꝫ diffi-
nitiuo: cū diffinitio ſit ipſius eſſentie vt abſtrahit ab exi-
ſtentia. vt habetur. 7. metaphiſi. tex. cōmē. 53. ergo eēntia
nō eſt omnino idē cū exiſtētia. ¶ Cōfirmat hoc 3°. Eſſen
tia cōpetit rei per ſe in primo mō. ⁊ exiſtētia per accidēs.
ergo eſſentia ⁊ exiſtentia nō ſunt idem omnino.

Quibus premiſſis. Quātū ad vltimū articulū. Rñdet ad
argumēta in principio qōnis: ⁊ primo ad auctoritatē Ar. dicē
do ꝙ illa auctas ſecūdi p 4a ꝯne quatenus inter eſſe ⁊ eēn-
tiam fundatur diſtinctio ſeu nō idētitas ex nā rei. Sed
ex hoc nō ſequit diſtinctio realis inter eſſentiā ⁊ eſſe. ¶ Ad
2m auctem que eſt Aui. pōt rñderi pmittēdo: ꝙ eſſentia
(extēdendo nomē eēntie) quedā ſimplr̄ determinat ad
eſſe exiſtere: quedā determinat ad nō eē. Quedā eſt cui
ꝯtingens eſt eſſe. Et quedā cui ꝯtingens eſt nō eſſe. Pri
ma eēntia eſt nā ſimplr̄ neceſſaria que ſic determinat ad
eſſe: ꝙ nō hꝫ poām intrinſecā p quā poſſit nō eſſe. Scḋa eēn
tia dicit eēntia ipoſſibilis: que ſi determinat ad nō eſſe: ꝙ
nō hꝫ poām ad eē. Tertia ⁊ 4a eſſentia eſt qlꝫ nā poſſibi-
lis: cui ꝯtingenter cōpetit eē: aut nō eē. Hoc ſtante pōt di
ci ſm vnā opinionē: ꝙ in nā neceſſaria eſſe exiſtere eſt de
eēntia talis nāe. ſicut nōnulli Scotiſte ponūt: ꝙ exiſtētia
eſt de rōne formali eēntie diuine. Sic ſm iſtos in quoli-
bet neceſſario eē eſt de rōne formali eēntie. in alijs ſic nō.
¶ Sed ꝯ iſtā opinionē inſtat: qr iſta rñſio nō eſt ad men
tē Doc. ſubti. Tenet eni ipſe Doctor: ꝙ qcūqꝫ ſūt in crea-
turis: ⁊ in deo: ſūt eiuſdē rōnis formalis: ſꝫ exiſtētia repi
tur in vtroqꝫ: tā in deo qꝫ in creatura: ⁊ exñtia in creatu-
ra nō eſt de qditate eēntie ſm ipm. ergo nec exñtia ſic erit de
quiditate eēntie diuine. ¶ Et iprobatur hoc etiam rōne
duplici. prima. Quecūqꝫ duo in ſuis cōceptibus formali-
bus ſimpliciſſimis ⁊ abſtractiſſimis nō ſe inuicē forma
liter includūt: in nullo inferiori vniunt: vt vnuꝫ ſit idem
formaliter alteri. (Iſta ꝓpoſitio pꝫ: qr ſi cōceptus formalis
vnius nō includit formalē ꝯceptū alterius) manētibus
iſtis ſub ꝓpria rōne in aliquo (vnū nō includit formalit
alterum.) Sed ita eſt ꝙ exiſtētia ⁊ eēntia ſic in ſuis cōce-
ptibus formalibus diſtinguunt: vt pꝫ p Boetiuꝫ ſup p̄-
dicamēta volētē ꝙ p̄dicamēta ſint de eē eēntie: ⁊ non de
eē exiſtētie. ergo ⁊c. ¶ Itē quādo duo cōceptus ſunt ordina
ti ad aliquē vnū 3m cōceptū: ſi ꝯceptus prior nō eſt idem
formaliter illi tertio: nec poſterior ſic erit idē: ſed ita eſt: ꝙ
ens importat cōceptū ad quē iſti alij ꝯceptus ordināt
ſcilꝫ ꝯceptus vnitatis: veritatis: ⁊ aliaꝝ paſſionuꝫ entis:
⁊ iſti ꝯceptus ſunt ꝓpinquiores enti qꝫ exñtia (qḋ ꝓbat:
qr paſſiones entis cōpetunt per ſe ſcḋo mō: ipſi enti. exi-
ſtētia aūt cōpetit nō per ſe in primo mō: neqꝫ in ſecundo
mō.) ergo ſicut paſſiones entis diſtinguunt formalit ab
ente: ſequit etiā ꝙ exiſtētia. ¶ Sed ꝯ: qr dictū eſt ꝙ eē exi
ſtere nō diſtinguit formalr̄ ab eēntia. ¶ Rñdet ꝙ lꝫ non
diſtinguat formalr̄ poſitiue: diſtinguit tamē formaliter
negatiue. ſic ꝙ non eſt de intellectu formali eēntie vt eēn
tia eſt. primo mō intelligēda eſt prima ꝯcluſio poſita ſupe-
rius. ſcḋo mō intelligit hec rō nūc adducta. differētia inter di-
ſtinctionē formalē poſitiuā ⁊ negatiuā patet in tractatu
noſtro formalitatuꝫ vbi agitur de diſtinctione formali.
¶ Ideo rñdēdū eſt ad ſecūdā auctoritatē aliter. Premit-
tēdo ꝙ accidēs pōt accipi tribus modis. vno mō pro eo
ꝙ accidētaliter pficit rē in ſuo eē cōpleto atqꝫ pfecto: ſicut
albedo eſt accñs hoīs: alio mō pro eo qḋ extraneat a con
ceptu formali ⁊ qditate alicuius: eo mō quo differentia
dicit accidere generi: ⁊ iferius accidere ſuo ſuperiori: ⁊ ta
le accedēs nō eſt accñs primo mō. Tertio mō dicit accidēs
quodlibet mutabile: cuius eē ē cōtingēs. Loquēdo de ac
cidēte primo mō: nullo exñtia ī aliquo ē eius accñs. Sꝫ
ſcḋo mō capiēdo accñs: exiſtētia in quolibet ſiue ſit crea-
tū: ſiue increatū eſt eius accñs. pro quāto in nullo tali qui
ditatiue icludit: ſed eſt modus ſue qditatis. Si capiat 3°
mō: ſic in quolibet creato: eē eſt accñs: quatenus tale eſſe
eſt mutabile. In increato aūt cū excludat omnē mutabi-
litatē ⁊ ꝯtingētiā: eſſe nullo mō eſt accidēs eius: ⁊ ita intel
ligitur ꝙ ens increatū eſt de ſe ſuū eē. quatenus tale icō-
mutabiliter ⁊ neceſſario ſequit ſuā eſſentiaꝫ. ¶ Ad alga-
zelē ⁊c. patet reſpōſio ex dictis: ꝙ. ſ. diuerſum eſt eē: ⁊ qḋ
eſt: ꝓpter diſtinctionē rei a ſua exiſtētia que diſtinctio eſt
ex natura rei: ſꝫ nō realis. ¶ Ad rationes rñdet. Et primo
ad primā in qua cōſiſtit totū fundamētū opinionis Tho.
ꝙ. vꝫ. iō eſſentia diſtinguit ab eē realiter: qr eēntia eſt idif
ferēs ad eſſe ⁊ nō eſſe. Reſpōdet negādo iſtā propoſitio-
nē: quādo aliqd eſt indifferēs ad vnū ⁊ ad oppoſitū eius:
ꝙ diſtinguat realiter ab illo: niſi addēdo ꝙ illud indif-
ferēs hēat verā ⁊ ꝓpriā realitatē: ꝓpterea qr diſtinctio rea-
lis eſt inter rē: ⁊ rē: loquēdo de re exiſtētie vel ſubſiſtentie
nō aūt de re eſſentie. Unde inter hominē in potētia obie
ctiua ⁊ aſinū in potētia obiectiua nō eſt diſtinctio realis
actualis: qr iſta non ſe habēt ſicut res ⁊ res illo mō. Eēn-
tia aūt vt diſtinguit ab eē exiſtere: nō eſt res iſto mō: neqꝫ
hꝫ ꝓpriā ⁊ verā realitatē: cum ſua realitas ſit exiſtentia ⁊
actualitas. ergo vt ſic eſſentia nō diſtinguitur realiter ab

eſſe. ¶ Ad 2m quã tu dicis: ꝙ vnũquodq; creatũ eſt cõpoſi-
tũ ex actu ⁊ po a. Si tu intelligas ꝙ iſta cõpoſitio ex actu
⁊ po a ſit ex re ⁊ re poſitiuis: negatur. Si aũt intelligas ꝙ
iſta compoſitio ſit: ſicut ex habitu ⁊ priuatione: cõcedit.
Primũ ꝓbat: q: accipio iſta cõponẽtia que ſunt actus ⁊
po a ꝑ te: ⁊ ſunt A. ⁊ B. ⁊ q̄ro: aut a. ⁊ b. ſunt cõpoſita ſic ex
actu ⁊ po a: aut non. Si dicas ꝙ ſunt cõpoſita. q̄ro de cõ
ponẽtib9 vt ꝓus: ⁊ ſic aut erit ꝓceſſus in ĩfinitũ: aut opʒ
ſtare i hoc ꝙ aliqđ creatũ nõ eſt cõpoſitũ tali cõpõne. 2m
dañ ꝓbat: q: nullũ ens creatũ hʒ entitatẽ ſm oẽm gradũ
ꝑfectionis q̃ ni nat9 eſt cõpetere entitati in ſe: ꝓp qđ caret
illo gradu entitatis in q̃ntũ eſt ens: ⁊ ita dĩ eẽ ꝓuatũ illo
gradu in q̃ntum eſt ens: lʒ nõ ſub rõne ꝓpria ſpecifica: eo
mõ quo dĩ. 5. metaph. ca° de ꝓuatione: ꝙ talpa eſt ꝓuata
viſu in q̃ntũ aial: nõ tñ in q̃ntũ talpa. ſic dĩ in ꝓpoſita: ꝙ oẽ
ens creatũ eſt cõpoſitũ ex ente: ꝓ q̃nto icludit ipm: ⁊ ex
priuatione alicuius gradus entitatis: ⁊ ita ex poſitiuo ⁊
priuatiuo: ſeu ex actu ⁊ po a: intelligẽdo ꝑ actũ aliqđ poſiti
uum: ⁊ ꝑ po ãm aliqđ priuatiuũ. Sʒ lʒ ſic icludat ipm ens
creatũ: habitũ ⁊ ꝓuationẽ: nõ tñ itelligo ꝙ ipa ꝓuatio ſit
de eẽntia entis creati cũ nulla ꝓuatio icludat q̃ditatiue i
ente poſitiuo: ſʒ itelligo ꝙ ad eẽ q̃ditatiuũ entis creati ſe-
quitur talis ꝓuatio: ⁊ ita ꝯñter ſeu ꝯcomitãter ipa crea-
tura eſt ꝓuatio ſeu ens priuatiuũ: nõ tñ q̃ditatiue. ¶ Ad
ꝯfirmationeʒ rñdet: ꝙ q: vnũquodq; eſt cõpoſitũ ex actu ⁊
po a mõ ꝓdicto ſeq̄tur q̃libet creaturã eẽ in po a obiectiua
ꝓ q̃nto põt eẽ termin9 po e ꝓductiue ſumpt. ¶ Q: ſi tu
arguas ꝯfirmãdo argm Tho. q: oĩs creatura: aut eſt pu-
rus actus: aut pura po a: aut cõpoſita ex actu ⁊ po a: non
primo°: aut ſcđo mõ. g° 3° mõ. ¶ Rñdeo ꝙ argm nõ ꝯclu
dit: ꝙ creatura ſit cõpoſita ex actu ⁊ po a: ſicut ex re ⁊ re: ſʒ
ſolũ eo mõ quo diximus. vnde iſta cõpõ nõ ſolũ tenet ⁊
ꝯcedit in oĩb9 citra deũ a theologis: verũetiã ab Ar. q:
licet poneret quãlibet itelligẽtiã citra primã eſſe actũ pu
rum priuatiue (ꝑ priuationẽ oĩs potẽtialitatis ad aliquã
formã ſiue ſbalem ſiue accidentalẽ: vt hʒ videri de mente
ſua in. 12. metaph. ⁊ de mẽte Cõmẽ. ibidẽ. cõmẽ. 30. ⁊. 41.
vbi negat oẽm potẽtialitatẽ in ſempiternis ⁊ neceſſarijs)
tñ nõ poneret ipſe Ar. ſiue Cõmẽtator q̃libet itelligẽtiã
citra primã eẽ actũ purũ poſitiue per iclusionẽ oĩs actua
litatis, ⁊ ꝑfectionis poſſibilis reperiri in entibus. vt de ſe
pʒ. quare ⁊c. ¶ Ad 3m rõnẽ principaleʒ dĩ: ꝙ quotiens
dĩ cauſa totiens dicit per ſe: ⁊ ex ſe. ſicut enim cã quedaʒ
eſt formalis: quedã eſt efficiẽs: ita põt dici aliqđ eſſe ex ſe
tale formalr: ⁊ aliqđ eẽ ex ſe tale effectiue: nec iſta duo cõ
tradicunt. ſ. ꝙ aliqđ ſit ex ſe formalr tale: hoc eſt itrinſece
⁊ q̃ditatiue: ⁊ tñ ab alio effectiue. vñ ꝯcedimus muſcam
eſſe ſbam ex ſe formalr: ⁊ tñ non eſſe ſbam ex ſe effectiue.
Quia nulla ſba dĩ eẽ ſba ex ſe formalr: ⁊ a ſe effectiue ni-
ſi deus. vt etiã hʒ ꝯcedere ſan. Tho. de mente Ar. volen-
tis oẽm itelligentiã ſcđam dependere effectiue a prima.
¶ Ex iſta diſtinctione apparet rñſio ad argm: ꝯcedẽdo ꝙ
illud qđ eſt ex ſe tale: nõ eſt illud qđ eſt ab alio tale. Si tu
accipias vniformiter ⁊ in eodẽ gñe cauſe ly ex ſe. Sʒ ſi tu
intelligas diſſormiter ly ex ſe accipiendo formalr: ⁊ ly ab
alio effectiue: nego illã ꝓpoſitionẽ aſſumptaʒ itelligẽdo:
iſta diſtingui realiter. ⁊ tunc negatur minor que accipit
ſub illa maiore: ꝙ hõ ſit ſua ſba ex ſe effectiue: imo eſt ab
alio: ⁊ ſicut hõ ſm exiſtentiã eſt ab alio effectiue: ita etiaʒ
ſm eſſentiã: q: eſſe eſſentie ⁊ exiſtẽtie nõ ſeparant in gñra
tione ⁊ corruptione. vt allegatũ eſt ſuperius de mẽte Ar.
in. 4. metaph. Et per hʒ multa argã ꝯſilia ſoluunt. ¶ Cõ
tra iſtã rñſionẽ inſtat: q: vĩ ꝙ eẽntia abſtrahat ab oĩ mo
tu: ⁊ ab oĩ mutatione. ⁊ per ꝯñs ab efficiẽte. g° iſta nõ eſt
ab alio effectiue. ¶ Et ꝯfirmat. Q: eſſentie rerũ ſm Ar.
dñt eẽ eterne ⁊ icõmutabiles. g° nõ ſunt effectibiles: ⁊ per
ꝯñs nõ depẽdẽtes ab efficiẽte. ¶ Ad hoc rñdet: ꝙ eſſentia
ſm rõnẽ eſſentie vt prior nã exiſtẽtia abſtrahit ab oĩ mo

tu ⁊ mutatione: ita ꝙ ꝑ ſe ꝯſiderata ſm ſuam rõnẽ for-
malẽ abſtrahit ab oĩbus his que ſibi iſunt per accñs: tñ
includẽs ea que cõpetũt rei in ꝓmo mõ dicẽdi per ſe: aut
in ſcđo: ⁊ vt ſic abſtrahit ab oĩ efficiẽte: ſʒ eẽntia nõ ꝯſide-
rata ſic ꝑ ſe: ſʒ in ordine ab exñtiã: ⁊ ad ea que ſibi iſunt
per accñs: nõ abſtrahit ab efficiẽte: neq; a motu: aut mu-
tatione. Ita ꝙ lʒ iſta q̃ditatiue ⁊ formalr nõ includat: tñ
iſta ſunt ſibi cõpoſſibilia: ⁊ ſic itelligo eſſentiã eẽ effectibi-
lem. Loquẽdo de eſſentia creata. Quia q̃ñcũq; res crea-
ta ꝓducit ſm eſſe exiſtẽtie: ꝓducit ẽt ſm eſſe eẽntie. ¶ Ad
ꝯfirmationẽ de eternitate alias diximus. Quod eẽntia eſt
eterna negatiue: non poſitiue. Negatiue: q: nõ eſt ex tpe
neq; includens de ſe coexiſtentiã ad q̃libet parteʒ tpis.
Sed tñ nõ eſt eterna poſitiue: q: eternitas poſitiue eſt cõ
ditio exñtis: ⁊ illius qđ hʒ coexñtiã ad q̃libet dñam tpis
de ſe formalr. Cõſilr vĩ de icõmutabilitate: ꝙ eſt icõmu-
tabilis ⁊ neceſſaria eẽntia rei negatiue: nõ poſitiue. Nega
tiue: q: nõ eſt poſſe aliter ſe hře in ſua rõne formali ⁊ q̃di
tate: nõ tñ eẽntia eſt neccĩa poſitiue: q: tale neccium poſiti
ue eſt qđ de ſe hʒ exñtiã indeſectibilẽ: qđ nõ cõpetit eẽntie
⁊ q̃ditati create. ¶ Ad 4m. Rñdet negando maiorẽ: pro
quo eſt notãdũ ꝙ ens ſubſiſtens ſm ſignificationẽ voca
buli eſt ens incõicabilr exiſtẽs: ſicut eſt ſuppoſitũ in nã
ſubſtantiali: ſeu in gñe ſbe: vnde ſolũ illud ſuppoſitũ dĩ
ſubſiſtens qđ nõ eſt alteri cõicabile: tñ capiendo ſubſiſtẽs
pro exiſtẽte: dico ꝙ aliqđ eſt ſubſiſtẽs ex ſe: ⁊ a ſe. Iſto mõ
eſt tñ vnũ ſubſiſtẽs qđ eſt deus: q: de ſe exiſtit: ⁊ a nullo
hʒ ſuam exiſtentiã. Aliqđ ſubſiſtit ex ſe: ⁊ nõ a ſe: ſicut ſba
creata hʒ enim ex ſe itrinſece ⁊ formalr (lʒ nõ q̃ditatiue)
ſubſiſtentiã per quaʒ ſubſiſtit: ſʒ tñ nõ ſubſiſtit a ſe: ſʒ per
dependentiã ad primã cãm a qua in exiſtentia eſſentialr
dependet. Aliqđ vero nõ ſubſiſtit: nec a ſe: nec ex ſe: ſed in
alio exiſtit abſolute tñ: quia ſuũ eſſe nõ eſt ad aliquẽ ter-
minum. Et iſto° accidens abſolutũ exiſtit in ſba: ⁊ rõne
ſbe ſubſiſtit: ſʒ tale accidẽs in alio ſubſiſtẽs: nõ ſubſiſtit ad
aliud: hoc eſt ad aliquẽ terminũ: ſic ꝙ ſua entitas ſit rela-
ta ad terminũ: q: cũ ſit entitas abſoluta: nõ refert ad ali-
quem terminũ. aliqđ vero vltimo ſubſiſtit in alio: ⁊ ad
aliud: ſicut omne accidens reſpectiuũ. Per hoc rñdetur.
ꝙ omne ſubſiſtens ex ſe: ⁊ a ſe: eſt iſinitũ: ſed negat ꝙ eẽn-
tia creata. ſ. ſba: ſubſiſtat ex ſe: ⁊ a ſe. Et ad ꝓbationẽ cum
dicis. Albedo ſi eſſet ſubſiſtens alteri nõ iherens eſſet infi
nita. Nego iſtam ꝓpoſitionẽ: ⁊ ad ꝓbationẽ cũ tu dicis:
ꝙ haberet totã ꝑfectioneʒ ſue ſpeciei: negat hoc: q: ſi ali-
quod indiuiduũ accideñ ſpẽi ex hoc ſolo ꝙ nõ eſt in mã:
haberet totã ꝑfectionẽ ſpẽi: (cũ ipſa q̃ntũ eſt ex ſe: poſſit
eſſe in iſinitis indiuiduis: q: ſibi non repugnat ſic eſſe in
infinitis ex ſola cauſa priuatiua: que eſt carere mã: ⁊ nõ
eſſe in ſbto) videret ꝙ ipſuʒ idiuiduũ hře ꝑfectionẽ infi-
nitam. Sed q̃cq̃d põt hře ꝑfectionẽ infinitã eſt infinitũ:
quia in neceſſarijs nõ differt eẽ a poſſe. ergo ipſa ſpecies
per ſeparationẽ a mã hřet ꝑfectionẽ infinitã: ⁊ ita ſpẽs ip
ſa nõ hřet determinationẽ: ſpecificationẽ: ⁊ limitationeʒ
ab vltima ſua dñia que dña vltima addita generi conſti
tuit ſpẽm. Cõſequẽs vltimum illatũ eſt inconueniẽs: q: ſi
preciſe aliqđ indiuiduũ accñtis ſeparet a mã, nihil poſi-
tiue faciẽdo. aut ponẽdo circa ipſum (ex ſola ſeparatione
carentia materie, nihil de nouo eſſet in ipſo accidẽte qđ
nõ ꝓfuerit. ergo ſicut antea nõ erat iſinitũ: ita nec mõ: vt
ſeparat a ſuo ſbto. Si aũt tu itelligas: ꝙ forma ſepata a
mã nõ hʒ eẽ ꝑticipatũ niſi ab ipa mã: q̃ſi talis forma nu-
meret ⁊ diuidat ꝑ ipaʒ mãm (loquẽdo de mã in q̃) ꝓpõ
tua aſſumpta eſt falſa: ⁊ petis ꝓncipium ꝯ me: q: dico formam
ſpecificã poſſe ꝑticipari: diuidi: ⁊ nũari: aliter q̃ꝫ ꝑ mate
riam: q: dico ipſam nũari ⁊ diuidi ꝑ ꝓprietates indiui-
duales que ſunt ipe hecheitates. ¶ Per hʒ pʒ ad vltimũ
ꝯcedendo. Q: nullũ ſubſiſtẽs ex ſe ⁊ a ſe eſt creatũ: ſed bñ
ſubſiſtẽs ex ſe. ⁊ nõ a ſe ponit eſſe creatũ. Et ad ꝓbationẽ
reſpondeo.

reſpondeo. ſubſiſtenti pmo mō cōpetunt nobiliſſime cō ditiones: ⁊ nō ſcḋo mō. Et ſic patet ad iſtam queſtionē.

Quecūqꝫ in eadē ſḃa entia differētiā hñt: eadē vō ſpecie his oppoſite dicta. Ante tertiū cōmēti. xvj. Q̄ō. vij.

Queritur vtrū plura accidētia poſſint eē in eodem ſubiecto vno ſm nūm: que p̄ ſe diſtinguātur nūali ter? Et arguit̄ ꝙ non: qꝛ a quo res hꝫ entita tem: hꝫ vnitatē: ſed ita eſt ꝙ accidēs hꝫ enti tatē a ſubiecto. ergo hꝫ vnitatē a ſubio. ğ ſi ſḃm eſt vnū nūo: accidētia que nō habēt aliā dñā q̄ nu meralē: erūt vnū nūo. ¶ Et ꝯfirmat̄: qꝛ ſicut vnitas ſpeci fica eſt ab vna forma ſm ſpeciē: ita vnitas nūalis eſt ab vna materia ſm numerū (ſꝫ Ar̄. 5. metaph. ca. de vno.) Sed ita eſt ꝙ ſubiectū eſt materia accidentis. ergo ſi ſubꝫ eſt vnū nūo: accidens erit vnū tali vnitate.

Ad oppoſitū tamē arguit̄. In cauſa extrinſe ca alicuius ſtāte vnitate: pōt eſſe pluralitas in effectu: ſed ita eſt ꝙ ſubiectum eſt cauſa ex trinſeca reſpectu accidentium. ergo ſtante vnitate in ſub iecto poſſunt plurificari ipſa accidentia.

In iſta. q. ſic p̄ceditur. qm̄ primo impugnat̄ fun damentū cuiuſdā opinionis. Scḋo im probatur ipſa opi. in ſe. Et tertio reſpōdet̄ ad argumēta.

Primo arguitur cōtra fundamentum opi. ſ. Tho. Fundamētū eius eſt: ꝙ qꝛ accidēs hꝫ enti tatē a ſubiecto: habet vnitatē. ⁊ ex hoc ꝙ habet vnitatē: qualis erit vnitas in ſubiecto: talis erit vnitas in accidē te. ¶ Cōtra hoc fundamētū arguitur. Aut enī itelligit̄ ꝙ accidēs habet vnitatē a ſubiecto formaliter: aut effectiue aut materialiter. Si formaliter: tunc eſt ſenſus ꝙ vnitas ſubiecti formalis eſt vnitas accidētis: maxime ſm iſtam opi. que dicit ꝙ ens nō habet entitatē formalē niſi per ſḃam: ſed ſi vnitas ſubiecti eſt vnitas formalis acciden tis. ergo nō poterit eſſe accidēs: neqꝫ itelligi ſine ſuo ſub iecto. Probatur cōſequētia: qꝛ impoſſibile eſt aliqd eē: aut intelligi ſine ꝓpria vnitate formali: ſed vnitas ſub iecti eſt hꝰ. ergo ⁊c. Si tu intelligis ꝙ accidēs hꝫ vnitatē effectiue a ſubiecto. Tunc ſi ſtāte vnitate in cauſa efficien te poteſt eſſe pluralitas in effectu. ergo dato ꝙ ſubiectū ſit vnū numero: poteſt plurificari ipm accidēs: qḋ eſt effe ctiue ab ipſo ſubiecto. ergo nō ꝓbatur intētū: ꝙ vnitas ſubiecti ſit cā vnitatis accidētis adequate: ſic ꝙ nō poſſit cauſare aliud accidēs: ⁊ vlterius ſibi īherere. Si vō itelli gat: ꝙ accidēs hꝫ vnitatē a ſubiecto mālitr: eſt ſenſus ꝙ accidēs ſm ſuū eē: ⁊ ſꝫ ſuā vnitatē fundatur in ſubiecto. Si vō cōcludes: qꝛ ſubiectū eſt illud in quo accidēs fun datur: ⁊ eſt cā materialis in qua: ſi eſt vnū nūo non poſ ſunt in ipſo plura accidētia nūo fundari. Tu petis con tra me. hoc habes ꝓbare: qꝛ de hoc eſt queſtio.

Secundo arguitur cōtra poſitionē in ſe. ⁊ ꝓbat̄ ꝙ plura accidētia ſolo nūo differētia poſſunt eſſe in eodē ſic. In omni ordine eēntiali ſtāte vni tate in priori eēntialiter: pōt eſſe pluralitas poſterioris: nō per ſe: nec adequate inherētis priori. (Iſta propoſitio patet inducēdo in omnibus habētibus ordinē eſſentia lem. Nā cauſa) qꝛ eſt prior eſſentialiter cauſato (ſtāte vni tate in ipſa: poteſt eē pluralitas in cauſato. Et ꝙ dicat̄ ꝙ cauſatū nō īheret ipſi cauſe vniuerſaliter. Hoc nō arguit ꝙ ſit maior repugnātia ad pluralitatē eius qḋ īheret q̄ illius quod nō īheret: ⁊ maxime quādo illud qḋ īheret nō inheret per ſe: neqꝫ adeq̄te. Si enim inheret per ſe ne ceſſario īhereret: ⁊ illo ſtāte forte ſubiectū nō poſſet aliqd recipere eiuſdē rationis vbi inherēs perficeret totā capa citatē ſubiecti cui inheret. ergo per oppoſitū vbi non per ſe: neqꝫ adequate īhereret: ſic ꝙ nō perficiat totā capacita tem ſubiecti cui īheret: dato ꝙ ſḃm ſit vnum: pōt tamē id plurificari in eo. Iſta ergo ſit maior ſic ꝓbata.) Sed ac cidens de quo eſt mentio habet ordinem eſſentialem ad ſubiectū: ⁊ non per ſe: neqꝫ adequate ei inheret. ꝙ nō per ſe apparet: qꝛ nō neceſſario cū ſit delebile: neqꝫ adequate: cū poſſit ſḃm aliud recipere intenſiue ⁊ extenſiue (hoc eſt ꝙ aliud intēſiue poteſt recipe: ⁊ ad aliud eiuſdem ratio nis poteſt ſe extēdere) ergo tale nō īheret ei adequate ex tenſiue. ğ ſtante vnitate in ſubiecto poterit tale plurifica ri. ¶ Preterea ſcḋo arguit̄ ꝙ iſta opinio ſit falſa in acci tibus reſpectiuis. Tum primo: qm̄ (p̄ſupponēdo: ꝙ pa ternitas in cōmuni fundat̄ ſuper genuiſſe. igit̄ hec pater nitas ſuper hoc genuiſſe. Silr̄ filiatio fundat̄ ſup genitū eē. ergo hec filiatio ſup hoc genitū eē) iſto ſtāte arguitur. Multiplicato fundamēto alicuius relationis: multipli catur ⁊ ipſa relatio: qꝛ multiplicato priori eēntialr̄ mul tiplicat̄ poſterius: ſed ita eſt ꝙ multiplicat̄ fundamentū relationis que eſt paternitas: qm̄ diſtincti actus generā di ſunt alij atqꝫ alij. ergo multiplicat̄ paternitas funda ta in ipſis. Tum ſcḋo hec paternitas in iſto patre ad hūc filium ſignatū eſt hec ⁊ ſingularis: aut per hanc paterni tatē per ſe primo refert̄ ad hūc filiū: aut ad filiū in cōmu ni: nō ad hūc filiū: vt tu dicis. ğ ad filiū in cōi. ¶ Sed cō tra. Quecūqꝫ due relationes ſunt mutue: ⁊ ſe inuicē reſpi ciētes. ſi vna eſt ſingularis: ⁊ alia eſt ſingularis. Sꝫ pater nitas in iſto patre eſt ſingularis. ⁊ hec. ğ relatio ſibi cor reſpondēs tanq̄ꝫ terminus primus illius relatiōis: erit vna vnitate ſingulari. Sed deſtructa hac filiatiōe: deſtrui tur hec paternitas. ergo per hāc paternitatem nō pōt pa ter referri ad aliū filiū: qm̄ eadē ſimul eēt ⁊ nō eēt. eēt enī ad exiſtentiā filiationis A. ⁊ nō eſſet ad deſtructionē fi liationis B. ergo eadē eſſet ⁊ non eſſet. Tum tertio. hec paternitas alio modo: ſeu per aliā habitudinē reſpicit hunc filiū ſignatū. ⁊ per aliam reſpicit aliū filiū. ergo ꝑ ha bitudines diuerſas. Sed iſte habitudines ſūt diuerſi re ſpectus eiuſdē rationis. (Quia ad terminos eiuſdem rō nis fundatos in eadē paternitate.) ergo plures reſpectus eiuſdē rationis poterunt eē in eodē numero. ¶ Et ꝯfir matur: qꝛ iſti reſpectus nō fundant̄ in paternitate vt di ſtincti ab ea: vt dicit iſta opinio. ergo ſunt idē realiter pa ternitati. Tunc ſic. multiplicato aliquo eiuſdē rōnis qḋ eſt idē realr̄ alicui: multiplicat̄ et illud cui eſt ſic idē. Sed ita eſt: ꝙ reſpectus iſti multiplicant̄ qui ſunt idē realiter paternitati. ergo multiplicat̄ paternitas. ¶ P̄. 3º tripli citer arguit̄. Plures potētie reſpectiue ſunt ad diſtinctas formas numerales. ergo poſitio falſa. Antecedens ꝓbat̄. Preſupponēdo ꝙ potētia reſpectiua māe eſt ad hāc for mā p̄mo: ⁊ nō ad formā in cōi: qḋ ꝓbat̄: qꝛ ad illud eſt p̄ mo potētia māe: qḋ p̄ in ipſa mā induciť per motū. Sed ita eſt ꝙ forma ſingularis p̄mo īducit̄ per motū. Quoni am actꝰ ⁊ gñationes ſunt circa ſingularia: ex p̄ metaphi. ergo qḋ iducit̄ ꝑ motū in mobili: p̄ eſt ſingulare. ¶ Q. ſi tu dicas ꝙ ly circa in auctē predicta īportat circūſtātiam ſubiecti motus: ⁊ nō termini: ⁊ eſt ſenſus: ꝙ illō circa qḋ (tanq̄ꝫ circa ſḃm) eſt motus: eſt ſingulare: nō tñ illud cir ca qḋ eſt motus tanq̄ꝫ circa terminū. ¶ Cōtra. Qḋ iducit̄ in ſingulari p̄mo tanq̄ꝫ in ſubto eſt p̄mo ſingulare: ſꝫ qḋ inducit̄ ꝑ motū inducit̄ in ſubto ſingulari p̄. ğ tale ē ſin gulare. ⁊ per ꝯñs nō tm̄ ſubiectū: circa qḋ eſt motus: vez etiā terminꝰ eſt ſingularis: ⁊ hoc ē qḋ dicit Auctor ter pri cipiorū. ꝙ natura occulte operat̄: ⁊ ꝓducēdo ſingulare: ꝓ ducit vniuerſale. ¶ P̄. 4º arguit̄. Eſto enī ꝙ ſit potentia ad albedinē A. in mā: ⁊ potentia ad albedinē B. que nu meraliter diſtinguūt̄. Adueniat albedo A. ipſi māe que poſtmodū deſiuit eē. aut eſt eadē potentia ad albedinem B. que fuit ad albedinem A aut alia. Si ſcḋo mō habet̄ intentū. Si primo mō: cū ad albedinē preteritā nulla ſit potētia: ſequit̄ ꝙ eadē potētia ſimul erit ⁊ non erit. Et

enim potētia ad albedinē B. ⁊ eadem ad albedinem. A. ⁊ iſta nō eſt put reſpicit albedinē A. ⁊ eſt prout reſpiciat albedinē B. ergo eadē ſimul erit. ⁊ nō erit. Uel poteſt formari ratio ſic. Eadē eſt potentia ad albedinē A. ⁊ ad albedinem B. ſed A. eſt impoſſibile naturaliter iduci. B. autem eſt poſſibile. Ergo eadē eſt potentia ad id qḋ eſt poſſibile ⁊ ipoſſibile naturalr̄ induci. ¶ Item arguit̄ quinto. potētia que eſt in te: ⁊ in me: aut diſtinguunt̄ in rōne ſubiecti p̄ciſe: aut diſtinguūtur ratione termini. Si ſecūdo mō. habet̄ propoſitū. Si primo modo. ergo oīs potētia que eſt in te ⁊ in me preciſe numeraliter diſtinguunt̄ conſequētia patet: quoniam principia diſtinctiua preciſa ⁊ adequata numeraliter diſtinguuntur.

Ex his apparet r̄nſio ad argm̄ adductuȝ in p̄n°. Naȝ dī: ꝙ accio h̄ȝ entitatē effectiue a ſubiecto: ⁊ pꝯn̄s vnitatē. Siſr h̄ȝ talē vnitatē ⁊ entitatē mālē a ſubiecto: ꝙ aūt depēdeat a ſubto in hoc duplici gn̄e cauſe: apparet de mēte Ar. 7. metaph̄i. vbi vult ꝙ ſi ſba eſt i actu: neceſſe eſt ſba ꝓexiſtere in actu: vt ſi aial ē i actu: neceſſe ē vt aliquod animal p̄exiſtat in actu a quo fit. Sed ſi ſit q̄le: aut q̄ntū in actu nō eſt neceſſe p̄exiſtere q̄ntum: aut quale: niſi poteſtate. Ex quo ꝯcludit̄: ꝙ pōt cauſari q̄ntitas ⁊ q̄litas effectiue: ⁊ ꝓduci ſolū a ſba nulla p̄exiſtente quātitate aut q̄litate. Q̄ aūt depēdeat accio a ſba in gn̄e cauſe materialis: patet per eundē p̄hm ibidē. vbi vult ꝙ accīntia diffiniunt̄ per ſbm. Sed ex hoc nō ꝯcludit̄: ꝙ entitas accidētis ⁊ eius vnitas dependeat a ſba ſeu a ſubto i genere cauſe formalis. Sed ſolū in gn̄e cāe efficiētis ⁊ materialis. ¶ Modo idē efficiēs pōt ꝓducere plures effectus diſtinctos ſm̄ nūm. ſilr̄ in eadē mā: ⁊ in eodē ſubto numero poſſunt fundari plura numeraliter diſtincta. Et ſi tu accipies oppoſitū cōtra me tu petis principium.

¶ Principia ⁊ cāe q̄runt̄ entiuȝ. ⁊ ifra.
¶ De ipſo quod quid eſt nullā rationē faciunt. Tex. cōmēti. j. Q̄ō. j.

Queritur vtrū mediū in demonſtratione potiſſima ſit ꝯḋ qd̄ eſt ſubiecti: vel paſſionis? Et videt̄ ꝙ diffinitio paſſionis ſit tale mediū. Nā ſcḋo poſteriorꝝ habet̄ ꝙ diffinitio maioris extremitatis eſt tale mediuȝ qḋ appellat rōnem primi termini. Sed p̄mus terminus: aut maior extremitas eſt paſſio. ergo ⁊c̄.

Ad oppoſitū eſt Ar. 4. ph̄ī. tractatu de loco. vbi vult: ꝙ diffinitio loci dȝ eſſe talis: ꝙ per ipſam ſciam⁹ nō ſolū quid eſt locus: veꝝ etiā ꝙ per ipſam ſciamus ⁊ poſſimus demōſtrare oēs paſſiones loci. Oſtendit eni quatuor ꝯditiones que debēt cōpetere diffinitioni loci. quaꝝ prima eſt ꝙ ipſa ſit talis: vt per ipſam ſciamus qd̄ eſt locus. Secūdo ꝙ per eā ſoluātur oēs difficultates ⁊ q̄ōnes circa loci. Tertio ꝙ per eā poſſim⁹ demōſtrare oēs paſſiones loci de ipſo. Quarto ꝙ per ipſam poſſit oſtendi cauſa erroꝝ ⁊ diſcordie i opinionibus circa loci. Ex quo ſequitur propoſituȝ.

In iſta. q. ſunt q̄tuor articuli. p̄° adducit̄ ipugnatio cōcurrētis ꝯ Egidiū: ⁊ impugnatio ipſa excludit̄. 2° arguit̄ ꝯ Egidiū ex itēriōe ꝓpria ſub cōcluſione determinatiua q̄ōnis. 3° adducent̄ alique difficultates ad oppoſituȝ. Ultimo ſoluet̄ rō in prin° q̄ōnis.

Circa p̄mū eſt aduertēdū: ꝙ in mā de medio demonſtrationis recitat Cōcurrēs me⁹ duas opiniones. Quaꝝ vna eſt Egidij Romani tenētis: ꝙ medium in demōſtratione potiſſima dī diffinitio paſſionis: non diffinitio idētica: ſed diffinitio dicēs ꝓpter qd̄. volens vlteri⁹ ꝙ paſſio prima eſt demōſtrabilis de ſubto p paſſionē abſtractionis gn̄is: ⁊ per diffōneȝ ſubti niſi ſit per ſe nota de ſubto: ꝙ ſi ita eſſet remanet ſimplr̄ indemonſtrabilis. ¶ Et ꝯ hoc arguit ſic Cōcurrēs. ſit exēpli grā diſciplinabilitas p̄ma paſſio hoīs: que habeat demōſtrari p ſenſibilitatē: que ſenſibilitas eſt paſſio aialis. aut ḡ diſciplinabilitas demōſtrabit̄ p ſenſibile abſolute acceptū: aut p ſenſibile ꝯtractū. Nō eſt dicēdū ꝙ demōſtret̄ p ſenſibile abſolute acceptū: q̄ꝛ demōſtratio nō eſt per cām propriaȝ ⁊ adequatā: ergo demōſtrabit̄ diſciplinabilitas per ſenſibilitatē cōtractā: aut ergo ſenſibile ꝯtractū eſt poſt rationale: aut ante rōnale. Si eſt poſt rōnale. Certū eſt ꝙ ſenſibilitas eſt in predicamento qualitatis: ⁊ qḋ eſt in p̄ito q̄litatis ꝯtrahitur per ꝓpriā dr̄iā illius gn̄is. Contractū autem per dr̄iā generis qualitatis eſt ſpēs qualitatis: ergo ſenſibile cōtractū eſt ſpēs qualitatis: ⁊ eſt poſt rationale: ergo eſt paſſio: q̄ꝛ qḋ eſt imediate poſt rationeȝ ſpecificaȝ eſt paſſio illius cui cōpetit: ergo ſenſibile ꝯtractuȝ erit p̄ma paſſio: ⁊ nō diſciplinabilitas: q̄ꝛ tale ſenſibile eſt prius q̄ȝ diſciplinabile vel diſciplinabilitas. Si dicas ꝙ tale ſenſibile contractum eſt ante rōnale. ergo eſt quid cōmunius q̄ꝛ illud qḋ eſt ante dr̄iam ꝓpriā ſpecificā eſt quid cōmunius ⁊ vniuerſalius. ergo nō poterit eē mediū ad demōſtrādū diſciplinabilitatē: q̄ꝛ nō mediū adequatū. Et vlterius ſequit̄: ꝙ quū tale ſenſibile mediet inter rōnale ⁊ hominē: aliqd̄ mediabit inter ꝑtes diffinitiōis: aut iter diffinitū ⁊ diffinitionē: qḋ eſt ꝯ p̄hm. 7. metaph̄iſice. ¶ Secūdo arguit̄ ꝯtra illud qḋ dicit Egidius. ſ. ꝙ paſſio prima ſit idemonſtrabilis de ſubiecto. aut eni paſſio prima eſt indemōſtrabilis de ſubto demōſtratiōe quo ad nos: aut demōſtratione quo ad nām. Si demōſtratione quo ad nos. ḡ etiā paſſiones poſteriores erūt indemonſtrabiles. ꝓbatur ꝯñia: q̄ꝛ paſſiones poſteriores ſunt nobis notiores q̄ȝ paſſiones priores. Probat̄ hoc: q̄ꝛ paſſiones poſteriores magis habēt rōnē effectus q̄ȝ paſſiones priores. Sed queciq̄ȝ habēt magis rōnem effect⁹ ſunt nobis notiora. ḡ ⁊c̄. ¶ Maior ꝓbat̄: q̄ꝛ paſſiones poſteriores plus diſtāt a cā. ergo magis habēt rōnē effectus. Si dicas ꝙ ē indemōſtrabilis demonſtratione quo ad nām. Contra. iſta paſſio prima habet cāȝ intrinſecā in ſubto: ſed oē habēs cāȝ pōt demōſtrari p illā. ḡ iſta paſſio poterit demōſtrari. Sed iſta nō eſt niſi diffinitio ſubiecti. ḡ paſſio prima poterit demōſtrari per diffinitionem ſubiecti. ¶ Ad iſta r̄idet̄: p̄mittēdo de mēte Egidij: ꝙ q̄ñ ipſe dicit vnaȝ paſſionē demonſtrari de ſubto per paſſionē abſtractioris generis: intelligit ꝙ talis paſſio cōtrahitur per diffinitionē ſubiecti. Ita ꝙ totū mediū erit vnū aggregatuȝ ex diffōne ſubiecti: ⁊ paſſione abſtractioris gn̄is. Et quādo arguit̄ ſenſibilitas vel ſenſibile eſt in predicamēto q̄litatis. Cōcedo ſm̄ Egidiū: lȝ nō ꝯcederē ſm̄ Scotuȝ. Et quū dr̄: opȝ ꝙ ꝯtrahatur. ꝯcedo ergo per ꝓpriā dr̄iā iſtius gn̄is. Nego ꝙ in rōne medij habeat ꝯhi per dr̄iā propriam iſtius gn̄is. Et quū dī: illud qḋ eſt in vno gn̄e habet ꝯhi per dr̄iaȝ ꝓpriā illius gn̄is. Dico: ꝙ ſicut duplex ē indeterminatio: ita duplex eſt cōtractio. Indeterminatio eni quedā eſt ad ſingularia. ⁊ iſta eſt vniuerſalis vel gn̄is ad particularia. Quedā eſt indeterminatio ad effectū: ⁊ iſta eſt indeterminatio cauſe vel principij ad p̄ncipiata. Si loquamur de indeterminatione vl̄is ad ſingularia: tale ideterminatum ad plura ſingularia h̄ȝ determinari per ꝓpriā dr̄iaȝ illius gn̄is. Sed indeterminatuȝ ſcḋo modo. ſ. indeterminatione cauſe: non opȝ ꝙ determinet̄ per aliqd̄ illius gn̄is in quo eſt. ſed ſic eſt ꝙ medium h̄ȝ rōnē cauſe reſpectu ꝯclōnis. ergo ſi eſt indeterminatum: eſt indeterminatū īdeterminatiōe cauſe: ⁊ ita determinabitur per aliqd̄ alterius gn̄is. Et quū tu dicis. ſenſibile ꝯtractū: aut ē ante rōnale: aut poſt. Dico ꝙ nec ē poſt: nec ante. Sed eſt aggregatuȝ ex ſenſibili ⁊ rōnabili. Et dato ꝙ eēt poſt: non ſequit̄ ꝙ eēt ꝓpria paſſio ⁊ adeq̄ta reſpectu hominis: ſed eſt aliqd̄ p̄cedēs p̄mā paſſionē: qḋ ſe habet

vt mediuȝ

vt mediũ demonſtratiuũ. ¶ Ad ſcõm rñdet: ſequẽdo pñcipia egidij: φ paſſio prima eſt indemonſtrabilis de ſubiecto demõſtratione ſimplr: ⁊ hoc qñ eſt p ſe nota. Et ita cõcedo φ eſt indemõſtrabilis demõſtratione quo ad naturã: ⁊ demõſtratione quo ad nos: q: nõ põt demõſtrari per aliquod mediũ nobis noti⁹ ⁊ certi⁹. Et quã tu dicis. Certũ eſt: φ paſſiones poſteriores dicunt nobis notiores φ̃ pma paſſio. Nego tibi iſtã. Et ad pbationẽ: qñ dicis paſſiones poſteriores magis hñt rõnẽ effect⁹. ḡ ſũt nobis notiores. Rñdet φ aliquod hẽ magis rõnẽ effectus: põt eẽ duplr. Aut q: plus diſtat a cã per elongationẽ a cã: aut 2° mõ per hoc φ excludit oẽm cauſalitatẽ. Si tu itelligis primo mõ: φ illud qḋ hʒ magis rõnẽ effect⁹ per elongationẽ a cã: dicat eẽ nobis notius. Nego tibi iſtã: q: certũ eſt φ relatio inſequẽs fundamẽtũ ⁊ terminũ magis elõgat a cã pducente ipſam φ̃ terminus ⁊ fundamentũ: ⁊ tñ relatio nõ eſt nobis notior. Uñ gloſo illã ppoſitionẽ ſic. φ φ̃to aliqd magis diſtat a cã: ⁊ eſt ſenſibilius: vel diſtat a cã in rõne ſenſibilis: tale eſt nobis notius. Sed vbi tale eſt min⁹ ſenſibile: φ̃ illud qḋ minus diſtat: nõ eſt verũ φ ſit nobis notius: imo qḋ eſt ppinqui⁹ cauſe dr notius. Sed ſi intelligis diſtare a cã: vel hẽ magis rõnẽ effect⁹: p excluſionẽ cuiuſcũqʒ cauſalitatis. adhuc nego illã ppoſitionẽ: q: φ̃to aliqd magis diſtat a cã: ſit nobis notius: q: multa ſunt que ſic magis diſtant a cã per excluſionẽ cauſalitatis: ⁊ tñ nõ ſunt notiora: ſicut in exẽplo dato de relatione. Relatio eni excludit oẽm cauſalitatẽ: ⁊ tñ nõ eſt notior fundamẽto ⁊ termino. Applicando ad ppoſitũ. paſſio pma eſt euidẽtior de ſubto: q: ſenſibilior. Et lʒ nõ plus diſtet p elongationẽ a cã φ̃ alie paſſiones poſteriores: tñ paſſio p͂ᵃ q: eſt ſenſibilior ẽ nobis notior: ⁊ nõ habeo pro incõueniẽti φ idẽ dicat eẽ nobis notius: ⁊ quo ad nãm vbi in ipſo ↄcurrit maior ſenſibilitas: ⁊ ita paſſiones priores ſubti ſunt nobis notiores: quia ſenſibiliores: ⁊ eẽ ſunt notiores quo ad naturã.

Dimiſſa impugnatiõe Cõcurrentis: φ̃tũ ad 2ᵐ articulũ arguo ↄ̃ Egidiũ tenẽdo iſtã concluſionẽ determinatiuã q̃õnis: cui⁹ pbatio erit ipugnatio opinionis Egidij. vʒ. diffinitio ſubti eſt mediũ in demõſtratiõe potiſſima: p quã diffinitionẽ nõ repugnat pmã paſſionẽ poſſe demõſtrari. ¶ Pro hac ↄ̃ne arguit multipliciter. Et p͂ᵃ ratio fundatur in ſnia ⁊ dicto Ariſ. 2° metaphi. tex. cõmẽ. 4. Ubi habet: φ vnũquodqʒ maxie ipſuʒ alioꝝ eſt per qḋ alijs ineſt vniuo°. Et exẽplificat: ſic ignis eſt calidiſſim⁹: q: eſt cã caloris in alijs: ⁊ ſubdit Ariſ. Quapropter ſemp entiuʒ principia eẽ veriſſima neceſſe ẽ. Ex quo ↄcludit: φ qñ in aliquo ordine eſt aliqḋ p͂ᵐ: penes cuius acceſſum ⁊ receſſum alia ſunt talia: illud eſt maxie tale. Arguit ḡ iſta maior. Illud qḋ eſt principiũ ⁊ cauſa alioꝝ φ ſint talia: ẽ maxie tale. Ad iſtã maiorẽ addo iſtaʒ minorẽ. Diffinitio ſubti eſt pñᵐ ⁊ cã alioꝝ: vt ſint media ⁊ pñᵃ demõſtratiua. Probat. Nã φ̃to magis aliquid appropinquat ad diffinitionẽ ſubti: tãto magis hʒ rõnem demõſtrãdi in paſſionib⁹ eni eẽntialr ordinatis: quanto paſſio eſt prior: tãto magis eſt ratio demõſtrãdi: ⁊ quãto poſterior: tãto min⁹. Qḋ nõ ẽ niſi q: quelibet talis accedit vel recedit ab illo qḋ eſt maxie rõ demõſtrãdi. q̃lis eſt rõ ſeu diffõ ſubti. Unde paſſio p͂ᵃ eſt magis rõ demõſtrãdi φ̃ ſcḋa: ſʒ magis ⁊ min⁹ attendit in cõparatiõe ad maximũ. Ita φ ſi nõ eſt maximũ tale: nõ eſt magis tale. Ergo diffinitio ſubiecti maxie eſt rõ demrandi. ¶ Sed ad hꝰ rñdet. Q: p͂ᵐ ⁊ maximũ pñᵐ demratiuũ eſt diffõ pme paſſionis. ¶ Sʒ ↄ̃ arguit. pmittẽdo: φ eſt dña iter ſillogiſmũ demratiuũ ⁊ dialeticũ. Nã dialetic⁹ ↄcludit per mediũ pbabile. Sillogiſm⁹ demratiuus per mediuʒ neceſſariũ: qḋ eſt cã neccia paſſionis: qḋ qdẽ vocat pp quid. Ita φ querere demonſtrationẽ eſt querere ppter qd paſſionis de ſubto. Ex quo ſequit φ ois paſſio que hʒ propter qd: demõſtrabilis eſt. Ois aũt ppoſitio que non hʒ pp qd eſt idemõſtrabilis. Sʒ ſm Ariſ. 7. metaphi. ca. vltimo. Tex. cõmẽ. 59. In ppoſitionib⁹ in qb⁹ pdicat aliḋ de alio: ↄtingit querere pp qd: ⁊ reddere cãm pdicati de ſubiecto. In ppõnib⁹ aũt vbi idẽ pdicat de ſeipo: nõ ↄtingit querere pp qd: nec reddere cãm pdicati. Tales aũt ppoſitiones ſũt: in qbus pdicat diffinitio de diffinito. Si ḡ ita eſt: opʒ φ ppoſitiões in qb⁹ pdicant paſſiones de ſubiecto ſint demrabiles. Ille aũt in qb⁹ pdicat diffõ de diffinito ſint idemrabiles. Qñ eni pdicat paſſio de ſubto: ibi pdicat aliud de alio. ⁊ per ↄñs ibi ↄtingit querere ppter qd. Qñ aũt pdicat diffõ de diffinito: pdicat idẽ de ſeipo. Quia diffinitio ⁊ diffinitũ ſũt idẽ realr ⁊ formalr: lʒ diſtinguant ex nã rei. ⁊ ideo tales ppões nõ habẽt ppter qd. Uñ imaginãdũ eſt: φ ſi tres paſſiones oriant a qditate. 3ᵃ reducit ad ſecundã: tanφ̃ ad pp qd: ⁊ per illã demõſtrat. Scḋa aũt reducit ad nãm ⁊ qditatẽ ſubiecti. Quiditas aũt eſt indemõſtrabilis de ſubto: q: qñ qditas predicat de eo cuius eſt qditas: idẽ pdicat de ſeipſo. ſingulum eni qḋ quid eſt: nõ eſt aliud a ſuimet ſbã: ⁊ qḋ qd erat eẽ dicit ſinguli ſbã: vt dr in. 7. metaphi. Et ita ſunt duo genera ppoſitionũ. Quedã eniʒ eſt ppoſitio reſolubilis ad priorẽ. ⁊ hec eſt ois ppoſitio in q̃ pdicat aliq̃ paſſio de ſbiecto: quedã eſt ppoſitio irreſolubilis: ⁊ eſt illa in q̃ predicat diffinitio de diffinito: ⁊ ſicut ppoſitiones irreſolubiles ſunt radix ⁊ fundamẽtũ ppoſitionum reſolubilium: quo ad manifeſtationẽ veritatẽ de eis: ita demonſtratio in q̃ pdicat diffinitio ſubti de diffinito: que demonſtrat primã paſſionẽ: eſt radix ⁊ fundamẽtũ oium demrationũ ſequẽtiũ. Uñ rõ ſic formari põt. Ois ppoſitio que hʒ pp qd pdicati de ſubto eſt demrabilis. Sʒ ppoſitio in q̃ pdicat prima paſſio de ſubto eſt hʒ. ḡ ⁊c. ¶ Sʒ ad iſtã rõnẽ põt rñderi dicẽdo φ ppoſitio in qua pdicat p͂ᵃ paſſio de ſubto: nõ eſt demõſtrabilis: lʒ habeat pp qd predicati de ſubiecto: ⁊ rõ. Quia talis paſſio prima eſt euidẽs de ſubiecto: ⁊ ideo ppoſitio in qua pdicat talis paſſio de ſbiecto eſt per ſe nota. Et ita intelligendũ eſt: φ ppoſitio q̃ habet pp quid demõſtrabilis. Uerũ eſt vbi predicatũ nõ ineſt euidẽter ſubto: ⁊ ſic nõ eſt ppoſitio p ſe nota: quod nõ eſt in ppoſito. ¶ Cõtra. ppoſitio p ſe nota eſt illa que eſt euidẽs ex terminis: ita φ euidens eſt predicatuʒ ineſſe ſubto ex ſola notitia ↄfuſa terminoꝝ: qcqd ſit de notitia diſtincta: ſicut iſta eſt per ſe nota. (Oẽ totũ eſt maius ſua parte) apud geometrã ex notitia confuſa terminoꝝ. Qm̃ Geometra nõ ↄſiderat diſtincte terminos ſuaruʒ ppoſitionũ inφ̃tũ geometra: ſed ſolũ metaphiſicus. Et tamen geometra vtit iſta ppoſitione pro pñᵒ per ſe noto: ⁊ hꝰ hʒ ex ſola ↄfuſa notitia terminoꝝ: ⁊ multis alijs ſic vtitur: ſicut eſt de iſta. Linea eſt lõgitudo ſine latitudie ⁊c. Et nõ cõſiderat iſtã φ̃tũ ad terminos diſtinctos. Nõ eni conſiderat. Utrũ linea ſit ſbã vel accidẽs diſtincta ↄ̃ corp⁹ ⁊ ſuperficiẽ ⁊c. Quibus ſtãtibus arguit ſic. Omnis illa ppoſitio eſt demõſtrabilis que nõ hʒ oẽm euidentiã poſſibilem haberi de inherẽtia pdicati ad ſbm. Sed propoſitio in qua pdicat prima paſſio de ſubto eſt hʒ. ḡ ⁊c. Maior probat: q: φ̃diu propoſitio nõ habet oẽʒ euidentiã ſibi poſſibile: de ea ↄtingit dubitare ⁊ querere pp qd. ⁊ ita ẽ propoſitio dubitabilis: ⁊ per ↄñs demonſtrabilis: patet maior. minor a dr pbat. Preſupponẽdo: φ duplex ẽ euidentia ppoſitiõis. Una eſt ex terminis. ſic φ notis terminis: ſtatim euidẽs eſt itellectui pdicatũ ineẽ ſubto. ⁊ iſta euidẽtia facit ppoſitionẽ per ſe notã. ⁊ ſic locut⁹ eſt Ariſ. p͂ poſterioꝝ. Principia cognoſcim⁹ inquãtũ terminos cognoſcim⁹. Scḋa euidẽtia eſt ex notitia cãe: ⁊ iſta eſt diſtincta a pma euidẽtia. Nã habita notitia ⁊ euidẽtia. φ maioritas ineſt toti: ⁊ minoritas parti: adhuc poſſum ignorare cauſam que eſt: φ totum continet partem: ⁊ aliquid vltra: ⁊ ſic demonſtrat Alacen. quod totum eſt ma

ſuo ſua pte p hoc ꝙ ꝯtinet partē: ⁊ aliqḋ vltra. Siłr lꝫ ſit
euidēs apud intellcᵭū: ꝙ motus ineſt mobili: ex ſola no
titia terminoꝝ: nō eſt tñ euidēs ex notitia cauſe. ſ. ex diffi
nitione corporis mobilis. ex qua diffōne habet̃ notitia
de cā motus. Iſta aūt ſcḋa euidētia nō requirit̃ ad per ſe
notitiā ꝓpoſitionis: ſm̄ quā ꝓpoſitio pōt eſſe per ſe nota
quēadmodū dictū ē. Ex hoc arguit̃. Iſta ꝓpoſitio nō ha
bet oēm euidētiā ſibi poſſibilē: q̄ hꝫ euidētiā ex termīs:
⁊ nō ex notitia cāe: ſꝫ ꝓpoſitio in qua p̄dicat̃ p̄ᵃ paſſio de
ſubᵭo eſt hm̄: dato ꝙ ſit p ſe nota. ḡ ꝯcluſio va. ¶ Sꝫ ꝯ iſtā
rōnē inſtat̃: Ar. 2° phiſi. dicit ꝙ tētare demōſtrare nāꝫ eē:
ridiculū eſt: ex eo ꝙ nām eē eſt manifeſtū p ſe: ⁊ p ſe notū
nō debet demōſtrari. Et hoc idē hꝫ Cōmē. cōmen. 6° que
rat̃ ibi. ¶ Ad hoc r̄ndet̃. Oꝫ p ſe notū: in q̄ꝫtū eſt notum ⁊
manifeſtū nō oꝫ demōſtrari. Quia tūc ſequeret̃ ꝙ p ima
niſeſtiꝰ ꝓbaret̃: vt deducit Ar. ⁊ cōmētator. ⁊ ita cū ꝓpoſi
tio p ſe nota q̄n̄qꝫ ſit euidēs ex notitia ꝯfuſa terminoꝝ: q̄
eſt notitia q̄: ⁊ a poſteriori: nō pōt a poſteriori declara
ri: q̄ illud poſteriꝰ eēt manifeſtiꝰ: ſed bene ꝓpoſitio per ſe
nota ex notitia cōfuſa terminoꝝ q̄ꝫtū ad euidentiā diſti
ctā que eſt ex notitia cāe: ſm̄ quā euidētiā nō eſt p ſe no
ta: pōt ꝓbari: ⁊ hoc nō eſt ꝯ Ar. Illā habita iſta ꝓpōne tā
q̄ꝫ manifeſta: ꝙ nā eſt in rebꝰ. Ar. inueſtigat diffōnē nāe
per quā diſtīctiꝰ cognoſcit nāꝫ eē: ⁊ in alio gn̄e notitie ab
illa p quā ꝓpoſitio in q̄ enunciat̃ eē de nā eſt manifeſta p
ſe. q̄re ⁊c̄. ¶ Per hoc r̄ndet̃ ad illud qḋ dicit Ar. p̄ poſte
rioꝝ. in p̄n° ſcḋi tractatus: ꝙ p̄ncipia nō ꝯtingit demon
ſtrare. Ueꝝ eſt in illa ſcīa vbi hn̄tur p p̄ncipijs p ſe notis:
ſed bñ in alia ſupi. Uñ aduertendū ꝙ ꝓpoſitio p ſe nota
nō demōſtrat̃ q̄ꝫtū ad euidētiā ex notitia cāe: niſi p cōce
ptū diſtinctū terminoꝝ: qui inueſtigat̃ per p̄nᵃ metaphiſi
calia: ⁊ p ꝯceptꝰ ſpectātes ad metaphiſicā: q̄ diffō q̄ditati
tiua rei nō habet̃ niſi p viā cōpoſitiōis ⁊ diuiſionis. In
q̄bꝰ ꝓcedimꝰ p ꝯceptꝰ metaphiſicales. ex quo ſequit̃. ꝙ p̄n
cipia in ſciētijs ſpālibꝰ p ſe nota ex terminis nō pñt ꝓba
ri in ipſis: ſꝫ in ſupiori ſcīa ⁊c̄. ¶ Scḋa rō p̄ncipalis ē iſta
p̄mittēdo p̄: ꝙ quecūqꝫ ſūt p̄nᵃ eēndi: ſūt p̄nᵃ cognoſcēdi.
2° p̄mittit̃ ꝙ illa q̄ exprimunt̃ p diffōnē ſūt p̄nᵃ eſſentia
lia ⁊ itrinſeca diffiniti. 3° p̄ſupponit̃ ꝙ paſſio fluat a ſub
iecto p rōnē formalē ſpēi: ⁊ a p̄ncipijs eēntialibꝰ intrinſe
cis. His ſtātibꝰ arguit̃. Quecūqꝫ ſunt p̄nᵃ eſſentie ſubiecti
hn̄tis paſſiones ſunt p̄nᵃ ihērētie illaꝝ paſſionū: ſꝫ q̄cun
qꝫ ſunt p̄nᵃ ihērētie paſſionū: ſunt principia cognoſcendi
reſpectu illaꝝ. talia aūt ſunt illa que exprimunt̃ p diffini
tionē ſubiecti. ḡ diffinitio ſubᵭi eſt p̄nᵐ cognoſcēdi reſpe
ctu paſſionū. ſed lꝫ nō eſt niſi in demōſtratiōe potiſſima.
ḡ ⁊c̄. maior pꝫ ex 3° p̄miſſo minor ex p̄. alia minor aſſum
pta pꝫ ex 2° q̄re ⁊c̄. ¶ 3ᵃ rō eſt: p̄ſupponēdo ꝙ ſola ꝓpoſi
tio imediata eſt idemōſtrabilis. Immediata aūt eſt du
plex: q̄dā imediatiōe ſubᵭi: q̄dā imediatiōe cāe: ⁊ cuꝫ illa
que eſt imediata imediatiōe ſubᵭi nō ſit ſimpłr imediata
q̄ aliq̄ ꝓpoſitio dat̃: iter cuiꝰ ſbm ⁊ p̄dicatū nō eſt mediū
in rōne ſubᵭi: ⁊ tñ pōt eē aliqḋ mediū in rōne cāe: ⁊ cuꝫ i
mediatio cāe ſit ſimpłr imediatio excludēs oēm media
tionē: ⁊ nō illa imediatio que eſt ſubᵭi: ꝓpoſitio imedia
ta quacūqꝫ imediatiōe ſubᵭi hꝫ reduci ad imediatā ime
diatiōe cāe: ſicut ad ꝓpōnē ſimpłr idemonſtrabilē. Sicut
illud qḋ eſt ſm̄ q̄d reducit̃ ad illud qḋ eſt ſimpłr. Ex lꝫ ar
guit̃ ſic. Propoſitio imediata eſt idemr̃abilis: ⁊ mediata
demōſtrabilis. ḡ q̄ꝫto aliqḋ eſt imediatiꝰ: tāto idemr̃abi
liꝰ: ⁊ q̄ꝫto mediatiꝰ: tāto demr̃abiliꝰ: ſꝫ nulla ꝓpō in q̄ p̄
dicat̃ paſſio de ſubᵭo eſt ſimpłr imediata: ſꝫ mediata. ḡ eſt
demōſtrabilis. Et vlteriꝰ ſeq̄tur: ꝙ (ſi aliq̄ ꝓpō in q̄ p̄dica
tur ſcḋa paſſio de ſubᵭo demōſtret̃ p p̄mā paſſionē: cū ꝓ
poſitio in q̄ p̄dicat̃ p̄ᵃ paſſio de ſubᵭo. nō ſit ſimpłr imme
diata) poterit hr̄e euidētiā ex alio. vꝫ. diffōne ſubᵭi. ⁊ ita
p̄ᵃ paſſio ſeu diffō eiꝰ nō demr̃abit ſimpłr paſſionē ſcḋaꝫ:
niſi reſoluat̃ in diffōnē ſubᵭi: ⁊ demr̃et̃ p illā q̄re ⁊c̄.

Circa tertiā ptē iſtiꝰ q̄ōnis mouent̃ q̄dā dubia: p̄ᵐ ē:
q̄ mediū p qḋ demōſtrat̃ paſſio: ⁊ ipſa paſſio
debēt eē eiuſdē gn̄is: ſed diffinitio ſubᵭi ⁊ paſſio nō ſunt
eiuſmodi. ḡ ⁊c̄. Maior ꝓbat̃: q̄ mediū ⁊ paſſio ſunt vni
genei: ⁊ eiuſdē rōnis: ſeu gn̄is. Nō eni ꝯtingit demōſtrā
tē deſcēdere de gn̄e in genus minor aūt pꝫ: q̄ diffō ſubᵭi
q̄n̄qꝫ eſt de gn̄e ſubē: ⁊ paſſio ſemp de gn̄e q̄litatis. ḡ ⁊c̄.
¶ 2° arguit̃. Mediū in demōſtratiōe dꝫ hr̄e rōnē medij:
ſic ꝙ ſit poſteriꝰ ſubᵭo: ⁊ p̄ꝰ p̄dicato. ſi eni eēt poſterius
vtroqꝫ nō eēt mediū inter vtrūqꝫ: ſed 3ᵐ ad vtrūqꝫ. ſiłr ſi eēt
p̄ꝰ vtroqꝫ nō eēt mediū: ſed p̄muꝫ. Mediū igit̃ dꝫ eſſe
p̄us vno. ſ. p̄dicato: ⁊ poſterius alio. ſ. ſubᵭo: ſed diffini
tio ſubᵭi eſt p̄or ſubᵭo ⁊ paſſione. ḡ nō hꝫ nām medij: ſed
nāꝫ p̄mi. ¶ 3° arguit̃. Si diffō ſubᵭi ſit mediū ad demō
ſtrādū: aut ḡ ad demōſtrādū p̄mā paſſionē: aut demon
ſtrādū ꝯñtes p̄mā: nō ad demōſtrādū p̄mā: q̄ illa imme
diate ihēret ſubᵭo: ⁊ eſt euidēs: ſeu p ſe nota de ſbᵭo. Nec
ad demōſtrādū ꝯñtes: q̄ ſic demr̃atio nō eēt ex ꝓprijs ⁊
imediatis: q̄ 2ᵃ paſſio nō fluit a ſubᵭo: niſi mediāte p̄ma:
⁊ ita ꝓpoſitio in q̄ p̄dicat̃ 2ᵃ paſſio ꝓ de diffōne depēdet a
priore ꝓpōne. ſ. ab illa in q̄ p̄dicat̃ p̄ᵃ de diffōne: q̄re ſi de
mōſtrat̃ 2ᵃ paſſio p diffōnē ſubᵭi: nō erit ex imediatis: ne
qꝫ ēt ex ꝓprijs: q̄ diffō nō ſolū eſt cā ſcḋe paſſionis: ſed ēt
oīum aliarū. q̄re ⁊c̄. ¶ 4° arguūt nōnulli. Si diffō ſub
iecti eēt mediuꝫ ⁊c̄. ſequeret̃ ꝙ lꝫ p̄nᵐ oriret̃ a p̄miſſis de
mr̃ationis. vꝫ. de q̄libet ente dicī eē vel nō eē: ⁊ non p̄miſſe
ab eo. ꝯñs eſt falſum: ⁊ falſitas ꝯñtis ꝓbat̃: q̄ tale p̄nᵐ eſt
maxia dignitas que igredit̃ q̄ulibet demōſtrationē vir
tualit̃ ⁊ nō formał: qḋ nō eſt: niſi virtꝰ iſtiꝰ p̄ncipij ſalue
tur in q̄libet p̄miſſa. ḡ p̄miſſa orit̃ a p̄n° non econuerſo.
Probat̃ ꝯñtia: q̄ tale p̄nᵐ orit̃ a q̄ditate rei. ꝙ eni ꝫ hō ſit
hō: ⁊ nō ſit nō hō: hoc eſt ex q̄ditate hoīs. Nam ſic repu
gnātia repugnāt ex rōnibꝰ formalibꝰ: ita q̄cūqꝫ ſūt com
poſſibilia ex rōnibꝰ formalibus ſunt cōpoſſibilia: ⁊ ita ex
ſua rōne formali hꝫ ꝙ ſit hō: ⁊ lꝫ ſit ſibi icōpoſſibile. ſ. nō
hō. Si ḡ rō formalis hoīs ſit mediū in demōſtratiōe in
qua demr̃at̃ paſſio de hoīe (cū eē hominē vel nō hoīem
oriat̃ a rōne formali hoīs) ꝓpoſitio in q̄ enūciant̃ duo ꝯ
dictoria ſub diſiūctiōe de hoīe (q̄ eſt p̄nᵐ p̄ᵐ) orit̃ a p̄miſ
ſis demr̃atiōis in q̄ demr̃at̃ aliq̄ paſſio de hoīe: ⁊ ita tale
p̄nᵐ nō ingredit̃ v̄tualiter quālibet demonſtrationē.

Ad iſta r̄ndet̃. Et p̄ ad p̄ᵐ ꝯcedēdo maiorē: ⁊ negan
do minorē. Nō eni paſſio ē per ſe in aliquo
p̄dicamēto. cuius vna ꝓbabilitas ē q̄ dato oppoſito eēt
ſpēs alicuius p̄dicamēti. ḡ hr̄et diffinitionē. ḡ paſſioneꝫ:
cū a dīa vltima rei ſemp fluat aliq̄ paſſio. ḡ paſſiōis eēt
paſſio in infinitū. Dōꝫ igit̃ ꝙ paſſio in nullo eſt predica
mēto p ſe ⁊ directe: ſed ſolū reductiue. Et cum tu dicis ꝙ
paſſio eſt in 3ᵃ ſpē q̄litatis. Dico ꝙ talis paſſio in 3ᵃ ſpē q̄
litatis nō eſt paſſio que eſt nālis aptitudo: ſed paſſio in
3ᵃ ſpē eſt q̄litas ſenſibilis de facili mobilis ꝯñs actū ap
petitꝰ ſenſitiui: lꝫ apparet in p̄dicamētis a Sco. ca. de q̄li
tate. ⁊ ēt a Burleo eodē caº. Neqꝫ ēt paſſio que p̄dicat̃ p
ſe in 2° mō eſt nālis potētia de gn̄e q̄litatis: que eſt ſecun
da ſpēs q̄litatis: nā illa 2ᵃ ſpēs eſt nālis facilitas ⁊ agili
tas ad agendū vel patiendū. lꝫ patet per exēpla Ar. que
ponit ibi de pugillatore ⁊ curſore. Uñ nālis potētia vno
mō pōt accipi pro reſpectu potētie ad opationē: ⁊ ſic p̄ti
net ad genꝰ relationis. Uel pōt accipi pro fundamēto ta
lis reſpectꝰ: qḋ eſt ſbm ⁊ p̄nᵐ talis opationis: ſic itellꝰ ⁊
volūtas ſūt p̄nᵃ ꝓductiua intellectionis ⁊ volitiōis. Uel
pōt accipi pro facilitate ⁊ agilitate vtēdi hꝫ poᵃ hoc tertio
mō ſumit̃ nālis poᵃ. ⁊ hoc ſm̄ Doc. in 2° di. ix. Poᵃ aūt
2° mō nō diſtinguit̃ eēntiałr ab eo cuiꝰ eſt poᵃ: ēt lꝫ Aug.
5. de trini. Inq̄t eni de itellectu ⁊ volūtate ſūt vna mens:
vna eēntia: vna vita. non ſunt ergo accntia ipſiꝰ aīe qua
re ⁊c̄. Pōt ēt dicī tenēdo ꝙ ſi paſſio in ſecundo modo ſit
in tertia ſpecie qualitatis: iſta propoſitio eſt gloſanda:

mediū ꝛ paſſio ſunt vnigenea ſeu eiuſdē rōnis:non qdē eiuſdē gñis:ſed eiuſdē coordinatiōis ꝛ eiuſdē ordis. Nō eni diffinitio triāguli ordinat ad demōſtrandū paſſionē de q̄drato:qꝛ diffinitio triāguli ꝛ paſſio q̄drati nō ſūt in fra eūdē ordinē ꝛ eādē coordinationē:ſed bn̄ diffō ſubti qd̄ eſt triāgulus ꝛ paſſio ei⁹ ſūt eiuſdē ordis. Nā diffinitio triāguli ꝓ reſpicit triāgulū. 2° ꝓmā paſſionē. 3° ſcdaz. ꝛ ſic de alijs:ꝛ ita oēs paſſiones triāguli hūt ordinem ad diffinitionē triāguli ſm ꝓus ꝛ poſteri⁹:qd̄ nō eſt de paſſionib⁹ q̄drati. ¶ Ad 2ᵐ rn̄det ꝑmittēdo ꝙ duplex ē mediū. quoddā mãle:qddā formale:ꝛ ħ3 cãlitatē. Medio ꝓ mō accepto repugnat hꝛe rōnē ꝓoris. Nā eſt poſteri⁹ ꝓ. ꝛ ꝓus 2°. Sꝫ mediū cãle:pp qd̄. vꝫ. vnū declarat de alio. ſeu reducit in ip̄m:bn̄ pōt hꝛe rōnē ꝓoris. iſto mō diffō ſbti eſt mediū. eſt eni cã iherētie ꝑdicati ꝛ paſſionū ad ipſuz ſbm:cū oēs paſſiones ordine qdā fluāt a ſbto ꝑ rōnē formalē ei⁹:ꝛ ita rō formalis ſubti eſt cã ꝑ quā reducit paſſio ad ſbm:ꝛ declarat de ipſo. cã aūt in eo ꝙ cã hꝫ rōnem ꝓmi:vt hꝫ videri in. 5. meta. tex. cōm ēti ꝓmi. ¶ Ad 3ᵐ rn̄det dicēdo ꝙ diffō eſt mediū formale ad demōſtrandaz ꝓmā paſſionē de ſubto. Uirtuale āt ad demōſtrādū ꝯtr̄es:ꝛ cū dr̄ ꝙ ꝓ⁹ paſſio ē ꝑ ſe nota de ſubto. Eſto ꝙ ita ſit. ḡ nō eſt demōſtrabilis ꝛc. negat ꝯn̄ia:vt declaratū ē in corpore q̄ōnis. iii ꝓ articulo. ¶ Aduertēdum tn̄:ꝙ qn̄ demōſtrat 2ᵃ paſſio de ſubto:nō demōſtrat ꝑ diffōnē ſubti ſed ꝑ ꝓmā paſſionē:qꝛ talis paſſio eſt rō formalis iherentie ſcdē ad ſbm:ꝛ aliq̄ mō eſt cã ipſi⁹. ¶ Pro quo notandū vt hꝫ Sco. in ꝓ. ꝛ in 4° ꝛ in multis locis: ꝙ qn̄ plꝛes effect⁹ ꝓuen iūt ab eadē cã ordine qdā:cã nō eſt cã ꝓpinq̄ reſpectu poſterioris:niſi ꝓore poſito in eē:ꝛ ita effect⁹ ꝓor vꝫ ꝯſtituere illud qd̄ eſt cã poſterioris in rōne cãe ꝓpinq̄: ex quo ſeqꝛ: ꝙ poſterior a ꝓore eſſentialr̄ dependet:ꝛ q̄ ſua cã nō eſt in actu ſufficiēter:ꝛ i potētia ꝓxima ad cãndū ipſaz paſſionē poſteriorē:niſi ipſa ꝓore poſita in eē:ꝛ ſic ꝓor paſſio eſt aliquo mō cã nō tn̄ in īferēdo:ſꝫ ēi i eēndo:ꝛ dr̄ cã ſine q̄ nō:ħ3 ꝙ cōiter dr̄:ſꝫ ſm Sco. eſt cã ꝑigitiua nō elicitiua:ꝛ illo mō ꝓ⁹ paſſio reſpectu ſcdē eſt rō formalis iherētie:q̄re ꝛc. ¶ Ad 4ᵐ ꝛ vltimū rn̄det. Qꝫ ħ ꝓnᵐ de q̄libet ente ꝛc. pōt accipi:vl̄ in terminis gñalib⁹ ꝛ trāſcēdētib⁹:vt formādo ip̄m:quēadmodū dictū eſt. ſ. de q̄libet ente dr̄ eē vel nō eſſe. Alio ꝛ ſcdo mō pōt accipi in terminis ſpãlib⁹:vt dicēdo:de hoīe dr̄ riſibile vel non riſibile:quomodocunqꝫ accipiat:ſemꝑ accipit a gditate. Sed acceptū cōiter ꝛ gñalr̄ oritur a gditate entis cōiſſime accepti. In ſpãli aūt acceptū orit a gditate in ſpē. Ex ħ rn̄det ad argūᵐ:ꝙ ſiue diffō ſubti:ſiue paſſionis ſit mediū:ſemꝑ ꝓm iſſe oriunt ꝛ depēdent ab iſto ꝓn° qd̄ declarat. Nā veritas ꝓmiſſaꝝ virtualr̄ ꝯtinet in terminis:ꝛ ħ duob⁹ modis. ſ. effectiue:ꝛ cognitiue. Effectiue:qꝛ termini ap̄ꝓhēſi in intellectu:ꝛ cōpoſiti ſi ſūt ꝯformes:cãnt ꝯformitatē cōplexionis:q̄ eſt v̇itas ꝓpoſitiōis. Cognitiue etiā tales termini ꝯtinēt v̇tualr̄ v̇itatē ꝓpoſitiōis:ꝑ q̄to notitia ipſi⁹ ꝯnis nō pōt hꝛi ſine notitia terminoꝝ:ꝛ maxime ſubti:in quo ꝯſiſtit ꝓncipalr̄ rō ꝯnis. termini aūt ꝓmiſſarū (v̇tualr̄ ſaltē) radicalr̄ ꝯtinent in terminis ꝓmi ꝓncipij ſicut īfert⁹ ꝛ min⁹ cōe v̇tualr̄ ꝯtinet in magis cōi. Cū aūt ꝓᵐ ꝓnᵐ q̄ntū ad ꝯnē ꝛ v̇itatē ꝯtineaꝝ in ſuis terminis: ſeqꝛ ꝙ v̇itas cuiuſcūqꝫ ꝓmiſſe depēdeat a ꝓ ꝓn° cū dependeat a termis ei⁹. ꝛ ſic ꝓmiſſe dr̄ oriri ab iſto ꝓn° ꝛ ꝯtineri v̇tualr̄ i ipſo. dr̄ ēt igredi v̇tualr̄ q̄libet demr̄atiōez:qꝛ aliq̄d formalr̄ igredit:qd̄ v̇tualr̄ ꝛ radicalr̄ ꝯtinet i ipſo.

Ultimo ad argᵐ ꝓncipale adductū in ꝓn° rn̄det:ꝙ duplex eſt rō ſeu diffō:q̄dā eſt qd:q̄daz ꝓp qd. Diffō dicēs qd eſt diffō idicās gditatē ꝛ eēntiā diffiniti. Diffō dicēs ꝓp qd. eſt illa q̄ dicit rōnē iherētie formalis ꝑdicati ad ſbm:ꝛ cū paſſio iherea t formalr̄ ſubto ꝑ rōnē ei⁹ formalē:qꝛ fluit ab ipſo ꝑ talē rōnē:ꝛ rō diffinitiua ſbti dr̄ diffō paſſiōis:nō qdē dicēs qd. ꝛ iſto° rō paſſionis ꝓp qd. nō qd ē medᵐ in demr̄atiōe potiſſima. q̄re ꝛc.

¶ Qm̄ in v̇o phiſica ſcia eſt circa qd̄dā genus entis:nā circa talē ē ſbaz in q̄ ē ꝓncipiū mot⁹ ꝛc. Tex. cōmēti. i. Q°. ij.

VTrum ſba nãlis poſſit eē ſbm ꝓmuz phie nãlis. ¶ Et ꝓ arguit negatiue. Si eēt ver̄ ꝙ ſba nãlis eēt ſic ſbm:ſeq̄ret ꝙ angelus ꝛ intelligētia poſſet moueri. ꝯn̄s falſum. ḡ antecedēs. ꝯn̄ia eſt euidens:qꝛ angelus eſt ſba nãlis ſm aduerſarios. Falſitas ꝯn̄tis ſeptuplicit ꝓ᷑. Et ꝓ. Si angelus moueret:mot⁹ recipet ſubiectiue in ipſo angelo:ſed oē accn̄s recipit ſuū eē a ſubto. mot⁹ aūt eſt accn̄s fundatū i angelo ꝛ angelus eſt indiuiſibilis:ḡ mot⁹ erit indiuiſibilis:ꝯn̄s falſum. ꝛ ꝯ̄ Ar. ꝛ oēs peripatheticos. ¶ Et ꝯfirmat iſta rō. ꝯtinuitas ē de rōne mot⁹. ḡ in q̄cūqꝫ eſt mot⁹ illud erit ꝯtinuū. ḡ angelus erit ens ꝯtinuū:ꝛ hēbit ꝯtinuitatem. ¶ 2° arguit. ꝓbãdo eãdē falſitatē ꝯn̄tis. ſi enim angelus poſſet moueri moueret in īſtāti. ꝯn̄s falſum:qꝛ mot⁹ tꝑe mēſurat. 4° phiſi. Probat ꝯn̄ia. illud mouet in inſtāti cui nulla eſt reſiſtētia:ſꝫ ita eſt ꝙ angelo nihil reſiſtit. ḡ angelus mouet in īſtāti. maior ꝓbat:qꝛ ſucceſſio in motu ē ex aliq̄ reſiſtētia mobilis ad motorē:vel medij ad mobile vel vtriuſqꝫ ad ip̄m mouēs:ex Cōmē. 4. phiſi. tractatu ꝺ vacuo. cōmē. 71. ſed nullū tale pōt dari reſpectu angeli. ḡ angelus mouet in inſtāti. ¶ Itē 3° eadē falſitas ꝯn̄tis arguit. Nā data v̇itate iſti⁹ ꝙ mot⁹ recipet in idiuiſibili: ſeq̄ret ꝙ mot⁹ eēt abſtract⁹ ab oī mã:ꝛ ita (cū mot⁹ cōſideret a pħo nãli) aliquid abſtractū a mã ꝯſideraret a pħo nãli. ¶ Itē 4° ſequeret ꝙ pħs nãlis:eque bn̄ ꝯſideraret de itellectu ꝛ volūtate angeli:ſicut de motu illi⁹:qꝛ q̄ habēt eq̄lē abſtractionē a mã vident ꝑtinere ad eūdez artificē:ſed eq̄ bn̄ eſt abſtract⁹ mot⁹ a mã in caſu iſto:ſicut intellectus ꝛ volūtas ipſi⁹ angeli. ḡ ſi pħs nãlis ꝯſiderat motū: ꝯſiderat ēt intellectū ꝛ volūtatē. ¶ Itē 5° oē qd̄ mouetur (citra corpus celeſte qd̄ mouet motu regulari ꝛ vniformi) pōt ſiſtē ſe:ꝛ aliq̄n velocitare ꝛ tardare motū ſuū:ſed angelus ꝑ te ſic mouet. ḡ poterit ſiſtē ſe:ꝛ velocitare motū ſuū:ꝛ ita poterit tripudiare ꝛ ſaltare. ¶ Itē 6° arguit eadē falſitas ſic 6° phiſi. ꝛ 8° habet ꝙ mot⁹ eſt diuiſibilis: ꝛ eſt reſpectu ei⁹ qd̄ eſt diuiſibile:vt ꝓbat in 6°. illud qd̄ ē indiuiſibile nullo mō pōt moueri. ¶ Et ꝯfirmat. qd̄ eni mouet diuidit i ꝑtē motā:ꝛ ꝑtē mouētē. 8. phiſi. qd̄libet tale eſt diuiſibile. ¶ Itē vltimo ad idē. omne quod mouet ab alio. angelus mouet. ḡ ꝛc. ꝛ tūc vltra. illud a q̄ angelus hꝫ motū nō vꝛ eē niſi magnitudo:ſꝫ nō vꝛ in quo gñe cãe magnitudo ſit cã mot⁹ niſi i gñe cãe mãlis:ſꝫ ħ nō qꝛ mã eſt itriſeca rei. magnitudo eſt extrinſeca. quare ꝛc.

Ad oppoſitū ꝛ ꝓ ꝑte affirmatiua arguitur. aucte Ar. 6° meta. tex. cōmē. ꝓmi. vbi hꝫ Ar. qm̄ v̇o phiſica eſt ſcia circa quoddā genus entis:ꝛ circa ſbãm in q̄ eſt ꝓuᵐ mot⁹:ꝛ ſtat⁹:ꝛ parū poſt ſubdit. Phiſica eſt theorica:ſed theorica circa ens qd̄ eſt poſſibile moueri:ꝛ circa ſbãz. ḡ ſm ip̄m ſba in q̄ eſt ꝓnᵐ mobilitatis dr̄ eſſe ſbm phie nãlis:tale ꝓnᵐ mobilitatis in ſba appello nãlitatē. ḡ ſba naturalis ſub rōne naturalitatis dr̄ eſſe ſbm philoſophie nãlis. ¶ Itē cōmē. 2. phi. cōmē. 3. Sciendū ꝙ ſbm iſtius libri eſt natura:ꝛ ꝓncipia naturalia:que ſunt cōia oibus entibus naturalibus.

In iſta. q. ꝓmo ponā ꝯnē rn̄ſiuā. 2° ſoluā rōnes in ꝓncipio. 3° mouebo dubia:ꝛ ſoluaz.

Quantū ad ꝓmū ſit ħ ꝯ. vꝫ. ꝙ nãlis ſba eſt ſubiectū philoſophie naturalis. ¶ Et ꝓ iſta cōcluſione arguit ſic. Illud eſt ſbm ꝓᵐ formale in aliq̄ ſcia: ſm cuius rōnē ip̄ꝫ eſt cognoſcibile ꝑfectiſſima cognitiōe poſſibili hꝛi de tali ſubto in ſcia ꝑ quā rōnē alia cognoſcun-

ſm.

tur:ſed ita eſt ꝙ nālitas ſub rōne nālitatis eſt illud p qđ ſba ipſa eſt cognoſcibilis pfectiſſima cognitione poſſibili h̄ri de tali ſba in ſcīa naturali. ḡ ſba nālis dr̄ eē ſbm p̄m ſcie nālis. maior eſt manifeſta. Et a pl'o declaraſ exponēdo qd intelligiſ p nālitatē. Intelligo eni p nālitatē qditatē ꝛ formalitatē ipſi' ſbe: p quā appropriaſ ſbe: vt ſit ſbm motus vel mobilitatis ꝛ aliaꝝ paſſionū nāliū ꝯuenibiliū cū tali ſba: de qb' ꝯſiderat pħs nālis. Iſta maior ſic declarata pbaſ. Perfectiſſima noticia alicui' ſbti ſcibilis ē ſua noticia qditatiua: vt habeſ ex .7. meta. ſed ſbm p̄m formale in ſcīa pfectiſſimo mō ꝯſideraſ in ſcīa cui' eſt ſbm p̄m. ḡ h̄z ꝯſiderari ſm rōnē ei' qditatiuā. pbaſ ēt: q: ſi nō cogſceret pfectiſſimo mō in ſcīa cui' eſt ſbm. ꝛ poſſet ſic cogſci in alia nō magis vr̄ eē ſbm in iſta q̄ȝ in illa: cū preſertiȝ ſbm ſit finis obiectalis ſcie: ꝛ ſub rōne pfectiſſima q̄ pōt ſciri de ipſo in tali ſcīa. Probaſ ēt minor p qđdā exēplū: Certū ē: ꝙ hō pōt itelligi ab itellectu q̄tuor modis. Uno mō in q̄ȝtū eſt aial rōnale. alio mō in q̄ȝtū eſt aial preciſe. 3°mō in q̄ȝtū eſt aial māſuetū natura. 4°mō in q̄ȝtū eſt nobiliſſimū aialiū. Ultia cognitio de hoīe q̄ eſt de ipo in reſpectu ad aliud: nō pōt eē pfectiſſima. Tū q: ipa pſuponit cognitionē ei' ſb aliq̄ rōne abſoluta ad quā vt ad priorē reducaſ. Tū ēt q: reſpect' ē ignobilior abſoluto. Cognitio ēt q̄ habeſ in penultimo gradu nō pōt eē pfectiſſima: q: iſta eſt de ſbto ſub rōne paſſionis mō cognitio in ꝯceptu paſſiōis pſupponit cognitionē qditatiuā ſubti. ḡ iſta nō ē p̄a: neq̄ȝ pfectiſſima. Cognitio q̄ dr̄ de hoīe i 2° gradu ſub rōne aialis nō pōt ea p̄a ꝛ pfectiſſima: q: ꝯfuſa. ḡ pfectiſſima cognitio de hoīe erit q̄ȝtū ad rōnē formalē ei' qditatiuā. Ex h̄ ſeqſ ꝙ itelligēdo naturalitatē ſbe p illa formalitate p quā fluit a ſba mobilitas ꝛ cetere paſſiones naturales cognitio p̄a ꝛ pfectiſſima de ſba in ſcīa naturali ē ſub rōne naturalitatis. ¶ 2° pn̄r arguiſ. Illud eſt ſbm p̄m ſcie nālis: qđ ē p̄ v̄tualr ꝯtentiuū oīuȝ paſſionum nāliū: ſed ſba nālis ē h̄ͦ: q: ſba nālis p̄ ꝛ v̄tualr ꝯtinet p̄mā paſſionē naturalē q̄ ē mobilitas: vt cōit dr̄. ḡ v̄tualr ꝯtinet quālibet aliā paſſionē ſequētē. ¶ Itē vltio ad ſbaȝ naturalē oīa ꝯſiderata in pħia h̄nt ordinē eēntialē: ꝛ attributionē: vel vt ptes ſubiectiue vel vt ptes eēntiales. vl' quocūq̄ȝ mō quo aliqđ vnū ꝯſideratū in ſcīa dȝ h̄re attributionem ad ſubiectum primū. ergo habeſ propoſitū.

De ſecūdo pncipali. His pmiſſis rndeſ ad argu' adducta i pn° cuȝ dr̄. Data v̄itate ꝛc̄. ſeq̄ret ꝙ angelus poſſet moueri: ꝯcedo ꝯñs ꝛ ꝯñtiaȝ. Et ad iprobationē p̄m ꝯñtis rndeſ pmittēdo duo pſuppoſita. Primū eſt ꝙ mot' localis pōt h̄re duplicē ſucceſſionē ꝛ ꝯtinuitatē. Unā a magnitudine ſup quā fit mot' aliā a diuiſibilitate mobilis. Et eēntialior eſt motui illa quā acqrit a magnitudine que eſt p̄a: q̄ȝ illa quā acqrit a mobilis diuiſibilitate q̄ eſt 2ª. p̄m ſic declaro. ſigneſ vn' pūct' in mobili: prius mobile ſ̄ȝ illū pūctū ptrāſit ptē priorē magnitudinis: q̄ȝ ptē poſteriorē: ꝛ ſic quālibet ptē ipi' ordine qdā: ꝛ ſ̄ȝ illū pūctū in mobili p9 poſterior ſuccedit priori priori: ꝛ ſic habeſ ſucceſſio i mobili: ꝛ ꝯtinuitas mot' ab ipſa ꝯtinuitate ꝛ ſucceſſione in magnitudine. Silr ſucceſſio ꝛ ꝯtinuitas pōt eē a diuiſibilitate mobilis. Signetur pūct' in magnitudine. mobile diuiſibile prius ptrāſit illū pūctū ſ̄ȝ ptē priorē q̄ȝ ſ̄ȝ ptē poſteriorē: ꝛ ita p9 poſterior ſuccedit pti priori in mobili in ptrāſeūdo illū punctū: ꝛ ſic ex cōpatiōe mot' ad mobile ꝛ ad ſpaciū: mot' acqrit duplicē ſucceſſionē. Probaſ ēt 2m p Ar. 5. meta. ca. de q̄ȝto. in fine illi' capli vult ꝙ mot' ſit diuiſibilis: nō pp mobile: ſ̄ȝ pp magnitudinē: ꝛ iſta ſūt v̄ba ei'. Dico āt nō qđ mouet: ſ̄ȝ qđ motū ē ꝛc̄. Et vult Ar. in illo loco: ꝙ mot' ſit q̄ȝt' ꝛ diuiſibilis: nō ab eo qđ moueſ: qđ ē ipȝ mobile: ſed ab eo qđ motū ē: itelligēdo p illud qđ motū ē illud ſ̄ȝ qđ fit mot': ꝛ mobile moueſ. Illud aūt ſm qđ mot' ē eſt ipſa magnitudo ꝛ ſpaciū: ꝛ huic cōſonat tex. cōmen. vbi habeſ ꝙ mot' nō eſt q̄ȝt' pp id qđ moueſ: ſed pp id q̄ aliqd moueſ: p illud quo aliqd moueſ itelligēdo magnitudinē ꝛ ſpaciū. ḡ q̄ȝtitas ꝛ diuiſibilitas mot' eēntiali' eſt a magnitudine ſpacij q̄ȝ a mobili. ¶ 2° pmitto. Mot' pōt cōparari vel ad mobile reſpectu ſue entitatis que ſbiacet motui: vel pōt cōpari ad ipm ſpaciū. Si cōpareſ ad mobile q̄ȝtū ad ſuā entitatē: extēdiſ ad extēſionē mobilis: ꝛ h̄ȝ ptes ſil' exñtes: q̄ ptes ſil' ſūt in ipſo mobili. ſi cōparaſ ad ſpaciū: nihil h̄ȝ ſil' in actu niſi idiuiſibile qđ ē mutatuȝ eē. qđ ꝯtinuat ptē priorē cū pte poſteriori mot'. Qđ āt mot' h̄eat ptes ſil' exñtes: q̄ diuiduntſ ad diuiſionē mobilis: accidit ſibi: q: accidit enti ſucceſſiuo in q̄ȝtū ſucceſſiuum: ꝙ h̄eat ptes ſil' exñtes: cū de rōne ſucceſſiui ſit h̄re ptes ifluēdo: ita ꝙ vna imediate fluat poſt alterā. Qđ āt mot' ſit diuiſibilis ad diuiſionē magnitudis: ꝛ ſic ſit q̄ȝt' h̄ cōpetit ſibi p ſe: vt appet ex ſnīa Ar. loco pallegato. ¶ Ex his arguiſ. Remoto eo qđ ē p acciñs a motu: manet id qđ ē p ſe. Iſta p3: ſ̄ȝ p acciñs cōpetit motui: ꝙ diuidaſ ad diſionē mobilis: ꝛ p ſe cōpetit ſibi ꝙ diuidaſ ad diſionē magnitudis. ḡ ſtat motū eē idiuiſibilē ex pte mobilis: ſ̄ȝ ſit diuiſibilis ex pte magnitudis. Ex q̄ rndeſ ad formā argumēti. Cū dicis: mot' erit i angelo: ꝯcedo. ḡ mot' erit in angelo idiuiſibilis. Dico negādo ꝯñtiā: ꝙ. v3. talis mot' ſit in diuiſibilis idiuiſibilitate oppoſita diſibilitati q̄ p ſe cōpetit motui: q: iſtā diſibilitatē h̄ȝ mot' i angelo q̄ ē a magnitudine. Si tu itelligas ꝙ ſit idiſibilis idiſibilitate oppoſita diſibilitati q̄ cōpetit ſibi p acciñs quā h̄ȝ a mobili: ꝯcedo ꝙ talis mot' ē idiſibilis: q: nullā diſibilitatē h̄ȝ a mobili: ſ̄ȝ iſta diſibilitas ſic dr̄ p acciñs. Et cuȝ dicis: acciñs h̄ȝ eē a ſubto. Nego iſtā loquēdo de eſſe formali: q: dico ꝙ acciñs ſic nō h̄ȝ vnitatē formalē a ſubto: ita nō h̄ȝ entitatē formalē a ſubto. Nō h̄ȝ aūt vnitatē formalē a ſubto q: tūc nō poſſet itelligi tale acciñs ſine ſubto: q: nihil pōt itelligi ſine ppa vnitate formali: ꝛ ita: nō op3 ꝙ mot' dicaſ eē in ſe talis ſimplr: q̄le ē ſuuȝ ſbm. Et ſi dicas: mot' ē diuiſibilis. ḡ nō pōt ſundari in i diſibili. Nego ꝯñtiā. q: lȝ q̄ȝtū diſibile h̄ñs ptes ſil' exñtes nō poſſit ſundari i aliquo idiuiſibili: tñ diuiſibile cui' ptes nō ſūt ſil' i actu: ſed ſucceſſiue ꝛ in fieri: ꝛ ipſi' nihil ē i actu ſil' niſi idiſibile: bñ pōt fūdari i idiſibili ſubtiue: ꝛ ſic ſe h̄ȝ mot'. q̄re ꝛc̄. ¶ Et p h̄ rndeſ ad 2m argm. qđ erat ꝯfirmatio pmi cū dr̄. Continuitas ē de rōne mot': ꝯcediſ iſta. ḡ ſi mot' ē in angelo. ſequiſ ꝙ angelus erit ꝯtinu'. Rndeſ negādo ꝯñtiā: q: nō ſeqſ ſbm eē ꝯtinuū niſi qñ acciñs qđ ſibi ieꝑiſtit ē ꝯtinuū h̄ñs ſuas ptes ſil'. qđ nō pōt dici de motu ꝯtinuo. Continuū eni cui' nihil ē ſil' in actu niſi idiſibile: pōt fūdari in idiuiſibili. tale ꝯtinuū ē ipſe mot': cū ſit ꝯtinu' ꝛ ſucceſſiuus. ¶ Uel poſſum' alr rndere ad hāc ꝯfirmation̄em: ꝛ ad argm p̄m ꝙ denoiatio ſubti ab acciñte pōt eē vel q̄ȝtum ad eē acciñtis: vel q̄ȝtū ad ieſſe. Quā duplicē denoiationē innuit Ar. in pn. ſcđi topicoꝝ. Uñ ſbm cui ieſt albedo: pōt denoiari vel p h̄ qđ ē h̄ñs albedinē: ꝛ cui ineſt: vel p hoc qđ ē eē albū. Sȝ nō ſp ſbȝ denoiaſ q̄ȝtū ad eē ſo3: ſ̄ȝ qñq̄ȝ q̄ȝtū ad ieē: ſic appet de ſcuto: cui' vna medietas eſt alba ꝛ alia nigra: ꝙ nō denoiaſ ſm eē: vt dicaſ eē albū: aut nigrū: ſ̄ȝ bñ denoiaſ q̄ȝtū ad ieē: q: eſt veꝝ dīc ꝙ ei ieſt albedo: ꝛ ēt nigredo. Et tūc a denoiatiōe q̄ fit p ieē ad denoiationē ſ̄ȝ eē in acciñtib': nō valet ꝯñtia. Ex his pōt dici ꝙ mot' ꝯtinu' ꝛ diſibilis denoiat angelū q̄ȝtū ad ieē: ſ̄ȝ nō q̄ȝtū ad eē: ſic ꝙ veꝝ ē dīc: ꝙ angelus ē id cui ieſt mot' cōtinuus ꝛ diſibilis. Et cuȝ inferſ. ḡ ipſe eſt diuiſibilis aut ꝯtinu'. Nego ꝯñtiā. ¶ Ad ſcđaȝ iprobationē ꝯñtis. Qñ dr̄. ḡ angelus moueſ i iſtāti: nego argm. Ad pbationē. An gelo nihil reſiſtit: dico ꝙ ſucceſſio q̄ ē in motu cātur vl' ex reſiſtētia mobilis ad motorē. vl' medij ad mobile. vel vtriuſq̄ȝ ad mouēs. Reſiſtētiā mobilis ad motorē non eſt ꝙ mouēs nō poſſit vincere ipȝ mobile: q: tūc nullo' moueret. Neq̄ȝ talis reſiſtentia eſt ꝙ mobile contra inclinetur

ad terminum

d ter^m^ intentũ ab ipſo mouēte:q2 talis reſiſtētia eſt pre-
ciſe in motu violēto:ſed reſiſtētia talis ad motorē3 eſt:ꝙ
mobile ſemꝑ eſt ſub aliq̄(dũ mouet)cui repugnat imme
diate ſuccedere termin^9^ intētus.Un mediũ reſiſtēs mobi
li ꝛ mouēti eſt oē illud qḋ mediat int̄ formã quã h3 mo-
bile:ꝛ ter^m^ ad quē mouet:ex quo medio ꝓuenit reſiſten-
tia reſpectu agētis virtutis limitate:q2 nulla virtus limi
tata pōt mouere ipm mobile ad terminũ intētũ:niſi per
media ordinata nālit̄ int̄ formā3 quã h3 mobile:ꝛ ter^m^
ad quē mouet.Cũ aūt ita ſit:ꝙ angelus moueat ſe ex vir
tute limitata ꝛ finita:qlibet ꝑs ſpacij ꝛ magnitudis me
dias int̄ illã ptē in qua eſt:ꝛ ptē illã ad quã mouet:dr̄ eē
me^m^ reſiſtens:ꝑ cui^9^ reſiſtētiã ꝓuenit ſucceſſio ꝛ ꝯtinuitas
in motu angeli.¶Ad 4^m^ qñ dr̄.Sequeret̄ ꝙ pħs nālis
ꝯſideraret de itellectu ꝛ volūtate angeli:ſicut de motu:ne
go ꝯñtiã.Et cũ dicis ꝙ mot^9^ ē abſtract^9^ ſicut intellect^9^ ꝛ
volūtas angelica.Nego h̄ aſſumptũ:q2 mot^9^ nō pōt eē
ſucceſſiuus:neq3 ꝯtinuus que ſūt de rōne ipſi^9^:niſi ꝑ ha
bitudinē ad mãm ſenſibilē.ſ.ad ſpaciũ ꝛ ad magnitudi-
nē.Intellect^9^ aūt angelicus vt intellect^9^ eſt:ꝛ volūtas ſiĺr
nullã h3 habitudinē ad mã3 ſenſibilē:ꝛ maxīe q̄ ad ꝓmã
eius opationē que eſt intelligere ꝛ velle.g̃ iſte potētie nō
ſunt de ꝯſideratione pħi nālis:ſed bñ mot^9^.¶Ad 5^m^ ar^m^
cũ dicis ꝙ angelus ſi poſſet moueri poſſet ſiſtere ſe.conce
do ꝯñtiã:q2 eſt mouēs per intellectũ ꝛ volūtatē. Falſum
eſt tñ:ꝙ oē qḋ mouet ſe:pōt ſiſtere ſe:vt tu aſſumis in ar-
guēdo.ꝛ hoc ꝑꝑ motũ grauiũ ꝛ leuiũ:que mouēt ſe:ꝛ tñ
nō pñt ſiſtere ſe:ſed opꝫ addere ꝙ illud qḋ mouet ſe ꝑ co
gnitionē3:pōt ſiſtere ſe:ꝛ quũ dicis.g̃ poſſet tripudiare ꝛ
ſaltare:ꝯcedo ꝯñs ꝛ ꝯñtiã.¶Ad 6^m^.Qñ arguitur.oē qḋ
mouet diuidit̄ ꝛc̄.per pħm.8.phiſi.ꝛ in.6.g̃ ſi aliqd mo-
uet eſt diuiſibile.Rñdet̄ ꝙ aliqd moueri:vt dictu3 eſt in
corpore qōnis:ꝯtingit duob^9^ modis:vel motu hñte cō-
pletã ſucceſſionē ꝛ ꝯtinuitatē:vel motu nō hñte cōpletã
ſucceſſionē.Si loq̄mur de motu ꝓmo mō:oē qḋ mouet
tali motu eſt diuiſibile.Un oē qḋ mouet:ex cui^9^ ratione
accipit̄ ꝯtinuitas ꝛ ſucceſſio:eſt diuiſibe:q2 eſt tale quod
prius ſm ptē priorē ipſius ꝑtrāſit aliqd idē3 in ſpacio q̄3
ꝑtrāſeat ſm ptē poſteriorē.Et hoc mō Ar.in.6.phiſi ne-
gat indiuiſibile poſſe moueri:q2 tale nō eſt illud ex rōne
cuius poſſit accipi talis ſucceſſio ꝛ cōtinuitas in motu.
Sed cũ hoc tñ ſtat:ꝙ tale mobile poſſit moueri accipien
do ab alio ꝯtinuitatē ꝛ ſucceſſionē3:nec rōnes Ar.in.6.
phiſi.plus ꝯcludũt:niſi ꝙ indiuiſibile non pōt moueri
motu hñte h^9^ cōpletã ſucceſſionē.Et qḋ adducit̄ in con-
firmatione de.8.phiſi.Q3 oē qḋ mouet:diuiditur ī duo:
quoꝝ vnũ eſt ꝓ mouēs:ꝛ alterũ motũ.Dico ꝙ veru3 eſt
de eo qḋ mouet organice:q2 nō tñ ibi eſt diſtinctio iter
aiā3 mouētē ꝛ corpus motũ:verũ ēt inter ptē3 ꝓpinquā3
potētie orgāice mouēti:ꝛ ptē remotã:q2 tale mouet orga
nice:ſicut aia mouet vnã ptē per aliã.Et ꝑ hoc vult habe
re Ar.ꝙ grauia ꝛ leuia nō mouēt ſe iſto motu q ē mot^9^
aialiũ:ex quo vult hēre ꝯnē intētã:ꝙ grauia ꝛ leuia non
mouēt ſe ꝑ motu.Tũ q2 nō mouēt ſe per cognitionē. Tũ
q2 nō mouēt ſe organice:ſed ſi indiuiſibile qḋ eſt angelus
mouet:nō mouet iſto mō.ſ.motu organico:ꝛ ita nō opꝫ
ꝙ diuidat̄ in ptē mouētē3:ꝛ ptē motam.¶Et ſi inſtares
adhuc ꝓbãdo ꝙ tale mobile ē diuiſibile:q2 mouetur ad
locũ:locus eſt q̄tus.g̃ qḋ mouet eſt q̄tu3.¶Rñdet̄.qḋ
mouet ad locũ:nō recipit locũ:ſed recipit vbi:ita ꝙ mo-
uet ad locũ tanq̄3 ad terminũ extrinſecũ:ꝛ mouet ad vbi
vt ad terminũ itrinſecũ:ſed vbi ē duplex:quodda3 ē vbi
circũſcriptiuũ:quoddã diffinitiuu3.Angelus nō recipit
vbi circũſcriptiuũ:ſ3 vbi diffinitiuũ:qḋ autē recipit tale
vbi nō eſt diuiſibile:ſicut nec vbi ē diuiſibile.¶Ad vltimũ
qḋ eſt.Si indiuiſibile mouet:mouet ab alio.Rñdeo ma
gnitudo in gñe cāe mālis ē cã mot^9^ ꝛ ꝯtinuitatis ꝛ ſucceſ
ſionis in motu.Et cũ dicis ꝙ magnitudo nō pōt eē cã
mālis mot^9^:q2 eſt extrinſeca:ꝛ mã ē itrinſeca.Dico ꝙ mã
ex qua eſt itrinſeca:ſ3 mã in q̄.aut circa quã ē extriſeca:ꝛ
a tali mã h3 ſucceſſionē ꝛ cōtinuitatē ipſe mot^9^ extrinſece
ꝛ mālit̄ ꝛ a v̄tute motiua angeli:q̄ mouet ſe.mot^9^ h3 ſuã
eē effectiue.¶Aduertēdũ tñ ꝙ iſta poſitio:ꝙ ſb̄a nālis ē
ſb̄m ꝓ^m^ pħie nālis:eſt de mēte theologoꝝ tenēdo ſb̄a3 nā
lē eē illã:cui^9^ nālitas eſt rō formalis ꝑ quã appropriat̄ ipi
ſub̄e vt ſit ſb̄m mot^9^.Et ſic ſub tali ſb̄a nāli cōprehēdunt̄
itelligētie:ꝑter ꝓmã itelligētiā3:q̄ nullo mō pōt moueri.
S3 ſequēdo ꝓn^a^ pħoꝝ dicim^9^ ꝙ ſb̄a nālis eſt ſb̄m ꝓmu3
pħie nālis.itelli^9^ ꝑ ſb̄am nālē illã ſb̄a3:cui^9^ eē ꝛ diffinit̄
depēdet a mã ſenſibili.Et iſto mō ſb̄a nālis idē eſt qḋ cor
pus nāle:ꝛ ſub tali ſb̄a ſm pħos nō cōtinent̄ itelligētie:
q̄ itelli^9^ ſ3 ipſos ſūt imobiles.Tũ q2 ex pte ipſaꝝ non pōt
accipi ſucceſſio ꝛ ꝯtinuitas i ipſis.Tũ ēt q2 ſm pħos ſūt
act^9^ puri ꝛ ſimpliciſſimi:ꝛ ex ꝯñti nō i po^a^ ad vbi. Et tūc
ſi q̄rat̄.qd ſ3 Ar.ē ſb̄m pħie nālis:ſcḋm viã Sco.loq̄n
tis phiſice.Dōm eſt ꝙ corp^9^ phiſicu3 eſt ſb̄m pħie nālis.

Quantũ ad 3^m^ articulũ circa ſolutionē argumēto
rũ:ꝛ ꝓſerti3 circa ſolutionē ſexti argumē
ti ſumpti ex.6.phi.Dubitat̄:vtrũ rō qua3 facit Ar.ꝙ oē
qḋ mouet ptim ē in termino a q̄:ptī3 in termino ad quē
ꝯcludat de idiuiſibili:ꝛ vr̄ ꝙ ſic ꝑ rōnē ei^9^.Quia indiuiſi
bile qḋ mouet:aut eſt totalr̄ in termino a q̄:aut totalr̄ ī
termino ad quē:aut pti in termino a q̄:ꝛ pti in termino
ad quē.Nō ꝓ mō:q2 tūc nō moueret̄ nec 2° mō:q2 tunc
hēret mutatũ eē.g̃ dat̄ 3^m^.ſ.ꝙ pti3 eſt in termino a q̄:ꝛ pti
in termino ad quē.ꝛ ſi ſic:vr̄ ꝙ rō ſua ꝯcludat ꝓpoſitum
ſuũ:ꝑ qua3 vult ꝓbare ꝙ oē qḋ mouet eſt corpus.¶Ad
hoc rñdet̄ dicēdo:ꝙ rō eo mō q̄ accipit ab Ar.nō ꝯclu-
dit de idiuiſibili:ſed ſolũ de diuiſibili.¶Pro q̄ notãdũ:
ꝙ duplex eſt ptibilitas.Una ptibilitas mobilis:alia pti
bilitas termini qui acq̄rit̄.ſi loq̄mur de ptibilitate mobi
lis:ꝛ vlteri^9^ termini qui acq̄rit̄:oē qḋ mouet:ex cui^9^ rōne
accipit̄ ſucceſſio ꝛ ꝯtinuitas mot^9^:pti eſt in termino a q̄:
parti3 in termino ad quē:loquēdo de vtraq3 ptibilitate.
Et per hoc h3 Ar.ꝓpoſitũ ſuũ:ꝙ oē qḋ mouet:ex cuius
rōne habet̄ ꝯtinuitas ꝛ ſucceſſio in motu:eſt diuiſibile ꝛ
ptibile:ſed ſi loq̄mur tñ de ptibilitate termini qui acq̄ri
tur:dicim^9^ ꝙ indiuiſibile qḋ mouet pti eſt in termino a
quo:ꝛ pti3 in termino ad quē ꝑ q̄to ē in aliq̄ medio qḋ
eſt aliqd vtriuſq3.Un idiuiſibile exñs in aliq̄ vbi diffini
tiuo qḋ ē finis mot^9^ pteriti ſ3 prius vbi:ꝛ ꝓn^m^ mot^9^ futu
ri ſ3 poſteri^9^ vbi:ꝑ illud vbi mediũ dr̄ eē pti3 in termino
a q̄:pti3 in termino ad quē:nō tñ eſt pti3.iſto mō ꝓut pti
bilitas accipit̄ ex pte ipi^9^ mobilis:ꝛ ex h̄ ꝯcludit̄:ꝙ non
pōt moueri motu hñte cōpletã ſucceſſionē:de q̄ ꝓn^r^ intē
dit Ar.6.phiſi. ¶Circa ſolutionē datã ad vltimũ arg^m^:
ꝙ mot^9^ accipit ſucceſſionē ꝛ diuiſibilitatē a magnitudi-
ne.Quia dictũ eſt ꝙ magnitudo eſt cã mālis mot^9^.Du-
bitat̄ vtrũ magnitudo poſſit eē cã efficiēs reſpectu ſucceſ
ſionis mot^9^:ꝛ vr̄ ꝙ ſic:q2 oē illud qḋ acc pit ſuũ eē ab ali
quo:vt a cã extrinſeca:vr̄ accipe ſuũ eſſe ab illo tanq̄3 ab
efficiēte:vel tanq̄3 a fine.mot^9^ ãt accipit ꝯtinuitatē ꝛ ſuc-
ceſſionē(vt dictũ ē)a magnitudine tanq̄3 a cã extriſeca.g̃
vel ab ipſa vt a fine:vel ab ipſa vt ab efficiēte.Nō ab ipa
vt a fine:q2 finis in eē reali eſt poſterior hiis q̄ ſūt ad fine3.
Magnitudo aūt ꝓcedit ip3 motũ in eē reali.vr̄ g̃ ꝙ mo-
tus depēdeat a magnitudie:vt ab efficiēte.¶Ad h̄ rñde-
tur.Cocedēdo ꝯñs ꝛ ꝯñtiã:q2 eſt de itētiōe Sco.in.5.me-
taphi.q.q̄ q̄rit vtrũ ꝓpa rō q̄titatis ſit diuiſibilitas.Ita
ꝙ mot^9^ nō tñ(ſm ip3:ꝛ ēt An.an.in eodē loco)depēdet
a magnitudine:vt a cã māli:veꝝ ēt vt a cã efficiēte.Q3 ſi
tu dicas:mã ꝛ efficiens nō coincidunt.g̃ ꝛc̄.Dico ꝙ mã
ex qua nō coincidit cũ efficiēte:ſ3 bñ mã in qua:ſeu circa
quã:Magnitudo aūt eſt cã mālis circa quã:aut in qua.
¶Et ſic patet quid ſit dicendum de intentione doctoris
ſubtilis ad totam queſtionem.quare ꝛc̄.

¶ Si q̃dẽ ergo nõ eſt aliq̃ altera ſb̃a p̃ter nãs ꝯſiſtẽtes. Tex.cõmẽ.iij. Q̃ő.iij.

Queritur Utrum ſi eſſet tm̃ ſb̃a nã conſiſtens: phiſica eẽt prima phia. Et arguitur ꝙ nõ: qꝛ ſtante iſto caſu: intellectus a ſenſibilib⁹ ꝛ nãlibus poſſet abſtrahere ꝯceptũ ſb̃e: ꝯceptum entis: ꝛ ſilr ꝯceptum vnitatis: veritatis ꝛ bonitatis. Et iſti conceptus abſtracti non pertinerent ad naturalem: qꝛ nõ haberent ordinẽ ad motũ ꝛ ad mãꝫ ſenſibileꝫ. Q̃ð declaraꝭ: qꝛ lꝫ nulla eſſet ſub̃a niſi nãlis: non repugnaret tñ (ex intellectu cõcipiẽte) iſtis rõnib⁹ abſtractis reperiri in aliquo alio q̃ꝫ in nã ſenſibili. Unde hec rõ põt reduci ad formã ſic. Oẽm rõnẽ intelligibilẽ. ꝛ oẽm ꝯceptũ icluſum in aliq̃ eẽntialiter vel virtualiter põt intellectus abſtrahere: ꝛ ip̃m cõcipere abſq; hoc ꝙ ꝯcipiat illud a quo ſit abſtractio. Sꝫ iſti ꝯceptus vl̃es includunꝭ in ſubſtantia nãli. Ergo poſſunt ꝯcipi ab intellectu: nõ ꝯcepta ſb̃a nãli. Ex quo ſequiꝭ ꝙ quũ abſtrahanꝭ ab omni habitudine ad ſb̃am nãlem: ꝛ ad motũ: nõ erũt de ꝯſideratione ph̃i nãlis. ergo ꝯſiderabuntur a metaphiſico.

Ad oppoſitũ tñ eſt Ar̃. 6. metaphi. tex. cõmẽti tertij. ꝛ cõmẽtator hꝫ q̃ ſi nõ eẽt alia ſb̃a a ſenſibili: nulla eſſet ſb̃a prior nãli: ꝛ ſi aliq̃ imobilis ſit: manifeſtũ eſt ꝙ ip̃ſa ſb̃a eſt ꝑma: ꝛ ꝙ ſciẽtia iſti⁹ eſt ſcientia vniuerſalis: ꝛ ph̃ a prima. ¶ Ad hãc difficultatẽ rñdetur dicendo ꝙ ſtante caſu quẽ ponit Ariſto. nõ eſſet metaphiſica diſtincta a ſcĩa nãli. Naꝫ metaphiſica ꝛ alie ſciẽtie: que ſunt: phiſica ꝛ mathematica diſtinguuntur penes modũ diffiniẽdi diuerſum: qui ĩſequiꝭ diſtinctionẽ obiectoꝝ formaliũ: modus diffiniendi metaphiſici oĩno abſtrahit a mã: qꝛ ſicut ens qð primo ꝯſiderat: ſb̃a ꝛ quodlibet inquãtũ in eius cõſideratione cadit: nõ includit mãꝫ: queadmodũ vult Ar̃. 6. metaphiſice tex. cõmẽti. 2. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝙ ideo metaphiſicus abſtrahit ens a mã ſenſibili: qꝛ ꝯſiderat aliqd qð eſt ſimplr̃ abſtractũ ſm̃ eẽ: ſicut ſunt ſub̃e ſeparate: ꝛ qꝛ talia abſtracta ſꝫ eẽ maxime ꝯſideranꝭ a metaphiſico. Cõſequẽter hꝫ cõſiderare que ſunt abſtracta ſm̃ ꝯſiderationẽ: ita ꝙ abſtractio ſm̃ ꝯſiderationẽ eſt ꝑpter abſtractionẽ ſm̃ eẽ aliqrũ que ꝯſiderat. Et ꝯſideratio de abſtractis ſm̃ ꝯſiderationem in metaphiſica eſt ꝑpter ꝯſiderationẽ abſtractorum ſm̃ eẽ. vbi aũt eſſet tm̃ ſb̃a nãlis: nõ eſſet aliquid abſtractũ ſm̃ eẽ. ĝ nõ oporteret ponere ſciam aliquã: que abſtractius ꝯſideraret q̃ꝫ ph̃ia nãlis: que lꝫ poſſit conſiderare ens ꝛ alias quiditates abſtrahendo a motu: ꝛ a quãtitate. Iſta tñ ſcientia ſeu ꝯſideratio nõ ptineret ad aliquã ſcientiã priorẽ phiſica: qꝛ ſtante iſto caſu: nulla eſſet prior que ꝯſideraret de ente priori ſimpliciter: qꝛ prima entia eſſent nãlia. Et ita ꝯſideratio de quiditate modo abſtracto ptineret ad eandẽ ſcientiã ad quã ſpectat conſideratio de q̃ditate modo nõ abſtracto. ſ. in ordine ad motũ ꝛ alias paſſiones nãles: ꝛ ſic phiſica eſſet prima ſcientia: ꝛ prima ph̃ia. ¶ Sed ꝯ̃ hoc arguiꝭ: videꝭ enĩ ꝙ conceptus entis abſtractus a ſubſtãtia nãli ptineat ad aliã ſcientiã a nãli: qꝛ cõceptus abſtractior ꝑprio obiecto primo alicuius ſciẽtie nõ ptinet ad eandẽ ſcientiã. Sed ꝯceptus entis in iſto caſu eſt abſtractior q̃ꝫ ſit ꝯceptus ſub̃e nãlis. igitur nõ ptinet ad ꝯſiderationẽ ſciẽtie nãlis. ¶ Ad hec rñdetur. ꝙ ad hoc ꝙ ꝯceptus abſtractior nõ egrediaꝭ limites ſcĩe: requirunꝭ duo. Primũ ꝙ ꝯceptus abſtract⁹ non ſit cõmunior q̃ꝫ ſubiectũ ꝑmũ. Secundũ ꝙ nõ abſtrahatur tãta abſtractione ꝙ ſit abſtractus ab ordine eẽntiali ꝛ habitudine ad ſub̃m primũ: qð dico ꝑpter mathematicã que in iſto caſu eſſet diſtincta a phiſica: qꝛ ꝯſideraret q̃titatẽ abſtrahẽdo ip̃ſam ab omni ordine eẽntiali. ꝛ attributione ad mã ſenſibilẽ. Unde dõm eſt: ꝙ ſicut modo in phiſica cõſideratur animal ꝛ rõnale vt ſunt abſtracta ab homine. Ita in caſu predicto ſciẽtia nãlis cõſideraret ens: ꝛ quecunq; abſtraherentur a ſubſtãtia nãli: dũmodo nõ circunſcriberentur ab ordine eẽntiali ad ſubiectũ ſcientie. ſed cõſiderentur vt aliqd ip̃ſius ¶ Alio mõ põt dici ad rõnẽ Ar̃. ꝙ ſi metaphiſicus cõſiderat q̃ditates rerum ſolũ in vniuerſali: ſi (ex caſu eſſent tm̃ quiditates nãles ſubſtãtiarũ nãliũ: non eſſent quiditates vniuerſales: ꝛ vniuerſaliter abſtracte: que eſſent cões alijs a ſubſtantijs nãlibus: qꝛ (ex poſito) ſi nullũ aliud ens eẽt: tunc phiſica haberet cõſiderare omniũ quiditates: ꝛ ita metaphiſica nõ eſſet prior ſciẽtia nãli. Unde arguitur ſic. Si metaphiſica eſſet in iſto caſu alia a nãli: aut conſideraret quiditates abſtractas ꝛ vniuerſales: aut particulares. Non ſecundo modo vt patet: qꝛ tales nõ cõſiderat metaphiſi. neq; etiã vniuerſales abſtractas a nãlibus: qꝛ tales non eſſent (ex poſito) qꝛ omnis q̃ditas eſſet nãlis. igiꝭ ꝛc̃. ¶ Et hec eſt vna ꝓbabilitas ad oſtendẽdum intẽtionẽ Ar̃. eẽ ꝙ metaphiſicus ꝯſiderat q̃ditates rerũ ſolũ in vniuerſali. ꝛ nõ in particulari: qꝛ dato oppoſito: ꝯſequentia Ar̃. nõ valeret. ſ. ſi tm̃ eſſet ſubſtãtia nãlis. igitur phiſica eſſet prima ph̃ia: qꝛ poſſet dici: ꝙ eſſet ſcientia diſtincta a nãli que conſideraret quiditates particulares: vt abſtrahunt a motu ꝛ a quantitate. ¶ Ex his apparet quid dicendũ ſit ad hanc difficultatem.

Ad argumentũ adductũ in ꝑncipio apparet rñſio ex his q̃ dicta ſunt in corpore q̃ōnis. Nã lꝫ itellectus poſſit abſtrahere a ſb̃a nãli ꝯceptũ entis ꝛ ſubſtãtie. ſemꝑ tñ conſideraret iſta: vt ſunt aliqd ſubſtãtie nãlis: qꝛ non poſſent ꝯuenire alijs a tali ſb̃a. Ex quo ſequitur ꝙ eẽnt ſemꝑ de conſideratiõe nãlis: cũ nõ abſtraherenꝭ ab ordine eſſentiali: ꝛ attributione ad ſubiectũ primũ ſciẽtie nãlis. Et quũ dicis: ꝙ nõ repugnabit cõceptibus abſtractis reperiri in aliquo itellectu cõcipiente. Negaꝭ hoc: qꝛ intellectus concipiens ſi ſit verus: habet conformari rei concepte.

¶ Ens multipliciter diciꝭ: ſicut diximus in his q̃ de quotiens. ꝛ infra.

¶ Alia võ entia dicũꝭ eo ꝙ entis. Tex. commenti. ij. Q̃ő.j.

Queritur. Utrũ inherentia ſit de eſſentia accidentis. Et arguitur ꝙ ſic. ꝛ accipio ip̃ſuꝫ accidẽs: puta albedinẽ. Tunc quero: aut albedo per ſe inheret ſubiecto: aut per aliud: ſi per ſe habetur intentum: ꝙ inherentia ad ſubiectum eſt ſibi eſſentialis quuꝫ competat ſibi per ſe: ꝛ intrinſece: ſi per aliud: quero de illo: aut inheret per ſe: aut per aliud: ꝛ proceditꝭ vt prius: ꝛ ita aut dabitur proceſſus in infinitum: aut oportet ſtare in hoc ꝙ albedo inheret ſubiecto per ſe. ¶ P. ꝛ ſecundo arguiꝭ ad idem. Accidens eſt aptũ natum ineſſe ſubiecto: iſta aptitudo aut eſt ſibi eſſentialis: aut accidentalis. Si eſſentialis: habetur propoſitum: quoniã cõpetiꝭ ſibi per ſe ꝛ intrinſece. Si accidentalis: tunc ſic: ex hoc ꝙ accidẽs ẽ aptũ natũ ineſſe ſubiecto: oriꝭ analogia accidẽtis ad ſubiectũ: ſed illa aptitudo cõpetit accidẽti accidentaliter. ergo analogia accidentis ad ſubiectũ erit etiam accidentalis. cõſequens eſt falſum: ꝛ cõtra oẽs ph̃os aſſerẽtes eẽ ordinẽ eſſentialẽ inter accidens ꝛ ſubſtãtiã. Igitur illud ex quo ſequitur eſt falſum. ¶ Preterea ꝛ tertio arguitur. Accipio accidens: ſi de eſſentia ſua non eſt iſta aptitudo inherentie ad ſubiectũ: poterit cõcipi ip̃m accidẽs ſine iſta inherentia. ꝛ tunc aut concipieꝭ vt ens in ſe: aut vt in alio. ſi vt ens in ſe. ergo concipitur vt ſubſtãtia: ꝛ ita accidens erit ſubſtantia. ſi vt ens in alio. ergo concipieꝭ cum aptitudine inherentie

tudine inherētie ad ſbm:ꝛ ex ꝯceſſo ꝯcipiebaꝛ ſine aptitudine.igiꝛ ꝯdictio.℃ P̄.arguiꝛ 4° ſꝫ Auic.2° meta.ca. primo ſba eſt illud de cuius nā eſt eſſe in ſe.ergo a ſili accidens eſt illud de cui᷒ nā eſt eſſe in alio.igiꝛ ſi eſſe in ſe:eſt rō eſſentialis ſbe:eſſe in alio erit ratio formalis accidentis.℃ Et ꝯfirmaꝛ per Boetiū ꝛ Porphiriū in de vlibus.Accidētis eſſe eſt ineē.Et Cōmē.7.meta.cō.2.ens p̄n cipalius dr̄ de ſba.ſecundario ꝛ determinate hoc eſt rela tiue:vt ip̄e exponit dicitur de accidente.

Ad oppoſitū tū arguiꝛ.Data veritate huius: ꝙ inherētia aptitudinalis eſſet de eſſentia accītis:ſequereꝛ ꝙ gn̄a gn̄aliſſima accītiū nō eſſent gn̄aliſſima:ſed hērent aliqḋ ſupueniēs genus.ꝯn̄a ꝓbatur.qꝛ certū eſt ꝙ ab oibus gn̄ibus gn̄aliſſimis pōt abſtrahi ꝯceptus inherentie aptitudinalis:ſi ſit de ꝯceptu formali ipſoꝝ:que inherētia predicabiꝛ in qd:ꝛ eēntialiter de oibus iſtis:qui conceptus erit cōmunior quo libet ipſorū generum:ꝛ minus cōmunis ꝙ̄ conceptus entis.ergo iſte conceptus qui eſt eſſe inherens:erit conce ptus genericus cōmunis omnibus iſtis.

In iſta.q. primo p̄mitteꝛ aliq̄ diſtinctiones.2° videbiꝛ de opinione Ar̄.3° recitabitur opinio tenentium partem affirmatiuā.q.e impugnabi tur.4° ponetur opinio Doc.ſubtilis.

Circa p̄m artm̄ poniꝛ diſtinctio cōis:que eſt ꝙ duplex eſt inherētia accidētis ad ſbm:quedā eſt actualis:quedā aptitudinalis.p̄ᵃ inherētia actualis:quedam eſt in actu actualitate eſſentie:quedā eſt in actu actualita te exiſtētie ꝛ ſingularitatis.Prima inherētia eſt vnio aliquoꝝ p̄ſe:ſm eſſe eēntie:ꝛ qditatiuū:eo mō quo imagi namur albedinē ſm ſuā nām ꝛ eēntiā vniri ſbe ꝛ exemplificando in ſbis ꝯcipimus formā ſubſtātialē ſm nām eſſentiā ſuā vniri materie accepte ſm eſſe eſſentie ꝛ qui dditatiuum ipſius:ꝛ ex forma ſbali vnita materie ſm tale eſſe:vt iſta abſtrahunt ab omni ſingularitate:ꝛ exiſtētia reſultat vnū cōpoſitū ſubſtātiale in cōmuni:ꝓpterea:qꝛ principia vſa vel abſtrahētia ab exiſtentia ſingularitate cauſant cōpoſitū ꝓportionabiliter ſm illud eſſe qḋ cauſant:ꝛ de tali cōpoſito ſbali in cōi:quo imaginamur for mam ſic vniri materie.ꝓbanꝛ multe paſſiones p̄ice.ꝛ nales:ſic poſſumus imaginari vnionē actualē accītis ad ſbam:que vnio eo mō quo eſt in actu p̄ſupponiꝛ ſua ex trema ſic eſſe in actu.vꝫ.ſm actualitatē eſſentie:que vnio tū eſt per accīns:ꝓpterea:qꝛ ſba in rōne potētie paſſiue ꝛ ꝛ receptiue:nō determinaꝛ ad actū accītalē:ſed ſbalem. Scḋa inherentia actualis eſt vnio aliquoꝝ extremoꝝ in eſſe exiſtentie ꝛ ſingulari.prima vnio abſtrahit ab exiſtētia ꝛ ſingularitate.2ª concernit exiſtentiam:ꝛ ea ad que ꝯſequiꝛ exñtia.Inherētia aūt aptitudinalis eſt ipſorum vnibiliū in poᵃ:ꝛ nō in actu.vꝫ.accītis cū ſba:ita ꝙ licet accidēs ſit ſeparatū a ſbto:adhuc tū icludit iſtā inherētiā aptitudinalem.Iſte autē inherētie ſic dr̄ñt:qm̄ 2ª que eſt actualis circūſcribiꝛ a demr̄atione.p̄ª ꝛ 3ª p̄nt demōſtrari.ſi iſta applicenꝛ ad ſba in ordine ad ꝓprias paſſiones ſibi cōpetentes.vnde demōſtraꝛ de corpore p̄ico in cōi: ꝙ eſt cōpoſitū ex materia ꝛ forma ſbali per vnionē actua lem vnius ad alterū.De accīte demr̄atur ab Ar̄.in lib. 7.tex.cōmen.3.ꝙ eſt inſeparabiliter vnitū ſbe:ꝛ in p̄mo p̄i.tex.cō.39.ꝙ intell's querēs ſeparationem paſſionū a ſubtis:querit impoſſia.Ex quo vult de neceſſitate ip̄m accidens ſm nām ꝛ eſſentiā icludere vnionē actualē ad ſbam.Inherētia etiā aptitudinalis nō circūſcribiꝛ demōſtratione:qꝛ dato ꝙ intell's ꝯcipiat accīs actuaꝛ ſepara tum a ſba:iſti tū accīti cōpetit inherentia aptitudinalis ad ipſam ſbam:ꝛ hoc dato ꝙ tale accīs ſic ꝯceptū nō ab ſtrahaꝛ ſeu p̄ſcindaꝛ a p̄dicatis ſcḋi modi:que nata ſunt ſibi cōpetere.℃ Scḋa diſtinctio eſt iſta.ꝙ accīs pōt capi pro ꝯceptu formali accidētalitatis:vel pro denoiato ab iſta accidētalitate.de iſta diſtinctiōe videas Anto.An.ꝛ Sco tū in 4° ſniaꝝ.di.12.q.1.℃ Tertia diſtinctio eſt:ꝙ aliud eſt eſſe de eſſentia alicui᷒.aliud eē idē eēntialr.p̄ mō il lud eſt de eēntia alicui᷒ qḋ eſt idē ſibi qditatiue:ꝛ in p̄mo mō quēadmodū aial eſt idē qditatiue hoi.Eſſe idē eſſentialiter eſt ꝯuenire in eadē nā:exñte ꝛ ſingulari:ꝛ ꝓpter hoc pſone diuine dr̄ eē eadē eēntialr inter ſe:qꝛ hñt vnā ꝛ eādem nām ſingularē ꝛ exñtē.Iſte idētitates ſic ſe hñt adin uicē:ꝙ ſi teneaꝛ ordo eēntialis inter ſpēs idētitatū:ſic ꝙ vna ſit p̄or:ꝛ altera poſterior:vna maior ꝛ altera minor. dicem᷒:ꝙ qcqd eſt de eēntia alicui᷒:īfert illud eē idē ſibi eſſentialr:ꝛ nō ecōtra.qꝛ certū eſt:ꝙ ſbm ꝛ ꝓpria paſſio ſunt idē ſic eēntialr:qꝛ hñt vnā nām ꝯctam ad exiſtētiā ꝛ ſingularitatē:penes quā neutrum iſtoꝝ eſt ſepabile ab alio:ꝛ tū neutrū iſtoꝝ eſt de eēntia alteri᷒:qꝛ paſſio nō eſt de eēntia ſbi:nec ſbm de eēntia paſſiōis:cū cadat in diffi nitione ipſius vt additū.ex.7.meta.tex.cō.17.ꝛ.19.

Quātū ad 2m̄ artm̄ ponunꝛ due ꝯnes.quarū prima eſt iſta.ſbm nō eſt de eēntia accītis ſiue abſolutī:ſiue reſpectiuī:ꝛ hoc loquēdo de accīte denoiatiue ſumpto.℃ Iſta ꝯ ꝓbaꝛ:qm̄ dato oppoſito ipſi᷒:ſeque retur ꝙ ſbm ꝛ accidēs nō facerent vnū per accidēs:ꝛ ita hō albus nō eſſet vnū per accidens:quod eſt ꝯtra Ar̄.5. meta.ca° de ente ꝛ vno tex.cōmē.12.ꝛ.14.ꝛ 7° meta.tex. cō.42.ꝯn̄a ꝓbaꝛ:qꝛ addendo aliqd alicui qḋ eſt de eſſen tia eius:nō ſit vnū per accidēs:maxime ſi illud cui addiꝛ eſt vnū per ſe.ſbm aūt per te eſt de eſſentia accidētis:ꝛ accidens eſt ens per ſe:vt eſt de mente Ar̄.tex.cō.p̄allegati. vꝫ.14.vbi vult.ꝙ ens per ſe diuidiꝛ in decē gn̄a.ergo ſequitur ꝓpoſitū.℃ Et ꝯfirmaꝛ:qꝛ ſi ſbm eſſet de eēntia ac cidentis.accidēs nō diffiniret per ſbaꝫ ex additione.ꝯn̄s eſt ꝯtra Ar̄.in.7.meta.tex.cō.17.ꝛ.19.vt ſupra allegatū eſt.ergo ꝛc̄.ꝯn̄a eſt euidēs.Illud nō diffiniꝛ ex additione:in cuius diffinitione nō poniꝛ aliquid ex͂ nām ꝛ eēntiam eius:ſed ſic eſt in ꝓpoſito.igitur ꝛc̄.℃ Itē dato ꝙ ſbm ſit de eſſentia accidētis queſtio quā ꝓponit Ar̄.in 4° p̄i.tex.cōmē.58.nō eſſet rōnabilis:ſꝫ implicaret ꝯtra dictionē.Querit enim ſi eēt ſpaciū in quo nō eēt niſi ſonus ꝛ color:an tale ſpaciū eſſet vacuū:an nō?ꝛ rñdet ꝙ ſi tale ſpaciū nullū hēret corpus:ꝛ eſſet receptiuū corporis: eſſet vacuū:ſꝫ ſi de eſſentia ſoni ꝛ coloris eſſet ſbm qḋ eſt corpus:ex primo itell'u iſtius qſiti ſequereꝛ:ip̄m ſpaciū nō eſſe vacuū:ꝛ etiā eē vacuū:qꝛ poſito ꝙ ibi eſſet ſonus aut color:ex itellectu iſtius ſequereꝛ ip̄m ſpaciū eſſe corpore repletū:ꝛ ex altera parte poniꝛ eſſe vacuū.ergo poſita iſta ypotheſi:ſequereꝛ ꝯdictio:ꝓpter quā iſta queſtio eēt irrōnabilis:neqꝫ eēt ad ipſā rñdendū:qꝛ nō poſſent ſal uari regule diſputationis.Cōcedēdo ꝯn̄s:ꝛ negando repugnās.Ex qbus videꝛ eē de mēte Ar̄.ſbm nō eē de eēntia accidētis.℃ Sed hic iſurgit vna difficultas.ſi ſbm nō eſt de eēntia accidētis:ꝓpter qd Ar̄.ponit accidens ſm eſſe inſeparabile a ſbto:ponēdo ipſū eſſentialiter dependere a ſbto.℃ Rñdeꝛ ꝙ ideo Ar̄.hoc poſuit:qꝛ vult inter cām primā ꝛ ſcḋaꝫ reſpectu effect᷒ ꝓuenientis ab vtraqꝫ eſſe ordinē eſſentialē:qui ordo ſm ip̄m eſt ſimplr̄ neceſſarius:itaqꝫ cauſante prima:quū ſm ip̄m cauſet nālr ꝛ neceſſario:ꝛ neceſſario cauſat cauſa ſcḋa:ꝛ hoc eſt quod iquit Cōmē.9.meta.cōmē.7.quū entia nō habuerint actiones ꝓprias:nō habebunt eſſentias:volens ex hoc:ꝙ quum multa entia citra primum ens ſint neceſſaria in eſſe:ſicut nō poſſunt nō eſſe:ita nō poſſunt nō habere cauſalitatē ſibi cōpetentē:ꝛ ita ſequiꝛ:ꝙ ſi non cauſarent effectus ſibi cōpetētes:deſtruerenꝛ eēntie iſtarū cauſarū ꝛ ſm ip̄m ſicut ꝯn̄s eſt īpoſſibile:ita ꝛ añs.Hoc eſt qḋ ꝯfirmat Aug.li°. de libero arb.Deus res qs ꝯdidit ſic adminiſtrat:vt eas ꝓprios motus agere ſinat.Ex his ſequiꝛ ꝙ quū ſbm ſit aliqua cā reſpectu accidētis:nō ſolū mālis in quā:ver℞ etiā effectiua ꝛ cōſeruatiua:vt colligitur de mente Ar̄.7.

meta.tex.co.31.nõ poterit ipm eſſe ſine ſbto: ⁊ ita nõ propter hoc ꝙ ſbm ſit de eſſentia accidẽtis: ſed ꝑpter ordinẽ eſſentialeꝫ prime cauſe ad ſcdam: nõ poterit accidens eſſe ſine ſubiecto. ¶ Scda ꝯcluſio iſtius ſcdi articuli que ſequitur ex prima eſt iſta. Neutra inherẽtia: ſiue actualis: ſiue aptitudinalis eſt de eſſentia accidentis denoĩatiue ſumpti: ſiue ſit abſolutũ: ſiue reſpectiuũ pro accidente abſoluto. Probaẽ. Qm̃ dato oppoſito: tale accidẽs in ſuo itellectu: quantũ ad ſuum per ſe cõceptum quiditatiuuꝫ implicaret contradictionẽ. vꝫ. eſſe ad ſe: ⁊ nõ ad ſe: ad aliud: ⁊ nõ ad aliud: ꝯñs eſt falſum. igiẽ illud ex quo ſequiẽ: ⁊ ꝙ ſequaẽ arguiẽ. Quia vtraqꝫ inherẽtia eſt formaliter reſpectus quarũ vna eſt actualis reſpectus altera aptitudinalis: vna eſt ad terminũ in actu: altera ad terminũ in poᵃ: ⁊ cum neutrius ꝯceptus: aut ratio poſſit intelligi aut eſſe niſi ad aliquẽ terminũ: ſequiẽ vtrãqꝫ inherẽtiam eſſe formaliter reſpectuꝫ. Illa enim entitas eſt formaliter reſpectus: que nõ põt ſm intellectũ ꝑſcindi a termino: qualiẽ eſt in ꝑpoſito. ¶ Et cõfirmaẽ hoc: qꝛ Ar. 4. meta. tex. cõ. 26. infert tanqꝫ incõueniẽs ꝯtra dicentes omnia apparẽtia eſſe vera. Q. data opinione ipſoꝝ oĩa erũt formaliter ad aliquid. Tunc accipio iſtud ꝯñs illatũ: aut hꝫ pro incõuenienti ꝙ oĩa ſint ad aliqd idẽtice ⁊ denominatiue: ⁊ ſi ſic hoc nõ tñ nõ eſt impoſſe: verũetiã maxime neceſſarium: ꝓpterea quia oĩa entia citra primuꝫ ens hñt dependentiã eſſentialẽ ad ipſum primũ: que dependẽtia eſt eadeꝫ realiter nũc dependenti a qua vnũqdqꝫ denoĩatiue diciẽ dependẽs. Igiẽ denominatiue ⁊ idẽtice oĩa: ſunt ad aliquid ꝑter primũ ens. Si vero intelligat ꝯñs illatũ: ꝙ oĩa eẽnt formaliter ⁊ quiditatiue ad aliqd: ſic ꝙ reſpectᵘ includatur in eſſentia: ⁊ in intellectu formali cuiuſcũqꝫ: habetur ꝑpoſitũ: quia ſm iſtum itellectũ vnũqdqꝫ abſolutum in ſuo ꝯceptu implicaret ꝯtradictionẽ: que ꝯtradictio nõ eſt: vbi reſpectus idẽtificaẽ fundamẽto ſolũ realiter ⁊ idẽtice ⁊ nõ qditatiue: qꝛ cum idẽtitate reali reſpectus ad fundamẽtum ſtat diſtinctio formalitatũ: ⁊ ex nã rei ꝑp quã euitaẽ ꝯdictio. Ex quo ꝯcludiẽ: ꝙ ſi abſolutũ includeret qditatiue ipſum reſpectũ: ex eo ꝙ abſolutum eſſet ad ſe: ex eo ꝙ eẽt formalr reſpectᵘ eẽt ad aliud: ⁊ ita nõ ad ſe: ⁊ ſic ſm eundẽ ꝯceptũ formalẽ qui ſibi competeret in quãtũ tale ens eẽt ad ſe: ⁊ nõ ad ſe: ⁊ ſic ẽt ad aliud: ⁊ nõ ad aliud. ¶ Pro accidente reſpectiuo ꝓbaẽ hec eadem ꝯcluſio. In omni eo qd̃ referẽ eſt aſſignare aliqd qd̃ per ſe primo referẽ: ⁊ aliqd: qd̃ denominatiue ſeu fundamentaliter referẽ: ⁊ aliqd qd̃ eſt ꝑnᵐ referẽdi: ſeu quo aliquid referẽ. Exemplũ: pater per ſe primo referẽ ad filiuꝫ. Fundamẽtum ſeu ſbm quod denominatiue refertur eſt Sortes aut plato. principiũ ſeu ratio referẽdi eſt ipſa paternitas. Iſta eſt mẽs Auguſtini. 7. de trini. ca. 1. ⁊ 2. Omne qd̃ relatiue diciẽ eſt aliquid excepta relatione. Si igiẽ accidens reſpectiuũ referẽ: opꝫ ꝙ ſit aliqd ꝑter ipſam relationeꝫ. Sed inherẽtia: ſiue actualis: ſiue aptitudinalis accidẽtis reſpectiui eſt formalr reſpectus. Igiẽ accidens reſpectiuũ eſt aliqd preter talem inherentiam. Sed illud qd̃ eſt tale ſm ſuũ ꝯceptum ꝑter aliud: nõ includit illud tanqꝫ aliquid de eſſentia ſui. Igitur accidens reſpectiuũ nõ icludit inherentiã formaliter ⁊ quiditatiue. Ex qbus ꝯcludimus: ꝙ lꝫ inherẽtia vel actualis vel aptitudinalis neceſſario ſm Ariſt. ꝯſequaẽ vtrũqꝫ accidens: nõ tñ cõpetit alicui iſtoꝝ per ſe ꝑdicatione primi modi. Vñ aliud eſt dicere: ꝙ aliqd neceſſario ꝯſequiẽ ad aliqd. aliud ꝙ ei per ſe cõpetat. primuꝫ ꝯceditur: ⁊ 2ᵐ negatur. Multa enim ſunt neceſſaria que nõ ſunt per ſe: vt in primo phicoꝝ. tex. cõmẽ. 66. In exẽplo de priuatione que neceſſario requiritur ad generationẽ cõpoſiti: ſed tñ per accidens.

Sed ꝯtra iſtã ꝯnem inſtat Ioãnes de Gãdauo volens: ꝙ de mente Ariſto. ⁊ Cõmen. eſt: ꝙ nõ ſolũ inherentia aptitudinalis: verũetiaꝫ actualis eſt de eſſentia accidentis ẽt abſoluti: ⁊ adducit rõnes pro iſta ꝯne quas facit Doctor Subti. in. 4. ſniaꝝ. diſt. 12. q. prima ꝯtra ſe poſitas ab An. an. in. 7. meta. q ꝑma. Quaꝝ prima eſt. Illud quo aliqd formaliter eſt ens: eſt de eſſẽntia ſui: ſed ſba vel dependentia ad ſbam eſt illud quo accidens formaliter eſt ens: teſtante Ar. 7. meta. tex. cõ. 2. Accidẽs eſt ens: qꝛ entis. lꝫ qꝛ videẽ eſſe nota cauſe formalis. igiẽ ⁊c. ¶ Item Ar. dicit ꝙ ens dꝛ de ſba ⁊ accidente: ſicut ſanum de ſanis: ſed vrina eſt ſana per dependentiã ad animal ſanũ. Ita ꝙ ille ordo ad ſanitatẽ in animali eſt rõ formalis ſanitatis in vrina: ergo a ſili erit in accidẽte. igiẽ ⁊c. ¶ Tertio. qꝛ ſi inherẽtia eſt alia ab albedine inheret: c. inheret aut ſeipſa: aut aliquo alio: ſi ſeipſa: ſtandum erat in hoc: ꝙ albedo inherebat nõ per aliud a ſe: ſi per aliud: datur ꝑceſſus in infinitũ. ¶ Item 4°. Reſpectus creature ad deum eſt idem eſſentialiter creature: ergo reſpectus accidẽtis ad ſbm eſt idem accidẽti eẽntialiter. ꝯña ꝓbaẽ: qꝛ talis reſpectus accidẽtis ad ſbm videẽ eſſe intimior accidẽti qꝫ reſpectus creature ad deuꝫ. quia accidẽs diffinitur per ſbm: ⁊ creatura non diffinitur per deum. ¶ Iteꝫ inherẽtia ſi ſit alia ab accidẽte. ſ. albedine: ergo erit poſterior ipſa albedine: qꝛ fundatuꝫ eſt poſterius fundamento: quũ dependeat ab ipſo: ⁊ dependens ſemꝑ ſit ad priꝰ: igitur poterit albedo eſſe ſine iſto reſpectu dependẽtie ad ſbm: ⁊ vlterius concipi ⁊ diffiniri ſine iſto reſpectu: ſed accidens non requirit terminum reſpectus: niſi propter reſpectum: ergo poterit eſſe ⁊ diffiniri ſine termino reſpectus.

Iſta ſunt argumenta Ioã. de Gandauo que vult ipſe demonſtrare ꝯtra intẽtioneꝫ Doct. ſubti. poſterius ponẽdam. Sed qꝛ Doc. ſoluit iſta diffuſe: breuiter ꝑſtringẽdo. Rñdeẽ negando ꝙ inherẽtia vel actualis: vel aptitudinalis ſit illud quo accidẽs eſt formaliter ens. ⁊ ad Ar. vt ſuperius allegatũ eſt: accidẽtia ſunt entia qꝛ entis. lꝫ qꝛ. eſt nota cauſe materialis: ⁊ efficiẽtis. ꝓpterea: qꝛ quotiens dꝛ cã: totiens dꝛ in eo ꝙ ſm ſe ⁊ qꝛ hꝫ habitudines: que oĩa ſunt note cauſalitatis: in illo qd̃ ſequitur aliqd̃ iſtoꝝ: ⁊ quia ſba aut entitas ſbalis: nõ eſt cauſa formalis entitatis accidentis: ſed tñmõ mãlis ⁊ efficiens. Pro tãto lꝫ. qꝛ. iportat habitudinẽ taliuꝫ cauſaꝝ deſignataꝝ in ſba. Vnde cauſatũ vlr eſt illud qd̃ eſt: pro qꝫto eſt a ſua cã in quocũqꝫ gñe cauſe: nõ tñ ꝙ ordo ⁊ dependentia ad ipſam ſit de eſſentia ipſius cauſati: qꝛ tunc nullũ cauſatũ eẽt abſolutũ. ¶ Ad 2ᵐ argumẽtum rñdetur. ꝙ ſanitas in vrina eſt quedã forma reſpectiua que eſt reſpectus ſigni ad ſignatũ: qui reſpectus fundaẽ in aliquo abſoluto. ſ. in colore: digeſtione: ⁊ diſpoſitione aliq̃ qualitatiua vrine: propter quã vrina ſignificat ſanitateꝫ. Sed entitas in accidẽte nõ eſt preciſe reſpectus accidẽtis ad ſubãm: ſed eſt aliquod abſolutũ ad qd̃ conſequiẽ talis reſpectus. Exemplum autem Ar. valet quãtum ad hoc: ꝙ vtrobiqꝫ eſt reſpectus ⁊ dependentia eſſentialis vrine. vꝫ. ad animal: ⁊ accidentis ad ſubiectum ⁊ in hoc eſt ſimilitudo. Diſſimilitudo autẽ qꝫtum ad illa que dicta ſunt. ¶ Ad 3ᵐ reſpondeẽ. ꝙ albedo inheret accidentali inherentia diſtincta ab albedine: aliteꝫ formaliter: ⁊ quiditatiue. Et quũ queriẽ de inherentia inherente. Vtruꝫ inhereat ſeipſa: vel aliquo alio. Dicendum ſm aliquos: ꝙ ſeipſa inheret ⁊ ſtatur in ſecũdo: non in primo: quia omne per accidẽs habet reduci ad per ſe: teſtante Ariſto. 2° phiſicorum. tex. cõmẽ. 66. in exemplo de cauſis per ſe ⁊ per accidẽs. Sed iſta eſt pure per accidẽs. Albedo inheret inherentia actuali: ita ꝙ nullo modo eſt per ſe. Iſta autẽ inherẽtia inheret. eſt per ſe. igiẽ ⁊c. Vnde forſan ſm iſtos non eſt incõueniens concedere iſtam propoſitionẽ. inherẽtia inheret: eſſe per ſe in primo modo: ⁊ nõ tantuꝫ in ſecundo. Sicut quecũqꝫ ſimilia: ſimilitudo eſt ſimiliſ: idẽtitas eſt eadẽ: ⁊ hꝫ: ⁊ hoc ꝯcedendo ꝙ effectus formalis predicatur

tis predicatur de cauſa formali: ꝛ ꝙ idem poſſet denomi nare ſeipſuȝ. ſicut Scotus ꝯcedit: ꝙ calor calefacit: ꝛ vlte rius ꝙ calet: ꝛ in intẽtionibus generalibus ꝛ tranſcen dentibus ens eſt entale. vt in. 3. diſtin. pͥmi. q. 3. ¶ Se quẽdo tamẽ cõmunẽ opinionẽ: ꝙ in principijs formali bus deueniendũ ſit ad illud quod eſt ita quo: ꝙ nullo modo poteſt eſſe quod: vt in alijs. ſ. efficiẽte: materia ꝛ fi ne. Dicẽduȝ eſt: ꝙ inherẽtia nõ inheret: ſed eſt illud quo aliquid inheret: ſicut albedo nõ eſt alba: ſȝ eſt illud: quo aliquid eſt album: ꝛ tunc dicẽdũ eſt: ꝙ ipſa inherẽtia al bedinis inherẽtie: ſi quã habitudinẽ habet ad fundamẽ tum ipſius. puta ad albedinẽ: quocũqȝ nomine vocetur: habitudo illa eſt eadẽ realiter ipſi inherẽtie ꝛ predicatur ſaltẽ per ſe in ſecũdo modo de ipſa inherẽtia: quod am plius declarabitur inferius. ¶ Et ſi dicas: ſicut concedi tur iſta. inherẽtia ſeipſa inheret: ita videtur iſta concedẽ da: albedo inheret ſeipſa: ꝑſuppoſito ꝙ inherẽtia actua lis albedinis ſit eadem ſibi realiter: ſicut vr̃ concedẽdum de mente Ariſtote. ¶ Ad hoc reſpondetur. ꝙ hoc ꝑſup poſito: inherẽtia actualis eſt intimior inheretie (etiam ꝙ non ſit eadẽ ſibi quiditatiue) ꝙ̄ albedini. Nam inheren tia actualis vel eſt eiuſdẽ generis cum inherẽtia inheren te: vel ſaltem magis conueniunt in differentia diuiſiua entis que eſt eẽ ad aliud ꝙ̄ inherẽtia cum albedine: pro pter quod dicendum eſt: ꝙ minus aliquo diſtincto a ſe inherentia inheret: ꝙ̄ albedo: de hoc amplius inferius. ¶ Ad 4m reſpondetur negando: ꝙ dependẽtia acciden tis ad ſubm ſit eſſentialior fundamẽto ſuo: ꝙ̄ dependen tia creature ad deuȝ. ¶ Et ad probationẽ contra hoc re ſpondetur: ꝙ terminus dependẽtie non ponitur in diſ finitione fundamẽti reſpectus: quia reſpectus ſit eẽntia lis vel idem fundamẽto: quia tunc creatura magis diffi niretur per deum: ꝛ primã cauſam: ꝙ̄ accidẽs per ſubm. Sed ratio huius eſt qꝛ fundamẽtuȝ reſpectus quãdoqȝ eſt forma informãs aliud ꝛ ꝑfectio eiuſdẽ: dans ſibi eẽ ſim pliciter: aut ſm quid: ꝛ quuȝ ꝑfectio nõ poſſit ꝑfecte ꝛ di ſtincte intelligi cõceptu quietatiuo intellectus: niſi intelliga tur illud cuius eſt forma. propterea terminus reſpectus cadit in diffinitione fundamẽti: quã ſit ꝑfectibilis ꝑ talẽ formã: que eſt ipſum fundamẽtum reſpectus: ꝛ hoc ha bet veritatẽ non tantũ in formis accidẽtalibus que ſunt ꝑfectiones ſm quid ſube. ſȝ etiam in formis ſubſtãtiali bus: vt patet per Ariſtotilẽ diffiniẽtẽ animã: in 2° de ani ma. Qui in eius diffinitione ponit ipſum corpus orga nicuȝ: quod eſt terminus dependẽtie forme ſbalis: vt in formãtis ꝛ ꝑficiẽtis ad ipſuȝ corpus: vt informabile ꝛ per fectibile per ipſam animã. Eſt tñ differẽtia in formis ſub ſtantialibus ꝛ accidẽtalibus. Quia in ſbalibus ponitur in diffinitione ipſaꝝ aliqd: qd̾ facit vnũ per ſe cũ forma ſbalis que dat ſibi eẽ ſimplr̃. In accidẽtalibus aũt nõ po nitur aliquod ꝑfectibile per talẽ formã accidẽtaleȝ: ꝙ fa ciat vnũ per ſe cũ ipſa: ſed ſolũ vnum per accidẽs: cũ ipſa forma tali ꝑfectibili nõ det eſſe ſimplr̃: ſed ſm qd. Sicut etiã ipſa eſt ens ſm qd: ꝛ hoc qꝛ ꝑfectibile ſbale nõ deter minatur per ſe: vt potẽtia: niſi ad actum ſubſtãtialem: ꝛ generaliter potentia ꝛ actus faciunt vnum per ſe: quan do ſunt eiuſdẽ generis: quod nõ eſt in cõpoſito accidẽta liter. ¶ Ex his ꝯcludimus: ꝙ reſpectus dependẽtie crea ture ad deuȝ eſt eſſentialior fundamẽto: ꝛ magis idem ꝙ̄ reſpectus dependẽtie accidẽtis ad ſubm. ¶ Primum patet: qꝛ eſſentialior eſt dependẽtia cuiuſcũqȝ ad primaȝ cauſam: ꝙ̄ ad cauſam ſecundã. Quuȝ virtualiter ꝛ emi nenter ꝯtineat cauſalitatem cuiuſcũqȝ cauſe ſecũde: ꝛ ita cum deus ſit prima cauſa reſpectu creature: ſubm auteȝ ſit cauſa ſcḋa reſpectu accidẽtis: ſequit̃ ꝓpoſitũ. ¶ Scḋm etiaȝ ꝓbat̃: qꝛ reſpectus eſt idẽ fundamẽto: ſine quo fun damentuȝ eẽ eſt impoſſe: ꝛ implicat ꝯdictionẽ: ſed magis impoſſe eſt creaturã eẽ ſine reſpectu dependentie ad deũ ꝙ̄ accidẽs ſine dependẽtia ad ſbm. Quod declaratur: qꝛ ſicut eſt magis impoſſe creaturã eẽ ſine deo: ꝙ̄ accidẽs eẽ ſine ſbto: ita eſt magis impoſſe creaturã eſſe ſine reſpectu dependentie ad deum: ꝙ̄ accidẽs ſine reſpectu dependẽ tie ad ſbm: quia compoſſibilitas vel incõpoſſibilitas re ſpectuum ad fundamẽta eſt ex cõpoſſibilitate vel incom poſſibilitate terminoꝝ reſpectuũ: ex quibus ipſi reſpect9 eſſentialiter originantur. ¶ Confirmatur iſta ſolutio de idẽtitate eſſentiali reſpectuuȝ ad fundamẽta in ꝓpoſito: quia dependẽtia ſiue actualis ſiue aptitudinalis creatu re ad deum eſt illa ſine qua fundamẽtũ eẽ implicat ꝯtra dictionẽ: ſed dependẽtia accidẽtis ad ſbm nõ eſt hꝫ: quia licet accidẽs nõ poſſit eẽ ſine dependẽtia aptitudinali ad ſbm: non implicat tñ ꝯtradictionẽ eſſe ſine dependentia actuali ad ipſum ſaltẽ ſm theologos: quicquid ſit de in tentione Ar̃. vt dicet̃ inferius. ¶ Ad aliud reſpondet̃ cõ cedẽdo. ꝙ reſpectus inherẽtie: ſiue actualis: ſiue aptitudi nalis eſt poſterior fundamẽto: ꝛ pertractãdo argumẽtuȝ de inherẽtia actuali. Reſpondet̃. ꝙ accidẽs abſolutuȝ eſt prius iſto reſpectu inherẽtie: ꝛ diſtinctuȝ eſſentialiter ab ipſo: ꝛ ꝯcedit̃: ꝙ ex rõne qditatiua accidẽtis nõ repugnat ſibi ſeparari ab iſto reſpectu: ꝛ vlterius concipi ꝛ diffini ri ſine ipſo. Iſta tamen diffinitio non erit diffinitio me taphiſice loquẽdo: ſed logice: quia nõ erit cõceptus quie tans intellectũ: vt dictũ eſt prius. Et quã infertur ꝙ acci dens poterit eſſe ſine termino reſpectus. Negatur ꝯñtia: ꝛ ad probationẽ dicit̃: ꝙ accidẽs nõ in eodẽ ordine req rit reſpectũ ꝛ terminũ reſpectus. Nam reſpectũ coexigit vt ꝯñtem ipſum: ſicut reſpectus conſequit̃ fundamẽtuȝ: ꝛ nõ tanqȝ aliqd requiſituȝ ad naturã fundamẽti: qd̾ eſt ipſum accidẽs: qꝛ nullũ prius ſic requirit ad ſuũ eẽ illud quod eſt poſterius: ꝛ ita cõcedit̃: ꝙ accidens requirit ter minũ reſpectus ꝓpter reſpectũ: vt lꝫ ꝓpter. eſt nota alicu ius ꝯſequẽtis illud quod requirit ipſum eo modo quo diceret̃ ꝙ hõ reqrit rõnale ꝓpter riſibilitatẽ: in ordine tñ prioris: ꝛ cuiuſdã requiſiti ad naturã accidẽtis ipm acci dens reqrit terminuȝ reſpectus: qui eſt ſbm ſeu ſba: ꝛ ita nõ in eodem ordine prioritatis ꝛ poſterioritatis: vtrũqȝ requiritur ab accidente vt viſum eſt.

Sed contra iſtã determinationẽ iſtat̃ ex prin cipijs Doctoris ſubti. cui innititur iſta ſolutio: inferẽdo ꝙ ipſa ꝯtradicat Ariſ. ſic. Iſtud eſt vnũ principiũ apud Scotuȝ 2° ſniaꝝ. diſ. prima. q. 5. Q2 ille reſpectus eſt idẽ realiter fundamẽto: ſine quo funda mentũ eſſe eſt impoſſe. habita iſta maiore: accipio iſtã mi norem: ꝛ infero oppoſitũ ſue ꝯcluſionis ſic. Sed impoſſe eſt accidẽs abſolutũ eſſe ſine reſpectu actuali ad ſbm ſm Ar̃. ergo talis reſpectus erit idẽ realiter accidẽti abſolu to: minor eſt Ar̃. Nam ſm̃o phicoꝝ dr̃: intell9 querens ſeparationẽ paſſionũ a ſbtis: querit ipoſſibilia. ¶ Cõfir matur. qꝛ nõ minus eſt impoſſe apud Ar̃. ꝙ accñs ſit ſine ſbto: ꝙ̄ ꝙ ſit ſine prima cauſa: qꝛ vt tactũ eſt ſuperius ſȝ ipſuȝ: eſt neccĩa cõnexio in cãndo iter cãm primã ꝛ ſcḋaȝ. vt ſicut cã prima neccĩo requirit̃ ad effectũ: ita etiã cã ſcḋa: ergo ſicut ꝑꝑ neccĩaȝ dependẽtiã ad primã nõ pot̃ effect9 eſſe ſine reſpectu ad primã: ita erit de reſpectu ad ſecũdã. ¶ Item ſi reſpectus dependẽtie actualis ad fundamen tum accidentis reſpectiui eſt idem realiter fundamẽto: ꝛ eius ꝓpria paſſio: pariformiter erit de accidente abſo luto: quecũqȝ ratio aſſignabit̃ de reſpectiuo: eadem aſſi gnabitur de abſoluto: ſm Ar̃.

Ad hoc reſpõdet̃. ꝙ ex alijs ꝛ alijs ꝑncipijs: neceſſe eſt inferre alias ꝛ alias cõcluſiones. Iſtud eſt vnũ principiũ apud Ar̃. ꝙ accidẽs neceſſario ſimplr̃ dependet a ſbto: non ſolũ dependentia aptitudinali: ſed etiã actuali. Scotus ꝛ alij theologi negant hoc ꝓpter ſa cramentũ altaris. Igit̃ oportet diſcordare ab eo in ꝯclu ſione. ſ. tenere ꝙ dependentia actualis ad ſubm non eſt

cadē realr accidēti abſoluto: quū ſeparet ab ipſa: melius eſt enim theologo diſſentire a pħo in ꝯne vbi diſſentit i principio: q̄ ꝯuenire in ꝯne ⁊ diſſentire in pncipio: quā ꝯnem nō teneret: ſi principiū cū theologo ꝯcederet. Dicē dum tñ eſt: ꝙ ille reſpectus eſt idē fundamēto realiter: ē ſm Ar. ſine quo fundamētū eē eſt impoſe ſimplr: ⁊ hoc ex nā itrinſeca fundamēti: ⁊ per pncipia itrinſeca ſpecificā: nō ex aliqua cā extrinſeca. Exemplū: mobile primū. ſ. celū nō pōt eſſe ſine motu: nō q2 repugnet mobili: quīz ſit tātū i potētia paſſiua ⁊ ꝯdictionis reſpectu motus: ſz hoc eſt ex habitudine neceſſaria itelligentie mouētis ad mobile ſm Ar. Ita in ꝓpoſito: ſi accidens nō pōt eē ſine inherētia actuali: hoc nō eſt ex idētitate accidētis ad ſbm: ſed ex habitudine neceſſaria inter primā cām ⁊ ſbm in cauſando accidēs. ¶ Ad ꝯfirmationē rñdebit in 4° arti° Et per hec que dicta ſunt reſpōdetur ad 2m ꝙ inherētia actualis nō eſt propria paſſio accidētis abſoluti ſicut reſpectiui. Tum q2 nō eſt eadē realiter ſibi vt ꝓbatū eſt. Tū q2 nō inſequit nām accidentis per ſe: ⁊ itrinſece: quo ad principia ēentialia ſpecifica ⁊ formalia ipſius: ſz tm̄ principia indiuiduātia ⁊ materialia: q2 talis inherētia cōpetit accidēti ab efficiente: quod efficiens reſpicit accidēs in eſſe exiſtentie ⁊ indiuiduali.

Quātū ad 3m arti. eſt aduertendū: ꝙ Jo. de Gandauo in. 7. meta. q. i. tenet partē affirmatiuam qōnis: cui° determinatio ſtat in. 4. ꝯnibus: ꝯtra doctorem in. 4. ſniaꝝ. diſt. 12. q. pma. ¶ Prima eſt: ꝙ demonſtratio nō abſtrahit ab exiſtētia: ⁊ ab inherētia actuali: q2 demonſtratio nō eſt de nō ente. Sed nullo hoie exiſtēte: homo eſt non ens: ergo de ipſo ſic abſoluto nulla eſt demonſtratio. ¶ P. ſi nullus hō eſſet: ⁊ tñ riſibilitas demōſtraretur de ipſo: oportet ꝙ riſibilitas ſit aliqd vel nihil: ſi nihil igitur de hoie nihil demonſtratur: ſi aliqd vel eſt ens in ſbto: vel ens nō in ſbto. Si pmo modo ergo actu inheret: ſi 2° modo: ſic eſt ſba. ergo ⁊c. ¶ Scda ꝯcluſio. ꝙ accidēs nō pōt ſeparari ab actuali inherētia. ꝓbat. Nā ſicut ꝓpriū ſbe eſt eſſe per ſe: ita accidētis eſt eſſe in alio: ſi igitur accidens nō actualr inheret: ſi eſt ens: erit ens qd̄ eſt ſba: ꝯñs eſt falſum: igit illud ex quo ſequit. ¶ Confirmatur. q2 eſſe per ſe: ⁊ eſſe in alio diuidunt ipm ens: ergo ſicut impoſe eſt eſſe ſbam: ⁊ nō eē per ſe actualiter: ita impoſe eſt eſſe accidēs: ⁊ nō eſſe actualiter in alio. ¶ Tertia ꝯcluſio. ꝙ inherētia eſt de eſſentia accidētis abſoluti: que ꝯcluſio directe eſt ad qōnem: que ꝓbat per rōnes adductas in pncipio qōnis. ¶ Et rñdet ad rōnes Scoti ꝯtra iſtā ꝯcluſionē: ꝓſertim ad illam. Nullus reſpectus eſt de eſſentia accidētis abſoluti. Dicit ad maiorē: ꝙ nullus reſpectus eſt de eſſentia alicui° totaliter abſoluti: ſed bñ reſpectus pōt eſſe de eēntia alicui° abſoluti a termino: licet non ſic abſolutū a ſbto. modo accidēs. ſ. albedo q̄uis ſit abſolutū a termino ad quē nō eſt ſm ſuā entitatē: quēad modū pr̄ eſt ad filiū: nō eſt tñ abſolutū a ſbto: q2 ab ipſo eſſentialr dependet. vñ nihil eſt abſolutū a ſbto: niſi ſba. ¶ Quarta ꝯcluſio. Aptitudo nālis diſtinguit realiter ab eo: cui° eſt aptitudo: quā ꝯnē ꝓbat ſic. Illa ſunt diuerſa eſſentialiter: quoꝝ vnū eſt reſpectus: ⁊ aliud abſolutum. aptitudo nālis eſt reſpectus illius cuius eſt aptitudo: ⁊ illud cuius eſt aptitudo eſt abſolutū. igit ⁊c. ¶ Et ad probationē oppoſiti iſtius ꝯcluſionis quā adducit Scotus rñdendū eſt quū dicit: que eadem gñatione gñant: ⁊ eadem corruptione corrūpunt: ſunt eadē realr. Si iſta eſſet vlr vera: ſba ⁊ q̄titas eſſent idē realr: q2 nō gñatur ſba: niſi ſit quāta: vt dicit Boetius ſup predicamēta. vnde ſi illa ꝓpoſitio Ar. in. 4. meta. tex. cō. 3. hz veritatē dz ſic intelligi: que eadē generatiōe gñantur eque pmo ſunt idē eſſentialiter: ſi tñ gñant ſm prius ⁊ poſterius: tūc nō opz. ¶ Et ſi dicas: ꝙ ſic gñat aptitudo: ⁊ illud cui° eſt aptitudo: negatur. Nam lz in eodē inſtāti tēporis generet ſubz ⁊ aptitudo: prius tñ nāliter gñatur ſbm q̄ aptitudo: q2 cā nālr eſt prior effectu. ¶ Iſta ſunt q̄ ponit ꝯ doctorē.

Contra quā opinionē arguit: ⁊ pmo ꝯ pmā ꝯnē oppoſitā ꝯcl'oni docto. vz. ꝙ demōſtratio ſit exiſtentis. Cōtra demōſtratio nō eſt ſingularis. Igitur nō eſt exiſtēns. antecedēs eſt Ar. 7. meta. tex. cō. 53. ⁊ pmo poſterio. Probat ēt rōne: q2 demōſtratio eſt paſſiōis de ſbto: que fluit ab ipſo: ꝑ pncipia ſpecifica ſubti: ⁊ nō indiuidūātia: q2 in hoc diſtinguit accñs per accñs ab accñte per ſe: q2 vnū cāturr a pncipijs intrinſecis ⁊ eſſentialibus ſcilz accñs per ſe: aliud a pncipijs mālibus ⁊ idiuidualibus. ſ. accñs per accñs. vnū ineſt per pncipia neceſſaria: aliud ꝑ pncipia ꝯtingētia. ꝓbat ꝯñtia. Singularitas eſt intimior nāe ſpecifice: ⁊ qditati q̄ exiſtētia: q2 nā ſpecifica alicubi reperit cū ſingularitate: vbi nō reperit cū exiſtētia. Nā Boetius ſup predicamenta vult: ꝙ pſita: ⁊ tota coordinatio pſitalis abſtrahit ab exiſtētia: ⁊ nō a ſingularitate ⁊ ꝓbat ēt: q2 certū eſt: ꝙ coordinatio pſitalis eſt finita in ſurſum ⁊ deorſum. ꝓ poſterioꝝ. Primū predicatū eſt plurificabile in plures ſpēs ⁊ indiuidua: vt cōiter dicit: vltimū ſbm dz ſic eſſe implurificabile: ſed nihil eſt ſic iplurificabile: niſi indiuiduū ⁊ ſingulare. igitur ⁊c. ¶ Et confirmat: q2 ſaltē apud intellectū aliqd poteſt cōcipi: vt ſingulare ⁊ implurificabile: dato ꝙ nō exiſtat: ⁊ nō econuerſo: q2 omne exiſtēs eſt ſingulare. Nā exiſtētia in his inferiorib° eſt incōicabilis: q̄ indiuidua ⁊ ſingularis. ¶ Sz cōtra iſtā rōnē inſtatur: nā exiſtētia eſt modus intrinſec° quiditatis: ſingularitas nō: vt eſt de mēte Docto. i. 2. di. 3. q. 6. q2 ſm ipſum iportat propriā realitatē. modus intrinſecus eſt intimior quiditati q̄ realitas que nō ē modus. ergo ⁊c. ¶ Ad hoc rñdetur. ꝙ in his que ſunt per ſe modus eſt intimior quiditati quacūq3 alia formalitate ⁊ realitate ſibi adueniēte: ſicut prius ens eſt finitū: q̄ ſit ſba predicamētalis: aut corpus: ex eo ꝙ finitas ⁊ infinitas ſunt modi qui cōpetunt enti per ſe: quum quilibet iſtorū ſit demōſtrabilis de eo: exiſtētia aūt cōpetit enti ſaltē creato per accñs: quū nō ſit demōſtrabilis de ente: nā q̄ per rōnē hoīs eſt demōſtrabile ꝙ ſit exñs: ſed bñ ꝙ ſit finitus: ꝯcedit igit modū eſſe intimiorē qditati ſi per ſe cōueniat qditati: ſi per accñs ſicut exñtia non opz vel aliter magis ad ꝓpoſitū. qditas ⁊ nā pōt cōſiderari vel q̄tū ad eē p ſe: ⁊ vnitatē correſpōdentē tali eē: vel 1° mō quātum ad diſtinctū eē: ſi pmo mō ſic ſingularitas eſt intimior qditati. q2 facit vnū p ſe cū illa: ſingularitas eni nata ē magis facere vnū p ſe: cū qditate q̄ exiſtētia: ſi vō ꝯſideret qditas 1° mō min° diſtinguit (vbi qditas hz verē eē ab exiſtentia) q̄ diſtinguat a ſingularitate: vt ꝓbatū ē. nec valet iſta ꝯñtia. a. eſt intimi°: ḡ minus diſtiguit: q2 iſta intimitas nō eſt intimitas idētitatis: ſed ordinis in cōſtituēdo aliquod vnū per ſe: ⁊ ſm hoc illa que magis diſtinguūt hoc ē minus ſunt idē magis poſſunt facere vnū p ſe: nā mā ⁊ forma ſbalis minus ſunt idē q̄ ſbm: ⁊ ꝓpa paſſio ſm aliquos: ⁊ ꝓſertim Scotiſtas: ⁊ tñ mā ⁊ forma faciūt vnū per ſe: nō tñ ſbm cū ꝓpria paſſione. ¶ P. ad pncipale arguit. qd̄ eſt pncipiū contingētie: nō eſt pncipium demonſtrationis: ſed exiſtentia in iſtis inferiorib° eſt hmōi: ergo ⁊c. Maior apparet: q2 demōſtratio eſt neceſſarioꝝ: minor ēt: q2 nihil gñatur: aut corrūpit per ſe: niſi ſingulare exiſtēs: ⁊ ꝓpter hoc dixit Ar. 7. meta. tex. cō. 35. ꝙ ſingulare cognoſcit cū itelligētia ⁊ ſenſu cū actu videt. abeunte vero ex actu non palā eſt vtrum ſit aut non ſit: ⁊ paulo poſt ſubdit. mā ſm ſe eſt incognita: ſiue ſit ſenſibilis: ſiue intelligibilis: qd̄ non poteſt intelligi: niſi de materia contracta ad exiſtentiam que eſt principium proximū corruptionis. ¶ Et ad illud qd̄ adducit: ꝙ homo non exiſtēs eſt nō ens. Negat. q2 ens ⁊ eius quiditas: quum abſtrahat a ſingulari: ⁊ ab omnib° ſuis ꝓtibus ſubiectiuis: dicit tam de non exiſtēte: q̄ de exñte: lz ſm prius ⁊ poſterius vel analogice

vel analogice. Alioquin nõ diuideref ens per actũ ⁊ potentiã. in .6. meta. t. 4. niſi diceref de vtroq;. vnde oẽ illud eſt ens: cui nõ repugnat eſſe exiſtere: ⁊ põt eſſe terminus alicuius potẽtie ꝓductiue: ⁊ per hoc apparet ad formaʒ prime rationis: ꝙ minor aſſumpta eſt falſa. ¶ Ad aliam reſpondef. ꝙ inherẽtia aptitudinalis riſibilitatis eſt eadem cũ inherẽtia actualis ipſius: q: riſibilitas ẽ eadeʒ res cum ſubto qđcũq; eſt aptũ natũ ineſſe alicui: cui eſt ideʒ: illud etiã actualiter ineſt: ſed ſicut ĩherẽtia aptitudinalis abſtrahit ab exiſtẽtia: ita etiam actualis in his que ſunt per ſe: ⁊ vnũ trãſit in idẽtitatem alterius. ſecus eſt de his qui ſunt per accidens: ⁊ important diſtinctas naturas ⁊ eſſentias: ſicut eſt in ꝓpoſito. ¶ Cõtra ſecundã ꝯnem arguitur ſic. Per ſe eſſe qđ cõpetit ſbe: aut eſt per ſe eſſe ſubſiſtens: aut per ſe eſſe: vt diſtinguif cõtra ens in alio: aut per ſe eſſe: qđ eſt ens in ſe ⁊ ſolitarie acceptũ. Si ꝑmo° ſic nihil eſt ſba: niſi ſuppoſitũ ⁊ ſingulare in ꝑdicamẽto ſbe. Subſtantia ſecũda nõ eſt ſba iſto mõ: nec q̄ditates ꝑdicamentales. Si ſcđo modo: ſic forma ſbalis nõ eſt ſba: q: eſt in alio tanq̄ in ſubiecto. Si 3° mõ ſic accidẽs eſt ens per ſe: q: põt eſſe ens ſolitarie acceptũ: ſaltẽ apud theologos. in ſacramẽto altaris. ¶ Ad formã argu. Rñdetur. ꝙ proprium eſt ſubſtantie eſſe ens per ſe: hoc eſt nõ in alio per inherẽtiam: intelligẽdo illud eſſe inherens: qđ dat eẽ ſm quid alicui enti priori ſimplr: ⁊ nõ facit vnũ per ſe cum illo cui dat eſſe: iſto mõ per ſe eẽ cõpetit omni ſbe ⁊ accidens ſecluſum ab inherẽtia actuali: lʒ ſit ens per ſe pſeitate tertij modi: nõ tñ per ſe vt diſtinguitur ꝯtra inherens actu vel aptitudine: ſed eſt inherens aptitudinalr. ¶ Ad ꝯfirmationẽ dr: ꝙ eſſe per ſe: qđ diuidit ens eſt eſſe cui repugnat inherere: ⁊ eẽ in alio eſt illud. cui nõ repugnat inherere. primũ negat aptitudinẽ ad inherẽdũ. 2m ponit talem aptitudinẽ: ⁊ iſta duo diuidunt ens: ⁊ vnuʒ cõpetit ſubſtantie. ſ. eſſe per ſe alteruʒ accidẽti. ſ. eſſe in alio: ⁊ iſte nõ important eſſe actuale: ſed aptitudinale: ⁊ lʒ ab eſſe aptitudinali ad actuale valeat ꝯña negatiue. vʒ. hoc non eſt aptũ natũ ineſſe: ergo nõ actualiter ineſt: tñ affirmatiue nõ valet. vʒ. hoc eſt aptũ ĩeſſe. ergo actualiter ineſt: cõmittitur fallacia ꝯñtis. Dicendũ igif ad formaʒ argumẽti ꝙ iſta vt diuidunt ens nec cõpetũt ſubſtãtie ⁊ accidẽti: ⁊ ſic nihil mali ſequif. ¶ Cõtra 3am ꝯneʒ inſtaf ſic. Ens abſolutũ vt diſtinguif ꝯtra reſpectiuũ: eſt ens abſolutuʒ a termino: q: reſpectus diffinif per eſſe ad aliud: ſicut abſolutum diffinif per eẽ ad ſe. Naʒ eſſe ad ſe ⁊ ad aliud ſunt differentie modales ꝯtrahentes ens ad abſolutũ ⁊ reſpectiuum: ⁊ ſicut abſolutuʒ pſcindit a termino: ita reſpectiuum ſm ſe eſt ad terminũ: ſicut ergo idem nõ põt eſſe ad ſe ⁊ nõ ad ſe: q: hoc eſt ꝯtradictio: ſic in ꝓpoſito. ¶ P. omne qđ includit habitudinẽ ad terminũ: tanq̄ aliquid de eſſentia ſua eſt ad terminũ: ſed omne accidẽs eſt h° per te: igif ⁊c. Maior videf nota: q: dato oppoſito: aliquid eẽt per ſe ad terminũ ⁊ abſolutuʒ a termino. minor probaf. Nam q̇lib; accidẽs icludit inherentiã actualẽ q̄ditatiue ⁊ eſſentialr per te. Sed inherẽtia actualis eſt habitudo ad terminũ. ꝓbatur. Nam inherẽtia actualis albedinis ad ſuperficiẽ fundaf in albedine inherentie: quuʒ ſit actus eius: ⁊ terminaf ad ſuperficiẽ: q: ille eſt terminus inherẽtie: cui albedo inherens inheret: ſuperficies eſt h°. igitur ⁊c. ¶ Ad rationes que fuerunt pro iſta ꝯcluſione ſoluentur. ¶ Reſpondendo ad argumenta principalia. ¶ Cõtra quartã ꝯcluſionẽ arguif. Quia data iſta cõcluſione: ſequeref proceſſus in infinitũ in aptitudinib°. ꝯñs eſt falſum: igitur ⁊ antecedens: conſequentia probatur. Aptitudo naturalis in aliquo indicatur ex nõ repugnãtia ad illud ad qđ eſt aptitudo: ſeu ex inclinatione naturali ad ipſum pro tanto lapis non habet aptitudinẽ naturalem ad locũ ſurſum: q: repugnat lapidi in q̄tũ grauis habet inclinationẽ ad locum ſurſum: ⁊ ꝯtra ipſum naturaliter iclinaf. ¶ Iſto ſtante arguitur. ſit. a. illud cuius eſt aptitudo: pſcindaf ab omni re realiter differẽte: remanente preciſe in eſſe quiditatiuo ſaltem per intellectum. Tunc in iſta ꝑciſione: aut ipſi. a. repugnat hẽre aptitudinem naturalẽ realiter differentẽ: aut nõ: ſi ſic: nunq̄ ſibi poterit cõpetere iſta aptitudo: niſi violenter. ſicut locus ſurſum cõpetit graui: ⁊ ratio eſt: q: ipſum. a. ꝯtra naturaliter inclinaf. ſi. a. nõ repugnat: ergo ante aptitudinẽ a. eſt aptum natum: ⁊ per ꝯſequens habet aptitudinem naturaleʒ: ⁊ tunc quereſ de iſta ſicut de priori: ⁊ ſic in infinitum. ¶ Contra iſtam ꝯcluſionẽ ſunt rationes poſite in quadã queſtione noſtra vbi ꝓbatur idẽtitas realis paſſionis ad ſubiectum. Nec gloſa ad auctoritatẽ Ar. in. 4. meta. que facit pro iſta concluſione: ꝙ paſſio eſt ſubiectũ ſunt idem: eſt ad intentionẽ eius: imo magis ad oppoſitum. Nam ſi intelligat Ariſt. ꝙ illa ſunt eadẽ: que eadeʒ generatione ſimul generanf: ſimultate tẽporis ⁊ nature: nihil probaret de eo qđ intendit: ſed magis concluderet oppoſitũ propoſiti. Intendit enim ꝓbare: ꝙ ens homo: ⁊ vnus homo ſint idẽ: q: quotieſcũq; generaf aut corrũpitur ens generaf ⁊ corrumpitur vnum: ſed certũ eſt: ꝙ ens eſt prius natura vno: ſicut q̇libet ſbm eſt prius propria paſſione. Igif nõ ſimul ens ⁊ vnuʒ generanf eadem generatione: ⁊ ſic nõ concluderenf eſſe vnum ⁊ idem: qđ eſt cõtra propoſitũ. ¶ Ad illud quod adducitur de quãtitate eſt ſubſtãtia. negaf ꝙ iſta duo generenf eadem generatione: q: certum eſt: ꝙ alia mutatio eſt ad ſubiectuʒ: ⁊ alia ad quantitatem. Prima eſt generatio ſimpliciter: ⁊ alia eſt ſm quid. quare ⁊c.

Quantum ad 2m artic. Dicendũ eſt: ꝙ pars negatiua queſtionis eſt vera: pro cui° determinatione ponuntur tres concluſiones: de mente Doctoris ſubti. quarum prima eſt: ꝙ neutra inherentia eſt de eſſentia accidentis abſoluti fundamentaliter ſumpti: ſm rei veritatem. Iſta concluſio pʒ: ex primo arti. ſuperius poſito: declarando intentionem Ariſto. ¶ Secũda cõcluſio. inherentia aptitudinalis eſt propria paſſio accidentis abſoluti ſubſtratiue ſumpti: ⁊ nõ inherentia actualis. Prima pars pʒ: ex dictis: q: talis inherẽtia eſt aptitudo naturalis: ⁊ aptitudo naturalis eſt paſſio nature ſpecifice. ¶ Secũda pars ꝓbaf: q: illud eſt ꝓpria paſſio alicuius nature: ſine quo naturam eſſe in re implicat contradictionem: ſed accidens abſolutum eſſe ſine inherentia actuali non implicat contradictionem. igitur ⁊c. Maior probatur: q: quuʒ paſſio fluat a natura ſpecifica per differentiã eius eſſentialem: ſicut impoſſibile eſt naturam eſſe ſine propria differentia ſpecifica ⁊ eſſentiali abſq; contradictione: ita impoſſibile eſt naturam eſſe ſine propria paſſione: minor autem apparet: q: ſi implicaret contradictionem accidens abſolutum eſſe ſine dependentia actuali ad ſubiectum. Articulus fidei: qui tenet hoc eſſet ſimpliciter falſus: q: repugnãs veritati: ⁊ ex hoc ſequitur ꝙ lʒ ſm Ariſto. inherẽtia aptitudinalis ſit propria paſſio nature non tamen inherentia actualis. Prima pars pʒ: quia non eſt imaginabile ſine ꝯtradictione naturam ſpecificam accidentis eſſe in re ſine inherentia aptitudinali: ⁊ hoc ex natura intrinſeca accidentis: ⁊ propter hoc forte dixit Ariſto. ꝑmo phiſicorũ. Intellectus querens ſeparationem paſſionum a ſubiectis ⁊c. vt ſuperius dictum eſt. Innuens ꝙ ille intellectus implicat contradictionem: qui ſeparat actu ⁊ aptitudine accidentia a ſubiectis: lʒ ex quiditatiua ratione accidentis ſibi non repugnet ſeparari: q: ſi ſic: queſtio ponens ſonuʒ in vacuo eſſe ſine corpore: ex ſuo intellectu implicaret contradictioneʒ: ⁊ eſſet irrationabilis: vt ſuperius dictũ eſt. Ipſam tamen proponit diſputandaʒ in. 4. phiſicorũ: vt pretulimus ſuperius quare ſeparatio actualis accidentis ab° a ſubiecto: licet ſit impoſſibilis ſm Ariſto. non

tñ implicat ↄtradictionē: ⁊ per ↄñs nō eſt paſſio: ꝗuis
ↄcederet ꝙ eſſet accñs inſeparabile: ⁊ neceſſariū reſpectu
ipſius accidentis. Et tunc ſm Ariſ. reſpectus aptitudina
lis ipſius accidentis ad ſubiectū eſſet magis neceſſarius
ꝗ reſpectus actualis: ſicut ↄcederet dependētiā ad ſbm
eſſe neceſſariā: nō tñ nec̄iam tanta neceſſitate: ꝗa neceſſi
tate eſt depēdētia ad primā cām: quia maius impoſſibi
le eſt accidēs eſſe ſine prima cā: ſm pħm: ꝗ eſſe ſine ſubie
cto: ergo oppoſitū eſt magis neceſſariū: ⁊ ita ſtat ꝙ primū
impoſle implicet ↄtradictionē: ⁊ nō alterū: ⁊ determinā-
do ſic queſtionē quātum ad iſtā ↄcluſionē: negāda eſſet
illa ꝓpoſitio vlis: ꝙ ōis reſpectus idētificet fundamento
ſine quo fundamētum eſſe eſt impoſle: ſed ſolū qñ funda
mentum eſſe ſine reſpectu implicaret ↄdictionē ex termi-
nis: ⁊ ex natura itrinſeca fundamēti: ſicut eſt de reſpectu
aptitudinali accidētis ad ſbm: nō autē actuali. Sūr ſtan
do in reſpectibus actualis: nō pōt natura accidētis ſine
cōtradictione eſſe ſine dependētia actuali ad deum: ſic ꝙ
ipſum eē ſine tali dependētia eſt ſimplr impoſle: ⁊ hoc ex
nā accidētis: quum ex nā ꝗ eſt accidēs: eſt ens poſterius.
ergo depēdēs: ⁊ ſi ſic. ergo ab alio: ⁊ vlterius: ergo a pma
cā: ⁊ ita ab ipſa dependēs. Nō eſt tñ ſic impoſſibile ipm eē
ſine dependentia actuali ad ſbm: vt premiſſum eſt. Et ex
hoc ſequit: ꝙ vna depēdentia idētificat fundamēto: ⁊ eſt
propria paſſio: ⁊ alia nō. ¶ Tertia concluſio. Inhērentia
actualis eſt propria paſſio accidētis reſpectiui: pbat iſta
ↄcluſio: preſupponēdo: ꝙ due ſunt habitudines accidē-
tis reſpectiui: vna eſt eſſe in. que eſt ipſa inherētia actua-
lis: alia eſt eſſe ad. que eſt habitudo ad terminū. Prima
eſt propria paſſio eius: ⁊ cōpetit ei in ſcdo modo dicendi
per ſe. Secūda eſt de quiditate eius: ⁊ cōpetit ei in pmo
mō: ⁊ iſte habitudines hñt talem ordinē inter ſe: ꝙ ſcda
prius ordine nature videt cōpetere accidēti reſpectiuo: ꝗ
prima: tum qꝛ qd̄ eſt de itrinſeca rōne alicuius prius cō-
petit ſibi ordine nature ꝗ illud qd̄ eſt extraneum: a rōne
eius quiditiua. habitudo ad terminum eſt hmōi. ergo ⁊c̄.
Minor probat: qꝛ reſpectus ſi diffinit: ſemp diffinit per
terminū: ⁊ nō per fundamētū: vt pꝫ in diffinitione eorū
que ſunt ad aliqd. vbi dicit Ariſ. ad aliquid dicunt que-
cūqꝫ hoc ipſum ꝙ ſunt aliorū dicunt: vel quōlibet aliter
ad aliud: vbi ſemp exprimit habitudo ad terminū: ⁊ nō
ad fundamentū. ¶ Sed ſi tu dicas: ꝙ Ariſto. 5. meta. di-
ſtinguit ſpecies relatiuorū penes fundamēta: ⁊ nō penes
terminos: ex quo ſequit: ꝙ a fundamētis ſumunt eē ſpe
cificū. Reſpondet. ꝙ ideo hoc facit Ariſto. qꝛ fundamen
ta ſunt nobis maniſeſtiora ꝗ termini: ſed hoc nō obſtan
te habitudo ad terminos eſt itimior relationibus ꝗ ad
fundamēta. ¶ Scdo probat idē p. ſuppoſitū ſic. qñcūqꝫ
aliquid cōmune diuiditur per duas differētias forma-
les: pro quocūqꝫ ſigno vna ↄſtituit ſpēm ſeu minus cō-
mune: ⁊ alia: ſed ens diuidit per abſolutū ⁊ reſpectiuū:
ergo pro eodē ſigno: pro quo abſolutū eſt ad ſe: pro eodē
ſigno reſpectiuū eſt ad aliud: ſed abſolutum prius nā eſt
ad ſe: ꝗ inſit alteri: ergo reſpectiuū prius nā erit ad aliud
ꝗ inſit ſuo fundamēto. Diſcurſus bonꝰ: ⁊ maior eſt no-
ta. Nam quum ſubſtantia diuidat per corporeū: ⁊ incor
poreū: pro quocūqꝫ inſtanti nature corporeum cōſtituit
corpus pro eodem incorporeum conſtituit ſpiritū. Diffi
nitio enim conſtituitur ex genere ⁊ differentia diuiden-
te: minor eſt manifeſta: qꝛ iſta duo abſolutū ⁊ reſpectiuū
ſunt imediate oppoſita circa ens: ⁊ euacuant totā natu-
ram entis. ¶ Hoc pſuppoſito probat concluſio: quia ille
reſpectus identificatur realiter fundamento: ⁊ eſt pro-
pria paſſio eius: ſine quo fundamentum eſſe implicat cō
tradictionē ex natura fundamenti. Sed reſpectū eſſe ſine
inherētia actuali ad fundamētū implicat ↄtradictionē
ex natura fundamēti. igit ⁊c̄. Maior pꝫ ex dictis. minor
probat. quicqd eſt eēntialiter habitudo inter duo extre-
mo neceſſario ad ſui eſſe requirit illa extrema. Nā ſi tol-
lantur extrema: tollit ipſa habitudo que eēntialr depen
det ab ipſis in eſſe. Sicut ergo tollere terminū reſpectꝰ ē
deſtruere ipſū reſpectiuū: ita tollere fundamētū reſpectus
eſt deſtruere ipſum reſpectū: ergo ipoſſibile eſt reſpectū
eſſe ſine fundamento: ⁊ ex ↄñti reſpectū eſſe abſqꝫ hoc: ꝙ
actualiter inhereat fundamento. quare ⁊c̄.

Ad argumenta principalia. Ad primū pꝫ ex dictis in primo articu. ¶ Ad 2ᵐ reſpondet. ꝙ illa aptitudo nō eſt eſſentialis ac-
cidenti: hoc eſt quiditatiua: eſt tñ eſſentialis concomitan
ter: quia concomitat eſſentiā accidentis: eſſentialiter ⁊ ne
ceſſario: ⁊ iſto modo concedo analogiam ⁊ ordinem in-
ter accidens ⁊ ſubſtantiam eſſe eſſentialē: qꝛ neceſſario ⁊
eſſentialiter concomitantē: qꝛ talis ordo neceſſario oritur
inter iſta duo extrema: poſitis rōnibus formalibꝰ ipſo-
rum: quocūqꝫ alio circūſcripto. Et quum tu dicis: ſi apti
tudo eſt accidenti eſſentialis; ergo cōpetit accidenti per ſe
⁊ intrinſece. Reſpondetur. ꝙ competit accidenti per ſe
2° modo: non primo modo: ⁊ iſto modo eſt intrinſeca ac
cidenti: quia nō diſtincta realiter ab ipſo. Non tamen in
trinſeca quiditatiue: ⁊ de intellectu formali ipſius. ¶ Ad
tertium reſpondet. concedendo. ꝙ ipſum accidens pōt
concipi ſine illa inherentia: vt dictum eſt in corpore que-
ſtionis in primo articulo: ⁊ quū dicis: aut concipiet vt
ens in ſe: aut vt in alio. Reſpondetur vno mō: ꝙ ad hoc
ꝙ concipiatur quiditas accidentis nō opꝫ: ꝙ concipiat
vt ens in ſe: aut non. Nam mathematicus conſiderat ꝗ
titatem: ⁊ non cōſiderat eam vt eſt ens in ſe: aut in alio:
quia non conſiderat quātitatem vt eſt ſubſtantia vel ac-
cidens: quia hec conſideratio non pertinet ad mathema
ticum ſed ad metaphyſicum: ⁊ ita mathematicus nō ↄſi-
derat naturam accidentis: vt ens per ſe: aut vt aptū na-
tū inherere. ¶ Vel poteſt dici: ꝙ in iſta abſtractione cō-
ſiderat vt ens per ſe perſeitate tertij modi: hoc eſt ſolita-
rie: nō cum habitudine ad aliud. Et quum tu dicis: tale
ens per ſe eſt ſubſtantia. Negatur. quia ens per ſe quod
eſt ſubſtantia: eſt ens cui oīno repugnat inherere: modo
nature accidētis in tali precīſione nō repugnat inherere.
¶ Sed ↄtra: qꝛ iſta reſponſio deſtruit ſeipſā ſic. Omne
illud eſt aptū natū inherere: cui nō repugnat ſic inhere
re: ſed accidens in tali pāſione eſt hmōi. ergo ⁊c̄. ¶ Reſpon
detur ꝙ aptitudo ad inherendum eſt duplex: quedam
eſt fundamētalis ⁊ remota: quedā formalis ⁊ ꝓpinqua.
Prima aptitudo eſt ipſum fundamentum: ⁊ natura cui
nata eſt competere ipa aptitudo formalis. ſicut dicimus:
ꝙ homo ſecluſa riſibilitate eſt riſibilis fundamentaliter
tantum: hoc eſt: eſt fundamentum cui non repugnat riſi
bilitas: que eſt aptitudo formalis ad ridendum. Aptitu
do formalis ⁊ propinqua eſt reſpectus quidā adueniēs
fundamēto: conſtituens ipm in eſſe formali propinquo:
ad eliciendū actū ad quē eſt aptitudo. Primo modo ca
piendo aptitudinem: dico. ꝙ capiendo accidens in tali
preciſione: accidens eſt aptum natum inherere aptitudi
ne remota ⁊ fundamētali. Si capiatur ſcdo modo ſic ne
gatur accidēs eſſe aptum natum inherere. ſed ex hoc nō
ſequitur: ꝙ aptitudo formalis ſit de itellectu accidentis:
qd̄ erat propoſitū: ſed ſolū aptitudo fundamentalis que
nihil poſitiuū ponit vel abſolutum vel reſpectiuum ſu-
pra fundamētum. Hoc qd̄ dictū eſt: poteſt declarari exē-
plo. Nam alio modo homo eſt aptus natus diſgregare
viſum: ⁊ alio modo homo albus. Primo mō eſt aptus
aptitudine remota. Secūdo mō aptitudine propinqua.
¶ Ad 4ᵐ ⁊ vltimū ridetur. ꝙ dictū Auicēne ſic hꝫ intel
ligi. Accidēs eſt ens de cuius natura eſt eſſe in alio: hoc
eſt ad cuius naturā ſequitur inherentia aptitudinalis
ad aliud. Sba eſt ens ad cuius naturam nō ſequitur iſta
aptitudo: imo ei repugnat: ⁊ iſto modo ſba eſt ens in ſe

vt ens in ſe opponitur enti: quod eſt aptuʒ inherere. Ex hoc tñ nõ ſequiť: ꝙ iſta aptitudo ſit de eẽntia ⁊ nã intrinſeca accidentis. Per hoc reſpondeť ad Boetiũ: ꝙ accidẽtis eẽ eſt ineſſe: ꝓpter hoc: q: hʒ de nã ſua: ꝙ inſit: ſaltez in aptitudine: nõ tñ ꝙ inherẽtia talis ſit de intrinſeco cõceptu ⁊ formali ipſius accidẽtis. Unde ꝙ accidẽtis eẽ eſt ineſſe: põt intelligi vel eſſentialiter ꝑ ſe: ⁊ quiditatiue: vel concomitanter. Primo modo ꝓpoſitio Boetij eſt falſa. Secũdo modo vera: q: ad eſſentiã ⁊ quiditatẽ accidentis ſequitur inherentia aptitudinalis: ſed iſta inherẽtia nõ eſt quiditatiue ipſum accidens: ⁊ ſic intelligit Boetius. Et ſic eſt finis iſtius queſtionis.

¶ Sed ſubſtãtia oĩum primũ ratione ⁊ notitia ⁊ tpe. Tex. cõmẽ. iiij. Q̃ō. ij.

Vtrum intentio nõ ſenſata recipiatur cuʒ intẽtione ſenſata in ſenſu exteriori. que difficultas oritur ex cõcurrẽte ꝯtra Anto. an. ¶ Et arguiť primo ꝙ non. Q̃ñcũq; aliqua qualitas eſt principium reſpectu alicuius actionis ⁊ alicuꝰ actus: vbicũq; ponitur talis qualitas: ibi ponitur actio ipſius qualitatis (ſtante diſpõne materie:) ſed ita eſt ꝙ ſpecies obiecti ſenſibilis: ſiue ſit itentio ſenſata ſiue ſit intentio nõ ſenſata: eſt principiũ actionis in ſenſum. ergo ſi itentio nõ ſenſata recipieť in ſenſu exteriori: ibi erit ſenſatio obiecti repreſentati per talẽ ſpẽʒ: ſed ſenſus exterior nõ ꝑcipit nociuũ ⁊ vtile. ergo itentio nociui ⁊ vtilis non recipiť in ſenſu exteriori. ¶ Q; ſi tu dicas: ꝙ iſta ſenſatio reſpectu nociui ⁊ vtilis ptinet ad poᵐ nobiliorẽ: ⁊ reſpectu iſtius ſenſationis ſenſus exterior eſt mã indiſpoſita. ¶ Cõtra: q: ſpẽs exiſtẽs in poᵃ nobiliori põt imutare potentiã ignobiliorẽ: ſicut pʒ in ſomnis. Naʒ ſpẽs exiſtẽtes in memoratiua mouent qñq; cogitatiuaʒ: ⁊ alios ſenſus interiores: ergo ſpecies exiſtẽs in virtute nobiliori poterit imutare virtutẽ ignobiliorẽ: ⁊ ſi ſic per oppoſitũ ſequitur: ꝙ ſpẽs exiſtẽs in aliqua virtute: ignobiliori poterit mouere eandẽ virtutẽ vel aliã nobiliorẽ. ¶ Scđo principaliter arguiť: ſpẽs ſenſibilis aut eſt eadeʒ cũ ſenſatione eſſentialr: aut diſtinguiť eſſentialr ab ipſa. Si tu des primũ: ergo in quocũq; recipiť ſpẽs alicuꝰ obiecti: recipieť ſenſatio: ⁊ ita ſenſus exterior recipiẽs itentionẽ nõ ſenſatam: ꝑcipiet obiectuʒ ipſius. Si vero dicas ꝙ diſtinguiť eſſentialr. ergo ſenſatio erit ſpiritualior ⁊ nobilior ꝙ̃ ſit: ſed ſemꝑ forma nobilior ⁊ ſpiritualior hʒ recipi in ſubiecto ꝑfectiori ⁊ ſpiritualiori. ğ nunq̃ʒ poterit recipi ſpẽs ⁊ ſenſatio in eodẽ ſbto: aut in eadẽ parte ſubiecti. ¶ Et cõfirmať. q: quecũq; ſunt alterius ꝑfectionis (loquẽdo de formis receptibilibus in aliquo ſbto) forma ꝑfectior requirit ſubiectũ nobilius ⁊ perfectius.

Ad oppoſitũ arguiť. Agens qđ agit i aliqđ paſſum diſtãs: prius ordine eẽntiali agit in mediũ: ſʒ ita eſt ꝙ obm ſenſibile cãns itentionem non ſenſatam immediatius reſpicit ſenſum exteriorem ꝙ̃ interiorem. ergo prius immutabit ſenſum exteriorem producendo formam ⁊ itẽtionem nõ ſenſatam: ꝙ̃ moueat ſenſum interiorem.

In iſta. q. teneť pars negatiua a nõnullis ſequẽtibus principia ſan. Tho. Ideo ꝓ arguo ꝯ illã opinionẽ. ex quibꝰ rõnibus apparebit veritas partis affirmatiue. Scđo reſpondebo ad argumẽta in principio que faciebant pro dicta opinone.

Quantũ ad primũ arguiť. Primo ex parte obiecti 2° ex parte repñtatiui. 3° arguiť ex principijs aduerſarior. ¶ Primo eſt parte obiecti arguiť ſic Aut itentio nõ ſenſata cãtur imediate ab obiecto. Aut a ſpẽ ſenſibili multiplicata ab obiecto. Si pmo mõ habetur ꝓpoſitũ. Quia cũ obm extra imediate moueat ſenſuʒ exteriorẽ: imediate cauſabit in ipſo itentionẽ nõ ſenſatã. Si aũt dicas ꝙ iſta itentio cauſať a ſpecie ſenſata. arguiť ſic. Quecũq; ſunt eiuſdẽ rõnis: hñt eandẽ formã actiuã: ⁊ eandẽ virtutẽ ſeu eiuſdẽ rõnis in ꝓducẽdo aliquẽ vnũ effectũ in paſſo apto nato recipere: dato ꝙ effectus ſit receptibilis in aliquo: ſʒ ſpẽs ſenſate que recipiunť in ſenſu exteriori ⁊ in ſenſu iteriori ſunt eiuſdẽ rõnis ğ hñt eãdem virtutẽ actiuã reſpectu effectus ꝓducibilis. maior videť de ſe nota. minor ꝓbať. Spẽs iſte multiplicate: aut diſtinguunť ex obto: aut ex poᵃ receptiua. Nõ diſtinguuntur ex obiecto: vt pʒ. nec ex ſubiecto. Probo. diuerſitas recipientiũ reſpectu receptibiliũ nõ ꝯcludit neq; cauſat diuerſitatẽ receptibiliũ: ſicut albedo que eſt in hoie ⁊ in aſino: nõ diſtinguiť ſpecifice: ſed eſt eiuſdẽ rõnis: ſed ita eſt ꝙ receptiua iſtaꝝ ſpecieꝝ ſunt ſenſus interior ⁊ exterior. ergo penes diuerſitatẽ iſtaꝝ virtutũ ⁊ poᵗᵘ ſpẽs ſenſibiles recepte in ipſis nõ diſtinguunť ſm ſpẽm. ergo ſequitur: ꝙ ſi ſpẽs ſenſata in extimatiua: aut in cogitatiua producat intentionẽ nõ ſenſatã (cũ iſta ſit eiuſdeʒ rõnis cum ſpecie ſenſibili exiſtent in ſenſu exteriori:) illa eadẽ que eſt in tali ſenſu exteriori cauſabit eandẽ itentionẽ nõ ſenſatam in ipſo. ¶ Q; ſi tu dicas. ꝙ itentio nõ ſenſata non recipiť i ſenſu exteriori: q: ſenſus exterior nõ eſt mã apta nata recipere. ¶ Contra hoc arguiť. Forma eiuſdẽ rõnis hʒ in ſubiecto diſpoſitionẽ vnius rõnis. (iſta ꝓbať. pmo q: cõpoſſibilitas vel icõpoſſibilitas forme ad ſubiectum eſt ex rõne formali ipſius forme. ergo vbi forma ſit vnius rõnis: eſt eque compoſſibilis vel incõpoſſibilis ſubto. Probatur 2° iſta ꝓpoſitio: q: diſpoſitio cõprehenditur ſub pncipio mãli. pnᵐ aũt mãle hʒ diſtingui per formã: ⁊ nõ ecõtra: vt hʒ Cõmenta. 2° de aĩa. cõmen. 60. diuerſitas materieꝝ eſt ꝓpter diuerſitatẽ formaꝝ: ⁊ pmo de aĩa cõmen. 53. mẽbra leonis nõ differunt a mẽbris ceruinis niſi q: aĩa differt ab anima. Ergo ſi forma eſt eiuſdeʒ rõnis: habebit diſpoſitionẽ in ſubiecto vnius rõnis:) ſʒ ita eſt: ꝙ ſpẽs ſenſibiles multiplicate ab obto ſenſibili ſunt eiuſdem rõnis. probatur hec minor de mente Ar. 2° de aĩa. tex. cõ. 71. ⁊. 76. ⁊. 118. ⁊. 119. vbi ꝯcedit ꝙ mediũ ⁊ organum ſunt eiuſdeʒ rõnis: q: recipiunt ſpẽs ſenſibiles ab ipſo obiecto ſenſibili que ratio nõ valeret: niſi diceret ꝙ ipſe ſpecies ſenſibiles eſſent eiuſdẽ rõnis: q: dato oppoſito nõ oporteret mediũ ⁊ organũ eẽ eiuſdẽ rõnis. Ex hoc ſequiť: ꝙ ſi ſpẽs ſenſibiles hñt diſpoſitionẽ vnius rõnis in ꝓprio ſuſceptiuo. ergo ⁊ in ſenſu exteriori q̃tuʒ ad receptionem itentionis nõ ſenſate. ¶ Et ꝯfirmať. Quia lʒ maior vel minor diſpoſitio i ſuſceptiuo faciat ad hoc ꝙ forma itenſius vel remiſſius ſuſcipiať in ipſo: tñ maioritas diſpoſitionis nõ impedit quin ipſa forma poſſit recipi in tali ſuſceptiuo. ¶ P. 2° principalr arguiť. Spẽs ſenſibilis multiplicata in medio ⁊ in ſenſu aut eſt cauſa equiuoca: aut vniuoca reſpectu itentionis non ſenſate: Si dicas ꝙ eſt cauſa vniuoca. ergo eque ꝑfecta cum ſuo effectu. ergo in quocũq; recipietur: vna poterit recipi reliqua. Si dicas ꝙ eſt cauſa equiuoca: ⁊ per te eſt cã equiuoca totalis reſpectu itentionis nõ ſenſate: ⁊ cauſa equiuoca totalis ſemꝑ eſt ꝑſtantior effectu: (q: omnis ꝑfectio que formaliter ꝯtinetur in effectu virtualiter cõtineť in cauſa:) ergo cauſa eſt ꝑfectior effectu: ſed in quocũq; põt recipi forma ꝑfectior: videť ꝙ non repugnet in eodẽ recipi formã imꝑfectiorẽ. ergo ſi in ſenſu exteriori recipiť ſpẽs ſenſibilis: recipieť ⁊ itentio nõ ſenſata vel ſaltẽ poterit recipi. ¶ Q; ſi tu dicas: ꝙ argumẽtũ meũ ꝯcludit ꝙ etiam ſenſatio nociui ⁊ vtilis poterit recipi in ſenſu exteriori. ¶ Cõtra. q: ſenſatio per me nõ tñ dependet a ſpẽ ſenſibili: ſed etiã a ſenſu agente: ſenſus exterior non hʒ virtuteʒ actiuaʒ reſpectu ſenſationis obiecti nociui ⁊ vtilis: ⁊ hoc ꝑꝑ debilitateʒ virtutis cognitiue in ſenſu exteriori. ğ nõ ſequiť ꝙ ſenſatio poſſit recipi in tali ſenſu: ſʒ bñ ſpẽs eiꝰ.

Ex ſcdo medio.ſ.ex parte repñtatiui arguit. Illud qđ eſt repñtatiuũ formale alicui⁹:eſt repreſentatiuũ virtuale reſpectu oium que virtualiter ɔtinẽtur i ipo. Sicut repñtatiuũ formale hoīs eſt repñtatiuũ virtuale reſpectu aialis:ɀ reſpectu riſibilis. Sȝ ſpẽs ſenſibilis multiplicata in ſenſu exteriori ab obiecto ſenſibili eſt repñtatiuuȝ formale reſpectu ipſius obiecti.ergo erit etiã repñtatiuũ virtuale cuiuſcũqȝ virtualr ɔtenti in eo. Sed itentio nociui ɀ vtilis virtualr ɔtinet in obto ſenſibili.ergo virtute ſpẽi ſenſibilis repñtabit talis intentio cuicũqȝ potẽtie cui repñtatur ipm primũ obm. Et cõfirmatur. Quecũqȝ ſunt imutabiliter vnita:ɀ vnũ hȝ ordinẽ eſſentialẽ ad reliquũ:vt imutabilr repñtatiuũ ipſi⁹:vnũ nõ repreſentat ſine reliquo:ſed ita eſt:ꝙ itentio nociui ɀ vtilis hȝ ordinẽ eſſentialẽ ad aliqua accidentia ſenſibilia:ɀ eſt vnita illis imutabilr.ergo quicqd repñtabit ipſa accidẽtia ſenſibilia repreſentabit nociuũ ɀ vtile.

Ultimo arguit ex fundamẽto ſan.Tho.hȝ.n.ſan.Tho.ꝙ agens nãle prius agit in mediuȝ actione eiuſdẽ rõnis ꝗȝ agat in extremũ.ɀ dicit hoc eẽ de mẽte Ar.7.phiſicoꝝ.tex.cõ.9.ɀ.cõmẽ.10.qui vult.ꝙ mouens eſt ſimul cũ moto:ɀ eſt imediatũ ipſi moto per cõtactum realẽ ɀ mathematicũ nõ per ɔtactũ ſolũ virtualẽ:ɀ etiã ſcdo de aia.tex.cõmẽ.74.vbi habet:ꝙ ſi eſſet vacuũ nihil videret:qꝛ ſpẽs coloris nõ poſſet ptingere ad oculũ: Et pbat ſan.Tho.in pͣ pte.q.8.arti⁰.4.ꝙ deus eſt vbiqȝ per hoc qđ agit ɀ operat vbiqȝ. Ex qua ɔne cõcluditur: ꝙ agens corporale nõ agit in paſſuȝ corporale:niſi ſit immediatũ illi:vel ei localiter pñs. Sed obm ſenſibile extra nõ eſt imediatũ extimatiue aut cogitatiue:nec ſibi localiter pñs.ergo nõ poterit cauſare in tali potẽtia ipſaȝ itentionẽ nociui. Et ſi tu dicas:ꝙ illa cauſatur imediate a ſpecie in tali potentia. Cõtra ſpecies non cauſat niſi in virtute obiecti:ɀ pro quãto eſt ipm obm repñtatiue:ſed obm qđ hȝ eſſe eẽntialiter extra:eſt pfectius ꝗȝ ſit ipſum obiectuȝ repreſentatiue quod eſt ipſa ſpecies in ſenſu.g̃ ſi obiectũ extra non cauſat relinquitur ꝙ ſpecies etiã nõ poſſit ipſam intentionem cauſare.

Quo ad 2ᵐ arti.principalẽ.q.His poſitis reſpondetur ad argumẽta ante oppoſitũ. Et primo ad primũ pmittẽdo primo ꝙ ſpẽs põt eſſe in aliqua potẽtia duobus modis:vno mõ ſubiectiue tm̃ alio mõ ſubiectiue ɀ pceptiue.dicit ſpẽs eſſe ſubiectiue tm̃: qñ hȝ eſſe in potẽtia precise in actu primo:ɀ nõ in actu ſcdo:ita ꝙ obm repñtatũ per ipſam nõ pcipitur a poͣ: in qua ſpecies ſubiectat:ſed ſpẽs eſt in poᵃ ſubiectiue:ɀ pceptiue: qñ potentia nõ ſolũ recipit ipſam ſpẽm: ſed pcipit etiaȝ ipſum obiectũ repñtatũ per ipſam. 2⁰ notanduȝ ꝙ multiplicatis ſpeciebꝰ ſenſibilibꝰ in ſenſu exteriori ɀ interiori deueniẽdum eſt ad aliquã vnam potentiam que eſt primo pceptiua obiecti repreſentati per talem ſpeciē: ita ꝙ tale obiectuȝ lȝ poſſit percipi ab alijs potentijs nobilioribꝰ:a nulla m̃ potẽtia iſeriori pcipi põt ɀ cognoſci.

His ſtantibus. Reſpondeo ad argumentum cũ dicis:quecũqȝ qualitas eſt principiũ alicuiꝰ actionis in quocũqȝ eſt: ponit actio reſpectu cuius eſt principiũ. Cõcedo iſtam cum illa gloſa quã tu dediſti.vȝ.vbi materia ɀ ſubiectũ natum ſit recipere taleȝ actionẽ. Sed negat:ꝙ ſenſus exterior ſic ſit aptus natus recipere ſenſationem nociui ɀ vtilis. Et cũ dicis:ſpẽs exiſtẽs in potẽtia nobiliori p defluxuȝ ipſius põt imutare potẽtiã ignobiliorẽ.g̃ per oppoſitũ ſpẽs in poᵃ ignobiliori poterit imutare potẽtiã nobilioreȝ. Reſpondet ɔcedendo:ꝙ ſpẽs exiſtẽs in potentijs nobilioribus per defluxũ poſſunt imutare ignobiliores:ſed tñdẽ eſt deuenire ad aliquã vnã ignobiliorẽ que erit ꝓ percéptiua ipſorũ obiectoꝝ:ɀ a nulla alia iſeriore percipiũtur hẽ obiecta. Unde ſi tu arguas. Spẽs exiſtẽs in nobiliori poᵃ põt imutari ignobiliorẽ poᵃᵐ.g̃ quãlibet ignobiliorẽ:nego ɔſequẽtiã.qꝛ cõmittis fallaciã ɔñtis. Quãuis ſi ſpecies põt mutare aliquã ignobiliorẽ:nõ ſequitur ꝙ poſſit quãlibet imutare per rõnẽ dictam:ſed tm̃modo illaȝ que põt cõcurrere cũ obiectis ad cauſandã ſenſationẽ:ɀ que poteſt cooperari ipſi obiecto:vt in ipſa eliciat ſenſatio:ɀ actus ſentiẽdi. Quod nõ cõcedit de ſenſu exteriori.

Ad 2ᵐ argumẽtũ rñdetur negando: ꝙ ſpẽs ſenſibilis ſit idẽ eẽntialiter qđ ſentire. Quod probat. Preſupponẽdo primo ꝙ (quẽadmodum dictum eſt in corpe queſtionis:ɀ aliqualiter probatum.) Spẽs ſenſibiles in medio ɀ in organo nõ poſſunt diuerſificari ſm ſpecieȝ:neqȝ ex pte agentis:neqȝ ex parte paſſi:ſeu ſubiecti. Hoc pſuppoſitũ pbat ſic. Agẽs eſt idẽ reſpectu ſpẽi in medio ɀ i organo. Quãuis obiectũ ſenſibile eſt illud a quo effectiue cauſantur tales ſpẽs:medium autẽ ɀ organum que ſunt receptiua ſpẽrum ſunt eiuſdẽ rationis. Ex ſecundo de aia. ergo ipſe ſpẽs dicunt eẽ eiuſdẽ rationis. Que ratio põt ſic declarari. Ubicunqȝ eſt agens ɀ paſſum eiuſdẽ rõnis: ibi eſt effectus eiuſdẽ rationis. Actio enim ɀ quicũqȝ reſpectus diuerſificant vel ex fundamẽto:vel ex termino.g̃ ſi fundamẽtum ɀ terminus ſunt eiuſdẽ rationis:ɀ actio erit eiuſdẽ rationis:qꝛ nõ videt vnde poſſit diuerſificari actio ſm ſpẽm niſi ex altero extremorum. Sed ita eſt ꝙ agens ɀ patiẽs reſpectu ſpẽi ſenſibilis in medio ɀ in organo ſunt eiuſdem rõnis.ergo actus proueniẽs iter iſta erit eiuſdem rationis. Et ex ɔſequẽti ſequitur ꝙ effectus productus:erit etiã eiuſdẽ rationis:ɀ ita ſpẽs in medio ɀ in organo. Secũdo pſupponit:ꝙ quãdo ſunt duo indiuidua eiuſdẽ ſpẽi:quicquid eẽntialiter ɀ realiter cõpetit vni:competit etiã reliquo.iſta de ſe patet.ſi eni igni a.competit eẽ calefactiuum:ɀ etiam igni.b.illud idẽ ſibi competit:quia eẽ calefactiuum eſt idẽ realr igni. Iſtis ſtantibus probatur propoſitum tripliciter.ɀ primo ꝙ ſi ſpecies ſenſibilis ſit idem eſſentialiter qđ ſentire:mediuȝ ſentiet ɀ cognoſcet ipſum ſenſibile:qꝛ in quocũqȝ recipitur ſpẽs ſenſibilis:recipitur ɀ ipſum ſentire. Ex quo ſũt idem realiter:ſed ſpẽs in medio eſt idem realiter qđ ſentire (probo iſtam. Quia ſpecies in medio eſt eiuſdeȝ ſpẽi ɀ rationis ſpecifice cum ſpẽ in organo:ſed ſpẽs in organo ſenſus eſt idem (per te) realiter ꝙ ſentire.ergo etiã ſpecies in medio.) Et in quocũqȝ eſt ſentire:illud formaliter ſentit ɀ cognoſcit: (qꝛ impoſſibile eſt formam eſſe in aliquo:ɀ nõ cõmunicare illi ſuum effectũ formalẽ:qꝛ hoc ꝓprium eſt cuiuſcunqȝ forme ꝙ cõſtituat ſuum ſbm ſꝫ ſuum eſſe formale.) g̃ ſi ſentire eſt in medio: mediũ ſentiet.

Itẽ ſcdo ab effectu arguit. Certum eſt ꝙ in vigilãte vehemẽter diſtracto ad alia iprimunt ſpẽs viſibiles multorum obiectoꝝ viſibiliũ:ɀ tñ iſte nõ videt. Silr in dormiẽte oculis apertis iprimit ſpẽs viſibilis:ɀ tñ nõ videt. Similiter dormiẽs per ſonũ excitatur:qđ nõ eẽt niſi reciperet ſpẽm ſoni:ɀ tñ iſte dormiẽs nõ pcipit ſonũ:qꝛ tñ dormiret neqȝ ſentit. Itẽ deus põt iprimere actũ imaginãdi in imaginatiua ſine ſpẽ imaginabili:ſicut fecit i viſionibus ꝓphetaꝝ. Itẽ tertio ɔdicit ſibi ipſi ſan. Tho.in pᵃ pte.q.12.arg.2. Dicit eni ꝙ in patria habebit viſio ituitiua.de eſſentia diuina:ɀ tñ ſm ipm nulla ſpẽs intelligibilis põt abſtrahi de eẽntia diuina.g̃ de aliquo obiecto intelligibili poteſt haberi actus ɀ opatio actualis ſine ſpẽ ſm ipſuȝ:ɀ pbatũ ẽ ẽt.ꝙ ſpẽs põt haberi ſine actu. Et ɔfirmat hoc. Certũ eſt ꝙ ſpẽs ſenſibilis eſt ꝓuᵐ actꝰ ſentiẽdi ɀ cã ipſius:ſed ꝓuᵐ ɀ cã diſtinguunt realiter a cauſato.ergo ſpẽs diſtinguet ab actu ſentiẽdi. Per hoc reſpondet ad argumentũ tuum. Quum tu dicis. Si ſenſatio diſtiguitur eẽntialr a ſpẽ:ergo erit pfectior ipſa ſenſatio ꝗȝ ſpẽs:g̃ recipiet i ſbto nobiliori ɀ ſpũaliori:ꝗȝ recipiat ſpẽs. Rñdeo ꝙ ſenſatio recipit in ſubiecto ſpiritualiori ꝗȝ ſit ſubiectuȝ in quo recipitur ſpecies ſenſibilis:tñ

lis:nñ ſubiectiue:ſed non oportet ꝙ ſbm in quo recipit̃ ſenſatio ſit ſpũaliꝰ ſubiecto in quo recipit̃ ſpẽs ſenſibilis ⁊ ſubiectiue ⁊ ꝑceptiue. Unde ſi tu arguas. Subiectũ aliquod in quo recipit̃ ſpẽs ſenſibilis eſt mãliꝰ illo ſbiecto in quo recipitur ſenſatio: ergo quodlibet i quo recipitur ſpecies ſenſibilis eſt materialius quocunq; ſubiecto in quo recipitur ſenſatio. Negatur argumentuꝫ: qꝛ tu committis fallaciam conſequentis: ponẽdo ꝯſequẽs. Et ſic patet quantum ad iſtam difficultatem.

¶ Aliorũ eni cathegoreumatũ nulluꝫ ẽ ſeparabile. Tex. cõmẽ. iiij. Qõ. ij.

Utrum ſbã ſit ſbã ſit ſeparabilis a q̃libet accidente. ¶ Et primo arguit̃ negatiue. loquendo de ſbã in comparatione ad accidens cõmune. Et arguit̃ ſic. aut ſbã in q̃ntum ſbã eſt ſeparabilis ſic a quolibet accidente: aut inquantũ hec. Si primo modo ergo redibit opinio illa ꝙ qꝛ ſbã puta dei p̃cedit quodlibet accidẽs ſequit̃ ꝙ ſbã vt ſbã p̃cedit q̃dlibet accidẽs. Si võ dicat̃ ꝙ ſbã vt hec põt ſeparari a q̃libet accidente. Contra arguitur ſic. Data veritate iſtius ſequitur ꝙ homo poterit eſſe ſine quolibet accidẽte: ⁊ per ꝯſequẽs ſine q̃ntitate ⁊ qualitate. ꝯſequens eſt falſuꝫ. igitur ⁊ antecedẽs. falſitas ꝯſequẽtis patet. nihil poteſt ſeparari ab eo qd̃ eſt de eẽntia ipſius: ſed qualitas ⁊ quãtitas ſunt de eẽntia hominis. ergo ⁊c̃. maior huius proſillogiſmi ꝓbatur. qꝛ illa que ſunt inſepabilia ſm ꝯceptũ: videntur eẽ inſepabilia ſm eẽ. Sed illud qd̃ eſt de eẽntia alicuius eſt inſepabile ab illo ſm cõceptuꝫ. ergo erit iſepabile ſm eẽ. minor aũt proſillogiſmi ꝓbatur. Certũ eni ẽ ꝙ iſta homo eſt animatus. eſt ꝑ ſe in primo modo: ⁊ anima eſt de eſſentia hominis: ſed omne animatũ eſt corpus organicũ. corpus aũt organicũ iportat q̃ntitatẽ ⁊ qualitatem ergo homo inquantũ homo includit q̃ntitatẽ ⁊ qualitatẽ: qꝛ ſicut includit organiçationẽ. ita etiã q̃ntitatẽ ⁊ qualitatẽ ſine quibus corpus nõ eſt organicũ. ¶ Itẽ ꝓbat̃ ſecundo falſitas ꝯñtis primo illati. nõ poteſt aliquod eſſe corpus niſi ſit figuratũ: ſed figura eſt de predicamẽto q̃litatis: ergo cũ homo ſit corpus nõ poterit eẽ ſine qualitate. ¶ Tertio ꝓbat̃ idẽ: nõ põt eẽ homo: neq; intelligi: niſi cõſtet ex ſuis ꝑtibus: ſed quecũq; ꝑtes hoĩs ſic ſe habent ꝙ vna eſt extra aliã: ſed hẽ ꝑtẽ extra ꝑtẽ eſt per q̃ntitatẽ. igit̃ homo in ſuo cõceptu ⁊ ſm rẽ de neceſſitate includit q̃ntitatẽ. ꝯñtia prima ⁊ ꝓncipalis eſt euidens. ꝓpterea. qꝛ q̃ntitas ⁊ qualitas ſunt accidẽtia cõia ipſius ſbẽ. ¶ Secũdo ꝓncipaliter arguit̃. ꝓbando ꝙ falſum ſit ſbm ſpecificũ poſſe ſepari a ꝓpria paſſione: q̃ntũ ad dependentiam: vt dicunt Scotiſte ⁊ Anto. an. dicat̃ eni ab iſtis ꝙ quodlibet ſbm eſt prius tp̃e ſua paſſione q̃ntũ ad indepẽdẽtiaꝫ: nõ tamẽ ſm cãlitatẽ. Nã qꝛ eſt cã neceſſaria ſbm reſpectu ſue paſſionis: de neceſſitate ſimul eſt cũ effectu qui ẽ ipſa paſſio: ⁊ vt ſic eſt inſepabile ab ipſa: ⁊ ex ꝯñti ſimul tẽpore. His premiſſis ꝓbat̃ intentũ. ſ. ꝙ hõ ⁊ quodlibet ſbm ſpecificũ ſimplr̃ ⁊ per ſe eſt inſeparabile a ꝓpria paſſione quocũq; modo. Et arguit̃ ſic. Illud qd̃ includit cãlitatẽ neceſſariã reſpectu alicuius effectus tanq̃ꝫ aliq̃d de eſſentia ſui: nõ poteſt aliquo modo ſeparari ab effectu. ¶ Iſta propoſitio pꝫ. Nã ſi nõ põt fundamentũ reſpectus ſeparari a reſpectu: nec põt eẽ ſeparari a termino reſpectus: ſꝫ ita eſt ꝙ homo ⁊ quodcũq; ſbm ſpecificũ includit cãlitatẽ neceſſariã reſpectu ꝓprie paſſionis tanq̃ꝫ aliq̃d de eẽntia ſui. ḡ hõ ⁊ quodcunq; ſpecificũ ſbm vt ſic nõ poterit ſepari a paſſione. minor aũt ꝓbat̃. Aut eniꝫ hõ ⁊ quodlibet ſbm ſpecificũ includit cãlitatem neceſſariam paſſiõis tanquã aliquid de eſſentia ſui: aut tanquã accidens. Si primo modo habetur intentum. Si ſecũdo modo arguitur ſic. Aut enim cauſalitas iſta eſt accidens per accidens ſubiecti. Aut propriuꝫ. ſi primo mõ. ergo talis cauſalitas nõ competeret ſubiecto per ſe ⁊ neceſſario: qm̃ accidẽs ꝑ accidẽs eſt qd̃ cõtingẽter cõpetit ſubiecto: ergo ſi talis cãlitas eſt accidẽs ꝯtingẽter competit ſubiecto. Si autẽ dicatur ꝙ eſt accidẽs proprium. ſequitur proceſſus in infinitum in cauſalitatibus reſpectu proprie paſſionis: qꝛ cãlitas iſta neceſſaria: eſt propria paſſio. ex quo eſt accidens proprium. ⁊ reſpectu cuiuſcunq; paſſionis eſt aſſignare cauſam intrinſecaꝫ ipſius in ſubiecto cuius eſt paſſio. ergo reſpectu illius cauſalitatis erit aſſignare aliã cauſalitatem: ⁊ ſic in infinitum.

Ad oppoſitũ tamẽ eſt Ar. in. 7. meta. circa ꝓncipium. Qui vult: ꝙ ſubſtantia ſit prior quolibet accidẽte: ⁊ illa prioritas eſt prioritas nature: ⁊ ſm ipſum. 5. metaphi. cap. de priori. illa ſunt priora ſm naturam quecunq; contingũt eſſe ſine alijs: ⁊ alia non ſine illis. Et eſt tex. cõmẽ. 16.

In iſta. q. ſunt 4. arti. In primo aliqua neceſſaria premittẽtur. In 2° determinabitur queſtio de accidente communi iuxta primum argumẽtuꝫ in prin. In 3° terminabitur. q. de accidente proprio iuxta 2m argumentum. In 4° reſpõdebitur ad argumẽta in principio queſtionis.

Quãtũ ad primũ primo notandum eſt: ꝙ poſſibile accipitur dupliciter. Uno modo pro eo qd̃ poteſt eẽ terminus potẽtie ꝓductiue alicuius agentis nãlis: ⁊ iſto modo nihil eſt poſſibile: niſi qd̃ ẽ ꝓducibile ab aliquo agẽte nãli. ¶ Secundo modo capitur poſſibile ꝓ illo qd̃ nõ iplicat ꝯdictionẽ in ſe ⁊ repugnãtiam in ſuo cõceptu: ⁊ tale appellat̃ ab Ar. poſſibile logicuꝫ. 5. meta. cap. de potentia. ⁊ eſt. tex. cõ. 17. Unde poſſibile logicuꝫ ẽ compoſitio formata ab intellectu cuius termini nõ iplicant contradictionem. ¶ Secundo notandum ꝙ alteratio ⁊ generatio ſimpliciter dicuntur eſſe due mutationes realiter diſtincte: ⁊ qꝛ iſta ꝓpoſitio negatur ab aliquibus preſertim a concurrente. ideo dupliciter probatur. ⁊ primo ſic. Ille ſunt due mutationes: quaruꝫ ſunt quatuor termini: ſed alterationis ⁊ generatiõis ſunt quatuor termini. ergo ⁊c̃. Maior aſſumpta eſt manifeſta: ⁊ minor ꝓbatur. qꝛ mutatio eſt inter duos terminos per ſe. Alteratio enim eſt ab eẽ ſm quid ad eẽ ſm quid. Generatio eſt a non eſſe ſimpliciter ad eẽ ſimplr̃. 5. phiſico. tex. cõ. 6. Iſti aũt ſunt q̃tuor termini. igit̃ actiones ⁊ paſſiones medie erũt diſtincte. ¶ Et ꝯfirmat̃ hoc: qꝛ mutatiões diſtiguũtur ex ꝓncipijs effectiuis: qꝛ cã effectiua nata eſt diſtiguere ſuũ effectũ ſaltẽ originaliter ⁊ effectiue. Diſtinguũtur ẽt ex terminis. ex ſnĩa Ar. 5. phiſico. qui diſtinguit mutationes penes terminos ad quos: ⁊ magis diſtinguunt penes terminuꝫ ad quẽ ⁊ denominant̃ q̃ꝫ ex termino a quo. tex. cõ. 4. Sed terminus ad quẽ alterationis ẽ accidẽs: gñatiõis aũt eſt ſbã. Iſti aũt ſũt termini diſtincti: ḡ ⁊ mutationes ſunt diſtincte. ¶ Secũdo ꝯfirmat̃ h̃ idẽ: mutationes ille ſunt diſtincte realiter: quarũ vna põt eſſe altera nõ exñte. pꝫ hoc ꝑ ꝓmũ ꝓnm. ſed ita eſt ꝙ exñte alteratione põt nõ eẽ gñatio: vt pꝫ in multis: ḡ alteratio ⁊ gñatio diſtinguunt̃ realr̃. ¶ Sꝫ ſi dicas: ꝙ alteratio que ordinat̃ ad gñationẽ eſt eadẽ realr̃ gñationi: ſed alteratio que nõ ordinat̃ ad gñationẽ diſtinguit̃ ab ipſa. ¶ Cõtra h̃ arguo ſic. Alteratio ordinata ad gñationẽ põt eſſe ſine gñatione: ḡ iſta alteratio diſtiguit̃ realr̃ a gñatione: ꝯñtia bona: ⁊ añs ꝓbat̃. Eſto eni ꝙ ſit aliqd̃ vnũ alterans qd̃ alteret ipm̃ alterabile ꝑ aliq̃ntũ tp̃s: ſit illud tp̃s. A. in vltimo iſtãti tp̃is. A. corrũpat̃ ꝑ aliquã potẽtiã ipm̃ alterans: qd̃ ſit ignis exẽpli gratia. Certum eſt ꝙ ad iſtam alterationẽ nõ ſequitur forma ſubſtantialis: qꝛ nõ poteſt ꝓduci fo2ã ſbalis ſine gñante: ſed ita eſt ꝙ in iſto iſtãti nõ ẽ gñans. ḡ in iſto iſtãti nõ generat̃ forma ſubſtantialis: neq; cõpoſitũ: erit ergo alteratio ordiata ad generationẽ: dato ꝙ nõ

fit gñatio. Per oppoſitũ pbaſ. q fit gñatio ab aliquo ge
nerãte: qđ tñ nõ fit alterans: qꝛ pono q ignis alteret ſtu
pã: ꝛ volo q in fine illius alterationis deſtruaſ vt prius
ignis alterãs: ꝛ pducaſ de nouo ali⁹ ignis: nũc in illo alte
rabili diſpoſito gñabiſ forma ſbalis ignis a gñante: q̃ð
nõ erit alterãs. q̃re ꝛc̃. ℂ P̃. 2° arguiſ aliter ad idẽ ſic. Si
gñatio eſt eadẽ alterationi: aut eſt eadẽ in p̃ncipio altera
tionis aut in fine: ſi in p̃n°: ꝛ nõ eſt gñatio ſine genito: g̃
in p̃n° alterationis erit ſba genita. ſi v̓o dicis q gñatio ẽ
eadẽ alterationi in fine alterationis. Tũc ſic. Alteratio a
p̃n° vſq ad finẽ eſt vna ſimplex mutatio: ꝛ nõ minus ſim
plex q̃ʒ terminus eius: ſed ita eſt q in p̃n° alteratio ẽ vni
ca ꝛ ſimplex mutatio. ergo ꝛ in fine. Ex quo ſequiſ q nõ
erit in fine mutatio alteratio. ꝛ mutatio generatio.

His premiſſis. Quãtũ ad 2^m arti. pono ꝯnẽ
iſtã. Nõ repugnat ſbe vt ſba
eſt eẽ ſine quolibet accñte (loquendo de accñte cõi ꝛ abſo
luto.) ℂ Iſta ꝯ pbaſ dupl̓r. p̃mo in p̃ticulari de acciden
te cõi abſoluto. 2° gñaliter de oi accñte. p̃ ſic. Quecũq ſic
ſe h̃nt q ſũt duo abſoluta eẽntial̓r ordinata ſm prius ꝛ
poſteri⁹ ꝛ real̓r diuerſa: nõ repugnat p̃ori eẽntial̓r ſepari
a poſteriori. ℂ Iſta ppõ pbaſ: ꝛ declaraſ. p̃ in ipſa ſumiſ h̓
qđ dico. duo abſoluta: qꝛ ſi vnũ eẽt abſolutũ ꝛ alterũ re
ſpectiuũ dato q iſta h̃ent alias cõditiones: adhuc ſtaret
q abſolutũ nõ poſſet eẽ ſine reſpectiuo: qꝛ albedo a. ꝛ al
bedo b. cõparata ad reſpectũ ſſitudinis q fundaſ i ipis
albedinib⁹ q̃uis iſta ꝛ reſpect⁹ ſint duo eẽntialiter or
dinata ꝛ real̓r diuerſa: nõ poterit ſepari albedo a ſſitu
dine ambabus albedib⁹ poſitis in eſſe. Scđo dico. Duo
eẽntial̓r ordinata ſic q vnũ ſit p̃us altero: qꝛ vbi eſſent ſil̓
nã nõ poſſent ſepari ab inuicẽ. 3° dico. Duo real̓r diuerſa
qꝛ vbi eẽnt eẽntial̓r ordinata ꝛ nõ real̓r diuerſa: ſʒ eadeʒ:
nõ poſſet vnũ ſepari a reliquo. ſic ap̃pet de eẽntia creatu
re: ꝛ de reſpectu ipſi⁹ ad deũ. Sil̓r de eẽntia cõpoſiti ſba
lis: ꝛ depẽdẽtia ad p̃tes itrinſecas eẽntiales a q̃ depẽden
tia fundamẽtũ abſolutũ nullomõ p̃ot ſepari. ℂ Iſta pro
poſitione ſic declarata aſſumo iſtã minorẽ ſub ipſa) ſuba
vt ſba ꝛ accñs cõe ſunt duo abſoluta (ſaltẽ loquẽdo đ ali
quo accñte cõi) eẽntial̓r ordinata: ꝛ real̓r diuerſa: g̃ nõ re
pugnabit ſbe vt ſba eſt (que quolibet tali accñte cõmuni
eſt prior) eẽ ſine ipſo. ℂ Et ꝯfirmaſ iſta rõ: qꝛ p̃us in ſuo
p̃ori nõ depẽdet a ſuo poſteriori q̃tũ ad eẽ: qꝛ cũ ſit p̃us:
in aliq̃ p̃ori h̓ʒ eẽ in q̃ nõ itelligiſ poſteri⁹: iõ ſibi nõ repu
gnabit eẽ ſine poſteriori: ꝛ habeſ ex. 5. meta. vt allega^m eſt
t. c. 16. vbi di p̃ora ſm ſbaʒ ꝛ nãʒ ſũt q̃cũq ꝯtingũt eẽ ſine
alijs ꝛ alia nõ ſine ipſis: ad quẽ moduʒ p̃oritatis reduciſ
oẽs alios mõdos: ſed ſba ꝛ accñs cõe abſolutuʒ ſunt h̓:
ergo ꝛc̃. ℂ Scđo pbaſ eadẽ ꝯclo gñaliter ſic. Illa que ſũt
termini diſtinctaꝝ pductionũ eẽntial̓r ordinataruʒ vni
nõ repugnat eẽ ſine reliquo (ſicut pductioni priori non
repugnat eẽ ſine pductione poſteriori) ſed ita eſt q ſba ꝛ
accñs ſunt termini diſtinctaꝝ pductionũ (qꝛ ſba gñatio
nis: accñs alterationis: aut alicuius alterius mutationis
ſeu pductionis accñtalis: que diſtinguiſ ꝯ gñationẽ ſim
pliciter) ꝛ gñatio eſt prior real̓r alteratiõe ꝛ quacũq alia
mutatione: igiſ ſubſtãtie nõ repugnabit eẽ ſine acciden
te. maior eſt manifeſta: ꝛ minor pbaſ: q̃tũ ad ſecũdã par
tẽ. q gñatio ſit prior alteratione eẽntial̓r: ꝛ alijs mutatio
nibus accidẽtalib⁹: qꝛ mutationes accipiũt eẽ ex p̃ncipi
is ꝛ terminis ipſaꝝ: ꝛ ſil̓r ordinẽ accipiunt ex ipſis. Tum
qꝛ hoc dicit Ar. 5. phiſicoꝝ: vt allegatũ eſt ſuperi⁹ q mu
tationes ſpecificanſ a terminis: ꝛ pariformiter nõ negat
q a p̃ncipijs formalibus elicitiuis. Tum qꝛ mutatiões
ſunt relatiões ꝛ reſpectus de p̃dicamẽto paſſionis ꝛ rela
tiones accipiũt ſpẽm ꝛ ordinẽ a fundamẽtis ꝛ terminis.
Igiſ q̃lis ordo iter p̃n^m gñationis: qđ eſt ſba: ꝛ terminuʒ
eius: ꝛ p̃n^m: ꝛ terminũ alteratiõis ſeu aliaꝝ mutationuʒ
accñtaliũ: talis erit ordo iter gñationẽ ꝛ alias mutatiões:

ꝛ ita. (cũ ſba ſit p̃or eẽntial̓r q̃libet accñte: ex hoc. 7. meta.
tex. cõ. 4.) ſequiſ ppoſitũ: q gñatio erit p̃or eẽntial̓r quã
libet alia mutatiõe accñtali. ℂ Q̃ ſi dicas q ordine ori
ginis alteratio p̃cedat gñationẽ: qꝛ nõ p̃ot agẽs nãle ge
nerare: niſi p̃us alteret ſbm gñationis. ℂ Cõtra. ſi agens
nãle p̃us alteret q̃ʒ gñet h̓ eſt pp impfectionẽ ꝛ limitatio
nẽ v̓tutis actiue ipſi⁹ agẽtis. Nõ eni p̃ot agẽs limitatũ ꝛ
impfectũ imediate ex ſua limitatiõe attingere terminũ
p̃ ꝛ p̃ncipal̓r intẽtũ: qꝛ (quũ agẽs impfectũ ex ſua impfe
ctiõe pcedat de impfecto ad pfectũ) termin⁹ p̃ iter⁹ a gñan
te eſt ſba: termin⁹ iter⁹ p accñs eſt forma accñtalis: g̃ p̃ri⁹ ta
le agẽs iducit formã accñtalẽ q̃ʒ ſbalẽ: ſed ſi eẽt aliq̃ virt⁹
actiua pfecta: nõ h̃ns aliqđ ꝯriũ in paſſo qđ ſubijciſ eius
actiõi: p̃ introduceret termin⁹ p̃ iter⁹: q̃ʒ illud qđ p accidẽs
itẽderet. Ulteri⁹ cũ agẽs nãle iueniat in paſſo diſpoſitio
nes ꝯrias forme itroducẽde: corrũpit eas: q̃ corruptio nõ
p̃ot eẽ niſi p alterationẽ: ꝛ totũ hoc ẽ ex reſiſtẽtia paſſi ad
agẽs pp impfectionẽ v̓tutis actiue agẽtis nãlis. Ex q̃ ſeq
tur q vbi eẽ pfectũ agẽs itroducẽs formã ſbalẽ p̃us eſſet
gñatũ q̃ʒ alteratũ: qꝛ nõ introduceret formas accñtales diſ
ponẽtes paſſuʒ. ſʒ ſolũ ꝯſeruãtes formã ſbalẽ in paſſo: q̃
poſteri⁹ ordine nãe introducerenſ q̃ʒ forma ſubſtantialis.

Quãtũ ad 3^m arti. Utrũ ſba poſſit ſepari a q̃libet acci
dẽte ꝓprio ſic q talis ſepabilitas nõ iplicet
ꝯdictionẽ. Notandũ eſt q duplex eſt opinio de ſbto re
ſpectu paſſionis: ꝛ de cãlitate eius. Una opinio tenet: q
ſbm eſt tñ cã mãlis paſſiua ꝛ in qua fundaſ ipſa paſſio:
ita q ſbʒ nõ h̓ʒ niſi cãlitatẽ mãlẽ. que opinio ẽ. ſan. Tho.
ꝛ ſequatiũ ei⁹: dicẽtiũ. q nõ cãtur paſſio a ſbto: ſed a cãn
te ſbm effectiue: p modũ ſeq̃le: ſicut cũ gñaſ ſba: gñatur
q̃titas: nõ q ſba ſit cã effectiua reſpectu q̃titatis exiſtis
in ipſa: ſed ſolũ p viã ſequele: qꝛ quũ ſba gñaſ: gñatur ꝛ
q̃titas. Alia eſt via Doc. ſub. que ẽ. q ſbm nõ tñ eſt cã
mãlis reſpectu ſue paſſionis: ſʒ ẽt eſt cã effectiua eiuſdem
ex eo q ſbm icludit p̃n^a eẽntialia ſufficiẽter pductiua ipi
us paſſionis que ſunt genus ꝛ dĩa ſubiecti: ꝛ ꝓpria paſ
ſio fluiſ a differẽtia ſpecifica: ꝛ ideo ſubiectum p̃ot dici eẽ
p̃n^m efficiẽs talis paſſionis. ℂ Si teneaſ p̃ma via reſpõ
deſ ponẽdo iſtaʒ cõcluſionẽ ꝯtter. q ſba vt ſubſtãtia eſt:
eſt ſeparabilis a ꝓpria paſſione nec (poſito p̃n° iſtorum)
p̃ot oppoſitũ huius cõcluſionis teneri: que cõcluſio pro
baſ ſic. Omnis potẽtia paſſiua eſt potẽtia ꝯdictiõis que
eſt indifferẽs ad quodlibet extremũ eiuſdẽ: ſed potentia
ſubiecti reſpectu paſſionis eſt potẽtia paſſiua nõ produ
ctiua. ergo ꝛc̃: ergo poterit ſubʒ eẽ ſub ꝓpa paſſiõe. ꝛ ſub
nõ eẽ ipſi⁹ maior p̃ncipalis pbaſ auctoritate ꝛ rõne. Au
ctoritate ſic. Ar. 9. meta. tex. cõ. 17. pbat: q omnis poten
tia paſſiua ſit potẽtia ꝯdictionis: ſic eni vult probare: q
actus ſit prior potẽtia: hoc mõ. Incorruptibile ẽ p̃us nã
corruptib: li. Sed icorruptibile eſt actus: corruptibile po
tẽtia. g̃ ꝛc̃. Probat aũt minorẽ: qꝛ corruptibile p̃ot eſſe ꝛ
nõ eẽ: ſʒ potẽtia ẽ q̃ aliq̃d p̃ot eẽ vel nõ eẽ vel ſimp̓r vl̓ ſʒ
quid. g̃ ꝛc̃. Tũc arguiſ ſic. aut iſta eſt diffinitio adeq̃ta po
tẽtie paſſiue: aut nõ. Si ſic: g̃ ois potẽtia paſſiua eſt talis:
q reſpiciat eẽ ꝛ nõ eẽ: ſaltẽ ſucceſſiue: Si nõ: g̃ potẽtia ter
minaſ ad alterã p̃tẽ ꝯdictionis: ſʒ nullũ tale ẽ poſſibile eẽ
vt dicit Cõmẽ. g̃ eẽt poſſibile eẽ: ꝛ nõ eẽt poſſe eſſe. ℂ P̃. 2°
Ar. dicit: poſſe aũt oẽ ꝯtingit nõ actu eẽ. Aut intelligit q
poſſibile nõ ſit in actu abſolute ꝛ ſic purum nihil ſimp̓r
aut intelligit q non ſit in actu: qꝛ eſt poſſibile ꝛ in potẽ
tia: non primo modo: qꝛ ſecundũ ipſuʒ purũ nihil non
tranſmutatur ad eẽ. g̃ ſecũdo mõ: ꝛ ita intelligit q poſſi
bile eſt illud quod eſt ſub non eẽ alicuius: ꝛ poſtmoduʒ
eſt ſub eẽ. ℂ P̃. tertio iſta ſunt verba Ar. Eſt autem potẽ
tia nihil ſempiternũ. Ratio vero hec: omnis potentia ſi
mul ꝯdictionis ẽ. qđ q̃dẽ eni non poſſibile exiſtẽ nõ vti
q exiſtit in aliquo. Poſſibile aũt oẽ ꝯtingit non actu eẽ.
Ex qua ſnia colligitur: q oẽ quod eſt poſſibile potentia
paſſiue

paſſiua: icludit negationē; a actu ꝛ eē. ¶ Sc̄do pn̄cipaliṫ maior pn̄cipalis arguiṫ rōne. paſſiones diſiūcte entis ſūt tales q̄rū vna icludit negationē alti⁹: ḡ po⁸ icludit negationē act⁹: ꝛ p ꝯn̄s potētie vt po⁸ eſt nō repugnat eē ſine actu: ꝛ ex altera pte pōt eē in actu: ḡ po⁸ ꝯdictiōis. ¶ Rn̄deṫ ꝙ nō repugnat po⁸ paſſiue eſſe ſine actu inq̄ꝫtuꝫ po⁸ eſt: ſed bene ei repugnat in q̄ꝫtuꝫ hec: hoc eſt in q̄ꝫtum eſt po⁸ paſſiua determinata i ſpē: ſicut repugnat homini: vt hō eſſe ſine riſibilitate: ſed nō in q̄ꝫtū ſb̄a aut po⁸ paſſiua in nā. ¶ Cōtra: aut teneṫ vniuocatio po⁸ paſſiue ad quālibet po^{am} paſſiuā: ꝛ ſilr actus ad actū quelibet receptibilem in po⁸: aut nō: ſi dicas ꝙ ſic: ſic arguiṫ. qcq̄d eſſentialiter cōpetit ſupiori eſſentialiter competit inferiori: ſꝫ eēntialiter competit potētie paſſiue: vt paſſiua eſt: eē in re ſine actu receptibili: ḡ non repugnabit potētie paſſiue: vt in determinata ſpē: ꝛ ita nō repugnabit homini in quātum po⁸ paſſiua talis ꝛ determinata eſſe ſine riſibilitate. Si vō teneaṫ equiuocatio po⁸ ꝛ actus. Cōtra. ꝯn̄ia Ar. nō valeret. ſ. hic actus p̄cedit hanc potētiā. ḡ oēm potentiā. ſtat enī ꝙ actus qui importaṫ p hoc qd̄ dico incorruptibile p̄cedat po^{am} ipoꝛtatā per hoc qd̄ dico corruptibile: ꝛ tamē ꝙ act⁹ nō p̄cedat quālibet po^{am}. imo cōſequentia ipſa cōmitteret fallaciā ꝯſequētis: qꝛ bn̄ ſequereṫ: act⁹ incorruptibilitatis p̄cedit omnē po^{am}: ḡ po^{am} corruptibilitatis: ſed arguere ecōtra nō valet. ſ. hanc po^{am} p̄cedit: ergo oēm: qꝛ arguiṫ ab inferiori ad ſuū ſupius affirmatiue vl'r ꝛ diſtributiue. Un̄ Ar. intēdit p̄bare: ꝙ actus ſimpliciter eſt prior po⁸: ꝛ ex ꝯn̄i q̄cun̄ ꝫ potētia. ¶ P̄. ſecūdo ꝯ reſpōſionē datā tu dicis ꝙ huic po⁸ i quātū hec repugnat eē ſine actu: ſicut māe celi repugnat eē ſine forma ſb̄ali ſm̄ aliquos. ¶ Cōtra. quero quid addit lr hec ſupra po^{am} paſſiuā. aut addit aliqd̄ ptinēs ad cauſalitatem māle p̄aſe: aut ad aliquā aliā cauſalitatē. Si p̄ mō: cū cauſalitas mālis tm̄ ſit eē in quo aliqd̄ eſt: ꝛ iſtud ſic eē in quo non ponat aliquā neceſſitatē: neqꝫ ex pte ſubiti: neqꝫ ex pte forme: ḡ adhuc nō repugnabit māe eē ſine forma. Si vero des 2^m. habeṫ intētuꝫ: ꝙ ipſa neceſſitas inexiſtentie forme nō eſt ex pte ſubti vt ſubm̄ eſt. hoc eſt vt cā mālis in qua. Neqꝫ valet fugere ad inclinationeꝫ māe reſpectu forme: qꝛ ſi penes iſtā inclinationē forma eēt in mā neceſſario: ḡ ois forma ne cio eēt in mā: qꝛ ad ipſam nāliter inclinaṫ. ¶ Ꝯ ſi dicaṫ ꝙ magis inclinaṫ in iſtā. ¶ Contra. maior aut minor iclinatio nō neceſſitat mām ſub forma niſi forma eēt illa ad quā mā ſumme inclinareṫ: ḡ nulla eſt: vt nūc p̄ſuppono qd̄ alibi hꝫ declarari. ¶ Itē ſecūda rōne arguiṫ ad hanc maiorē principalē. ꝙ omnis potentia paſſiua ſit po⁸ cōtradictionis ſic. Poſſibile diſtinguiṫ ꝯtra neceſſariū ꝛ ipoſſibile. ipoſſibile enī ita reſpicit non eē: ꝛ ad ipꝫ determinaṫ: ꝙ nullomō reſpicit eē. Unde impoſſibile eſt illud qd̄ nullo modo poteſt eē. Neceſſariuꝫ aūt ita reſpicit eē: ꝙ nullo mō nō eſſe: qꝛ neceſſariū ē illud qd̄ ita hꝫ eſſe qd̄ nō poteſt nō eē: vt pꝫ per Ar. 5. meta. ca. de neceſſario. tex. cō. 6. Si ergo poſſibile dictū a po⁸ paſſiua determinareṫ ad eſſe ſic: ꝙ nō poſſet eē ſub nō eē illius reſpectu cuius eſt po⁸ paſſiua: eēt ſimplr neceſſariuꝫ: ſi vero ad nō eē determinareṫ: ſi ꝙ nō poſſet recipe eē: eēt ipoſſibile. ḡ cū poſſibile ſit mediū inter neceſſariū ꝛ impoſſibile ſic reſpiciat eē: ꝙ etiam poteſt eē ſub nō eſſe: ꝛ ita ad neutrum iſtoꝝ determinaṫ. ¶ Item ad ideꝫ 3° arguiṫ ſic. Iō potentia paſſiua eſt ad eſſe: qꝛ ēt poteſt ab alio recipere. ſ. ab agēte. Si autem ab alio recipit eē q̄ꝫtū eſt ex ſe illo circunſcripto: eſt ſub nō eē: quia omnis mutatio eſt iter oppoſita: ſi ergo po⁸ paſſiua de ſe eſt ſub nō eē: ꝛ ſibi non repugnat habere eē p agēs. ḡ reſpicit eē ꝛ nō eē. ¶ Ad illō qd̄ dicit. ꝙ paſſio inſequēs ſb̄m agitatur ad ꝯſtationē ſubiecti per modū ſequele. ¶ Cōtra hoc argutū eſt ſuperi⁹: qꝛ termini diſtincti requirūt actiones diſtinctas: quēadmodū eſt in ppoſito de ppria paſſione ꝛ de ſubto: quoꝝ

vnū eſt qualitas ſm̄ viam cōem: ꝛ alterū eſt ſb̄a: loquendo de ſubiecto in gn̄e ſub̄e: ergo iſta duo diuerſis acquiſitionibus ꝛ actionibus inducunṫ ab agēte ſeu pducuntur. ¶ Et ꝯfirmaṫ hoc. qꝛ illud eſt cā p ſe alicuius qd̄ circunſcripto quocūqꝫ alio ipſo poſito. pducit effectus i eē: ſed circūſcripto gn̄ante ad imaginationē: ꝛ poſito ſubiecto in eſſe: ſequiṫ de neceſſitate ipſa paſſio que fluit a differētia ſpecifica ſubiecti: ꝛ ex ppriis pn̄cipiis ipſius. ergo ſubiectū eſt: cauſa reſpectu paſſionis. Aſſumptū p maiori. pbaṫ. Licet ſit de ſe euidēs: qꝛ cā eſt illud ad cuius eſſe ſequiṫ aliud. ¶ Itē cōfirmaṫ: ꝙ ſb̄m ſit cā paſſionis p ſe: qꝛ illud eſt cā p ſe alicuius effectus: qd̄ ꝯtinet in ſe pn̄cipia ſufficiēter pductiua ipſius. Sed ita eſt ꝙ ſb̄m eſt hec: cū a pn̄cipio ipſius fluat ipſa paſſio: vt dictuꝫ eſt: ꝛ videṫ ꝙ ſit cā effectiua. Tum ex rōne ſuperius adducta de potētia paſſiua: que eſt potētia ꝯdictionis. Tum qꝛ poſito ſubto in eē reduciṫ ipſa paſſio de nō eē ad eē: in re ꝛ exiſtentia actuali. Ꝯ a it ſic reducit effectū de nō eſſe reali ad eē reale: eſt cā efficiēs: cuius cauſalitas pn̄cipaliter reſpicit effectū quo ad exitū actualē. ¶ Item iſta rn̄ſio: ꝙ paſſio pduciṫ per modū ſequele: tollit oēm viā ad pbandū aliquid eē per ſe ꝛ realiter effectū alicui⁹ agētis: qꝛ dicam ꝙ calor nō capit eē effectiue ab igne: ſed ē ſequela ignis. Similiter ꝙ mundus nō eſt effectiue a deo: ſed eſt ſequela dei: ꝛ breuiter ꝙ omnis effectus eſt ſequela ſue cāe: ꝛ nō a ſua cā effectiue. ¶ Ex his apparet determinatio tertii articuli ſm̄ primā opinionē. ¶ Ꝯ ſi teneaṫ opinio ꝙ ſb̄iectū nō tm̄ ſit cā mālis: ſed ēt effectiua. Rn̄detur ad difficultatē negatiue. vꝫ. ꝙ ſb̄m nō eſt ſeparabile ab accidēte pprio. Et hoc eſt qd̄ dicit Sco. in meta. ꝙ lꝫ ſb̄ꝫ poſſit ſeparari a paſſione q̄ꝫtū ad independentiā: qꝛ in nullo ſb̄m dependet a ppria paſſione: nō tamē eſt ſeparabile q̄ꝫtuꝫ ad cālitatē: qꝛ eſt cā neceſſaria ei⁹: ꝛ qꝛ poſita cā neceſſario cauſante effectū neceſſitate ſimplr: de neceſſitate ponitur effectus: ideo poſito ſubiecto: neceſſario ponitur paſſio. Hec que dicta ſunt de ſeparabilitate: ꝙ ſb̄m eſt ſeparabile ab accnte: intelligant de ſepabilitate ſm̄ potentiā logicā: que potētia eſt nō repugnātia terminoꝝ: ꝛ ēt po⁸ metaphiſica que eſt ꝙ in cōceptu formali ipſi⁹ ſb̄e vt ſb̄a eſt: ꝛ in q̄ꝫtū hec ſb̄a nō includiṫ aliquod accn̄s: ꝛ pp hoc nō repugnat ſb̄e vt ſb̄a eſt eē ſine quolibet accnte: ſaltem cōi. Sed ſi loquamur de ſepabilitate ſm̄ potētiā phiſicam ꝛ nālē (cū talis potētia reſpiciat mām ſenſibilē ꝛ q̄ꝫtam. de qua hꝫ pductā cōpoſitum ſb̄ale: ꝛ ēt cū agens nāle nō agat niſi mediantibus qualitatibus actiuis aut paſſiuis) non poteſt ſb̄a vt ſb̄a eſt naturalis ſeparari vl'r a quolibet accidente cōmuni: ꝛ ſic ad queſtionem reſponſuꝫ eſt ꝛc̄.

Modo de vltimo arti. rn̄deṫ ad argumēta pn̄cipalia. Et p̄mo ad p̄mū dicēdo: ꝙ neduꝫ ſb̄a in cōi: ſed ēt in pticulari poteſt ſeparari a quolꝫ accnte. Et cū dicit. ergo hō poterit eſſe ſine quātitate: concedo ꝯn̄iā: ꝛ ꝯn̄s: qꝛ hec nō eſt ipoſſibile: vt dicit Sco. i reportationibus pariſieñ. di. 42. q. 2. primi. Rn̄dēdo ad 3^m argu^m. qꝛ ſb̄a vt ſic cōcludit p̄ciſe in ſuo cōceptu formali illa que ſunt in gn̄e ſb̄e: nō autem que ſunt in aliis p̄dicamētis. ergo quelibet ſb̄a poterit habere ꝯceptuꝫ formalē quiditatiuū: nō includendo nec intelligendo q̄ꝫtitatē. Et cū dr̄ homo eſt corpus organicuꝫ ꝛ aiatū. Dico ꝙ corpus organicū qd̄ ponitur in diffinitione aie non dicit q̄ꝫtitatem: ſed dicit totū: habens plures partes ſpecifice diſtinctas: nō tm̄ vt extenſas per q̄ꝫtitatem. ꝛ breuiter in nulla diffinitione ſb̄e requiritur neceſſario accn̄s. ¶ Notandū tamē ꝙ manus: caput: ꝛ cetere partes que ſunt organice poſſunt ꝯſiderari vnomō vt ſunt diſpoſitiones quantitatiue ſeu qualitatiue: alio modo vt dicit ptes ſpecificas eēntaliter diuerſas: penes diuerſas formas ſb̄ales. Primo° vt organicum dicit tales diſpoſitiones: non poniṫ in diffinitione hominis: ſed bn̄ ſecundo

modo:q: caput vel manus vt ſunt organica ſcḋo mō:nō dicunt niſi plures ptes ſ'ales:ꝛ cōpoſita plura ſpecialia ex mā ꝛ formis ſubſtātialib⁹ ſpecifice diſtinctis:ꝛ ita non deſcribiꝰ aiatū per organicū iportās q̄ntitatē ꝛ q̄litatē:ſʒ ſolū iportās plures rōnes ſ'ales eēntialr ꝛ ſpecifice diſtictas. ℭ Ad ſecūdā ꝓbationē falſitatis ꝯñtis:cū dr̄ corpus eſt figuratū ꝛc̄. Dico ꝙ figura dupl'r accipiꝰ. Uno mō poſitiue. alio mō ꝓuatiue. Primo mō dicit q̄ſdaʒ determinationē extrinſecā alteri⁹ gn̄is a q̄ntitate:ꝛ hec figura ē in ꝓdicamēto q̄litatis put dicit determinationē q̄ſdā q̄litatiuā extrinſecā alteri⁹ gn̄is ꝛ extraneā.ſ.a corpe ꝛ a q̄ntitate:quō loquiꝰ Ar. de figura in ꝓdicamētis.in ca.de q̄litate.ſcḋo mō figura accipiꝰ ꝓuatiue.ꝛ iſto mō dicit determinationē q̄ſdā intrinſecā que nihil poſitiuū addit vltra corpus de gn̄e q̄ntitatis aut de gn̄e ſubē:ſed tm̄ ꝓuationē ad vlteriores ptes:ſic loqtur auctor ſex ꝓncipiorū de figura.ꝙ artifex facit figurā icīſionis nihil addendo:ſed poti⁹ remouēdo. Ex his rñdeꝰ ꝙ ſi capiaꝰ figura priuatiue:nō eſt poſſibile corpus de ꝓdicamēto ſubē ꝛ multo minus hoiem eē ſine figura:ſed hoc iplicat ꝯdictionē:ꝛ eſt ſimpliciter ipoſſibile:ſed ſi capiaꝰ figura poſitiue:nō repugnat corpori de ꝓdicamēto ſubē:nō ſolū vt corpus ſed vt in ſpē eē ſine figura:ꝛ ita nō repugnabit corpori de ꝓdicamēto ſubē eē ſine q̄ntitate:ſicut ēt ſine q̄litate abſq; eo ꝙ iſta ſeparatio iplicet ꝯdictionē. ℭ Ad tertiā ꝓbationē cū diciꝰ. Nō pōt eē hō niſi ꝯſtet ex ſuis ptib⁹ ꝛc̄. Dico ꝙ habere ptē extra ptē pōt intelligi dupl'r. Uno mō eēntialiter ꝛ entitatiue. alio mō dimēſionalr ꝛ extēſiue. Primo mō ps eſt extra ptē:q̄ñ ſm ſuā eſſentiā:nō eſt illa ps extra quā dr̄ eē:ꝛ hoc mō circūſcripto quolibet accn̄te:caput eſt extra pedē:ꝛ diſtinguiꝰ ab illo:ꝛ ſic vnū eē ex aliō nō eſt per q̄ntitatē:ſed ꝑ eſſentiā rei que ab alia eēntia diſtinguiꝰ. 2° mō ptē eſſe extra ptē de neceſſitate eſt ꝑ q̄ntitatem. Ad ꝓpoſitū applicando. hō neceſſario ex ſua ratiōe formali cōſtat ex ſuis ptibus:quarū vna eſt extra aliam eēntialiter:nō dimēſionaliter ꝛ extenſiue. ℭ Ad 2m principale ꝛ vltimū rñdeꝰ. ꝙ cauſalitas itrinſeca in ſubto poteſt accipi dupl'r. Uno mō pro cauſalitate actuali:alio⁹ pro cauſalitate aptitudinali. ꝓmo mō eſt accñs ꝑ accñs:ꝛ tm̄ neceſſariū ꝛ inſepabile:ꝛ negaꝰ ꝙ oē accñs per accñs cōtingēter inſit ſic ꝙ nō neceſſario. ſecūdo modo cauſalitas eſt ꝓpria paſſio:ꝛ accidēs ꝓpriū. Et cū tu dicis:ꝙ ante iſtā cauſalitatē:erit alia cālitas ꝓor. Negaꝰ.q: ſic actionis nō eſt actio:ex.5.phiſi.tex.cō.10. Et motus ē nō mot⁹ in ratione ꝓncipij eliciti:neq; in rōne termini:ita cālitatis nō eſt cauſalitas in tali genere ꝓncipij aut termini:vnde cālitas nō cātur:ſed eſt quo aliqd cauſaꝰ:ſicut albedo nō eſt alba:ſed eſt illud quo aliquid eſt album.

ℭ In q̄ igiꝰ n̄ ierit rōne ip̄ʒ dicēte ip̄ʒ h rō ei⁹ qḋ qd erat eē. Tex.cō.xi. Q̄ō.iiij.

VTrum predicata pertinētia ad qḋ quid eſt ſint ꝓaiſe per op⁹ intellect⁹. Quia in iſta.q.adducitur opi.ſan. Tho. que ab An.an. iprobatur:ideo. M. Fran. Meritoneñ. ſuſtinēdo ipſaʒ:ꝓbat tribus argumētis:ꝙ ꝓdicata ptinentia ad qḋ qd eſt:ſunt collecta ſm rationē ꝛ intellectū:cuius oppoſitum tenet An.an.ꝛ alij Scotiſte. ℭ Et pro primo argumēto ꝓſupponit duo. Primū ꝙ ſciētia eſt de eternis ꝛ incorruptibilibus:iſta ꝓpoſitio patet:ex ſnia Ar. primo poſterio.ꝛ.7.meta.tex.cō.53. Scḋm qḋ preſupponit ē ꝙ quotieſcūq; intellectus intelligit ꝯcluſiōes ꝛ ꝓncipia neceſſaria ſemꝑ pariformiter intelligit. nec eſt verū:ꝙ diuerſificetur in intelligendo. ℭ Iſtis ſtātibus arguiꝰ ſic. Ois ſciā eſt de eternis ꝛ neceſſarijs:ſed cōcluſio ſcibilis ꝛ ꝓncipia nō ſūt eterna:ꝛ neciā:niſi per intellectū.ḡ ꝓncipia cōcluſionis hn̄t eē ꝑ intellectū. Diſcurſus ē bon⁹:ꝛ maior patet per ꝓmū ſuppoſitū. Ꝙ aūt cōcl'o ſit eterna:ꝛ ꝓncipia ſint eterna patet. Sed ꝙ nō ſint niſi per intellectū apparet. Illā ꝯ eſt ꝯtingēs:puta iſta.hō eſt riſibilis.ſi ſit hō ē aial rōnale.ḡ ſi habēt eē eternū:ē ꝑ q̄nto ꝯſideranꝰ ꝑ intellectū. ℭ Scḋo ꝓncipalr arguiꝰ.ꝛ ꝓſupponiꝰ ꝓ:ꝙ lʒ vnio mãe cū forma dicaꝰ accidētalis:tm̄ eſt neceſſario reqſita ad hoc vt forma informet mãʒ. ℭ Preſupponiꝰ ſcḋo:ꝙ licet aliqd nō ſit in re:ꝛ in actuali exiñia:tm̄ intellect⁹ pōt id intelligere ac ſi eēt in ſe. Iſtud declaraꝰ. Roſa enīʒ nūc nō eſt corpus:intellectus tamē pōt intelligere roſam eē corpus cū poſſit intelligere omne qḋ pōt eē. ℭ Iſtis ſtātib⁹ arguiꝰ ſic. Eſto ꝙ corpus ſit ꝓmū ꝓdicatū q̄dditatiuū roſe:quero:aut hoc eſt vt roſa eſt in actu corpus aut in aptitudine:ſi ꝓmo mō.ḡ vnio actualis roſa cū corpore eſt in actu:ſed hoc eſt falſum:q: roſa nūc nō eſt corpus in actu ſed in aptitudine:igiꝰ roſa eſt corpus q̄ntū ad vnionem aptitudinalē extremoꝝ:q: ꝓp iſtā vnionē ꝓpoſitio eſt vera ꝛ neceſſaria:hoc aūt nō pōt eſſe:niſi ꝑ quāto intellect⁹ cōſiderat roſam q̄ntū ad iſtā aptitudinē:ḡ corp⁹ nō ineſt roſe niſi ꝑ ꝯſiderationē intellectus:ſed tale corpus eſt predicatū quidditatiuū:ergo predicata q̄dditatiua nō ſunt niſi per ꝯſiderationē intellectus. ℭ Tertio arguiꝰ.ꝓmittendo duo.ꝓmū. Certū eſt ꝙ Ar. attribuit incorruptibilitatem vniuerſalib⁹.primo poſterioꝝ.ꝛ 2° de gn̄atione:q: cum ſciā ſit de vlibus.ḡ vlia ſunt incorruptibilia. Scḋo ꝓſupponiꝰ:qḋ Ar. 2° de gn̄atione vult ꝙ ſicut de corporibus elemētalib⁹ eſt ſciā:ita de gn̄abilibus ꝛ corruptibilibus. Probaꝰ enī in ſcḋo de gn̄atione de mixtis cōpoſitis ex elemētis corruptibilibus:ſed iſta ſunt vlia.ergo vlia ſunt gn̄abilia ꝛ corruptibilia. ℭ Ex his arguiꝰ. Iſta ſunt oppoſita.ſ.corruptibile ꝛ incorruptibile.ḡ Ar. diuerſimode de iſtis locutus eſt:vt arguaꝰ in forma ſic. Nulla oppoſita poſſunt competere vni ꝛ eidē ſm idē eē:ſed eē gn̄abile ꝛ in gn̄abile:eſſe corruptibile ꝛ icorruptibile ſūt oppoſita:ꝛ attribuiꝰ ab Ar. ipſis vlibus.ergo ſm idē eē nō cōpetūt vlibus:ſed ꝙ ſint ign̄abilia ꝛ icorruptibilia nō poteſt eſſe niſi per conſiderationem intellectus:ergo talia ſunt per conſiderationem intellectus.

Ad oppoſitū arguiꝰ:probādo ꝙ principia cōcluſionis in demōſtratione habent aliquod eē ex natura rei:ꝛ arguiꝰ primo ſic. Illud eſt ens reale qḋ eſt principium alicuius effectus realis. Sʒ ſic eſt ꝙ ꝓncipia demōſtratiua ſunt cauſe ꝛ ꝓncipia alicuius effectus realis:ergo ꝓncipia demōſtratiua habēt aliquod eē reale. maior eſt manifeſta:nā cauſatio realis nō debeꝰ niſi enti reali:q: ipoſſibile eſt ꝙ effectus realis dependeat ab ente rōnis:ens enī reale eſt illud qḋ non preſupponit ens rōnis. Minor vero ꝓbaꝰ. Nam principia demonſtratiua ſunt cauſe notitie ꝯcluſionis:ſʒ cognitio eſt effectus realis:q: quodlibet qḋ eſt in predicamēto eſt ens reale:vt pʒ:ex.5.meta. vbi diſtiguit ꝓhs ens reale in 10.ꝓdicamēta:ergo cū notitia ꝯcluſionis cauſeꝰ a principijs:ꝓncipia ſunt realia. ℭ Et ꝯfirmaꝰ hoc. Illa que ſūt ꝓncipia agēdi ꝛ mouendi itellectū ſunt realia:q: actio in itellectu ꝛ motio eſt realis:ꝛ ex natura rei. Non enim lapis agit in itellectū:q: cōſideraꝰ ab itellectu:ſed ꝓus agit ꝛ mouet itellectum q̄ʒ cōſidereꝰ ab illo:ḡ illa actio ꝛ motio eſt realis. Sed ꝓncipia demōſtratiua agunt ꝛ mouēt itellectū:ergo habēt eſſe reale. ℭ Itē ſcḋo ex pte termini:illud qḋ per ſe terminat actū itelligēdi:ꝛ a quo dependet actus itelligēdi eſt ens reale:ſed ꝓncipia demōſtratiua ꝑ ſe terminār actū itelligēdi:ꝛ ab eis depēdet ꝛ mēſuratur actus itelligēdi:ergo talia ſunt entia realia. Diſcurſus eſt bonus:ꝛ maior eſt manifeſta:q̄ntū ad q̄ʒlibet ſui ptē:q: terminare actū realē cōpetit enti reali. Un̄ Ar. 5.phiſicorū remouet a relōne ꝙ poſſit ꝑ ſe terminare motū ꝓp minimā ei⁹ entitatē. Sʒ relatio realis hʒ maiorē entitatē q̄ʒ ens rōnis:q: ens rōnis ē reſpect⁹ rōnis:reſpect⁹ aūt rōnis eſt minoris

eſt minoris entitatis q̄ respectus realis. ḡ ſi relatio realis nō pōt p ſe terminare actū realē: multo minꝰ ens rōnis poterit terminare actionē realē. ḡ qd̄ p ſe terminat actū intelligēdi eſt ens reale: cū actꝰ itelligēdi ſit actio realis: pñ demōſtratiua ſic terminat. ḡ rc. ¶ Quātū ad aliā partē maioꝛ pbat. qꝛ ipoſe ē q̄ ens reale depēdeat ⁊ menſuret ab ente rōnis. ḡ rc. minoꝛ aūt pbat. Nā actꝰ itelligendi in demōſtratiōe pus terminat ad pñm q̄ ad ꝯnē. Ulterius mēſurat a pncipijs: q̄ꝛto eni pnꝰ ſunt pfectioꝛa: tanto actus intelligendi eſt pfectioꝛ. ergo mēſurat a principijs.

In iſta. q. ponā p̄ aliqua notāda ex qbus patebit veritas partis negatiue. q. 2° reſpondebo ad argumenta in principio.

Quātū ad pmā ptē ſunt qtuoꝛ notāda quoꝝ pmū eſt: q̄ ppōnes pmi ⁊ ſecūdi modi verificant ⁊ ſūt vere q̄ꝛū ad eē eēntie: vt eē eſſentie abſtrahit ab eſſe exñtie: ⁊ itelligo ſic: q̄ ppō pmi modi eſt ſic vā: q̄ p̄dicatū verificat de ſubto in eē qditatiuo: ⁊ includit i ꝯceptu foꝛmali ipſiꝰ. Sed ppō ſecūdi modi ſic vificat: q̄ p̄dicatū: lʒ nō icludat in ſubto: ħ eſt in ꝯceptu formali ipiꝰ: tñ cōpetit ſibi rōne nāe: ⁊ qditatis. Qd̄ declarat ſic. Nā eſt dīa inter accñs cōe: ⁊ accñs ppriū. accñs cōe egredit a pncipijs indiuidui. accñs aūt ppriū egredit a nā ſpecifica ⁊ quiditate. ¶ 2° notādū eſt: q̄ eē eēntie tā in effectu ⁊ in re: q̄ in intellectu obiectiue abſtrahit ab eē exñtie: ſicē eni eē eēntie abſtrahit a ſuppoſito ⁊ ſingularitate: ita ab oi exñtia. ¶ Certū eſt eni q̄ in re eē eēntie nō determinat ſibi ſingularitatē tanq̄ aliqd de eēntia ſui: ſed nā ⁊ eēntia eſt poꝛ nālit ipa ſingularitate: ⁊ ſic ē poꝛ ipſa ſingularitate: ita ē poꝛ nālr exiſtētia. Silr in itellu obiectiue nā ⁊ eēntia repreſentant intellectui abſtracta ab oi ſingularitate ⁊ exñtia: ſic p̄ꝫ q̄n ſpecies intelligibilis lapidis repñtat lapidē in cōi nō repñtādo hūc aut illū. ¶ 3° eſt notādū: q̄ duplex eſt eē obiectiuū: vnū ē añ actū itelligēdi: aliō poſt actū itelligēdi. Et p̄ mō adhuc duplr. Uno mō vt actu mouēs itellm ad actū intelligēdi 2° mō habitualr: nō vt actu mouēs: ſʒ vt imediate motiuū. Exēplū vtriuſq̄ mēbri. Lapis hñs eē in itellu p ſpēʒ itelligibilē repñtātē ipm: vt iſta ſpēs actu mouet intellectū: hʒ eē obiectiuū actualr ⁊ pmo mō: ſʒ q̄n hʒ eē p ſpēm intelligibilē que nō mouet actu itellm: ſʒ ē in prima diſpoſitiōe ad mouēdū: hʒ eē in intellu obiectiue habitualr. Secūdo mō pncipalr aliqd dr̄ eē in itellu obiectiue poſt actū intelligēdi depēdēs ab ipſo actu itelligēdi i fieri ⁊ i ꝯſeruari. qd̄ hʒ eē in itellu obiectiue añ actū itelligēdi: ſiue actualr: ſiue habitualr: hʒ aliqd̄ eē ex nā rei. Qḋ aūt hʒ eē in itellu obiectiue poſt actū itelligēdi: hʒ p̄ciſe eē rōnis: ⁊ iſto mō figmēta ⁊ itētiōes ſcḋe hñt eē in itellu obiectiue. ¶ 4ᵐ ⁊ vltᵐ notādū eſt: q̄ eē eternū pōt accipi duplr vt als diximus. Uno mō poſitiue. alio mō negatiue. Illud eſt eternū poſitiue: qd̄ nō ſolū caret pnꝰ durationis: ſed vltra hoc hʒ coexiſtētiā ad oēʒ dīa tpis. Sed eternū negatiue ē p̄ciſe illḋ qd̄ nō eſt ex tpe: ſeu nō icepit eē: ⁊ nō hʒ pnm durationis. p̄ mō dicimꝰ ſingularia exñtia ſua pnꝰ durationis: (ſicē intelligētia ſʒ viā Ar.) ſunt eterna. Scḋo mō qditates ipe abſtrahētes ab oi exñtia: ⁊ oi duratiōe tpali dicūt eē eterne: qꝛ nō ſūt ex tpe: nec habēt pnꝰ duratiōis: cū abſtrahāt ab oi duratione. ¶ Quod dixi de eterno: dico de neceſſario. Neceſſariū eni pōt accipi poſitiue qd̄ hʒ exñtiā indeficibilē. ⁊ iſto mō dicimꝰ itelligētias eē neceſſarias ſʒ Ar. Alio mō neceſſariū capit negatiue: pro eo qd̄ eſt impoſſibile alr ſe hr̄e: ⁊ iſto mō eēntie rerꝫ pñt dici eē neceſſariū q̄ꝛtū ad p̄dicata ſua qditatiua: qꝛ ipoſe eſt tales quiditates ⁊ eſſentias aliter ſe hr̄e: quātū ad talia predicata.

Quantū ad ſcḋam ptē. q. his p̄miſſis rñdet ad argumēta: ⁊ ad pmū p̄ſuppoſitū ꝯcedēdo: q̄ ſcia ē de eternis negatiue: qꝛ de eēntijs ⁊ qditatibꝰ rerꝫ q̄ ſic ſūt neccāi marie loquēdo de ſcia iſtoꝝ iſerioꝝ. Et cū dicis: pnꝰ demrātiua nō ſūt necia: niſi qꝛ intellectus ſic ea intelligit. Negat hꝰ: imo ſūt necia ⁊ eterna ex ſe negatiue: qꝛ abſtrahētes ab oi exñtia ⁊ dīa tpis. Cōſilr ipſa pnꝰ demōſtratiua anteq̄ actu itelligant: cū hēant eē in intellectu obiectiue p ſpēs repñtātes ipa: qd̄ eē ē ex nā rei i tali eē obiectiuo: dnr̄ eē eterna ⁊ necia p̄ Ar. qꝛ talia repñtatiua i itellu ante oēm actū itelligēdi repñtāt ipſa p̄dicata qditatiua: vt imutabilr vnita ſuis ſubtis: ⁊ ſic apta nata ſūt eternaliter repñtare: qd̄ eē obiectiuū: (cū ſit aliqd̄ eē ex nā rei:) dicimus pnꝰ demōſtratiua hr̄e ex nā rei añ actuʒ intelligēdi. ¶ Ad 2ᵐ argᵐ. rñdet p̄ſupponēdo: q̄ corpꝰ qd̄ p̄dicat de roſa nō exñte: ſicut abſtrahit ab eē exñtie: ſic vnio foꝛe ſubſtātialis roſe ad ſuā mām abſtrahit ab eē exñtie. Et ſic ꝯcedit: q̄ corpus qd̄ p̄dicat de roſa nō exñte non ē in actu actualitate exñtie: neq̄ vnio ipſius. Concedit tamē q̄ eſt in actu tā corpus: q̄ vnio: actualitate eēntie: non ſimplr: ſʒ obiectiue in itellu. Uñ ad h̄ q̄ corpus vificet p ſe in pmo mō de roſa: ſufficit: q̄ hēat tale eē obiectiuū in itellu: in aliq repñtāte: ⁊ in aliq̄ ſpē itelligibili mouēte itellm vl potēte imediate moueř ad ꝯcipiēdū formā ſbalē roſe cū ſua mā vt vnitā. Et q̄cūq̄ ſic hñte tale eē obiectiuū i itellu añ actuʒ intelligēdi habēt aliqd̄ eē ex nā rei. Uñ nō dico corpus verificari de roſa: qꝛ forma roſe cū ſua mā ꝯcipit vt vnitas vt tu dicis: ſʒ dico q̄ ſic vificat: qꝛ illa ex nā ſui ſūt ſic nālr ꝯceptibilia: ⁊ vt vnita mouēt itellm p ſpēm: aut ſūt i potētia prima ad mouēdū. ¶ Et ſi dicas. Nō ē vnio in cōi: niſi in aliquo pticulari. ¶ Dico q̄ verū ē. q̄ nō ē vnio in cōi ⁊ in vli in re: niſi ſit vnio in pticulari i effectu ⁊ actuali exiſtētia. Sʒ in eē obiectiuo apud intellm negat h̄. ⁊ dato q̄ daret: q̄ iſta nō poſſunt eē vnita obiectiue in intellectu niſi in aliq̄ pticulari eē obiectiue: nō ſequit pp h̄ q̄ tale pticulare ſit exñs in effectu: ppterea qꝛ ſingulare in q̄ꝛtuʒ ſingulare pōt repñtari apud intellm ſine quacūq̄ exiſtētia actuali: ſicut Soꝛ. nō exñs pōt repñtari p ſpēm q̄ ſit ppꝛium ⁊ formale repñtatiuū ipſius: q̄ ſpēs vniformiꝰ repñtat: ſiue Soꝛ. exiſtat: ſiue nō. ¶ Ad vltimū rñdet. pmittēdo vt alias ſepe dictū ē: q̄ duplex ē corruptibile: quoddā ē corruptibile potētia remota: quoddā ē corruptibile potētia ppinq̄. Corruptibile potētia remota ē qd̄ hʒ i ſe pncipiū corruptiōis: nō tñ hʒ oēs cōditiōes necio reqſitas ad corrumpi: ſicē ſūt exñtia ⁊ ſingularitas. Et iſto mō dicimus: q̄ illud ē calefactiuū potētia remota: qd̄ hʒ formaʒ in ſe: q̄ pt eē pnm calefaciēdi: nō tñ hʒ illas ꝯditiōes necio reqſitas ad actualē calefactionē: q̄ ſūt approximatio paſſi ad ipm calefactiuū: ⁊ remotio ipedimēti: ⁊ iſto mō q̄libet nā cōpoſita ex mā ⁊ forma circūſcripto ſingulari ē corruptibilis potētia remota: qꝛ hʒ in ſe pnm corruptionis: qd̄ ē mā pma. Sʒ qꝛ mā pma nō eſt pnm corruptiōis: niſi ꝯcta ad exñtiā ⁊ ſingularitatem: iō nā cōis vt abſtrahit a ſingularibꝰ: nō ē corruptibis potētia ppinq̄. Corruptibile aūt potētia ppinq̄ ē ipʒ ſingulare mālē: ſenſibile: maxime ſbale: qꝛ tale hʒ pnm corruptiōis itriſecū: ⁊ oēs ꝯditiones necio reqſitas ad corrūpi: q̄ ſūt exñtia ⁊ ſingularitas. Sicut dictū eſt de corruptibili: ita dōm ē de icorruptibili. Incorruptibile eni vno mō accipit p eo qd̄ non hʒ potentiā ppinquaʒ ad corrūpi: ⁊ tale pōt dici icorruptibile potētia ppinq̄. Alio mō pōt accipi icorruptibile: qd̄ non hʒ potētiā ppinquā: nec remotā ad corrūpi: ⁊ tale pōt dici icorruptibile nō ſolū poꝰ ppinq̄: veruʒ ēt poꝰ remota. Incorruptibile p̄ acceptū ē illud qd̄ tm̄ excludit potentiā ppiquā ad corrūpi: ſʒ nō potētiā remotā: ſicē nā cōpoſiti vlis: q̄ lʒ nō hēat potētiā ppinquā ad corrūpi: tñ hēt potētiā remotā q̄ eſt ipſa mā cōis abſtracta ab exñtia: vt dictū ē: ⁊ tale icorruptibile poꝰ ppinq̄ accipit tm̄ negatiue: qꝛ lʒ nō hēat potētiā ppinquā ad corrumpi: nō tamē ponit aliqd intrinſecū p qd̄ ſibi repugnet actualis corruptio. Aliud eſt icorruptibile. qd̄ excludit nō tm̄ potentiā ppinquā: ſʒ ēt potētiaʒ remotā: ⁊ tale accipit non tm̄ negatiue: verū ēt poſitiue: qꝛ vltra hoc q̄ excludit oēm poti

tiā ad corrūpi:ponit oīno aliqd repugnans ipſi corruptioni:ſicuti quelibet intelligētia ſm Ar. nō tm̄ nō pōt corrūpi: vez ēt hʒ intrinſece nāz per quā ſemp eſt: ⁊ neceſſario eſt: ⁊ oīno repugnat corruptioni. ¶ Quib⁹ expoſitis dicim⁹: ꝙ ſcīa eſt de icorruptibilib⁹ ſimplr:que ſūt incorruptibilia poſitiue:ſic ſunt deus ⁊ itelligētie. Silr ſcīa eſt de icorruptibilib⁹ potētia ppinqua:que ſunt incorruptibilia tm̄ negatiue:ſicut ſūt nāe vles gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū:que vltra hoc ꝙ ſunt icorruptibiles potētia ppinqua:ſunt corruptibiles potētia remota: ⁊ iſta nō cōtradicūt. ¶ Et ſi tu dicas. Nā vlis eſt incorruptibilis potentia ppinqua. ḡ nō pōt pdicari de corruptibili potentia ppinq̄:nec icludi eēntialr in ipo. ¶ Rñdet dicēdo: ꝙ icorruptibile po⁹ ppinq̄ poſitiue acceptuz repugnat oīno corruptibili po⁹ ppinq̄: vt de ſe pʒ:qꝛ quodlibet tale hʒ nām ſimplr neceſſariā repugnātez oīno nāe poſſibili: que. vʒ. pōt eſſe ⁊ nō eſſe:ſed incorruptibile po⁹ propinq̄ negatiue:nō repugnat corruptibili po⁹ propinq̄: ex eo ꝙ lʒ nō habeat potētiā ppinquā ad corrūpi:tm̄ hʒ potētiaʒ remotā: ⁊ nō ponit aliqd qđ repugnet corruptōi. q̄re ⁊c̄. ¶ Patet ergo reſponſio ad omnia argumenta: ⁊ iſta ſufficiant quantum ad iſtam queſtionem.

¶ Quedā eni ⁊ illic eadem ⁊ ex ſꝑmate ſiūt ⁊ ſine ſꝑmate. Tex. cō. xxiij. Q̄ō. v.

Queritur. Utrū genita per putrefactionē ⁊ genita ex ſemine ſint eiuſdē ſpēi. Arguitur ꝙ nō. primo aucte Ar. de gn̄atione aīaliū dicētis. queciq̄ʒ nō ex aīalib⁹:ſʒ ex corrupta materia hec gn̄ant: qđē alteꝝ aūt genus ⁊ qđ factū ē neq̄ʒ femella:neq̄ʒ maſculus. ¶ 2° arguit Ar. 2° de aīa. tex. cō. 34. nālīſſimū eni operū viuētib⁹ eſt quecūq̄ʒ pfecta ⁊ nō orbata:neq̄ʒ ſpontaneā gn̄ationē hn̄tia facere alteꝝ q̄le ipm eſt:ſed que hn̄t ſpōtaneam gn̄ationē ſūt que gn̄ant per putrefactionēʒ. ergo ⁊c̄. ¶ Itē Cōmētator. 8. phyſi. cō. 46. cōtra Auicen. arguit ꝙ vni⁹ nāe eſt tm̄ vnus modus cōicādi: quā ppōnē probat multiplr. ꝓ qꝛ diuerſis gn̄ationib⁹ ſm ſpēm corrn̄dēt materie diſtincte ſpē ⁊ alteri⁹ rōnis: gn̄atio vniuoca ⁊ ex ſemine eſt diſtincta ſpē a gn̄atione equoca. ḡ ⁊c̄. Maior pbaf. qꝛ gn̄ationi vniuoce correſpōdet ſemen pro mā: generationi equoce corrn̄det corpus putrefactū. iſte ſūt materie alteri⁹ rōnis. Et tūc vltra. vbi māe ſunt alterius rōnis: ibi ēt forme inducte ſunt hꝰ:ſed vbi mā ⁊ forma ſūt alterius rōnis ab alijs ibi ſūt nāe diſtincte ſpē. igiſ gn̄ationi vniuoce ⁊ equoce correſpōdēt nāe diſtincte ſʒ ſpēʒ. maior hui⁹ pſillogiſmi pbaf ex ſnīa Ar. 2. de aīa. tex. cō. 24. ⁊. 26. actus actiuoꝝ ſunt in patiēte diſpoſito. ⁊. 2° ait. actus vniuſcuiuſq̄ʒ in ꝓpria mā aptus nat⁹ ē fieri. ¶ Cōfirmaf per Ar. 5. phyſicoꝝ. tex. cō. 7. diſtinctaruʒ mutationū ſm ſpēm ſunt diſtincti termini ſpē: ex ꝯñti diſtincte forme penes quas Ar. diſtinguit ipſas mutationes. igitur gn̄ationis vniuoce ⁊ equoce erūt diſtincte forme ſʒ ſpēʒ terminātes hꝰ mutationes. ¶ Probaf 2° ꝑncipalr ꝓpoſitio Cōmē. ſi eadē nā poſſet cōicari ex ſemine: ⁊ ꝑ putrefactionē: eadē nā fieret nāliter ⁊ a caſu. pbaf que fiūt vniuoce: ⁊ ex ſemine fiunt nāliter: ⁊ que equoce: fiunt a caſu: ꝯñs illatū eſt euidēter falſum: qꝛ qđ fit a caſu ē oppoſituʒ ei qđ fit a nā: nā primū fit ſm intentionē nāe. 2m ꝑter intētionē nāe: ex hoc ēt ſequeref ꝙ aliq̄ vna tota ſpēs poſſet fieri a caſu. Et tūc vltra cū illud qđ fit a caſu poſſit fieri indifferēter ex quolibet: ⁊ ex infinitis materijs: aliq̄ vna ſpecies ſic fieri poſſet ex ſemine aſini ⁊ indifferēter ex qualibet mā. ¶ Itē qđ fit a caſu eſt monſtruoſum: ⁊ quodlibet tale eſt impfectū: ⁊ hoc nō intendif a nā. igiſ talis nā non poterit fieri vniuoce. ¶ P. 3° ꝑncipalr pbaf ꝓpō Cōmē. ſi gn̄abile aliqđ vnū ſm ſpēm pōt gn̄ari vniuoce ⁊ equiuoce: aut gn̄abif equoce ſemp: ⁊ ꝺ neceſſitate: aut frequēter: ⁊ vt in plurib⁹: aut raro: ⁊ in paucioribꝰ: nō ꝓ mō: qꝛ nunq̄ʒ gn̄aref vniuoce: neq̄ʒ 2° mō: qꝛ qđ frequēter euenit nāliter euenit: igiſ talis effect⁹ eēt effect⁹ nālis ſue cāe: qđ nō ꝯcedif. igiſ tale gn̄abif raro: ſed qđ raro euenit caſualr euenit: ⁊ qđlibet tale ē oppoiu ei qđ fit a nā: vt paulo ante deductū ē. igiſ tale gn̄abile nūq̄ʒ gn̄abif vniuoce.

Ad oppoſitū eſt Ar. 7. meta. tex. cō. 23. vbi hʒ: quedā eni ⁊ illic eadē ⁊ ex ſpmate fiūt ⁊ ſine ſpermate: ex hoc arguif ſic. ſi eadē aīalia fiunt ex ſpermate: ⁊ ſine ſpermate: aut Ar. intelligit ꝙ eadē ſʒ nūm ſic fiunt: aut eadē ſʒ gen⁹: aut eadē ſʒ ſpēʒ. nō ꝓ mō qꝛ nihil vnū ⁊ idē nūo fit aut fieri pōt vtroq̄ʒ modo: ſic ꝙ fiat ex ſpermate ⁊ ſine ſpmate: ⁊ ꝑterea aīalia que fiunt ſine ſpermate nō poſſunt eē eadē nūaliter: cū his que fiūt ex ſpermate: qꝛ nihil ideʒ nūo gn̄at ſe: ex 2° de aīa tex. cō. 7. Nec auctoritas Ar. intelligit: ꝙ eadē ſʒ genus: qꝛ ſmo Ar. eēt valde in artificialis ⁊ nullus: cū oē habēs ſenſum quomodocūq̄ʒ fit ⁊ gn̄ef eſt aīal. igiſ Ar. intelligit per lȝ eadē idētitatē ſpecificā: ⁊ ſi ſic habetur propoſitum.

In iſta. q. ꝑ recitabunf due opiniones extremales: que nō tenenf. 2° ponef opinio media pbabilior: vltimo rñdebitur ad argumēta ꝑncipalia.

Circa ꝑmū eſt opinio Auerrois cōmē. preallegato. in. 8. phyſicoꝝ tenēs nulla aīalia gēita ꝑ putrefactionē ſeu equiuoce eē eiuſdē rōnis cū aīalibus genitis ex ſemine: q̄uis in multis accidētibus videanf ſilia: pro qua opinione ſunt rōnes adducte ſupius in pede q̄onis que opinio falſa eſt: ſi ſic intelligaf de oībus aīalib⁹ vlr: ſicut rōnes ſue ꝑtēdere videnf: que eque pcedunt de aīalibus impfectis: ſicut de perfectis: cui ꝯdicit magn⁹ theologus Aug. 3. de trini. ca. 5. Aīalia tā multa nulla mariū ſeminarūq̄ʒ cōmixtione pcedētes: ſiue in terra: ſiue in aqua: que tm̄ creſcunt: ⁊ coeundo alia pariūt: cū illa nullis coeūtibus parētibus orta ſint: ⁊ rō Auguſtini eſt: qꝛ genituʒ per putrefactionē ppagat alia iterū ppagātia: ſed aīal ꝓpagās aliud ex ſemine eſt vniuocū ppagato: qꝛ gn̄atio q̄ eſt ex ſemine eſt vniuoca: gn̄atio aūt vniuoca eſt qn̄ ꝑnm formale: qđ eſt forma gn̄antis ⁊ terminus formalis qui eſt forma geniti ſunt eiuſdē rōnis formalis vel eiuſdem ſpēi. igiſ genitū per putrefactionē: ⁊ ꝑ propagationē ſūt eiuſdē ſpēi: aſſumptū aūt patet: in apib⁹ ⁊ murib⁹: ⁊ euidens eſt de plātis: qꝛ plāte equoce gn̄ate pducūt ſemē: ex quo gn̄anf ale plāte eiuſdē ſpēi. Silr ipſemet Cōmē. cōcedit in accīnib⁹ gn̄ationē fieri ab vniuoco ⁊ equoco. vnde 2° de celo ⁊ mundo. cō. 42. cōcedit calorē gn̄ari vniuoce a calore in ſubſtāntijs: ⁊ ēt equoce ex motu ⁊ ꝯcurſu radioꝝ. Cōcedit ꝑterea hoc idē de ſubſtāntijs. ſ. de igne 3° de celo. cō. 56. vbi hʒ ꝙ exitus ignis de lapide nō eſt de ca°. trāſlationis: ſed de ca° alterationis: hoc eſt nō gn̄af ꝑ lationē: ſed per alterationē: gn̄atur ēt ignis per motū localē: vt expſſe ponit. 12. meta. cō. 18. ⁊ ꝓ methauroꝝ de impreſſionib⁹ ignitis: lʒ idē affirmat Auer. in gn̄atione aīaliuʒ. 12. metaphyſice. cō. 18. cōmēdādo opinionem Themiſtij. veſpe inquit ipſe videnf fieri de corporibus equoꝝ mortuoꝝ ⁊ apes de corporib⁹ vacarū: ꝙ aūt oīa ꝑdicta gn̄ata equoce: ſint eiuſdē ſpēi cū gn̄atis ex ſemine ⁊ vniuoce. pbaf. qꝛ que habēt eaſdē opationes circa eadem obta: ⁊ ab eiſdē cauſis ꝯſeruātur ab eiſdē corrūpunf: eoſdē habent mot⁹: ſiue q̄ʒtū ad ſurſuʒ: ſiue q̄ʒtū ad deorſuʒ: ſiue q̄ʒtuʒ ad motū pgreſſiuū: ⁊ habēt eadē organa mot⁹ pgreſſiui: ſunt hec oīa eiuſdem ſpēi: ſed aīalia genita ꝑ putrefactionē: ⁊ per propagationē ſunt hꝰ. ḡ ⁊c̄. Maior pʒ. diſcurrēdo per ſingulas pticulas eius: operatio enim facit ſcire formā: ſicut trāſmutatio māꝫ: nā ſicut trāſmutatio eſt actus māe: ita opatio forme: ⁊ ſi conſequif cōpoſitū: lʒ eſt rōne forme. opationes aūt circa eadē obiecta ſūt eiuſdeʒ rationis: vt oſtēdit Ar. ſcđo de anima qꝛ potētie diſtinguuntur per

guunt̄ p actus ⁊ act⁹ p obiecta: ⁊ rō eſt: qꝛ effect⁹ hꝫ diſtingui
ſpē a cā pticulari: ⁊ nō vlī: potētia aūt eſt cā vlīs reſpectu
act⁹ ⁊ opationis: obiectū aūt ē cā pticularis: igit̄ ab obto
opatio magis diſtinguit̄ ſpecifice. ¶ Cōfirmat̄: qꝛ viſio al
bi ⁊ viſio nigri diſtinguunt̄ ſm ſpēz: qd̄ nō eēt niſi obm
pmo diſtingueret actū: ⁊ ſicut obm ꝯcurrit vt principiuꝫ
diſtinctionis ſpecifice: ita ꝯcurrit ad vnitateꝫ ſpecificam.
Neqꝫ valet qd̄ dr̄ a nōnullis ꝙ opationes diſtinguunt̄
ex potētia que recipit opationē: cū mā diſtinguat actum
⁊ formā ex. 8. meta. tex. cō. 11. nā qcqd fit de mā ex q̄ de q̄
ꝓcedit̄ ꝙ diſtiguit aliquo mō effectū ſpē: loquēdo de mā
cōpoſitionis: que incipit rex: tñ mā in q̄ nō ſic diſtiguit.
aliogn albedo in ligno ⁊ in lapide non eēt eiuſdē ſpēi: ⁊
ēt ſi daret̄ ꝙ talis mā diſtingueret in formis ſbalib⁹: non
tñ ꝯcedēduꝫ eſt de formis acñtalib⁹. ⁊ poſtremo ſi daret̄
de formis accidētalibus que educunt̄ de potētia mãe: nō
tñ de his que nō ſic educunt̄: quēadmodū ſunt opatiões
ſenſitiue: que ſunt circa eadē obiecta: ⁊ ſm ſpēm: ⁊ ſꝫ ge
nus. Cauſe ēt eedē ꝯſeruatiue: aut eedē corruptiue cōdu
dunt identitatē effectus: qꝛ effectus diſtincti ſm ſpēm hñt
cās diſtinctas ſm ſpēm ꝯſeruatiuas ⁊ corruptiuas. Cō
ſilr motus ꝯſiles arguūt vnitatē in nā quā ꝯſequuntur
vt oſtēdit Ar. primo celi. ⁊ Cōmēta. ibidē cō. 8. mot⁹ vn⁹
nō prouenit niſi ex vnitate nãe. Deīde eadē organa mo
tus ꝯcludunt ꝓpoſitū. Nā vt dicit Cōmē. p̄ de aīa. cō. 53.
mēbra leonis nō differunt a mēbris cerui: niſi qꝛ aīa dif
fert ab aīa: ſi mēbra nō diſtinguunt̄ ſpē ſeu organa aīali
um: neqꝫ aīe ipſoꝝ. ¶ Cōfirmat̄ hoc p Galie. p cōplōnuꝫ
⁊ alios medicos qui volūt ꝙ cōpoſitio ⁊ figura ſequitur
cōplōnē aīalis: eſt eñi cōpoſitio diſpoſitio quedā: ſiue or
dinatio mēbris officialibus attributa cōplōnē ꝯſequēs.
Arguit̄ ꝯ cōpoſitio cōplōnē: cōplō vero eadē formā ean
dēcū ſit ꝓpriū forme inſtrm in eodē inſtāti iductū in mā
in quo forma ſubſtātialis iduat̄: hoc idē dī de figura: cū
figura ſit ex q̄litatib⁹ eēntialib⁹ aſſociatis formis ſbalib⁹
pfectis. Et ſic pꝫ maior aſſumpta in pncipali argumēto
ꝙ quecunqꝫ media gñaliter poſſunt ꝯcludere vnitatem
ſpecificā ſiue ſumptā ex accidētibus: ſiue ex opationibus
ꝯcludūt cōpoſituꝫ ſic vel ſic gñatoruꝫ. ¶ Preterea. ꝯ dicit
Auerroy Ar. magiſter ſuus in. 7. meta. tex. cō. 23. vt argu
tū eſt ad oppoſitū. q. vbi vult ꝙ ſicut aliq̄ fiūt ab arte ⁊ a
caſu: qñ. ſ. pncipiū eſt in mā ſine arte qd̄ eēt pncipiū mo
tus factionis: ſi idē fieret ab arte ita vult ꝙ quedā nālia
fiant a nā ⁊ caſu: quedā nō: ⁊ Cōmē. i eodē. 7. cō. 31. vult
ꝙ illa poſſunt gñari ſine ſemine: ⁊ p ꝯñs equoce: in quo
rū mā pōt induci virtute celeſti aliq̄ virtus ſimilis virtu
ti ſeminis in ꝓpagatis. ¶ Aduertēdū tñ ꝙ Cōmēta. non
vult aīalia genita p putrefactionē cōnumerari iter geni
ta a caſu: vnde in. 12. meta. cō. 13. habet hec verba. Et ſm
hoc ſbe que fiūt ex putrefactione collocant̄ in eis que fiūt
ex ꝯuenientib⁹ nō in eis que fiūt ex caſu: ea eñi que fiūt ex
caſu nō habēt ordinē: neqꝫ ſunt ſpēs intēte a nā: iſte autē
vident̄ eē ſpēs intēte a nā: ſed tñ diminuunt̄ a ſpēb⁹ gñā
tis a patre ⁊ matre: ⁊ plura eoꝝ fiūt in tēporibus determi
natis: nihil eſt igit̄ in iſtis dr̄e ꝙ fiāt caſu. Hec Cōmē. ¶ In
de ſi vnqꝫ inuenit̄ dictū a Cōmē. aut ab Alexādro ꝙ hꝫ
aīalia fiant a caſu hoc pōt exponi duob⁹ modis vno mō
ſm viā cōeꝫ ꝙ aīal genitū p putrefactionē relatum ad di
uerſas cauſas pōt dici eē per ſe: ⁊ a caſu: ſi eniꝫ referat̄ ad
cām pticulareꝫ que eſt calor putredinalis fit a caſu: qꝛ ta
lis calor nō intēdit niſi reſoluere corpus in elemēta: ⁊ nō
intēdit nāliter gñationē aīalis qd̄ fit: quēadmodū inten
dit virtus que exiſtit in ſemine: de quo natū ē gñari aīal
ſi vō hꝫ gñatio aīalis putrefacti referat̄ ad cām vleꝫ: que
eſt virtus celi regitiua oīum que fiūt nāliter hic inferi⁹:
nō euenit a caſu: ſꝫ eſt p ſe itēta. nā de intētione vlis cau
ſe eſt: vt oēs forme que ſunt in potētia mãe ad actū dedu
cant̄. Uel aliter pōt dici ad intētionē Cōmē. ꝙ generatio
putrefactoꝝ quo ad ſituꝫ mãe putrefacte in tali loco ſub
tali conſtellatione eſt euētus caſualis: ſed poſtqꝫ mā eſt
ſic diſpoſita per influxū celeſtē: ⁊ p calorē inductū ab iſlu
xu celeſti: ꝙ pducat̄ talis ſpēs aīalis vel talis ad quaꝫ hꝫ
ꝓportio: ſeu habilitas mãe diſponit: ⁊ hoc a virtute for
matiua: que eſt tali iſluxu. hoc ē p nāꝫ. ⁊ nāliter aīal gene
rat̄: ⁊ p ſe. Nec rōnes Cōmēta. pro opinione ſua ꝯcludūt
ꝯ aduerſariū: vt dicet̄ rñdēdo ad argumēta principalia.
¶ Eſt ⁊ alia opinio penit⁹ huic ꝯria que eſt Auicēne dicen
tis qd̄libet aīal q̄ntūcunqꝫ pfectū poſſe gñari vtroqꝫ mō
equoce ⁊ vniuoce: ita ꝙ nō incōuenit hoieꝫ poſſe gñari
ex putrefactione ⁊ ex ſemine: ⁊ hoc hꝫ ipſe in tractatibus
de diluuijs que fiūt p ignē ⁊ aquā: voluit eñi ꝙ ſtelle cō
mixte virib⁹ elemētoꝝ oīa formare poſſint ⁊ pficere: ⁊ na
turā nō req̄rere feminā: niſi pp locū bñ accōmodatū gñā
tioni: ⁊ iō dicit matricē nō exigi ad gñationē: niſi vt me
lius formet̄ embrio: ⁊ qꝛ raro repit̄ pfectus locus gñatio
nis alicui⁹ aīalis ſicut eſt hoīs pp repētinas mutationes
elemētoꝝ: ideo puidit nā certū locū: qui eſt matrix femi
ne: ſꝫ tñ ꝯtingit qñqꝫ locū gñationis cuiuſcūqꝫ aīalis eē
cōtēperatū in elemētis: ⁊ tūc aſſerit ſtellas pducere illi⁹ aīa
lis ſpēꝫ: cuius locus eſt contēperatus ⁊ diſpoſit⁹ in ipſis.
Et fundamēta iſtius opinionis poſſunt eē iſta. vnūqd̄
qꝫ eſt nāliter gñabile ex his in que reſoluit̄: ſꝫ quodlibet
animal imediate reſoluit̄ in elemēta. igit̄ quodlibet aīal
eſt imediate gñabile ex cōmixtione elemētoꝝ ſine ſemie:
vt arguat̄ ſic: quoꝝ eſt ſilis modus reſolutionis: eſt etiaꝫ
ſimilis modus generationis: ſed omnium animaliū eſt
ſimilis modus reſolutionis: quia omnia animalia ime
diate reſoluuntur in terrā. ergo omnium animaliuꝫ eſt
ſimilis modus generationis ex terra: ⁊ per conſequēs ſi
aliquod animal pōt gñari immediate ex terra: ⁊ quodli
bet ſic poteſt gñari. ¶ Secūdo arguit̄. pro iſta opinione.
cōtrarioꝝ ſunt cauſe cōtrarie: ſed gñatio ⁊ corruptio ho
minis ſunt mutationes cōtrarie. ergo gñationis ⁊ corru
ptionis ſunt principia contraria. Conſtat autē ꝙ corpo
ra celeſtia cum elemētis ſunt ſufficientia principia corru
ptionis omniū animaliū abſqꝫ agente vniuoco ſue ſpe
ciei. ergo ſimiliter corpora celeſtia cū elementis contrario
modo ſe habentibus ſunt ſufficientia principia genera
tionis omniū animaliū abſqꝫ agente vniuoco ꝓprie ſpe
ciei: qꝛ non eſt maior ratio: quare corpora celeſtia cuꝫ ele
mentis ſint principia ſufficientia corruptionis: ⁊ nō ſint
principia ſufficientia generationis. ¶ Tertio arguit̄. qd̄
poteſt virtus inferior poteſt ſuperior: ⁊ eo amplius ⁊ no
biliori modo. probatur iſta. qꝛ virtus inferior agit mota
a ſuperiori: ⁊ cālitas ſua eſt totaliter dependēs a ſuperio
ri: igitur omnis cālitas cāe inferioris virtualiter ⁊ emi
nenter continetur in ſuperiori: ſed agentia pticularia p
ducunt animalia perfecta: cum ſemine: vt homo hoiem.
ergo multo eminētius virtus celeſtis poterit ea genera
re ſine ſemine: cū tota virtus ſeminis contineatur virtua
liter in virtute celeſti. ¶ Cōfirmat̄. ⁊ redit in idem corpo
ra celeſtia habēt determinatū aſpectum ſtellarū ſm queꝫ
ipſe ſtelle habēt virtutē gñatiuā reſpectu horū inferiorū:
ſed ſtelle ſm aliquē determinatū aſpectum generant ani
malia impfecta ſine ſemine: igitur ſm aſpectū nobiliorē
poterūt generare aīalia perfectiora ſine ſemine: ⁊ ſꝫ aſpe
ctum nobiliſſimū animalia nobiliſſima. ¶ Quarto ar
guit̄. que ſunt propinquiora pmo pncipio in eē: vident̄
imediatius poſſe ab eo pduci: ſed animalia perfecta ſūt
ꝓpinquiora in eē pmo pncipio. ergo imediati⁹ produci
poſſunt ab ipſo. ¶ Et ꝯfirmat̄. qꝛ ſicut ſe hꝫ ars in artifi
cialibus: ita ſe hꝫ nā in nālibus. ex 2° phiſico. Sed ars p
ducit artificialia eiuſdē ſpēi ex diuerſis materijs. vꝫ. duas
ſtatuas eiuſdē figure: ex lapide ⁊ ligno. ergo ēt nā pduce
re poterit duo naturalia eiuſdeꝫ ſpēi: vnū ex mā ſpmatica: ⁊ aliud ex materia putrefacta. ¶ Sed iſta opinio eſt

falſa: qꝛ ḡegd fit de aīalibus impfectis: tñ aīalia pfecta: ſicut eſt hō aut equus: nō videnť poſſe gñari: niſi vniuoce ⁊ ex ſemine: qꝛ hꝫ pfecta aīalia plures cās ad ſui eē: ⁊ ad ſui gñatioņē requirūt ꝙ̄ imperfecta: nō enī ſufficit cauſa equoca ſolū: ſed cū hac reqriť ēt vniuoca ad eoꝝ gñatioņē: cū pſertim vniuoca ſupra equocā addat aliqḋ perfectionis in cāndo: vbi equoca ſit limitata ⁊ finita: ⁊ ita aliqḋ aīal pp ſui pfectioņē reqriť vtrāqꝫ: qḋ tñ nō reqriť aīal impfectū: qḋ pp ſui impfectioņē pōt gñari ſolū ab equoca: que vt ſic ſupplet vicē vniuoce. Hec rōnes ſue concludūt. ¶ Et ad pmā rñdeť cū dr̄. vnūquodqꝫ ē gñale. cōcedať maioꝛ cū iſta determinatione. vnūquodqꝫ imediate reſoluiť in ea ex qb᷒ imediate gñať: ⁊ ecōuerſo: qꝛ vltimū via cōpoſitionis ⁊ gñationis eſt pꝰ via reſolutiōis: ſed negať minoꝛ. ꝙ aīal imediate reſoluať in elemēta: ſed in cadauer ⁊ in corp᷒. Et preterea dr̄ 2° ad maioꝛē ꝙ nō eſt ſilis modus gñationis ⁊ reſolutiōis: qꝛ p plura media gñať animal pfectū ꝙ̄ reſoluať: prius enī in tali gñatione aīalis gñať fetus ⁊ embrio: poſtea coꝛ ⁊ epar ꝙ̄ ipſū animať: ⁊ tñ nō reſoluiť prius in coꝛ ⁊ epar ꝙ̄ in embrionē: ⁊ ita nō eodē mō fit aliqḋ quo mō reſoluiť: qꝛ per plura media fit ꝙ̄ reſoluať: imo ſi modus ſuus arguēdi teneret nullū aīal gñareť ex ſemine: qꝛ vnūquodqꝫ aīal reſoluiť in elemēta. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ ſi corpora celeſtia: cū elementis mō ꝯrio ſe hñtib᷒ ſunt ſufficiētia pn̄ corruptiua aīaliū: nō tñ ſequiť ꝙ ſint ſufficiētia pn̄ gñatiua: qꝛ facilius eſt corrūpere ꝙ̄ gñare: ſi enī rō Auicē. ꝯcluderet nullum aīal gñareť ab vniuoco: qꝛ nullū corrūpiť ab vniuoco. ¶ Ad 3ᵐ negať maioꝛ. Ad pbatioņē dr̄ ſequēdo pncipia Ar. ꝙ cāʟitas cuiuſcūqꝫ cāe iferioris ṽtualiter: hoc ē eminēter ꝯtineť in pma: qꝛ ſicut pma excedit ſcḋaꝫ in entitate ita ēt in cāʟitate. ſꝫ tñ nō obſtāte hoc non pōt cā pma aut ſupioꝛ ſine inferioꝛi: ⁊ hoc ex duplici rōne: non enī aliqḋ pōt eē a pma ſimplr̄ ⁊ imediate niſi talis effec᷒ ſit ſimplr̄ pfec᷒: qꝛ a cā ſimplr̄ pfecta cāte ex neceſſitate nāe: qḋ eſt cāre ſm vltimū ṽtutis ſue: non pōt aliqḋ puenire: niſi ſit ſimplr̄ pfectū in eē. aīal quodcūqꝫ ſic nō eſt ſimplr̄ perfectū ens. ḡ nō pōt aīal imediate cāri: ſed opꝫ ꝙ concurrat aliq̄ cā media nō ſolū in rōne pncipij mālis: ſed ēt efficiētis: vt habeať determinata ⁊ limitata pfectio aīalis que ſibi debeť. ⁊ hoc eſt qḋ dixit Cōmenta. 7. metaphiſice tex. cō. 28. ⁊. 31. vbi hꝫ. ꝙ ipoſſibile eſt: vt ſubē ſepate imediate trāſmutēt māꝫ: qꝛ oē tale ē in mā ⁊ corpus: vñ a cā media cū ſit limitata in entitate, puenit limitata pfectio effectus. 2ª rō eſt ꝙ de hiis que ꝯcurrūt ad tranſmutationem māe talis eſt ordo in cāndo iſta iferiora gñabilia ⁊ corruptibilia: ꝙ ex eoꝝ ordine eēntiali quodlibet natū ē dare ſuo cāto aliq̄ꝫ actualitatē ⁊ pfectioneꝫ: ⁊ ex hoc puenit ꝙ in iſtis iferioribus q̄to aliqḋ eſt pfectius: tāto a plurib᷒ cauſis depēdet. ex qbus oībus patet iſtā ꝑpoſitioņē aſſūptā eē falſam: ḡegd pōt cā iferioꝛ pōt ſupioꝛ: quā tñ theologus cōcederet: qꝛ ſm ipſū deus agit mere libere ⁊ cōtingēter ad extra. ¶ Et p hoc rñdeť ad cōfirmatioņē cōcedendo corpora celeſtia hēre determinatū aſpectum ad hec inferiora: nō tamē ex ſe ſūt ſufficiētia ad pducēdos oēs effectus maxime pfectos ſine cauſis vniuocis: nam edificatoꝛ hꝫ determinatū aſpectū ad edificiū: nō tñ pōt illud ſine iſtrumētis pducere. ⁊ dato ꝙ corpora celeſtia haberēt optimū influxū reſpectu gñationis hoīs: ſicut poſſibile eſt haberi: adhuc tñ nō poſſent gñare hoīeꝫ: niſi cōcurrat hō. ¶ Ad 4ᵐ rñdeť. ꝙ mālia ⁊ imālia mō oppoſito ſe habēt cū cāntur a ſuis cāis. imālia cū poſſint eē ſimplr̄ pfecta q̄to ſunt ꝓpinqoꝛa pꝰ pn̄ tāto idigēt paucioꝛib᷒ cauſis: mālia vō cū ſua pfectio ſit in mā: q̄to ſūt perfectioꝛa: tāto per plura media pducunť. ¶ Ad cōfirmatioņē ꝯcediť maioꝛ: ⁊ ſilitudo in aliquo: nō in oībus: qꝛ qḋ in oībus eſt ſile eſt idē. naꝫ lꝫ duo artīˢ eiuſdē ſpeciei poſſint fieri ex diuerſis materijs diſtinctis ſpē: vt ratio cōcludit non tamē plura aīalia eiuſdē ſpēi habēt māas diuerſaꝫ ſpērū loquēdo de mā cōpoſitionis: ⁊ nō alterationis: nā forme artificialiū ſūt accidētia. forme aīaliū ſūt ſubē. ¶ Dimiſſis igiť iſtis duab᷒ opinionib᷒ extremalib᷒. ſ. Auicēne ⁊ Auer. tenēda eſt via media: ⁊ ꝯ̄ quā pſequunť rñſiões datē ad fundamēta vtriuſqꝫ opinionis. vꝫ. ꝙ aīalia impfecta poſſunt gñari vniuoce ⁊ equoce: qꝛ pp impfectionem iſtoꝝ aīaliū: cā equoca pōt ſupplere cāʟitatē cāe vniuoce ſed in aīalib᷒ pfectis reqriť neceſſario vtraqꝫ cāʟitas pp pfectioņē ipſoꝝ aīaliū: qꝛ vniuoca addāt aliquā pfectioņē in cāndo cāe equoce: videť q̄ſi pficē ⁊ cōplere cāʟitateꝫ cāe equoce: ad hūc ſenſuꝫ itelligēdo ꝙ eoꝝ cōcurſu vtriuſqꝫ cāe reſᵃ aīal gñandi, puēit vna cāʟitas totalis pfectioꝛ ꝙ̄ ſit cāʟitas ptialis q̄ eēt pciſe ab altera ipaꝝ: ⁊ hoc ad qōneꝫ.

Ad argumēta pncipalia. Ad auctē Ar. primo de gñatione aīaliū. Rñdeť ꝙ ibi Ar. nō plus vult: niſi ꝙ aliq̄ aīalia impfecta genita p putrefactioņē (cū pꝰ gñant) qdē alteꝝ gen᷒ aīaliū: qḋ poſtmodū redit ad ſpēm ꝓpiaꝫ gñantis p aliq̄ intermedia: ſicut rane genite ex mā putrefacta gñant ranūculos qui videnť piſciculi puuli: qui appellanť marſiliōes: ⁊ iſti poſtmodū efficiunť rane: ⁊ ſilr̄ dicit de qbuſdam vermibus qui faciūt ſericū: qui pꝰ gñant oua: ex qb᷒ generanť pāpiliones: qui poſtmodū trāſmutātur ad primā ſpēm: vn deꝑceſſerūt. ¶ Ad aliā auctē ſcḋi de aīa vbi ē dit Ar. quecūqꝫ aīalia ſunt pfecta ⁊ nō orbata: neqꝫ ſpōtaneā gñatioņē hñtia gñant tale q̄le ipm eſt: ſed ex hꝰ nō pōt iferri ꝙ ſi pfecta gñant ſile ꝙ impfecta nō gñant: ſed vult habere ꝙ ſic gñare cōpetit oīb᷒ aīalib᷒ pfectis vlr̄: ſꝫ nō cōpetit vlr̄ impfectis: qꝛ nō aliqb᷒ impfectis. pmū pbatur. nā dicit. 4° methauroꝝ. tex. cōmē. 19. vnūquodqꝫ perfectū eſt cū pōt gñare ſibi ſimile: ⁊ ita ſequiť ſaltē i aīalib᷒: hoc eſt perfectū. ḡ pōt facere ſibi ſile: qḋ nō ſequitur de impfectis: ita ꝙ auctoritas Ar. hꝫ intelligi affirmatiue nō negatiue. ſeu cōſtructiue nō deſtructiue: vnde ſi tu arguas. hoc eſt pfectū. ḡ gñat ſibi ſile. ḡ ſi nō eſt perfectum nō gñat ſibi ſile: tu cōmittis fallaciā ꝯñtis deſtruēdo antecedēs. ¶ Ad rōnes Auer. negatur illa maioꝛ aſſumpta vlr̄ de oī nā: ꝙ vnius nāe ſit tm̄ vnus modus cōicandi. iſta ꝯcediť in naturis pfectis nō in impfectis. ¶ Et ad pmā pbatioņē: qꝛ diuerſis gñationibus ⁊c̄. Rñdeť ꝙ mā quedā eſt alterationis: quedā cōpoſitionis. pma ē ex qua trāſmutata ⁊ corrupta aliqḋ gñatur: ⁊ hec nō inexiſtit ei qḋ fit. alia eſt cōpoſitionis ex qua intrinſece ꝯſtituitur illud qḋ fit. Loquēdo de pma mā diuerſis gñationibus ſm ſpēm correſpōdent diuerſe māe alterationis: ⁊ ſic generationi equiuoce correſpondet mā putrefacta: ⁊ generationi vniuoce mā ſeminalis ſeu ſemē. ſed iſtis nō correſpōdēt diuerſe māe cōpoſitionis: qꝛ in mā putrefacta iducit virtute ſolis ⁊ aliaꝝ ſtellaꝝ quedā virtus formatiua ita per ſe ordinata ad gñatioņē aīalis eiuſdē in ſpēcie virtus formatiua exñs in ſemine: ⁊ hoc vult Cōmen. 12. meta. tex. cō. 18. vbi vult ꝙ calores gñantes q̄lilibet ſpēm ſpērū aīalis hñt ꝓprias mēſuras ex q̄titate motuū celeſtiū: ⁊ diſpōnib᷒ ſtellaꝝ in ꝓpinqtate ⁊ remotione ipſaꝝ que q̄titas motuū ē velocitas ⁊ tarditas motuū planetaꝝ: qb᷒ alteranť māe iſtoꝝ iferioꝝ p iſluxus caloꝝ q veniunť ad hec iferiora mediāte motu ⁊ lumine. diſpōnes aūt ſtellaꝝ in ꝓpinqtate ⁊ remotiōe hñt itelligi: vel penes diſtātiā formalē: ⁊ ſi ꝓpinqtatē: vel penes diſtantiā mālē ſeu ſitualē. pmo mō caloꝛ gñans aīal in mā putrefacta mēſurať: ⁊ hꝫ ꝓpriā mēſurā reſpectu determinati aīalis ex diſtātia vl ꝓpinqtate ad gradū mediū tot᷒ latitudinis caloris: ita ꝙ ſic ex diuerſa diſtātia vel ꝓpinqtate ad gradū mediū in mixtione q̄litatū pmaruꝫ reſultat alia ⁊ alia mixtio eſtoꝝ q̄ mixtio ē diſpoſitio ad diuerſa mixta ſm ſpēcita dꝫ eſt de calorib᷒ gñantib᷒ aīalia: vt inqꝛ Auer. hñt determinatā mēſurā ad gñatioņē determinati aīalis

ſm ſpē ex remotione vel propinqtate formali iſtoꝝ caloꝝ
ſm q̄ iſti calores plus vel minꝰ appropinquant ad gra
duz mediū totius latitudinis caloris in mā putrefacta:
⁊ vt ſic ſub tali diſpōne ita determinatur ad vnū aial in
ſpecie q̄ nō ad aliud. ❡ Pōt etiā 2° itelligi diſpoſitio ſe
cundū ꝓpinquitatē ⁊ diſtantiā mālem ſtellaꝝ ſm ſitum
⁊ locū penes que pōt accipi alia ⁊ alia ꝓportio in iſtis ca
loribus influxis a celo: pro q̄nto ſtelle plus vel minus cō
iungunt cū ſole ſm ꝓpinquitatē vel diſtantiaz ad zenit
māe putrefacte: aut ſeminalis. ⁊ ſic eſt alius ⁊ alius calor
cōmixtꝰ ex viribꝰ ſtellaꝝ iſluxus ad vitaz aialis gn̄andi.
❡ Ad ↄfirmatiōez. diſtinctaꝝ mutationū ſpē ſunt diſtin
cti termini ſpē. Rn̄det q̄ iſta ꝓpō nō eſt pᵃ ⁊ imediata: ſʒ
dependet ab aliis duabꝰ que ſi ſint vere erit ⁊ ꝓpō vera.
ſi vō vna illaruʒ ſit falſa: ⁊ iſta ꝓpō aſſumpta pro maiori
erit falſa. pma ꝓpō aqua dependet veritas ipſius maio
ris eſt iſta. forme fluentes vel forme ſm quas eſt fluxus
ſunt alterius rōnis. 2ᵃ ꝓpō eſt. foīa fluens vel ſm quaʒ
eſt fluxus eſt eiuſdē rōnis cū foīa terminante fluxū ⁊ mo
tum. Q̄ȝ aūt oporteat iſtas ꝓpōnes eē veras ſi illa data
dʒ eē vera pʒ: qꝛ idē vbi pōt acqri p motū rectū ⁊ circula
rem: qui motꝰ ſunt ad ſeinuicē incōparabiles. 7. phiſico.
tex. cōmē. 22. Et hoc ideo eſt: qꝛ forma terminans nō hʒ
in ſe talē diſtōnē ſpecificaʒ ſeu alterius rōnis: ſicut forma
fluens vel ſm quā eſt fluēs. Hic tn̄ poſſet dici q̄ vbi flu
ens ſm lineā rectā ⁊ circularē ſunt eiuſdē rōnis: ſʒ ſi ſint
alterius rōnis ſunt q̄ntum ad aliqua accn̄tia ſibi cōpetē
tia: que ſunt rectitudo ⁊ circularitas: ⁊ quo ad iſta ſit in
cōparabilitas nō quo ad vbi fluētia: aut quo ad motꝰ p
ſe: ſed qcqd ſit de exēplo: ſaltē hoc eſt verū q̄ exñte forma
fluēte alterius rōnis a forma terminānte: nō opʒ ex diſtin
ctione motuū ↄcludere diſtōne terminoꝝ. ❡ Ad argᵐ igi
tur forme fluētes in gn̄atione vniuoca ⁊ equoca: vel etiā
ipſi fluxus ſunt eiuſdē rōnis: qꝛ dicimꝰ q̄ virtꝰ formati
ua in ſemine: ⁊ in mā putrefacta ⁊ calores qui ſunt iſtra
vtriuſq̄ʒ ſunt eiuſdē rōnis: ⁊ hoc ↄcedit Auerro. vt allega
tuʒ eſt in. 12. metaph. Ex quo poſtmodū ſequit̄ q̄ cū iſte
forme fluentes ſint eiuſdē rōnis cū formis terminātibꝰ:
loquēdo de formis ſm quas eſt alteratio vltimate diſpo
nens ad formā aialis aialia ipa genita erūt eiuſdē rōnis.
❡ Ad 2ᵐ pncipale Auerro. negat̄ prima ↄña Ad ꝓbatio
nez. que ſiunt equoce ſiunt a caſu. negat̄ hoc etiā ſm ipm.
vt dictū eſt i. q. Ex cōmēto pallegato: niſi dicat̄ q̄ mā pu
trefacta q̄ntum ad aliq̄ accn̄tia que ſibi accidūt ſit pnᵐ ca
ſuale aialis putrefacti. vt dictuʒ eſt iſra: ſʒ q̄ntū ad diſpo
ſitiones a celo iſluxas eſt per ſe pnᵐ ⁊ non caſuale. Et ad
illud. qd̄ ſit equoce euenit pter intentionē ⁊c̄. negat̄ hō ita
enim virtus formatiua in mā putrefacta per ſe ordinat̄
ad gn̄ationē muris. ſicut virtꝰ in ſemine. Et alia que in
ducunt̄ nō ſunt ꝯ ꝓpoſitū: cuʒ dr̄ q̄ tota vna ſpēs poſſet
fieri a caſu: ſi idē aial ſm ſpēm gn̄aret̄ vniuoce ⁊ equoce:
negat̄ ↄña: qꝛ gn̄atio equoca nō eſt caſualis: niſi ex aliq̄
accn̄te ipedicēte gn̄ationē aialis: ⁊ iſluente ad aliqd̄ eē di
minutū ⁊ iperfectū ipſius: ſed cum tale accn̄s nō natū ſit
euenire frequēter: ⁊ in pluribꝰ in tali gn̄atione tota ſpēs
nō fiet iſto mō: qꝛ nā facit de poſſibilibus qd̄ melius eſt:
Et ↄcedo q̄ illud qd̄ ſit ſic a caſu: ſit: aut pōt fieri ex infi
nitis materiis: qꝛ ex iſinitis accidentibꝰ que poſſunt acci
dere materiis putrefactis: imo etiā materie ſeminali. Et
tale caſuale eſt monſtruoſum ⁊ nō intentū a nā: qꝛ natu
ra intendit eē pfectuʒ aialis: ſed impedita pducit illud
ſm eē imperfectū. ❡ Ad 3ᵐ Auerroys reſpondet̄ q̄ ra
ro venire incōparatione ad cauſam a qua ꝓuenit ſic q̄
nō eueniat per ſe a tali cauſa itendente ipm: ſed aliud: ſa
cit effectū eē caſualē. vt dictuʒ fuit in. q. de diuina pſcia.
❡ Et ↄcedo q̄ ſi aliqd̄ aial in ſpecie generat̄ equiuoce: ⁊
ex materia putrefacta nō generat̄ ex iſta ſemp: ⁊ de neceſ
ſitate: quia tunc tale aial in ſpecie nunq̄ȝ generaret̄ ex ſe
mine: neq̄ȝ etiā ex iſta mā gn̄atur raro: vt cōparat̄ ad iſtā
māʒ putrefactā alteratā ⁊ diſpoſitā pro gn̄atione ipſius:
ſed frequēter ⁊ in pl'ibus. Et cū dicit̄. quod frequēter eue
nit nāliter euenit: cōceditur hoc. Et q̄ tale aial nāliter ſit
⁊ generat̄: ⁊ ex hoc nihil mali ſequit̄. Concedit̄ tn̄ q̄ ſi ra
ro euenire cōparet̄ ad generationē equiuocā ⁊ vniuocā:
⁊ querat̄ vtrū aial equiuoce fiat raro vel vniuoce ↄcedi
tur q̄ raro ſit equiuoce incōparatione ad vniuocā gene
rationez: ita q̄ ſi iſte determinationes raro ⁊ in pluribꝰ
comparent̄ ad generationē equiuocā ⁊ vniuocam raro
aial ſit equiuoce: ⁊ vt in pluribꝰ vniuoce: ⁊ hoc eſt cōpa
rare iſtas determinationes ad diſperata. Si aūt iſta de
terminatio raro cōparet̄ ad cām equiuocā a qua ſit aial:
⁊ querat̄ vtrū aial fiat ab iſta cā raro vel nō: vt in pluri
bus vel nō. Cōceditur q̄ ſit nō raro: ſed vt in pluribus:
⁊ hoc eſt cōparare iſtas determiationes ad cām equiuo
caʒ ſub diſiunctione ad ↄtradictoria. vt dicit doct. ſubtil.
in primo. diſt. 2. q. quarta. Et ſic eſt finis.

❡ Calias ⁊ ſocrates diuerſa qdem pp
materiā. Tex. cō. xxviij. Q̄ō. vi.

Queritur. Utruʒ materia poſſit
eſſet hec: ⁊ ſingularis
ꝓpria ſingularitate: ⁊ nō ſingularitate cō
poſiti: cuius eſt mā. ❡ Arguit̄ q̄ nō. Il
lud qd̄ eſt hoc ⁊ ſingulare eſt actualr̄ hoc
aliquid ⁊ ſingulare: ſed mā nō eſt hō. igi
tur ⁊c̄. Cōſequētia nota: ⁊ maior eſt ma
nifeſta: qꝛ nihil hʒ ꝓpriam ſingularitatē: niſi ſit actualiter
tale: minor aūt eſt Ar. 2. de aia. tex cōmē. 2. Ubi hʒ q̄ mā
eſt potētia hoc aliqd. igit̄ nō eſt actu hoc aliqd. ❡ Et ↄfir
matur. ſi enim mā eēt de ſe idiuidua: ⁊ ſingularis: ſeq̄re
tur q̄ vnū indiuiduuʒ eēt plura. ↄñs eſt falſum. igitur
⁊ añs: ⁊ ↄñtia ꝓbat̄. Quandocūq̄ʒ eſt aliqd̄ totuʒ homo
geneū eiuſdē rōnis in toto ⁊ in partibꝰ: quicqd adueniē
per ſe toti: nō repugnat partibꝰ: ſed ita eſt q̄ ſingularitas
aduenit alicui materie determinate. ſ. materie huiꝰ ignis.
gratia exēpli. Igit̄ nō repugnabit per ſe partibꝰ eius: ⁊ ſi
ſic ſequit̄: q̄ vnuʒ indiuiduū poterit eē plura. maior eſt
manifeſta. ſimiliter minor cum dr̄ia indiuidualis ſit per
ſe determinatiua illius materie cui aduenit ex quo facit
vnū per ſe cum illa. ❡ Et ↄfirmat̄: qꝛ vnio actualis par
tium in toto: cū ſit relatio realis: pſupponit extrema rea
liter diuerſa: ⁊ in actu. Quia nihil vnitur ſibiipſi: ſʒ ſemp
vnitū: ⁊ cui vnitur ſunt realiter ⁊ actualiter diuerſa: ſed
ita eſt q̄ partes eiuſdē rōnis in mā realiter vniunt̄ in to
ta mā. ergo iſte partes ſunt ſic diuerſe: q̄ vna numerali
ter diſtinguit̄ ab alia. ❡ Scd̄o principaliter arguit̄. ſi eniʒ
materia ſit ſingularis ꝓpria ſingularitate: aut determina
tur preciſe ad vnā ſingularitatē: aut ad plures. Nō pmo
modo: qꝛ nā materie eſt vl'is. ergo de pluribus ſingulari
bus predicabilis pdicatione per identitatē: ⁊ in recto: ⁊ ſi
ſic: ſequit̄ q̄ eſt ↄtrahibilis ad qd̄libet tale ſingulare. ſi vō
detur q̄ nō determinat̄ ad vnā ſingularitatē. habet̄ ꝓpo
ſitum: qꝛ nō eſt de ſe hoc ⁊ ſingularis. ❡ Tertio arguitur.
data veritate iſtius queſtionis: mā eēt per ſe in genere
tanq̄ȝ ſpecies. Et vlterius ſequit̄: q̄ ſimpliciter ſimplicia
in aliquo ↄuenirent quidditatiue. Utrūq̄ʒ ↄñs eſt falſum
igitur ⁊ antecedens. Prima ↄñtia ſic deducit̄. Omne cō
ſtitutū ex actu ⁊ potētia eſt per ſe in genere: vel tanq̄ȝ in
diuiduū: vel tanq̄ȝ ſpecies: ſed ita eſt q̄ materia eēt hō:
qꝛ certū eſt q̄ hec materia includit naturā materie: ⁊ pro
prietatē indiuidualē: que eſt actus eius. Igitur hec ma
teria eēt cōpoſita ex actu ⁊ potētia: qꝛ omnis nā que eſt
cōtrahibilis per aliquē actū: eſt potētia reſpectu eius. igi
tur materia ſic eēt potentia reſpectu actus indiuidua
lis: ſed ſicut nō repugnat huic materie habere actū deter
minantē ipſaʒ circūſcripta omni forma: que nata ſit per

ficere ipſaꝫ mām in eſſe formali. Ita nō repugnat māe in
cōmuni accepte:ſic determinari per aliquē actū ſeu diffe
rentiā eſſentialē ante oēm formā ſibi aduenientē. Sed oē
ꝯſtitutū eſt dr̄ntia eſſentiali eſt per ſe ſpēs in aliquo gn̄e.
igit̄ mā eēt per ſe in gn̄e tanq̄ʒ ſpēs. ¶ Scđa ꝯñia ſic de-
ducit̄. Hec mā ſignata includēs nām māe ⁊ ꝓprietatē in
diuidualē eſt eque bn̄ ſimplr̄ ſimplex:ſicut mā in cōi:ſed
plures māe ſignate ꝯueniunt ꝗditatiue in mā cōi ⁊ vlī.
igit̄ ꝓpoſitū. vꝫ. ꝙ ſimplr̄ ſimplicia ꝯuenirent in aliquo
ꝗditatiue. Cōfirmat̄:q2 ſicut mā abſolute accepta eſt pura
potentia:ita hec mā ſignata. Quū ſit imediate receptiua
forme ſbalis:que forma recipit̄ tanq̄ʒ in ſbto ꝑmo ⁊ im-
mediato in eēntia māe:vt nūc ꝑſuppono:q̄cquid dicat
Auerroys. ſꝫ po⁹ pura eſt ſimplr̄ ſimplex:⁊ ꝑmo diuerſa
ab omni actu. igit̄ ⁊c̄. ¶ Quarto principalr̄ arguit̄. ſi mā
ꝯtraheret̄ ad ſingularitatē:cū poſſit eſſe in alia ſingulari-
tate ab illa:poſſet trāſmutari ab vna ſingularitate in ali-
am. ꝯñs eſt falſum:q2 ſingularitas eſt eadeꝫ realiter māe.
igit̄ eſt iſeparabilis ab illa. ꝯñia ꝓbat̄. Omne illud qđ
recipit aliquē actū:qui eſt extra ꝗditatē ipſius:quātuꝫ eſt
de ſe pōt eſſe ſine illo:⁊ ex quo eſt capax ipſius. ꝑiter eſt
capax cuiuſcūq3 eiuſdē rōnis cū illo:ſed ita eſt ꝙ ſingula-
ritas eſt extr rōnem a formalē materie. ſi mā contrahitur
per ipſam ſingularitatem:⁊ quelibet alia ſingularitas eſt
eiuſdem rationis cum ſingularitate ſibi adueniente:ſe-
quitur ꝙ ſic poterit trāſmutari ab vna in aliam:ex quo
infertur:ꝙ materia nullo modo eſt determinabilis per
ſingularitatem propriam.

Ad oppoſitū m̄ arguit̄. Effectus ſingularis cā eſt ſingularis. 2° phiſico. tex. cō-
menti. 38. ⁊. 5. metaph. tex. cōmen. 3. Sed materia eſt cā
compoſiti ſingularis. igitur ⁊c̄. ſed non eſt ſingularis ſin
gularitate compoſiti:quia illa ſequitur materiam:⁊ eſt
effectus eius igitur ⁊c̄.

Determinatio iſti⁹ queſtionis diuiditur in tres articulos. In primo po
nuntur quedam diſtinctiones. In ſecundo eliciuntur q̄
dam concluſiones. Et tertio reſpondebitur ad argumen
ta principalia.

Circa primam partē premittit̄:ꝙ duplex eſt vnitas materie:quedā eſt vni
tas priuatiua:quedā poſitiua:ꝑuatiua ſm quā materia
nata eſt eſſe vna vel portio ipſius nata eſt vniri cum alia
mā:⁊ facere vnū totū ꝯſtitutū ex partib⁹:ſed ꝙ nō vniat̄
eſt per aliquē actū formalē ſbalē aut accidētaleꝫ:per quē
diſtinguit̄ ab alia:⁊ ſeparatur ab illa:circūſcripto tn̄ actu
diſtinguēte:mā hec ⁊ illa facerent vnū indiuiduū ⁊ ſin-
gulare in tali nā:vnitas poſitiua māe eſt vnitas quā po-
ſitiue includit ipſa mā:vt eſt ſub actu formali diſtinguē-
te:que vltra hoc qđ diſtinguit̄ ab alia mā per formā:cuꝫ
ipſa ſit realiter diuerſa a forma ſe ipſa etiaꝫ diſtinguit̄ ab
alia materia determinata per aliā formā. ¶ Scđo notā-
duꝫ eſt:ꝙ indiuiduū eſſe in actu ꝯtingit dupliciter. ſ. vel
exiſtētie:vel ſubſiſtētie. Primo mō omne illud dicit̄ eſſe
indiuiduū in actu qđ eſt tale extra intellm̄ oīno per ali-
quā eſſentiā:ſeu entitatē ex nā rei:ad quā imediate inſe-
quit̄ aliqua diſtinctio. Queadmoduꝫ ptes homogenee
in toto homogeneo:q̄ partes ſic ſe hn̄t:ꝙ vna hꝫ actū di-
ſtinctū ab alia. Licet non habeat eſſe ſeparatū ab illa:ſed
vnitū. Indiuiduū aūt dr̄ eſſe in actu ſubſiſtētie:qn̄ nō ſo
lum hꝫ diſtinctū eſſe ab alio:verūetiā hꝫ eſſe ſeparatuꝫ:⁊
ſubſiſtens ſeorſum ab illo:⁊ iſto modo partes in toto nō
ſunt in actu ſubſiſtētie ⁊ ſeparationis. ¶ Tertio notādū:
ꝙ mā pōt ꝯſiderari dupliciter. vno mō vt nā quedā di-
ſtincta ab omni ꝓprietate idiuiduali:⁊ vt ſic eſt nā que-
dam vlis ꝑdicabilis de pluribꝰ indiuiduis indifferens
ad qđlibet tale. ſcđo modo mā pōt ꝯſiderari vt determi-
nata per hecceitatē ſeu ꝓprietatē indiuidualeꝫ. Primo
modo eſt in potētia ad quālibet ſingularitatē. Ita ꝙ nul
lam ſibi determinat:ſed quālibet ſecū cōpatitur reſpectu
cuiuſcūq3 indiuidui materialis. ¶ Scđo mō neceſſario
eſt ſingularis ſaltē denominatione differētia indiuidua-
li ſibi adueniente:⁊ vna numero ab vnitate ſingulari ⁊
numerali:que inſequit̄ ꝓprietatē indiuidualē ſibi adue
nientē:ſicut paſſio ſuū ſubiectū. Nam cū vnitas ſit paſſio
entis:multiplicato ente:multiplicat̄ vnitas. Cum igitur
ratio nature ⁊ ratio ſingularitatis ſint diſtincte entitates:
correſpondebit eis diſtincta vnitas. Quarū vna erit vni-
tas nature pluribꝰ cōmunicabilis:alia erit ſingularita-
tis incōmunicabilis. ¶ Quarto notandū:ꝙ trāſmuta-
tio eſt duplex:quedā eſt phiſica:quedā metaphiſica. ꝑma
eſt ſubiecti vnius numero realis ad formaꝫ eſſentialiter
diſtinctā. ſcđa eſt nature nō determinantis ſibi aliquem
actū:qui natus ſit eē per ſe actus ipſius. ¶ Quinto ⁊ vlti-
mo notandū:ꝙ hoc aliqđ ⁊ ſingulare ad menteꝫ Ariſto.
quoddā eſt vltimatū qđ non eſt ordinabile ad aliquem
actū vlteriorē:qui poſſit eſſe actus eius per ſe ⁊ ꝑmo:aut
participatiue. Et tale hoc aliqđ eſt tantūmodo ſingula-
re per ſe ſubſiſtens:qđ eſt ipſum ſuppoſitū. Aliud eſt hoc
aliquid:qđ nō eſt vltimatū:ſed ordinabile ad actū vlte-
riorem:qui actus eſt ipſius tantūmodo participatiue:⁊
alterius ab ipſo per ſe primo. Primo mō ſumēdo hoc
aliquid nihil quod eſt alteri ratio:aut principiū eſſendi
intrinſecum reſpectu alterius pōt ſic dici hoc aliquid:q2
qđlibet tale ordinat̄ ad eſſe ipſius ꝯſtituti ſeu compoſiti:
per tale principiuꝫ:qđ eſt actus ipſius cōpoſiti per ſe pri-
mo:⁊ cuiuſcūq3 intrinſeci ꝯſtitutiui participatiue:⁊ tale
eſſe qđ eſt cōpoſiti hꝫ ordinē ad eē principij:qualis ordo
eſt forme ad māꝫ ita ꝙ tale eſſe eſt prius eē principij prio
ritatis forme ad materiaꝫ:quāuis eſſe principij ſit prius
prioritate materie ad formaꝫ:que prioritas eſt prioritas
originis ⁊ generationis:⁊ prioritas eſſe compoſiti ad eſſe
principij eſt prioritas perfectionis:⁊ hoc de mente Com
mentatoris ſeptimo metaphi. cōmē. 35. vnde pro tanto
eſſe compoſiti eſt prius eſſe cuiuſlibet partis intrinſece:
quia quelibe a r s eſt:⁊ habet eſſe communicatum ſibi
a compoſito.

His premiſſis ponunt̄ ꝯñes. ¶ Prima con
cluſio. Materia eſt vna nūo
priuatiue oīuꝫ generabiliū ⁊ corruptibilium. Iſta ꝯclu
ſio pꝫ ex qōne ꝑcedenti de vnitate materie. Pro nunc tn̄
ꝓbatur ſic. Illud eſt vnuꝫ numero priuatiue qđ non hꝫ
vnitatē quā natū eſt hr̄e ꝓpter aliqua extrinſeca ipm̄ di-
ſtinguentia:quā tn̄ hr̄et circūſcripto extrinſeco diſtingu-
ente. Iſta ꝓpoſitio pꝫ ex diffinitione vnitatis priuatiue:
ſed materia oīum generabiliuꝫ ⁊ corruptibiliū circūſcri-
ptis formis diſtinguētibus nata eſt ſic hr̄e vnitateꝫ ſi ab
ipſa circūſcriberentur oēs forme:ſiue ſbales:ſiue acciden
tales diſtinguētes ipſaꝫ. igit̄ oēs tales materie eſſent vna
numero. ¶ Secūda ꝯcluſio. Materia vna numero poſi
tiue pōt eſſe in genito ⁊ corrupto:⁊ ex ꝯñti pōt eſſe eadē
omniū generabiliū ⁊ corruptibiliū ſucceſſiue. Probat̄
iſta ꝯcluſio. Illud qđ ſm omnē ſuā entitatē eſt in diuer-
ſis indiuiduis ſucceſſiue eſt penitus ideꝫ nūo:⁊ ex quo de
ſe nullam includit amiſſionem entitatis que ſibi debet̄:
⁊ ex ꝯſequenti ſue vnitatis ſuper quam fundat̄ idētitas
eius. Sed ita eſt ꝙ materia ſm omnē ſuaꝫ entitatē nul-
la facta variatione circa ipſam poteſt eſſe ſucceſſiue in ge-
nito ⁊ corrupto:⁊ ex ꝯſequenti in oībus generabilibus
⁊ corruptibilibus:igitur propoſitū. ¶ Tertia concluſio.
Alia eſt mā numero in generāte:⁊ alia in genito. Iſta cō
cluſio pꝫ tum ex auctoritate Ariſto. 7. metaph. tex. cōmē.
28. vbi hꝫ. Generans generat aliud ꝓpter materiā. Et ſi-
militer. 12. metaph. tex. cōmē. 27. vbi habet Ariſto. Que
ſunt in eadem ſpecie diuerſa non ſpecie:ſed quia ſingu-
larium aliud tua materia ⁊ ſpecies ⁊ mouens ⁊ mea:
vniuerſali

vniuerſali aũt rõne eadem:tum etiam rõne. Quia gene
rãs naturale:nõ producit aliquid niſi ex aliquo:in quo
recipit actus eius:ſed hoc nõ põt eẽ materia generantis:
q2 patiens eſt in oppoſita diſpoſitione ad ipſum agẽs.
Talis oppoſita diſpoſitio nõ eſt in materia generantis:
q2 n̄ hũ eſt in oppoſita diſpoſitione reſpectu ſui ipſius.
igitur generans agit in aliam mãm. ¶ Quarta concluſio.
¶ Materia eſt eadẽ numero:ꝛ indiuidualiter in omni
tranſmutatione phiſica ꝛ naturali:reſpectu geniti ꝛ cor
rupti:ſic ꝙ idem indiuiduũ in actu exiſtẽtie:vel ſubſiſtẽ
tie qd̄ precſiut ſub forma corrumpenda eſt poſtmodum
ſub forma generanda. Iſta cõcluſio patet per Ar. primo
phiſicorum:ꝛ ex Auerroy ibidem.comẽ.63.vbi hʒ. Cuʒ
conſiderauerit illud qd̄ defert vtrãqʒ tranſmutationem
inueniunt ipſum idem numero ꝛ eſt corpus demõſtra-
tum ꝛc. Et inferius. Eſt igitur vnum ſubiectũ numero
non habens diſpoſitionẽ ſubſtantialem: ſed habẽs nãʒ
recipiendi iſtas diſpoſitiones ſubſtãtiales ꝛ eſt in potẽ-
tia ens oẽs diſpoſitiones ſubſtantiales ꝛ accidentales:ꝛ
hec dicit̄ pma mã:ꝛ primũ hyle. ¶ Ex iſta cõcluſione ſeq
tur vnũ correlariũ.vʒ.ꝙ quãtũcũqʒ fiat diſperſio ꝛ diui-
ſio materie in tranſmutatione:ſemp tamẽ remanet ideʒ
indiuiduum vel ſm exiſtentiã vel ſubſiſtentiam. Pro-
batur hoc correlarium. omne homogeneũ diuiſibile in
partes eiuſdem rõnis cõtinet in ſe plures ſingularitates
ſeu hecceitates in actu exiſtentie:ſed materia ſic ẽ homo
genea ꝛ diuiſibilis in partes eiuſdem rõnis igitur ꝛc. p
batur maior. Omne totum cõtinẽs in ſe actualiter plu
res partes realiter diſtinctas:quarũ quelibet põt ſeorſũ
exiſtere ab alia continet principia diſtinctiua illarũ par
tium. Talia principia ſũt ipſe ſingularitates:vt de ſe pa-
tet.igit̄ ꝛc. ¶ Quinta concluſio. ¶ Materia eſt ſingularis
alia ſingularitate a ſingularitate compoſiti:ꝛ conſtitui
per ipſam. Iſta cõcluſio probatur. Quocunqʒ aliqd eſt
in actu extra cauſam ꝛ intellectum eodem eſt hoc ꝛ ſin-
gulare primo:q2 ſic eſſe extra cauſam ꝛ intellectum non
competit niſi ſingulari:imo vniuerſale ſiue non ſingula
re non poteſt competere alicui:niſi in intellectu ſit obie-
ctiue. Sed ita ẽ ꝙ materia cũ ſit realiter diuerſa a forma
vt nunc preſuppono ꝛ multomagis a compoſito eſt ali
quid in actu preter formã ꝛ compoſitum extra ſuã cau-
ſam ꝛ intellectũ:ꝛ hoc ſeipſa primo. ergo materia eſt hec
ꝛ ſingularis ſeipſa primo:ꝛ non ſingularitate forme aut
compoſiti:maior eſt manifeſta:q2 quicquid eſt extra in-
tellectũ.vt dictũ eſt:eſt ſingulare.minor autẽ probatur.
Quia omnis entitas precipue abſoluta ſeipſa primo eſt
in ſuo eſſe:q2 ſeipſa primo recedit a nõ eſſe ad eſſe. Nam
licet multa cõcurrant ad ſuum eſſe:queadmodum ma-
teria ad eſſe forme:ꝛ forma ad eſſe materie:tamen nullũ
concurrens eſt prima ratio eſſendi ſibi in ſuo eẽ. Igitur
ſeipſa primo ẽ hec ꝛ ſingularis.mã prima eſt entitas ab
ſoluta.igitur habebit propriã ſingularitatẽ diſtinctam
a ſingularitate cõpoſiti. ¶ Et confirmatur:q2 ſicut mate
ria habet entitatẽ eẽntialiter diſtinctã ab entitate com-
poſiti extra intellectũ ꝛ ſuam cauſam:ita habet vnitateʒ
conſequentẽ ſuã entitatem iſto modo. Sed talis vnitas
non eſt niſi vnitas ſingularis.igitur ꝛc. Hoc ẽ qd̄ habet
Ar. 12. metaphi.textu cõmen. 17. vt ſic allegatum eſt:vbi
vult:quia tam cauſa mãlis q̃ʒ formalis ꝛ efficiẽs habent
vnitatem ꝛ diſtinctionem ſpecificã ꝛ numeralẽ propor-
tionatam ipſis pncipiatis:per illud qd̄ dicit. ſingulariũ
aliud tua materia ꝛ motus ꝛ mouens:ꝛ ſpecies nume-
ro:ratione autẽ vniuerſali eadẽ. Utrũqʒ eni per ſe pnci-
pium cõpoſiti:opʒ habere indifferentiã conſimilem in-
differẽtie compoſiti:ꝛ determinationẽ ſimilẽ determina
tioni compoſiti:q2 neqʒ indifferens conſtat ex determi-
natis:neqʒ determinatũ ex indifferẽtibus indifferentia
vniuerſalitatis. ¶ Preterea.ꝛ ſcd̄o pncipalit̄ ad hãc cõ-
cluſionem arguitur. Quecũqʒ ſunt pora ſm nãm:videt̄
tur etiã eſſe pora duratione ad hunc ſenſum:ꝙ eis non
repugnat eſſe ſine poſteriori:q2 hoc poſito:intellectus in
telligens prius eſſe ſine poſteriori:nõ includet ꝯdictionẽ.
hec videt̄ eſſe ſnĩa Ariſto. 5° metaphi.capitulo de pore:
vbi Ariſto.cõmendat Platonẽ diffinientẽ prius ſʒ natu
rã dicens:pora ſm ſubſtantiã ꝛ naturaʒ ſunt:quecunqʒ
cõtingunt eſſe ſine alijs:ꝛ alia non ſine ipſis:ſed ita eſt ꝙ
materia ſaltẽ via originis ꝛ generationis eſt por natura
forma ꝛ cõpoſito. Igit̄ mã in iſto priori habebit propri
um eſſe extra intellectũ.ꝛ cõſequenter erit hec ꝛ ſingula-
ris nõ ab aliquo extrinſeco ſue entitatis. ¶ Item ꝛ 3° ar
guitur. Nulla cõditio que requirit̄ in cauſa ad actũ cau
ſandi:habet eſſe ab ipſo cauſato:q2 tunc cauſa in cauſan
do dependeret a cauſato:ꝛ inquantũ ſufficiens ad cau-
ſandum eſſet cauſata a cauſato:ꝛ eſſet illud cauſatuʒ ſui
ipſius cauſa:ꝛ pro tanto poſſet dare cauſe cauſationem
ſuiipſius. ſed ſingularitas materie eſt neceſſaria condi-
tio ad cauſandum ipſum compoſitũ:q2 cauſatum ſin-
gulare requirit cauſam ſingulareʒ. ergo impoſſibile eſt
ſingularitatem materie eſſe a ſingularitate cõpoſiti:vel
alterius extrĩſeci a materia. ¶ Preterea ſingularitas ma
terie que eſt extra intellectum videtur eſſe eadem reali-
ter materie:ſicut ꝛ vnitas eius ſingularis. ¶ Ex hoc ar-
guitur ſic. Impoſſibile eſt aliquid dependẽs a poſterio-
ri naturaliter eſſe idem priori realiter:quia tunc eẽt prius
ꝛ non prius:materia eſt prior naturaliter ipſo compoſi
to prioritate originis. vt dictum eſt. Igitur nihil cauſa-
tum per ipſum compoſituʒ ſiue qualitercũqʒ preexigẽs
naturam compoſiti:poteſt eſſe idem materie. ¶ Maior p-
batur. Ubi eſt vera ꝛ realis idẽtitas: lʒ non ſit formalis:
ibi impoſſibile eſt hoc eſſe:ꝛ illud non eſſe. Quia tũc idẽ
realiter eſſet:ꝛ non eſſet. Sed poſſibile eſt prius naturali
ter eſſe ſine poſteriori nãliter. igitur multo magis abſqʒ
eo ꝙ derelictum eſt vel cauſatum a poſteriori naturali-
ter:ꝛ ita poterit eſſe materia hec ꝛ ſingularis ſine ſingula
ritate compoſiti. Ultima concluſio. ¶ Materia non eſt
de ſe hec ꝛ ſingularis. Probatur iſta cõcluſio. Nulla na
tura potentialis ꝛ perfectibilis per aliquem actum eſt
de ſe hec ꝛ ſingularis:ſed materia ſic eſt potentialis ꝛ p-
fectibilis per diuerſos actus. igitur nõ eſt de ſe hec. ¶ Ma
ior probatur:quia natura de ſe hec eſt actualiſſima:nul-
lo modo determinabilis per diuerſos actus. igitur ſi ſit
determinabilis:non eſt de ſe hec. conſequentia probat̄:
quia non poteſt talis natura perfici per formas realiter
diuerſas a tali natura:ſiue per diuerſas realitates actua
les:que aliquo modo ipſam perficiant vt actus ipſius:
quemadmodum ſunt nature intelligentiarum que ſũt
neceſſarie ſimpliciter:ꝛ actus puri. vt teſtatur cõmenta-
tor. 12. metaphiſi. cõmen. 30. ꝛ alibi frequenter. minor ẽ
manifeſta. igitur ꝛc. Confirmatur iſta concluſio. nam il-
lud non eſt de ſe ſingulare quod de ſe eſt pluribus com
municabile cum ſui diuiſione. materia eſt huiuſmodi.
ergo ꝛc. ¶ Maior probatur:quia quod eſt communicabi
le ſic ꝙ pluriſicatur in illis non eſt de ſe hoc ꝛ ſingulare:
ſed diuiditur ꝛ numeratur per actus diuidentes ipſuʒ:
ꝛ ſic eſt ſingulare denominatiue ꝛ quaſi per accidens.

Ex his reſpõdet̄ ad argumẽta adducta in
principio. ¶ Ad primuʒ
pʒ ex dictis in corpore.q. ¶ Ad 2m concediturꝙ materia
eſt vnum indiuiduũ quantũ ad actũ ſubſiſtentie ꝛ ſepa
rationis ab alijs materijs. Eſt tamẽ plura indiuidua in
potentia ſeu in actu exiſtentie. ¶ Ad 3m reſpondetur:ꝙ
materia vt natura non magis determinat ſibi vnã ſin-
gularitatem q̃ʒ aliam:ſed ſolũ determinat ſibi ſingulari
tatem vbi eſt ſub aliqua forma determinata:quia plu-
res partes ꝛ portiones materie requiruntur ad ſubſiſtẽ
tiam ſub vna forma q̃ʒ ad ſubſiſtentiã alterius. Et cuʒ

ſi implicat ꝯtradictionē: ⁊ per ꝯñs nō eſt paſſio: ꝗ̄uis ꝯcederet ꝙ eſſet accñs inſeparabile: ⁊ neceſſariū reſpectu ipſius accidentis. Et tunc ſm̄ Ariſ. reſpectus aptitudinalis ipſius accidentis ad ſubiectū eſſet magis neceſſarius ꝗ̄ȝ reſpectus actualis: ſicut ꝯcederet dependētiā ad ſb̄m eſſe neceſſariā: nō tn̄ neccīam tanta neceſſitate: ꝗ̄ta neceſſitate eſt depēdētia ad primā cām: quia maius impoſſibile eſt accidēs eſſe ſine prima cā: ſm̄ ph̄m: ꝗ̄ȝ eſſe ſine ſubiecto: ergo oppoſitū eſt magis neceſſariū: ⁊ ita ſtat ꝙ primū impoſſe implicet ꝯtradictionē: ⁊ nō alterū: ⁊ determinādo ſic queſtionē quātum ad iſtā ꝯcluſionē: negāda eſſet illa ꝓpoſitio vl̄is: ꝙ oīs reſpectus idētificet̄ fundamento ſine quo fundamētum eſſe eſt impoſſe: ſed ſolū qn̄ fundamentum eſſe ſine reſpectu implicaret ꝯ̄dictionē ex terminis: ⁊ ex natura itrinſeca fundamēti: ſicut eſt de reſpectu aptitudinali accidētis ad ſb̄m: nō autē actuali. Sic ſtando in reſpectibus actualis: nō pōt natura accidētis ſine cōtradictione eſſe ſine dependētia actuali ad deum: ſic ꝙ ipſum eē ſine tali dependētia eſt ſimplr̄ impoſſe: ⁊ hoc ex nā accidētis: quum ex nā ꝗ̄ eſt accidēs: eſt ens poſterius. ergo depēdēs: ⁊ ſic ſic. ergo ab alio: ⁊ vlterius: ergo a p̄ma cā: ⁊ ita ab ipſa dependēs. Nō eſt tn̄ ſic impoſſibile ipm̄ eē ſine dependentia actuali ad ſb̄m: vt premiſſum eſt. Et ex hoc ſequit̄: ꝙ vna depēdentia identificat̄ fundamēto: ⁊ eſt propria paſſio: ⁊ alia nō. ¶ Tertia concluſio. inherentia actualis eſt propria paſſio accidētis reſpectiui: ꝓbat̄ iſta ꝯcluſio: preſupponēdo: ꝙ due ſunt habitudines accidētis reſpectiui: vna eſt eſſe in. que eſt ipſa inherētia actualis: alia eſt eſſe ad. que eſt habitudo ad terminuȝ. Prima eſt propria paſſio eius: ⁊ cōpetit ei in ſcd̄o modo dicendi per ſe. Secūda eſt de quiditate eius: ⁊ cōpetit ei in p̄mo mō: ⁊ iſte habitudines hn̄t talem ordinē inter ſe: ꝙ ſcd̄a prius ordine nature videt̄ cōpetere accidēti reſpectiuo: ꝗ̄ȝ prima: tum qꝛ qd̄ eſt de itrinſeca rōne alicuius prius cōpetit ſibi ordine nature ꝗ̄ȝ illud qd̄ eſt extraneum: a rōne eius quiditiua. habitudo ad terminum eſt hᷓ. ergo ⁊c. Minor probat̄: qꝛ reſpectus ſi diffinit̄: ſemꝑ diffinit̄ per terminū: ⁊ nō per fundamētū: vt pȝ in diffinitione eoꝝ que ſunt ad aliqd. vbi dicit Ar. ad aliquid dicunt̄ quecūꝗ̄ȝ hoc ipſum ꝙ ſunt alioꝝ dicunt̄: vel quōlibet aliter ad aliud: vbi ſemꝑ exprimit̄ habitudo ad terminū: ⁊ nō ad fundamentuȝ. ¶ Sed ſi tu dicas: ꝙ Ariſto. 5. meta. diſtinguit ſpecies relatiuoꝝ penes fundamēta: ⁊ nō penes terminos: ex quo ſequit̄: ꝙ a fundamētis ſumunt eē ſpecificū. Reſpondet̄. ꝙ ideo hoc facit Ariſto. qꝛ fundamenta ſunt nobis manifeſtiora ꝗ̄ȝ termini: ſed hoc nō obſtante habitudo ad terminos eſt itimior relationibus ꝗ̄ȝ ad fundamēta. ¶ Scd̄o probat̄ ideȝ ꝑ. ꝓpoſitū ſic. qn̄cūꝗ̄ȝ aliquid cōmune diuiditur per duas differētias formales: pro quocūꝗ̄ȝ ſigno vna ꝯſtituit ſpēm ſeu minus cōmune: ⁊ alia: ſed ens diuidit̄ per abſolutū ⁊ reſpectiuuȝ: ergo pro eodē ſigno: pro quo abſolutū eſt ad ſe: pro eodē ſigno reſpectiuū eſt ad aliud: ſed abſolutum prius nā eſt ad ſe: ꝗ̄ȝ inſit alteri: ergo reſpectiuū prius nā erit ad aliud ꝗ̄ȝ inſit ſuo fundamēto. Diſcurſus bon⁹: ⁊ maior eſt nota. Nam quum ſubſtantia diuidat̄ per corporeū: ⁊ incorporeū: pro quocūꝗ̄ȝ inſtanti nature corporeum cōſtituit corpus pro eodem incorporeum conſtituit ſpiritū. Diffinitio enim conſtituitur ex genere ⁊ differentia diuidente: minor eſt manifeſta: qꝛ iſta duo abſolutū ⁊ reſpectiuū ſunt imediate oppoſita circa ens: ⁊ euacuant totā naturam entis. ¶ Hoc p̄ſuppoſito probat̄ concluſio: quia ille reſpectus identificatur realiter fundamento: ⁊ eſt propria paſſio eius: ſine quo fundamentum eſſe implicat cōtradictionē ex natura fundamenti. Sed reſpectū eſſe ſine inherētia actuali ad fundamētū implicat ꝯtradictioneȝ ex natura fundamēti. igit̄ ⁊c. Maior pȝ ex dictis. minor probat̄. quicqd eſt eēntialiter habitudo inter duo extremo neceſſario ad ſui eſſe requirit illa extrema. Naȝ ſi tollantur extrema: tollit̄ ipſa habitudo que eēntialr̄ dependet ab ipſis in eſſe. Sicut ergo tollere terminū reſpect⁹ ē deſtruere ipſuȝ reſpectū: ita tollere fundamētū reſpectus eſt deſtruere ipſum reſpectū: ergo īpoſſibile eſt reſpectuȝ eſſe ſine fundamento: ⁊ ex ꝯ̄ñi reſpectū eſſe abſqȝ hoc: ꝙ actualiter inhereat fundamento. quare ⁊c.

Ad argumenta principalia. Ad primū pȝ ex dictis in primo articu. ¶ Ad 2ᵐ reſpondet̄. ꝙ illa aptitudo nō eſt eſſentialis accidenti: hoc eſt quiditatiua: eſt tn̄ eſſentialis concomitanter: quia concomitat̄ eſſentiā accidentis eſſentialiter ⁊ neceſſario: ⁊ iſto modo concedo analogiam ⁊ ordinem inter accidens ⁊ ſubſtantiam eſſe eſſentialē: qꝛ neceſſario ⁊ eſſentialiter concomitantē: qꝛ talis ordo neceſſario oritur inter iſta duo extrema: poſitis rōnibus formalib⁹ ipſorum: quocūꝗ̄ȝ alio circūſcripto. Et quum tu dicis: ſi aptitudo eſt accidenti eſſentialis; ergo cōpetit accidenti per ſe ⁊ intrinſece. Reſpondetur. ꝙ competit accidenti per ſe 2° modo: non primo modo: ⁊ iſto modo eſt intrinſeca accidenti: quia nō diſtincta realiter ab ipſo. Non tamen eſt intrinſeca quiditatiue: ⁊ de intellectu formali ipſius. ¶ Ad tertium reſpondet̄. concedendo. ꝙ ipſum accidens pōt concipi ſine illa inherentia: vt dictum eſt in corpore queſtionis in primo articulo: ⁊ quuȝ dicis: aut concipiet̄ vt ens in ſe: aut vt in alio. Reſpondetur vno mō: ꝙ ad hoc ꝙ concipiatur quiditas accidentis nō opȝ: ꝙ concipiat̄ vt ens in ſe: aut non. Nam mathematicus conſiderat quantitatem: ⁊ non cōſiderat eam vt eſt ens in ſe: aut in alio: quia non conſiderat quātitatem vt eſt ſubſtantia vel accidens: quia hec conſideratio non pertinet ad mathematicum ſed ad metaphyſicum: ⁊ ita mathematicus nō ꝯſiderat naturam accidentis: vt ens per ſe: aut vt aptū natuȝ inherere. ¶ Vel poteſt dici: ꝙ in iſta abſtractione cōſiderat vt ens per ſe perſeitate tertij modi: hoc eſt ſolitarie: nō cum habitudine ad aliud. Et quum tu dicis: tale ens per ſe eſt ſubſtantia. Negatur. quia ens per ſe quod eſt ſubſtantia: eſt ens cui oīno repugnat inherere: modo nature accidētis in tali precīſione nō repugnat inherere. ¶ Sed contra: qꝛ iſta reſponſio deſtruit ſeipſaȝ ſic. Omne illud eſt aptuȝ natū inherere: cui nō repugnat ſic inherere: ſed accidens in tali p̄ciſione eſt hᷓ. ergo ⁊c. ¶ Reſpondetur ꝙ aptitudo ad inherendum eſt duplex: quedam eſt fundamētalis ⁊ remota: quedā formalis ⁊ ꝓpinqua. Prima aptitudo eſt ipſum fundamentum: ⁊ natura cui nata eſt competere ipa aptitudo formalis. ſicut dicimus: ꝙ homo ſecluſa riſibilitate eſt riſibilis fundamentaliter tantum: hoc eſt: eſt fundamentum cui non repugnat riſibilitas: que eſt aptitudo formalis ad ridendum. Aptitudo formalis ⁊ propinqua eſt reſpectus quidā adueniēs fundamēto: conſtituens ipm̄ in eſſe formali propinquo: ad eliciendū actuȝ ad quē eſt aptitudo. Primo modo capiendo aptitudinem: dico. ꝙ capiendo accidens in tali precīſione: accidens eſt aptum natum inherere aptitudine remota ⁊ fundamētali. Si capiatur ſcd̄o modo ſic negatur accidēs eſſe aptum natum inherere. ſed ex hoc nō ſequitur: ꝙ aptitudo formalis ſit de itellectu accidentis: qd̄ erat propoſitū: ſed ſolū aptitudo fundamentalis que nihil poſitiuū ponit vel abſolutum vel reſpectiuum ſupra fundamētum. Hoc qd̄ dictū eſt: poteſt declarari exēplo. Nam alio modo homo eſt aptus natus diſgregare viſum: ⁊ alio modo homo albus. Primo mō eſt aptus aptitudine remota. Secūdo mō aptitudine propinqua. ¶ Ad 4ᵐ ⁊ vltimū ridetur. ꝙ dictū Auicēne ſic hȝ intelligi. Accidēs eſt ens de cuius natura eſt eſſe in alio: hoc eſt ad cuius naturaȝ ſequitur inherentia aptitudinalis ad aliud. ſb̄a eſt ens ad cuius naturam nō ſequitur iſta aptitudo: imo ei repugnat: ⁊ iſto modo ſb̄a eſt ens in ſe: a

vt ens in ſe opponitur enti: quod eſt aptū inherere. Ex hoc tn̄ nõ ſequit̄: ꝙ iſta aptitudo ſit de eēntia ⁊ nã intrinſeca accidentis. Per hoc reſpondet̄ ad Boetiū: ꝙ accidētis eſſe eſt ineſſe: ꝓpter hoc: q2 h3 de nã ſua: ꝙ inſit: ſaltē in aptitudine: nõ tñ ꝙ inherētia talis ſit de intrinſeco cōceptu ⁊ formali ipſius accidētis. Unde ꝙ accidētis eē: eſt ineſſe: pōt intelligi vel eſſentialiter ꝑ ſe: ⁊ quiditatiue: vel concomitanter. Primo modo ꝓpoſitio Boetij eſt falſa. Secūdo modo vera: q2 ad eſſentiā ⁊ quiditatē accidentis ſequitur inherentia aptitudinalis: ſed iſta inherētia nõ eſt quiditatiue ipſum accidens: ⁊ ſic intelligit Boetius. Et ſic eſt finis iſtius queſtionis.

¶ Sed ſubſtãtia oīum primū ratione ⁊ notitia ⁊ tpe. Tex. cōmē. iiij. Qõ. ij.

Utrum Intentio nõ ſenſata recipiatur cū intētione ſenſata in ſenſu exteriori. que difficultas oritur ex cōcurrētē ꝯtra Anto. an. ¶ Et arguit̄ primo ꝙ non. Quãcūq2 aliqua qualitas eſt principium reſpectu alicuius actionis ⁊ alicuiꝰ actus: vbicūq2 ponitur talis qualitas: ibi ponitur actio ipſius qualitatis (ſtante diſpōne materie:) ſed ita eſt ꝙ ſpecies obiecti ſenſibilis: ſiue ſit itentio ſenſata ſiue ſit intentio nõ ſenſata: eſt principiū actionis in ſenſum. ergo ſi itentio nõ ſenſata recipiet̄ in ſenſu exteriori: ibi erit ſenſatio obiecti repreſentati per talē ſpē3: ſed ſenſus exterior nõ ꝑcipit nociuū ⁊ vtile. ergo itentio nociui ⁊ vtilis non recipit̄ in ſenſu exteriori. ¶ Q2 ſi tu dicas: ꝙ iſta ſenſatio reſpectu nociui ⁊ vtilis ꝑtinet ad poᵐ nobiliorē: ⁊ reſpectu iſtius ſenſationis ſenſus exterior eſt mã indiſpoſita. ¶ Cōtra: q2 ſpēs exiſtēs in poᵃ nobiliori pōt imutare potentiā ignobiliorē: ſicut p3 in ſomnis. Na3 ſpēs exiſtētes in memoratiua mouent qñq2 cogitatiuā: ⁊ alios ſenſus interiores: ergo ſpecies exiſtēs in virtute nobiliori poterit imutare virtutē ignobiliorē: ⁊ ſi ſic per oppoſitū ſequitur: ꝙ ſpēs exiſtēs in aliqua virtute ignobiliori poterit mouere eandē virtutē vel aliā nobiliorē. ¶ Scđo principaliter arguit̄: ſpēs ſenſibilis aut eſt eadē cū ſenſatione eſſentialr̄: aut diſtinguit̄ eſſentialr̄ ab ipſa. Si tu des primū: ergo in quocūq2 recipit̄ ſpēs alicuiꝰ obiecti: recipiet̄ ſenſatio: ⁊ ita ſenſus exterior recipiēs itentionē nõ ſenſatam: ꝑcipiet obiectū ipſius. Si vero dicas ꝙ diſtinguit̄ eſſentialr̄. ergo ſenſatio erit ſpiritualior ⁊ nobilior q̄3 ſit: ſed ſemꝑ forma nobilior ⁊ ſpiritualior h3 recipi in ſubiecto ꝑfectiori ⁊ ſpiritualiori. g̊ nūq̄3 poterit recipi ſpēs ⁊ ſenſatio in eodē ſbto: aut in eadē parte ſubiecti. ¶ Et cōfirmat̄. q2 quecūq2 ſunt alterius ꝑfectionis (loquēdo de formis receptibilibus in aliquo ſbto) forma ꝑfectior requirit ſubiectū nobilius ⁊ perfectius.

Ad oppoſitū arguit̄. Agens qđ agit i aliqđ paſſum diſtãs: prius ordine eentiali agit in mediū: ſ3 ita eſt ꝙ obm̄ ſenſibile cãns itentionem non ſenſatam immediatius reſpicit ſenſum exteriorem q̄3 interiorem. ergo prius immutabit ſenſum exteriorem producendo formam ⁊ itētionem nõ ſenſatam: q̄3 moueat ſenſum interiorem.

In iſta. q. tenet̄ pars negatiua a nõnullis ſequētibus principia ſan. Tho. Ideo ꝑ̄ arguo ꝯ illã opinionē. ex quibꝰ rõnibus apparebit veritas partis affirmatiue. Scđo reſpondebo ad argumēta in principio que faciebant pro dicta opinone.

Quantū ad primū arguit̄. Primo ex parte obiecti 2° ex parte recipientis. 3° arguit̄ ex principijs aduerſarioꝝ. ¶ Primo ex parte obiecti arguit̄ ſic Aut itentio nõ ſenſata cãtur imediate ab obiecto. Aut a ſpē ſenſibili multiplicata ab obiecto. Si ꝑmo mõ habetur ꝓpoſitū. Quia cū obm̄ extra imediate moueat ſenſū exteriorē: imediate cauſabit in ipſo itentionē nõ ſenſatā. Si aūt dicas ꝙ iſta itentio cauſat̄ a ſpecie ſenſata. arguit̄ ſic. Quecūq2 ſunt eiuſdē rõnis: hñt eandē formā actiuā: ⁊ eandē virtutē ſeu eiuſdē rõnis in ꝓducēdo aliquē vnū effectū in paſſo apto nato recipere: dato ꝙ effectus ſit receptibilis in aliquo: ſ3 ſpēs ſenſate que recipiunt̄ in ſenſu exteriori ⁊ in ſenſu iteriori ſunt eiuſdē rõnis g̊ hñt eādem virtutē actiuā reſpectu effectus ꝓducibilis. maior videt̄ de ſe nota. minor ꝓbat̄. Spēs iſte multiplicate: aut diſtinguunt̄ ex obto: aut ex poᵃ receptiua. Nõ diſtiguuntur ex obiecto: vt p3. nec ex ſubiecto. Probo. diuerſitas recipientiū reſpectu receptibiliū nõ ꝯcludit neq2 cauſat diuerſitatē receptibiliū: ſicut albedo que eſt in hoīe ⁊ in aſino: nõ diſtinguit̄ ſpecifice: ſed eſt eiuſdē rõnis: ſed ita eſt ꝙ receptiua iſtaꝝ ſpecieꝝ ſunt ſenſus interior ⁊ exterior. ergo penes diuerſitatē iſtaꝝ virtutū ⁊ poᵗᵘᵐ ſpēs ſenſibiles recepte in ipſis nõ diſtinguunt̄ ſm̄ ſpēm. ergo ſequitur: ꝙ ſi ſpēs ſenſata in extimatiua: aut in cogitatiua producit intentionē nõ ſenſatā (cū iſta ſit eiuſde3 rõnis cum ſpecie ſenſibili exiſtent in ſenſu exteriori:) illa eadē que eſt in tali ſenſu exteriori cauſabit eandē itentionē nõ ſenſatam in ipſo. ¶ Q2 ſi tu dicas. ꝙ itentio nõ ſenſata non recipit̄ i ſenſu exteriori: q2 ſenſus exterior nõ eſt mã apta nata recipere. ¶ Contra hoc arguit̄. Forma eiuſdē rõnis h3 in ſubiecto diſpoſitionē vnius rõnis. (iſta ꝓbat̄. ꝑmo q2 cōpoſſibilitas vel icōpoſſibilitas forme ad ſubiectum eſt ex rõne formali ipſius forme. ergo vbi forma ſit vnius rõnis: eſt eque compoſſibilis vel incōpoſſibilis ſubto. Probatur 2° iſta ꝓpoſitio: q2 diſpoſitio cōprehenditur ſub ꝑncipio mãli. ꝑnᵐ aūt mãle h3 diſtingui per formā: ⁊ nõ ecōtra: vt h3 Cōmenta. 2° de aīa. cōmen. 60. diuerſitas materieꝝ eſt ꝓpter diuerſitatē formaꝝ: ⁊ ꝑmo de aīa cōmen. 57. mēbra leonis nõ differunt a mēbris ceruī: niſi q2 aīa differt ab anima. Ergo ſi forma eſt eiuſde3 rõnis: habebit diſpoſitionē in ſubiecto vnius rõnis:) ſ3 ita eſt: ꝙ ſpēs ſenſibiles multiplicate ab obto ſenſibili ſunt eiuſdem rõnis. probatur hec minor de mente Ar. 2° de aīa. tex. cō. 71. ⁊. 76. ⁊. 118. ⁊. 119. vbi ꝯcedit ꝙ mediū ⁊ organum ſunt eiuſde3 rõnis: q2 recipiunt ſpēs ſenſibiles ab ipſo obiecto ſenſibili que ratio nõ valeret: niſi diceret̄ ꝙ ipſe ſpecies ſenſibiles eſſent eiuſdē rõnis: q2 dato oppoſito nõ oporteret mediū ⁊ organū eē eiuſdē rõnis. Ex hoc ſequit̄: ꝙ ſi ſpēs ſenſibiles hñt diſpoſitionē vnius rõnis in ꝓprio ſuſceptiuo. ergo ⁊ in ſenſu exteriori q̄tū ad receptionem itentionis nõ ſenſate. ¶ Et ꝯfirmat̄. Quia l3 maior vel minor diſpoſitio i ſuſceptiuo faciat ad hoc ꝙ forma itenſius vel remiſſius ſuſcipiat̄ in ipſo: tñ maioritas diſpoſitionis nõ impedit quin ipſa forma poſſit recipi in tali ſuſceptiuo. ¶ P. 2° principalr̄ arguit̄. Spēs ſenſibilis multiplicata in medio ⁊ in ſenſu aut eſt cauſa equiuoca: aut vniuoca reſpectu itentionis non ſenſate. Si dicas ꝙ eſt cauſa vniuoca. ergo eque ꝑfecta cum ſuo effectu. ergo in quocūq2 recipitur: vna poterit recipi reliqua. Si dicas ꝙ eſt cauſa equiuoca: ⁊ per te eſt cā equiuoca totalis reſpectu itentionis nõ ſenſate: ⁊ cauſa equiuoca totalis ſemꝑ eſt ꝑſtantior effectu: (q2 omnis ꝑfectio que formaliter ꝯtinetur in effectu virtualiter cōtinet̄ in cauſa:) ergo cauſa eſt ꝑfectior effectu: ſed in quocūq2 pōt recipi forma ꝑfectior: videt̄ ꝙ non repugnet in eodē recipi formā imꝑfectiorē. ergo ſi in ſenſu exteriori recipit̄ ſpēs ſenſibilis: recipiet̄ ⁊ itentio nõ ſenſata vel ſaltē poterit recipi. ¶ Q2 ſi tu dicas: ꝙ argumētū meū ꝯcludit ꝙ etiam ſenſatio nociui ⁊ vtilis poterit recipi in ſenſu exteriori. ¶ Cōtra. q2 ſenſatio per me nõ tñ dependet a ſpē ſenſibili: ſed etiā a ſenſu agente: ſenſus exterior non h3 virtute3 actiua3 reſpectu ſenſationis obiecti nociui ⁊ vtilis: ⁊ hoc ꝑꝑ debilitate3 virtutis cognitiue in ſenſu exteriori. g̊ nõ ſequit̄ ꝙ ſenſatio poſſit recipi in tali ſenſu: ſ3 bñ ſpēs eiꝰ.

Ex ſcdo medio.ſ.ex parte repn̄tatiui arguit. Illud qđ eſt repn̄tatiuū formale alicui⁹:eſt repreſentatiuū virtuale reſpectu oium que virtualiter ꝯtinētur i ipo. Sicut repn̄tatiuū formale hoīs eſt repn̄tatiuū virtuale reſpectu aīalis:⁊ reſpectu riſibilis. Sȝ ſpēs ſenſibilis multiplicata in ſenſu exteriori ab obiecto ſenſibili eſt repn̄tatiuuȝ formale reſpectu ipſius obiecti.ergo erit etiā repn̄tatiuū virtuale cuiuſcūqȝ virtualr̄ ꝯtenti in eo. Sed itentio nociui ⁊ vtilis virtualr̄ ꝯtinet in obto ſenſibili.ergo virtute ſpēi ſenſibilis repn̄tabit talis intentio cuicūqȝ potētie cui repn̄tatur ipm̄ primū obm̄. ❡ Et cōfirmatur. Queciqȝ ſunt imutabiliter vnita:⁊ vnū hȝ ordinē eſſentialē ad reliquū:vt imutabilr̄ repn̄tatiuū ipſi⁹: vnū nō repreſentat ſine reliquo:ſed ita eſt:ꝙ itentio nociui ⁊ vtilis hȝ ordinē eſſentialē ad aliqua accidentia ſenſibilia:⁊ eſt vnita illis imutabilit.ergo quicqd repn̄tabit ipſa accidētia ſenſibilia repreſentabit nociuū ⁊ vtile.

Ultimo arguit ex fundamēto ſan.Tho.hȝ.n.ſan.Tho.ꝙ agens nāle prius agit in mediuȝ actione eiuſdē rōnis ꝙ̄ȝ agat in extremū.⁊ dicit hoc eē de mēte Ar.7.phiſicoꝝ.tex.cō.9.⁊.cōmē.10.qui vult.ꝙ mouens eſt ſimul cū moto:⁊ eſt imediatū ipſi moto per cōtactum realē ⁊ mathematicū nō per ꝯtactū ſolū virtualē:⁊ etiā ſcdo de aīa.tex.cōmē.74.vbi habet:ꝙ ſi eſſet vacuū nihil videret:q: ſpēs coloris nō poſſet ꝑtingere ad oculū: Et ꝓbat ſan.Tho.in ꝑͣ pte.q.8.arti°.1.ꝙ deus eſt vbiqȝ: per hoc qđ agit ⁊ operat vbiqȝ.Ex qua ꝯne cōcluditur: ꝙ agens corporale nō agit in paſſuȝ corporale:niſi ſit immediatū illi:vel ei localiter pn̄s.Sed obm̄ ſenſibile extra nō eſt imediatū extimatiue aut cogitatiue:nec ſibi localiter pn̄s.ergo nō poterit cauſare in tali potētia ipſaȝ intentionē nociui. ❡ Et ſi tu dicas:ꝙ illa cauſatur imediate a ſpecie in tali potentia. ❡ Cōtra ſpecies non cauſat niſi in virtute obiecti:⁊ pro quāto eſt ipm̄ obm̄ repn̄tatiue:ſed obm̄ qđ hȝ eſſe eēntialiter extra:eſt pfectius ꝙ̄ȝ ſit ipſum obiectuȝ repreſentatiue quod eſt ipſa ſpecies in ſenſu.ꝗ ſi obiectū extra non cauſat relinquitur ꝙ ſpecies etiā nō poſſit ipſam intentionem cauſare.

Quo ad 2ᵐ arti.principalē.q.His poſitis reſpondetur ad argumēta ante oppoſitū.Et primo ad primū ꝑmittēdo primo ꝙ ſpēs pōt eſſe in aliqua potētia duobus modis:vno mō ſubiectiue tm̄ alio mō ſubiectiue ⁊ pceptiue.dicit ſpēs eſſe ſubiectiue tm̄:qn̄ hȝ eſſe in potētia precise in actu primo:⁊ nō in actu ſcdo:ita ꝙ obm̄ repſentatū per ipſam nō pcipitur a po ͣ: in qua ſpecies ſubiectat:ſed ſpēs eſt in po ͣ ſubiectiue:⁊ pceptiue: qn̄ potentia nō ſolū recipit ipſam ſpēm: ſed pcipit etiaȝ ipſum obiectū repſentatū per ipſam. ❡ 2° notanduȝ ꝙ multiplicatis ſpeciebꝰ ſenſibilibꝰ in ſenſu exteriori ⁊ interiori deueniēdum eſt ad aliquā vnam potentiam que eſt primo pceptiua obiecti repreſentati per talem ſpecieȝ: ita ꝙ tale obiectuȝ lȝ poſſit percipi ab alijs potentijs nobilioribꝰ:a nulla m̄ potētia iferiori pcipi pōt ⁊ cognoſci.

His ſtantibus. Reſpondeo ad argumentum cū dicis:queciqȝ qualitas eſt principiū alicui⁹ actionis in quocūqȝ eſt: ponit actio reſpectu cuius eſt principiū.Cōcedo iſtam cum illa gloſa quā tu dediſti.vȝ.vbi materia ⁊ ſubiectū natum ſit recipere taleȝ actionē.Sed negat:ꝙ ſenſus exterior ſic ſit aptus natus recipere ſenſationem nociui ⁊ vtilis.Et cū dicis:ſpēs exiſtēs in potētia nobiliori ꝑ defluxuȝ ipſius pōt imutare potētiā ignobiliorē.ꝗ per oppoſitū ſpēs in po ͣ ignobiliori poterit imutare potētiā nobilioreȝ. Reſpondet ꝯcedendo:ꝙ ſpēs exiſtēs in potentijs nobilioribus per defluxū poſſunt imutare ignobiliores:ſed tādē eſt deuenire ad aliquā vnā ignobiliorē que erit ꝑ perceptiua ipſorū obiectoꝝ:⁊ a nulla alia iferiore percipiūtur hꝯ obiecta.Unde ſi tu arguas.Spēs exiſtēs in nobiliori po ͣ pōt imutari ignobiliorē po ͣᵐ.ꝗ quālibet ignobiliorē:nego ꝯſequētiā.q: cōmittis fallaciā ꝯñtis.Quī ſi ſpecies pōt mutare aliquā ignobiliorē:nō ſequitur ꝙ poſſit quālibet imutare per rōnē dictam:ſed tm̄modo illaȝ que pōt cōcurrere cū obiectis ad cauſandā ſenſationē:⁊ que poteſt cooperari ipſi obiecto:vt in ipſa eliciat ſenſatio:⁊ actus ſentiēdi.Quod nō cōcedit de ſenſu exteriori. ❡ Ad 2ᵐ argumētū rndetur negando: ꝙ ſpēs ſenſibilis ſit idē eēntialiter qđ ſentire. ❡ Quod probat. Preſupponēdo primo ꝙ (quēadmodum dictum eſt in corpe queſtionis:⁊ aliqualiter probatum.) Spēs ſenſibiles in medio ⁊ in organo nō poſſunt diuerſificari ſm̄ ſpecieȝ:neqȝ ex pte agentis:neqȝ ex parte paſſi:ſeu ſubiecti. Hoc ꝑſuppoſitū ꝓbat ſic. Agēs eſt idē reſpectu ſpēi in medio ⁊ i organo. Quī obiectū ſenſibile eſt illud a quo effectiue cauſantur tales ſpēs:medium autē ⁊ organum que ſunt receptiua ſpērum ſunt eiuſdē rationis.Ex ſecundo de aīa. ergo ipſe ſpēs dicunt eē eiuſdē rationis. Que ratio pōt ſic declarari.Ubicunqȝ eſt agens ⁊ paſſum eiuſdē rōnis: ibi eſt effectus eiuſdē rationis. Actio enim ⁊ quicūqȝ reſpectus diuerſificant vel ex fundamēto:vel ex termino.ꝗ ſi fundamētum ⁊ terminus ſunt eiuſdē rationis:⁊ actio erit eiuſdē rationis:q: nō videt vnde poſſit diuerſificari actio ſm̄ ſpēm niſi ex altero extremorum. Sed ita eſt ꝙ agens ⁊ patiēs reſpectu ſpēi ſenſibilis in medio ⁊ in organo ſunt eiuſdem rōnis.ergo actus prouemēs iter iſta erit eiuſdem rationis.Et ex ꝯſequēti ſequitur ꝙ effectus productus:erit etiā eiuſdē rationis:⁊ ita ſpēs in medio ⁊ in organo. ❡ Secūdo ꝑſupponit:ꝙ quādo ſunt duo induidua eiuſdē ſpēi:quicquid eēntialiter ⁊ realiter cōpetit vni:competit etiā reliquo.iſta de ſe patet.ſi eni igni a.competit eē calefactiuum:⁊ etiam igni.b.illud idē ſibi competit:quia eē calefactiuum eſt idē realr̄ igni. ❡ Iſtis ſtantibus probatur propoſitum tripliciter.⁊ primo ꝙ ſi ſpecies ſenſibilis ſit idem eſſentialiter qđ ſentire:mediuȝ ſentiet ⁊ cognoſcet ipſum ſenſibile:q: in quocūqȝ recipitur ſpēs ſenſibilis:recipitur ⁊ ipſum ſentire.Ex quo ſūt idem realiter:ſed ſpēs in medio eſt idem realiter qđ ſentire (probo iſtam.Quia ſpecies in medio eſt eiuſdeȝ ſpēi ⁊ rationis ſpecifice cum ſpē in organo:ſed ſpēs in organo ſenſus eſt idem (per te) realiter ꝙ ſentire.ergo etiā ſpecies in medio.) Et in quocūqȝ eſt ſentire:illud formaliter ſentit ⁊ cognoſcit: (q: impoſſibile eſt formam eſſe in aliquo:⁊ nō cōmunicare illi ſuum effectū formalē:q: hꝯ ꝓprium eſt cuiuſcunqȝ forme ꝙ cōſtituat ſuum ſbm̄ ſȝ ſuum eſſe formale.) ꝗ ſi ſentire eſt in medio: mediū ſentiet. ❡ Itē ſcdo ab effectu arguit.Certum eſt ꝙ in vigilāte vehemēter diſtracto ad alia iprimunt ſpēs viſibiles multorum obiectoꝝ viſibiliū:⁊ m̄ iſte nō videt. Silr̄ in dormiente oculis apertis iprimit ſpēs viſibilis:⁊ tm̄ nō videt. Similiter dormiēs per ſonū excitatur:qđ nō eēt niſi reciperet ſpēm ſoni:⁊ m̄ iſte dormiēs nō ꝑcipit ſonū:q: nō dormiret neqȝ ſentit. Itē deus pōt iprimere actū imaginādi in imaginatiua ſine ſpē imaginabili:ſicut fecit i viſionibus ꝓphetaꝝ. ❡ Itē tertio ꝯdicit ſibi ipſi ſan. Tho.in ꝑͣ pte.q.12.arg.2. Dicit eni ꝙ in patria habebit viſio ituitiua.de eſſentia diuina:⁊ tm̄ ſm̄ ipm̄ nulla ſpēs intelligibilis pōt abſtrahi de eēntia diuina.ꝗ de aliquo obiecto intelligibili poteſt haberi actus ⁊ opatio actualis ſine ſpē: ſm̄ ipſuȝ:⁊ ꝓbatū ē et.ꝙ ſpēs pōt haberi ſine actu. ❡ Et ꝯfirmat hoc.Certū eſt ꝙ ſpēs ſenſibilis eſt ꝑnᵐ act⁹ ſentiēdi ⁊ cā ipſius:ſed ꝑnᵐ ⁊ cā diſtinguunt realiter a cauſato.ergo ſpēs diſtinguet ab actu ſentiēdi. ❡ Per hoc reſpondet ad argumentū tuum. Quum tu dicis. Si ſenſatio diſtiguitur eēntialr̄ a ſpē:ergo erit pfectior ipa ſenſatio ꝙ̄ȝ ſpēs:ꝗ recipiet i ſbto nobiliori ⁊ ſpūaliori:ꝙ̄ȝ recipiat ſpēs. Rn̄deo ꝙ ſenſatio recipit in ſubiecto ſpiritualiori ꝙ̄ȝ ſit ſubiectuȝ in quo recipitur ſpecies ſenſibilis:tm̄

lis:n̄i ſubiectiue:ſed non oportet q̄ ſb̄m in quo recipit ſenſatio ſit ſpūalius ſubiecto in quo recipit ſpēs ſenſibilis ⁊ ſubiectiue ⁊ pceptiue. Unde ſi tu arguas. Subiectū aliquod in quo recipit ſpēs ſenſibilis eſt mālius illo ſubiecto in quo recipitur ſenſatio: ergo quodlibet i quo recipitur ſpecies ſenſibilis eſt materialius quocunq̄ ſubiecto in quo recipitur ſenſatio. Negatur argumentū: q: tu committis fallaciam conſequentis: ponēdo ꝯſeques. Et ſic patet quantum ad iſtam difficultatem.

¶ Aliorū eni cathegoreumatū nullū ē ſeparabile. Tex. cōmē. iiij. Qō. 17.

Utrum ſb̄a ſit ſb̄a ſit ſeparabilis a q̄libet accidente. ¶ Et primo arguit negatiue. loquendo de ſb̄a in comparatione ad accidens cōmune. Et arguit ſic. aut ſb̄a inq̄ntum ſb̄a eſt ſeparabilis ſic a quolibet accidente: aut inquantū hec. Si primomodo ergo redibit opinio illa q̄ q: ſb̄a puta dei precedit quodlibet accidēs ſequit q̄ ſb̄a vt ſb̄a pcedit q̄dlibet accidēs. Si vō dicat q̄ ſb̄a vt hec pōt ſeparari a q̄libet accidente. Contra arguitur ſic. Data veritate iſtius ſequitur q̄ homo poterit eſſe ſine quolibet accidēte: ⁊ per ꝯſequēs ſine q̄ntitate ⁊ qualitate. ꝯſequens eſt falſū. igitur ⁊ antecedēs. falſitas ꝯſequētis patet. nihil poteſt ſeparari ab eo qd̄ eſt de eēntia ipſius: ſed qualitas ⁊ quātitas ſunt de eēntia hominis. ergo ⁊c̄. maior huius proſillogiſmi pbatur. q: illa que ſunt inſepabilia ſm̄ ꝯceptū: videntur eē inſepabilia ſm̄ eē. Sed illud qd̄ eſt de eēntia alicuius eſt inſepabile ab illo ſm̄ cōceptū. ergo erit iſepabile ſm̄ eē. minor aūt proſillogiſmi pbatur. Certū eni ē q̄ iſta homo eſt animatus. eſt p ſe in primomodo: ⁊ anima eſt de eſſentia hominis: ſed omne animatū eſt corpus organicū. corpus aūt organicū iportat q̄ntitatē ⁊ qualitatem ergo homo inquantū homo includit q̄ntitatē ⁊ qualitatē: q: ſicut includit organiçationē. ita etiā q̄ntitatē ⁊ qualitatē ſine quibus corpus nō eſt organicū. ¶ Itē pbat ſecundo falſitas ꝯn̄tis primo illati. nō poteſt aliquod eſſe corpus niſi ſit figuratū: ſed figura eſt de predicamēto q̄litatis: ergo cū homo ſit corpus nō poterit eē ſine qualitate. ¶ Tertio pbat idē. nō pōt eē homo: neq̄ intelligi: niſi cōſtet ex ſuis ptibus: ſed quecunq̄ ptes hoīs ſic ſe habent q̄ vna eſt extra aliā: ſed hr̄e ptē extra ptē eſt per q̄ntitatē. igit homo in ſuo cōceptu ⁊ ſm̄ rē de neceſſitate includit q̄ntitatē ꝯn̄tia prima ⁊ pncipalis eſt euidens. ppterea. q: q̄ntitas ⁊ qualitas ſunt accidētia cōia ipſius ſb̄e. ¶ Secūdo pncipaliter arguit. pbando q̄ falſum ſit ſb̄m ſpecificū poſſe ſepari a ppria paſſione: q̄ntū ad dependentiam: vt dicunt Scotiſte ⁊ Anto. an. dicit eni ab iſtis q̄ quodlibet ſb̄m eſt prius tpe ſua paſſione q̄ntū ad indepēdētiā: nō tamē ſm̄ cāl itatē. Nā q: eſt cā neceſſaria ſb̄m reſpectu ſue paſſionis: de neceſſitate ſimul eſt cū effectu qui ē ipſa paſſio: ⁊ vt ſic eſt inſepabile ab ipſa: ⁊ ex ꝯn̄ti ſimul tēpore. His premiſſis pbat intentū. ſ. q̄ hō ⁊ quodlibet ſb̄m ſpecificū ſimplr̄ ⁊ per ſe eſt inſeparabile a ppria paſſione quocūq̄ modo. Et arguit ſic. Illud qd̄ includit cāl itatē neceſſariā reſpectu alicuius effectus tanq̄ aliq̄d de eſſentia ſui: nō poteſt aliquo modo ſeparari ab effectu. ¶ Iſta propoſitio p̄z. Nā ſi nō pōt fundamentū reſpectus ſeparari a reſpectu: nec pōt et ſeparari a termino reſpectus: ſ; ita eſt q̄ homo ⁊ quodcūq̄ ſb̄m ſpecificū includit cāl itatē neceſſariā reſpectu pprie paſſionis tanq̄ aliq̄d de eēntia ſui. ḡ hō ⁊ quodcunq̄ ſpecificū ſb̄m vt ſic nō poterit ſepari a paſſione. minor aūt pbat. Aut eni; hō ⁊ quodlibet ſb̄m ſpecificū includit cāl itatem neceſſariam paſſiōis tanq̄ aliquid de eſſentia ſui: aut tanq̄ accidens. Si primomodo habetur intentum. Si ſecūdomodo arguitur ſic. Aut enim cauſalitas iſta eſt accidens per accidens ſubiecti. Aut propriū. ſi primomō. ergo talis cauſalitās nō competeret ſubiecto per ſe ⁊ neceſſario: q̄m accidēs p accidēs eſt qd̄ cōtingēter cōpetit ſubiecto: ergo ſi talis cāl itas eſt accidēs: ꝯtingēter competit ſubiecto. Si autē dicatur q̄ eſt accidēs proprium. ſequitur proceſſus in infinitum in cauſalitatibus reſpectu proprie paſſionis: q: cāl itas iſta neceſſaria: eſt propria paſſio. ex quo eſt accidens proprium. ⁊ reſpectu cuiuſcunq̄ paſſionis eſt aſſignare cauſam intrinſecā ipſius in ſubiecto cuius eſt paſſio. ergo reſpectu illius cauſalitatis erit aſſignare aliā cauſalitatem: ⁊ ſic in infinitum.

Ad oppoſitū tamē eſt Ar. in. 7. meta. circa pncipium. Qui vult: q̄ ſubſtantia ſit prior quolibet accidēte: ⁊ illa prioritas eſt prioritas nature: ⁊ ſm̄ ipſum. 5. metaphi. cap. de priori. illa ſunt priora ſm̄ naturam quecunq̄ contingūt eſſe ſine alijs: ⁊ alia non ſine illis. Et eſt tex. cōmē. 16.

In iſta. q. ſunt 4. arti. In primo aliqua neceſſaria premittētur. In 2° determinabitur queſtio de accidente communi iuxta primum argumētū in prin. In 3° terminabitur. q. de accidente proprio iuxta 2m argumentum. In 4° reſpōdebitur ad argumēta in principio queſtionis.

Quātū ad primū primo notandum eſt: q̄ poſſibile accipitur dupliciter. Unomodo pro eo qd̄ poteſt eē terminus potētie pductiue alicuius agentis nālis: ⁊ iſtomodo nihil eſt poſſibile: niſi qd̄ ē pducibile ab aliquo agēte nāli. ¶ Secundomodo capitur poſſibile p illo qd̄ nō iplicat ꝯdictionē in ſe ⁊ repugnātiam in ſuo cōceptu: ⁊ tale appellat ab Ar. poſſibile logicū. 5. meta. cap. de potentia. ⁊ eſt. tex. cō. 17. Unde poſſibile logicū ē compoſitio formata ab intellectu cuius termini nō iplicant contradictionem. ¶ Secundo notandum q̄ alteratio ⁊ generatio ſimpliciter dicuntur eſſe due mutationes realiter diſtincte: ⁊ q: iſta ppoſitio negatur ab aliquibus preſertim a concurrente. ideo dupliciter probatur. ⁊ primo ſic. Ille ſunt due mutationes: quarū ſunt quatuor termini: ſed alterationis ⁊ generatiōis ſunt quatuor termini. ergo ⁊c̄. Maior aſſumpta eſt manifeſta: ⁊ minor pbatur. q: mutatio eſt inter duos terminos per ſe. Alteratio enim eſt ab eē ſm̄ quid ad eē ſm̄ quid. Generatio eſt a non eſſe ſimpliciter ad eē ſimplr̄. 5. phiſico. tex. cō. 6. Iſti aūt ſunt q̄tuor termini. igit actiones ⁊ paſſiones medie erūt diſtincte. ¶ Et ꝯfirmat hoc: q: mutatiōes diſtiguūtur ex pncipijs effectiuis: q: cā effectiua nata eſt diſtiguere ſuū effectū ſaltē originaliter ⁊ effectiue. Diſtinguūtur ēt ex terminis. ex ſnia Ar. 5. phiſico. qui diſtinguit mutationes penes terminos ad quos: ⁊ magis diſtinguunt penes terminū ad quē ⁊ denominant q̄ ex termino a quo. tex. cō. 4. Sed terminus ad quē alterationis ē accidēs: gn̄ationis aūt eſt ſb̄a. Iſti aūt ſūt termini diſtincti: ḡ ⁊ mutationes ſunt diſtincte. ¶ Scdo ꝯfirmat h idē: mutationes ille ſunt diſtincte realiter: quarū vna pōt eſſe altera nō exiſte. p̄z hoc p pmū pu. ſed ita eſt q̄ exiſte alteratione pōt nō eē gn̄atio: vt p̄z in multis: ḡ alteratio ⁊ gn̄atio diſtinguunt realr̄. ¶ S; ſi dicas: q̄ alteratio que ordinat ad gn̄ationē eſt eadē realr̄ gn̄ationi: ſed alteratio que nō ordinat ad gn̄ationē diſtinguit ab ipſa. ¶ Cōtra h arguo ſic. Alteratio ordinata ad gn̄atione pōt eſſe ſine gn̄atione: ḡ iſta alteratio diſtiguit realr̄ a gn̄atione: ꝯn̄tia bona: ⁊ an̄s pbat. Eſto eni q̄ ſit aliqd̄ vnū alterans qd̄ alteret ipm alterabile p aliq̄tū tpo: ſit illud tps. A. in vltimo iſtāti tp̄is. A. corrūpat p aliquā potētiā ipm alterans: qd̄ ſit ignis exēpli gratia. Certum eſt q̄ ad iſtam alterationē nō ſequitur forma ſubſtantialis: q: nō poteſt pduci ſorā ſb̄alis ſine gn̄ante: ſed ita eſt q̄ in iſto iſtāti nō ē gn̄ans. ḡ in iſto iſtāti nō generat forma ſubſtantialis: neq̄ cōpoſitū: erit ergo alteratio ordiata ad generationē: dato q̄ nō

ſit gn̄atio. Per oppoſitū ꝓbat. ꝙ ſit gn̄atio ab aliquo ge
nerāte: qḋ tn̄ nō ſit alterans: q2 pono ꝙ ignis alteret ſtu
pā: ⁊ volo ꝙ in fine illius alterationis deſtruat vt prius
ignis alterās: ⁊ ꝓducat de nouo ali⁹ ignis: tūc in illo alte
rabili diſpoſito gn̄abit forma ſbalis ignis a gn̄ante: qḋ
nō erit alterās. ergo ⁊c. ¶ P. 1° arguit aliter ad idē ſic. Si
gn̄atio eſt eadē alterationi: aut eſt eadē in ꝑncipio altera
tionis aut in fine: ſi in ꝑn°: ⁊ nō eſt gn̄atio ſine genito: ergo
in ꝑn° alterationis erit ſba genita. ſi vo dicis ꝙ gn̄atio ē
eadē alterationi in fine alterationis. Tūc ſic. Alteratio a
ꝑn° vſq3 ad finē eſt vna ſimplex mutatio: ⁊ nō minus ſim
plex q3 terminus eius: ſed ita eſt ꝙ in ꝑn° alteratio ē vni
ca ⁊ ſimplex mutatio. ergo ⁊ in fine. Ex quo ſequit ꝙ nō
erit in fine mutatio alteratio. ⁊ mutatio generatio.

His premiſſis. Quātū ad 2m arti. pono ꝯnē
iſtā. Nō repugnat ſbe vt ſba
eſt eē ſine quolibet accn̄te (loquendo de accn̄te cōi ⁊ abſo
luto.) ¶ Iſta ꝯ ꝓbat dupl'r. ꝑmo in ꝑticulari de acciden
te cōi abſoluto. 2° gn̄aliter de oi accn̄te. ꝑ ſic. Queciq3 ſic
ſe hn̄t ꝙ ſūt duo abſoluta eēntial'r ordinata ſm prius ⁊
poſteri⁹ ⁊ real'r diuerſa: nō repugnat ꝑori eēntial'r ſepari
a poſteriori. ¶ Iſta ꝓpō ꝓbat: ⁊ declarat. ꝑ in ipſa ſumit h
qḋ dico. duo abſoluta: q2 ſi vnū eēt abſolutū ⁊ alterū re
ſpectiuū dato ꝙ iſta hn̄ent alias cōditiones: adhuc ſtaret
ꝙ abſolutū nō poſſet eē ſine reſpectiuo: q2 albedo a. ⁊ al
bedo b. cōparata ad reſpectū ſilitudinis q fundat i ipis
albedinib⁹ q̄tūcūq3 iſta ⁊ reſpect⁹ ſint duo eēntialiter or
dinata ⁊ real'r diuerſa: nō poterit ſepari albedo a ſilitu
dine ambabus albedib⁹ poſitis in eſſe. Scḋo dico. Duo
eēntial'r ordinata ſic ꝙ vnū ſit ꝑus altero: q2 vbi eſſent ſil'
nā nō poſſent ſepari ab iuicē. 3° dico. Duo real'r diuerſa
q2 vbi eēnt eēntial'r ordinata ⁊ nō real'r diuerſa: ſ3 eadē:
nō poſſet vnū ſepari a reliquo. ſic appet de eēntia creatu
re: ⁊ de reſpectu ipſi⁹ ad deū. Silr de eēntia cōpoſiti ſba
lis: ⁊ dependētia ad ptes itrinſecas eēntiales a q dependen
tia fundamētū abſolutū nullomō pōt ſepari. ¶ Iſta pro
poſitione ſic declarata aſſumo iſtā minorē ſub ipſa) ſuba
vt ſba ⁊ accn̄s cōe ſunt duo abſoluta (ſaltē loquēdo ꝺ ali
quo accn̄te cōi) eēntial'r ordinata: ⁊ real'r diuerſa: ergo nō re
pugnabit ſbe vt ſba eſt (que quolibet tali accn̄te cōmuni
eſt prior) eē ſine ipſo. ¶ Et ꝯfirmat iſta rō: q2 ꝑus in ſuo
ꝑori nō dependet a ſuo poſteriori q̄tū ad eē: q2 cū ſit ꝑus:
in aliq ꝑori h3 eē in q nō itelligit poſteri⁹: iō ſibi nō repu
gnabit eē ſine poſteriori: ⁊ habet ex. 5. meta. vt allega⁹ eſt
t. c. 16. vbi dr̄ ꝑora ſm ſbaz ⁊ nāz ſūt q̄cūq3 ꝯtingūt eē ſine
aliis ⁊ alia nō ſine ipſis: ad quē moduz ꝑoritatis reducūt
oēs alios modos: ſed ſba ⁊ accn̄s cōe abſolutuz ſunt hmōi:
ergo ⁊c. ¶ Scḋo ꝓbat eadē ꝯclō gn̄aliter ſic. Illa que ſūt
termini diſtinctaꝝ ꝓductionū eēntial'r ordinataruz vni
nō repugnat eē ſine reliquo (ſicut ꝓductioni priori non
repugnat eē ſine ꝓductione poſteriori) ſed ita eſt ꝙ ſba ⁊
accn̄s ſunt termini diſtinctaꝝ ꝓductionū (q2 ſba gn̄atio
nis: accn̄s alterationis: aut alicuius alterius mutationis
ſeu ꝓductionis accn̄talis: que diſtinguit ꝯ gn̄ationē ſim
pliciter) ⁊ gn̄atio eſt prior real'r alteratiōe ⁊ quacūq3 alia
mutatione: igit ſubſtātie nō repugnabit eē ſine acciden
te. maior eſt manifeſta: ⁊ minor ꝓbat: q̄tū ad ſecūdā par
tē. ꝙ gn̄atio ſit prior alteratione eēntial'r: ⁊ aliis mutatio
nibus accidētalib⁹: q2 mutationes accipiūt eē ex ꝑncipi
is ⁊ terminis ipſaꝝ: ⁊ ſil'r ordinē accipiunt ex ipſis. Tum
q2 hoc dicit Ar. 5. phiſicoꝝ: vt allegatū eſt ſuperi⁹ ꝙ mu
tationes ſpecificant a terminis: ⁊ pariformiter nō negat
ꝙ a ꝑncipiis formalibus elicitiuis. Tum q2 mutatiōes
ſunt relatiōes ⁊ reſpectus de ꝑdicamēto paſſionis ⁊ rela
tiones accipiūt ſpēm ⁊ ordinē a fundamētis ⁊ terminis.
Igit q̄lis ordo iter ꝑnm gn̄ationis: qḋ eſt ſba: ⁊ terminuz
eius: ⁊ ꝑnm: ⁊ terminū alteratiōis ſeu aliaꝝ mutationuz
accn̄taliū: talis erit ordo iter gn̄ationē ⁊ alias mutatiōes:

⁊ ita. (cū ſba ſit ꝑor eēntial'r q̄libet accn̄te: ex hoc. 7. meta.
tex. cō. 4.) ſequit ꝓpoſitū: ꝙ gn̄atio erit ꝑor eēntial'r quā
libet alia mutatiōe accn̄tali. ¶ Q; ſi dicas. ꝙ ordine ori
ginis alteratio ꝑcedat gn̄ationē: q2 nō pōt agēs nāle ge
nerare: niſi ꝑus alteret ſbm gn̄ationis. ¶ Cōtra. ſi agens
nāle ꝑus alteret q3 gn̄iet h eſt pp imꝑfectionē ⁊ limitatio
nē vtutis actiue ipſi⁹ agētis. Nō eni pōt agēs limitatū ⁊
imꝑfectū imediate ex ſua limitatiōe attingere terminū:
ꝑ ⁊ ꝑncipal'r intētū: q2 (quū agēs imꝑfectū ex ſua imꝑfe
ctiōe ꝓcedat de imꝑfecto ad ꝑfectū) termin⁹ ꝑ itēt⁹ a gn̄an
te eſt ſba termin⁹ itēt⁹ p accn̄s eſt forma accn̄talis: ergo pri⁹ ta
le agēs iducit formā accn̄talē q3 ſbalē: ſed ſi eēt aliq virt⁹
actiua ꝑfecta: nō hn̄s aliqḋ ꝯriū in paſſo qḋ ſubiicit eius
actiōi: ꝑ itroduceret termin⁹ ꝑ itēt⁹: q3 illud qḋ p accidēs
itēderet. Ulteri⁹ cū agēs nāle iueniat in paſſo diſpoſitio
nes ꝯrias forme itroducēde: corrūpit eas q corruptio nō
pōt eē niſi p alteratiōnē: ⁊ totū hoc ē ex reſiſtētia paſſi ad
agēs pp imꝑfectionē vtutis actiue agētis nālis. Ex q ſeq
tur ꝙ vbi eē ꝑfectū agēs itroducēs formā ſbalē ꝑus eſſet
gn̄atū q3 alteratū: q2 nō itroduceret formas accn̄tales diſ
ponētes paſſuz. ſ3 ſolū ꝯſeruātes formā ſbalē in paſſo: q
poſteri⁹ ordine nāe introducerent q3 forma ſubſtantialis.

Quātū ad 3m arti. Utz ſba poſſit ſepari a q̄libet acci
dēte ꝓprio ſic ꝙ talis ſepabilitas nō iplicet
ꝯdictionē. Notandū eſt ꝙ duplex eſt opinio de ſbto re
ſpectu paſſionis: ⁊ de cāalitate eius. Una opinio tenet: ꝙ
ſbm eſt tn̄ cā mālis paſſiua ⁊ in qua fundat ipſa paſſio:
ita ꝙ ſb3 nō h3 niſi cāalitatē mālē. que opinio ē ſan. Tho.
⁊ ſequatiū ei⁹: dicētiū. ꝙ nō cātur paſſio a ſbto: ſed a cān
te ſbm effectiue: p modū ſeq̄le: ſicut cū gn̄at ſba: gn̄atur
q̄ntitas: nō ꝙ ſba ſit cā effectiua reſpectu q̄ntitatis exitīs
in ipſa: ſed ſolū p viā ſequele: q2 quū ſba gn̄at: gn̄atur ⁊
q̄ntitas. Alia eſt via Doct. ſub. que ē3. ꝙ ſbm nō tn̄ eſt cā
mālis reſpectu ſue paſſionis: ſ3 ēt eſt cā effectiua euiſdem
ex eo ꝙ ſbm icludit ꝑn⁹ eēntialia ſufficiēter ꝓductiua ipi
us paſſionis que ſunt genus ⁊ dr̄ia ſubiecti: ⁊ ꝓpria paſ
ſio fluit a differētia ſpecifica: ⁊ ideo ſubiectum pōt dici eē
ꝑnm efficiēs talis paſſionis. ¶ Si teneat ꝑma via reſpō
det ponēdo iſtaz cōcluſionē ꝯtier. ꝙ ſba vt ſubſtātia eſt:
eſt ſeparabilis a ꝓpria paſſione nec (poſito ꝑn° iſtorum)
pōt oppoſitū huius cōcluſionis teneri: que cōcluſio pro
bat ſic. Omnis potētia paſſiua eſt potētia ꝯdictiōis que
eſt indifferēs ad quodlibet extremū eiuſdē: ſed potentia
ſubiecti reſpectu paſſionis eſt potētia paſſiua nō produ
ctiua. ergo ⁊c. ergo poterit ſub3 eē ſub ꝓpa paſſiōe. ⁊ ſub
nō eē ipſi⁹ maior ꝑncipalis ꝓbat auctoritate ⁊ rōne. Au
ctoritate ſic. Ar. 9. meta. tex. cō. 17. ꝓbat: ꝙ omnis poten
tia paſſiua ſit potētia ꝯdictionis: ſic eni vult probare: ꝙ
actus ſit prior potētia: hoc mō. Incorruptibile ē ꝑus nā
corruptibili. Sed icorruptibile eſt actus: corruptibile po
tētia. ergo ⁊c. Probat aūt minorē: q2 corruptibile pōt eſſe ⁊
nō eē ſ3 potētia ē q aliqd pōt eē vel nō eē vel ſimpl'r vl' ſ3
quid. ergo ⁊c. Tūc arguit ſic. aut iſta eſt diffinitio adeq̄ta po
tētie paſſiue: aut nō. Si ſic: ergo ois potētia paſſiua eſt talis:
ꝙ reſpiciat eē ⁊ nō eē: ſaltē ſucceſſiue: Si nō: ergo potētia ter
minat ad alterā ptē ꝯdictionis: ſ3 nullū tale ē poſſibile eē
vt dicit Cōmē. ergo eēt poſſibile eē: ⁊ nō eēt poſſe eſſe. ¶ P. 2°
Ar. dicit: poſſe aūt oē ꝯtingit nō actu eē. Aut intelligit ꝙ
poſſibile nō ſit in actu abſolute ⁊ ſit purum nihil ſimpl'r
aut intelligit ꝙ non ſit in actu: q2 eſt poſſibile ⁊ in potē
tia: non primo modo: q2 ſecundū ipſuz purū nihil non
tranſmutatur ad eē. ergo ſecūdo mō: ⁊ ita intelligit ꝙ poſſi
bile eſt illud quod eſt ſub non eē alicuius: ⁊ poſtmoduz
eſt ſub eē. ¶ P. tertio iſta ſunt verba Ar. Eſt autem potē
tia nihil ſempiternū. Ratio vero hec: omnis potentia ſi
mul ꝯdictionis ē. qḋ qdē eni non poſſibile exiſtē: nō vti
q3 exiſtit in aliquo. Poſſibile aūt oē ꝯtingit non actu eē.
Ex qua ſnīa colligitur: ꝙ oē quod eſt poſſibile potentia
paſſiua

paſſiua: icludit negationem actus eē. ¶ Scdo pncipalit maiori pncipalis arguit rōne. paſſiones ↄiſſinientes entis ſūt tales q̄rū vna icludit negationē alti⁹: g̃ po^a icludit negationē act⁹: ꝛ ꝑ ↄñs potētie vt po^a eſt nō repugnat eē ſine actu: ꝛ ex altera pte pōt eē in actu: g̃ po^a ↄ̄dictiōis. ¶ Rn̄det ꝙ nō repugnat po^e paſſiue eē ſine actu in q̄ntuʒ po^a eſt: ſed bene ei repugnat in q̄ntuʒ hec: hoc eſt in q̄ntum eſt po^a paſſiua determinata i ſpē: ſicut repugnat homini: vt hō eē ſine riſibilitate: ſed nō in q̄ntū ſb̄a aut po^a paſſiua in nā. ¶ Cōtra: aut tenet vniuocatio po^e paſſiue ad quālibet po^{am} paſſiuā: ꝛ ſilr actus ad actū quelibet receptibilem in po^a aut nō: ſi dicas ꝙ ſic: ſic arguit. q̄cq̄d eſſentialiter cōpetit ſupiori eſſentialiter competit inferiori: ſʒ eēntialiter competit potētie paſſiue vt paſſiua eſt: eē in re ſine actu receptibili: g̃ non repugnabit potētie paſſiue: vt in determinata ſpē: ꝛ ita nō repugnabit homini in quātum po^a paſſiua talis ꝛ determinata eē ſine riſibilitate. Si vero teneat equiuocatio po^e ꝛ actus. Cōtra. ↄñtia Ar. nō valeret. ſ. hic actus p̄cedit hanc potētiā. g̃ oēm potentiā. ſtat enim ꝙ actus qui importat ꝑ hoc qḋ dico incorruptibile p̄cedat po^{am} iportatā per hoc qḋ dico corruptibile: ꝛ tamē ꝙ act⁹ nō p̄cedat quālibet po^{am}. imo ↄ̄ſequentia ipſa cōmitteret fallaciā ↄ̄ſequētis: qꝛ bñ ſequeret: act⁹ incorruptibilitatis p̄cedit omnē po^{am}: g̃ po^{am} corruptibilitatis: ſed arguere ecōtra nō valet. ſ. hanc po^{am} p̄cedit: ergo oēm: qꝛ arguit ab inferiori ad ſuū ſupius affirmatiue vlr ꝛ diſtributiue. Vn̄ Ar. intēdit ꝓbare: ꝙ actus ſimpliciter eſt prior po^a: ꝛ ex ↄñti q̄cūꝗ potētia. ¶ Ad ſecūdo ↄ̄ reſpōſionē datā tu dicis ꝙ huic po^a i q̄ntū hec repugnat eē ſine actu: ſicut mā̄e celi repugnat eē ſine forma ſb̄ali ſm̄ aliquos. ¶ Cōtra. quero quid addit lʒ hec. ſupra po^{am} paſſiuā. aut addit aliq̄d ptinēs ad cauſalitatem mālē p̄ciſe: aut ad aliquā aliā cauſalitatē. Si p̄mo mō cū cauſalitas mālis tm̄ ſit eē in quo aliq̄d eſt: ꝛ iſtud ſit eē in quo non ponat aliquā neceſſitatē: neqꝫ ex pte ſubti: neqꝫ ex pte forme: g̃ adhuc nō repugnabit mā̄e eē ſine forma. Si vero des 2^m. habet intētuʒ: ꝙ ipſa neceſſitas inentie forme nō eſt ex pte ſubti vt ſubm̄ eſt. hoc eſt vt cā mālis in qua. Neqꝫ valet fugere ad inclinationeʒ mā̄e reſpectu forme: qꝛ ſi penes iſtā inclinationē forma eēt in mā̄ neceſſario: g̃ ois forma necio eēt in mā̄: qꝛ ad ipſam nāliter inclinat. ¶ Et ſi dicat. ꝙ magis inclinat in iſtā. ¶ Contra. maior aut minor iclinatio nō neceſſitat mām̄ ſub forma niſi forma eēt illa ad quā mā̄ ſūm̄e inclinaret: g̃ nulla eſt: vt nūc p̄ſuppono qḋ alibi hʒ declarari. ¶ Itē ſecūda rōne arguit ad hanc maiorē principalē. ꝙ omnis potentia paſſiua ſit po^a cōtradictionis ſic. Poſſibile diſtinguit ↄ̄tra neceſſariū ꝛ ipoſſibile. ipoſſibile enim ita reſpicit non eē: ꝛ ad ipſʒ determinat: ꝙ nullomō reſpicit eē. Unde impoſſibile eſt illud qḋ nullomodo poteſt eē. Neceſſariuʒ aūt ita reſpicit eē: ꝙ nullomō nō eē: qꝛ neceſſariū ē illud qḋ ita hʒ eē qḋ nō poteſt nō eē: vt pʒ per Ar. 5. meta. ca. de neceſſario. tex. cō. 6. Si ergo poſſibile dictū a po^a paſſiua determinaret ad eē ſic ꝙ nō poſſet eē ſub nō eē illius reſpectu cuius eſt po^a paſſiua: eēt ſimplr neceſſariuʒ: ſi vero ad nō eē determinaret: ſi ꝙ nō poſſet recipe eē: eēt ipoſſibile. g̃ cū poſſibile ſit mediū inter neceſſariū ꝛ impoſſibile ſic reſpicit eē: ꝙ etiam poteſt eē ſub nō eē: ꝛ ita ad neutrum iſtoꝝ determinat. ¶ Item ad ideʒ 3° arguit ſic. Iō potentia paſſiua eſt ad eē: qꝛ ē poteſt ab alio recipere. ſ. ab agēte. Si autem ab alio recipit eē q̄ntū eſt ex ſe illo circunſcripto: eſt ſub nō eē: quia omnis mutatio eſt iter oppoſita: ſi ergo po^a paſſiua de ſe eſt ſub nō eē: ꝛ ſibi non repugnat habere eē per agēs. g̃ reſpicit eē ꝛ nō eē. ¶ Ad illḋ qḋ dicit. ꝙ paſſio inſequēs ſb̄m: gn̄atur ad gn̄ationē ſubiecti per modū ſequele. ¶ Cōtra hoc argutū eſt ſuperi⁹: qꝛ termini diſtincti requirūt actiones diſtinctas: quēadmodū eſt in ꝓpoſito de ꝓpria paſſione ꝛ de ſubto: quoꝝ vnū eſt qualitas ſm̄ viam cōem: ꝛ alterū eſt ſb̄a: loquendo de ſubiecto in gn̄e ſub̄e: ergo iſta duo diuerſis acquiſitionibus ꝛ actionibus inducunt ab agēte ſeu ꝓducuntur. ¶ Et ↄ̄firmat hoc. qꝛ illud eſt cā ꝑ ſe alicuius qḋ circunſcripto quocūqꝫ alio ipſo poſito. ꝓducit effectus i eē: ſed circūſcripto gn̄ante ad imaginationē: ꝛ poſito ſubiecto in eē: ſequit de neceſſitate ipſa paſſio que fluit a differētia ſpecifica ſubiecti: ꝛ ex ꝓprijs pncipijs ipſius. ergo ſubiectū eſt: cauſa reſpectu paſſionis. Aſſumptū ꝑ maiori. ꝓbat. Licet ſit de ſe euidēs: qꝛ cā eſt illud ad cuius eē ſequit aliud. ¶ Itē cōfirmat: ꝙ ſb̄m ſit cā paſſionis ꝑ ſe qꝛ illud eſt cā ꝑ ſe alicuius effectus: qḋ ↄ̄tinet in ſe pncipia ſuffiētēter ꝓductiua ipſius. Sed ita eſt ꝙ ſb̄m eſt hm̄ cū a pncipio ipſius fluat ipſa paſſio: vt dictuʒ eſt: ꝛ videt ꝙ ſit cā effectiua. Tum ex rōne ſuperius adducta de potētia paſſiua: que eſt potētia ↄ̄dictionis. Tum qꝛ poſito ſubto in eē reducit ipſa paſſio de nō eē ad eē: in re ꝛ exiſtia actuali. Sʒ a lr ſic reducit effectū de nō eē reali ad eē reale: eſt cā efficiēs: cuius cauſalitas pncipaliter reſpicit effectū quo ad exiſtētiā actualē. ¶ Item iſta riſio: ꝙ paſſio ꝓducit per modū ſequele: tollit oēm viā ad ꝓbandū aliquid eē per ſe ꝛ realiter effectū alicui⁹ agētis: qꝛ dicam ꝙ calor nō capit eē effectiuē ab igne: ſed ē ſequela ignis. Similiter ꝙ mundus nō eſt effectiue a deo: ſed eſt ſequela dei: ꝛ breuiter ꝙ omnis effectus eſt ſequela ſue cāe: ꝛ nō a ſua cā effectiue. ¶ Ex his apparet determinatio tertij articuli ſm̄ pmā opinionē. ¶ Et ſi teneat opinio ꝙ ſbiectū nō tm̄ ſit cā mālis: ſed ēt effectiua. Rn̄detur ad difficultatē negatiue. vʒ. ꝙ ſb̄m nō eſt ſeparabile ab accidēte ꝓprio. Et hoc eſt qḋ dicit Sco. in meta. ꝙ lʒ ſbʒ poſſit ſeparari a paſſione q̄ntū ad indepēdentiā: qꝛ in nullo ſb̄m dependet a ꝓpria paſſione: nō tamē eſt ſeparabile q̄ntuʒ ad cālitatē: qꝛ eſt cā neceſſaria ei⁹: ꝛ qꝛ poſita cā neceſſario cauſante effectū neceſſitate ſimplr: de neceſſitate ponitur effectus: ideo poſito ſubiecto: neceſſario ponitur paſſio. Hec que dicta ſunt de ſeparabilitate: ꝙ ſb̄m eſt ſeparabile ab accīte: intelligant de ſeꝑabilitate ſm̄ potentiā logicā: que potētia eſt nō repugnātia terminoꝝ: ꝛ ēt po^a methaphyſica que eſt ꝙ in ↄ̄ceptu formali ipſi⁹ ſb̄e vt ſb̄a eſt: ꝛ in q̄ntū hec ſb̄a nō includit aliquod accñs: ꝛ ꝑꝑ hoc nō repugnat ſb̄e vt ſb̄a eſt eē ſine quolibet accīte: ſaltem cōi. Sed ſi loquamur de ſeꝑabilitate ſm̄ potētiā phyſicam ꝛ nālē (cū talis potētia reſpiciat mām̄ ſenſibilē ꝛ q̄ntam. de qua hʒ ꝓdua cōpoſitū n. ſb̄ale: ꝛ ēt cū agens nāle nō agat niſi mediantibus qualitatibus actiuis aut paſſiuis) non poteſt ſb̄a vt ſb̄a eſt naturalis ſeparari vlr a quolibet accidente cōmuni: ꝛ ſic ad queſtionem reſponſuʒ eſt ꝛc.

Modo de vltimo arti. rn̄det ad argumēta pncipalia. Et pmo ad pmū dicēdo: ꝙ necduʒ ſb̄a in cōi: ſed ēt in pticulari poteſt ſeparari a quolʒ accīte. Et cū dicit. ergo hō poterit eē ſine quātitate: concedo ↄñtiā: ꝛ ↄñs: qꝛ hoc nō eſt ipoſſibile: vt dicit Sco. i reportationibus pariſieñ. li⁹ di. 42. q. 2. pmi. Rn̄dēdo ad 3^m argu^m. qꝛ ſb̄a vt ſic ↄ̄cludit p̄ciſe in ſuo cōceptu formali illa que ſunt in gn̄e ſb̄e: nō autem que ſunt in alijs p̄dicamētis. ergo quelibet ſb̄a poterit habere ↄ̄ceptuʒ formalē quidditatiuū: nō includendo nec intelligendo q̄ntitatē. Et cū dr̄: homo eſt corpus organicuʒ ꝛ aīatū. Dico ꝙ corpus organicū qḋ ponitur in diffinitione sic non dicit q̄ntitatem: ſed dicit totū: habens plures partes ſpecifice diſtinctas: nō tn̄ vt extenſas per q̄ntitatem. ꝛ breuiter in nulla diffinitione ſb̄e requiritur neceſſario accñs. ¶ Notandū tamē ꝙ manus: caput: ꝛ cetere partes que ſunt organice poſſunt ↄ̄ſiderari vnomō vt ſunt diſpoſitiones quantitatiue ſeu qualitatiue: alio modo vt dicit ptes ſpecifica eēntialiter diuerſas: penes diuerſas formas ſb̄ales. Primo^o vt organicum dicit tales diſpoſitiones: non ponit in diffinitione hominis: ſed bñ ſecundo

modo:q: caput vel manus vt ſunt organica ſcḋo mō:nō
dicunt niſi plures ptes ſbales:ꝛ cōpoſita plura ſpecialia
ex mā ꝛ formis ſubſtātialib⁹ ſpecifice diſtinctis:ꝛ ita non
deſcribiꝭ aiatū per organicū iportās q̄ntitatē ꝛ q̄litatē:ſꝫ
ſolū iportās plures rōnes ſbales eēntialr ꝛ ſpecifice diſti
ctas. ¶ Ad ſecūdā pbationē falſitatis ꝯñtie:cū dī corpus
eſt figuratū ꝛc̄. Dico ꝙ figura dupl̄r accipiꝭ. Uno mō po
ſitiue.alio mō ꝑuatiue. Primo mō dicit q̄ſdaꝫ determi-
nationē extrinſecā alteri⁹ gn̄is a q̄ntitate:ꝛ hec figura ē in
ꝑdicamēto q̄litatis put dicit determinationē q̄ſdā q̄lita-
tiuā extrinſecā alteri⁹ gn̄is ꝛ extraneā.ſ.a corpe ꝛ a q̄nti-
tate:q̄ō loquit Ar.de figura in ꝑdicamētis.in ca.de q̄-
litate.ſcḋo mō figura accipiꝭ ꝑuatiue.ꝛ iſto mō dicit de-
terminationē q̄ſdā itrinſecā que nihil poſitiuū addit vl
tra corpus de gn̄e q̄ntitatis aut de gn̄e ſubē:ſed tm̄ ꝑua-
tionē ad vlteriores ptes:ſic loqtur auctor ſex ꝑncipiorꝫ
de figura.ꝙ artifex facit figurā icīſionis nihil addendo:
ſed poti⁹ remouēdo. Ex his rn̄deꝭ ꝙ ſi capiaꝭ figura pri-
uatiue:nō eſt poſſibile corpus de ꝑdicamēto ſubē ꝛ mul
to minus hoiem eē ſine figura:ſed hoc iplicat ꝯdictionē:
ꝛ eſt ſimpliciter ipoſſibile:ſed ſi capiaꝭ figura poſitiue:nō
repugnat corpori de ꝑdicamēto ſubē:nō ſolū vt corpus
ſed vt in ſpē eē ſine figura:ꝛ ita nō repugnabit corpori de
ꝑdicamēto ſubē eē ſine q̄ntitate:ſicut ēt ſine q̄litate abſqꝫ
eo ꝙ iſta ſeparatio iplicet ꝯdictionē. ¶ Ad tertiā pbatio-
nē cū dicit. Nō pōt eē hō niſi ꝯſtet ex ſuis ptib⁹ ꝛc̄. Dico
ꝙ habere ptē extra ptē pōt intelligi dupl̄r. Uno mō eēn
tialiter ꝛ entitatiue.alio mō dimēſionalr ꝛ extēſiue. Pri
mo mō ps eſt extra ptē:q̄ñ ſm ſuā eſſentiā ꝫ nō eſt illa ps
extra quā dī eē:ꝛ hoc mō circūſcripto quolibet accn̄te:ca
put eſt extra pedē:ꝛ diſtinguiꝭ ab illo:ꝛ ſic vnū eē ex aliō
nō eſt per q̄ntitatē:ſed p eſſentiā rei que ab alia eēntia di
ſtinguiꝭ. 2° mō ptē eſſe extra ptē de neceſſitate eſt p q̄ntita-
tem. Ad ꝑpoſitū applicando.hō neceſſario ex ſua ratiōe
formali cōſtat ex ſuis ptibus:quarū vna eſt extra aliam
eēntialiter:nō dimēſionaliter ꝛ extenſiue. ¶ Ad 2ᵐ prin-
cipale ꝛ vltimū rn̄deꝭ.ꝙ cauſalitas itrinſeca in ſubto po
teſt accipi dupl̄r. Uno mō pro cauſalitate actuali:ꝛ alio°
pro cauſalitate aptitudinali. ꝑmo mō eſt accn̄s p accn̄s:
ꝛ tn̄ neceſſariū ꝛ inſepabile:ꝛ negaꝭ ꝙ oē accn̄s per accn̄s
cōtingēter inſit ſic ꝙ nō neceſſario.ſecūdo modo cauſali-
tas eſt ꝑpria paſſio:ꝛ accidēs ꝑpriū. Et cū tu dicis:ꝙ an-
te iſtā cauſalitatē:erit alia cāūlitas ꝑor. Negaꝭ.q: ſic actio-
nis nō eſt actio:ex.5.phiſi.tex.cō.10. Et motus ē nō mot⁹
in ratione ꝑncipij eliciatiui:neqꝫ in rōne termini:ita cāli
tatis nō eſt cauſalitas in tali genere ꝑncipij aut termini:
vnde cāūlitas nō cāꝫur:ſed eſt quo aliqd cauſaꝭ:ſicut albe
do nō eſt alba:ſed eſt illud quo aliquid eſt album.

¶ In q̄ igiꭍ n̄ ierit rōne ipꝫ dicēte ipꝫ h rō ci⁹ qḋ qd erat eē. Tex.cō.xj. Q̄ō.iiij.

VTrum predicata pertinētia ad qḋ
quid eſt ſint ꝑaſe per op⁹ in
tellec⁹. Quia in iſta.q.adducitur opi.ſan.
Tho.que ab An.an. iprobatur: ideo. M.
Fran. Meritonen̄.ſuſtinēdo ipſaꝫ:pbat tri-
bus argumētis:ꝙ ꝑdicata ptinentia ad qḋ
qd eſt:ſunt collecta ſm rationē ꝛ intellectū:cuius oppoſi
tum tenet An.an.ꝛ alij Scotiſte. ¶ Et pro primo argu-
mēto.ꝑſupponit duo. Primū ꝙ ſciētia eſt de eternis ꝛ
incorruptibilibus:iſta ꝑpoſitio patet:ex ſn̄ia Ar.primo
poſterio.ꝛ.7.meta.tex.cō.53. Scḋm qḋ preſupponit ē:ꝙ
quotieſcūqꝫ intellectus intelligit ꝯcluſiōes ꝛ ꝑncipia ne-
ceſſaria ſemꝑ pariformiter intelligit.nec eſt verꝫ:ꝙ diuer
ſificetur in intelligendo. ¶ Iſtis ſtātibus arguiꝭ ſic. Dis
ſcīa eſt de eternis ꝛ neceſſarijs:ſed cōcluſio ſcibilis ꝛ ꝑnci
pia nō ſūt eterna ꝛ nec̄ia:niſi per intellectū.ḡ ꝑncipia cō
cluſionis hn̄t eē per intellectū. Diſcurſus ē bon⁹:ꝛ maior
patet per ꝑmū ſuppoſitū. Q̄ꝫ aūt cōclō ſit eterna:ꝛ ꝑnci-
pia ſint eterna patet. Sed ꝙ nō ſint niſi per intellectū ap
paret. Nā ꝯ eſt ꝯtingēs:puta iſta.hō eſt riſibilis.ſilr hō ē
aial rōnale.ḡ ſi habēt eē eternū:ē p q̄nto ꝯſideranꭍ p intel
lectū. ¶ Scḋo ꝑncipalr arguiꝭ.ꝛ ꝑſupponiꭍ ꝑ:ꝙ lꝫ vnio
mā̄e cū forma dicaꝭ accidētalis:tn̄ eſt neceſſario reqſita ad
hoc vt forma informet māꝫ. ¶ Preſupponit ſcḋo:ꝙ li-
cet aliqd nō ſit in re:ꝛ in actuali exñtia:tn̄ intellec⁹ pōt id
intelligere ac ſi eēt in ſe. Iſtud declaraꭍ. Roſa enī ꝫ nūc nō
eſt corpus:intellectus tamē pōt intelligere roſam eē cor-
pus eū poſſit intelligere omne qḋ pōt eē. ¶ Iſtis ſtātib⁹
arguiꭍ ſic. Eſto ꝙ corpus ſit ꝑmū ꝑdicatū q̄ditatiuū ro-
ſe:quero:aut hoc eſt vt roſa eſt in actu corpus aut i apti
tudine:ſi ꝑmo mō.ḡ vnio actualis roſa cū corpore eſt in
actu:ſed hoc eſt falſum:q: roſa nūc nō eſt corpus in actu
ſed in aptitudine:igiꭍ roſa eſt corpus q̄ntūꝫ ad vnionem
aptitudinalē extremoꝝ:q: ꝑꝑ iſtā vnionē ꝑpoſitio eſt ve
ra ꝛ neceſſaria:hoc aūt nō pōt eſſe:niſi ꝯ quāto intellec⁹
cōſiderat roſam q̄ntū ad iſtā aptitudinē:ḡ corp⁹ nō ineſt
roſe niſi p ꝯſiderationē intellectus:ſed tale corpus eſt pre
dicatū quiditatiuū:ergo predicata q̄ditatiua nō ſunt niſi
per ꝯſiderationē intellectus. ¶ Tertio arguiꭍ.ꝑmittendo
duo.ꝑmū. Certū eſt ꝙ Ar.attribuit incorruptibilitatem
vniuerſalib⁹.primo poſterioꝝ.ꝛ 2° de gn̄atione:q: cum
ſcīa ſit de vlibus.ḡ vlīa ſunt incorruptibilia. Scḋo ꝑſup
poniꭍ:qḋ Ar.2° de gn̄atione vult ꝙ ſicut de corporibus
elemētalib⁹ eſt ſcīa:ita de gn̄abilibus ꝛ corruptibilibus.
Probaꭍ enī in ſcḋo de gn̄atione de mixtis cōpoſitis ex
elemētis corruptibilitas:ſed iſta ſunt vlīa.ergo vlīa ſunt
gn̄abilia ꝛ corruptibilia. ¶ Ex his arguiꭍ. Iſta ſunt op-
poſita.ſ.corruptibile ꝛ incorruptibile.ḡ Ar.diuerſimo
de de iſtis locutus eſt:vt arguaꭍ in forma ſic. Nulla op-
poſita poſſunt competere vni ꝛ eidē ſm idē eē:ſed eē gn̄a
bile ꝛ in gn̄abile:eſſe corruptibile ꝛ icorruptibile ſūt op-
poſita:ꝛ attribuiꭍ ab Ar.ipſis vlibus.ergo ſm idē eē nō
cōpetūt vlibus:ſed ꝙ ſint ign̄abilia ꝛ icorruptibilia nō
poteſt eſſe niſi per conſiderationem intellectus:ergo talia
ſunt per conſiderationem intellectus.

Ad oppoſitū arguiꭍ:probādo ꝙ principia cō
cluſionis in demōſtratione ha-
bent aliquod eē ex natura rei:ꝛ arguiꭍ primo ſic:illud eſt
ens reale qḋ eſt principium alicuius effectus realis. Sꝫ
ſic eſt ꝙ ꝑncipia demōſtratiua ſunt cauſe ꝛ ꝑncipia alicu
ius effectus realis:ergo ꝑncipia demōſtratiua habēt ali
quod eē reale.maior eſt manifeſta:nā cauſatio realis nō
debeꭍ niſi enti reali:q: ipoſſibile eſt ꝙ effectus realis de-
pendeat ab ente rōnis:ens enī reale eſt illud qḋ non pre
ſupponit ens rōnis. Minor vero pbaꭍ. Nam principia
demonſtratiua ſunt cauſe notitie ꝯcluſionis:ſꝫ cognitio
eſt effectus realis:q: quodlibet qḋ eſt in predicamēto eſt
ens reale:vt pꝫ:ex.5.meta.vbi diſtiguit ph̄s ens reale in
10.ꝑdicamēta:ergo cū notitia ꝯcluſionis cauſeꭍ a princi
pijs:ꝑncipia ſunt realia. ¶ Et ꝯfirmaꭍ hoc. Illa que ſūt
ꝑncipia agēdi ꝛ mouendi itellectū ſunt realia:q: actio in
itellectu ꝛ motio eſt realis:ꝛ ex natura rei. Non enim la-
pis agit in itellectū:q: cōſideraꭍ ab itellectu:ſed ꝑus agit
ꝛ mouet itellectum q̄ꝫ cōſidereꭍ ab illo:ḡ illa actio ꝛ mo-
tio eſt realis. Sed ꝑncipia demōſtratiua agunt ꝛ mouēt
itellectū:ergo habēt eſſe reale. ¶ Itē ſcḋo ex pte termini:il
lud qḋ per ſe terminat actū itelligēdi:ꝛ a quo dependet
actus itelligēdi eſt ens reale:ſed ꝑncipia demōſtratiua p
ſe terminānt actū itelligēdi:ꝛ ab eis depēdet ꝛ mēſuratur
actus itelligēdi:ergo talia ſunt entia realia. Diſcurſus eſt
bonus:ꝛ maior eſt manifeſta:q̄ntū ad q̄ꝫlibet ſui ptē:q:
terminare actū realē cōpetit enti reali. Tn̄ Ar.5.phiſico-
rū remouet a relōne ꝙ poſſit p ſe terminare motū ꝑꝑ mi
nimā ei⁹ entitatē. Sꝫ relatio realis hꝫ maiorē entitatē q̄
ens rōnis:q: ens rōnis ē reſpec⁹ rōnis:ꝛ reſpec⁹ āt rōnis
eſt minoris

eſt minoris entitatis ꝙ̃ reſpectus realis.ergo ſi relatio realis nõ põt p ſe terminare actũ realez:multo minꝰ ens rõnis poterit terminare actionẽ realẽ.ergo qḋ p ſe terminat actũ intelligẽdi eſt ens reale:cũ actꝰ itelligẽdi ſit actio realis:p̃nꝰ demõſtratiua ſic terminãt.ergo ꝛc̃. ¶ Quãtũ ad aliã partez maioꝛ pbaẜ.qꝛ ipoſſe ẽ ꝙ ens reale depẽdeat ꝛ menſureẜ ab ente rõnis.ergo ꝛc̃.minoꝛ aũt pbaẜ.Nã actꝰ intelligendi in demõſtratiõe p̃us terminaẜ ad p̃nᵐ ꝙ̃ ad ↄ̃nẽ.Ulterius menſuraẜ a p̃ncipijs:ꝙ̃to eni p̃nª ſunt pfectioꝛa:tanto actus intelligendi eſt pfectioꝛ.ergo mẽſuraẜ a principijs.

In iſta.q. ponã p̃ aliqua notãda ex q̃bus patebit veritas partis negatiue.q.2ᵒ reſpondebo ad argumenta in principio.

Quãtũ ad p̃mã ptẽ ſunt q̃tuoꝛ notãda quoꝝ p̃mũ eſt:ꝙ ppõnes p̃mi ꝛ ſecũdi modi verificanẜ ꝛ ſuſtinere ꝙ̃tũ ad eẽ eẽntie:vt eẽ eſſentie abſtrahit ab eſſe exñtie:ꝛ itelligo ſic:ꝙ ppõ p̃mi modi eſt ſic v̾a:ꝙ p̃dicatũ verificaẜ de ſubto in eẽ q̃ditatiuo:ꝛ includiẜ i ↄceptu formali ipſiꝰ.Sed ppõ ſecũdi modi ſic v̾ificaẜ:ꝙ p̃dicatũ:lȝ nõ icludaẜ in ſubto:ħ eſt in ↄceptu formali ipiꝰ:tñ cõpetit ſibi rõne nãe:ꝛ q̃ditatis.Qḋ declaraẜ ſic.Nã eſt dr̃ia inter accñs cõe:ꝛ accñs pp̃iũ.accñs cõe egrediẜ a p̃ncipijs indiuidui.accñs aũt pp̃iũ egrediẜ a nã ſpecifica ꝛ quiditate. ¶ 2ᵒ notãdũ eſt:ꝙ eẽ eẽntie tã in effectu ꝛ in re:ꝙ̃ in intellectu obĩue abſtrahit ab eẽ exñtie:ſicẽ eni eẽ eẽntie abſtrahit a ſuppoſito ꝛ ſingularĩ:ita ab oi exñtia. ¶ Certũ eſt eni ꝙ in re eẽ eẽntie nõ determinat ſibi ſingularitatẽ tanꝙ̃ aliqḋ de eẽntia ſui:ſed nã ꝛ eẽntia eſt p̃oꝛ nãlit ipa ſingularitate:ꝛ ſic ẽ p̃oꝛ ipſa ſingularitate:ita ẽ p̃oꝛ nãlr exiſtẽtia.Silr in itellu obĩue nã ꝛ eẽntia repreſentanẜ intellectui abſtracta ab oi ſingularitate ꝛ exñtia:ſic pꝫ:q̃ñ ſpecies itelligibilis lapidis repñtat lapidẽ in cõi nõ repñtãdo hũc aut illũ. ¶ 3ᵒ eſt notãdũ:ꝙ duplex eſt eẽ obĩuũ: vnũ ẽ añ actũ itelligẽdi:aliḋ poſt actũ itelligẽdi. Et p̃ mõ adhuc duplr.Uno mõ vt actu mouẽs itellm̃ ad actũ itelligẽdi 1ᵒ mõ habitualr:nõ vt actu mouẽs:ſȝ vt imediate motiuũ.Exẽplũ vtriuſq̃ mẽbri.Lapis hꝫ eẽ in itellu p ſpẽz itelligibilẽ repñtãtẽ ipm̃: vt iſta ſpẽs actu mouet itellectũ:hȝ eẽ obĩuũ actualr ꝛ p̃mo mõ:ſȝ q̃ñ hȝ eẽ p ſpẽm itelligibilẽ que nõ mouet actu itellm̃:ſȝ ẽ in prima diſpoſitiõe ad mouẽdũ:hȝ eẽ in intellu obĩue habitualr.Secũdo mõ p̃ncipalr aliqḋ dr̃ eẽ in itellu obĩue poſt actũ intelligẽdi depẽdẽs ab ipſo actu itelligẽdi i fieri ꝛ i ↄſeruari.qḋ hȝ eẽ in itellu obĩue añ actũ itelligẽdi:ſiue actualr: ſiue habitualr:hȝ aliqḋ eẽ ex nã rei.Qḋ aũt hȝ eẽ in itellu obĩue poſt actũ itelligẽdi:hȝ p̃ciſe eẽ rõnis:ꝛ iſto mõ figmẽta ꝛ itẽtiões ſcḋe hñt eẽ in itellu obĩue. ¶ 4ᵐ ꝛ vltᵐ notãdũ eſt:ꝙ eẽ eternũ põt accipi duplr vt alrs diximus. Uno mõ poſitiue.alio mõ negatiue.Illud eſt eternũ poſitiue:qḋ nõ ſolũ caret p̃nᵒ duratiõis:ſed vltra hoc hȝ coexiſtẽtiã ad oẽz dr̃ã tpis.Sed eternũ negatiue ẽ p̃ciſe illḋ qḋ nõ eſt ex tpe:ſeu nõ icepit eẽ:ꝛ nõ hȝ p̃nᵐ durationis. p̃ mõ dicimꝰ ſingularia exñtia ſua p̃nᵒ durationis:(ſicẽ intelligẽtia ſȝ viã Ar.) ſunt eterna.Scḋo mõ q̃ditates ipe abſtrahẽtes ab oi exñtia:ꝛ oi duratiõe tpali dicũẜ eẽ eterne:qꝛ nõ ſũt ex tpe:nec habẽt p̃nᵒ duratiõis:cũ abſtrahãt ab oi duratione. ¶ Quod dixi de eterno:dico de neceſſario. Neceſſariũ eni põt accipi poſitiue qḋ hȝ exñtiã indeficibilẽ.ꝛ iſto mõ dicimꝰ itelligẽtias eẽ neceſſarias ſȝ Ar. Alio mõ neceſſariũ capiẜ negatiue:pro eo qḋ eſt ipoſſibile alr ſe hꝛe:ꝛ iſto mõ eẽntie rez p̃nt dici eẽ neceſſariũ ꝙ̃tũ ad p̃dicata ſua q̃ditatiua:qꝛ ipoſſe eſt tales quiditates ꝛ eſſentias aliter ſe hꝛe:quãtũ ad talia predicata.

Quantũ ad ſcḋam ptẽ.q.ex his p̃miſſis r̃ndeẜ ad argumẽta:ꝛ ad p̃mũ p̃ſuppoſitũ ↄcedẽdo: ꝙ ſcia ẽ de eternis negatiue:qꝛ de eẽntijs ꝛ q̃ditatibꝰ rez q ſic ſũt nec̃ai maxie loquẽdo de ſcia iſtoꝝ iferioꝝ.Et cũ dicis:p̃nꝰ demr̃atiua nõ ſũt nec̃ia:niſi qꝛ itellectus:ſic ea intelligit. Negaẜ ħ:ĩmo ſũt nec̃ia ꝛ eterna ex ſe negatiue: qꝛ abſtrahẽtes ab oi exñtia ꝛ dr̃a tpis.Cõſilr ipſa p̃nª demõſtratiua anteꝙ̃ actu itelligantur:cũ hẽant eẽ in itellectu obĩue p ſpẽs repñtãtes ipa:qḋ eẽ ẽ ex nã rei i tali eẽ obĩuo:dñr eẽ eterna ꝛ nec̃ia p̃ Ar.qꝛ talia repñtatiua i itellu ante oẽm actũ itelligẽdi repñtãt ipſa p̃dicata q̃ditatiua: vt imutabilr vnita ſuis ſubtis:ꝛ ſic apta nata ſũt eternaliter repñtare:qḋ eẽ obĩuũ:(cũ ſit aliqḋ eẽ ex nã rei:) dicimus p̃nª demõſtratiua hꝛe ex nã rei añ actuz intelligẽdi. ¶ Ad 1ᵐ argᵐ.r̃ndeẜ p̃ſupponẽdo:ꝙ corpꝰ qḋ p̃dicaẜ de roſa nõ exñte:ſicut abſtrahit ab eẽ exñtie:ſic vnio foꝛe ſubſtãtialis roſe ad ſuã mãm abſtrahit ab eẽ exñtie.Et ſic cõcediẜ:ꝙ corpus qḋ p̃dicaẜ de roſa nõ exñte non ẽ in actu actualitate exñtie:neq̃ vnio ipſius.Concediẜ tamẽ ꝙ eſt in actu tã corpus:ꝙ̃ vnio:actualitate eẽntie:non ſimplr: ſȝ obĩue in itellu.Unñ ad ħ ꝙ corpus v̾ificeẜ p ſe in p̃mo mõ de roſa:ſufficit:ꝙ hẽat tale eẽ obĩuũ in itellu:in aliq̃ repñtãte:ꝛ in aliq̃ ſpẽ itelligibili mouẽte itellm̃ vl̾ potẽte imediate moueẜ ad ↄcipiẽdũ formã ſbalẽ roſe cũ ſua mã vt vnitã. Et q̃cũq̃ ſic hñt tale eẽ obĩuũ i itellu añ actuz itelligẽdi habẽt aliqḋ eẽ ex nã rei.Unñ nõ dico corpus verificari de roſa:qꝛ forma roſe cũ ſua mã ↄcipiẜ vt vnita: vt tu dicis:ſȝ dico ꝙ ſic v̾ificaẜ:qꝛ illa ex nã ſui ſũt ſic nãlr ↄceptibilia:ꝛ vt vnita mouẽt itellm̃ p ſpẽm:aut ſũt i potẽtia pxima ad mouẽdũ. ¶ Et ſi dicas.Nõ ẽ vnio in cõi niſi in aliquo pticulari. ¶ Dico ꝙ veꝝ ẽ.ꝙ nõ ẽ vnio in cõi ꝛ in vl̾i in re:niſi ſit vnio in pticulari i effectu ꝛ actuali exiſtẽtia Sȝ in eẽ obĩuo apud intellm̃ negaẜ ħ.ꝛ dato ꝙ dareẜ:ꝙ iſta nõ poſſunt eẽ vnita obĩue in itellectu niſi in aliq̃ pticulari eẽ obĩue:nõ ſequiẜ pp ħ ꝙ tale pticulare ſit exñs in effectu:ꝓpterea qꝛ ſingulare in q̃tuz ſingulare põt repñtari apud intellm̃ ſine quacũq̃ exiſtẽtia actualr:ſicut Soꝛ.nõ exñs põt repñtari p ſpẽm q̃ ſit pp̃ium ꝛ formale repñtatiuũ ipſius:q̃ ſpẽs vniformiꝰ repñtat:ſiue Soꝛ.exiſtat:ſiue nõ. ¶ Ad vltimũ r̃ndeẜ.p̃mittẽdo vt alias ſepe dictũ ẽ:ꝙ duplex ẽ corruptibile:quoddã ẽ corruptibile potẽtia remota:quoddã ẽ corruptibile potẽ appinq̃.Corruptibile potẽtia remota ẽ qḋ hȝ i ſe p̃ncipiũ corruptiõis:nõ tñ hȝ oẽs cõditiões nec̃io reqſitas ad corrumpi:ſicẽ ſũt exñtia ꝛ ſingularitas.Et iſto mõ dicimus:ꝙ illud ẽ calefactiuũ potẽtia remota:qḋ hȝ formaz in ſe:q̃ pt eẽ p̃nᵐ calefaciẽdi:nõ tñ hȝ illas ↄditiões nec̃io reqſitas ad actualẽ calefactionẽ:q̃ ſũt approximatio paſſi ad ipm̃ calefactiuũ:ꝛ remotio ipedimẽti:ꝛ iſto mõ q̃libet nã cõpoſita ex mã ꝛ forma circũſcripto ſingulari ẽ corruptibilis potẽtia remota:qꝛ hȝ in ſe p̃nᵐ corruptionis: qḋ ẽ mã p̃ma.Sȝ qꝛ mã p̃ma nõ eſt p̃nᵐ corruptiõis:niſi ↄcta ad exñtiã ꝛ ſingularitatem:iõ nã cõis vt abſtrahit a ſingularibꝰ:nõ ẽ corruptibilis potẽtia ppinq̃.Corruptibile aũt potẽtia ppinq̃ ẽ ipȝ ſingulare:mãle: ſenſibile:maxime ſbale:qꝛ tale hȝ p̃nᵐ corruptiõis itriſecũ:ꝛ oẽs ↄditiones nec̃io reqſitas ad corrũpi:q̃ ſũt exñtia ꝛ ſingularitas. Sicut dictũ eſt de corruptibili:ita dõm ẽ de icorruptibili. Incorruptibile eni vno mõ accipiẜ p eo qḋ non hȝ potentiã ppinquaz ad corrũpi:ꝛ tale põt dici icorruptibile potẽtia ppinq̃.Alio mõ põt accipi icorruptibile:qḋ non hȝ potẽtiã ppinquã:nec remotã ad corrũpi:ꝛ tale põt dici icorruptibile nõ ſolũ poª ppinq̃:veruz ẽt poª remota. Incorruptibile p̃ acceptũ ẽ illud qḋ tãtũ excludit potentiã ppiquã ad corrũpi:ſȝ nõ potẽtiã remotã:ſicẽ nã cõpoſiti vl̾is:q̃ lȝ nõ hẽat potẽtiã ppinquã ad corrũpi:tñ hẽt potẽtiã remotã q̃ eſt ipſa mã cõis abſtracta ab exñtia: vt dictũ ẽ:ꝛ tale icorruptibile poª ppinq̃ accipiẜ tñ negatiue:qꝛ lȝ nõ hẽat potẽtiã ppinquã ad corrumpi:nõ tamẽ ponit aliqḋ intrinſecũ p qḋ ſibi repugnet actualis corruptio.Aliud eſt icorruptibile.qḋ excludit nõ tñ potentiã ppinquã:ſȝ ẽt potẽtiaz remotã:ꝛ tale accipiẜ non tñ negatiue:verũ ẽt poſitiue:qꝛ vltra hoc ꝙ excludit oẽm potẽ

tiā ad corrūpi: ponit oino aliqd repugnans ipſi corruptioni: ſicuti quelibet intelligētia ſm Ar. nō tm̄ nō pōt corrūpi: vez ēt hȝ intrinſece nāȝ per quā ſemp eſt: ⁊ neceſſario eſt: ⁊ oino repugnat corruptioni. ¶ Quib⁹ expoſitis dicim⁹: φ ſcīa eſt de icorruptibilib⁹ ſimplr: que ſūt incorruptibilia poſitiue: ſic ſunt deus ⁊ itelligētie. Silr ſcīa eſt de icorruptibilib⁹ potētia ppinqua: que ſunt incorruptibilia tm̄ negatiue: ſicut ſūt nāe vles gnābiliū ⁊ corruptibiliū: que vltra hoc φ ſunt icorruptibiles potētia ppinqua: ſunt corruptibiles potētia remota: ⁊ iſta nō cōtradicūt. ¶ O. ſi tu dicas. Nā vlis eſt incorruptibilis potentia ppinqua. ḡ nō pōt pdicari de corruptibili potentia ppinq: nec icludi eēntialr in ipo. ¶ Rndeſ dicēdo: φ icorruptibile po^a ppinq̄ poſitiue acceptuȝ repugnat oino corruptibili po^a ppinq̄: vt de ſe pȝ: qr quodlibet tale hȝ nām ſimplr neceſſariā repugnāteȝ oino nāe poſſibili: que. vȝ. pōt eē ⁊ nō eē: ſed incorruptibile po^a propinq̄ negatiue: nō repugnat corruptibili po^a propinq̄: ex eo φ lȝ nō habeat potētiā ppinquā ad corrūpi: tn̄ hȝ potētiaȝ remotā: ⁊ nō ponit aliqd qđ repugnet corruptōi. q̄re ⁊c̄. ¶ Patet ergo reſponſio ad omnia argumenta: ⁊ iſta ſufficiant quantum ad iſtam queſtionem.

¶ Quedā eni ⁊ illic eadem ⁊ ex ſpmate fiūt ⁊ ſine ſpmate. Tex. cō. xxiij. Q̄ō. v.

QUeritur. Utrū genita per putrefactionē ⁊ genita ex ſemine ſint eiuſdē ſpēi. Arguitur φ nō. primo auctē Ar. de gnātione aialiū dicētis. quecūqȝ nō ex aialib⁹: ſȝ ex corrupta materia hec gnānt qdē: alteȝ aūt genus ⁊ qđ factū ē neqȝ femella: neqȝ maſculus. ¶ 2° arguit Ar. 2° de aia. tex. cō. 34. nāliſſimū eni operū viuētib⁹ eſt quecūqȝ pfecta ⁊ nō orbata: neqȝ ſpontaneā gnātionē hñtia facere alteȝ q̄le ipm eſt: ſed que hñt ſpōtaneam gnātionē ſūt que gnānſ per putrefactioneȝ. ergo ⁊c̄. ¶ Itē Cōmētator. 8. phiſi. cō. 46. cōtra Auicen. arguit φ vni⁹ nāe eſt tm̄ vnus modus cōicādi: quā ppōnē probat multiplr. p̄ qr diuerſis gnātionib⁹ ſm ſpēm corrñdēt materie diſtincte ſpē ⁊ alteri⁹ rōnis: gnātio vniuoca ⁊ ex ſemine eſt diſtincta ſpē a gnātione equoca. ḡ ⁊c̄. Maior pbaſ. qr gnātioni vniuoce correſpōdet ſemen pro mā: generationi equoce corrñdet corpus putrefactū. iſte ſūt materie alteri⁹ rōnis. Et tūc vltra. vbi māe ſunt alterius rōnis: ibi ēt forme inducte ſunt hȝ: ſed vbi mā ⁊ forma ſūt alterius rōnis ab alijs ibi ſūt nāe diſtincte ſpē. igiſ gnātioni vniuoce ⁊ equoce correſpōdēt nāe diſtincte ſȝ ſpēȝ. maior hui⁹ p̄ ſillogiſmi pbaſ ex ſnia Ar. 2. de aia. tex. cō. 24. ⁊ 26. actus actiuoȝ ſunt in patiēte diſpoſito. ⁊ 2° ait. actus vniuſcuiuſqȝ in ppria mā aptus nat⁹ ē fieri. ¶ Cōfirmaſ per Ar. 5. phiſicoȝ. tex. cō. 7. diſtinctaruȝ mutationū ſm ſpēm ſunt diſtincti termini ſpē: ex ɔñti diſtīcte forme penes quas Ar. diſtinguit ipſas mutationes. igitur gnātionis vniuoce ⁊ equoce erūt diſtincte forme ſȝ ſpēȝ terminātes hȝ mutationes. ¶ Probaſ 2° pncipalr ppoſitio Cōmē. ſi eadē nā poſſet cōicari ex ſemine: ⁊ p putrefactionē: eadē nā fieret nāliter ⁊ a caſu. pbaſ que fiūt vniuoce: ⁊ ex ſemine fiunt nāliter: ⁊ que equoce: fiunt a caſu: ɔñs illatū eſt euidēter falſum: qr qđ fit a caſu ē oppoſituȝ ei qđ fit a nā: nā primū fit ſm intentionē nāe. 2^m pter intētionē nāe: ex hoc ēt ſequeret φ aliq̄ vna tota ſpēs poſſet fieri a caſu. Et tūc vltra cū illud qđ fit a caſu poſſit fieri indifferēter ex quolibet: ⁊ ex ifinitis materijs: aliq̄ vna ſpecies ſic fieri poſſet ex ſemine aſini ⁊ indifferēter ex qualibet mā. ¶ Itē qđ fit a caſu eſt monſtruoſum: ⁊ quodlibet tale eſt impfectū: ⁊ hoc nō intendiſ a nā. igiſ talis nā non poterit fieri vniuoce. ¶ P. 3° pncipalr pbaſ ppō Cōmē. ſi gnābile aliqđ vnū ſm ſpēm pōt gnāri vniuoce ⁊ equi

uoce: aut gnābiſ equoce ſemp: ⁊ d̄ neceſſitate: aut frequēter: ⁊ vt in plurib⁹: aut raro: ⁊ in paucioribus: nō p̄ mō: qr nunq̄ȝ gnāreſ vniuoce: neqȝ 2° mō: qr qđ frequēter euenit nāliter euenit: igiſ talis effect⁹ eēt effect⁹ nālis ſue cāe: qđ nō ɔcediſ. igiſ tale gnābiſ raro: ſed qđ raro euenit caſualr euenit: ⁊ qđlibet tale ē oppo^m ei qđ fit a nā: vt paulo ante deductū ē. igiſ tale gnābile nūq̄ȝ gnābiſ vniuoce.

Ad oppoſitū eſt Ar. 7. meta. tex. cō. 23. vbi hȝ: quedā eni ⁊ illic eadē ⁊ ex ſpmate fiūt ⁊ ſine ſpermate: ex hoc arguiſ ſic. ſi eadē aialia fiunt ex ſpermate: ⁊ ſine ſpermate: aut Ar. intelligit φ eadē ſȝ nūm ſic fiunt: aut eadē ſȝ gen⁹: aut eadē ſȝ ſpēȝ. nō p̄ mō qr nihil vnū ⁊ idē nūo fit aut fieri pōt vtroqȝ modo: ſic φ fiat ex ſpermate ⁊ ſine ſpmate: ⁊ pterea aialia que fiunt ſine ſpermate nō poſſunt eē eadē nūaliter: cū his que fiūt ex ſpermate: qr nihil ideȝ nūo gnāt ſe: ex 2° de aia tex. cō. 7. Nec auctoritas Ar. intelligit: φ eadē ſȝ genus: qr ſmo Ar. eēt valde in artificialis ⁊ nullus: cū oē habēs ſenſum quomodocūqȝ fit ⁊ gnēſ eſt aial. igiſ Ar. intelligit per lr̄ eadē idētitatē ſpecificā: ⁊ ſi ſic habetur propoſitum.

In iſta. q. p̄ recitabunſ due opiniones extreme: que nō tenenſ. 2° poneſ opinio media pbabilior: vltimo rñdebitur ad argumēta pncipalia.

Circa pmū eſt opinio Auerroys cōmē. pallegato. in. 8. phiſicoȝ tenēs nulla aialia gēita p putrefactionē ſeu equiuoce eē eiuſdē rōnis cū aialibus genitis ex ſemine: q̄uis in multis accidētibus videanſ ſilia: pro qua opinione ſunt rōnes adducte ſupius in pede qōnis que opinio falſa eſt: ſi ſic intelligaſ de oibus aialib⁹ vlr: ſi cut rōnes ſue ptēdere videnſ: que eque pcedunt de aialibus impfectis: ſicut de perfectis: cui ɔdicit magn⁹ theologus Aug. 3. de trini. ca. 5. Aialia tā multa nulla mariū ſeminarūqȝ cōmixtione pcedēte: ſiue in terra: ſiue in aqua: que tn̄ creſcunt: ⁊ coeundo alia pariūt: cū illa nullis coeūtibus parētibus orta ſint: ⁊ rō Auguſtini eſt: qr genituȝ per putrefactionē ppagat alia iterū ppagātia: ſed aial ppagās aliud ex ſemine eſt vniuocū ppagato: qr gnātio q̄ eſt ex ſemine eſt vniuoca: gnātio aūt vniuoca eſt qñ pn^m formale: qđ eſt forma gnāntis ⁊ terminus formalis qui eſt forma geniti ſunt eiuſdē rōnis formalis vel eiuſdem ſpēi. igiſ genitū per putrefactionē: ⁊ p propagationē ſūt eiuſdē ſpēi: aſſumptū aūt patet: in apib⁹ ⁊ murib⁹: ⁊ euidens eſt de plātis: qr plāte equoce gnāte pducūt ſemē ex quo gnānſ alie plāte eiuſdē ſpēi. Silr ipſemet Cōmē. cōcedit in accñtib⁹ gnātionē fieri ab vniuoco ⁊ equoco. vnde 2° de celo ⁊ mundo. cō. 42. cōcedit calorē gnāri vniuoce a calore in ſubſtātijs: ⁊ ēt equoce ex motu ⁊ ɔcurſu radioȝ. Cōcedit pterea hoc idē de ſubſtātijs. ſ. de igne 3° de celo. cō. 56. vbi hȝ φ exitus ignis de lapide nō eſt de ca⁰. trāſlationis: ſed de ca⁰ alterationis: hoc eſt nō gnāſ p lationē: ſed per alterationē: gnātur ēt ignis per motū localē: vt expſſe ponit. 12. meta. cō. 18. ⁊ p̄ methauroȝ de ipreſſionib⁹ ignitis: ⁊ idē affirmat Auer. in gnātione aialiuȝ. 12. metaphiſice. cō. 18. cōmēdādo opinionem Themiſtij. veſpe inquit ipſe videnſ fieri de corporibus equoȝ mortuoȝ ⁊ apes de corporib⁹ vacarū: φ aūt oia pdicta gnāta equoce: ſint eiuſdē ſpēi cū gnātis ex ſemine ⁊ vniuoce. pbaſ. qr que habēt eaſdē opationes circa eadem obiecta: ⁊ ab eiſdē cauſis ɔſeruātur ab eiſdē corrūpunſ: eoſdē habent mot⁹: ſiue q̄tū ad ſurſuȝ: ſiue q̄tū ad deorſuȝ: ſiue q̄tuȝ ad motū pgreſſiuū: ⁊ habēt eadē organa mot⁹ pgreſſiui: ſunt hec oia eiuſdem ſpēi: ſed aialia genita p putrefactionē: ⁊ per propagationē ſunt hȝ. ḡ ⁊c̄. Maior pȝ. diſcurrēdo per ſingulas pticulas eius: operatio enim ſacit ſcire formā: ſicut trāſmutatio māȝ: nā ſicut trāſmutatio eſt actus māe: ita opatio forme: ⁊ ſi conſequiſ cōpoſiti: ⁊ eſt rōne forme. opationes aūt circa eadē obiecta ſūt eiuſdeȝ rationis: vt oſtēdit Ar. ſcdo de anima qr potētie diſtinguuntur per

guunt̃ p actus ⁊ act⁹ p obta: ⁊ rō eſt: q2 effect⁹ h3 diſtingui ſpē a cā pticulari: ⁊ nō vlī: potētia aūt eſt cā vlīs reſpectu act⁹ ⁊ opationis: obiectū aūt ē cā pticularis: igit̃ ab obto opatio magis diſtinguit̃ ſpecifice. ¶ Cōfirmat̃: q2 viſio albi ⁊ viſio nigri diſtinguunt̃ ſm ſpēz: qḋ nō eēt niſi obm pmo diſtinguere actū: ⁊ ſicut obm ↄcurrit vt principiū diſtinctionis ſpecifice: ita ↄcurrit ad vnitatē ſpecificam. Neq3 valet qḋ ḋr a nōnullis q opationes diſtinguunt̃ ex potētia que recipit opationē: cū mā diſtinguat actum ⁊ formā ex. 8. meta. tex. cō. 11. nā qcqd fit de mā ex q̄ de q̄ ↄcedit̃ q diſtiguit aliquo mō effectū ſpē: loqnēdo de mā cōpoſitionis: que incauſat reꝫ tn̄ mā in q̄ nō ſic diſtiguit. aliogn albedo in ligno ⁊ in lapide non eēt eiuſdē ſpēi: ⁊ ēt ſi daret̃ q talis mā diſtingueret in formis ſbalib⁹: non tn̄ ↄcedēdū eſt de formis accntalib⁹. ⁊ poſtremo ſi daret̃ de formis accidētalibus que educunt̃ de potētia mãe: nō tn̄ de his que nō ſic educunt̃: queādmodū ſunt opatiões ſenſitiue: que ſunt circa eadē obiecta: ⁊ ſm ſpēm: ⁊ ſ3 genus. Cauſe ēt eedē ↄſeruatiue: aut eedē corruptiue cōcludunt idētitatē effectus: q2 effectus diſtincti ſm ſpēm hnt cās diſtinctas ſm ſpēm ↄſeruatiuas ⁊ corruptiuas. Cōſilr motus ↄſſes arguūt vnitatē in nā quā ↄſequuntur vt oſtēdit Ar. primo celi. ⁊ Cōmēta ibidē cō. 8. mot⁹ vn⁹ nō prouenit niſi ex vnitate nãe. Deide eadē organa motus ↄcludunt ppoſitū. Nā vt dicit Cōmē. p̄ de aīa. cō. 53. mēbra leonis nō differunt a mēbris ceruī: niſi q2 aīa differt ab aīa: ſi mēbra nō diſtinguunt̃ ſpē ſeu organa aīalium: neq3 aīe ipſoꝝ. ¶ Cōfirmat̃ hoc p Galie. p cōplōnū ⁊ alios medicos qui voluīt q cōpoſitio ⁊ figura ſequitur cōplōnē aīalis: eſt eni cōpoſitio diſpoſitio quedā: ſiue ordinatio mēbris officialibus attributa cōplōnē ↄſequēs. Arguit ḡ cōpoſitio cōplōnē: cōplō vero eadē formā eandē: cū ſit ppriū forme ſimul in eodē inſtāti inductū in mā in quo forma ſubſtātialis induct̃: hoc idē dr̄ de figura: cū figura ſit ex q̄litatib⁹ eēntialib⁹ aſſociatis formis ſbalib⁹ pfectis. Et ſic p3 maior aſſumpta in pncipali argumēto q quecunq3 media gnāliter poſſunt ↄcludere vnitatem ſpecificā ſiue ſumptā ex accidētibus: ſiue ex opationibus ↄcludūt cōpoſitū ſic vel ſic gnatoꝝ. ¶ Preterea. ↄdicit Auerroys Ar. magiſter ſuus in. 7. meta. tex. cō. 23. vt argumū eſt ad oppoſitū. q. vbi vult q ſicut aliq̄ fiūt ab arte ⁊ a caſu: qn̄ ſ. pncipiū eſt in mā ſine arte qḋ eēt pncipiū motus factionis: ſi idē fieret ab arte ita vult q quedā nālia fiant a nā ⁊ caſu: quedā nō: ⁊ Cōmē. i eodē. 7. cō. 31. vult q illa poſſunt gnari ſine ſemine: ⁊ p ↄñs equoce: in quorū mā pōt induci virtute celeſti aliq̄ virtus ſimilis virtuti ſeminis in ppagatis. ¶ Aduertēdū tn̄ q Cōmēta non vult aīalia genita p putrefactionē cōnumerari īter genita a caſu: vnde in. 12. meta. cō. 23. habet hec verba. Et ſm hoc ſbe que fiūt ex putrefactione collocant̃ in eis que fiūt ex ↄueniētib⁹ nō in eis que fiūt ex caſu: ea eni que fiūt ex caſu nō habēt ordinē: neq3 ſunt ſpēs intēte a nā: iſte autē vident̃ eē ſpēs intēte a nā: ſed tn̄ diminuunt̃ a ſpēb⁹ gnatis a patre ⁊ matre: ⁊ plura eoꝝ fiūt in tēporibus determinatis: nihil eſt igit̃ in iſtis dr̄e q fiāt caſu. Hec Cōmē. Unde ſi vnq̄ inuenit̃ dictū a Cōmē. aut ab Alexādro q hȝ aīalia fiant a caſu hoc pōt exponi duob⁹ modis vno mō ſm viā cōēz q aīal genitū p putrefactionē relatum ad diuerſas cauſas pōt dici eē per ſe: ⁊ a caſu: ſi eniz referat̃ ad cām pticularez que eſt calor putredinalis fit a caſu: q2 talis calor nō intēdit niſi reſoluere corpus in elemēta: ⁊ nō intēdit nāliter gnationē aīalis qḋ ſit: queādmodū intendit virtus que exiſtit in ſemine: de quo natū ē gnari aīal ſi vō hȝ gnatio aīalis putrefacti referat̃ ad cām vlēz: que eſt virtus celi regitiua oīum que fiūt nāliter hic inferi⁹: nō euenit a caſu: ſ3 eſt p ſe intēta. nā de intētione vlīs cauſe eſt: vt oēs forme que ſunt in potētia mãe ad actū deducant̃. Uel aliter pōt dici ad intētionē Cōmē. q generatio putrefactoꝝ quo ad ſituz mãe putrefacte in tali loco ſub tali conſtellatione eſt euētus caſualis: ſed poſtq3 mā eſt ſic diſpoſita per influxū celeſtē: ⁊ p calorē inductū ab influxu celeſti: q pducat̃ talis ſpēs aīalis vel talis ad quā hȝ pportio: ſeu habilitas mãe diſponit: ⁊ hoc a virtute formatiua: que eſt tali influxu. hoc ē p nāz. ⁊ nāliter aīal generat̃: ⁊ p ſe. Hec rōnes Cōmēta pro opinione ſua ↄcludūt ↄ aduerſariū: vt dicet̃ rñdēdo ad argumēta principalia.

¶ Eſt ⁊ alia opinio penit⁹ huic ↄria que eſt Auicēne dicentis qḋlibet aīal q̄ntūcunq3 pfectū poſſe gnari vtroq3 mō equoce ⁊ vniuoce: ita q nō incōuenit hoiez poſſe gnari ex putrefactione ⁊ ex ſemine: ⁊ hoc hȝ ipſe in tractatibus de diluuijs que fiūt p ignē ⁊ aquā: voluit eni q ſtelle cōmixte virib⁹ elemētoꝝ oīa formare poſſint ⁊ pficere: ⁊ naturā nō reqrere feminā: niſi pp locū bn̄ accōmodatū gnationi: ⁊ iō dicit matricē nō exigi ad gnationē: niſi vt melius format̃ embrio: ⁊ q2 raro repit̃ pfectus locus gnationis alicui⁹ aīalis ſicut eſt hois pp repētinas mutationes elemētoꝝ: ideo puidit nā certū locū: qui eſt matrix feminе: ſ3 tn̄ ↄtingit qñq3 locū gnationis cuiuſcūq3 aīalis eē cōtēperatū in elemētis: ⁊ tūc aſſerit ſtellas pducere illi⁹ aīalis ſpēz: cuius locus eſt contēperatus ⁊ diſpoſit⁹ in ipſis. Et fundamēta iſtius opinionis poſſunt eē iſta. vnūqḋq3 eſt nāliter gnabile ex his in que reſoluit̃: ſ3 quodlibet animal imediate reſoluit̃ in elemēta. igit̃ quodlibet aīal eſt imediate gnabile ex cōmixtione elemētoꝝ ſine ſemine: vt arguat̃ ſic: quoꝝ eſt ſilis modus reſolutionis: eſt etiaz ſimilis modus generationis: ſed omnium animaliū eſt ſimilis modus reſolutionis: quia omnia animalia imediate reſoluuntur in terrā. ergo omnium animaliū eſt ſimilis modus generationis ex terra: ⁊ per conſequēs ſi aliquod animal pōt gnari immediate ex terra: ⁊ quodlibet ſic poteſt gnari. ¶ Secūdo arguit̃ pro iſta opinione. cōtrarioꝝ ſunt cauſe cōtrarie: ſed gnatio ⁊ corruptio hominis ſunt mutationes cōtrarie. ergo gnationis ⁊ corruptionis ſunt principia contraria. Conſtat autē q corpora celeſtia cum elemētis ſunt ſufficientia principia corruptionis omniū animaliū abſq3 agente vniuoco ſue ſpeciei. ergo ſimiliter corpora celeſtia cū elementis contrario modo ſe habentibus ſunt ſufficientia principia generationis omniū animaliū abſq3 agente vniuoco pprie ſpeciei: q2 non eſt maior ratio: quare corpora celeſtia cū elementis ſint principia ſufficientia corruptionis: ⁊ nō ſint principia ſufficientia generationis. ¶ Tertio arguit̃. qḋ poteſt virtus inferior poteſt ſuperior: ⁊ eo amplius ⁊ nobiliori modo. probatur iſta. q2 virtus inferior agit mota a ſuperiori: ⁊ cālitas ſua eſt totaliter dependēs a ſuperiori: igitur omnis cālitas cāe inferioris virtualiter ⁊ eminenter continetur in ſuperiori: ſed agentia pticularia pducunt animalia perfecta: cum ſemine: vt homo hoiem. ergo multo eminētius virtus celeſtis poterit ea generare ſine ſemine: cū tota virtus ſeminis contineatur virtualiter in virtute celeſti. ¶ Cōfirmat̃. ⁊ redit in idem corpora celeſtia habēt determinatū aſpectum ſtellarū ſm quē ipſe ſtelle habēt virtutē gnatiuā reſpectu hoꝝ inferioꝝ: ſed ſtelle ſm aliquē determinatū aſpectum generant animalia impfecta ſine ſemine: igitur ſm aſpectū nobiliorē poterūt generare aīalia perfectiora ſine ſemine: ⁊ ſ3 aſpectum nobiliſſimū animalia nobiliſſima. ¶ Quarto arguit̃. que ſunt propinquiora pmo pncipio in eē: vident̃ imediatius poſſe ab eo pduci: ſed animalia perfecta ſūt ppinquiora in eē pmo pncipio. ergo imediati⁹ produci poſſunt ab ipſo. ¶ Et ↄfirmat̃. q2 ſicut ſe hȝ ars in artificialibus: ita ſe hȝ nā in nālibus. ex 2° phiſico. Sed ars pducit artificialia eiuſdē ſpēi ex diuerſis materijs. v3. duas ſtatuas eiuſdē figure: ex lapide ⁊ ligno. ergo ēt nā pducere poterit duo naturalia eiuſdē ſpēi: vnū ex mā ipmatica: ⁊ aliud ex materia putrefacta. ¶ Sed iſta opinio eſt

falſa: q gegd fit de aialibus impfectis: tñ aialia pfecta: ſicut eſt hõ aut equus: nõ videntur poſſe gñari: niſi vniuoce ⁊ ex ſemine: qr hȝ pfecta aialia plures cãs ad ſui eſſe: ⁊ ad ſui gñatione requirũt q̃ȝ imperfecta: nõ eni ſufficit cauſa equoca ſolũ: ſed cũ hac reqrit ẽt vniuoca ad eorũ gñatione: cũ pſertim vniuoca ſupra equocã addat aliqd perfectionis in cãndo: vbi equoca ſit limitata ⁊ finita: ⁊ ita aliqd aial pp ſui pfectione reqrit vtrãq;: q̃ȝ tñ nõ reqrit aial impfectũ: qd pp ſui impfectione põt gñari ſoluȝ ab equoca: que vt ſic ſupplet vicẽ vniuo^ce. Alie rõnes ſue concludũt. ❡ Et ad pmã rñdet cũ dr. vnũquodq; ẽ gñale. cõcedat maior cũ iſta determinatione. vnũquodq; imediate reſoluit in ea ex qb^9 imediate gñat: ⁊ ecõuerſo: qr vltimũ via cõpoſitionis ⁊ gñationis eſt pm̃ via reſolutiõis: ſed negat minor. q aial imediate reſoluat in elemẽta: ſed in cadauer ⁊ in corp^9. Et pterea dr 2° ad maiorẽ q nõ eſt ꝯſilis modus gñationis ⁊ reſolutiõis: qr p plura media gñat animal pfectũ q̃ȝ reſoluat: prius eniȝ in tali gñatione aialis gñat fetus ⁊ embrio: poſtea cor ⁊ epar q̃ȝ ipſuȝ animal: ⁊ tñ nõ reſoluit prius in cor ⁊ epar q̃ȝ in embrionẽ: ⁊ ita nõ eodẽ mõ fit aliqd quo mõ reſoluit: qr per plura media fit q̃ȝ reſoluat: imo ſi modus ſuus arguẽdi teneret nullũ aial gñaret ex ſemine: qr vnũquodq; aial reſoluit in elemẽta. ❡ Ad 2^m dr q ſi corpora celeſtia: cũ elementis mõ ꝯrio ſe hñtib^9 ſunt ſufficiẽtia pn^a corruptiua aialium: nõ tñ ſequit q ſint ſufficiẽtia pn^a gñatiua: qr facilius eſt corrũpere q̃ȝ gñare: ſi eni rõ Auicẽ. ꝯcluderet nullum aial gñaret ab vniuoco: qr nulluȝ corrũpit ab vniuoco. ❡ Ad 3^m negat maior. Ad pbatione dr ſequẽdo pncipia Ar. q cãlitas cuiuſcũq; cãe iferioris ṽtualiter: hoc ẽ eminẽter ꝯtinet in pma: qr ſicut pma excedit ſcdaȝ in entitate ita ẽt in cãlitate. ſȝ tñ nõ obſtãte hoc non põt cã pma aut ſupior ſine inferiori: ⁊ hoc ex duplici rõne: non eni aliqd põt eẽ a pma ſimplr ⁊ imediate niſi talis effect^9 ſit ſimplr pfect^9: qr a cã ſimplr pfecta cãnte ex neceſſitate nãe: qd eſt cãre ſm vltimũ ṽtutis ſue: non põt aliqd puenire niſi ſit ſimplr pfectũ in eẽ. aial quodcũq; ſic nõ eſt ſimplr perfectũ ens. g nõ põt aial imediate cãri: ſed opȝ q concurrat aliq̃ cã media nõ ſolũ in rõne pncipij mãlis: ſed ẽt efficiẽtis: vt habeat determinata ⁊ limitata pfectio aialis que ſibi debet. ⁊ hoc eſt qd dixit Cõmenta. 7. metaphiſice tex. cõ. 28. ⁊. 31. vbi hȝ. q ipoſſibile eſt: vt ſube ſepate imediate trãſmutẽt mãȝ: qr oẽ tale ẽ in mã ⁊ corpus: vñ a cã media cũ ſit limitata in entitate puenit limitata pfectio effectus. 2^a rõ eſt q de his que ꝯcurrũt ad tranſmutationem mãe talis eſt ordo in cãndo iſta iferiora gñabilia ⁊ corrupbilia: q ex eoꝝ ordine cẽntiali quodlibet natũ ẽ dare ſuo cãto aliq̃ȝ actualitatẽ ⁊ pfectioneȝ: ⁊ ex hoc puenit q in iſtis iferioribus q̃to aliqd eſt pfectius: tãto a pluribus cauſis depẽdet. ex qbus oibus patet iſtã ppoſitionẽ aſſũptã eẽ falſam: gegd põt cã iferior põt ſupior: quã tñ theologus ꝯcederet: qr ſm ipſuȝ deus agit mere libere ⁊ cõtingẽter ad extra. ❡ Et p hoc rñdet ad cõfirmatione cõcedendo corpora celeſtia hẽre determinatũ aſpectum ad hec inferiora: nõ tamẽ ex ſe ſũt ſufficiẽtia ad pducẽdos oẽs effectus maxime pfectos ſine cauſis vniuocis: nam edificator hȝ determinatũ aſpectũ ad edificiũ: nõ tñ põt illud ſine iſtrumẽtis pducere. ⁊ dato q corpora celeſtia haberẽt optimũ influxũ reſpectu gñationis hoĩs: ſicut poſſibile eſt haberi: adhuc tñ nõ poſſent gñare hoieȝ: niſi cõcurrat hõ. ❡ Ad 4^m rñdet. q mãlia ⁊ imãlia mõ oppoſito ſe habẽt cũ cãnt a ſuis cãis. imãlia cũ poſſint eẽ ſimplr pfecta q̃to ſunt ppinquiora pmo pn^o tãto idigẽt paucioribus cauſis: mãlia vo cũ ſua pfectio ſit in mã: q̃to ſũt perfectiora: tãto per plura media pducunt. ❡ Ad cõfirmatione ꝯcedit maior: ⁊ ſilitudo in aliquo: nõ in oibus: qr qd in oibus eſt ſile eſt idẽ. naȝ lȝ duo arti^{cia} eiuſdẽ ſpeciei poſſint fieri ex diuerſis materijs diſtinctis ſpẽ: vt ratio ꝯcludit non tamẽ plura aialia eiuſdẽ ſpẽi habẽt mãs diuerſaȝ ſpẽrũ loquẽdo de mã cõpoſitionis: ⁊ nõ alterationis: nã forme artificialiũ ſũt accidẽtia. forme aialiũ ſũt ſube. ❡ Dimiſſis igit iſtis duab^9 opinionib^9 extremalib^9. ſ. Auicẽne ⁊ Auer. tenẽda eſt via media: ⁊ ꝯ quã pſequunt rñſiões data ad fundamẽta vtriuſq; opinionis. vȝ. q aialia impfecta poſſunt gñari vniuoce ⁊ equoce: qr pp impfectionem iſtoꝝ aialiũ: cã equoca põt ſupplere cãlitatẽ cãe vniuoce ſed in aialib^9 pfectis reqrit neceſſario vtraq; cãlitas pp pfectionẽ ipſoꝝ aialiũ: qr vniuoca addãt aliquã pfectionẽ in cãndo cãe equoce: videt q̃ſi pficẽ ⁊ cõplere cãlitateȝ cãe equoce: ad hũc ſenſuȝ itelligẽdo q eoꝝ cõcurſu vtriuſq; cãe re^u aial gñandi puẽit vna cãlitas totalis pfectior q̃ȝ ſit cãlitas ptialis q̃ eẽt pciſe ab altera ipaꝝ: ⁊ hoc ad rõneȝ.

Ad argumẽta pncipalia. Ad auctẽ Ar. primo de gñatione aialiũ. Rñdet q ibi Ar. nõ plus vult: niſi q aliq̃ aialia impfecta genita p putrefactionẽ (cũ pꝰ gñant) qdẽ alteꝝ gen^9 aialiuȝ: qd poſtmodũ redit ad ſpẽm ppriaȝ gñantis p aliq̃ intermedia: ſicut rane genite ex mã putrefacta gñant ranũculos qui vident piſciculi puuli: qui appellant marſiliões: ⁊ iſti poſtmodũ efficiunt rane: ⁊ ꝯſilr dicit de qbuſdam vermibus qui faciũt ſericũ: qui pꝰ gñant oua: ex qb^9 generant pãpiliones: qui poſtmodũ trãſmutãtur ad primã ſpẽm: vnde pceſſerũt. ❡ Ad aliã auctẽ ſcdi de aia intẽdit Ar. quecũq; aialia ſunt pfecta ⁊ nõ orbata: neq; ſpõtaneã gñatione hñtia gñant tale q̃le ipm eſt: ſed ex hoc nõ põt iferri q ſi pfecta gñant ſile q impfecta nõ gñant: ſed vult habere q ſic gñare cõpetit oib^9 aialib^9 pfectis vlr: ſȝ nõ cõpetit vlr impfectis: qr nõ aliqb^9 impfectis. pmũ pbatur. nã dicit. 4° methauroꝝ. tex. cõmẽ. 19. vnũquodq; perfectũ eſt cũ põt gñare ſibi ſimile: ⁊ ita ſequit ſaltẽ i aialib^9: hoc eſt perfectũ q põt facere ſibi ſile: qd nõ ſequitur de impfectis: ita q auctoritas Ar. hȝ intelligi affirmatiue nõ negatiue. ſeu cõſtructiue nõ deſtructiue: vnde ſi ſic arguas. hoc eſt pfectũ q gñat ſibi ſile. g ſi nõ eſt perfectum nõ gñat ſibi ſile: cõmittis fallaciã ꝯñtis deſtruẽdo antecedẽs. ❡ Ad rõnes Auer. negatur illa maior aſſumpta vlr de oi nã: q vnius nãe ſit tñ vnus modus cõicandi. iſta ꝯcedit in naturis pfectis nõ in impfectis. ❡ Et ad pmã pbatione: qr diuerſis gñationibus ⁊c. Rñdet q mã quedã eſt alterationis: quedã cõpoſitionis. pma ẽ ex qua trãſmutata ⁊ corrupta aliqd gñatur: ⁊ hec nõ ineriſtit ei qd fit. alia eſt cõpoſitionis ex qua intrinſece ꝯſtituitur illud qd fit. Loquẽdo de prima mã diuerſis gñationibus ſm ſpẽm correſpõdent diuerſe mãe alterationis: ⁊ ſic generationi equiuoce correſpondet mã putrefacta: ⁊ generationi vniuoce mã ſeminalis ſeu ſemẽ. ſed iſtis nõ correſpõdẽt diuerſe mãe cõpoſitionis: qr in mã putrefacta inducit virtute ſolis ⁊ aliaꝝ ſtellaꝝ quedã virtus formatiua ita per ſe ordinata ad gñationẽ nãlis eiuſdẽ in ſpẽ: ſicut virtus formatiua exĩs in ſemine: ⁊ hoc vult Cõmen. 12. meta. tex. cõ. 18. vbi vult q calores gñantes q̃libet ſpẽm ſpẽrũ aialis hñt pprias mẽſuras ex q̃ritate motuũ celeſtiũ: ⁊ diſpõnib^9 ſtellaꝝ in ppinqtate ⁊ remotione ipſaꝝ que q̃titas motuũ ẽ velocitas ⁊ tarditas motuũ planetaꝝ: qb^9 alterant mãe iſtoꝝ iferioꝝ p influxus caloꝝ q veniunt ad hec iferiora mediãte motu ⁊ lumine. diſpones aũt ſtellaꝝ in ppinqtate ⁊ remotiõe hñt itelligi: vel penes diſtãtiã formalẽ: ⁊ ſi ꝯ ppinqtatẽ: vel penes diſtantiã mãlẽ ſeu ſitualẽ. pmo mõ calor gñans aial in mã putrefacta mẽſurat: ⁊ hȝ ppriã mẽſurã reſpectu determinati aialis ex diſtãtia vl ppinqtate ad gradũ mediũ toti^9 latitudinis caloris: ita q ſic ex diuerſa diſtãtia vel ppinqtate ad gradũ mediũ imixtione q̃litatũ pmaruȝ reſultat alia ⁊ alia mixtio eſtoꝝ q̃ mixtio ẽ diſpoſitio ad diuerſa mixta ſm ſpẽȝ: ita dõȝ eſt de calorib^9 gñantib^9 aialia: vt inqt Auer. hñt determinatã mẽſurã ad gñationẽ determinati aialis

in ſpē ex remotione vel propinqtate formali iſtoꝝ caloꝝ ſm ꝙ iſti calores plus vel minꝰ appropinquant ad gradū medium totius latitudinis caloris in mā putrefacta: ⁊ vt ſic ſub tali diſpōne ita determinatur ad vnū aīal in ſpecie ꝙ nō ad aliud. ¶ Pōt etiā 2° itelligi diſpoſitio ſecundū ꝓpinquitatē ⁊ diſtantiā mālem ſtellaꝝ ſm ſitum ⁊ locū penes que pōt accipi alia ⁊ alia ꝓportio in iſtis caloribus influxis a celo: pro ꝗto ſtelle plus vel minus cōiungunt cū ſole ſm ꝓpinquitatē vel diſtantiā ad zenit māe putrefacte: aut ſeminalis. ⁊ ſic eſt alius ⁊ alius calor cōmixtꝰ ex virībꝰ ſtellaꝝ iſluxus ad vitā aīalis gnāndi. ¶ Ad ꝯfirmatiōeʒ. diſtinctaꝝ mutationū ſpē ſunt diſtincti termini ſpē. Rñdet ꝙ iſta ꝓpō nō eſt pͣ ⁊ imediata: ſʒ dependet ab alijs duabꝰ que ſi ſint vere erit ⁊ ꝓpō vera. ſi vō vna illarū ſit falſa: ⁊ iſta ꝓpō aſſumpta pro maiori erit falſa. pma ꝓpō a qua dependet veritas ipſius maioris eſt iſta. forme fluentes vel forme ſm quas eſt fluxus ſunt alterius rōnis. 2ª ꝓpō eſt. foꝛa fluens vel ſm quā eſt fluxus eſt eiuſdē rōnis cū foꝛa terminante fluxū ⁊ motum. Qꝫ aūt oporteat iſtas ꝓpōnes eſſe veras ſi illa data dʒ cē vera pʒ: qꝛ idē vbi pōt acqri ꝑ motū rectū ⁊ circularem: qui motꝰ ſunt ad ſeinuicē incōparabiles. 7. phiſico. tex. cōmē. 22. Et hoc ideo eſt: qꝛ forma terminans nō hʒ in ſe talē diſtōnē ſpecificā ſeu alterius rōnis: ſicut forma fluens vel ſm quā eſt fluēs. Hic tū poſſet dici ꝙ vbi fluens ſm lineā rectā ⁊ circularē ſunt eiuſdē rōnis: ſʒ ſi ſint alterius rōnis ſunt ꝗtum ad aliqua accñtia ſibi cōpetētia: que ſunt rectitudo ⁊ circularitas: ⁊ quo ad iſta ſit incōparabilitas nō quo ad vbi fluētia: aut quo ad motꝰ ꝑ ſe: ſed qcqd ſit de exēplo: ſaltē hoc eſt verū ꝙ exiſte forma fluēte alterius rōnis a forma terminā̄te: nō opʒ ex diſtinctione motuū ꝯcludere diſtōnē terminoꝝ. ¶ Ad argm̄ igitur forme fluētes in gnātione vniuoca ⁊ equoca: vel etiā ipſi fluxus ſunt eiuſdē rōnis: qꝛ dicimꝰ ꝙ virtꝰ formatiua in ſemine: ⁊ in mā putrefacta ⁊ calores qui ſunt iſtra vtriuſqꝫ ſunt eiuſdē rōnis: ⁊ hoc ꝯcedit Auerro. vt allegatū eſt in. 12. metaph. Ex quo poſtmodū ſequit ꝙ cū iſte forme fluentes ſint eiuſdē rōnis cū formis terminātibꝰ: loquēdo de formis ſm quas eſt alteratio vltimate diſponens ad formā aīalis aīalia ipa genita erūt eiuſdē rōnis. ¶ Ad 2m̄ pncipale Auerro. negat prima ꝯña. Ad ꝓbationeʒ. que fiunt equoce fiunt a caſu. negat hoc etiā ſm ipm. vt dictū eſt i. q. Ex cōmēto ꝓallegato: niſi dicat ꝙ mā putrefacta ꝗtum ad aliq̄ accñtia que ſibi accidūt ſit pnm̄ caſuale aīalis putrefacti. vt dictū eſt ifra: ſʒ ꝗtū ad diſpoſitiones a celo iſluxas eſt per ſe pnm̄ ⁊ non caſuale. Et ad illud. qd̕ ſit equoce euenit ꝑter intentionē ⁊c̄. negat h̕. ita enim virtus formatiua in mā putrefacta per ſe ordinat ad gnātionē muris. ſicut virtꝰ in ſemine. Et alia que inducunt nō ſunt ꝯ ꝓpoſitū: cū di ꝙ tota vna ſpēs poſſet fieri a caſu: ſi idē aīal ſm ſpēm gnāret vniuoce ⁊ equoce: negat ꝯña: qꝛ gnātio equoca nō eſt caſualis: niſi ex aliq̄ accñte ipediēte gnātionē aīalis: ⁊ iſluente ad aliqd̕ eſſe diminutū ⁊ iperfectū ipſius: ſed cum tale accñs nō natū ſit euenire frequēter: ⁊ in pluribꝰ in tali gnātione tota ſpēs nō fiet iſto mō: qꝛ nā facit de poſſibilibus qd̕ melius eſt: Et ꝯcedo ꝙ illud qd̕ ſit ſic a caſu: ſit: aut pōt fieri ex infinitis materijs: qꝛ ex iſinitis accidentibꝰ que poſſunt accidere materijs putrefactis: imo etiā materie ſeminali. Et tale caſuale eſt monſtruoſum ⁊ nō intentū a nā: qꝛ natura intendit eſſe pfectū aīalis: ſed impedita ꝓducit illud ſm eſſe imperfectū. ¶ Ad 3m̄ Auerroys reſpondet ꝙ raro venire incōparationē ad cauſam a qua ꝓuenit ſic ꝙ nō eueniat per ſe a tali cauſa itendente ipm: ſed aliud: facit effectū eſſe caſualē. vt dictū fuit in. q. de diuina pſcia. ¶ Et ꝯcedo ꝙ ſi aliqd̕ aīal in ſpecie generat equiuoce: ⁊ ex materia putrefacta nō generat ex iſta ſemꝑ: ⁊ de neceſſitate: quia tunc tale aīal in ſpecie nunq̄ꝫ generaret ex ſemine: neqꝫ etiā ex iſta mā gnātur raro: vt cōparat ad iſtā māʒ putrefactā alteratā ⁊ diſpoſitā pro gnātione ipſius: ſed frequēter ⁊ in plibus. Et cū dicit. quod frequēter euenit nāliter euenit: cōceditur hoc. Et ꝙ tale aīal nāliter ſit ⁊ generat: ⁊ ex hoc nihil mali ſequit. Conceditur tū ꝙ ſi raro euenire cōparet ad generationē equiuocā ⁊ vniuocā: ⁊ querat vtrū aīal equiuoce fiat raro vel vniuoce ꝯceditur ꝙ raro ſit equiuoce incōparatione ad vniuocā generationē: ita ꝙ ſi iſte determinationes raro ⁊ in pluribꝰ comparent ad generationē equiuocā ⁊ vniuocam raro aīal ſit equiuoce: ⁊ vt in pluribꝰ vniuoce: ⁊ hoc eſt cōparare iſtas determinationes ad diſperata. Si aūt iſta determinatio raro cōparet ad cām equiuocā a qua ſit aīal: ⁊ querat vtrū aīal fiat ab iſta cā raro vel nō: vt in pluribus vel nō. Cōceditur ꝙ ſit nō raro: ſed vt in pluribus: ⁊ hoc eſt cōparare iſtas determiationes ad cām equiuocā ſub diſiunctione ad ꝯtradictoria. vt dicit doct. ſubtil. in primo. diſt. 2. q. quarta. Et ſic eſt finis.

¶ Calias ⁊ ſocrates diuerſa qdem ꝑꝑ materiā. Tex. cō. xxviij. Q̄ō. vi.

Queritur. Utrū materia poſſit eſſet hec: ⁊ ſingularis ꝓpria ſingularitate: ⁊ nō ſingularitate cōpoſiti: cuius eſt mā. ¶ Arguit ꝙ nō. Illud qd̕ eſt hoc ⁊ ſingulare eſt actualr̄ hoc aliquid ⁊ ſingulare: ſed mā nō eſt h̕: igitur ⁊c̄. Cōſequētia nota: ⁊ maior eſt manifeſta: qꝛ nihil hʒ ꝓpriam ſingularitatē: niſi ſit actualiter tale: minor aūt eſt Ar. 2. de aīa. tex cōmē. 2. Ubi hʒ ꝙ mā eſt potētia hoc aliqd. igit nō eſt actu hoc aliqd. ¶ Et ꝯfirmatur. ſi enim mā eſſet de ſe idiuidua: ⁊ ſingularis: ſequeretur ꝙ vnū indiuiduū eſſet plura. ꝯñs eſt falſum. igitur ⁊ añs: ⁊ ꝯñtia ꝓbat. Quandocūqꝫ eſt aliqd̕ totū homogeneū eiuſdē rōnis in toto ⁊ in partibꝰ: quicqd aduenit per ſe toti: nō repugnat partibꝰ: ſed ita eſt ꝙ ſingularitas aduenit alicui materie determinate. ſ. materie huiꝰ ignis. gratia exēpli. Igit nō repugnabit per ſe partibꝰ eius: ⁊ ſi ſic ſequit: ꝙ vnū indiuiduū poterit eſſe plura. maior eſt manifeſta. ſimiliter minor cum dña indiuidualis ſit per ſe determinatiua illius materie cui aduenit ex quo facit vnū per ſe cum illa. ¶ Et ꝯfirmat: qꝛ vnio actualis partium in toto: cū ſit relatio realis: pſupponit extrema realiter diuerſa: ⁊ in actu. Quia nihil vnitur ſibiipſi: ſʒ ſemꝑ vnitū: ⁊ cui vnitur ſunt realiter ⁊ actualiter diuerſa: ſed ita eſt ꝙ partes eiuſdē rōnis in mā realiter vniunt in tota mā. ergo iſte partes ſunt ſic diuerſe: ꝙ vna numeraliter diſtinguit ab alia. ¶ Scd̕o principaliter arguit. ſi enim materia ſit ſingularis ꝓpria ſingularitate: aut determinatur preciſe ad vnā ſingularitatē: aut ad plures. Nō pmo modo: qꝛ nā materie eſt vlis. ergo de pluribus ſingularibus predicabilis pdicatione per identitatē: ⁊ in recto: ⁊ ſi ſic: ſequit ꝙ eſt ꝯtrahibilis ad qd̕libet tale ſingulare. ſi vō detur ꝙ nō determinat ad vnā ſingularitatē. habet ꝓpoſitum: qꝛ nō eſt de ſe hoc ⁊ ſingularis. ¶ Tertio arguitur. data veritate iſtius queſtionis: mā eſſet per ſe in genere tanq̄ꝫ ſpecies. Et vlterius ſequit: ꝙ ſimpliciter ſimplicia in aliquo ꝯuenirent quiditatiue. Utrūqꝫ ꝯñs eſt falſum igitur ⁊ antecedens. Prima ꝯñtia ſic deducit. Omne cōſtitutū ex actu ⁊ potētia eſt per ſe in genere: vel tanq̄ꝫ indiuiduū: vel tanq̄ꝫ ſpecies: ſed ita eſt ꝙ materia eſſet h̕: qꝛ certū eſt ꝙ hec materia includit naturā materie: ⁊ proprietatē indiuidualē: que eſt actus eius. Igitur hec materia eſſet cōpoſita ex actu ⁊ potētia: qꝛ omnis nā que eſt cōtrahibilis per aliquē actū: eſt potētia reſpectu eius. igitur materia ſic eſſet potentia reſpectu actus indiuidualis: ſed ſicut nō repugnat huic materie habere actū determinantē ipſaʒ circūſcripta omni forma: que nata ſit per-

ficere ipſaꝫ mām in eſſe formali. Ita nō repugnat māe in cōmuni accepte: ſic determinari per aliquē actū ſeu differentiā eſſentialē ante oēm formā ſibi aduenientē. Sed oē ↄſtitutū eſt ↄ̄tinua eſſentiali eſt per ſe ſpēs in aliquo gñe. igit mā eēt per ſe in gñe tanq̄ꝫ ſpēs. ¶ Scđa ↄ̄ñia ſic deducit. Nā mā ſignata includēs nām māe ⁊ ꝓꝓrietatē indiuidualē eſt eque bñ ſimplr ſimplex: ſicut mā in cōi: ſed plures māe ſignate ↄueniunt qditatiue in mā cōi ⁊ vlī. igit ꝓpoſitū. vꝫ. ꝙ ſimplr ſimplicia ↄuenirent in aliquo qditatiue. Cōfirmat: q: ſicut mā abſolute accepta eſt pura potentia: ita hec mā ſignata. Quū ſit imediate receptiua forme ſbalis: que forma recipit tanq̄ꝫ in ſbto ꝓmo ⁊ immediato in eēntia māe: vt nūc ꝓſuppono: qcquid dicat Auerroys. ſꝫ poꝰ pura eſt ſimplr ſimplex: ⁊ ꝓmo diuerſa ab omni actu. igit ⁊c̄. ¶ Quarto principalr arguit. ſi mā ↄtraheret ad ſingularitatē: cū poſſit eſſe in alia ſingularitate ab illa: poſſet trāſmutari ab vna ſingularitate in aliam. ↄñs eſt falſum: q: ſingularitas eſt eadeꝫ realiter nāe. igit eſt iſeparabilis ab illa. ↄ̄ñia ꝓbat. Omne illud qđ recipit aliquē actū: qui eſt extra qditatē ipſius: quātuꝫ eſt de ſe pōt eſſe ſine illo: ⁊ ex quo eſt capax ipſius. ↄ̄r eſt capax cuiuſcūqꝫ eiuſdē rōnis cū illo: ſed ita eſt ꝙ ſingularitas eſt extr rōnem a formalē materie. ſi mā contrahitur per ipſam ſingularitatem: ⁊ quelibet alia ſingularitas eſt eiuſdem rationis cum ſingularitate ſibi adueniente: ſequitur ꝙ ſic poterit trāſmutari ab vna in aliam: ex quo infertur: ꝙ materia nullo modo eſt determinabilis per ſingularitatem propriam.

Ad oppoſitū arguit. Effectus ſingularis cā eſt ſingularis. 2° phiſico. tex. cōmenti. 38. ⁊. 5. metaph. tex. cōmen. 3. Sed materia eſt cā compoſiti ſingularis. igitur ⁊c̄. ſed non eſt ſingularis ſingularitate compoſiti: quia illa ſequitur materiam: ⁊ eſt effectus eius igitur ⁊c̄.

Determinatio iſtiꝰ queſtionis diuiditur in tres articulos. In primo ponuntur quedam diſtinctiones. In ſecundo eliciuntur q̄dam concluſiones. Et tertio reſpondebitur ad argumenta principalia.

Circa primam partē premittit: ꝙ duplex eſt vnitas materie: quedā eſt vnitas priuatiua: quedā poſitiua: ꝓuatiua ſm quā materia nata eſt eſſe vna vel portio ipſius nata eſt vniri cum alia mā: ⁊ facere vnū totū ↄſtitutū ex partibꝰ: ſed ꝙ nō vniat eſt per aliquē actū formalē ſbalē aut accidētaleꝫ: per quē diſtinguit ab alia: ⁊ ſeparatur ab illa: circūſcripto ṫn actu diſtinguēte: mā hec ⁊ illa facerent vnū indiuiduū ⁊ ſingulare in tali nā: vnitas poſitiua māe eſt vnitas quā poſitiue includit ipſa mā: vt eſt ſub actu formali diſtinguēte: que vltra hoc qđ diſtinguit ab alia mā per formā: cuꝫ ipſa ſit realiter diuerſa a forma ſe ipſa etiaꝫ diſtinguit ab alia materia determinata per aliā formā. ¶ Scđo notāduꝫ eſt: ꝙ indiuiduū eſſe in actu ↄtingit dupliciter. ſ. vel exiſtētie: vel ſubſiſtētie. Primo mō omne illud dicit eſſe indiuiduū in actu qđ eſt tale extra intellm oīno per aliquā eſſentiā: ſeu entitatē ex nā rei: ad quā imediate inſequit aliqua diſtinctio. Quēadmoduꝫ ptes homogenee in toto homogeneo: q̄ partes ſic ſe hñt: ꝙ vna hꝫ actū diſtinctū ab alia. Licet non habeat eſſe ſeparatū ab illa: ſed vnitū. Indiuiduū aūt dr̄ eſſe in actu ſubſiſtētie: qn̄ nō ſolum hꝫ diſtinctū eſſe ab alio: verūetiā hꝫ eſſe ſeparatuꝫ: ⁊ ſubſiſtens ſeorſum ab illo: ⁊ iſto modo partes in toto nō ſunt in actu ſubſiſtētie ⁊ ſeparationis. ¶ Tertio notādū: ꝙ mā pōt ↄſiderari dupliciter. vno mō vt nā quedā diſtincta ab omni ꝓꝓrietate idiuiduali: ⁊ vt ſic eſt nā quedam vlis ꝑdicabilis de pluribꝰ indiuiduis indifferens ad qđlibet tale. ſcđo modo mā pōt ↄſiderari vt determinata per hecheitatē ſeu ꝓꝓrietatē indiuidualeꝫ. Primo modo eſt in potētia ad quālibet ſingularitatē. Ita ꝙ nullam ſibi determinat: ſed quālibet ſecū cōpatitur reſpectu cuiuſcūqꝫ indiuidui materialis. ¶ Scđo mō neceſſario eſt ſingularis ſaltē denominatione differētia indiuiduali ſibi adueniente: ⁊ vna numero ab vnitate ſingulari ⁊ numerali: que inſequit ꝓꝓrietatē indiuidualē ſibi aduenientē: ſicut paſſio ſuū ſubiectū. Nam cū vnitas ſit paſſio entis: multiplicato ente: multiplicat vnitas. Cum igitur ratio nature ⁊ ratio ſingularitatis ſint diſtincte entitates: correſpondebit eis diſtincta vnitas. Quarū vna erit vnitas nature pluribꝰ cōmunicabilis: alia erit ſingularitatis incōmunicabilis. ¶ Quarto notandū: ꝙ trāſmutatio eſt duplex: quedā eſt phiſica: quedā metaphiſica. ꝓma eſt ſubiecti vnius numero realis ad formaꝫ eſſentialiter diſtinctā. ſcđa eſt nature nō determinantis ſibi aliquem actū: qui natus ſit eē per ſe actus ipſius. ¶ Quinto ⁊ vltimo notandū: ꝙ hoc aliqđ ⁊ ſingulare ad menteꝫ Ariſto. quoddā eſt vltimatū qđ non eſt ordinabile ad aliquem actū vlteriorē: qui poſſit eſſe actus eius per ſe ⁊ ꝓmo: aut participatiue. Et tale hoc aliqđ eſt tantūmodo ſingulare per ſe ſubſiſtens: qđ eſt ipſum ſuppoſitū. Aliud eſt hoc aliquid: qđ nō eſt vltimatū: ſed ordinabile ad actū vlteriorem: qui actus eſt ipſius tantūmodo participatiue: ⁊ alterius ab ipſo per ſe primo. Primo mō ſumēdo hoc aliquid nihil quod eſt alteri ratio: aut principiū eſſendi intrinſecum reſpectu alterius pōt ſic dici hoc aliquid: q: qđlibet tale ordinat ad eſſe ipſius ↄſtituti ſeu compoſiti: per tale principiuꝫ: qđ eſt actus ipſius cōpoſiti per ſe primo: ⁊ cuiuſcūqꝫ intrinſeci ↄſtituti participatiue: ⁊ tale eſſe qđ eſt cōpoſiti hꝫ ordinē ad eē principij: qualis ordo eſt forme ad māꝫ ita ꝙ tale eſſe eſt prius eē principij prioritatis forme ad materiaꝫ: quāuis eſſe principij ſit prius prioritate materie ad formaꝫ: que prioritas eſt prioritas originis ⁊ generationis: ⁊ prioritas eſſe compoſiti ad eſſe principij eſt prioritas perfectionis: ⁊ hoc de mente Commentatoris ſeptimo metaphi. cōmē. 35. vnde pro tanto eſſe compoſiti eſt prius eſſe cuiuſlibet partis intrinſece: quia quelibe   a r s eſt: ⁊ habet eſſe communicatum ſibi a compoſito.

His premiſſis ponunt ↄ̄nes. ¶ Prima concluſio. Materia eſt vna nūo priuatiue oīuꝫ generabiliū ⁊ corruptibilium. Iſta ↄcluſio pꝫ ex qōne p̄cedenti de vnitate materie. Pro nunc ṫn ꝓbatur ſic. Illud eſt vnuꝫ numero priuatiue qđ non hꝫ vnitatē quā natū eſt hr̄e ꝓpter aliqua extrinſeca ipm̄ diſtinguentia: quā ṫn hr̄et circūſcripto extrinſeco diſtinguente. Iſta ꝓpoſitio pꝫ ex diffinitione vnitatis priuatiue: ſed materia oīum generabiliuꝫ ⁊ corruptibiliū circūſcriptis formis diſtinguētibus nata eſt ſic hr̄e vnitateꝫ ſi ab ipſa circūſcriberentur oēs forme: ſiue ſbales: ſiue accidentales diſtinguētes ipſaꝫ. igit oēs tales materie eſſent vna numero. ¶ Secūda ↄcluſio. Materia vna numero poſitiue pōt eſſe in genito ⁊ corrupto: ⁊ ex ↄ̄ñti pōt eſſe eadē omniū generabiliū ⁊ corruptibiliū ſucceſſiue. Probat iſta ↄcluſio. Illud qđ ſm omnē ſuā entitatē eſt in diuerſis indiuiduis ſucceſſiue eſt penitus ideꝫ nūo: ex quo de ſe nullam includit amiſſionem entitatis que ſibi debet: ⁊ ex ↄſequenti ſue vnitatis ſuper quam fundat idētitas eius. Sed ita eſt ꝙ materia ſm omnē ſuaꝫ entitatē nulla facta variatione circa ipſam poteſt eſſe ſucceſſiue in genito ⁊ corrupto: ⁊ ex ↄſequenti in oībus generabilibus ⁊ corruptibilibus: igitur propoſitū. ¶ Tertia concluſio. Alia eſt mā numero in generāte: ⁊ alia in genito. Iſta cōcluſio pꝫ tum ex auctoritate Ariſto. 7. metaph. tex. cōmē. 28. vbi hꝫ. Generans generat aliud ꝓpter materiā. Et ſimiliter. 12. metaph. tex. cōmē. 17. vbi habet Ariſto. Que ſunt in eadem ſpecie diuerſa non ſpecie: ſed quia ſingularium aliud tua materia ⁊ ſpecies ⁊ mouens ⁊ mea:

vniuerſali

vniuerſali aũt rõne eadem:tum etiam rõne. Quia gene
rãs naturale nõ producit aliquid niſi ex aliquo:in quo
recipit actus eius:ſed hoc nõ põt eẽ materia generantis:
qꝛ patiens eſt in oppoſita diſpoſitione ad ipſum agẽs.
Talis oppoſita diſpoſitio nõ eſt in materia generantis:
qꝛ nihil eſt in oppoſita diſpoſitione reſpectu ſui ipſius.
igitur generans agit in aliam mãm. ¶ Quarta concluſio.
¶ Materia eſt eadẽ numero ⁊ indiuidualiter in omni
tranſmutatione phiſica ⁊ naturali:reſpectu geniti ⁊ cor
rupti:ſic ꝙ idem indiuiduũ in actu exiſtẽtie:vel ſubſiſtẽ
tie qḋ prefuit ſub forma corrumpenda eſt poſtmodum
ſub forma generanda. Iſta cõcluſio patet per Ar. primo
phiſicorum:⁊ ex Auerroy ibidem cõmẽ.63. vbi hꝫ. Cuꝫ
conſiderauerit illud qḋ defert vtrãqꝫ tranſmutationem
inueniunt ipſum idem numero ⁊ eſt corpus demõſtra
tum ⁊c. Et inferius. Eſt igitur vnum ſubiectũ numero
non habens diſpoſitionẽ ſubſtantialem:ſed habẽs nãꝫ
recipiendi iſtas diſpoſitiones ſubſtãtiales ⁊ eſt in potẽ
tia ens oẽs diſpoſitiones ſubſtantiales ⁊ accidentales:⁊
hec dicit̃ pma mã:⁊ primã hyle. ¶ Ex iſta cõcluſione ſeq
tur vnũ correlariũ. vꝫ. ꝙ quãtũcũqꝫ fiat diſperſio ⁊ diui
ſio materie in tranſmutatione:ſemp tamẽ remanet ideꝫ
indiuiduum vel ſm exiſtentiã vel ſubſiſtentiam. Pro
batur hoc correlarium. omne homogeneũ diuiſibile in
partes euſdem rõnis cõtinet in ſe plures ſingularitates
ſeu hecheitates in actu exiſtentie:ſed materia ſic ẽ homo
genea ⁊ diuiſibilis in partes eiuſdem rõnis igitur ⁊c. ꝓ
batur maior. Omne totum cõtinẽs in ſe actualiter plu
res partes realiter diſtinctas:quarũ quelibet põt ſeorſũ
exiſtere ab alia continet principia diſtinctiua illarũ par
tium. Talia principia ſũt ipſe ſingularitates:vt de ſe pa
tet. igit̃ ⁊c. ¶ Quinta concluſio. ¶ Materia eſt ſingularis
alia ſingularitate a ſingularitate compoſiti:⁊ conſtituit̃
per ipſam. Iſta cõcluſio probatur. Quocunqꝫ aliqḋ eſt
in actu extra cauſam ⁊ intellectum eodem eſt hoc ⁊ ſin
gulare. primo:qꝛ ſic eſſe extra cauſam ⁊ intellectum non
competit niſi ſingulari:imo vniuerſale ſiue non ſingula
re non poteſt competere alicui:niſi in intellectu ſit obie
ctiue. Sed ita ẽ ꝙ materia cũ ſit realiter diuerſa a forma
vt nunc preſuppono ⁊ multomagis a compoſito eſt ali
quid in actu preter formã ⁊ compoſitum extra ſuã cau
ſam ⁊ intellectũ:⁊ hoc ſeipſa primo. ergo materia eſt hec
⁊ ſingularis ſeipſa primo:⁊ non ſingularitate forme aut
compoſiti:maior eſt manifeſta:qꝛ quicquid eſt extra in
tellectũ. vt dictũ eſt:eſt ſingulare. minor autem probatur.
Quia omnis entitas precipue abſoluta ſeipſa primo eſt
in ſuo eſſe:qꝛ ſeipſa primo recedit a nõ eſſe ad eſſe. Nam
licet multa cõcurrant ad ſuum eſſe:queadmodum ma
teria ad eſſe forme:⁊ forma ad eſſe materie:tamen nullũ
concurrens eſt prima ratio eſſendi ſibi in ſuo eẽ. Igitur
ſeipſa primo ẽ hec ⁊ ſingularis. mã prima eſt entitas ab
ſoluta. igitur habebit propriã ſingularitatẽ diſtinctam
a ſingularitate cõpoſiti. ¶ Et confirmatur:qꝛ ſicut mate
ria habet entitatẽ eẽntialiter diſtinctã ab entitate com
poſiti extra intellectũ ⁊ ſuam cauſam:ita habet vnitateꝫ
conſequentẽ ſuã entitatem iſto modo. Sed talis vnitas
non eſt niſi vnitas ſingularis. igitur ⁊c. Hoc ẽ qḋ habet
Ar. 12. metaphi. textu cõmen. 27. vt ſic allegatuꝫ eſt:vbi
vult:quia tam cauſa mãlis qꝫ formalis ⁊ efficiẽs habent
vnitatem ⁊ diſtinctionem ſpecificã ⁊ numeralẽ propor
tionatam ipſis pncipiatis:per illud qḋ dicit. ſingularia
alind tua materia ⁊ motus ⁊ mouens:⁊ ſpecies nume
ro:ratione autẽ vniuerſali eadẽ. Utrũqꝫ eñi per ſe pnci
pium cõpoſiti:opꝫ habere indifferentiã conſimilem in
differẽtie compoſiti:⁊ determinationẽ ſimilẽ determina
tioni compoſiti:qꝛ neqꝫ indifferens conſtat ex determi
natis:neqꝫ determinatũ ex indifferẽtibus indifferentia
vniuerſalitatis. ¶ Preterea ⁊ ſcḋo pncipalit̃ ad hãc cõ
cluſionem arguitur. Quecũqꝫ ſunt priora ſm nãm:videñ
tur etiã eſſe priora duratione ad hunc ſenſum:ꝙ eis non
repugnat eſſe ſine poſteriori:qꝛ hoc poſito:intellectus in
telligens prius eſſe ſine poſteriori:nõ includet ꝯdictionẽ.
hec videt̃ eſſe ſnia Ariſto. 5° metaphi. capitulo de priori
vbi Ariſto. cõmendat Platonẽ diffinientẽ prius ſꝫ natu
rã dicens:priora ſm ſubſtantiã ⁊ naturaꝫ ſunt:quecunqꝫ
cõtingunt eſſe ſine alijs:⁊ alia non ſine ipſis:ſed ita eſt ꝙ
materia ſaltẽ via originis ⁊ generationis eſt prior natura
forma ⁊ cõpoſito. Igit̃ mã in iſto priori habebit propri
um eſſe extra intellectũ. ⁊ cõſequenter erit hec ⁊ ſingula
ris nõ ab aliquo extrinſeco ſue entitatis. ¶ Item ⁊ 3° ar
guitur. Nulla cõditio que requirit̃ in cauſa ad actũ cau
ſandi:habet eſſe ab ipſo cauſato:qꝛ tunc cauſa in cauſan
do dependeret a cauſato:⁊ inquantũ ſufficiens ad cau
ſandum eſſet cauſata a cauſato:⁊ eſſet illud cauſatuꝫ ſui
ipſius cauſa:⁊ pro tanto poſſet dare cauſe cauſationem
ſuiipſius. ſed ſingularitas materie eſt neceſſaria condi
tio ad cauſandum ipſum compoſitũ:qꝛ cauſatum ſin
gulare requirit cauſam ſingulareꝫ. ergo impoſſibile eſt
ſingularitatem materie eſſe a ſingularitate cõpoſiti:vel
alterius extrinſeci a materia. ¶ Preterea ſingularitas ma
terie que eſt extra intellectum videtur eſſe eadem reali
ter materie:ſicut ⁊ vnitas eius ſingularis. ¶ Ex hoc ar
guitur ſic. Impoſſibile eſt aliquid dependẽs a poſterio
ri naturaliter eſſe idem priori realiter:quia tunc eẽt pri⁹
⁊ non prius:materia eſt prior naturaliter ipſo compoſi
to prioritate originis. vt dictum eſt. Igitur nihil cauſa
tum per ipſum compoſituꝫ ſiue qualitercũqꝫ preexigẽs
naturam compoſiti:poteſt eſſe idem materie. ¶ Maior ꝓ
batur. Ubi eſt vera ⁊ realis idẽtitas:licꝫ non ſit formalis:
ibi impoſſibile eſt hoc eſſe:⁊ illud non eſſe. Quia tũc idẽ
realiter eſſet:⁊ non eſſet. Sed poſſibile eſt prius naturali
ter eſſe ſine poſteriori nãliter. igitur multo magis abſqꝫ
eo ꝙ derelictum eſt vel cauſatum a poſteriori naturali
ter:⁊ ita poterit eſſe materia hec ⁊ ſingularis ſine ſingula
ritate compoſiti. Ultima concluſio. ¶ Materia non eſt
de ſe hec ⁊ ſingularis. Probatur iſta cõcluſio. Nulla na
tura potentialis ⁊ perfectibilis per aliquem actum eſt
de ſe hec ⁊ ſingularis:ſed materia ſic eſt potentialis ⁊ ꝑ
fectibilis per diuerſos actus. igitur nõ eſt de ſe hec. ¶ Ma
ior probatur:quia natura de ſe hec eſt actualiſſima:nul
lo modo determinabilis per diuerſos actus. igitur ſi ſit
determinabilis:non eſt de ſe hec. conſequentia probat̃:
quia non poteſt talis natura perfici per formas realiter
diuerſas a tali natura:ſiue per diuerſas realitates actua
les:que aliquo modo ipſam perficiant vt actus ipſius:
quemadmodum ſunt nature intelligentiarum que ſũt
neceſſarie ſimpliciter:⁊ actus puri. vt teſtatur cõmenta
tor. 12. metaphiſi. cõmen. 30. ⁊ alibi frequenter. minor ẽ
manifeſta. igitur ⁊c. Confirmatur iſta concluſio. nam il
lud non eſt de ſe ſingulare quod de ſe eſt pluribus com
municabile cum ſui diuiſione. materia eſt huiuſmodi.
ergo ⁊c. ¶ Maior probatur:quia quod eſt communicabi
le ſic ꝙ pluriſicatur in illis non eſt de ſe hoc ⁊ ſingulare:
ſed diuiditur ⁊ numeratur per actus diuidentes ipſuꝫ:
⁊ ſic eſt ſingulare denominatiue ⁊ quaſi per accidens.

Ex his reſpõdet ad argumẽta adducta in principio. ¶ Ad primuꝫ
pꝫ ex dictis in corpore. q. ¶ Ad 2m concedit̃ ꝙ materia
eſt vnum indiuiduũ quantũ ad actũ ſubſiſtentie ⁊ ſepa
rationis ab alijs materijs. Eſt tamẽ plura indiuidua in
potentia ſeu in actu exiſtentie. ¶ Ad 3m reſpondetur:ꝙ
materia vt natura non magis determinat ſibi vnã ſin
gularitatem qꝫ aliam:ſed ſolũ determinat ſibi ſingulari
tatem vbi eſt ſub aliqua forma determinata:quia plu
res partes ⁊ portiones materie requiruntur ad ſubſiſtẽ
tiam ſub vna forma qꝫ ad ſubſiſtentiã alterius. Et cuꝫ

tu inſero. ergo nō eſſet vna numero omniū generabiliū ⁊ corruptibilium. Reſpondet negando ɔſequentiā. Eſt enim vna numero omniū generabiliū ꝑuatiue: vt dcm̄ eſt in corpoꝛe queſtionis. Poſitiue aūt adhuc poſſet eē vna numero ſucceſſiue. vt dictū eſt. ꝙ ſi tu dicere. Pluꝛes poꝛtiones ⁊ partes materie requirunt ad vnam foꝛmam ꝗ̄ ad aliā. ergo nō poſſet ſic eē vna ⁊ eadē reſpectu omniū. Dicitur ꝙ lȝ nō poſſit eē vna ⁊ eadē reſpectu omniū quantū ad actum totalē ſubſiſtentie: eſſet tamen eadē quantū ad aliquē actum exiſtentie. ℭ Ad 4ᵐ reſpondet negando: ꝙ materia eēt per ſe ī genere tanꝗ̄ ſpecies. Quia omne qđ reponitur in genere iſto modo includit genus ⁊ differentiā eſſentialē quiditatiue: materia nullum genus includit neqȝ aliquā differētiā iſto modo. Quia eſt pars eſſentialis: ⁊ pꝛincipiū in genere pꝛimo diuerſa ab omni genere: ⁊ ſimiliter a differentia eſſentiali. Igitur ſibi repugnat ratio ſpeciei. Aſſumptū ꝓbatur: q: capiendo materiā pꝛimā: pꝛo potētia pura ⁊ realitate potentiali vltima ad foꝛmam eſt ſimpliciter ſimplex: nihil includēs quiditatiue: q: actus ⁊ potētia ſunt pꝛimo diuerſa: ſic ꝙ nihil vnius eſt aliquid alteri⁹: ⁊ ita materia nō includit actum eēntialē generis: aut differētie quiditatiue in pꝛedicamēto ſubſtantie. igit̄ ⁊c̄. ℭ Ad id qđ additur: ꝙ ſimpliciter ſimplicia in aliquo conueniunt ⁊c̄. ℭ Ad hoc reſpondetur: ꝙ quot modis dicit̄ compoſitum: tot modis dicitur ſimplex. Compoſitū eſt duplex. Quoddam eſt compoſitum compoſitione eēntiali: quoddā eſt compoſitum ex actu ⁊ potentia. qualitercūqȝ ſe habeant actus ⁊ potentia: ſiue ſe habeāt ſicut res ⁊ res: ſiue vt realitas ⁊ realitas. Pꝛima compoſitio appellat̄ cōpoſitio phyſica ⁊ realis. 1ᵃ metaphi. Loquendo de compoſitiōe phyſica ⁊ reali: iſta eſt ex partib⁹ eēntialiter ⁊ realiter diſtinctis: quēadmodum eſt compoſitio hominis ex materia ⁊ foꝛma: ſeu ex anima ⁊ coꝛpoꝛe. ſecunda autem eſt ex aliqua realitate determinabili ⁊ contrahibili per aliam realitatē determinantem. Quarum illa que eſt determinabilis ſe habet vt potentia reſpectu determinantis. Et illa que eſt determinans ſe habet vt actus: ⁊ hoc ſiue iſte due realitates ſe habeāt vt diſtincte res: ſiue ſe habeant vt diſtincte foꝛmalitates ſolū quarū vna non includit reliquā quiditatiue: ⁊ in ꝑmo modo. Iſtis duabus compoſitionibus correſpondent due ſimplicitates: quarum vna excludit compoſitionē ex partibus eſſentialiter diſtinctis: alia excludit compoſitionem ex actu ⁊ potentia. Pꝛima compoſitio nō requiritur ad hoc ꝙ aliquid ſit per ſe ⁊ directe in genere: quia accidentia vt albedo: ſunt in genere iſto modo: ⁊ tamen non ſunt compoſita huiuſmodi compoſitiōe. vt habet videri. 8. metaphyſi. textu cōmē. 12. Secūda compoſitio bene requiritur ad hoc: ꝙ aliquid ſit directe: ⁊ per ſe ī genere. ℭ Ulterius eſt aduertendum: ꝙ tale ſimplex qđ excludit compoſitionem ex partibus eſſentialiter diſtinctis quoddam eſt ſimpliciter ſimplex: quoddā vero nō ſimpliciter ſimplex: ſed abſolute ſimplex: ſimpliciter ſimplex voco quod non reſoluitur in plures conceptus ſeoꝛſū conceptibiles: quoꝛum vnus ſit determinabilis: ⁊ alius determinans: qui conceptus includantur quiditatiue in eo quod reſoluitur: ſed ſimplex abſolute eſt ille ꝗ nō reſoluitur in plures partes eſſentialiter diuerſas. Licet reſoluatur in actum ⁊ potentiam: ſeu in conceptum determinabilem ⁊ determinantem: quoꝛum quilibet poteſt terminare actum intelligendi ſeoꝛſū ſine alio. ℭ 3° eſt aduertendum: ꝙ ſimpliciter ſimplex eſt pꝛimo diuerſum ab omni alio conceptu: ⁊ nihil includit quiditatiue: vt in. 5. metaphi. capi. de eodem: vel diuerſo. ⁊. 10. metaphyſi. textu commen. 18: Licet includat aliquid identice: aut denominatiue. Simplex autem qđ includit actū ⁊ potentiam: quocunqȝ modo includat: continet ī ſe aliquod pꝛedicatum: qđ pꝛedicatur quiditatiue de ipſo. Et dato ꝙ tale eſſet pꝛimo diuerſum quantum ad quiditatem generis ⁊ differētie eſſentialis: ita ꝙ nihil per ſe includeret in pꝛimo modo dicendi per ſe: quod eēt per ſe in genere ⁊ directe: tamen ei non repugnat vt contineat aliquid quiditatiue: quod eſt tranſcendens.

Ex his reſpōdet ad argumentū. Q: lȝ materia pꝛima accepta in ſe ⁊ vt eſt pura potentia: nihil actualitatis includat: neqȝ phyſice: neqȝ metaphyſice: tamen hec materia ꝑma ſignata ſecluſa omni foꝛma ſubſtantiali ⁊ accidentali: non eſt ſimpliciter ſimplex: ſed includit materiam in communi quiditatiue: ⁊ poteſt reſolui in conceptū materie in cōmuni accepte. ⁊ in hecceitatem ſibi aduenientem: ⁊ ita quātūcunqȝ ſit ſimpliciter ſimplex quantum ad quiditatem genericam ⁊ ſpecificā: ⁊ etiam quantum ad differentiā eſſentialē: non tamē eſt ſimpliciter ſimplex quātum ad omnē quiditatem tranſcendentem ſeu pꝛedicamentalem: dūmodo talis pꝛedicamentalis non ſit directe in genere. ℭ Ad quintum argumentum reſpondetur: negando ꝙ hec materia pꝛima: ſeu mā̄ ſignata per hecceitatē nō ſit in pura potētia reſpectu cuiuſcūqȝ act⁹ phyſici ⁊ naturalis: quia talis materia ſignata nullā foꝛmam ſibi materialē determinat quēadmodū: neqȝ materia in cōmuni: ſed bene talis materia non eſt in pura potētia reſpectu act⁹ metaphyſici. Qui eſt concept⁹ obiectiuus realis determinans naturam materie ad eſſe hoc ⁊ ſingulare. ℭ Ad vltimum quum dicitur: ꝙ ſi materia determinaretur per talem ſingularitatē poſſet materia tranſmutari ab vna ſingularitate in aliam. Negat̄ conſequentia. Uerum eſt ꝙ quodcunqȝ eſt indifferēs ad aliquas realitates realiter ⁊ foꝛmaliter diuerſas: quantū eſt ex ſe: poteſt tranſmutari ab vna in reliquā: modo differentie indiuiduales ſunt eedem realiter: lȝ nō foꝛmaliter materie pꝛime. ℭ Et ſi dicas materia pꝛima manet ſingularitate coꝛrupta. ergo ſunt diſtincte realiter materia ⁊ ſingularitas. ℭ Reſpondetur: ꝙ lȝ natura mā̄e maneat in ſe ſingularitate coꝛrupta: non tamen eſſe ſingulare mā̄e ⁊ ſignatū manet coꝛrupta ſingularitate. modo ſingularitas non eſt eadem realiter materie ſm̄ eſſentiā ei⁹ ⁊ quiditatem: ſed ſm̄ eſſe ſingulare: qđ habet in hoc indiuiduo materia: quod indiuiduū non manet coꝛrupta ſingularitate ⁊ ratione: que erat pꝛincipium indiuiduādi materiam: neqȝ hoc repugnat ei quod dicitur in pꝛimo phyſicoꝛum. Q: materia eſt ingenerabilis ⁊ incoꝛruptibilis: quia hoc intelligitur de materia vt eſt eſſentia ⁊ natura extra intellectum ⁊ potentiā ſue cauſe: ſed non de materia vt hec ⁊ ſingularis.

ℭ Moꝛū aūt nō eſt diffinitio: ſed cū itelligentia aut ſenſu cognoſcunt̄. Textu cōmenti. xxxv. Qō. vij.

VTrum Singulare per ſe ⁊ directe ītelligatur ab intellectu. ℭ Et arguitur pꝛimo ꝙ non: qđ quid eſt: eſt per ſe ⁊ pꝛimum obiectū intellectus: ſingulare non habet qđ quid eſt. Tum quia eſſet diffinibile. Tum q: ſingulare inquantum ſingulare dicit aliquid incōmunicabile: qđ quid eſt autem eſt cōmunicabile: vel ſaltē ſibi nō repugnat cōicari. ergo ſingulare nō hȝ qđ quid eſt: ⁊ ex conſequēti nō poteſt per ſe pꝛimo intelligi. ℭ Itē 2° arguit̄: Si ſingulare eſſet pꝛimo intelligibile ⁊ directe: aut per eandē ſpeciem cū ſpecie vlis: aut per aliā ⁊ aliā ſpēm: nō per eandē: q: nulla vna ſpēs pōt aliquid repn̄tare ſub rōne indiſtincti ⁊ diſtincti: ſed ſpēs vniuerſalis repn̄tat indiſtincte ſpēs ſingularis diſtincte. ergo non per eandē ſpēm: neqȝ etiā per aliam

per aliā ⁊ aliā: q: ſicut p vnū ſingulare cāret ſpēs vlis: ita ⁊ per qdlibet ſingulare cāret ſpēs eiuſdē vlis: quo dato: ſequit: aut q infinite ſpēs vlis eſſent in intellectu: aut q eadem ſpēs poſſet itendi in infinitū: ꝯñs eſt falſum. ergo ⁊ añs: ꝯñtia eſt euidens: q: ſpēs vlis gignit a ſpecie ſingularis. ergo ſicut gigneret ab vno ſingulari: ſic poſſet gigni a quolibet alio: ſed cū talia poſſint ire in infinitū ſequit ppoſitū q talis ſpēs vli vel poſſit multiplicari in infinitum vel ſaltem intendit in infinitum.

Ad oppoſitū m̄ arguit: qcqd pfectiōis cōpetit potētie inferiori: nō dꝫ denegari a potētia nobiliori: ſed perfectionis eſt in potētia ſenſitiua q cognoſcat ſingulare. ergo hoc nō debet denegari a potentia intellectiua que eſt nobilior.

In iſta. q. pmo ponet ⁊ oppugnabit opi. ſ. Tho. Scdo dicet ad qōnem ſm viā ppriaꝫ. Tertio mouebunt difficultates ꝯtra 2m articu. ⁊ ſoluent. Quarto reſpondebit ad rationes in principio.

Quantum ad pmū eſt opi. ſ. Tho. in pma parte. q. 86. articu. pmo. q ſingulare nō poteſt per ſe primo intelligi a nobis: ſed ſi intelligitur: intelligit indirecte: ⁊ per reflexioneꝫ ad fantaſmata. p. dicti rō eſt talis. Intellectus nihil itelligit niſi abſtrahendo a mā ⁊ a ꝯditionibus materie: ſed mā ⁊ ꝯditiones māles ſunt principia indiuiduantia: qd aūt abſtrahit a ꝯditionibus indiuiduantibus eſt vle. g intell's nihil primo intelligit niſi vle. Secūdi dici. q intell's intelligit ipſuꝫ ſingulare reflectendo ſe ad fantaſmata: rō eſt: q: lꝫ ſpēs vlis maneat in itellectu: nunq̄ tñ per talē ſpēm pōt itelligere ſpm ſingulare: niſi itellectus hñs talē ſpēm ſibi ipreſſam ꝯuertat ſe ad fantaſma: ⁊ tūc ex iſta ꝯuerſione cognoſcit ſingulare relucens in fantaſmate. ¶ Cōtra iſtā opi. inſtatur pmittendo: q duplex eſt abſtractio. eſt enī abſtractio ſpeciei intelligibilis a fantaſmate: ⁊ abſtractio vlis a ſingularibus: abſtractio ſpeciei itelligibilis fit ab intellectu agente abſtractio vlis a ſingularib' fit ab itellectu poſſibili. ⁊ eſt qñ talis itellectus ꝯſiderat nām in ſe: vt indifferenteꝫ. ad qdlibet ſuppoſitū ⁊ ſingulare de quo talis nā eſt pdicabilis potētia pxima. Unde nunq̄ aliqd obiectū eſt potētia pxima vle niſi ex cōparatione intell's cōparātis tale obiectū vt pdicabile ad ſuppoſitū de quo natuꝫ eſt dici ⁊ pdicari. Iſto ſtāte arguit ſic. Abſtractio que fit per intellm poſſibilē non eſt niſi ab obiecto cognito: ſed abſtractio vlis a ſingularibus fit per intellm poſſibileꝫ. ergo itellectus poſſibilis pus cognoſcit ſingulare a quo abſtrahit vle. alioquin abſtraheret ab incognitis. ¶ Et cōfirmatur. intellectus cognoſcens nām repñtatam per ſpēm intelligibilē intelligit ipſam ſub aliqua vnitate: q: 4. metaph. tex. cōmen. 10. qui vnū non itelligit: nihil intelligit. Iſta vnitas nature que attingitur: aut eſt vnitas vlis: aut ſingularis: ſed per te eſt vnitas vlis. ergo cognoſcitur ſub rōne vlis: ſed cognito vli cognoſcit ſingulare: (q: ſingulare ⁊ vle ſunt ſimul nāli itelligētia) ergo in quo cūq: inſtanti intelligit vle: intelligit etiam ſingulare ⁊c. ¶ Scdo principaliter arguitur ex fundamētis. ſ. Tho. q iſta opinio ꝯdicat fundamētis ſuis. Tenet enim ipſe: q quicqd eſt in re: ⁊ in effectu: eſt ſingulare. ¶ Ex hoc pſuppoſito arguit ſic. Illud qd eſt in re eſt ſingulare. qcqd primo intelligitur eſt in re. ergo quicqd primo intelligitur eſt ſingulare. maior eſt ipſius: minor aūt pbat. Cauſa nā precedit effectū. ergo qd primo itelligit pcedit actū intelligendi: q: tale obiectum eſt cā ⁊ menſura ipſius actus a qua talis actus eſſentialiter dependet: ſed menſura ⁊ vlterius cā dicit eſſe prioꝛa eſſentialr. ergo qd primo intelligit eſt prius oī actu intelligendi. ¶ Et ex hoc arguit ſic: qd pcedit oēm actū itelligendi eſt in effectu ⁊ in re: ſed qd primo intelligit eſt hmōi. ergo erit in effectu ⁊ in re ergo erit ſingulare: ⁊ ita habet ppoſitū. ¶ Itē 3° arguit ex fundamentis ipſius in prima pte. q. 84. ar. 7. ⁊. q. 86. arti. p. dicit enim ⁊ intell's noſter cōiunctus nihil itelligit niſi per ꝯuerſionē ad fantaſmata. ¶ Ex hoc arguit. Iſte actus cōuerſiuus quo intell's ſe ꝯuertit ad fantaſmata nō eſt niſi actus cognoſcitiuus quo cognoſcit ſe. actum ppriū. ⁊ obiectum relucens fantaſmate: ſed tale obiectū relucens in fantaſmate eſt ſingulare. ergo in omni ſuo actu intelligendi itelligit ſingulare. ¶ Itē 4° arguit. iſta ꝯuerſio ad fantaſmata ſm opinio. Cōcurrentis mei nō eſt niſi actus diſcurſiuus quo intell's diſcurrit ab actu intelligēdi ad ſpeciē intelligibilē: ⁊ a ſpecie intelligibili ad ipſum fantaſma. ¶ Ex hoc arguit. Omnis diſcurſus preſupponit noticiā ſimplicē illius ad qd diſcurrit (q: ſicut diſcurſus preſupponit cōpoſitionē ⁊ diuiſionē: ⁊ cōpoſitio ſeu diuiſio intelligentiā ſimplicē: ita diſcurſus pſupponit ſimplicem intelligentiaꝫ:) ſed per te intell's in iſta ꝯuerſione diſcurrit ad fantaſmata. ergo preintelligit ipſum fantaſma: aut obiectū repñtatū in ipſo: ſed tale obiectuꝫ eſt ſingulare. ergo ante reflexionē ⁊ ꝯuerſionē ad fantaſma itelligit ſingulare. ¶ Nec obſtat q dicat q ſingulare precognoſcitur ante ipſum diſcurſum. quantū ad quid nominis ſed nō quantū ad qd rei: qm̄ de hoc nulla eſt difficultas: ſiue eniꝫ cognoſcat vno modo: ſiue alio modo: ſemp habet ppoſitū q ſingulare pintelligit ante reflexionem. ¶ P. 5. arguit. Si in iſta reflexione intelligitur ſingulare: aut intelligit per ſpēm intelligibilē: aut per ſpēm fantaſticam: ſiue per fantaſmata. nō per ſpēm intelligibilem: quia iſta ſpecies intelligibilis per te tm̄ repñtat nām abſtractā ab omni ſingularitate: ⁊ ab omni mā indiuiduali. ergo tm̄ per talē ſpeciē intell's intelligit nām in ſe: ⁊ nō in ſingulari: nec per ſpeciē fantaſiabileꝫ. Tum q: iſta tm̄ mouet fantaſiā. Tum etiā q: talis ſpēs eſt improportionata itellectui poſſibili: cum ſit extenſa: ⁊ mālis: ⁊ intellectus inextenſus ⁊ imālis. ergo nullo mō in iſta reflexione ex principijs ſuis pōt itelligi obm ſingulare. ¶ Item arguit ꝯtra poſitionē in ſe. Si ſingulare nō eſt per ſe primo intelligibile: aut hoc eſt rōne ſingularitatis: aut rōne materie. Non rōne ſingularitatis. vt etiā cōcedit. ſ. Tho. in qōnibus pallegatis: q: tunc deus qui eſt ſingulariſſimus ⁊ angelus nō poſſent ſeipſo intelligere. Si rōne ſingularitatis mālis que eſt per mām. Cōtra. mā non impedit intelligibilitatē rei: q: ſm ſan. Tho. eſt pars quiditatis rei ſpecifice. Sed ſpecies ipſa eſt per ſe intelligibilis ⁊ directe. ergo materia non impedit per ſe intelligibilitateꝫ rei. Et per hoc pbatur ſecūda pars ꝯ: ſiue minor aſſumpte: q materia non eſt illud per quod ſingulare non eſt intelligibile per ſe. Q. ſi tu dicis materia cōtracta ad ſingularitatē impedit taleꝫ intelligibilitatē. Quero de illo qd addit ſingularitas ſuper materiā in ꝯſe: tale nō eſt niſi ens: nō diminuens de entitate rei: ſed qd eſt tale nō diminuit de intelligibilitate: q: vnūqdq: ſicut ſe hꝫ ad entitatem: ſic ad intelligibilitatē. ergo iſtud ſupadditū materie non impedit intelligibilitatem rei: cuius eſt talis materia ꝯtracta. ¶ Et cōfirmatur. q: tale includens materiaꝫ contractam eſt ens vltimatū ⁊ completū in actu. Unde phus in predicamentis. capitulo de ſubſtantia. Prima ſubſtātia eſt maxime ſubſtantia: ⁊ maxime in actu: ſed quod eſt ens maxime in actu eſt maxime itelligibile. ergo ſingulare erit maxime itelligibile de ſe: ⁊ directe: ⁊ per hoc patet falſitas iſtius opi.

Quantū ad 2m articulū. Dicēdū eſt aliter ad qōnē pro qua. Premittent pmo alique diſtinctiones. Scdo elicientur ꝯnes riſiue ad qōnem. Prima diſtinctio ſit iſta: q ſingulare eſt duplex. qddam eſt ſingulare ſignatū. quoddā eſt ſingulare vagum: ſingulare vagum nihil aliud eſt q̄ʒ nā determinata proprietate idiuiduali vaga ⁊ indeterminata. ſ. hac vel illa indeterminate. ſicut ꝯcipiendo naturaꝫ in aliquo ſuppoſito indeter

minate accepto. Singulare ſignatū eſt ipſa nã determinata ꝓprietate indiuiduali ſignata ⁊ determinata. ſ. Sorteitate vel Platoneitate. ¶ Scđa diſtinctio ꝙ ſingulare ſignatū pōt intelligi duob⁹ modis. vno° vt eſt vnū ꝑ ſe: ⁊ ſic nihil aliud eſt ꝙ̃ nã cū ꝓprietate indiuiduali: qꝛ iſta duo ſe hñt: ſicut po͂ per ſe: ⁊ act⁹ per ſe: ex qb⁹ duob⁹ reſultat vnitas per ſe: ex. 8. meta. ſcđo mō pōt intelligi vt eſt vnū per accñs: ⁊ tale eſt aliqđ vnū nō tm̄ icludens nãm ⁊ ſingularitatē: verū etiā multa alia accñtia mãlia: ⁊ indiuiduantia: ſicut locus: tp̄s: magnitudo: figura: que dicūtur principia indiuiduãtia a poſteriori ⁊ per accñs. Proprietas aūt indiuidualis eſt ꝑn̄ᵐ indiuiduans a priori ⁊ per ſe. ¶ Ultima diuiſio eſt ꝙ aliqđ eſſe intelligibile pōt eſſe vel ex nã ſui: vel per cōparationē ad intell'm cognoſcentē. Aliqđ enim eſt de ſe intelligibile: qđ tm̄ nō pōt attingi ab intell'u ꝓp aliq̄ꝫ improportionem ipſius ad obm. ¶ His ſtantib⁹ ſit iſta pª ꝯ. Singulare quolibet modo ſumptū eſt per ſe intelligibinle. Iſta concluſio patet ex dictis. ſingulare. n. quocūqꝫ ſumptū in ꝙ̃tū tale: nihil diminuit de entitate rei: ſed potius addit ad entitatē. ḡ nihil diminuit de cognoſcibilitate: qꝛ vnūqđqꝫ ſicut ſe hꝫ ad entitatē: ſic ad cognoſcibilitatē. ergo tale ſingulare ex nã ſui ſaltē eſt intelligibile ⁊ cognoſcibile: ⁊ de oibus his diffuſius videbiť in. 7. metaph. ¶ 2ª ꝯ. ſingulare ſignatum acceptū ſub ꝓpria rõne ſingularitas nō eſt intelligibile ab intellectu ꝯiuncto: ⁊ hoc cōparando tale obm ad virtutē cognoſcitiuā intell'is nr̄i ꝯiuncti. Iſta ꝯcluſio diffuſe declarabiť in. 7. metaph. pro nūc tm̄ ꝓbať ſic. Potētia que cognoſcit aliqđ vnū obm diſtincte ⁊ ꝑfecte: cognoſcit ſm̄ ꝓpriā vnitatē. Sed intell'is noſter ꝯiunctus nō cognoſcit vnitatē ꝓpriā ſingularis. ergo nō diſtincte ⁊ perfecte cognoſcit ſingulare ſub ꝓpria rõne ſingularitatis. ¶ Maior eſt manifeſta: qm̄ ipoſſibile eſt po͂ᵃᵐ cognoſcere aliq̄ꝫ entitatē diſtinctā: niſi cognoſcat quicqđ eſt idē realr̄ eidē entitati: vbi talis ſit abſoluta: ſed ita eſt: ꝙ vnitas vniuſcuiuſqꝫ entis eſt eadē realr̄ enti. ergo ſi ens cognoſciť perfecte ⁊ diſtincte: cognoſciť ꝯiter ſua propria vnitas. ¶ Minor aūt ꝓbať: qꝛ ſi intell'is diſtincte cognoſcit vnitatē ſingularitatis: cū per vnitatē ꝓpriā vnūqđqꝫ ſit indiſtinctū in ſe: ⁊ diſtinctū a quolibet alio: cognoſceť tale obm eſſe diſtinctū a quolibet alio: ⁊ per ꝯñs ꝙ hoc nō eſt illud: ſꝫ intell'is non ſic diſtinguit ſingulare a ſingulari. vt ſtatim ꝓbabiť. ergo ſequiť ꝓpoſitū. ¶ Et ꝯfirmať. Nam cognitio pfecta ⁊ diſtincta alicui⁹ eſt reſpectu alicui⁹ itentionis vel realitatis quā intell'is diſtincte cognoſcit. Sit exēpli grã. iſta itentio qua itell'ꝫ cognoſcit diſtincte A. poſito A. circūſcripto quocūqꝫ alio extrinſeco: nō diſtinguit itell's ipſū A. a quolibet alio circūſcribať ab A. dīia loci: tpis: magnitudinis ⁊ figure: que adueniunt ſingulari a poſteriori: ⁊ ipſi itentioni A. Nō. n. A. dr̄ eſſe hoc ⁊ ſingulare: qꝛ ſit in hoc loco: ſꝫ ideo eſt in hoc loco: qꝛ eſt hoc. Similr̄ nō ideo ſingulare eſt h': qꝛ hꝫ hanc magnitudinē ⁊ hanc figurā: ſed potius ideo magnitudo ⁊ figura eſt hec: quia ſunt in hac ſbã. ¶ Et hoc ꝯfirmať ex principio ſan. Tho. qꝛ accñtia capiunt vnitatē ⁊ diſtōnē a ſbis. ex hoc ſequitur: ꝙ cū oibus iſtis circūſcriptis A. nō poſſit diſtingui a qualibet alia itentione eiuſdē rõnis: ⁊ ſpē. intell's: non diſtincte ⁊ pfecte cognoſciť A. ſm̄ ꝓpriam eius vnitatē. ⁊ ergo A. (qđ ponitur ratio ſingularitatis) nō cognoſcit pfecte ⁊ diſtincte ab itellectu: ⁊ ratio huius dicti eſt: qꝛ ſingularitas nō eſt ratio agendi in itell'm: ſꝫ nã. Intellectus aūt cognoſcit obm ſub ea rõne ſub qua mouet: ⁊ que eſt ſibi ratio agēdi. ergo itell's cognoſcit obm ſub rõne nãe: ꝙ aūtē ſingularitas nō ſit ratio agendi: apparet per hoc: qꝛ illud eſt rō agendi qđ eſt ꝑn̄ᵐ aſſimilandi paſſum. ſingularitas nō eſt ꝑn̄ᵐ aſſimilandi: ſed diſtinguendi. ergo nō eſt rō agēdi: de qb⁹ ſupius in. 5. q. ¶ Itē poniť ſingularitas ꝯditio determinata agētis: ⁊ ita ꝑn̄ᵐ limitatiuū ⁊ determinatiuū actionis: ⁊ nō ꝑn̄ᵐ agēdi. ¶ Pro euidētia tm̄ duarꝫ ꝯcluſionū poſitarꝫ ac duarꝫ ſubſequētiū ſunt aliq̄ notãda: quorꝫ ꝑmū eſt: ꝙ aliud eſt ſingulare intelligi ſub rõne ſingularitatis: ſic ꝙ ſingularitas ſit rō intelligēdi. Aliud eſt ꝙ ſingularitas dicať eſſe obm intellectū: aut ꝑs obiecti itellecti. Primo mō ſingularitas nō ꝯcipitur a nobis: qꝛ ſic ꝯcipe ſingularitatē eſt ꝯcipe ipſaꝫ diſtincte ⁊ ſeorſum ab alia ſingularitate: ⁊ a nã ſeu qđitate. Secūdo mō ſingularitas bñ cōcipiť ⁊ intelligiť a nobis: qꝛ qñ aliqđ vnū obm ꝯcipiť adequate: qcqđ eēntialr̄ includiť in illo: ſecūdario ⁊ ex ꝯñti ꝯcipiť. Sed totū ſingulare ſic intelligiť tanq̄ꝫ obm adequatū vni⁹ intellectionis. ergo et ꝯcipieť ſingularitas in ipſo: non tm̄ ſic: ꝙ ſit modus obiecti itellecti: aut rō itelligēdi. ¶ Scđo eſt notandū ꝙ in hoc ꝯuenit ſenſus ⁊ itellectus: ꝙ neuter apphēdit ſingularitatē ſeorſum a nã: aut ab alia ſingularitate loquēdo de ſingularitate que eſt ꝓpꝛietas idiuidualis ꝯſtituens per ſe vnū cū ipſa nã quā vocamus hecheitatē: ſed tm̄ differūt in hoc: ꝙ itellect⁹ apphēdit ipſaꝫ qđitatē ſeorſum a ſingularitate. ſenſus aūt nunq̄ꝫ apphendit nãm ſeorſū a ſingularitate. ¶ Ultimo eſt notãdū ꝙ aliud ē aliquid ꝑmo itelligi: aliud per ſe intelligi: aliud eſt directe intelligi. Illud dr̄ ꝑmo itelligi qđ ꝑmo ꝑmitate originis itelligiť: vel ꝑ ꝑmitate adeq̄tionis: ⁊ hoc 2°° dupl'r: vel ſꝫ adequationē ad potentiā: vel ſm̄ adequationē ad vnū actū itelligēdi. Primo (. i. ꝑꝛimitate originis) aliqđ intelligiť qđ via originis ꝑ mouet itellectū. ſcđo mō qui eſt prim⁹ modus adeq̄tiōis qñ eſt tale ꝙ ꝑ ei⁹ rõnē potētia attingit qcqđ attingit. 3°° ſ. adeq̄tiōis ad vnū actū: qđ adequate ita ꝙ nō vt ꝑs terminat aliquē vnū actū itelligēdi. Iſto modo nos dicimus: ꝙ ꝙ̃tū bipedale adeq̄te intelligiť: ⁊ ꝑmo ꝑmitate adequationis: pars aūt eius non ſic adeq̄te neqꝫ primo intelligiť. Per ſe intelligi eſt intelligi ꝑ rationem ꝓpriā: ſicut per accñs itelligi: per rõnē alterius. vt de ſenſibili ſecūdo de aīa patet. Directe aūt itelligi ē itelligi per propriā ſpēm: ⁊ nō per reflexionē potentie ad ipſam ſpēm: aut ad aliquod repreſentatiuū ipſius obiecti. Ex qbus oibus nos ꝯcludimus: ꝙ lꝫ ſingulare ſignatum nō ſit per ſe intelligibile ſub ꝓpria rõne ſingularitatis. vt dictū eſt: neqꝫ directe itelligibile vt ꝓbabiť i ſequēti ꝯcluſione. Nec ꝑmo intelligibile ꝑmitate originis: vt ēt probabiť in eadē ꝯcluſione. Ipm tamē ſingulare ē ꝑmo itelligibile ſm̄ adequationē ad actū itelligēdi: qꝛ poteſt itelligi ab itellectu nō vt pars alterius: neqꝫ vt aliqđ eēntialiter incluſum in alio. ¶ Sit ḡ iſta 3ª ꝯcluſio. ſingulare ſignatū itelligiť ab itellectu ꝯiūcto reflexe. hoc patet per expoſitionē cōem. ꝯ. cōmē. 10. 3° de aīa. vbi habeť ꝙ ſi per idē ꝑn̄ᵐ abſtractū ⁊ ſeparatū: ſicut eſt itellectus: cognoſciť ⁊ intelligiť caro. i. idiuiduū carnis: ⁊ carnis eſſe: h' eſt quiditas carnis: iſtud ꝑn̄ᵐ in cognoſcēdo carnis eſſe ⁊ ipſam carnē ſe hꝫ vt linea extēſa ad ſeipſam vt circūflexam: qcqđ dicat Bur. ¶ Probať ēt rõne: ꝙ idiuiduū ſignatū itelligať reflexe. Illud qđ itelligiť nō per propriā ſpēm: ſed ꝑ reflexionē potētie ad aliqđ repreſentatiuum ipſius: itelligiť reflexe. Sed ita eſt: ꝙ itellectus noſter ꝯiūctus in itelligēdo ſingulare ſignatū nō itelligit ipm ꝑ ꝓpriā ſpēm imediate repñtante ipm. Sed per reflexionem ad fantaſmata. ḡ tale ſingulare ſignatū itelligitur reflexe. ¶ Maior pꝫ ex deſcriptiōe eius qđ eſt itelligi reflexe. minor declarabiť in 4ª ꝯcluſione imediate ſequēti. ¶ Que ſit iſta. Singulare vagū ꝑmo ꝑmitate originis ⁊ directe intelligiť ab itellectu ꝯiūcto: que ꝯclo directe eſt ꝯ. S. Tho. Iſta ꝯcluſio ꝓbať breuiter. Ars ⁊ cognitio intellectualis inſequiť nãm: ſed ita eſt ꝙ in actione nãli agēs ꝓducens nō ꝑmo itēdit vl'e: qm̄ tūc ꝓducto vniuerſali puta corpore nō ꝓtenderet vlterius actionē. Neqꝫ tale agens primo intendit ſingulare ſignatum: qm̄ producto tali ſingulari adhuc ceſſaret actio nãe. Sed primo intendit producere naturam

re nãm in aliquo ſuppoſito:qđ eſt idiuiduũ vagũ.ergo
ſic erit in cognitione itellectuali: q ſpẽs repñtatiua obti
pmo repñtabit nãm in aliquo ſuppoſito idetermiate
accepto.¶Repñtat.n.nã.pº cũ multis accñtib⁹ nãm ipaꝫ
ꝯhentibus:ⱥ ſeinuicẽ mutuo.2º repñtat ipaꝫ nãm in ſe:
qm intell's põt abſtrahere oẽ obm idusum in pº obto:ⱥ
ſic oẽm rõnẽ itelligibilẽ ſepare ab alia rõne intelligibili:
ⱥ tũc iſta ſpẽs ſecũdario repñtabit ipſam qditatẽ ⱥ nãm
in ſe.3º ſpẽs repñtat nãm ipſam determinatã multis cir
cũſtãnjs ſignatis relucẽtibus in fantaſmate diſtinctiori
modo ad quam nãm intelligendã cum iſtis circũſtãnjs
ſignatis determinãtibus ad hoc vt diſtincte poſſit ipa
intelligi:opꝫ itell'm reflecti ad tales circũſtãtias in fantaſ
mate relucentes:ⱥ tunc itelligit diſtincte:eo mõ quo diſti
cte cognoſci põt ipm ſingulare ſignatũ ⱥ nõ cognoſcim⁹
ſingulare ſignatũ diſtinctius:q̃ ex cognitione iſtaꝝ circũ
ſtãtiaꝝ que repñtant in fantaſmate:ⱥ ſignũ huius eſt:q
ipſum ſingulare cognoſcimus ex cognitione iſtaꝝ circũ
ſtantiaꝝ:qꝛ ſicut obm intelligimus:ita ipm ſignificam⁹.
Unde ſi volum⁹ ſignificare ſoꝛ.dicim⁹ q ſoꝛ.eſt hõ lon
gus:groſſus:criſpus:niger ⱥ cẽ.Et ita nos hẽmus:q pri
mũ cognitũ pmitate originis eſt ſingulare vagũ.Loquẽ
do de cognitione itellectiua.2ᵐ cognitũ eſt ipſa nã ⱥ qdi
tas in ſe.3ᵐ cognitũ eſt ſingulare ſignatũ:qđ ſic intelligit
reflexe:quẽadmodum dictum eſt ⱥc.

Quãtũ ad 3ᵐ articulũ ſunt alique difficultas.Con
tra 2ᵃᵐ ꝯnẽꝫ arguit tripl'r.pº qꝛ illud eſt ma
xime itelligibile qđ eſt maxime ſenſibile:ſꝫ vnitas ſingu
laris ſub rõne ſingularitatis eſt hõ.ergo ⱥc.maioꝛ eſt nõ.
ⱥ minoꝛ probat: qꝛ vnitas eſt per ſe ſenſibilis.ex ſcđo de
aia.g̃ maxia vnitas eſt maxie ſenſibilis.ꝯña eſt euidẽs.
Sicut ſimpl'r ad ſimpl'r:ita maximũ ad maximũ.vnitas
ſingularitatis eſt maxima.Tum qꝛ idiuiſibilis ⱥ iplurĩ
ficabilis.Tuꝫ qꝛ maxime realis vt de ſe notũ eſt.igit ⱥc.
¶2º arguit.Si.n.ideo ſingularitas nõ intelligit ab itel
lectu nr̃o:qꝛ nõ ſit rõ agẽdi reſpectu itell's:ſequit q ipſa
nõ poterit ab aliq̃ itellectu paſſiuo alicui⁹ obti itelligi:ⱥ
cognoſci:ⱥ ita non ab intellectu angelico:ꝯñs eſt falſuꝫ.
ꝯña eſt euidens.Nihil.n.cognoſcit ſub aliqua rõne di
ſtincte:ſic q illa rõ ſit modus obti itellecti:ⱥ rõ cognoſcẽ
di:niſi ſit rõ agẽdi ⱥ mouẽdi intell'm.ſingularitas nõ eſt
hõ.g̃ a nullo itellectu poterit aliqđ intelligi ſub rõne ſin
gularitatis.¶Itẽ 3º arguit.intell's nr̃ cognoſcit exiſten
tiam ſub rõne exñie:ſꝫ exñtia nõ eſt iſto mõ rõ agẽdi:qꝛ
nõ eſt nã:neqꝫ qditas.g̃ relinquit q aliqđ pfecte ⱥ diſtin
cte itelligit:qđ tñ nõ eſt rõ mouẽdi intell'm.¶Ad pᵐ rñ
detur q ſenſibile cõe nõ pducit ppriã ſpẽm in ſenſu per
quã faciat ad ſbam imutationis:ſicut ſenſibilia ppria:ſꝫ
tñ facit ad modũ vel diãm imutationis vt hꝫ videri.2º
de aia.Et ideo nõ ſentit nũs:aut vnitas niſi mediantib⁹
qualitatib⁹ ſenſibilib⁹.ſic ergo nõ ſentimus vnitates rõ
ne ſingularitatis.ſ.duo obta ſenſibilia in q̃tum duo:ſed
ſolũ vt duo diſtincta loco:ⱥpe:figura:coloꝛe:ⱥ ſic de alijs:
ita q vnitas:aut nũs nõ pcipitur ſine alijs accidẽtibus
ſenſibilib⁹.Et ad formã argumẽti quã d:illud eſt maxi
me itelligibile ⱥc.Cõceditur maioꝛ ⱥ negat minoꝛ.Nam
vnitas nãe eſt magis ſenſibilis:qꝛ accñtia ſenſibilia pro
pria que iſequunt nãꝫ:efficatius mouent ſenſuꝫ q̃ accñ
tia que iſequunt ſingularitatẽ.Nam pª accñtia ſequunt
entitatẽ que eſt rõ agẽdi in ſenſum ⱥ intell'm :ſꝫ nõ accñ
tia que iſequũt ſingularitatẽ.Et ad illud thopicoꝝ:ſicut
ſimpl'r ad ſimpl'r ⱥc.Rñdet q ꝫ in his que ſunt per ſe:ⱥ
nullo⁹ per accñs.Sicut nõ ſequit.albũ eſt extẽſuꝫ.g̃ ma
gis albũ eſt magis extẽſum:albũ eſt dulce.g̃ magis albũ
eſt magis dulce:ita in ppoſito.vnitas nõ ſentit niſi me
diante ſenſibili pprio cui accñtal'r ꝯiungit:ⱥ qꝛ ſenſibilia
ppria nãe vt nã eſt:efficatius mouent:q̃ accñtia ſenſibi
lia ſingularitatis:qꝛ ſunt accñtia ei⁹ qđ eſt pxima rõ mo
uendi ⱥ nõ accñtia ſingularitatis.iõ h̃ vnitas ſentit ⱥ nõ
illa.¶Ad 2ᵐ rñdet pmitẽdo q duplex eſt actio:quedaꝫ
eſt actio nãlis:q̃daꝫ itellectualis.Actio nãlis eſt illa q̃ hꝫ
fieri reſpectu mãe ſenſibilis aliquo mõ.Actio itellectua
lis q̃ hꝫ fieri reſpectu itell's ⱥ mãe abſtracte ab oi q̃litate
ſenſibili.Si loquamur de actione nãli:pnᵐ iſti⁹ actionis
formale paſſiuũ aut actiuũ eſt ipſa nã ⱥ qditas.vt pꝫ per
phm.2.phiſicoꝝ.Nã eſt pnᵐ mot⁹ ⱥ qetis ei⁹ in quo ⱥc.
Si loquamur de actione itell's:ⱥ reſpectu iſti⁹ actionis põt
aliqđ eẽ pnᵐ agẽdi:dato q nõ ſit nã ⱥ qditas.dũmõ ſit
entitas actualis:qꝛ actus ⱥ itelligibile ꝯuertunt.¶Dis
pmiſſis:rñdet negãdo iſtã ꝯñiã.Intell's nr̃ nõ põt itelli
gere ſingularitatẽꝫ:g̃ neqꝫ itell's angelicus.ⱥ rõ eſt iſta:qꝛ
ſi itell's nr̃ recipit itellectionẽꝫ ab obto:recipit mediante
actione nãli que ſit in ſenſu:ⱥ reſpectu cui⁹ nihil põt eẽ rõ
agẽdi:niſi nã.Sed ſi itell's angelicus recipit intellectionẽ
ab obto:nõ recipit mediãte actione nãli : vt diſtinguit ꝯ
intellectualẽ.Sed imediate patit ab obto:ⱥ ita põt imu
tari ab oi entitate actuali.¶Põt etiã aliter rñderi ad pri
mã iſtantiã iteꝝ negãdo ꝯñiã eandẽ.¶Pro quo eſt no
tandũ q defectus in cognoſcibili arguit itenſiorẽ virtutẽ
in cognoſcẽte: vt vult Ar.in lib.de ſenſu ⱥ ſen.Si.n.viſi
bile diminueret in iſinitũ:oporteret viſum creſcere in iſi
nituꝫ ad hoc vt pciperet viſibile:cũ aũt ſingularitas ipſa
ſit minime cognoſcibilitatis incõparatione ad nãm : nõ
opꝫ cognoſcentẽ nãm cognoſcere ſingularitatẽ:ſed itell's
angelicus:qui eſt maioris virtutis cognoſcitiue q̃ intel
lectus humanus ꝯiunctus:põt cognoſcere ipſam ſingu
laritatẽ dato q ipſa nõ pcipiat ab intellectu humano:ⱥ
eo q talis intell's angelicus eſt pfectioris virtutis cogno
ſcitiue.¶Sꝫ ꝯ iſtã rñſionẽ adhuc inſtat:itell's nr̃ eſt ſum
me diſpoſit⁹ reſpectu cuiuſcũqꝫ itelligibilis q eſt oia fie
ri:ex 3º de aia.Sed paſſum ſũme diſpoſitũ põt imutari
a quocũqꝫ agente.igit poterit itell's nr̃ imutari a ſingula
ritate.¶P q̃to paſſuꝫ eſt minoris poᵉ:tãto agẽs debili
us põt ipm mouere ⱥ agere in ipm pp minorẽ reſiſtentiã
paſſi ad agẽs. Sꝫ intell's nr̃ eſt imperfectius paſſum q̃ ſit
intell's angelicus.ergo obm debilius in actualitate pote
rit efficatius mouere intell'm nr̃m poſſem q̃ intell'm an
gelicũ:ⱥ ita ſingularitas ſic poterit mouere ipm.¶Ad pᵐ
iſtoꝝ rñdet dicẽdo:q aliqđ eẽ ſũme diſpoſitũ põt eẽ vel
priuatiue vel poſitiue.illud eſt ſũme diſpoſitũ priuatiue
qđ hꝫ carentiã cuiuſcũqꝫ ꝯtrarij forme inducẽde:ſꝫ poſiti
ue ſũme diſpoſitũ eſt illud qđ hꝫ oẽm pfectionẽ neccio re
quiſitã ad actuꝫ agentis.Intellectus d: ſũme diſpoſitus
primo⁹:qꝛ nõ hꝫ formã ꝯtriã forme itroducẽde : nõ tñ eſt
ſũme diſpoſitus 2ºº qꝛ nõ hꝫ pfectã virtutẽ cognoſcitiuã
in cõparatione ad intell'm angelicũ.Intell's.n.nr̃ nõ tñ
eſt receptiuus ⱥ paſſiuus:verũetiam opatiuus:ⱥ lꝫ ipſe
in q̃tũ paſſiuus ⱥ receptiuus dicat eẽ impfect⁹:tñ in q̃tũ
operatiuus eſt pfect⁹:ⱥ eẽ operatiuũ in ipſo nihil aliud
eſt:q̃ ipm eẽ cognoſcitiuũ.Un ſuum opari eſt itelligere.ⱥ
hoc arguit pfectionẽ in ipſo:qꝛ ergo itell's angelicus per
fectius eſt operatiuus q̃ nr̃.iõ aliqđ põt cognoſcere pfe
cte ⱥ diſtincte ſaltem:qđ nr̃ ſic diſtincte attingere nõ põt.
¶Et ſi tu arguas.paſſiuũ a plurib⁹ vr̃ eẽ impfectius.g̃
intellect⁹ angelicus erit impfectioꝛ itellectu nr̃o.¶Rñ
detur negando aſſumptũ:q paſſiuũ a plurib⁹ ſit impfe
ctius.Nã vbi paſſum nõ põt pfici niſi patiat:ſi eſt a plu
ribus paſſiuũ ex hoc nõ d: impfectius.¶Ad 2ᵐ argumẽ
tuꝫ rñdet negãdo:q qñ paſſuꝫ eſt debilius q ſemp agẽs
poſſit ipm mouere.Uerũ eſt tñ l' aſſumptũ:vbi paſſum
nõ magis determinat ad actũ pfectũ q̃ impfectũ ⱥ h̃ eẽn
tial'r:ⱥ ordine quodã eẽntiali.Certũ eſt.n.q mã pª eſt im
perfectius paſſuꝫ:q̃ ſba corpea:ⱥ tñ nõ ſequit q ſi aliqđ
agẽs põt imutare ſbam corporeã iducẽdo aliquã formã
accñtalẽ in ipſam imediate q poſſit imutare mãm pmã
imediate ad formã accñtalẽ.Et hoc eſt:qꝛ mã pma deter

minat̃ de ſe vt ꝓpriũ ſuſceptiuũ ad actũ ꝑfectiorem ꝗ̃ ſit accñtalis act⁹. ⁊ ecõtra act⁹ ſbalis determinat̃ de ſe ad tale ſuſceptiuũ: qḋ eſt mã ꝑͣ͞. In ꝓpoſito intell'ꝰ nr̃ lʒ ſit imperfectior itellectu angelico ex ordine eẽntiali quẽ hʒ ad ſenſum ꝗ patit̃ paſſione nãli ⁊ a nã determinat̃ ad agẽs ꝑfecti⁹: ⁊ ad for͞m ꝑfectiorẽ: ꝗ̃ ſit entitas ſingularitatis: ⁊ hʒ ꝗ̃tũ ad cognitionẽ ꝑfectã ei⁹: ⁊ diſtictã: vbi aũt nõ eẽt iſte ordo eẽntialis: ſicut forte eſt in aĩa ſepata: ꝓcederẽ itellectũ poſſe pati ⁊ imutari ab ipſa ſingularitate. ¶ Ad 3͞m arg͞m factũ in ꝑn° articuli rñdet̃ negãdo ẽt iſtã ꝯñiã. Exiſtentia ꝑcipit̃ ab itellectu nr̃o. ꝗ ⁊ ſingularitas. exñtia. n. nõ tñ diſtat a ꝗditate ⁊ nã ꝗ̃tũ ſingularitas. Exñtia. n. lʒ nõ ſit de eſſentia nãe ⁊ ꝗditatis: tñ nõ hʒ diſtinctã formalitatẽ a ꝗditate. eſt. n. ꝗd ⁊ actus actualitate ⁊ ꝗditate ipſius nãe. ꝗ ꝗcũqꝫ rõ eſt ꝑn͞m formale cognoſcẽdi nãm: põt eẽ ꝑn͞m formale cognoſcẽdi exñtiã. ſingularitas aũt nõ eſt de eſſentia nãe: imo ꝑmo diuerſa a nã: ⁊ hʒ diſtinctaʒ formalitatẽ a nã: ⁊ ita mouẽs ad cognitionẽ nãe nõ mouet de neceſſitate ad cognitionẽ ſingularis ⁊c̃.

Deinde arguit̃. ꝯ iſtã ꝯñẽ vltimã. Tu dicis ꝙ ſingulare vagũ ꝑ itelligit̃ ab itellectu ꝯiuncto. Cõtra. qꝛ obm̃ dʒ ꝓportionari po͞ᵉ: ſʒ ita eſt ꝙ ſingulare vagum nõ ꝓportionat̃ itellectui poſſibilis. ꝗ itell'ꝰ poſſibilis nõ itelligit ꝑ ſingulare vagũ. ¶ 2° ar̃. Si ſingulare vaguʒ ꝑ° itelligeret̃: ſeq̈ret̃ ꝙ fruſtra poneret̃ itell'ꝰ agẽs. Intellectus. n. agẽs nõ ponit̃ niſi ad abſtrahendũ ꝗditatẽ a ꝯditionib⁹ mãlibus ⁊ iduiduantib⁹: ſʒ ꝑ te ꝗditas ipſa põt apprehẽdi imediate ab itellectu cũ ꝯditionib⁹ iduiduantib⁹. ꝗ ſupfluet actio itell'ꝰ agẽtis. ¶ Itẽ 3° arguit̃ ꝙ iſta poſitio nõ ſit ad mentẽ. Doctoris ſubt. Ponit. n. Doctor ſubt. in. 3. di. ꝓ. in ꝑn° ꝙ ſpẽs ſpãliſſima ꝑ itelligitur ab itellectu nr̃o cui⁹ ſingulare fortius ⁊ efficatius mouet ſenſum (qḋ etiã poſitũ eſt ſupra in alia. q. artı° 2° in ꝑn° pro ꝑma ꝯne.) Sʒ ſi ſingulare vaguʒ ꝑ itelligit̃. ꝗ nõ ſpẽs ſpãliſſima. ¶ Ad ꝑ͞m iſtoꝝ rñdet̃: ꝙ inter obm̃ ⁊ po͞ᵐ dʒ eẽ ꝓportio: ſed ꝓportio ſemꝑ eſt iter diſſimilia ſm̃ ſpẽm ⁊ nãm: ſicut iter actũ ⁊ po͞ᵐ: actiuũ ⁊ paſſiuuʒ: totũ ⁊ ptẽs: mãʒ ⁊ formã: que oĩno ſũt diuerſa in nã ⁊ in ſpẽ: ⁊ iſta ſic ſe hñt: ꝙ nõ hñt eundẽ modũ eſſendi nãlem. Ex quo ſequit̃ ꝙ cũ obm̃ reſpectu po͞ᵉ hẽat talẽ ꝓportionem: nõ opꝫ itell'm hẽe talẽ modũ eẽndi nãlez: qualẽ moduʒ eẽndi hʒ ipm̃ ſingulare qḋ mouet ipm̃. ¶ Põt ẽt dici in ſpãli: ꝙ itell'ꝰ aſſimilat̃ obꝛo: nõ ꝗdẽ quantũ ad eẽ nãle: ſʒ ꝗ̃tũ ad aliquẽ actũ receptũ ab obꝛo: ꝗ eſt ſpẽs intelligibilis: aut act⁹ itelligẽdi: ⁊ hoc eſt ꝙ dı͛. 2. de aĩa: ꝙ cognitio ſit per aſſimilationẽ cognoſcẽtis ad cognitum. Iſte aũt actus recept⁹ in itellectu poſſibili in quo repñtatur obm̃ cũ ſit eius nãlis ſilitudo: eque bñ eſt imãlis: ſicut ipſemet itell'ꝰ: qꝛ itell'ꝰ ſicut nõ eſt forma extẽſa in mã: ⁊ in eẽ dependẽs a mã: ita ꝗcũqꝫ actus recipit in ipſo intellectu eſt ſic imãlis ⁊ inextenſus: qꝛ oẽ qḋ recipit̃ in aliquo: recipit̃ per moduʒ recipientis. Unde ſi ſenſus qui eſt po͞ᵃ in mã recipit ſpẽm ab obꝛo ſine materia extẽſa: tñ multo magis itell'ꝰ qui eſt imãlis. Ex quo ꝯdudit̃: ꝙ itellectus poſſibilis aſſimilat̃ ſingulari qḋ recipit quantũ ad ſpẽm ipſam: que eſt ipſum obm̃ repñtatiue. Aſſimilat̃ inquaʒ ꝗ̃tũ ad eẽ imãle ⁊ inextenſuʒ: qḋ hʒ ipm̃ obm̃ rõne ſpẽi in qua repñtat. ¶ Ad 2͞m rñdet̃ negãdo: ꝙ ſupfluat actio intellectus agentis poſita iſta opinione. Actio. n. intellectus agentis nõ tñ ponit̃ ad abſtrahendũ ꝗditatẽ a conditionibus mãlibus: verũ etiaʒ ad hoc vt virtute ipſius gignat̃ ſpẽs intelligibilis in itellectu. In qua ſpẽ intelligibili hʒ obm̃ eẽ imãle: qḋ prius hẽbat eẽ in fantaſmate mãle: ⁊ extenſum: ⁊ hoc eſt qḋ egregie iquit Auerro. 3. de aĩa. cõmen. 18. actio intellectus agentis eſt vt trãſferat obm̃ de ordine in ordinẽ: hoc eſt de ordine eẽ mãlis ⁊ extenſi ad ordinem eẽ imãlis ⁊ inextenſi. Eſt. n. duplex actio intell'ꝰ agentis. Una eſt actio realis ſm̃ quã de fantaſmate gignit̃ ſpẽs itelligibilẽ in itellectu poſſibili. Alia eſt actio metaphorica ſm̃ quaʒ de obꝛo mãli ⁊ extenſo gignit obm̃ ſm̃ eẽ imãle: ⁊ iextenſum. Unde cũ obm̃ hẽat tale eẽ quale eẽ hʒ ſuũ repñtatiuũ: ⁊ cũ fantaſma hẽat eẽ mãle extẽſum: qḋ eſt eẽ ſenſibile ⁊ imaginabile: obꝫ repñtatũ in fantaſmate ſecũdario ⁊ ex ꝯñti hʒ ſic eẽ mãle: ⁊ extenſum. Et cũ ſpẽs itelligibilis hẽat eẽ ſpũale ⁊ inextenſum: ſic tale eẽ hʒ obm̃ ipſum repñtatũ in ſpecie: ⁊ ſm̃ hoc verũ eſt qḋ inquit Cõmẽ. qḋ obm̃ transfert̃ de ordine in ordinẽ: hoc eſt de ordine mãliũ ⁊ ſenſibiliũ ad ordinẽ ſpũaliũ ⁊ itelligibiliũ. Iſto mõ nos dicimus: ꝙ ſingulare vagũ trãſfert̃ ſic de ordine in ordinẽ: qꝛ de eẽ qḋ hʒ in fantaſmate: ad eẽ qḋ hʒ in ſpẽ itelligibili: que ſpẽs intelligibilis: nõ põt ꝓduci a fantaſmate ſolo: qꝛ nunꝗ̃ effectus equiuocus excedit ſuã cãm equiuocã totalẽ. vt ſuperius. q. alia in ꝑn° primi arti. eſt oſtẽſum. Sʒ ſpẽs itelligibilis eſt effectus equiuocus reſpectu fantaſmatis: ⁊ eſt ꝑfectior fantaſmate. ergo nõ põt gigni ſolũ virtute fantaſmatis. ergo vt ſic neceſſario requirit̃ actio intell'ꝰ agẽtis. ¶ O. ſi tu dicas Cõmẽ. ⁊ Ar. dicunt: ꝙ ſi ꝗditates eẽnt ſeparate: vt poſuit Plato: fruſtra poneret̃ intell'ꝰ agens. ¶ Dico ꝙ hoc ſequit̃ ex poſitione Platonis: qꝛ forma ſeparata ⁊ imãlis poteſt ſufficienter mouere intell'm poſſibilem. Sed quiditates ſm̃ Platonẽ erant ſic ſeparate. ꝗ ſufficienter poterant nõ cõcurrere alio agente imãli mouere ipm̃ intell'm poſſibilem: qꝛ agẽs imãle põt mouere paſſum imãle. ¶ Ad vltimũ dubiũ dı͛: ꝙ Sco. in poſitione illa dicit ꝙ ſpẽs ſpãliſſima eſt primũ cognitũ. ꝗcquid ſit de cognitione ſingularis: ita ꝙ omittendo difficultatem de cognitione ſingularis que alibi ſm̃ ipm̃ erat pertractanda (quẽadmodũ ⁊ nos in. q. alia iſtuʒ paſſum retractauim⁹ ad hãc. q. vbi hʒ locũ) ⁊ loquẽdo de his que ſm̃ oĩum opi. ſunt per ſe cognoſcibilia: ſpẽs ſpãliſſima ſm̃ ipm̃ eſt primũ cognitũ ab intellectu ꝯiuncto primitate originis ⁊ in notitia ꝯfuſa: ita ꝙ cõparat magis vle ad minus vle: quo ad cognitionẽ noſtram: ⁊ nõ vle ad ſingulare. ¶ Uel poſſumus dicere: ⁊ eſt quaſi idẽ: ꝙ ipſe loquitur de his cognoſcibilibus que poſſunt cognoſci ſm̃ propriam eorũ rationẽ ⁊ ſm̃ propriã eoꝝ vnitatẽ. ſingulare aũt inꝗ̃tum ſingulare ſm̃ ipſum nõ eſt cognoſcibile ſm̃ ꝓpriam vnitatem. loquẽdo de ſingulari per ſe: ⁊ ſignato: ⁊ qḋlibet vle poteſt cognoſci a nobis ſm̃ ꝓpriaʒ vnitatẽ. ergo loquẽdo de iſtis cognoſcibilibus. vt dictuʒ eſt: procedit po° ſua.

Quantũ ad vltimũ articulum. ¶ Ad argumenta principalia ante oppoſitum adducta reſpondet̃. ⁊ primo ad primũ: ꝑmittendo ꝙ obiectũ ꝑmũ alicuius potẽtie põt accipi quatuor modis. Uno modo primũ primitate adequationis: ſm̃ adequationẽ ad potentiã. Secundo mõ primũ primitate ꝑfectionis. Tertio mõ primũ primitate originis. Quarto mõ primũ primitate preciſionis ſeu excluſionis. Primũ obm̃ intell'ꝰ prima primitate eſt ens inquantũ ens: ⁊ hoc ex nã potentie intellectiue que eſt totius entis ⁊ ſm̃ oẽm ambituʒ entis dicente pħo. 3. de aĩa. ꝙ opꝫ intell'm eẽ imixtuʒ ad hoc vt oĩa intelligat. Obiectuʒ primũ 1ᵃ primitate reſpectu intellectus: eſt deus glorioſus: de quo habet̃ in. 10. ethicorum. ꝙ in ipſo ꝯſiſtit felicitas nr̃a nãlis. Obiectũ primum 3ᵃ primitate: eſt ſingulare vagũ: vel cõparando vle ad vle: coceptus ſpeciei ſpecialiſſime: cuius ſingulare fortius mouet ſenſuʒ. Quarto modo obiectũ primũ eſt ipm̃ qḋquideſt: ſeu ꝗditas abſtracta a ſingularitate: qꝛ qḋꝗdeſt: ſeu quiditas ſic ſeparata preciſe attingitur ab intellectu: ⁊ nõ ab aliqua alia potẽtia: loquẽdo de attingentia in cognoſcẽdo. Ex iſta diſtĩõne apparet rñſio ad argumentum. ¶ Poteſt etiã dici: ꝙ qḋquideſt eſt primũ obiectuʒ intellectus primitate originis reſpectu ſingularis ſignati vel ſingularis cognoſcibilis ſm̃ ꝓpriã rõnem ſingularitatis: qꝛ

Duplex actio intell'ꝰ agentis

ritatis:qꝛ q̄ditas ipſa ꝑintelligiť ante ſingulare ſignatū:
quēadmodū habitū eſt in corpe.q.ꝛc.℃ Ad aliud argᵐ.
rñdeť ꝑmittēdo ꝙ illud qḋ eſt formale alicuius repſenta
tiuū:eſt virtuale repſentatiuū reſpectu alteri⁹:vel ſaltem
pōt eē.Dico aūt formale repñtatiuū reſpectu alicui⁹:qḋ
ꝑ ꝛ adeq̄te ipm repñtat:ſʒ virtuale repñtatiuū eſt reſpe-
ctu alicui⁹:qñ illud repñtať vt ps q̄ditatiua:vel eēntialis
vel vt aliqd īcluſuʒ quomodocūqʒ in obto ꝑ.℃ 2° ē no-
tādū:ꝙ ſicͭ ſe hʒ ſingulare ad vl'e in eēndo:ita repñtatiua
ipſoꝝ.q̄ ſūt ſpēs ipſe talia obta repñtātes ſe hñt in repñ-
tādo:ſed ſingulare ꝯtinet vl'e eēntialr.ğ repñtatiuum ſin
gularis v̄tualr repñtabit ipm vl'e.℃ 3° eſt notāduʒ:ꝙ lʒ
q̄libet repñtatiuū ſingularis ſit v̄tuale repñtatiuum re
ſpectu vl'is:nō tñ opʒ:ꝙ quot ſūt ſpēs ſingulariū.tot di-
cant eē ſpēs vl'iū:q̄uiſta repñtatiua ſingulariū q̄ ſūt v̄tua
lia repñtatiua reſpectu vl'iū:nō repñtāt niſi vnū obiectū
vl'e:ꝛ ita in rōne repñtādi oēs iſte ſpēs ꝯcurrūt:ꝛ pñt di
ci vnū v̄tuale repñtatiuū.Tū qꝛ ꝯcurrūt in vna rōne re-
pñtādi reſpectu vl'is.Tū qꝛ tm̄mō vnuʒ obm repñtāt:ꝛ
ita ex rōne repñtandi:ꝛ ex rōne repñtabilis pñt dici vna
ſpēs:ꝛ vnū repñtatiuū.℃ Per hoc rñdeť ad formā argu
mēti.dicēdo ꝙ ꝑ eādē ſpēm itelligiť vl'e ꝛ ſingulare:q̄ ſpe
cies ꝑ ē ſingularis:vel iduidui vagi.ſecūdario ꝛ ex ꝯnti
eſt ipi⁹ vl'is.℃ Et cū tu dicis.ꝙ eadē ſpēs nō pōt repñta-
re vl'e ꝛ ſingulare.Rñdeo ꝯcedēdo ꝙ eodē mō nō pōt ea
dē ſpēs iſta duo repñtare:ſʒ bñ alio ꝛ alio:qꝛ ꝑ ſingulare
ſcḋario ꝛ v̄tualr ipm vl'e.ꝛ lʒ fit v̄tute itell'us abſtrahētis
q̄ditatē ꝛ nām ab oib⁹ ꝯditiōib⁹ iduiduātib⁹:q itell's eſt
ꝑcliu⁹ ꝛ abſtractiu⁹ cuiuſcūqʒ rōnis itelligibilis:q̄ iduci
tur in obto.Et qñ dr̄ ꝙ eadē ſpēs nō pt repñtare ſb iſtis
rōnib⁹ diſticte ꝛ idiſticte.Dico ꝙ eadē ſpēs nō pōt repñ-
tare ſub iſtis rōnib⁹ ꝑ ꝛ imediate illud qḋ repñtat:ſed re
pſentādo aliqḋ vnū ꝑ:pōt illud diſticte repñtare:repñtā
do aūt aliqd incluſum in illo:pōt idē repñtabile,repñta
re indiſtincte rōne illius qḋ ſecūdario repñtat.Jn q̄ rep-
ſentato illud ꝑ repñtabile aliquo mō ꝯtineť:ſicut ps ſub
iectiua in toto vl'i.Et ſit finis q̄ſitum ad iſtam qōnē.

℃ Primū eni ſbā que vniuſcuiuſqʒ ꝓpa vniuſcuiuſqʒ que nō ineſt alij ꝛc. Textu cōmenti.xlv. Qō.viij.

In ſeptimo metaphi. Cōcurrē⁹ igrediť mām de vni tate nāe.℃ Pro cuius argumētoꝝ ſolōne.
Queriť:vtrū ꝑter vnitatē ſingularē ſit dare
aliquā vnitatē realē minorē vnitate nūali.
℃ Et arguiť negatiue:qꝛ data veritate iſti⁹
poſitionis:ſequiť ꝙ in aīa erūt due anime itellectiue:cō-
ſequēs eſt falſum.ğ ꝛ añs.Et ꝯñtia ꝓbať.Certū eſt ꝙ hō
in cōi hʒ ꝓpriā vnitatē diſtinctā ab vnitate Soꝛ.vt cōce-
dit Sco.ſed iſta cōis ꝛ vl'is realr diſtinguitur ab vnitate
Soꝛ.Qḋ ꝓbať ex fūdamētis ipſi⁹ Sco.Quecūqʒ ſic ſe ha
bēt:ꝙ vnū pōt manere alio nō manēte.illa diſtinguunť
realr:ſʒ ita ē ꝙ manet hō cōis:nō manēte ſoꝛ.ğ hō cōmu
nis diſtingueť realr a ſoꝛ.ſʒ in hoie in cōi eſt mā:ꝛ forma
q̄ eſt aīa itellectiua:ꝛ illa ē alia a forma ſoꝛ.ꝓp aliā ꝛ aliā
vnitatē vtriuſqʒ.ğ exñte hoie cōi in ſoꝛ.ibi erūt due aīe i-
tellectiue.℃ 2° ꝑncipalr arguiť.Vl'e eſt ingñabile ꝛ icor-
ruptibile.ex.7.metaphi.ſʒ corruptibile ꝛ incorruptibile
differūt pluſq̄ gñe:loquēdo de gñe phiſico.ğ q̄cqd ē ipi⁹
cōis:erit alterius gñis phiſici ꝛ ſuſc:ptiui ab eo qḋ ē ſin-
gularis corruptibilis.Quo dato ſeqniť:ꝙ aīa itellectiua
hois in cōi,nō poſſit recipi in eodē ſuſceptiuo:cū aīa ſoꝛ
tis:ꝛ ita aīa itellectiua hois in cōi erit quedaʒ aīa abſtra-
cta ꝛ ſepata ab oi mā.℃ Vltimo arguiť.Si aīal hʒ vnita
tē ꝓpriā diſtictā ab vnitate ſingularis:vel ab vnitate pro
prie ſpēi:ſeqť ꝙ aīal poterit trāſmutari realr ab vna ſpē
in aliā:ꝛ ita poterit trāſmutari a forma aſini ad formaʒ
hois:ꝛ ecōtra.ꝯñs eſt falſum.ğ ꝛ añs.ꝯñtia ꝓbať.Qḋcū-
qʒ eſt indifferēs ad aliq̄ plura diſtincta realr:q̄tū eſt ex ſe
pōt trāſmutari ab vno in reliquū:ſed ita eſt:ꝙ aīal ē hu-
iuſmodi reſpectu ſuarum ſpecierum.ergo ꝛc. Hoc ideʒ
probatur de hoie reſpectu ſuoꝝ indiuiduoꝝ ꝛc.

Ad oppoſitū ꝛ ꝓ parte affirmatiua qōnis ar-
guiť.Illud eſt ens reale:vl' ex nā
rei qḋ eſt ꝑnᵐ agēdi(vel actiōe reali in paſſum trāſmuta-
bile:vel actiōe itētionali in ſenſuʒ ꝛ intellectū)eſt ēt diſti-
ctū eius ex nā rei ab eo cui nō cōpetit ſic eē ꝑnᵐ ꝛ rō agēdi.
Sed ita eſt ꝙ nā eſt hō:ꝛ nō ſingularitas:ſeu rō ſingulari
tatis.ğ ꝛc.Maioꝛ eſt manifeſta:qꝛ actio realis nō debeť
niſi ꝑn° reali.ſilr actio itētionalis in ſenſuʒ ꝛ itell'm(cum
ipſa ſit ens reale:ꝛ depēdens a ꝑn° elicitiuo ipſi⁹)de neceſ
ſitate opʒ dare ꝙ ei⁹ ꝑnᵐ ſit ens reale.minoꝛ aūt ꝓbatur.
Illud eſt ꝑnᵐ agēdi in actione nāli:ꝛ in actiōe itētionali.
in quo agēs aſſilat ſibi paſſum.ſʒ illud in quo paſſuʒ aſſi
milať agēti eſt ipſa nā:ꝛ rō nāe. Qḋ ꝓbať:qꝛ ignis gene-
rās ignē nō aſſimilať igni genito i vnitate ſingulari:aut
in ſingularitate:ſed aſſilať tm̄mō in nā ſpecifica.ğ nā ſic
erit ꝑnᵐ ꝛ ratio agēdi:vt diſtinguitur a ſingularitate.

Jn iſta.q. ſunt q̄tuoꝛ articuli.Jn primo ſunt aliq̄
neceſſaria ꝑmittenda.Jn 2° ꝯcluſiones
eliciēde.Jn 3° difficultates mouēde ꝛ excludēde. Jn 4°
rōnes in principio facte ſunt ſoluende.

Quātū ad ꝑᵐ q̄tuoꝛ ſunt notāda.℃ Primo notan-
dū eſt:ꝙ eſt differētia inter ſingulare:nāʒ:ꝛ
vniuerſale.Singulare enim eſt illud qḋ eſt incōmunica
bile pluribus:ꝛ indiuiſibile in illa.maxime hoc eſt verū
in creaturis.Ratio enim cōmunis indiuidui tam crea-
ti q̄ȝ increati eſt:ꝙ ſit iplurificabile:ꝛ indiuiſibile in plu-
ra.Ratio eniʒ icōmunicabilitatis cōpetit tñ indiuiduo
creato.Ex quo ſequitur ꝙ indiuiduum creatū:ꝛ eſt in-
cōmunicabile ꝛ indiuiſibile in plura.ꝛ propter hoc ap-
pellatur indiuiduum:quaſi nō diuiduum:ſeu nō diui-
ſum:ꝛ qꝛ tale indiuiduum eſt incōmunicabile:vt dictuʒ
eſt:oportet vt cōſtituať in tali eē per aliquā entitatē incō-
municabilē:ꝛ ſimpliciter idiuiſibilē.Iſta aūt entitas vl-
timate cōſtitutiua ipſius eſt ipſa ſingularitas:quaʒ nos
appellamus proprietatem indiuidualem ſeu hecheitatē
ꝛ qꝛ vnicuiqʒ entitati correſpondet ſua ꝓpria vnitas(vt
hʒ Sco.in 2° ſniaꝝ.di.3.q.6.ꝛ in eodeʒ li.di.12.q.ꝑᵃ).Jō
ſingularitati idiuiſibili corrñdet ſua ꝓpa vnitas:q̄ eſt ei⁹
paſſio ꝑ ſe ꝑ ſibi cōpetēs:a qua totū ſingulare eſt vnuʒ.ꝛ
iſta vnitas dr̄ eē realis:ꝛ ēt maxima:realis talis quidem
qꝛ eſt ꝑter oēʒ actū itellect⁹ in actuali exñtia:ꝛ in re maxi-
ma ē:qꝛ idiuiſibilis ꝛ icōicabilis plurib⁹.Naʒ cū de rō
ne vnitatis ſit idiuiſio(ſaltē ꝯcomitanter)ois illa vnitas
dr̄ eſſe maxia:q̄ eſt maxie idiuiſa:ꝛ ita vnitas indiuidua
lis ē maxia vnitas ꝛ realis.Nā vō ſeu ens nāe ē illud qḋ
eſt actu cōicabile plurib⁹:vel ēt actu participatū ꝛ diui-
ſum in plura:ꝛ eſt ipſa nā ꝛ q̄ditas i multis ſingularib⁹
q̄ q̄tū eſt de ſe nō determinať ad aliqḋ ſingulare:ſʒ ſic ē in
vno ſingulari q̄tū eſt de ſe:ſibi nō repugnat eē in alio:ꝛ
ita iſta nā ē ideterminata ideterminatiōe ꝑuatiua ad qḋ
libet ſingulare ad hūc ſenſuʒ:qꝛ de ſe nō eſt determinata
ad lʒ ſingulare magis q̄ȝ ad illud:ſʒ bñ eſt apta nata det-
minari.Iſta ēt nā eſt ideterminata ad vl'itatē i actu:ꝛ ipſa
vt actu pticipata a plurib⁹ idiuiduis nō eſt vl'is in actu:
ſed ſolū in poᵃ.Vl'e eni in actu eſt illud qḋ hʒ duas cōdi
tiones.quaꝝ vna eſt:ꝙ eſt abſtractū a quolibet ſuppoſi-
to:ꝛ eſt vnū obiectū numero potentia proxima diabile:
ꝛ ꝑdicabile de oi ſuo ſuppoſito.hoc aūt nō cōpetit natu-
re:vt eſt in plurib⁹ ſuppoſitis:qꝛ nā vt eſt in vna exiſten-
tia:aut ſingularitate nō eſt idifferēs ad quodlibet ſingu
lare vt diabilis de quolibet tali ꝑdicatiōe i recto:ꝛ ꝑ idē
titatē dicente.hoc eſt hoc:ſed ſolūmodo hoc eſt veruʒ de

ipſa nā vt abſtracta a quolibet ſingulari: ⁊ vt ē vnū obʒ
itelligibilē nāo habēs aliquā vnitatē ſm quā pōt predi
cari de quolibet: dicēdo φ hoc eſt ipm. Iſta autē abſtra
ctio nāe a quolibet ſuppoſito fit: vel ab itellectu agēte: vel
ab itellectu poſſibili ſm diuerſas opiniones de opatiōe
ipſis vlis in actu. Scḋm aliquos eni itellectus agēs facit
vle in actu ꝑ qꝫto de fantaſmate pducit ſpēm itelligibilē
repreſentātē obiectū vlr ⁊ abſtracte. Et actio itellect᷒ agē
tis terminaƭ ad nām in eſſe obiectiuo abſtracto a quoli
bet ſingulari. ⁊ talis nā in tali eē eſt vlis in actu. Secun
dū alios vle in actu fit ab itellectu poſſibili: qꝛ actio itelle
ctus agētis terminaƭ ad ſpēm itelligibilē abſtractā ſm eē
ſed nō abſtractā obiectiue repreſentatiue: qꝛ primū qḋ ꝑ
ducif ab itellectu agēte de fantaſmate in itellectu poſſibi
li eſt ſpēs itelligibilis rꝑſentās ipm ſingulare vagum:
vt aliqualiter pbatū eſt ſupra. q. 35. articulo 2° ↄcluſiōe
4ª. Intellectus autē poſſibilis. cuius eſt abſtrahere om
ne obiectū: ⁊ oēm rōnē itelligibilē incluſam in ꝑmo itel
lectu abſtrahit ipſam nām a ↄditionib᷒ idiuiduātib᷒: ⁊
ↄſiderat ipſam in ſe. ⁊ talis nā ↄſiderata ab intellu poſſi
bili in tali eē abſtracto: dī eſſe vlis in actu. hoc eſt: eſt vnū
obiectū nāo potentia proxima dicibile ⁊ predicabile de
omni ſuppoſito: cuius eſt nā. Secūda ↄditio quā habet
vle in actu eſt actualis attributio ꝑdicationis ipſius nāe
ad ſuppoſituʒ de quo ꝑdicaƭ: ⁊ talis actualis attributio
(que nō eſt niſi ↄparatio itellect᷒ in ipſa nā per modū
ꝑdicabilis ad quodlibet ſuppoſituʒ: de quo predicaƭ) fit
ab intellectu: ⁊ eſt relatio rōnis in ipſa nā: que relatio ra
tionis eſt ipſa vniuerſalitas: ⁊ intētio ſcḋa. de qua ↄſide
rat logicus. Et de iſta verum eſt qḋ dicit Cōmentator in
primo de anima. cōmento. 8°. Intellectus eſt q facit vni
uerſalitatem in rebus: ſed ipſa nā ſubſtrata ipſi vniuer
ſalitati ↄiuncta appellaƭ vniuerſale metaphiſicum (con
ſiderata in tali eē abſtracto) qꝛ de ipſa ↄſiderat metaphi
ſicus: de ipſa format diffinitiones: ⁊ de ipſa demonſtrat
ꝑprias paſſiones. ¶ Ex hoc ſequiƭ vnū correlariū: φ cū
hoc ↄcretū vle ſit cōcretū denominatiuum: oportet aſſi
gnare in ſignificato iſtius cōcreti illud quod denomina
tur: ⁊ illud qḋ denominat. Quia omne cōcretum ſignifi
cans aliquā formā: ſupponit pro vtroqꝫ: ⁊ pro fūdamē
to: ⁊ pro forma. Fundamētū aūt denominatū ab vlitate
(que eſt intētio ſcḋa) eſt ipſa nā. forma aūt denominans
eſt ipſa vniuerſalitas: ⁊ ita vle duo ipoztat: quēadmodū
dictum eſt. ¶ Sed eſt hic aduertendū: φ vlitas non attri
buiƭ nature vniformiter. Nā ſm maiorē ⁊ minorē ↄue
nientiā in rōnibus formalib᷒ ↄtentis in idiuiduis rep
tam ab itellectu: idē itellectus attribuit aliā ⁊ aliā rōnē
vniuerſalis: iſtis rōnibus formalibus ⁊ intētionib᷒ pri
mis: de qbus cōſiderat metaphiſicus: qꝛ eni itellectus nō
ꝑcipit tantā cōuenientiam idiuiduoꝝ: vel ſpecieꝝ eiuſdē
generis: qꝫtā percipit in idiuiduis eiuſdem ſpeciei. ideo
attribuit ↄceptui gn̄is ſeu nature iſtam itentionē ſecun
dam vlitatis que eſt genus: ⁊ quia maiorē reperit in in
diuiduis eiuſdē ſpēi: attribuit ſpēi iſtā intētionem vlita
tis que eſt ſpēs. Qm̄ hoc nomē ſpēs eſt ipoſitū ad ſignifi
cādū ipſam vlitatē ſpecificā. ⁊ hoc eſt qḋ ingt Themiſti᷒
in ꝑmo de aīa. φ intētio generis: ſeu hipoſtaſis: eſt colle
cta ex tenui ſimilitudine ipſorum ſingularium: qꝛ ſingu
laria talis generis: vel ſpēs ipſe habēt minorē ↄueniētiā
qꝫ indiuidua ſpēi ſpecialiſſime. Ex his ſequiƭ qḋ premiſ
ſuʒ eſt: φ ad rōnē vlis in actu requiritur natura ipſa que
eſt actu participata in multis: ⁊ ipſa intētio vlitatis attri
buta nāe per actū itellectus cōparātis talē nām vt predi
cabilē ad idiuidua: de qbus nata eſt ꝑdicari. Et hoc ē qḋ
ingt phs in ꝑmo poſterioꝝ: φ vle ē vnū in multis: ⁊ de
multis (ſupple) ꝑdicatū: ita φ vtraqꝫ ↄditio requiriƭ. Lo
quendo aūt de natura ſubſtrata vniuerſalitatis (logice)
iſti nature correſpōdet ſua propria vnitas que eſt vnitas

realis. minor vnitate nāli. Qꝫ ſit realis: pbabiƭ inferi᷒: φ
ſit minor: apparet: qꝛ diuiſibilis ⁊ plurificabilis in plu
ra: nō pluralitate ſpecifica: que ſibi opponiƭ: ſed plurali
tate diſpata. ſ. idiuiduali: cū qua ſtat ipſa vnitas nature.
omnis aūt vnitas in pluribus plurificabilis ſeu cōicabi
lis eſt minor vnitate iplurificabili. Ex hoc apparet terti
um mēbrū: vel 3ª cōditio cōpetēs vli in actu: φ. ſ. tali vli
in actu (formalr accepto pro itentione ſcḋa vlitatis: que
originaƭ ab itellectu) corrīdet vnitas rōnis que inſequiƭ
ipſam itentionē ſcḋam vlitatis: ſicut paſſio ſuū ſbʒ. ⁊ de
iſto vli in actu formalr accepto: nō pro denoīato poſſūt
exponi oēs auctoritates que dicūt vle cauſari ab intelle
ctu. ¶ Scḋo ꝑncipalr eſt notādū: φ nā ipſa cui corrīdet
vnitas ex nā rei alia ab vnitate nūari hʒ duplex eē: quo
rū vnū eſt in actuali exiſtētia: ⁊ in re (nō eni eſt ſepata ab
indiuiduis ⁊ ſingularibus ſm eē.) Aliud eſſe hʒ obiecti
uum in mente: ſed tale eē obiectiuuʒ pōt eſſe duob᷒ mo
dis. vnomō in habitu. aliomō in actu. In habitu illud
hʒ eē in intellectu qḋ hʒ eſſe ante actū intelligendi: aut ꝑ
ter actū intelligēdi. In actu vō quādo actu mouet intel
lectū. Si loquamur de ꝑmo eē. tale primuʒ eē dī eē reale:
⁊ ex nā rei: ⁊ tale eē poteſt habere ipſa nā per aliquod re
preſentatiuū repreſentans ipſam in eē abſtracto ab oib᷒
ſingularibus. ⁊ iſtomō nos dicimus: φ omne vle meta
phiſicū hʒ de neceſſitate tale eſſe obiectiuuʒ in mente. Si
loquamur de eſſe actuali obiectiuo: aut iſtud eſſe obiecti
uum eſt ante actū intelligendi (eo mō quo obiectuʒ mo
uens intellectū ordine nāe precedit actuʒ intelligēdi) aut
ſequiƭ ipm: ⁊ ab eo cauſaƭ. Si ꝑmomō: tale eē adhuc ap
pellamus eſſe ex nā rei. qꝛ ſolū dicimus illud eſſe ens rō
nis: qḋ dependet ab actu collatiuo intellect᷒: vel ab actu
intelligēdi in fieri: ⁊ in cōſeruari. ⁊ ſic vlia. ⁊ nā ipſa poſ
ſunt ēē hoc mō hr̄e ex nā rei eē obiectiuū. Si 2° mō acci
pit: vt ſequiƭ actū intelligēdi ⁊ cauſaƭ ab ipo: eo mō quo
cauſanƭ intētiones ſcḋe ⁊ figmēta. Iſtomō quodlibet ta
le eſt ens rōnis: ⁊ nō dicimus nām ipam hr̄e tale eſſe. Ex
quo ↄcludimus φ ipſa nā vt in ſingularibus hʒ vnita
tē ex nā rei: eadē nā vt in eſſe obiectiuo intellectus in ha
bitu: aut in actu: ante actū intelligēdi: dī etiā habere vni
tatē ex nā rei. Hanc diſtinctionē eē obiectiui poſui etiaʒ
ſuperius in quadā alia queſtione. ⁊ in tractatu noſtro ꝺ
formalitatibus. ⁊ alibi diffuſe. ¶ Tertio eſt notandū: φ
duplex eſt ideterminatio nāe. Una eſt ideterminatio pri
uatiua. alia eſt ideterminatio poſitiua. Indeterminatio
ꝑuatiua eſt: ſʒ quā nā nō eſt determinata: ſed eſt apta na
ta determinari. ⁊ iſto mō dicimus φ nā ex ſua ratiōe for
mali nō eſt determinata ad ſingularitatē: ſibi tn̄ nō repu
gnat ex rōne ſua formali determinari. Conſimilē ideter
minationē priuatiuā ponim᷒ in ipſa nā reſpectu vlitatis.
Nō eni eſt determinata ex ſua rōne formali ad ipaʒ vli
tatē. que eſt ab intellectu agēte: aut poſſibili. eſt tamē de ſe
apta nata determinari. vn̄ iſta duo eē: qḋ eſt eē vle: ⁊ ſin
gulare: cōpetunt ipſi nāe per accñs: ⁊ ꝑ aliquod extrinſe
cū. ſingularitati eni ↄiungiƭ a gn̄ante. vlitati aūt ab itel
lectu agēte. vel poſſibili ↄcurrēte obiecto in fantaſmate.
Et hoc eſt qḋ ingt Aui. in. 5. metaphi. equitas eſt tm̄ equi
nitas: neqꝫ vlis: neqꝫ pticularis: nec in aīa: nec ex̄ aīaꝫ: qḋ
itelligēdū eſt de ipſa equitate ſm rōnē ſuā qditatiuā ſm
quā ē ideterminata ſm qḋlibet iſtoꝝ eē. ⁊ ideterminatio
ꝑncipalis: quā hʒ ipſa nā: dī ideterminatio poſitiua ⁊ ↄ̄
ria determinatiōi ſingularitatis: q̄ ideterminatio ē talis:
φ nā nō tm̄ nō ē determinata ꝑ ſingularitatē: verū ēt hʒ
eē abſtractū oino a ꝗlibet ſingularitate virtute itellectus
agētis aut poſſibilis: ⁊ iſtud eē abſtractū a quolibet ſin
gulari appellaƭ ideterminatio poſitiua ⁊ ↄ̄ria: q̄ idetmi
natio de neceſſitate reqriƭ ad hꝫ φ ipſa nā ſit vlis in actu:
qꝛ vle in actu eſt illud qḋ hʒ idifferētiā ad quodlibet ſin
gulare. Nunqꝫ aūt nā: aut quodcūqꝫ obiectū pōt habere
talem

talem indifferentiã: q̃diu ↄcipit in aliquo ſingulari: qꝛ vt in ſingulari nõ eſt idẽ oib⁹ alijs: ſed ꝑciſe illi in quo cõcipit. Ergo ad hoc ꝙ nã ſit cõplete vlis i actu: oportet ꝙ hẽat eẽ abſtractũ ab oib⁹ ſingularib⁹. Ex quo ſequit ꝙ ꝓma ideterminatio que eſt ꝓuatiua nõ ſufficit ad hꝫ ꝙ nã dicat eẽ vlis in actu: ſed cũ illa reqrit 2ª que eſt poſitiua. ¶ 4° ꝛ vltimo notãdũ eſt ꝙ triplex eſt opinio ſequaciũ Doc. ſubti. de ipſa vnitate nãe. Primi dicũt nãz nõ hẽ i ſingularib⁹ aliquã vnã vnitatẽ poſitiuã: ſed ꝑciſe ꝓuatiuã. ¶ Pro quo eſt notãdũ ſm iſtos: ꝙ vnitas poſitiua ẽ ſm quã aliqͦd vnũ actu ꝛ poſitiue eſt vnũ. ſic ꝙ ẽ in ſe idẽtificatũ: ꝛ diſtictũ a quolibet alio. Unitas ꝓuatiua ẽ vnitas ſm quã aliqͦd vnũ nõ hꝫ vnitatẽ ꝑꝑ aliq̃ extrinſeca diſtiguẽtia ꝛ diuidẽtia ipm: tñ circũſcriptis ipſis diſtiguentibus: natũ eſt hẽꝛ ꝑpriã vnitatẽ eo mõ quo dicim⁹: ꝙ mã ꝓ⁹ in oib⁹ gñabilib⁹ ꝛ corruptibilib⁹ nõ hꝫ vnã vnitatez: neqꝫ eſt vna: qꝛ mã ſor. diſtinguit loco ꝛ ſubto a mã pla. ꝛ hꝫ eſt ꝑꝑ formas diuerſas ↄhẽtes ꝛ diuidẽtes iſtas mãs circũſcriptis tñ formis diuidẽtib⁹ ꝛ diſtinguẽtibus: mã Sor. ꝛ mã Plato. eẽnt vna nũo. ꝛ ſꝫ hoc põt itelligi qͦd dicit Ar. ꝑ phiſi. ꝛ ꝑ de gñatione. Q. mã eſt vna nũo oium gñabiliũ ꝛ corruptibiliũ: nõ qͣdez vna nũo poſitiue: ſed ꝓuatiue: qꝛ circũſcriptis formis diſtinguẽtib⁹ ipſaz haberet mã vnitatẽ ꝑpriã ſibi cõpetentẽ: ſm hoc dicunt iſti ſequẽtes Doc. ſubtilẽ: ꝙ nã in multis nõ hꝫ aliquã vnitatẽ poſitiuã: ſed tñ ꝓuatiuã. nõ qͣdẽ poſitiuã: qꝛ diſtinguit ꝛ numerat nã ꝑ differẽtias idiuiduales ↄhẽtes ipſaz ad diuerſa eſſe ſingularia penes q̃s dĩas eſt alia ꝛ alia: in alio ꝛ in alio ſingulari: ſed iſta alietas ꝛ diſtictio ẽ tñ ꝑ extrinſeca: qꝛ circũſcriptis iſtis differẽtijs ↄhentib⁹ ipa ſimplr remaneret vna. ꝛ hoc ſaltem ad imaginationem. ¶ Altera opi. ſcotiſtaꝝ eſt: ꝙ nã in ſingulari pter vnitatẽ nũalẽ habet aliã vnitatẽ poſitiuã ex nã rei circunſcripto oi opere intellect⁹: que vnitas competit ipſi nãe: vt eſt in oib⁹ indiuiduis: nec eſt icõueniẽs ſꝫ iſtos: ꝙ vna natura habẽs vnã vnitatẽ poſitiuã diſtinguat ꝛ numeret in pluribus idiuiduis: qꝛ lꝫ cũ vnitate nãe nõ ſtet multitudo oppoſita tali vnitati. põt tamẽ cũ tali vnitate ſtare multitudo oppoſita vnitati maiori: que multitudo eſt diſperata reſpectu vnitatis nãe: ꝛ nullomõ ei oppoſita. Neqꝫ ſeqt ꝙ nã iſta vna ſic plurificata in plurib⁹ dicat eſſe ſilis vnitati nãe diuine: propter tres differẽtias. ꝑ⁹ dĩa eſt: qꝛ natura diuina ſm ꝑpriã vnitatẽ determinat ad exiſtentiã. ꝛ eſt de ſe exiſtẽs per eẽntiã. Nã aũt creata nõ determinatur ad exiſtere neqꝫ ad nõ exiſtere: ſꝫ abſtrahit ab vtroqꝫ. ſi eni determinaret ad exiſtere: eẽt de ſe ꝛ per eẽntiã exiſtens. ſi ad nõ exiſtere: eẽt impoſſibile ipſam eẽ: qͦd eſt falſuz. Secũda dĩa eſt: qꝛ nã diuina eſt implurificabilis in plurib⁹. ſi eſt in plurib⁹ ſuppoſitis: ẽ ſine diuiſione ꝛ numeratione ſui. Quia vna numero eſt in tribus: ſed natura creata eſt plurificabilis ꝛ diuiſibilis in plura. Tertia dĩa eſt: qꝛ ſuppoſitũ nãe diuine nõ participat nãz diuinã: ſed totã in ſe cõpꝛehẽdit: ꝛ appellat ſuppoſitũ ꝑ eſſentiã: qꝛ totã eſſentiã diuinã in ſe cõprehendit. ſuppoſituz autẽ nãe create eſt ſuppoſitũ ꝑ participationẽ nãe create: que nã eſt alia ꝛ alia: alietate numerali in plurib⁹ ſuppoſitis ꝛ ſingularibus. ¶ Tertia opinio eſt aliquoꝝ dicentium: ꝙ nã creata hꝫ vnitatẽ ꝛ entitatẽ poſitiuã ex nã rei: ꝑter vnitatẽ numeralez: que vnitas alia eſt in nã ſortis: ꝛ alia in nã plato. ita ꝙ in duob⁹ idiuiduis nõ tñ ſũt due vnitates ſingulares: verũ ẽt due vnitates nãe. ¶ Q. ſi tu dicas Omnis vnitas que eſt preter vnitatẽ ſingularem eſt vnitas ſpecifica. Si ergo in Sor. ꝛ plato. ſit alia ꝛ alia vnitas nãe. g̃ in Sor. ꝛ plato. erit alia ꝛ alia vnitas ſpecifica. ꝛ ſic ſortes ꝛ pla. diſtinguunt ſm ſpeciem. ¶ Reſpõdet ꝙ aliquid habere vnitatẽ nãe ſpecifice diſtinctaz ab alia vnitate ſpecifica poteſt eẽ duob⁹ modis. vnomõ i ſe ꝛ intrinſece. alio mõ ꝑ accñs ꝛ extriſece. Natura in ſorte ꝛ plato nõ habet diuerſas vnitates ex ſe: ꝛ ex nã itriſece ſed ꝑ accidẽs: qꝛ per dĩas idiuiduales diuidẽtes ꝛ diſtiguentes ipſam nãm. Modo illud qͦd hꝫ aliã ꝛ aliaz vnitatẽ per aliqͩ extrinſecũ diuidens ipm nõ dꝫ diſtigui ſꝫ ſpẽm: ſi talis vnitas dicat eſſe ſpecifica. ſed ſoluz illud qͦd habet aliam ꝛ aliam vnitatem nãe ſpecifice ex ſe: ꝛ ex ſua ratione formali. Ideo homo ꝛ aſinus diſtinguũtur ſm ſpeciem. Non autem Sor. ꝛ Plato vt dictum eſt. Quia circũſcriptis a Sor. ꝛ platone ad imaginationẽ differentijs idiuidualibus diuidẽtib⁹ ipſam nãm: talis natura nõ haberet diſtinctas vnitates: ſed pciſe vnam. g̃ cõpetit ſibi per accidẽs: ꝛ non per ſe ꝙ habeat diſtinctas vnitates. ¶ Que autem iſtarum trium opinionum ſit verior: ꝛ magis ad mentem Doc. ſubtilis. Exiſtimo ꝙ ꝓma ꝛ tertia ſunt magis ad mentem ipſius.

Quãtũ ad ſecũdum articulum in queſtione: pono quatuor cõcluſiones. prima eſt hec. (Quomodocũqꝫ dicat vnitas nature: ſiue vnomõ: ſiue alio) preter vnitatem numeralem realẽ: dat in ſingulari aliq̃ vnitas nãe realis minor vnitate numerali. Et ad hoc adducunt nouem rõne. ¶ Prima rõ adducẽda eſt talis. Natura lapidis habet aliquã vnitatẽ realem aliã ab vnitate numerali. ergo vnitas nãe que eſt in lapide realis: nõ eſt vnitas numeralis. ↄſequẽtia eſt euidẽs: antecedens autẽ probat. Accipio nãz lapidis que eſt i hoc lapide: aut iſta nã eſt talis: ꝙ ex ſua rõne formali ſibi repugnat plurib⁹ cõmunicari: aut nõ. Si dicas ꝓmũ. ergo nõ poterit natura que eſt in lapide itelligi ſub ratione communicabilis. aut vlis ſine ↄdictione. Probat ↄſequẽtia: quotienſcũqꝫ aliqͩ ↄcipit ſub modo cõcipiẽdi ſibi repugnãte ille ↄceptus eſt falſus: ꝛ implicãs ↄdictionez: ꝛ eſt ratio in ſe falſa: ꝛ de omni falſa: ꝛ de ipſa nihil põt vere affirmari: ex ſententia Ariſto. 5. metaphiſice cap. de falſo. Sed ita ẽ in propoſito. Quia iſta natura eſt de natura ſua incõmunicabilis: ꝛ intelligit vt cõmunicabilis. ergo ratio iſta ſiue cõceptus quo cõcipitur vt cõmunicabilis erit falſus. Et cõfirmat: ſicut cõceptus ille eẽt falſus implicãs contradictionem: quo cõciperet deus ſub ratione vniuerſalis: aut diuiſibilis in plura: ita in propoſito. ¶ Iterum confirmatur: ſicut intelligere hominem irrationalem eſt cõceptus implicãs contradictionem. Sic in propoſito. Cũ modus cõcipiẽdi repugnet nature: ex modo cõcipiendi ꝛ ex natura cõcepta ſiet vnum in intellectu aggregatũ ex duob⁹. quoꝝ vnũ alteri repugnat. Si vͦo detur ſecũduz: ꝙ nature ex ſua ratione formali: nõ repugnat pluribus communicari. ꝛ hoc circũſcripto omni actu intellectus. Singularitati aũt cuicũqꝫ ex nã ipſius repugnat pluribus communicari. ergo nã circũſcripto omni opere intellectus diſtinguit a ſingularitate. Sed vnicuiqꝫ enti correſpondet propria vnitas. ergo iſti nature correſpondebit vnitas realis alia ab vnitate numerali. Antecedẽs iſtius vltime cõſequẽtie declarat. Quia multiplicato ſubiecto: multiplicat paſſio. ergo ſi nã eſt diſtinctum ens a ſingularitate: ꝛ hoc ex natura rei: ſequitur ꝙ etiam vnitas inſequẽs naturam diſtinguat ab vnitate numerali. ¶ Secũdo principaliter arguitur. Unius actionis in ſenſum eſt vnum obiectũ ſm aliquã vnitatẽ realem. Sed iſta ẽ alia ab vnitate nũerali. ergo datur alia vnitas realis ab vnitate numerali. maior eſt mãifeſta. Quia actio ſenſus vel ipſa ſenſatio terminat ad aliquod vnũ: qͦd vnũ nõ poteſt eẽ ſm rõnẽ ꝛ itellectũ: cũ tale vnũ ꝓcedat ꝛ actũ ſenſus. ꝛ actũ intellectus. minor autez ꝓbat. Sub illa vnitate obiectũ ſenſus terminat actũ ſentiẽdi: ſub q̃ mouet ipm ſenſum: ſed mouet ſub rõne nãe: ꝛ nõ ſub rõne ſingularitatis. Probat hꝫ: qꝛ illud eſt ꝑn^m formale agendi in quo agens aſſimilat ſibi paſſum. hoc eſt principiuz apud oẽs phos: ꝛ apud ſanctũ Thomã. ſed agẽs aſſimilat ſibi paſſum ſub ratione nature: ꝛ nõ ſub ratione ſingularitatis

vt etiam conceditur ab aduerſarijs. ergo nãa eſt principium agendi: tam in actione reali: qꝫ in actione intẽtionali in ſenſum. Ex hoc arguitur: ſicut principium agẽdi in ſenſuꝫ eſt ipſa nãa: ita ratio terminãdi actum ſenſus eſt ipſa nãa. Pꝛobo hoc dupl'r. Pꝛimo gñatio vniuoca hꝫ pꝛo principio formali ⁊ termino formali aliquid eiuſdẽ rõnis: qꝛ gñatio vniuoca eſt illa in qua pꝛincipium formale ⁊ terminus formalis ſunt eiuſdem rationis: ſed gñatio cõceptus in mẽte. ⁊ ẽt in ſenſu eſt aliqualiter vniuoca: qḋ ꝓbatur ex ſnia Ar. 7. metaphi. tex. cõmẽti. 30. qui vult generationẽ domus extra a domo in mẽte eẽ vniuocam. ergo ſimiliter gñatio vel ꝓductio obiecti i ſenſu erit vniuoca. ergo ſi pꝛincipiũ formale iſtius actionis erit nãa: ⁊ terminus formalis etiam erit natura: vt diſtinguitur a ſingularitate. Ex hoc arguitur ſic. qḋ eſt ratio terminãdi actionẽ ſenſus ex nãa rei circunſcripta ſingularitate eſt aliqḋ ens reale habẽs vnitatẽ realem: ſed natura eſt hꝫ. ergo nãa habebit vnitatem realẽ aliam ab vnitate ſingulari. Secundo pꝛobatur: idem (vꝫ. qꝫ rõ terminandi actum ſenſus ſit ipſa nãa) ſic. Sub q̃a ratione aliqd terminat actum ſenſus: ſub qua cognoſcitur. Sed obiectũ ſenſibile nõ cognoſcitur ſub rõne ſingularitatis: ſed ſolum ſub ratione nature. ergo ⁊c. Maioꝛ eſt manifeſta: minoꝛ autem ꝓbatur: qꝛ obiectũ ſenſibile ſm ꝓpꝛiam vnitatem numeralem non cognoſcitur a ſenſu: neqꝫ ab intellectu: qꝛ circunſcripto ſitu: loco. ⁊ alijs que adueniunt a poſterioꝛi ipſi ſingulari: ſi ſingulari ſũt ſimillima: nulla iſtarum potentiarũ diſtinguit vnuꝫ ab alio: ſed tñ cognoſcitur ſm aliquã vnitatẽ. ergo ſm aliam vnitateꝫ ab vnitate numerali. ¶ Et confirmatur. Quia neqꝫ ſenſus: neqꝫ intellectus cognoſcat ſingulare ſub ꝓpꝛia ratione ſingularitatis: qꝛ detur oppoſitũ. ergo ſenſus ⁊ intellectus cognoſcit ipſum obiectum ſm conceptum ſibi ꝓpꝛium: ⁊ alteri incompoſſibileꝫ: ſed quecunqꝫ potẽtia ſic cõpꝛehẽdit obiectum: diſtinguit illud a quocũqꝫ alio. ergo poterit talis potẽtia diſtinguere tale obiectuꝫ: ſed hoc eſt falſum. igitur illud ex quo ſequitur. Hec ratio videbitur magis in. 7. metaphiſi. (domino cõcedẽte) vbi fundabitur efficacioꝛibus fundamẽtis. ¶ Itẽ arguitur 3° pꝛincipaliter. Menſura pꝛima alicuius generis habet aliquã vnitateꝫ realẽ: ⁊ nõ niſi aliam ab vnitate numerali. ergo ꝯcluſio vera. Antecedẽs pꝛobatur. ¶ Pꝛeſupponẽdo pꝛimo qꝫ Ar. 10. metaphi. tex. cõmẽti ſecũdi ⁊ tertij. ꝓbat qꝫ rõ menſure maxime competit vni: ſeu vnitati: ita qꝫ vnitas eſt cõditio intrinſeca mẽſure: ⁊ ratio mẽſurãdi. ¶ Pꝛeſupponitur ſecũdo: qꝫ ens reale nõ poteſt mẽſurari ab ente rõnis: qḋ pꝛobatur: qꝛ cũ mẽſuratũ dependeat a mẽſura eẽntialiter (ſi ſit menſura in genere: cõmõ quo loquitur Ar. in 10. metaphiſi.) ⁊ ens reale nõ poteſt depẽdere eſſentialiter ab ente rõnis. ergo ſi menſuratũ eſt reale: ⁊ mẽſura eſt realis. ¶ Pꝛeſupponitur 3° qꝫ iter idiuidua eiuſdem ſpẽi nõ eſt oꝛdo eẽntialis. hoc patet de mẽte Ar. 3° metaphi. tex. cõmẽti. xj. vbi in hoc ꝯcoꝛdat cuꝫ Pla. Nec valet qḋ dicit Cõmẽ. qꝫ iter idiuidua eiuſdem ſpẽi non eſt pꝛius ⁊ poſterius. poſterius inquã. qḋ ꝯſtituatur per pꝛius. Quia hoc nõ eſt ad intẽtionẽ Ar. qui vult aſſignare rationẽ ꝓpter quã Pla. ponebat ideã ſpeciei ſpecialiſſime: ꝑ cuius participationẽ indiuidua erãt illud quod ſunt: ⁊ nõ ponebat ideam generis. Ratio ipſius erat: qꝛ in ſpeciebus eſt oꝛdo eſſentialis: pꝛopter quem poſterius poteſt reduci ad pꝛius. In idiuiduis autem nõ eſt talis oꝛdo: ⁊ ideo idiuidua habẽt reduci ad ideam ſpẽi: ſicut ad pꝛĩcipiũ cuius pticipatione habẽt eſſe. ¶ His ſtãtibus arguitur ſic. Illud qḋ eſt pꝛima mẽſura gñis (vt pꝛima mẽſura) eſt aliquod vnum vnitate reali: ⁊ nõ eſt vnum vnitate numerali. ergo datur alia vnitas realis ab vnitate numerali. cõſequentia eſt euidẽs: ⁊ antecedẽtis pꝛima pars eſt nota ex pꝛimo ſuppoſito: ⁊ etiam ex ſecũdo (Sicut enim mẽſura a q̃ depẽdet ens reale eſt realis: ita oĩs conditio que cõpetit ſibi in eo qꝫ mẽſura erit realis. Sed conditio mẽſure eſt ipſa vnitas. ergo iſta vnitas erit realis.) ſecũda pars antecedẽtis apparet ex vltimo. Nã pꝛima mẽſura gñis nõ eſt aliquid ſingulare: dicẽte Ar. qꝫ in iſtis nõ eſt pꝛius ⁊ poſterius. ergo erit alia vnitas ab vnitate numerali. ¶ Itẽ arguitur quarto. Foꝛme ſm quã pꝛopꝛie eſt comparatio ẽ vnitas realis: ⁊ iſta eſt alia ab vnitate numerali. ergo ꝓpoſitũ. Antecedẽs pꝛobatur pꝛo pꝛima pte: certum eſt qꝫ nihil vnũ ⁊ idem comparatur ſibi ipſi. opoꝛtet enim qꝫ illud ſꝫ qḋ ſit comparatio ſit aliquod in diuerſis: ⁊ ſi ſm iſtud ſit cõparatio ſm equalitatem aut ſimilitudinem maxime eſſentialem opꝫ qꝫ tale per qḋ ſit comparatio ſit vnuꝫ: ⁊ habeat vnitatem vt ꝓbat inferius. Iſta aũt vnitas nõ põt eſſe rationis. Nam ſi iſta vnitas eẽt rõnis: ſequeretur qꝫ ſicut ſit comparatio ſm Ar. 7. phiſi. in ſpẽ ſpẽaliſſima: ita poſſet fieri in gñe. Quod ꝓbatur. Nõ minus genus eſt vnũ vnitate rationis in intellectu: ⁊ vnũ itelligibile numero apud intellectum qꝫ ſit ſpẽs ⁊ foꝛma ſpecifica. ergo ſi illud in quo ſit cõparatio ſit vnũ vnitate ratiõis: ita qꝫ iſta vnitas ſufficiat: nõ magis erit comparatio in ſpẽ qꝫ in gñe. Sꝫ hoc cõſequens eſt cõtra intẽtionẽ Ar. ergo ⁊c. Secũda pars antecedẽtis patet. Nihil ꝓpꝛie comparatur ſibi ipſi: neqꝫ idem pꝛopꝛie eſt ſimile ſibi ipſi. ergo comparatio nõ ſit reſpectu alicuius: qḋ ſit vnum ⁊ idem numero: ⁊ tale de neceſſitate habet aliquã vnitatẽ. ergo habet aliam vnitatem ab vnitate numerali. ¶ Itẽ arguitur qnto. Similitudo: equalitas: identitas ſunt relationes reales. ergo habẽt fundari ſuꝑ aliquod vnũ reale: qꝛ nõ maioꝛis entitatis eſt fundatuꝫ qꝫ fundamẽtũ. Aſſumptũ ꝓbatur. Quia iſte relationes cuꝫ ſint equiparãtie fundantur imediate ſuꝑ vnum: ſicut pꝛimũ ⁊ imediatũ fundamentũ: vt habet phs. 5. metaphiſi. cap. de ad aliqḋ. ſed iſtud vnum nõ eſt aliquid vnuꝫ numero: qꝛ ſimilitudo ſpecifica ſil'r idẽtitas. nõ poſſunt fundari ſuꝑ vnitatẽ ſingularis: ſed ſuꝑ vnitatẽ nãe in ſpẽ: qꝛ ſingulare inquãtũ ſingulare eſt: ⁊ ꝑ rõnẽ ſingularitatis ẽ omnino diuerſum ab alio. Iſta autem vnitas nãe que eſt realis: vt pꝛobatum eſt: eſt alia ab vnitate numerali. ergo ꝓpoſitum. ¶ Quia ſi tu dicas vt dicit Herueus: qꝫ eſt vnitas cõfoꝛmitatis: qꝛ vnũ ſingulare eſt cõfoꝛme alteri ſingulari in eadẽ ſpecie: ⁊ nõ ſingulari alterius ſpẽi: que cõfoꝛmitas fundatur in vno: ⁊ terminatur in altero. ¶ Contra hoc arguitur. Quecũqꝫ mutuo referuntur: referuntur relationibus fundatis in ipſis foꝛmal'r. Sed duo idiuidua eiuſdem ſpẽi. dicuntur ſilia ſilitudine mutua. ergo quodlibet iſtorum fundat in ſe ſilitudinẽ. ſilitudo auteꝫ iſta fundatur in aliq̃ vnitate: aut ergo fundabitur in vnitate numerali: aut in aliq̃ alia vnitate. Nõ eſt dicẽdũ pꝛimũ: qꝛ in ſingularitate (vt ſingularitas eſt) talia idiuidua ſũt oĩno diſſimilia. ergo fundabitur iſta ſilitudo i aliq̃ alia vnitate ab vnitate numerali. ⁊ cũ iſta ſilitudo ſit realis (qꝛ hꝫ eſſe circunſcripto omni ope itellect') ſequitur qꝫ ꝯcluſio erit vera. ¶ Iteꝫ ſexto arguitur. Si oĩs vnitas realis eſt numeralis. ergo oĩs diuerſitas realis erit numeralis. Cõſequẽtia ꝓbatur. Idẽ eni ⁊ diuerſum ſunt imediate oppoſita. ex. 10. metaphiſi. ⁊ quot modis dr̃ vnũ oppoſitoꝛ: tot modis dr̃ ⁊ reliquum. ex pꝛimo thopicoꝛ. ergo qt modis dicetur vnũ: tot modis dicetur diuerſũ qḋ ſibi oppõitur (idẽ eni iportat idẽ qḋ vnũ) ergo ſi oẽ vnũ reale ẽ nũale. oẽ diuerſuꝫ erit nũale. Pꝛobatur ẽt eadẽ ꝯñtia: qꝛ vnũ ẽ illud qḋ ẽ idiſtictũ i ſe: ⁊ diſtictũ ab alio. ergo eomõ q̃ aliqḋ ẽ vnũ: erit ab alio diuerſuꝫ. Falſitas pꝛĩcipalis cõſequẽtis pꝛobatur. Quia ſi omnis diuerſitas realis eẽt numeralis. ergo omnia diuerſa realiter: equaliter differrẽt. cõſequẽs eſt euidẽter falſum: ⁊ ꝯñtia pꝛobatur. Vbicunqꝫ pꝛĩcipia ſunt equalia ⁊ equaliter diſtictiua: ibi eſt eq̃lis diſtinctio: ſed vnitates nũales ſunt pꝛĩcipia diſtictiua reſpectu diuerſitatis nũalis: ⁊ iſte vnitates ſũt eq̃les in oĩbus ſingularibus: ⁊ equal'r diſtinctiue. ergo diuerſitas pꝛouenies ab iſtis vnitatibus erit equalis. minoꝛ pꝛo

prima parte pʒ. pro ſecūda ꝓbatur. Nō enim vna vnitas numeralis eſt maior aut minor alia vnitate numerali: cū eque ſit quelibʒ icōmunicabilis ⁊ idiuiſibilis realr̄ ⁊ extra itellectū. ergo vna non magis diſtinguet ꝙ̄ reliqua. ¶ Oʒ ſi tu inſtes. Si. n. iſta ꝑpō aſſumpta ſit vera (quecūqʒ ꝑncipia diſtinctiua ſunt equalia ⁊c̄.) ſequit̄ ꝙ diuerſitas numeralis erit maxima diuerſitas: quia ſumpta illa maiore addo minorē: ſed vnitates ille numerales ſunt maxime vnitates in re ⁊ reales. ergo diuerſitas correſpōdēs iſtis vnitatibus erit maxime diuerſitas: qḋ eſt falſum. ¶ Ad hʼ rn̄det̄: ꝙ maior ſic habet intelligi. Quecūqʒ ꝑn° diſtinctiua ſunt equalia: ⁊ equaliter diſtinctiua: diuerſitas correſpōdens ꝓportionabiliter iſtis principijs diſtinctiuis eſt equalis. Sed tūc dico ꝙ vnitates iſte numerales non ſunt principia diſtinctiua maxia diſtinctiōe: ſed ſolum diſtinctione numerali: que proportionabiliter iſtis principijs corrn̄det. Unde bene ſequit̄ ꝙ ſi principia iſta diſtinguant ⁊ ſint equalia: ⁊ equaliter diſtinctiua: diuerſitas illa que inſequit̄ iſta ꝑncipia (q̄liſcūqʒ ſit) in gradu ſuo erit eq̄lis: q: vbi eadē cauſa ⁊ eque ꝑfecta: ibi idē effectus: ⁊ eque ꝑfectus. ¶ Itē 7° arguit̄ ad ꝯcluſionē principalē. Nulla vnitas realis amouet̄ ab aliq̄bus: niſi illa includāt aliquā diuerſitatem oppoſitā tali vnitati. Iſta ꝑpō ꝓbatur: q: oppoſitum non remouet̄ ab aliquo: niſi per aliud oppoſitum: aut per ꝯſentiā eius: ſed ita eſt: ꝙ indiuidua eiuſdē ſpeciei nō includunt aliquā diuerſitatem extra itellectū oppoſitā vnitati nature ſpecifice. ergo ab iſtis numeraliter diſtinctis: nō remouebit̄ vnitas nature extra itellectū. maior ꝓbata eſt: minor de ſe pʒ: q: diuerſitas aliquoꝝ eiuſdē ſpeciei eſt diuerſitas numeralis. Iſta aūt diuerſitas nō opponit̄ vnitati nāe ſpecifice: ſed ſolum vnitati numerali. Et ꝯfirmat̄ iſta ratio. Quecūqʒ non ſunt diſtincta neqʒ diuiſa extra itellectuʒ: neceſſario ſunt indiſtincta ⁊ idiuiſa extra itellectū. Iſta propoſitio pʒ. Sed idiuidua eiuſdē ſpeciei ſunt idiſtincta ⁊ idiuiſa extra itellectū in eadem ſpecie: q: circūſcripto omni ope intellectus Sor. nō diſtinguitur ſpecie a Platone. ergo iſta ſunt indiſtincta ⁊ idiuiſa extra itellectū: ſed ois idiuiſio ⁊ idiſtinctio ꝑſupponit vnitatē. ḡ iſta idiuidua eiuſdē ſpeciei habebūt aliquā vnitatē extra itellectū. ¶ Itē arguitur octauo ad principale. Diuerſitas maior ſuperueniens diuerſitati minori remouet aliquā vnitatē extra intellectū: quam minor remouere non pōt. Iſta ꝑpō pʒ: q: iperfectū non pōt in effectū cauſe ꝑfectioris: ſed diuerſitas ſpecifica remouet vnitatē ſpecificā extra itellectuʒ: ⁊ iſta eſt minor diuerſitate numerali. ergo diuerſitas numeralis extra itellectū nō poterit remouere vnitatē ſpecificam ſine diuerſitate ſpecifica. ⁊ per ꝯñs cū diuerſitate numerali: ſtat vnitas nāe ſpecifice extra itellectū. ¶ Itē nono ⁊ vltimo arguitur. Quecūqʒ diſtinguunt̄ realiter: ⁊ non ſm̄ oēm rationē incluſam in eis: habent aliquā vnitatē realiter. Iſta ꝑpoſitio pʒ: q: ſi a: ⁊ b: diſtinguunt̄ realiter ⁊ nō ſm̄ omnē rōnem icluſam in eis: ꝯueniunt in aliqua vna rōne: ⁊ ſi non diſtinguunt̄ realiter: ꝯueniunt realiter. Sed idiuidua eiuſdem ſpeciei diſtinguunt̄ realiter: ⁊ nō ſm̄ oēm rōnem icluſaʒ in eis. ergo ⁊c̄. Probatur minor primo. Quia exēpli grā. Sor. extra itellectū diſtinguit̄ a Platone iquātū homo: q: ſi ſic. ergo omnis hō diſtingueret̄ a Platone: Quia ly iquantū. reduplicatiue tantū: iſert vl̄e. ꝯñs eſt falſum. igit̄ ⁊ añs. Probat̄ ſcḋo eadē minor. Nulla ratio eſt diſtinctiua alicui° ab aliquo: qḋ non cadit ſub ꝯdictorio illi° (ſicut albedo nō diſtinguit albū: niſi ab eo qḋ cadit ſub nō albo) ergo hūanitas in ſorte non diſtinguet Sortē ab aliquo: niſi cadat ſub ꝯdictorio hois. ſ. ſub nō hoie: ſʒ Plato nō cadit ſub non hoie: nec eſt veꝝ ꝙ ſit non hō. ḡ humanitas in ſorte non diſtinguet ſortē a Pla. ergo Sortes ⁊ plato ſunt idiſtincti in hūanitate. ¶ Alie rationes poſſent adduci ad hāc eandē ꝯcluſionē ꝓbandā: quas (gratia breuitatis: ⁊ ne multitudo rōnum faſtidiū afferat) omittimus. ¶ Secunda cōcluſio ꝑncipalis eſt iſta. Unitas nāe eſt realis: non tm̄ vt habet eſſe extra itellectū in ſuis ſingularibus: verū etiā vt habet eſſe in itellectu obiectiue. ¶ Hec ꝯcluſio declaratur ꝑmittendo duas ꝑpōnes. prima eſt ꝙ aliquid habet eſſe duobus modis. vno modo extra intellectum oino. alio modo in itellectu. In itellectu aūt duobus modis. vno modo ſubiectiue. alio modo obiectiue. Subiectiue: ſicut actus intelligendi: habit°: ſpēs intelligibilis. Obiectiue ad huc duob° modis. vno mō habitualiter ⁊ primo. Alio modo actualiter ⁊ ſecūdario. Primo modo: ſicut obiectū in ſpecie que non actualiter mouet itellectū: ſed eſt in po^a ꝓxima ad mouendum. 2°. mō qñ ipſa ſpēs actu mouet itellectū. Obiectuʒ in ſpecie dr̄ hr̄e eſſe actualiter in itellectu obiectiue. Sed iſte ſcḋs modus adhuc ſubdiuidit̄: qm̄ aliqd habet eſſe obiectiuū actualiter in intellectu ante actum intelligendi ſaltem ordine nāe. Aliqd habet eſſe poſt actū intelligēdi: accipiens eſſe per ipſum: aut per actū cōparatiuū intellectus. Primo mō nā vl̄is in actu idcterminate poſitiue habet eſſe: qñqʒ in itellectu per ſpēm repſentantē ipſam. 2° mō. itentiones ſcḋe ſic hn̄t eſſe in itellectu: que itentiones ſcḋe cāntur per actū collatiuū itellectus: ⁊ tam diu manent in ipſo intellectu: q̄diu manet actus itelligendi. ¶ Scḋa ꝑpō que facit ꝑ declaratione ꝯcluſionis eſt: q: Ar. diſtinguēs ens in aia: ꝯtra ens extra aiam: non accipit ens in aia ſubiectiue: neqʒ etiā i aia obiectiue: ſiue habitualr̄ ſiue actualiter ante actū intelligendi. prima pars declaratur. Nam. 5. metaphiſi. diſtinguit ens in ens in aia. ⁊ ens extra aiaʒ. ens extra aiam imediate diuidit in. 10. genera. ergo qḋlibet qḋ eſt in genere ſm̄ ipm̄ eſt ens ex̄ aiam: ſed ſpecies intelligibilis ⁊ habit° ſilr̄ actus itelligēdi ſunt vere qualitates exiſtes per ſe in ꝑdicamēto q̄litatis: ⁊ ſunt entia in aia ſubiectiue. ergo entia i aia ſubiectiue ſunt entia extra aiam ad modū loquēdi ipſius. Scḋa pars ipſius ꝑpoſitionis ꝓbat̄: q: genera ⁊ ſpēs ſm̄ ipm̄: capiēdo iſta pro itentionib° ꝑmis ſunt i aia obiectiue: ſed iſta ſunt ex̄ animam: q: ſunt per ſe in genere. ergo entia in aia obiectiue ſunt entia extra aiam. Ex quo ſequit̄ ꝙ ens in anima diſtinctū ꝯtra ens extra aiam eſt ꝑ ſe eſſe ens obiectiue in anima actualiter poſt actū intelligendi: vel accipiens eſſe per aliquē actū collatiuū itellectus: de quo dcm̄ eſt in vltimo mēbro iſtius diſtinctionis. Ex hoc apparet ꝯcluſio nr̄a: ꝙ ſiue capiatur nā vt hʒ eſſe obiectiuū in aia habitualiter: ſiue vt actualiter ante actū itelligēdi: nā iſto modo accepta eſt ens ex natura rei. ergo ſibi corrn̄det aliqua vnitas ex natura rei. ꝯña pʒ: quia vnicuiqʒ entitati corrn̄det ſua propria vnitas: cum vnitas ſit paſſio entis. ¶ Tertia ꝯcluſio. Qꝫ vnitas vniuerſalis in actu eſt vnitas rōnis. ¶ Pro cuius intelligentia eſt aduertendū: ꝙ vl̄e cum ſit nomē concretum: vt dcm̄ eſt ſuperius pōt accipi: vel pro ꝯceptu quē ꝑ ſe iportat hoc nomē vl̄e: vel pro denoīato a tali ꝯceptu: qḋ eſt fundamētū ipſius conceptus. Si capiatur vniuerſale pro per ſe ꝯceptu: tunc vniuerſale iſto modo nihil aliud eſt ꝙ̄ relatio rationis. quia intellectus cōparat vnam itentionem primam in itellectu ad aliam itentionem primam per modū predicabilis: ⁊ ſubijcibilis. ſ. cōparando animal ad hominem: iſta comparatio non eſt niſi reſpectus rationis in aiali derelictus ab actu collatiuo itellectus. Qui reſpectus rationis ex parte animalis appellatur gen°: ⁊ ex parte hominis reſpectus derelictus in eo appellatur ſpēs: quia iſta nomina genus ⁊ ſpecies ſunt impoſita ad ſignificandos iſtos reſpectus: ⁊ iſti reſpectus ſunt itentiones ſecunde fundate in intentionibus primis: ⁊ in cōceptibus prime itentionis: Hoc eſt in ipſis quiditatibus ⁊ rationib° formalib° itellectis ⁊ cōſideratis ab itellectu. Ex quo ſequitur ꝙ vl̄itas que

eſt p ſe cóceptus vlis: eſt ens rónis: ꝛ eius vnitas eſt mere itentionalis. Et ſm h pót itelligi illud cómune dcm: ꝙ vle dependet ab itellectu: ꝛ eſt de cóſideratione logice. Alio modo pót accipi vle non pro per ſe ſignificato. ſed pro denominato a ↄcc. tu vlitatis: qd denominatum eſt fundamétú ipſius vlitatis: ꝛ túc tale denoiatú pót capi: vel p fundaméto remoto vlitatis: vel p fundaméto pximo: ꝛ imediate denoiato ab vlitate. Si capiaꝛ vle ꝑ mó ſic nã ipſa actu exñs in ſingularibus: ꝛ participata ab ipſis dr vlis. dr ſic inquã: qꝛ nó eſt de ſe hec: ſed ſibi nó repugnat eſſe in multis: ꝛ vlterius cum ſit ideterminata priuatiue ꝛ negatiue: (que indeterminatio facit ad ipſam vlitaté) nã iſto modo dr vlis: nó qdem in actu: ſed remote ꝛ in poᵃ. Alio modo capiendo vle: nã abſtracta ab oibus ſingularibus indeterminata poſitiue: ꝛ ↄrie dr vlis in actu: quia tota ró vlis: ꝛ cópleta ↄſiſtit in ideterminatione nãe reſpectu cuiuſlibet ſingularis. Uñ ſicut ró ſingularis ↄſiſtit in h ꝙ ipſa nã ſit determinata p ſingularitatem: ita ratio vlis ↄſiſtit in h ꝙ ipſa nã eſt idetermiata in determiatione oppoſita determiationi q̃ hꝫ fieri p ſingularitaté. Iſtã aũt indeterminationé poſitiuã nó hꝫ nã: niſi ab itellectu agente pducéte ſpém intelligibilé repñtantem ipſam abſtracte. Uel ab itellectu poſſibili ſꝫ aliã opinioné: cuiꝰ eſt abſtrahere qditaté ꝛ nãꝫ ab oi ſingularitate. Et ſm h pót exponi illud Cómen. in ꝑ de aia. cóméto 8. Qꝫ itellectꝰ agens eſt ille q facit vlitaté in rebꝰ. Ex quo ↄcludiꝛ: ꝙ vle fundamétale (vel p fúdaméto pximo: vl' p fundaméto remoto) hꝫ vnitaté ex nã rei. De vli p fundaméto remoto pꝫ ex dictis in ꝑᵃ ↄne ꝙ habeat talé vnitatẽ ex nã rei. De vli p fundaméto pximo. h idé apparet ex dictis in ſcda ↄne. Nã illud qd hꝫ eé ex nã rei. hꝫ vnitaté pportionalr ſibi corńdété. Sꝫ nã exñs obiectiue in itellectu: determiate ꝛ poſitiue hꝫ eſſe ex nã rei: qꝛ ſic hꝫ eé ante actú itelligédi vel ordine tpis: vel ordine nãe. g̃ talis nã hꝫ eé ex nã rei. ꝛ p ↄñs hꝫ vnitaté ſibi pportionaliter correſpondentem.

Sed quantũ ad 3ᵐ artiᵐ circa ea q̃ dicta ſunt inſurgũt due difficultates. Prima difficultas eſt: qꝛ dcm fuit in ꝑᵃ ↄne ꝙ nã hꝫ aliquã vnitaté realem minoré vnitate numerali: ꝛ diſtinctã ab illa. Cótra h argr. Quicqd eſt in vno numero ꝛ ſingulari eſt vnũ numero ꝛ ſingulare. Sed ita eſt ꝙ nã ſpecifica eſt in ſingulari qd eſt vnũ numero. ergo iſta nã erit vnũ numero: ſꝫ: quicqd eſt vnũ numero eſt pluribꝰ incóicabile. ergo iſta nã vt eſt in ſingularibus: aut in quocũqꝫ ſingulari erit incóicabilis. ¶ Ad h argᵐ rñdetur: qꝛ a ſili dicerem. Quicqd eſt in vna ſpecie eſt vnã ſpé: ſed ita eſt ꝙ nã aialis eſt in vna ſpé: puta in homine. ergo nó poterit diuidi in plures ſpés: neqꝫ pluribꝰ ſpébꝰ cóicari: Et ió rñdendũ eſt: ꝙ ſicut aliqd eſt aiatú denoiatiue. ꝛ aliqd p ſe ꝑ. (denoiatiue: ſicut corpus dicitur eſſe aiatú. per ſe ꝑmo: ſicut homo: qꝛ iſta eſt p ſe in ꝑmo modo. homo eſt aiatus: ſic etiã in pdicatis accidentalibꝰ ſupficies eſt alba denoiatiue. ſupficies alba eſt alba. vel includit albedinẽ p ſe primo: quia ſbm includit pdicatú.) Ita dóm eſt in ppoſito. ꝙ aliqd eſt p ſe primo vnũ numero: aliqd per ſe nó primo vnum numero. aliquid vero pure denoiatiue: ꝛ per accñs eſt vnũ numero. Exẽplũ primi. dicimꝰ ꝙ pprietas indiuidual'. ſ. ſorteitas eſt vna numero p ſe ꝑ: qꝛ vnitas nũeral' é paſſio p ſe ꝑ iſequés talé pprietaté idiuidualẽ p quã vnitaté ſingularitati ſeu pprietati idiuiduali repugnat p ſe ꝑmo diuidi in plura: ꝛ pluribꝰ cóicari. Exẽplũ ſcdi. Sor. ↄſtituitꝰ ex ſorteitate: ꝛ ex nã eſt p ſe vnũ numero: ſꝫ nó ꝑmo. eſt enim p ſe talis: qꝛ per pteꝫ: vel q̃ſi parté intrinſecã ꝛ eſſentialé. ſ. p pprietaté idiuidualé q̃ eſt vltimate ↄſtitutiua ipſiꝰ Sor. nó tñ ꝑmo eſt talis: qꝛ ſolũ eſt vnũ nũero p vnitaté imediate ↄſequété ſuã pprietaté idiuidualé. Exẽplũ tertij. nã ſpecifica que eſt in ſorte dr eſſe vna nũero denoiatiue: qm ſic denoiaꝛ ſingularis a pprietate idiuiduali ↄhéte ipſã: ita denoiaꝛ vna ab vnitate ↄſequéte talé pprietaté. Unde eſt verũ vle: ꝙ qdcũqꝫ potétiale ꝛ ↄhibile iformaꝛ ab aliquo ↄhéte: ↄiter iformatur ab vnitate ipſiꝰ ↄhétis: ꝛ denoiaꝛ ab ipſa. Ex hoc rñdeꝛ ad formã argumẽti. cũ tu dicis: qcqd é in vno nũero: eſt vnũ numero. ↄcedo. vel per ſe ꝑmo: vel p ſe nó primo: vel denoiatiue: ꝛ ↄcedo ꝙ nã iſto mó eſt vna nũero. denoiatiue. ¶ Et cũ tu dicis. Qd é vnũ nũero é icóicabile: ↄcedo. ſi ſit vnũ nũero p ſe: ſi p accñs ꝛ denominatiue. ego nego. Et ↄcedo vlteriꝰ: ꝙ illud qd eſt ſic vnuꝫ nũero pót eé: vle ſꝫ nó vnũ nũero alijs modis. ſ. p ſe aut ꝑ ꝛc. ¶ 2ᵃ difficultas cóis eſt. Iſta nã hꝫ vnitaté pprĩã ꝛ diſtinctã ab vnitate numerali. aut g̃ tota iſta nã eſt in vno ſingulari: aut non. Si dicas ꝙ nó. g̃ tale ſingulare eſt impfectũ in nã: ꝛ nó includit róné formalé nãe ſpecifice: ſm oém ſui pfectioné: qd eſt abſurdum. Si aũt dicas ꝙ tota iſta nã ſit in ſingulari: ꝛ totũ eſt illud cuius nihil é extra. ex 3ᵒ phiſi. g̃ nihil iſtius nãe erit extra tale ſingulare: ꝛ ita nó erit in alio ſingulari. ¶ Ad h rñſum eſt alr: ↄcedendo: ꝙ tota nã ſpecifica é in vno ſingulari. ſꝫ nó precise neqꝫ adequate in illo: ita ꝙ dato: ꝙ tota ſit i vno: eſt ãt tota in alio. ¶ Et cũ tu dicis. Totũ eſt illud cuius nihil eſt extra. iſta diffinitio ſic hꝫ intelligi: cuiꝰ nihil eſt extra. i. cui nihil deficit reqſitũ ad eé totius. ꝛ ſic concedo ꝙ in ſorte. exẽpli grã. nihil deeſt qd ſit requiſitũ ad eé hois. non tñ dico: ꝙ totũ requiſitũ ad eſſe hois ſit precise in ſorte: ꝛ p hoc apparet determinatio iſtius queſtionis.

Quãtum ad 4ᵐ articulũ. Reſtat ſoluere argumẽta pncipalia adducta ante oppoſitũ. ¶ Ad primũ igitur argᵐ rñdeo: negãdo ↄñtiã. ſ. ꝙ ſeqtur: ꝙ due aie intellectiue ſint in ſorte. Et ad pbationẽ rñdeꝛ premittẽdo tria notanda. ꝑᵐ ꝙ ois entitas qditatiua alicuius gñis: ſiue ſe habeat vt totũ: ſiue vt pars: poteſt accipi vt nã: vel vt hoc ꝛ ſingulare: vt nã: eſt ꝑoꝛ nãliter ſeipſa vt hec: ꝛ ipſa vt nã: non diſtinguiꝛ a ſeipſa vt hec: niſi per hecheitaté: que hecheitas cũ ſit eadé realiter ipſi nãe: ipſa ꝛ nã non ſunt aliqua duo diſtincta realiꝛ: qꝛ tñ hecheitas diſtinguiꝛ formaliter a nã: ꝛ eſt ꝑmo diuerſa ab ipſa in nullo conueniens cũ ipſa qditatiue eo modo quo dñia eẽntialis eſt ꝑmo diuerſa a gñe: diſtinguitur ipſa hecheitas a nã formalr ex nã rei: ita ꝙ ipſa natura vt nã diſtinguiꝛ a ſeipſa vt hec: diſtinctione predicta. ¶ 2ᵒ notandũ eſt ꝙ aliq̃ duo nó dicunꝛ eſſe duo talia: niſi habeãt duas códitiones: quarũ vna eſt ꝙ ſit aliqua ró cóis vtriſqꝫ. 2ᵃ eſt ꝙ illa ratio realiter diſtiguaꝛ: ꝛ numereꝛ in ipſis. Anima intellectiua vt nã: ꝛ aia intellectiua vt hec: non cóueniunt in aliqua vna róne formali: qꝛ ſuperius ꝛ inferius nó dicunꝛ pprie cóuenire: ſꝫ vnũ ipſoꝝ eſt illud qd cótinet alteꝝ. ꝛ in quo alterum cóuenit. Itẽ cũ aia intellectiua vt nã: ꝛ aia vt hec. ſe habeant vt nã ꝛ hecheitas. ꝛ iſta ſint ꝑmo diuerſa nó conuenientia in aliqua vna róne qditatiua: nó habeꝛ ꝑma ↄditio que eſt de cóueniẽtia in róne formali. ꝛ ex ↄñti nó habetur 2ᵃ ꝙ ró aliq̃ numereꝛ ꝛ diſtinguaꝛ in ipſis. nó enĩ ró nãe diſtinguiꝛ i nãm ꝛ hecheitate: neqꝫ ecõtra: neqꝫ hecheitas cóuenit cũ nã in róne nãe: neqꝫ ecõtra. g̃ hec natura ꝛ nã nó dicunꝛ eé aliq̃ 2ᵒ diuerſa realr. Ex quo ſequitur ꝙ hec aia intellectiua ꝛ aia intellectiua nó ſunt due res neqꝫ duo diſtincta realr. ¶ Ultio notãdũ é ꝙ ſicut cópoſitũ in cói accipiꝛ vt nã cópoſita (loquẽdo de compoſito ſbali) ita ptes eẽntiales cóponẽtes ↄſtituũt ipſuꝫ cópoſitũ accepte ſub róne nãe: ꝛ ita ſi aia intellectiua ↄſtituit hominé in cói: ↄſtituit vt nã: ꝛ ſilr mã ꝑᵃ vel corpꝰ. Per oppoſitũ cópoſitũ ſbale ſingulare cũ ſit hoc: cóſtituiꝛ ex aia intellectiua vt eſt hec: ꝛ ex corpore: vt eſt hoc. Ex quo ſeqꝛ propoſitũ: ꝙ cũ nã non diſtinguatur realiter a ſeipſa: (vt hec) hó in cói nó diſtinguitur realr ab hoc homine. Et ita non

ita nõ ſequiť per ea que dicta ſunt: ꝙ aĩa itellectiua hoĩs in cõi diſtinguať ab aĩa itellectiua hoĩs ſingularis: quia iſta ſunt vnũ ⁊ idẽ ſm rẽ. ℭ Qꝫ ſi tu dicas: ſaltem hec aĩa itellectiua per te diſtinguiť ex nã rei ab aĩa itellectiua in cõi. ğ ſaltẽ due erunt aĩe itellectiue ex nã rei. ℭ Rñdeť ꝙ ſi hec aĩa itellectiua diſtingueret ab aĩa itellectiua in cõi per aliquã ẽntiã que eſſet in ipſa: ⁊ nõ eẽt in aĩa intellectiua in cõi: tunc ſequeret ꝙ eẽnt due. Sed nõ eſt ſic in ꝓpoſito: qꝛ ſolũ iſta duo diſtiguunť penes hecheitatẽ: que eſt vltim⁹ gradus: ⁊ vltima realitas ẽntie: ⁊ non eſt aliq̃ ẽntia: aut qditas: imo ꝑmo diuerſa ab oĩ qditate ⁊ ẽntia. ℭ Sed ꝯ hoc arguiť. Singulare dicit aliqḋ tertium diſtinctũ a partibus: ⁊ aliqḋ ꝯſtitutũ ex hecheitate ⁊ nã quã ꝯhiť. ğ hoc ſingulare qḋ eſt hec aĩa intellectiua ꝑ aliquã ẽntiã diſtinctã a partib⁹ cõſtituẽtibus diſtigueť ab ẽntia aĩe intellectiue. ℭ Rñdeť: ꝙ nõ quodcũq; ſingulare dicit aliqḋ tertiũ diſtinctũ a partib⁹ ꝯſtituentibus: niſi ſit vltimatũ hoc aliqḋ ⁊ ſingulare: ſed vbi ſit alteri rõ ẽendi: nõ importat aliqḋ tertiũ diſtinctũ a nã ⁊ hecheitate. ℭ Uel põt dici: ⁊ redit in idẽ: ꝙ quotienſcunq; nã ꝯhiť ꝑ ſe per ꝓpriã hecheitatẽ ꝑ ſe ⁊ vltimate. ſit vnũ 3ᵐ aliquo mõ diſtinctũ vel q̃ſi diſtinctũ a ꝑtib⁹: vel q̃ſi ꝑtib⁹ conſtituẽtibus. Sed nã aĩe itellectiue nõ ꝯhiť per ꝓpriã hecheitatẽ iſtomõ: ſed per hecheitatẽ totius ſingularis. ⁊ q̃ſi ꝑ accñs. ⁊ ita efficiť hoc ꝑ hecheitatẽ totius vltimate. Mõ illud qḋ ſic ꝯhiť per accñs nõ cõſtituit aliqḋ vnũ tertiũ a ꝯſtituentib⁹. Ex quo ſequiť ꝙ hec aĩa intellectiua nõ dicit aliquod tertiũ diſtictũ ab anima: vt nã. ℭ Pro declaratione iſti⁹ rñſionis eſt aduertendũ: ꝙ eẽ ſeu eſſentia põt accipi tribus modis. Uno mõ accipiť eẽ put eſt illud per qḋ aliquod ꝑmo recedit a nõ eſſe. Per illud aũt aliquid ꝑmo recedit a nõ eẽ: per qḋ eſt extra potẽtiã ſue cauſe: ⁊ intellectũ. ⁊ iſtomõ oẽ illud hꝫ ꝓpriũ eſſe: ſeu ẽntiaꝫ: qḋ eſt extra nihil: ⁊ extra itellectũ ⁊ potẽtiaꝫ ſue cauſe. Aliomõ capiť eẽ pro ẽntia ⁊ qditate: ⁊ iſtomõ illud hꝫ ꝓpriũ eſſe qḋ eſt qditas: vel aliqḋ ꝑtinẽs ad qditatẽ cõſtitutiue: vel ꝑdicatiue. Tertiomõ capiť eſſe put eẽ eſt actus vltim⁹: cui nõ aduenit aliqs alius actus: dans ſimplr eẽ: ⁊ illud ſic hꝫ ꝑmo eẽ: qḋ nõ eſt ordiabile ad aliud: neq; eſt alicui alteri rõ ẽendi. ⁊ iſtomõ tm̃ cõpoſitũ ſbale. ſ. ipm ſuppoſitũ dꝛ hẽꝛ ꝓpriã eſſentiã: ⁊ ꝓpriã eẽ: qḋ eẽ nulli alij cõpetit a ſingulari. Capiẽdo eẽ ꝑmomõ: cõcedimus ꝙ quodcũq; ſingulare vt diſtinguiť ꝯ nãm: ⁊ ẽt ipſa hecheitas hꝫ proprium eẽ ex natura rei diſtinctũ a nã. ⁊ ſic hec aĩa intellectiua ſm aliquã eſſentiã: iſtomõ diſtinguiť ab anima vt nã: ſed diſtinctio iſta per tale eẽ nõ ꝯcludit aliq̃ eẽ plura ſm aliquã rõnẽ ſpecificaꝫ. ſicut gradus albedinis vt ĩtia hꝫ ꝓprium eẽ iſtomõ diſtinctũ ab albedine: ⁊ tamen gradus itenſionis: ⁊ ipa albedo non pluriſicanť in rõne formali albedinis. Neq; dicunť due albedines: ſic in propoſito de hoc ſingulari qḋ eſt hec anima intellectiua: vt hec ⁊ anima itellectiua vt natura: ⁊ ratio propter quam iſta nõ dicuntur ſic pluriſicari: aſſignabitur in ſequẽti reſpõſione. Si capiať eẽ ſecũdomodo. ſic ſingulare vt ſingulare eſt. aut ipſa hecheitas nõ habet ꝓpriũ eẽ diſtinctum a nã: neq; aliquã ẽntiã: qꝛ qcqḋ dicit ſingulare vt ſingulare eſt (de ſingulari create loquẽdo) eſt ex ſe icõmunicabile: ſed quiditas vt qditas eſt cõmunicabilis: ⁊ ei vt ſic nõ repugnat pluribus cõmunicari. ğ ſingulare vt ſingulare nõ diſtinguiť a nã per aliquã ẽntiaꝫ vel eẽ qḋ dicať eſſe ẽntie qditatiuũ. ⁊ ſm hoc dicit Porphirius ꝙ ſpẽs dicť totã qd. tatẽ ſeu totã ẽntiã induiduorũ: qꝛ illud qḋ addit ſingulare ſupra ſpẽm ⁊ nãm nõ ꝑtinet ad qditatẽ: ſed eſt ꝑ diuerſum ab omni qditate. Capiendo eẽ tertiomõ: ſic ſolũ ſingulare cõpletũ ꝑ ſe exñs: qḋ nõ eſt alteri rõ ẽendi hꝫ ꝓpriũ eẽ: ⁊ cũ hec aĩa intellectiua nõ ſit ſingulare cõpletũ. iſtomõ nõ diſtinguiť per aliqḋ eẽ ab aĩa intellectiua vt nã. ℭ Ex his ſequiť vnũ correlariũ: ꝙ lꝫ illa que dicunť diſtincta eẽ ꝑmomõ non dicanť pluriſicari ſm rõnem ſpecificã. illa tamẽ que habẽt diſticta eſſe ſecũdomõ aut tertiomõ poſſunt pluriſicari. ⁊ hoc ſi illa que habent diſtincta eſſe ſecũdomodo habẽt diſtinctã exiſtẽtiam: vel ſaltẽ ſibi nõ repugnet: qḋ dico ꝓpter hominẽ ⁊ aſinuꝫ in potẽtia obiectiua. que (qꝛ habẽt diſtinctas eſſentias iſtomõ: cũ non repugnet eis habere diſtinctas exiſtẽtias) poſſunt dici ⁊ dicunť plura aĩalia: ⁊ plura indiuidua aĩalis. Loquẽdo aũt de his que habent diſtincta eſſe 3° mõ: illa dicunť pluriſicari in rõne indiuiduali: ⁊ in rõne ſpecifica ꝯtracta ad eẽ idiuiduale. ℭ Poteſt aliter rñderi ad argumẽtũ breuius (per qḋ ꝓbať. ꝙ hec aĩa itellectiua. ⁊ aĩa intellectiua vt nã ſint due aĩe itellectiue formalr diſtincte: ⁊ ex nã rei) ꝓſupponẽdo ꝙ (cũ pluralitas ſit fundamẽtũ diuerſitatis: qꝛ diuerſitas eſt relatio diſquiparãtie: q̃ ꝓhẽt fundari ſup multa in q̃ꝫtũ multa ſunt) ad hoc ꝙ pluralitas ſit fundamentũ diuerſitatis aliquorũ in aliqua vna rõne: opꝫ ꝙ pluralitas iſta accipiať ⁊ cõſtituať ex vnitatibus cõſilibus ⁊ cõformibus: qꝛ ſi vnitates diſformiter accipianť: diuerſitas inter iſta nõ iſert pluralitatẽ in illa ratione in qua notať eẽ diuerſitas. vnde nõ dꝛ ꝯuenienter ꝙ homo ⁊ aĩal dicanť eẽ plura gñia: aut plures ſpẽs ſpẽaliſſime ex eo: ꝙ iſta multitudo que eſt hoĩs ⁊ aĩalis non accipiť in vnitatib⁹ cõſilibus: ad hoc enĩ vt ſint plura genera opꝫ vtrobiq; accipe vnitatẽ genericã: ⁊ pluralitateꝫ ꝯſtitutã ex talibus vnitatib⁹. hoc qḋ appet in intẽtiõib⁹ logicis: apparet ẽt in intentionib⁹ realibus: qꝛ hõ ⁊ aĩal nõ dicunť plura aĩalia: neq; plures homines: nõ obſtãte diuerſitate aliqua ex nã rei inter hoiem ⁊ aĩal. ex eo ꝙ iſta diuerſitas nõ fundať ſuper multitudinẽ ꝯſtitutã ex vnitatib⁹ ꝯſilibus. Ex quo ſequiť ꝙ cũ quodcũq; ſingulare diſtinctũ ꝯ nãm nõ diſtinguať a nã penes cõſimileꝫ vnitatẽ: ſm quã nã ecõuerſo diſtinguitur a ſingulari: ex iſtis vnitatib⁹ nõ põt inferri pluralitas ⁊ multitudo in nã: ⁊ ita hec aĩa intellectiua: ⁊ aĩa itellectiua vt nã: nõ poſſunt dici due aĩe intellectiue: ẽt ꝙ hec aĩa itellectiua diſtinguať ꝑ aliquod eẽ ex nã rei ab anima itellectiua vt natura: eo mõ quo dictũ eſt ſupius. ℭ Sed m̃ Cõcurrẽs me⁹ nitiť ꝓbare ꝙ aĩa intellectiua vt nã: ⁊ vlr quodlibet ſuperius reſpectu iſerioris diſtinguiť realr: ⁊ ſm rẽ ꝑ ꝑnᵐ ſũptum a Sco. qꝛ illa diſtinguunť realr quoꝝ vnuꝫ põt eẽ ſine reliquo. ℭ Rñdeť ꝙ illa ꝓpoſitio ſic itelligiť a Doc. ꝙ illa diſtinguunť realr: quoꝝ vnũ põt exiſtere ꝑ ſe ⁊ ꝓpria exñia ſine reliquo: vel ſaltẽ ſibi non repugnat. Sed vlẽ ſeu nã cõis nõ põt exiſtere ꝓpria exñtia ſine ſingulari qḋ deſinit eẽ: lꝫ exiſtat in alio ſingulari ad exñtiaꝫ ei⁹. Ex quo ſequiť ꝙ illa nõ diſtiguiť realr a ſingulari corrupto ⁊ rõ. qm̃ diſtinctio realis attẽdiť penes eẽ ⁊ eẽ exñtie vel ſubſiſtẽtie. nã aũt circũſcripto ſingulari: nõ eſt res exiſtentie. ğ nõ poteſt fundari diſtinctio realis iter nãm cõem: ⁊ ſingulareꝫ. Hec que dicta ſunt ad ꝑᵐ argᵐ ſunt dicta ſm opi. Scotiſtaꝝ qui dicunt nãm hẽꝛ aliquã vnitatẽ poſitiuã in omnibus. quã opi. ſequẽdo rñſum eſt ad ꝑᵐ argᵐ per ea que diximus: que via maiorẽ hꝫ difficultatem: q̃ꝫ relique due opi. quas ſequẽdo facilis eſt rñdeo. ℭ Ad 2ᵐ argᵐ rñdeť: ꝑmittẽdo: ꝙ corruptibile ⁊ icorruptibile pñt accipi duobus modis. quẽadmodũ alꝫ dixim⁹. ⁊ eſt de mẽte Doctoris ſubtilis in 3° ſniaꝝ. di. 22. Uno mõ capiť corruptibile: vt eſt tale po⁹ remota. aliomõ. vt ẽ corruptibile: po⁹ ꝓpinq̃. ꝑmomõ illud dꝛ corruptibile: qḋ hꝫ i ſe. vñ poſſit dici corruptibile: nõ m̃ põt attingere actũ corruptionis: qꝛ nõ hꝫ aliquas ꝯditiões reqſitas ad actũ corruptionis. Sicut calefactiuuꝫ potẽtia remota qḋ hꝫ in ſe calorẽ: vnde poſſit dici calefactiuũ: ⁊ non hꝫ paſſum approximatũ: ⁊ alia que reqrunť ad actũ calefaciendi. Tale tamen corruptibile potentia remota non poteſt exire in actũ: niſi fiat in potẽtia ꝓpinq̃: ſic nec calefactiuũ potẽtia remota (quod habet in ſe calorẽ: ⁊ non paſſum approxi-

matū: ⁊ alia que reqrunt ad actū calefaciēdi) nō pōt exi-re in actū calefaciēdi: niſi fiat in poª ppinq̄. Corruptibi-le vō poª ppinq̄ nō ſolū h̄z in ſe: vt poſſit corrūpi: verū-etiā imediate pōt attingere terminū corruptionis deduc-tio quocūq; alio. Applicādo ad ꝓpoſitū: qd̄ qd̄ eſt: ⁊ qdi-tas ſiue mālis eſt corruptibilis p̄mo mō. ſ. poª remota: nō tñ poª ppinq̄. Ita q̄ iſta eſt p ſe ſc̄do mō. Quiditas ignis eſt corruptibilis tali corruptibilitate: ſicut iſta eſt p ſe 2ᵒᵒ color eſt viſibilis. q̄ aūt hoc ſit verꝝ declaraꝛ. qꝛ certū eſt q̄ mā p̄ma icludit p ſe in qditate ſpēi mālis ꝫ h̄z ſcm̄ Tho. Sed mā eſt ex qua res pōt ēē ⁊ nō ēē. ex. 7. metaphi. ḡ vt ſic. talis qditas eſt corruptibilis poª remota. Sed loquē-do de corruptibili 2ᵒ mō. ſ. poª ppinqua (cū nihil ſit cor-ruptibile: iſto mō niſi id qd̄ h̄z mām ꝫctā ad actualē exiſ-tiā) ſolūmodo ſingulare exn̄s eſt per ſe corruptibile potē-tia ppinqua. Et p hoc rn̄deꝛ ad argumētū. cum tu dicis. Corruptibile ⁊ icorruptibile differūt pluſq̄ gn̄e: ꝯcedo capiēdo vniformiter corruptibile ⁊ icorruptibile. ſ. i poª ppinqua actualr̄ ⁊ poſitiue: q̄ ſi difformiter capiantꝛ: ne-gaꝛ. Unde illud qd̄ eſt icorruptibile poª ppinq̄ negatiue pōt ēē corruptibile poª remota. hoc amplius declarabiꝛ iſe-rius. ¶ Sed ꝯtra que dicta ſunt iſtaꝛ. Tu dicis. q̄ ipſa q-ditas eſt icorruptibilis ſaltē poª remota. ꝯtra: qꝛ ſciā ē de eternis ⁊ neceſſariȷs: ⁊ icorruptibilibꝰ. ḡ (cū tales qdita-tes ſint corruptibiles ſm̄ te: ⁊ per ꝯn̄s nō eterne: neq; ne-ceſſarie) cognitio quā h̄z intellectus de iſtis qditatibus nō erit ſciētifica. ¶ Ad hoc rn̄deꝛ: quēadmodū alias dictū eſt: q̄ eternū capiꝛ duobus modis. Uno mō capiꝛ eternum poſitiue. Alio mō negatiue. Eternū poſitiue eſt illud qd̄ h̄z durationē ifinitā ⁊ coexiſtētiā de ſe ad omnes differē-tias tp̄is. Eternū negatiue eſt illud qd̄ abſtrahit ab om-ni dr̄ia tp̄is: ⁊ qd̄ nō h̄z p̄n᷑ durationis: neq; finē. Cōſilr̄ neceſſariū pōt accipi duobus modis. Uno mō poſitiue. alio mō negatiue. Primo mō illd̄ eſt neceſſariū qd̄ de ſe h̄z exn̄tiā idefectibilē. Neceſſariū negatiue eſt illud qd̄ i-poſſe ē aliter ſe hr̄e. Un̄ lꝫ p̄mū iferat 2ᵐ: nō tñ ecōtra. Ali-qd̄ eni pōt ſic ſe hr̄e: q̄ ipoſſe eſt ipm̄ alr̄ ſe hr̄e: ⁊ tñ nō hēt exn̄tiā idefectibilē: qꝛ de ſe abſtrahit ab oī exn̄tia: ⁊ ab oī dr̄ia tp̄is. Cōſilr̄ dicēdū eſt de eterno: q̄ eternū poſitiue ac-ceptū iſert eternū negatiue: ⁊ nō ecōtra. Stat eni q̄ aliqd̄ nō hēat p̄n᷑ durationis: ⁊ tñ nō coexiſtat de ſe oī dr̄ie tē-poris: ſic qditates ſm̄ Ar. nō hn̄t p̄n᷑ durationis: ⁊ tamē de ſe nō coexiſtūt alicui dr̄ie tp̄is: qꝛ abſtrahūt de ſe ab oī tali exn̄tia. Applicādo ad ꝓpoſitū. Sciā eſt de icorrupti-bilibꝰ poª propinq̄ negatiue: ⁊ de eternis negatiue. ⁊ ſilr̄ de neceſſariȷs. ¶ Et tūc rn̄deꝛ ad obiectionē motā ſupius que eſt. Corruptibile ⁊ icorruptibile. Eternū ⁊ tēporale. Neceſſariū ⁊ ꝯtingēs. Iſta ſūt oppoſita: ⁊ differūt pluſq̄ gn̄e. ḡ ſi nā ⁊ qditas eſt icorruptibilis. neceſſaria ⁊ eterna: nō vꝫ q̄ poſſit ēē eiuſdē rōnis cū corruptibilibꝰ: tp̄alibꝰ: ⁊ ꝯtingētibꝰ: neq; ſtabit cū iſtis. Rn̄detur q̄ capiēdo iſta vniformiter: ipſa differūt pluſq̄ gn̄e. Nā icorruptibile poª ppinq̄ negatiue: qd̄ negat aptitudinē ppinquā ad corrūpi dr̄ de ipſa qditate: ⁊ tñ iſta qditas ē eiuſdē rōnis cū corruptibili poª ppinqua poſitiue. ¶ Pro quo ē no-tandū: q̄ icorruptibile poª ppinq̄ pōt accipi vel poſiti-ue ⁊ actualr̄ vel negatiue ⁊ quodāmō potētialr̄. Incor-ruptibile poª ppinqua actualr̄ ⁊ poſitiue eſt illud qd̄ p̄-uat potētiā ad corrūpi: ⁊ actū corruptionis: ⁊ ulteriꝰ po-nit aliqd̄ p qd̄ ſibi repugnat talis poª ad corrūpi: ⁊ actus corruptiōis. Sc̄do mō icorruptibile p̄uat tm̄ actū ⁊ non potētiā ad corrūpi: niſi loquēdo de poª ppinq̄. ⁊ tale in-corruptibile poª ppinq̄ dr̄ ēē tale negatiue. hoc eſt nō ha-bēs potētiā ppinquā ad corrūpi. Cū quo tñ ſtat: q̄ hēat potētiā remotā: qꝛ nihil i ſe icludit per qd̄ ſibi repugnet poª: aut actꝰ corruptiōis. ⁊ ita negat actū ⁊ potentiā pro-pinquā ⁊ ponit potētiā remotā: vt declaratū eſt ſuperiꝰ. Incorruptibile primo mō ſm̄ potentiam ppinquā oī-no opponitur corruptibili ſm̄ potentiā ppinquā. ⁊ iſto mō ꝯcedo q̄ corruptibile ⁊ icorruptibile differunt pluſ q̄ gn̄e ⁊ ſpē: ſꝫ icorruptibile ſm̄ poᵃᵐ ppinquā 2ᵒᵒ: non opponiꝛ corruptibili poª ppinq̄: ſed ſtat cū ipo: ⁊ loquē-do de tali icorruptibili. Corruptibile ⁊ icorruptibile non diſtinguuntꝛ ſm̄ ſpēm: neq; ſunt alteriꝰ gn̄is. Ex quo ap-paret rn̄ſio ad argumētū. ¶ Ad vltimū argᵐ rn̄deꝛ negan-do iſtā ꝓpoſitionē: q̄ illud qd̄ eſt indifferēs ad plura: q̄-tū eſt ex ſe poſſit realr̄ trāſmutari ab vno in reliquū. dꝛ tñ q̄ iſta ꝓpō eſt vera aliqbus ꝯditiōibꝰ reſeruatis: q̄rū p̄ma eſt q̄ illud qd̄ eſt ens mutabile ſit ſingulare: ex eo q̄ (cū motꝰ ⁊ opatio dicaꝛ ēē ſingularis) h̄z fieri circa ſingu-lare tanq̄ circa ſbm̄: qꝛ ſingulare nō recipiꝛ niſi in ſubie-cto ſingulari: ⁊ hoc eſt qd̄ egregie inqt p̄hs p̄ metaphiſi. Actus ⁊ opatiōes ſunt circa ſingularia. Sc̄da ꝯditio ē q̄ illa ītin que ſit trāſmutatio nō ſint cōpoſſibilia. lac eniꝫ ē indeterminatū ad albedinē ⁊ dulcedinē. ⁊ tñ nō realiter trāſmutaꝛ ab vno in reliquū: ⁊ hoc qꝛ ſilr̄ ābo ſūt cōpoſſi-bilia. Tertia ꝯditio eſt: q̄ illud qd̄ eſt indifferēs ⁊ trāſmu-tabile nō neceſſario determinat ſibi aliqd̄ vnū illoꝝ: naꝫ dato q̄ ſibi aliqd̄ illoꝝ neceſſario determinet: nō trāſmu-tabiꝛ ab vno in reliquū. Ultima ꝯditio eſt: q̄ ex ipſo in-differēti: ⁊ illo ad qd̄ eſt idifferēs nō fiat aliqd̄ vnū idēti-ce ⁊ realr̄. Ex quo ſequiꝛ: q̄ (cū nā idifferēs ad ſingularia nō ſit quoddā ſingulare exn̄s (neceſſario tñ eſt exn̄s i aliq̄ ſingulari: lꝫ de ſe: ⁊ ex ſua rōne formali nō icludat talem exn̄tiā: ⁊ vlteriꝰ (cū ipa ſingularia ſint cōpoſſibilia in tali nā. ⁊ vltimo cū ex nā ⁊ ſingulari fiat aliqd̄ vnū identice ⁊ realr̄.) nō ſequiꝛ ipam. ſ. nām poſſe realr̄ tranſmutari ab vno in reliquū. Ex q̄ appet argᵐ nō ꝯcludere: ⁊ ēt appet qd̄ ſit dr̄z in iſta mā de vnitate nāe ſm̄ p̄uª Doc. ſbti. Sit igiꝛ finis iſtiꝰ qōnis cū dei bn̄dictione. Qō.ix.

COnſequenter qriꝛ. Utrū vl̄e ſit. ali-qd̄ reale exn̄s extra aiam. Et arguiꝛ q̄ nō. ꝓꝓetas ⁊ paſſio vl̄is eſt ēē ſemper ⁊ vbiq;: ſed nihil ē extra aiam qd̄ hēat ēē ſemp ⁊ vbiq;. ḡ nihil eſt ex̄ aiam qd̄ ſit vl̄e. ꝯn̄tia nota: ⁊ maior ſilr̄ cū minori ē euidēs. ¶ Sc̄do p̄ncipalr̄ ad idē argui-tur. Omne qd̄ eſt ex̄ aiam in iſtis iferioribꝰ eſt corrupti-bile: ſed vl̄e nō eſt corruptibile (cū de ipo habeaꝛ ſciā: ſciā eſt de incorruptibilibus.) ḡ vl̄e non eſt extra animaꝫ.

Ad oppoſitū tñ arguiꝛ. vl̄e eſt aptuꝫ natū dici de multis. ḡ vl̄e eſt aliqd̄ i re an-tecedēs eſt manifeſtū ex p̄ poſterioꝝ. ꝯn̄tia pbaꝛ: quia iſta aptitudo ad dici de multis: aut repugnat rei: aut nō. Si dicas q̄ nō: habeo ꝓpoᵐ: q̄ eſt aliqd̄ in re ſic aptū natuꝫ dici de multis. Si dicas q̄ ſic. ḡ intellectꝰ nūq̄ poterit at-tribuere iſtā aptitudinē alicui nāe: niſi faciat ꝯceptuꝫ i ſe falſum: hoc ē niſi ꝯcipiat ipam rē ſub ꝯditiōe ſibi repu-gnāte: ſed hoc eſt falſum. Oīs ꝯceptꝰ nāe ſic vl̄is nō eſt cō-ceptus in ſe falſus. ḡ iſta aptitudo nō repugnat rei q̄ eſt nā. ¶ Sc̄do arguiꝛ. Obiectū nālr̄ p̄cedit actū: ſic cā ſuū effectū: ſed obm̄ intellectꝰ eſt ipm̄ vl̄e. ex 3ᵒ de aia. ⁊ ex ſc̄do. vbi habeꝛ: q̄ ſingulare eſt dū ſentiꝛ: vl̄e dū itelligiꝛ. ḡ reli-quiꝛ q̄ vl̄e p̄cedit actū intelligēdi. Sꝫ qd̄ p̄cedit actū intelli-gēdi eſt aliqd̄ in rebꝰ. ḡ vl̄e eſt ens reale. ¶ Ad idē arguiꝛ. Subm̄ ſciē p̄cedit ipam ſciam ⁊ actuꝫ eiꝰ: ſed ſbm̄ ē aliqd̄ vl̄e: loquēdo de ſbto p̄. ḡ vl̄e p̄cedit actū intelligēdi. ¶ Et ꝯfirmaꝛ lꝫ de mēte Auicē. p̄ metaphi. ca. 5. Ens ⁊ res p̄ma ipreſſione iprimunꝛ in aia: nec p̄nt māifeſtari ex aliȷs no-tioribꝰ ⁊ certioribꝰ ſe. Ex hoc arguiꝛ ſic. qd̄ p̄ occurrit itel-lectui tanq̄ obiectū p̄mū cognoſcibile p̄cedit oēm actū i-tellectꝰ: ſed ens in ſua maxīa cōitate ⁊ res ſic p̄ occurrunt intellectui. ḡ ens ⁊ res in ſua maxima cōitate p̄cedūt actū intellectus. ¶ Et ſc̄do ꝯfirmaꝛ ex ſentētia ſancti Tho. qui vult: q̄ primuꝫ cognoſcibile ab intellectu eſt magis vl̄e. ergo primum

ergo primū cognoſcibile via originis: ⁊ in cognitione confuſa eſt ens ⁊ res: ⁊ iſta ſunt cōmuniſſima.

In iſta .q. primo premittenda ſunt aliqua que dicta ſunt in precedenti queſtione. ¶ Secundo ponende concluſiones. ¶ Tertio rationes ſoluende que facte ſunt in principio queſtionis.

De primo premittendū eſt: ꝙ duplex eſt intētio. Una eſt intētio prima: alia eſt intētio ſecūda. Intētio ꝑma eſt cōcept⁹ imediate abſtrahibilis a re: vt hꝫ Sco. in primo ſniarū: di. 13. q. 1. Unde res cognita di eē itētio ꝑma: ⁊ nō quocūqꝫ mō: ſed vt cognita. Lapis eni nō eſt intētio ꝑma: ſed lapis vt cognitus. Intentio ſecūda nō eſt niſi reſpectus rōnis: qui derelinquitur in obiecto ꝯſiderato ab itellectu: qui reſpect⁹ cauſat per actū intellectus: nō quēcūqꝫ: ſed ꝑ actū cōparatiuū: quo itellectus cōparat aliq̄ plura ſub habitudine ſuperioris ⁊ iferioris. magis cōis ⁊ min⁹ cōis. predicabilis aut ſubijcibilis: ⁊ iſte reſpectus rōnis eſt ipſa cōparatio paſſiua: ſm ꝙ vnū obiectū itellectū cōparat ad aliud obiectū intellectū: que cōparatio ſortit diuerſas denoiationes. puta vlis aut pticularis: ſpēi aut gnis: ⁊ ſic de alijs itentionib⁹ ſecūdis: de qbus ꝯſiderat logicus. ¶ Scdo ꝑmittendū eſt illud qd dictū eſt de vli in precedēti qōne ꝙ vle vl pōt capi logice. ⁊ vle ſic ſumptum nō eſt niſi ipſa ſecūda intentio vlitatis: que eſt relatio rōnis. vel poteſt capi vle metaphiſice. pro re ſubſtrata ⁊ denominata ab intētione vlitatis: ⁊ hoc dupl̄r: vnomō pro fūdamēto remoto ipſius vlitatis: qd nihil aliud eſt: niſi ipſa nā actu exiſtēs in ſingularib⁹. vel ſecūdomō pro fundamēto ꝓpinquo: qd imediate natū eſt denominari ab ipſa vlitate: ⁊ eſt ipſamet nā abſtracta ab oi ſingulari per actū abſtractiuū intellectus agētis aut poſſibilis. (vt dictū eſt) indeterminata poſitiue aut ꝯrie. ¶ Ultimo notandū eſt: ꝙ aliqd pōt eſſe in anima vel ſubiectiue vel obiectiue: obiectiue duobus modis: vnomodo habitualiter. alio modo actualiter. Et actual̄r adhuc duobus modis. vno mō ante actū intelligēdi ſaltē ordine nāe. alio mō poteſt actū intelligēdi vt dependēs ab ipſo in fieri ⁊ in conſeruari.

Quibus premiſſis de ſecūdo principali ponunt 6. cōcluſiones. ꝑma ꝯcluſio: ꝙ vle logice ſumptū eſt tm̄ in itellectu vltimo mō obiectiue: ⁊ nullo mō eſt extra itellectū. ¶ Iſta ꝯcluſio patet: nullus reſpectus rōnis qui eſt purū ens rōnis eſt extra itellectū: cū tale oino depēdeat quēadmodū dictū eſt ab actu itelligēdi in fieri ⁊ in ꝯſeruari: imo ēt ab actu collatiuo itellectus. Sed vle logice ſumptū eſt purū ens rōnis: ⁊ ē intentio ſcda. ḡ nullo mō eſt extra intellectū ⁊c̄. ¶ Secūda cōcluſio. vle ſumptū metaphiſice. pro fundamēto remoto vlitatis eſt aliqd extra intellectū ⁊ ens reale. Iſta cōcluſio patet ex dictis in ꝑcedēti qōne. ¶ Tertia cōcluſio: vle ſumptū metaphiſice tertio mō pro fundamēto proximo vlitatis eſt aliqd ex nā rei. Ad hoc faciunt rōnes adducte in ꝑcedēti qōne: ⁊ rōnes ēt adducte in opponēdo ad iſtā qōnē. ¶ Quarta ꝯcluſio eſt iſta: vle ſumptū logice de neceſſitate eſt i itellectu actualiter ⁊ obiectiue. Iſta patet ex dictis. ¶ Quinta ꝯcluſio eſt iſta. vle ſumptū metaphiſice ꝑ fundamēto remoto nō eſt de neceſſitate in intellectu actualiter: imo neqꝫ ēt habitual̄r: qꝛ ipſa nā circūſcripto oi actu itellectus ⁊ oi repn̄tatiuo: eſt actu exñs in ſuis ſingularib⁹: ⁊ hꝫ aliquā vnitatē vel poſitiuā vel priuatiuā extra itellectū oino: ſꝫ talis nā eſt fundamētū remotū vlitatis: ḡ vle ſumptū metaphiſice iſto mō eſt aliqd in reb⁹. ¶ Ultima ꝯ: vle ſumptū ꝑ nā vt eſt fundamētū primū vlitatis de neceſſitate eſt in itellc̄u obiectiue habitual̄r: ſꝫ nō actual̄r. Prima ps pꝫ: qꝛ nihil pōt eē abſtractū ab oibus ſingularib⁹ qd ſit obm̄ in po⁹ prima motiuū intellectus niſi ꝑ aliqd repn̄tatiuū exñs in itellectu: ſꝫ quolibet tale hꝫ eē obiectiuū in itellc̄u habitual̄r de neceſſitate: ḡ ꝯ vera. Secunda ps pꝫ: qꝛ nō eſt neceſſariū nām in tali eſſe obiectiuo abſtractā actual̄r mouere ipm̄ intellectum ad ꝯſiderationē ſui: ſed pōt hēe tale eē obiectiuū abſtractum habituale circūſcripto oi actu itelligēdi. vt arguat in forma. Sicut ſe hꝫ ſpēs intelligibilis ad itellectū: ſic ſe habet obiectū repn̄tatū per ſpēm: ſed ſpēs intelligibilis in intellectu pōt manere: ceſſante omni actu intelligēdi: dicēte pho. 3° de aīa. cōmēdando antiquos textu cōmenti. 6. ꝙ anima eſt locus ſpecierū nō tota: ſed intellectus: ⁊ appellat itellectus locus ſpērū: qꝛ locus hꝫ virtutē ꝯſeruatiuam locati: ⁊ qꝛ intellect⁹ ꝯſeruat ſpēs intelligibiles etiā ceſſante actu itelligēdi: ideo intellectus eſt locus ſpērū intelligibiliū: qꝛ igit ſic eſt: ſequitur ꝙ nā nō de neceſſitate in eſſe obiectiuo qd habet in intellectu: actualiter mouet ipſum. Ex quibus apparet determinatio queſtionis.

Sed reſtat nunc tertiū principale. vꝫ. ſoluere argumēta adducta ante oppoſitū. Ad quorꝫ ꝑmū di. ꝙ nā vlis ſm qd eſt fundamētū primū ⁊ imediatū vniuerſalitatis reſpicit ipſa ſingularia vt abſtrahunt ab omni actuali exiſtentia: ab omni loco: ⁊ ab omni ſitu: qꝛ ſicut tota coordinatio preſenti abſtrahit ab omni exiſtētia: ita (cū ipſum ſingulare ſit per ſe in pdīto.) abſtrahit ab omni exiſtētia ⁊ ab omni loco. Uniuerſale ergo metaphiſicū pro ipſa nā determinata poſitiue ⁊ cōtrarie abſtrahit ab oi eē vbiqꝫ ſicut abſtrahit a loco: ⁊ ab exiſtētia: imo pōt ēt dici ꝙ ipſa nā ſic abſtracta ab oi ſingulari eſt indifferens ad quodlibet tale. Sed nunqꝫ aliqd ſic eſt indifferens a quodlibet ſingulare: niſi ſit abſtractū a quolibet ſingulari. ⁊ ita nā iſta vniuerſalis abſtrahit ab eſſe vbiqꝫ: qd cōpetit ſingularibus exiſtentibus in quantum exiſtentia ſunt: que abſtrahunt ab oi predicamento. Et cum dicis ꝙ propriū vniuerſalis eſt eē vbiqꝫ. Dico ꝙ hoc nō eſt ꝓprium ſibi cōpetens per ſe: ſed ſolū per accidens rōne ſingularium: ⁊ non rōne ſingularium inquantum ſingularia ſunt: verum inquantū ſunt exiſtentia: ⁊ habent reſpectū ad vbi: ⁊ ad locū. que oia ſunt extra rōnem ſingularis: vt ſingulare eſt. Hoc idē dicim⁹ de vniuerſali logice ſumpto. tale vniuerſale non hꝫ habitudinem ad ſingularia: niſi eo modo quo dictum eſt: ⁊ hoc vt vniuerſalitas eſt intentio ſecunda imediate applicabilis intentioni prime ⁊ nature. ¶ Ad ſecundū argumentum reſponſum eſt in precedenti qōne: ⁊ cōcedo ꝙ aliquod vniuerſale metaphiſicū: qd. ſ. eſt compoſitum ex materia ⁊ forma eſt corruptibile potētia remota: ⁊ eſt incorruptibile potentia propinqua: ⁊ iſta nō cōtradicūt vt dictum eſt in precedenti qōne. Scientia aūt eſt de his que ſunt incorruptibilia potentia propinqua. Sed cū hoc ſtat: ꝙ ſit de corruptibilibus potentia remota: ⁊ per hec ſit dictum ſufficienter ad iſtam queſtionem.

¶ Ex ꝑdcis itaqꝫ ſillogizare opꝫ. ⁊ ifra.

¶ Dico materiā ſbāꝫ q̄ nō eſt hoc aliqd ens actu ⁊c. Textu cōmēti. iij. Qō. j.

Queritur. Utrū mā poſſit ſeparari a forā. Et ꝙ nō poſſit ſeparari a forma adducūt tres rōnes ſatis efficaces. Et arguit preſupponendo primo. ꝙ ſi mā debeat ſeparari a forma: opꝫ ꝙ ꝓducatur in eē a deo. ¶ Preſupponit ēt ſcdo ꝙ mā ē ens in pura potētia: ⁊ qcqd eſt extra eſſentiā māe eſt in actu: iſtud pꝫ. qm̄ quicquid eſt extra puram potentiam de neceſſitate eſt in actu: ergo quodcunqꝫ eſt extra eſſentiam materie cum ſit extra purā potentiā: de neceſſitate eſt in actu ¶ Tertio preſupponitur: quod illud quod additur ꝑdicatis quiditatiuis incluſis in materia: eſt extra eſſentiam māe: ſicut illud quod additur predicatis qditatiuis incluſis in

hoīe: eſt extra eſſentiā hoīs. ¶ Iſtis ſtantibus arguit̄ ſic. Eſto q̄ deus p̄ducat mām̄ in eē: q̄ro q̄d p̄ducitur in illa creatione: aut aliq̄d de nouo. aut nihil. nō eſt dicēdū q̄ nihil. q̄ oīs p̄ductio realis ⁊ noua eſt ad aliq̄d eē. ḡ op3 q̄ iſta p̄ductio terminet̄ ad aliq̄d eē nouū. S3 certū eſt q̄ tale eſſe q̄d de nouo p̄ducit̄ eſt ex̄ eſſentiā mãe. S3 q̄d eſt extra eſſentiā mãe eſt ens in actu. per 2m p̄ſuppoſitū. ḡ illud eſſe eſt aliq̄s actus: ⁊ in iſto eſſe p̄ducit̄ mā: ḡ relinquit̄ q̄ mā nō pōt p̄duci ſine actu. ¶ P̄. arguit̄ ſic. Illud eſſe q̄d p̄ducit̄: aut eſt aliq̄d additū p̄dicatis q̄ditatiuis mãe: aut nō. Nō eſt dicēdū 2m. q̄ illud eē q̄d p̄ducit̄ non cōpetit mãe ſemp ⁊ de neceſſitate. p̄dicata aūt q̄ditatiua cōpetūt nec̄io mãe: ḡ illud eē q̄d p̄ducit̄ eſt aliq̄d ſupadditū p̄dicatis q̄ditatiuis: ſed q̄d eſt ex̄ p̄dicata q̄ditatiua mãe eſt ens in actu. ḡ illud eē eſt aliq̄s actus in quo p̄ducitur mā. ¶ Et ↄfirmat̄. illud q̄d ieſt alicui: ⁊ nō ſemp ⁊ nec̄io ieſt: eſt aliq̄d p̄ter illud q̄d ineſt. ei ſemp ⁊ nec̄io: ſed ita eſt q̄ illud eē q̄d p̄ducit̄ nō ineſt mãe nec̄io ⁊ ſp̄: ⁊ p̄dicata q̄ditatiua inſunt nec̄io ⁊ ſemp. ergo illud eē eſt aliq̄d p̄ter p̄dicata q̄ditatiua. Tunc ſic. Illud q̄d eſt aliud ⁊ magis diſtinguit̄ ex nā rei ab aliquo q̄3 diſtinguat̄ illud q̄d diſtinguit̄ ſolū ex nā rei: diſtinguit̄ realr̄: q̄m oīs diſtinctio maior diſtinctione ex nā rei videt̄ eſſe diſtinctio realis: ſed ita eſt: q̄ aliq̄d nec̄io ineſt ipſi mãe: ⁊ ſemp: ⁊ diſtinguitur ex nā rei a tali ſbto: ḡ relinquit̄: q̄ illud q̄d ſibi nō cōpetit ſemp ⁊ nec̄io maiori diſtinctione diſtinguitur a mā q̄3 illud. Sed exñtia actualis diſtinguit̄ magis a mā: q̄3 p̄dicata q̄ditatiua. ergo iſta exñtia actualis diſtinguit̄ realiter a mā: ſed q̄ diſtinguit̄ realr̄ a mā eſt forma: ergo mā erit per illud eē in aliquo actu formali. ¶ Scd̄o principalr̄ arguit̄ ſic. Certū eſt q̄ mā ſi creat̄ a deo ē ſbm ⁊ fundamentū creationis: ſed illa creatio eſt accñs mãe: ⁊ ↄſeruatio ipſius. q̄d p̄bat̄. Nā creatio q̄ñq3 ineſt mãe: ⁊ q̄ñq3 nō. ſimus ergo in p̄mo iſtāti in quo mā accipit eē: mā h3 tunc creationē. poſt aūt illud iſtans non h3 illam creationem: ergo creatio dicet̄ eē q̄odam accñs reſpectu materie: Omne aūt accñs eſt actus: ergo q̄ñ creat̄ eſt fundamētū illius actus ⁊ forme. ¶ Et ↄfirmat̄ hoc. certū eſt enim q̄ ſbm alicuius mutationis diſtinguit̄ realr̄ a termino illius mutationis: ſed ſbm eſt mā: ergo op3 aſſignare aliquē terminū qui nō eſt realr̄ mā: ſ3 talis terminus nō pōt eē niſi forᵃ: ḡ de nec̄itate op3 dicē: q̄ q̄ñ creat̄ mā creat̄ ſub aliqua forma termināte creationē: ḡ nō ḡñabit̄ ſine forã. ¶ Tertio ⁊ vltimo arguit̄ ex fundamētis Scoti. Materia enim per ip̄m eſt in p̄dicamēto reductiue: nō directe. Indiuiduū aūt cōpletū eſt per ſe in p̄dicamēto directe. Iſto ſtante arguitur ſic. Si p̄ducit̄ mā ſine forma: tunc mā eſſet indiuiduū cōpletū. ſed omne tale eſt p̄ ſe in p̄dicamēto: ergo mā eſſet in p̄dicamēto. Diſcurſus bonꝰ: ⁊ maior aſſumpta p̄bat̄. oē q̄d eſt h̄ aliq̄d per Ari. 7. meta. eſt ſingulare cōpletū: ſed in iſto caſu in quo p̄ducit̄ mā eſt hoc aliq̄d p̄bat̄. Nam p̄ductio terminat̄ ad exiſtēs ⁊ ſingulare: ſ3 q̄dlibet tale eſt hoc aliq̄d. ergo p̄ductio iſta terminata ad mām̄ terminabit̄ ad h̄ aliq̄d. ex hoc infert̄ p̄poſitū. nam omne tale ſingulare eſt in p̄dicamento per ſe ⁊ directe. ergo materia erit directe in predicamento.

Ad oppoſitū tñ arguit̄ p̄bando: q̄ mā poſſit ſeparari a forma: q̄ non minus dependet accñs a ſba: q̄3 mā a forᵃ: ſed accñs pōt ſeparari a ſba. vt p3. ergo ⁊c̄. ſ3 q̄ maior negat̄ a Thomiſtis. p̄bat̄ ſic. Magis depēdet poſterius a priori q̄3 dependeat prius a ſuo poſteriori. (ſemp enim dependētia eſt ad aliq̄d prius: vt p3 ex diffinitione dependētie que talis eſt. Dependētia eſt p̄exigētia huiꝰ ab h̄ i alteritate nãe. ſemp. n. id q̄d p̄exigit̄ eſt p̄us p̄exigēte ⁊ ſi ſic relinquit̄ q̄ illud q̄d eſt poſterius magis depēdet a p̄ori q̄3 ecōtra) ſ3 accñs eſt poſterius ſba. mā aūt eſt prior forma via originis. ḡ magis dependebit accñs a ſba: q̄3 mā a forma. ¶ Sed forte dicereť: q̄ ſicut accñs depēdet a ſba ſic mā depēdet a forᵃ: ⁊ ſic forᵃ eſt p̄or mã: q̄ mā recipit eſſe a forᵃ ⁊ in h̄ eſt q̄d poſterius forma: ⁊ forᵃ ſimplr̄ eſt prior mã. p̄oritate ſimplr̄. ¶ Sed ↄ̄ h̄ arguit̄. Nam dato q̄ mā ſit poſterior forma in aliquo ordine: tñ ſimplr̄ mā eſt prior forᵃ: vt arguatur ſic. q̄ñcūq3 ſunt aliq̄ duo ordines: quoꝝ vnus eſt ſimplr̄ prior alio: q̄cq̄d eſt in ordine priori: eſt ſimplr̄ p̄us q̄cūq3 exiſtēte in ordie poſteriori. Exēpli grã. ordo ſbaꝝ eſt ſimplr̄ prior q̄3 ordo accñtiū: ⁊ q̄cq̄d eſt in ordine ſbaꝝ ē ſimplr̄ p̄us q̄cūq3 exñte in ordine accñtiū. ſ3 ita eſt q̄ ordo originis: ⁊ ordo p̄fectionis ſunt duo ordies. q̄ ſic ſe hñt q̄ ordo originis eſt ſimplr̄ prior ordine p̄fectionis. ⁊ h̄ loquēdo in nā limitata ⁊ finita: ḡ q̄cq̄d eſt p̄us origine: ē ſimplr̄ prius q̄cūq3 p̄ori p̄fectiōe: ſ3 ita eſt q̄ mā eſt prior origine forᵃ: ſ3 forma ſit p̄or p̄fectione. ḡ mā ſimplr̄ erit prior forᵃ. Diſcurſus bonꝰ. ⁊ mior p̄bat̄ q̄ ordo originis ſit ſimplr̄ prior ordine p̄fectionis: ⁊ p̄ ↄñs q̄ q̄cq̄d ē in iſto ordie ſit ſimplr̄ prius q̄cūq3 exñte in ordine poſteriori. Nā iſti ordines ſunt tales in nā limitata: q̄ ordo originis precedit ordinē p̄fectionis: q̄ illa q̄ ſunt priora ḡñatione ſunt poſteriora p̄fectione. Nã. n. ſemp p̄cedit de iperfecto ad p̄fectū: ⁊ h̄ eſt ex limitatiōe ⁊ ip̄fectione cū nō poſſit imediate attingere terminū itentū. Tūc ſic. Agens nãle p̄us attingit imp̄fectū q̄3 p̄fectū: ḡ q̄cq̄d eſt imp̄fectiꝰ eſt ſimplr̄ p̄us quocūq3 p̄fectiori: ſ3 mā p̄ma eſt imp̄fectior forma: ergo ſimplr̄ prior. Tūc vltra. Mā pᵃ eſt ſimplr̄ prior forma: ⁊ oē ſimplr̄ prius in ſuo priori nō dependet a poſteriori: ḡ nō repugnabit mãe eē ſine forma. Nec obſtat q̄. 7. metat. comen. 7. dicat̄ forma eſſe prior mã ⁊ cōpoſito: q̄ ibi. Ar. loquit̄ metaphiſice. vt forma eſt actus ſimplr̄ ⁊ abſolute: ⁊ nō phiſice vt forma eſt p̄fectio ſeu actus perfectiuus materie dependens ab ipſa vt a ſubſtantificante: ⁊ hoc patet ex probatione ipſius.

In iſta. q. teneo ↄ̄nē quā p̄bat iſta rō. q̄ p̄bata p̄ rñſione ad argᵐ in p̄nº p̄miſſo duo dicta de mēte Sco. p̄m q̄ eē eſſentie ⁊ eē exñtie ex̄ intellm̄ ſemper ſe comitant̄ ita q̄ vnū nō pōt eſſe ſine reliquo ⁊ hoc hētur a Sco. p̄mo ſniaꝝ. di. 36. ſi. n. p̄ducitur aliq̄d in eē exiſtētie: p̄ducitur etiā in eſſe eētie. ſi aliq̄d eſt in poᵃ ad vnū iſtoꝝ: eſt etiā in poᵃ ad alteꝝ. ¶ Scd̄m dictū eſſe eētie in intellu obiectiue ſeparat̄ ab eſſe exiſtētie. hoc p̄bat̄. Predicamēta. n. vt dicit Boetius ſunt ſm eſſe eſſentie: ⁊ tñ abſtrahūt ab oī eē exñtie: q̄ iſta ſūt vlia: ⁊ tñ dicūt eē eētie: ⁊ h̄ p̄ itellm̄ abſtrahentē. Licʒ ḡ eē eētie ⁊ exñtie ſeparent̄ in intellectu: tñ extra intellm̄ nunq̄3 ſeparantur.

His ſtantibus rñdeo ad argᵐ in pede q̄ōnis adducta: ⁊ grã diſputatiōis: ⁊ de grã ſpāli admiſſo p̄ſuppoſito: ſ3 illa prius negari. Et cū dr̄ mā pᵃ p̄ducit̄: ḡ acq̄rit aliq̄d eē nouū: q̄d eſt aliud a mā. Dico q̄ illud eē nouū q̄d acq̄rit mā eſt eſſe eētie ⁊ eſſe exiſtētie: q̄ omne q̄d p̄ducit̄: p̄ducit̄ in eſſe eſſentie ⁊ exiſtentie. Et cū dr̄: illud de nouo p̄ductū: eſt extra eētiam mãe. Dico q̄d illud de nouo p̄ductū eſt ens reale ⁊ ipſūmet eſſe eſſentie: ⁊ exiſtētie: ⁊ nō eſt aliq̄d p̄ter eſſentiā cum ſit ipſamet eētia realis mãe. Et cū arguit̄ ↄ̄. q̄ illud de nouo p̄ductū eſt aliud a p̄dicatis q̄ditatiuis: ⁊ p̄dicata q̄ditatiua ſemp inſunt ⁊ nec̄io mãe. eſſe aūtē exiſtentie nō ſemp ineſt mãe: ḡ illud q̄d acq̄rit mā in tali p̄ductione eſt ex̄ eētiā mãe: ⁊ p̄ ↄñs eſt aliq̄s actus ⁊ forma. Dico q̄ eſſe exñtie acq̄ſitum in p̄ductione aliquo mō eſt ex̄ eſſentiā mãe: exñtia. n. eſt ex̄ q̄ditatē ⁊ eſſentiā mãe: nō realiter. q̄ ſit diſtincta res neq3 formalr̄ q̄ hēat diſtinctā formalitatē. S3 ex̄ h̄ mō: q̄ nō eſt de itellu formali: ⁊ q̄ditatiuo materie. Dicimus. n. aliq̄d eſſe ex̄ duplr̄. Uno mō realr̄ q̄ñ diſtinguit̄ realr̄ ab illo: ⁊ ſic exñtia nō eſt ex̄ eētiā mãe. Alio mō formalr̄: ⁊ h̄ duplr̄: vel poſitiue vel negatiue. Illud. n. dr̄ eſſe ex̄ eſſentiā alicuius formaliter poſitiue: q̄ñ habet diſtinctā formalitatem ab illo: ſicut dicimus: q̄

muo: ꝙ aſinus eſt extra eēntiã hoīs. Illud aũt dr̃ eſſe ex̃
eēntiã alicui⁹ formalr̃ negatiue qḋ nõ eſt de q̃ditate ipſi⁹
nec de intel. u formali: nec ṗdicaṫ de eo in ṗ mõ dicēdi p ſe:
ꝛ ſic dicim⁹ ꝙ gradus albedinis eſt ex̃ eēntiã ei⁹ formalr̃
negatiue: q2 ſi albedo diffinit: nõ diffinit p gradus inteſio
nis: ſ3 m̃ gradus nõ eſt ex̃ eēntiã albedis formalr̃ poſiti
ue: q2 eſt mod⁹ itrinſec⁹ ei⁹: ꝛ mod⁹ itrīſec⁹ nõ h3 diſtictã
formalitatē ab eo cui⁹ eſt modus: q2 nõ pōt diſtīcte ꝯcipi
ſine eēntia ei⁹ cui⁹ eſt mod⁹: ꝛ q̃dcūq3 h3 diſtictã formali
tatē ab aliq̃: pōt ꝯcipi diſtīcte ſine illo. Ad ꝓpoſitũ aũt di
co ꝙ eē extĩe qḋ diſtiguit a ṗdicatis q̃ditatiuis: nõ eſt ex̃
eēntiã m̃ãe formalr̃ ꝛ poſitiue: ſed bñ negatiue ꝛ eſt realr̃
eadē res cum ea. ℂ Q. ſi dicaṫ. Iſta extĩa aliq̃ mõ eſt ex̃
eſſentiã: ḡ eſt act⁹. Ɔcedo ꝙ iſta extĩa que eſt ex̃ eſſentiã
m̃ãe eſt act⁹: ſ3 nõ ē act⁹ oppoſit⁹ po͛ ſbĩue m̃ãe ṗ⁹: ſed eſt
act⁹ opoſit⁹ po͛ obĩue ipſi⁹. S3 m̃ã ṗ⁹ eſt in po⁹ ſbĩua nõ
obĩua. Et dico ꝙ m̃ã p nullã po͡aᵐ pōt ſepari ab actu exi
ſtēte in re ex̃ itell'in oīno. ℂ Cũ poſtea in ꝯfirmatione ar
guit. Illud qḋ ieſt nõ ſemp ꝛ necĩo diſtinguit maiori di
ſtinctiõe q̃3 illud qḋ ſemp ꝛ necĩo ieſt. Dico ṗmittēdo ꝙ
qñ aliq̃ duo ṗdicata cõpetũt alicui vniformit̃ accepto: ꝛ
p eadē ṗn⁹. ſi vnũ cõpetit necĩo: ꝛ aliud nõ: maiori diſtõ
ne diſtiguit illud qḋ nõ cõpetit necĩo ꝛ ſemp q̃3 illud qḋ
ſemp ꝛ necĩo cõpetit. ꝛ tũc dico⁹ ꝙ ṗdicata q̃ditatiua nõ
cõpetũt ipſi m̃ãe vniformiter accepte: ꝛ p eadē ṗn⁹ p que
cõpetit extiſtentia. Extĩa enim cõpetit m̃ãe realr̃ ꝛ ex̃ itel
lectuz oīno ṗdicata aũt q̃ditatiua cõpetũt rei in eē obĩuo
ꝛ abſtracto nec p eadē ṗn⁹. Nã3 extĩa cõpetit necĩo per
ṗn⁹ indiuidualia. ṗdicata aũt q̃ditatiua per ṗn⁹ eēntia
lia itrinſeca que abſtrahunt ab actuali extĩa ꝛ ſingulari
tate. Ex quo nõ ſequit. ꝙ (q2 extĩa nõ cõpetit ſemp ꝛ ne
ceſſario: ꝛ ṗdicata q̃ditatiua cõpetũt ſemp ꝛ necĩo) maio
ri diſtõne diſtinguaṫ extĩa a m̃ã q̃3 diſtinguant ṗdicata
q̃ditatiua. ℂ P. dato ꝙ eſſet veꝛ ꝙ extĩa diſtingueretur
maiori diſtõne q̃3 ṗdicata q̃ditatiua: nõ ſequit ṗp h ꝙ ta
lis diſtinctio ſit diſtõ realis: eo mõ: q̃ capit diſtõ realis p
pꝛie: q̃. v3. eſt iter rē ꝛ rē: nec iſto mõ extĩa diſtinguit rea
liter ꝛ maiori diſtõne. Exẽpli gr̃a. accipiaṫ iſta ꝓpõ. hõ ē
aial: ꝛ iſta alia. hõ eſt extñs. maiori diſtõne diſtiguit extĩte
tia ab hoīe. q̃3 aial: q2 aial cõpetit hoī in ṗ mõ dicēdi per
ſe: ꝛ diſtinguit ab eo ex nã rei. Extĩa aũt nõ cõpetit hoī
in ṗ mõ dicēdi p ſe: ḡ diſtinguit maiori diſtõne q̃3 diſtin
guaṫ aial: ꝛ m̃ extĩa non diſtinguit realr̃ ab hoīe. Et cũ
dr̃. oīs diſtinctio maior diſtõne ex nã rei eſt diſtõ realis.
Dr̃ negãdo h: q2 daṫ latitudo in diſtõne ex nã rei: aial di
ſtinguitur ab hoīe ex nã rei: ꝛ aial rõnale ſilr̃: ſ3 plus aial
q̃3 aial rõnale: q2 ṗᵐ dicit partez. ꝛ 2ᵐ dicit totũ. ꝛ m̃ aial
nõ diſtinguit realr̃ ab hoīe: ꝛ ita cũ extĩa nõ diſtinguaṫ
realr̃: nõ erit actus formalis. ℂ Pōt etiã dici breuiter ꝙ
extĩtẽtia ſemp ꝛ necĩo cõpetit eēntie: vt h3 veꝛ eē ꝛ reale:
nõ m̃ vt h3 eſſe, ſ3 q̃d: ꝛ obĩuũ. ℂ Ad 2ᵐ ṗncipale cũ dr̃.
illa creatio m̃ãe fundaṫ in m̃ã: ꝛ eſt acciñs ꝛ nõ pōt creari
m̃ã ſine creatione. Ad hoc r̃ndeo ṗmittēdo: ꝙ creatio di
cit dependentiã in eſſendo rei create ad deum: ꝛ iſta pōt
hĩe duplicem habitudinē: vnã ad nõ eſſe imediate prece
dens eſſe: aliã ad ipſum eſſe rei create: quaſi ṗhabitũ: exẽ
pli gr̃a. ſum⁹ in ṗ iſtãti creationis lapidis. in illo iſtanti
lapis pōt hĩe reſpectũ ad ipm nõ eſſe qḋ imediate pceſſit:
pōt etiã in quocũq3 iſtãti poſteriori eſſe lapidis cõparari
ad ſeipm: q̃ſi ṗhabitũ in aliquo iſtãti priori: q̃libet iſtorũ
reſpectuũ eſt reſpect⁹ rõnis. Tũc dico ꝙ dependētia quã
h3 in ṗ iſtanti ad deũ ſm reſpectũ ad nõ eſſe imediate pre
cedens: eſt creatio. Illa aũt dependentia penes reſpectuz
ad eſſe ṗhabitũ eſt ꝯſeruatio rei create. Et iſta dependen
tia ad deum eſt eadē res cum creatura: cui dependentie
adueniunt duo reſpectus rõnis. quoꝝ vno ipſa depen
dentia eſt creatio: ꝛ alio eſt ꝯſeruatio: ꝛ talis dependētia
nõ eſt accidens creature. loquēdo de accidēte eo mõ quo

loquiṫ Porphi. qḋ adeſt ꝛ abeſt ṗter ſubiẽ corruptionē:
ſed eſt accñs metaphiſice. h eſt extĩeũ ab eēntia rei create:
qḋ accñs iſto mõ eſt idē realr̃ cũ re create. Et cũ dr̃. creatio
qñq3 ineſt: qñq3 nõ ineſt. Dico ꝙ q̃ntũ ad illḋ qḋ p ſe im
portat creatio: qḋ eſt ipſa depēdētia ſemp manet ad deũ
dante eē: ſed nõ eſt formalr̃ creatio niſi vt h3 reſpectuz ad
nõ eſſe: ꝛ ita depēdentia corrũpiṫ q̃ntũ ad reſpectũ ratio
nis quē h3 ad nõ eē ṗcedēs: nõ q̃ntũ ad entitatē. Cũ ꝛ dicit
creatio eſt accñs. Nego ꝛ dico ꝙ eſt idē cuz m̃ã ṗ⁹. Et ſi di
cas: qḋ diſtinguit eſt act⁹ formalis: ꝯcedo. ſi formalr̃ diſti
guit. creatio aũt nõ diſtinguit formalr̃: ſ3 entitatiue ꝛ eēn
tialr̃. ℂ Ad ꝯfirmationē cũ dr̃. ſbm alicui⁹ mutatiõis di
ſtinguit realr̃ a termino ꝛc̃. Dico ꝯcedēdo maiorē: negã
do minorē. v3. ꝙ qñ ṗducit m̃ã fit ſbm. Eſt enī bene ſbm
ſimplr̃: nõ m̃ in ꝓpoſito: ſic ꝙ qñ ṗducit p creationem fit
ſbm trãſmutatiõis. Vñ duplex eſt ṗductio. v3. ſimplr̃ ꝛ
eſt ſubita cõuerſio: ꝛ trãſit⁹ de nihilo in aliq̃d. alia ē ṗdu
ctio trãſmutatiua. Si loquamur de ṗductione ſimplici:
ſic dico ꝙ terminus ṗductionis ꝛ ſbm nõ diſtinguuntur
realiter: ſed bñ loquēdo de ṗductiõe tranſmutatiua. ꝛ ſic
Cõmē. ꝛ Ar. locuti ſunt: ꝙ ſbm ꝛ termin⁹ diſtinguuntur
realr̃. In creatione aũt nõ eſt aliqḋ ſbm trãſmutatũ. Er
go nõ eſt mutatio. Nunq̃3 enī eſt mutatio vbi nõ eſt ſb3
m̃ ntatũ: qḋ trãſeat de ṗuatione ad formã: ordine dura
tiõis ꝛ tpis. ℂ Ad vltimũ r̃ndeṫ ꝙ hoc aliq̃d ꝛ ſingulare
pōt intelligi. Vno mõ p ſingulari vltimato qḋ non pōt
eē rõ alicui eēndi in eē ſingulari: ꝛ appellaṫ ſingulare: ꝛ h
aliq̃d vltimatũ. Alio mõ pōt accipi h aliquid ꝛ ſingulare
qḋ ita eſt h aliq̃d ꝙ pōt eē alteri rõ eēndi. Et iſto mõ m̃ã
pōt eē h aliq̃d. Et ad hãc itētionē loqṫ ṗho 2° de aia tex.
cõ 2. dicēs ꝙ m̃ã eſt po⁹ h aliq̃d. ſpēs aũt ſ3 quã aliquid
dr̃ h aliq̃d 3ᵐ qḋ ē ex ipſis: ē ſimplr̃ h aliq̃d. ſ. p ſe ſubſiſtēs
hñs actualitatē vltimã nõ ordinabilē p ſe ad aliquē actũ
vlteriorē: ꝛ iſto 3° mõ m̃ã nõ eſt h aliq̃d. ſed bñ ṗmo mõ:
q2 in iſto caſu vbi m̃ã crearet ſine fo͛a eēt talis entitas ꝙ
poſſet eē ṗnᵐ eēndi alicui inē idiuiduali ꝛ ſingulari.

ℂ Actus alius alteri⁹ eſt materie ꝛ for
ma. Textu cõmenti. vj. Q. õ. ij.

Queritur. Vtrũ in cõpoſito ſbali ſint plures forme ſba
les realr̃ diuerſe. Et arguit ꝙ nõ. Vnius
entis vnicũ eſt eē. ſed eē eſt a forma. ḡ vnũ
ens h3 vna3 formã. maior eſt manifeſta.
eē enī ꝛ ens ſe ꝯſequunṫ: q2 ſe habēt ſicut
effect⁹ formalis ꝛ cã formalis. minor ēt ē
nota: q2 cũ forma ſit ṗnᵐ eēntiale intrinſecũ dat ṗ ꝛ ṗnci
palr̃ eē. ꝙ ſi erũt plures forme: erũt plura eē. ℂ Et confir
maṫ ṗmo hoc p Ar. 7. meta. cap. de vnitate diffoñis. vbi
vult qḋ genus nihil eſt ṗter ea quoꝝ eſt genus. ℂ Con
firmaṫ 2° q2 vult ṗterea ibi: ꝙ dr̃ia vltima ſit tota ſba rei:
ꝛ diffinitio. ℂ Et 3° ꝯfirmaṫ q2 vult ibi vlterius ꝙ in ſb
ſtantijs non eſt ordo. Sed ſi i compoſito eēnt plures for
me nulla iſtarũ ꝓpoſitionũ eſſet vera: q2 genus eēt aliud
preter differentiã. ṗpterea q2 genus ſumereṫ a forma ṗo
re: ꝛ dr̃ia a forma poſteriore. Silr̃ dr̃ia nõ eſſet tota ſuba
rei: q2 nõ iportaret formã gñis: ꝛ 3° eſſet ordo in ſubſtan
tijs: q2 vna eſſet prior: altera poſterior.

Ad oppoſitũ arguit. Illa diſtinguunṫ rea
liter in aliquo: quoꝝ vnum nã
aut tpe precedit reliquuz. Sed ita eſt ꝙ forma ſbalis cor
poris (put corpus eſt altera pars compoſiti) ṗcedit tēpo
re q̃ſcunq3 aliã inductã in viuẽte. ergo ꝛc̃. maior eſt nota
minor aũt ṗbaṫ: q2 oportet formã ṗficientē aliqḋ vnũ ṗ
ſectibile ṗſupponere ipm in eſſe: ſed corpus organicum
eſt ṗfectibile ab aia. ḡ preſupponit ab aia. ℂ Et ꝯfirmaṫ.
Omne extenſuz de neceſſitate diſtinguit realr̃ ab eo qḋ
eſt inextēſum: ſed forma corporeitatis de gñe ſbe eſt extē

ſa. anima aūt intellectiua eſt ſimplr inexteſa:ḡ forma corporeitatis diſtinguit̄ realr ab aīa itellectiua in homine.

In iſta. q.

dimiſſis alijs opinionib⁹. ṗmmō recitabitur opinio Tho. cum ſuis fundamētis ꝛ motiuis ꝛ impugnabitur. ℭ Secūdo ponetur opinio doc. ſubti. ℭ Ultimo articulo ſoluētur rōnes. San. Tho. ꝯ ſideratiōnes in principio queſtionis.

Circa primū

articulū ē opinio. ſ. Thome ꝛ ſuorū ſequatiū: ꝙ in quolibet cōpoſito ſbali ſit tm̄ vna forma ſbalis dans eē cōpletū ꝛ perfectū ipſi mãe. Pro quo eſt notanduꝫ ꝙ lꝫ ſm ipm forma ſbalis ſit vna ſimplr in re: ꝛ vna ſimplex res: eſt tn̄ plures virtualiter: ꝛ hoc ꝓ quāto pōt eſſe pn̄ᵐ pluriū: ꝛ diſtīctarū operationū: in ipſo cōpoſito: ꝛ ſm hoc eſt quoddam pn̄ᵐ illimitatū virtualr ꝯtinēs plures formas: illas. ſ. q nata ſunt eſſe pn̄ᵃ illaꝝ opationū q̄rū ipſa eſt ṽtualr ꝯtētiua: ꝛ hec videt̄ eſſe ſnīa Ar. in. 2. de aīa. tex. cōmē. 31. vbi vult: ꝙ vegetatiuū ꝯtineat̄ in ſenſitiuo: ſicut trigonuꝫ in tetragono: ꝛ ſicut imꝑfectū ꝯtinet̄ in ꝑfectiori: ita ꝙ ſenſitiuū ꝛ vegetatiuū ſit vnū ſm ſbam: plura aūt in rōne pn̄cipij operatiui. Et rō iſtius eſt: ꝙ quāto aliqd eſt ꝑfecti⁹: tanto vr̄ poſſe eē pn̄ᵐ pluriū operationuꝫ ſine diſtinctōe in ſui ſba. Ex quo ſequit̄: ꝙ aīa itellectiua i hoīe poterit eē vnū pn̄ᵐ reſpectu oium oꝑationuꝫ. que ſunt a virtute vegetatiua ꝛ ſenſitiua. ℭ Pro qua opinione adducunt̄ 14. rōnes. pͣ rō eſt iſta. naꝫ data opi. Scoti ꝙ ſint plures forme ſbales in eodē: ſequit̄ ꝙ ois forma ſbalis poſt primā formā erit accidēs. ꝯñs eſt falſum: ḡ ꝛ añs: ꝯñtia probatur per differentiā quā ponit cōmētator in ṗmo phi. inter formā ſbalē ꝛ accidentalē: q: ſbalis aduenit enti in poᵃ ꝛ accidētalis aduenit enti i actu. ℭ Q, ſi tu dicas. Accidētalis aduenit enti in actu cōpleto: ſbalis aduenit enti in actu icōpleto. ℭ Cōtra. certū eſt ꝙ Cōmen. ꝑ phiſ. ꝯ Auicē. vult ꝓbare: ꝙ nulla forma ſbalis ē de eēntia materie ṗme ꝛ arguit: qm̄ dato hoc ſequeret̄: ꝙ quecūqꝫ forma adueniret mãe ṗme: eēt accidēs: ſed certuꝫ eſt: ꝙ data hipoteſi: ꝙ forma ſbalis aliqua eēt de eēntia mãe prime illa eſſet icōpleta: ḡ relinquit̄ ꝙ erit forma accidētalis ſꝫ ipꝫ qd̓ aduenit enti in actu icōpleto. ℭ P. 2° Ar. ꝑ de generatione ꝯ antiquos: arguit ꝙ ſi elementū eēt pn̄ᵐ mãle in gn̄atione ſbali: ſequeret̄ (inqt) ꝙ omnis gn̄atio ſbalis eſſet alteratio: ſed certuꝫ eſt ꝙ alteratio eſt ad formam que eſt acidens: ḡ gn̄atio que fieret ex ite pn̄° mãli qd̓ eſt elementū eſſet ad formā accidētalē. Sed certum eſt ꝙ forma elemēti eſt actus incōpletus. ḡ qd̓ aduēit enti in actu incōpleto eſt accidens. ℭ P. 3° aut tu intelligis ꝙ forma ſbalis prior adueniens mãe ṗme ſit icōpleta: q: imperfecta: aut q: potētialis ad aliā formā. ſi tu intelligas ṗmū: certū eſt: ꝙ forma ſbalis aſini eſt imꝑfectior q̄ꝫ forma ſbalis hominis: aut eq: ꝛ tn̄ certū ē ꝙ illud qd̓ aduenit aſino in ſuo actu ſbali eſt accidēs. Si autē itelligas ſecūdo mō. cōtra. Sicut mã ṗma ſe hꝫ ad actū: ſic forma ſbalis ad potentiaꝫ. Sed mã ṗma de ſe nullo mō eſt in actu: ḡ forma de ſe nullo mō eſt in potētia: ꝛ per ꝯñs nō pōt eſſe potētialis ad aliā formā ſbalē vlteriorem. ℭ P. 4° forma ſbalis dat eſſe ſimplr: ſed qd̓ dat eſſe ſimplr dat eſſe completū. ergo forma ſbalis dabit eſſe cōpletū. ℭ Iteꝫ 5° arguit̄ ſm Ar. ṗmo de gn̄atione. Gn̄atio vnius eſt corruptio alterius: ꝛ ecōuerſo: ſed ſi in aliquo cōpoſito ſbali ſint plures forme: tūc hec ꝓpoſitio nō erit vera. q: ſeparata aīa itellectiua ab hoīe: exēpli gratia. nō gn̄atur aliquid: ſed remanebit illud qd̓ prefuit in hoīe. ḡ relinquit̄ ꝙ iſta propoſitio eſt falſa. ℭ Q, ſi tu dicas: ꝙ Ar. itelligit de corruptione totali: nō aūt de partiali. ℭ Cōtra. nihil d̓r ſimplr de aliquo niſi illud ſit tale ſm oēs ptes: aut ſm plures ꝛ potiores. (vt hꝫ videri in. 5. phiſi. Sicut nihil d̓r eē calidū niſi habeat plures partes caliditatis: aut potiores) ſꝫ potiores ptes in gn̄atione ꝛ corruptiōe ſunt forme vltime. ergo nihil d̓cet̄ corrūpi: niſi corrūpat̄ ſm oēs eius ptes. Ex quo ſequit̄: ꝙ corrumpet̄ ſm vltimā formaꝫ q̄ ſadebat ad eē ipſius. ℭ Item 6° arguit̄: data veritate iſti⁹ opi. ſequeret̄: ꝙ oēs forme ſbales precedētes vltimā eēnt fruſtra ꝛ otioſe: ꝯſequēs eſt falſum. ergo ꝛ antecedēs falſitas ꝯſequētis patet: q: nã nihil agit fruſtra. ſcd̓o meta. ꝛ. 3. de aīa: ꝯñtia probat̄: q: ſm Ar. 2. de aīa. ṗus ꝯtinet̄ in poſteriori ſicut trigonū in tetragono. ḡ vegetatiuū continet̄ virtualiter in ſenſitiuo ꝛ intellectiuo: ſed qd̓ ꝯtinet̄ ṽtualiter in alio ſupfluit ꝛ eſt ociſum in nã ſi ꝯtineat̄ formaliter. ḡ ꝛc̄. ℭ Q, ſi tu dicas: ꝙ pri⁹ contineri in poſteriori hꝫ intelligi tn̄ virtualr: mō quo imꝑfectū ꝯtinet̄ in perfecto: nō tn̄ hꝫ intelligi ꝙ tale prius ꝯtineat̄ in poſteriori ſm eēntiā ꝛ ſbam rei: q: cū iſta ꝯtinētia virtuali ſtat diſtīctio ſm eēntiā ꝛ ſbam. ℭ Sed ꝯ. Nã Ar. loco preallegato dicit: ꝙ trigonū ꝯtinet̄ in tetragono. Sed certū eſt ꝙ trigonū nō eſt imꝑfectius tetragono: imo ꝑfecti⁹: q: figura triāgularis eſt ꝑfectior q̄drāgulari: ſicut ternari⁹ eſt ꝑfectior nūs q̄ꝫ q̄ternari⁹: vt docet Ar. ꝑ celi ꝛ mūdi. ergo nō ṗciſe eſt ꝯtinētia virtualis vegetatiui i ſenſitiuo. ꝛ ſenſitiui in itellectiuo: ſed eſt ēt ꝯtinētia ſm eēntiā ꝛ ſbaꝫ rei. ℭ Itē 7° arguit̄: quecūqꝫ ṗdicabilia accipiunt̄ a diuerſis formis: vnū nō ṗdicat̄ de altero: niſi per accn̄s: ſicut apparet de iſtis ṗdicabilib⁹ grāmaticū ꝛ logicū. Nã q: grāmatica ꝛ logica ſunt diuerſe forme: ideō iſta eſt per accn̄s: grāmaticū eſt logicū. Sed ꝑ te in hoīe ſūt diuerſe forme: aut in aliquo indiuiduo ſbali: ḡ ṗdicata que ſumuntur ab iſtis: ṗdicabunt̄ de ſe inuicē ṗdicatione ꝑ accn̄s: ꝛ ita cuꝫ viuū aīal ꝛ hō accipiant̄ a diuerſis formis vt tu dicis: viuum ṗdicabit̄ de aīali per accn̄s. ꝛ aīal de hoīe: qd̓ ē euidenter falſum. ℭ Q, ſi tu dicas: ꝙ ꝓpoſitio ſumpta ē vā. vbi forme diuerſe nō habēt ordinē eēntialē inter ſe. neqꝫ ad aliqd̓ vnū 3ᵐ: aliter ipſa eſt falſa. ℭ Cōtra. eque bn̄ logica ꝛ grāmatica hn̄t ordinē eſſentialē iter ſe: ſicut aīa vegetatiua ꝛ ſenſitiua: ita ꝙ nullā rōnem poteris aſſignare de iſtis formis qn̄ poſſit aſſignari de logica ꝛ grammatica: ſed iſta nō predicant̄ de ſe inuicē ṗciſe. ḡ ꝛc̄. ℭ P. 8° arguit̄ ad ṗncipale. In hoīe nō ſunt plures forme ſbales. De quo magis vr̄. ḡ neqꝫ in alijs: ꝯñtia eſt euidēs: ꝛ añs ꝓbat̄: qm̄ dato oppoſito ſequit̄ (cū ṗor ſit aīa vegetatiua aīa ſenſitiua: ꝛ ſenſitiua ṗor aīa intellectiua: vt concludit opi. de pluralitate formaꝝ) ꝙ plāta ſiet aīal brutū: ꝛ aīal brutū ſiet hō. Prima ꝯñtia ꝓbat̄. q: ſm Ar. de plātis. triplex eſt gen⁹ viuētiū. quoddā viuit vita vegetatiua ſicut plāta: quoddā vita ſenſitiua: ſic aīalia: quoddā vita itellectiua. ſic hō. ḡ aīa vegetatiua ꝯſtituit plantā. in quocūqꝫ igit̄ iſtāti embrio in matrice viuit vita vegetatiua: erit plāta: q: ipoſſibile eſt ꝯſtitutiuū eēntiale alicui cōpetere: niſi illud ꝯſtituat̄ ꝑ tale ꝯſtitutiuū in eē ꝯuenienti tali cōſtitutiuo: ſed ꝯſtitutiuū plante eſt aīa vegetatiua que cōpetit embrioni i aliq ṗori. ḡ talis embrio erit plāta. ℭ Q, ſi tu dicas: ꝙ aīa vegetatiua ꝯſtituat plātā. ſi ipa nō ē ordinabilis ad aliā formaꝫ ſbalē: ſed in ꝓpoſito non eſt ſic. ℭ Cōtra. vnaqueqꝫ forma nata eſt dare ſuū eſſe formale ſuo ꝓprio ſubīo: ſiue ordinet̄ ad aliud ſiue nō: ꝛ ḡ forma vegetatiua dabit aliqd̓ eē formale embrioni: ſed tale eſſe formale nō eſt niſi eſſe vegetatiuū qd̓ cōpetit plante ḡ ꝛc̄. ℭ Scd̓a ꝯñtia ꝓbat̄. ſ. data opinione de plu. formaꝝ: ſequitur ꝙ brutuꝫ ſiet hō: q: certū eſt ꝙ ſenſitiua dat aliqd̓ eſſe ſenſitiuū ipſi embrioni: ꝛ nō dat eē rōnale. ḡ ē ſenſitiuuꝫ irrationale: ſed tale ſenſitiuū ꝑficit̄ poſtmodū ꝑ rōnale. ḡ brutū ſiet hō: ꝛ irrationale ſiet rōnale. ḡ idē tranſmutabit̄ ab oppoſito in oppoſitū. ℭ Itē ad ṗncipale 9° arguitur Data iſta opinione: ſequit̄ ꝙ erit aliq̄ forma in mã ꝑpetua ꝛ eterna. ꝯñs eſt falſum: ḡ ꝛ añs: ꝯñtia ꝓbat̄. Agēs generans nihil corrūpit: niſi illud ſit icōpoſſibile ſoꝛe generande: vt cōcedit ois ſchola ꝑhoꝝ: ſed ita eſt: ꝙ ſi ex aliq̄ ſba cōpoſita ꝛ corporea generaret̄ alia ſubſtātia corporea

forma

forma corporeitatis que eſt in corrũpendo: nõ repugnat
forme gñande: imo eſt ſibi cõpoſſibilis: ⁊ neceſſario reqͥ
ſita ad eẽ ipſius: ergo iſta forma corporeitatis nõ corrum
petur ab aliquo agente generante: ergo erit forma corporei
tatis coeterna mãe: ⁊ ita redibit opi. Auicẽ. ¶ Et ꝯfirma
tur. Ar. 2. de gñatione. tex. cõ. 34. vbi ꝙ in habẽtibus ſim
bolũ. ſ. in elemẽtis facilior eſt trãſitus: ſed illa facilitas ſꝫ
ipm nõ eſt niſi: qꝛ cũ elementũ trãſmutaꝰ in elemẽtum: ſi
hꝫ qualitates ſimbolicas: agens gñans nõ corrũpit illas
q̃litates. Et ex hoc ꝯcludit: qꝺ cũ difficilius ſit tranſmu
tare plura q̃ pauciora: in talibus hñtibus q̃litates ſim
bolicas facilior eſt trãſmutatio. Unde rõ Ar. fundatur, ĩ
iſta ꝓpoſitione. agens trãſmutans aliqꝺ paſſuꝫ inueniẽs
in tali paſſo formã cõpoſſibilẽ forme introducende non
corrũpit ipſaꝫ. Ex quo ſequiꝰ intẽtũ: ꝙ cũ forma corporei
tatis ſit cõpoſſibilis oĩ forme mãli: nunq̃ corrumpetur
a generante. ¶ Itẽ ad ꝑncipale 10° arguiꝰ. Si in aliq̃ in
diuiduo ſubẽ cõpoſite eẽnt plures forme ſbales: aut ille
forme educerenꝰ de eadẽ potentia mãe: aut de alia ⁊ alia
ſi ꝑ mõ: ꝯ arguiꝰ dupliciter. ¶ Tum qꝛ Cõmentator. 12.
meta. cõmẽ. 11. vult: ꝙ potentie in mã numerenꝰ ⁊ diſti
guanꝰ ſm diſtictiones ſpẽrũ ⁊ formaꝝ: ergo ſi ſpẽs ſeu forme
ſunt plures: relinquiꝰ: ꝙ potentie ſunt plures: ⁊ hoc ẽ qꝺ
vult Ar. 3. phiſi. ꝙ ſi poſſe egrotari ⁊ ſanari ſunt idẽ: ſani
tas ⁊ egritudo erunt idẽ. ¶ Tũ ẽt qꝛ duo acꝰ ꝑficerẽt ean
dẽ potentiã. (Nã quelibet iſtarũ formaꝝ ſbaliũ eẽt per
fectio mãe ſm eandẽ potentiã) ꝯñs eſt falſum: qꝛ actus ꝑ
ficiens vnã potentiã adequate: ꝑficit ſꝫ vltimũ capacita
tis ſue: ergo talis capacitas ⁊ potentia nõ poterit ꝑfici ꝑ aliã
actualitatẽ. Et vlterius ſequiꝰ ex auctoritate preallegata
3. phiſi. ꝙ ſi ſit idem poſſe reſpectu egritudinis ⁊ ſanitatis
ꝙ erit idem ſanitas ⁊ egritudo. ¶ Si autẽ dicas: ꝙ iſte
forme ſbales educunꝰ de mã ſm diuerſas potentias. Cõ
tra. iſte potẽtie in mã nullũ habẽt ordinẽ eſſentialẽ inter
ſe cũ ſint imediate fundate in mã: ⁊ imediate conſequan
tur eẽntiã mãe. ergo neq̃ iſte forme ſbales que educũtur
de talibus potẽtijs habebunt ordinẽ inter ſe eſſentialeꝫ:
⁊ ergo in eodẽ erũt plures forme ſbales: nullũ habentes
ordinẽ inter ſe. ¶ P. 11° arguiꝰ. ſi in aliquo idiuiduo ſbe
eſſent plures forme ſbales ſequereꝰ ꝙ dareꝰ aliqꝺ ſimpli
cius in corporibꝰ q̃ ſit elementũ: ꝯñs eſt falſum. ergo ⁊ añs:
ꝯñtia ꝓbaꝰ: qꝛ elemẽtũ puta ignis. ⁊ eſt ignis: ⁊ ẽ corpus.
ergo in q̃tũ corpus includit aliquã formã priorem q̃ ſit
forma per quã eſt ignis: forma aũt per quaꝫ eſt corpꝰ eſt
ꝑor: ⁊ ꝯſtituit in iſto priori aliqꝺ cõpoſitũ qꝺ eſt ſoluꝫ in
cludens formã corporeitatis ⁊ mãm primã: forma autẽ
ſbalis ignis cõſtituit cõpoſitũ icludẽs formã ſbalẽ ignis
formã corporeitatis: ⁊ mãm primã. ergo habeꝰ ꝓpoſituꝫ: ꝙ
aliqꝺ erit ſimplicius igne. ¶ Itẽ. 12° arguiꝰ: qꝛ data veri
tate iſtius opinionis ſequiꝰ ꝙ ſimplex erit cõpoſitũ aut
mixtũ: ꝓbaꝰ ꝯñtia: qꝛ cõpoſitũ qꝺ eſt mixtũ: aut ꝑ eandẽ
formã eſt corpꝰ ⁊ mixtũ: aut ꝑ aliã ⁊ aliã. Si per eandem
habeꝰ ꝓpoſitũ. ſi ꝑ aliã ⁊ aliã: ⁊ cũ forma corporeitatis ꝑus
ꝯſtituat cõpoſitũ q̃ forma mixtiõis: ⁊ tale cõpoſitũ ꝯſti
tutũ nõ ſit niſi corpꝰ ſimplex. ergo corpꝰ ſimplex fiet mixtũ ꝑ
formã mixtiõis ſibi aduenientẽ. ¶ Itẽ. 13° arguiꝰ ad ꝑnci
pale. Si in aliquo idiuiduo ſbe ſũt plures forme ſbales
aut iſte habebũt ordinẽ iter ſe: aut nõ. Si dicas ꝙ non. ergo
totũ cõpoſitũ ex ipſis formis erit vnũ vnitate aggregatio
nis. ſi aũt dicas ꝙ habeant ordinẽ: aut iſte ordo ẽ eẽntia
lis: aut accñtalis. Si dicas ꝙ ẽ ordo accñtalis. ergo poterit
nõ eẽ iſte ordo iter iſtas formas: ⁊ ꝑ ꝯñs ſeqꝰ idẽ qꝺ ꝑus:
ꝙ totũ cõpoſitũ erit vnũ ꝑ aggregationẽ. ſi aũt dicas ꝙ ẽ
eẽntialis. ergo iſte ordo erit de eẽntia forme que ordinaꝰ ad
alterã: ⁊ tũc gr̃a exẽpli. ſit illa forma aĩa ſenſitiua que ordi
naꝰ ad itellectiuã: aut enĩ iſte ordo erit de eẽntia aĩe ſenſi
tiue in q̃tũ ſenſitiua eſt: aut in q̃tũ ſenſitiua hoĩs. Si 2°
mõ: ergo aliqꝺ erit in eſſentia ſpẽi qꝺ nõ ꝯtinebiꝰ in genere

aut in diffinitione ſpeciei: cõſequens eſt falſum: ergo ⁊ ante
cedens: cõſequentia patet: qꝛ ordo iſte nõ ẽ de eẽntia aĩe
ſenſitiue accepte in genere: ⁊ anima ſenſitiua: vt eſt in aĩa
li tanq̃ in genere ponitur in diffinitione hominis. (Ita
ꝙ diffinitio hominis non cõprehendit niſi rationeꝫ ſen
ſitiui in cõmuni: ⁊ propriam differentiaꝫ ſpecificã.) ergo cuꝫ
iſte ordo eſſentialis incluſus in ſpecie nõ includatur in
diffinitione: ſequitur: ꝙ aliquid erit eſſentiale in ſpẽ qꝺ
nõ ꝯtinebitur in diffinitione eius: qꝺ erat probanduꝫ.
Si primo mõ. ergo omnis anima ſenſitiua erit ordina
bilis ad intellectiuã: ex quo ordo ad intellectiuam eſt de
ratione ſenſitiui vt ſenſitiuum eſt. ¶ Item. 14° ⁊ vltimo
arguiꝰ. data illa poſitione ſequeretur ꝙ eẽnt due anime
ſenſitiue in homine. (Dato ꝙ ſenſitiua in homine ordi
netur ad intellectiuã) probatur cõſequentia: qꝛ certuꝫ eſt
ꝙ hõ ⁊ aſinus ꝯueniũt. ĩ rõne ſenſitiui: ⁊ nõ ĩ illa ratiõe
que ſit ordinabilis ad animã intellectiuã. (Differũt enĩ
qꝛ hõ habet ſenſitiuam ordinabilẽ ad intellectiuaꝫ: aſinꝰ
nõ) ergo alia eſt rõ ſenſitiui in qua ꝯueniũt hõ ⁊ aſinꝰ: ⁊
alia in qua differũt: ⁊ ꝑ ꝯñs erũt due ſenſitiue in hoĩe.

Licet iſta opinio videaꝰ apparẽs ex argumẽtis
adductis: tamen ipſis nõ obſtantibꝰ te
neo aliã opinionẽ tanq̃ ꝓbabiliorẽ ⁊ magis ꝯſonã ve
ritati catholice: ⁊ phie. ¶ Et ꝓpterea ꝑmo arguiꝰ ꝯ ipaꝫ
ex fundamentis Ariſto. ⁊ Auer. ſcḋo per rõnes. ¶ Primo
ſic. Auerroys ſup 4° phiſicoꝝ. Cõmẽ 71. tractatu de va
cuo: ponit differẽtiã inter motũ aĩalium ⁊ motũ elemẽ
toꝝ: dicens. neceſſe eſt ꝙ inter motorẽ ⁊ rem motaꝫ ſit reſi
ſtentia: ⁊ ipſa reſiſtẽtia aut erit ex ipſo moto (qñ. ſ. motuꝫ
ex ſe diuiditur in motorem in actu: ⁊ rem motaꝫ in actu:
ſicut eſt diſpoſitio in animabus ⁊ corporibus celeſtibꝰ:)
aut erit ex ipſo medio in quo mouetur: ⁊ hoc erit quan
do res mota non diuiditur in motorem ⁊ rem motaꝫ in
actu ſicut eſt diſpoſitio in corporibus ſimplicibꝰ. ¶ Hoc
idem ſentẽtialiter dicit Ariſto. 8. phiſicoꝝ tex. cõmen. 28.
Ex iſta auctoritate manifeſte habeꝰ: ꝙ animal mouens
ſic diuiditur in duo. ſ. in motorẽ ⁊ motum: quoꝝ vtrũq̃
eſt in actu: ſed ſi in aĩali: ⁊ per cõſequens in hoĩe nõ eſſet
niſi vna forma ſubſtãtialis. ſ. anima rõnalis: non eẽnt in
ipſo duo in actu: ſed ſolũmodo vnum. ſ. aĩa rõnalis. ali
ud autẽ eſſet in potẽtia. ſ. mã ꝑma: ergo in hoĩe ⁊ quodli
bet alio aĩali ſunt ad minus due forme ſubſtantiales. ſ.
aĩa. ⁊ forma dãs eſſe corporis: qꝺ eſt altera pars eius: vt
ſit in ipſo motor in actu. ſ. aĩa: ⁊ motum in actu aliud ab
ipſo. ſ. corpus. ¶ Ad hoc dicunt quidam: ꝙ aĩa non mo
uet corpus ſm ꝙ vnitur corpori vt forma: ſed per potẽ
tiã motiuã cuius potẽtie motiue actus ꝑſuppõit corpus
effectũ in actu per aĩam: ⁊ ſic aĩa ſm vim motiuã ſit pars
mouens: ⁊ corpus aĩatũ ſit pars mota. ¶ Sed hec reſpõ
ſio nõ ſoluit argumẽtũ: qm̃ ſm hoc nõ magis diuidereꝰ
aĩal in motorẽ ⁊ motũ in actu: q̃ elemẽtũ. qm̃ eodeꝫ mõ
diceꝰ ꝙ forma elemẽti nõ. mouet ſm ꝙ forma: ſed ꝑ po
tentiã motiuã: cuius actus preſupponit corpus elemẽti
ꝯſtitutũ in eſſe per formã elementi: vt illud qꝺ eſt forma
elementi ſit mouẽs ſm vim motiuã: ⁊ corpus elemẽti ſit
motum. Concordant autẽ Ariſto. ⁊ Cõmentator ꝙ aĩal
diuiditur in motorem ⁊ motum in actu: nõ autẽ elemẽ
tũ. ergo hoc eſt ſolũ: qꝛ illud qꝺ mouetur in aĩali ꝑ ſe: ẽ ꝑ
aliã formã ſubſtantialẽ in actu a forma mouente. ¶ P.
ſecundo anima vt forma corporis ⁊ aĩa vt mouens per po
tentiã motiuã non eſt aliud ⁊ aliud in actu: ſed eſt vnũ ⁊
idem in actu: ꝑ̃s duos modos: videlꝫ dare eſſe ſeu actũ
ꝑmũ ipſi corpori: ⁊ actũ ſcḋm qui eſt mouere. Sꝫ Auer
roys dicit ꝙ aĩal mouens ſe: diuidiꝰ actu in motorem ⁊
motuꝫ: ideo opꝫ ꝙ motum ſit actu diuiſum a mouente.
qꝺ eſſe non poteſt niſi mouens ſit actu diuiſum ab actu
moti. Unde Cõmẽtator. 8° phiſicoꝝ cõmẽ. 30. facit quod
dam argumẽtum volẽs oſtẽdere: ꝙ etiaꝫ elementa diui

dantur in motorem ⁊ motum:⁊ ſoluit dicens.Si igitur aliquis dixerit ꝙ corpora ſimplicia ſunt cõpoſita ex materia ⁊ forma:quoꝝ vtrũqꝫ eſt diſtinctum ſm diffinitionem a reliquo:dicemus ad hec ꝙ prima mã non eſt exiſtens in actu:⁊ illud qḋ mouetur ex ſe debet diuidi ĩ motorem ⁊ motum in actu:qm̃ illud qḋ eſt in potẽtia neqꝫ mouet:neqꝫ mouetur.Si igitur lapis.verbi gratia.moueretur ex ſe contingeret vt eſſet mouens ⁊ motum eodẽ modo ſm formã:qm̃ non eſt exiſtens in actu niſi ſm formam.¶P̄.3° Ariſto.ꝑmo de anima tex.cõmẽ.71.ꝓbat: ꝙ anima non eſt numerus compoſitus:ex punctis que ſunt in corpore:quia tunc impoſſibile eſſet animam ſeparari ſiue abſolui a corpore per corruptionem ipſius anime:vel per aliũ modum:qꝛ ipoſſibile eſt pũcta a corpore ſeparari niſi corpus diuideret in puncta:qḋ eſt impoſſibile:vt patet.6° phiſicoꝝ:⁊ ideo ſi anima eſſet numerus cõpoſitus ex punctis que ſunt in corpore:anima nõ poſſet a corpore ſeparari:ſicut nec pũcta poſſunt. Habet ex his.Ariſto.pro impoſſibili ꝙ anima non poſſit a corpore ſeparari:qm̃ tunc animal mori nõ poſſet:niſi p corruptionẽ ſui corporis:qḋ etiam Ar.habet pro impoſſibili.vnde in hoc loco dicit Cõmẽtator ſic.Deinde dedit eis.ſ.Ar.aliud impoſſibile.ſ.dicentibus animã eẽ numerum cõpoſitũ ex punctis que ſunt in corpore:⁊ eſt ꝙ anima non eſt abſtracta a corporeita ꝙ ipoſſibile eſt ꝙ aial moriatur niſi per corruptionem ſui corporis.Ex his apte cõcludit ꝙ apud Ariſto.eſt impoſſibile ꝙ animal nõ poſſit mori niſi per corruptionẽ ſui corporis:ſed ſi in aiali eſſet tm̃ vna forma.ſ.anima nõ ſolũ hoc eſſet impoſſibile imo neceſſarium.Quare ⁊c̄.¶P̄.4° Ariſto.primo de anima tex.cõmẽ.72.probat ꝙ anima non eſt corpus: qꝛ tunc duo corpora eſſent ſimul.ſ.corpus qḋ eſſet aia:⁊ corpus in quo eẽt anima:quoniã ipſa eſt vbiqꝫ in corpore viuo.Ex hoc apparet:ꝙ opinio Ariſto.fuit:ꝙ anima animalis ita eſſet forma corporis animalis:ꝙ tamẽ non eſſet pars formalis intrinſeca ipſius corporis aialis:qꝛ ſi ſic:nõ ſequeretur ꝙ in animali eſſent duo corpora qñuis ipſa eſſet corpus:ſicut non ſequit ꝙ in homine ſint due anime:qñuis anima rõnalis que eſt anima:ſit in homine tanqꝫ pars ipſius hominis:ſed ſolum ſequeret ſi aia eſſet pars corporis animalis:ꝙ in animali eſſet corpus:⁊ aliquid aliud:poſito ꝙ anima ſit corpus.Sicut etiam qꝛ aia eſt pars animalis:bene ſequitur.igit ſi in animali eſt anima:in aiali eſt aliud ab aia:qꝛ ſemꝑ totuꝫ includit aliquid aliud a parte.¶P̄.⁊ quinto principaliter ſic arguitur:ſm Ariſto.2.de anima.tex.cõmen.7. Anima eſt actus corporis phiſici ⁊c̄.Sed corpus phiſicũ eſt aliquid in actu per formã ſubſtãtialẽ.ergo anima ĩformans corpus preſupponit ex parte ipſius perfectibilis aliquã formã ſubſtantialẽ in actu. Nam detur oppoſitũ.ergo anima nõ eſſet actus corporis:ſed tm̃ eſſet actus mãe prime. ¶Sed ad hoc reſpõdetur ꝙ aia cõtinet in ſe virtualiter formam mixti ſeu formaꝫ corporeitatis ⁊ anima ſub ratione qua anima preſupponit ſeipſaꝫ:vt ſuppleat formã mixti.¶Sed contra iſtam reſponſionem inſtatur. Aut enim ipſa anima ꝓpter cõtinentiã virtualem ſm quam ꝯtinet formã mixti:habet aliquã diſtinctioneꝫ realẽ in ſe ⁊ in eſſentia ſua:aut nõ.Si dicas ꝙ ſic.Contra q̃drupliciter.Tum qꝛ habetur intẽtũ:quia ex iſta cõtinentia virtuali cõceditur diſtinctio realis forme mixti ab anima. Tum etiã qꝛ hoc eſt falſum:ꝙ.vꝫ.ipſa anima vt vna forma habeat diſtinctionem realem in eẽntia.Tũ tertio:qꝛ forma que eſt anima non eſſet eque ſimplex ſicut forma mixti.Tum quarto:qꝛ ſi aliqua diſtinguunt realiter in eſſentia aie ſint iſta.A.⁊.B.aut enim.A.ſe tenet ex parte informãtis:aut ex parte iformabilis.Si detur primuꝫ.ḡ erit actus mãe:⁊ non erit actus corporis.Si detur ſecũdũ ergo relinquitur ꝙ materia ſm.B.preſupponit aliquid ex parte informabilis:qḋ erit.A.Sed quecũqꝫ duo in forma ſic ſe habẽt ꝙ vnũ eſt in formãs alterũ informabile:illi ſunt diſtincti actus ⁊ diſtincte forme realiter:qꝛ nihil informat ſeipſum:ergo.A.⁊.B.in aia erunt diſtincte forme.Si autem tu dicas ꝙ ꝓpter cõtinentiã virtualem aie reſpectu forme mixti nulla ſit diſtinctio realis in ipſa anima ⁊ forma mixti:ſequitur ꝙ anima ſm reꝫ eſt actus materie:⁊ non corporis:cuius oppoſitum ſꝫ Ar. Unde non eſt dicendum:ꝙ (quum Ariſto. loquitur de anima prout eſt principium reale) poſuerit ipſam eſſe principium ⁊ actum primum corporis ſm rationem ⁊ intellectum:qꝛ pertractat ibi de principio viuentiũ realiter:⁊ phiſice.⁊ nõ logice.¶Aliter reſpondent aliqui dicentes:ꝙ anima eſt actus corporis in quo corpore includitur anima:⁊ corpus conſtituitur per animam:qꝛ per animam corpus eſt organicum:⁊ eſt potentia vitam habens.Dicitur autem anima actus primus corporis reſpectu actus ſecundi qui eſt operatio.Talis enim potentia ad actum ſcḋm non eſt abyciens ⁊ excludens animam.⁊ dicunt ꝙ iſta locutio anima eſt actus corporis: eſt ſimilis huic.calor eſt actus calidi:⁊ lumen eſt act⁹ lucidi.non ꝙ ſeorſum ſit lucidum ſine luce per aliam formam:ſed quia eſt luciduꝫ per lucem. Similiter dicunt ꝙ anima eſt actus corporis:non quidẽ conſtituti in eſſe corporis ſine anima per aliam formam:ſed qꝛ eſt corpus per ipſam animam.Et probant hoc per textum Ariſto. 2° de anima.tex.cõmen.10.vbi dicit.ꝙ cuꝫ dicit:anima eſt actus corporis potentia vitam habentis:tale non eſt abyciens animam ſiue excludens.ergo ſequitur ſꝫ Ar. ꝙ in tali corpore includitur anima.¶Sed contra iſtam ſolutionem inſtatur.Nam Ariſto.2° de anima.tex.commen.4.dicit.ꝙ anima non eſt corpus:qꝛ corpus non eſt in alio tanqꝫ in ſubiecto:imo corpus eſt ſubiectuꝫ ⁊ materia ipſius.Et ex hoc concludit ꝙ anima eſt forma ipſius corporis:qꝛ corpus eſt ſibi ſubiectuꝫ:ſed ſi hoc eſt verum:impoſſibile eſt vt in corpore:cuius anima eſt actus: includatur anima:ita ꝙ ſit pars formalis ipſius corporis.qꝛ tunc aia eſſet actus ſui ipſius:ac eẽt ſubiectũ. Unde aliter aia eſt actus aiati:aliter corpis.eſt eni act⁹ aiati:nõ tanqꝫ ſubiecti:ſꝫ tanqꝫ ps formalis ⁊ actualis ipſi⁹.quũ eni de eẽntia ipſi⁹ animati ſit aia:ſi eẽt actus aiati tanqꝫ ſubiecti:tunc aia eẽt ſubiectũ anime.Et ſi dicat ꝙ anima rationalis eſt forma corporis humani.Hoc habet intelligi ſubiectiue:qꝛ.ſ.corpus humanũ eſt ſubiectum anime rõnalis.¶Et per hoc apparet ꝙ corpus per aiaꝫ nõ eſt organicum.Nam corpus cuius anima ẽ actus (ſicut forma eſt actus materie) non includit animam:ergo ſicut non eſt corpus per animam:ita per eandem non eſt organicum:ſicut enim corpus eſt ſubiectum ⁊ materia anime:ita corpus organicum.¶Quod etiaꝫ dicitur.ꝙ per animam eſt potentia vitam habens.Cõtra.anima eſt vita corporis:ergo ſicut impoſſibile eſt animam eſſe in potentia ad vitam que eſt anima cum habet eam:ita ipoſſibile eſt vt anima ſit in potentia ad vitam.non enim idẽ poteſt eſſe in potentia ad ſeipſum.¶Quod etiam dicit ꝙ anima eſt actus corporis primus qui eſt in potentia ad actum ſecũdum.¶Contra.Illud quod eſt in potentia ad operationẽ vite:nõ eſt in potentia ad vitam.imo actu habet vitam.Ariſto.autem dicit ꝙ anima eſt actus corporis habentis in potentia vitam.¶Preterea ſecundo.dato ꝙ poſſet intelligi (quemadmodum dicunt) ꝙ corpus cuius anima eſt actus:ſit in potentia ad vitam (hoc eſt ad operationem vite:) Quum dicitur ꝙ iſta potentia animã non excludit ſm Ariſtote. Contra.ex hoc non concluditur:ꝙ anima ſit conſtituens corpus tanqꝫ forma ipſius:ſed ſolũ ꝙ in tali corpore eſt anima in actu ſicut in materia exiſtẽte ſub forma ignis:eſt potentia ad comburere:que potentia nõ excludit formam ignis:ſed

quãuis

quãuis talis materia actu habeat formã ignis:non pp
hoc ſequit͛ ꝙ talis forma ſit pars materie ſiue de eſſen-
tia eius. ¶ Quod autẽ dicunt ꝙ iſta locutio. aĩa eſt act⁹
corporis. eſt ſimilis huic calor eſt actus calidi: ⁊ lumẽ eſt
actus lucidi. ¶ Dicendũ ꝙ hoc eſt falſum. imo poti⁹ eſt
ſimilis huic. Calor eſt actus ignis: ⁊ lumẽ eſt actus ſolis:
quãtuʒ ad hoc videlicet. q: ſicut corpus eſt qd materia-
le reſpectu aĩe de cuius eſſentia non eſt aĩa: ita ignis eſt
ſubiectuʒ: ⁊ quid mãle reſpectu caloris: de cuius eẽntia
nõ eſt calor: ⁊ ita ẽt ſol eſt ſubiectũ lucis de cuius eẽntia
nõ eſt lux: ſiue lumen: ſed iſta locutio: anima eſt act⁹ ani
mati: bene eſt ſimilis huic. Calor eſt actus calidi. Nam
anima eſt act⁹ animati: q: eſt pars formalis ei⁹: ⁊ ſilr ca-
lor eſt actus calidi: q: calor eſt pars calidi. Qd̓ autẽ hoc
ſit veruʒ: manifeſtuʒ eſt: quoniam hec eſt falſa. Calor eſt
actus calidi potẽtia calorẽ habẽtis. impoſſibile eſt eniʒ
vt res ſit in potẽtia ad aliquã partem ſui. Nũc autẽ Ari.
dicit: ꝙ anima eſt actus corporis potẽtia vitam habẽtis
ſiue aĩam habẽtis in potẽtia: ſʒ iſta (anima eſt actus ani
mati) bene eſt ſimilis huic (calor eſt actus calidi) quia ſi-
cut impoſſibile eſt: vt calidũ ſit in potentia ad calorem: ita
impoſſibile eſt: vt animatũ ſit in potẽtia ad aĩam. appel-
lo autẽ calidũ: illud cuius pars eſt calor: ⁊ ſimiliter ani
matum cuius pars eſt anima.

Poſtmodum per rõnes arguit͛ cõtra ipam opinioneʒ in ſe ꝑncipalr. Et
primo per rõnes nãles. Secũdo per rõnes theologicas.

Quãtum ad ꝑ^m qntupliciter arguit͛. Primo ſic.
Impoſſibile eſt eundẽ effectum ⁊ eiuſ
deʒ rõnis cauſari a quibuſcũqʒ ⁊ qͣlicũqʒ diuerſis agẽ
tibus. iſta ꝓpõ ꝓbat͛: q: diuerſa agẽtia alteri⁹ rõnis: ha-
bent formas per quas agunt alterius rõnis: ⁊ actiões al
terius rationis: ⁊ hoc colligitur ex mẽte Cõmenta. in. 5.
phiſicoꝝ cõmen. 38. Nam ſm ipſum alia ⁊ alia forma ⁊
alterius rationis: concludit aliã ⁊ aliam actionẽ ⁊ alteri
us rationis: ⁊ ex conſequenti alium ⁊ alium terminuʒ.
Hec eadem ſententia habetur ex. 8. metaphi. tex. cõmen.
12. Si agens aliud: ⁊ actio alia. ¶ Probatur etiam ra-
tione hec eadem ꝓpoſitio. q: agentia alterius rationis
nõ videntur poſſe aliquid efficere ⁊ generare qd̓ ſit ter-
minus mutationis ſubſtantialis: niſi alterando ipſum
paſſum alterationibus diuerſis ⁊ alterius rationis. Si-
cut etiã. ipſorum qualitates alterantes ſunt alterius ra-
tionis. Iſta maiore principali ſic ꝓpoſita ⁊ ꝓbata ſubſu
mo iſtam minorem. Sed corpus viuum qualitercũqʒ
⁊ a quocũqʒ corrũpatur: ſemper in ipſo remanet ideʒ ca
dauer: ⁊ idem effectus eiuſdem rationis. hec minor pa-
tet ad ſenſum ⁊ experientiam: quoniaʒ tale cadauer ha-
bet accidentia eadẽ ⁊ eiuſdem rationis cum accidentib⁹
que erãt in ipſo viuente. Idem quoqʒ apparet ex motu
⁊ ex operationibus eius: quoniam eaſdẽ operationes
habet ⁊ motus cadauer in quod corrũpitur viuum: qñ
corrumpitur ab igne: cuʒ operationibus ⁊ motibus ca
daueris in quod corrumpitur idem viuum ab aqua: ⁊
ab alijs corrũpentibus. Motus autem ⁊ operatio eiuſ
dem rationis arguit ipſum ſuppoſitum eſſe eiuſdeʒ ra-
tionis ex ſententia Cõmenta. primo celi ⁊ mundi. com-
mento. 8°. Motus vnus non puenit niſi ab vnitate na
ture: ergo (cum tale cadauer derelictum non poſſit ideʒ
produci a diuerſis agentibus) non eſt aliquid de nouo
productum: ſed tñ eſt aliquid derelictum. Sed ita eſt:
quod nunc habet vnam formam ſubſtantialeʒ que nõ
eſt anima: ergo prius habebat duas: per quarum vnaʒ
conſtituebatur viuens. ⁊ per alteram corpus. ¶ Et con
firmatur: ⁊ in idem redit. Corrumpentia diuerſaruʒ ra-
tionum: non nata ſunt inducere in ideʒ paſſum effectũ
eiuſdem rationis. Sed ita eſt ꝙ corrũpentia (per ſuppo
ſitum) ſunt diuerſarum rationum: ergo nũqʒ effect⁹ erit
eiuſdem rationis. ſeu forma inducta in mã: ergo per op-
poſitum ſi effectus eſt eiuſdem rõnis: ſequitur ꝙ nõ eſt
aliquid de nouo productum ab agentibus ſic diuerſis.
¶ Iteʒ arguitur ſecũdo principaliter. preſupponẽdo: ꝙ
materia ⁊ forma ſubſtãtialis ſunt cauſa omniũ acciden
tium ſaltem abſolutoꝝ. Iſta ꝓpoſitio ꝓbatur: q: forma
ſubſtantialis eſt prima perfectio mãe nata imediate pfi-
cere ⁊ actuare materiã. Non enim nata eſt prius pficere
aliqd̓ accidens qͣʒ ſubſtantiã materie. Tum q: forma pfi
ciens preſupponit ſuum perfectibile prius ordine natu
re ⁊ originis: ſubſtãtia autem non poteſt preſupponere
aliquod accidens ordine nature: quiʒ ſit prior quolibet
accidente natura: ex ſeptimo methaphiſice. textu cõmen
ti quarti. Tum q: perfectio determinata ad aliquid pfe
ctibile nata eſt cõſtituere vnũ per ſe cũ illo. Modo ex for
ma ſubſtãtiali ⁊ accidẽte nõ poteſt fieri vnum per ſe. Et
quo ↄcludimus ꝙ mã prima primo nata eſt habere oẽʒ
ſuam perfectionem actualẽ a forma ſubſtantiali: qͣʒ ſibi
adueniat aliqua alia forma accidentalis. ¶ Iſto preſup
poſito ſtante arguitur. Nullum accidens maxime perfe
ctum ⁊ abſolutuʒ fundatur imediate in mã prima: ſed
ſolum mediãte forma ſubſtãtiali: ſed eadem accidentia
ſunt in animali viuo ⁊ mortuo. ergo in mortuo preſup
ponitur eadẽ forma ſubſtantialis: que prius. Sed talis
forma ſubſtãtialis nõ eſt aĩa. ergo eſt aliqua alia forma
que prefuit in viuente. Maior eſt nota ex dictis: minor
auteʒ apparet ad ſenſum ⁊ experiẽtiaʒ: q: ſi equus ſit al-
bus: eadem albedo remanet in cadauere: que prefuit in
ipſo viuẽte. ergo ⁊c̃. Cõſequẽtia primo illata eſt euidẽs:
q: niſi eſſet eadem forma ſubſtãtialis: nõ eſſent eadẽ acci
dentia: quum accidẽtia nõ migrent de ſubiecto in ſubie
ctum: ¶ Sed ad hoc faciliter reſpondet͛ dicendo: ꝙ iſta
accidentia nõ ſunt eadem: ſed ſimilia: que cõſequunt͛ ali
quaʒ formaʒ de nouo genitam. Qd̓ declaratur. q: agẽs
corrũpens: generãdo aliquid de aliquo corrũpendo: aſſi
milat ipſuʒ illi corrũpendo: quũ nõ poſſit perfecte ipſuʒ
genitum ſibi ipſi agenti aſſimilari. Ex quo ſequit͛: ꝙ ge
nerat cadauer cum accidentibus ſimilibus corpori cor-
rũpendo. ¶ Cõtra rñſionẽ in ſe ꝑ° inſtat͛: q: agens gñans
nihil generat de accidentibus: niſi que per ſe inſequunt͛
formã generandã. ⁊ habent ordinem eſſentialẽ ad ipſaʒ.
Sed talia accidentia non per ſe competunt forme cada
ueris: ſed per accidens: neqʒ habent ordinem eſſentialeʒ
ad ipſam formaʒ cadaueris. ergo ⁊c̃. Maior eſt manife-
ſta: q: agens quantum dat de forma: tantum dat de acci
dentibus cõſequentibus ad formam: vbi ſit ordo eſſen-
tialis ⁊ per ſe: ſed vbi ſit ordo accidentalis: ſicut agẽs nõ
intendit illa accidentia: ita non generat illa: ⁊ quum ſit
ordo accidentalis forme generande ad talia accidentia:
poterit generare cadauer ſine iſtis accidentib⁹: quod eſt
euidenter falſum. ¶ Item ſi dicas: ꝙ iſta accidentia per
ſe competãt forme ex natura generationis. Aut hoc erit
ex ratione agentis aut ex ratione materie: aut ex ratione
forme que inducitur. Nõ ex ratione agentis ſeorſuʒ: q:
tale agens ſemper induceret conſimilem effectum. Non
ex ratione materie vt de ſe patet. Nec ex ratione forme i-
ducte: q: ſemper induceretur cum ſimilibus accidenti-
bus: q: vbi agens eiuſdem rationis: ⁊ materia eiuſdem
rationis: ibi ſequitur effectus eiuſdem rationis: vt colli-
gitur de mente Ariſto. 8° methaphiſice. Si agens idem
⁊ materia eadem: quod factuʒ eſt: eſt idem. Et probatur
etiam ratione. Quia inter extrema eiuſdem rationis nõ
nata eſt ſequi niſi habitudo ⁊ actio eiuſdeʒ rationis. Ex
quo ſequitur: ꝙ a conſimili agente in ipſa materia: ſem
per produceretur forma cadaueris cum ſimilibus acci-
dentibus: quod eſt euidenter falſum. ¶ Item arguitur
ſecundo contra fundamenta iſtius reſpõſionis. q: agẽs
producens intendit ſibi aſſimilare paſſuʒ in forma qua

agit: ⁊ nõ ipſi corrumpẽdo: qꝛ tunc quum corrũpẽdũ ſit oppoſitum actioni agentis ⁊ forme qua agit: agens producẽs aſſimilaret effectum ſuum ſuo oppoſito: ⁊ ita calidum aſſimilaret effectũ ſuum frigido: qḋ eſt impoſſibile. Unde forma qua agit agens corrumpens ipſuʒ viuum: opponit ipſi corrũpendo: qꝛ magis impedit actionem eius q̃ꝫ promoueat. ergo ſequit ꝙ per actionem agẽtis naturalis: ex natura actionis cadauer non aſſimilat aīali corrumpendo. ¶ Item 3° ad principale arguit. Si eſſet verum quod dicit iſta opinio: ſequeretur ꝙ homo nõ vere generaretur: neqꝫ nutriretur. Et vlterius ꝙ non poſſet corrumpi. Iſta ſunt abſurda ⁊ incõuenientia. ergo ⁊ antecedens ex quo ſequuntur. Primum conſequens deducitur ſic. Ariſto. in primo phiſicorum. vult ꝙ tria ſint principia ipſarum rerum naturalium. videlicet materia: forma: ⁊ priuatio. Habet etiam in. 7° metaphiſice: ꝙ forma eſt terminus formalis generatiõis. Sit iſta maior. (ita intelligendo. ſ. ꝙ licet generatio ſit compoſiti vt termini totalis: eſt tamen forme vt termini formalis. Et ratio ipſius eſt: quia nihil poteſt eſſe illud qḋ terminat generationem: niſi ipſum habeat aliquid quo terminet ipſam generationem: qꝛ vnicuiqꝫ qḋ correſpondet propriũ quo. Si enim aliquid agit vt qḋ. de neceſſitate aliquid eſt ſibi ratio agẽdi vt quo. Similiter ſi aliquid terminat aliq̃ꝫ actionem vt quod: oportet dare ꝙ aliquid ſit ratio terminandi eandem actionem. vt quo.) Iſto ſtãte aſſumit iſta minor ſub illa propoſitione maiore. Sed in generatione hominis (ſtante iſta poſitione) nullus poteſt aſſignari terminus formalis generationis qui ſit de eſſentia hominis (pbatur iſta minor: qꝛ illud eſt aut materia: aut forma que ẽ anima itellectiua: aut aliqua forma precedens animam intellectiuam. Non materia: vt de ſe patet. Non anima intellectiua: quia iſta nõ eſt terminus actionis agentis naturalis. Non forma p̃cedẽs: quia illa corrumpitur in inſtãti quo homo generatur: ⁊ per conſequens terminat actionem corruptiuã: ⁊ non generatiuam) ergo relinquitur: ꝙ homo: aut cõpoſituʒ quod eſt hic homo: non poſſet dici vere generari. ¶ Et cõfirmatur. Nihil eſt qḋ. reſpectu alicuius actionis: niſi per aliquid quod eſt quo. ſed i tali caſu nihil eſt quo reſpectu hominis. ergo homo non poteſt eſſe quod. reſpectu generationis. ¶ Secundũ conſequens deducitur: ⁊ deductio eius patet ex deductione primi. Certum eſt ꝙ in nutricatione aliquid generat vt terminus formalis: ſed per iſtam poſitionem nullus terminus formalis poteſt aſſignari. ergo ⁊c. ¶ Q, ſi tu dicas ꝙ ipſum compoſitum terminat actionẽ virtutis nutritiue. Hoc improbatum eſt: qꝛ nihil poteſt terminare actioneʒ in ratione quod: niſi per aliquem terminum formalem ſibi inexiſtentem: qui nullus eſt in propoſito. ¶ Q, ſi tu dicas ꝙ producitur anima intellectiua: vt in materia que aduenit per nutricationẽ. ¶ Cõtra dupliciter. Primo quia producere aīam intellectiuam vt in materia eſt agere ad vnionem anime intellectiue cum materia: ⁊ non eſt agere ad aliquem terminum ſubſtantialeʒ formalem. Sed actio terminata ad vnionem non eſt generatio. ergo ⁊c. ¶ Item ſecundo quia omnis actio ſubſtantialis noua eſt ad aliquem terminum formalem ſubſtantialem nouum: alioquin aliquod compoſituʒ generaretur de nouo: ⁊ nihil eſſet ſibi ratio generandi de nouo acquiſitũ: ſed iſta ſunt abſurda ⁊ incõuenientia: ergo actio nutritiua non poteſt eſſe ad compoſitũ quod nutritur: neqꝫ ad vnionẽ forme cũ materia: niſi ponatur forma que ſit ratio generãdi paſſiue: ⁊ terminãdi actionẽ agẽtis. ¶ Tertiũ cõſequens ſic deducit. Corruptio ſubſtãtialis eſt ad aliquẽ terminũ ſubſtãtialem formalẽ (vt prius) qui deſinit eſſe per actionẽ corruptiuã agẽtis: ſꝫ nullus eſt talis in ꝓpoſito: vt ẽ euidẽs ex dictis. ¶ Q, ſi tu dicas ꝙ corrumpitur ipſuʒ compoſitum quod eſt hic homo. ¶ Cõtra dupliciter. Tum quia nihil poteſt corrumpi: niſi ſit ſibi aliqua ratio corrũpendi. Tum etiam quia (ſm opi. ſan. Thome.) idem eſſe hominis eſt ipſius anime ſeparate a corpore: ⁊ totius. ita ꝙ anima habet idem eſſe cum toto. Alioquin (dicit ipſe) non poſſet idem homo numero reſurgere: dato ꝙ eſſe hominis eſſet interruptum: ⁊ totaliter corruptũ. Sed anima itellectiua remanet poſt ſeparationem a corpore in ſuo eſſe: ⁊ habet idem eſſe extra corpus: quod habet in corpore. ergo ſicut eſſe anime intellectiue non corrumpitur: eſſe totius nõ corrũpitur: quum hoc ⁊ illud ſint idem. ¶ Item quarta ⁊ penultima ratio cõtra vnitatẽ formaꝝ: q̃ꝫ preſupponit duo. Primo ꝙ nulla forma ꝯtinet virtualiter aliam eſſe realiter: quia eſſentialiter illa que nõ poteſt cõtinere virtualiter effectus illius alterius ⁊ non poteſt eſſe principium operationum illius alterius. Iſta ꝓpoſitio patet. quia ſicut effectus ſunt repugnantes ⁊ contrarij. ita forme videntur eſſe ꝯtrarie ⁊ repugnantes. ¶ Secũdo preſupponit: ꝙ eſſe quantum extenſibile: eſſe cõpoſitum ex cõtrarijs: eſſe corruptibile: iſti effectus repugnant anime intellectiue. Naʒ anima intellectiua eſt imaterialis ⁊ ſpiritualis. ideo nõ poteſt eſſe principiũ aliquorum iſtorũ effectuũ: qui effectus ꝓueniunt a forma corporeitatis: ⁊ a forma mixti. Ex his arguitur ſic. illa forma nõ eſt eſſentialiter eadeʒ alteri: nec ꝯtinet virtualiter illam: que de ſe ⁊ per ſe nõ poteſt eſſe principium operationum illius: nec cõtinet virtualiter tales operationes. Sed ita eſt ꝙ anima intellectiua non poteſt eſſe principium operationũ prouenientiũ a forma corporeitatis: quĩ nihil poteſt eſſe ratio eſſendi alicui in aliquo eſſe: qḋ eſt ſibi omnino incõpoſſibile ⁊ repugnãs. Sicut albedo non poteſt dare eſſe alicui quod ſit repugnans albedini: ſed eſſe corporeum: quantum: ⁊ extenſibile ſunt effectus omnino repugnãtes anime intellectiue: ⁊ ſunt effectus forme corporeitatis. ergo anima intellectiua nõ cõtinet virtualiter formã corporeitatis: nec eſt ſibi eadem eſſentialiter. ¶ Et confirmatur. Quandocũqꝫ de aliquibus duobus verificãtur duo cõtradictoria realia ⁊ realiter diſtincta illa realiter diſtinguũtur: ſed de anima itellectiua ⁊ de forma corporeitatis verificãtur ſic duo ꝯtradictoria: qꝛ forma corporeitatis eſt quãta: anima intellectiua non. imo habet in ſe poſitiue ⁊ actu aliquid quod repugnat extẽſioni. ergo anima intellectiua ⁊ forma corporeitatis diſtinguũtur realiter. ¶ Item quinto ⁊ vltimo arguitur ad principale preſupponẽdo duo. primũ (quod dicit Ariſto. ſcḋo de aīa. tex. cõ. 24.) ꝙ actus actiuorũ ſunt in patiente diſpoſito: ⁊ in tex. cõ. 26. Actus vniuſcuiuſqꝫ in ꝓpria materia natus eſt fieri. Ex quo infertur ꝙ in materia ſubſtantiali in qua debet recipi forma ſubſtãtialis vltima ⁊ ſpecifica: prius opꝫ ponere aliquã formaʒ imediate diſponẽtẽ ad vltimã formã. ¶ Secundũ preſuppoſitũ eſt ꝙ forma vltimate diſponẽs neceſſitat ipſam mãm ad formã vltimaʒ. Iſta ꝓpoſitio pꝫ: quoniã paſſiuʒ ſũme diſpoſitũ natum eſt perfici immediate ab agente circũſcripto quocũqꝫ alio. vt colligit de mẽte Ariſto. 9° metaphi. tex. cõ. 10. ¶ Quibus ſtantibus arguit ſic. Sit ita ꝙ ex ſemine habeat ꝓduci ⁊ generari aliqua forma ſubſtantialis vltia: que ſit verbi gratia. forma ſpecifica aſini: iſtam formam ſpecificam de neceſſitate precedit forma vegetatiua: quia ex ſentẽtia Ariſto. in. 16. libro de aīalibus. Embrio prius viuit vita plante q̃ꝫ vita ſenſitiua. Tũc arguitur. iſta forma ſubſtãtialis precedẽs: aut manet cũ forma vltima introducta: aut deſinit eſſe. Si dicas pm: habeo ꝓpoſitũ: ꝙ due forme ſbales ſunt ſimul. Si dicas ſcḋm.

Quoniã iſta forma precedens imediate diſponit ad formã vltimã. ideo cõtra iſtos negantes tales diſpoſitiones imediatas ⁊ neceſſarias. Arguit

multipliciter

multiplíciter q̄ tales nō corrumpantur. ¶ Et primo di uiſiue ſic. ſi habet corrumpi: corrumpetur ab aliquo con trario. aut tale cōtrarium erit forma vltima. aut erit ipſa materia: aut agens generans. Non eſt dicendum primū: propterea: quia diſpoſitio ad illud ad quod diſpōit ipſa diſpoſitio non habet oppoſitionem ⁊ contrarietatē. im mo conuenientiam ⁊ conformitatē. ergo virtute iſtius forme non corrumpetur iſta diſpoſitio. Non eſt dandū etiam ſecundum: q̄. ſ. corrumpatur a materia. Tū quia materia nō agit: ſed eſt principium mere paſſiuum. Tū etiam quia iſta diſpoſitio eſt ratio proportiōis ⁊ aſſimi lationis materie ad ipſam formā. Neq̄ dandum eſt ter tium: q̄ corrumpatur ab agente: quia illud nō corrum pitur ab agente: quod eſt maxime promotiuū: ⁊ nullo modo impeditiuum actionis agentis. Sed iſta diſpoſi tio eſt huiuſmodi: quia maxime eſt conſona agenti: ſiue facilitans ⁊ perficiens eius actionem. ergo ⁊c. ¶ Et con firmatur: quia agens generans: per actionem ſuam aſſi milat ſibi paſſum in quod agit: ſed materia ſub iſta diſ poſitione aſſimilatur agenti: ⁊ ſimile non corrumpitur a ſimili: ergo ⁊c. ¶ Et iterum cōfirmatur: quia agens ge nerans: ⁊ per ſe generat: ⁊ per accidēs corrumpit. per ac cidens autem corrumpit propter incompoſſibilitatē ali cuius forme exiſtentis in paſſo ad formam quam gene rat vltimate. (ita q̄ tota ratio corruptionis alicuius in paſſo eſt repugnantia ⁊ incompoſſibilitas forme ad for mam vltimate introducēdam.) Sed hic nulla poteſt re periri repugnātia: ⁊ incompoſſibilitas. ergo hec forma precedens formam vltimam non corrumpetur ab ipſo generante. ¶ Item arguitur ſecundo ad idem generali ter de omni forma diſponente. Et preſuppono vnum: videlicet q̄ forma vltimate diſponens ad formam vlti mam ſiue ſit ſubſtantialis: ſiue accidētalis: talis inq̄ for ma vltimate diſponens in quocunq̄ inſtanti cauſatur: non ſtat cum forma corrumpenda. patet hoc preſuppo ſitū: quia tunc forma corrumpenda eſſet in materia cū diſpoſitionibus omnino repugnātibus tali forme. Tūc ſic. Iſta forma vltimate diſponens in eo inſtanti in quo vltimo introducitur: aut ſimul erit cum forma generan da: ita q̄ in quocunq̄ inſtāti eſt iſta diſpoſitio: eſt illa vl tima forma generanda: aut in alio ⁊ alio inſtanti. Non in alio ⁊ alio inſtanti: quia (quum inter quecūq̄ duo inſtātia cadat tempus medium) ſequeretur q̄ in aliquo tempore materia eſſet ſine vlla forma ſubſtātiali. Quod probatur: q̄ vltima diſpoſitio vel forma diſponens ad vltimam formam generandam: non ſtat cum forma cor rumpēda: ergo in illo inſtanti in quo ē talis vltima diſ poſitio non erit forma corrumpenda. ergo nulla forma ſubſtātialis erit in materia. Nec poteſt dici q̄ ſit aliqua diſpoſitio accidentalis in materia ſine forma ſubſtātia li ſm̄ Thomam. ⁊ ita remanebit materia nuda in toto il lo tempore. ¶ Si autem dicas q̄ in eodem inſtāti eſt il la forma diſponens: ⁊ forma vltima generanda. ¶ Con tra arguitur ſic. Aut illa forma diſponens eſt prior origi ne ⁊ natura forma vltima generanda: aut poſterior. Si tu dicas q̄ eſt prior: habetur intentum: quia quum illa vltima diſpoſitio ſit in materia mediante aliqua forma ſubſtantiali quā preſupponit: ⁊ illa forma ſubſtātialis nō ſit illa forma generanda: q̄ illa non preſupponit: ſ₃ ſequitur ordine nāc illā diſpoſitionē vltimā: ſequit̄ q̄ i eodē inſtāti erit aliqua forma ſbālis cum forma vltima generanda in mā. Si vo dicas q̄ iſta diſpoſitio eſt poſte rior forma gn̄anda. Cōtra ſequeret̄ q̄ alteratio precedēs diſpoſitiones ad illā formā generandā nō hēet aliquē terminū ⁊ eēt īfinita. ꝯñia declarat̄: q̄ talis termin⁹ aut eſt forma ſbālis vltimo genita: aut eſt aliq̄ forma accidē talis ſequens talē formā. Nō eſt dādū primū. pbat̄ hoc tri pliciter. primo: quia forma ſubſtantialis eſt per ſe termi nus gn̄ationis: ergo nō eſt per ſe terminus alteratiōis: ⁊ maxime hoc ſequitur expoſitione magiſtri Franciſci de meronono: qui vult: q̄ gn̄atio nō diſtinguatur realit̄ a forma genita. ergo ſicut forma ſubſtantialis diſtingui tur realiter a forma accidentali: ita generatio ab altera tione: ⁊ ergo qđ eſt per ſe terminus vnius: nō eſt per ſe terminus alterius. Item 2° oīs mutatio finita prius eſt finita intrinſece q̄ extrinſece. forma ſbālis eſt termin⁹ ex trinſecus alterationis. ergo prius h₃ aliquē terminū in trinſecū quo intrinſece finit̄: q̄ nō videt̄ poſſe aſſigna ri ſequendo opinionem iſtorū. Itē 3° motus ⁊ termin⁹ ſunt eiuſdē rōnis: ſed ita eſt q̄ forma ſbālis non eſt eiuſ dem rōnis cū alteratione: neq̄ eſt forma que per altera tionē acquirit̄. ergo foīa ſbālis nō pōt ſic eēe terminus. Si vo dicitur 2ᵐ mēbrū. ſ. q̄ terminus per ſe alteratio nis ſit forma accidentalis: illa. ſ. que per ſe ſequitur ſfor mā ſbālē vltimo genitā. Iſtud deſtruit̄: q̄ in quocunq̄ eſt mutatio: in eodē eſt terminus mutationis: hoc ē de mente Ar. in multis locis: ⁊ preſertum in primo de gn̄a tione. tex. c. 23. ⁊ rō huius eſt: q̄ mouens per motū intē dit pficere ipſum mobile: ⁊ nō deſtruere: ⁊ mot⁹ ē actus ⁊ perfectio mobilis. Et propter hoc dixit Ar. ibi: ⁊ in ꝓ phiſi. ⁊ in. 5. Q₂ idē ſbm manet ſub vtroq̄ termino mu tationis. Stante iſta maiore aſſumo iſtā minorē. Sed forma accidētalis ſequens formā vltimā genitam non eſt in eodē ſbiecto in quo eſt alteratio precedens: (q̄ al teratio eſt in cōpoſito ex mā ⁊ forma corrumpenda. Vl tima diſpoſitio eſt in cōpoſito ex mā ⁊ foīa generanda.) ergo nō idē ſbm ſub mutatione ⁊ termino mutatiōis. ¶ Sed ad hāc gn̄alē rōnē cū in pn° dr̄. aut forma diſpo nēs eſt in eodē inſtāti cū forma generāda ⁊c. ab iſtis rn̄ det: q̄ in quocūq̄ inſtāti eſt vltima forma generāda cor rūpit̄ ⁊ deſinit eē vltia forma diſponens: ⁊ ipſa diſpoſi tio īducta ab agēte in mā, ita q̄ pᵐ eēe forme gn̄ande eſt pᵐ nō eēe ipſarū diſpoſitionū: ⁊ tūc agēs gn̄ans inducit in mā₃ nudā formā gn̄andā. ¶ Cōtra (q̄cq̄d ſit de incipe re eē: ⁊ deſinere eēe.) Nos loq̄mur de eē forme vltime diſ ponētis. Et querit̄: vtr̄ talis forma vltima diſponens: quū habeat ſuū eē: in quo inſtāti h₃ pmū eē: ⁊ pcedit ar gumētū vt prius: q̄ aut in eodē inſtāti: aut in alio: ⁊ ita vt prius. ¶ Preterea cōtra illud qđ hic dr̄ q̄. v₃. in pᵒ eē forme vltime gn̄ande vnit̄ ipſa forma māe nude. ¶ Cō tra hoc arguit̄: q̄ l₃ in eodē inſtāti in quo forma vltima diſponēs h₃ pᵐ nō eēe: introducat̄ forma gn̄anda: tū pri⁹ nā diſponēs ipſe corrūpunt̄ q̄ forma vltima introducat̄ ⁊ prius eſt imaginari mām nudā carentē quacūq̄ foīa: q̄ mā ipſa perficiat̄ forma vltima. Ex hoc arguitur ſic. Agens nullā formā generat de mā: niſi ad quā₃ mā de terminat̄ per aliqđ intrinſecū. ḡ forma genita nō vnitur māe nude. ꝯñia p₃. Et añs eſt cōmēta. in. 12. meta. com mē. 18. vbi vult: q̄ agēs nihil extrahat de mā: niſi in ipſa ſint ꝓportiones ⁊ habilitates ad formā₃ extrahendam. ¶ Hoc ēt cōfirmat̄ rōne: q̄ ſicut ſe h₃ agens in cauſando effectiue: ita mā in cauſando ſubiectiue ⁊ mālit̄. S₃ agēs ſic ſe h₃ in agēdo q̄ nihil agit niſi determinet̄: vel ſit de terminatū ad propriū effectū pducendū. Ergo ſic ſe hēt mā: q̄ nihil cauſabit mālitēr reſpectu forme in ſubſtāti ficādo formā: niſi per aliqđ intrinſecū determinetur ad ipſam. ¶ Q₂ ſi tu dicis q̄ agēs pducit determinatā for mā in materia ex pñtia ipſius ad mām nō habentē con trarium ⁊ repugnās agenti. ¶ Cōtra. q̄ agens phiſicū in agendo preſupponit mām que prius ordine originis ⁊ via gn̄ationis preſupponit̄ q̄ ipſum agēs agat) Pro pter h̄ dixit Ar. ꝓ phiſi. q̄ mā eſt in genita de qua agēs generat.) Et agens preſupponens talē mām: preſuppo nit ipſam magis inclinatā ad vnā formā: q̄ ad aliam: ſi de ipſa d₃ pducere determinatā formā. (Hec ſecūda ꝓ poſitio arguit̄ ſic. ſicut ſe h₃ agens ad mām in generādo

ſic ſe hȝ ad īclinationē mãe ꝗ ad determinatā formā gn̄andā. Sed ſic ſe hȝ agēs gn̄ans ī gn̄ando ꝙ pſuppōit mām ad hoc ꝙ pducat formam. ergo ad hoc ꝙ pducat de ipſa determinatā formā preſupponit ipſaȝ magis determinatā ⁊ īclinatā ad illā. Iſta ppōne aſſūpta p maiore ⁊ probata: ſubſumit iſta minor) ſȝ ita ē ꝙ in illo īſtāti nāe in ꝗ mā cōſideratur nuda: hȝ eq̄lē īclinationē ad oēȝ formā: ⁊ nō magis ad vnā ꝗ̄ȝ ad aliā. ergo de ipſa oēs forme educent: aut nulla.

Hec argumēta hȝ videant̄ pcedere ꝯ ponētes fieri reſolōneȝ uſqȝ ad mãȝ pmā: tn̄ efficaci⁹ pcedūt ꝯ ſan. Tho. q pōit nullā ultimā diſpōnē preuiā ad formā gn̄andā manē ī aduentu forme. Un̄ mā (ex iſta opinione) nō determiat̄ īt̄riſece ad formā q: p nullā formā ſibi īexiſtē. Neqȝ extriſece. q: nō p agēs. (qđ pbat̄.) Tū q: agēs nō determiat mãȝ p formam ſuā ſbalē: q: illa imediate nō agit. p ipſuȝ Thomā. Neqȝ p formā acc̄ntalē: q: illa nō attingit in actione ſua terminū ſbalē: ut alīs declaraui: ⁊ ē de mente doctoris ſubtilis in. 4. di. 12. q. 3. Tū q: maior diſpō reqrit̄ in mã: ⁊ in maiori gradu reſpectu forme pfecte ꝗ̄ȝ ipfecte. Lȝ daretur: ꝙ reſpectu impfecte ſufficit determiatio que fit p agēs: nō tn̄ vr̄ hoc ſufficere reſpectu pfecte. ℭ Et confirmat̄ hoc: q: ſi in mã nulla fiat diſpoſitio preparans mām poſitiue ad formā: ſȝ ſolū puatiue diſpones: precise in illo gradu fiet diſpō quo forma corrūpit̄: ⁊ tūc diſpō corruptiua ī mã eēt ſufficiēs p gn̄atiōe cuiuſcūqȝ foīe ſiue pfecte: ſiue impfecte: ⁊ tūc vr̄ ſeq ꝙ quodlibet poſſet gn̄ari ex quolibet ⁊ nō determinatū ex determiato: qđ ē falſuȝ. Nec ualet fugere ad ordinē formaꝝ: ſic ꝙ impfecta precedat pfectā: hoc nihil ē: q: mā nuda pōt imediate pfici ab agēte pñte ſm illā formā quā ꝯtinet v̄tualr̄: ⁊ quū ſit īdifferēs ad quācūqȝ formā: poterit quācūqȝ recipe: ubi nō ſit impediēs.

ℭ Decta. ultio arguit̄ ꝯ corruptiōes iſtaꝝ diſpōnū: duȝ tales affirmāt: ꝙ in aduētu cuiuſcūqȝ forme corrūpant̄. Nā certū eſt ꝙ alteratio ſeu acc̄ns īductū p alterationeȝ poſitiue diſponēs ad formā gn̄andā hȝ eē pfectuȝ in illo gradu: quo ultimate diſpōit ad formā. aliogn̄ alteratio non eſſet finita aut terminata. Aut ergo tale accidens corrūpit̄ in īſtāti quo hȝ eē acquiſitū ⁊ cōpletū: aut in alio. Nō pmo modo: q: accidens ſil' eſſet ⁊ non eſſet in eodeȝ inſtāti: ſi in alio: ergo int' hoc ⁊ illud mediat tēpus: ergo in toto tpe inter medio alteratū qeſcet quo dato ſequitur: ꝙ generatio forme ſubſtātialis nō eſt finis alterationis precedētis: qđ eſt contra Auerroym primo phiſicoruȝ: ⁊ ita generās nō generaret alterādo: ſȝ moueret imediate ad formā ſubſtātialē: qđ eſt ꝯtra Ar. ⁊ oēs philoſophātes: ⁊ contra ſenſum. Et ulterius ſequit̄: ꝙ paſſum ultimate diſpoſitū nō perficeret̄ imediate ab agēte pñte nō ipedito: qđ eſt ꝯtra Ariſto. 9. meta. Unde pōt ſic formari ratio. Nullū accidēs corrūpit̄ in fine alterationis per quā acqrit̄: q: in illo īſtāti pficit̄. Igitur ſi in illo inſtāti corrūperet̄: in illo inſtāti ſil' eēt: ⁊ nō eēt. Sed p te forma ſubſtantialis nō gn̄at̄ niſi accidentia inducta per alterationem corrūpant̄. ⁊ in illo inſtāti gn̄atur quādo accidentia illo corrūpit̄. ergo forma nō gn̄at̄ in fine alterationis: uel ſi ſic. ſequit̄: ꝙ forma gn̄at̄ quādo accidētia inducta per alterationē adhuc manēt: qđ eſt ppoſitū. Iſta rō pcedit contra ſan. Tho. qui ponit diſpōnē ad formā ſubſtātialē terminari ad aliquē gradū ad queȝ neceſſario ſeqt̄ corruptio foīe corrūpede: ⁊ gn̄atio foīe gn̄ande p modum ſequele. Nō ſic Sco. q pōit tn̄ terminū extriſecū iſti⁹ alteratiōis: ⁊ nō itriſecū: ⁊ ēt ꝙ nullus ē gdus ī alteratiōe induct⁹ ab alterāte: ut alterās ē: q ſit incōpoſſibilis foīe corrūpende ſȝ talis īduat̄ uel a gn̄ante: uel a ſubſtātia genita: ⁊ ita alteratio finit̄ extriſece: ⁊ rōne agētis: ⁊ rōne termini. De hoc videas in. 4. di. 12. q. 3. Sȝ tūc ex iſta opinione reſpōdēdum eſſet ad obiecta ſuperius cōtra reſponſionē de termino extrinſeco: de quo alias.

Poſtremo arguitur theologice: ꝙ. vȝ hec via negās pluralitatē formaꝝ contradicat fidei catholice ⁊ v̄itati: cū ex ea ſequat̄ ꝙ corp⁹ ieſu chriſti viuū nō fuiſſet idē corpus qđ erat mortuū: qđ eſt cōtra doctores catholicos ſacratiſſime fidei: ⁊ preſertim cōtra Aug. ⁊ Ambro. qui multis rōnibus nitūtur oſtēdere ꝙ idē fuerit oīno corpus chriſti viuū ⁊ mortuum. Et pmo preſupponit̄ vnū fundamētū: ꝙ ad vnitatē numeralē effectuū reqrit̄ vnitas forme: ſicut ēt mãe. Et hoc colligit̄ de mēte Ari. 12. meta. tex. cūmē. 27. Et rōne pbat̄ Sicut eni cōpoſitū depēdet eēntialiter a mã: ita ⁊ a foīa: ⁊ principalius a forma ꝗ̄ȝ a mã: quum forma ſit pmum ⁊ principalius cōſtitutiuū cōpoſiti. Ex hoc arguit̄. illō qđ depēdet ab aliquo eſſentialiter ꝗ̄tū ad eē depēdet ab eodē eēntialiter ꝗ̄tū ad vnitatē ꝯſtitē eē: q: quocūqȝ aliqd ē ens: eſt ēt vnū: cū ens ⁊ vnū cōuertant̄. ex. 4. meta. tex. cō. 3. Sed ita eſt ꝙ cōpoſitū dependet eſſentialiter a forma: ꝗ̄tū ad eē. ergo ēt ꝗ̄tū ad eius vnitatē: ⁊ ita nō erit vnuȝ ⁊ idē: niſi habeat vnā ⁊ eandē formaȝ. ℭ Iſto ſtante data iſta poſitione dupliciter pbatur ꝯſequētia pncipalis. pmo ex vnitate corporis in ſe. 2° ex nā diuine hipoſtaſis. pmo ſic: q: in corpore chriſti mortuo nō remāſit aliqua forma que prefuit ī corpore viuo: ſed alia p te virtute diuina fuit in chriſti corpore creata. Ex quo ſequit̄ ꝙ totū cōpoſitū reſultās ex mã pᵃ ⁊ ex forma 2ᵃ creata nō habebat idē eē: neqȝ eādē vnitatē: queadmodū pȝ ex premiſſo ſuperi⁹. ℭ Et cōfirmat̄ ꝙ hoc corpus ſm ſuū eē diſtiguebat̄ realit̄ ab illo: q: ab alia ⁊ alia forma ul' diuerſa reſultat aliud ⁊ aliud eē cōpoſiti realit̄ diuerſum: ſȝ ī ppoſito fuerūt forme realit̄ diuerſe. ergo diuerſa cōpoſita: ⁊ diuerſa eē cōpoſiti realit̄. ℭ Etiā ꝯfirmat̄ 2°. Nā ſm ſan. Tho. cōpoſitū dicit tertiā entitatē diſtinctā realiter a ſuis ptib⁹: ſed ita ē ꝙ ex foīa illa creata ⁊ ex mã ſua reſultabat vna 3ᵃ entitas realit̄ diuerſa ab entitate totius cōpoſiti: que reſultabat ex vnione aīe intellectiue ad mãȝ chriſti. ergo hec entitas ⁊ illa erāt realit̄ diuerſa. Sȝ 3ᵃ entitas ⁊ ipſuȝ cōpoſitū ſubſtātiale ſunt p ſe oīno idē ex nā rei. (Licet diſtiguant̄ ſm rōnē.) ergo relinquit̄ ꝙ hoc corp⁹ ieſu chriſti viuum: ⁊ illud mortuū diſtinguebant̄ realit̄ ⁊ eēntialiter. Sed quecūqȝ diſtinguunt̄ ſic realit̄ ⁊ eēntialiter ſūt ſimpliciter diuerſa. ergo corpus chriſti viuū ⁊ mortuū erāt ſimpliciter diuerſa. ℭ Et 3° ꝯfirmat̄ hoc ex fūdamēto ſan. Tho. ſic. Totū eē hoīs ē eē aīe itellectiue: ut dicit ipſe. ergo totū eē ieſu chriſti viui ꝗ̄tū ad eē hoīs erat eē aīe itellectiue. ſed tale eē aīe itellectiue nō habuit corpus chriſti mortuuȝ: q: in eo nō erat aīa itellectiua. ergo relinqtur ꝙ hoc corpus ⁊ illud erāt ſimpliciter diuerſa. ℭ Sed forte tu dices ꝙ fuit idē rōne mãe: ⁊ rōne hipoſtaſis. ℭ Cōtra. Quuȝ ex igne gn̄at̄ aer: certū ē ꝙ eadē mã ē in igne: ⁊ in aere genito. ⁊ tn̄ nō ꝯcedit̄ ꝙ ignis ⁊ aer ſint idē numero. Ex quo ſequit̄ ꝙ nō maiorē idētitatē ⁊ vnitatē hēt corp⁹ chriſti viuū ⁊ mortuū: ꝗ̄ȝ ignis corruptus: ⁊ aer genitus ex ipſo. ℭ Et ꝯfirmat̄: q: oppoſita ꝯtraria ad ſe inuicē ſuccedūt in eodē ſubiecto: ⁊ in eadē mã. Et tn̄ nō ꝯcedit̄ ꝙ vnū ſit aliud: aut ꝙ hēat idētitatē cū ipſo pp idētitatē ſubiecti: ⁊ ita corpus chriſti viuū ⁊ mortuū nō hēnt maiorē identitatē ꝗ̄ȝ duo ꝯtraria ⁊ oppoſita ad ſe inuicē ſuccedētia in eodem ſubiecto. ℭ Itē 2° ꝯfirmat̄. Illa que ſunt idē ſm mām: ſunt idē ſm qd ⁊ diuerſa ſimpliciter: ſicut appet de igne gn̄at̄ ex aere. ergo corp⁹ chriſti viuū ⁊ mortuū eēt idē ſȝ qd: ⁊ diuerſum ſimpliciter. Ex ꝗ ſequit̄ ꝙ iſte ppōnes ꝗs ꝯcedūt theologi. vȝ. ideȝ corp⁹ chriſti iacuit in ſepulchro qđ prefuit in cruce: ⁊ ſimilr̄ iſta. idē corpus chriſti qđ fuit in ſepulchro reſurrexit ad vitā: eēnt falſe ſimplr̄: ⁊ v̄e ſm qd. Et ita articulus fidei eſſet falſus ſimpliciter: ⁊ verus ſm qd: qđ abhorrēt aures catholice audire: ⁊ ſapit manifeſtiſſimā hereſiȝ. ℭ Immo probat̄ ꝙ illud corpus qđ iacuit in ſepulchro ſimplr̄ nō poterat reſurgere ad vitā: q:

illud non

illud nõ põt reſurgere ad vitã: cui repugnat ſimplr ois vita. Sꝫ ita eſt ꝙ illi corpi repugnat ois vita: qḋ ꝓbaṫ: qꝛ qḋ deſtruiṫ oino ⁊ deſiſtit eē pp vitã ei ſic repugnat viuere: ſꝫ tale corp⁹ qḋ erat in ſepulchro eſt hmõi: qḋ ꝓbaṫ: qꝛ tale corp⁹ erat qḋdã ꝯſtitutũ realr diuerſũ ſm ſan. Tho. ab oib⁹ ptib⁹ ſui ſuꝑiis. ſ. mã ⁊ for ͣ illa q̄ dabat eē illi mãe quã tu appellas formã vicariã. Sꝫ certũ ē ꝙ cũ fuit vnita aia intellectiua mãe deſijt eē: ⁊ corrupta fuit for ͣ vicaria: ⁊ ꝯ̄ñti ꝫ ͣ entitas corpis in q̄ñtũ tale corpus. ğ nullo mõ iſti corpi potuit vita cõpetere: aut ipm viuificare.

Ex parte hipoſtaſis diuine deducitur 2° ꝓncipalr ꝓ ͣ ꝯ̄ñtia ꝑſupponẽdo ꝙ ſicut verbũ diuinum aſſumpſit nãm humanã ad vnitatẽ hipoſtaſis ⁊ ꝑſone: ita potuit aſſumere lapidẽ ⁊ nãm diaboli: imo ſil ⁊ ſemel põt ipm ṽbuꝫ vtrãqꝫ nãm ſuppoſitare: ⁊ ad vnitatem ſui ſuppoſiti aſſumere. ¶ Iſto ſtante arguiṫ: illa q̄ ſunt diuerſa ſimplr ⁊ ſm ꝓprias formas ſpecificas põt i eodem ſuppoſito vniri a᷑ vnitatẽ ſuppoſiti. ğ nõ maiorem idẽtitatẽ habuit corpus xp̄i viuũ ⁊ mortuũ q̄ꝫ duo diuerſa ſimplr. imo cũ oppoſita põt ſic aſſumi ad vnitatem ſuppoſiti: ſequereṫ ꝙ corpus xp̄i viuum ⁊ mortuũ nõ maiorẽ idẽtitatẽ hꝫet q̄ꝫ duo oppoſita ſimplr que ad vnitatẽ hypoſtaſis aſſumerenṫ. vꝫ. exẽpli cã. ſi ſtãte aſſumptione hoīs verbum aſſumeret aſinum: idẽ ſuppoſitũ eſſet rationale: ⁊ irrationale: ⁊ ita q̄lis eēt idẽtitas rõnalis ad irrationale: talis eſt corporis xp̄i viui ad corpus mortui. ¶ Multe alie rõnes poſſent adduci: que ſũt ipſorum theologoꝝ: ſed iſte pro nunc ſufficiant.

Dico ergo aliter ad q̄õnẽ: ponẽdo aliqua notãda. ¶ Primo notãdũ eſt: ꝙ quecũqꝫ due forme ſbales ſpecifice vltimate ſunt incõpoſſes in eodem ſuppoſito. loquẽdo nãliter. Rõ hui⁹ eſt: qꝛ for ͣ ſpecifica vltima dat vltimatũ eſſe cõpletũ ⁊ ꝑfectum. Nihil aũt hꝫ eſſe cõpletum ⁊ ꝑfectum in actu duab⁹ rõnib⁹: qꝛ tunc aliqua iſtaꝝ circũſcripta: nil minus ſuppoſitũ hñs eſſe vltimatũ ꝑ aliã formam cõplete ⁊ ſufficiẽter hꝫet eē: ⁊ ita aliquid eſſet cõpleta ratio eſſendi alicu ſufficienter ⁊ ꝑfecte: quo tñ ſubtracto: nihil minus ſuppoſitũ hñs eē hꝫet cõpletũ ⁊ ꝑfectuꝫ eē. Ex quo ſequiṫ: ꝙ cuicũqꝫ cõpetit vna for ͣ ſpecifica vltima: nõ põt ei altera competere. ¶ 2° notãdũ eſt: ꝙ forme ille ſbales dñr incõpoſſes: q̄rũ vna ꝯ̄tinet ṽtualr alterã: illa aũt for ͣ ṽtualr ꝯ̄tinet aliaꝫ cui⁹ effectus ⁊ oꝑationes põt ſupplere ⁊ cãre ipſa circũſcripta: ſed for ͣ mixti põt eē ꝓn^m oꝑationũ ⁊ effectuũ ꝓuenientiũ a for ͣ corporeitatis. ğ for ͣ mixti ṽtualr ꝯ̄tinet for^m corporeitatis. Declaraṫ aſſũptũ ꝑ minori. Certũ ē ꝙ effectus forme corporeitatis ſunt eē q̄ñtuꝫ: ⁊ eē extẽſibile: ⁊ eē corruptibile. Oẽs aũt iſtos effect⁹ põt ſupplere for ͣ mixti ⁊ elemẽti ſine for ͣ corporeitatis. ğ ſequiṫ ꝓpo^m: ꝙ for ͣ mixti ꝯ̄tinet ṽtualr formã corporeitatis ⁊c. Silr vlterius cũ aia intellectiua poſſit eē ꝓn^m oium oꝑationuꝫ ⁊ effectuũ ꝓuenientiũ ab aia ſenſitiua: qꝛ nullus effect⁹ talis repugnat aie intellectiue. Sequiṫ ꝙ aia intellectiua ꝯ̄tinet ṽtualr aiaꝫ ſenſitiuã. ⁊ qḋ dixi de aia ſenſitiua: dico etiã de vegetatiua: ⁊ ꝑ opp^m cũ aia intellectiua nõ poſſit eē ꝓn^m effectiuũ ꝓuenientiũ a for ͣ corporeitatis: qꝛ ex rõne aie intellectiue nõ põt ſequi eē q̄ñtũ: eē extẽſibile: eē cõpoſitũ ex ꝯ̄trijs. ⁊ eē corruptibile: cũ oia iſta repugnẽt aie intellectiue: ſequiṫ ꝙ aia intellectiua nõ ꝯ̄tinet ṽtualr formam mixti: aut formã corporeitatis. ¶ Ex qb⁹ ſequunṫ duo: quoꝝ ꝓ^m eſt: ꝙ aia ſenſitiua ⁊ aia intellectiua vt diſtincte for ͤ ſũt icõpoſſes in eodẽ ſbto: vꝫ pꝫ ex dictis. ¶ 2^m qḋ ſequiṫ eſt ꝙ for ͣ corporeitatis ⁊ for ͣ mixti vt diſtincte for ͤ ſunt incõpoſſes in eodẽ. ¶ Sed ꝯ̄ iſtud ꝓ^m corr^m inſtat. ꝓ qꝛ nõ vr̄ ꝙ aia intellectiua ṽtualr ꝯ̄tineat aiaꝫ ſenſitiuaꝫ ⁊ ei⁹ effect⁹ poſſit ſupplere: qꝛ certũ ē ꝙ aia ſenſitiua ē q̄ñta ⁊ extẽſa. intellectiua aũt iextẽſa. ğ ſenſitiua nõ põt cõtineri ṽtualr i intellectiua. ¶ Itẽ 2° aia ſenſitiua hꝫ opõnes organicas. intellectiua aũt nõ organicas. ğ vna nõ ꝯ̄tinet aliã. ¶ Ad ꝓ^m rñdeṫ ꝙ illud qḋ eſt de ſe extẽſum ⁊ q̄ñtuꝫ: nõ põt ꝯ̄tineri virtualr neqꝫ realr ⁊ idẽtice in eo qḋ eſt inextẽſum ⁊ imãle de ſe. Sꝫ illud qḋ eſt extẽſum ꝑ accñs ⁊ ab extrinſeco: bene põt ꝯ̄tineri i mãli ⁊ iextẽſo. Nõ ſic eſt ꝯ̄ aia ſenſitiua: qꝛ ipſa tñ ꝑ accñs eſt extẽſa. ſ. ꝑ quãtitatem ſibi aduenientẽ. ğ nõ repugnabit ei ſic ꝯ̄tineri in aia intellectiua. ¶ Ad 2^m Rñdet ſan. Tho. ꝙ a a intellectiua hꝫet aliquas operationes que cõprehẽdunṫ a mã ⁊ ſũt imerſe mãe: aliquas vero oꝑationes que ſuꝑegrediunṫ mãꝫ: ⁊ ſunt oino eleuate a mã. Prime oꝑationes ſunt ſenſitiue que exercenṫ per organa ⁊ dependẽt ab organis ſecũde oꝑationes ſunt oꝑationes itellectiue: que ſunt intelligere ⁊ velle: in qbus aia nõ vtiṫ organo. Et ſm hoc põt dici: ꝙ aia itellectiua eſt forma cõprehẽſa a mã in q̄ñtum ſenſitiua. ſed in q̄ñtũ itellectiua ē forma ſuꝑegrediẽs mãꝫ. Dicat ğ: ꝙ nõ eſt incõueniẽs ꝙ eadẽ aia intellectiua ſit ꝓncipiũ illimitatũ iſtaꝝ operationũ alteri⁹ ⁊ alterius rõnis: ⁊ potẽs vtrãqꝫ oꝑationẽ exercere: aut per ſeipſam: aut mediãte organo corporali. ¶ Sed ꝯ̄ iſta dicta: ⁊ ꝓ ꝯ̄ qḋ dicĩ ꝙ aia intellectiua vt intellectiua: eſt forma eleuata a mã arguiṫ duplr. 2° ꝯ̄ hoc qḋ dicit aiaꝫ intellectiuã nobiliorẽ ꝑ hoc ꝙ eſt min⁹ imerſa mãe. ¶ Primo ſic. hõ non eſt hõ mediãte aia intellectiua niſi prout aia itellectiua iformat corpus. ğ nõ operaṫ oꝑatione ꝓpria hoīs niſi prout aia itellectiua informat corpus ⁊ ipſaꝫ mãꝫ. ğ hõ vel nõ intelligit ſm aiaꝫ vt per ꝓn^m formale ipſius: vel ſi intelligit ſꝫ aiaꝫ: intelligit per ipſaꝫ vt informat corpus: ꝯ̄ñtia ꝓma eſt euidẽs: qꝛ ſicut ſe hꝫ aia in eēndo: ita ſe hꝫ in operãdo. ꝓbaṫ aũt aſſumptũ. Nã cõpoſitũ ex ſuis ptib⁹ nõ eſt illud qḋ eſt niſi ex ſuis partib⁹: ⁊ nõ ex partibus vt ſũt diuiſe ⁊ ſepate: ſed vt ſunt vnite. ſicut apparet de mente Ariſ. in. 7. metaphi. circa finẽ de ſyllaba ba. qꝛ nõ cõponiṫ ex. b. ⁊. a. niſi vt vnitis: ⁊ hoc eſt veꝝ ſm ipſum nõ ſolum de partibus mãlibus quas vocat elemẽta: veꝝ ēt de partibus eſſentialib⁹ que ſũt mã ⁊ forma. Ex quo ſequiṫ: ꝙ aia intellectiua quomodocũqꝫ ſe hꝫeat ad oꝑatiões ſuas: ſemp eſt cõprehenſa a mã ⁊ imerſa mãe. ¶ Arguiṫ ſecundo. Aia intellectiua ſm gradũ ſupremũ ſue ꝑfectiõis eēntialis informat mãm: ſed intelligere nõ põt cõpetere aie intellectiue ſm aliquẽ gradũ ſuꝑiorẽ q̄ꝫ ſit ſuprem⁹ gradus. ğ intelligere nõ cõpetit ſibi vt excedit mãm ſed ſoluꝫ vt informat. Añs eſt manifeſtũ. Qm̃ dato oppoſito: ſeqṫ ꝙ hõ per aiam intellectiuã non erit ſpecies proxima angelo: qꝛ hõ nõ eſt hõ niſi vt aia informat mãm: ⁊ ğ ſi nõ iformaret ſm gradũ ſupremũ: nõ eſſet hõ ſpẽs ꝓxĩa angelo: qꝛ aia itellectiua ſm ſuũ gradũ ſupremũ eſt imediata angelo. ¶ Q. ſcḋo tu dicis ꝙ anima intellectiua per intelligere ſuperegrediṫ mãꝫ: qꝛ quãto forma eſt nobilior tanto minus eſt immerſa materie. ¶ Contra. Iſtud imergi eſt ṽbũ metaphoricũ. aut per illud magis: aut minus immergi itelligiṫ maior ⁊ minor gradus nobilitatis: ⁊ ſi ſic non eſt veꝝ: ꝙ maior ⁊ minor gradus nobilitatis faciat formã ſuperexcellere mãꝫ: ſic ꝙ ipſa nõ iformet: qꝛ certuꝫ eſt. ꝙ forma mixti eſt nobilior q̄ꝫ forma elemẽti: ⁊ tamen vtraqꝫ forma informat mãꝫ. Aut tu intelligis illud imergi ſic. ꝙ minus imergi eſt abſtrahere a ſitu ⁊ a loco: ⁊ ſi ſic intelligis: nõ eſt ad ꝓpoſitũ. vꝫ. ꝙ aia intellectiua dicatur minus imergi mãe: qꝛ abſtrahat a ſitu. qꝛ certũ eſt cũ ipſa ſit ſba imãlis (quomodocũqꝫ ſe hꝫ ad corpus) abſtrahit ab oi ſitu: qꝛ per te nulla ſba imãlis eſt ſitualr in loco (gc gd ſit de poſitiõe nr̃a.) ğ adhuc poſito ꝙ abſtrahaṫ a ſitu de ſe: ipſa tñ eſt imerſa mãe: qꝛ ipſaꝫ actualiter informat. Ex quo ſequiṫ ꝙ rñſio ꝯ̄ ſuperegreſſione mãe ⁊ minori imerſione nõ ſatiſfaciat. ¶ Ideo iuxta premiſſum corr^m eſt dicendũ ꝙ forma imãlis põt ꝯ̄tinere virtualr formaꝫ mãle. Pro quo modus ponitur talis. Quia forma que eſt ꝓn^m illimitatũ quodãmõ: ⁊ eſt ꝓn^m pluriuꝫ operationũ

diſſimiliū que nō pñt exerceri p vnā determinatā partē corporis: ſed regrit diuerſas ptes diſſimiles ⁊ difformes in cōplexione: poterit talis forma exercere illas opatiōes organicas p diuerſa organa: nō obſtāte: ꝙ ipſa ſit imālis in ſe. Sed ipſa ſic in eſſendo pficit totū corpus organicū ⁊ quālibet ptē eius: ita ⁊ in operando. ⁊ ita regrit ad hoc vt poſſit pfecte opari in tali corpe opationes ꝯuenientes toti ⁊ partibus ſuis: ꝙ ſuum pmum ⁊ adequatū pfectibile hēat ptes diſſimiles: ⁊ difformis cōplexionis. Ex quo ſequitur: ꝙ cū aia itellectiua ſit pfectiſſima forma phyſica iter oēs alias formas: ⁊ ſit actus corporis: poterit ipſa ſupplere vicez aie ſenſitiue: ⁊ ita ꝯtinebit ipſam aiam ſenſitiuā vtualiter: ⁊ ēe ſbaliter. Ex quo apparet: ꝙ ppō aſſūpta eſt falſa: ꝙ forma imālis: q̄ tn̄ eſt actus corporis pficiens corpus in eē: nō poſſit ꝯtinere vtualiter formam aliquā mālē eductā de potentia materie.

Quātū ad 2m artm. Ex his ponunt (rndēdo ad qōnē) q̄tuor ꝯnes. quaꝝ pa eſt iſta. Q. i mixto inaīato. ſilr ⁊ in corpore elemētari eſt tm̄ vna forma ſbalis. Iſta ꝯcluſio pbat. q: forma ꝯtinēs vtualr aliaz eſt incōpoſſis illi: vt diſtincta realr ab ipſa. Sed forma mixti cōtinet virtualr formā corporeitatis. Conſilr dōm eſt d forma ſpecifica elemēti ⁊ de forma corporeitatis. ğ ⁊c. ¶ 2a cōcluſio. In quolibet aiato de neceſſitate opz dare ad minus duas formas ſbales. Iſta ꝯcluſio lz ſatis pateat ex dictis ꝯ priorē opi. tn̄ adhuc ꝯfirmat auctibus Ar. ⁊ Cōmē. ac etiam rōne. ¶ Primo ſic. pa auctoritas Cōmē. eſt primo meta. cōmē. 17. Genus iquit ipſe eſt aliud a mā. Genus enim eſt forma vlis: mā aūt ſm ꝙ eſt in ea: nō dz eē in actu aliqd oino: ⁊ ex eis q̄ recipit nullaz hz formā oino: neqz vlem: neqz particularē: ſed pº recipit formā vlez: ⁊ poſtea mediāte forma vli recipit formas alias vſqz ad idiuiduales: ⁊ eſt vna nūo: ſm ꝙ eſt ſbm formaꝝ indiuidualiū: ⁊ multa ſm formas: q: diuidit in eas. Et poſtmodū ſubdit. Genus aūt eſt vnū in forma media iter actum ⁊ potentiam in multis. Ecce q̄z dare dicit Cōmēta. ꝙ mā pa pº recipit formas vles: ⁊ poſtmodū alias vſqz ad formas idiuiduales. ¶ Ad idē eſt qd dicit Cōmē. 7. meta. cō. 35. Nomē forme dr de forma vli que declarat qditatē ſpēi: ⁊ de forma pticulari que eſt forma māe demōſtrate. Et in eodē. cōmē. 43. Manifeſtū eſt ꝙ diffinitio eſt ſermo cōpoſitus ex dñis: ⁊ nō dicit ex dñis ⁊ gñe: q: genus apud ipm eſt forma vlis: ⁊ dña eſt pticularis. Et ꝙ ipſe intelligat de forma q̄ eſt altera pars cōpoſiti: ⁊ nō pale de forma declarāte: appet p illd qd dicit in pº phi. cō. 1. Que eni iquit ipſe ſunt pter māz pmam ⁊ vltimā formam ſūt māe cōpoſite: ⁊ forme cōpoſite. Si datur forma vltima: cū vltimū hēat ordinē ad pus opz dare pus in rōne forme. ¶ Item in 6º phiſi. cō. 59. oſtēdit: ꝙ ptes organice aialis hñt diſtinctas formas ſpecificas. vñ ait. Et ⁊ motus gñari alicuius totius cōpoſiti ex motibus ptiū i gñationibus cōpoſitis ex motibus diuerſis. Et poſtea dic. Non ſequit vt trāſmutatū qd pcedit in ea ſit de ſpē trāſmutati poſterioris: ſz de alia ſpē: lz trāſmutatio dicat eē eiuſdē ſpēi. Ex q̄ ſnia vult: ꝙ in gñatione in q̄ gñant ptes organice aialis nō opz vt trāſmutatū poſterius: hoc eſt genitū: ſit de ſpē geniti prioris: lz trāſmutatio ſit eiuſdē ſpēi in hoc qd eſt tranſmutatio ſbalis. Et exēplificat ipſe: ſic domus cōponitur ex gñatiōe alioꝝ corpoꝝ: nō ſeqtur vt ptes trāſmutationis ſint eiuſdē ſpēi: ⁊ hoc ſilr ingt ipſe parū poſt. Accidit in gñatiōe aialiū ⁊ alioꝝ corpoꝝ organicoꝝ. ¶ Itē dicit. 12. meta. cō. 27. cāe ingt iſtaꝝ ſunt eedē in forma gñali ⁊ diuerſe in forma ſpāli. Et intēdit (ingt ipſe) p hoc qd dic in eadē forma: formā gñalez: ⁊ p hoc qd dicit: ⁊ differūt ſm formas: formas ſpāliſſimas. ¶ Multe alie auctes poſſent ad hoc ppoſitum induci ſm Ar. ⁊ cōmē. ſed q: locus ab auctē nō multū eſt efficax: ideo iſte adducte p nūc ſufficiant. ¶ Rōne ēt ꝯfirmat ſic. Q. ſtatim ſequeret ꝯdictio dato oppº iſtius ꝯnis. qd declarat. q: corrupto aiato: ſequeret: ꝙ aliqd vnum eſſet in actu ſine generatiōe ſubſtantiali: corrupta forma ſbali in ſpo. Et vlterius ſeq̄ret: ꝙ nō eſſet in actu: q: nō p formā ſbalē corruptā: neqz p aliquā aliā: q: illa nō potuit gñari i taz puo tpe: aut i iſtāti in quo corrūpit viuēs: vt declaratū eſt ipugnādo priorē opinionē. ğ ad vitandā ꝯdictionē opz ponere ad minus duas formas ſbales. ¶ Et ꝯfirmat hoc de hoīe: q: aia itellectiua ſi ſit forma hois ſbalis: non pōt ſupplere vicē forme corporeitatis: vt declaratuz eſt ſupius. ğ ad minus in hoīe erunt due forme ſbales. ¶ 3a ꝯcluſio eſt iſta. Nō ſunt tot forme ſbales in cōpoſito: quot ſunt pdicata qditatiua. Iſta ꝯcluſio pbat. Ille forme nō ſunt diſtīcte realr: quaꝝ vna ꝯtinet aliā virtualr. Sed forme ſbales que ſumunt a diuerſis pdicatis eſſentialibus vna ꝯtinet aliam virtualr. vt pz ex dictis. ğ relinquit ꝙ nō ſunt tot forme ſbales diſtīcte. ¶ 4a ⁊ vltima ꝯcluſio. In quolibet cōpoſito ſbali tot ſunt forme ſbales realr diſtincte ptiales: quot ſunt ptes organice realiter diſtincte. Iſta ꝯcluſio pz ex dictis: ⁊ maxime ex ſnia Auer. in. 6. phi. cōmē. 59. allegato.

Quantū ad vltimuz arti. ad rōnes alterius opi. rndet. Et pº ad pmā: dando eandē rñſionez quā ipſi dant. Q. illud qd aduenit enti in actu pfecto: eſt accñs. ¶ Sz ad iſtantias que adducunt de forma corporeitatis ſm Auic. dz ꝙ rō cōmē. in pº phi. pcedit ꝯ ipſum. Tenebat. n. ipſe ꝙ forma corporeitatis eſſet coeterna māe: ⁊ de eēntia ipſius: ita ꝙ ex mā pa: ⁊ ex forma tali fiebat vnū ens in actu ⁊ vnū ſuppoſitū in actu cōpleto ⁊ pfecto: qd ſuppoſitū erat ita pfectū in eē formali cōpetēte tali nāe. ſ. māe: ſicut forma vltima hois ꝯſtituit hoīez q̄ ſicut vltima te ꝯſtituit hoīez q̄ntū ad oē eē formale qd debet hoī in q̄ntū hō: ē ita iſta forma ꝯſtituebat mām ⁊ eēntiā māe in vltimo eē formali qd poſſit ſibi cōpetere in q̄ntū talis nā aut ſuppoſitū ſubſiſtēs in tali nā. ğ ſequit. ꝙ qcqd aduenīſſet māe cū aduenīſſet ei ſic in actu vltimo cōpleto: ⁊ eſſet ei q̄ntū ad ſuū eē pfectū aduentitia ⁊ extnea: fuiſſet ſibi accidens ppea: q: accñs eſt illud ad qd ſba nullo mō in rōne ſuſceptiui: ⁊ q̄ntū ad ſuū eē qd ſibi cōpetit in q̄ntū ſba: p ſe ⁊ eſſentialr ordinat. Sic dicēdū eſt de mā: ꝙ ex quo habuiſſet actū vltimatū in eē ſuo formali i rōne ſuſceptiui nō fuiſſet per ſe ⁊ eſſentialr ordinata ad aliā formā ſbalē: ⁊ ita ois forma ſibi adueniens fuiſſet accñs. ¶ Per idez rndet ad 2m de pº de gñatione. Q. ſi elementū fuiſſet pmum māle in trāſmutatione ſbali: ꝙ gñatio fuiſſet alteratio. Quia elementū eſt ens in actu cōpleto: nullo mō in q̄ntū tale ordinabile per ſe ad aliquā formam ſiue ſbalem ſiue accidētalē. Loquēdo de illis formis que ſunt pprie paſſiones inſequētes pprias formas ſbales. Et tūc ſequit ꝙ gñatio ſbalis eſſet alteratio: ppterea q: tale ſuſceptiuū qd eſt elemētū nō eſſet per ſe ordinatū ad illā formaz que eſſet terminus alterationis: q: ex ſuſceptiuo ⁊ ex ſuſceptibili nō ſit vnū per ſe: niſi vnū ſit per ſe ordinatū ad aliud: ⁊ cum in alteratione ſbm nō per ſe ordinet ad formā ſm quā eſt alteratio. ideo talis forma eſt oino tali ſbto accidētalis: ⁊ ita ex rōne impfectionis nō ꝯcludit rō Ari. ſed ex ordine ſbti ad formā. ¶ Ad 3m argm. Rndet pmittendo ꝙ potentia ⁊ actus poſſent accipi dupliciter. vno modo potentia ⁊ actus ſunt differētie entis diuiſiue: ⁊ ſic potētia capitur pro potētia obiectiua ſm quaz aliqd pōt eē obiectū alicuius potentie pductiue. De qua potentia loquit Ari. in. 9. metaphi. ⁊ actus ſibi corrñdens eſt actus exiſtētie: ⁊ iſta ſūt diuiſiua entis: q: oē ens: aut eſt in actu exiſtētie: aut in potētia obiectiua: ſic ꝙ eſt poſſe eē. Alio mō capiunt actus ⁊ potētia pro potētia ſubiectiua vel actiua: ⁊ actus ſibi corrñdēs eſt actus formalis. De qua potētia loquit Ariſt. in. 5. metaphi. ca. de potētia: ⁊ etiaz in. 9. Loquendo de potētia ⁊ actu primo modo. Quādo arguis in fine rōnis. Cōcedo maiorez aſſumptā: ꝙ ſicut ſe habet materia ad potentiā: ſic ſe habet forma ad actū. Et cū tu dicis: mā nō eſt in actu. Nego iſtā. Loquēdo de actu oppoſito

poſito

poſito potentie obiectiue. Si vͦ loquamur de potentia ⁊ actu ſecundo mõ. Nego maiorẽ: qꝛ mã eſt ens in pura potentia: ſed forma nõ eſt ens in pura actualitate: qꝛ ſolũ actus purus ſimplr oĩno cõpetit ipſi deo. Unde ſic deus eſt pͥmͫ ſimplr in actualitate: ita mã pͥ pͥmͫ in potentialitate loquẽdo de potẽtialitate ſubiectiua. Actꝰ aũt formalis q̄cunqꝫ ſit vel acciñtalis: vel ſbalis ex impfectione ſui hẽt ꝙ vltra hoc ꝙ eſt actus poſſit eẽ potẽtia ſubiectiua vel receptiua alicuius actus. Ex hoc rñdeꝛ ad illud in pͥnͦ rationis diuiſiue. Cũ eni tu dicis: aut forma ꝑoꝛ adueniẽs ẽ potentialis: qꝛ impfecta ⁊c. Dico ꝙ vtroqꝫ mõ eſt potentialis ſic intelligẽdo ꝙ totũ cõpoſitũ ex mã ⁊ forma priore eſt potẽtiale per ſe ⁊ pfectibile per formã vltimã: ⁊ qꝛ totũ ſic eſt potẽtiale: iõ ⁊ ꝯñ forma dr̃ potẽtialis: qꝛ qḋ cõpetit toti per ſe: cõpetit parti per accñs: vel ſaltẽ p ſe nõ primo. ¶ Aduertẽdũ tñ: ꝙ lꝫ totũ cõpoſitũ vt dictũ eſt recipiat formã vltimã per ſe ꝑ. rõ tñ recipiendi nõ ẽ ipa forma prior: ſed mã pͥma: que eſt receptaculũ ⁊ fundamẽtũ pͥmũ oĩum formaꝝ. ¶ Q ſi tu dicas: dictuꝫ eſt ꝙ forma ſbalis eſt aliquo modo potentialis ad aliã formaꝫ. Forma potẽtialis eſt forma impfecta. forma impfecta eſt illa cui deficit aliqḋ: ſicut habeꝛ. 5. meta. cap. de pfecto. Tũc q̄ritur. Aut ſibi deficit aliqḋ ſbale: aut accidẽtale. Nõ accidẽtale: qꝛ tunc forma vltima eſſet accidẽs. Non ẽt ſbale: qꝛ tunc forma vltima eẽt de eſſentia ipſius forme ꝑoris: qḋ nõ ꝯcediꝛ. ergo ⁊c. ¶ Ad hoc rñdeꝛ ꝙ forma prior eſt impfecta ⁊ deficit ſibi aliqḋ accidẽtale. Pro quo aduertẽdum: ꝙ accñs accipiꝛ pro eo ꝙ acciñtaliter pficit aliḋ ⁊ hꝫ qḋ informat. Uel pro eo qḋ eſt ẽtneũ a q̄ditate: ſic ꝙ non eſt de eẽntia ipſius: eo mõ quo dr̃a extraneaꝛ generi: ⁊ inferius in recta linea pdicamẽtali ſuo ſupiori. Et ſicut duplex eſt accñs: ita duplr põt dici aliqḋ accidentale. Uñ ſi acciñtale accipiaꝛ pro extraneo: dico ꝙ forme priori aduenit aliqḋ accidẽtale. Si aũt accidẽtale alio mõ accipiaꝛ p eo. vꝫ. ꝙ dat eẽ ſm qḋ: ⁊ nõ per ſe informat: dico ꝙ forme priori nõ ſic aduenit aliqḋ accñs: ⁊ per ꝯñs nõ eſt ſic impfecta. ¶ Ad 4ͫ rñdeꝛ: ꝙ eſſe ſimpliciter põt intelligi vel p eſſe vlr ſumpto: vel pro eſſe cõpleto ⁊ pfecto. Pͥmo mõ negaꝛ ꝙ forma ſbalis det eſſe ſimplr: qꝛ nõ eſt verũ ꝙ talis forma det quodcũqꝫ eſſe. ergo nõ dat eẽ vlr. Scḋo mõ cõcediꝛ ꝙ aliqua forma ſbalis dat ſic eẽ ſimplr. alia vͦ nõ. Illa forma que eſt vltima dat eſſe ſimplr hoc eſt pfectum ⁊ cõpletũ: alie vͦ nõ dant ſic eſſe: ſed oẽs ordinanꝛ eſſentialr ad tale eſſe. Si tñ eſſe ſimplr accipiaꝛ vt diſtinguiꝛ cõtra eẽ ſm qḋ: ⁊ eſſe ſimplr ſit eſſe ſbale qḋ diſtinguiꝛ cõtra eſſe accidẽtale: ſic quelibet forma ſbalis dat eſſe ſimpliciter. ¶ Ad 5ͫ rñdetur dando eandẽ rñſionẽ que data eſt ſuperius. ꝙ gñatio vnius eſt corruptio alterius: ⁊ econtra. loquẽdo de corruptione totali ⁊ gñatõe. ¶ Animaduertendũ tñ ꝙ nõ habet intelligi: ꝙ gñatio vniꝰ ſit corruptio alteriꝰ in pdicatione eẽntiali. Sed ſolũ mõ hꝫ intelligi cauſaliter ⁊ cõcomitanter: qꝛ ad gñationẽ totalẽ vnius: ſeqtur corruptio alteriꝰ: ⁊ ecõtra: ⁊ cũ tu dicis: ꝙ hoc hꝫ itelligi in quacũqꝫ gñatione ⁊ corruptiõe: qꝛ nihil dicaꝛ ſimpliciter tale: niſi ſit tale ſm oẽs eius ptes: aut ſaltẽ priores. Rñdeꝛ cõcedẽdo: ꝙ nihil dr̃ ſimplr tale niſi ſit tale ⁊c. intelligẽdo denominationẽ fieri ſimplr: quia nihil denominaꝛ ſimpliciter ab aliq̃ forma: niſi habeat eſſe cõpletũ ⁊ pfectũ ſub illa forma. Et ita nihil dr̃ eſſe genitum cõplete ⁊ pfecte: niſi ſit aliqḋ corruptũ ⁊ ecõuerſo. ¶ Poſſumꝰ ẽt dicere: ꝙ corruptio vniꝰ eſt gñatio alterius: vl in fieri: vel in facto eẽ. Et ita nihil corrũpiꝛ quacunqꝫ corruptione ſiue partiali: ſiue totali: niſi aliqḋ generet vel i fieri: vel in facto eſſe: ⁊ per hoc ſoluiꝛ ois qõ. ¶ Ad 6ͫ rñdeꝛ ꝙ vegetatiuũ ⁊ ſenſitiuũ cõtinenꝛ in intellectiuo vtualr: ſicut dictũ eſt in corpore q̃onis. Sed corporeũ vel forma corporeitatis nõ põt cõtineri virtualiter in intellectiuo: ⁊ ẽt ſenſitiuo: in q̃tũ ſenſitiuuꝫ eſt. ¶ Et cum tu dicis: ꝙ forma corporeitatis ꝯtineꝛ in ſenſitiuo aut intellectiuo: ſicut trigonũ in tetragono. ꝯcedo ꝙ ſic contineꝛ virtualr in illo ſicut impfectũ ꝯtineꝛ in pfecto. eo mõ quo dicimꝰ ꝙ vnũquodqꝫ impfectũ cõtineꝛ vtualr in ſuo pfectiori. nõ tñ pp hoc ſequiꝛ: ꝙ impfectũ ꝯtineaꝛ in pfectiori ſbaliter. ¶ Et ad Ar. in p celi ꝙ ternarius eſt pfectior quaternario. Rñdeꝛ ꝙ vnũ nũm eẽ pfectiorẽ alio contingit dici duplr. vel qꝛ cõior: vel qꝛ actualior ⁊ pfectior. Si loquamur pͥmo mõ ꝯcedo: ꝙ ternarius eſt pfectior q̄ternario qꝛ ternariꝰ in oĩbꝰ entibꝰ repiꝛ: vbi nõ repiꝛ q̄ternarius. In oi eni ente citra deũ eſt ternariꝰ. vnitas: ſpẽs: ⁊ ordo: vt docẽt theologi: ⁊ ẽt phi. In oi ente ẽt ſiue limitato: ſiue illimitato eſt ipſe ternarius vnitas: veritas: ⁊ bõitas. In oi ente ẽt repiꝛ qḋ: quale ⁊ q̃tũ. Loquẽdo de q̃titate pfectionali: vt docet Ar. 10. meta. volens: ꝙ oẽ ens oi enti cõparatũ: eſt ſile: vel diſſimile: eq̃le vel ineq̃le: idẽ vel diuerſum: idẽtitas: vel diuerſitas: fundaꝛ ſuper ens in q̃tũ qḋ. Silitudo vel diſſilitudo ſup ens: in q̃tuꝫ q̃le. eq̃litas vel ineq̃litas ſuper ens in q̃tũ: q̃tũ. Ex quo ſeqtur ꝙ iſte ternarius eſt numerus pfectior qui ẽ cõmunior ⁊ vniuerſalior. Et hoc eſt qḋ dicit Ar. in p celi oſtẽdẽs ꝙ iſte nũs repiꝛ in oibus corporibꝰ: qꝛ corpus eſt qḋ ẽ diuiſibile ſcḋm tres diuiſiones: ⁊ ita ſm nũm ternariuꝫ. ⁊ pbat p oſtmodũ ex tribꝰ ſignis talẽ nũm eẽ cõiorẽ. ⁊ pͥmͫ eſt hoc qḋ allegaꝛ. ſ. ꝙ iſte nũs datus eſt nobis a nã ad ſcͥficationẽ deoꝝ: in quo laudamus deos: qꝛ multiplex ternarius repiꝛ in deo: ⁊ in intelligẽtijs. Repitur eniꝫ in ipſis memoria intellectiua: itelligẽtia: ⁊ volũtas. Silr ſbſtãtia: virtus: ⁊ opatio. Quaternarius vͦ nõ ſic hꝫ locuꝫ in intelligẽtijs. Sed ſi loquamur de nũo perfectiori ſm actualitatẽ ⁊ eſſentiã: negaꝛ ꝙ ternariꝰ ſit pfectior quaternario: qꝛ ternarius ⁊ q̄libet nũs minor (potentialr acceptus: ⁊ q̃tũ ad eiꝰ vnitates mãles) ꝯtineꝛ in maiori. Q aũt ꝯtinet aliud eſt perfectiꝰ illo. q̄re ⁊c. ¶ Ad 7ͫ rñdeꝛ pmittẽdo: ꝙ pdicata q̄dã accipiunꝛ a forma ꝑori: quedã a forma poſteriori. Exẽplũ. hõ ſumiꝛ ab aĩa intellectiua: album ab albedine. pdicata que ſic ſumunꝛ a talibꝰ formis quedã ſumunꝛ a formis nõ hñtibꝰ ordinẽ eẽntialẽ inter ſe: ſed acciñtalẽ ſicut albũ ⁊ hõ. quedã vͦ ſumũꝛ a formis habẽtibus ordinẽ talẽ: ſicut aĩal ſumiꝛ a forma ꝑore: que eſt aĩa ſenſitiua. Ratiõale ſumiꝛ a forma poſteriore. ſ. aĩa itellectiua. Predicata que ſumunꝛ a formis habentibus ordinẽ accidentalẽ: vnũ nõ predicaꝛ de alio per ſe: ſed hñ pdicata que ſumunꝛ a formis hñtibꝰ ordinẽ eſſentialem. ¶ Aduertendũ tñ ꝙ ſi illa pdicata eẽntialia pcíſe ſumãꝛ ab ipſis formis: vnũ nõ predicaꝛ de alio per ſe: neqꝫ illud qḋ ſumiꝛ a forma ꝑore: neqꝫ illud qḋ ſumiꝛ a forma poſteriore. Uñ iſta nõ eſt vͣ p ſe in pͥ mõ neqꝫ in 2ͦ mõ. Rõnale eſt aĩal. Neqꝫ iſta: aĩal eſt rõnale. Sed vbi predicata nõ pcíſe ſumunꝛ ab ipſis formis: ſed ab aliquo includẽte formã ꝑorẽ ⁊ formã poſteriorẽ: qḋ tñ pͥncipaliꝰ icludit formã poſteriorẽ q̄ꝫ ꝑorẽ: pdicatũ ſumptũ a foꝛa ꝑori põt p ſe pdicari de eo qḋ ſumitur a forma poſteriori: lꝫ nõ pcíſe ſumaꝛ ab ea. Sicut iſta ẽ p ſe: hõ ẽ aĩal. Nam hõ lꝫ ſumaꝛ pͥncipaliter ab aĩa itellectiua: tñ nõ pcíſe ſumiꝛ ab aĩa itellectiua: qꝛ vltra aĩaꝫ itellectiuã hõ icludit aĩaꝫ ſenſitiuã. Per hoc rñdeꝛ ad formã argumẽti cõcedendo maiorẽ cũ iſtis ꝯditiõibꝰ q̄s dixímꝰ. ¶ Et cũ tu dicis ꝙ nõ valet ẽt in hñtibꝰ ordinẽ eẽntialẽ: qꝛ grãmatica ⁊ logica habẽt ordinẽ eẽntialẽ: ⁊ tñ grãmaticꝰ nõ pdicaꝛ de logico. Rñdeo ꝙ lꝫ dareꝛ ordo eẽntialis iter obiecta de quibus ꝯſiderãt iſte artes: nõ tñ ſequiꝛ: ꝙ ſicut ẽ ordo eẽntialis ⁊ neceſſarius in obiectis: ꝙ ſic ſit ordo eẽntialis iter artes ⁊ ſcias in ordine ad intellectũ adiſcẽtẽ ipſas. Uerũ eſt tñ: ꝙ vbi ſcie habẽtur pfecte: ꝙ eẽt ordo eẽntialis inter ipſas: ⁊ tũc iſta erit neceſſaria logicꝰ eſt grãmaticꝰ: qꝛ ad pfectionẽ logice reqriꝛ perfecta ſcĩa grammatice. ¶ Aduertendũ vlterius ꝙ predicatum ſumptum a forma ꝑo-

re:nõ ꝑdicaſ ꝑ ſe de predicato ſumpto a forma poſteriori niſi ex forma ꝑori ⁊ forma poſteriori poſſit fieri vnũ per ſe. Unde lꝫ detur ordo eſſentialis iter formas qui eſt neceſſari⁹:nõ tñ iſte ordo eſt per ſe ꝑſeitate in predicando niſi ambe forme faciãt vnũ per ſe:q₂ qḋ nõ eſt ꝑ ſe ⁊ de ſe vnũ nõ eſt alicui ꝑ ſe vnũ:⁊ ita nihil põt per ſe ꝑdicari de ipo. ¶ Ad ꝓpoſitũ:lꝫ ſit ordo eſſentialis ex ꝑſuppoſito inter logicã ꝑfectã ⁊ grãmaticã ꝑfectã:iſta tñ non erit per ſe logicũ eſt grãmaticũ. ꝓpterea q₂ logica ⁊ grãmatica non faciunt vnũ per ſe:ſed vnũ ꝑ accñs:⁊ hoc:q₂ vnũ iſtorum nõ eſt per ſe forma reſpectu alterius. ¶ Ad octauũ reſpõdeſ dicendo ꝙ forma vegetatiua dat eẽ plãte loquẽdo de forma vegetatiua que nõ eſt per ſe ordinabilis ad aliã formã ſic ꝙ nõ eſt ꝑ ſe in potentia ad illã. Et cũ tu dicis forma vegetatiua in aiali dat eẽ vegetatiuũ:ḡ dat eſſe plãte. Nego ↄñiã: ꝓpterea:q₂ iſta nõ eſt forma vltima: ſed eſt forma potẽtialis ad aliã formã vlteriorem. ¶ Et per lꝫ reſpõdeſ ad ꝓbationẽ ſecũde ↄñtie de ſenſitiua. ꝙ ſi ponaſ diſtingui ab intellectiua:dat eẽ ſenſitiuũ:ſed nõ eẽ ſenſitiuum in aliq̃ ſpẽ determinata. Et cũ tu dicis:dat eẽ irrationale:dico ꝙ dat tantũ eẽ irrationale negatiue ⁊ ꝑuatiue. ſic ꝙ illud cui dat eẽ.ſ. ipm cõpoſitũ:nõ eſt rõnale:eſt tñ aliqḋ cui nõ repugnat rõnalitas:⁊ tale ſenſitiuum qḋ ſic dat eẽ irrationale(.ſ.negatiue ⁊ priuatiue tñ)nõ cõſtituit brutũ:ſed ſenſitiuũ qḋ dat eſſe irrationale poſitiue ⁊ ↄ̃rie ↄſtituit brutum. Unde irrationale poſitiue ⁊ ↄ̃rie eſt illud qḋ nõ tñ negat rõnalitatẽ:verũ ẽt ponit aliquid qḋ repugnat rõnalitati. ſicut forma ſpecifica aſini ſenſitiua nõ tñ negat rõnalitatẽ in aſino:verũ etiã põit aliquid repugnans rõnalitati. ¶ Qꝫ ſi tu dicas ſenſitiuum ordinabile ad formã vlteriorem eſt in aliquo gñe:ḡ erit in aliqua determinata ſpẽ. ¶ Dico ꝙ eſſe in determinata ſpẽ:põt eſſe in fieri:vl' in facto eẽ:modo nihil eſt in gñe:quin ſit in determinata ſpẽ altero iſtorum modorũ:⁊ ↄcedo ꝙ tale ſenſitiuũ qḋ ordinaſ ad aiam itellectiuã eſt in fieri in ſpẽ humana. ſi autẽ intelligas ꝙ illud qḋ eſt in gñe ſit in determinata ſpẽ in facto eẽ. negaſ hoc:⁊ hoc nõ eſt ipoſſibile:ſed maxime neceſſariũ:ſequẽdo ꝑncipia Ar. ¶ Ad 9m argumentũ rñdeſ negãdo ↄñtiã:qm̃ forma corporeitatis:⁊ forma mixtionis:dicunſ eſſe idẽ realr ſm viã quã teneo. cũ igitur formarũ ꝑducibiliũ mixtiones ſint oppoſite ⁊ diſperate:ſequiſ ꝙ ẽt forme corporeitatis erũt oppoſite ⁊ diſperate:qḋ declaraſ ſic. Oĩs trãſmutatio eſt ex oppoſitis:ergo forma dans eẽ vltimũ rei:que hꝫ corrũpi:eſt oppoſita forme gñande. Sed forma corporeitatis ⁊ mixtionis ſunt diſpoſitiones ad formã vltimã:ḡ erunt oppoſite tales forme mixtiõis ⁊ corporeitatis. ¶ Poteſt ẽt rñderi tenẽdo:ꝙ forma corporeitatis ⁊ mixtionis nõ diſtinguantur realr. negãdo ↄſequẽtiã rõnis ꝑncipalis:⁊ ad ꝓbationẽ diceref:ꝙ agẽs generans nõ tñ corrũpit illud qḋ ſibi repugnat formalr:verum ẽt virtualr. Unde repugnantia virtualis eſt reſpectu effectuũ vel diſpoſitionum corũ que formalr repugnant. ſicut dicimus ꝙ cã intenſionis albedinis virtualiter repugnat caliditati. cum igitur ita ſit ꝙ forma generãda ⁊ corrũpenda formaliter repugnẽt:diſpoſitiones faciẽtes pro iſtis formis virtualiter repugnabunt:⁊ ꝑ ↄñs agens itẽdẽs corrũpere formã aliquam ſbalem ſecũdario:⁊ ex ↄſequẽti corrũpit oẽs eius diſpoſitiones:que faciebant ꝑ ↄſeruatione ipſius. Item ſi iſte diſpoſitiones aliquo mõ ↄſeruarenſ a forma ipſa que corrumpiſ. corrupta ipſa forma ↄſeruãte:ſecũdario ex ↄñti corrũpũtur ipſe diſpoſitiões ↄſeruate. Ex quo ↄcludim⁹ ꝙ agẽs corrũpẽs:⁊ corrũpit ea que ſibi repugnãt formalr ⁊ ea q̃ ſibi repugnant virtualiter:⁊ quaſi per accidens:q₂ rõne forme cuius vltima corruptio itẽdiſ ab agẽte. ¶ Et ad confirmationẽ cũ diciſ in habẽtibus ſimbolũ(in ſcḋo de gñatione)facilior eſt tranſitus. dico ꝙ pro tanto lꝫ eſt verũ:q₂ q̃litas ſimbolica non ita reſiſtit agenti:⁊ reſiſtendo debilitaſ:ſicut qualitas ↄ̃ria. Uñ ſi reſiſtit:per accñs reſiſtit:⁊ nõ ꝑ ſe. ¶ Modo difficili⁹ ẽ(vt ĩngt Ar. ibi.)trãſmutare plura quorũ quodlibet ꝑ ſe reſiſtit agẽti q̃ꝫ trãſmutare pauciora. Ex quo ſeq̃ſ:ꝙ facili⁹ poſſit trãſmutari elemẽtũ habẽs q̃litatẽ ſimbolicã:q̃ꝫ aliud elementũ hñs q̃litates oĩno repugnãtes. Ulterius agẽs corrũpẽs:in agendo nõ agit in q̃litatẽ ſimbolicã:ſed tñ in q̃litatẽ ↄ̃riã. Sꝫ q₂ corrũpit formã ſbalẽ corrũpendam ſecũdario ⁊ ex ↄñti corrũpit q̃litatẽ ſimbolicã. Et ſm hoc poſſum⁹ dicere:ꝙ q̃litas illa ſimbolica manet duplr. Tũ q₂ nõ eſt de intentiõe corrũpentis:vt ipſam corrũpat:neq₃ agit in ipſam ꝑ ſe corrũpẽdo. Tum q₂ ↄſilis regñatur:⁊ ita remãet i ſuo ſili. ⁊ ſm hoc põt itelligi intẽtio Cõmẽ.in.2.de gñatione. ꝙ qualitas ſimbolica manet. q̃re ⁊c̃. ¶ Ad decimũ. Rñdeſ ꝑmittẽdo diſtinctionẽ ↄſuetã dari a Scotiſtis de potentia:q₂ duplex eſt potẽtia. ſubiectiua. ⁊ obiectiua:q̃ diſtinctio dicta eſt a nobis in tractatu noſtro formalitatum ⁊ alibi diffuſe. Potẽtia ſubiectiua q̃dã eſt abſoluta ⁊ fundamẽtalis:q̃dã reſpectiua:vt hꝫ videri in ꝑ phiſi. qua diſtinctiõe ꝑmiſſa. Rñdeſ ꝙ põt dari,vtrum q₂ ꝙ iſte forme ſbales educunſ de eadẽ potẽtia ſubiectiua fundamẽtali. Et cũ tu dicis de mẽte Cõmẽ. ꝙ potẽtie numeranſ ad numerationẽ actuũ. Rñdeo ꝙ ipſe intelligit vel de potẽtia obiectiua que ſic nũaſ ad nũationẽ act⁹ extrĩnſe. Uel ſi itelligat de po⁹ ſubiectiua:itelligit de po⁹ reſpectiua nõ abſoluta. Et ad illḋ qḋ dr̃.3.phi. Qꝫ ſi poſſe ſanari ⁊ poſſe egrotari ſunt idẽ:ſanitas ⁊ egritudo erunt idẽ. Dico ꝙ loquitur de po⁹ obiectiua:⁊ actu ſibi corrñdente. Et ↄceſſum ẽ talẽ potẽtiã nũari ad nũationẽ actuũ. Põt ẽt dari aliḋ mẽbrũ:ꝙ de eadẽ po⁹ educanſ iſte forme. Et cum tu dicis ꝙ forme nullũ ordinẽ eẽntialẽ habebũt. Rñdeſ negãdo lꝫ. imo põt eẽ ordo eẽntialis iter formas:dato ꝙ nullus eẽt ordo ipſarum potẽtiarum in exñdo ſuo ſubto:q₂ po⁹ pñt ordinari q̃tũ ad terminos ⁊ terminatiue:lꝫ nõ ordinenſ inter ſe. ¶ Põt ẽt dari:qḋ iſte forme hñt ordinẽ eẽntialẽ inter ſe. Et cũ tu dicis:imediate fundanſ in mã ꝑ⁹.ḡ nullũ hñt ordinẽ. Negaſ ↄñtia:q₂ a ſilĩ ꝓpe paſſiones imediate fundanſ in ſuo ꝓpo ſubto:⁊ tñ hñt ordinẽ eẽntialẽ inter ſe. Ita ꝙ ꝑ ꝑus vna ieſt ſuo ſubto:q̃ꝫ alia. Nõ tñ ſequiſ ꝙ illa q̃ pri⁹ ineſt ſit rõ recipiẽdi aliã:q₂ primũ ⁊ imediatũ ſuſceptiuũ eſt ipm ſbm:qḋ tñ nõ ẽ po⁹ ꝓpinq̃ receptiuum ſcḋe paſſionis niſi ꝑ⁹ paſſio ſit in ipſo recepta. ¶ Ad vndecimũ argm̃ rñdeſ:negando ꝙ deſ aliqḋ ſimplici⁹ elemẽto:ſm viã quã teneo:q₂ forma corporeitatis ⁊ forma mixtiõis ſũt vna forma realr ⁊ ſbalr. Sꝫ ſꝫ aliã viã haberem⁹ dicere:ꝙ daſ aliqḋ ſimplici⁹ ipſo elemẽto. Nõ qdẽ in facto eẽ.ſꝫ in fieri. Et ad Ar. ꝙ elementa ſunt corpora ſimplicia rñdeſ. ꝙ ſũt corpa ſũme ſimplicia in facto eẽ:q₂ nõ daſ aliqḋ cõpoſitum in actu cõpleto:⁊ ꝑfecto:qḋ ſit ſimplici⁹ elemẽto:ſꝫ bñ aliqḋ eſt ſimplici⁹ i fieri:vt dictũ ẽ. Neq₃ ẽt elemẽtũ dr̃ corp⁹ ſimplex ſimplicitate oppoſita cõpõni ex ptib⁹ eẽntialib⁹ ſꝫ ſimplicitate oppoſita mixtiõi:⁊ compoſitiõi ex mixtibilib⁹. Et ex his appet ſolo ad ſequens qḋ eſt.12m argm. ¶ Ad 13m rñdeſ ↄcedẽdo:ꝙ iſte forme ſbales hñt ordinẽ iter ſe. Et cum tu dicis:iſte ordo eẽntial' erit de eẽntia forme que ordinaſ ad alterã. Dico ꝙ tu es valde groſſus:ſi exiſtimas ꝙ iõ ordo alicui⁹ dicaſ eſſentialis:q₂ ſit de eſſentia ei⁹:ſꝫ iõ ordo eſt eẽntialis:q₂ ẽ neceſſari⁹ iter aliq̃ que ſic neceĩo ordinanſ eẽntialr:⁊ ita cũ ordo ſenſitiue hois ad aiam itellectiuã ſit neceſſari⁹:iõ iſte ordo dicitur eẽntialis. Et cũ tu dicis:aut iſte ordo ẽ eẽntialis ſenſitiue hois in q̃tũ ſenſitiua ẽ. aut in q̃tũ ſenſitiua hois. Dico ꝙ eſt ipi⁹ ſenſitiue hois:in q̃tũ ſenſitiua hois ẽ. Et cum tu dicis:ꝙ diffõ hois nõ idicaret totã eẽntiã hois ⁊ qcqḋ ptinet ad totã eẽntiã hois. Rñdeo ꝙ diffõ hois indicat qcqḋ ptinet ad qditatẽ hois. Iſte ãt ordo cũ ſit reſpect⁹ ⁊ relõ:ñ ẽ ḋ qditate hois:q₂ nullũ rſpectiuũ ẽ ḋ eẽn⁹ entĩ abſoluti:⁊ ita diffõ hois ñ exprimit iſtũ ordinẽ. Uñ tu nõ diſtinguis inter

ſtinguis iter illḋ qḋ eſt p ſe:ꝛ illud qḋ neceſſario cõcurrit. aliqḋ enĩ neceſſario cõpetit alicui:qḋ tñ nõ p ſe cõpetit.ſi cut priuatio eſt pn̄ᵐ neceſſariũ trãſmutatiõis:ꝛ tñ eſt per accñs pn̄ᵐ.ſic eſt in pposito.ordo neccio ꝯcurrit ad eẽ hominis:ꝛ tñ nõ eſt de eẽntia hoĩs:ꝛ dato ꝙ eẽt de eſſentia adhuc nõ ſequit:ꝙ ſenſitiuũ:qḋ ꝯtinet in aiali:qḋ diffinit hoĩe:nõ exp̄mat iſtũ ordinẽ ſaltẽ pmiſſiue:ꝛ potẽtia liter:quẽadmodũ exprimit eẽntiã hoĩs pmiſſiue:ꝛ potẽtialr:ꝛ h̄ loquẽdo de aiali vt eſt altera ps diffõnis hoĩs: ꝛ nõ vt determinat per dr̃iã ſpecificã q̃ eſt rõnale. ¶ Ad vltimũ argᵐ. Rñdet negãdo ꝯñiã. Pro quo eſt notãdũ ꝙ ſicut vl'e ꝛ pticulare diſtinguunt h̄ʒ rõnẽ ex opinione tua(ita ꝙ idẽ põt eẽre diſtinctos ꝯcept⁹ obiectiuos rõne tm̃ diſtictos)ita ſm opi.meã eadẽ res ꝯtinet in ſe diſtinctas rõnes formales obiectiuas hñtes in ſe aliq̃ʒ nõ idẽtitatẽ ꝛ diſtõnẽ ex nã rei.Sẽſitiua ḡ hoĩs põt accipi vl' in rõne ſenſitiui vel in rõne ppria ꝛ pticulari.Et iſte ſũt diſtincte rõnes formales obiectiue:que lʒ diſtinguantur ex nã rei:ſunt tñ idẽ realr.Si accipiat ſenſitiuũ ſub rõne cõmuni:ſic ꝯuenit ſenſitiua in hoĩe cũ ſenſitiua in aſino:ꝛ vt ſic ſub iſta rõne nõ eſt ordiabilis ſenſitiua in homine ad aiam intellectiuã:niſi potẽtialiter ꝛ pmiſſiue. Si võ ꝯſideret ſenſitiua in homine ſub rõne ppria:ſic diſtiguit a ſenſitiua in aſino:ꝛ vt ſic poſitiue ꝛ actu eſt ordinabilis ad intellectiuã.Ex quo ſequit.ꝙ lʒ in eadem ſenſitiua ſint due rationes formales obiectiue que relucẽt in ipſa ſenſitiua:nõ tñ ſequit ꝙ ſint due anime ſenſitiue:niſi eſſent realiter diſtincte.ſicut datur exemplum.Duo gradus caliditatis in eadẽ caliditate numero:non ſunt due caliditates:niſi quando ſunt realiter diſtincti ꝛ ſeparati.

Ultimo iam ad rõnẽ pncipalẽ in pn°.q.reſpõdetur. Premittẽdo:ꝙ ſicut ens ꝛ vnuʒ diuidit in cõpoſitũ ꝛ ſimplex:ita eẽ:ꝛ vnũ eẽ.ſic ꝙ eẽ non magis determinat ad cõpoſitũ q̃ʒ ad ſimplex:quẽadmoduʒ nullũ diuiſum ſibi determinat aliquod diuidentiũ.Uñ nõ eſt imaginãdũ:ꝙ eẽntia alicuius ſit cõpoſita:ꝛ tamẽ eẽ ſit ſimplex:ſicut ergo ens compoſitũ qḋ eſt vnũ icludit multa entia pticularia:ita eẽ cõpoſitũ:multa eſſe pticularia.Falſum eſt ḡ ꝙ vnũ eẽe cõpoſitũ ſit ab vnica forma: tñ dicẽduʒ eſt ꝙ eẽ totale ipſi⁹ cõpoſiti vltimate ꝛ cõplete eſt ab vnica forma.ſ.a forma vltima per quã totũ qḋ eſt in ipſo cõpoſito ſe hʒ vt potẽtiale:ꝛ vt mã reſpectu illius vltime forme.ꝛ ſic totũ eẽe illius cõpoſiti totalis eſt ab illa vnica forma cõpletiue ꝛ perfecte. ¶ Ad cõfirmationeʒ cũ dicebat:ꝙ genus nihil eſt pter eas que ſunt gñis ſpecies. Rñdet ꝙ illa auctoritas trũcate adducit.Sed ſbdit Ar.ſi eſt aliqḋ:eſt qdẽ vt mã.Unde ſi dr̃ia ſpecifica eẽt tota eẽntia ꝛ qditas rei:ſupflueret genus in diffõne:qꝛ dr̃ia ſpecifica ſufficiẽter explicaret totã eſſentiã diffiniti.Unde vult Ar.ibidẽ:ꝙ genus iportat qcqd eſt in diffinito preter dr̃iã vltimã ꝛ formã vltimã a qua accipit differentia ꝛ totũ illud iportatũ per genus ſe hʒ vt potẽtiale ꝛ vt mã reſpectu vltime dr̃ie.Unde pertractat ibi de vnitate diffinitionis quõ pmiſit in poſteriorib⁹ Analeticis:ꝛ quõ ptractat in.8° meta.de vnitate cõpoſiti : ꝛ ſicut vult ibi.ꝙ vnitas p ſe cõpoſiti eſt ex p ſe actu:ꝛ p ſe potẽtia:ita vult cõceptũ diffinitiuũ eẽe per ſe vnũ:qꝛ eſt ex per ſe cõceptu actuali:ꝛ cõceptu potentiali.Et ſicut in.8° meta. vult ꝙ actus ſit pncipalior cã cõpoſiti entitatis:ꝛ ex ꝯñti vnitatis eῑ⁹.Ita in pposito vnitas diffõnis pncipalr eſt a dr̃ia vltima rei.Ex qb⁹ nõ ſequit:ꝙ in potentiali qḋ iportat p genus:nõ icludant multe forme:qrũ q̃libet ſe tenet ex pte mãe:quẽadmoduʒ in cõpoſito ſbali includunt multe ptes organice que differũt ſm ſpẽʒ p formas ſpecifice diſtinctas:ꝛ tñ qꝛ totũ icludẽs illas formas ordinat vt qḋdã pfectibile ꝛ potẽtiale ad vnã formã vltimaʒ. Ideo ex iſtis ꝛ illa ſit vnũ per ſe.Unde vlr eſt verũ ꝙ in compoſitis q̃to aliqḋ eſt pfectius cõpoſitũ:tanto plures ptes organicas eẽntialr diſtinctas icludit. Et tñ nõ obſtãte illa pluralitate:cõpoſitũ tale eſt pſe.n⁹ vnuʒ:q̃ʒ illud qḋ non tot ptes includit:ꝛ ſic dr̃ eẽe verius vnũ:qꝛ pfecti⁹ : nõ tñ qꝛ idiuiſibilibus. ¶ Per hoc rñdet ad ſecũdã ꝯfirmationẽ:ꝙ dr̃ia vltima eſt tota ſba rei.Hoc nõ eſt intelligẽduʒ ſicut v̈ba ſonant:qꝛ tunc in oĩ diffõne cõmitteret nugatio:qꝛ vel genus nõ pertineret ad ſbam rei:vel rõne differẽtie vltime bis diceret. ¶ Intelligendũ ẽ ergo ꝙ tota ſbſtãtia rei cõpletiue ꝛ pfectiue eſt ab vltima dr̃ia:hoc ẽ ꝙ ipſa cõplet ꝛ pficit totam ſbam rei. ¶ Ad tertiam ꝯfirmationẽ cũ dicebat:ꝙ in ſubſtãtijs nõ eſt ordo:intelligẽduʒ eſt:nõ ꝙ forme in aliquo vno cõpoſito nõ ſint eſſentialr ordinate:ſed nõ eſt ordo faciẽs aut tollẽs nugationeʒ:qꝛ ſicut dicit Ar.ibi.ſi eſt nugatio in diffõne addẽdo dr̃iam priorẽ poſteriori vt dicẽdo aial bipes hñs pedes:alius ordo addẽdo dr̃iã poſteriorẽ priori nõ tollit ipam nugationẽ:vt dicẽdo aial hñs pedes bipes. Ita ꝙ ali⁹ ꝛ ali⁹ ordo nõ facit ꝛ tollit nugationẽ:ꝛ h̄ maxie ſeqt negãdo:ꝙ dr̃ia vltima ſit cã vnitatis diffõnis:vt declaratũ ẽ in metaphiſicis.Q.de termino acquiſito per motus diſtinctos ipẽ.

¶ Eadẽ eſt materia vt pncipiũ oib⁹ que ſiunt ꝛc. Textu cõmẽti.xi. Qõ.iij.

Queritur. Utrũ materia ſit eadẽ numero omniuʒ generabilium ꝛ corruptibilium. Uidetur ꝙ nõ.7.meta.Generans gñat aliud pp mãm.

Ad oppoſitũ eſt Ar.p̄ phiſi.ꝛ p̄ de gñatione.

Reſpõdetur primo:in qõne iſta ponet triplex diſtinctio. ¶ Scḋo multiplex cõcluſio:ex quo patebit reſpondeo ad argumẽtuʒ in principio. ¶ Tertio difficultas mouebitur ꝛ ſoluet.

Quãtũ ad pmũ pma diſtinctio eſt:ꝙ vnitas nũalis eſt duplex:quedã eſt vnitas actualis. q̃daʒ eſt vnitas aptitudinalis.Unitas actualis eſt:qua aliqḋ actualr eſt vnũ nũo.Unitas aptitudinalis qua eſt vnuʒ in aptitudine:ſicut due aque:aut aliqua duo eiuſdẽ rõnis:ꝛ homogenea nata ſunt vniri ꝛ eẽe vnũ. ¶ Scḋa diſtinctio eſt hec.Unitas actualis quedã eſt inſequens formã toti⁹:que diſtinguit ꝯ mãm oppoſitã qditati:q̃dam eſt inſequẽs formã ptis que diſtinguit ꝯ mãʒ:que eſt altera ps cõpoſiti. Quedã eſt vnitas que inſequit ens ſm ꝙ ens.pᵃ ꝛ 2ᵃ vnitas ẽ vnitas formalis.3ᵃ vnitas ẽ vnitas entitatiua. ¶ 3ᵃ diſtĩctio.duplex ẽ mã:q̃daʒ eſt mã pᵃ.ſeu remota:q̃dã 2ᵃ ſeu ppinq̃:hec diſtõ pʒ ex terminis.

De ſecũdo. His pmiſſis ponunt ꝯnes.pᵃ ẽ iſta. Diuerſis gñationib⁹ ſm nũm correſpõdẽt diſtincte mãe ſcḋo:nũaliter diſtincte. Iſta pʒ. Qm̃ alie diſpõnes q̃litatiue ꝛ q̃ʒtitatiue nũ aliter diſtĩcte ſunt in mã Sor.ꝛ alie ſunt in mã Pla. ¶ Scḋa ꝯ ẽ:ꝙ mã pᵃ eſt vna nũo oĩuʒ gñabiliũ ꝛ corruptibiliũ p priuationeʒ diſtõnis formalis que ſumit a forma ptis. Iſtud pbat. Qm̃ illud qḋ nullã formã hʒ de ſe:ſed ẽ p̄ diuerſuʒ ab oĩ tali forma:nõ põt diſtigui ab alio itrinſece p aliq̃ʒ vnitatẽ que cõſequit formã:in eo ꝙ forma.Sʒ mã pᵃ de ſe nullã formã icludit:ꝛ eſt p̄ diuerſa ab oĩ forma ptis.ergo ꝛc. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt:ꝙ loquẽdo de vnitate actuali:q̃ ꝯſeqt ens hʒ ꝙ ens:mã pᵃ põt eẽ vna nũo reſpectu oĩuʒ formaꝝ ad ſe inuicẽ ſuccedẽtiũ:ꝛ h̄ vult Ar.in p̄ phiſi.ꝛ p̄ de gñatõe.Qm̃ dato oppoſito nõ eẽt trãſmutatio ab vno in alteꝝ.cõfirmat ẽ ſm ipm. Idẽ ſbm in tranſmutatione ſbali manet ſub vtroq̃ʒ termino trãſmutatiõis. ¶ 4ᵃ cõcluſio eſt iſta. ꝙ cõparãdo mãm pmã ad indiuidua ſimul actu exñtia: materia talis eſt alia ꝛ alia ſm vnitatẽ numeralẽ poſitiuam inſequẽtẽ ens ſm ꝙ ens:hoc eſt vt vnitas ẽ paſſio entis:ꝛ cuiuſlibet iferioris ad ens. pbat duplr. Prio ſic. gñans hʒ Ar.gñat aliud pp mãʒ:que mã non tñ eſt alia

alietate forme: ⁊ pp vnitatẽ formalẽ que iſequit̃ ipã3 for-mã quã h3: verũ ẽt eſt alia alietate ppria que iſequit̃ vnitatẽ ipſius vt ipſa eſt diſtincta a forma. Nã ſicut materia in cõpoſito ſbali loquẽdo de mã ƥma eſt ƥncipiũ diſtinctũ ẽentialr a forma. ſic h3 ppriã vnitatem diſtinctam ab vnitate forme: que vnitas nõ tm̃ eſt vnitas ſpecifica: ſed etiam numeralis: q2 cõpoſiti ſingula: is ſunt ƥncipia ſingularia. ¶ Probat̃ ſcđo hec eadẽ ꝯ. Gñans h3 mãm ſuã pfectã forma ſbali: ſed mã3 geniti vel gñandi pficit ipſu3 gñans ꝯſili forma in ſpẽ: ſ3 ipoſſibile eſt eandẽ mãm habere formã in eſſe ɋeto aut ẽe pfectam formã: ⁊ carere forma: ſeu h̃re ipſam in fieri: g̃ mã gñantis ⁊ geniti nõ ſunt eadẽ. ¶ Loquẽdo de vnitate que inſequit̃ formã totius que eſt ɋditas: ponitur iſta ꝯcluſio que ẽ ɋnta. v3. omnes mãe ſunt vnũ ɋditatiue. pbat̃. q2 nã mãe ɋditatiue accepta predicat̃ ẽentialr ⁊ in recto in ƥmo modo dicẽdi per ſe de hac mã ⁊ de illa: ⁊ h3 rõnem vniuerſalis ƥdicabilis de iſtis. igit̃ oẽs mãe ſingulares ſunt vnu3 in nã mãe eorum. ¶ Sed ꝯ Auerroys. 12. meta. cõmẽto. 14. habet ꝙ mã ƥma nõ h3 cõitatẽ alicuius predicabilis de pluribꝰ ſed pciſe cõitatem ſm cauſalitatẽ intrinſecã: ⁊ in hoc diſtiguit ipſam a cõitate generis predicabilis. ⁊ hoc dicit eſſe de intentione Ar. declarantis nãm mãe. igitur materia nõ eſt ſic vna. ¶ Jtẽ inſtatur contra aliã cõcluſionem vbi dicitur ꝙ loquendo de vnitate inſequente ens in ſe ⁊ in ſuis inferioribus ois mã in quocũq3 cõpoſito naturali ẽ vna nũo poſitiue. Cõtra. habet ipſe in eode3 cõmento ꝙ mã circũſcripta forma nullã h3 vnitatem niſi priuatiua3 per carentiã formaꝝ ⁊ diãꝝ indiuidualium. igitur concluſio falſa. ¶ Ad hec reſpondetur ꝙ nã materie in eſſe obſtracto a ſuis indiuiduis h3 rationem vniuerſalis predicabilis vt declarat̃ in. q. de indiuiduatione. ¶ Ad cõmẽtatorẽ di ꝙ intẽtio ſua eſt ꝙ reſoluendo aliqđ cõpoſitũ ſingulare in materiã primã ſaltẽ per intellectu3 remanet mã ƥma nuda: que licet ſit cõicabilis per modũ principij materialis pluribus indiuiduis per cauſalitatẽ intrinſecã: que ſibi debetur in quantum eſt mã: iſta tñ mã nõ eſt cõmunis cõitate vniuerſali: que cõitas inſequit̃ formã licet potentialem ad aliam formam vel ſaltem ad aliam realitatẽ forme: cõitas aũt materie ſm cauſalitatẽ inſequitur hanc natura3 pure potentialẽ ad formã. Ex hoc nõ ſequitur ꝙ abſtrahendo nãm mãe ab omnibꝰ indiuiduis. nõ ſit talis nã vniuerſalis. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ materia in cõi predicatur de hac mã nõ in recto ſed in obliquo. Cõtra. q2 hec. ppoſitio hec mã. eſt mã eſt eſſentialis. quia predicatũ includit̃ in ratione ſubiecti: ſed predicatᵐ de ẽntia ſubiecti predicatur in recto. ¶ Ꝺ. quod dicit totam quiditatem alicuius predicatur in recto. materia in cõi eſt hꝰ reſpectu huius mãe: q2 hec mã nõ addit ſupra mã3 niſi hecheitatẽ: que non pertinet ad quiditatẽ. Nec obſtat qđ dicit cõmẽtator primo phiſicoꝝ commẽto. 69. mãm nõ habere quiditatem. ¶ Reſpondet̃ ꝙ pro tãto dicit hoc: q2 vult totam quiditatẽ compoſiti nãlis ẽe formam partis a qua mã eſt primo diuerſa. Loquẽdo igit̃ de quiditate que eſt forma partis mã nullam talem habet quiditatẽ: ſed loquẽdo de quiditate que ſumitur ab ente ſeu ab eſſentia ſic mã habet quiditatẽ. ¶ Ad ſecũdu3 reſpondetur ꝙ loquendo de vnitate que ſumitur a forma partis indiuiduali vel a differentia eius ſic mã ƥma non eſt vna numero poſitiue: ſed tm̃ priuatiue. vnam tetigit cõmẽtator ⁊ aliam preſuppoſuit. Nec valet: iſta3 nõ poſuit. ergo negauit ipſam. ¶ Sexta cõcl'o: ꝙ loquendo de vnitate aptitudinali: q̃ apta nata ẽ cõpetere ipſi mãe: alr dõm ẽ ſ3 aliq̃s Scotiſtas: alr ſ3 alios. Pro opinione aliquoꝝ ponit̃ iſtã ꝯ. v. ꝙ oiu3 gñabiliũ ⁊ corruptibiliũ eſt eadẽ mã nũo. Probat̃ q̃cũq3 ſũt eiuſdẽ rõnis: ⁊ oino homogenea ipſa nata ſunt ꝯſtituere aliqđ vnũ nũo. S3 oẽs mãe ſunt eiuſdẽ rõnis: q2 nõ dant̃ duo ƥma in genere cauſe mãlis: ſicut neq3 in alijs: g̃ ex oibus materijs põt fieri vna mã: ⁊ dicunt iſti: ꝙ oẽs mãe dicunt̃ eſſe vna mã nũo ƥuatiue: ſeu aptitudinalr. Na3 ꝙ ſint diuerſe ſeu diuiſe: h̃ eſt ab ipſis formis originalr ꝯhẽtibꝰ ⁊ diuidẽtibꝰ ipas mãs: ita ꝙ ipſis circũſcriptis. v3. circũſcripta forma ſbali: q̃ntitate: loco: ⁊ ſitu: oẽs mãe ẽent vna. ¶ Alia Scotiſtaꝝ opinio tenet oppoſitũ. Pro qua ponit̃ iſta ꝯcluſio Q. oẽs mãe diuiſe ⁊ ſepate circũſcriptis ẽt oibꝰ formis ſbalibꝰ ſeu acñtalibꝰ: adhuc diſtinguunt̃: vt puta ſi due mãe fierent ẽt vniuerſu3 adhuc vna ẽet diſtincta ab alia. ⁊ hoc p ſuas ẽentias: ita ꝙ ſeipſis diſtinguerent̃: q̃ diſtinctio tm̃ ẽet nũalis: ⁊ nõ ſpecifica: cũ diſtinctionis ƥnª ẽent ipſe hecheitates. Nunq̃3 tñ ꝯcedit̃: ꝙ iſte mãe diſtinguerent̃ formalr: vt diſtinctio formalis eſt a forma: vt forma eſt altera pars cõpoſiti: quare ⁊c̃. Per hoc p3 riſio ad argumentum adductum in principio.

De tertio ƥncipali iſurgit vna difficultas: q2 Ari. dicit ꝙ gñans gñat aliud pp mã3 ⁊ nõ pp formã: cũ. 7° meta. dicat̃ ꝙ forª ſepat ⁊ diſtinguit. Ad hãc difficultatẽ riſum ẽ alias. epilogãdo tñ ad h̃ ƥmittũtur alique ppõnes. ¶ Prima ppõ eſt iſta. ꝙ forª eſt ƥnᵐ diſtinctiuũ ſicut mã. pbat̃. q2 eadẽ ſunt ƥnª ẽendi ⁊ diſtiguẽdi: ſed forª eſt eque bñ ƥnᵐ eſſendi ſicut mã. g̃ ⁊c̃. ¶ Scđa ppõ. ꝙ forª magis diſtinguit q̃3 mã: q2 qđ eſt magis ƥnᵐ ⁊ principalius ẽendi: eſt magis ƥnᵐ diſtinguẽdi: ſ3 forª eſt ƥnᵐ ƥncipaliꝰ ẽendi. g̃ ⁊c̃. ¶ 3ª ppõ: forª appropriate nõ eſt ƥnᵐ diſtinguẽdi: pbat̃. illud qđ eſt ƥnᵐ aſſimulãdi: nõ eſt ƥnᵐ diſtinguẽdi: q2 aſſimilare ⁊ diſtiguere ſũt oppoſita: vl' ſaltẽ diſperata. ſ3 forª eſt ƥnᵐ aſſimulãdi: q2 agẽs p formã ſuã aſſimulat ſibi paſſu3. ⁊ h̃ nõ in ſingularitate: ſ3 in nã: ⁊ in ſpẽ: g̃ nõ eſt ƥnᵐ diſtinguẽdi appropriate. ¶ Ultima ppõ: mã appropriate dĩ ẽe ƥnᵐ diſtinguẽdi: q2 nullo mõ eſt ƥnᵐ aſſimulatiuũ. g̃ ei magis ꝯuenit diſtiguere appropriate: q̃3 forme. Ex h̃ p3 ſolo difficultatis.

¶ Quecũq3 vtiq3 ſic tranſmutantur ad inuicem ad materia3 oportet redire. Textu cõmenti. xiiij. Queſtio. vij.



Queritur Utrum idẽ nũo per poᵃˢ diuinã poſſit reparari qđ eſt corruptũ. ¶ Jſta queſtio nõ eſt ptractãda ex principijs nãlibꝰ: ſ3 tm̃ theologicis. ſolum hic itroducit̃ vt videat̃ q̃ntum ex ƥncipijs. ſ. tho. ⁊ alioꝝ ꝯtineat veritatẽ. Et arguitur primo negatiue. Si. n. corruptũ itez reparat̃: iſta gñatio aut eſt eadẽ cu3 ƥma gñatione: aut eſt diſtincta: ſi dicas ꝙ eſt diſtincta. Arguit̃ ſic. Ubicũq3 ſunt due productiones ⁊ due gñationes: ibi ſunt duo genita diſtincta: ſ3 per te hic ſunt due gñationes. g̃ ſunt duo genita ſeu producta. Si dicas ꝙ gñatio 2ª eſt eadẽ cũ ƥma. Aut. n. ƥma eſt 2ª. Aut 2ª eſt ƥª. ſi dicas ꝙ ƥª eſt 2ª. gñatio 2ª ƥſupponit priorẽ. ergo ſi prima eſt 2ª: ƥſuppon ſiſti 2ᵉ gñationſ altera gñatio prior. Si dicas ꝙ 2ª eſt ƥma. Arguo ſic. qđ gñat̃ ƥma gñatione: ƥ capit ẽe: ⁊ nun q̃3 amplius fuit. g̃ ſi 2ª eſt prima ſequit̃ ꝙ per iſtã gñatione3: ƥ capit eſſe ipm regñatũ g̃ nõ eſt regñatũ. ſ3 ƥ gñatũ. S3 pbat̃ ƥᵐ aſſumptũ p maiorẽ. ſ. ꝙ ſi ſint due gñatiões diſtincte: ꝙ ſint duo genita. q2 gñatio eſt eadẽ cũ re genita. pbat̃. q2 ſi nõ eſt eadem: aut pcedit ipſa3 rem genitã. aut ſequit̃: aut eſt ſimul cũ ipſa. Nõ eſt dicẽdũ ꝙ pcedat. q2 gñatio eſt mutatio inſtantanea: ⁊ in eodẽ iſtãti eſt cũ re genita. Et per idẽ non põt dici ꝙ ſequat̃: ſequeret̃ etiã ꝙ (ſi ipſa gñatio ſequeretur.) prius res genita ẽet q̃3 gñaret̃: qđ eſt ipoſſibile. ſi vo dicas ꝙ gñatio eſt ſimul cũ re genita. g̃ eſt eadẽ: q2 nõ vr ꝙ iſta ſilitas poſſit ẽe niſi ex identitate vnius ad alteru3: q̃re ſequit̃: ꝙ ſi due gñationes. g̃ duo genita. ¶ Secũdo principaliter arguit̃. Si deſtructũ eſt regñatũ: certum eſt ꝙ in aliquo

ꝙ in aliquo tpe fuit p̄mo gn̄atū:ſit illud tp̄s A. cū poſtmodū regn̄at:in aliquo tpe regn̄at:ſit iſtud tp̄s B. tunc arguit ſic. Si idē nūo genitū in tpe A. regn̄et in tpe B. ergo tp̄s A. ſiet tp̄s B. Qm̄ ſi menſuratū eſt idē:ꝛ menſura dʒ eſſe eadē. Sed hoc eſt impoſſi:qm̄ tunc p̄teritū inquātū p̄teritū fieret p̄ñs:ꝛ ēt illud regn̄atum inquantū p̄teritum fieret p̄ñs. ergo impoſſi eſt ꝙ deſtructū regn̄etur.

Ad oppoſitū ꝛ pro pte affirmatiua q̄onis arguit Aug. 22. de ciui. dei. ca. 20. inq̄t de carne nr̄a reparanda in reſurrectione:ſi oib⁹ modis iſta pulſa:neq̄ eiꝰ mā vllis nāe latebris māſiſſet. vñ vellet eam repararet oīps. Ex quo ꝯcluditꝛ ꝙ ſi totalr̄ deſtrueretur caro humana:poſſet ipſa eadē numero reparari.

Circa iſtam q̄onē. Primo eſt opi. ſ. Tho. in. 4. ſnia. di. 44. q. 1. q tenet ptē negatiuā q̄onis:ꝛ vt meliꝰ videat opi. ſua:erūt. 4. faciēda. Primo ponā opi. ſan. Tho. cū eius motiuo ꝛ fundamento. Scđo arguā ꝯ. Tertio ſoluā eius fundamentū ſeu motiuum. Ultimo rñdebo ad argumenta in principio. q.

Quantum ad p̄m̄:ſm ip̄m eſt aduertēdū ꝙ corruptibile eſt i duplici dr̄a q̄ddā corruptibile qđ totalr̄ corrūpitꝛ:ꝛ deſinit eē:ſic ꝙ hʒ eē totale interruptū:q̄ddā eſt corruptibile:cuiꝰ eē totale ꝛ idē manet. Primū corruptibile ē ſicut nā brutoꝝ:ꝛ alioꝝ:quoꝝ forma totalr̄ corrūpit ſeu deſinit eē:q̄ddā eſt corruptibile cuius forma manet:ꝛ idē eē totius:ſicut nā hūana:cuius forᵃ que eſt aīa itellectiua poſt corruptionē manet in ſuo eſſe. Et hʒ idē eſſe (ſm ip̄m) qđ eſt eē totiꝰ ꝛ cōpoſiti:qm̄ ſi hēt aliud eē a corpe ꝛ a cōpoſito:ſeq̄ret ꝙ vnio forᵉ ſbalis cū mā eſſet accn̄talis. Si loquamur de tali corruptione talis corruptibilis:cuiꝰ eē idē manet poſt corruptionem:idē nūo pōt repari p poᵗᵉᵐ diuinā. ſi loquamur de alio corruptibili:cuiꝰ eē totale eſt iterruptū ꝛ deſinit eē:ꝛ non retinet idē eſſe:illud nō pōt reparari in idētitate numerali:neq̄ reparari idem numero de imenſa potentia dei.

Quantum ad 2ᵐ. Cōtra iſtam pōnem inſtat. Et arguit p̄mo ꝯ fundamētū ſue pōnis per qđ tenet:ꝙ idē nūo in nā humana pōt repari:ꝛ non in alijs. 2° ꝯ ꝯnem:ꝛ arguit ſic p̄mo. Et p̄ſuppono illud qđ dicit ſ. Tho. in p̄ᵃ pte. q. 89. ar. p̄. ꝙ aīa itellectiua hʒ eē impfectū ex corpus:ꝛ in corpore hʒ eē pfectū:ex quo p̄ſuppoſito arguit ꝯ fundamētū ſuū. Illud nō oīno idē eē nō videtur eſſe impfectū ex eo ꝙ pfectionē ſuā ſeu ſuū eſſe non cōicat alteri. Sed aīa itellectiua extra corpus per te retinet idem eē qđ hēbat in corpe:ꝛ idē eē totiꝰ. ergo nō eſt iperfecta ſepata a corpe:ex eo ꝙ ſuū eſſe nō cōmunicat corpi: maior p̄bat q: cōicare ſuū eē alteri vel pfectionē alteri: nō eſt recipe pfectionem ab illo:ſʒ magis dare. Un̄ lʒ ad aliqđ qđ eſt pfectū i ſe ꝯſequat cōicare ſuā pfectionē alijs: ſicut eſt de itelligētia:ad quā ꝯſequit iſta pfectio:q̄ eſt cōicare eē alijs in mouēdo orbē:tū ex iſta cōicatione itelligētia nō pficit in ſe:q: tūc ſequeret ꝙ deus nō cōicando eē iſtis iferioribus:eēt impfectior in ſe:ꝛ ita pfectionē aliq̄ recipet a creatura:minor aūt eſt tua:quī dicis ꝙ aīa ſepa rata hʒ oīno idem eē:qđ eſt eē totius. ¶ Itē arguit 2°. Quecūq̄ hn̄t idē eſſe oīno:vnū reſpectu talis eſſe nō pōt dici impfectius reliquo. Sʒ aīa itellectiua ꝛ totū cōpoſitum qđ eſt hō hn̄t idem eē. ergo aīa itellectiua nō dr̄ imperfecta in tali eē:ſi ſit ſepata:ꝛ tū totū cōpoſitū eſt pfectius in tali eē. ¶ Et ꝯfirmat. Impoſſe eſt ꝙ ſit eē alicuius: niſi ſit illud qđ eſt hn̄s eē. Sʒ ita eſt ꝙ eē aīe itellectiue eſt idem eſſe cū eſſe totius. ergo ſequit:ꝙ ſi eē totius eſt:ꝛ totū hn̄s idē eſſe. ¶ Itē 3° arguit ex alio fundamēto ꝯ ſ. Tho. tenet ipſe ꝙ cōpoſitū dicit tertiā entitatē diſtinctā realr̄ a ſuis ptibꝰ. Iſta 3ᵃ entitas totalr̄ deſinit eſſe in morte hominis:alioquin hō nō vere morer̄:ſed quodcūq̄ hʒ eē interruptū ꝛ deſtruit q̄tum ad ſuū eſſe:nō pōt idē nūo reparari. ergo idē hō nūo nō poterit reparari. ¶ Itē 4° ſm ip̄ſum ꝓprie paſſiones diſtinguunt eēntialr̄ a ſbis poᵗ aie:ꝛ maxime potentie ſenſitiue:que (ſm Ar. in de ſenſu ꝛ ſen. in p̄n°. ꝛ in de ſomno ꝛ vigilia) fundant imediate in cōpoſito. ſilr̄ q̄titas diſtinguit eſſentialr̄ a ſba:iſta oīa corrūpunt:ꝛ deſinūt eē in morte hoīs. ergo eadē paſſio: ꝛ eadē q̄titas nō poterit per potentiā diuinā reparari.

Secundo p̄ncipalr̄. Cōtra ꝯnē in ſe arguit etiā. Si. n. deus ꝓducat aliqđ in iſtātia. ꝛ ꝯſeruet ip̄m in tpe imediate ſequēti:certū eſt:ꝙ tale corruptum erit idē nūo per te in iſtātia. ꝛ etiā in tpe ſequēti medio:atq̄ etiā in iſtāti b. ad qđ terminat tale tp̄s itermediū. ergo vbi ꝓducat aliqđ in iſtanti a. ꝛ in tpe medio nō ꝯſeruet:ꝛ iterū in iſtāti b. ip̄ſum ꝓducat relinquit ꝙ erit idē eſſe in inſtātia. ꝛ in iſtān b. p̄bat iſta ꝯn̄tia. Identitas ipſius eſſe in iſtāt b. ꝛ in iſtāti a. ſi depēdet eēntialr̄ a ꝯſeruatione ipſius eſſe in tpe itermedio dependet in aliquo gn̄e cauſe:aut in gn̄e cauſe mālis:aut formalis:efficiētis: aut finalis. Non pōt dari ꝙ ab illo eē ſic ꝯſeruato eſſentialiter dependeat in aliquo gn̄e cauſe: vt pʒ diſcurrēdo per oēs. ergo nulloº eēntialr̄ idē eē in iſtāti a. ꝛ in iſtāti b. dependet ab ipſo ꝯſeruato in tpe itermedio. ¶ Probat iſta ꝯn̄tia alio meº:q: ſi eſſet illud qđ tu dicis:ꝙ idētitas iſtius eē in vtroq̄ inſtāti dependeret ab ipſo eē ꝯſeruato in tali tpe medio. ergo deus qđ erat in iſtāti priori nō poſſet creare in iſtanti poſteriori. Probat ꝯn̄tia. Nā idētitas eē in iſtāti iſto poſteriori dependet eēntialr̄ ab ipſo eſſe ꝯſeruato in tpe medio dependētia eēntiali:ſʒ nihil idē ꝛ vnū pōt eſſe ꝛ ꝓduci ſine eo a quo eſſentialiter depēdet. ergo nō poterit idē eſſe ꝛ ꝓduci in iſtāti poſteriori:niſi ab eodem agente eēt ꝯſeruatū in tpe itermedio ꝛc. ¶ Itē 2° arguit. p̄ſupponēdo p̄ ꝙ q̄cūq̄ ſic ſe hn̄t ꝙ vnū eſt p̄us eēntialiter:ꝛ aliud poſterius:vnitas ꝛ idētitas prioris eſſentialiter nō dependet a poſteriori eēntialr̄. Un̄ lʒ ad diſtictionē prioris diſtinguatur poſterius:nō tū ecōtra. vt pʒ in exēplo. Nā ſtante vnitate in cā pōt eſſe plr̄alitas in effectu. ¶ 2° p̄ſupponit:ꝙ duratio ꝛ diuerſitas tp̄is ſeu inſtantium:in q̄bus aliqua fiunt eſt poſterior eſſentialr̄ ipo eē qđ fit ꝛ gn̄at. Iſto ſtante arguit ſic. Diuerſitas poſterioris eſſentialr̄ nō ꝯcludit diuerſitatē prioris in ſua vnitate ꝛ idētitate:ſed inſtātia ꝛ tp̄s in quo ip̄m eē pmanens durat:ſunt poſteriora eēntialiter re durāte. ergo lʒ inſtātia diuerſificent ſiue tp̄s res pmanens ꝛ eſſe poſitū in tpe nō diuerſificat. maior pʒ ex ſuppoſitis. minor apparet q: ſiue inſtātia in tpe cōicent ad ſeinuicē:ſiue nō:ſemp remanet idem eſſe. Nam eſſe pmanens diſtinguit eēntialr̄ a ſucceſſiuo:ꝛ remanet idē in eſſe:q̄buſcūq̄ inſtātibꝰ ad ſeinuicē ſuccedentibꝰ. Itaq̄ non obſtāte ꝙ inſtātia diuerſificent: ſemp tū remanet idē eſſe:loquēdo de eſſe cr̄ato ꝛ ꝓducto. ergo cū vnitas ꝛ idētitas ipſius nō dependeat eſſentialr̄ a tpe:variato tpe:ꝛ ipſo nō ꝯſeruato in tpe:adhuc poterit idem reparari. ¶ Hoc pōt ſic confirmari. Si eſſe eſſet idem in a. ꝛ in tpe ſequēti:ꝛ vlterius ſic in b. itelligendo per b. inſtās ad qđ tale tp̄s mediū terminat:ꝯcederes ꝙ ip̄ſum eſſe eſt oīno idem. ergo etiā vbi eſſet in a. ꝛ in b. ꝛ nō ꝯſeruaret in tpe itermedio:adhuc eſſet idem. Probo q: in iſto caſu nō deſtruit niſi hoc qđ eſt durare in tpe intermedio:qđ eſt poſterius eſſentialr̄ ipſo eſſe durante. ergo pp diuerſitatē huiꝰ qđ eſt durare:qđ eſt poſterius eſſe durante nō variabit ip̄ſum eſſe. ¶ Q, ſi tu dicas:menſuratum dependet eēntialiter a menſura:ſed ita eſt:ꝙ tp̄s eſt menſura iſtius eſſe. ergo non poterit eſſe idem eſſe niſi ſit idem tp̄s. ¶ Rn̄deo ꝙ menſurat̄ dependet eſſentialr̄ a menſura que eſt eius menſura eſſentialis:ſed nō dependet eēntialiter a menſura que eſt eius menſura accn̄talis: mō eſſe pmanēs dependet accn̄talr̄ a tpe:q: tp̄s nō menſurat ip̄ſum ens permanens:inq̄tum pmanens eſt:ſed vt hʒ eſſe in fluxu:ꝛ in motu:ex. 4. phiſi. Sed vbi menſuratum depēdet eēntialr̄ a mēſura:variata menſura:varia-

tur mēſuratū. Iſto° dicim⁹: ꝙ ſcia mēſurat a ſcibili: ꝛ ita variato ſcibili variat ſcia. ℂ Itē 3° ar. ꝓſupponēdo p°: ꝙ mutatiões ille q̄ hñt terminos eiuſdē rōnis: hñt eq̄lez cōpoſſitatē vel icōpoſſitatē: ꝛ q̄lʒ ſpaꝝ eſt poſſis vel ipoſſis in ſe. Preſupponit ēt 2° ꝙ mutationes oppo^te hñt terminū eiuſdē rōnis: ſicut gñatio ꝛ corruptio hñt ipʒ nō eē: vna ꝓ termio a q̄: altera ꝓ termino ad quē: ita ꝙ nō eſſe ipſi⁹ gñatiōis qḋ ē termin⁹ a q̄ ipſi⁹: eſt eiuſdē rōnis cū nō eē: qḋ ē termin⁹ ad quē corruptionis. Iſto ſtāte ar. ſic. Si aliq̄d gñat: nihil ꝑcedēs gñationē ē eiuſdē rōnis cū nihilo deſtructiōis i qḋ cedit ipm deſtructū. Probo hāc maiorē: q2 vtrobiq3 nihil ꝑuat ipʒ eē: ꝛ hʒ eq̄lē incōpoſſitatē reſpcū eē: ꝛ ei eq̄lr opponit. Sʒ nihil ꝑcedēs gñationē nō ipedit qn ipʒ eē idē poſſit gñari. ḡ ꝛ ipʒ nihil in qḋ cedit ipm deſtructū nō ipediet: qn ipʒ deſtructū poſſit reparari. ℂ Probat ꝯñia. Q2 ſi nihil ſequens deſtructionē alicui⁹ ipedit ꝓductionē eē cui opponit: h̄ eēt pp maiorē oppōnē ipſi⁹ nihil ad eē: aut q2 vnū nihil magis priuaret eē q̄ʒ reliquū. Sʒ nullū iſtoꝝ ē. Eſt. n. eq̄lis oppō ꝛ eq̄lis ꝑuatio reſpcū eē. ḡ ſi nihil ꝑcedēs gñationē nō ipedit qn idē eē ꝓducat ꝛ poſſit ꝓduci: ſequit etiā: ꝙ nihil ſequēs deſtructionē nō ipediet. ℂ Et ꝯfirmat. Q2 eſt eq̄lis poteſtas ex pte ꝓducētis ꝛ eq̄lis poſſitas ex pte rei ꝓducibilis: q2 nō vr̄ ꝙ ipa res ꝓducibilis qñ eſt deſtructa iduat maiorē ꝯdictionē ad eē: q̄ʒ vbi nō eēt deſtructa: ꝛ ipʒ nihil i qḋ cedit ipʒ dſtructū: nō magi ꝑuat eē: neq3 magis oppōit q̄ʒ alteꝝ nihil ꝑcedēs ipaʒ gñationē. ḡ ſeq̄ ꝙ idē eſſe deſtructū poterit repari: ſeu nō iplicat ꝯdictionē qn ipm poſſit in vnitate nūali repari. ℂ Sed h̄ iſurgit vna difficultas. Utrū idem nūo poſſit repari ꝑ po^am nālem. ℂ De hoc videas Sco. in. 4. ſniaꝝ. di. 43. q. 3. q tenet partem affirmatiuā ꝯ ſan. Tho. ꝛ ibi videbis mirabilia.

Quātū ad 3^m art. ℂ Ad arg^a i p̄n° q̄ faciūt ad opp^m q̄ōnis rñdet: ꝛ ꝑ ad funda^ta q̄bus nitit ſan. Tho. ꝓbare: ꝙ eē iterruptū nō poſſit idē nūo repari. cū3 dicit: ꝙ ſi aia itellectiua deſineret eē q̄ʒtū ad oēm ſui entitatem: nō poſſet eadē nūo repari. Negat ꝯñia: ſilr negatur: ꝙ aia itellectiua hēat idē eē cū eē toti⁹ cōpoſiti. h̄. n. ē falſuʒ: vt ꝓbatū ē. Et ad rōnē ei⁹ cū dicit: ꝙ tūc vnio aie intellectiue cū corpe eēt accītalis: negat ꝯñia. Nā vnio nō ē nihili ad ens: ſʒ entis ad ens: ꝛ vnūqḋq3 qḋ hʒ entitatē ex ſuā cām: hʒ ēt ꝓpriū eē: q2 nō ē imaginādū ꝙ aliq̄d ſit ens ex ſe: ꝛ nō hēat ꝓpriuʒ eē: ſʒ aia itellectiua vnit corpi. ḡ aia itellectiua hʒ ꝓpriū eē: ꝛ ēt corpus vt tactū ē. q. 19. ſupi⁹ de idiuiduatiōe. vñ iſta vnio eſt ꝑ ſe receptiui cū ꝑ ſe recepto. Nihil āt pōt recipe ſcip̄ʒ. ḡ ꝑ ſe receptiuū: ꝛ ꝑ ſe receptū hñt ꝓpriū eē. Nec ſeq̄ ꝙ iſta vnio ſit accītalis: q2 qñ receptiuū eſt tale per ſe: ꝛ receptibile eſt etiā ꝑ ſe (ad qḋ ꝑ ſe ordinat ipm receptiuuʒ) totū ē ꝑ ſe reſultās ex ipſis. ꝛ vnio ptis cū pte eſt etiā ꝑ ſe. ḡ (cū3 corpus ſit ꝑ ſe receptiuū aie: ꝛ ꝑ ſe ordinet ad ipſam aiam: vt ad per ſe receptibile) totū reſultans ex iſtis erit vnum per ſe.

Quātū ad vlti^m. Ad arg^a in p̄n°. ℂ Ad p^m qḋ adducebat in p̄n° q̄ōnis: dō: ꝙ ipm arg^m multiplr peccat: ꝛ nulla eſt ꝓpō aſſūpta q̄ nō ſit falſa: qḋ declarat diſcurrēdo ꝑ ipas. Cū tu dicis. illa q̄ hñt diſtictas ꝓductiōes nō pñt eē idē nūo. Rñ° ꝙ verū eſt ꝙ illa q̄ ſit diſtictis ꝓductōib⁹ totalib⁹ ꝓducūt: illa nō ſūt idē nūo. Sʒ ſi illa hēant diſtictas ꝓductiōes ſucceſſiue ſeu mutatiōes: nō opʒ ꝙ ad diſtictas ꝓductiōes ſequat diſtinctio termini ꝓducti: qḋ declarat: ꝛ theolo^ce ꝛ phiſice. Theologice: q2 reſuſcitatio erit diſticta productio ſeu mutatio a gñatiōe: ꝛ tñ tu ꝯcedis: ꝙ idē nūo hō poterit reſuſcitari. Hoc ē qḋ vult Aug. 3° de trini. ca. 9. Uult. n. ꝙ idē poſſit gñari vniuoce ꝛ eq̄uoce. Iſte ſūt diſticte mutatiōes: ꝛ tñ idē termin⁹ nūo: vel ſaltē nō repugnat eidē termio nūo ꝓduci diſtictis mutatōib⁹. Prob^r ēt phice: q2 idē vbi pōt acq̄ri ꝑ motū circularē ꝛ rectū: q mot⁹ adeo ſūt alteri⁹ rōnis ꝙ ſūt ad ſeiuicē icōpabiles. ex. 7. phi. tex. cō. 32. Unde ē fallacia ꝯñtis ex diſtōne mutationū inferre diſtōnez terminoꝝ. bñ eni ex terminis diſtictis ꝯcludim⁹ i ꝯñia bona ꝛ formali diſtōnē mutationū: ſʒ nō ē ꝯtʒ rō peccat ꝑ ꝯñs. Silr rñdet: ꝙ dato ꝙ eēnt diſticte mutatiōes: nō ſequit ꝙ mutatio pterita ſit mutatio pñs: itelligēdo de pterita inq̄ʒtū pterita: ꝛ de pñti inq̄ʒtū pñs ē. vñ ego dico: ꝙ ſicut de⁹ poſſet repare idez ꝓductū nūo: ita poſſet repare eādē mutationē. Et cū tu dicis: aut mutatio 2ª fiet p^a: aut p^a fiet 2^a. Dico ꝙ illa mutatio q̄ eſt p^a fiet illa que eſt 2^a: tñ p^a vt p^a: nō erit 2^a vt 2^a. ℂ Pro q̄ notādū ꝙ in illa mutatiōe q̄ repat a deo ē ꝯſiderare duplicē reſpectū. Prim⁹ reſpect⁹ ē ad tps pteritū cui coextitit: ē ēt ꝯſiderare reſpectū in ipſa ad tps pñs cui coexiſtit. Lʒ ḡ ipſa mutatio ꝛ ſba ideſt eēntia mutatiōis variet ſm iſtos reſpect⁹: nō tñ diceret variari ſm ſuā eēntiā: ꝛ q̄ʒtū ad reſpectuʒ coextitit ad tps pteritū. Deus nō pōt facere ꝙ iſta mutatio nō fuerit ſub iſto reſpectu: ꝛ ita nō pōt facere pteritū nō fuiſſe: tñ pōt facere illud qḋ ē pteritū: ꝛ habuit extitiā ad pteritū hēē coextitiā ad tps pñs. ꝛ ꝑ h̄ appet rñſio ad argumētū. ℂ Ad 2^m cū tu dicis. Si idē effect⁹ nūo repat: fuit ꝓductus in aliq̄ tpe ꝛc. ꝯcedo totū vſq3 ad hūc paſſum: cū tu dicis. ḡ nō poterit ipſe effect⁹ idez nūo repari: niſi tps a. fiat tps b. Iſta ꝯñia nō ē nec̄ia: q2 ad diſtōnē poſterioris nō ſeq̄ (in ꝯñia formali ꝛ nec̄ia) diſtō ꝑoris: ſed bñ ecō. Nō tps a. ꝛ b. ſūt poſteriora eēntialr effectu repatore diſticta eēntialr ab ipſo. ḡ ad diſtōnē tpis non ſeq̄ diſtō rei ꝑmanētis. Si ēt diceret ꝙ idē tps a. fieret tps b. nō eēt inconueniens. Et cū dicis. pteritū inq̄ʒtū pteritū fiet pñs. Nego h̄ aſſumptū: q2 tps pteritū vt pteritū ē: dicit reſpectū ad aliq̄d imaginatū ptrāſitū. vt tps pñs reſpectuʒ ad aliq̄d imaginatū coextis ipſi tēpori pñti. Iſti ſunt reſpectus rōnis: ꝛ ita q̄ʒtūcūq3 variarent iſti reſpectus: non tñ ſequit ꝙ variaret eēntia tpis in ſe. ℂ Et ſi dicas. Unitas tpis eſt ei⁹ ꝯtinuitas: ꝛ ſilr vnitas mutationis ꝛ mot⁹ eſt ꝯtinuitas. ḡ deſtructa ꝯtinuitate deſtruit ei⁹ vnitas: ſed tps a. nō ꝯtinuat b. ḡ nō pōt eē idez. ℂ Rñdeo ꝙ alia eſt vnitas ſm quā aliq̄d eſt vnū in ſe. Alia eſt vnitas ſʒ quā vnit alteri. Prima eſt vnitas abſoluta. 2^a ē vnitas reſpectiua. Cōtinuitas tpis: lʒ ſit vnitas ptis ad ptē cui vnit: ꝛ ſit vnitas reſpectiua: non tamē eſt vnitas ipſius ptis tēporis ſm quā eſt eadē ſibi ipſi. Unde iſta vnitas non eſt continuitas: ſed manet ſemper manente eſſentia iſti⁹ partis temporis: dato ꝙ alteri parti non continuetur.

ℂ De primo quidē igitur ente ꝛ ad qḋ omnes. ꝛ infra.

ℂ Quoniam vero eſt hoꝝ quidem vltimuʒ vſus vt viſus viſio: ꝛ preter hanc nullum ſit alterum a viſu opus. Textu cōmen. xvj. Queſtio. j.

Queritur. Utrū actio poſſit diuidi in actionē imanētē ꝛ trāſeūtē. Et ꝓbat: ꝙ nulla ſit actio imanēs: preſupponēdo ꝙ actio eſt ab agente in paſſuʒ. Agēs aūt eſt tale per potentiā actiuā: q̄ po^a actiua eſt p̄n^m trāſmutādi alterū inq̄ʒtū alterū. Ex hoc arguit ſic. Illa actio nō manet in agēte que recipit in altero ab agente inq̄ʒtū alteruʒ eſt: ſed actio eſt hō: q2 tranſit in paſſum qḋ ſm Ar. eſt alterū ab agente. ergo relinquit ꝙ nulla actio poſſit eē imanēs: cū nō maneat in agēte. Si eni maneret in agēte: ſeq̄ret ꝙ actio eēt forā abſoluta: qḋ eſt abſurdū. ℂ Et ꝯfirmat: q2 ſʒ auctorem ſex p̄ncipioꝝ. Actio eſt ſm quā in illud qḋ ſubijcit agere dicimur. Si ḡ dicimur agere i illud qḋ ſubijcitur: ergo ſbm ꝛ paſſum recipit actionē. ℂ Item 2° arguit ex fundamentis.

fundamētis Doc.ſubt. ꝙ oīs actio ſit trāſiēs: qꝛ ſm̄ ipſuꝫ po^a paſſiua ⁊ actiua diſtīguunt̄ ex nā rei: ſed actio tranſit a po^a actiua in paſſiuaꝫ. ergo oīs talis actio recipit̄ ex̄ po^{am} actiuā. ergo eſt actio trāſiēs. ¶ Itē 3° arguit̄ ꝯ Doc.ſubtī. ꝙ iſta diuiſio ſit ſupflua ſm̄ ipm̄: qꝛ ex fūdamētis ſuis: ⁊ ſꝫ ei^9 opi. oīs actio fundat̄ in agēte. ergo oīs actio eſt imanēs. Ex q̄ ſequit̄ ēt ſm̄ ipm̄: ꝙ oē agēs mutabit̄: qꝛ oē illō mutat̄ qd̄ recipit aliquā formā de nouo: ſꝫ agēs eſt hmōi. ergo ⁊c̄.

Ad oppoſitum

tn̄ eſt Ar. 9. meta. vbi vult: ꝙ actio ſufficiēter diuidat̄ i imanentē ⁊ trāſeūtē. Et exēplificat de imanēte. Sicꝫ viſio eſt in vidēte: ſpeculatio in ſpeculāte. De tranſeunte. ſicut contextio eſt in contexto: edificatio in edificato.

In iſta. q.

Declarabunt̄ p̄ multa de actiōe imanēte ⁊ tranſeunte: ex quib^9 patebit determinatio q̄onis. Scd̄o inſtabit̄ ꝯ dicta in p̄ articulo ⁊ ſoluetur. Tertio reſpōdebit̄ ad argumēta in principio.

Quantū

ad p̄^m eſt p̄ ſciēdū ꝙ actio trāſiēs ſꝫ doct. ſub. eſt illa ſm̄ quā aliqd̄ ꝓducit̄ i eē reali: vel eſt termin^9 actionis de gn̄e actiōis recept^9 ex̄ ſupp^m agēs: que actio trāſiens hꝫ duas ꝯditiōes: qr̄ū vna eſt ꝙ trāſit in aliqd̄ ex̄ ſbīue ⁊ terminatiue: exēpli grā. Edificatio trāſit in aliqd̄ ex̄: puta in domū: vt in terminū: ⁊ etiaꝫ trāſit in ipſaꝫ domū vt in ſbm̄: qꝛ edifica^o recipit̄ ſbīue i domo edifica^a. Actio imanēs q̄ztū ſpectat ad ꝓpo^m ē illa p quā nihil ꝓducit̄ ad ex̄ in eē reali: ſꝫ bn̄ in eē itētiōali: q̄ lꝫ trāſeat ad aliqd̄ ex̄ vt in terminū: nō tn̄ tranſit in aliqd̄ ex̄ vt in ſbm̄. Exēpli grā. Volitio trāſit in obm̄ volitū vt in terminū: qꝛ volitio hꝫ fieri circa voli^{tū}: nō tn̄ trāſit ſbiectiue in obm̄ volitū: ſed manet in volūtate: aut in ſuppoſito volēte p volitionē: ēt lꝫ obm̄ ꝓducat̄ in aliquo eē ſm̄ qd̄ (puta i eē volito) p ipſaꝫ tn̄ nihil ꝓducit̄ in eē reali ſicut ſit p actionē trāſeūtē. Qd̄ dixi de volitiōe: dico d̄ ſpeculatione: de viſione: ⁊ de oīb^9 iſtis opatiōib^9 q̄ manet i ipſo operāte. ¶ 2° notādū ꝙ iſta actio imanēs diſtiguit̄ ab actione trāſeūte: de q̄ eſt mētio in ꝓpoſito: qꝛ iſta actio imanēs ē de gn̄e q̄litatis: actio trāſiēs eſt de gn̄e actiōis vl' eſt termin^9 actiōis talis q recipit̄ vel pōt recipi ex̄ agēs. Silr̄ iſta actio imanēs eſt grā ſui: ⁊ ē vltim^9 finis po^e operantis: nō grā alicui^9 alteri^9 ꝓducibilis p ipſaꝫ i eē reali. vt dcm̄ eſt: ſꝫ actio trāſiēs eſt grā alteri^9 vel eſt aliqd̄ ꝓductum p ipſaꝫ ex̄ agēs. de p̄^a actione facit mētionē Ar. p̄ ⁊ 10. ethic. volēs ꝙ iſte actiōes ſiūt vltimi fines po^{ie}. Silr̄ in 10. meta. vult: ꝙ p̄ter op^9 qd̄ op^9 vocat iſtas opatiōes imanētes: nō ſit aliqd̄ aliud: ⁊ aliq̄ alia actio. Iſte āt actiones dicūr opationes ab Ar. pp duas ꝯditiones q̄s hn̄t q̄ ꝯueniūt ꝓpriiſſimo mō actiōi de gn̄e actiōis. p̄^a ꝯditio ē ꝙ illa actio depēdet ꝯtinue a ſua cā in fieri ⁊ ꝯſeruari. ſicut calefactio ab igne calefaciēte. ſcd̄a ꝯditio eſt ꝙ trāſit i aliqd̄ vt i terminū. Iſtas duas ꝯditiōes hꝫ iſta opatio imanēs que eſt volitio: aut intellectio. Intellectio enī depēdet ꝯtinue a ſua cā: puta ab intellc̄u ⁊ obto in eē. nō dico i fieri ſucceſſiuo: qꝛ eē itellectiōis eſt eſſe ꝑmanēs idiuiſibile qd̄ totū ſil' acqrit̄. Sed dico ꝙ depēdet in ſuo eē (qd̄ accipit i p̄ inſtāti) ⁊ in ꝯſeruari a ſua cā: q̄ circūſcripta nō eſt ipſa itellectio in itellectu. 2^a ꝯditio eſt ꝙ de neceſſitate p̄ſupponit aliqd̄ ex̄: vt terminū ipſi: ⁊ penes has duas ꝯditiōes dicim^9 ipſam itellectione ⁊ q̄zcūq ꝯſilem operationē eē actionē: nō qdē de gn̄e actiōis: ſꝫ de gn̄e q̄litatis. Ex quo ſequit̄ correlariū ꝙ actio trāſiens h̄ aſſignata: q̄ agēs formalr̄ agit: ipoꝛtat relationē ⁊ ē for^a reſpectiua: qꝛ de gn̄e actiōis. Sꝫ actio imanens h̄ aſſignata eſt for^a abſoluta: qd̄ appꝫ de mente Ar. locis p̄allegatis: vbi vult ꝙ tales opationes ſunt ꝑfectiones po^e opantis: reſpect^9 aūt nō ē for^a ꝑficiēs ſbm̄ in aliq̄ gradu ꝑfectiōis. ergo ⁊c̄. ¶ 3° principalr̄ eſt notādū: ꝙ actio trāſiens pōt accipi ſm̄ viā Sco. vel pro actione qua agēs formalr̄ agit: vel pro actione q̄ eſt terminus iſtius actionis formalis que appellat̄ actio acta. Si loquamur de actione p̄^a: iſta hꝫ duas ꝯditiōes: quaꝝ p̄^a eſt: ꝙ p ipſam aliqd̄ in eē reali ꝓducit̄: vel educitur. 2^a ꝯditio eſt: ꝙ ipſa tranſit in aliqd̄ vt in terminuꝫ accipientē eē reale per ipſaꝫ: trāſit qdē terminatiue: ſꝫ nō ſbīue: ꝙ recipiat̄ in aliquo ex̄ ipſꝫ agens. Propterea qꝛ actio qua agens formalr̄ agit: nō ſeparat̄ a fundamento primo ipſius: ⁊ ab eo qd̄ eſt prima rō fundādi: ſed po^a actiua eſt prima rō fundandi ipam actionē ⁊ relationeꝫ ꝯſīlem actionē: po^a aūt actiua eſt in agente. ergo ⁊ actio. Sꝫ loquēdo de actione acta: actio iſta eſt talis: ꝙ p ipſam nihil in eē ꝓducit̄: ſed eſt termin^9 ꝓduct^9: trāſit tn̄ in aliqd̄ ex̄ agens nō ſolū vt in terminū. verūetiā vt in ſbm̄: ꝙ āt iſta actio vere appellet̄ actio appꝫ de mēte Simplicij ſuper p̄dicamēta: vbi q̄rit pp qd̄ facere ponit̄ p̄dicamentū: ⁊ nō factio: ⁊ videt ꝙ factio dr̄ de actione ⁊ effectu actionis: facere āt tm̄ d̄ de actione: ſꝫ certū eſt qd̄ effect^9 actionis nō eſt ipſa actio de gn̄e actionis: ſed effect^9 eius: ⁊ tn̄ ſm̄ ipſuꝫ talis effect^9 actionis eſt actio: ergo nō tm̄ datur actio qua agens agit: verūetiā actio acta. Actio qua agēs agit ſemꝑ eſt de gn̄e actionis: ſꝫ actio acta eſt in omni predicamēto in quo pōt eē mot^9: aut aliqua for^a q̄ poſſit terminare actionē realr̄. Q, ēt detr̄ iſta actio acta: apparet de mente Ar. in. 2. de aīa. tex. cōmen. 140. vbi hꝫ ꝙ actio viſus eſt ipſa viſio: viſio. n. nō eſt actio de gn̄e actionis: ſed termin^9 eius. ergo ſm̄ ipm̄ dat̄ actio ꝓducta. Hoc idem hꝫ Cōmē. in. 3. phico. cōmēta. 18. vbi hꝫ ꝙ motor ⁊ motum ſunt diuerſa: actio tn̄ eſt eadē iter ipſa: ⁊ loquit̄ de actiōe que eſt motus: capiēdo motū pro for^a fluente. ¶ Ex his apparet ꝙ cū dcm̄ ſit in p̄° notādo: ꝙ actio trāſiēs eſt illa p quā aliqd̄ in eē reali ꝓducit̄ vel educit̄: itelligit̄ de actione de gn̄e actionis. Quū vō dr̄ ꝙ actio trāſiens trāſit in aliqd̄ ex̄ ſbīue: ⁊ terminatiue: hꝫ itelligi de actiōe acta ⁊ ꝓducta. Lꝫ Sco. in q̄lꝫ. q. 13. circa finē dicat: ꝙ actio trāſiens eſt de gn̄e actionis: h̄ hꝫ intelligi ſm̄ ipm̄ de actione qua agens formalr̄ agit: ſꝫ loquēdo de actione acta verū eſt illud qd̄ dr̄ ꝙ ipa recipit̄ in aliq̄ ex̄ ipm̄ agēs. ¶ Pro cōplemēto iſtius articuli p̄mi eſt 4° ⁊ vltimo aduertendū: ꝙ actio que de p̄dicamētū pōt diſtingui in actionē imanentē: ⁊ in actionē trāſeuntē. Lꝫ hoc nō ſit ad itentioneꝫ phi in. 9. meta^{ce}. Pro quo eſt notādū: ꝙ ſicut ad formā iductā in aliqd̄ paſſum: ex̄ ſuppo^m agēs eſt aliq̄ actio de gn̄e actionis: ita ad formā iductam in ipſo agente eſt aliqua actio eiuſdē gn̄is. Sicut. n. calor induct^9 in ligno preſupponit actionē de gn̄e actionis in ipſo igne gn̄ante: ita volitio ⁊ itellectio que ſunt for^e imanētes p̄ſupponunt actionē de gn̄e actionis per quā tales forme in eſſe reali inducunt̄: ⁊ tūc illa actio de gn̄e actionis que eſt ad formā inductā in ipſomet agente. dr̄ eſſe actio imanens: illa vero q̄ eſt ad formā trāſeuntē ex̄ ſuppo^m agens dicet̄ actio trāſiens. Sed iſta diſtinctio. vt dixi: nō eſt de mēte phi: dicit. n. in. 9. meta. ꝙ p̄ter actionē imanentē non eſt aliqd̄ aliud opus. Opus aūt vocat terminū operatum: ſed preter actionē de gn̄e actiōis que eſt ad formā imanentem eſt aliqs actus operatus: puta ipſa volitio: aut itellectio. ergo actio imanens ſm̄ ipm̄ nō eſt de gn̄e actionis. ¶ Aduertendū tn̄ ꝙ agēs pōt hr̄e reſpectū vnū ad terminum qui primo producitur: qui eſt terminus totalis ⁊ adequatus. Aliū reſpectū pōt hr̄e ad formā quā inducit in ſbm̄ vel in paſſum. 3^m reſpectū pōt hr̄e ad ipſum paſſum. Iſti reſpectus ſunt diſtincti. Aliud. n. eſt terminus totalis ipſius gn̄ationis: qui eſt ipſum cōpoſituꝫ. Aliud eſt forma que inducit̄ in mā̄. aliud eſt ſbm̄ ſiue mā̄ ſubſtantificans formā. Reſpectus āt diſtinguunt̄ ad diſtinctionē terminoꝝ. ergo iſti reſpectus ſunt alij ⁊ alij. prim^9 reſpect^9 appellat̄ ꝓductio actiua. ſcd̄s appellat̄ iductio: vel eductio actiua. tertius reſpectus appellat̄ tranſmutatio actiua: ſeu actio qua agens formalr̄ agit. Iſtis tribus reſpectibus actiuis correſpondent tres reſpect^9 paſſiui:

vnꝰ in termino totali: q appellaṫ ꝓductio paſſiua. Aliꝰ in termīo formali ſeu in forᵃ: q appellaṫ īductio paſſiua. tertiꝰ i ſbto ſiue in mã q appellaṫ trāſmutatio paſſiua: ſiue paſſio. Penes pᵐ reſpectū terminꝰ totalis ꝓduciṫ ꝑ ſe ⁊ pᵒ: ꝑ quē reſpectū forᵃ nō ꝓduciṫ niſi ꝑ accñs: ſʒ bñ ꝑ ſe ⁊ ꝑ iducíṫ. Penes 3ᵐ reſpectū ſbm trāſmutaṫ ⁊ patiṫ: ſʒ ab iſto reſpectu nō denoiaṫ terminꝰ totalis: neqʒ formalis: qꝛ falſuʒ eſt dicē: ꝙ cōpoᵐ ſbale trāſmutaṫ. ⁊ ſilr forᵃ: ſed bñ ſbm: cuiꝰ trāſmutatio ē actꝰ. Primi duo reſpectꝰ actiui: ⁊ etiā paſſiui corrñdentes ſunt de gñe relōnis ſm Sco. in. 4. di. 13. q. 1. ⁊ in qōnibꝰ de aīa. Reſpectꝰ aūt tertius q eſt trāſmutatio actiua ⁊ aliꝰ reſpectꝰ ſibi corrñdēs ſunt de gñe actōis ⁊ paſſiōis. ¶ Pro q eſt notādū ꝙ reſpectꝰ ſm Sco. ſunt in duplici drña: qdā ſunt reſpectꝰ intrinſecꝰ aduenientes: qdā ſunt reſpaīs extrīſecꝰ aduenientes. Reſpectꝰ ꝑmoꝰ ſunt illi q oriunṫ ex nã fundamēti poſito termīo: ſicut poſita albedie A. ⁊ albedine B. de neccitate īſurgit ſilitudo a. ad b. Reſpectꝰ intrinſecꝰ aduenientes ſunt illi q nō oriunṫ de neccitate ex nã fundamēti poſito termīo: ſicut poſito igne agēte: ⁊ ligno cōbuſtibili nō de neccitate ſeqṫ cōbuſtio ⁊ actio in ipſo cōbuſtibili: ſʒ reqriṫ applicatio agētis ad paſſum: ⁊ diſpō paſſi. ꝑmi reſpectus ſunt de gñe relōnis. ſcdi reſpectꝰ ſunt de gñe actiōis: vel paſſiōis: vel alioꝝ ꝑdicamētoꝝ: de qbꝰ agit auctoꝛ. 6. ꝑncipioꝝ. Ad ꝓpoᵐ reſpectꝰ agentis q eſt ꝓductio actiua ad totalē terminū ꝓductū: ⁊ reſpectus inductiōis actiue ad formā inductā eſt de gñe relonis: qꝛ non pōt poni agens ⁊ terminus totalis in fieri: aut ipſa forma: quin tales reſpectus de neccitate oriant. Sed reſpectus agētis ad ſbm trāſmutatū cū ſit extrinſecus aduenīēs. vt dictū eſt: eſt de gñe actionis: ⁊ ex ꝯñti dicendum eſt ꝯſilr de reſpectibus paſſiuis correſpondentibus iſtis actiuis

Ex his inferṫ corrolariū rñſiuū ad qōnē motā in ꝑnᵒ ꝙ diſtō actōis i trāſeūtē ⁊ īmanentē nō eſt diſtō actiōis q eſt ꝑdicamētū ſeu de gñe actiōis. (Ita ꝙ vtraqʒ actio dicaṫ eſſe de gñe actionis ad mētē ꝑhi.) ſʒ qꝛ eſt ex tale ꝑdicamētū actiōis: ⁊ vtraqʒ eſt actio ꝓducta: ḡrū vna manet i agēte: nō qd inqʒtū agens eſt: ſʒ in qʒtū ꝑfectibile ꝑ ipſaʒ actionē. Alia vō eſt ꝑfectio alicuiꝰ extrinſeci opati. Ita ꝙ diſtō Ar. actiōis in actionem imanētē ⁊ trāſeuntē eſt diſtō actionis acte ⁊ ꝓducte.

Quantum ad 2ᵐ arti. Contra ea que dicta ſunt argr: qꝛ dictū ē ſupius in 3ᵒ notato primi articuli: ⁊ ꝓbatū: ꝙ actio qua agēs formalr agit ē in agēte. Cōtra. ḡ oē agens mutareṫ. ꝯñtia ꝓbaṫ. Tū qꝛ qꝺ recipit aliqʒ formā de nouo mutaṫ ſm illā. Tuʒ ēt qꝛ Ar. 5. phiſico. dicit ꝙ ad actionē nō eſt actio: qꝛ ad motū nō ē motus. Iſta ꝯñtia nulla eēt: niſi diceret ꝙ actio eēt motꝰ. ¶ Ad ħ rñdeṫ negādo ꝯñtiam. Et cuʒ dicis. oē qꝺ recipit aliqʒ forᵐᵃ de nouo: mutaṫ. Rñ°: ꝙ qdā ē mutatio ad ſe ⁊ qdā eſt mutatio ad alterū ſm Sco. in. 2. di. 1. q. 5. Mutatio eſt ad ſe ſm quā acqriṫ forma abſoluta: que poteſt acqri ꝓpria acqſitione alio nō acqſito. Mutatio ad alteruʒ eſt reſpectu forme que acqriṫ alīq alio acqſito. Ar. nō ponit ad aliqʒ formā eſſe motū: niſi que pōt ꝑ ſe acqri: ⁊ ideo negauit ad relōnē eē motū: qꝛ relo nō pōt acqri: niſi aliquo abſoluto acqſito in alīq. Si loquamur de mutatione in ſe: nego ꝙ oē illud qꝺ recipit aliqʒ formā mutet ad ſe: niſi illa forma ſit ad ſe. hoc eſt abſoluta. Sʒ ſi forma ſit forma ad alterū: ꝯcedo ꝙ tale recipiens formaʒ muteṫ ad alterū. Actio autēʒ nō eſt forma abſoluta ⁊ ad ſe: ſʒ eſt forma ad alterū: qꝛ ad terminū ꝓductum: ⁊ ita recipiens actionē mutaṫ ad alterū: ħ eſt actio nō aduenit ipſi recipienti: niſi ꝑ hoc: ꝙ terminus aliqs ꝓducṫꝰ abſolutus alicui alteri acqriṫ: ⁊ ita mutaṫ ad alterum. Motus aūt aut mutatio ꝓprie dicta ſm Ar. nō eſt ad formā reſpectiuaʒ ꝑter vbi. ſed ad formā abſolutā. ¶ Uel poſſumus aliter dicere ſcdo ꝙ mutatio eſt de duplici oppoſito: ad duplex oppoſitū: ħ eſt de ꝑuatione mutatiōis ad ipſaʒ mutationeʒ: ⁊ de ꝑuatione termini mutationis ad ipm terminū. Agens aūt recipiens actionē nō trāſit de duplici oppoſito ad duplex oppoſituʒ. ḡ vt ſic nō mutaṫ. minoꝛ pʒ: qm̄ preciſe trāſit de ꝑuatione actiōis ad ipſam actionē: ſʒ nō trāſit de ꝑuatione termini ad ipm terminū: ⁊ hoc loquēdo de agēte actione trāſeunte. ¶ Datur etiā ad hoc 3ª reſponſio. Negando: ꝙ oē recipiēs aliquā formā muteṫ. ꝙ ſi tu dicas: ſaltē ſequiṫ: ꝙ oē agēs recipiēs actionē pateretur. Negaṫ ꝯñtia: qꝛ nō oē recipere eſt pati. qꝺ declaraṫ: qꝛ certuʒ eſt ꝙ actio ꝑcedit paſſionē. Sicut cā nã ꝑcedit effectum: in eo iſtanti in quo agens recipit actionē: in eo inſtanti nature nulla eſt paſſio: qꝛ in illo inſtanti nature in quo eſt prius nã: nō eſt poſterius nã: ⁊ in eo inſtāti nature in quo actio aduenit agēti eſt ipſa receptio. ḡ receptio nō eſt paſſio. qꝛ paſſio nō ꝑcedit actionē: ſed ſequiṫ actioneʒ. Dico ergo ꝙ omne qꝺ recipit aliqʒ formā receptione paſſionis: ⁊ paſſione inſequēte actionē patiṫ. ⁊ qꝺ recipit aliquā formā ꝑ ſimplicē ihērentiā actualē forme inherentis ad ipſum ſbm: nō patiṫ. nam iſte reſpectꝰ inherentie actionis ad fundamētū eſt de gñe relationis: ſicut etiā quecūqʒ iherētia cuiuſcūqʒ reſpectꝰ eſt hꝰ. ¶ Ad 3ᵐ probationē ꝯñtie. Rñdeṫ dicēdo: ꝙ Ar. in. 5. phiſico. nō probat: ꝙ ad actioneʒ nō ſit motus per hoc medium. ꝙ actio ſit motus: ſed per ſilē. vʒ. ſi ad motū nō ſit motus. ergo neqʒ ad actionem eſt actio: ꝯñtia patet a ſimili: ⁊ tunc vltra. Ad actionē nō eſt actio. ḡ ad actionē nō eſt motus. Iſta ꝯñtia pʒ. qm̄ ex oppoſito ꝯñtie: inferṫ oppoſitū antecedentis. Da. n. ꝙ ad actioneʒ ſit motus. (cum motus ſit neccio cātus ab aliquo agente) ergo motꝰ ꝑſupponiṫ actionē: ⁊ ex ꝯñti ſequiṫ: ꝙ ſi ad actionē ſit motus ꝙ ad actionē erit actio. Ulterius ſequereṫ ꝓceſſus in īfinitū: qꝛ ſit ad actionem eſt motus: ⁊ cā motꝰ vel effectiua vel formalis: qua agens agit: eſt ipſa actio. igiṫ actiōis eſt actio. Et tunc vltra: aut. n. illa actio que eſt cā motꝰ ꝑſupponiṫ motū aut nō. Si nō pariformiter ſtandū erat in pᵃ: ⁊ dicendū erat ꝙ ad actionē nō erat motꝰ. Si ſic ergo ꝑſupponiṫ aliqua actio prioꝛ: ⁊ tunc q̄riṫ de iſta vt ꝑus: ⁊ tūc aut erit ꝓceſſus in īfinitū. aut ſtabiṫ ad hoc. ꝙ ad actionē nō eſt motus. ¶ Pōt etiā dici: ꝙ arguᵐ Ar. tenet a loco a minori. vʒ. ad motum nō eſt motus: ergo ad actioneʒ nō eſt actio. Motus. n. eſt actus potētie paſſiue. Actio aūt potētie actiue. Si ergo potētia paſſiua ſine motu ꝑcedente pōt exire in actuʒ ſuū qui eſt motus: multo magis vꝫ ꝙ poᵃ actiua poſſit exire in actionē: nulla actione ꝑcedēte: ⁊ tunc poſtmodū ſeqtur ꝓpoſitū ꝑhi: ꝙ ad actionē nō eſt motus: ex quo ad actionem non eſt actio.

Quantū ad vltimū arti. Rñdeṫ ad argumēta ante oppoſitum cōcedendo: ꝙ actio eſt ab agente: ⁊ dico ꝙ actio qua agens formalr agit eſt ab agēte: ⁊ etiā actio acta. Sed prima ſemꝑ manet in agente. 2ª qñqʒ recipiṫ in alio ex agens. Et cū tu dicis ꝙ actio qua agens agit trāſit in paſſuʒ ⁊ eſt trāſiens: qꝛ potentia actiua agentis eſt ꝑnᵐ trāſmutādi alteꝝ: inqʒtum alteꝝ. Dico ꝙ paſſum qñqʒ eſt ſimplr alterū ab agēte: qñqʒ eſt alterum ſm qd. vbi enim agens agit in aliquid extra ſe: paſſum eſt alterū ſimplr. Sed vbi agens agit in ſe ꝓducēdo aliqʒ formā: paſſum eſt alterū ſm qd. ꝓpter qꝺ dixit Ar. ꝙ potentia actiua eſt ꝑnᵐ trāſmutandi alteꝝ: inquantū alterum. de notando: ꝙ potentia actiua vel eſt principiū trāſmutandi alterum ſimplr qꝺ eſt ſimplr diuerſum ab agente: aut ſi non eſt principium trāſmutandi alterū inquantū alterū ſm quid: ꝓpterea qꝛ agens ꝓducens in ſe aliquā formā nō recipit ipſam inqʒtum agens: ⁊ ſed inquātū paſſum. Unde ſicut potentia actiua ꝑ accñs eſt in paſſo inquātuʒ paſſum eſt (ſicut ars medicine ⁊ ſanādi ꝑ accñs eſt in ſanato inquātū ſanatum eſt. ſicut dꝫ 2ᵒ ꝑhiſicoꝝ: ꝙ medicus per accñs ſanat ſeipſum.) Ita dicimus

ꝙ actio

ꝙ actio ſm quã agens formalr agit: per accñs eſt in ipſo paſſo: ſed per ſe eſt in ipſo agẽte. ⁊ ecõuerſo actio acta per accñs eſt in agente: ⁊ per ſe eſt in paſſo. Et qḋ dicis: ꝙ ſe querel ꝙ actio eẽ forma abſoluta. Nego ꝯñtiã: qꝛ actio nõ põt intelligi eẽ ſine termino. mõ illa forma eſt reſpectiua que ſm ſuũ eẽ nõ põt ꝑſcindi a termino. Ex quo cõcludiẽ ꝙ cũ actio ſit ad terminũ eſt forᵃ reſpectiua. Per iam dicta pꝫ ad ꝯfirmationeꝫ de auctore ſex principioꝝ. ℂ Ad 2ᵐ arguᵐ. Rñ' eẽ ꝙ iſta ꝯñtia nõ valet: actio recipitur in potẽtia paſſiua que diſtinguitur ex nã rei a poᵃ actiua. ergo iſta actio eſt trãſiens: qꝛ actio nõ eſt trãſiens: niſi qꝛ recipit ex̃ ſuppoſitũ agens: vel ſaltẽ nata eſt recipi: mõ lꝫ detur: ꝙ aliqua actio recipiaẽ in aliquo ex̃ potentiam actiuã: nõ tñ ſequiẽ: ꝙ q̃libet talis recipiaẽ ex̃ ſuppoſitũ agens. ℂ Ulterius iſta ꝯñtia nõ valet. Actio recipitur in poᵃ paſſiua vel in paſſo: ꝗ recipiẽ in aliquo ex̃ poᵃᵐ actiuã. ꝯñtia nulla ẽ. ℂ Pro quo notãdũ: ꝙ dupliciter accipiẽ poᵃ. Uno mõ pro fundamẽto potẽtialitatis actiue: aut paſſiue. Alio mõ pro reſpectu potẽtialitatis actiue aut paſſiue. Primo mõ poᵃ eſt aliqd abſolutũ eo mõ quo dẽ ꝙ calor eſt potentia calefactiua. Scḋo mõ potentia eſt forma reſpectiua ⁊ reſpectus. Si capiaẽ poᵃ primo mõ (cũ eadẽ res abſoluta ſit ratio agendi ⁊ recipiẽdi) eadem res abſoluta eſt potentia actiua ⁊ paſſiua. Si auteꝫ accipiatur ſcḋo mõ: ſic ꝯcedo: ꝙ potentia actiua ⁊ paſſiua diſtinguunẽ formalr ⁊ ex nã rei: ex quo apparet falſitas ꝯñtie. ℂ Ad 3ᵐ argumentũ dicẽ in queſtione ſequẽti: quia tangetur eadem difficultas

ℂ Quo: ũcũqꝫ igiẽ alteruꝫ aliqd eſt qḋ ſit ꝑter vſum horũ actus in facto eſt. Textu. cõmenti. xvj. Queſtio. ij.

VTrum actio fundeẽ in agẽte tanq̃ in ſbto. ℂ Et argẽ ꝑmo ex fundamẽtis Scoti hoc eẽ falſum. Naꝫ data iſta põne: ſequiẽ ꝙ diuiſio quaꝫ ponit ipſe actionis in immanentẽ ⁊ trãſeunteꝫ eſt ſuꝑflua ⁊ ſuꝑuacanea: qꝛ ſi actio qua agẽs formalr agit manet in agente. ergo oĩs actio erit actio immanẽs. ℂ Q, ſi tu dicas ꝙ actio eſt duplex. Actio reſpectiua: ⁊ actio acta: ꝓpoſitio Sco. intelligiẽ de actione reſpectiua ⁊ nõ de actiõe acta. ℂ Cõtra ex hoc ſequitur ꝙ argumentũ qḋ adducit in ꝑ° metaph̃ q. 6. ad declarãdã intentionẽ Ar. nihil ꝯcludit. Dicit. n. arguẽdo ad intentionem eius: ꝙ actio vera manet in agente: ⁊ actio acta tranſit in mãm exterioreꝫ. Ex h̃ arguit volẽdo ꝓbare: ꝙ ex actione ꝯcludimus ſbum eius eẽ ſingulare: qꝛ actio ſingularis recipitur in ſingulari: ſꝫ actio aũt eſt actus ſingularis. ergo hꝫ recipi in ſubiecto ſingulari. Ex hoc ꝯcludit. ipſe ꝙ ex actione acta nos inueſtigamus illud in quo eſt talis actio: eẽ ſingulare. Si aũt actio acta nõ eſſet vera actio. tunc nõ rñderet ad intentionẽ Ar. ℂ Iteꝫ argẽ ꝯ iſtã diſtinctionẽ de actione reſpectiua ⁊ de actione acta: qꝛ data iſta diuiſione ſequiẽ: ꝙ vni paſſioni corrñdebũt due actiões. ſit ita ꝙ ignis a. agat in b. In igne a. erit vna actio reſpectiua. ⁊ in b. actio acta. b. aũt hꝫ tñ mõ vnam paſſionẽ: qꝛ eſt vnũ paſſum. ꝗ vni paſſioni corrñdebunt due actiones. ℂ Itẽ 2° arguiẽ principalr. Si eẽt veruꝫ ꝙ actio reſpectiua reciperet in agente: cũ ſm Sco. diſtiguatur realiter ab agente: ⁊ recipiat ipſam. ergo omne agens in q̃tum agens moueret: ⁊ ſemp moueretur: ꝯñs eſt falſuꝫ. igiẽ ⁊ añs. Q, ſequaẽ arguiẽ. Omne qḋ recipit aliq̃ formã realẽ de nouo: poſt priuationẽ eius mutatur ſeu moueẽ. Sꝫ agens recipiens ipſam actionẽ recipit formã realr diſtinctã ab ipſo agente: ⁊ trãſit de ꝑuatione iſtius forme ad ipſaꝫ formã. ergo realr mutaẽ. Ad hoc facit qḋ ꝓcit ꝑbus in. 5. phiſico. ꝙ ad actionem ⁊ paſſionẽ nõ eſt motus: ⁊ ꝙ actionis nõ eſt actio. Naꝫ tũc eẽſſet ꝓceſſus in infinitũ: ⁊ vĩ ꝓbare. tex. cõmen. 13. ꝙ actio non recipiẽ in agente: qꝛ ſi reciperet actionẽ: hoc eẽſſet mediante actione: ⁊ illa actio iterũ reciperetur mediante alia actione: ⁊ ſic in infinitum. ℂ Ultimo arguiẽ. Data veritate iſtius poſitionis: ꝙ actio recipiaẽ in agente: ſequiẽ ꝙ vni actioni corrñdebunt due paſſiones. ꝓbatur ꝯſequentia. Certũ eſt ꝙ omnis receptio alicuius forme eſt paſſio: ſed agens recipit formã que eſt actio reſpectiua. ergo recipiendo ipſam patitur. 2° actio acta recipiẽ in paſſo. Receptio autẽ iſtius actionis adhuc eſt paſſio. ergo actioni reſpectiue correſpondent due paſſiones: quarum vna eſt receptio actionis reſpectiue: alia eſt receptio actionis producte: ⁊ ſic due paſſiones.

Ad oppoſitum tñ argẽ. Impoſſibile eſt aliquã formã eẽ i aliquo ſbto: niſi cõmunicet ſuũ eẽ formale ſbto: qꝛ dũ forma eſt in aliquo ſbto informat ipm: ⁊ informando dat eẽ formale: ⁊ vlterius ꝯſtituit ipm in tali eẽ formali. Sicut albedo ſi eſt in ſba: neceſſario cõſtituit ſbam in eẽ albo: ſed per te actio reſpectiua recipiẽ in paſſo. ergo omne paſſum aget ⁊ erit agens per talem actionem.

In iſta. q. q̃nqꝫ ſunt videnda. Primũ vtruꝫ actio fundeẽ i agẽte. Scḋm eſt vtrũ actio fundetur in motu. Tertiũ vtruꝫ actio diſtinguaẽ eſſentialr a motu. Quartũ mouende ſunt inſtantie ꝯ dicta. Quintuꝫ ſoluende ſunt rationes in principio queſtionis.

Circa primum poniẽ iſta ꝯcluſio: ꝙ oĩs actio qua agẽs formalr agit fundatur in agente. Et ꝑmiſſo epilogãdo breuiter diſtõnẽ dataꝫ in ꝑcedẽti q̃õne q̃ talis eſt. Actio capiẽ duobꝰ modis. vno mõ pro actione reſpectiua. alio mõ pro actione acta ⁊ ꝓducta. Actio reſpectiua vel eſt ad terminũ trãſeunteꝫ ex̃ agẽs: vel ad terminũ manentẽ in agẽte. Si primo mõ dẽ trãſiens: vt dictũ fuit. Si ſcḋo mõ dẽ immanens: ⁊ nõ dẽ trãſiens rõne ſui: qꝛ ipſa recipiaẽ ex̃ agẽs: ſed rõ terminĩ ꝓducti p ipſaꝫ. ſcḋo mõ dẽ actio imanẽs ⁊ rõne ſui: ⁊ rõne termini. Actio alio mõ põt capi pro actiõe acta ⁊ producta: ⁊ iſta eſt terminus prioris actionis: que ſi manet in agente: ⁊ eſt immanens: ſi recipiaẽ ex̃ agens eſt tranſiens. Que diſtinctio (vt diximus) eſt ad mentẽ Ariſt. ⁊ nõ prima. ℂ Loquẽdo de actione primus dicta pono ꝯneꝫ: ꝙ actio talis quecũqꝫ manet in agente. Que cõcluſio ꝓbaẽ aliq̃bꝰ medijs. ℂ Et primo ſic. Quorũcũqꝫ principioꝝ effectꝰ ſunt incõpoſſibiles: ⁊ ipſa ꝑnᵃ ſunt incõpoſſibilia. Sꝫ ita eſt ꝙ effectus actionis ⁊ paſſionis ſunt icõpoſſibiles in eodẽ: ꝓbatur. Agere eſt effectus actionis. ſ. effectus formalis. pati effectꝰ formalis paſſionis. Sed ita eſt ꝙ agere repugnat paſſo. Sicut pati repugnat agẽti. ergo ⁊ ꝑnᵃ iſtoꝝ erunt icõpoſſibilia: ⁊ ita actio nõ erit cõpoſſibilis paſſo: neqꝫ recipieẽ in ipſo. ℂ Iteꝫ 2° argẽ. ſit ita ꝙ aliqḋ agẽs agat i duo paſſa. Aut. n. iſtud agẽs agit vnica actione: aut pluribꝰ. Si dicas ꝙ agat vnica actione: ⁊ iſta recipitur in paſſo. ergo idẽ accñs nũo recipiẽ in pluribus. Si dicas ꝙ idẽ agens agit pluribꝰ actionibꝰ. ergo idem agens ſimul habebit duas actiões eiuſdẽ ſpeciẽi. ꝯñs eſt ꝯtra viã tuã. ꝙ idẽ ſimul poſſit hẽ plures actiones. ꝗ ⁊c̃. ℂ Item 3° quecũqꝫ referunẽ mutuo relatione reali: referuntur ꝓprijs relationibꝰ exñtibꝰ in ipſis formalr. Iſta ꝓpoſitio probaẽ. Tum qꝛ relatio hꝫ referre ꝓpriũ fundamentũ. Et qꝛ alioquin relõ nõ eẽſſet mutua. Un̄ in hoc diſtinguiẽ relõ realis: a relõne rõnis: qꝛ relatio rõnis nõ eſt in fundamento qḋ refertur per ipſam: ſed bñ relatio realis: ſed ita eſt ꝙ agens refertur ad patiens relatione reali: ⁊ refertur per actionẽ: ⁊ per reſpectuꝫ actionis. ꝗ talis reſpectus fundabiẽ in agẽte. ℂ P. cauſa nã ꝑcedit ſuũ effectum: ſed effectꝰ ipſius actionis eſt paſſuꝫ in q̃ntũ paſſuꝫ. ergo actio nõ fundabitur in paſſo: vt paſſum eſt. minor

pbaſ:qꝛ paſſum:vt paſſuꝫ eſt nõ ↄſtituitur in tali eē:niſi per actionẽ.ꝰ actio eſt ṗoꝛ nã ipſo paſſo in ratione paſſi.

Quantũ

ad 2ᵐ videndũ eſt vtrũ actio fundeẜ in motu ꝛ vr̃ ꝙ ſic ꝑ auctorẽ.6 pncipioꝛ. Actio in motu firmabiẜ.ꝰ ſm ipm ſbm ꝛ fundamentũ ipſius actionis eſt motus. ℭ Ad hoc argᵐ rn̄deẜ dicẽdo ꝙ actio qua agens formalr̃ agit:fundaẜ in agente:ſed actio que eſt terminus iſtius actionis eſt motus ipſe. Ad auctoreꝫ.6.pnᵒʳ dico:ꝙ ipſe non vult ꝙ actio reſpectiua fundeẜ in moto. Sicut in ſbto:qꝛ (cuꝫ dicat ipſe:ꝙ motus eſt in actiõe) ſequereẜ ꝙ ſicut motꝰ eſt fundamẽtũ ꝛ ſbm actionis:ita actio eſſet ſbm ꝛ fundamentũ motus:ꝛ ita dareẜ circulus in fundatis ꝛ fundamẽtis.ſ.in dependentia eẽntiali fundati ad fundamentũ. Uult ergo pdictus auctoꝛ ꝙ actio eſt in motu:hoc eſt ꝙ nõ põt eẽ ſine motu.prout motus ſe extendit tam ad mutationẽ diuiſibilẽ:ꝙꝫ etiam indiuiſibilẽ:ꝛ hoc loquẽdo de actione reſpectiua que eſt reſpectus agẽtis ad paſſuꝫ ꝛ nõ de actione que eſt ſimplr̃ pductiua:quarũ diſtĩo in fine pmi arti.pcedentis qõnis declarata fuit. Loquẽdo de iſta actione productiua:iſta põt eẽ ſine motu ꝛ quacũqꝫ mutatione diuiſibili vel idiuiſibili:qꝛ nõ eſt reſpectus agẽtis ad paſſum qð tranſeat de ṗuatione ad formã:vbi nulla eſt mutatio:ſed loquendo de actione trãſmutatiua iſta nõ eſt ſine motu aut mutatione:ſꝫ ſicut iſta nõ eſt ſine mutatione:aut ſine motu:ꝛ ita eꝫ motus:aut mutatio nõ eſt ſine actione. Uult ꝰ ꝙ actio ſit in motu nõ qdẽ ſbtiue:ſꝫ ↄſecutiue.ſic ꝙ ſeinuicẽ ↄſequuntur actio tranſmutatiua ꝛ ipſe motus.

De tertio

videndũ eſt. Utruꝫ actio realr̃ diſtiguaẜ a motu aliq̃ mõ:ꝛ arguit vna opi.ꝙ nõ. Quoꝝ oppoſita ſunt eadẽ:ꝛ ipſa ſunt eadẽ:ſꝫ ita eſt ꝙ illud:qð opponiẜ motui opponiẜ et actiõi. Probaẜ iſta. qes opponiẜ motui:ꝛ qes et opponiẜ actioni. Sicut.n. mobile qð nõ moueẜ.qeſcit:ita agẽs qð nõ agit:qeſcit ab actiõe.ꝰ vtriqꝫ qes opponiẜ:relinquiẜ ꝰ ꝙ motꝰ ꝛ actio ſint ideꝫ:maioꝛ vr̃ de ſe nota.maxie vbi oppoſita q̃ ſunt eadẽ dñr eẽ oppoſita ṗuatiue:qꝛ vbi eadẽ ṗuatio:ibi idẽ hitus:cũ ṗuationes nũeraẜ ꝛ diſtinguanẜ ad nũationẽ ꝛ diſtõnem hituũ. ℭ Itẽ arguiẜ 2ᵒ ad idem.oẽ illud qð eſt forᵃ fluens ꝛ ſucceſſiua hñs ptẽ poſt ptẽ in ſucceſſione:vr̃ eẽ motꝰ:ſꝫ ita ẽ ꝙ actio eſt forma ſucceſſiua hñs ptẽ poſt ptẽ in fluẽdo.ꝰ actio eſt motꝰ:maioꝛ ẽ manifeſta:qꝛ ſucceſſio ꝛ fluxus ſunt de rõne motꝰ.minoꝛ ẽt eſt manifeſta ꝛc̃. ℭ Cõtra iſtã opi.q̃ tꝫ ꝙ actio ſit eadẽ realr̃ motui:arguiẜ ſic. Illa diſtiguunẜ realr̃:quoꝝ vnũ põt manere:alio nõ manẽte. Iſtã ṗſuppono p nũc:qm̃ dato oppoſito ſequitur oppoᵐ primi pncipij:ſꝫ ita eſt:ꝙ actio põt manẽ:nõ manẽte motu:aut mutatõe.ꝰ actio diſtiguiẜ realr̃ a motu:minoꝛ pbaẜ. Nã certũ ẽ ꝙ graue exñs in loco deorſuꝫ hꝫ aliq̃ꝫ opationẽ ſibi ppriã trãſeũte motu.ꝰ ppoᵐ. pbaẜ aſſumptũ:qꝛ qð eſt in melioꝛ diſpõne:ꝛ hꝫ eẽ pfectius nõ vr̃ ṗuari:eo ꝙ eſt ppria pfectio ipſiꝰ:ꝛ finis ppriꝰ eiꝰ. Sꝫ opatio (extẽdẽdo nomẽ opatiõis ad opationẽ ſiue imanẽtem ſiue trãſeuntẽ:ſiue ſit opatio ad formã ſiue nõ) eſt pfectio ꝛ finis ppriꝰ ipſiꝰ opantis.ꝰ graue exñs deorſum ꝛ quieſcẽs qete oppoᵃ motui (cũ hẽat eẽ pfectiꝰ ꝛ ſit in meliori diſpõne:q̃ꝫ vbi hꝫ eẽ ſurſuꝫ) nõ caret ipſa opatione que eſt ppriꝰ finis:ꝛ vltima pfectio eius. ℭ Per h̃ rn̄deẜ ad argᵃ:ꝛ ṗ ad primũ ↄcedẽdo maiorẽ:ſꝫ negãdo minoreꝫ. Pro q̃ notãdũ:ꝙ alia eſt qes q̃ opponiẜ motui:alia q̃ opponiẜ actiõi.qes que opponiẜ motui dr̃ qes ſimplr̃:ſed qes oppoſita actioni:eſt qes ſm qd.ꝛ tũc dico ꝙ iſta duo.vꝫ.vtraq̃ꝫ qes nõ eſt vna:ꝛ eadẽ:ſꝫ alia ꝛ alia ꝛ vna opponiẜ motui ꝛ nõ actioni. Et ita qeſcens ſm motũ:nõ qeſcit ſm opationẽ aut actionem. ℭ Per hoc rn̄detur ad 2ᵐ argᵐ ↄcedẽdo maiorẽ ad hũc ſenſum:ꝙ illa forma q̃ ſm ſe fluit:ꝛ hꝫ ptes fluẽtes rõne ſui:ꝛ nõ rõne alterius:illa eſt motus:cum motus formalr̃ ſumptus (ex 3ᵒ hpi.) nõ ſit niſi fluxus forẽ. Sꝫ vbi aliq̃ forã non fluat ṗ:ꝛ p ſe:ſed p accñs rõne alteriꝰ:nego ꝙ iſta dicaẜ eẽ motꝰ. Et tũc nego minorẽ ꝙ actio ſit forma ṗ.ꝛ p ſe fluẽs:ſꝫ eſt fluens p accñs:ꝛ rõne motus:cũ quo accñtalr̃ ↄiũgiẜ. ℭ Qꝫ aũt aliqd ſit forma fluẽs:ꝛ nõ ſit motꝰ ipſe formalr̃ ſumptus aut ẽt mãlr̃ p forma fluẽte:declaraẜ. Ubi eñi ad qð ẽ motus localis nõ eſt motꝰ q eſt fluxus forme:neqꝫ eſt motus acceptus p forma fluẽte:qñ eſt tale ꝙ in ipſo qeſcit:mobile tñ vbi põt eẽ fluẽs:vbi ↄiũgaẜ cũ motu:ꝛ ita ratione motus cũ quo accñtalr̃ ↄiungiẜ vbi dr̃ eẽ forma fluens. ℭ Sed inſurgit vna difficultas:vtruꝫ actio ꝛ paſſio ſint idẽ realr̃:cuiꝰ difficultatis tenet pᵒ negatiua. pbaẜ tñ ſic. Illa nõ ſunt idẽ realr̃:quoꝝ vnũ põt eẽ ſine reliq̃:ſꝫ actio põt eẽ ſine paſſione.ſicͭ eſt in agẽte pducẽte aliqd nullo pſuppoſito ſubto.ꝰ actio diſtinguiẜ realr̃ a paſſiõe. ℭ Itẽ 2ᵒ ois ppoſitio negatiua in qua remoueẜ vnũ genꝰ gñaliſſimũ ab alio gñe gñaliſſimo:eſt ſimplr̃ pᵃ ꝛ imediata.ꝰ iſta erit imediatiſſima. Nulla actio eſt paſſio. ℭ Aduertẽdum tñ p intelligentia iſtius difficultatis ꝙ hoc nomen actio eſt equiuocũ (vt hꝫ Sco.in 4ᵒ ſniarũ.di.13.q.1.) pmo ad actionẽ que eſt opatio imanens (put intellectio ꝛ volitio dr̃ actio:ꝛ tñ in rei veritate ſunt q̃litates) 2ᵒ ad reſpectũ q eſt pducẽtis ad pductũ. 3ᵒ ad reſpectũ inducẽtis ad inductũ. 4ᵒ ad reſpectũ trãſmutantis ad trãſmutatũ. 5ᵒ ad formã actã ꝛ pductã inq̃ꝫtũ includit reſpectuꝫ:q eſt eẽ ab. Reſpectus tñ importatus p eẽ ab:põt eẽ multiplex vel eſſe ab:hoc eſt ab agẽte inq̃ꝫtũ pducẽs:vel eẽ ab agẽte inq̃ꝫtũ eſt inducẽs vel educẽs:vel ab agẽte inq̃ꝫtũ eſt trãſmutans.in 5ᵃ ſupra poſita ſignificatione nõ accipiẜ eẽ ab:vt iportat reſpectũ qui eſt ab agẽte inquãtũ pducẽs:neqꝫ inq̃ꝫtũ inducens. Sed ab agẽte inq̃ꝫtũ trãſmutans:ꝛ eſſe ab iportat reſpectũ de gñe paſſionis:ꝛ tũc actio in iſta 5ᵃ ſignificatione iportat duo. Unũ tanq̃ꝫ aliqd cõnotatũ:ꝛ aliud tanq̃ꝫ pncipale ſignificatũ. Cõnotatuꝫ eſt ipſa forã acta.formale ſignificatũ eſt ipſe reſpectus iportatꝰ per eſſe ab:de gñe paſſionis. Omnibus iſtis modis põt accipi ꝛ dici actio equoce. Scdm 4ᵐ moduꝫ actio diffiniẜ ab auctore ſex pncipioꝝ:dicendo:ꝙ actio eſt illa ſm quã in illud qð ſubijciẜ agere dicimur. Scdm qntã ſignificationẽ ꝛ 5ᵐ modũ accipiendi actionẽ Ar.3ᵒ phiſi.exponiẜ q̃ꝫtuꝫ ad oĩa que dicit de actione:ita ꝙ ea que ponit ibi intelligit ſm qntã ſignificationẽ:ꝛ pp hoc dicit de actione:de q̃ loquiẜ:ꝙ eſt opus ꝛ finis huiꝰ.ſ.actiui.opus autem ꝛ finis huiꝰ eſt ipſa forma abſoluta que vt fluẽs eſt motꝰ.vñ pmittit ibi ꝙ motus ẽ actus actiui ꝛ paſſiui actiui vt ab ipſo.paſſiui vt in ipſo.dr̃ ergo actio ipſum actũ ſiue opꝰ vel finis agentis:inq̃ꝫtum eſt ab ipſo agente.

Quãtũ

ad 4ᵐ articu. Cõtra ea que dicta ſunt obijcitur. Tu dixiſti ꝙ actio acta includẽs reſpectũ ad agens:qui iportaẜ p eẽ ab.eſt actio:ꝛ iſte reſpectus iportatus per eẽ ab.eſt reſpectus de gñe paſſionis:qm̃ ly eſſe ab.iportat idẽ qð eẽ ab agẽte:inq̃ꝫtũ eſt tranſmutãs:ſed ſic iportare eſt iportare trãſmutationẽ paſſiuaꝫ:ergo ly eſſe ab.iportat reſpectũ de genere paſſionis. Hec dicta ſunt in vltimo pcẽſſu ſuperiori. Sꝫ ↄ.Ar.3ᵒ phiſi.tex.cõmẽ.22.diſtinguit actionẽ per eſſe ab.ab ipſa paſſione.volens ꝙ actio ꝛ paſſio ſint idẽ:ſed diſtinguiẜ ſolũ per iſtas habitudines:que iportanẜ p eẽ ab.ꝛ per eẽ i.ꝰ actio acta q̃ꝫtũ ad iſtã habitudinẽ que eſt eẽ ab.diſtinguiẜ a paſſione.ꝰ nõ iportabit reſpectũ paſſionis ſm iſtã habitudinẽ. ℭ Itẽ arguiẜ. Tu dixiſti ꝙ actio acta includẽs reſpectum qui eſt eẽ ab.pncipalr̃ ꝛ formaliter ſignificat iſtũ reſpcm̃. ↄnotat aũt iſtã formã pductã que eſt terminꝰ actiõis de genere actionis. Contra. Nomẽ ſignificans reſpectũ paſſiuũ ꝛ formã abſolutã:ſic ꝙ pri[illegible]palius ſignificat reſpectum q̃ꝫ formã:dꝫ iponi magis a reſpectu q̃ꝫ a forma:ſed ita eſt ꝙ nomen impoſitũ reſpectui paſſiuo eſt hoc quod dico paſſio.ergo totum hoc actio acta:ꝛ reſpectus qui eſt eſſe

eſt eſſe ab magis dz ſignificari ⁊ noiari noie paſſionis: q̄z noie actiõis: ⁊ p ɔñs actio in ſ^a ſignificatione magis dicetur eẽ paſſio q̄z actio. ¶ Ad 𝔟 rñdeṫ. Ad p̄mũ ꝙ Ar. dicens ꝙ eſſe ab. in actione diſtinguiṫ a paſſiõe: nõ loqṫ de actione q̄ eſt gen⁹ ⁊ p̄dicamẽtũ: ſ; de actione q̄ eſt for^a producta: ⁊ termin⁹ actiõis: put actio eſt p̄dicamẽtũ: ⁊ q̄d ſit ver; apparet ex tex. cõ. 19. Quũ. n. p̄miſiſſet: ꝙ neĉe eſt aliquẽ vnũ actũ eẽ actiui ⁊ paſſiui: ⁊ dixiſſet ꝙ act⁹ actiui eſt actio: actus paſſiui eſt paſſio: pbando p̄imũ. ſ. ꝙ actio ſit actus ſubdit. Opus. n. ⁊ finis eſt act⁹ hui⁹. ſ. actiui. Actionem igiṫ appellat ip̄m opus opatũ: ⁊ finẽ actiõis agẽtis. Tale opus operatũ eſt ip̄a for^a p̄ducta q̄ vt in fluxu: ⁊ vt fluens eſt mot⁹ m̃aliter ſumpt⁹. Iſta aũt for^a pro q̄ñto eſt ab agẽte: ⁊ eſt effect⁹ eius appellaṫ actio. Pro q̄ñto aũt recipiṫ in paſſo: appellaṫ paſſio. Un̄ eẽ ab agente ⁊ recipi in paſſo ſunt diſtincte hitudines: ⁊ ad diuerſos terminos. Alia. n. habitudo eſt eẽ aliq̄d p q̄d paſſum trãſmutaṫ ab agẽte: ⁊ alia eſt hitudo eẽ aliq̄d q̄d recipiṫ in paſſo. Quilibet tñ iſtoꝝ reſpectuũ eſt de gñe paſſionis: quoꝝ vnus eſt trãſmutatio paſſiua: vel rõ ſm̃ quã aliq̄d trãſmutaṫ paſſiue. Alius reſpectus paſſiuus eſt for^e receptibilis ad ip̄z paſſum: vt receptiuũ. p p̄imũ reſpectuz diſtinguiṫ actio acta a paſſione: quã circũloquiṫ Ar. p iſtã hitudinẽ que eſt eẽ in. Un̄ nõ diſtinguit Ar. actionẽ a quacũq; paſſiõe ſeu reſpectu paſſiõis: ſ; ſolũ ab illa que iportaṫ p eẽ in. q: reſpectus paſſiõis euidẽti⁹ iportaṫ p talẽ hitudinẽ: ⁊ ex 𝔟 apparet rñſio ad arg^m. ¶ Ad 2^m arg^m: rñdetur p̄mittẽdo vnã regulã: ꝙ q̄ñ ſunt aliqua duo: quoꝝ vnũ itelligiṫ ⁊ cognoſciṫ ab itellectu altero ignorato: vel vnũ eſt manifeſtius reliq̄: illud q̄d eſt imanifeſtũ hz ſignificari ⁊ declarari per illud q̄d eſt manifeſtũ. Reſpectus paſſiuus qui eſt trãſmutatio paſſiua eſt nobis imanifeſtior forma acta. ⁊ p̄ducta eſt nobis manifeſta. ergo reſpectus hz ſignificari noie ipſi⁹ forme. forma autẽ talis dr̄ actio: q: effectiue eſt ab actione trãſmutatiua. ergo totũ icludens reſpectuz ⁊ formã ſignificabiṫ noie actionis. ¶ Q; ſitu q̄ras. Unde ẽ ꝙ forma p̄ducta denoiaṫ actio. ¶ Rñdeṫ. ꝙ effect⁹ q̄ñq; imanifeſt⁹ noiaṫ noie cauſe. vbi cã eſt manifeſta: q̄ñq; ecõuerſo circũloqmur ipſam cãm per nomẽ ipoſitũ effectui. (Sicut charitas eſt q̄dã hitus volũtatis. vt dicit Theologus quẽ ignoram⁹ ip̄z ſignificamus per effectũ: ⁊ iponiṫ nomẽ iſti habitui ab ipſo effectu. Charitas. n. idez eſt q̄d dilectio.) Sic in p̄poſito. Actio. n. que eſt q̄dã for^a reſpectiua: eſt formalr̄ ⁊ fundamentalr̄ in agente loquẽdo de actione que eſt genus. Ipſam tñ formã reſpectiuã ignoramus: ⁊ q: itelligimus ⁊ cognoſcim⁹ effectũ: ſigñamus ipſam p effectuz ⁊ dicimus: ꝙ effect⁹ eſt actio: q: effectiue eſt ab actione. Hoc apparet etiã 2° ethico. vbi hr̄: ꝙ actus ſparatus a volũtate eſt electio: nõ q̄dẽ vt ſit formalr̄ electio: q: actus qui eſt formalr̄ electio: eſt ipſa volitio: ſed eſt electio: q: effectiue ⁊ cauſalr̄ eſt ab electione. ¶ Ex his oĩbus ſequuṅṫ aliqua correlaria. Primũ eſt ꝙ actio ſm̃ quintã ſignationẽ ⁊ mot^a ſunt idẽ realr̄. Motus. n. nihil aliud eſt q̄z ipſa forma vt fluens: for^a vt fluẽs eſt motus. ⁊ eadẽ for^a vt eſt ab agẽte eſt actio acta. ſ; actio acta ⁊ motus ſunt idem realr̄. diſtinguuṅṫ tñ ſm̃ rõnẽ formalẽ: q̄m ex alia cõparatione: ⁊ reſpectu alteri⁹ termini for^a p̄ducta eſt mot⁹: ⁊ ex alia dr̄ eẽ actio. p reſpectũ ad agẽs dr̄ actio. per reſpectũ ad formã pfectã ad quã fluit ⁊ tendit dr̄ eſſe motus: ⁊ ſic ex alia atq; alia hitudine actio ⁊ mot⁹ ſunt idẽ ⁊ diſtinguuṅṫ. ¶ Scḋm correlariũ: ꝙ actio motus ⁊ paſſio ſunt idez m̃aliter ⁊ realr̄. Probaṫ: q: for^a p̄ducta penes diuerſas habitudines dr̄ eſſe motus: actio ⁊ paſſio. Per habitudinẽ ad agens: eſt actio. vt dictũ eſt. Per habitudinem ad formã pfectaz dr̄ eſſe motus. Eadẽ for^a per hitudinẽ ad paſſuz in q̄ recipiṫ dr̄ eẽ paſſio. loquẽdo de iſtis terminis actione ⁊ paſſiõe m̃aliter: q̄m ſicut actionem actã dicimus ipſum formã q̄ eſt ab agẽte: ita paſſionem appellam⁹ ipſaz formã receptã in paſſo: ⁊ dr̄ paſſio recepta. ¶ Utrũq; correlariũ apparet ex dictis Ar. in 3° phiſi. qui vult ꝙ vn⁹ mot⁹ ſit actio ⁊ paſſio m̃aliter. Licz iſta duo diſtinguaṅṫ ſm̃ rõnem: ⁊ ſm̃ eẽ ab. ⁊ ſm̃ eẽ in. ⁊ eſt. tex. cõmẽ. 22. ¶ Apparet 𝔟 idẽ p aliud exẽplũ q̄d ipſe ponit de diſtãtia q̄ eſt iter locũ ſurſum ⁊ deorſuz: volens ꝙ ſit eadẽ diſtãtia m̃alis a ſurſum in deorſum: ⁊ cõtra: ſ; nõ eſt idem diſtare. Diſtare. n. nõ tñ importat ipſam diſtãtiã: ⁊ ſpaciũ itercepttũ iter ipſa extrema: verũ etiã ipſos terminos diſtãtie. ⁊ tũc alia diſtantia formalis eſt a deorſuz in ſurſum. ⁊ alia a ſurſum in deorſuz. Iſta ſunt idẽ m̃aliter: ſ; diſtinguuṅṫ ſm̃ rõnẽ. ¶ Huc vſq; hec que dicta ſunt ſint dicta exponẽdo mentẽ Ar. in 3° phico. de actione acta q̄ñtũ ad illa que dicit de ipſa actiõe. Sz p̄tractando itentionẽ Ar. de actiõe: put actio eſt gen⁹ diſtictũ ɔ̄ paſſionẽ realr̄ ⁊ eẽntialr̄: eſt aduertendũ: ꝙ formale in actione ſm̃ ip̄m Ar. eſt eſſe ab 𝔟. eſſe aũt ab 𝔟 põt itelligi vt iportat reſpectũ paſſiuũ: vl' vt iportat reſpectũ actiuũ. vt iportat reſpectũ paſſiuũ ſigñat idẽ ꝙ aliq̄d eẽ ab aliq̄. Un̄ iſta ɔuertuṅṫ: vel ſaltẽ ſe ɔſequuṅṫ a. eſt ab 𝔟. ⁊ a. eſt aliq̄d q̄d eſt ab alio. eẽ aũt ab alio iportat reſpectũ paſſiuum: ⁊ 𝔟 ptinet ad gen⁹ paſſiõis: ſ; eẽ ab hoc põt accipi vt iportat reſpectũ actiuũ: ⁊ ſigñat idẽ ꝙ eẽ illud a quo ẽ aliq̄d. ⁊ tũc ly eẽ ab hoc eſt formale in actione. put actio eſt p̄dicamentũ ⁊ gen⁹: q: actio eſt ſm̃ quã ab aliq̄ eſt aliquid. paſſio aũt eſt ſm̃ quã aliq̄d eſt ab aliq̄: mõ eẽ aliq̄d ſm̃ ꝙ ab aliq̄ eſt aliq̄d: ⁊ eẽ aliq̄d ſm̃ ꝙ aliq̄d eſt ab aliq̄. Iſte ſunt diſtincte rõnes: ⁊ tũc capiẽdo ly eẽ ab 𝔟 put iportat reſpectũ actiuũ: ⁊ actionẽ de gñe actionis: ⁊ ly ab hoc put iportat reſpectũ paſſiuũ: ⁊ paſſionẽ de gñe paſſiõis: iſta nõ ſunt mot⁹ realr̄: ⁊ entitatiue. Sz hñt iſta duo actio ⁊ paſſio hñt aliq̄d idẽ m̃alr̄. Motus. n. qui eſt for^a fluens eſt illud ad q̄d terminaṫ actio. ⁊ ita poſſumus dicere: ꝙ actio eſt ipſe motus m̃aliter: ⁊ terminatiue. de rõne. n. materie eſt terminare actionẽ agentis. ergo cũ motus terminet actionẽ: vr̄ motus eẽ m̃ale in actione. Silr̄ paſſio eſt motus m̃aliter ⁊ ſbiue: nõ q̄dẽ. ꝙ paſſio fundeṫ in motu: q: oĩs reſpect⁹ ipſius forme fluentis ad agens fundatus in ipſa eſt reſpect⁹ intrinſecus adueniẽs de gñe relõnis: ſ; q: paſſio ⁊ mot⁹ ſe inuicẽ ɔcomitaṅṫ in eodẽ ſbto. ideo põt dici eſſe idẽ m̃aliter ⁊ ſbiue: q: ſicut motus eſt i mobili: ita paſſio eſt in mobili ſbiue: cũ paſſio ſit reſpectus mobilis ad mouens: ⁊ iſta ſufficiunt ad ſaluandaz intẽtionẽ Ar. q̄ñtũ ad ea que dicit de actione ⁊ paſſione. Dicit. n. ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt idẽ ⁊ ſunt vnus mot⁹: ſicut via ab Athenis ad Thebas ⁊ eɔ̄: q̄d eſt itelligendũ de via accepta pro ipſa magnitudine m̃ali: ⁊ nõ pro ipſo motu facto ſupra tale magnitudinẽ. mot⁹. n. hinc illuc: ⁊ illinc huc ſunt diuerſi: ⁊ alij penes diuerſos terminos. Ali⁹. n. eſt motus. vt eſt ab Athenis ad Thebas: alius q̄ eſt ecõuerſo: lz ſint idẽ m̃aliter. 𝔟 pz per aliud exẽplũ q̄d ponit ipſe de diſtãtia: q: lz ſit eadẽ diſtãtia a ſurſuz in deorſuz: ⁊ eɔ̄: nõ tñ idẽ diſtare: q̄m diſtare vt dictũ eſt nõ tñ iportat diſtantiã ⁊ magnitudinẽ: verũ etiã ɔnotat terminos diſtantie: ita ad p̄poſitũ actio ⁊ paſſio ſunt vnus motus m̃aliter. Actio. n. eſt vnus mot⁹ m̃aliter terminatiue: q: actio terminaṫ ad motũ. hoc eſt mot⁹ eſt illud p q̄d agẽs eſt agens: per reſpectũ iportatũ p eẽ ab hoc. itelligẽdo per eſſe ab hoc: eẽ a quo. Agens. n. ſm̃ Ar. eſt agens per iſtuz reſpectũ actiuũ qui eſt eſſe a quo. Silr̄ paſſio eſt idẽ motus m̃aliter ⁊ ſbiue: nõ q̄dẽ ꝙ fundeṫ ipſa paſſio in tali motu: (vt dicit Bur.) q: (vt dictũ eſt) oĩs reſpect⁹ fundatus in tali motu: eſt reſpectus inducti ad inducens: vel educti ad educens: ⁊ oĩs talis reſpect⁹ eſt itrinſecus adueniens de gñe relationis. ergo nullus iſtoꝝ reſpectuũ eſt paſſio de gñe paſſionis: ſed paſſio ⁊ mot⁹ ſunt idẽ m̃aliṫ ſbiue cõcomitãter. Q̄m in quocũq; fundaṫ motus: fundatur ipſa paſſio: ꝙ aũt actio ſit in agente ſubiectiue (lo/

quēdo de actione reſpectiua)⁊ paſſio in paſſo:apparet ꝑ
tex. Ar. dicētis in hoc cap.opꝫ actū ineſſe vtriſqꝫ.ſ.moti-
uo ⁊ mobili.motū.n.eſt in ipſo poſſe. ¶Motiuum aūt in
operari.ꝗ vult ꝙ ille actus q eſt opari:inſit ipſi motiuo.
¶Q; ſi tu inſtes. Qꝛ dicat etiā Ar.in iſto cap.ꝙ cui īſunt
hec.ſ.actio ⁊ paſſio:motus eſt.ꝗ ſm ipm vr.ꝙ mot⁹ ſit il-
lud in quo vt in ſbto fundaꝭ actio ⁊ paſſio. ¶Rūdeꝭ di-
cendo.ꝙ alia lra ⁊ alius tex.hꝫ:cui hec īſunt:mot⁹ ineſt.⁊
hoc erit verū:qꝛ actio eſt in paſſo terminatiue: qꝛ termi-
natur ad paſſum. Paſſio aūt ſbtiue eſt in paſſo:⁊ in eo-
deꝫ ſbto recipiꝭ motus:qui eſt forma fluens.ꝗ cui īſunt
hec duo.ſ.actio ⁊ paſſio(alterū.ſ terminatiue:⁊ alterum
ſbtiue)motus ineſt. ¶Uel poſſum⁹ dicere:ſtante iſta lra:
motus eſt ꝙ cui hec duo īſunt(nō qdē ſbtiue: vt in ſbto
ſeu in fundamēto:ſꝫ vnū terminatiue.vt dictū eſt: alteꝝ
ſbtiue)motus eſt:qꝛ cū paſſio fundaꝭ in mobili in quo
mobili:fundaꝭ etiā motus:videꝭ ſequi ꝙ actio inſit mo
tui. Non quidē tanqꝫ in fundamento: ſed ꝯcomitanter
ſubiectiue:quia in quocūqꝫ eſt vnū tanqꝫ in ſbto:eſt etiā
reliquū. Unde videtur ꝙ qñ aliqua vna forma fundaꝭ
in aliquo vno ſbto:quicqd recipiꝭ in tali ſubiecto:videꝭ
cōcomitanter recipi in forma recepta:motus ineſt mobi
li ⁊ paſſo:paſſio ineſt paſſo.ergo videtur quaſi ꝯcomitā-
ter recipi ipſa paſſio in ipſo motu:quia recipitur in ſub
iecto ⁊ fundamento cōmuni.

Quantum ad vltimū articu. Reſtat mō ſoluere
argu^ta ꝑncipalia adducta ante oppo
ſitum. ¶Dico ꝗ ad primū negādo:ꝙ diſtō data ab Ar.
9.metaph.⁊ a Doc.ſubti.de operatione imanēte ⁊ trāſe-
unte ſit ſupflua. Et ad ꝓbationē rñſum eſt in.q.ꝑcedēti.
arti.ꝑmo.notando 2°.vbi dictū eſt: ꝙ diſtō actionis in
duo mēbra ꝑdicta nō eſt ipſius actionis que eſt ꝑdicamē
tum:ſꝫ eſt actiōis acte ⁊ ꝓducte. Uñ nō plus vult Ar.ibi
niſi ꝙ actio acta:aut recipiꝭ in agēte:(nō qdē in qꝫtū agēs
eſt:ſꝫ inquantū pfectibile.vt dictū eſt:)aut recipiꝭ in aliqd
ex ipm agens:illa que manet in agente eſt imanens:illa
que recipiꝭ ex eſt tranſiens. ¶Poteſt etiā dici tenendo:ꝙ
diſtō detur de actione que eſt gen⁹ negādo qꝺ inferꝭ: ꝙ
ois actio dicaꝭ eſſe imanens:qm illa actio de gñe actionis
eſt imanens que nō tm̄ recipiꝭ in agente:verūetiaꝫ eſt ad
ter^m in ipo agente receptuꝫ:⁊ ſic duplr manet ipſa actio:
for^r.ſ.⁊ terminatiue. Actio aūt trāſiens eſt illa:que lꝫ ma
neat in agēte forma^r:nō tm̄ eſt ad ter^m in agente receptū:
ſed in aliquo ex:⁊ ita lꝫ maneat forma^r in agēte tm̄ trāſit
terminatiue. ¶Ad motiuū qꝺ ſtatim tangiꝭ:ꝙ ſi ponaꝭ
actio rel^ua qua agens agit:⁊ actio acta ꝙ duab⁹ actioni-
bus corrñdebit vna paſſio. ¶Rūdetur ꝯcedendo ꝯñs ⁊
ꝯñtiam dicendo:ꝙ non tm̄ hoc eſt verū ꝙ duabus actio
nibus:quarum vna eſt actio de gñe actionis alia de gñe
aliquo abſoluto corrñdet vna paſſio:verūetiaꝫ duabus
actionibus de gñe actionis poteſt corrñdere vna paſſio: ⁊
ſic declarat Sco.in 4° ſnīaꝝ.di.6.q.2. Certū eſt.n.ꝙ deus
⁊ ſol:vel hō ⁊ ſol producunt ipſum gñabile duab⁹ actio
nibus. Quia teſtante Cōmen.in.5.phiſi.cōmē.38. Si for-
ma eſt alia ⁊ alia:actio erit alia ⁊ alia:⁊ tm̄ cum ſit vnum
genitū ⁊ productū:⁊ vnū paſſum ibi tm̄ erit vna paſſio.
Q; ſi tu dicas:ꝙ idem paſſum trāſmutaꝭ a duob⁹ agen
tibus.ergo ideꝫ referꝭ per ſe primo ad diuerſa:⁊ ad duo.
Dico ꝙ tota ratio ꝓpter quā aliquod vnū relatiuuꝫ nō
pōt per ſe primo referri ad duo:eſt qꝛ(cū terminus dicaꝭ
eſſe cauſa relationis ſeu reſpectus.)ſi vnus termin⁹ cau-
ſat ſufficienter ⁊ adequate ipſam relationē:non poterit
idem eſſentialiter dependere ⁊ primo a duobus: qꝛ im-
poſſibile eſt eundē effectū dependere a duabus cauſis to
talibus ⁊ ſufficientibus. ¶Ex hoc ſequiꝭ ꝯtra Thomi-
ſtas:ꝙ(cum per vnū filiū ſufficienter cauſeꝭ ipſa paterni
tas in patre)nō poterit pater per eandē paternitatē refer
ri ad plures filios: ſed vbi terminus nō ſit cauſa totalis
⁊ ſufficiens ipſius reſpectus ſeu relationis:poterit idem
per ſe primo referri ad diuerſa.ſic in propoſito genitum
quod generatur a duobus agentibus:a nullo eoruꝫ ge
neratur tanqꝫ a cauſa ſufficienti ⁊ totali:ſed a duobus ſi
mul.ergo reſpectus paſſiuus qui erit vnus dependebit
eſſentialiter ab iſtis duobus agentibus: ⁊ ita ſtantibus
duabus actionibus erit tm̄ vna paſſio ex vnitate paſſi
aut termini ꝓducti. ¶Sed quia īſtatur. Q; ſi actioni re
ſpectiue:⁊ actiōi acte corrñdet vna paſſio:⁊ dicaꝭ ꝙ actio
acta nō eſt vera actio. Ergo argumētū qꝺ adducit Sco-
tus ꝯtra ſe:nō eſſet ad propoſitū:neqꝫ etiā rñſio ad ipſuꝫ.
¶Rūdeꝭ negando ꝯñtiam. vult.n. Doctor ꝙ per actio-
nem actaꝫ tranſeuntē in mām exteriorē ꝯcludimus obie
ctum ipſi⁹:⁊ ſbm eſſe ſingulare. Et inſtat cōtra ſe:qꝛ actio
manet in agente:⁊ nō trāſit extra.ergo ex hoc nō pōt cō-
cludi ꝓpoſitū. Rñdet ipſe ꝙ lꝫ actio qua agens agit ma-
net in agente:non tm̄ actio acta. De qua eſt itentio in pro
poſito:⁊ per quā ꝯcludiꝭ in ꝓpoſito:nō curando: vtruꝫ
illa actio acta dicatur eſſe vere ⁊ eēntialiter actio:vel nō:
quia de hoc nō facit mentionē Ariſto.ſed ſoluꝫ vult hic:
ꝙ actiones ⁊ generationes qualeſcūqꝫ ſint:hñt fieri circa
ſingularia:tanqꝫ circa obiecta:⁊ ſic habeꭍ intentū. ¶Ad
2^m argumentuꝫ patet rñſio ex qōne ꝑcedēti:dꝭ:m ꝙ ſicut
in principijs que ſe habent vt qꝺ:nō eſt proceſſus in infi
nituꝫ:ita etiā in principijs formalibus ſeu elicitiuis(ſiue
ſint principia in rōne actus primi: ſiue in ratione actus
ſecundi ꝓductiui)datur ſtatus. ¶Pro quo eſt notādū:
ꝙ in omni actione veniendū eſt ad aliquod vnum prin
cipiuꝫ effectiuū:qꝺ eſt ita qꝺ:ꝙ nullo modo pōt eē quo
ſicut(exempli grā)ignis agens in lignū:ita eſt illud qꝺ
agit:ꝙ nullo modo pōt eē alteri quo:ſeu ratio formalis
agendi. Aliquid vero eſt ita quo: ꝙ nullo modo poteſt
eſſe quod.ſicut(exēpli grā.)Potentia intellectiua eſt ita
quo homo intelligit:ꝙ nullo mō pōt eſſe qꝺ itelligit:qꝛ
omnino iſta eſt falſa:intellectus pro potentia intelligit.
Sicut datur ſtatus in principijs effectiuis ⁊ formalibus:
ita etiā in terminis ipſis qui ſunt ab aliquo agente. Ali-
quis.n.terminus ita terminat vt qui ꝙ nō pōt eſſe alte-
ri ratio terminādi:⁊ aliquis ita eſt quo:ꝙ nullo mō pōt
eſſe qui. Applicando ad ꝓpoſitū. Actio reſpectiua eſt il-
lud quo agens formalr agit:⁊ eſt ita quo:ꝙ ei repugnat
eſſe qꝺ:nō ſolū in ratione principij: verūetiā in rōne ter-
mini:⁊ propter hoc dixi Ariſto.5° phiſico. Q; actionis
nō eſt actio:neqꝫ vt termini:neqꝫ vt ſubiecti. Uñ ſicut dꝭ
de ſimilitudine:ꝙ ſimilitudo non aſſimilaꝭ: ſed eſt quo
aliquid aſſimilatur.ꝓductio nō producitur: ſed eſt quo
aliquid produciꝭ. Albedo non eſt alba:ſed eſt quo aliqd
eſt album:ita dicimus ꝙ actio non agiꝭ:neqꝫ agit:ſed eſt
quo aliqd agit:⁊ ita negaꝭ:ꝙ actiōis aliquo modo poſ-
ſit eſſe actio. Et cum tu dicis:ꝙ Ar.5° phiſi.tex.cōmē.13.
probat hoc:ꝙ actio non ſit in agente. Nego tibi hoc: qꝛ
de hoc nullam facit mentionem ibi Ar. ¶Ad illud qꝺ
tu dicis:ꝙ probat ad actionem ⁊ paſſionem nō eſſe mo-
tum per hoc:qꝛ ad motum nō eſt motus:quod argumē
tum non valeret niſi actio eſſet motus. Nego tibi ꝙ ar-
gumentuꝫ procedat per hoc mediū.(verbi gratia. Actio
eſt motus. ſed ſolum modo per ſimile:⁊ per locum a mi-
nori:quēadmodū dictum fuit in qōne precedenti:ad in
ſtantiā motā in ꝑncipio ſecundi articuli.vꝫ.ad ſecundā
ꝓbationē illius ꝯñtie. Et ita apparet q̄liter inſtātie Her
uei ⁊ tue nihil ꝯcludunt. ¶Ad vltimum argumentū re-
ſpondeꝭ negādo:ꝙ vni actiōi corrñdeant due paſſiōes.
nō qdē negaꝭ hoc tanqꝫ impoſſe: ſed qꝛ nō ſequiꝭ expoſi
tione mea. Et cū tu dicis. Actio recipiꝭ in agente.ꝗ agēs
in recipiēdo patiꝭ. Dictū eſt in qſtione ꝑcedenti: ꝙ actio
iſta nō recipiꝭ in agēte:mediante aliquo reſpectu de ge-
nere paſſiōis:qꝛ iſta receptio nō eſt paſſio:vt ꝓbatū fuit
ibi.ſꝫ recipiꝭ mediāte reſpectu de genere relōnis: que eſt
ipſa inherentia

ipſa inherentia actionis ad agens. Dico tñ ꝙ ꝯñs illatū nō eſt impoſſibile:qꝛ ſicut ſuper idē fundamentū poſſunt multiplicari reſpectus intrinſecus aduenientes qui cōſequunt nām fundamenti:multo magis poterunt multiplicari reſpectus extrinſecus aduenientes.qui nō ꝯſequūtur nām fundamenti poſito termino. Exemplū primi.ſuper eadē albedine poſſunt multiplicari plures ſīlitudines reſpectu pluriū terminoꝝ:que ſīlitudines de neceſſitate oriunt:poſitis extremis. Reſpectus aūt de gñe paſſionis ſunt extrinſecus aduenientes.ģ poterunt multiplicari iſti reſpect⁹ paſſiui reſpectu pluriuꝫ terminoꝝ: ⁊ ita idē paſſum poterit hr̄e vnū reſpectū paſſiuuꝫ ad formā quā recipiat:⁊ aliū reſpectū paſſiuum ad ipſum agens a q̄ trāſmutat. Erit ergo tñ vna actio de genere actionis in agente:⁊ tamē duo reſpectus paſſiui in paſſo:quoꝝ vnus eſt tranſmutatio paſſiua:alius eſt receptio forme in ſubiecto. Primus reſpectus iportat habitudinem ad agēs trāſmutās. Scd̄s reſpectus iportat habitudineꝫ ad formā:vt receptibilē in ipſo paſſo:tanq̄ȝ in ꝓpoſito ſuſceptiuo. Et ſic pꝫ quantū ad iſtam queſtionem. quare ⁊c̄.

¶ Vnū qꝛ multis modis dicitur.⁊ īfra.
¶ Dicitur aūt ex cōtrario:⁊ oſtenditur ipſum vnū ⁊c. Tex.cōmē.ix. Qō.j.

Vtrum pluralitas ⁊ diuiſibile ſit prius indiuiſibili. ¶ Arguit ꝙ non:qꝛ pluralitas ⁊ multitudo diffinit ꝑ vnitatē.dicendo.multitudo eſt aggregatio vnitatū.ģ vnitas ⁊ indiuiſibile nō diffinit per multitudineꝫ.pꝫ ꝯña:qꝛ aliter daret circulus in prioritate ⁊ poſterioritate eſſentiali. ¶ 2° que ſunt per ſe ſenſibilia vnū nō magis diffinit per reliquū. q̄ȝ ecōtra:ſed vnitas eſt per ſe ſenſibilis:ſicut multitudo. ergo ⁊c̄.tenet ꝯña cū minori.ex 2° de aīa.tex.cōmē.133. ⁊ tex.cōmē.64.maioꝛ ꝓbat:qꝛ que ſunt per ſe ſenſibilia: ſunt cognoſcibilia a ſenſu:non per alteꝝ:ſed per rōnem ꝓpriā. ¶ Tertio.illa que ſic ſe habēt ꝙ vnū eſt prius altero:⁊ prius includit in rōne poſterioris.poſteri⁹ diffinit per prius:⁊ nō ecōtra:iſta pꝫ:ſed vnitas eſt ꝓoꝛ eſſentialiter multitudine:⁊ icludit in ipā.ergo ⁊c̄.ꝯña pꝫ.⁊ minoꝛ eſt ēt euidēs:nā vnitas ꝯſtituit multitudinē:⁊ eſt ēt de itellectu formali ipſi⁹:qꝛ nō pōt multitudo itelligi gn̄ intelligat collectio ſeu aggregatio vnitatum.

Ad oppoſitū tñ eſt Ar̄.10.metaphi.tex.cōmē.9.vbi ꝯcludit. Dicit aūt ex contrario.⁊ oſtēdit ipm̄ vnū ex diuiſibili indiuiſibilē ꝓpter magis ſenſibilē multitudinē eē ⁊ diuiſibile q̄ȝ idiuiſibile q̄re rōne ꝓoꝛ multitudo indiuiſibili propter ſenſum.

In iſta.q. ꝓmittit diſtinctio de vno. 2° recitabitur opinio que nō tenet. 3° dicet ad qōnē.

Circa primū vnuꝫ capit duobus modis.vno mō ſimpliciť ⁊ abſolute.alio mō determinate ⁊ ſcd̄m qd.primo mō eſt paſſio ꝯuertibilis cū ente ſimplr̄:ſic ꝙ de quocūqꝫ dr̄ ens.dicit vnū.⁊ ſic nō diſtinguit ꝯ̄ multitudinē:imo multitudo eſt vna:ſicut ens. Alio mō vnū diſtinguit ꝯ̄ multitudinē:⁊ opponit ei.de primo loquit Ar̄.4° metaphi.tex.cōmē.3.⁊ Commen.ibidē ꝯ̄ Auicē.⁊ in.10.metaphi.cōmento.5°.

Quantū ad 2m articulum eſt opinio Cōmē.in.10.metaphi.cōmē.9.que cōſiſtit in duabus cōcluſionibus. Prima ꝙ vnitas eſt pura priuatio:quia priuatio diuiſibilitatis. 2a ꝙ vnitas opponit multitudini tm̄mō oppoſitione priuatiua. ¶ Ad primā concluſionē ponit hec v̄ba Cōmen. Quia indiuiſibilitas eſt ꝓuatio diuiſibilitatis.⁊ diuiſibilitas eſt q̄ſi habitus.accidit tm̄ in hoc ꝙ diuiſibilitas eſt magis manifeſta indiuiſibilitate:⁊ qꝛ diuiſibile eſt multū.⁊ multū eſt manifeſtius ſingulari:⁊ ēt diuiſibile eſt maius.⁊ maius eſt manifeſtius minori.ergo concedere multū eſt ante concedere indiuiſibile. ¶ Probat igit Cōmen.ex triplici medio: ꝙ diuiſibile eſt prius indiuiſibili. Primo:qꝛ diuiſibilitas ē magis manifeſta q̄ȝ indiuiſibilitas:qm̄ habitus eſt manifeſtioꝛ priuatiōe:ꝓpterea qꝛ priuatio diffinit per habituꝫ. indiuiſibilitas eſt priuatio diuiſibilitatis. Et eſt aduertēdum ꝙ Cōmē.dicat ꝙ diuiſibilitas eſt quaſi habitus:qꝛ qd̄ eſt ſimpliciter priuatio eſt nō ens. Indiuiſibilitas vnitatis ꝓſupponit in eo cui cōpetit realitatē poſitiuaꝫ:que eſt ꝑfectioꝛ q̄ȝ illud qd̄ preſupponit diuiſibile:qꝛ iduiſibilia aliqua:ſicut in ſb̄a:queadmodū deus ⁊ intelligentie ſunt ꝑfectiores ſubſtātijs diuiſibilibus:qd̄ aūt eſt priuatio ſimplr̄ reſpectu alterius ē ſimplr̄ imꝑfectius. ¶ 2° ꝓbat Cōmen.qꝛ multū eſt manifeſtius q̄ȝ vnū.diuiſibile eſt multū.indiuiſibile vnū.aſſumptum ꝓbat:qꝛ multitudo includit vnitatē.⁊ nō econtra.ergo multitudo eſt magis ſenſibilis. ¶ Vltimo arguit.maius eſt manifeſtius minori.omne diuiſibile eſt maius idiuiſibilī ſibi correſpōdēte ceteris paribus. Et addit Cōmē.ꝙ ph̄s dixit multitudinē eſſe magis manifeſtam:ne aliquis dicat ꝙ multū eſt priuatio vnitatis:quoniā tunc multitudo cognoſceret per vnitatē. ¶ Secundā concluſioneꝫ determinat dicens.vnū opponit pluri ſm̄ habitum ⁊ priuationem indiuiſibilitas enim eſt ꝓuatio diuiſibilitatis.multum ergo ⁊ vnū ſunt ꝯ̄ria ea ꝯ̄rietate ſm̄ quaꝫ ſunt ꝯ̄ria priuatio ⁊ habitus:⁊ vocauit priuationē ⁊ habitum cōtraria:qꝛ ꝯ̄ria reducunt ad hoc gen°. ¶ Cōtra iſtā determinationē inſtat.⁊ primo ꝯ̄ primā cōcluſioneꝫ ꝓmo ſic. nulla pura priuatio cōſtituit aliqd intrinſece ⁊ eēntialiter qd̄ ſit per ſe ⁊ directe in genere.ſed vnitas ꝯſtituit intrinſece ⁊ eſſentialr̄ ipſum numerū.de genere q̄ntitatis. ergo ⁊c̄.maioꝛ eſt nota:⁊ ſimiliter minoꝛ.nā in.10.metaphiſi.tex.cōmē.4.dr̄ ꝙ numerus eſt pluralitas vnitatū. 2° qd̄ eſt menſura entis poſitiui:⁊ primū metrū in genere q̄ntitatis nō eſt pura ꝓuatio. Iſta pꝫ:qꝛ menſuratum eſſentialiter dependet a menſura:maxime ſi ſit menſura intrinſeca ⁊ eſſentialis rei menſurate:qꝛ dependētia talis ſemꝑ eſt ad prius ⁊ ꝑfectius. vnitas aūt eſt mēſura intrinſeca numeri.ex ſententia Ar̄ 10.meta.tex.cōmen.21. ¶ 3° qd̄ attribuit ꝑfectiſſimo enti non eſt ꝓuatio:ſed vnitas eſt hm̄ōi:qꝛ deus eſt ſūme vnus.ģ ⁊c̄. ¶ P. 4° perfectio ſimpliciter nullā dicit priuationē:qꝛ ē quid melius ipꝫ q̄ȝ nō ipm̄:vt dicit Anſel.monologion.15.vnitas eſt perfectio ſimplr̄:qꝛ ei nō repugnat infinitas formalis:ſꝫ bene ꝓuationi repugnat:nā deus hꝫ infinitam vnitatem. ¶ Vltimo nulla priuatio ſuſcipit magis ⁊ minus:cum ſit ſimplr̄ nō ens q̄ntū ad ſuū formale ſignificatū. vnitas ſuſcipit magis.⁊ minus:qꝛ ſimplex eſt magis vnum q̄ȝ cōpoſitū. ¶ 2° arguit ꝯ̄ ſcd̄am cōcluſionē:qꝛ expoſitio cōmenta.deſtruit lr̄am Ar̄. Nā ph̄s vult ꝙ vnuꝫ ⁊ multa opponunt ſm̄ priuationē:⁊ ēt oppoſitione ꝯ̄ria.vñ hēt hec v̄ba. Qm̄ ergo quatuoꝛ modis oppoſitiones dicuntur:⁊ hoꝝ ſm̄ priuationē dicitur ⁊ alteruꝫ cōtraria vtiqꝫ erunt:⁊ neqꝫ ꝯ̄dictio:⁊ neqꝫ vt ad aliquid dicta.dicit autem ex ꝯtrario:⁊ oſtendit ipm̄ vnū. Ex quibus v̄bis pꝫ ꝙ Ar̄.ab oppoſitione que eſt inter vnū ⁊ multa tm̄ excludit oppoſitionē relatiuā:⁊ ꝯ̄dictoriā. Vnde pōt ſic argui cōtra Cōmen.vnum ⁊ multa non cōtrariant ſꝫ Cōmentatorē:niſi cōtrarietate que eſt inter habitū ⁊ ꝓuationem:ſed ꝯtrarietas que facit vnū modū oppōnis diſtinguit ab oppōne:que eſt iter priuationē ⁊ habitum.ergo ab oppōne que eſt iter vnū ⁊ multa.excludunt tres alij modi oppōnis. Cui⁹ oppoſitū dicit ph̄s.qui vult ꝙ opponant oppōne ꝓuatiua:⁊ ēt ꝯ̄ria. ¶ Itē ſi ph̄s dixit.cō vnū ⁊ multa opponi ꝯ̄rie:qꝛ ꝯ̄ria reducunt ad habitū ⁊ ꝓuationē.a ſīli debuiſſet dicere ꝙ opponunt ꝯ̄dictorie:qꝛ habit⁹ ⁊ ꝓuatio reducunt ad ꝯ̄dictionē:cū habitus ⁊ ꝓuatio ſint ꝯ̄dictoria circa ſb̄m aptū natum. ¶ Ex qui-

bus apparet iprobatio iſtius modi dicēdi quo ad vtrāqꝫ ꝯcluſionē. Sed ꝯlatores Auerroys nitunt̄ defendē ipm dicentes ad inſtantias ꝯ vtrāqꝫ concluſionē. Ad primā dicunt ꝙ in vno: ſiue accipiat̄ in cōcreto: ſiue in abſtracto eſt ꝯſiderare duo. Unū. ſ. formale: aliud mãle. Formale eſt ipſa indiuiſio quā iportat vnitas. ⁊ ſic vnum dicit̄ ſimplr̄. ꝑuationē aliud mãle eſt ipſa entitas: que eſt fundamētū idiuiſionis. ⁊ ſic vnū eſt qd poſitiuū. Et per hoc ſoluūt iſtātias ad ꝑmā ꝯnē: dicendo ꝙ ꝯcludūt q̄ntū ad ſubſtratū ⁊ mãle in vno: ſ; nō q̄ntū ad formale. Silr̄ ad iſtantias ꝯ ſcḋam ꝯcłonē dicūt: ꝙ vnum rōne ſubſtrati ⁊ mãlis repugnat multitudini repugnātia ꝯrietatis: ⁊ ſic itellexit Ar̄. ſed vnū q̄tuꝫ ad formale ꝑ ſe repugnat repugnātia que eſt ſm habitū ⁊ ꝑuationē: ⁊ ſic itellexit Cōmentator. Unde poſſum⁹ dicere ꝙ vnū repugnat ſimpliciter repugnātia ꝑuatiue multitudini. ⁊ ſ; qd repugnātia ꝯrietatis. ꝑ^m^ ꝓbat̄: q: qḋ repugnat ſm formam repugnat ſimplr̄. p; iſta. vnū aūt eſt h⁹ reſpectu multitudinis repugnat eni rōne idiuiſionis: que eſt forma vni⁹: eo mō quo 2° phi. di ꝙ ꝑuatio eſt quodāmō ſpēs. tex. cōmē. 15. 2^m^ ꝓbat̄. qḋ repugnat rōne mãe: repugnat ſm qd. vnum repugnat multitudini rōne mãe repugnātia ꝯrietatis. q: rōne entitatis q̄ eſt mãle in ipſo: vt dictū ē. igit̄: repugnat ſm qd aſſumptū ꝑ maiori. p;: q: mā nō ꝑncipalr̄ ꝯſtituit ēē: ſ; forma. g̃ ſm qd in. cōparatiōe ad formā. ℭ Cōtra vtrāqꝫ excuſationē. ꝓ ꝯ ꝑmā. vnū eſt vꝫ paſſio entis: vel rōne fundamēti: vel rōne alicui⁹ additi ſupra ens: nō ꝑ mō: q: idē foret paſſio ſuiipſi⁹ ſm idē: ⁊ ſic eēt ꝑus ⁊ poſteri⁹ ſm idē ⁊ reſpectu eiuſdē. ſi 2° mō: vel illud additū eſt poſitiuū: vel negatiuū. ſi ꝑ mō. habet̄ itēꝝ. ſi 2° mō: ꝯ dupliciť. Pmo q: nulla negatio vel ꝑuatio eſt eadē realr̄ enti poſitiuo: q: tūc idē realr̄ eēt negatiuū ⁊ poſitiuū: ⁊ ita ens reale ⁊ rōnis: ſ; vnū vt eſt paſſio entis: ⁊ ſub ea rōne ſub q̄ ē paſſio eſt idē realr̄ enti. g̃ vnū nō eſt ſimplex negatio: aut ꝑuatio. 2° q: negatio ⁊ ꝑuatio eſt realr̄ ⁊ formalr̄ nihil. ſi igit̄ vnū vt eſt paſſio entis ē negatio. igit̄ qḋ ē formalr̄ nihil ē paſſio entis: ⁊ qḋ dictū ē de vno: vt ē paſſio entis in cōi dicat̄ de quolibet ente: ⁊ vno in ꝑticulari: q: teſte Ar̄. 4° metaphi. tex. cōmē. 3. idē eſt ens ⁊ ens hō: ⁊ vnus hō.

ℭ Cōtra ſecundā expōnē arguit̄: q: ſi vnum repugnat repugnātia ꝯrietatis rōne entis ipſi multitudini: igit̄ multitudo nō erit ens: q: nullū ꝯriū ⁊ oppo^m^ ꝑdicat̄ de oppoſito. ꝯñia eſt euidēs: q: rō ꝯrietatis in vno: ē ipſa entitas per te. ℭ P. ſub ea rōne vnuꝫ repugnat multitudini ſub qua nō ꝯſtituit multitudinē: q: nullū repugnās ⁊ ꝯriuꝫ in q̄ntū tale ꝯſtituit intrinſece ſuū ꝯriū ⁊ oppoſitum: ſed vnū ꝯſtituit multitudinē in q̄ntū ens: ⁊ nō ſub rōne indiuiſionis: q: ꝯcedit̄ ꝙ multitudo eſt ens: ⁊ nō ꝙ ſit idiuiſa. igit̄ ⁊c̄. vnū nō ꝯriat̄ multitudini rōne entis. ℭ Sed hic iſurgit difficultas: q: ſi vnū rōne illi⁹ qḋ addit ſupra ens: ſiue ſit poſitiuū: ſiue negatiuū ꝯriat̄ multitudini: q̄ mō vnū in q̄ntū vnū ⁊ ſm ꝓpriā formā ꝯſtituit multitudinē: ⁊ eſt ꝑs ei⁹. ℭ Rñdet̄ ſm. S. Tho. ⁊ ſatis bñ: ꝙ nō eſt icōueniēs aliq̄ eē oppoſita vno mō. ſ. ſi ꝯſiderent̄ ſ; ſe vt hñt formas ꝓpas. ⁊ alio mō nō eē oppoſita ſi ꝯſiderēt̄ vt alteꝝ icludit̄ in altero: ⁊ eſt ꝑs alteri⁹. Exēplificat̄ ḋ corpore de gñe ſubē ſi accipiat̄ vt eſt inaiatū ⁊ ſub rōne tali opponit̄ aiato: vt ſub tali forma. Si vō corpus accipiat̄ vt ꝑfectibile ꝑ aiam: ⁊ ꝑ ſe ordinabile ad ipam: necnō ad eē toti⁹ cōpoſiti vt ꝑs itrinſeca ei⁹. ſic nō opponit̄: ſed magis ꝯſtituit aial. Exēplificat̄ in nūis ēt binarijs ſ; formā qua eſt binari⁹ nō ꝯſtituit trinariū: q: vna ſpēs nō ꝯſtituit aliā. Si vō ꝯſideret̄ q̄ntū ad mãle in nūo: qḋ eſt vnitas ſic ꝯſtituit. Applicādo ad ꝓpo^m^ ipm vnū in ſe acceptū: vt habēs ſuā formā ꝓpriā oppoīt̄ multitudini: q: nec vnuꝫ eſt multa nec ecōuerſo. opponunt̄ aūt nō aliter q̄ꝫ ꝯrie ꝓprie accipiēdo oppōnē inter ea: q: ⁊ ſi aliquo mō opponant̄ ꝑuatiue: ſicut indiuiſibile ⁊ diuiſibile: vt dicit Ar̄. tū nō ꝓpē: q: ꝑuatio nihil dicit formalr̄ poſitiuū: ſ; ſolaꝫ negationē: ſ; bñ ꝯnotatiue. vnū vō nō tm̄ ꝯnotatiue: ſ; ēt formalr̄ iportat poſitiuū. ſi aūt vnū ꝯſideret̄ vt qḋdaꝫ icōpletū: ⁊ vt icludit̄ in multitudine. ⁊ ē ꝑs ipſius: ſic nō cōponit̄ ſibi. ℭ Sed ꝯ: q: vnū ſm illud qḋ eſt: ⁊ ſm ꝓpriā formā cōſtituit multitudinē. ℭ Reſpondet̄ ꝙ ⁊ ſi ſ; ꝓpriam formaꝫ conſtituit: nō tamen vt ſic preciſe acceptū: ⁊ vt completum in ſuo eſſe: ſed vt ſm talem formā eſt ordinabile ad aliud: ⁊ ita vt incompletum.

Dimiſſa igit̄ opinione Auer. Alr̄ dr̄ ad. q. ponēdo duas ꝯnes. q̄rū ꝑ^a^ eſt. vnū ſiue ſimplr̄ ſumptū: ſiue ſm qd dicit aliā realitatē poſitiuā ab ente diſtinctā formalr̄ ⁊ ex nã rei ab ipſo: que tñ eſt eadē realr̄ enti. Prima ꝑs p; ex dictis ſupi⁹: ⁊ hoc forte inuit Auer. 4° meta. tex. cōmē. 3. dū dixit. ꝙ ens ⁊ vnū ſignificāt eandē rē: ſed modis diuerſis. eadē eni res induens duos modos poſitiuos eſt ens ⁊ vnū: nā pro q̄nto eſt illud quo aliqd recedit a nō eſſe. ⁊ eſt ex̄ nihil ſimplr̄ denoiat̄ ens. ꝑ q̄nto vō eadē res induit hunc modū: ꝙ eſt illud qḋ eſt: ⁊ non eſt alterū. eſt vnū. ⁊ vnitas iſto mō accepta nō eſt ꝑuatio diuiſionis. q̄ntū ad ſuū formale ſignificatū: ſed eſt poſitio ꝓprie identitatis: que non eſt aliud niſi ipm eſſe ipſuꝫ: ⁊ nō alteꝝ. Sed q: credo Cōmētatorē fuiſſe alteri⁹ opinionis: vt premiſſuꝫ eſt ſupra. iō dimittat̄ auc̄as: ⁊ teneat̄ rō ſupra poſita. ℭ 2^a^ ꝑs ꝯnis ēt p;: q: paſſio diſtinguit̄ formalr̄ a ſubiecto: cū ſbm cadat in diffōne paſſionis: vt addit tñ ex 7° metaphiſice tex. cōmē. 17. vnū: qualitercūqꝫ ſumptū eſt paſſio entis. igit̄ ⁊c̄. ℭ 3^a^ ꝑs ꝯnis p; ꝑ Ar̄. 4° metaphiſi. vt ſuperius allegatū eſt. ens ⁊ vnū inquit ipſe importāt eādē nām: ⁊ ſe ꝯſequunt̄: queadmodū ꝑn^m^ ⁊ cā: que non diſtinguunt realr̄: ſed ſolū rōne formali. ℭ Secunda cōcluſio. vnū qḋ diſtinguit̄ ꝯ multa eſt poſterius ſm rōnē pluralitate ⁊ diuiſibili. quo ad nos: prius tamē ſimplr̄ ⁊ quo ad nām. Prima pars iſtius cōcluſiōis p; per rōnē Ar̄. in lr̄a: vt ſuperius expoſitū eſt a Cōmētatore: q: qḋ eſt ſenſibilius eſt nobis noti⁹ eo qḋ nō eſt ſic ſenſibile. pluralitas ⁊ diuiſibile eſt h⁹ reſpectu indiuiſibilis qḋ eſt vnū. g̃ ⁊c̄. Scḋa ꝑs ꝓbat̄: q: vnū eſt menſura diuiſibilis per quā cognoſcit̄: vt h; Ar̄. ſupra. tex. cōmenti. 2. ⁊ 21. ⁊ eſt ꝑn^m^. menſura aūt ⁊ principiū eſt prius nã principiato ⁊ menſurato. igit̄ ⁊c̄. non eni eſt inconueniēs idē reſpectu eiuſdem in diuerſo gñe notitie ⁊ prioritatis eſſe ꝑus ⁊ poſterius: ⁊ ſilr̄ notius ⁊ ignotius. Ex quo ſequit̄ ꝙ quecunqꝫ rō ſeu diffō aſſignabit̄ de vno per multitudinē illa erit mãlis reſpectu illius que erit de multitudine per vnitatē. prima erit ꝑ notiora ⁊ priora quo ad nos. Scḋa erit per notiora quo ad nām: ⁊ per priora ſimplr̄. ℭ Aduertendū tñ ꝙ multitudo vno mō conſiderata eſt prior vnitate: que alio mō ꝯſiderata eſt poſterior. ⁊ non incōueniēt idē ſm diuerſas rōnes ꝯſideratuꝫ eſſe prius ⁊ poſteri⁹ aliquo. multitudo eni iportat diuiſionē. ⁊ ſcḋo diuiſoꝝ aggregationē: ſeu diuiſa ipſa ſimul accepta. Si cōſideret̄ multitudo q̄ntū ad diuiſionē: ſic eſt ꝑor vnitate quo ad noſtrū modū intelligēdi: nec ſic diffinit̄ multitudo per vnū: ſed vnū per multitudinē: dicendo ꝙ vnum eſt qḋ nō diuidit̄: ſed multitudo ꝯſiderata ſ; ſe: vt aggregat vnitatē: ſeu ipſa diuiſa eſt poſterior vnitate: ⁊ diffinit̄ per ipſam dicēdo: pluralitas ſeu multitudo eſt aggregatio vnitatū. ℭ Ulterius eſt aduertēdū ꝙ diuiſio que preſupponit̄ vnitati: que cōuenit cū ente nō eſt diuiſio continui: que preintelligit̄ vnitati q̄ eſt ꝑn^m^ nūi: ſed eſt diuiſio quā cāt ꝯdictio. ſ. ꝙ h̄ ens ⁊ illud ens dr̄ diuiſa: eo ꝙ h̄ ens nō ē illud. vñ ē iſte ordo ex nã rei: ꝙ i ꝑ ſigno nature: itelligit̄ ipm ens. ⁊ in 2° ipſa diuiſio. ⁊ in 3° ipꝫ vnū q̄ntū ad ens realitatē que priuat ipſam diuiſionē ⁊ i 4° ipa mlti^o^ q̄ ex vnitatib⁹ colligit̄ ⁊ aggregatū: q̄uis. n. ea q̄ diſa ſūt mlta ſint: nō tñ hñt rōnē mltoꝝ: niſi poſt q̄ꝫ iſti ⁊ illi attribuit̄ ꝙ ſit vnū. ℭ Ex his appꝫ determinatio. q.

ℭ Ad argumēta

Ad argumenta pncipalia pʒ rñdeo ad pᵐ arᵐ ex his q̄ dicta ſūt. ¶ Ad 2ᵐ dī ꝙ lʒ vnitas ſit p ſe ſenſibilis: ſicut multitudo. iſta tn̄ nō ſentiunt ſine ſenſibilibus ꝓprijs. Et ſi iſta duo ſint applicata ad ſenſibilia ꝓpa: multitudo eſt magis ſenſibilis q̄ʒ vnitas: q2 gcqd ſenſibilitatis ē i vno: ē in multitudine cū additiōe: nā ſit a. vnitas. a. nō faē multitudineʒ niſi a. addaṫ alia vnitas q̄ ſit b. Et iſta duo aggregata faciūt aliqd ſenſibiliꝰ q̄ʒ a. ¶ Ad vltimū pʒ de ordine prioritatis ⁊ poſterioritatis vnius ad multitudinē: vt dictuʒ eſt.

¶ Drīa gn̄e ſūt: quoꝝ nō eſt cōis materia: nec gn̄atio adiuicē: vt quoꝝ alia figura cathegorie. ſpē vō quoꝝ ideʒ eſt genꝰ: ſʒ diuiſa foꝛa. Tex. cō. xij. Qō. ij.

Queritur Utꝝ ideʒ terminꝰ poſſit acqri p diuerſos motus ſpecifice diſtictos. ¶ Arguiṫ ꝙ lʒ ſit falſuʒ. ⁊ pꝰ ſic. ſi dareṫ ꝙ foꝛa fluēs nō eēt eiuſdem rōnis cū foꝛa terminātē: ſeqreṫ ꝙ foꝛa non flueret vt pficereṫ: ſʒ magis vt corrūpereṫ. ꝯn̄s eſt falſuʒ. ḡ an̄s. ⁊ ꝯn̄ia ē euidēs: q2 in termino fluxꝰ nō ē aliqd eiuſdē rōnis cū forma fluēte. ḡ foꝛa flueret ad ſui corruptionē. ¶ P. 2ᵒ via in terminū nō hʒ aliō eē ſpecificū a termino: qm̄ via vʒ eē eiuſdē rōnis cū termino: ſicut hʒ Cōmē. i 5ᵒ phi. cōmē. 9. vbi hʒ: ꝙ ire ad frigꝰ nihil aliō eſt q̄ʒ ipʒ frigꝰ ad qō tēdit mobile: ſʒ foꝛa fluēs ē via ad terminū fluxꝰ ḡ erit eiuſdē rōnis cū termino. ¶ P. 3ᵒ ⁊ vltimo. foꝛa fluēs hʒ rōnē icōpleti: terminꝰ vō entis cōpleti. cōpletū ⁊ icōpletū: pfectū ⁊ impfectū nō variāt ſpēm. ergo forma fluēs ⁊ impfecta: ⁊ terminus qui eſt pfectio ad quā tendit forma: nō diſtiguenṫ ſm̄ ſpēm.

Ad oppoſitū tn̄ arᵉ. q2 idē vbi pōt acqri p motū rectū ⁊ circularē: q motus ſm Ar. 7ᵒ phi. tex. cōmē. 21. nō ſūt ad ſeinuicē cōparabiles: ⁊ ita diſpati: ⁊ alteriꝰ rōnis. Ex lʒ ar ſic. terminꝰ q acqriṫ p vtrūqʒ motū: aut ē idē cū foꝛa fluēte ſm vnū motū: ⁊ non ſm aliū: aut ē idē foꝛe fluēti ſʒ vtrūqʒ motū. nō pōt dari 2ᵐ. q2 tūc idē ſm nūm ⁊ ſʒ ſpēʒ eēt idē duobꝰ diſtictis ſpē ſi daṫ pᵐ: habeṫ ꝓpoᵐ: q2 idē terminꝰ ſʒ nūʒ ⁊ ſʒ ſpēʒ: erit idē pafſe alteri motui ⁊ foꝛe fluēti: ⁊ diſticꝰ ab altero motu. ⁊ ſi ſic ſeqṫ: ꝙ aliq̄ foꝛa fluēs nō ē eiuſdē rōnis cū foꝛa terminātē. ¶ 2ᵒ arᵉ. idē vbi pt acqri p motū ſurſuʒ: ⁊ p motū deorſuʒ: q videnṫ differre ſpē. ſilr idē pedale in q̄ntitate vʒ poſſe acqri p motū augmētatiōis ⁊ diminutiōis q ſūt motꝰ diſtici ſʒ ſpēʒ. ḡ ſeqṫ idē qō pus. ¶ Ultio arᵉ theologice: q2 i diuinis (eo mō q̄ poſſumꝰ ibi imaginari motuʒ ⁊ fluxū) foꝛa fluēs nō ē eiuſdē rōnis cuʒ foꝛa terminante. Nā fluxꝰ foꝛe vl' foꝛa ſʒ quā ē fluxꝰ: ſūt dicere ⁊ ſpirare: lʒ ē pducē p modū itellꝰ. ⁊ pducē p modū volūtatis: q̄ foꝛe ſūt alteriꝰ rōnis: ⁊ tn̄ terminꝰ iſtoꝝ motuū ē eēntia diuina: q̄ ē alteriꝰ rōnis a dicere ⁊ ſpirare. q2 dīe ⁊ ſpirare impoꝛtāt reſpectꝰ ⁊ relōnes: eēntia diuina eſt ens abſolutū. q̄re ⁊c.

Pro rñſione ad iſtā difficultatē p̄ pmittenṫ due diſtinctiones. 2ᵒ rñdebiṫ argumentis in principio.

Quātū ad pᵐ notādū ē: ꝙ motꝰ capiṫ duobꝰ modis. vno mō formalr. alio mō mālr: vt hʒ Commē. in 3ᵒ phi. vbi vult ꝙ motꝰ vel accipiṫ p fluxu foꝛe: vel accipiṫ p foꝛa fluēte. ⁊ ſcḋs modus accipiēdi motū ē vioꝛ ⁊ pmꝰ famoſioꝛ. ¶ 2ᵃ diſtō ē iſta. foꝛa fluēs pōt accipi vno mō vt impfecta. alio mō vt pfecta. pᵒ mō capiṫ foꝛa fluens in q̄tū fluēs: ⁊ vt ſic dīc ordinē ad vlterioꝛē pfectionē. 2ᵒ mō capiṫ vt terminās motū. ſi capiaṫ foꝛa fluēs vt impfecta: ſic pfectū ⁊ ipfectū nō variāt ſpēʒ: ⁊ ita foꝛa fluēs pōt eē eiuſdē rōnis cū foꝛa terminātē. ſi ēt capiaṫ foꝛa fluēs vt dīc fluxū ⁊ ordinē ad vlterioꝛē pfectionē. ſic ēt pōt eē eiuſdē rōnis cū foꝛa terminātē. ꝓpterea q2 actio ſepabile ſicē ille fluxꝰ ⁊ ordo nō variat ſpēʒ. ¶ Sʒ ꝯ inſtaṫ: q2 vʒ ꝙ ſucceſſiuū ⁊ pmanēs diſtiguāṫ ſpeᶜᶦᵉ: ſic pʒ p Ar. i pdīis. ſed foꝛa vt fluēs hʒ eē ſucceſſiuū: ⁊ terminās hʒ eē pmanēs. ḡ iſta nō ſūt eiuſdē ſpēi. ¶ Ad lʒ rñdeṫ ꝙ ſucceſſiuū pōt capi formalr vl' fūdamētalr. 2ᵒ capiṫ p eo cui competit ſucceſſio: q̄ ſucceſſio nihil aliud ē q̄ʒ ordo alicuiꝰ ſuccedentis ad aliqd cui ſuccedit. ⁊ iſto ᵒ ſucceſſiuū ⁊ pmanēs ſūt eiuſdē ſpēi. Si capiaṫ ſucceſſiuū pᵒ: ſucceſſiuū ipoꝛtat illō qō ſuccedit: ⁊ ipm ordinē ſucceſſiōis: ⁊ adhuc ſucceſſiuū ⁊ pmanēs nō diſtiguūṫ ſʒ ſpēʒ. Et ad Ar. rñdeṫ: ꝙ ipe accipit ſucceſſiuū ⁊ pmanēs: vt ſūt qdā modi attributi ipſi q̄ʒtitati magis vītati: ⁊ notioꝛes q̄ʒ ſint drīe eēntiales q̄ʒtitatis: p q̄s circūloqṫ ipſas drīas eēntiales icognitas. Ita ꝙ ſucceſſiuū ⁊ pmanēs q̄ʒtū ad ea que circūloquunṫ diſtinguunṫ ſm ſpēʒ: nō tn̄ q̄ʒtuʒ ad ipſos modos in ſe.

Nunc ex his rñdeṫ ad argᵒ. Et ad pᵐ dī: ꝙ foꝛa fluēs fluit vt pficiaṫ. Pro q̄ ē notādū ꝙ terminꝰ motus qdā ē itriſecꝰ: qdā extriſecꝰ. Exᵐ i alteratiōe terminata ad gn̄ationē foꝛe ſbalis: terminꝰ itriſecꝰ ē q̄litas vltimate diſponēs ad foꝛmā ſbalē gn̄andā: ſʒ terminꝰ extriſecꝰ ē ipſa foꝛa ſbalis gn̄anda. ¶ Hoc ſtāte rñdeṫ. ꝙ ois foꝛa fluens vel ordiaṫ ad aliqd eiuſdē rōnis tan̄q̄ʒ ad terminuʒ: vel ad aliqd alteriꝰ rōnis. ſi pᵒ: tūc fluit vt pficiaṫ i ſe: ſʒ 1ᵒ mō: vt pficiaṫ i alio: ⁊ aliq̄ mō ēt i ſe: q2 nō ē dare fluxū foꝛme fluētis ſine aliq̄ termino itriſeco ipſiꝰ fluxꝰ eiuſdeʒ rōnis cū foꝛa fluēte: lʒ poſtmodū extriſece termineṫ ad aliō. ¶ Per lʒ rñdeṫ ad 2ᵐ. Uia dī eē eiuſdē rōnis ⁊ gn̄is cum termino itriſeco vel extriſeco: ſʒ nō ē eiuſdeʒ rōnis cū termino q̄lītercūqʒ terminātē: ⁊ ſic itellexit Cōmē. loco pallega. ¶ Ultio rñdeṫ ad vltᵐ: qñ dī ꝙ terminꝰ hʒ rōnē cōpleti. Dico ꝙ cōpletū pōt itelligi vl' vltiate: ſic ꝙ nō ordinabile ad aliud ſimplr: vel ſic ꝙ nō ſit ordiabile ad aliud eiuſdē rōnis. ſi pᵒ terminꝰ itriſecꝰ vel extriſecꝰ hꝫt rōnē cōpleti: ⁊ tale cōpletū pōt eē alteriꝰ rōnis ab icōpleto: ⁊ etiā eiuſdē rōnis cū eo qō eſt icōpletū. ſi vō capiaṫ aliomodo dico ꝙ aliqd eiuſdē rōnis cū forma fluēte pōt hīe rōnem cōpleti: lʒ nō vltimati. cū hoc tn̄ ſtat ꝙ terminus vltimatus ſit alterius rationis a forma fluente.

¶ Quod quidē igitur ſapiētia circa pncipia ſcientie. ⁊ infra.

¶ Propter qō ⁊ mathematicā ſciaʒ partes ſapientie prime eſſe eſt ponenduʒ. Cap. ij. prima parte in fine. Qō. j.

Queritur Utꝝ metaphiſica ſubalternet ſibi oēs alias ſciētias. Que qō moueṫ pp Cōcurrētem male determinātē iſtā mām. ¶ Et arguiṫ pᵒ ꝙ ſic. Illa ſcia ſubalternat ſibi alias: q̄rū ſubta pt demōſtrare: ſed metaᶜᵃ pōt demſtare ſbʒ phie nālis: ⁊ ſic ſubiecta aliaꝝ ſciarū. ḡ metaᶜᵃ ſubalternat ſibi ſciam nālē ⁊ alias. maioꝛ vʒ nota. minoꝛ aūt pbatur. qm̄ ex principijs metaphiſicalibꝰ vʒ poſſe pbari corpus mobile: ſeu ens mobile eē. Iſtud enim eſt vnuʒ pnᵐ metaᶜᵉ: ⁊ vniuerſum eſt pfectū ex ſuis ptibꝰ: ſed ps vniuerſi ē ens mobile. ḡ ens mobile eſt. Silr metaphi. pbat entia imobilia eē. ḡ vʒ poſſe probare entia mobilia eē. ¶ 2ᵒ principaliter arguiṫ. pma cā eſt de cōſideratione ſcientie metaphiſicalis: ſed in prima cauſa virtualiter cōtineṫ effectus omniū rerū: ⁊ metaphiſicus pōt pbare pmaʒ cām eē: vel ſaltem cōſiderat ipſam primā cām eē. ergo poterit pbare quēlibet effectū eſſe virtualiter contentum in ipſa.

Ad oppoſitū tn̄ argr. Data vītate iſtiꝰ: ſeqreṫ ꝙ ſciē ſpeculatiue nō eſſent tres ꝯtētē ſub ſcia ſpeculatiua in cōi. Cōſequēs eſt falſuʒ: ⁊ ꝯ Ar. 6. metaphi. tex. cōmē. 2. ꝙ ſequaṫ argr. Nā Ar. diui-

dit ſciam ſpeculatiuã in cõi in tria mẽbra. In mathematicã: phicã: ⁊ metaphicã: aut in iſta diuiſiõe cõprehendit ſciãs ſubalternas: aut nõ. ſi dꝫ pᵐ ergo fuit diminut⁹ ⁊ inſufficiẽs: q2 nõ enũauit ſciãs ſubalternas. que ſũt plures ꝗ̃ due. ſi dꝫ 2ᵐ. habeꝫ ppoᵐ: q2 cũ in iſta diſtictiõe cõphendat ſciãs iſtas: que nõ ſunt ſubalterne. ergo mathematica ⁊ phiſica hic enumerate nõ ſunt ſcie ſubalterne.

In iſta. q. pmo pmittent ꝗdã diſtĩcões. 2° ponent ꝗdã cõcluſiones. Ultio rñdebit ad arg⁹.

Quantũ ad pᵐ artiᵐ. Pria diſtĩcõ eſt iſta. Aliqd poteſt ꝯhi duob⁹ modis. Uno mõ ꝑ dĩam eẽntialẽ. Alio mõ ꝑ dĩã accñtalẽ. Primo mõ ꝯhiꝫ aliqd qñ cũ ꝯhẽte facit vnũ ꝑ ſe⁊ eo mõ q al⁊ qdlibet ſupi⁹ i recta linea pdicamẽtali ꝯhiꝫ ad iſeri⁹ per ppꝛias dĩas eẽntiales. Scdo mõ aliqd ꝯhiꝫ: qñ ex ꝯhibili ⁊ ꝯhẽte fit vnũ ꝑ accñs. 2ᵃ diſtĩcõ eſt iſta: ꝙ aliqd dꝛ ſubalternari duob⁹ modis. vno mõ ꝑ denoiatione extrinſecã. alio° ꝑ denoiatione itriſecã. Scia ſubalternaꝫ alteri ſcie ꝑ denoiatione extriſecã qñ ſubalternaꝫ rõne ſubiecti: qd ꝯtineꝫ ſb alio ſbto: ⁊ ex ſubalternatiõe ſubti ſcia dꝛ extrinſece ſubalternari. 2° mõ ſcia dꝛ ſubalternari intrinſece: q2 ex ſe: ⁊ ex nã ſui ſubalternaꝫ alteri ſcie: ſicꝫ minus cõe ſub magis cõmune. Ex his iſerꝫ ⁊ declaraꝫ: qd ſit ſubalternatio: ſubalternare eni nihil aliud eſt: ꝗ̃ ſbm: vel mediũ alteri ſcie particulariter miniſtrare: ⁊ h loquẽdo de ſubalternatõe ſcie ad modũ loquẽdi Ar. ꝑ poſte. Et ex ꝯñti ſequiꝫ ꝙ ſubalternari eſt accipe ab alio ptẽ ſubti: vel ſaltẽ ptẽꝫ mediꝫ: vel mediũ. Ultima diſtinctio ẽ: ꝙ ad ſubalternationeꝫ ꝗtuoꝛ reqruiꝫ. ꝗrũ pᵐ eſt: ꝙ ſcia ſubalternata hẽat ſbꝫ cõtentuꝫ ſub ſbto alterius: ſicꝫ minus cõe ſub magis cõi. 2ᵃ ꝯditio ꝙ ſcia ſubalternata addit dĩam accidentalem ad ſbm ſcie ſubalternãtis: que ꝯſtituit vnũ per accñs ſub tali ſubto. 3ᵃ ꝯditio eſt: ꝙ ſcia ſubalternãs eſt ſcia pp qd reſpectu pncipioꝝ ſcie ſubalternate: ⁊ ſcia ſubalternata eſt ſcia q2. 4ᵃ cõditio eſt: ꝙ ſcia ſubalternata ſubalternaꝫ ad minus duabus ſcientijs: ⁊ non tñ vni.

Quantum ad 2ᵐ artiᵐ elicdunꝫ ꝗtuoꝛ ꝯnes: ꝗrũ pᵃ eſt iſta: ꝙ ſcia ſubalternata nõ attẽdiꝫ penes ſupi⁹ ⁊ iſeri° ꝑ ſe accepta. Probaꝫ iſta: q2 dato oppoſito: ſeqreꝫ ꝙ quot ſũt ſupioꝛa ⁊ inferioꝛa in recta linea pdicamẽtali: tot eẽnt ſubalternationes. ꝯñs ẽ falſuꝫ: vt de ſe pꝫ. ergo ⁊ añs. falſitas ꝯñtis ẽt pbaꝫ: q2 ſicꝫ ſe hꝫ ſubm ad ſbm: ita ſcia ad ſciam: ſed ꝑ ſe iſeri° ẽ ps ſubiectiua ſupioris. ergo ſcia de iſerioꝛi ẽ ps ſcie de ſupioꝛi. 2ᵃ ꝯ ẽ iſta. Scia ſubalternata eſt de ſubto vno ꝑ accñs. hec pbaꝫ iductiue in pſpectiua ⁊ muſica. Probaꝫ ẽt auctẽ Linco. in ꝑ poſterioꝝ. ſbm ingt ſcie ſubalterne addit ſupra ſbm ſcie ſubalternãtis ꝯditionẽ accñtalẽ: que nõ eſt egrediẽs a nã ſbiecti. Ex h appet ꝗliter ſbm ſcie ſubalterne addit dĩã accñtalẽ: ⁊ h eſt qd cõiter dꝛ: ꝙ ſbm ſcie ſubalterne ſupaddit aliqd alteri⁹ gñis ad ſbm ſcie ſubalternãtis. Nã ſi ſuperadditio alicui⁹ eiuſdẽ gñis cũ eo cui fit ſupadditio faceret ſciam ſubalternã: ſequereꝫ ꝙ ſcia de triãgulo ẽm ꝙ hꝫ tres: ſubalternareꝫ ſcie ꝗ̃ habeꝫ de figura. Probaꝫ etiã ꝙ ſbm talis ſcie ſubalterne ſit vnũ ens ꝑ accñs. Nã ꝗñdiu ꝓcediꝫ in ꝯceptib⁹ per ſe: ex rõne primi ſubiecti pñt ſciri pnᵃ ꝑ ſe ad ꝯcludendũ paſſionẽ de iſerioꝛib⁹. ergo ſemp ſcia que erit de iſerioꝛib⁹ quo ad iſtas paſſiones ꝯcluſas per pnᵃ virtualr ꝯtẽta in ipſo ſubto cõi. erit ps ſcie de tali ſbiecto: vel erit eadẽ ẽm gen⁹ cũ ipſa: ſed ens ꝑ accñs: ꝗñuis ſit notũ ex ſenſu: ⁊ ſilr pnᵃ ei⁹: tñ nõ pñt ſciri pp qd: niſi ꝑ rõnẽ vtriuſqꝫ ptis: vel alteri⁹ ꝗ ptinẽt ad ſciam ſupioꝛeꝫ: ſicꝫ pnᵃ linee viſualis nõ pñt ſciri pp qd: niſi ꝑ rõneꝫ linee ⁊ viſualitatis. 3ᵃ ꝯ. Scia ſubalterna ſubalternaꝫ pluribus ſciẽtijs. Probaꝫ iſta ꝯ. Illa ſcia ſubalternaꝫ plurib⁹ ſciẽtijs: ꝗ accipit pnᵃ ⁊ euidẽtiã pncipioꝝ a plib⁹. Sꝫ ſcia ſubalterna ẽ hꝯ. ergo ⁊c. maioꝛ vꝫ nõ: q2 ſcia ſubalternãs tribuit pnᵃ ſubalternate: cũ ipſa ſit pp qd reſpectu pncipiorũ ſcie ſubalternate: reſpectu ꝗrũ ipſa ſcia ſubalternata ẽ q2. Ita ꝙ ꝯnes demõſtrate in ſcia ſubalternãte ſunt pnᵃ ad demr̃andas paſſiones in ſcia ſbalternata. minoꝛ aũt ꝓbaꝫ. illa ſcia accipit pnᵃ a plurib⁹ ſciẽtijs: cui⁹ ſbm eſt cõpoſitũ ex realitatib⁹ diuerſaꝝ rõnũ. iſta ppõ ꝓbaꝫ. Nam ſbm ſic cõpoᵐ ꝯtinet oppoſitas paſſiones: vel ſaltẽ diſparatas. ergo oppoſita pnᵃ: aut diſpata ꝑ ꝗ demõſtranꝫ paſſiones. ergo ſi iſta pnᵃ debẽt cogſci: nõ cogſcunꝫ in vna ⁊ eadeꝫ ſcia: ſed in plib⁹ (Exẽpli grã. Iſtud eſt vnũ pnᵐ i pſpectiua: viſio ẽm lineã rectã eſt pfectiſſima viſio. ſi h pnᵐ hꝫ ꝓbari: ꝓbabiꝫ in duab⁹ ſciẽtijs. ⁊ ꝑ pnᵃ ſciaꝝ. ſ. mathematice ⁊ nãlis. in mathematica eni ꝓbaꝫ ꝙ linea recta eſt breuiſſima ⁊ pfecta: in nãli pꝰ: ꝙ agẽs nãle. ꝗ̃to ẽ magis approximatũ paſſo: tãto pfecti⁹ agit. Ex quo ꝯcludiꝫ. ꝙ cuꝫ linea recta ſit breuiſſima. obm approximatũ poꝫ ꝑ ipſaꝫ pfecti⁹ attingiꝫ. Et ita ſequiꝫ ꝙ obm viſibile approximatũ poꝫ viſiue ẽm lineã rectã cauſat pfectiſſimã viſionem. duo pnᵃ accipiunꝫ in ꝓbatiõe iſti⁹. ꝗrũ vnũ demr̃aꝫ i mathematica: ⁊ alteꝝ in ſcia nãli) Tũc ſic. ſcia que accipit pnᵃ ⁊ euidẽtiã ab alijs ſubalternaꝫ illis. ergo ſcia ſbalterna: pluribus ſciẽtijs ſubalternabiꝫ. 4ᵃ ꝯ eſt iſta. ſcia metaphiſ. nõ ſubalternat ſibi alias ſcias. que ꝯ ſeqꝫ ex alijs. Iſta ꝯ pꝫ. Tũ q2 ſubta aliaꝝ ſciaꝝ nõ addũt ad ſbm metaphiſice dĩã accñtalẽ: ſꝫ poti⁹ eẽntialẽ. Tũ q2 alie ſcie non accipiũt pnᵃ ſua ſpãlia. ⁊ euidentiã ipſoꝝ a metaphiſica: qm vnaqueqꝫ ſcia (maxie nãlis ⁊ mathematica) hñt ppꝛia pnᵃ imediata ⁊ ꝑ ſe nota in ſuo ꝓpo gñe ex ꝯceptu terminoꝝ ꝯceptoꝝ in talib⁹ ſciẽtijs. Un lꝫ aliqd pnᵐ in metaᶜᵃ (qd geometer tñ ꝯfuſe cogſcit) poſſit pfecti⁹ ⁊ diſtictius cogſci a metaphiſico (cui⁹ eſt cogſcere oẽs ꝗditates: ⁊ oẽs ꝯcept⁹ terminoꝝ diſtincte) tñ geometro illud pnᵐ eſt imediatũ ⁊ ꝑ ſe notũ. Neqꝫ ꝓbaꝫ ꝑ illud pnᵐ metaphiſici: ſed ex ꝯceptu ꝯfuſo terminoꝝ ſit geometro ꝯ euidẽter vꝫ: ſꝫ ꝗñdiu ſcia nõ recipit euidẽtiã ſuoꝝ pncipioꝝ ab alia ſcia nõ ſubalternaꝫ illi. ergo mathematica nõ ſubalternaꝫ metaphiſice. Qd dixi de mathematica. dico ẽt de nãli. in qua multa ſunt pnᵃ ꝑ ſe nota: ⁊ euidẽtia ex terminis: ꝗrũ euidẽtia nõ ẽ a metaphiſica: ſicꝫ ſũt iſta. Plura entia eẽ: motũ eẽ: nãm eẽ: ⁊ multa alia que ſunt de ſe euidẽtia.

His poſitis de 2° arti° rñdeꝫ ad pᵐ argᵐ ꝯcedẽdo maioꝛem: ⁊ negãdo minoꝛem. Et ad ꝓbationẽ dꝛ ꝙ ens mobile eſt ps vniuerſaꝫ ens mobile eẽ nõ eſt euidẽs: niſi ex nãlib⁹: nõ ex metaphiſica. Et cũ tu dicis ꝙ metaphiſicus põt ꝓbare entia imobilia eẽ. h negareꝫ a Cõmẽ. ꝑ phiſ. cõmẽ. vltimo. ⁊ alibi frequẽter: tñ admittendo ꝙ metaphiſic⁹ poſſit ꝓbare entia imobilia eẽ: nego iſtã ꝯñiã. Põt ꝓbare entia imobilia eſſe. ergo entia mobilia. Rõ iſtius eſt: q2 nihil põt ꝓbare metaphiſicus in ſciẽtijs ſpãlibus: tanꝗ̃ paſſionẽ de aliꝗ ſubto niſi illa paſſio icludaꝫ pp qd ⁊ virtualr i ſubto metaphiſice: ⁊ pnᵃ illius paſſionis adeꝗte ſic virtualr includanꝫ in tali ſubto: ſed in ſubto cõiſſimo: qd eſt ens: nõ icludiꝫ pp qd reſpectu paſſionis ſpãlis: ſed ſolũ reſpectu paſſionis cõiſſime: ⁊ cum paſſio demr̃ata in ſcia nãli ſit paſſio ſpãlis: nõ poteriꝫ metaphiſicus ex pncipijs acceptis ab ente demr̃are aliquã talẽ paſſionẽ: ⁊ per ꝯñs nõ põt demõſtrare ens mobile: aut corpus mobile. Sed ꝯ aꝫ. q2 vꝫ ꝙ ſicꝫ poſſet demr̃are entia imobilia eẽ: ꝙ poſſit etiam demr̃are ens mobile eẽ. Rñdeꝫ negãdo ꝯñtiã: qm entia imobilia ſi poſſunt demr̃ari in metaᶜᵃ. pñt demr̃ari ꝑ pnᵃ ſũpta imediate ab ente: q2 ꝓꝓetates ⁊ paſſiones entis: que ſũt neceſſariũ vel ꝯtingẽs act⁹ vel po⁹. depẽdẽs vel idepẽdẽs: que oẽs dicunꝫ eẽ paſſiones entis. Dñ nõ valet: ꝙ ſicꝫ demr̃at vnũ: demonſtret ⁊ reliquuꝫ. ꝓpterea q2 vnũ ptinet ad ꝯſiderationẽ metaphiſici. puta ens immobile: ex eo ꝙ eſt principium ⁊ cauſa ſubiecti pmi metaphiſice. ſ. entis inquantum ens eſt: vt dꝛ in 6° metaphiſi. in pn° vel pro quãto eſt prima pars ſubiectiua entis in ꝗ̃tũ

tis in q̄tū ens eſt:q̄ nō pōt dici de ente mobili:cū ſit po
ſubiectiua entis valde remota ab ente:ꝛ nō ſit ṗnᵐ ipiꝰ.
ex quo ſeqꝭ.ꝙ dato ꝙ metaphiſicꝰ poſſet ꝓbare entia im
mobilia eē (vel tanq̄ ṗnᵃ ſui ſubiecti:vel tanq̄ ptes ſub
iectiuas ṗmas ꝛ ṗncipaliſſimas) nō ſeqꝭ ꝙ poſſit ꝓbare
entia mobilia eſſe:ſed oporteb it hĩe ṗnᵃ ſpālia multa ad
iſta ꝓbāda pter ṗnᵃ que ſumunꝭ ab ente. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ
ᵗamẽ ꝯſiderās aliq̄ vnā cām totalē alicuius effectꝰ:ꝛ ꝓ
bās ipam:pōt ꝓbare effectū eē:ſed vbi cā nō ſit totalis ꝛ
adeq̄ta:nō ſequiꝭ ꝙ poſſit effectū demōſtrare. Deus aūt
nō eſt cā totalis ꝛ adeq̄ta reſpectu effectuū ꝯſideratoꝝ in
ſcīa nāli.ǵ ſi ꝓbat deū eē:nō ſeqꝭ ipm poſſe ꝓbare effectuꝫ
nālē eē. ¶ Vel aliter pōt dici:ꝛ meliꝰ:ꝙ ꝯſiderās cāꝫ ali
cuiꝰ effectꝰ:vt eſt cā talis effectus in q̄ntū talis:hꝫ ꝯſidera
re ipꝫ effectū:ꝛ demr̄are ipꝫ eē. Sꝫ tūc negaꝭ:ꝙ metaphi
ſicꝰ ꝯſideret deū:vt eſt cā effectuū nāliū:in q̄ntū nāles ſunt
ſed ṗciſe in q̄ntū entia.ǵ ad ipm ſpectat ꝯſiderare effectuꝫ
nālē in q̄ntuꝫ ens eſt:ꝛ vt ē ps ſubiectiua entis.ꝛ nō vt tale ens
eſt.ex quo nihil mali ſequiꝭ.quare ꝛc̄. Qō .ij.

Ubeodē

S textu q̄riꝭ. Utrū ſcientie
medie:ſicut ꝑſpectiua:
muſica:ꝛ aſtronomia ſint magis phiſice q̄
mathematice. ¶ Et arguitur ꝙ ſint magis
phiſice.ṗº aucte Ar.2º phi.tex.cōmen.20.
vbi hꝫ. Demōſtrat aūt:ꝛ que magis phica
q̄ mathematica:vt ꝑſpectiua ꝛ armonica:ꝛ aſtronomia
auc̄as eſt expſſa:ꝙ iſte tres ſcīe ſūt magis phice. Rurſus
ibidē Ar.ingt. Geometria qdē enī cōſiderat de phica li
nea:nō in q̄ntū phica.ꝑſpectiua vō ꝯſiderat de linea nāli
in q̄ntū nālis eſt. Ex hac habeꝭ ꝙ ꝑſpectiua ꝯſiderat lineā
ꝯſideratiōe nāli. ¶ Itē ad hoc facit qd̄ dicit Cōme.in hoc
loco dicēs. Cū Ar. dicit ꝙ ꝑſpectiuꝰ ꝯſiderat de linea ma
thematica:nō ſm̄ ꝙ mathematica:ſed ſm̄ ꝙ nālis:non
dꝫ itelligi ꝙ ꝯſideratio eiꝰ eſt ꝯſideratio nālis:ſꝫ itēdebat
ꝙ ꝯſideratio eiꝰ eſt ꝓpingor ꝯſideratiōi nāli. ¶ Arguiꝭ ēt
rōne:naꝫ mathematicus abſtrahit a q̄litate ſenſibili.ꝑ
ſpectiuꝰ nō:imo ꝯſiderat lineaꝫ vt eſt in q̄litate ſenſibili.
¶ Itē ꝯ̄nes ꝑſpectiue vt plurimū ſūt nāles.ǵ ꝛc̄.ꝯ̄ña ē
euidēs:q꞉ ſcīa hꝫ denoīari a fine. ¶ Item ꝯ̄nes ꝑſpectiue
ꝯcludunꭞ ꝑ maiorē mathematicā:ꝛ minorē nālē.ǵ ma
gis debēt dici phice ꝙ mathematice.tenet.ꝯ̄ña:q꞉ mio
re cognita ꝛ ſūpta ſub maiori ſil' tpe cogſcit ꝯ̄.nō ſic ē de
maiore. ¶ Ultio ſcīa capit vnitatē diſtinctionē ꝛ denoīa
tionē a rōne formali ſubi.ſbm aūt ꝑſpectiue cōponiꭞ ex
q̄ditate mathematica tanq̄ ex nāli.ꝛ dīa phica tanq̄
ex formali.ǵ magis dꝫ dici phica q̄ mathematica.

Ad oppoſitū

eſt Cōme. Et arguiꝭ rōne:q꞉ ſcīa
capit vnitatē ꝛ denoiationem a
ṗncipijs demōſtratiuis:nō a ꝯ̄nibꝰ:ſed ṗnᵃ demr̄atiua
in iſtis ſciētijs medijs ṗncipalr̄ ſunt mathematica.ǵ ꝛc̄.
maior eſt nō:q꞉ ṗnᵐ in ſpeculatiuis eſt ſic finis in agibilibus:
vt dr̄.1º phi.tex.cōmen.89.ꝛ a fine vnūquodq̄ denoiari
iuſtū eſt.2º de aīa.tex.cōmē.49.ꝓbaꭞ ēt rōne:q꞉ de hac ꝯ̄
ne:ꝙ terra eſt rotūda ꝯſiderat aſtronomus ꝛ nālis:ſed tñ
penes diuerſa media:q꞉ aſtronomus penes medium a
mā abſtractū:ꝛ nālis ꝑ mediū circa mām ꝯſideratū.hͦ ēt
dicit.S.Tho.in ṗᵃ pte.q.ṗᵃ.ar.ṗ.minor pꝫ:q꞉ ṗnᵃ in iſtis
ſciētijs medijs:vt plūmū ſūt matheᶜᵃ q̄ applicaꭞ ad ꝯ̄nes
aliq̄ mō nāles.vñ ṗ poſte.dr̄:ꝙ ꝑ ṗnᵃ geometrie ꝯcludūꭞ
paſſiones medicine.ſ.curari tardius de vulneribꝰ circu
laribꝰ.q̄re iſte ſcīe videnꭞ magis mathematice q̄ nāles.

Ad hanc

q.ṗmitto ꝙ diſtictio ſcīaꝝ ṗᵃ nō ē penes
diuerſa ſubēa i ordine ad diuerſa pdiᶜᵃ:
nā illa diſtictio nō ē ſimplr̄ ṗᵃ:q̄ daꭞ altera ṗor ꝛ eēntia
lior:ſꝫ iſta diſtōne obtoꝝ penes diuerſa pdiᶜᵃ:ē alia ṗor
ꝛ eēntialior.igiꭞ ꝛc̄.maior pꝫ.ꝛ minor ꝓbaꭞ:nā diſtinctio
obiectoꝝ ꝑſupponit diſtōnē ſuoꝝ ṗncipioꝝ a qbꝰ fluūt ꝛ
emanāt paſſiones diuerſe:q꞉ idē vt idē nō eſt natū facere
niſi idēꝫ.ex.2.de gen.tex.cōmē.55.igiꭞ diuerſa obēa hñtia
diſticta pdicata nō ſūt ṗᶜᵃ cā diſtōnis ſcīaꝝ.ꝛ hͦ eſt qd̄ ingt
Ar.ṗ poſte.ca.25. Altera aūt ſcīa ē ab altera q̄rūcūq̄ ṗnᵃ
nō ſūt ex eiſdē:neq̄ ex alterutris. ¶ 2º ṗmitto ꝙ a diuerſis
ṗncipijs obiectoꝝ ſcibiliū ſumunꭞ diuerſi modi diffini
endi.ex qbꝰ ꝯ̄ñter habeꭞ diſtictio ſcīaꝝ.ꝛ hͦ pōit Ar.6.me
taᶜᵉ.tex.cōmē.2.diſtiguēs phicā a matheᶜᵃ:ꝛ dīna. ¶ 3º
ṗmitto:ꙩ cū triplex ſit ſcīa:q̄ntū ſpectat ad ꝓpoſituꝫ.vꝫ.
pure mathematica:pure nālis:ꝛ media. Iſte tres ſcīētie
hñt triplicē modū ꝯſiderādi ꝛ diffiniendi.ſcīa pure ma
theᶜᵃ ꝯſiderat q̄ntitatē ſimplr̄ ꝛ abſolute pter q̄litatē ſenſi
bilē.nā geomeᵃ ꝛ ariſmeᶜᵃ ꝯſiderat q̄ntitatē ſiue ꝯtinuaꝫ:
ſiue diſcretaꝫ abſtrahendo a q̄litatibꝰ ſenſibilibꝰ.ſcīa vō
nālis ꝯſiderat ꝑ ſe ꝛ directe q̄litates ſenſibiles in q̄ntita
te ſiue ꝯtinua:ſiue diſcreta:ita ꙩ per ſe ꝛ ṗ ꝯſiderat q̄lita
tes ſenſibiles.ꝛ ṗnᵃ eaꝝ:cū per ſe ṗ ꝯſideret corpus nāle:
vt icludit ṗnᵃ hꝫ q̄litatū:q̄ ſūt mā vt ṗnᵐ potētiale ꝛ mo
bile:ꝛ forma vt ṗnᵐ opationis ꝛ motus:q̄ntitatē autē in
q̄ ſunt hꝫ q̄litates ꝯſiderat ſecūdario ꝛ idirecte.ꝛ nō niſi
in habitudine ad motū. Scīa vō media nō cōſiderat q̄n
titatē ſimplr̄ ꝛ abſolute:nec q̄litates ſenſibiles in q̄ntita
te:aut ṗnᵃ ipſaꝝ ṗᵃ itētiōe:ſed ecōuerſo q̄ntitatē ſiue conti
nuā:ſiue diſcretā in q̄litate ſenſibili ꝯſiderat ṗmaria itē
tione:ita ꙩ itētio eiꝰ ꝑ ſe ꝛ ṗ ferꭞ ſup q̄ntitatē.ſecundario
ſup q̄litatē ſenſibilē.ꝛ ecōuerſo eſt de ſcīa nāli:naꝫ ꝑ ſe ṗ
ferꭞ ſup q̄litatē ſenſibilē.ſecūdario ſup q̄ntitatē. ¶ Ex q̄ ſe
quiꭞ ꙩ ſcīa media ꝯuenit in aliq̄ cū vtraq̄.ſ.mathemati
ca ꝛ nāli:cū mathematica:q꞉ eiꝰ itētio ṗma eſt circa q̄ntita
tē:queādmodū eſt itētio matheᶜᵉ:ſꝫ differt ab ipſa:q꞉ nō
ꝯſiderat q̄ntitatē ſimplr̄ abſtrahendo a q̄litatibꝰ ſenſibili
bus:ſicut mathematica ꝯuenit ēt cū nāli:q꞉ ꝯſiderat q̄li
tates ſenſibiles:de qbꝰ ēt ꝯſiderat nālis.differt autēꝫ ab
ipſa:q꞉ nō ṗ ꝛ per ſe ꝯſiderat hꝫ q̄litates ꝛ ṗnᵃ ipſaꝝ:quē
admodū ꝯſiderat nālis:magis tñ ꝯueniꭞ cū matheᶜᵃ q̄
cū nāli:q꞉ hec ſcīa ṗncipalr̄ ꝯſiderat q̄ntitatē:ꝛ nō quali
tates ſenſibiles. ¶ Ex quo ſequiꭞ ꙩ ſcīa media magis eſt
de gñe ſcīaꝝ mathematicaꝝ q̄ nāliū:ꝛ eis magis ſubal
ternaꭞ. ¶ Ex his apparet determinatio queſtionis.

Ad argumēta

in ṗnᵒ. Ad ṗᵐ rñdeo ꙩ Ar.ṗ
illa aucte non plus vult:niſi
ꙩ iſte tres ſcīe medie ſunt ꝓpingores nāli:ꝛ magis com
municāt cū ipſa q̄ mathemaᶜᵃ pura.ꝛ hͦ ē veꝝ vt dcm̄ ē.
¶ Siīr ad ſcd̄am auc̄tē dr̄:ꙩ ꝑſpectiua ꝯſiderat lineam
mathematicā:nō in q̄ntū matheᶜᵃ.hͦ ē.n̄ pure mathema
tice:ſed in q̄ntū phiſica.applicādo eā ad mām ſenſibilē:ꝛ
hͦ ēt dicit auc̄as Cōmē.ꝛ ita ꝯſiderat talē lineā conſidera
tione q̄ſi mixta ex duabus conſiderationibus:principa
lius tamen conſideratione mathematica q̄ phiſica.
¶ Ad rationes pꝫ. Ad ṗmā dico ꙩ ex hoc mathematicus
differt a perſpectiuo:q꞉ abſtrahit a talibus qualitatibꝰ
ſenſibilibus:ꝑſpectiuus nō:neq̄ alie ſciētie medie:vt di
ctum eſt:ꝓpterea differunt a mathematica pura. ¶ Ad
aliā poſſet negari antecedēs:tñ admiſſo:negaꭞ ꝯ̄ña:q꞉
ſi ſcīa denominaꭞ a concluſionibꝰ denoiaꭞ a poſteriori.a
ṗncipijs aūt que vt plurimū ſunt mathematica in ꝓpo
ſito denominaꭞ a ṗori ꝛ eſſentialr̄. Et cum dicis ꙩ a fine
vnūquodq̄ denoiaꭞ:ꝯcediꭞ hoc in nālibꝰ.in ſpeculabili
bus autē nō opꝫ. Uel ſi ꝯcedaꭞ ēt in ſciētijs:hoc nō eſt cō
tra ꝓpoſitū:q꞉ ṗnᵐ in ſpeculabilibꝰ:vt dictū eſt:ſe hꝫ vt fi
nis agibilibꝰ. ¶ Ad aliā.ꝯceſſo antecedente:negaꭞ ꝯ̄ña
cū eiꝰ ꝓbatiōe:nā habita maiore de oī:ꝛ minore ſub ipa
ſimul tpe cognoſcaꭞ maior ꝛ minor.ꝛ ꝯ̄.ꝛ q꞉ diſcurſus ſil
logiſticus ſi depēdet a ṗmiſſis:ṗncipalius depēdet a ma
iori:ſi maior ſit mathematica.videꭞ totus diſcurſus ṗnci
palr̄ eē mathematicus. ¶ Ad vltimaꝫ rñdeꭞ ꙩ ſcīa capit
vnitatē ꝛ denominationē a ratione formali ſubiectiua ſi
ſit dīa per ſe ꝛ eſſentialis ſubiecti māl is:ꝛ nō ſi ſit diffe
rētia accidētalis:ſic eſt in ꝓpoſito. Hec ad queſtionem.

¶ De ſubſtantia quidez theoria:nã ſubſtantiarum principia.ꝛ infra.

¶ Eteni ſi totum quoddã oẽ:ſba eſt prima pars. Textu cõmẽti.ij. Q.õ.j.

VTrum ens ſit gen⁹. ¶ Et arguit ꝙ ſic ꝑ auctẽ Cõmenta.12.meta.cõmẽ.1° circa finẽ.vbi declarãdo expoſitionẽ Alexãdri ſup lrãm Ar.ibi.(Qm ſi h̃ totũ fuerit q̃ſi aliqð vniuerſum)Cõmẽ.ponit hec v̀ba.Et accipit Ar.vniuerſum loco generis:ne accideret dubitatio:que accidit Alexãdro:cũ genus dr̃ quãdoq; vniuoce:qñq; ſm prius ꝛ poſterius. Et iõ omiſit hoc nomẽ gen⁹:ꝛ accepit vniuerſum in ſuo loco.Et iõ ſi h̃ genus fuerit intellectũ per vniuerſũ:erit v̀a expoſitio.Hec Cõmẽ.Sed certũ eſt ꝙ Ar.per vniuerſum intelligit ens.ḡ ens ſm Cõmen.eſt genus.¶ Scḋo arguit ad idẽ.4°thopicoꝝ.in fine.vbi ponit ꝯſideratiões ꝯſtructiuas ad terminãdũ ꝓblemata generis inquit ſi aliqd ſemp ſequit ad aliud:ꝛ nõ ꝯuertibilr difficile eſt ſepare ab eo ꝙ nõ ſit genus ens:ſequit ſemp ad quodlibet ꝑdicamentũ:ꝛ ꝑdicat in qd:ꝛ vniuoce:vt ſtatim ꝓbabit.igit ens erit genus.¶ Tertio arguit.illud eſt genus:cui cõpetit diffinitio gñis.ens eſt h̃.ḡ ꝛc̃.maior eſt nota minor ꝓbat.ens ꝑdicat in qd de plurib⁹ differentib⁹ ſpẽ. Q, ꝑdicet in qd.ꝓbat.Tũ q: ꝑdicat per modũ determinabilis ꝛ ꝯtrhibilis.Tũ q: predicat per modũ eſſentie:vel ſbſiſtẽtie:ſeu ꝑ ſe ſtãtis:cũ entitas rei ſit ꝑmũ habitũ ꝛ ꝑductũ i re.ꝛ glibet iſtoꝝ modoꝝ ꝑdicãdi eſt modus ꝑdicandi in qd.igit ꝛc̃.¶ Et cõfirmat:q: ſm Scõ.in ꝑ.di.8.q.3.Ens ꝯtrhit ad ſua iferiora per aliquos ꝯcept⁹ dicẽtes:qle.ſed quodlibet ſic ꝯcctũ h̃z rõnẽ potentie reſpectu ꝯtrhẽtiũ:q: ois ꝯceptus q̃litatiuus eſt act⁹ reſpectu ꝯtrhibilis:quẽadmodũ eſt dĩa eſſentialis reſpectu gñis.igit ens ꝑdicat ꝑ modũ potẽtie:ſed ſic ꝑdicari eſt ꝑdicari in qd:qui eſt modus predicandi proprius generis.igitur ꝛc̃.

Ad oppoſitũ tamẽ eſt Ar.3° metaphi.tex.cõmenti.10.vbi h̃z:ꝙ ſi ens ꝛ vnũ eſſent genera nulla dĩa eẽt ens:qð eſt intelligẽdũ ꝙ nulla dĩa eſſet ens quiditatiue:cũ ois dĩa ſit extra genus quiditatiue:ſicut formale eſt extra mãle.genus eniz eſt mãle reſpectu dĩaꝝ ꝯtrhẽtiũ:ꝛ ẽt reſpectu ſpẽꝝ:vt vult Ar.7.metaphi.tex.cõmẽ.43.igit omnis dĩa eſſet extra ens quiditatiue.ꝯñs eſt falſum:q: ꝛ ſi ens nõ predicat quiditatiue de differentia vltima:cuz ſit ſimplr ſimplex.ꝑdicat tñ quiditatiue de nõ vltima.alioquin quelibet dĩa eẽt ſimpliciter ſimplex:qð nõ cõcedit.ꝯñtia ꝓbat:q: ſi ſic.ois differentia eſſet primo diuerſa a genere:ita ꝙ nullũ genus includeret quiditatiue:vt vult Ar.6.thopicorum.ca.8° quare eſſet primo diuerſa ab ente.

In iſta.q. primo ponent quedã diſtinctiones.2° ponent ꝯnes.3° rñdebit ad arg⁹ in ꝑn⁹.

Prima diſtinctio eſt iſta:genus ꝛ dĩa qñq; ſumũtur a diuerſis rebus:qñq; ſumunt ab eadem re:ſed a diuerſis realitatib⁹:intelligẽdo ꝑ realitates diuerſas qditates que ſũt diſticta obiecta formalia.Exẽplũ primi.ponẽdo plures formas in hoie realr diuerſas:ab aia ſenſitiua ſumit aial:ab aia itellectiua ſumit rõnale.Exẽplũ ſcḋi.in albedine que eſt vna ſimplex res color ſumit a realitate potẽtiali:ꝛ ꝑfectibili ꝑ realitatẽ quãdaz actualẽ:a q̃ accipit hec dĩa que eſt eẽ diſgregatiuuz:que due realitates lz ſint vna ſimplex res:vna tñ realitas ꝯcipit vt ꝑfectibilis per aliã:ac ſi eẽt diſticta res ab alia:ꝛ ita realitas a q̃ accipit dĩa ꝑficit illã a qua accipit gen⁹.alioquin ſpẽs cõſtituta ex gñe ꝛ dĩa non eẽt ꝑ ſe vna:q: ſicut in cõpoſito reali nõ eſt ꝑ ſe vnitas:niſi ex ꝑ ſe actu:ꝛ ꝑ ſe potẽtia:vt vult Ar.8.meta.tex.cõmẽ.15.ſic in cõpoſito rõnis.vñ in.7.meta.tex.cõmẽ.ꝑallegati.aſſignat Ar.vnitatẽ diffinitionis:eo mõ quo ꝑmiſit in poſteriorib⁹ analeticis:ꝛ declaraturus erat in.8° vbi ſupra.Ex quo ꝯcludimus diffõnẽ ꝯſtitutã ex gñe ꝛ dĩa eẽ per ſe vnũ ꝯceptũ q: eſt ex per ſe actu:ꝛ ꝑ ſe po^a:ꝛ appello per ſe actũ ꝛ ꝑ ſe potẽtiã illa que ſũt in eodẽ ꝑdicamẽto.¶ 2ª diſtictio eſt.duplex eſt ꝯtrctio:vna eſt ꝑ aliquã realitatẽ ꝛ formalitatẽ diſtinctã a ꝯtrhibili:alia ꝑ modũ intrinſecũ:qui nullã ponit realitatẽ ꝛ formalitatẽ diſtinctã a re qua ꝯtrhit.Exemplũ ꝑmi.oẽ genus qð ꝯtrhit ꝑ dĩam que ſemp iportat ſaltẽ realitatẽ diſtinctã a ꝯtrcto:vt color per diſgregatiuitatẽ:ꝛ aial ꝑ ſenſibile.Exẽplũ ſcḋi.Albedo ꝯtrhit ꝑ gradũ itẽſionis:vt duo aut tria ad diuerſa id uidua:q̃rũ nullus ponit formalitatẽ diſtictã ab albedine.cuz albedo vt duo:ꝛ vt tria ſint euſdẽ rõnis formalis:q: h̃nt eãdẽ diffõnem.

His poſitis ponunt ꝯnes.Quaꝝ ꝑma eſt iſta.nullũ idifferẽs ad finitũ ꝛ infinitũ intẽſiue:aut ẽt cui repugnat h̃re rõnẽ potẽtie ꝑfectibilis ꝑ aliud põt eſſe gen⁹.iſta ꝯ ꝑ3 ex dictis:que ꝓbat ſic.oẽ genus eſt potẽtiale ad dĩam:ſicut realitas ad realitatẽ:ſed nullũ indifferẽs ad finitũ ꝛ infinitũ eſt potentiale ad aliquã realitatẽ.igit ꝛc̃.maior eſt nota ex ꝑmiſſis.minor ẽt ꝑ3:nã qð eſt potẽtiale ꝛ ꝑfectibile per aliquã realitatem:neceſſario eſt finitũ:nullũ finitũ eſt indifferẽs ad finitũ ꝛ infinitũ:q: qð eſt actu finitũ nõ põt ſtare cũ ifinitate intẽſiua.igit ꝛc̃.¶ Sed ꝯ hoc qð dr̃ ifinitatẽ ꝓhibere aliquid eſſe gen⁹:ꝛ reponi in gñe arguit:nã Ar.6.thopicoꝝ.cap.19.reꝑhendit diffõnẽ linee recte:que eſt.linea.recta ẽ:cui⁹ mediũ nõ exit extrema.ꝛ ſubdit rõnẽ:q: ſi linea recta eẽt infinita ſibi nõ cõpeteret h̃ diffinitio:q: linea ifinita nõ h̃z extrema.Ex hoc arguit.nulla diffõ eſt increpanda:q: nõ cõpetit ei cui icõpoſſibile eſt eẽ in gñe.diffinitio linee recte:que dicta eſt repꝛhẽdit ab Ar.q: talis nõ competeret linee recte ifinite.igit nõ eſt incõpoſſibile linee infinite recte eẽ in gñe.¶ Ad hoc breuiter poſſet rñderi ꝙ rõ nõ ꝯcludit ꝯ ꝓpoſitũ.nõ eni dicimus ifinitatẽ extenſiuã tollere ab aliquo rõnẽ gñis:aut ꝙ nõ ſit in gñe:ſed ſolũ itẽſiuam.Ar.aũt in ꝓpoſito loquit de infinitate linee extenſiua:cũ qua poſſet ſtare ratio generis.Uel aliter rñdẽdo ad intentionẽ Ar.repꝛhẽdit diffinitio data:q: recto nõ repugnat formalr infinitas.linee bene repugnat talis infinitas:q: linea eſt lõgitudo:cuius extrema ſunt duo pũcta.ſi ḡ aſſignanda eſt aliqua diffinitio linee recte d3 aſſignari vna diffinitio:que ſit recti:ꝛ alia que ſit linee:q: linea recta cũ ſit vnũ per accñs nõ põt h̃re vnã diffõnẽ.illa aũt diffõ que eſt recti nõ d3 repugnare infiniti:qm̃ recto nõ repugnat infinitas:q: ſi repugnaret diffõ recti infiniti:ꝛ rectũ repugnaret ei:q: cuicũq; repugnat diffõ.repugnat ꝛ diffinitũ.h̃ aũt diffõ.linea recta eſt:cui⁹ mediũ ſuperaddit finib⁹:vel ẽt cui⁹ mediũ non exit extrema.repugnat ifinito:ꝛ ꝓpterea hec increpat ab Ar.nõ q: non ſit bñ data reſpectu linee:ſ3 reſpectu recti:nã linee in q̃ʒtũ linea eſt:bñ repugnat ifinitas:cũ ſit lõgitudo ſine latitudine ꝛ ꝓfunditate:cui⁹ extrema ſunt duo pũcta:ꝛ ſic linea icludit eẽntialr terminationẽ ꝛ finitatẽ:ſ3 rectũ nequaq̃.¶ S3 eſt difficultas.ſi daret ifinita albedo intẽſiua:vtrũ iſta eẽt in gñe.Rñdet ꝙ ſic:q: ſolũ ifinitas itẽſiua que facit illud cui⁹ eſt ifinitas eẽ ens ꝑfectũ ſimplr:excludit rõnẽ gñis:ſed ifinitas intẽſiua in albedine:aut q̃ʒtitate nõ cõcludit illud cui⁹ ẽ ifinitas ſic eẽ ꝑfectũ:q: nõ ſeqt.h̃ eſt ꝑfectiſſima albedo.ḡ ꝑfectiſſi^m ens ſimplr.ꝛ ſilr ð q̃ʒti^e nõ q̃ʒ eni ad ſũmũ in iferiori ſeqt ſũmũ in ſupiori:ſeu vlr:niſi illud ſit ꝑfectiſſimũ ꝯtentũ ſub illo vlr.q̃ʒtitas aũt ꝛ albedo nõ ſunt ꝑfectiſſima ꝯtenta ſub ente.igit nõ excludũt potẽtialitatẽ reſpectu alicui⁹ actus ꝑfectiui ipſoꝝ:ꝛ ꝑ ꝯſequẽs poſſent eẽ in gñe.illud aũt qð eſt ꝑfectio ſimpliciter quẽadmodũ ens nõ põt h̃re actualr in ſe aliquã potentialitatẽ ad talẽ actũ.alioquin nõ poſſet h̃re infinitatem intenſiuam

intēſiua q̄ que eſt in ente ſimplr perfecto: cui repugnat ab alio excedi. igiť nō pōt inq̄ʒtū tale ens hr̄e potētialitatē. que reqriť ad rōnē gn̄is: q̄re ens nullo mō pōt eē genus. ¶ Scđa ↄclo que ſequiť ex p̄ma. nullum ens cui repugnat ↄ̄bi per diſtinctā realitatē ab ipſa pōt eē gen⁹. Iſta ↄclō p3 ex dictis: nā oē gen⁹ eſt potētiale: ⁊ pſcribile p dr̄iā: ſ3 oē tale pſciť p realitatē: que eſt ex rōne formalē ei⁹: cū dr̄ferētia ip̄ ortet h3 realitatē. igiť ſi cui repugnat ↄ̄bi ⁊ determinari p talē realitatē nō pōt eſſe genus. Ex hac ↄcluſione ſequiť q̄ ens nō pōt eē gen⁹: q2 ſibi repugnat ſic ↄ̄bi. Tū q2 eſt idifferēs ad finitū ⁊ iſinitū intēn^{ue}: ſm̄ quaʒ iſinitatē illud, cui⁹ eſt iſinitas ē pfectio ſimplr: ⁊ nullo mō limitata: ⁊ ex ↄ̄ñti nō pōt pſci p aliud a ſe. Tū quia illud qḋ ſic ↄ̄biť h3 rōnē ptis eēntialis reſpectu illius, ad qḋ ↄ̄biť. enti repugnat hr̄e rōnē partis: q2 po h3 rōnē3 imperfecti. ex 3° phi. tex. cōmēti. 64. Nullū ens qḋ icluduť eēntialiter in nobiliſſimis entibus: ⁊ in p̄ ente ſimplr pfecto pt eē h̄r: igiť ⁊c. ¶ Ex his olb⁹ ſequiť hoc correlariū: q̄ genus p̄dicať in qd: q2 p̄dicať p modū potētie: ⁊ p modum ptis eēntialis. ¶ S3 adhuc iſtať: q2 ſaltē ens p̄dicať p modū determinabilis. ḡ p modū potētie ¶ Ad h̄ r̄ndeť negādo ↄ̄ñtiā: q2 nullū determinabile p̄dicať p modū po^e niſi determineť p diſtinctas realitates. ens aūt determinať p modos itrinſecos: q nō h̄ñt diſtinctā realitatem ⁊ formalitatē ab ente: vt alias viſum ē. ¶ Sed ↄ̄: q2 ens nō icludit iſtos modos: tanq̄ȝ aliqd de eſſentia ſua. ḡ videť q̄ ſit in q̄dā po^e determinabilitatis reſpectu ipſoꝝ. R̄ndeť q̄ iſta po^a nō eſt po^a phyſica: ⁊ realis: ſicut eſt po^a determinabilitatis in gn̄e: vt declaratū eſt in q̄one de vniuocatione entis: ſed hec eſt ſolū metaphyſica: que eſt q̄ hoc in ſuo ↄceptu formali nō icludit hoc tanq̄ȝ aliqd de eēntia ſua. ⁊ ſic ↄcipiť q̄ſi vnū ſit extra aliud: ſed hoc nō ē eē extra realr: ac ēt formalr p diſtinctas formalitates: ſic albedo q̄ȝtū ad ſuū itellectū formalē eſt extra ſuū gradū intenſionis. ⁊ tū ſuus gradus nō h3 diſtinctā formalitateʒ ab albedine: ſicut nō h3 diſtinctā ↄceptibilitatē. gen⁹ aūt eſt extra dr̄iaʒ ↄ̄bentē formaliter per diſtinctas formalitates: ac ēt realiter q̄ȝtū eſt ex pte ſui: ſed ſi includit idētice dr̄iam. hoc eſt ſolū rōne tertij: in quo genus ⁊ dr̄ia ↄueniunt. ens aūt h3 ex ſe rōne ſue infinitatis permiſſiue: ⁊ ex ſua maxima illimitatione: vnde includat per idētitateʒ q̄qd ↄ̄biť ipm: imo quodlibet qḋ eſt ſibi compoſſibile.

Ad argumenta p̄ncipalia. ad Cōmē. dr̄ q̄ genus q̄ñq3 dr̄ vniuoce de ſuis ſpēb⁹: q̄ñ. v3. iter ſpēs nō eſt ordo eſſentialis depēdētie: ſicut inter hoīem ⁊ aſinū: iter quos q̄ȝuis ſit ordo eēntialis pfectionis: non tū depēdētie. ſic tale genus nō dr̄ h3 p̄us ⁊ poſteri⁹ ſm dependentiā: ſed ſolū ſm eminētiaʒ: ⁊ vt ſic v3 p̄dicari vniuoce reſpectu illi⁹ qḋ p̄dicať h3 ordinē dependētie. q̄ñq3 vō gen⁹ recedit ab iſta vniuocatione: ⁊ p̄dicať de ſpēb⁹. quaꝝ vna depēdet in eē ab alia. ⁊ vna eſt cā alteri⁹: queādmodū eſt numer⁹ ⁊ figura vna. ſpēs eni numeri ↄſtituiť in eē ab alia ſalteʒ q̄ȝtū ad mates vnitates. iſtud gen⁹ qḋ eſt numer⁹: p̄dicať ſm p̄us ⁊ poſterius ſm depēdentiā ⁊ cāl itatē: q2 igiť ens dr̄ de entib⁹ ſ3 p̄us ⁊ poſteri⁹ ordie depēdentie eēntialis: noluit Ar. accipere ⁊ dicere q̄ totū ens ſe h3 ad ſua iferiora: ſeu ad ſuas ptes: vt gen⁹: ne videreť negare iter partes entis iſtum ordinē cāl itatis ⁊ depēdentie: quū aliqḋ gen⁹ dicať vniuoce. h̄ eſt nō ſm iſtū ordinem: ſed loco generis poſuit vniuerſū: ex qbus nō ſeqť q̄ Ar. velit q̄ ens ſit gen⁹. ⁊ ad illud qḋ dicit Cōmē. ſupra. poſt p̄n^m ↄm̄ti. lbi. 1. Dico āt q̄ Ar. itendebat dicere apud me: q̄ ens: aut demr̄at vnum gen⁹: ⁊ vnā nām: aut genera diuerſa: dico q̄ iſta diſſidētia Cōmētatoris eſt vā p 2^a parte. ⁊ ex ea nihil mali ſeqť. ¶ Ad 2^m arg^m: qḋ ſumiť ex 4° thopicoꝝ: r̄ndeť q̄ Ar. in illa conſideratione dicit: q̄ ſi aliqd ſemp ſeqť ad aliud ⁊c. difficile eſt euadere q̄ nō ſit genus: ſed nō dicit q̄ ſit impoſſibile. qḋ. n. ipoſſe eſt: neq3 facile: neq3 difficile dr̄. quāuis ḡ ens ſequať ſemp ad qḋlib3: ⁊ p̄diceť in qd ⁊ vniuoce: non tū ipoſſe eſt ab eo ſeparare rōneʒ gn̄is: vt oñſum eſt: Sūt tū aliq terminiſte q ↄcedūt ens eē p̄mū p̄dicamentū. ⁊ dicūt hoc eſſe de intētione phi: quoꝝ intētiōi omo aduerſať ph̄s hic in textu p̄allegato dicens. Si aliqd qḋ ſequiť ad oia: ponať eſſe genus ad oia: male poniť: ⁊ ſub intulit plura ſunt que oia ſequunť vt ens: ⁊ vnū3. Ex h̄ ſequiť q̄ ens nō eſt gen⁹. Sed ad hoc r̄ndent q̄ Ar. dicit ens nō eē gen⁹ ad oia p̄dicamēta. Sed h̄ euaſio nulla eſt: q2 Ar. infert. Si ḡ ens genus aſſignauerim⁹: palam q̄m gen⁹ erit oīu3: eo q̄ p̄dicať de eis. de nullo eni genus: niſi de ſpēb⁹ p̄dicať. ¶ Sed ad hoc dicūt q̄ ens eſt gen⁹ oīu3. de qb⁹ p̄dicať qditatiue: ſed nō alioꝝ. ↄ̄ ph̄s iſert q̄ ſi ens ſit genus oīu3. ḡ vnū erit ſpēs entis: ⁊ tū certu3 eſt q̄ ens nō magis p̄dicať qditatiue de vno: q̄ȝ de q̄ȝto ⁊ quali: ⁊ alijs ↄcretis alioꝝ p̄dicamētoꝝ: cū vnū ſit pa^o entis: ⁊ cōcedūt iſti ↄcreta p̄dicamentoꝝ ſe hr̄e ad ens: ſic paſſiones ei⁹. ¶ Ad 3^m r̄ndeť: ↄcedēdo maiorē. ſi p̄dicať in qd p modū ptis eēntialis: ſed tūc negať minor: vt declaratū ē i cor pore. q. ¶ Ad ↄfirmationē dr̄ q̄ oē ↄ̄bibile per aliq̄ȝ realitatē diſtinctā h3 ordinē ad ipm: ſicut po^a ad actū. Si vō ↄ̄biť p modos intrinſecos nō eſt veꝝ: vt declaratu3 eſt p̄^a q. de vniuocatione entis. ¶ Sed ↄ̄: q2 ois q̄litas eſt act⁹. ex 5° meta. ca. de q̄li. ⁊ qḋ p̄dicať in q̄le: p̄dicať p modum act⁹. act⁹ aūt refert ad potētiā: cū ſint relatiua. igiť ſi modi intrinſeci dicūt q̄le circa ens iportāt aliquē actū q̄lificantē ipm ens. R̄ndeť q̄ modus eſt q̄lificās ens: ſed nō p pe pfcicēs. Tū q2 ens ↄtinet ipm idētice ⁊ formalr ex ſua illimitatione ⁊ iſinitate pmiſſiua. Tū q2 ēt in p̄ ſigno nāe cōtinet modū ſibi cōpoſſibilē virtualr: ſicut ſbm ↄtinet propriā paſſionē. ex quo ſequiť q̄ ſi ſibi aduenit formalr nihil ſibi addiť qḋ nō ſit ↄtētū in ipſo. ¶ Sed ↄ̄: q2 cū modus aduenit enti in eē formali: aut addit aliqd enti: aut nihil. 1° mō non: q2 modus eſt aliqd ex nā rei. ſi p̄mo mō habeť itētū: q2 ↄcipiēdo ens ſine mō: ens v3 aliqd imperfectū. ¶ Et ↄfirmať: q2 illud eſt impfectū qḋ natū eſt habere aliqd: vbi ↄcipiť ſine illo: ſed ens natū eſt hr̄e modū intrinſecū. puta iſinitatē: ⁊ per intellectū ↄcipiť ſine illo. igitur ens ſic ↄceptū eſt impfectū. ¶ Cōfirmať 2° q2 Sco. in octaua di. p̄mi dicit q̄ q̄ñ res ↄcipiť ſine mō: ↄcept⁹ ē imperfect⁹. ⁊ q̄ñ ↄcipiť cū mō eſt pfect⁹: ſed ↄcept⁹ nō eſt talis vel talis: niſi q2 ↄformať rei ↄceptibili. igitur ⁊c. ¶ Ad h̄ r̄ndeť ↄcedēdo q̄ modus aduenies enti addit aliquid ex nā rei. Et cū iferť. igiť ↄcipiendo ens ſine mō: ens erit aliqd impfectū. negať ↄ̄ñtia: ſolū ſequiť q̄ ↄcept⁹ erit impfectus ēt iproprie: hoc eſt nō adeq̄tus rei que ↄcipiť. ⁊ ita ſi ens erit impfectū. hoc erit q̄ȝtū ad ↄceptū ⁊ modū ↄcipiendi. nō aūt q̄ȝtū ad rē cōceptā. ¶ Et ex hoc patet r̄ndeo ad p̄mā ↄfirmationē: nā a^{or} aſſumpta eſt falſa: ſi itelligat de impfectiōe ex pte rei. que ↄcipiť. ſi vō ex pte ↄcept⁹ conceditť: vt dictū eſt. ¶ Aduertendū tū q̄ ſi ens ↄcipiť ſine mō p̄cīſe cōcipiēdo ipm ſm ſuā rōnē formalē. in quo cōceptu abſtrahiť a mō qui non eſt de eſſentia ſua: ens ſub iſto ↄceptu nō dr̄ eē impfectū. ¶ Et ad pbationē: cum arguiť. illud eſt impfectū qḋ natu3 eſt hr̄e aliqd ⁊c. R̄ndeť ↄcedēdo ppoſitionē cū iſta additione. ſi h3 qḋ dr̄ impfectū careat aliq̄ pfectiōe: aut ēt itelligať eſſe ſine illa in aliq ſigno. in quo talis pfectio nata eſt ſibi in eē. aliter nō: na3 catulus ante nonū diē nō dr̄ pprie p̄uat⁹ viſu: aut impfectus ſm viſu3: q2 p tali tpe nō natus ē videre: aut hr̄e viſum. Ad ppoſitū applicādo: q̄ñ cōcipiť ens qditatiue in iſto ſigno: nō natū eſt hr̄e aut ↄcipi cū mō qui nō igrediť qditatē ei⁹. igiť ex hoc nō pōt dici impfectu3: l3 forte poſſet ↄcedi: q̄ȝuis ēt iproprie: q̄ ↄcept⁹ eſſet impfect⁹: q2 nō determinatus: nec adeq̄t⁹ rei a qua accipiť: l3 non diceretť impfect⁹ ex pfectione deficiente ſibi in tali ſigno: que nulla deeſſet. ¶ Ad ſecundaȝ ↄfirmationem patet ex dictis.

¶ Sempiterna autē cuius elemēta neceſſe eſt accipe. Tex. cōmēti. v. Q. ō. ij.

Veritur. Utrū metaphiſic⁹ poſſit pbare p̄mas ſbas ſeparatas eē. ¶ Et arguit q̄ nō: aut enim mediū p qđ pbaret ſbas ſeparatas eē: eēt mãle: aut imãle. Si dr p̄ᵐ. g̃ erit mediū phiſicū ⁊ nãle: q2 oē icludēs mãꝫ: aut aliquo mō ɔcernēs ipſam eſt phiſicū ⁊ nãle: cū Ar. vlit e phiſicū diffinire per mãm ſenſibilē. Si vo dr q̄ tale mediū ſit abſtractū a mã. g̃ intelligeṫ ab intellectu poſſibili ſi per ip̄m mediū dꝫ induci ɔcluſio intenta. quo dato: ſequiṫ q̄ circa tale mediū erit opatio intellect⁹ agētis: q2 teſtāte Cōmēta. 3. de aia. cōmēto. 18. Intellect⁹ agēs facit potēna itelligibilia actu itelligibilia: ⁊ ſilr po⁹ intellecta actu intellecta: ⁊ hoc idē vult Ar. ibi paꝝ ante. Et tūc ſic. Intellectus agēs nō hꝫ aliquā opationeꝫ: niſi q2 abſtrahit qditatē a mã: ⁊ a ɔditionib⁹ mãlib⁹. ergo tale mediū abſtractū habebit habitudinē ad mãm ⁊ cōditiones ei⁹: ſed quodlibet tale eſt mãle. g̃ ⁊c̃. ¶ 2° p̄ncipaliter arguiṫ. quicūq2 pōt pbare ſubſtãtias ſeparatas eē: pōt pbare nūm ſbaꝝ ſeparataꝝ: ⁊ earū ordinē: ſed metaphiſicus nō pōt hꝫ. g̃ ⁊c̃. maior patet. ⁊ minor pbatur: q2 nulla via vtiṫ Ar. 12. metaphi. ⁊ 8. phiſi. ⁊ alibi ad pbandū nūm intelligentiaꝝ: niſi via motus. g̃ circūſcripto motu nō pōt haberi nūs ⁊ ordo intelligentiaꝝ: ſed metaphiſicus abſtrahit a motu. g̃ ⁊c̃. ¶ 3° ⁊ vltimo arguiṫ. mediū per qđ metaphiſicus pbat ɔ̃nē datā: aut ē puꝝ nãle: aut purū metaphiſicū. ſi p̄mo mō habeṫ itētū. ſi 2° mō. g̃ tale mediū eſt abſtractū a mã. ⁊ ɔſilr a motu. Ex h̄ arguit ſic. Mediū p qđ demr̃aṫ aliq̄ ɔcluſio dꝫ eē noti⁹ iſta ɔ̃ne. g̃ tale mediū erit notius. ɔñs eſt falſum: q2 tunc abſtracta eſſent nobis notiora ⁊ euidentiora: qđ non conceditur.

Ad oppoſitū tñ eſt Auicē. ⁊ Alexāder afrodiſeus. Alber. Sco. ⁊ cōplures alij.

In iſta. q. p̄ ponūṫ quedā diſtictiōes. 2° determinabiṫ qō. 3° ſoluenṫ rōnes in p̄n° qōnis.

Circa primū notandū ē q̄ po⁹ acti a ē duplex (vt ēt dixi alias) quedā eſt po⁹ pductiua ſimplr abſtracta a rōne mutationis ⁊ mot⁹: quedā eſt po⁹ actiua trāſmutatiua que eſt p̄u ᵐ pductiuū p motū ⁊ trāſmutationē. de p̄ma po⁹ pductiua ſimplr facit mentionē Ar. in p̄n° octaui meta. vbi vult q̄ po⁹ actiua ſimplr dr in pluribus q̄ꝫ aliq̄ eoꝝ que dicunṫ ſm motū. vbi hꝫ Cōmen. cōmen. p̄. q̄ potentia ⁊ act⁹ dicunṫ in pluribus q̄ꝫ in reb⁹ trāſmutabilib⁹. De iſta po⁹ pductiua facit mentionē Cōmē. in 7° metaphi. cōmē. 31° circa fineꝫ. vbi vult q̄ illud qđ mouit Ar. ad ponēdū agens ſeparatū a mã fuit factio virtutū imãliū: q2 illud qđ nō eſt mixtū cū mã neceſſe eſt fieri ab eo qđ nō eſt mixtū cū mã. De iſta po⁹ pductiua ſine tranſmutatione facit mentionem Auicē. 9. metaphi. vbi vult q̄ itelligētia ſuperior cauſat intelligentiā inferiorē per ſimplicē emanationē ⁊ productionē. Cū quo ɔcordat Ar. 12. metaphi. tex. cōmenti. 36. vbi vult q̄ p̄ma itelligētia mouet ſcđaꝫ ad actū appetendi ⁊ intelligēdi. ⁊ per ɔñs cauſat talē actū: qui cū ſm ip̄ꝫ Ar. ſit ſba ſcđe itelligentie: cauſat ſbam ei⁹: ⁊ h̄ p ſimplicē pductionē: q2 ibi nō ſubijciṫ aliqđ ſbm. ⁊ ex ɔñti ibi nō eſt trāſmutatio. Hanc eandē ſniam hꝫ Cōmē. in cōmē. ipius tex. p̄allegati. ⁊ in cōmē. 44. vbi ɔ̃ Auicē. iuehiṫ: q dicebat duo. p̄mū erat q̄ itelligentia pducit intelligentiaꝫ. 2° q̄ vna tm̄ vnā pducit: ⁊ q̄ vna actio tm̄ cōſequiṫ vnū agēs in ipſis intelligētijs: Cōmen. ɔ̃dicit Auicē. in ſecūdo dicto: ⁊ nō in p̄mo imo ɔuenit cū eo in p̄mo: dicēs q̄ ibi nō eſt puentus: actio: ⁊ cōſecutio: vt vna ɔſequaṫ vnum agens: ſed tm̄ eſt illic cā ⁊ cauſatū: quēadmodū itellectuꝫ eſt cū intelligentijs. Et ita cōcedit: q̄ ſicut intellectuꝫ (hoc eſt obiectū itelligibile) eſt cā itelligētijs in q̄ꝫtū itelligēs ē p hoc qđ in eo cauſat actū intelligēdi: ſic intelligentia ſuperior cauſat intelligētiā iferiorē: ſed tale obm cãns actū itelligēdi in intellectu eſt cā effectiua: q2 obm intelligibile reſpectu intellectionis nullā aliā hꝫ cãlitatē: niſi efficiētis: vt ēt declarat Cōmē. in. 36. cōmē. 12. metaphi. in exemplo de balneo: qđ ſm ip̄m mouet (ſicut efficiēs) in mēte. ⁊ extra mouet vt finis. ex quo ſequiṫ ſm ip̄m: q̄ intelligētia effectiue cãt aliā intelligētiā. ⁊ hoc ſine quocūq2 motu aut mutatione. q2 ibi nullū ſbm tranſit de p̄uatione forme ad ipſam formā. que eſt ipſa intellectio: q̄ eſt ſm ip̄m ⁊ Ar. eadē cū ſba intelligētie. ¶ 2ᵃ diſtinctio p̄ncipalis ē iſta: q̄ quatuor cãe pñt ɔſiderari duob⁹ modis: vno mō metaphiſice. alio mō nãliter. p̄mo mō ɔſideranṫ quatuor gr̃a cãrū: vt dant eē circūſcribēdo motū ⁊ mutationē. vt exēpli gr̃a. efficiēs ɔſideraṫ a me ͨᵒ in q̄ꝫtuꝫ eſt pducens: ⁊ nō trāſmutās. rō enī pductionis ⁊ trāſmutatiōis in efficiēte ſunt diuerſe: ⁊ reſpiciūt diuerſa. vt alias dictum eſt: q2 trāſmutatio eſt act⁹ mutabilis in q̄ꝫtū mutabile ē: ⁊ ita reſpicit ſbm mutatū. Productio aūt ē actus pducti: ⁊ ita reſpicit ipſum pductū. mō termin⁹ pduct⁹: ſiue formalis ſiue totalis diſtinguiṫ realiter a ſubiecto mutato. g̃ ēt iſte due rōnes: quarū vna eſt pductio: ⁊ alia trāſmutatio: ſūt ſimplr diuerſe: ⁊ ēt ad ſe inuicē ſeparanṫ: vt oſtēſum eſt in p̄ notabili. Unā rō pducentis: ſeu dantis eē eſt p̄or ⁊ cōior rōne trāſmutantis: vt declarabiṫ inferi⁹: ⁊ q2 rōnes cōes ⁊ vlēs maxime abſtrahentes a motu ⁊ a mutatione hñt ɔſiderari a metaphiſico. Jō efficiēs in q̄ꝫtū pducēs maxime ɔſiderabiṫ a meta ͨᵒ. Silr finis ſeu cā finalis pōt cōſiderari vno mō vt attingiṫ p opationē ⁊ motuꝫ. alio mō vt eſt ad qđ ſm eē res ſm ſuā eēntiā ordinaṫ: ita q̄ lꝫ res nō poſſit attingere finē ſuum: niſi mediāte opatiōe ⁊ motu: tñ p̄or eſt rō ip̄i⁹ finis in q̄ꝫtū eſt ad qđ res ſm eē ordinaṫ: q̄ꝫ ſit illud ad qđ ordinaṫ ſm opationē ⁊ motū: q2 ſicut eē rei eſt p̄us motu ordine nãe: ⁊ opatione ip̄i⁹: ita ēt ordo rei ſm eē p̄cedit ordine nãe ordinē rei ſm operationē ⁊ motū. Et vt ſic finis in iſto priori hꝫ ɔſiderari a metaphiſico. Silr mã ⁊ forma ɔſideranṫ ab eodē artifice: in q̄ꝫtū ſunt p̄n⁹ entis ⁊ qditatis: mã pro q̄ꝫto eſt ps qditatis rei ſpecifice ſm Sco. ⁊ ſm. S. Tho. Uel pro q̄ꝫto ſm Cōmen. eſt deferens qditatē: ſed mã ⁊ forma: vt dāt eē p motū ſunt de ɔſideratiōe p̄hie nãlis. ¶ Sꝫ ɔ̃ h̄ vltimū dictū iſtaṫ: q2 Cōmē. in p̄ phiſi. cōmē. p̄. vult q̄ metaphiſic⁹ cōſideret tm̄ de trib⁹ cauſis. ſ. de motore: h̄ eſt efficiēte: forma ⁊ fine. Nãlis aūt ɔſiderat de oīb⁹ q̄tuor cauſis. g̃ ſm ip̄m metaphiſic⁹ non ɔſiderat de mã. ¶ Ad h̄ videtur q̄ tres cãe tm̄ appropriant metaphiſico: ⁊ ab eo appropriate cōſideranṫ: que ſunt iſte nūc dicte. ſ. efficiēs: forma: ⁊ finis: ⁊ mã nō appropriaṫ meta ͨᵒ. Rō ē: q2 metaphiſic⁹ oino abſtrahit a motu: ⁊ trāſmutatiōe: mō iſte tres cãe nō ita cōcernūt motū ⁊ mutationē: ſicut mã: q2 mot⁹ eſt act⁹ ⁊ pfectio mãe: ⁊ diffiniṫ p ipſam: que ē p̄ ᵐ p̄n ᵐ potētiale ⁊ mobile. ⁊ mã nō ſic appropriaṫ meta ͨᵒ: q̄ aūt mã ſit de cōſideratiōe metaphiſici. appet de mēte Cōmē. in. 2° phi. cōmē. 21. vbi vult q̄ ɔſideratio de mã in ordine ad formaꝫ ſit ɔſideratio nãlis: ſꝫ in q̄ꝫtū ē vnū entiū: ⁊ vt eſt ps ſubſtātiua entis: ē ɔſideratio p̄ phi. ⁊ ita vt ē p̄n ᵐ eēntie: vel vt eſt ps ſubſtiua entis: abſtrahēs a motu ⁊ mutatōe: ɔſideraṫ a p̄ pho. q2 ſic ens qđ p̄ conſiderat abſtrahit a motu: ita ⁊ qđlibet ens in q̄ꝫtū cadit ſub cōſideratione metaphiſici.

His poſitis de 2° ponunṫ due ɔ̃nes p determinatione qōnis. ¶ Prima ɔ̃ ē iſta. Metaphiſicus pōt pbare ſubſtātias ſepatas eſſe. Et arguiṫ ſic. illa demōſtratio eſt metaphiſica reſpectu alicui⁹ ɔ̃nis: p quā demr̃aṫ ipſa ɔ̃. p aliqđ mediū abſtractum a motu ⁊ a mutatiōe. qđ ē certi⁹ ⁊ euidētius ɔ̃ne illata: ſed ſbas ſepatas eē pōt demr̃ari p tale mediū. g̃ ⁊c̃. maior vĩ nō: ⁊ minor pbaṫ: q2 p rōnē effectibilis in q̄ꝫtū effectibile eſt per rationem

eſt p rõnē depēdētis inq̃tū depēdēs eſt pōt demr̄ari p̄dicta ɔcluſio:ſʒ effectibile inq̃tū effectibile nō includit motum ⁊ mutationē ēētialr̄ ⁊ p ſe:ſʒ ſolū accūtalr̄:⁊ p accidens:q2 ſi ſic.Oē effectibile eſſet trāſmutabile:cui⁹ opp^m oñſum ē in p̄° notabili.ḡ tale mediū:qd̄ ſumit ex effectibili:ē purū meta^{cum}:⁊ nō nāle.Silr̄ tale mediū ē euidētius intellui q̃ʒ ſit ɔcluſio illata:q2 euidēti⁹ eſt apud itell̄m q̄ aliqd ſit effectibile ſm p̄ductionem:q̃ʒ q̄ ſb̄a ſeparata ſit.ḡ ⁊c̄.Et qd̄ dictū ē de effectibili dicat̄ ēt de depēdēte:q2 dependētia p̄ſcindit a motu:⁊ a mutatione.℄Sed ad h̄ r̄ndet q̄ mediū meta^{cum} h̄ ſumptū nō h̄ʒ euidentiā niſi ab aliq̄ nāli ſēſibili cū abſtrahat̄ ab ipſo.℄Cōtra h̄ argr̄. Lʒ intell̄s depēdeat a ſenſibili nāli q̄ ad no^{em} ſimplicem terminoꝝ:nō m̄ q̄ ad notitiā cōplexā p̄n°ꝝ ⁊ ɔnuʒ deducendaꝝ ex principijs.Quo ad p̄n^a.Probat̄:q2 p̄n^a cog̃ſcimus ex lumine nāli intell̄s h̄ita no^a ſimplici terminoꝝ dicente Ar.p̄° poſte.Principia cog̃ſcimus inq̃tū terminos cog̃ſcimus.Ita q̄ dato qd̄ itell̄s nō p̄cipiat ex ſenſu extrema principij eē ɔiuncta in re:adhuc m̄ intell̄s euidenter cognoſcit veritatē p̄ncipij:⁊ vt ſic nō dependet ab aliqua notitia cōplexa ſenſitiua i re.ſicut dato:q̄ nunq̃ʒ ſenſus p̄ciperet extrema vnita in re iſtius principij.Oē totū eſt mai⁹ ſua parte:adhuc facta cōpōne terminoꝝ in intellectu iſtius principij:itell̄s firmiter aſſentiret:q̄ omne totū eſt mai⁹ ſua pte.Hoc idē pʒ de ɔnibus:q2 no^a cōcluſionū nō depēdet niſi ex no^a p̄n°ꝝ ⁊ deductione ipſarum ɔnum ex principijs.Principia aūt ſunt ex ſe nota vel ſaltē p̄nt eſſe euidēter nota.Et deductio ipſaꝝ ɔnum ex principijs eſt de ſe euidens:dicēte Ar.p̄ prioꝝ.Sillogiſmus pfect⁹ nullius īdiget vt appareat euidēter nec̄i°.:ergo no^a talium ɔnuʒ loquēdo de no^a cōplexa accepta a ſenſibilib⁹ ⁊ nālibus.℄Itē ɔfir matur hoc:q2 paſſiones entis ſunt p ſe note de ente ſm multos:ſiue ſint paſſiones ſimplices ſiue diſiuncte.Tum quia tales paſſiōes h̄nt ɔceptus ſimplr̄ ſimplices:⁊ ita nō h̄nt mediū per qd̄ demr̄antur de ente:quod ſit diffō earum ⁊ ſilr̄ ens.Tuʒ etiā:q2 dato qd̄ aliqua paſſio eſſet poſterior alia:non videt̄ per quā paſſiōeʒ priorē poſſit oſidi de ente:nec facile eſt videre iſtū ordinē paſſionū ad ip̄m ens.Tū etiā:q2 dato q̄ p̄ciperet̄ iſte ordo quēadmodum ponit.Anto.A.⁊ demr̄aret̄ paſſio poſterior p priorē:p̄miſſe:p quas demōſtraret̄ ɔcluſio:nō ēēnt multū euidētiores ɔne.Ex quo infert̄:q̄ cā cā vel cāti:effectiuū vel effectibile:dependēs vel idependēs ſint paſſiones diſiuncte ipſius entis:ſunt per ſe note de ente.quarū euidentiā ⁊ notitiā q̃tū ad inherentiā formalē iſtaꝝ paſſionū ad ens nō accipit intellectus ex ſenſibilibus nālib⁹:ſʒ ex ſolo lumie nāli intell̄s habitis terminis in itellectu:qb⁹ cōpoſitis ad ſe inuicē:ſtatim eſt euidens ipſi itellectui ex ſuo lumine p̄dicatum in eo ſb̄to.⁊ pp̄ h̄ dixit Ar.6.ethic.q̄ habitus quo itell̄s aſſentit principijs per ſe notis appellat̄ itell̄s.Ex h̄ argr̄. per ſe notū eſt apud itell̄m per habitū metaphiſicalē q̄ aliqd̄ ens eſt effectibile:⁊ ex ɔñti.q̄ aliqd̄ ens ē effectiuū. Tunc ex hoc p̄n° meta^{co} a quo in ſua cognitiōe ⁊ euidētia nō dependet meta^{cus} a nāli:arguit̄ ſic.Tale effectiuū aut eſt effectiuū a ſe:aut ab alio.ſi a ſe.ḡ eſt p̄^m p̄n^m ⁊ p̄mū ens:ſi ab alio:q̃ro de illo:⁊ cū nō ſit p̄ceſſus in infinitū:in ordīe ēētiali effectiuoꝝ:deueniēdū ē ad aliqd̄ vnū qd̄ ē effectiuū ſimplr̄ ieffectibile:qd̄ nō eſt effectiuū ṽtute alterius.Iſta rō tota p̄cedit ex p̄ncipijs ⁊ ex terminis metaphiſicalib⁹.℄Itē ⁊ 2° p̄ncipalr̄ argr̄.p̄ſupponēdo tria. primū eſt q̄ lʒ ſit idē p̄^m ens:⁊ p̄^m p̄n^m:⁊ p̄^m mouēs:non m̄ p̄bando vnū:p̄bam⁹ reliquū.Et h̄:q2 lʒ iſta ſint idem ſm reʒ:diſtinguunt̄ m̄ ſm ɔceptū formalē:q2 ſtat q̄ aliqd̄ vnū ſit p̄^m p̄n^m ⁊ p̄^m ens:qd̄ m̄ nō eſt p̄^m mouens ad hūc ſenſuʒ:q̄ cāet realr̄ p̄^m motū i celo.Multi.n.ɔcedūt primā itelligētiā eē p̄^m p̄n^m finale:⁊ p̄^m ens:⁊ m̄ nō eē p̄^m mouens.Aſſumptū p̄bat̄.vʒ.q̄ illa que ſunt idē in re p̄^m ens:⁊ p̄^m mouēs p̄bādo vnū nō p̄bam⁹ reliquū.Idē eni eſt hō:aial rōnale:⁊ riſibile:⁊ m̄ ſi p̄bamus riſibile de aliquo.ſ.de hoie:nō p̄bam⁹ aial rōnale de illo.℄Preſupponit̄ 2° p̄ncipalr̄ q̄ rō dātis eē:eſt p̄or ordine nāe:q̃ʒ ſit rō mouētis:lʒ rō mouētis ſit p̄or ordie originis quo ad nos:q̃ʒ ſit rō dātis eē.h̄ p̄ſuppoſitū p̄bat̄.Tū q2 rō dantis eē eſt cōior ⁊ vlior q̃ʒ rō mouētis:q2 oē mouēs eſt dās eē aliq̄ mō:⁊ nō ecōtra.Et illud eſt p̄us aliquo ordine nāe a quo nō ɔuertit̄ ſubſiſtēdi ɔñtia:ex libro p̄dicamētoꝝ.⁊ ex 5.meta.ca.de p̄ori.tex.cōmē.16.Tū ēt q2 rō dātis eē reſpicit p̄^m effectū:qui eſt eē ex ſnīa Ar.4° meta.⁊.6.in p̄n° ⁊ auctor de cāis hoc ɔfirmat dicēs:Prima rerū creataꝝ eſt eē.ḡ cāitas que reſpicit ip̄m eſſe eſt cāitas p̄^a ſimplr̄:⁊ nō cāitas que reſpicit motū.Ex quo īfert̄ p̄poſitū:q̄ rō dātis eē eſt p̄or rōne mouētis.℄3° p̄ſuppōit̄ q̄ q̄cq̄d demōſtrat nālis:demr̄at p motū:aut p p̄n^a mot⁹ inq̃tū ſūt p̄n^a potētialia ⁊ mobilia.hoc app̄et diſcurrēdo p oēs libros p̄hie nālis.℄His ſtātib⁹ arguit̄ ſic.Nālis non pōt p̄bare p media nālia p̄^m p̄n^m ⁊ p̄^m ens eē.ergo ſi h̄ʒ p̄bari ab aliquo artifice.p̄babit̄ a metaphiſico:ɔñtia ē euidēs. ⁊ añs p̄bat̄.Illud nō p̄bat nālis qd̄ nō icludit̄ eſſentialit̄ in motu:aut in p̄ncipijs ei⁹ inq̃tū mobilia ſūt:aut ordine ēētiali nō ſequit̄ ad iſta:ſed eē p̄^m ens nō icludit̄ ēētialr̄ in motu:neq̄ʒ in p̄ncipijs mot⁹:nec ordine ēētiali ſequit̄ ad motū ei⁹ ad p̄n^a mot⁹:q2 in ɔñtia ēētiali nō ſequit̄:hoc eſt p̄n^m mouēs.ḡ eſt p̄^m p̄n^m:aut p̄^m ens.ḡ cū nālis nihil p̄bat:niſi coaccepto motu:ſequit̄ p̄poſituʒ.℄Et ɔfirmat̄:hoc q2 ille ɔceptus nō cāt aliū ɔceptū in intellectu quē nō ɔtinet ṽtualr̄ vel ēētialr̄.Sed ita eſt q̄ ɔceptus p̄hiſicus de deo nō ɔtinet ṽtualr̄:neq̄ʒ ēētialr̄ ɔceptū metaphiſicū de eodē.ḡ ⁊c̄.Maior eſt nota:q2 qd̄ nō ɔtinet aliud in entitate.aut in cognoſcibilitate nō pōt facere illud actu cognitū in intellectu.ɔtinere in entitate ē ɔtinere ēētialr̄.ɔtinere in cognoſcibilitate ē ɔtinere virtualr̄:ſʒ qd̄ neutro mō ſic ɔtinet nō pōt ducere intellectū in cognitionē alteri⁹.minor p̄b⁹:q2 eē p̄^m mouēs non cōtinet ēētialr̄ eſſe p̄^m ens:q2 eē p̄^m ens nō ſequit̄ ad p̄^m mouēs in ɔñtia ēētiali.vt dictū eſt:neq̄ʒ ēt ſic ɔtinet ṽtualiter.q2 ɔtinēs ṽtualr̄ aliud eſt pfecti⁹ ɔtēto:vel ſaltē nō ipfecti⁹:q2 ɔtinētia ṽtualis vel eſt equoca vel vniuoca.ſi eſt ɔtinētia cāe equoce:cā equoca totalis in ſuo ordine ē pfectior ſuo effectu:q2 oēʒ pfectionē quā h̄ʒ effect⁹ h̄ʒ a ſua cā.ḡ ois pfectio in effectu virtualr̄ repit̄ in cā.Et iſtā propoſitionē q̄ cā equiuoca totalis in ſuo ordine ſit p̄ſtātior effectu p̄ſuppono pro nunc:cuius p̄batio habet̄ ſuperi⁹ in.q.verū ſb̄a pōt fundare relationē po^e actiue.arti° p̄ in p̄n° ⁊ in 4° ſnīaꝝ.di.11.q.3.a Doc.ſubt.Ex hoc īfert̄ p̄poſitū:q̄ cū ɔceptus primi mouētis ſit impfectior q̃ʒ cōceptus primi entis:ɔcept⁹ p̄mi mouētis:nō ɔtinet ṽtualr̄ ɔceptū p̄mi entis:q̄ aūt talis ɔcept⁹ ſit impfectior.p̄bat̄. Tū q2 cōcept⁹ p̄mi entis eſt abſolut⁹:⁊ ɔcept⁹ p̄mi mouētis eſt reſpectiu⁹:⁊ ɔcept⁹ abſolut⁹ eſt pfectior reſpectiuo. Tū q2 ɔcept⁹ p̄mi entis cōpetit deo ex ſe.⁊ per nāʒ p̄priā. Cōceptus p̄mi mouentis cōpetit ex alio:⁊ extrinſece ipſi deo.ḡ ⁊c̄.℄Sed ɔ iſtā rōnē inſtatur.q2 fantaſma p̄ducit ſpēm intelligibilē in intellectu poſſibili:⁊ m̄ ſpēs intelligibilis ē pfectior fantaſmate.nō obſtāte q̄ ipʒ fantaſma ſit cā equoca reſpectu ſpēi intelligibilis.Silr̄ obm ſenſibile ext:eſt ipfecti⁹ ſpē ſenſibili recepta in ſenſu:q2 obm extra ē māli⁹:⁊ ſpēs ſenſibilis eſt imālior.ḡ p̄pō aſſūpta eſt falſa. ℄R̄ndet̄ q̄ p̄pō de obto cognoſcibili ſic h̄ʒ itelligi.nullū ipfecti⁹ ēētialr̄ ⁊ obtiue pōt ducere itellectū i notitiaʒ pfectioris.fantaſma aūt lʒ ſit ipfecti⁹ q̃tū ad eſſe reſpectu ſpēi itelligibilis:nō m̄ ē ipfecti⁹ obtiue:imo pfecti⁹.Quia fantaſma rep̄ntat ip̄m ſingulare:ſpēs itelligibilis nāʒ abſtractā a ſingulari.mō ſingulare inq̃tū ſingulare ē pfectius obm in re ⁊ in effectu q̃ʒ ſit ipſa nā.℄Ad h̄ fac̄ qd̄ dic̄ Ar.in p̄dicamēto ſubē volens q̄ p̄ma ſb̄a que eſt ſingu-

laris:eſt maxime ſba.ꝛ p ꝯñs maxie ens:ꝛ ita cũ fantaſ-
ma:q̃ꝫtũ ad illud qđ repñtat per ipm: dicat eẽ pfecti⁹:po
terit cãre ſpẽm itelligibilẽ: ſꝫ ad ppoᵐ ꝯcept⁹ pmi mo-
uẽtis:neqꝫ eẽntialr:neqꝫ obtiue ẽ pfectioꝛ q̃ꝫ ꝯcept⁹ pmi
entis.ğ iſte ꝯcept⁹ nõ ducet in cognitionẽ alteri⁹. Ad h
etiã de fanᵗᵉ põt dici breuit ꝙ cũ fanᵗᵉ ꝯcurrit itell'ꝰ agẽs
ad cãndã ſpẽm itelligibilẽ.ꝛ ideo fanᵐᵃ nõ eſt cã totalis.
ſicut aſſumit in ppoſito. ¶Ad illud de ſpecie ſenſibili:
cũ ipſa ſpẽs ſenſibilis ſit ſilitudo deriuata ab obto:ꝛ vlte
rius diminuta deficit aliq̃ mõ a pfectione obti.obm.n.
hꝫ eſſe realius tale vel tale in ſe ipſo:q̃ꝫ in ſpecie ſenſibili.
Unde color hꝫ verius eẽ coloris:ꝛ realius ꝛ ẽt actualius:
q̃ꝫ ſpẽs coloris que nõ eſt color:niſi repñtatiue. Et ita lꝫ
daret ꝙ q̃ꝫtũ ad eẽ imãle ipſa ſpẽs ſenſibilis eẽt pfectioꝛ:
nõ tñ obtiue:ꝛ q̃ꝫtũ ad tale eẽ:reſpectu cui⁹ eſt ſorᵃ imita
tiua:ꝛ imago repñtatiua ipſi⁹. Et vlterius ſpẽs ſenſibilis
eſt mãlis ꝛ extenſa in organo:ꝛ ſi di itentionalis: qꝛ per
ipſam poᵃ ſenſitiua tendit in obm vt iterminũ:nõ tñ eſt
intẽtionalis vt diſtinguit ꝯ mãle.vñ qꝛ ſpẽs pficiũt ſub-
iecta nõ in ſe:ſꝫ in ordine ad obta ideo dñr itentionales.
¶Ex h ad ppoᵐ.(quñ ꝯceptus primi entis:nec q̃ꝫtũ ad
eſſe:nec q̃ꝫtũ ad rõnẽ obtiuã ſit impfectioꝛ ꝯceptu primi
mouẽt:nec q̃ꝫtũ ad eẽ:nec q̃ꝫtũ ad obꝫ adequat ꝯceptui
pmi entis.)Seqt ꝙ ex h nõ poſſit illud cogſci. Et p h hꝫ
euidentiã 2ᵃ rõ adducta. ¶Itẽ 3ᵒ pncipalr arguit. Illa
ſcia nõ pbat pᵐ pnᵐ eẽ qđ eſt deus:q̃ nõ dat euidẽtiã pre
miſſis:ex qbus hec ꝯcluſio iſert:ſed ſcia nãlis nõ dat eui
dentiã pncipijs demrãtiuis ꝛ pmiſſis ex qbus hec ꝯclu-
ſio iſert.metaph.ſic.ğ ꝛc.maioꝛ vł nota.ꝛ minoꝛ pbat:qꝛ
cognitio metaph.de deo excedit cognitionẽ phi nãlis de
eodẽ:tam extẽſiue pp multitudinẽ pprietatũ ꝛ paſſionũ
cognitarũ de deo:qꝛ plẽs pprietates de ipſo conſiderat
metaᶜᵘˢ q̃ꝫ nãlis extẽſiue:q̃ꝫ ẽt itenſiue pp pfectiorẽ cogni-
tionẽ ꝛ altiorẽ modũ cogſcẽdi quẽ hꝫ meta ẽt loquendo
de cogñe qꝛ.Naꝫ in tali cogñe eſt dare latitudinẽ ꝛ exceſ
ſum ſm magis ꝛ minus. Uñ ad altiorẽ cogñeꝫ loquẽdo
de cogñe:qꝛ attingit meta.q̃ꝫ nãlis:qꝛ pfectius eſt cogno
ſcere deũ in q̃ꝫtũ pᵐ ens q̃ꝫ in q̃ꝫtũ eſt pᵐ mouẽs. Ex quo
apparet vitas ꝯñis: qꝛ ſi pfectioꝛ cognitio habet de deo
a metaph.nõ ergo certitudo ꝛ euidẽtia iſtius ꝯñis. Pri
muꝫ ens eſt.hꝫ a nãli. ¶Et ꝯfirmat hoc:qꝛ lꝫ meta.depẽ
deat a nãli quo ad notitiã incõpleꝫam habendam de ter
minis ſuoꝝ pnᵒꝝ ac etiã ꝯnum:nõ tñ dependet quo ad
notitiã cõplexã de iſtis. ¶Item 4ᵒ principalr arguit.ſi
eẽt verũ ꝙ metaph.nõ poſſet pbare pᵐ ens eẽ: qꝛ mediũ
per qđ pbaret eſt abſtractũ a ſenſibilibꝰ:ꝛ nãlibꝰ ex qua
abſtractione ab ipſis hꝫ tale mediũ euidentiam:ſequeret
ꝙ nulla demrãtio poſſet fieri i metaᶜᵃ ꝛ matheᶜᵃ que nõ
eſſet nãlis.Cõſequẽs eſt falſuꝫ.igit ꝛ añs:ꝛ ꝯñia arguit.
qꝛ per te tota rõ pp quã mediũ ordinatũ ad iſtã pbandã.
pᵐ ens eſt nãle:qꝛ abſtrahit a nãlibus:ſed qđlibet mediũ
in quacūqꝫ demrãtione abſtrahit a nãlibus: aut eſt ab-
ſtractũ.ğ ꝛc. ¶Itẽ vltimo arguit. Illa ſcia que pbat pᵐ
ens eſſe dat euidentiaꝫ oibus ꝯnibus in ſcia metaᶜᵉ.vel
pmiſſis ad oẽs tales ꝯnes. Sꝫ ſcia nãlis nõ dat euidẽtiã
oibus ꝯnibus metaph.neqꝫ pmiſſis ad oẽs tales ꝯnes:
metaᶜᵉ vo ſic.ergo ꝛc.ꝯñia eſt nota.cũ minori.maioꝛ ſic
pbat:qꝛ eẽntialioꝛ eſt ordo ꝛ depẽdentia ſcie ad pnᵃ ſbti:
ꝛ ad ipm ſbm q̃ꝫ ad alia:ꝛ ergo ſi ſcia nõ hꝫ euidẽtiã ab
altera ſcia quo ad alias ꝯnes:nec quo ad iſtã ꝯnẽ:in qua
demrãtur pnᵐ ſui ſbti. ¶Confirmat hoc. Tum qꝛ detur
ꝙ ſcia hẽat euidentiã ꝛ certitudineꝫ quo ad pnᵃ ſui ſbti
ab alia ſcia(cum tota certitudo ſcie ſit ex certitudine ſbti:
ꝛ pnᵒꝝ ipſius)ſequit ꝙ ois ꝯcluſio in tali ſcia hñte certi
tudinẽ ab alia:certificabit per illã aliã ſcientiã. Tuꝫ etiaꝫ
qꝛ ꝯnes in ſcientia virtualr ꝯtinent in ſbto primo illius
ſcie:cui⁹ eſt obm pmũ.ergo ois certitudo obti erit certitu
do illaꝝ ꝯnuꝫ deducẽdarũ ex principijs in obto virtualr

ꝯtentis. ¶Et ꝯfirmat 1ᵒ.qꝛ ſi vna ſcia depẽdet ab alia q̃
ad illa a qbꝰ eẽntialiꝰ depẽdet:vel reſpectu quoꝝ eſt ordo
ſcie eẽntialioꝛ:multo magis q̃ ad alia. Et pp hoc hꝫ eui-
dentiã rõ Auic.ꝯ Auerroym:ꝙ.vꝫ.phica eẽt ſimplr poꝛ
metaph.ppterea:qꝛ ab ipſa phiſica metaph.accipet oẽm
euidẽtiã poſſẽm hẽri de pncipijs ſbti ipſius. Mõ ex hoc
põt ſic argui. Illa ſcia eſt ſimplr poꝛ alia:q̃ accipit ab alia
oẽm euidẽtiã ꝛ certitudinẽ poſſibilẽ hẽri de pncipijs ſui
ſbti.(ꝛ notãter dꝛ oẽm euidẽtiã poſſibilẽ hꝛi: qꝛ vt eſt de
mẽte Auerro.1.phiſicoꝝ.cõmẽ.22. In eadeꝫ ſcia i qua eſt
aliqđ ſbm:pñt demrãri pnᵃ illius ſbti:ẽt demrãtione ſi-
gni ꝛ a poſteriori:ſed demrãtione pp qđ nõ pñt ipſa de-
mõſtrari. Ex quo ſeqt:ꝙ eadẽ ſcia in qua eſt tale ſbm:nõ
hꝫ oẽm certitudinẽ ꝛ euidẽtiã poſſẽm hẽri de pncipijs ip
ſius ſbti. Sꝫ vbi hꝛet talẽ euidẽtiã nõ poſſet euadere qn
eadẽ ſcia eẽt ſimplr poꝛ ſeipa. Mõ aſſumpta iſta maioꝛe:
que dclarata eſt:accipio iſtã minorẽ:)ſꝫ metaph.hꝫ a phi
ſica oẽm euidẽtiã ꝛ certitudinẽ poſſeꝫ hẽri de pncipijs ſui
ſbti.ergo ſimplr eſt poꝛ phiſica metaph.mioꝛ pbat:qꝛ deꝰ
ꝛ itelligentie ſunt pnᵃ entis in q̃ꝫtũ ens eſt:ex.4.ꝛ.6.me-
taph.dicente Ar.in pnᵒ.6.Principia ꝛ cauſe querũtur
entiũ in q̃ꝫtũ entia ſunt.vbi cõiter p pnᵃ entium exponit
deꝰ ꝛ itelligẽtie. Et 4ᵒ metaph.oñdit Ar.metaph.ꝯſide-
rare pmas cãs:qꝛ ꝯſiderat effectũ primaꝝ cãrum.mõ de
deo:ꝛ de itelligẽtijs quo ad ſuũ eẽ nõ põt hꝛi rõ decla-
tiua niſi in phiſica nãli.ğ ſeqt ppoſitũ:ꝙ phiſica nãlis eſt
ſimplr poꝛ. ¶2ᵃ ꝯcluſio ẽ.ꝙ metaph.nõ põt pbare ſbas
ſeparatas eẽ a pori.hec pꝫ. Tum qꝛ ſunt cauſe ſbti primi
metaphi.vt pꝫ ex dictis. Tum qꝛ ſunt prime ptes ſbtiue.
Q. cauſe ſbti nõ demõſtrent a priori:pꝫ p Auerro.1.phi
ſico.cõmẽ.22.vt allegatũ eſt:ꝛ.12.metaph.cõmẽ.5.Q. pri
me ptes ſbtiue ſic non demrẽnt:pꝫ per ipm.1.de anima.
cõmẽ.17.ꝛ.6.metaph.cõmẽ.1. Ratio pmi eſt : qꝛ nihil eſt
prius iſtis in ſcia. Ratio ſecũdi eſt:qꝛ q̃cqđ eſt euidẽs de
ſbto primo eſt euidẽs ẽt de primis ptibꝰ eius.ergo ſicut
nõ fit demrãtio a pori de ſbto:ita nõ fit de ptibꝰ ſbtiuis.
¶Sed contra Auerro.inſtat:qꝛ hꝫ ipſe locis pallegatis.
vꝫ.1ᵒ phiſicoꝝ.cõmẽ.22.ꝛ.12ᵒ metaph.cõ.5.ꝙ cauſe ſbti
primi pñt demrãri a poſteriori.ğ deus ꝛ itelliᵉ poterunt
demrãri in metaᶜᵃ:item dicit ꝙ ſbm nõ põt demrãri eſſe
a priori:quare ex cauſis ſbti cognitis cognitiõe qꝛ nõ po
terit demrãri eẽ a priori de ſbto. ¶Itẽ ꝯtra Auic.ꝙ ꝯdi-
cat ſibi:qꝛ negat artificẽ poſſe pbare pnᵃ ſui ſbti eẽ ſiue a
priori ſiue a poſteriori:ꝛ tñ ꝯcedit hãc ſciam metaph.p-
bare primas cauſas eẽ.pmo ſue metaph.ca.p.que ſunt
cauſe ſui ſbti qđ eſt ens. ¶Ad hec rñdet. Et ad primũ ꝙ
cauſe ſbti pbant vbi nõ ſunt pme ptes ſbtiue ſbti primi
adequati:itelligẽtie aũt ſunt hꝰ reſpectu entis:ꝛ ſic etiaꝫ
ſbm primũ primitate perfectionis in ſcia nõ vbi pma ſit
pars ſbtiua ſbti adequati.vnde in ſcia de aia non pbat
aiam itellectiuã eẽ:ſꝫ ſolũ ꝙ eſt pnᵐ itellectionis in ho-
mine.pſuppoſito ꝙ ſit ſi pbat eẽ pbat per diuĩ cõeꝫ toti
ſciẽtie nãli. ¶Ad 2ᵐ dꝛ ꝙ eẽ eſt oñſibile de ſbto p rõnem
formalẽ ſbti ſeu per pnᵃ eius.nõ tñ demrãbile.ens.n.qđ
importat per eẽ nõ ſolũ eſt primũ qđ ieſt vnicuiqꝫ:ſꝫ etiaꝫ
eſt per ſe notũ ſm ſe de illo:qꝛ p nihil certius ꝛ euidẽtius
de re ineſt ipſi rei ſm ſe:ꝛ quo ad nãm q̃cqđ ſit de ordie ꝛ
cognitiõe quo ad nos.ſi igit eẽ demrẽt de ſbto p rõnẽ eiꝰ
aut pnᵃ ſua nõ demrãbit p illud qđ ſit cã iherẽtie eẽ ad
ipm ſbm:ex quo imediatiſſime ieſt ei:ꝛ iſta demrãtio nõ
erit pprie demrãtio:ſed q̃dã oſtẽſio ẽt a poſteriori reſpcũ
pdiᶜᵗⁱ oſtenſi. Demrãtio pprie eſt p priora ꝛ notiora quo
ad nãm ſi ſit pp qđ qđ nõ eſt in ppoſito:vel aliter põt dici
ꝙ ſi eẽ demrãt de ſbto p pnᵃ ſua nõ demrãbit niſi p pnᵃ
nota notitia qꝛ in ſcia cuius eſt ſbm.ğ ſi demõſtrabit eẽ
hoc erit tñ a poſteriori ꝛ in pceſſu:qꝛ nunq̃ꝫ erit pceſſus
pp qđ:niſi reſoluant ipſa pnᵃ in pnᵃ ſua priora:qđ nõ po
teſt fieri in eadeꝫ ſcia in qua eſt tale ſbm de qua demon-
ſtratur eſſe

ſtratum eſſe:ſed prima reſpõſio magis eſt ad mentẽ auctoris. Ad Auic. dicitur q intelli^e pbãtur eẽ in meta^ca nõ ex eo q ſint eẽe ſubiectũ:ſʒ qꝛ principaliores ptes ſubiectiue ſbĩ pmi: ꝛ tũc negãdũ eẽt ſm Auicẽnã q quicqd eſt euidens ſeu notũ de ſubto ſit notũ de pmis ptibus ſbtiuis. ſtat. n. q aliqd in ſcĩa ſit notius q ad nos q̃ʒ eẽ de ptib^s ſubtiuis: lʒ p^o de ſubto ſit notiſſimũ quo ad nos ꝛ pſuppo^m totĩ ſcĩe.

Modo quãtũ ad 3^m articu. Ad arg^ta pncipalia ridet. Et primo ad p^m dñ q medium per qd demrãt pmũ pn^m eẽ:eſt imãle abſtractum a mã:nq̃ʒ^m eſt ſubʒ trãſmutatiõis ꝛ motus ꝛ put ipa eſt pn^m potentiale ꝛ mobile: ſʒ tale mediũ non eſt imãle abſtrahens a mã:vt eſt pn^m eẽntie ꝛ quidditatis rei: vel ſaltem vt eſt deferens gditatẽ ꝛ aliquo mõ nectẽs cõcurrẽs ad ipſaʒ gditatẽ ꝛ eẽntiaʒ: ꝛ ꝯcedit q tale imãle ẽ effect^s ipſius dei pducentis iq̃ʒtum producens eſt: ꝛ nõ inq̃ʒtuʒ trãſmutãs:ꝛ ſilr dei finientis: iq̃ʒtũ finis ẽ cã rei ſm eẽntiã: ꝛ non ſm opõnẽ ꝛ motũ. vt dcm̃ eſt i corpe qõnis. ℭ Et ſi tu dicas: q illud medium nõ cogſcit:niſi per habitũ phicũ ꝛ nãlẽ. ℭ Conceditur: q ad cognitionem iſtius deuenit ex cognitione nãli. Sed dicitur q habito iſto medio ꝛ cognito phice ꝛ naturaliter intellectus abſtrahẽdo conſiderat ipm mediũ p aliũ hitum ab hitu nãli: qꝛ p hitũ metaph. quo cognito per ipʒ demrat ipam ꝯnem: mere metaph. Vñ ab ipo medio abſtracto ab oi motu ꝛ mutatiõe ꝛ ab oi mã ſenſibili icipit ꝯſideratio me^ca ꝛ demrãtio pmi phi. ex his ꝯcedit: q phica ẽ prior metaph. ordie originis:ꝛ via doctrie: ſʒ ordine nãe metaph. ẽ ſimplr prior. Et hẽ ꝯcedit Cõme. 6. metaphi. ꝯmẽ. 3. vbi hʒ q metaphicã diſcimus poſt phiſicã: lʒ meta^ca ſit prior nã ꝛ ita non plus cõcludit inſtantia: niſi q ordine originis phica precedit metaph. ꝛ preſupponitur ab ipa. quo ad notitiã ſimplicẽ terminoꝝ hñdã: tam de principijs q̃ʒ ẽt de ꝯnib^s: nõ ṁ quo ad notitiã ꝯpletã ipoꝝ. ℭ Ad 2^m argu. Rñdet: dñ qd ex ordie mobiliũ: nõ tm̃ inq̃ʒtũ ſũt mobilia: ſʒ etiã ſʒ eẽ: pñt cognoſci intelligẽtie ꝛ nũs ipſaꝝ. vñ celi nõ tm̃ dependẽt ab intelligentijs ſʒ motuʒ: verum ẽt eẽ: qꝛ intelligentia dat ipſi celo figurã ꝛ q̃ntatẽ ꝛ cetera accñtia q̃ reqruntur ad motũ circularẽ: ꝛ hẽ vr̃ eẽ de mẽte Auer. in de ſuba orbis. Vbi vult q corpus celeſte nõ indiget vtute mouẽte i loco tm̃: ſʒ vtute largiẽte ipſi celo i ſe: ꝛ in ſui ſuba pmanẽtiã eternã. ꝛ multa alia dicit ibi q̃ vr̃r facere ad iſtã ꝯneʒ. Et nos cõcludimus q ex mobilibus inq̃ʒtum hñt ordinem eẽntialẽ ſʒ eẽ poſſum^s cognoſcere me^ce ipas intelligẽtias: ita quod lʒ prius phice ꝛ nãlr ex mobilibus cognoſcam^s ipas intelligentias inq̃ʒtũ ſunt mouentes ordine originis: tm̃ ex mobilibus q̃ʒtũ ad eẽntiã ipſoꝝ ꝛ ordinẽ eẽntialẽ q ꝯſeqtur eẽntias eoꝝ poſſumus meta^ce abſtrahẽdo per intellcm̃ a motu ꝛ mobilitate cognoſcere ipſas intelligentias iq̃ʒtum: ſũt cauſe iſtoꝝ mobilium ſm eẽe. ℭ Ad ultimum. Rñdet: q illud medium eſt metaphiſi. ꝛ eſt abſtractũ ſm cõſiderationẽ. Et cũʒ tu dicis q abſtracta non ſunt nobis cognita pfecte. Reſpõdet q ſi hoc eſt verum: hoc hʒ intelligi de abſtractis ſm eẽe ꝛ ſm conſiderationem. ſicut ſunt deus ꝛ intelligentie: ſed loquendo de abſtractis tm̃ ſm conſiderationem: hoc eſt falſum. Alioquin cõmuniſſima ꝛ vniuerſaliſſima nõ eſſent nobis pmo ꝛ perfecte cognita ordie nature ꝛ in cognitione diſtincta: qd falſum: ꝛ contra Auic. primo metaphi. caplo. 5. vbi vult q ens ꝛ res pma ipreſſione iprimunt in aĩa: nec pñt mãifeſtari ex alijs notioribus ꝛ certiorib^s ſc. Ex quo ꝯcludit qd nihil ẽ nobis noti^s ꝛ certi^s cognitõe diſtĩcta ipſo ente cõiſſime ſũpto. q̃re ꝛc.

ℭ Senſibilis vo ſubſtãtia mutabilis. ſi autem mutatio eſt ex oppoſitis ꝛ medijs ꝛc. Textu cõmẽ. vj. Queſtio. iij.

Vtrum media ꝯrioꝝ ſint compoſita ex ꝯrijs. Arguitur q ſic. pmo auctẽ Ar. 10. metaph. tex. ꝯmẽ. 13. ꝛ in de ſenſu ꝛ ſen. c. de colore: vbi hʒ q medij colores ſũt ex extremis. Et hẽ idem ſentit d ſaporib^s ꝛ odoribus medijs. Hoc ꝯfirmat Cõmen. p phic. cõmẽ. 56. ꝛ. 47. ꝛ. 5. phico. ꝯmẽ. 51. ꝛ alibi frequẽter. ℭ Probat etiã rõne. Illud qd pticipiat aliq̃ ſʒ magis ꝛ min^s eſt cõpoſitũ ex illis: ſʒ media iter ꝯria pticipiant ipſa ꝯria ſm magis ꝛ min^s. q̃ ꝛc. Maior vʒ nota ꝛ minor pbat. ſuſcũ. n. vʒ magis album q̃ʒ rubeum: quare ꝛc.

Ad oppoſitũ vʒ eẽ auctor ſex pn^o^r qui dicit q for^a ẽ cõpõiũ ꝯtingẽs ſimplici ꝛ inuariabili eẽntia ꝯſiſtens: ſʒ media ꝯrioꝛuʒ ſunt forme. (vt patet. quare ꝛc.

In iſta. q. p recitabit opio quã nõ teneo. 2° ponetur opinio Doc. ſubti. 3° rñdebitur ad argumẽta i pn^o.

Eſt vna opinio que tenet partẽ affirmatiuã. q. pro qua adducunt aliq̃ rõnes: quarũ pma eſt iſta. Agẽs nãle qd agit in ſbm hñs forma ꝯriã nõ ſubito itroducit totã formã intẽn^de: ſʒ in tpe ꝛ partẽ poſt partẽ. tũc ſi cũ iſta ſucceſſio aut eſt ex incõpoſſibilitate partiũ forme: aut ex inſufficiẽtia agẽtis: aut ex ſbto nõ potẽte recipe totã formã: aut poſtremo pp q̃litates ꝛ diſpõnes ꝯrias. Nõ pmo mõ qꝛ ptes forme ſunt eiuſdẽ rõnis ꝛ ſunt portiones eiuſdẽ forme nate ꝯſtituere vnã formã totalẽ. Neqʒ 2°: qꝛ ſi agens eſt impfectum amoueat ipfectio ꝛ q̃rat vt prius. Nõ ẽt 3°: qꝛ ſicut iſte ptes for^e ſunt eiuſdẽ rõnis iter ſe ita ꝛ in ordine ad ſbm ꝛ ſuſceptiuũ: ꝛ ẽt in fine oẽs ptes for^e ſunt ſimul in eodeʒ ſbto. igitur iſta ſucceſſio eſt per diſpõnes ꝯrias in ſbto repugnãtes for^e itroducẽde: ꝛ ſic ſimul ſunt ꝯria in formis remiſſis. ℭ 2° ſic. Oẽ illud qd ſtat cũ motu ad aliq̃ʒ formã ſtat ſimul cũ eẽ remiſſo illius for^e. iſta pʒ: qꝛ in motu qui ſit ſm aliq̃ʒ formã for^a itroducẽda ſm quã ſit mot^s hʒ eẽ impfectũ qd ſemp pficit. nã talis mot^s nõ eſt niſi for^a fluens ꝛ incõpleta. vt dr̃. 3. phico. Sed for^a ꝯria ex qua ſubʒ mutat ſtat cũ motu: qꝛ talis eſt cã ſucceſſiõis in motu ſʒ Cõmen. 4° phic. cõmen. 71. qꝛ ſucceſſio nõ põt eẽ niſi rõne for^e ꝯrie in mobili exñtis. igitur ꝛc. ℭ 3° ſic. Certũ eſt q i mixto manent q̃litates elementoꝝ remiſſe. alr nõ magis diſponeret mã ad formã mixti q̃ʒ ad formã elemẽti. igitur cũ q̃libʒ pars mixti ſit mixta ꝛ q̃litates elemẽtoꝝ ſint ꝯrie ſequitur q in eadẽ pte mãe ſint q̃litates remiſſe ꝯrie. ℭ 4° ſic. Sint aliq̃ agentia ꝯria que ſint apta agere mutuo ad ſe inuiceʒ in diſpõne debita ad agendũ ꝛ patiendũ: ꝛ iter iſta ſit mediũ qd ſit aer: ꝛ iſta agentia ſint calidũ ꝛ frigidũ ſub talibus gradib^s q alterũ poſſit agere in reliquũ per mediũ hoc totũ eſt poẽ. tunc cũ agens nõ poſſit agere in diſtans: niſi agendo in mediuʒ vt hʒ videri ex 2° de aĩa. tex. cõmen. 74. ꝛ vtrũqʒ iſtoꝝ agat in reliquuʒ: ſequitur q̃ʒ vtrũqʒ aget in mediũ: ꝛ cũ actiones ſint ꝯrie. igitur for^e ꝯrie permanẽtes erũt in eodẽ ſubto: ſʒ nõ erũt ibi ſm eẽ intenſum. ergo ſm eẽ remiſſuʒ. ℭ 5° ſic. Si ꝯria nõ pñt nãliter eidẽ ſimul ineẽe: ſequitur q qñ aliqd ſubm trãſmutat continue de vna for^a in aliã formã ꝯriaʒ forma corrũpenda hʒ vltimũ iſtans ſui eẽ vel de forma gn̄anda daret pmũ inductũ per motuʒ. ꝯñs vtrũqʒ eſt falſuʒ. ex. 6. phico. tex. cõmẽ. 47. ꝛ. 8. phic. tex. cõmẽ. 69. igitur illud ex quo ſequitur. ꝯñtia pʒ. nã totũ tps in quo ſubʒ eſt ſub forma corrũpenda: ꝛ totũ in q̃ eſt ſub for^a gn̄anda totũ hẽ ꝛ totũ illud totalr ſe excludũt ſi ꝯria nõ ponunt ſil: ꝛ vlterius nullũ tps mediũ eſt iter illa: alr ſbm p aliqd tps careret vtraqʒ for^a. Ex hoc argr. Si aliqd frigidũ alteret ad caliditatẽ: mot^s remiſſionis frigoris erit vſqʒ ad aliqd iſtans datũ citra qd nihil erit inductũ de caliditate. q̃ in illo iſtanti erit vltimum eẽ frigiditatis: vel ſi nõ: ſaltẽ dabit p^m iductũ de caliditate: ꝛ ita p^m i motu calefactiõis. ℭ Vel alr formet rõ. inſtãs co-

pulans vtrūqꝫ tpꝰ: vel ſe tenebit ex pte for̄ q̄ corrūpit̄: vel
ex pte for̄ q̄ acqrit̄. ſi pᵒᵒ frigꝰ hēbit vltᵐ ſui eē. ſi 2ᵒᵒ da-
bit pᵃ mutatio i calefaᶜ. ¶ 6ᵒ Agēs nāle nihil corrūpit
niſi cāndo aliqd icōpo̅ e corrūpendo: ⁊ ita ēt nō remittit
aliqꝫ formā: niſi cāndo aliqd icōpoſe illi ſm aliquē gra-
dū ⁊ ſꝫ ꝙ illud eſt in maiori gradu vel minori corrūpit
graduꝫ ipſius ꝑtis. quare ⁊c. ¶ Vltᵒ arguit̄. Oē qd
mouet̄ hꝫ aliqd vtriuſqꝫ extremi. igit̄ cū motꝰ ſit a ꝯrio in
ꝯriū hꝫ aliqd vtriuſqꝫ ꝯrij: q̄ ꝓpo Ar. in. 6. tex. cōmē. 32.
nō eēt vera niſi ꝯria ſeinuicē cōpaterent̄ in eodē ſub gra-
dibus remiſſis. ¶ Sꝫ nō obſtantibꝰ iſtis rōnibus teneo
partē negatiuā. q. pro qua pte p̄ arguit̄ auctē Ar. 4. me-
taph. tex. cōmē. 27. vbi hꝫ ꝙ ſi ꝯria eēnt ſimul: tūc ꝯdicto-
ria eēnt ſimul. vñ dīc ſic. Qm̄ aūt ipoſe eſt ꝯdictionē ſil eē
verā de eodē: palā q: nec ꝯria ſil inē eidē ꝯtingit. Et ime
diate ſubdit ꝓbationē: q: vt dicit vnū ꝯriū eſt ꝓuatio al-
terꝰ: qd nō eſt itelligēdū ꝙ vnū ꝯrioꝝ ſit ꝓuatio alterius
eēntialr: q: qdlꝫ ꝯrioꝝ eſt formalr aliqd poſitiuum: ſꝫ itel
ligit illatiue ſeu ꝯſecutiue. nā ad pōnē vniꝰ ſeqt̄ negatio
alterius. Et h̄ q: eēntia vnius eſt icōpoſſis eēntie alterius.
ſequit̄. n. in h̄ ſubto eſt albedo. ergo in h̄ nō eſt nigredo ⁊
econuerſo. ⁊ per pōnē tuā ponendo ꝯria ſimul ſeqt̄. in h̄
ſbto eſt albedo ⁊ etiā nigredo: ḡ iſta duo verificabunt̄ de
eodē ſil. vꝫ. ꝙ in eo ſit nigredo ⁊ nō ſit nigredo: nec vadet
fugere ad denoiationē: dīdo ꝙ hꝫ ſbm nō denoiat̄ nigrū
niſi nigredo ſit vltra dimidiū totiꝰ latitudinis: aut in eē
itenſo reſpectu albedis: nā vnꝰ gradus albedinis eſt eēn
tialr albedo: ⁊ in ipſa ſaluat̄ cōplete rō ſpecifica albedis:
q: ſimplex in quocūqꝫ eſt ſm ſe totū eſt: albedo ē forᵃ ſim
plex: ſꝫ p Ar. eēntia vnius ꝯrij icludit ꝓuationē alterius.
ergo ſi in aliq̄ ſbto ſit albedo necīo ſeqt̄ in ipſo eē ꝓuatio
nem nigredinis. Cōfirmat̄: q: ſi euaderet̄ tale ſbm nō de-
noiari q̄ntū ad eē: q̄ denoiatio hꝫ fieri per ꝯcreta denoia-
tiua: nō tñ euadit̄ denoiatione q̄ntū ad ineē: de q̄ denoia
tione h̄: 2ᵒ thopi. c. 2ᵒ. ḡ lꝫ daret̄ ꝙ tale ſbm nō eēt nigrū:
nō tñ ſꝫ iſtā pōnē dꝫ ꝯcedi ꝙ in eo nō ſit nigredo: q: tūc
poſitio ꝯcederet ꝙ nigredo ieſſet tali ſbto: ⁊ nō ieſſet: qd
eſt ꝯdictio. ¶ P. ad pnᵗᵉ. Diuerſitas diuerſificās aliqd ge
nus in ſpēs eſt ꝯrietas. hoc ꝓbatur auctē Ar. in. 10. me-
taph. tex. cōmē. 24. ingrit. n. ibi que ſunt ille dr̄ie que fa-
ciunt ſpecificā ꝯrietatē: ⁊ determinādo ſe dicit ꝙ dr̄ie ſpe
cifice ſunt tales: alie āt ſunt dr̄ie māles ⁊ accītales nō ꝑti
nentes ad ſpēm: ſed ad iduidua. Et ꝓbat̄ ēt h̄ aſſumptū
rōne: q: dr̄ie p ſe diuidētes genꝰ in ſpēs ſunt oppoᵗᵉ: alio
qn poſſent ꝯuenire vni ⁊ eidē: qd eſt falſuꝫ: q: diuerſifi-
cant ipꝫ genꝰ: ⁊ faciūt ſpm diuerſuꝫ in diuerſis: iſta oppō
nō pōt eē niſi ꝯrietas: q: nō eſt oppō ꝯdictoria: q: ſpēs cō
ſtituit̄ per dr̄iaꝫ: ⁊ nō ꝯſtituit̄ in eē p ſimplicē negationē:
ſicut ē negatio ꝯdictionis: neqꝫ per eandē rōneꝫ eſt oppō
ꝓuatiua: q: p̄uatio formalr eſt pura negatio: dr̄ia ſpeᶜᵃ
nō eſt formalr negatio: neqꝫ ē oppō relaᵘᵃ: q: talis oppō
eſt accidētalis. ḡ a ſufficiēti diuiſiōe talis oppō iter dr̄ias
ſpecificas eſt oppō ꝯrietatis. ¶ Ex h̄ ad ꝓpoᵐ. vbicūqꝫ re
perit̄ dr̄ia ſpeᶜᵃ ꝯrioꝝ ibi reperit̄ oppō ⁊ repugnantia ꝯ-
rietatis: ſꝫ in formis accītalibꝰ ſub gradibꝰ remiſſis repe
ritur eēntialr talis dr̄ia ſpeᶜᵃ. ḡ ibi eſt oppō ꝯrietatis. igit̄
ſicut in gradibꝰ itenſis nō ſe cōpatiunt̄ adinuicē: ita neqꝫ i
remiſſis. ꝓbat̄ iſta vltima ꝯñia: q: nā ꝯrioꝝ eſt ꝙ mutuo
ſe expellāt ⁊ viciſſim ifiut. Cōfirmat̄: q: vbi eſt equalis rō
repugnātie ibi eſt eadeꝫ incōpoſſitas. ſic eſt in ꝓpoſito: ⁊
ꝓfertiꝫ h̄ hꝫ efficaciā ꝯ pōnē. ſ. Tho. q vult q: i introductio
neꝰ gradus forᶜ tota eēntia forᶜ itroducat̄: ⁊ p ꝯñs ibi eſt
tota rō repugnātie ꝯrietatis. ¶ 3ᵒ principalr arguit̄. Im
poſe eſt duas ſpēs que ſunt eēntialr actꝰ ꝯſtituere vnam
per ſe ſpēm eque ſimplicē cū ꝯſtituentibꝰ. pꝫ iſta: q: vni-
tas p ſe in ꝯceptibꝰ: ac ēt in rebus eſt ex p ſe actu ⁊ p ſe poᵃ
igit̄ ſi qdlꝫ ꝯſtituēs eſt eēntialr eque i actu nō facient vnū
per ſe ⁊ maxīe qd ſit eque ſimplex cūꝫ ꝯſtituentibꝰ. nā vī

implicatio ꝯdictiōis ꝙ aliqd ſit ꝯſtitutū ex ptibꝰ formiter
⁊ tñ ſit ſimplex. pꝫ iſta maior aſſūpta: ſed due forᵉ ꝯrie: ēt
ſub gradibus remiſſis ſunt eēntialr actus: q: ſunt forᵉ: ⁊
forᵉ ⁊ actus formalr ꝯuertunt̄: ſunt ēt actus vltimi ſpeci-
fici quoꝝ nā determinat̄ per vltimas dr̄ias ſpecificas: ⁊
oīs dr̄ia vlterior preter ſpecificā ſpēi ſpāliſſime eſt mālis:
⁊ p accñs ex 10ᵒ metaph. tex. cōmen. allega. igit̄ tales forᵉ
ꝯrie nō pñt facere vnū per ſe ſicē medium iter ꝯria: tale ēt
meᵐ ꝯſtitutū eſt forᵃ eq̄ ſimplex: ſicē extrema: q: oīs forᵃ ac
cidētalis ē ſimplici ⁊ iuariabili eēntia ꝯſiſtens. Et ꝓbat̄ ēt
rōne: q: forᵃ accītal ſolū cōponit̄ ex gñe ⁊ dr̄ia: ⁊ nō ex di
uerſis rebus. Cōfirmat̄ tota iſta rō. nā ſi albedo ⁊ nigre-
do cōponūt rubeū: aut fuſcū: ſeqtur ꝙ totū cōpoſitū qd ē
vnū per ſe reſultās ex iſtis eēt ꝑfectius ſuis ptibꝰ: ⁊ ita ſu
ſcū erit ꝑfectiꝰ albedine. ꝯñia ꝓbat̄: cū totū ꝯpoſitū vnū
per ſe ſit aliqd diſtinctū a ſuis ptibus ēt ſil ſūptis. vt vult
Cōmē. 7. metaph. tex. cōmē. vltimi: tale includit oēm ꝑfe
ctionē ſuaꝝ ptiū: ⁊ vltra h̄ addit actualitatē ⁊ ꝑfectōeꝫ to
tius: quam ipm totū ſuperaddit ptibꝰ. igit̄ ⁊c. ¶ Rñdet̄
ꝙ totū per ſe vnum eſt perfectius ſuis partibus ſm enti
tatem ⁊ eēntiam: non tñ ſm virtutem ⁊ actualitatem. nā
lꝫ mixtum ſit perfectius in entiᵗᵉ q̄ꝫ elēm ignis: ignis tñ ē
actualius ⁊ actiuius. ſic eſt de medio reᵘ extremorū. eſt. n.
perfectiꝰ i entitate: ſꝫ non in actualiᵗᵉ ⁊ v̄tute. ¶ Sꝫ ꝯ. q:
v̄tus ⁊ actualitas inſequitur entitatē rei ⁊ proportiona
tur ei: q: eēntia ⁊ quiditas vniuſcuiuſqꝫ eſt actus eiꝰ. per
Ar. q qd quid erat eē vbiqꝫ appellat actū ⁊ formā igitur
qd eſt ꝑfectius in eēntia ⁊ entitate: eſt etiam perfectius in
actualitate ⁊ v̄tute. Et ad inſtātiā de igne dīꝫ. ꝙ lꝫ ignis
ſit actiuius mixto quātuꝫ ad actiōeꝫ corruptiuā: tñ nihil
ꝓhibet mixtum hr̄e aliquā actionē perfectiuā q̄ eſt eiꝰ ꝑ
fectio intrinſeca nobiliorē q̄ꝫ ſit actio ignis. ¶ 4ᵒ princi-
palr argt̄. Si q̄litates ꝯrie nō ſe cōpatiunt̄ in gradibus
inteſis: ſequit̄ ꝙ nec ēt in remiſſis. ꝯñia ꝓbatur: q: repu
gnātia ſm gradus intenſus i formis: aut eſt formalr: aut
v̄tualis formalis attēditur penes formā ſpecificam v̄tua
lis penes v̄tutem ⁊ exceſſum alicuius vnius ſup alterū:
ſi foꝛalis: cūꝫ iſta ſit a forᵃ ſpeᶜᵃ: ſequit̄ ꝙ iſta repugnātia
erit ſm totā ſpēm: ⁊ qdlibꝫ iduiduū eiꝰ: vt de ſe pꝫ. ſi vo
ſit v̄tualis: qua rōne gradꝰ itēſus forᶜ ſecū cōpatit̄ graduꝫ
remiſſuꝫ. vbi ē ꝓporᵒ repugnātie ex pte itēſi ſupra remiſ-
ſuꝫ maioris iṅq̄litatis: multo magis gradus itēſus ſecū
cōpatietur aliū itēſuꝫ ꝯriū: vbi gradꝰ q ē corrūpēdus ma
gis reſiſtit q̄ꝫ vbi eſt remiſſus: ⁊ hoc maxīe hꝫ v̄itatem in
eīſe permanſiuo: quicquid ſit in via ad corruptionem.

Teneo igit̄ ꝯñē iſtaꝝ rōnū. p q̄ ē nōnᵐ ꝙ extre-
ma i medio nō ꝯueniūt niſi v̄tualī
ter quemadmoduꝫ dr̄ de elēis ꝯcurrentibus ad gnōneꝫ
mixti: ⁊ ad eē ipſiꝰ: in quo non eſt ꝯueniētia formalis ſꝫ
ſoluꝫ v̄tual: tñ quia forᵃ elēi manet in mixto: ſicut imꝑfe
ctum in ꝑfecto: ſicut vegetatiuū ē in ſenſitiuo. ⁊ trigonuꝫ
in tetragono. ex 2ᵒ de aīa. tex. cōmen. 31. Tū ēt q: lꝫ in mix
to non ſint q̄liᵗᵉˢ elētorum: ſunt tñ q̄liᵗᵉˢ ſiles qualitati-
bus ipſorum: quibꝰ mixtum cāt ſiles effectus: ſicut elēta.
vꝫ. mixtuꝫ hūectat deſiccat infridat ⁊ calefacit: ⁊ alias opa-
tiones ꝯſiles opōnibus elētaribus. Tū q: i mixto eſt vna
forᵃ ſubalis ꝯtinēs in v̄tute ſua actiua formas elētoꝝ nō
ſm ſubam vt ptes ſuas: ſꝫ ſm v̄tutē. Tum poſtremo: q:
mixtū hꝫ poᵗᵐ q̄ꝫdā nō ſolū ſubtiuā: ſꝫ ēt formalē ſeu ꝓxi
mā p quā ē ꝓxime reſoluᵗᵉ in elēa. Et h̄ vr̄ eē itentio phi.
pᵒ de gnōne tex. cōmē. 84. cū dicit: ꝙ elēta manēt i mixto
in poᵃ ⁊ v̄tute ex his ad ꝓpoᵐ: dico ꝙ colores medij nō
ſūt cōpoſiti ex extremis q̄cūqꝫ cōpōne actuali: ſꝫ ſolū vir-
tuali q̄ cōpō nihil aliud eſt niſi nālis ꝯueniētia medij cū
extremis magis q̄ꝫ ſit vniꝰ extremi cūꝫ reliq̄. Ex qbꝰ ſeq-
tur ꝙ media iter ꝯria. vt exēpli grā. colores medij nō di-
cunt̄ medij per ꝑticipatiōem extremoꝝ: nec ēt q: ſint me
dia p abnegationē extremoꝝ: ſicē vtꝰ moralis ē meᵐ inter
duo vitia

duo vitia ſʒ diſr medij 4m. ꝓ° pp nãlem ꝯueniẽtiã medij ad extremum: ac etiã ꝑ approximationez quam non hʒ vnum extremum cum reliquo. 2° qꝛ alterans remouẽdo extremum non inducit ſtatim aliud: ſed trãſmutat alterabile per formas medias prius q̃ perueniat ad extrema. 3° ꝓpter reſpectum ad ſenſum quẽ imutat. nam colores medij nec perfecte cõgregãt viſum: nec ꝑfecte diſgregant. 4° qꝛ teſte Ar. in de ſenſu ⁊ ſenſa. ab eiſdem cãis gñantur quãuis diuerſimode ſe hñtibus: a quib⁹ gñantur extrema. ¶ Aduertendũ vltimo ꝙ ſicut ẽ cõpõ eſſentialis ex mã ⁊ for.: ⁊ cõpõ q̃titatiua que ẽſt ex partibus integralibus: ac poſtremo cõpõ ſʒ gradus perfectionales: ita per oppoſitum eſt ſimplicitas: ⁊ ſimplicitate oppoſita primis duobus modis forma intenſibilis eſt ſimplex: ſed non ſimplicitate 3°: qꝛ i tali for. ſũt diuerſi gradus ꝑfectionis: ⁊ ꝟtutis q̃ cõpõ nõ repugnat ſimplicitati eẽntie for.

Quibus p̃miſſis reſpõdẽdũ eſt ad rõnes oppoſite opionis q̃ contra dicta nullo mõ cõcludunt. ¶ Ad primã cũ dr. agens nãle qd agit ꝑ mã argumẽti ⁊ alioꝝ ſequẽtiũ p̃mittit̃ ꝙ ſucceſſio in acquiſitiõe for. ꝑ motũ nõ ẽ ex icompoſſibilitate priũ for.: neqꝫ ex inſufficiẽtia agẽtis: lʒ poſſet dici ꝙ ex limitatiõe ſua hoc ꝓuenit: qꝛ eſt agẽs finitũ ⁊ limitatuʒ: ⁊ oẽ tale agit cũ reſiſtentia: ⁊ ꝑ ꝯñs ſucceſſiue: ſʒ h̃ dimittat̃ dico aũt ꝙ ſucceſſio ẽ ex diuiſibilitate for. in ptes gradua les: que ſũt portiones ipſius eiuſdez rõnis. nam albedo. exẽpli grã. eſt for. homogenea eiuſdẽ rõnis in toto ⁊ i ꝑtib⁹: ⁊ ex quo ẽ homogenea eſt diuiſibilis in iſinitũ: ex q̃ eſt diuiſibilis in iſinitũ ẽ acq̃ſibilis ꝑ motũ ⁊ ſucceſſiue: ⁊ ex quo eſt acq̃ſibilis ꝑ motũ eſt for. hñs q̃dã cõtinuitatẽ p̃muʒ ꝓbat̃: qcqd ẽ demrãbile de toto in homogeneis ẽ demrãbile de ptib⁹ ei⁹: cũ totũ ⁊ ptes in iſtis ſint eiuſdez rõnis: ſʒ deuiſibilitas in partes eiuſdẽ rõnis eſt demrãbile de toto homogeneo. ergo hoc demõſtrabit̃ ꝺ ptib⁹. 2m pʒ: qꝛ qd eſt diuiſibile in partes poteſt ptibilr ⁊ ſucceſſiue acq̃ri. Ultimum ꝓbatur: qꝛ niſi for. habeat continuitatem in ptibus nõ acq̃ret̃: niſi per mutatiões inſtãtaneas: ⁊ iſta continuitas ẽ virtualis ⁊ inteſiua. Succeſſio ẽt̃ i motu põt eẽe ex parte mobilis. Ex eo ꝙ vna ps eius eſt ꝓpingor mouẽti: ⁊ ex ꝯñti nata prius pficı ab ipo q̃ alia ⁊ hoc accipiendo ptẽ añ ptẽ in iſinitũ: lʒ ẽt poſſit dari ps que tota ſil̃ poſſit pficı ab agente ꝓpter perfectionẽ ei⁹. vt vr̃ velle Ar. 8. phico. tex. ꝯmẽt. 23. vt ẽt exponit Comẽ. Succeſſio poteſt ẽt eẽ ex pte diſpõnũ repugnantiũ for. introducẽde: iſta tñ diſpões ſunt for. ꝯ̃ria abijcenda: pro cuius abiectiõe iducitur ab agente for. media: ad cuius iductionẽ abijcit̃ aliq̃s gradus extremi ꝯ̃rij. exẽpli grã. Cũ calidũ incipit alterare frigidũ nõ ẽ intelligendũ ꝙ introducatur gradus caliditatis per ſe diſtinct⁹ a gradu frigiditatis: ſʒ itroducitur for. media que q̃uis ſit eque ſimplex ſicut extremũ hʒ aliquid de vtroqꝫ extremo: qꝛ pticipat rõnez vtriuſqꝫ ꝟtualr̃ eo modo quo dcm̃ ẽ. Et ex hoc apparet q̃liter mobile duʒ mouet̃ pticipat de vtroqꝫ extremo in forma media. Et q̃liter frididitas expellit̃: qꝛ introducitur aliquid ſibi icõpoſſe. ſ. for. media que ꝯpata ad extremũ tʒ locũ alteri⁹: nec ẽt ex h̃ ſeq̃tur vltimũ eẽ i frididitate ſi ſiat cõtinua deperditio per formas medias appropinquando ad extremũ itroducẽdũ. ſ. de tepido ad inteſi⁹ tepidũ: que tepiditas i eẽ iteſo totalr̃ excludit frididitatẽ: ⁊ in eo inſtãti q̃ hʒ eẽ i aliq̃ certo gradu in illo inſtãti frididitas hʒ p̃m nõ eẽ: i q̃ inſtãti caliditas hʒ vltimũ nõ eẽ p̃cedẽs eẽ: ⁊ ſic nõ dat̃ p̃m in calefactiõe frididitatis. ¶ Sʒ ꝯ̃ h̃ iſtat̃: qꝛ in ꝯ̃rijs imediatis: ſi ꝯ̃riũ corrumpẽdũ remittit̃ vſqꝫ ad aliqd inſtans: ⁊ nihil alterius ꝯ̃rij itroducit̃ vſqꝫ ad illd iſtãs: ꝯ̃riũ corrũpẽdũ hẽret vltimũ ſui eẽ: vl̃ daret̃ p̃a mutatio ꝯ̃rij inducẽdi: vtrũqꝫ ꝯ̃ſis eſt ꝯ̃ Ar. 8. phi. vt allegatũ ẽ ſupra. Et ꝯñtiã ꝓbat Scot⁹. 2° ſniaꝝ. di. 2. q. 9. ſi. n. ſit ſolus motus remiſſionis egritudis vſqꝫ ad aliqd iſtãs: ⁊ tũc p⁹ educat̃ aliqd ſanitatis: vel egritudo remouẽda haberet vltimũ ſui in eẽ: qd negat phs vel ſi nõ: ſanitas ſaltem imediate ſequẽs egritudinẽ hẽet p̃mũ ſui eſſe: ⁊ tunc eſſet prima mutatio motus ſanationis. qd eſt ita incõueniens ſicut de prima remiſſiõe motus egritudinis incõueniẽs etiã vr̃ ꝙ agẽs remittat egritudinẽ: niſi cãndo aliquid icõpoſſe ſibi inquit ipſe. ¶ Ad hoc rñdet Scotus in poſtp̃dicamentis. q. 39. ꝙ impoſſe eſt accipere vltimuʒ inſtans forme precedentis que hʒ eſſe pmanens in ſbto qd tranſmutat̃ in quo termino illa forma p̃cedens corrũpenda hẽbat eẽ: ſʒ vltim⁹ termin⁹ forme p̃cedẽtis eſt primus termin⁹ forme ſubſequẽtis: in quo termino eſt forma ſubſequẽs ⁊ nõ p̃cedẽs. Et ad illud qd infert̃ ꝙ daretur p̃a mutatio forme ſubſequẽtis: negat̃ ꝙ det̃ p̃ma mutatio initians motũ ad formã ſubſequẽtẽ: qui motus integratur ex motu deꝑditiuo forme p̃cedentis ⁊ acquiſitiuo forme ſequẽtis. mot⁹ iſte eſt vnus ex vnitate termini ad quẽ principalis ex vnitate mobilis ⁊ tpis: neqꝫ eſt veruʒ detur prima ſanatio: qꝛ nõ tñ motus ad ſanitatez eſt ex introductione ſanitatis: ſʒ etiã ex deꝑditione egritudis. ¶ Ad itentionẽ doctoris vbi allegat̃ exponẽdus eſt. alit̃ ſibi ꝯ̃dicceret. ¶ Ad illud ꝙ ꝯ̃riũ expellit̃ per icõpoſſe dicetur inferius. Hec dicta ſint pro ſolutione p̃mi argumẽti ⁊ mã alioꝝ que ſequunt̃. ¶ Ad 2m ꝯcedit̃ maior. ⁊ ad minorẽ dicit̃: ꝙ lʒ forma ꝯ̃ria ſtet cum motu: imo ipſa ſit motus mãliter ſumpt⁹ loquẽdo de forma ꝯ̃ria que acq̃ritur in fine motus: ⁊ vlterius ſtet cum ꝯ̃rio ſm quid qd eſt mediũ inter ꝯ̃ria ſimplr̃. vt Cõmen. vult. 5. phicorum. cõmen. 19. ⁊ 12. metaph. cõmen. 6. non tñ ſtat cum forma ꝯ̃ria ſimplr̃. Et cũ dr̃ ꝙ forma que eſt alterũ extremũ contrarioꝝ eſt cã ſucceſſionis in motu ꝯcedit̃: ſed nõ eſt p̃ciſa cauſa ⁊ totalis hũ⁹ ſucceſſionis: ſed etiaʒ diuiſibilitas forme que acq̃ritur: ⁊ alia vt p̃miſſuʒ eſt. ¶ Ad 3m negatur: ꝙ qualitates elementoꝝ maneant in mixto. vt dictũ eſt: ſed ꝯſimiles gñantur. Et ad ꝓbationẽ ꝙ mã non magis diſponeret̃ ad vnã formã mixti q̃ ad formaʒ elementi: negat̃ ꝯñtia. naʒ ad formã mixti diſponit̃ mã per alterationẽ elemento nõ tñ alteratoꝝ: ſed etiã corruptorum in inſtanti quo generat̃ mixtũ. Unde ſm diuerſam mixtionez elementoꝝ ꝯcurrentiũ in gñatione mixti mã magis diſponit̃ ad gñationẽ vnius ſm ſpẽm q̃ alterius: vt. vʒ. ex ipſis corruptis ſm ſbas ⁊ qualitates ſuas agens nãle de mã educat formã ꝯuenientẽ mixtioni elementoꝝ prius alteratoꝝ. elemẽta aũt nõ ſimul ꝯcurrũt ad gñationẽ elemẽti: ſed vnũ põt ꝯuertere aliud in ſui naꝫ. ¶ Ad 4m admiſſo caſu: dico ꝙ agẽtia ꝯ̃ria agunt in mediũ ſm diuerſas ptes medij ꝓpter diuerſam approximationẽ agẽtiuʒ ad partes medij: que nõ ꝑñt eſſe eque approximata cuilʒ pti medij: illa prius pficit̃ ab agente que eſt ei ꝓpingor: ⁊ tunc ptes alterate ad ꝯ̃ria: aut ſunt eq̃ in actu ꝑ formas ꝯ̃rias: aut nõ: ſi ſic: cũ vnũ ꝯ̃riũ ſit actiuius reliq̃: illa que erit in actu ſm illud ꝯ̃riũ actiui⁹: ceteris parib⁹ alterabit aliã ptem ad qualitatẽ ꝯſimilẽ ſibi: ⁊ aget in ipſam corrũpendo formã ꝯ̃riã per formas medias. vt dictuʒ eſt ſupra vbi vo ꝯ̃ria eẽnt equalis ꝟtutis in agẽdo ⁊ reſiſtendo: qd nõ dat̃: ſi cetera eẽnt paria: puta agẽtia extrinſeca: eẽnt eq̃ efficaciter agẽtia: neutra pars alteraret aliam: aut agens extrinſecũ nõ trãſmutaret illã corrũpendo oppoſitã q̃litatẽ in ipſa. ¶ Ad 5m pʒ rñſio ex dictis: ꝙ in actionibus ꝯ̃rij in alterũ ꝯ̃riũ nõ dat̃ vltimuʒ corrũpendi: qꝛ agens ꝯ̃riũ agit per formas medias. vt dictũ eſt. Et cum dr̃ ꝙ tps menſurans eẽ corrũpendi excludit totũ tps forme ꝯ̃rie inducẽde: ꝯ̃miſceat. Et cuʒ tu dicis ꝙ in illo inſtãti medio qd ꝯtinuat vnũ tps cum alio erit vltimũ eſſe ꝯ̃rij corrũpendi. negat̃ hoc: imo ante q̃ ſit introductus aliq̃s gradus caliditatis per itroductionẽ forme medie in eſſe inteſo: puta tepidi: erit deꝑdita tota latitudo frigiditatis. Exẽpli grã. Cũ introducet̃ tepiditas vt octo frigiditas

hẽbit p̃mũ nõ eẽ eius:ꝛ in illo inſtãti erit vltimũ nõ eẽ caliditatis p̃cedens eſſe ipſius:ꝛ imediate poſt hoc itroducetur aliq̃s gradus caloris ꝛ remittet̃ tepiditas:ꝛ i inſtãti ergo medio vtriuſq̃ tp̃is illud qđ alteratur eſt ſub neutro ꝯrio:ſed eſt ſub for̃a media in eſſe itenſo in quo for̃a corrũpenda hꝫ p̃mũ nõ eẽ:ꝛ ſi arguat̃ de ꝯrijs imediatis.dictũ eſt ſupra.¶Ad 6m etiã riſum eſt:q̃ agens nãle corrũpit formã extremã ꝯriã per aliqđ incõpoſſe ei:q: teſte Cõmẽta.vt allegatũ eſt ſupra mediũ ꝯriat̃ aliquo modo extremo nõ repugnãtia incõpoſſitatis:ſed ſoluꝫ quo ad eſſe pfectũ ipſius acquirendũ.¶Ad vltimũ ꝯceditur maior.ꝛ ad minorẽ dr̃ q̃ ſubꝫ alterabile qñ eſt ſub forma media hꝫ aliqđ vtriuſq̃ extremi pro q̃ꝫto mediũ hꝫ conuenientiã nãlem cum ipſis magis q̃ꝫ vnũ extremũ cũ altero.Et ſi inſtet̃ de ꝯrijs imediatis q̃ ꝓpõ Ar.nõ põt verificari.Rñdet̃ q̃ alterabile dum eſt ſub ꝯrio qđ corrũpitur in eſſe remiſſo diſponit̃ ad alterũ ꝯriuꝫ.Et ex eo q̃ ſic diſponit̃ dr̃ hẽre aliqđ de termino ad quẽ:ꝛ ſilr̃ oĩs diſpõ inducta que ſit via ad corruptionẽ forme abiciẽde:ſicut eſt gradus forme qui remittit̃ eſt incõpoſſe ꝛ repugnans forme ꝛ eẽntie eiꝰ quo ad eẽ pfectũ ipſiꝰ.eẽntia ſm eẽ pfectũ depẽdit̃ per gradũ remiſſuꝫ ab alterãte cãuꝫ. Vel melius dicẽdũ eſt q̃ corruptio for̃e fit p incõpoſſe:ſed nõ remiſſio:ꝛ h̃ eſt verũ.vt pꝫ. Vel 3o põt dici q̃ icõpoſſe vel eſt itrinſecũ vel extrinſecũ.ad corruptionẽ forme nõ req̃ritur incõpoſſe itrinſecũ:ſed extrinſecũ:qđ eſt ꝯriũ agens ad expulſionẽ forme.quare argumentũ nihil concludit.

Ad argumenta in p̃nº ad Ar.pꝫ.qđ dicendum ſit ex dictis in corpore.q.¶Ad Cõmen.dicit̃ q̃ eſt opinionis oppoſite.ꝛ ideo auctes ſue nõ cõuincunt.¶Ad rõnẽ rñdetur q̃ participatio illa nõ eſt ſm eſſe:ſed ſolum ſm ꝯuenientiã naturalem ꝛ ꝑtinentiã virtualẽ ſm quã medium magis conuenit cum extremis q̃ꝫ extrema inter ſe.

¶Eſt igit̃ aliqđ tertiũ p̃ter ꝯtraria materia ꝛc̃. Tex.cõmẽ.vj. Qõ. iiij.

V **Trum** metaphiſicꝰ ꝯſideret de duabus cãis que ſunt mã ꝛ efficiens.vr̃ q̃ nõ p Cõmẽ.in.12.metacc.cõmẽ.6.vbi hꝫ q̃ nãlis ꝯſiderat duo gña cãrum vꝫ.mãm ꝛ efficiens:p̃mus p̃bo alia duo.ſ.formã ꝛ finẽ tm̃.¶Itẽ q̃ metaphiſicus nõ ꝯſideret mãm apparet p eundẽ Cõmẽ.cõmẽ.p̃ phiſico.p̃ vbi vult q̃ phiſicus ꝯſiderat de q̃tuor cãis:metaphiſicus.tm̃ de tribus.ſ.motore forma ꝛ fine.¶Itẽ q̃ mã nõ ſit de ꝯſideratione metaphiſici arguit̃.nam mã nõ eſt ſcibilis niſi per analogiã ad formã.forma eſt p̃nm operationis ꝛ motus.talis ꝯſideratio in ordine ad formaꝫ eſt tm̃ nãlis.ergo ꝛc̃.Confirmat̃ per illud qđ ponit Cõmen.2o phic.cõmẽ.21.vbi hꝫ h̃ qđ p̃miſſuꝫ eſt.vꝫ.q̃ ꝯſideratio de mã vt eſt ſbm for̃e eſt nãlis:ꝛ lꝫ dicat ibidem q̃ ſi ꝯſideret̃ vt vnũ entiũ:iſta ꝯſideratio eſt p̃mi phi.h̃ nõ ꝯcludit niſi q̃ mã ꝯſiderat̃ a metaphiſico in q̃ꝫtũ eſt ens:ꝛ eſt vna pars ſbiua entis.ſed ſic ꝯſiderare mãm nõ eſt ꝯſiderare ipſaꝫ.vt eſt p̃nm ꝛ cã:de quo q̃rit̃ in p̃nti.igit̃ ꝛc̃. ¶Iteꝫ ſi mã ꝛ efficiens ꝯſiderant̃ a metaco:aut ꝯſiderant̃ a priori:aut a poſteriori.nõ p̃oo.vt teſtat̃ Cõmẽ.p̃o phic.cõmẽ.vltimo,q̃ꝫtũ ad mãm:ſed q̃ꝫtũ ad efficiens oſtendit ipſe.cõmẽ.5.ꝛ.6.12.metaph.q̃ nulla alia via põt demr̃are materiã ꝛ efficiens eſſe niſi via motus:omnis alia inutilis eſt ꝛ vana.ſed via motus eſt tantum naturalis.igitur.

Ad oppoſitum eſt ipſemet Cõmẽ cõmẽ.5.p̃ allegº.12.metaph.vbi dicit q̃ cõicant iſte due ſcientie.vꝫ.naturalis ꝛ metaphiſica in ꝯſideratiõe de p̃ncipijs ſubẽ ſenſibilis:q̃ꝫuis aliter ꝛ aliter ꝯſiderẽt hꝫ p̃ncipia:q: nãlis ꝯſiderat ea vt ſunt p̃ncipia ſbe ſenſibilis in eo q̃ ſenſibilis:ſꝫ metaphicus i eo q̃ ſubẽ:huius opionis eſt Auic.p̃o metaph.c.1. Alexãder afrodiſeus.vt recitat Cõmẽ.12.metaph.ꝯmẽ.5.Albertus mag.in p̃na ſue metaph.c.3.Scotus.ſ.Thomas ꝛ alij.

P:o determinatiõe iſtiꝰ.q.Primo ponent̃ q̃dã notãda. Secundo ponet̃ ꝯcl̃o determinatiua.q. 3o rñdebit̃ ad argª.

Circa primũ eſt p̃mũ nõndũ q̃ q̃ꝫuis q̃ñq̃ ad trãſmutatiõeꝫ nãleꝫ 4or cãe ꝯcurrant:due tñ p̃ncipaliꝰ ꝯcernũt motũ ꝛ p̃nª motꝰ.vꝫ.mã ꝛ efficiẽs q̃ꝫ forma ꝛ finis.p̃ma po declarat̃:ꝛ p̃mo quo ad mãm:q: illud mat̃ie ꝯcernit motuꝫ qđ ponit̃ in diffõne motus:mã eſt hꝰ.g̃ ꝛc̃.Maior eſt mãifeſta:ꝛ minor declarat̃.nã diffiniat̃ motꝰ.dr̃ q̃ eſt actꝰ entis in poª ſm q̃ in poª.mã aũt eſt ens in pura poª ſubiũa ꝛ paſſiua.igit̃ mã icludit̃ in diffõne motus.Et p̃terea non declarat̃ nã trãſmutatiõis ꝛ motº:niſi per mãm.vt pꝫ p̃mo phiſico.p̃mo de gñatiõe.ꝛ.12.metaph.nã dr̃ ibi q̃ nõ eſt trãſmutatio ꝛ motº:niſi ſit ſubm deferẽs trãſmutatiõeꝫ.inq̃t.n.Cõmẽ.p̃o phic.cõmẽ.71.q̃ ſi trãſmutatio eſſet ſine mã alterũ iſtoꝝ accideret:aut q̃ trãſmutatũ eẽt ſine trãſmutatiõe:aut q̃ tranſmutatio eſſet in nihilo tanq̃ꝫ in ſubto.Quo ad efficiẽs.p̃bat̃ ipm̃ ꝯcernere motũ:q: vbicũq̃ loquit̃ Ar.de efficiẽte ſemp appellat ipm̃ p̃nm vñ motus:ex eo q̃ efficiẽtia actio paſſio:vt ꝯſiderant̃ a nãli nõ ſunt ſine motu:a q̃bus p̃nt abſtrahi alie rões nõ ꝯcernẽtes motũ:ſicut ſunt p̃ductiuũ ꝛ opatiuũ:de q̃bus ꝯſiderat metaphiſicus.¶Ex h̃ notãdo ſequit̃ h̃ corm:q̃ q̃ꝫuis he due cãe ꝑtineãt ad nãlẽ ꝛ approꝑent̃ ei:magis tñ ei approꝑatur mã q̃ꝫ efficiẽs.p̃batur:q: illa cã que tm̃ iuenit̃ in nãlibꝰ trãſmutabilibꝰ eſt magis phica ꝛ nãlis q̃ꝫ illa que aliqñ inuenit̃ ex illa:mã eſt hꝰ ꝛ nõ efficiens:q: nuſq̃ꝫ eſt mã ſine trãſmutatione:efficiens aũt iuenit̃ vbi nulla eſt trãſmutatio:q: in intelligentijs iuenit̃ efficiẽs ſine motu.p̃ficiunt.n.ſe inuicẽ per modũ intelligẽtis ꝛ intellꝫ:ex 3o de ala.cõmẽ.14.ꝛ.12.metacc.cõmẽ.36.ꝛ.44.intellꝫ aũt eſt cã intelligẽtis i iſtis effectiua ſine motu. Due aũt cãe q̃ ſũt forª ꝛ finis approꝑiant̃ metaco.Tum q: in iſtis prior eſt rõ dantis eẽ q̃ꝫ ſit rõ mouẽtis.vt dictũ eſt alias.Tuꝫ q: he due cãe repiunt̃ in imobilibꝰ ꝛ abſtractis.¶1o notãdũ principalr̃:q̃ 4or cãe ꝯſidete a metaco abſtrahũt a ſeipſis vt ꝯſiderant̃ a nãli.nã vt ꝯſiderant̃ a metaco abſtrahunt a motu:ꝛ ab his q̃ ꝯcernũt motu:ꝛ p̃ciſe ꝯſiderant̃ in q̃ꝫtũ dant eẽ vel extrinc vt efficiẽs ꝛ finis:vel itrinc vt mã ꝛ forª.ſũt.n.iſta vt ꝯſiderant̃ a metaco p̃nª eẽntie cõpoſite ꝑtinẽtia ad eẽ ꝛ ad q̃ditatẽ rei.Et hãc ꝯnẽ teneo nõ tm̃ de mẽte Albti Sco.ꝛ alioꝝ:ſꝫ et̃ de mẽte Auer.q̃.n.ſm ipm̃ efficiens forª ꝛ finis ꝯſiderent̃ a metaco:pꝫ per ipm̃.vt allegatũ eſt p̃ phico.cõmẽ.p̃.q̃ mã ꝯſiderat̃ a metaco.pꝫ p ipm̃.2o phic.cõmẽ.21.Sꝫ forte tu dices:metaca nõ ꝯſiderat mãm ꝛ efficiens:niſi a poſteriori ꝛ ꝯſideratiõe q̃a:ſed a priori ꝯſiderant̃ a nãli.Cõtra.q: in.11.cõmen.5.ꝛ.6.ꝛ p̃ phico.cõmẽ.vltº ꝛ 1o phico.cõmẽ.12.iſta p̃nª nõ demõſtrant̃ eẽ:niſi demr̃atione ſigni.igit̃ a nãli nõ magis ꝯſiderant̃ ſeu pfectiori mõ q̃ꝫ a metaco.¶3o notãdũ:q̃ ꝯſideratio de cãis ſbe ſenſibilis ſiue gñabilis ꝛ corruptibilis ſiue eterne põt eẽ duobꝰ modis.vnoº q̃ꝫtuꝫ ad eẽ:alioº q̃ꝫtũ ad rõnẽ p̃ncipiãdi:ꝛ q̃ꝫtũ ad qđ ẽ.Silr̃ p̃nª ſbe ſenſibilis p̃nt ꝯſiderari.vnoº in q̃ꝫtũ p̃nª ſbe ſenſibilis.alioº in eo q̃ ſba ſimplr̃. Et h̃ colligunt̃ ex cõ.5.12.metacc.vbi Cõmẽ.hꝫ h̃ v̇ba.poſt h̃ icepit Ar.declare p̃nª eterne ſbe:ꝛ poſuit et̃ h̃ q̃ declarã ẽ i nãlibꝰ ꝛ ꝯſiderauit de eis ꝯſideratiõe ꝓpria huic ſcie.v̇bi grã.q̃ ẽ ſba ꝛ p̃ª ꝛ forª:ꝛ q̃ ẽ p̃nm ꝛ finis.Et poſtmodũ iferius ſubdit:nãlis declarat ea eẽ ſm q̃ ſunt p̃nª ſbe mobilis dñs aũt ꝯſiderat de eis ſꝫ q̃ ſunt p̃nª ſbe i eo q̃ ſba eſt nõ ſbe mobilis.Ex q̃ ꝯco eliciunt̃ duo:q̃rũ p̃mũ ẽ q̃ ad phicuꝫ ſpectat p̃bare eẽ p̃nª vtriuſq̃ ſbe:ꝛ q̃ metaca accipit ea ꝛ p̃ſupponit tanq̃ꝫ p̃batã in ſcia nãli:q̃.n.mã ꝛ forª ſint:ꝛ q̃ ſint ſbe corporis

mobilis

mobilis ꝛ vlterius ꝙ ſube abſtracte ſint probat phicus ꝛ me9: ꝗ̃ tñ ad hoc accipit a nāli. 2m quod ponit ꝯtūm eſt ꝙ cum oī ꝙ ad metacūm ſpectat ingrere ꝛ cōſiderare pn̄a ſube ſenſibilis ſiue corruptibilis ſiue eterne: veꝝ eſt in rōne pncipiādi ꝛ ꝗ̄tum ad quid ē: nō aūt i rōne eēndi ꝛ ꝗ̄ʒm ad qꝛ eſt. nō. n. ꝓbat meta9 māʒ ꝛ formā eē neqꝫ ſbas ſepatas a mā eē: ſed hoc accipit a phico ꝓbat aūt h oīa eē pn̄a: lʒ non eodē mō quo phicus. nam phicus ꝓbat ea eē pn̄a ſube ſenſibilis inꝗ̄ʒm mobilis: metaphic9 vero probat ea eē pn̄a ſube ſenſibilis in eo qđ ſba: ꝛ in h reprehēdit Cōmē. Alexanm qui dixit: ꝙ phic9 ingrit pn̄a ſbe ſenſibilis corrup1is ēt vtroqꝫ mō tam i rōne eēndi ꝗ̄ʒ in rōne pncipiandi. ꝛ ꝯñr ꝙ meta9 ingrit pn̄a ſube ſenſibilis eterne ēt vtroqꝫ mō. pm approbat ꝯtor. 2m negat. ¶ Sed ꝯ. Cōmē. 6. meta. cōmē. p°. hʒ ꝙ eiuſdē ſcīe ē ꝯſiderare de aliquo ſi ē ꝛ qđ ē. igit ſi meta9 ꝯſiderat de pncipijs ſube icorrupti1s qđ ſūt: ēt ꝯſiderat ſi ſūt: vl' ꝑ oppōm ſi phs nālis ꝯſiderat de iſtis ſi ſunt. hʒ ēt ꝯſiderare qđ ſunt. Rūr ꝙ eiuſdē ſcīe ē ꝯſiderare ꝺ aliquo ſi ē a ꝑori: ꝛ ꝑ cāʒ ꝛ qđ ē. ſi enī aliq̄ ſcīa ꝯſiderat de aliq ſi eſt ꝑꝑ qđ ſiue ꝑ cām: eadeʒ ꝯſiderat de illo qđ ē aliq̄ tñ ꝯſiderat de aliq ſi ē ꝑ effectus que nō ꝯſiderat qđ eſt: ſic phia nālis reū ſubaꝝ ſepataruʒ vt dcm̄ ē. ¶ Sʒ ꝗ̄uis 1m dcm̄ imete ſupra poſitū iprobet Cōmē. Auicē. tñ Sco. ꝛ alij ſentiūt cū Alex° quā diſputationē determiauim9 i ꝗ̄dā. q. ordiaria. de hac mā ſufficit tetigiſſe itētiōeʒ cōmētī quā h āno nō ꝓ vītate: ſʒ ꝓ reuerentia ſcholarium ſequimur.

Quantuʒ ad 2m arti. ꝯ determiatiua. q. eſt quod meta9 ꝯſiderat de mā ꝛ efficiente ꝯſideratiōe ꝓpria: ꝛ nō tm̄ ꝯſideratiōe ptinēte ad nāle. Iſta ꝯclō pʒ ex dictis: ꝛ ex illa pte ꝯtu. 6. ꝓallega. vbi dic̄ Commen. Ar. icipit has duas cāˀ ꝛ p° nālē ꝛ declauit eaʒ ꝑ illas ꝓpōnes eaſdē qb9 fuit vſus in ſcīa nāli. ꝛ iō vr ꝙ hec ꝯſidera°nō ē ꝓpria huic ſcīe: ſʒ ē ꝑs ſcīe nālis: ſʒ qꝛ vicine ſunt h ꝯſiderationes: ꝛ necē eſt vti vna eaꝝ in altera q̄ſi pn̄° fecit rememorationē de h qđ declaratū eſt i ſcīa nāli: ſʒ tñ h magis gñalr pſcrutaꝛ ꝗ̄ʒ in nālib9. Ex quo ꝯtio ego elicio ꝙ: qꝛ mā ꝛ efficiens ſunt de ꝯſideratione pn̄is phi. nālis: forma aūt ꝛ finis de pn̄is ꝯſideratione metaphicā: Ar. p° determinauit i h lib° de ꝯſideñe māe ꝛ efficientis. vt ex his facili9 determiaret. de forma ꝛ fine: ꝛ determinādo de mā ꝛ efficiente ꝓus declauit māʒ eſſe ꝑ illas eaſdē ꝓpōnes quib9 vſus ē i nālib9 demrando ipaʒ eē: nō ꝙ ꝯſideratio ꝺ mā h i. 12. meta. ſit oino nālis: cū in rei vītate vtereqꝫ artifex. ſ. nālis ꝛ meta9 hēat ꝓpriā ꝯſiderationē de mā ꝛ for°: ſʒ qꝛ iſte ꝯſideratiōes ſūt multū ꝓpique: necēm eſt vt ꝯſideratio phica itroducaꝛ i meta° per modū pncipij: ſicut ſiqs in geome° ꝓbaret ꝙ oē ꝯtinuū eſt diuiſi1e i īfinitū: vt facili° ꝓbaret iſtā ꝯnē. ſup datā rectaʒ lineā ꝯſtituere triāgulū eqlateꝝ collocare. pa ꝓbatio nō eſſet ꝓpria geome°: ſʒ phie nālis: itroduceret tñ talis demrātio vt eēt pn̄m demrandi ꝯnē dictā: ita fec̄ Ar. nā vt facili9 ꝓbaret ꝙ mā ꝛ for° ſūt pn̄a ſube: inꝗ̄ʒm ſuba eſt: ꝓmiſit ꝯſideratiōeʒ de mā ꝛ for°: ſʒ ꝙ declarātū ē in nālib9 ꝑ mōm pncipij: ꝛ ñ ꝑ modū ꝓpe ꝯſideratiōis. Ex q ꝯcludiꝛ ꝙ tā nālis ꝗ̄ʒ meta9 ꝯſiderat ꝺ mā ꝛ for°: ſʒ ñ eodē mō: qꝛ meta9 gñali9 ꝯſiderat ꝗ̄ʒ nālis ꝛ vlt°. Cōſiderat. n. phic9 ꝺ mā ꝛ for°: inꝗ̄ʒm ſūt pn̄a ſbe i eo ꝙ ſenſibil' vl' mobil': meta9 ſʒ nō ꝯſiderat aliq iſtoꝝ modoꝝ: ſʒ ꝯſiderat māʒ ꝛ form inꝗ̄ʒm ſūt pn̄a ſbe i eo ꝙ ſba. vt ſup̄ dcm̄ ē. Cōſtat āt ꝙ ꝯceptꝰ ſbe in eo ꝙ ſba: ē ꝯcept9 cōior ꝗ̄ʒ ꝯcept9 ſbe mobilis. Cōſiderat ḡ meta9 vtꝝ mā ꝛ for° ſint pn̄a ſube vt ſuba ē. Et ſi ſic vtꝝ ſint pn̄a alioꝝ pncipioꝝ: aut nō: ꝛ ſi ſic: vtrū ſint pn̄a vlia: aut ꝑticlaria: ſʒ certū ē ꝙ iſte ꝯſiderōes ſūt meta°e nō nāles ꝛ vltiores ꝗ̄ʒ phice. ¶ Sʒ ꝯ. qꝛ Cōmē. ꝑfato ꝯtuo circa finē dic̄: ꝙ ſmo Alexā. verificabiꝛ cū dic̄: ꝙ ꝯſidera° nālē ꝺ ſbtīs: q ſūt i meta h ꝙ accipit pn̄a iſtoꝝ a ꝑ phoꝝ: ſi intelligaꝛ ꝙ iſta pn̄a ſunt cā ſorāl' ꝛ final' ac nālis ꝛ mo-

uēs. Et iferi9 addit: iſta aūt pn̄a ſunt nālis tñ: cū fuerint intellcā ex iſtis h duo tm̄ pn̄a: cā. ſ. mālis p a ꝛ pm mouēs. ¶ Itē iſtaꝛ ꝑ argm qđ adducit Cōmē. ꝯ h ꝙ aſſerit ꝙ pn̄a vtriuſqꝫ ſcīe. ſ. nālis ꝛ meta9 ſūt alia ꝛ diſticta arguit ſic. ſi pn̄a ſcīe nālis ſūt alia a pncipijs meta. vt tu dicis. ḡ iſte ſcīe ſunt diſtīcte ꝛ nō ſūt vicīe: neqꝫ cōicāt i ꝯſideratiōe de mā ꝛ foꝛa q ſūt pn̄a ſbe ſenſibilis. ꝛ iō mā ꝛ foꝛa nō ꝯſideranꝛ h ꝓpria ꝯſideratiōe ptinēte ad metaphiſicā: cui9 oppōm dcm̄ ē. ¶ Ad h rñdeꝛ ꝛ ad pm ꝙ Cōmē. nō plus vult: niſi ꝙ cā mālis ꝛ mouēs ſunt de pn̄is ꝯſideratiōe phicā: nō āt foꝛa ꝛ finis: ſʒ iſta duo ſcđario ꝛ ex ꝯñti ptinent ad ipm: ad metacūm vō foꝛa ꝛ finis pncipalr ſpectāt: ſcđario mā ꝛ efficiēs: ꝯſiderat nālis māʒ ꝛ efficiēs abſo°e demrando pm mām eē ꝛ pm motorē eē: form āt ꝛ finē nō ꝯſiderat abſo°e: qꝛ nō pōt ꝓbare ſic euident ꝛ ime°e ex me9 nāli aliqđ pn̄m eē pmā form ꝛ ſilr finē vltm. ꝯſiderat. n. p ꝛ per ſe form vt ē pfectio māe trāſmu°e ꝛ finē vt ē termin9 motus agētis. Uel aſr nālis ꝓbat māʒ ꝛ formā eē. ꝛ ſilr ſbas ſeparatas eē: ac ēt efficiēs ꝛ finē: qꝛ ſunt: ſʒ iſta qđ ſint: demrat meta9: meta9 demrat qđ eſt p a foꝛa: ſʒ nō pōt demrare qꝛ eſt. Meta9 igiꝛ accipit a nāli aliquē eē pm motorē ſimplr imo°e: ꝛ ꝯcludit illū eē pm formā ꝛ vltm finē. pmaʒ formā ꝓ ꝗ̄to ē act9 ſimpliciſſim9 ꝛ actualiſſim9 imitabilis a ꝗ̄cūqꝫ ſm determinatū gradū pfectionaleʒ: ꝛ ꝗ̄ſi exēplar oiuʒ ꝓducibiliū: ꝗ vt ſic ē ēt efficiēs. ꝓ ꝗ̄to ponit vnūqđqꝫ in ſuo eē: ant i gradu ſue pfectiōis: finis vltim9 ꝓ ꝗ̄to eſt ſūmū bonū ꝛ appeti1e: penes cui9 acceſſuʒ vel receſſuʒ cuncta mēſuranꝛ i eē. ¶ Uel ēt meta9 oñdit pm pn̄m eſſe vltm finē 2r. vno° vt ē illđ ꝑꝑ qđ amatū ꝛ deſideratū vnūqđqꝫ ſit in actu ſm ſuā opatiōeʒ. alio° vt ē pfectiſſimū ens in q qlʒ nā itellualis hʒ pfecte qetari: iſta āt nō pōt demrare phiſic°: ſʒ tñ meta9 ꝓſuppoſito tñ aliq pn̄° nāli: lʒ remote. ꝛ iō foꝛa ꝛ finis ſūt pn̄a approꝑata meta°: efficiēs vō ꝛ mā ſunt approꝑata nāli q ſi ꝯſideranꝛ a meta° ēt ꝓpria ꝯſideratiōe ptinēte ad metacūm oʒ ipʒ vti aliq pn̄° nāli vt tādē deueniat ad ꝓpriā ꝯſiderationē metacūm hñdā de ipſis. ¶ Aduertēdum tñ ꝙ lʒ in p a foꝛa q eſt de9 cōcurrat rō efficiētis. Cōmē. tñ nō ꝯcedit ꝙ meta9 demrat pmū pn̄m eē pmū efficiēs: ſic̄ ꝯcedit ipm demrare eē pmā formā: eo ꝙ ſm ipm efficiētia actio ꝓuēt9 ꝛ h ꝯcernunt motū ꝛ mutationē. vt oñdit ipſe. 12. meta. 44. ꝯtio vbi reprehēdit Auicē. ꝗ ponebat iſta in itelligētijs ꝯcedit. n. ibi cauſam ꝛ cauſatū per modum intelligētis ꝛ intellecti: ꝛ tñ negat ibi ꝓuētū actionē ꝛ cōſecutionē ꝑꝑ rōnē dictaʒ. Intellm tñ eſt cā ꝓtelligētis in gñe cāe efficiētis: qꝛ ſʒ ipm obʒ in mēte mouet vt efficiēs. vt dic̄ i eodē. 12. ꝯto. 36. in exēplo de balneo: qđ in itellu mouet effectiue: vt ex mouet vt finis. ¶ Sʒ ꝯ h inſtaꝛ. nā ſi phiſicus ime°e ꝛ ex me° nāli ꝓbat ſbaʒ ſepatā a mā eē: vꝛ ꝓbare ſbam ſeparatā eē pmā formā. ¶ Rñdeꝛ negādo ꝯñtiā: qꝛ lʒ iſta duo ꝯcurrunt in eodem ſba ſepata ꝛ p a foꝛa: qꝛ tñ diſtiguunꝛ rōne nō ſeqꝛ ꝙ ꝓbādo vnū ꝓbeꝛ alteꝝ. ¶ Ad 2m rñdeꝛ: ꝙ pn̄a vtriuſqꝫ ſunt alia: nō qdē ſm eē: qꝛ ſunt idē ſbto. vt dicit Cōmē. ſʒ ꝑciſe dr̄nt in mō ꝯſiderādi: nō eſt āt icōueniens diuerſas ſcīas ꝯſiderare eādē rē modis diuerſis: ſicut ꝗ̄titas ꝯſideraꝛ a nāli ꝛ a meta°: ſʒ diuerſis ꝯſiderationib9: aut modis ꝯſiderandi: ꝛ per h patet ad queſtionem.

Ad argumēta pn̄ie ad primuʒ pʒ ex dictis. ¶ Ad 2m dr̄ ꝙ ꝯtor pro tanto dicit metacūm ꝯſiderare primū motorē: qꝛ talis min9 appropriaꝛ nāli ꝗ̄ʒ mā: qꝛ pm9 motor reduciꝛ in primā formā. vt dictū eſt: loquiꝛ. n. de his in auctē adducta: que ꝑ aliq̄ʒ appropriationē pñt dici ptinere ad metacūm: qñ āt in iſtis ꝯtis excludit mouēs a cōſideratione meta°: loqꝛ de mouēte ſm eius abſolutā appropriationē ꝛ nō cōparatiue ad aliđ pn̄m. ¶ Ad 3m rñdeꝛ: ꝙ lʒ foꝛa ſit rō cogſcēdi māʒ via origis ꝛ q ad nos: tñ ſʒ ſe: cū ab ipſa depēdeat for° nō ē veꝝ. ē. n. vnū pn̄m ꝺ ſe cogſci1e. Uel dr̄ʒ ē ꝙ ꝗ̄uis

forma notificet mā̃ʒ quo ad ꝯſiderationē ħndā a nāli:nō tñ q̄ ad ꝯſiderationē meta^{cam} que eſt per abſtractionē a ſenſibilib⁹. Et ad illa: ꝙ for^a eſt pn^m opationis ⁊ mot⁹: dī ꝙ eſt etiā pn^m eēntie rei ⁊ qditatis: ⁊ vt ſic ptinet ad metaphiſicū: ⁊ p hoc ad ꝯfirmationē dī ꝙ nō ſolū ꝯſideraṫ vt pars ſbiua entis: ſʒ et vt eſt pn^m cōpoſiti quo ad eē ⁊ qditatē. vt dictū eſt in corpore. q. ¶ Ad vltimū rñdeṫ ꝙ cōcludit nā̃m ⁊ efficiēs eē: nō poſſe demrari niſi a nāli. Et hoc cōcediṫ ſm Cōmē. ſed in rōne principij: ⁊ ꝙ ſint pn^a ſbe ſenſibilis hoc pōt pbare meta^{cus}: ⁊ ꝯcedo ꝙ iſta pn^a eſſe nō pñt pbari niſi via mot⁹ ⁊ a poſteriori: ſed in rōne pancipiandi pñt pbari meta^{ce} ſaltē a poſteriori: ⁊ ꝙ aliquid poſſit pbari in rōne pncipij: ⁊ nō quo ad eſſe patet ex 2° de aia. vbi probatur aiam eſſe pn^m vegetandi ſentiendi ⁊c̄. Ex hoc medio: qꝛ eſt quo viuimus ſentimus mouemur ⁊ itelligimus. Et tñ nō probaṫ aiam eſſe: qꝛ eſt ſbm primū ⁊ adequatū libri de aia: tale nō probaṫ eſſe: ſʒ pſupponiṫ toti ſcie ſm Auerro. ⁊ Auicēnam: qcq̄d dicat Scotus. ⁊ Albertus. Uel alr̄ iſta pn^a ſube ſenſibilis non pñt pbari quantū ad qꝛ eſt: niſi a nāli ⁊ via motus: ſed q̄ꝫtū ad qd eſt pñt pbari a metaphiſico: cuius eſt ꝯſiderare qditates oium entiū ⁊ pſertim qditates abſtractas ſm eſſe a motu ⁊ a mā̃: iſta tñ qd ſunt ꝯſideraṫ a poſteriori: ⁊ ſi dicaṫ que ꝯſideranṫ quiditatiue ꝯſideranṫ a priori iſta ſunt h̄ꝫ. vt tu ꝯcedis. ergo ⁊c̄. rñdeṫ cōcedendo maiorē ſi ſit ꝯſideratio pure quiditatiua per ſimplr̄ priora: ſed iſtā cōſiderationē nō habemus nos: ſʒ qditates tales cognoſcimus per quaſdam deſcriptiones ſumptas ſaltem originaliter ex effectibus a quibus abſtrahendo venamur huiuſmodi deſcriptiones.

¶ Oia. n. materia ſunt ⁊ eius que maxie ſunt ſubſtātie vltie. Hec hēt tranſlatio noua: ſʒ antiq̄ cōmētatoris ſic hēt. Et hec ſubſtātia eſt illud: qꝺ eſt mai⁹ valde. Textu cōmē. xv. Qō. v.

Queritur vtrū cōpoſitū ſbale per ſe vnū ſit pſectius forā. Et arguiṫ ꝙ nō auctē Cōme. 2° phiſicoꝝ. cōmen. 4. vbi hꝫ forma eſt dignior hīc ꝫ nomē ſba q̄ꝫ cōpoſitū: qm̄ per illā eſt cōpoſitū in actu: ⁊ cā eſt dignior cāto: hoc idē vult Cōmē. 7. metaph. cōmē. 7. vbi dicit: ⁊ intendebat ꝙ quū forma ſit prior cōpoſito ex mā̃ ⁊ forma ⁊ cōpoſitū eſt ſba: ſequiṫ ꝙ forma ſit magis ſba q̄ꝫ cōpoſitū. Pro hac parte arguiṫ etiā rōne: qꝛ illud qꝺ eſt eſſentialr̄ actus: eſt pfectius eo qꝺ tantū eſt actus pricipatiue forma eſt eſſentialiter actus. ergo ⁊c̄. conſequētia nota cū minori. Maior probaṫ: quia actus eſt perfectio ſimpliciter cū ʒ reperiatur formaliter perfectiſſimo ente ſimpliciter: ⁊ actus q̄ꝫtū eſt ex ſe poteſt eſſe formaliter infinitus. igitur ⁊c̄.

Ad oppoſitum tamen videṫ eſſe hic Ariſto.

In iſta queſtione primo videdū eſt de ordine prioritatis forme ad materiā ⁊ cōpoſitū. Secundo de perfectione.

Circa primum ordo accipiṫ multiplr̄: ad pꝓpoſitū tñ duob⁹ modis accipiṫ. vno mō ſm originē. alio mō ſm pfectionē: ⁊ iſti duo ordines in creaturis ſunt oppoſiti: qꝛ q̄ ſunt priora via originis: ſunt poſteriora ſm pfectionē. Et hoc eſt ex limitatione ſeu impfectione nature: qꝛ nā̃ limitata ſemp procedit de imperfecto ad pfectū: in nā̃ illimitata ⁊ ſimplr̄ perfecta eſt totū oppoſitū. nam que ſunt priora via originis ibi: ſunt priora etiā via pfectionis: ꝙ ordo iſtoꝝ duoꝝ ſit oppoſit⁹ in creaturis patet per illud Ariſto. 9. metaph. tex. cōmen. 15. vbi dīcit. priora gñatione ſunt poſteriora ſm ſbam ⁊ pfectionē. ¶ Aduertendū tñ ꝙ prius origine eſt poſterius pfectione in creaturis: vbi ſic ordinata comparanṫ ad idē ⁊ nō ad diuerſa: ⁊ vbi iſta ſe hñt in eodem gñe. primū declaratur. nam actus eſt ſimplr̄ prior po^a: ex 9° metaph. tex. cōmen. 13. vbi de actu pbaṫ triplex prioritas reſpectu potentie. ſ. diffinitione gñatione ⁊ pfectione. ⁊ inter alias probationes hec vna. ſ. pbans prioritatē tēporis ſeu gñationis: omne quod eſt potētia ens: fit ab actu ente. vt de ſe patet. ſed illud a quo fit potētia ens: eſt diſtinctū ſuppoſitaliter ab ente qꝺ fit: ſed vbi in eadē natura limitata concurrat potētia ⁊ actus ſemper potentia precedit actum. 2^m probatur. ſ. ꝙ iſta debeant comparari ad idem genus: quia in materia cum aliquid generaṫ formam ſubſtantialē conſequitur aliqua forma accidētalis: quia aliqua qualitas. Et tamē iſta qualitas nō eſt perfectior forma ſubſtantiali.

His premiſſis ponuntur ꝯnes. prima eſt iſta forma eſt ſimplr̄ prior mā̃: iſta ꝯcluſio pꝫ: qꝛ actus eſt ſimplr̄ prior potentia. vt hic immediate pmiſſum eſt forma eſt actus materia eſt ens in potentia. ergo ⁊c̄. ¶ Itē forma eſt cā per quā mā̃ eſt in actu. vt ſupra allegatum eſt. Et hoc etiā vult Cōmen. 2° phiſicoꝝ. cōmen. 30. ſed cauſa eſt prior cauſato. igiṫ ⁊c̄. ¶ Sʒ cōtra hanc ꝯnem inſtaṫ: qꝛ Cōmenta. ibidē dicit: ꝙ materia eſt cauſa forme ſm ꝙ forma non poteſt inueniri niſi per materiā. igitur mā̃ erit prior forma. ¶ Item ordo originis in corruptibilibus videtur ſimpliciter prior ordine perfectionis. mā̃ precedit origine formā. igitur mā̃ eſt prior. Confirmaṫ: quia ſaltē ſm aliquos theologos materia eſt ſeparabilis a forma ⁊ nō ecōtra: ſʒ prius non eſt impoſſē ſeparari a poſteriori: ſʒ bene ecōuerſo. igitur ⁊c̄. ¶ Ad iſta rñdeṫ ⁊ ad primū ꝙ mā̃ ⁊ forma ſunt ſibiinuicem cauſe q̄ꝫtū ad cauſalitatē eis cōpetentē: non quantū ad eſſe. Et hoc vult Cōmenta. 3° phiſicoꝝ. cōmen. 65. vbi dicit mā̃ inueniṫ per formā ſm ꝙ forma eſt pfectio eius: forma aūt inueniṫ per mā̃m ſm hoc ꝙ mā̃ eſt ſubiectū eius. Et 2° phiſicoꝝ. cōmen. allegato: poſt q̄ꝫ dixit ꝙ materia eſt cauſa forme ſubdit: forma aūt eſt cauſa materie ſm ꝙ materia non poteſt eſſe in actu demonſtrato niſi per illam. Hoc idem ꝯfirmaṫ per illud quod habet etiā Cōmenta. primo phiſicoꝝ. cōmen. 70. vbi habet hec verba. ſbm ſuſtentat formā ſm ꝙ forma non poteſt eſſe ſine ſubiecto: forma aūt ſuſtētat ſubiectū ſm ꝙ eſt cōplementum eius: ⁊ ſm ꝙ ſubiectum non poteſt denudari a forma. Ex his ſequitur ꝙ cū cauſalitas forme ſit prior cauſalitate materie: qꝛ materia nō ſuſtentat formā: niſi forma informet ipſā: ſequitur formā eſſe ſimpliciter priorē materia. Ad hoc facit ratio adducta de mente Ariſ. in 9° metaph. qꝛ nihil qꝺ eſt in potentia fit in actu niſi p actū aut habens formā ⁊ actum. igitur forma nō eſt in materia niſi per formam igitur forma precedit mā̃m. ¶ Sed contra. quia ſi cōpareṫ priuatio ⁊ forma ſibi oppoſita ad materiā prius nā̃ ineſt priuatio materie q̄ꝫ forma. ergo mā̃ prius eſt priuata q̄ꝫ formata. Rñdeṫ ꝙ priuatiue oppoſita que hñt ordinē nature ſi cōparanṫ ad tertiū: qꝺ denoiaṫ eē prius nā̃ nō ſic eſt prius q̄ꝫtū ad ineſſe: ſʒ ſolū q̄ꝫtū ad aptitudinē: qꝛ. vꝫ. tale prius natū eſt ineſſe q̄ꝫtū ex nā̃ ſubiecti: niſi oppoſitū eius induceṫ p agēs extrinſecū: ſic eſt de forma reſpectu priuationis: qꝛ priuatio ineſſet materie niſi agēs extrinſecū induceret formā. In hñtib⁹ ordinē nature poſitiue qꝺ eſt prius nā̃ q̄ꝫtū ad aptitudinē eſt etiā prius q̄ꝫtū ad ineſſe. ¶ Sʒ ꝯ. qcq̄d ſit de ordine iter priuationē ⁊ formā in cōmuni. ſaltē loquendo de forma ſignata ⁊ in particulari ⁊ priuatione ſibi oppoſita. priuatio natura ⁊ tēpore precedit formā quantū ad ineſſe: ⁊ ita materia ſub priuatione precedit formā. Reſpondeṫ ꝙ forma ⁊ materia ſi compareṫ ad idē numero materia pcedit formam. ſi vero

formam. ſi vo ad idem ſpecie forma eſt ſimpliciter prior: ⁊ ſic intelligit concluſio propoſita ꝙ forma precedit materiã quantũ ad eſſe: ⁊ etiam quãtum ad cauſalitatẽ que debetur forme reſpectu cauſalitatis materie: vbi iſta reſpiciunt idem in ſpecie. Si vo reſpiciunt idem numero: forma eſt prior ſolum ꝗtum ad cauſalitatẽ: ſemper intelligendo de prioritate nature: nõ temporis: qꝛ in quocunqꝫ inſtanti temporis forma informat materiam materia ſubſtantificat formã. ¶ Ad illud qḋ adducitur cõtra concluſionem de ordine originis dicif ꝙ argumentum preciſe concludit de materia ⁊ forma relata ad idem numero. ⁊ hoc conceditur. ¶ Ad aliud de ſeparabilitate materie a forma. hoc non cõcederet phs: non quidẽ propter hoc: ꝙ eſſe materie ſit eſſe forme: aut totaliter cauſatuꝫ a forma: ſicut aliqui ignorantes naturã materie temerarie affirmant: ſed tñ hoc eſt propter cõnexionẽ cauſarũ ſimpliciter neceſſariã: ſm phm: qꝛ impoſſibile eſt cãm pmã cauſare ſine cauſis ſecundis. Cum igitur forma ſit cauſa materie: pro quanto eſt in actu formali: lꝫ nõ in actu eẽntie: pro tanto deus non poteſt cauſare materiam ſine forma: qꝛ forma eſt cauſa ſecũda reſpectu cauſe formalis materie. Sed ſi teneremus viam theologorum: pſertĩ Doctoris ſubtilis: ſicut non implicat contradictionem: deũ facere materiam ſine forma: ita neqꝫ formã ſine materia: quia non plus dependet forma ſubſtantialis a materia ꝗꝫ accidens a ſubiecto. Si igitur poteſt facere accidens ſine ſubiecto: vt in ſacramẽto altaris: ita in ꝓpoſito. ¶ Sꝫ contra: quia tunc iſte forme eſſent ſpũales. ⁊ ſi ſic eſſent intellectuales. ¶ Reſpondetur negando conſequentiaꝫ: qꝛ ſicut quantitas eſt eiuſdem nature ſi ſit ſeparata a ſubſtãtia: ſicut ſi eſſet in ſubſtantia: ita in propoſito: nam iſte forme ſi eſſet ſine materia: eſſent eiuſdem nature: que lꝫ non eſſent extenſe in materia: eſſent tamen extenſibiles p materiam qḋ repugnat forme pure intellectuali. Uel poteſt dici ꝙ ꝗuis forma ſit magis ens: ⁊ ſubſtantia ꝗꝫ mã: nõ tamen eſt minus dependens: imo magis: propter quaꝫ dependentiam non repugnat materie ſeparari a forma: ſed bene econuerſo. ⁊ hec dicta ſunt ſequendo Doctoreꝫ ſubtilem. in 2° diſtin. 12ª. q. 2. ¶ Secunda concluſio. forma eſt prior compoſito. iſta patet: qꝛ forma eſt ꝑor materia: vt dictum eſt. ⁊ materia eſt prior compoſito: ſicut principiũ eſt prius prĩcipiato: ⁊ quicquid ẽ prius priore: eſt prius poſteriore. igitur ⁊c̃. ¶ Tertia concluſio. cõpoſitũ eſt magis ens ⁊ ſubſtantia ꝗꝫ forma. probatur. illud qḋ includit omnẽ perfectionem alterius: ⁊ vltra hoc aliam ſuperaddit eſt perfectius illo compoſitũ eſt hꝫ reſpectu forme. igitur ⁊c̃. minor patet: qꝛ compoſitũ addit ad formã perfectionem materie. ¶ Dices materia eſt imperfecta: item eſt ens in potentia. Contra. materia hꝫ gradum perfectionalẽ determinatum in entibus. per queꝫ diſtat a ſummo ente: ⁊ menſuratur ab ipſo. ¶ Iteꝫ materia eſt ſubſtantia: cũ ſit principiũ intrinſecũ compoſiti ſubſtantialis: ⁊ ex nõ ſubſtantijs non ſit ſubſtantia. ¶ Item materia eſt perfectior quolibet accidẽte: ⁊ cauſa ipſius. ex primo phiſi. tex. cõmen. 80. materia cũ forma eſt cauſa coruꝫ que ſunt. inquit Ar. Rurſum: ſicut quodlibet accidẽs in ſuo genere habet ſuã perfectionẽ determinatã: ita materia. ¶ P. materia habet propriã eſſentiã: cum ſit extra ſuam cãm ⁊ intellectũ. eſſentia ⁊ actus eſſentialis cõuertuntur. ¶ Itẽ bonũ dicitur equaliter enti. primo ethicoruꝫ. ergo mã cũ ſit diſtinctũ ens a forma habebit propriã bonitatem. ¶ Contra illud qḋ dicitur ꝙ materia eſt ens in potẽtia: arguif: qꝛ materia nõ eſt ens in potentia obiectiua: cũ tale ſit purũ nihil. quẽadmodũ eſt nunc antichriſtus: ſed materia eſt ens in potẽtia ſubiectiua: ⁊ tale ẽ eẽntialiter ens: vt dicit Cõmen. cõmẽto. 8. 12ᵢ metaphiſi. eſt enĩ tale ens pmũ receptaculũ ⁊ fundamentũ omniũ formarũ: vt dicit Ar. 2° de generatione. tex. commẽ. 4. vbi

Ariſt. vocat materiã pandores. i. receptaculum. Probaf etiã rõne: ꝙ materia ſit per ſe ⁊ eſſentialr ens: qꝛ qḋcũqꝫ recedit ab vno extremo ꝯtradictionis imediate. ⁊ ſtatĩ eſt ſub reliquo: ſed materia eſt extra nihil: qḋ eſt ꝯtradictoriuꝫ entis. igitur continetur per ſe ſub ente: aut ſalteꝫ eſt realr ens. ¶ Confirmatur: qꝛ qḋ per ſe ⁊ directe continetur ſub diuidente alicuius vniꝰ cõmunis diuiſi: continetur ſub diuiſo: ſed materia continetur ſub potẽtia: que diuidit ens: quia ens diuiditur per potentiã etiam ſubiectiuã ⁊ actum formalẽ aliquo modo: lꝫ iſta nõ ſint prima diuidẽtia: ſed potentia obiectiua ⁊ actus exiſtentie. igitur ⁊c̃. ¶ Preterea arguif ad principale. illud qḋ ordinaf ad aliud tanꝗꝫ ad finẽ eſt ignobilius illo ad qḋ ordinatur. eſſe forme ordinatur ad eſſe cõpoſiti: ſicut ad finẽ. ergo ⁊c̃. maior eſt manifeſta: quia finis eſt nobilior his que ſunt ad fineꝫ. Unde Cõmen. 5. metaphi. comen. 3° complementũ largitas ⁊ bonũ nõ inuenitur in rebꝰ: niſi propter finem. minor etiã patet: quia forma non inducitur ab agente in materia: niſi propter eſſe cõpoſiti. ¶ Et preterea. qḋ ſit per accidens eſt ꝑpter illud quod ſit per ſe: quia omne per accidens habet reduci ad illud qḋ eſt per ſe: ſicut ad prius ⁊ perfectius. ex ſcḋo phi. tex. cõmenti. 66. forma ſi per accñs: compoſitũ ſit per ſe. igitur ⁊c̃. ¶ Iterũ confirmatur: quia Comen. 7. metaphiſice. tex. cõmenti. 35. Ordo totius ad partes eſt ordo forme ad materiam: ⁊ ordo partis ad totuꝫ: ⁊ ordo materie ad formaꝫ: ſed quicquid habet rationeꝫ forme eſt actualius ⁊ perfectius eo qḋ habet rationẽ materie. igitur totum eſt actualius ⁊ perfectius forma. ¶ Item 3° phiſicorum. totum ⁊ perfectum conuertuntur. igitur qḋ habet rationem partis eſt imperfectum. conſequentia patet: qꝛ totum ⁊ pars ſunt correlatiua. igitur ſi vnũ eſt perfectũ. reliquum eſt imperfectũ: cum preſertim ſint relationes diſquiparantie: ⁊ ſint ſuperpoſitionis ⁊ ſuppoſitionis. ¶ Item 7° metaphi. tex. cõmenti. 8. eſſe hoc aliqd ſubſiſtens: ⁊ eſſe ſeperabile ab alijs maxime competit ſubſtãtie: ſed iſta competunt compoſito. non forme: nã forma non eſt ſubſiſtens: cum ſit in alio tanꝗꝫ in ſubiecto: neqꝫ etiam eſt ſeparabilis a materia ⁊ ab alijs: ſed iſta competunt compoſito: vt de ſe patet. igitur ⁊c̃. ¶ Sed cõtra iſtã concluſionem inſtatur: quia Ariſtote. ſeptimo metaphiſice. textu commenti ſeptimi. concludendo dicit ex intentione. quare ſi ſpecies eſt prior materia: ⁊ magis ens: ⁊ ipſo quod ex vtriſqꝫ eſt: prior erit propter eandem rationem. In iſta auctoritate ponit formam eſſe prioreꝫ compoſito: eo modo quo eſt prior materia: ſed ponit formã non tñ priorem prioritate ſimpliciter ⁊ ordine originis vt dictum eſt ſupra. ſed etiam ordine perfectionis. igitur forma conſimili prioritate precedet ipſum compoſituꝫ. ¶ Ad hoc reſpondetur ꝙ auctoritas nõ cogit: quia Ariſtoteles premittit ꝙ forma eſt prior: ⁊ magis ens materia: ⁊ ſic tangit duo comparando formam ad materiaꝫ ſcꝫ prioritatem ⁊ maioritatem in entitate ⁊ ſubſtantia. Cum vero comparat formam ad compoſitũ: comparat ſecundum prioritatem: non ſecundum maioritatem. Et hoc inſinuat cum dicit. prior erit propter eandem rationem: naꝫ qua ratione forma eſt prior materia: quia ſicut principium principiato: cuꝫ ſit aliquo modo principiũ materie: ita forma eadem ratione eſt prior compoſito: ſicut principium principiato: ſed quantum ad perfectionem ſubſtãtie ⁊ entitatis hic nulla ſit cõparatio. ¶ Sed contra: quia in forma reſpectu materie cõcurrit duplex prioritas. ſ. nature ſeu originis ⁊ perfectionis: ⁊ vtraqꝫ prioritate forma precedit materiam. igitur cuꝫ conſimili prioritate precedat compoſitum: quia dicit ꝙ prior erit forma ipſo compoſito propter eandem rationem. ſequitur propoſitũ vt prius. ¶ Rñdetur ꝙ in forma ꝯcurrit duplex prioritas: vt tu dicis: ſꝫ prioritatẽ nãe Ar. diſtin

guit ꝯ ꝑfectionē: ꝛ ſm̄ ꝑfectionē nāe ꝯparat formā ad vtrūqꝫ tā ad māꝫ ꝗꝫ ad cōpoſitū: ſed nō ſꝫ ꝑoritatē ꝑfectiōis formā ſi ſic cōparaſſet: ſicut expſſit in cōparatione forē ad māꝫ vtrāqꝫ ꝑoritate: ita ēt feciſſet in cōparatiōe forē ad cōpoſitū: qḋ nō fec̄. Uel dꝫ eſt ſꝫ Doc. in ꝙlibe. q. 9. ꝙ cū forā ſit ꝓnm̄ ꝓncipale cōpoſiti. ly ꝑus. ꝛ magis nō intelligit ſꝫ ꝑfectionē: ſꝫ ſꝫ ꝓncipalitatē ꝛ idepēdētiā: q꞉ entitas ꝓncipij ꝓncipalioris: qḋ eſt forā ē indepēdēs reſpectu ꝓncipiati qḋ eſt cōpoſitū: ꝛ reſpectu ꝓncipij min⁹ ꝓncipalis: qḋ eſt mā. ꝓncipiatū eni depēdet a ꝓn° ꝛ ꝓcipue ꝓncipalioꝝ: ꝛ non ecōuerſo. Aduertēdū tñ vt dicit Doctor noſter: forā in cōpoſito hꝫ duplex eē. vnū eſt eē ꝓpriū qḋ nō tñ eſt eē eſſentie: verū ēt eſt eē exiſtētie qḋ cōpetit forē: vt diſtinguiť eſſentialr̄ a cōpoſito. Aliud eſt eſſe cōicatū ſibi a cōpoſito. per ꝓm̄ eē forma hꝫ eē p ſe. p 2m̄ hꝫ eē per accñs: q꞉ ad eē totius ptes ſunt: ꝛ exiſtūt p accñs. quo ad ꝓm̄ eſſe: forma eſt prior cōpoſito: ꝛ eſt ꝓnm̄ eius. quo ad 2m̄: forma eſt poſterior cōpoſito. ꝛ eēntia cōpoſiti eſt ꝓnm̄ eſſendi vnicuiqꝫ pti. ꝛ reſpectu talis eē cōpoſiti forā ſit per accñs: q꞉ forma ſm̄ ꝓpriū eſſe ordinať ad eē cōpoſiti vt ad finē. ꝛ ſm̄ hoc dixit Ar. 7. meta. tex. cōmē. 59. ꝙ ꝗditas hꝫ rōnē cāe: q꞉ eſt rō eēndi oib⁹ ptib⁹ ſuis intrinſecis ꝛ eſſentialibus. ¶ Sed ꝯ h̄ arguiť: q꞉ ſꝫ h̄ vꝫ ꝙ forma generet per ſe. nā ex quo forā hꝫ ꝓpꝛiū eē. quo eſt ens per ſe: vt diſtiguiť ab eē cōpoſiti: ꝛ vnūqḋqꝫ eo mō ſit quo hꝫ eē: ſequiť ꝙ forā ſit per ſe. ¶ Ad h̄ rñdeť ꝙ eſſe p ſe vno mō accipiť p eo qḋ hꝫ vltimā actualitatē: ſic ꝙ nō eſt p ſe ordinabile ad aliquē actū ſimplr̄ vltra illū quē hꝫ. alio mō p eſſe quo aliqḋ ꝓ recedit a nō eē ꝓmo aūt recediť a nō eſſe per illud quo aliqḋ eſt eē intellectū ꝛ potentiā ſue cāe. ſi loquamur de ꝓ eſſe certuꝫ eſt ꝙ forā nō eſt ens per ſe: nec ſit p ſe: q꞉ eē forē p ſe ordinať ad eſſe cōpoſiti: qḋ eſſe eſt actus vltimus forme participatiue: vt dictū eſt. Si vō loquamur de 2° eē: qḋ eſt ꝓpꝛium forē: cū tale eſſe ſit ex ꝓpꝛia nā in alio: tanꝗ̄ in ſb̄o. iſtō eē neqꝫ eſt eſſe per ſe: neqꝫ ſit per ſe: vt diſtiguiť ꝯ eſſe in alio. Sed quō. ꝗ forma eſt ens per ſe ꝗ̄tū ad ꝓpꝛiū eē. ¶ Rñdeo forā dꝛ eſſe p ſe. hoc eſt eſſentialr̄. ꝛ per nāꝫ intriſecaꝫ: q꞉ nō per aliud. ꝛ ſic per ſe perſeitate primi modi: ſꝫ cū h̄ ſtat ꝙ in alio ſit ens: ꝛ ſic ſiat: ꝛ ſic nō ſit p ſe ꝑſeitate tertij modi. hoc eſt ſolitarie. hec dicta ſint ad queſtionē.

Ad argumēta ꝓncipalia rñdeť. Ad ꝓmuꝫ ꝙ auctās Cōmē. nō cogit: q꞉ ipe eſt opinionis oppoſite ad qōnē. Ad rōnē ꝗ̄ vult in cōfirmando opiōnē ſuā dꝛ. vno mō ꝙ ſi rō ſua valeret: nulla cā eēt eꝗ̄ ꝑfecta eēntialr̄ cū cāto i entitate aut i ſb̄a: q꞉ vnūqḋqꝫ cātū ē illō qḋ ē in entitate ꝛ ſb̄a: a ſua cā: qḋ ſi ꝯcedituꝛ: nulla erit cā vniuoca cū cāto: q꞉ iſta ſūt eiuſdē ſpēi: ꝛ ita eꝗ̄ ꝑfecta. Alr̄ pōt dicī ꝙ rō ſua ſolū ꝯcludit in cauſis efficiētib⁹ ꝛ vniuocis. iuxta illud Ar. 2° meta. tex. cōmē. 4. Unūqḋqꝫ maxie ipm̄ alioꝝ eſt: p qḋ alijs ieſt vniuocatio ſꝫ i cauſis formalib⁹ nō tenet: q꞉ ſi ſic. ſeqreť ꝙ effect⁹ formalis ꝓdicareť de cā formali. ꝛ tūc iſta ꝯñia eēt bōa. albedo eſt cā ꝗre lignū eſt albū. igiť albedo ē magis alba 3°° dꝛ ꝙ rō Cōmē. tenet in cauſis totalib⁹: ſed forā nō eſt totalis cā: ꝗre cōpoſitū eſt in actu actualitate eēntie: q꞉ eēntia cōpoſiti nō ſolū eſt p formā: ſꝫ ēt p māꝫ: q꞉ teneo māꝫ ꝑtinere ad ꝗditatē ꝛ eēntiā rei. ¶ Ad rōnē vltimā: ꝙ forma eſt eēntialr̄ act⁹: ꝯcediť ꝙ eſt act⁹ formalis: ꝛ vt ſic nullo mō mā eſt act⁹ de ſe: q꞉ repugnat māe oino informare: cū ſit ſb̄m ſubſiſtēs oī forme: ac ēt vltimū: cū hoc tñ ſtat ꝙ mā ſit act⁹ eēntialis: vt dictū eſt ſupra. ¶ Et pterea. qḋ eſt eēntialiter act⁹ eſt ꝑfecti⁹ eo qḋ eſt act⁹ ꝑticipatiue: ſi cetera ſint paria: vt qḋ eſt actus ꝑticipatiue: nō includať p ſe illud qḋ eſt act⁹ eēntialiter: ſed oporteret ꝙ vnū diſtingueret cōtra aliud: qḋ nō eſt in propoſito. quare ꝛc̄.

¶ Silr̄ aūt ꝛ i artib⁹. medicinalis. n. ars rō ſanitatis eſt. Tex. cō. xviij. Q. ō. vj.

Ueritur. Utrū in mā rerū nālium aliqḋ forē ꝑexiſtat in mā ante ſui ꝓductionē coagēs ad cōpoſiti gn̄ationē. ¶ Et arguiť ꝙ ſic auctē Cōmē. 3. meta. cōmē. 15. vbi hꝫ. Ex actu ꝛ po⁴ nō ſit vnū niſi p agēs extrahēs ad actū: qḋ non largiť ei multitudinē: ſed ꝑfectionē. Ex hoc arguiť ſic. Agēs qḋ ꝓducit aliqḋ ſm̄ totū ſuū eē. in ꝓducendo nō tm̄ largiť ꝑfectionē: ſed multitudinē in entib⁹. Sꝫ agēs extrahens formā nālē de po⁴ māe nō largiť multitudinē: ſed ꝑfectionē tm̄ igiť ꝛc̄. ¶ Itē illud qḋ eſt in actu nō ē aliud ab eo qḋ eſt in po⁴: ſed illud qḋ fuit in po⁴ eſt in actu: ꝛ nō ſūt duo diuerſa: vt inqt Cōmē. ibi. Sed ſi forma nō ꝑexiſteret in mā: forma in po⁴ ꝛ forma in actu eēnt aliꝗ̄ duo diuerſa: q꞉ diſtinguerenť ſicut ens ꝛ nihil: quū forma in potētia ſit nihil: ſi nihil eius ꝑexiſtat in mā realr̄. igiť ꝛc̄.

Ad oppoſitū eſt phs. 7. meta. tex. commē. 29. vbi habet: ꝙ ſicut domus ſit tm̄ ab extra. ſic vtiqꝫ ꝛ ignis: ſed forma domus nihil hꝫ reale preexiſtens in materia. igiť neqꝫ forma ſb̄alis ignis.

In iſta. q. due ſunt opiniones oino oppoſite. qrū vna tꝫ ptē affirmatiuā. Alia negatiuā.

Pro prima opinione ſūt multe auctēs ꝛ rōnes ꝓma auctās eſt Ar. 2° phi. tex. commē. 3. vbi diffinit nāꝫ per hoc qḋ eſt ꝓnm̄ mouēdi ꝛ qeſcēdi eī in quo eſt ꝛc̄. ꝛ ibi vult ꝙ ꝓnm̄ nāle eſt in reb⁹ nālibus: ſed tale nō pōt eē ꝓnm̄ paſſiuū: ſed actiuū: q꞉ dicit ꝙ tale ꝓnm̄ nō eſt illud in quo eſt aliqḋ. ſ. mot⁹: ſed ꝓnm̄ qḋ ē in alio: p h̄ innuēs iſtud ꝓnm̄ nō eē paſſiuū. Tūc ſic. Iſtud ꝓnm̄ qḋ nō eſt in quo aliqḋ recipiť: ſed ipꝫ recipiť in alios aut eſt forma corrūpēda in gn̄atiōe nāli: aut gn̄anda. nō ꝓmū: q꞉ quū iſtud ꝓnm̄ coagat gn̄anti ad formā gn̄andā eſſet ꝓnm̄ ſue ꝓpꝛie corruptiōis. igiť dandū eſt 2m̄. ſ. ꝙ iſtō ꝓnm̄ eſt forma gn̄anda. ꝛ ſi ſic. ſequiť ꝙ hꝫ forma ſꝫ aliqḋ ſui pēſt in mā. ¶ Cōfirmať iſta rō. Illā que eſt ꝓnm̄ motus ꝛ qetis ꝛc̄. ꝓncipalius dꝛ de forma ꝗꝫ de mā. ex 2° phiſi. tex. cōmē. 12. ſed quū forma ſit actus hꝫ rōnē ꝓncipij actiui. mā quū ſit in po⁴ receptiua oppoſita actui: hꝫ rōnem ꝓncipij paſſiui. igiť nā hic diffinita magis accipiť p ꝓn° actiuo ꝗꝫ paſſiuo. ꝗ ſi in oib⁹ nālibus ſit nā pro ꝓn° paſſiuo in oib⁹ nālibus erit nā: vt eſt ꝓnm̄ actiuū. ꝛ tunc ſequitur idē qḋ prius. ¶ Cōfirmať 2° hoc idē 2° phiſi. tex. cōmē. 3. ponit Ar. dr̄iam inter nālia ꝛ artificialia: per hoc ꝙ nālia hn̄t in ſe ꝓnm̄ ſui motus: nō aūt artificialia: aut igitur iſtud ꝓnm̄ eſt actiuū aut paſſiuū. nō 2° mō: q꞉ eque bn̄ artificialia habēt in ſe ꝓnm̄ paſſiuū ſue factionis: ſicut ꝛ nālia: alioquin ipoſſibile eſſet ea fieri. ꝗ tale ꝓnm̄ eſt actiuuꝫ. ꝛ tunc idē qḋ prius. ¶ Itē 2° phiſi. tex. cōmen. 78. Si domus eſſet eoꝝ que nā ſunt ſic fieret a nā: ſicut nunc ſit ab arte. Et in eodē tex. cōmen. 86. Si ars nauiſactiua eēt in lignis: ſilr̄ faceret nauē. ¶ Ex hoc arguiť. ſi domus fieret a nā: ſicut ſit ab arte: eodem modo fieret. ꝛ a ꝯſimili ꝓncipio ſed ab arte ſit vt a ꝓncipio actiuo. ergo ꝛc̄. Similiter ex ſcōa auctē. Si ars nauiſactiua eſſet in lignis: ſilr̄ faceret nauim: ſicut nunc nā in nālibus opať: ſed ars eſt ꝓncipiū actiuū. ergo ꝛc̄. ¶ Itē ibidē tex. cōmē. 84. Dič Ar. ꝙ a nā ſunt queciꝗꝫ a quodaꝫ ꝓn° in ſeipſis mota accidunt ad aliquē finē. ꝓnm̄ aūt a quo aliqḋ mouet eſt actiuū: ſic ꝓnm̄ in quo ſonať ꝓnm̄ paſſiuū. ꝗ ꝛc̄. ¶ Itē 6° meta. tex. cōmē. 1. Ar. pbās phiſicā nō eſſe practicā arguit h̄ ex obiectis: volēs ꝙ ꝓnm̄ factibiliū ē in faciēte: vt ars ꝛ itellectus hꝫ: nāliū in moto. ꝛ hoc hꝫ intelligi de ꝓn° actiuo. alioqn dr̄ia iter artificialia ꝛ nālia nulla eēt: ꝛ rō Ar. qd h̄ adducta peccaret p equocationeꝫ ꝓncipij: q꞉ aliter ſumereť reſpectu artificialiū. ꝛ alr̄ reſpectu nāliū. ¶ Iteꝫ 2° phiſi. tex. cōmē. 66. Ar. reducit caſum ꝛ fortunā ad nām ꝛ intellectū: ſed certū eſt ꝙ caſus ꝛ fortuna ſunt cauſe efficientes: ſꝫ p accidens. igiť nā per ſe eſt cā efficiens rei naturalis.

¶ Confirmatur

¶ Confirmat per illud 3° ethi. violētū eſt: cui° pn̄m eſt ex
tra: nō ɔferente vis paſſo. hoc aūt eēt in gñatione nāli: ſi
paſſum nō ɔferret vis ageti extrinſeco. g̃ gñatio natura
lis eēt violēta. ¶ Itē Ar. 7. meta. tex. cōmen. 29. dicit φ a
nāſiūt in quorūcūq; mā eſt pō aliq̄ forme: que ſic mouet
māz. ſic mouet ab extrinſeco. ¶ Rōnes ēt adducuntur
ad hāc pōnē. Tū qz dato oppoſito. q. ſequeret φ foia nā
lis crearet: qz pduceret de nihilo ſui: ⁊ φ ēt annihilaret:
qz qñ corrūperet vteret in nihil. Tū qz gñatio forme nā
lis eēt violēta. ɔñtia pz ex dictis: marie ex 3° ethi. vt alle
gatū eſt. ¶ Modus ponēdi formas quo ad ꝑtinētiā eaꝝ
in mā ꝑter poſitionē vetuſtiſſimā phoꝝ: vt Anaxagore.
Empedoclis: Democriti: ⁊ alioꝝ. varius eſt qdē ⁊ diuer
ſus: quē pſtringēdo ſic ponit p duo notabilia pmittēda.
¶ Primū eſt. in mā eſt duplex po°. ſ. paſſiua ⁊ actiua.
Paſſiua po° eſt ſm quā mā eſt apta nata recipe oēs for
mas: que mā nō eſt qd: nec q̄le: nec q̄ntū aliqd i actu: nec
aliqd alioꝝ pdicamētoꝝ: ſed eſt quodlibet iſtoꝝ in potē
tia ſubiectiua ⁊ receptiua: vt dī. 7. meta. tex. cōmē. 8. Alia
eſt po° in mā formalis: ſm quā eſt habilis ⁊ facilitata ad
recipiēdū formas: ⁊ iſta aūt eſt vna reſpectu oium forma
rū reducibiliū de po° māe ſubtiua: aut plures vna. Si
ponit vna: vna erit inchoatio gñalis reſpectu oiuz foia
rū: vt vr velle Aui. in p tractatu ſue ſufficiētie. cap. 1° etiā
Linconienſis in libello ſuo de luce. ponēs formā corporei
tatis coeternā māe: que eſt ichoatiuū quoddaz re° oium
formaꝝ gñabiliū ⁊ corruptibiliū: ⁊ dicūt hoc eē de mēte
Ar. p phiſi. tex. cōmē. 50. vbi hz. Opz pn̄ ſemp manē. igi
tur forma manet ſemp in mā ſm aliqd ſui: ſaltē in rōne
gñis: qd eſt foia corporeitatis. h ēt vr velle Cōmē. p meta.
cōmē. 17. Mā ingt recipit p formas vles. ⁊ ſic deinceps
vſq; ad idiuiduales. Iſta forma corporeitatis eſt qſi ha
bit° in mā hñs ortū a creāte māz: qui dat eē māe: ⁊ diſpo
nit ipſam ad eē ſpecificū forme: ⁊ vocat habitus. Tū ex eo
qd hz pmāſiuū in mā ad modū habitus. Tū qz preparat
diſponit: ⁊ idinat illud in quo eſt ad formā gñandaz. ⁊
in iſto habitu ichoant oēs foie que hñt eē potētiale in il
la: que forme in iſto eē potētiali nō hñt eē diſtinctū ad ſe
inuicē: qz act° eſt qui ſeparat ⁊ diſtinguit. ex. 7. meta. com
men. 49. eē aūt actuale iſtaꝝ formaꝝ eſt a gñante. ¶ Se
cūdo notādū: ponēdo vnū ichoatiuū formaꝝ: φ ſic ſe hz
gen° ad dīas ⁊ ad ſpēs: ita iſta forma cōis ad alias foias
in eē cōpleto. gen° eni ɔtinet dīas mō ɔfuſo: ſed cōtinet
ſpēs mō diſtincto p dīas ɔſtātes. ſic ēt foie que hñt eē idi
ſtinctū ⁊ ɔfuſum in foia cōi: deducunt ad eē diſtictū p q̄
litates ⁊ diuerſas diſpōnes ad formas diſtinctas: ⁊ ſm
hoc iſta forma corporeitatis nō diſtinguit realr ſm eſſen
tiā a formis ſpecificis: que forme ſunt vnū in ſba māe: qz
ſunt vnū in mā a qua capiūt vnitatē. ēt qz ſunt ibi potē
tialr: qz po° dicit idiſtictionē: quā opponat actui: cui° eſt
diſtinguere. Ex quo ſequit φ iſte forme nō ſolū ſunt idi
ſtincte in forma cōi: que eſt corporeitatis: ſed ēt iter ſe: p
ut ſm eēntiā ſūt in mā: ɔſuis forte poſſet dici iſtud ichoa
tiuū cōe eſſe aliud ⁊ aliud in reſpectu ad diuerſas foias
in actū deducēdas a gñante. Alio mō ponit ichoatio for
me ponēdo vniuſcuiuſq; forme ppriā ichoationē i mā:
que eſt ipſamet forma gñanda ſm eē eēntie: que foia in
eē eēntie eſt po° māe: nō quecūq; ſz formalis. vñ ſicut for
ma in actu cōpleto ē act° māe. ſic in po° eſt po° māe. Ex h
dicit iſta opio: φ quū gñat aliqd cōpo° gñat tanq̄ termi
nus totalis: ſz foia hz eē eēntie eſt termin° formalis: ita φ
nō gñat forma ſm eſſentiā: ſed ſz eēntiaz. ¶ Et ſi querat
an forma ſit termin° totalis ſi gñet ſz eēntiā. ¶ Rīdet: φ
nō pōt eē termin° totalis qñ gñat: vt in h: qz termin° to
talis ē ille q p ſe fit: ⁊ gñat pſeitate tertij modi: ita φ ē ſoli
tarie ⁊ in ſe acceptū. i. p ſe ſubſiſtēs. ¶ Pro iſta opinione
ſunt multe auctes ⁊ rōnes. p qz Ar. dicit 1° phi. tex. com
mē. 15. φ puatio ē ſpēs ⁊ nā: ſz h nō vr ver: niſi qz foia i
pfecta eſt puatio reſpectu ſuiipſi° in eē pfecto. puatio aūt
pcedit gñationē cōpoſiti: ⁊ forma in eē pfecto. g̃ forma in
aliquo eē ſic pcedit. ¶ Itē. Cōmen. p phi. cōmē. 79. hz hec
vba. Si mā in ſua nā eēt formata: nō recipet oēs formas:
niſi ens gñaret ex ente: quēadmodū ſi in ſua nā eēt pua
tio ſimplr: tūc oino nihil gñaret ex ea. Ex his vult cōmē.
φ puatio iportat aliqd: ⁊ nō puꝝ nō eē: ſed eē tale nō eſt
niſi forma gñanda in eē impfecto. igit ⁊c̄. ¶ Itē Cōmen.
p phi. cōmē. 81. Mā ſm φ accidit ei puatio eſt inata ap
petere ſe aſſimilari p pn° ſm φ pōr: ⁊ h eſt appetere rece
ptionē foie. Et intelligere h p appetitū illō qd mā hēt de
motu ad recipiēdū formā. Hec Cōmē. Tūc ſic: illō qd hēt
mā de motu nō eſt niſi forma fluēs ⁊ impfecta: qz talis ē
mot° mālr ſumpt°. igit foia impfecta pcedit gñationē cō
poſiti. ⁊ h ponit ichoatio ei°. ¶ Itē p phi. cōmē. 62. Quē
admodū gñatio albi, ſz φ eſt mot° idiget ſbto ⁊ oppoſi
to ſuo: ita ⁊ trāſmutatio in ſba. ⁊ in eodē cōmen. ingt. In
ſpmate eni qd ſit hō non ceſſant ptes ſpmatis recedere: ⁊
ptes hois fieri donec foia humana pficiat. ⁊ h ſi foia hu
mana ſit pribilis. igit ſm ipm foia ſbalis pribilr acqrit ⁊
pficitur in motu: qd nō vr poſſe poni. ſ. pribilitas iſta niſi
penes eēntiā ⁊ eſſe forme que acqrit. ¶ Itē. puatio ſz oēs:
vt diſtinguit a negatiōe ex gen° formaliter icludit aliqd
poſitiuū. qd poſitiuū nō pōt eē mā: qz Ar. p phi. rephen
dit Pla. qui nō diſtinxit inter puationē ⁊ mām: vt dicit
Cōmē. ibi. cōmē. 66. ⁊ phs tex. cōmē. 79. ⁊ Cōmē. ibidez.
Igit tale poſitiuū qd icludit puatio nō eſt mā: neq; cō
poſitū: vt de ſe pz: neq; forma corrūpēda que eſt in termi
no a quo ipſi° mot°: qz talis foia qñq; nō manet: manen
te puatiōe. marie ſi ſiat trāſit° ab illa ad formā vltimā ge
nerādā p formas itermedias: ſicut ſi ſiat trāſit° a ſpermate
p formā ſanguinis ⁊ carnis ad formā hois: aut eq. certū
eſt: φ cū foia ſanguinis aut carnis: manet adhuc puatio
forme hois: ⁊ nō manet foia ſpmatis. igit puatio non p
ſe iportat formā in termino a quo mot° que eſt foia cor
rūpenda. igit poſitiuū qd iportat eſt foia gñanda in ter
mino ad quē. ¶ Itē Ar. p phi. tex. cōmē. 43. nō ex quoli
bet ſit quodlibet: ſed ex determinato ſit determinatū. g̃ q̄
ſiūt nālr ſiūt ex pn° determinato: ſed illud determinatuz
nō pōt eē mā: quū ſit in po° ɔdictiōis. igit opz φ ſit aliqd
foie qd eſt in mā ante gñationē ei°. ¶ Cōfirmat. qz ſi foia
gñabilis nō poſſet in mā hz eē formale formabile: nō poſ
ſet aſſignari rō q̄re ex ſemine nucis magis gñaret nux q̄z
oliua. igit opz dicere φ foia nucis hēat in illo ſemine ali
qd eē ante ſui gñationē. ¶ Itē. foia ante ſui gñationē ē ali
qd. ⁊ nō eſt mā: vt manifeſtū ē. g̃ foia ante ſui gñationez
hz aliqd eē diſtinctū a mā: p° pars antecedentis pbat du
plr: tū qz eadē foia ante gñationē ē in po°. ⁊ poſtea i actu
ſz nō pōt eē identitas iter aliq̄: niſi vtrūq; ſit ens. g̃ foia an
te ſui gñationē ē aliqd. 2° eadē ps antecedētis pbat. qz il
lud qd nō eſt magis aliqd q̄z chimera nō pōt pduci. igit
ſi foia ante ſui gñationē eēt oino nihil ipſa nō poſſet pro
duci. ¶ Et ɔfirmat: qz p phiſi. vt ſupra allegatū ē. tex. cō
mē. 79. Ar. rephēdit Pla. qui ɔceſſit aliqd fieri ex nō en
te ſimplr: ſz niſi foia ſbalis hēt aliqd eē: ⁊ eēt aliqd an̄ ſui
gñationē: ipſa fieret ex nō ente ſimplr. fieret eni ex nihilo
ſui: qd negat phs. ¶ Itē nullū agens finitū pōt ſupra di
ſtantiā infinitā: eo φ nihil pōt ſupra mai° ſe: ſz iter ens ⁊
nihil eſt diſtātia ifinita: quū ſint ɔdictoria: ⁊ in nullo cō
ueniūt. g̃ ſi foia nālis pōt pduci p agēs nāle nō eſt ſimplr
nihil anteq̄z pducat: ⁊ tñ nō hz eē niſi in mā. ¶ Sz ɔ iſtā
op. iſtat. p ɔ ɔnē iſti° opionis in ſe. Dein ɔ modos ponē
di. p ſic: ſi foia aliq̄ ſit coeterna māe in quocūq; eē accipia
tur illa forma vt eſt coeterna: ſeqt φ fruſtra ponit mā in
q̄cūq; trāſmutatiōe eſſe ſbm eius: cōſequēs eſt falſum ex
pmo phiſi. ⁊ pmo de gñatione. igitur ⁊c̄. cōſequentia p
batur. nō enim ponitur mā eſſe neceſſario ſubiectum in
trāſmutatione ſbali: niſi vt aliqd ſit deferens tranſmuta-

tionē: vt dicit Cōmen.cōmē.71.pᵒ phi.ꝛ cōmē.63.ꝛ ēt vt aliqd maneat idē ſub vtroqꝫ termio trāſmutatōis.ex.12. meta.tex.cōmē.6.ſed for ſm eē eēntie eſt ingnabilis: ꝛ manet eadē in tota trāſmutatōe: ſequit ꝙ qcqd ponat aliud deſerēs trāſmutationē ſupflueret. ¶ Et ꝯfirmat: nā tranſmutatio ſbalis: quā ſit act' ſbti mutabilis: aut erit actus mãe: vt diſtinguit ab eēntia forme: aut eſſentia forme: aut vtriuſqꝫ ſil'. Si pᵒᵒ cui' vt ſbti trāſmutatio eſt act' eiuſqꝫ vt ſbti eſt id qḋ eſt termin' trāſmutationis. igit termin' qualiſcūqꝫ iduct' p trāſmutationē imediate pficiet eēn^tm mãe nō forme. qḋ eſt ꝯ opinātes. Si 2ᵒᵒ. ḡ gnatio ſbalis erit pˢ ꝛ p ſe act' forme vt ſbti: qḋ eſt ꝯ Ar.ꝑ phiſi.ꝛ pᵒ de ge. ¶ Et ſequit vlteri' ꝙ gnatio ſbalis eēt mot': quā ſbꝫ ei' eſſet ens in actu formali: ꝯñs eſt falſum ꝯ Ar.5.phiſi.tex. cōmē.7.ꝛ.8. Si vᵒ detur 3^m: ſequit idē qḋ pus: ꝙ mã nō ſubiicief trāſmutationi ſbali rōne ſui: ſꝫ rōne for ſbalis: qꝛ ſic p ipſaꝫ aliquo mō hꝫet eē: ꝛ ēt p ipſaꝫ ſubſiſteret motui ꝛ trāſmutatiōi. ¶ Sed ad hāc rōnē forte ridet ꝙ terminus iduct' p gnationē pficit mãm tanqꝫ ſbm: ſꝫ for^m ſeu eſſentiā forme pexiſtē pficit formalr. ¶ Contra duplr: qḋ eſt eſſentialr act' nō eſt poᵃ pfectibilis p aliū actū eiuſdem rōnis cū ipſo. termin' induct' eſt hꝫ. cum eēntia forme: qꝛ nō diſtinguit: niſi ſicut pfectū ab impfecto. 2ᵒ qꝛ eē eēntie forme pcedēs in mã eſt actus pfectior qꝫ eſſe exiſtie: qḋ inducit a gnante. Et h̄ vltimū pbat. Tum qꝛ eē eēntie rei ſbalis ptinet directe ad genus ſbe. eſſe exiſtie: qḋ p gnationē acquirit: nō gen' aūt ſbe eſt nobiliſſimū gen'. ḡ qḋ directe ptinet ad ipm eſt pfectio nobilior: nō ptinēte: ſicut eſt eē exiſtie. Tum qꝛ nobiliſſima pfectio vniuſcuiuſqꝫ cōpetit ei p ſuū ꝓpriū genus. ꝛ ſuā ꝓpriā drīam que ptinet ad eſſentiā ꝛ quiditatē rei. Tum 3ᵒ: qꝛ plus excedit hō in poᵃ aſinū in poᵃ in pfectione: qꝫ hō in actu hoiem in poᵃ. hō aūt in poᵃ excedit aſinū in poᵃ p eēntiam. ꝛ hō in actu hoiem in poᵃ p exiſtiā. ḡ eſſe exiſtere nō eſt pfecti' eēntia ꝛ quiditate rei. Ex quo infert ꝓpoᵐ ꝙ eſſentia rei non erit poᵃ pfectibilis p exiſtiā: eo mō quo ponūt iſti in gnatiōe ſbali. ¶ P. 2ᵒ pncipalr arguit. In omni trāſmutatiōe: ꝛ maxime in gnatione ſbali eſt aſſignare terminū formalē gnationis. aut ḡ talis terminus eſt forᵃ ſbalis gnanda ſꝫ eſſentiā: aut ſm exiſtiā. Si pmo mō: qḋ nāliter ꝓducitur: ſeu capit eſſe ſm aliqd ſui nō preeſt in mã ſm illud eē in qḋ ꝓducit. igit forᵃ nō preeſt in mã ſm eſſentiā: ſiue in gnē ſiue in ſpē. ꝛ p ꝯñs ſi ſic ꝓducat ꝓducit de nihilo ſui. Si detur ꝙ forᵃ ſm exiſtiā terminet gnationē. Tūc arguit. Exiſtentia iſta forme q̄ eſt rō terminādi: aut eſt ſba aut accns: nō ſba: qꝛ forᵃ ſbalis eſt ſimplex: nō cōpoſita ex pluribus partib' ſbalibus: maxime ꝙ vna ſit in poᵃ ad aliā: ſicē hic poneret: qꝛ eēntia forme eēt in poᵃ ad exiſtiam ſm iſtam pōnē. Si vᵒ exiſtia ſit accns: ꝛ eēt terminus formalis gnationis quā mot' ꝛ mutatio denoiet a termio fōali ipſi' gnatio ſbalis eſſet accntalis: ꝛ eēt gnatio ſm qd: ꝛ nō ſimpliciter. ¶ Sed ad h̄ forte di ꝙ nō p̄ciſe eēntia forme: neqꝫ preciſe exiſtia eſt termin': ſꝫ forᵃ vel eēntia forme ſub exiſtia. Sed ꝯ: qꝛ ſi eſſentia ſub exiſtia terminat gnationē: aut ſub rōne eēntie: aut ſub rōne exiſtie. Si pᵒᵒ. ḡ eēntia ꝓducitur ꝛ hꝫ intētū ꝙ nō p̄eſt in mã. Si 2ᵒᵒ. ḡ accns terminat gnationē. ¶ P. eēntia forme ſub exiſtia: aut dicit p̄ciſe eēntiā: aut p̄ciſe exiſtiā: aut vtrūqꝫ. nō pᵐ. vel 2ᵐ p te. ḡ dat 3^m. ¶ Sed ꝯ duplr. Tum qꝛ forᵃ ſub exiſtia dicit vnū p accns quā ſit aggregatū ex ſba ꝛ accnte: vt ꝯcedūt rñſio. igit non poterit p ſe termiare gnationē. 2ᵒ qꝛ eēntia forme: vt ſub exiſtia iportat reſpcū ad exiſtiā. ḡ ſub rōne reſpectiua eēt termin' gnationis: qḋ eſt abſurdiſſimū. ¶ Et preterea exiſtia: aut forma vt eſt ſub exiſtia nō pōt eſſe termin' iſto mō: qꝛ nihil pōt eſſe terminus alicui' actionis: niſi in agente ſit pn^m formale agēdi. exiſtia nō eſt hꝫ. Sed nā ꝛ eſſentia forme ſm oēs: ꝛ eſt de mēte Ar.2ᵒ phiſi.cōmē.3ᵒ. Natura eſt pn^m mouēdi ꝛ quieſcēdi ꝛc̄. ꝛ hoc pꝫ rōne: qꝛ pn^m formale agēdi eſt illud quo agens aſſimilat ſibi paſſum. hꝫ eſt nā: nō quecūqꝫ rō idiuidualis ſicut eſt exiſtia: que potius eſt rō diſtinguēdi qꝫ aſſiīandi. ¶ 3ᵒ pncipalr arguit ponit iſta opinio ꝙ eēntia forme eſt in mã ante gnationē ſub eē icōpleto ꝛ iperfecto: ꝛ deducit ad eē pfectum a gnante. ¶ Contra. ſi ſic. ſequit ꝙ fōꝛa ſbalis ſuſcipet magis ꝛ min'. pbat. nā per te forma ante ſui gnationē hꝫ eē incōpletū: ꝛ poſt gnationē hꝫ eē cōpletuꝫ. ḡ eſt pfectior qꝫ prius. ꝯñs eſt ꝯ oēm phiā: qꝛ h̄ dato: forma ſbalis eēt diuiſibilis ꝛ partibilr acqſibilis: ꝛ ita p motū ſuuꝫ ēt gnari eēt intendi ꝛ remitti. Iſta oīa iprobat Ar. in ꝑdicamētis ꝙ ſba nō ſuſcipit magis ꝛc̄. ꝛ ꝙ in ſba nō eſt mot' 5ᵒ phiſi.cōmē.10. ¶ Itē ꝙ ſpēs ſbarū ſunt ſicut ſpēs nūoꝝ octauo meta.cōmē.10. quarū rō ꝯſiſtit in indiuiſibili. ¶ Itē ꝙ gnatio forme ſbalis mēſurat inſtāti. pbat rōne. ꝛ ꝙ in formis ſbalibus nō ſint gradus ſm quos ſuſcipiāt magis ꝛ minus. maxīe in formis pfectis qcqd ſit de formis elemētalib'. ſic quecūqꝫ forme ſuſcipiūt magis ꝛ min': cū intendunt aut remittunt neceſſario in eis deuenit ad mediū eēntialr ordinatū inter extrema: qḋ neceſſario aliqd pus pmutat qꝫ in extremū. a quo extremo quū recedit neceſſe eſt deueniri ad illud mediū. Et quū receditur ab eo medio neceſſe eſt deueniri ad alterū extremoꝝ: ſed forme ſbales nō ſunt hꝫ: qꝛ ſi forma ſanguinis ponat tale mediū inter formā ſeminis ꝛ carnis: non eſt neceſſe ꝙ mã exñs ſub forma ſeminis: quā recedit a forma ſeminis trāſeat ad formā ſanguinis: nā lꝫ mã nō poſſit trāſire ad formā carnis ſi ſit ſub forma ſeminis: niſi pus perueniat ad formā ſanguinis: tñ exuta fōꝛa ſeminis: nō eſt neceſſe eā adire formā ſanguinis: ſed corrupto ſemine pōt idui forma aque: ꝛ poſtmodū forma lapidis aut ligni. igitur quā p receſſum ab vno extremoꝝ in formis ſbalib' non neceſſario puenit ad mediū: qḋ ſit eēntialr ordinatuꝫ iter formas: ꝛ ēt p receſſum ab illo qḋ ponit mediū nō ſit neceſſe mãꝫ trāſmutari ad alteꝝ extremoꝝ: ſicut in exēplo a forma ſanguinis ad formā carnis: aut ſeminis: ſꝫ imediate poterit trāſmutari ad formā aque: ꝛ ꝯñter ad aliā formā mixti. Relinqt: formas ſbales nō hꝫre gradus ſm quos ſuſcipiāt magis ꝛ minus. ¶ P. hoc idē ꝯfirmat. Quecūqꝫ forma ſuſcipit magis ꝛ min' acqrit p motū ꝛ ſucceſſionē. ꝛ ſilr deꝑdit: ſed fōꝛa ſbalis deꝑdit in inſtāti: qꝛ ſi aial ſubito corrūpit: ſubito amittit aīam ſꝫ quēlibet graduꝫ ipſi': ita ꝙ nō pus ſm eē ſenſitiuū qꝫ ſm eē vegetatiuuꝫ: ſed ſubito. ita cito ſic corrūpit aial: corrūpit ei' aīa qꝫtum ad quodlibet ſui eē: ꝛ ſi aīa que v̄tualr eſt multiplex ī potētijs ꝛ v̄tutib' ei' idiuiſibilr corrūpit multo magis alie forme ſbales erūt idiuiſibiles. ¶ Cōfirmat 1ᵒ fōꝛa que in ſua eēntia hꝫ gradus denoiat ſbm i quo ē ſꝫ magis ꝛ minus: ſicē albedo denoiat ſbm ſuū magis vel min' albū. ſꝫ forma ſbalis nō eſt hꝫ. nā qlibet hō cuilibet hoi ē eq̄liter hō: ꝛ ſic de alijs. ¶ Ad hāc rōnē di: ꝙ pfectū ꝛ ipfectū ꝓut dicūt diuerſum modū eēndi in fōꝛa. ſ. in actu: ꝛ in potētia nō faciūt magis ꝛ min' in forma. fōꝛa eni q̄ hꝫ gradus ſm quos ſuſcipit magis ꝛ min' hꝫ illos ſm vtrūqꝫ modū eēndi. ſ. tā in poᵃ qꝫ in actu. oēs eni gradus qs hꝫ calor in actu p̄habuit in poᵃ: ſicē nihil ſit in actu: niſi p̄fuerit in poᵃ. Ex q̄ ſeqt ꝙ pfectū ꝛ ipfectū ſm eādē rōne potentie: aut actus faciūt magis ꝛ minus i forma: ſicut albedo vt q̄tuor eſt pfectior in poᵃ qꝫ albedo vt duo: que ē ēt i poᵃ. ¶ Sed ꝯ forma que ꝯtinet pfectū ꝛ impfectū in eadē rōne potētie aut actus: ſuſcipit magis ꝛ minus. forma ſbalis eſt hꝫ ſm te. ḡ ꝛc̄. minoꝝ pbat: nā ſicut eē eēntie ꝛ exiſtie ꝯueniūt fōꝛe in actu: ita etiaꝫ in poᵃ. Sꝫ eē exiſtie ſm opinātē eſt pfecti' eē eēntie: ēt accipiēdo vtrūqꝫ in poᵃ. igitur. ¶ Cōfirmat iſta rō. ꝛ redit in idē. Ois illa fōꝛa ſuſcipit magis ꝛ min': q̄ oēs gradus qs hꝫ i actu ꝯtinet i poᵃ. fōꝛa ſbalis eſt hꝫ. ḡ pbat: qꝛ gradus ꝓductus a gnante cōtinebat potentialr in forma. aliogn fuiſſet ipoſſe ꝓduci.

¶ P. gradus

¶ P. gradus quicunq; actualis forme intẽſibilis accita
lis quã eſt deduct⁹ ad actũ non educit̃ niſi de po^a oppoſi
ta actui ad quẽ deducit̃: talis nõ eſt niſi po^a obiectiua. de q̃
agẽs extrahit actũ. de tali po^a extrahit agens gradũ quẽcunq;
forme ſb'alis: ſi quos hʒ gradus. igit̃ talis gradus qcũq;
ſit p̃fuit in po^a: ſiue ſit eẽ: ſiue eſſentia. ¶ P. ad p̃ncipale
4° arguit̃. forma que p̃eſt in mã ante gñationẽ: aut vnit̃
mãe: ſeu eſt in ipſa ſm quẽlibet gradũ: qui nat⁹ ẽ ſibi cõ-
petere: dato q̃ h̃eat gradus ſm te: aut non. Si p̃ mõ: qd̃
vĩ dõm: qr ẽntia ei⁹ eſt idiuiſibilis. igit̃ a gñante nõ de-
ducit̃ ad eẽ pfectũ: ꝛ p̃ ɔñs ſm nihil ipſi⁹ capit eẽ. Si vo
dẽt 2^m: ſeq̃t q̃ ille gradus q̃ pducit̃ in ipſa forma: pduci-
tur de nihilo ſui: qr q̃ntũcunq; modicum iſtud: dũmõ ſit
aliqd poſitiuũ: ſiue ſit entitas: ſiue modus entitatis ſemp
h̃ebit eẽ de nihilo ſui p̃ſuppoſito. ¶ Et cõfirmat̃. ꝛ re-
dit in idẽ: qr illud qd̃ acq̃rit̃ p gñationẽ: aut eſt aliqd p̃-
ter totũ illud qd̃ p̃fuit in mã: aut nihil: ꝛ hoc ſiue ptineat
ad eſſentiã fo̾e: ſiue cõpoſiti. Si 2^{oo} ĝ nulla: erit gñatio.
Si p̃ mõ. ĝ illd̃ erit de nihilo ſui ex iſta poſitiõe: ꝛ ita crea-
bit̃. ¶ P. 5° in ẽntialr̃ ordinatis ꝛ eiuſdẽ rõnis agẽs cõ-
tinẽs v̾tualr̃ gradũ pfectiorẽ ꝛ ſupiorẽ ɔtinet v̾tualr̃ quẽ-
libet gradũ iferiorẽ: ſʒ nõ ecõuerſo: ſed gradus actualita-
tis eiuſdẽ forme ſunt eiuſdẽ rõnis: ꝛ ſũt ẽntialr̃ ordina-
ti ſm iſtã opinionẽ: qr vn⁹ eſt in po^a ad alteꝝ. ĝ agens cõ-
tinẽs virtualr̃ poſteriorẽ ɔtinet v̾tualr̃ quẽlibet p̃orẽ: ſʒ
agens nãle ɔtinet v̾tualr̃ poſteriorẽ. ĝ ꝛ quẽlibet p̃orem.
poterit ĝ pducere p̃^m gradũ: ſicut ꝛ vltimũ. fruſtra ĝ po-
nit̃ gradus iproduct⁹. ¶ Cõtra modũ ponẽdi iſtaꝝ opi-
nionũ arguit̃. ꝛ p̃ ɔ̃ p̃^m: q ponit vnũ ichoatiuũ gñis re^u
formaꝝ ſpãliũ. arguit̃ ſic. Forma ſpãlis: que ichoatur in
gñe: aut eſt aliqd p̃ter formã gñis: aut nihil. nõ 2^{oo}: quia
ſpẽs ſupra gen⁹ addit dr̃iã ẽntialẽ: que dicit diſtinctam
entitatẽ a nã: ſeu ẽntia gñis: qr teſte Aᷓ. 7. meta. cõmen.
43. gen⁹ eſt quoddã poſſibile reſpectu ſpẽrum: ꝛ ſe hʒ vt
mã re^u ipſaꝝ. Et p̃terea nulla eẽt gñatio re^u taliũ formaꝝ
in ſpẽm nihil addũt ſupra formã gñis. ſi ſic. forma ſpecifi-
ca q̃ntũ ad illud qd̃ addit ſupra gen⁹ nõ eſt ichoata in for-
ma generica: ꝛ quũ gñet̃ q̃ntũ ad id qd̃ addit gñat̃ de ni-
hilo ſui. ¶ P. ſic gen⁹ hʒ ppriã vnitatẽ diſtinctã ab vnita-
te ſpẽi: vt vult Aᷓ. 5. meta. tex. cõmẽ. 12. ita forma gñis hʒ
vnitatẽ diſtinctã ab vnitate forme ſpecifice. Sʒ vnũqdq;
qd̃ eſt vnũ p ſuã vnitatẽ eſt indiſtinctũ a ſe: ꝛ diſtinctũ a
quolibet alio. igit̃ forma ſpecifica iportat aliquã diſtõnẽ
ſupra formã genericã. ꝛ ſi ſic. ſequit̃ q̃ in fo̾a corporeita-
tis forme ſpecifice h̃nt aliqd̃ eẽ diſtinctũ. Cui⁹ oppo^m dĩc
opinio. ¶ P. ſi in forma generica ichoãt̃ forme ſpecifice:
aut tales forme ɔtinẽt̃ ibi ſm aliqd ſibi ppriũ: aut nihil.
Si 2^{oo}. igit̃ nullũ h̃nt ichoatiuũ q̃ntũ ad illud eẽ ppriũ:
qd̃ ſibi ɔuenit. Si p̃ mõ. igit̃ fo̾e ɔ̃rie ꝛ repugnãtes erũt
in ẽntia forme generica. ꝛ pbat̃ ɔñia: qr fo̾e ſpecifice cõ-
tinent̃ ibi q̃ntũ ad ẽntiã ppriã ꝛ q̃ditatẽ eaꝝ in ſpẽ: ſʒ re-
pugnãtia ꝛ ɔ̃rietas fo̾aꝝ eſt ex differẽtijs ſpecificis ipſa-
rũ: que ptinẽt ad eaꝝ q̃ditatẽ ꝛ eſſentiã ſpecificã: qd̃ pbat̃
qr ſi forma ſpecifica hois repugnat forme ſpecifice aſini:
hoc eſt: qr rõnalitas hois repugnat irrationalitati aſini.
igit̃ tales forme nõ ɔtinent̃ in forma generica ſm ẽntiã:
nec valet dicere q̃ ibi ɔfuſe ꝛ indiſtincte ɔtinent̃: quia ſi
ibi ſunt ſm ppriã eſſentiã ſunt ibi ſm quodlibet qd̃ pti-
net ad ẽntiaꝝ: ꝛ ita ſm pprias dr̃ias eſſentiales: ꝛ p ɔñs
ſm pprias vnitates: ad q̃s ſequunt̃ diſtõnes eaꝝ. ¶ Et
p̃terea. ſi dat̃ vna forma que ſit ichoatio oium formaruʒ
gñabiliũ erit cõis oib⁹ gñabilib⁹ nõ ſolũ elemẽtaris: ſʒ ẽt
celeſtis. ꝛ ſi ſic. oportebit dare gnẽm corp⁹ eẽ itellĩm: ꝛ in re: ex
q̃ celeſtia ꝛ mixta ſũt: qd̃ iprobatũ eſt p̃ phi. ꝛ p̃ meta. Ex h̃
apparet ẽt iprobatio ſcd̃i modi ponendi re^u cuiuſq; for-
me ppriã ichoationẽ i mã ex repugnãtia ꝛ ɔ̃rietate fo̾aꝝ
ẽt qr nõ euadit̃ creatio: niſi auferat̃ oino ois gñatio nãl.
qr opʒ ſemp dicere q̃ aliqd̃ nouũ: q̃ntũcũq; modicũ pdu-
cit̃: ꝛ illud nullo mõ p̃fuit. ¶ Sed ſpãlr̃ arguit̃ ɔ̃ iſtũ mo-
dũ: nã ſi vnaqueq; forma pducibilis h̃eat ppriã formaꝝ
in mã. igit̃ quelibet forma indiuidualis h̃ebit ppriã in-
choationẽ: qr q̃libet talis eſt p ſe pducibilis nõ fo̾a ſpeci-
fica vel generica: ſed tales forme idiuiduales ſunt ifinite.
ĝ erũt ifinite forme ichoate in mã ſm ẽntiã: qd̃ eſt ipoſ-
ſibile. ¶ P. forma que ſm ẽntiã p̃eſt in mã: aut eſt corru-
ptibilis ſm talẽ: aut nõ. ſi ſic. ĝ gñabile ꝛ corruptibile nõ
ɔuertunt̃: qd̃ eſt ɔ̃ Aᷓ. p̃ celi. tex. cõmẽti. 126. Si nõ. ĝ idẽ
nũo poterit nãlr̃ redire poſtq̃ʒ erit corruptũ. pbat̃ ɔñia.
De illud qd̃ eſt in potẽtia mãe: agens põt educẽ ad actũ:
ſed per te cũ corrũpit̃ cõpoſitũ forma manet in mã in en-
titate potẽtiali: qr ſicut agens iſtã entitatẽ poſſibileʒ non
eduxit: ita nõ corrũpit: ſed ſolũ actualẽ. ſi ĝ eadẽ nũo re-
manet forma in po^a. idẽ cõpoſitũ nũo reparabit̃. ¶ Sed
ad h̃ forte diceret̃ q̃ ſm Aᷓ. nõ reparat̃ idem nũo: niſi ſit
idẽ mot⁹ geniti ꝛ repati. ¶ Cõtra. quicqd ſit de dicto phi-
ſi certũ eſt q̃ entitas vna nũo cõpoſiti eſt ex vnitate fo̾e.
vnde ſi per decẽ mot⁹ diſtinctos iducat̃ vna forma nũo in
mã cõpoſitũ eſt vnũ nũo. ꝛ rõ eſt: qr ſicut entitas cõpoſiti
depẽdet a cauſis intrinſecis: ita ꝛ vnitas. potiſſima autẽ
cãrũ itrinſecaꝝ eſt fo̾a re^u cõpoſiti. ¶ P. ex iſta põne ſeq̃t
q̃ ois vna forma eſſet due forme: ꝛ forma eẽt cõpoſita ex
diſtinctis reb⁹. vtrũq; ɔñs eſt falſum. ĝ ꝛc̃. Probat̃ p̃mo
q̃ntũ ad p̃^m ɔñs. Ille ſunt due res: quaꝝ vna manet: alte-
ra corrupta: vel nõ manẽte p p̃^m p̃u^m: ſʒ entitas iſti⁹ fo̾e i
po^a manet: nõ manẽte actu quẽ habuit: ꝛ ecõuerſo. ergo
actualitas ꝛ potẽtialitas forme ſunt due res: ꝛ vltra: quũ
iſte due res cõperũt forme eidẽ nũo. iſta forma qñ eſſet in
actu cõponeret̃ cũ actu: ꝛ qñ eẽt in po^a cõponeret̃ cũ potẽ-
tia tanq̃ʒ cũ reb⁹ realiter diuerſis. ¶ P. in diuerſis mate-
rijs nũo diſtinctis ſunt ẽt diuerſe inchoatiões re^u eiuſdẽ
fo̾e. ĝ in mã aque ꝛ terre ſic erũt ichoatiões diſtincte reſpe-
ctu forme aſini. aut ĝ ãbe deducunt̃ ad actũ pfectuꝫ ſi ãbe
ɔcurrãt ad gñationẽ aſini: vt ſi daret̃ q̃ elta ɔueniũt ad
gñationẽ mixti: aut nulla: aut vna ſic ꝛ alia non: non 2^m
aut 3^m. pʒ. ĝ dabit̃ p̃^m. ĝ ſic ſũt due ichoatiões fo̾e aſinine
ita erũt due fo̾e ibi genite: qr ſic vna inclinatio hʒ pfici p
vnũ terminũ: ita due pficient̃ duobus. ¶ Et ɔfirmat̃: qr
nũata mã neceſſe eſt nũari ea que ſũt in ea: qr ipoſſe ẽ ali-
qd vnũ ꝛ idẽ nũo ſil̃ iueniri in plurib⁹ nũo differentib⁹
mã aũt que actualr̃ eſt ſub diuerſis formis diſtinguit̃
nũo. igit̃ ꝛ inchoatio exñs in ipſa. ¶ P. ɔ̃ illud qd̃ dicit̃
inchoatiuũ fo̾e coagere ad gñationẽ eius. cuicũq; cõpe-
tit eẽ p̃n^m formale agendi alicui ſuppoſito nõ põt eẽ p ſe
agẽs: qr agere p ſe p̃ſupponit eẽ pſc. fo̾a ſb'alis eſt hʒ lo-
quẽdo de illa que eſt in mã: ꝛ eſt po alteri⁹: aut ĝ ichoati-
uum forme erit rõ agẽdi: ſuppoſito in quo eſt: aut extrin-
ſeco agẽti: nõ 2^{oo}. qr nihil formalr̃ agit: niſi p formã: que
ſit in ipſo: vt pʒ 2° de aia. tex. cõmẽ. 24. vbi Aᷓ. declat dif-
finitionẽ aie p eẽ p̃n^m intrinſecũ: quo viuim⁹: ſentim⁹ ꝛc̃.
Neq; ẽt eſt dãdũ p̃^m: qr tunc ſuppoſitũ: in cui⁹ mã eſt ta-
le inchoatiuũ ageret ad corruptioneʒ ſui: igit̃ nullo mõ
erit rõ agendi. ¶ P. tale inchoatiuũ ſi ageret: ageret i ſbʒ
ppriũ deducendo ipm ad actũ pfectũ illius forme: cuius
eẽt inchoatiuũ: ſed nulla forma agit in ſbm ppriũ maxi-
ma actione ſb'ali: aut ẽt vniuoca: qr tunc aut gñaret ſe: ꝛ
deduceret ad eẽ ſimplr̃: aut ſcd̃e forme ſb'ales: vel accidẽ-
tales eiuſdẽ rõnis induceret per motũ eẽnt in eodẽ ſubie-
cto. vtrũq; cõſequens eſt impoſſibile euidenter. ɔñia q̃n-
tũ ad vtrũq; ɔñs pbat̃: nã ſi forma in eẽ incompleto agit
ad gñationẽ ſui in eſſe cõpleto. iſta gñatio eſſet ad eẽ ſim-
pliciter forme. ꝛ ex ɔñti eſſet vniuoca: quia p̃ncipiũ for-
male ꝛ terminus formalis eſſent eiuſdẽ rõnis. Ex quo ſe-
quitur q̃ quũ agens actione vniuoca prehabeat formã
eiuſdẽ rõnis cũ forma quã pducit: opʒ dicere: vel q̃ vna
ꝛ eadẽ forma pducit ſe ad eſſe ſimpliciter: qd̃ eſt impoſſi-
bile. ꝛ contra Aᷓ. 2° de anima. commen. 47. vel ſaltẽ q̃

due forme eiuſdez rõnis ſbales vel accñtales ſunt in eodẽ ſuppoſito: qḋ eſt iprobatũ. 5. meta. cap. de eodẽ ⁊ diuerſo. ¶ Contra illud. ꝙ actio eẽt violẽta niſi poneretur in mã actiuũ intrinſecũ coagens agenti extrinſeco. ſic arguitur inchoatiuũ intrinſecũ agens: aut eſt ſufficiẽs actiuũ ad generationẽ forme vel cõpoſiti: vel non. ſi ſic: quuz ſit agens nãle nãliter ⁊ neceſſario agit in paſſum ſibi ꝓportionatũ ⁊ approximatũ: cuncq̄ꝫ habeat mãm in qua eſt ꝑ paſſo ſufficienter approximato ⁊ ꝓportiõato tale ichoatiuũ ſemp aget in ꝓducendo formã: reſpectu cui⁹ ẽ ichoatiuũ: ⁊ ita ſi vnaqueqꝫ forma hꝫ in mã ꝓpriã inchoationẽ oẽs forme ſimul educerenſ de mã: vel ſaltẽ illa cuius ichoatiuũ eſſe fortius: qḋ videſ falſum: qꝛ impfecti⁹ non videſ poſſe per ſe: ⁊ ſufficiẽter ꝓducere: qḋ eſt pfecti⁹. forma aũt gñanda que eſt in actu eſt pfectioꝛ ſeipſa vt i po⁹. igiſ vt in potẽtia nõ deduceret ſe ad actũ. Si vo ichoatiuũ intrinſecũ ſit inſufficiens actiuũ: agens gñans extrinſecũ prius aget q̃ꝫ intrinſecũ: qꝛ hꝫ agens eſt mouẽs motũ. ⁊ extrinſecũ eſt ꝓncipaliter agens: alioqn intrinſecuz ſemp egiſſet: niſi moueaſ ab extrinſeco: ⁊ ita mã nunquã eſſet ſub eſſe quieto alicuius forme. igiſ agẽs extrinſecũ in illo prioꝛi quo agit: quum nullum habeat ꝓn^m intrinſecum ſibi coagens aget in mãm actionẽ violenta: ⁊ ita nõ euadunt in nãlitatẽ actionis: quã conantur euitare. ¶ Dimiſſa igiſ iſta opinione tanq̃ꝫ ſuperuacanea. qꝛ non ſunt multiplicãda entia ſine neceſſitate. Et quuz ex ſola potentia ſubiectiua mãe poſſit ſaluari nãlitas gñationis: ⁊ euitari creatio forme. Eſt ponenda opinio penit⁹ huic oppoſita: quã inſequiſ Doctoꝛ ſubtilis. Pro qua ponẽde ſunt quedã diſtinctiones. ¶ Quarũ ꝓma eſt. coꝝ que gñanſ: quedã gñanſ vniuoce: quedã equoce. Illa gñantur vniuoce: quoꝝ ꝓn^m formale ⁊ terminus formalis ſũt eiuſdẽ rõnis: vel ſm aliquos: quoꝝ gñans ⁊ genituz ſũt eiuſdẽ ſpẽi. Equiuoce aũt quoꝝ ꝓncipiũ ⁊ terminus formalis ſunt alterius rõnis: vel generãs ⁊ genitũ ſũt alterius ſpeciei. Exẽplũ primi. hõ hoiem gñat vniuoce. Exẽplũ ſecundi. ſol gñat vermẽ ex putrefactione. ¶ 2⁹ diſtĩ. coꝝ que gñanſ vniuoce quedã gñanſ imediate: vt ignis ignẽ. quedã mediate: vt aſinus aſinũ: ⁊ hõ hoiem mediãte ſemine. ¶ Ex his ponunſ alique ꝯnes. Prima ẽ iſta. nulla forma nãlis ante ſui gñationẽ eſt totalr ab itra: ſic dixit Anaxagoras: ⁊ alij philoſophi qui dicti ſunt epicurei. quoꝝ opinio erat ꝙ quodlibet eẽt in quolibet: ſicut Ar. ꝑ phi. recitat: nã ſm iſtos nihil ſit aut gñaſ ſimplr: imo ſi ex aq̄ appareat fieri aer: ille aer nõ ſit aut gñatur ſ rei veritate: ſed prius erat in aq̄: ⁊ nõ apparebat ꝓp mixtionẽ ei⁹ cũ ptib⁹ aque: ſed agẽtia nãlia nihil faciunt ſuis actionib⁹: niſi expellere accñtia ⁊ diſpõnes occultãtes formas latentes in mã: ſicut ſplẽdoꝛ lapidis precioſi occultatus per lutũ: aliquãdo per terſionẽ ⁊ luti remotionez manifeſtaſ. ¶ Cõtra iſtã opinionẽ iuehiſ Ar. ꝑ phiſicoꝝ vbi ꝓbaſ. quodlibet nõ eẽ in quolibet: imo abſurdũ eſt dicere. quodlibet eẽ in eo. ex quo gñaſ. ⁊ iſta opinio eſt ꝯ ſenſum: nã videm⁹ ex paruo ligno gñari ignẽ multo maiorẽ. abſurdũ aũt eẽt dicere ꝙ ille ignis ibi ꝓfuiſſet actu. ⁊ nõ apparuiſſet nobis. Opinionis iſti⁹ falſitas oſtẽdiſ ab Ar. ꝑ phi. ꝑ qnqꝫ ꝯnes q̄s ponit ibi. Quare eius ipugnatio hic omittiſ. Impugnatio hui⁹ opi. incipit tex. cõmẽ. 35. ¶ 2ª ꝯ eſt. forme nãles nõ ſunt totalr ab ex. ſ. a datore formaꝝ: vt tenuit plato ⁊ alij ſtoici: quoꝝ ipſe princeps fuit. dixerũt eni iſti. agẽtia nãlia ſolũ diſpõere mãm ad ſuſceptionez alteri⁹: ⁊ alteri⁹ forme: qua diſpoſita forme introducunſ a datore formaꝝ mediante ſua luce. ¶ Et ꝓ iſta opinione vt dicit Cõmen. 7. metaphi. commẽto. 31. plato inducit q̃tuoꝛ rõnes valde difficiles. q̃rũ ꝓma eſt. Oẽ qḋ educiſ de po⁹ ad actũ: opꝫ ꝙ educaſ ab aliq̃ exiſtẽte in actu: qꝛ nihil agit vt eſt in po⁹: ſed ſolũ vt in actu. vt eiũ eſt de mente Ar. 3⁹ phiſi. commen. 17. Sed plante ⁊ aĩalia que fiunt equoce ex nõ ſemine. educunſ de potẽtia ad actũ. ergo educunſ ꝑ aliqḋ qḋ eſt in actu. cõſtat autem ꝙ agens in actu nõ apparet niſi forma abſtracta. i. ſeparata a mã: qꝛ ſolũ talis abſoluiſ ab oĩ potentialitate. forma aũt cõiuncta mãe q̃ꝫdiu eſt in mã eſt potentialis. ¶ Et preterea nullũ vniuocũ forme eſt iductiuũ talis forme: qꝛ tũc talis gñatio nõ eſſet equoca. ergo quecunqꝫ gñanſ equiuoce gñanſ ab agẽte ſepato. ¶ 2⁹ inter ceteras fortiſſima eſt. Quelibet forma ſbalis tã elemẽti q̃ꝫ mixti: tã aiati q̃ꝫ inaiati que dẽ eſſe aia nõ eſt cõplõ q̃litatũ ꝓmaꝝ: neqꝫ eaꝝ ſecũdaꝝ: ſed eſt quedam forma addita illis cõplõnibus. Queriſ ergo vtrũ talis forma ſupaddita generet a ſe: aut ab agẽte extrinſeco: nõ a ſe: qꝛ tũc talis gñatio eẽt a nõ gñante. ex quo nihil gñat ſe: ſed ſeipm ſaluat. 2⁹ de aia. tex. cõmen. 47. ergo talis forma gñabiſ a gñante extriſeco. ⁊ ſi ſic. neceſſe eſt illud eẽ indiuiduũ eiuſdẽ gñis primi vel ſpẽi cũ genito: aut erit forma ſeparata. cõſtat aũt ꝙ in gñatione aie ex ſemine indiuiduũ gñans ⁊ genitũ nõ ſũt eiuſdẽ ſpẽi vel gñis primi. ergo opꝫ dare formã ſeparatã q̄ ſit agẽs in tali gñatione. Ultimũ aſſumptũ ſortę ꝓbaſ ſic: qꝛ neqꝫ ſemen: neqꝫ aliq̄ virtus exñs in ſemine poterit dici eiuſdẽ ſpẽi vel gñis primi cũ aia que gñatur. Hec ampli⁹ declarabunſ inferi⁹. ¶ 3⁹ rõ. in tranſmutatione elementoꝝ ex ſeinuicẽ nõ ſit actio ſm formas ſubſtãtiales ipſoꝝ: ſed ſolũ ſm q̃litates. qꝛ actio ⁊ paſſio eſt tm̃ rõne ꝯrietatis: vt ꝓbaſ ꝑ de gñatione. cõſtat aũt ꝙ forme ſbales nõ ſunt ꝯrie: ⁊ ex ꝯñti nõ ſunt ex ſe actiue: aut paſſiue: vt dicit hic Cõmen. igiſ quum elemẽta educunſ de po⁹ ad actuz. neceſſe eſt vt educanſ per aliqḋ exiſtens in actu ꝯtinẽte virtualiter pfectionẽ forme elemẽtaris. tale nõ videſ eẽ niſi forma ſepata: vnde qñ ex duobus elemẽtis gñaſ tertiuz. ambo elemẽta corrumpunſ cũ formis ſubſtantialibus. quũ aũt q̃litates non generẽt ſbam: gñans inducens formã ſbalẽ in mã erit ſba ſepata. i. nõ cõiuncta materie: vt ꝓbatũ eſt. ergo ⁊c. ¶ 4⁹ rõ eſt expimẽtalis. videmus enim a motu gñari ignẽ in actu ex eo ꝙ eſt ignis in potẽtia: ⁊ nõ poſſumus dicere ꝙ motus facit ignẽ: ſeu formã ſubſtantialẽ ignis: ex quo motus eſt accñs. ergo opꝫ ponere formaz ſeparatã gñantẽ formaz ignis qñ gñatur ignis in motu cõfricationis aut colliſionis duoꝝ corpoꝝ in ſeinuicem. Silr qñ gñatur ex reflexione radioꝝ ſolariuz in ſpeculo ꝯcauo: radius nõ ꝓducit ignẽ: ſed agens ſeparatũ. ¶ Ex his ꝯcludit plato ꝯnẽ ſuã ſupra poſitã. Cui vt dicit Commen. cõmẽ. ꝓallegato obedit ſeu ꝯſentit Auic. ponẽs oẽs formas eẽ ab intelligentia agẽte: que erat ſꝫ ipm decima intelligẽtia applicata orbi lune. ⁊ hꝫ h̄ v̇ba Cõmẽ. Auic. obedit iſtis ꝓpoſitionib⁹. credidit oẽs foꝛas eẽ ab intelligentia agente: quã vocat datorẽ formaruz: ⁊ exiſtimaſ ꝙ et Themiſtius dicat hoc. In entib⁹ v̇o que gñanſ ex ſemine manifeſtũ eſt de eo: ⁊ iam dixit hoc apte in tractatu libri ſue abbreuiationis. In oĩbus v̇o formis apparet. h̄ ex hoc qḋ dixit in. 6. ſue abbreuiationis de aia. ꝙ anima nõ eſt illud in quo ſunt oẽs forme tm̃. ſ. itelligibile ⁊ ſenſibile: ſed eſt illud quod ponit oẽs formas in materijs: ⁊ creat eas: ⁊ eſt manifeſtũ ꝙ ipſe intẽdit per hãc aiam formã ſepatã. Hec Cõmẽ. ¶ Opinio ergo tã Auicẽ. q̃ꝫ Themiſtij fuit: ꝙ oẽs forme ſbales rerũ gñabiliũ ⁊ corruptibilium ſunt a forma ſepata a mã: lꝫ illã formã ſepatã nõ cõſilr noiarẽt. Nã Auicẽ. noiauit illã intelligẽtiã agentez ⁊ datorẽ formaꝝ. Themiſti⁹ v̇o vocauit eã aiam celi. i. quã dixit eẽ nõ ſolũ intẽtionalr ⁊ obtiue oẽs formas tã ſenſibiles q̃ꝫ itelligibiles. ſed ẽt potẽtialr ⁊ effectiue voluit eẽ oẽm formã ſbalẽ gñabilẽ ⁊ corruptibilẽ. Dixit eni aiam celi creare in mã oẽm formaz que gñaſ ⁊ corrumpiſ. In tractatu enim de ſpermate expſſe aſſerit oẽs formas eorum que generantur ex ſemine creari ab anima celi. In ſexta v̇o parte libri de aia. hoc generalr conceſſit de oĩb⁹ generabiliũ ⁊ corruptibiliuz. hos autem libros vocauit

libros

libros abbreuiatiõis.qꝛ abbreuiãdo dicta antiquoꝝ in ſumma collegit meliora:ꝛ pncipaliora. Huius opinionis videt̃ et fuiſſe Alpharabi⁹ in ſuo libro de duab⁹ philoſophijs:vt innuit Cõmẽ.in hoc eodẽ cõmẽto:ita ꝙ oẽs voluerũt ſbm ꝛ mãm fieri ab agente particulari ꝯducto mãe.formã vo ab agẽte vlĩ ſeparato.¶Sed ꝯ hanc opinionẽ arguit Cõmentator in hoc cõmẽto.inferens ex hac opinione q̃tuoꝛ incõueniẽtia.Quoꝝ pᵐ eſt ꝙ gñatio nõ fit ab agẽte nãli:ꝛ ꝯſequẽtiã pbat.nam ſm iſtos.gñatio forme nõ eſt niſi ab agẽte ſepato.igit̃ ꝛ generatio ſimplr erit ab h̓ agẽte:ꝙ ꝯñs illatũ ſit incõueniens ſic deducit̃. Eiuſdẽ agentis eſt finis:ꝛ id qḋ eſt ad finẽ.idẽ medic⁹ enĩ iducit ſanitatẽ ꝛ caloꝛẽ in corpore aĩalis per medicinam calidã.Et idẽ edificatoꝛ diſponit lateres ꝛ ligna:ꝛ iducit formã domus:ꝯſtat aũt ꝙ gñatio forme eſt finis alterationis.vt oſtenditur primo de gñatione.in pn° tex.commẽti.j.vbi oſtẽdit̃ ꝙ ſi gñatio eſt ĩpoſſibilis:ꝛ alteratio ẽ ĩpoſſibilis:ꝛ hoc nõ niſi qꝛ gñatio eſt finis alterationis. ergo eiuſdẽ agentis eſt alterare mãm ꝛ gñare formã:ſed alteratio mãe per iſtos eſt ab agente nãli:ꝛ ſm veritatẽ ita eſt.ḡ etiã gñatio forme eſt ab eodẽ agẽte particulari ſiue nãli.¶2ᵐ incõueniẽs qḋ deducit Cõme.eſt ꝙ generans nõ eſt formans:ꝙ iſtud ſequatur patet: qꝛ illud eſt formans qḋ inducit formã:ſed generans nõ inducit formã:eo ꝙ ignis generans ignem nõ inducit formã ignis ſm iſtam opinionem:ſed inducẽs formã eſt agens ſeparatũ:qḋ eſt datoꝛ formaꝝ.aut aĩa celi.ergo generans nõ eſt formãs:ꝙ aũt iſtud ſit incõueniens arguit̃:qꝛ ſicut in artificialib⁹:ita in nãlibus:ſed in artificialib⁹ generãs eſt formãs:qꝛ generãs domũ format domũ:ꝛ generãs ſtatuã format ſtatuã.ḡ et in nãlib⁹ generans hoiem format hominẽ:ꝛ generãs equũ eſt formãs equũ.¶3ᵐ incõueniẽs:ꝙ ſbm ꝛ ſua forma ſunt duo in actu.ꝙ iſtud ſit incõueniens eſt manifeſtũ:qꝛ ex ſubto ꝛ forma fit vnum in actu.ſ.vnus homo:aut vn⁹ equus.igit̃ ſbm ꝛ forma ſũt vnum in actu:ꝛ duo in potentia.pꝫ ꝯñia:qꝛ vnũ i actu ꝛ multa in actu opponunt̃:vt hꝫ videri.5° metaphi.cap. de vno.vnum enim in actu põt eſſe multa in potentia: vt.6.phiſi.tex.cõmenti.3.ꝛ ꝙ iſtud ſequat̃ probat̃:quia a diuerſis agentibus in actu nõ cõcurrentibus ad eundẽ effectũ fiunt diuerſi effectus in actu:ſed agens nãle ꝛ im nãle ſunt diuerſa agẽtia in actu:ꝛ nõ cõcurrentia ad eũdem effectũ:qꝛ agens nãle facit ſbm ſm iſtã opinionẽ: ꝛ agẽs imãle facit formã.ḡ ſbm ꝛ forma ſũt duo in actu. ¶4ᵐ incõueniens eſt ꝙ vnũ in actu ſm ꝙ eſt vnum in actu depẽdet a duobus agentibus nõ ſubordinatis. ꝙ iſtud ſit incõueniẽs pꝫ:nã effectus vnus:vt vnus in actu nõ habet niſi vnũ agẽs:qꝛ ſi hꝫ plura agentia:opꝫ illa eẽ ſubordinata.iuxta illud phi.2° phiſi.cõmẽ.26.Sol ꝛ hõ generant hominẽ ex mã:ꝛ ꝙ iſtud ſequat̃ manifeſtũ eſt: qꝛ tam homo q̃ꝫ equus qui eſt vnus effectus in actu hꝫ ꝙ h̓ depẽdet ab agẽte nãli gñante ſbm.ꝛ ab agẽte imãli gñante formã.Et ꝙ iſta agentia non ſint ſubordinata patet ſm iſtos:qꝛ ſi eſſent ſubordinata ambo attingerẽt eundẽ effectũ numero.ꝛ quicquid eſſet termin⁹ actionis vnius:eſſet etiã terminus alterius: qḋ eſt ꝯ opinantes. ¶Aduertendum tñ pro ampliori notitia iſtarũ opinionũ ꝯuenientiũ in cõcluſione ꝙ Plato ꝛ Auicẽ.in aliq̄bus diſcordãt:nã plato pter ideas q̃s dixit eẽ cãs ſpecialiũ ſpẽrũ daret vnũ agẽs pᵐ icorporeũ a quo create ſunt oẽs idee vna cũ toto vniuerſo:quã opinionẽ ſecuti ſunt oẽs Xpiani:iudei:ꝛ ſarraceni. De quoꝝ ſecta fuit Auer. hi oẽs tenẽt dari vnũ creatorem:a quo oĩa celeſtia ꝛ terreſtria pceſſere:ſiue viſibilia:ſiue inuiſibilia.alioqn mundus fuiſſet etern⁹:niſi eẽt vnũ pmũ a quo creata ſunt oĩa Diſcõueniẽs ḡ fuit Plato ab Auicẽ.in põne vni⁹ primi creatoris oium.in alio aũt ꝯuenit ꝙ agẽs nãle ẽ illud qḋ imediate diſponit mãm ꝛ ſbm.agens aũt ſepatũ immediate introducit formã.¶Cõtra Platonẽ quantum ad creationẽ nõ arguit Cõmẽtatoꝛ in ſepe dicto cõmẽto: ſed ſolũ ꝯ illud in quo ꝯuenit cũ Auicẽ.ia.ꝛ hoc dupli̇r. Et primo ſic.nõ eſt proceſſus de extremo ad extremum: niſi per mediũ:ſed intrãſmutabile incorporeũ:ꝛ trãſmutabile corporeũ ſunt duo extrema:quoꝝ mediũ eſt itrãſmutabile corporeũ:ḡ nullũ itrãſmutabile incorporeum imediate poterit trãſmutare mãꝫ:ſed neceſſario trãſmutat mãm:mediante corpoꝛe itrãſmutabili:qḋ eſt corpus celeſte.ſicut ergo motus hoꝝ iferioꝝ reducit̃ ad motorem imobilẽ mediante motu celi:ita trãſmutatio mãe reducitur in agens imateriale mediante agẽte nãli:qḋ eſt celũ. ¶Secũda rõ eſt iſta.Generãs ꝛ genitũ inuicẽ aſſimilantur.igit̃ impoſſibile eſt ꝙ forma ſeparata a mã ſimplr imediate pducat formã imi ꝯrã mãe.ꝛ ex cõſequenti intelligentie nõ poſſunt imediate tranſmutare mãm.Et hec que adducta ſunt contra Platonẽ ꝛ Auicẽ.ſufficiãt ad impugnationem alioꝝ.vꝫ.Themiſtij ꝛ Alpharabij.Ex quo cõueniunt in cõcluſione:lꝫ diſcordẽt in mõ ponendi dictã ꝯnẽ.¶Sed reſtat ſoluere argumenta platonis. ¶Ad pᵐ.quum arguit̃.Omne qḋ reducit̃ de potentia ad actũ ꝛc̃.Rñdet Cõmen.in pallegato cõmento:dicens:ꝙ quũ cõſiderata fuerit demonſtratio Ar.in hoc loco ſup hoc:ꝙ forme materiales ſunt generantes formas nãles apparebit ꝙ ſemina ſunt illa que dant formas rerũ generatarũ a ſeminib⁹ per formas quas dederunt ſemina generãtia:ita ꝙ nulla forma aĩalis:ac et plante eſt a forma ſeparata.ſ.ab idea:ſed fit ab ipſo ſemine per virtutẽ formatiuã exiſtẽtem in ipſo infuſam ſemini ab eo a quo deciſum eſt ſemen:ꝛ hec virtus formatiua nõ generat̃ a celo:neqꝫ ab aliqua intelligentia:ſed generat̃ a decidente ſemen:ſiue ſit hõ:ſiue bos:ſiue quodcũqꝫ aliud. In alijs aũt que gñantur equoce:ꝛ per putrefactionẽ corpora celeſtia:vt dicit Cõmẽ.ſunt illa que dant corporib⁹ putrefactis aliqd loco ſeminis ꝛ virtutũ que ſunt in ſeminib⁹ ſicut ergo ſemina ꝛ eorum virtutes formatiue ſunt effectiue a plãtis ꝛ animalib⁹:ita mã putrefacta que diſponit̃ ad formã aĩalis:ꝛ virtus exiſtens in ea eſt effectiue a corporib⁹ celeſtib⁹:nã in ſpiritibus iduſis in corpore putreſcibili virtute celi:qḋ eſt alterãs pmũ ipꝛimit̃ q̃dã virtus formatiua que eſt virtualr̃ effectiua: ſeu potẽtialiter tale aĩal generãdũ.ꝛ ſm aliã ꝛ aliã virtutẽ generat̃ aliud ꝛ aliud aĩal.¶Ad 2ᵐ rñdetur:concedendo aſſumptum. vꝫ.ꝙ quelibet forma ſbalis in quocũqꝫ ente.ꝛ maxie aĩa eſt forma addita cõplexioni:vt dicit hic Cõmen.qꝛ dicit ꝙ aĩe nõ ſunt a cõplõne:niſi ſm opinionẽ dicentiũ animã eſſe cõplexionẽ.Et cõceditur ꝙ talis forma gñat̃ ab aliquo indiuiduo eiuſdẽ generis vel ſpẽi cũ genito. Et quum dĩ ꝙ in gñatione aĩe ex ſemine indiuiduũ gñans ꝛ genitũ nõ ſunt formalr̃ eiuſdẽ ſpẽi vel gñis ꝛc̃. Rñdet̃ ꝙ lꝫ indiuiduũ gñans ꝛ genitũ nõ ſint formalr̃ eiuſdẽ gñis primi vel ſpẽi:ſunt tñ v̓tualr̃ ꝛ per virtutẽ actiuã que ꝯtinet effectiue ipm aĩal generãdũ:q̃re ſemen p virtutẽ formatiuã exñtẽ in ipſo eſt idẽ in ſpẽ v̓tualr̃:lꝫ non formalr̃ ipſi genito.¶Ad 3ᵐ rñdetur:ꝙ illud qḋ mouet mãm neceſſario eſt corpus hñs q̃litatẽ actiuã:aut potentiã.que agit per corpus hñs q̃litatẽ actiuã.vñ non tñ eſt actio ꝛ paſſio p q̃litates pmas:ſed et p formas ſbales elementoꝛ agentiũ per q̃litates tanq̃ꝫ per inſtrã ſm ipſum Auer.Et quũ dĩ.elemẽta nõ eſſe cõtraria ſm formas ſbales ipſoꝝ:ſed tñ ſm q̃litates.iſtud negat̃:qꝛ hoc eſt contra Ar.2.de gñatione.cõmẽto.48.ꝛ cõtra eundẽ Cõmẽta.primo phiſi.cõmẽ.52.verũ eſt ꝙ nõ ſunt ꝯria:capiẽdo ꝯrietatẽ ſtricte:eo mõ quo capit Ar.10.metaphi.cõmen. 13.14.ꝛ.22.ꝛ in predicamentis:ſunt tñ ꝯria put ꝯrietas ſufficit ad tranſmutationem.qualitates igitur elemẽtorum virtute elementoꝝ introducunt ipſas formas ſbales in mã:vel põt dici ad mentẽ Sco.ꝙ facta alteratiõe p

qualitates diſponētes ad formā ſbalē ignis in mā de q̄ oꝫ gñari ignis. ⁊ hoc ab igne gñante de tali mā ſiĩme diſpoſita ⁊ calefacta forma ſbalis ignis educit formā ignis de potētia in actū. ¶ Et cū dr̄. ignis nō agit in q̄ntū ignis. Reſpondet ꝙ illud qđ debet alicui potentie primo. ſm ꝙ primo diſtinguit ꝯ partē: debet illi rōne omniū ſuaꝝ partiū. Si igit agere debet primo compoſito ex mā ⁊ forma. igit debet illi rōne oīum partium. ⁊ ita rōne mãe: cōſequēs eſt falſum: q: cōpetit ſolū rōne forme. forme enim eſt agere: mãe vō pati. 2° de gñatione. ⁊ hoc eſt: quia forma hꝫ ꝯrietatē. ergo ignis in q̄ntū ignis nō agit: ſic ꝙ agere debeat p̄mo igni. ¶ Aliter rn̄det Sco. Ignis non agit in q̄ntū ignis actione in ſenſuꝫ: q: ſenſus non eſt ſbe ignis ideo ſubdit. Agit in q̄ntuꝫ calidus: ſed ꝙ agat in mā nālī alia actione nō incōuenit. ¶ Uel 3° mō dr̄ pōt ꝙ ignis in q̄ntū ignis nō agit imediate: q: actionē talē opꝫ precedere actionē p qualitates: ⁊ illa p̄cedente: ſequit poſtmodū actio ignis per formā ſuā ſbalē. ¶ Sed arguebat: q: qñ ex duobus elemētis generat 3m: ambo de neceſſitate corrumpunt ⁊c̄. ¶ Rn̄detur ꝙ nō opꝫ generans ⁊ genitū in facto eſſe ſine ſimul: ſed ſufficit ꝙ ſint ſimul in fieri: ⁊ dum gñabile fit. vñ. 7. phiſi. Mouēs ⁊ motū ſunt ſimul nō tñ opꝫ ꝙ mouens ⁊ motuꝫ ſit ſimul in fine motus: ſic in p̄poſito. ¶ Ad 4m rn̄det Cōmen. ꝙ quia ſbm ſoꝫ nō hꝫ eſſe niſi per formā. Ideo actio agētis nō pēdet ab ipo niſi q: pendet de forma. Et poſt ſubdit. Illud qđ generat ſbm forme. eſt illud qđ generat formā: ⁊ nō gñat ſbm niſi q: generat formā. Hec Cōmē. ¶ Ex hoc ad propoſitum. motus generat igneꝫ ⁊ formā ignis: nō tanq̄ꝫ agēs principale: ſed tanq̄ꝫ inſtrumētale: corpoꝝ ſcīnulcꝫ pcutientiū: que accipiunt in gñatione ignis: tanq̄ꝫ agēs pn̄cipale. Siīr dum gñat ignis a radijs reflexis: principale agēs eſt ſol: ⁊ radi⁹ reflexus: ſeu mot⁹ radij reflexus ē agēs inſtrale. Ex quo cōcludit ꝙ oē qđ fit: fit a ſuo ſiīi: vel virtualr̄ vel formalr̄. Hе rn̄ſiones dātur ad argumēta Platonis: ſequendo principia ⁊ dicta Cōmen. que q̄ntū ſatiſfaciant obiectis: poſterius videndum erit.

¶ Tertia cōcluſio principalis ponenda pro determinatiōe q̄ōnis eſt iſta. forā ſbalis ante ſui gñationē non hꝫ aliqđ eſſe actuale in mā: ſiue cōpletū: ſiue incōpletū. Iſta cōcluſio pꝫ ex impugnatiōe opinionis Alber. ⁊ Linconienſis: que prima poſita fuit ad q̄ōnē in p̄n°. Tū q: talis forma in tali eē: aut eſſet p̄ducta: aut nō. ſi nō. ergo eſſet increata qđ eſt falſum. Si eſſet producta. vel igit ex aliquo ſui: vel ex nihilo. Si ex nihilo. igitur forma ſm eſſe tale: eēt creata. Si ex aliquo ſui: tunc eſſet proceſſus in infinitū. Tum q: ſi forma habeat tale eſſe in mā ante gñationē: ſequeretur ꝙ ſemp erit aliquod cōpoſitū ex mā cū forma ſbꝫ generationis: ⁊ per ꝯñs non erit ens in pura potentia: nec erit tranſmutatio huius totius in totū nullo ſenſibili remanente eodē: qđ eſt ꝯ Ar. p̄ de gñatione. tex. cōmen. 23. hec aliqualr̄ diſcuſſa ſunt ſupius. Et iđ hec ſufficiant.

¶ Quarta ꝯcluſio. forma ſbalis ante ſui gñationē nō hꝫ in materia aliquod principiū actiuū qđ ſit p̄ductiuū ⁊ effectiuū eſſentie ⁊ ſubſtantie eius. ¶ Pro declaratiōe iſti⁹ ꝯcluſionis eſt aduertendū: ꝙ p̄n̄m actiuū formaliter. pōt intelligi duobus modis. vno mō: ꝙ per eius actionem attingat eſſentiā forme ſbalis: tanq̄ꝫ terminū formalem ſue actionis. alio mō ꝙ ſit actiuū: inducendo aliquaꝫ formā: que ſit diſpoſitio ad formā ſubſtantialē generandaꝫ. Primo mō negat rēs nāles habere tale p̄n̄m intrinſecuꝫ ſue gñationis ſbalis: ſed ſcđo mō concedit maxie in his que gñant ex ſemine. ¶ Et vt melius intelligat ex poſito videndū eſt. quid ſit ſemen. Et ſcđo. ad qđ ponitur: in quibus ſit ſemen: aut rō ſeminalis. ¶ Quantū ad p̄mū dr̄ ꝙ ſemen eſt ſba corporalis generabilis ⁊ corruptibilis medians inter generans ⁊ genituꝫ non principaliter intenta a nā: ſed vt ſit via ad aliqđ cōpoſitū gñandū ſimile generanti. Ratio auteꝫ ſeminalis pōt dici aliq̄ q̄litas cōſequens formā ſeminis diſponens actiue: aut paſſiue vt ex ipſo aliqđ generet a nā principalr̄ intentū. d: ſemen eſſe ſba corporalis que corrūpit. Nā in gñatione pfectorū nā hꝫ talē determinatū p̄ceſſum: vt p̄cedat ab imperfecto ad perfectū: vt forma que eſt prior in gñatione naturali ſemp ſit impfectior hoc eſt qđ dicit Ar. 9. metaphiſ. tex. cōmēti. 15. Priora gñatione ſunt poſteriora pfectiōe. i. ſunt poſteriora ſm ſbaꝫ ⁊ pfectionē. Et ſic in gñatione ex ſemine nā inducit vltimā formā pfectā: mediantibus alijs formis impfectis: ⁊ nō manentib⁹ in termino. In ſemine enī ſunt q̄tuor. p̄mū eſt ꝙ ſemen eſt ſba corporalis: que pōt gñari ⁊ corrūpi. 2m eſt ꝙ forma ſeminis non eſt vltima: quā intendit ipm gñans: ſed eſt p̄ma vel media in p̄greſſu gñatiōis nālis. alioquin ea habita ceſſaret generatio. 3m eſt ꝙ forma huius ſbe que eſt ſemen non manet: ſed corrūpit: q: imperfecta eſt: ⁊ nō eſt intenta a generante: vel a nā: vt ſit in termino: ſed vt ſit via in gñatione vltime forme. 4m qđ eſt in ſemine eſt quedam q̄litas ꝯñs formā impfectā ſeminis: que ꝯcurrit ad agendū diſpoſitiue: vel ad patiendū. Et de hac rōne ſeminali loqt Commētator 7° metaphiſi. cōmēto. 31. ⁊. 12. metaphi. cōmen. 18. vbi appellat iſtas virtutes formatiuas exiſtes in ſeminibus virtutes diuinas. ⁊ hoc ē ex ſnīa Galieni ⁊ Ar. ¶ Ex hoc ꝯcludit. in q̄bus ſit ſemen vel rō ſeminalis: nā ſolū in illis formis reperit: que ſūt vie ad alias formas: ⁊ non manent in termino: nec intendunt finalr̄ a nā: ſed corrumpunt. ⁊ hoc in p̄greſſu nālī. Ex quibus ſequit ꝙ forma corporeitatis que diſponit ad aiam: ⁊ manet cuꝫ ipſa nō eſt ſemen: neq̄ꝫ rō ſeminalis. Quātum ad 2m. ad qđ ponit ſemen. Rn̄det ꝙ ſemen nō ponit vt ſit principiū actiuū attingens vltimā formā ſubſtātialē gñandā. p̄batur. ponēdo iſtam propoſitionē. Nullū imperfecti⁹ pōt eſſe principiū p̄ductiuuꝫ totale entis perfectioris. ſic omnis entitas p̄ducta vt p̄ducta eſt accepta a cauſatione vel cauſalitate ipſius p̄ducentis: ſed īpoſſibile eſt ab ente imperfectiori eſſe cauſalitatē: ⁊ cauſationē entis perfectioris. ergo ⁊c̄. maior patet. minor p̄bat. nam ſi a minori ente p̄ducit maius ⁊ pfectius tollit oīs ordo nobilitatis ⁊ pfectionis in agentibus. Nobilius enim agens eſt qđ p̄ducit nobiliorē effectū. Si vō impfectius poſſet producere perfectius nunq̄ꝫ ex nobilitate p̄ducti poſſemus arguere nobilitatē in producente: qđ Ar. negat. Secundo probatur hoc idem ſic. quicquid eſt in producto ē in producente formalr̄: aut virtualr̄: ſed ꝯtingens aliud formaliter vel virtualr̄ q̄ntū ad oēm ſuā entitatē nō ē impfecti⁹ ꝯtēto: p̄ducens totale in ſuo ordine reſpectu ꝯtēti eſt hui⁹. ḡ ⁊c̄. maior p̄bat: q: ſi plus entitatis ſit in p̄ducto q̄ꝫ ī p̄ducente. quero de iſta entitate q̄ excedit p̄ductū ipm p̄ducēs a quo ſit effectiue. nō a p̄ducēte: q: iam ſua entitas equat per aliud qđ eſt in p̄ducto. ḡ iſta entitas data: aut erit a ſeipſa: aut a nullo: quoꝝ vtrūq̄ꝫ eſt abſurdū. minor pꝫ: q: ſi p̄ducēs ꝯtinet formalr̄ q̄cq̄d eſt in p̄ducto. certū eſt ꝙ equat ſibi. ſi virtualr̄. ergo p̄ducens erit pfectius: q: ꝯtinētia iſta virtualis erit ꝯtinētia cauſe equoce: ⁊ p̄batū eſt: ꝙ talis cauſa p̄ducēs effectū ꝯtinet virtualr̄ totam entitatē ⁊ pfectionē effect⁹. igitur talis cā equoca non poteſt eē impfectior effectu. quum non poſſit eſſe equalis pfectionis cū effectu: q: equoca erit pfectior: qđ eſt propoſitū. ¶ 2° p̄batur hoc idē. Cā vniuoca nō pōt eē impfectior ſuo termino. ḡ nec equoca. añs pꝫ: q: vbi vniuocatio. ibi vnitas ſpēi. ⁊ p ꝯñs pfectio eadē ſm ſpēm: ꝯñtia p̄bat: q: cāſitas que cōpetit nobiliſſimis entibus ⁊ vniuerſaliſſimis nō ē ipfectior: neq̄ꝫ ipfectior termino ſuo: ſic nec vniuoca. Equoca eſt huiꝰ: q: talis cōpetit deo ⁊ itelligētijs. ſimiliter corporib⁹ celeſtib⁹ q̄ ſunt nobiliſſima corpora. igitur iſtis oib⁹ nō cōpetit minor pfectio in cāndo q̄ꝫ agētibus vniuocis. ¶ 3° ad idē ſic. qđ cōpetit agenti equoco ptialr̄

ꝯcurrēti cū alio agēte ad ꝓductionē vni⁹ termini: multo plus cōpetit totali agēti equoco reſpcū ſui termini: ſʒ certuʒ eſt ꝙ cā equoca ꝯcurrēs cuʒ cā vniuoca eſt pfectior cā vniuoca ſecū ꝯcurrēte ad ꝓductionē eiuſdē termini. igitur cā equoca totalis ꝯcurrēs ad cāndū eūdem effectuʒ ſine vniuoca erit pfectior ꝙ̄ cā equoca partialr̄ ꝯcurrens ad cātionē eius. ℂ Maior vʒ nota: qꝛ qñ ꝯcurrūt ad idē cā vniuoca ⁊ equoca: vniuoca addit aliqd̄ pfectionis ad cāſalitatē equocā: qꝛ talis equoca eſt aliqua'r iperfecta. ergo vbi ꝯcurrit ſe ſola ad cāndum eundē effcm̄ cā iſta totalis cōtinebit duplicē pfectionē. vnā que debet̄ ſibi: vt eſt equoca excedēs vniuocā ſecū ꝯcurrentē: ⁊ aliā que debetur vniuoce coagēti. ℂ Minor ꝓbat̄. Ar. 12. metaph. ponit totuʒ ordinē accītalē depēdere ab aliq̄ ſpecie eſſentialr̄ ſuperiore in cāndo: qꝛ difformitas vniformis debet reduci ad cām vniformē. ergo oibus gñalibus ⁊ corruptibilibus opʒ eē aliq̄ cām ſupiorē que ſit cā vniformitatis in ꝯtinuatiōe gñationis. ℂ 4° ꝑncipalr̄ arguit̄. Nulla forma dat pfectius eſſe effectiue ꝙ̄ ſi daret ſeipam illi entitatiue: aut formalr̄: ſʒ ſi forma cāe equoce daret ſe alicui entitatiue nō daret pfecti⁹ eſſe ſeipſa: neqʒ ꝯſtitueret ipm̄ in eſſe pfectiori ꝙ̄ eēt ꝓpriuʒ eſſe. ergo ſi dat eſſe effectiue: nō dabit pfecti⁹ eſſe ſua ꝓpria entitate. maior ꝓbatur: qꝛ nō poſſet dare agens aliqd̄ pfectius alicui ꝙ̄ dando ſuā entitatem. Cū tota cāſalitas agētis ſit ſua entitas ⁊ tota cātio ſit a ſua entitate totali. ℂ Confirmat̄ tota rō: qꝛ modus dādi eſſe formalr̄ ⁊ entitatiue in forma eſt perfectior ꝙ̄ modus dādi eſſe effectiue: qꝛ primus eſt dare eſſe eſſentialiter ⁊ intrinſece. ſcd̄s eſt extrinſece: ⁊ q̄ſi accidētalr̄. ſi igitur forma dans eē pfectiori mō q̄ pōt ſibi cōpetere nō dat pfectius eē ſeipſa: multo min⁹ ſi dat eē mō ipfectiori ex quibus oibus ſtat ipſa ꝓpō ꝑmiſſa. vʒ. nullū impfecti⁹ pōt eē ꝑnm̄ totale ꝓducēdi pfecti⁹. ℂ Sʒ ꝯ iſtā ꝯnē inſtat̄. illud qd̄ pōt eē ꝑnm̄ corruptiuū in aliquo gñe reſpectu pfectioris pōt eē ꝑnm̄ gñatiuū pfectioris in eodē gñe: ſed in gñe ſbarum impfectius pōt corrūpere pfectius: qꝛ aqua corrūpit ignē: ⁊ tñ aqua eſt impfectior igne. ergo impfectius in tali gñe: poterit etiā gñare. ℂ Maior videt̄ nota: minor pcedit̄ a Doctore ſubti. in 4° diſ. 12. q. 3. ꝙ impfectū in eodē gñe corrūpit pfectū: ⁊ pʒ etiam expimētalr̄ de aqua corrūpente igem. ℂ Ad hoc rn̄det̄ negādo iſtā ꝯñtiā. Impfectū pōt corrūpere perfectū in eodeʒ gñe. ergo poteſt gñare: tuʒ qꝛ facilior eſt mutatio corruptiua ꝙ̄ gñatiua: qꝛ facilius eſt deſtruere ꝙ̄ ꝯſtruere. vt h̄ꝫ primo prioꝝ ⁊ 7. thopicoꝝ. Tum qꝛ inter pfectū ⁊ impfectū eiuſdē gñis pōt eē formalis repugnātia ⁊ ꝯrietas reſpectu eiuſdē ſuſceptiui: ⁊ penes talē repugnantiā poſſunt forme hēe ad ſeinuicē trāſmutationē: ⁊ ex hoc ſequit̄ ꝙ pñt ſibiinuicē ſuccedere in eodē ſuſceptiuo. Tum qꝛ ſatis videtur ꝙ in eodem genere forma pfectior poſſit relinquere imperfectiorem: ⁊ ecōuerſo: qñ vnū pōt ſuccedere alteri in eodeʒ genere. Tuʒ qꝛ impfectius in eodē genere poteſt eē actiuius ꝙ̄ pfectū ſaltē actione trāſmutatiua ⁊ corruptiua: ſʒ nō actione pfectiua que ſit reſpectu alicuius pfectionis pficientis ſbm. Exemplū. ignis eſt pfectius actiuū ꝙ̄ mixtum ſm̄ actioneʒ primo mō ſumptā: ſed mixtū ſm̄ actionem ſecūdo modo. ℂ Sed ꝯtra cōparādo actiuū ad actiuum qd̄ eſt ſimplr̄ pfectius ſm̄ entitatē ⁊ eſſentiā eſt ſimpliciter pfectius ſm̄ virtutē. igit̄ ſi corrūpendū ſit pfectius ſm̄ entitatē: erit etiā pfectius ſm̄ virtutē in reſiſtendo corrumpenti. ℂ Rn̄det̄ ꝙ argm̄. tāgit difficultatē de reactione ⁊ aliam quā alias diſputaui: que. vʒ. actio ſit facilior vel difficilior: an generatio vel corruptio: pro nūc tñ dicēdum eſt: ꝙ nihil prohibet agens impfectius eſſentialr̄ eē pfectius accītalr̄ aliquo corrūpendo vel penes vtriuſqʒ ꝯtrarij applicationē diuerſam ad totū paſſum in quod agit: aut ad partē eius in quā ꝑmo agit: ⁊ tunc erit ꝓportio maioris inequalitatis: vel totius ad totuʒ penes qualitates actiuas aut paſſiuas: vel totius ad partē ꝓpter maiorem cōtrarietateʒ totius ad partē reſiſtentē ꝙ̄ ſit totius paſſi ad eandē partē vt determinat̄ in mā̄ de reactione: ⁊ dixi penes qualitates actiuas aut paſſiuas: qꝛ tales pñt eſſe itenſioris virtutis in agendo: aut reſiſtendo in impfecto ꝙ̄ in perfecto: qꝛ nō incōuenit ipm̄ corrūpendū non obſtante ꝙ ſit pfectius ſm̄ ſbam habere qualitates minus actiuas: aut reſiſtitiuas ꝓpter quas indiſponit̄ ſbm forme corrūpende vt ipſa forma poſtmodū nō poſſit reſiſtere corrūpenti. nam lʒ in diſpoſito ſbto per qualitates ꝯrias forma corrūpenda ſit reſiſtēna ipſius forme ſbalis ad agens corrūpens: ipſa tñ ex indiſpōne ſbti reddit̄ impotens ad reſiſtēdū: quū eius eſſe dependeat a ſbto in eē ⁊ in ꝯſeruari. ℂ Sed adhuc inſtat̄ ꝯtra fundamētū principale ꝯnis ponēde: ꝯtra hoc. vʒ. ꝙ cauſa equoca totalis alicuius effectus in aliquo ordine ſit pſtantior effectu: qꝛ quicqd̄ ſit de alijs: inſtantia videt̄ in promptu de ſpecie ſenſibili que ꝓducit̄ totaliter ab obiecto ſenſibili extra ſʒ doctorē ſubti. ⁊ tñ ſpecies h̄ꝰ eſt pfectior obiecto ſenſibili: quia hoc eſt mālē: ſpecies autē habet eſſe immālē aliquo modo: ⁊ immālē excedit materiale ſm̄ pfectionē. ꝯſimiliter fantaſma in ſenſu ꝓducit ſpeciē intelligibileʒ: ⁊ tñ fantaſma eſt impfectius. ℂ Reſpondet̄. ꝙ ſpēs ſenſibilis deficit a pfectione obiecti: cuius eſt ſpēs: qꝛ eſt deriuata ⁊ diminuta ſimilitudo eius: qꝛ lʒ ipm̄ repſentet: nō tñ eſt tale realiter in actu quale eſt obm̄: nō enīʒ ſpēs albedinis eſt realiter ⁊ actualiter albedo: ſicut albedo eſt in ſeverior albedo: ⁊ hʒ verius ⁊ realius eſſe albedinis ꝙ̄ habeat ſpēs ipſa: ⁊ ita deficit a realitate ⁊ veritate illius qd̄ repreſentat. vnde lʒ cōcedat̄ ꝙ ſit albedo obiectiue ⁊ repreſentatiue: nō tñ ꝙ ſit albedo realr̄: ⁊ ſic ꝯceſſit Ar. viſum eſſe coloreʒ in potētia nō in actu. 2. de aīa. ℂ Ad illud qd̄ additur ꝙ ſpēs ſenſibilis eſt imālis. Negat̄ qꝛ eſt ſpēs extenſa in organo ⁊ medio: ⁊ in iſtis ſbtis recipit̄ extēſe: ꝙ auteʒ tales ſpēs dicant̄ itentionales hoc eſt: qꝛ ſunt itentiones: per quas potētie tendūt in obta: vt intentionales appellent̄: put itentionale diſtinguit̄ ꝯtra abſolutū: non ꝯtra mālē. nam h̄ꝰ itentionale iportat tendētiā in alterū vt in terminū. ſpecies enīʒ repñtatiua alicuius obti in hoc diſtinguit̄ a formis accītalibus: quaꝝ ſunt ſpēs: qꝛ ille pficiunt ſbm in ſe: nō in ordine ad aliud: iſte aūt ſpēs ꝙ̄uis ſint in ſbto ſemp: tñ principalius inq̄ſtū ſunt tales iportant hītudineʒ ad eaꝝ obiecta tanꝙ̄ ad terminos. ℂ Alij aūt moderni ſe expediētes de iſta difficultate dicunt ſpeciem ſenſibilē cāri nō tm̄ ab obiecto extra: ſed etiā a ſenſu agente: ⁊ ita obm̄ nō eſt cauſa totalis. ℂ Sed hec reſponſio eſt ꝯtra Doctorē in ꝑmo ſniaꝝ. di. 3. q. 7. ⁊ ꝯ Augu. ſʒ ꝙ doctor exponit ibi auctem Auguſti. 12° de trinita. capitulo ſecūdo. reſpondendo ad argumenta opinionuʒ. Ad illud de fantaſmate rn̄det̄ ꝙ cuʒ fantaſmate cōcurrit intellectus agens ad cauſandā ſpēm. Et ꝓterea lʒ fantaſma eēntialiter ſit impfectius ſpē itelligibili: nō tñ obtiue ⁊ repñtatiue: qꝛ obm̄ qd̄ repñtat̄ per fantaſma qd̄ eſt ſingulare eſt pfecti⁹ obto repñtato per ſpēm itelligibileʒ qd̄ eſt vl̄e. Et vlterius fantaſma obtiue ꝯtinet eēntia'r ſpēm intelligibilē: qꝛ obm̄ relucens in fantaſmate ꝯtinet eſſentialiter obm̄ relucens in ſpē. ℂ Sed iſta 2ª rn̄ſio pſupponit ſpēm itelligibilē ꝑ° repñtare vl̄e: ſed ſi poneret̄ repñtare ꝑ° ſingulare. tūc inſtātia de fantaſmate haberet efficatiaʒ. ⁊ ideo teneat̄ prima rn̄ſio. Ex his apparet ꝓpō premiſſa ſuperius. ſ. nullū impfectius pōt eſſe ꝑnm̄ ꝓductiuum pfectioris: que nō eſt negādo ꝓpter aliquas pticulares iſtantias. Ex hoc īfero ꝯnem principaliter intentā ſic. Nullū ſimplr̄ impfectius ſm̄ ſpēm vel genus pōt eē totale ꝑncipium actiuū in ſuo ordine reſpectu perfectioris: ſed ſemē eſt impfecti⁹ ſimplr̄ for² viuēte. igit̄ ⁊ c. Maior eſt probata: minor eſt Aug. 12. de tri. ca. 17. Omne viuens pſtantius nō viuente: viuētia īnge nō viuentibus

preferenda iudicamus. Ad hoc rñdet ꝙ ſemē nō agit virtute ꝓpria: ſʒ virtute decidētis ſemē: ⁊ imperfectius pōt eē pn^m ꝓductiuū pfectioris: ĭ virtute alicui⁹ pfecti. ¶ Cōtra. cauſe accītalr ordinate nō nc̄cio ſimul ꝯcurrunt ad effectū. Decidēs ſemē ⁊ ipm ſunt accītalr ordinata. igit non opʒ ſimul ꝯcurrere ad effectū cāndū: ⁊ ita vnū. ſ. ſemē nō agit in virtute decidētis eī. Maior pʒ: minor ꝓbat: qꝛ deciſo ſemine nulla eſt actualis cātio decidentis ad effectū: qꝛ ꝯtinuat gn̄atio ſiue decidens ſit: ſiue nō ſit: cāe āt eēntialr ordinate nc̄cio ſimul ꝯcurrūt. ¶ Cōfirmat: qꝛ in virtute nō entis nihil agit eo mō quo ē nō ens: ſʒ decidēs ſemē. qn̄qʒ non eſt qn̄ viuens aut aial gn̄at: ſicut ſortes gn̄atur pr̄e ſuo exiſte mortuo. ſilr dato ꝙ ſit hʒ rōnē nō entis reſpectu fetus gn̄andi. ꝓbat: qꝛ non eſt pn̄s ipſi corpori ex quo gn̄atur. ergo quū ſit abſens hʒ rōnē nō entis: gn̄ans aūt ſimul eſt cuʒ genito: qꝛ mouens eſt ſimul pn̄tialr cuʒ moto. 7. phiſicoꝝ. tex. cō. 10. igit decidēs ſemē reſpectu generationis eſt non ens. ¶ Pꝫ. Nihil formalr agit niſi per formā que ſit formalr in ipo. vt eſt de mēte Ar. 2° de aia. qꝛ actiones ⁊ operationes agētis ſi ſunt elicitiue ab agēte: opʒ ꝙ in ipo ſit pn^m formale elicitiuū iſtaꝝ actionū. nihil. n. agit per ſe per formā que ſit in alio. igit ſi ſemē agit ad terminū ſbalēʒ viuētis: nc̄cio virtus per quā agit eſt formalr in ipſo vndecūqʒ effluxerit: aut igit erit ſba: aut accñs. ſi accñs igit per talē virtutē nō pōt attingere formā viuā: qꝛ neqʒ ſemē neqʒ aliqđ accidens exiſtēs in ſemine eſt eque pfectū cum forma viuēte ſi ſba eſt illa virtus quēadmodū multi dicūt de virtute formatiua ſeminis ⁊ ſpiritu gignitiuo. ¶ Cōtra qꝛ talis ſpūs non eſt viuens. igitur ſequit idem qđ prius. ¶ Rñdet ꝙ ſpūs gignitiuus eſt viuens in poª: ſʒ nō in actu: ⁊ hoc eſt qđ vult Cōmenta. 12. metaph. cōmē. 18. vbi hʒ. virtutes que ſunt ſeminibus que faciūt aiata nō ſunt aiata in actu: ſed in potētia. Sʒ ꝯtra. ſi tales virtutes ſunt in poª aiata: aut in poª paſſiua: aut actiua. ſi pmo mō hoc eſt falſum: qꝛ tales virtutes formatiue nō pn̄t recipe vitā: hoc etiā nihil eſt ꝓpoſitum: qꝛ dicere ꝙ tales virtutes pn̄t recipere aiam ⁊ vitaʒ eſt extra ꝓpoſitū: qꝛ de hoc nō diſputamus vtrū poſſint trāſmutare paſſiue ad formā viuenteʒ: ſed querimus de pn° actiuo a quo effectiue trāſmutant: ⁊ vtrū ipſe gn̄ent aiam: ⁊ tunc dicere ꝙ iſte virtutes ſunt in poª actiua animata: tu petis pn^m: qꝛ hoc ipugnamus. naʒ idē eſt ac ſi diceretur. iſte virtutes pn̄t ꝓducere aiam: qꝛ hn̄t po^am actiuam reſpectu eius: ⁊ ſic aſſignat idem per idē. ſi vo dicatur ꝙ iſte virtutes ſint in poª actiua aiate: qꝛ pn̄t efficere aiaʒ hoc improbatū eſt. ¶ Sed aliter rñdet dicēdo ꝙ argumēta ſupius adducta ꝯcluderent. ſi aia ſimpliciter gn̄aretur. ¶ Pro quo notādū ſm iſtos: ꝙ ſm Cōmēta. 7. metaph. cōmē. 31. ⁊. 12. metaph. cōmē. 18. Duplex eſt agens. vnuʒ ꝓducens ⁊ faciens: aliud mouens ⁊ extrahens. Primuʒ eſt ſicut ille qui facit figurā. Scđm eſt agēs qđ mouet materiam ad formā ſm Cōmen. dicūt iſti: gn̄ans nō eſt agēs ꝓducens ⁊ faciens: ſʒ mouens ⁊ extrahens. Inquit eniʒ Cōmenta. illo cōmē. 18. 12° metaph. gn̄ans aiaʒ nō eſt dicere ꝙ ponit aiaʒ in mā: ſʒ extrahit illud qđ eſt aia in poª ad eſſe animā in actu. Ex his dicitur ꝙ agens ꝓducens ⁊ faciens ſemp eſt nobilius vel eque nobile cuʒ ꝓducto: ſed agēs extrahens nō opʒ. vnde. 7. meta^ce. cōmē. pallega. vult ꝙ corpus per aliqʒ qualitatē actiuā extrahit formā gn̄andaʒ de poª materie. ¶ Cōtra hoc arguit. Quocūqʒ mō agēs cauſet terminū opʒ ꝙ pᷓhabeat ipſuʒ in ſua virtute actiua. ꝓbat: qꝛ cātione ⁊ cāalitate agētis totus terminus accipit eē. Et oēm entitatē ⁊ pfectionē quā hʒ terminus hʒ ab agēte. igit talis entitas ⁊ pfectio eſt in virtute aut in forma agētis p quā agit: ſed virtus aut forma actiua agētis ꝓportionat ⁊ equat entitati ſue. igit agens nō eſt ipfecti⁹ termino queʒ ꝓducit: ſʒ ipoſſe eſt min⁹ ens ſm gen⁹: aut etiā ſpēm: pᷓhabere malus ens ſm gen⁹: aut ſpeciē. g̃ nō eſt dñia in agēte q̄tū ad pfectionē ſue actiōis: ⁊ ſiue ſit extrahēs ſiue ꝓducēs. pſupponere. n. mām de q̄ ſit eductio forme vel in quā ſit impreſſio forme ꝓducte nō tollit quin oporteat formā pᷓhaberi in virtute agētis: p quam educat de nō eē ad eſſe. ¶ Ad ꝯ^m adductū poſſet dici. vno° ꝙ nō dicit Cōmē. ꝙ corp⁹ habens q̄litatē actiuaʒ per ipſaʒ q̄litatē: ſicut per pn^m actiuum gn̄et: ſed per formā ſuā ſubalēʒ gn̄at: per q̄litatem diſponit. vnde qñ Cōmē. dicit: ꝙ corp⁹ hn̄s q̄litatem actiuā: aut potētiā generat: per potētiā itelligit formā ſubalē. alio mō pōt dici ad ꝯ^m dicendo Cōmēta. fuiſſe oppoſite opiniōis quā tenemus. iō de cōmēto nō eſt curandū. ¶ Pꝫ ad pncipale arguit: ꝙ ſemē nō ꝯcurrat actiue ad formā gn̄andam que eſt aia. nā ſm medicos pſertim cōcīliatorē. dñia. 48. virtus exiſtens in ſemine corrūpit: que eſt virtus formatiua. quū embrionē plaſmauerit. naʒ cōſumato ope ſuo vana eſſet eius permanētia. eſt. n. ſemen de proximo conuertibile in illud qđ debet gn̄ari: ⁊ ita magis habet rationē paſſiui q̄ʒ actiui. ¶ Ex h̄ arguit. Nullus effect⁹ ē ſine p ſe cā efficiēte: ſed in eo inſtāti quo corp⁹ vltimate organiçatū aiat ſeu viuificat nō eſt ſemē neqʒ virt⁹ eius formatiua ſʒ iſtos. g̃ ⁊c̄. ¶ Ad h̄ rñdet. ꝙ cā in actu requirit effcm̄ in actu in fieri: ſed nō in facto eſſe: ſperma. n. ſi generat hominē nō eſt ſimul cū homine genito: ſed eſt ſil' cum hoie duʒ eſt in gn̄ari. ¶ Sed ꝯtra. eo mō quo agens pmotū eſt in actu: eo mō effect⁹ eſt in actu. ⁊ ecōuerſo: qꝛ cā in actu ⁊ effect⁹ in actu quo ad effectus ſibi propor^les in fieri vel ĭ facto eē ſimul ſunt ⁊ nō ſunt ex 5° metaph. tex. cōmē. 3. ⁊ 2° phico. tertu cōmē. 17. Sic. vʒ: ꝙ ſicut effect⁹ in fieri reqrit cauſam in actu reſpcū fieri a qua eſſentialr dependet: ita effectus in actu ĭ facto eē in eo inſtāti quo accipit eſſe cōpletū ⁊ perfectū pſupponit cām in actu dantem tale eſſe: aliogn tale eſſe cōpletū eſſet a nullo: ſʒ in eo inſtāti quo iducit aia in corpore vltimate organiçato ⁊ diſpoſito aial: aut viuēs capit eſſe cōpletū. igit opʒ ibi aſſignare aliqʒ cām ꝓducentē aiam: ſed hꝰ agens nō eſt ſemen: neqʒ aliq̄ virtus eius vt deductuʒ eſt. ergo ⁊c̄. ¶ Et ꝯfirmat. nā quū rei pmanētis ſit dare primū eſſe genitū ex 8° phi. tex. cōmē. 69. Simus in illo inſtāti quo cōpoſituʒ ſubale pᷓ° eſt: aut pmo mō eſt a ſe: aut ab alio: aut a nullo. nō pmo mō: qꝛ nihil gn̄at ſe q̄ʒtum ad eſſe ſimplr ⁊ ſubale. ſicut eſſet in ꝓpoſito: neqʒ pōt dici ꝙ ſit a nullo: qꝛ tūc ſuū eſſe eſſet indepēdēs ſimplr: qđ videt abſurdū. ergo dandū eſt ꝙ ipm cōpoſitū accipiens eſſe cōpletū ſit ab alio a ſe: ⁊ ita ab aliq̄ cā que eſt ĭ actu reſpectu effect⁹ in tali eſſe. ¶ Sed ꝯtra h̄ qđ dī virtutē for^am corrumpi ſeu nō eſſe qn̄ inducit aia in mā. nā in eodē inſtanti tpis eſt inductio vltime forme diſponētis ad aiam: ⁊ iductio aie: ⁊ ſic vltima organiçatio ⁊ aiatio: ſʒ organiçatio eſt a virtute forª. ergo in iſto inſtāti ĭ quo eſt animatio ⁊ inductio aie eſt vt⁹ forª. ¶ Ad hoc dī ꝙ licet organiçatio ⁊ aiatio ſint in eodē inſtāti tpis: ſunt tn̄ in diſtinctis inſtātib⁹ nāe: ita ꝙ pᷓus nā eſt inducta vir^s forª diſponēs anteqʒ iducat aia vel educat de poª ſubti: ⁊ in eo iſtāti nāe quo eſt aiatio: cū virtus forª nullā hēat operationē ſupfluit. ⁊ p ꝯñs in tali mēſura q̄ eſt iſtās non eſt talis vtus ſaltē in tali iſtāti ē terminata ⁊ cōpleta ois ei⁹ cāalitas ⁊ opatio. g̃ in inſtāti q̄ corp⁹ aiat nullā hʒ cāalitatē: ſʒ ipoſſe eſt in tali iſtāti aiatiōem eē ſine cāalitate ſue cāe. g̃ aiatio nō eſt a vtute forª. ¶ Et ꝯfirmat: qꝛ cā ⁊ cātū in actu ſūt ſil' nā ⁊ nāli itelli^a: qꝛ nō ſolū ſe ꝯcomitant in q̄cūqʒ iſtāti nāe ſm eē: ſed ēt p q̄cūqʒ inſtāti vnū itelligit ⁊ reliquū. Alij dicerēt ad h̄ ꝙ vtus ſemis manet ĭ tota alteratiōe pᷓcedēte inductionē vltie for^e diſponētis: ⁊ in inſtāti iductiōis iſti⁹ for^e deſinit eē: ⁊ hʒ pᷓ^m nō eē. Et h̄ vī dñe Scot⁹ in. 5. metaph. ⁊ 7. ſʒ tūc iſurgūt maiores difficultates ⁊ tn̄ ꝯſidera. oporteret. n. ponere gn̄ationē for^e diſponētis per modū ſegllē: aut gn̄atiōeʒ for^e ab agēte ſepato. ¶ Sʒ pter iſta videndum eſt

dendū ē ad qd ponit ſemē: ⁊ qd ſit termin⁹ actiōis eius. ¶ Rñdet ꝙ ſemē agit ad alterationē ꝑuiā ſeu ꝓcedentē terminū gñationis. Aduertēdū tñ ꝙ nō agit vt ſufficiēs actiuū. nā virtus actiua vniformis nō pōt agere in paſſo vniformi effectū diſformē: ſʒ virtus actiua ſeminis eſt vniformis: qꝛ ſemē eſt homogeneū. igit virt⁹ actiua ſeminis nō pōt cāre tantā diſformitatē: q̄ta apparet in partibus organicis aialis: nec ꝑ ꝯñs pōt alterare ad tantā diſformitatē. ¶ Maior huius rōnis pʒ. qꝛ diſformitas in effectu vel accidit ex diſformitate agētis vel paſſi. vñ virt⁹ q̄ facit tantā diſformitatē organoꝝ in corpe aialis eſt actio diſformis īfluētie celi ſiue caloris celeſtis q̄ q̄tū ad h̄ ē cōſona v̄tuti diuine: ⁊ ad iſtā actionē diſformē aliq̄ mō cōcurrit ſemē vt ꝯcauſa. Et h̄ vr̄ velle Cōmē. cōmēto ꝑallegato vbi dicit: ꝙ v̄tutes formatiue in ſeminib⁹ hñt ꝓprias mēſuras ex q̄titate motuū celeſtiū ⁊ diſpōnib⁹ ſtellarū in ꝓpinq̄tate ⁊ remotione ipſaꝝ. ¶ Sʒ ad iſtā rōnem ꝑmiſſam medici rñderent ſemē nō eē vniforme virtualr̄ ex eo ꝙ deciditᷓ a diuerſis ptib⁹ corpis aialis a q̄bus retinet virtutē effectiuā illaꝝ ptiū: etiā nō eſt vniforme: qꝛ ſemen viri agit i ſemē mulieris qd̄ eſt alteri⁹ rōnis a ſemine agēte. Quicq̄d ſit de hoc ſaltē certuʒ eſt ꝙ īfluētia celeſtis coagit ſemini ad alterationē vltīmate diſponentē ad formā aialis ⁊ principalius ꝯcurrit q̄ʒ ſemē: ⁊ qd̄ dictuʒ eſt de ſemine itelligit de rōne ſeminali: qꝛ rō ſeminalis nihil aliud eſt q̄ʒ forma ſb̄alis ſemis: vel aliq̄ q̄litas actiua ꝯñs formā ſb̄alē ſemis. ¶ Sʒ inſurgit difficultas adhuc a quo cāt effectiue forma aialis vel cuiuſcūqʒ viuētis. ¶ Rñdeo ꝙ tales forme in mā̄ diſpoſita nō iducunt niſi a deo: qꝛ tales forme nō a ſemine vt ꝓbatū eſt: nec a decīdente ſemē: qꝛ deciſo ſemine pōt ſtatim corrūpi: nec celū quū nō ſit aiatū: nec itelligentia quā iſta nō agat: niſi mediante corpore celeſti ⁊ motu ipſi⁹. vt vult pħs: ⁊ Cōmē. ꝑſertim. 7. metaphiſi. cōmē. 28. ad nihil igit tanq̄ʒ ad terminū attingit itelligentia: ad qd̄ non attingat mot⁹ aut corpus celeſte: qꝛ iſta duo. ſ. itelligentia ⁊ orbis nō agunt ex equo vt duo attingētia imediate eundē effectū eo mō quo virtus actiua in ſemine viri coagit virtuti actiue in ſemie femelle ad alterationē ꝑuiā forme aialis itroducende: ⁊ eo mō quo obm̄ itelligibile itell'ꝰ ꝯcurrūt actiue ad itelligēdū: quoꝝ vnū in agendo nihil recipit ab alio: ſʒ ordine eēntiali ſic agant ꝙ vnū ꝑncipali⁹ agit q̄ʒ reliquuʒ ſed intelligētia agit in hec iferiora mediante motu. vt habitū eſt in cōmēto ꝑallegato qui mot⁹ eſt ab ipſa. ¶ Eſt etiā articulus dānatus Pariſi⁹ ꝙ itelligentie educant formas de mā̄. relinqᷓt igit ꝙ ſolus aliquis ſit cā effectiua iſtaꝝ formaꝝ. ¶ Sʒ oriᷓt dubiū: qꝛ vr̄ ꝙ iſte forme creentᷓ quū producantᷓ de nihilo. ¶ Rñdet ꝙ creatio eſt productio de nihilo vt ly nihil excludit tam cām mālem ⁊ ſubiectiuā q̄ʒ formalem oppoſitā vel diſperatā: qd̄ ꝓbatur. nam ſi qd ſit de aliquo tanq̄ʒ de ſb̄to non eſt creatio ſm̄ oēs. ſilr̄ ſi quid ſit de aliquo, tanq̄ʒ de poſitiuo termino a quo ſiue ſit oppoſituʒ: ſicē ſi albū fieret ex nigro: ſiue fieret ex diſperato: ſicut albū ex dulci nō eſſet creatio. Ex omnino nihilo in re q̄cq̄d ſit de his que ſunt in deo eſt creatio maxime theologica: de qua eſt ſermo in pñti: ⁊ addo ꝙ ly de nihilo. importat ordinem tpis: aut nature poſitiue: itaqʒ nō eſſe: aut nihil ꝑcedit eſſe tpe: aut etiā nā̄ poſitiue: qd̄ dico ꝓpter itelligentias que ꝓducunt a deo de nō eē ad eſſe tantūmō ordine nature priuatiue nō poſitiue ſm̄ pħm. ⁊ iō nō terminant creatione theologica: ſʒ bñ phiſica. vt eſt de mente doctoris. in 2° diſ. p̄ˢ. q. 2. Aſſumptuʒ aūt de ordine nature poſitiue ꝓbatᷓ. ſi deus ab eterno creaſſet mundū: nō eſſe mūdi ꝑceſſiſſet eſſe tantūmō ordine nāe poſitiue. nō tpis. ⁊ ꝙ nō tpis appet. naʒ ante talē creationē nō fuiſſet tps niſi imaginatuʒ: nō reale: ſʒ ꝙ ordine nāe poſitiue ꝑceſſiſſet. ꝓbatᷓ: qꝛ mundus ſm̄ theologos eſt tot⁹ nā̄ poſſibilis vt diſtinguit ꝯ nām neciā q̄ ſibi nō repugnat hēre potentiā ante actū ordine tpis: ⁊ ꝑ ꝯñs in ſuo ꝯceptu formali nō includitᷓ: vt ſit. ergo pōt ꝓduci de nō eē ad eē ordine nāe poſitiue: qd̄ nō eſt de intelligētijs ⁊ toto mūdo ſm̄ Ar. quū hēant nāʒ ſimplr̄ neciaʒ. Applicando iſta ad ꝓpoſitū forma ꝓducit de aliquo tanq̄ʒ ex ſb̄to: ⁊ ēt tanq̄ʒ ex termino a quo. igit non creatᷓ. ¶ Sed ꝯtra ſaltē entitas forme vt diſtinguit a mā̄: quā non preexiſtat educetᷓ de puro nihilo ſui ad aliqd̄ eſſe. nā ꝓducitur de nihilo ſui tanq̄ʒ ex termino a quo: ⁊ ēt ex nihilo tanq̄ʒ ex ſubto qd̄ ſit pars ipſius. igit creatᷓ. Ad hoc rñdetur ꝙ licet forma ꝓducit de nihilo ſui ſubiectiue ⁊ terminatiue tñ ꝓducit de aliq̄ tanq̄ʒ ex termino a quo: ⁊ etiā tanq̄ʒ ex ſb̄to ꝑſuppoſito: qꝛ vtrūqʒ ꝑſupponit in ſua ꝓductiōe. iō ci⁹ ꝓductio non eſt creatio: qꝛ creatio nullū illoꝝ ꝑſupponit. Et addo ꝙ forma ꝓpria nō ꝓducit neqʒ gñatur: ſed cōpoſitū: ſed tñ fit ⁊ gñatur vt in hoc: ⁊ ita per accñs. vt pʒ. 7. metaph. tex. cōmē. 27. ⁊ ſicut nō gñatur ita nō pōt dici creari loquēdo de forma que in eſſe depēdet a mā̄: ⁊ ſilr̄ in fieri. ¶ Sed cōtra: qꝛ prius forma eſt aliquid in ſe anteq̄ʒ inſit ſb̄to in quo ſit. in iſto priori non ꝑſupponit ſb̄m. ergo creatᷓ. Rñdet ꝙ prior eſt forma ſm̄ eſſentiā ⁊ q̄ditatē anteq̄ʒ inſit: qꝛ ineſſe ꝑſupponit eſſe: non tñ forma eſt prior in exiſtēdo ⁊ q̄tū ad eſſe exiſtētie ipſo ſubto: imo ecōtra ſb̄m ē prius quā ipa forma in fieri depēdat a ſubiecto ⁊ terminet actionē agētis vt in hoc. vñ prioritas nāe forme ad ſb̄m eſt tñ prioritas q̄tum ad ꝯceptū formalem ⁊ q̄ditatiuū: qꝛ. vʒ. forma pōt ꝯcipi ꝯceptuʒ formali ſuo ſine ſubto ⁊ ſi diffinit forma per ſb̄m diffinit tñ per additamētū. vt pʒ 2° de aia. ¶ Sed adhuc inſtatᷓ cōtra hoc ꝙ iſte forme ſint imediate a deo: qꝛ iſta poſitio videtᷓ conuenire cū opinione Plato. ⁊ Auicē. q̄tum ad hoc ꝙ iſte forme creant ab agente ſupiori: quā ipugnat Auerro. 7. metaph. cōmē. ꝑallega. Et tunc oportet rñdere ad rōnes Auerroys adductas ſupius. ¶ Rñdeo ad hoc dī ꝙ iſta opinio noſtra diſſentit ab opinione Plato. in hoc ꝙ nō ponit iſtas formas viuētes eſſe ſimul creatas a deo ⁊ corporibus infuſas. quēadmodū poſuit plato: ſed ſucceſſiue ꝓduci factis diſpoſitionib⁹ in corporib⁹ nālibus gñalib⁹ ⁊ corruptibilib⁹. Diſſentit etiā ab opiniōe Auicē. in hoc ꝙ iſta opinio non ponit iſtas formas ꝓduci ab aliqua intelligētia citra deuʒ: ſed ab ipſo deo ꝑuia diſpōne facta in corpore nāli. ¶ Sed qꝛ videntur rōnes Auerro. militare ꝯtra hāc pōneʒ. iō diſcurrēdo ꝑ ipſas vt videatᷓ q̄tum ꝯcludant ſic rñdetᷓ: ⁊ ꝑmo ad ꝑmā que accipit mediū ex fine: ⁊ ex his que ſunt ad finē: quū dī ꝙ ex opinione ſequeretᷓ ꝙ gñatio nō ſit ab agēte nāli ⁊c̄. rñdetur negando ꝯñtiam. nā forme nāles nō viuētes ſunt ab agēte nāli diſpoſitiue ⁊ etiā effectiue: qꝛ ſunt termini actionis nālis agētis nālis: ⁊ inducunt ab ipo: ſed q̄tuʒ ad viuētes dico ꝙ licet nō inducant a talib⁹ agentib⁹: ſunt tñ ab ipſis ⁊ pñt dici generari ab ipſis: qꝛ inducēs formā ad quā imediate ⁊ necīo ſequit ordine nāe tñ: ⁊ non tpis alia forma generat illā formā: ſed agēs nāle eſt hoꝝ reſpcū aie. ergo ⁊c̄. vnde inducta forma corporeitatis ⁊ vltimata organizatione in mā̄ de⁹ necīo necitate imutabilitatis: vl' etiā ineuitabilitatis ſm̄ pħm ꝓducit aiam: per accñs tñ ex ꝓductione qua ꝓducit aiatuʒ cōpoſitū. ¶ Sed ꝯtra. qꝛ ſic ꝓducere nō eſt niſi ꝓducere diſpoſitiue aiaʒ: qꝛ aia nō eſt terminus actiōis eius qd̄ iducit formā corporeitatis. Dico ꝙ ſic agere eſt agere pluſq̄ʒ diſpoſitiue. nā actio agētis nālis ſm̄ pħm iponit necitatē agēti. ꝑmo qd̄ eſt deus ⁊ ſm̄ theologos de⁹ necīo necitate imutabilitatis ex legib⁹ ꝑfectis a ſapia ſua ⁊ ſm̄ influxū generalē agit inducēdo formā in mā̄. igit ſicut ſi poneretᷓ forma gñari ꝑ modū ſeq̄le ꝯcederetᷓ cōpoſitū gñari ab agēte nāli: multo magis vr̄ hoc poſſe ꝯcedi in ꝓpoſito. Ulterius quum gñatio ſit terminus alterationis ex ꝑmo phico. ⁊ primo de gñatiōe ci⁹ eſt gñare: cui⁹ eſt alterare vltimate mām: ⁊

quã agẽs nãle alteret mãm: isto mõ nõ agẽs inãle: sequitur ppositũ. Addo etiã ꝙ agens disponẽs mãm in tpe pro introductiõe forme q̃ diu forma eius inducta pcedit vltimã formaz ordine tpis tale agens tñ agit dispositiue: qꝛ nõ necitat ad illã formã vltimaz: in pposito aũt non est sic: qꝛ vltima organiçatio necitat corpꝰ ⁊ agẽs ad aiatiõez in eodẽ istanti tpis quo iducitur hꝰ organiçatio ⁊ sic gñat. ¶ Sed arguebaꝛ ꝙ euisdẽ agẽtis est finis: ⁊ id qd est ad finẽ ⁊c. ¶ Rñdeꝛ ꝙ verũ est vbi agẽs habet in vtute sua actiua vtrũqꝫ: sed vbi ppter pfectionẽ finis agens nõ cõtinet ipsum nõ oportet. Et ad hoc faciũt exẽpla adducta de calore ⁊ sanitate ⁊ de edificatore: ⁊ quã inferꝛ ꝙ gñatio est finis alterationis ꝯcedit: sꝫ tñ ẽ finis extrinsecꝰ nõ intrinsecꝰ. ¶ Ad 2m incõueniẽs qd deducit Cõmẽ. ꝙ generans nõ esset formãs: patet per idẽ ꝙ gñans in aiatis est formãs simplr in aiatis etiã eo mõ quo dictũ est: scꝫm formaꝛ forma vltima disponẽte: ⁊ etiaz forma vltima ad quã disponit ex necitate nãe fm phꝫ ⁊ theologũ ex cõi influxu ⁊ generali ab agente nãli. Ad 3m incõueniẽs ꝙ sbiectuz ⁊ sua forma essent duo in actu ⁊c. Rñdetur negãdo ꝯñtiam. Et ad pbationẽ: qꝛ agentia que nõ cõcurrũt ad eũdẽ effectuz cãnt duo in actu. Diciꝛ ꝙ veꝝ est vbi ista agentia nõ sunt essentialr ordinata inter se ⁊ respcũ effectuũ: quoꝝ vnus nõ ordinatur ad aliũ: sed non est sic in pposito. nã agens nãle subordinatur pmo agẽti in tota actione pcedente inductionez forme: ⁊ sbm ⁊ forma faciũt vnũ p se in actu: vt d se pꝫ: argumẽtũ tñ militat ꝯ platonẽ q ponebat ideã sepatã a sensibilibꝰ iducere talẽ formã sbalẽ in mã: idea aũt ⁊ agẽs particulare nãle nõ pñt eẽ ẽẽntialr ordinata: qꝛ fm Plato. sunt eiusdẽ spẽi iter q̃ non est ordo est essentialis: sicut nec inter indiuidua eiusdem speciei ex 3o metaph. tex. ꝯmẽ. xi. ⁊ in hoc Arꝫ. cõmẽdat Platonez. ¶ Sed adhuc instaꝛ: qꝛ vbi agẽs aliud ⁊ actio alia fm Cõmen. 5. phico. cõmẽ. 38. sed idea ⁊ quodcũqꝫ agens separatũ si ponaꝛ cum agente nãli erunt agẽtia diuersa. igiꝛ ⁊ actiones. ⁊ per ꝯsequens termini erũt diuersi. igitur effectus erunt duo in actu vt prius. ¶ Respondeꝛ ꝙ termini formales vtriusqꝫ actionis erunt diuersi: essentialiter tamen ordinati. vt dictuz est: sed terminus totalis ⁊ pmus generationis erit vnus. s. ipsuz cõpositũ qd constat ex termino formali vtriusqꝫ actionis. ¶ Et si dicas idẽ terminꝰ nõ potest terminare duas actiones: sicut sunt iste. ¶ Rñdeꝛ negãdo hoc bene veꝝ est ꝙ duas actiões disparas ⁊ nõ subordinatas nõ põt idem terminꝰ per se terminare: sed si actiões sint subordinate: hoc assumptũ est falsum. nã pro tãto est verũ ꝙ idẽ terminus pmus vnius põt esse terminꝰ alterius: qꝛ agẽs nãle inducit formã vltimate disponẽtez ad formã alterã in eodẽ gñe sbali: ⁊ qlibet istaꝝ facit vnũ per se cuz alia ⁊ est pnm essendi ipi cõposito in eẽ sbali simplr: ac etiã ambe ordinanꝛ ad vnũ esse qd est totius compositi qd per se pmo terminat vtrãqꝫ actiõez: qd dici nõ poterat fm platonẽ. vt de se pꝫ. Ex his appet ad formã argumẽti quuz dr vnũ in actu ⁊ multa in actu opponũtur: verũ est si sint in actu vltimo cõpleto: ⁊ vnuz nõ ordinaꝛ ad aliud: sicut nõ est in pposito. Et ad illud ꝙ a diuersis agẽtibꝰ nõ cõcurrẽtibus ad eũdem effectum sunt diuersi effectus: pꝫ ꝙ ista agẽtia cõcurrũt ad vnum ⁊ eũdem effectũ qui est pmus terminus ⁊ totalis vtriusqꝫ. vt dictũ est. ¶ Sed cõtra. agẽs nãle nõ potest producere aiam: igiꝛ neqꝫ cõpositum aiatũ. ꝯñtia pbaꝛ: qꝛ per te tale agens excediꝛ a pfectiõe aie. q̃ cũ cõpositũ aiatũ sit pfectiꝰ aia: sequiꝛ ppositũ. Rñdeꝛ ꝙ effectꝰ pfectior aliq̃ cã nõ põt eẽ ab hꝰ causa. sicut a pnº totali ⁊ imeºº: sed vbi cã pfecta ꝯcurrit cuz alia impfecta sic ꝙ eq̃ imediate ꝯcurrit ad cãtionẽ effectꝰ cum impfecta: talis effectus pfectior põt cãri ab impfecta: pfertiz vbi in effectũ pfectiorẽ ꝯcurrũt duo termini forales ẽẽntialr ordiati q sũt termini actiõis vtriusqꝫ agẽtis: ⁊ sunt pnª essendi ipsi effectui vt est in proposito. ¶ Sꝫ ꝯ. qꝛ pariformiter posset dici ꝙ virtus forma existẽs in semine sit ꝯcurrit cum intelliª ⁊ celo ad cãtionẽ aie. ¶ Rñdeꝛ ꝙ intelliª ⁊ celum nõ ꝯcurrũt cum virtute formatiua imediate ad cãtionẽ aie sicut deꝰ ad cõpom: aiam: neqꝫ in ipsa aia est aliqd cãtũ tanq̃ terminꝰ imediatꝰ actiõis celi ⁊ itelliẽ: sicut est in composito actionis diuine ⁊ actiõis nãlis. Et lꝫ deꝰ respcũ cuiuscũqꝫ actiõis agẽtis nãlis: ad cuiꝰ terminũ formalẽ effectiue ꝯcurrit. sit cã vlis: respcũ tñ illiꝰ termini ad quẽ nõ attingit actio nãlis sicuti est aia ẽ agẽs ptic ⁊ speciale. ¶ Uel põt breuiter dici ad istantiã ꝙ effectus pfectior nõ põt cãri a cã impfecta fm illã rõnez que excedit virtutẽ eiꝰ cãtiuã: ⁊ ita lꝫ aial sit imediate a virtute formatiua existẽte in semie: nõ tñ sub ea rõne sub qua virtus: aut sensitiuũ: sꝫ sub aliq̃ rõne pori. s. sub rõne corporis: eo ꝙ rõ cãndi ipm aial nõ est aia: sed forma corporeitatis: ⁊ sic aial sub rõne corporis nõ excedit virtutẽ formatiuã. ¶ Sed adhuc instaꝛ: qꝛ a sili dicta ꝙ aia est a virtute formatiua fm vnũ eẽ qd est eẽ sbale: ⁊ nõ fm esse viuenis aut sensitiuũ. Rñdeꝛ ꝙ qñ in aliquo ꝯcurrũt 2e rões formales realr dicte põt illud cãri ab vna cã fm vnã illaꝝ ⁊ nõ fm aliam. ⁊ si vna illaꝝ necitet ad aliam illud poterit esse a duabus cãis fm aliaz ⁊ aliam rõnẽ. sicut est in pposito de aiali icludẽte formã corporeitatis ⁊ aiam que sunt 2e forme realr dicte: sed vbi rões formales in eodẽ sunt idẽ fm rem nõ põt illud cãri realr fm vnã rez nõ ab vna cã. quin etiã causareꝛ fm aliam sicut se hñt in aia esse sbale ⁊ esse viuens. ¶ Ad 4m rñdeꝛ negãdo illud inconueniens sequi ex ista põne doctoris: bene sequitur ex opinione platonis: ppterea qꝛ idea ⁊ agens nãle fm ipsum sunt eiusdẽ rõnis: quia poniꝛ idea vt sit gñatio vniuoca que psupponit vnitatẽ speciei iter gñans ⁊ genitũ: inter que nõ põt esse ordo essentialis. vt dictũ est. ¶ Et ad illud qd inferꝛ ꝙ si agens separatũ ⁊ nãle essent ordinata essentialr ambo attingerent eundem effectũ. ꝯcediꝛ de effectu totali qui est terminꝰ pmus seu adequatus: sed nõ de effectu qui est terminꝰ formalis. hoc nõ opꝫ. Etiaz diciꝛ ad hoc ꝙ deus ꝯcurrit ad pductionẽ cuiuscũqꝫ termini pducti ab agente nãli per cõmunẽ influxũ gñalez: speciali vo ꝯcurrit cũ pducit animã. ¶ Sꝫ alia duo argumẽta adducebanꝛ. ¶ Primũ erat nõ est pcessus de extremo ad extremuz nisi per mediũ ⁊c. ¶ Ad hoc rñdetur dicẽdo: ꝙ lꝫ agẽs nõ procedat de extremo ad extremum sine medio in aliquo sensu: non tñ simplr: ita ꝙ actione eiusdẽ rõnis agat in mediũ qua agit in extremũ. sol. n. generat minerã in visceribꝰ terre ⁊ nõ gñat in medio: neqꝫ in supficie terre ⁊ maxime hoc est verũ qñ mediuz nõ est eiusdẽ rõnis cum extremo. ꝙ si dareꝛ idem agens eadem actione eiusdẽ rõnis ageret in mediũ ⁊ in extremũ. similiter si agens agat per duas virtutes actiuas alterius rõnis per vnã virtutẽ põt agere in extremũ ⁊ nõ in mediũ: sicut sol illuminat mediũ ⁊ generat vermẽ in ventre terre per aliaz ⁊ aliã virtutẽ. ¶ Ex hoc ad ppositũ dr qd agẽs separatuz actione vnius rõnis agit in corpus celeste causando motũ per quẽ alteraꝛ mã ⁊ disponiꝛ corpus animalis mediante calore celesti: ⁊ luce ⁊ influẽtia vt de ipso educaꝛ forma: qua facta dispositione ab ipso agente separato qd est deus educiꝛ forma de mã sic disposita. ¶ Et ad formã argumẽti. Agens imãle nõ põt imediate agere in mãm: nisi mediante aliquo corpore in trãsmutabili ꝯceditur hoc ⁊ est sic in pposito: sed nõ opꝫ ꝙ agat in mediũ eadẽ actione qua agit in extremũ. s. in mãm corporalem. Et ꝯcedo ꝙ a tali agẽte nihil põt puenire imediate nouũ nisi positis causis medijs actiuis aut passiuis fꝫ Arꝫ. sicut est in proposito. ¶ Et si dicas facta dispõne in materia agẽs imãle nõ põt sine medio in rõne cãe efficiẽtis aliqd attingere in mã. s. pducẽdo i ipsa aliq̃ formã ad quã nõ ꝯcurrat aliud agẽs: negaꝛ hꝫ: qꝛ solũ illud hꝫ ꝯcurrere

quod habet

qḋ hȝ in ṽtute ſua actiua formã ꝓducẽdã qḋ eſt agẽs pͥm. vt ꝓbatũ eſt ſupra. ¶ Sed ꝯtra mouens eſt ſimul cũ moto. ex. 7. phiſicoꝝ. tex. cõmẽ. 10. Rñdetur ꝙ ſufficit ꝙ ſit ſimul ſm ṽtutẽ nõ ſm eſſe. ꝯtra: qꝛ arᵘ Aꝝ. ꝙ ſi imouentibus ⁊ motis eẽt ꝓceſſus in infinitũ ex oibus iſtis poſſet fieri vna magnitudo ꝯtinua infinita: hoc autẽ nõ ſeqret̃ vbi mouẽs ⁊ motũ ſimul eſſent tm̃mõ ſm virtutẽ. Rñdet̃ ꝙ vnũquodqȝ motũ ſimul eſt cũ moto: loquẽdo de mouẽte ꝓximo: ⁊ de ſiſtate: nõ qdeȝ locali: ſed de ſiſtate que eſt per indiſtãtiã ad motũ: aut ſm eſſe: aut ſm virtutẽ ſic eſt agẽs imãle reſpcũ corpis ſiľ ꝉ eſt indiſtãs: qͣuis agẽs corporeũ ſimul ſit localꝛ cũ eo qḋ imediate mouet̃ ab ipſo: ⁊ ex hoc ſequit̃ ad ꝓpoᵐ phĩ ꝙ ſi eſſent infinita mouẽtia corporalia cũ iſta ſint ſimul cũ ꝓxime moto per ꝯtactũ mathematicũ ex oibꝫ iſtis fieret vnũ ꝯtinuũ infinitũ. ¶ Alia ratio fuit adducta. gñans ⁊ genitũ inuicẽ aſſimilant̃ ⁊c̃. ¶ Rñdet̃ ꝯcedẽdo hoc aſſumptũ vel aſſimilatiõe formali in gñatiõe vniuoca ſimplꝛ vel aſſimilatiõe virtuali in gñatiõe equoca in qua ꝯcedit̃ ꝯuenientia ⁊ ſilitudo virtualis forme inter gñans ⁊ genitũ: vbi agens hȝ formaȝ quã ꝓducit virtualꝛ tm̃ in ſe ⁊ nõ formalꝛ. Et ꝙ in omni gñatiõe ſit talis ꝯueniẽtia pȝ ex. 7. metaph. tex. cõmẽ. 30. ⁊ in. 12. metaphi. tex. cõmẽ. 13. vbi propter talẽ ꝯuenientiaȝ Aꝝ. ꝯcedit oia fieri ab vniuoco aliquo mõ. In ꝓpoſito ſequẽdo põnẽ iſtã inter ꝓducẽs ſeparatũ ⁊ ꝓductũ: ſ. aiam eſt ꝯueniẽtia ⁊ ſilitudo virtualis: ſed inter agens mãle ⁊ ꝓductũ qḋ eſt terminus totalis eſt ſilitudo formalis. ¶ Sed ꝯtra: qꝛ ois talis gñatio eſſet equoca que eſſet alicuius forme viuẽtis. ¶ Rñdeo negãdo ꝯñtiaȝ: qꝛ dato ꝙ forma viuẽs ſit ab agẽte ſeparato ⁊ ſic aiatio corpis organici: ⁊ totũ aiatũ nõ ſolũ eſt a tali agẽte ſeparato: ſed etiã ab agẽte mãli qḋ eſt eiuſdẽ rõnis cũ ꝓducto: mõ in gñatiõe vniuoca ſufficit ad vniuocationẽ ꝙ ꝓducẽs ⁊ ꝓductuȝ ſint eiuſdẽ rõnis: ⁊ qͣd ſit de principio formali ⁊ termino formali ipſius. Quãuis etiã poſſit dici ꝙ terminꝰ formalis ſbalis qui neĉitat ad aiam ſit ab ipſo generãte mãli ex quo ſaluat̃ ſufficiẽter vniuocatio que nõ ſaluat̃ ſi agẽs eſt ꝓ̃ diſe alteratio ⁊ nihil gñans gñatiõe ſbali. ¶ Sȝ adhuc inſtat̃: qꝛ a ſili poſſet dici ꝙ creatio forme. ſ. aie intellᶜ eſſet ꝓductio vniuoca. ¶ Ad hoc reſpondet̃ negando ꝙ idẽ ſit dicendum de creatiõe ⁊ ꝓductiõe de qua eſt mẽtio in ꝓpoſito: qꝛ creatio prius terminat̃ ad ordinem nature in exñdo: ita ꝙ aia vt exñs prius nã: ꝓducit̃ etiaȝ in eſſe eẽntie ⁊ exñtie qͣȝ inſit mãe: ⁊ qͣȝ ꝓducat̃ cõpoſitũ: alioqn nõ crearet̃: qꝛ creatio in inſtãti quo aliqḋ creat̃ nihil oĩno ꝓ̃ſupponit. vt dictuȝ eſt ſupra. Sed in ꝓpoſito nõ prius nã qͣȝ tm ad exñtiã ꝓducit̃ forma mãlis qͣȝ cõpoſitũ: qḋ ꝓbat̃: qꝛ forma ꝓducit̃ vt in hoc in ꝓ̃mo inſtãti ſui eſſe. vt dictũ eſt ſupra: ſed formã eſſe in mã eſt cõpoſitũ hẽre eſſe. ergo nõ prius ꝓducit̃ qͣȝ cõpoſituȝ: imo eadeȝ ꝓductiõe qua ꝓducit̃ cõpoſitũ ꝓducit̃ forma: ⁊ hec ẽ ſnia Aꝝ. 7. metaph. tex. cõmẽ. 27. vt ſupra. allegaᵐ eſt. vñ ſi forᵃ ꝓcedit cõpoſitũ ordine nãe: hoc eſt ſolũmõ ſm qditatẽ ⁊ cõceptũ formalẽ q habet̃ cõplete anteqͣȝ cõpoſituȝ ꝯcipiat̃ ſm ſuã qditatẽ ⁊ nõ alio mõ. ſ. ſm exñtiã. ſ. realeȝ eẽ intellcũ qͣqd ſit de exñtia in intellu obiectiue: q vt ſic poſſet ẽt ꝓ̃cedere oẽm depẽdẽtiã forᵉ ad ſbm: qꝛ forᵃ põt prius ꝯcipi vt exñs qͣȝ in exñs: ſed in re ſiľ eſt exñs ⁊ inexñs. Stat ğ ꝯcl'o ꝓ̃ncipalꝛ inccta ꝙ forma viuẽs imediate eſt a deo: ⁊ ꝓ̃ſertĩ aia ſenſitiua: ⁊ hoc ꝓductiõe que nõ ẽ creatio. ¶ Sed ꝯtra: qꝛ dictũ eſt ſup̃ ꝙ terminꝰ ꝓ̃mus totalis qui eſt ipm cõpoſitũ. ſ. aial ſit ⁊ eſt terminꝰ vtriuſqȝ agentis. ſ. mãlis ⁊ imãlis. igit̃ cõpoſitũ eadẽ ꝓductiõe ꝓducit̃ quo ꝓducit̃ aia: ſequit̃ ꝙ agẽs mãle ꝓducit aiam. ¶ Ad hoc riſum eſt ſupra imediate. nã eadẽ ꝓductiõe paſſiua ꝓducit̃ cõpoſituȝ ab vtroqȝ agẽte: ſed nõ eadẽ ꝓductiõe actiua. Et vlteriꝰ ſi eadẽ paᵘᵃ: nõ tm̃ ſit cõpoſitũ ſm eãdeȝ rõnem. vt dictũ eſt. vnde in eodẽ inſtãti tpis ꝯcurrũt oia

iſta. ſ. inductio forme corporeitatis forma viuens. ſ. aia ⁊ gñatio totius aialis: ⁊ qꝛ iſtas formas eſſe in mã eſt cõpoſitum hẽre eẽ: ⁊ ipm fieri ⁊ gñari. ideo ipm eẽ cõpoſiti ſit ab vtroqȝ agẽte: ſȝ ſub alia ⁊ alia rõne formali: nec ſequitur. agens mãle ꝯcurrit ad idẽ eſſe totale cõpoſiti: ſiue: qḋ idẽ eſt ad eandẽ ꝓductionẽ cõpoſiti qua ꝓducit̃ aia. ergo cõcurrit ad ꝓductioneȝ aie. negat̃ ꝯñtia: ſed opȝ addere ad eandẽ ꝓductionẽ: ⁊ ꝙ ꝓductio ad idẽ terminet̃ ſub eadẽ rõne formali: que ſit formalis rõ terminãdi actionẽ eius ⁊ agẽtis ꝓducẽtis aiaȝ: qḋ nõ eſt in ꝓpoſito. ¶ Sed ꝯ̃. ꝙ nõ ſit eadẽ ꝓductio paſſiua cõpoſiti reſpcũ vtriuſqȝ agẽtis: qꝛ duabꝫ ꝓductiõibus actiuis correſpõdent due productiones paſſiue. cũ iſti reſpectus ſint mutui: ⁊ idẽ reſpectus actiuꝰ nõ poſſit hẽre habitudinẽ ad plures paſſiuos: neqȝ ecõuerſo reſpectus actiui multiplicant̃ in iſtis agentibus. quoꝝ vnum eſt mãle ⁊ alteruȝ imãle. Reſpondet̃ ꝙ ſi actio ſit in paſſo ſi paſſum eſt vnũ actio eſt vna. ⁊ tũc nõ põt ſaluari dictũ Comẽta. in 5º phiſicoꝝ. ſi agẽs aliud ⁊ actio alia. ſi aũt actio ſit in agẽte formaliter: ⁊ actio ſit reſpectus agẽtis ad paſſuȝ: ⁊ paſſio reſpectus paſſi ad agẽs actiones ſunt plões: ⁊ paſſio eſt vna: qꝛ paſſum eſt vnũ: ⁊ tunc negãda eſt illa ꝓpoſitio. actiões ſunt plões. ergo paſſiones. ¶ Sed ꝯtra. qꝛ tunc idem ꝓductũ ⁊ genitũ referet̃ ad plura agẽtia per ſe primo. Rñdetur vno mõ ꝙ idem ꝓductũ qḋ eſt cõpoſituȝ nõ referet̃ ad diuerſa agẽtia ſm idem: hoc eſt rõne eiuſdẽ termini formalis. vt dictũ eſt ſupra. Et hoc nõ incõuenit. Uel dicenduȝ eſt ꝙ forte nõ eſt incõueniens ſuper idem abˢᵒᵐ qḋ eſt cõpoſitũ quod ſit fundari diſtinctos reſpectus productionis paſſiue ad diuerſa agẽtia: ſicut ſup idem albũ poſſunt fundari diſtincte ſimilitudines ad diuerſa alba: nec tñ hñs plures productiões paſſiuas eſt plura ꝓducta: ſicut nec hñs plures ſimilitudines eſt plura ſilia: neqȝ hñs plures ſciẽtias eſt plures ſcientes: qꝛ ꝯcretũ denominatiuũ ſignificans formã nõ plurificat̃: niſi rõ ſuppoſiti plurificet̃: qḋ nõ eſt in in propoſito. ¶ Quinta ꝯcluſio. nũc ꝓ ponẽda eſt iſta. In mã rerum naturaliũ eſt ꝓ̃nᵐ paſſiuũ penes qḋ accipit̃ naturalitas motus ⁊ mutationis nãlis. Iſta hȝ duas partes. prima eſt omne corpus nãle hȝ ꝓ̃nᵐ paſſiuũ ſui motus ⁊ mutationis. 2ª eſt. Ab iſto ꝓ̃nº. paſſiuo attendit̃ nãlis in motu. Prima pars eſt manifeſta: omne mobile recipit motũ quo mouet̃: ſed qḋ recipit aliud eſt ꝓ̃nᵐ paſſiuum vel hȝ in ſe ꝓ̃nᵐ paſſiuũ eius quod recipit. ergo ⁊c̃. ¶ Secũda pars ꝯ̃nis probat̃: nãlis mutatio eſt ſm quã paſſum mutat̃: ſicut eſt aptum natuȝ mutari a quocũqȝ agente. vñ. 8. phiſico. phs aſſignans cãm: quare elemẽta nãliter mouent̃ ad ſua loca. ſ. leuia ſurſum: ⁊ grauia deorſum. dicit ꝙ cã huius eſt: qꝛ ſic ſunt apta nata moueri: ſed nunqͣȝ ens nãle eſt ſic aptum natuȝ moueri propter principiũ actiuũ in exiſtẽs ſibi: ſed tm̃ propter principiũ paſſiuũ quo ſic nãliter ordinat̃. ergo iſta nãlitas eſt ex parte principij paſſiui nãliter ordinati. ¶ P. 2º nã vt eſt principium motus ⁊ mutationis nãlis eſt principiũ intrinſecum: qꝛ eſt principiũ motus ⁊ quietis eius in quo eſt: ſȝ natura rõne principij paſſiui eſt ꝓ̃ncipiuȝ intrinſecũ: qꝛ eſt principiũ motus ⁊ quietis eius in quo eſt: ⁊ nõ rõne ꝓ̃ncipij actiui. ergo iſta nãlitas accipiẽda eſt ex parte principij paſſiui ⁊ nõ actiui. Minor probat̃ ex 2º phiſico. tex. cõmẽ. 3. vbi dicit̃ ꝙ accidit infirmo qui mouet̃ ad ſanitatem ꝙ ſit medicus vel habeat artẽ que eſt principiũ actiuum ſanitatis: qꝛ tũc ſanaret̃ inquantũ medicus: qḋ eſt falſuȝ. accidit. n. infirmo qui ſanat̃ eſſe medicuȝ. ¶ Tertio hoc idem probatur ex diffinitione nature: qꝛ nã eſt ꝓ̃nᵐ motꝰ ⁊ qetis eius in quo eſt ꝓ̃mo ⁊ per ſe. loco vbi ſupra: ſed ipoſſibile eſt ꝙ ꝓ̃nᵐ motus actiuũ ſit in moto primo ⁊ per ſe: qꝛ mouẽs ⁊ motũ in eodẽ ꝯcurrant: hoc accidit: qḋ pȝ: qꝛ poſſunt ſeparari. nam motus eſt in aliquo mobili vbi nõ eſt principium actiuũ. vt declarabit̃ inferius.

igit̃ nã vt eſt pn̄m motus nãlis ⁊c̃.nõ dicit̃ de pn̄o actiuo
ſed paſſiuo.¶Aduertendũ tñ ꝙ motus dicit̃ tripl'r.vno
mõ nãlis:alio mõ violentus.3o neutralis.primo mõ qñ
mobile nãl'r iclinat̃ in formã quã recipit.2o mõ qñ ↄtra
nãliter inclinat̃.3o mõ qñ nec nãliter inclinat̃ ad formaꝫ
quaꝫ recipit:nec ad ↄ̃riam:ſed eſt indifferens ad vtrãqꝫ.
¶6a ↄcluſio.q̃uis ens nãle hẽat i ſe pn̄m itrinſecũ actiuũ
ſue gn̄ationis actiue:non tñ hꝫ pn̄m actiuũ itrinſecũ ſue
gn̄ationis paſſiue.pͥma pars pꝫ:qꝛ nihil gn̄at niſi p po
actiuã ⁊ gn̄atiuã exiſtẽtẽ in ipſo:qꝛ ſi agẽs agit actiõe que
eſt formal'r in ipſo vt nunc ſuppono:multo magis agit p
formã que eſt pn̄m formale agẽdi que eſt in ipſo formali
ter.2a pbat̃.Tũ qꝛ nihil gn̄at ſe.2o de aĩa.comẽ.97.⁊ pͦ
de trini.cap.pͥmo. Tum qꝛ ſi hoc eſſet maxime hoc accide
ret in his q̃ gn̄ant̃ ex ſemine ⁊ ſemẽ hꝫet iſtã virtutẽ acti-
uam in gn̄atione aĩalis:ſed hͦ nõ eſt:qꝛ ſemẽ corrũpit̃ in
inſtãti quo gn̄atur forma ſb̃alis aĩalis.igit̃ ⁊c̃.¶7a ↄclu
ſio.q̃uis corpora ſimplicia nõ hẽant in ſe pn̄m actiuum
ſue corruptionis:mixta tñ hñt hꝰ pn̄m actiuũ.pͥma pars
pꝫ:qꝛ corpora ſimplicia ſunt eiuſdẽ rõnis i oibꝰ ſuis par
tibꝰ.iõ vna pars nõ põt agere in aliã ptẽ ipſaꝫ corrũpen
do.ſcd̃a pars pꝫ:qꝛ corpora mixta ſunt cõpoſita ex ↄ̃riis:⁊
vnũ ↄ̃riũ agit in reliquũ:qm̃ actio eſt ex ↄ̃rietate. ¶8a cõ
cluſio.omne ens nãle hꝫ in ſe pn̄m intrinſecũ actiuũ mo
tus localis nãlis:non tñ neutralis aut violenti.2m pꝫ:qꝛ
ꝑpter hoc motus eſt neutralis vel violentus:qꝛ hꝫ prin
cipiũ actiuũ extrinſecũ.pͥmũ pbat̃:qꝛ corpora ſimplicia
ſm ꝙ hꝰ hñt in ſeipſis pn̄m actiuũ talis motus.ergo etiã
mixta:ſed oĩa entia nãlia ſunt:aut ſimplicia:aut mixta
ergo oĩa nãlia hñt hꝰ pn̄m.primũ aſſumptũ pbat̃.pͥmo
auctoritate Cõmentatoris.2o phiſicoꝝ.tex.cõmẽ.pͥmi.di-
centis.nõ inuenit̃ corpus ſimplex qd̃ alteret̃ ex ſe:aut ge
neret̃ ex ſe:ſicut inuenit̃ corpus ſimplex qd̃ trãſfertur de
loco ex ſe.¶Itẽ idẽ cõmẽ.3o ingt ↄtra Auicẽ.Et hoc nõ
eſt ſicut exiſtimauit Auicẽ.qm̃ nõ dubitat̃ ꝙ iſta moue-
antur ex ſe ⁊ nõ ex motore extrinſeco.ſ.quattuor elemẽta
ſed de hoc varie loquit̃ in diuerſis locis de hac mã aliq̃-
liter viſum eſt in.q.de itellectu:ſufficiat nũc tetigiſſe quod
tenemus.¶Nona ↄcluſio.Oĩa que ꝓprie augmentant̃
hñt in ſeipſis ſm ꝙ hꝰ pn̄m actiuũ ſue augmentationis:
patet iſta ↄcluſio:qꝛ aĩa vegetatiua ⁊ calor nãlis ſunt pͥn
cipia actiua alterationis que ꝑtigit̃ ad augmẽtationeꝫ
ꝓprie dictã.¶Ex hac ↄ̃ne ſequit̃ hoc correlariũ.Corpo-
ra ſimplicia nõ hñt in ſe principiũ actiuũ augmentatio-
nis:eo ꝙ ipſa derelicta propriis naturis ſunt vniformia
in oĩbus ſuis ptibꝰ.⁊ per ↄ̃ns nõ poſſunt ſe alterare:niſi
per actiõe:⁊ ſic nõ poſſunt habere pn̄m augmentationis
actiuũ.vñ aer ↄdenſatꝰ vltra ꝓpriã diſpõnẽ in loco ſibi
ↄuenienti ſm nãm quã ſit in minori loco q̃ꝫ ſibi ↄueniat
nãliter mouet ſe localiter ad locũ ſue nãe ↄgruentẽ.ſ.ma
iorem ⁊ in mouẽdo ſe per ſe ad maioreꝫ locũ rarefacit ſe
per accidens.¶Decima ↄcluſio.Omnia corpora mixta
ſaltẽ etherogenea hñt in ſe pn̄m ſue alterationis actiuuꝫ.
naꝫ aĩalia ⁊ plante nõ ſunt eiuſdẽ diſpõnis in oibꝰ ſuis
partibꝰ.iõ vna põt mouere aliã:⁊ ſic de oĩbus aliis cor-
poribꝰ mixtis que nõ hñt vniformitatẽ in partibꝰ.¶Sꝫ
ↄtra iſtã ↄ̃nem:⁊ qd̃ di in probatione precedentis ↄ̃nis
inſtat̃ ꝓbando ꝙ vniformia in partibus per ſe poſſint ſe
alterare:naꝫ aqua calefacta derelicta ꝓprie nature redu-
cit ſe nãliter ad frigiditatem.ergo corpus ſimplex vnifor
me per ſe põt alterare ſeipſum.¶Qꝛ ſi dicas alteratur a
ↄtinẽte:nihil.n.alterat aliqd̃ niſi ſit ↄ̃riũ. Idem nõ ↄtra-
riat̃ ſibiipſi.ergo ⁊c̃.¶Cõtra.aqua redit ad maiorem fri-
giditatem q̃ꝫ ſit frigiditas ↄtinẽtis:ſed minus frigidum
nõ cauſat magis frigidũ.ergo nõ frigeſit a ↄtinẽte.¶Cõ
firmatur.ſi aqua frigeſieret a ↄtinẽte tandem fieret equa
lis frigiditatis:⁊ per ↄſequẽs nõ fieret actio vlterius:er
go ſimile nõ agit in ſuum ſimile.¶Ad hec reſpondetur.

ꝙ minus frigidũ põt cauſare magis frigidũ in ſubiecto
habente maiorẽ aptitudinẽ vel inclinationẽ ad frigidi-
tatem:ſicut paruus ignis põt cauſare maioreꝫ ignem in
ſubiecto magis ſuſceptiuo vel magis diſpoſito ad formã
ignis.¶Ad ↄfirmationem dicitur ꝙ quã aer ⁊ aqua de
uenerunt ad equalẽ frigiditatẽ adhuc aer vlterius frige-
faciet aquaꝫ:ſimile aũt nõ agit in ſuum ſimile.ſ.ſi ſit ſimile
taꝫ in forma q̃ꝫ in aptitudine ad formã:qd̃ nõ eſt in pro
poſito.¶Sed quãuis quantũ ad euacuationẽ argumẽ
torum ⁊ ad ꝓbabilitateꝫ ↄ̃nis pͥmiſſe imediate ſic poſſet
reſponderi:tñ ↄformiter dicẽdo ad doctorẽ ſubtilem poſ
ſumus dicere:ꝙ etiã corpora ſimplicia pñt per ſe altera-
re ſe:⁊ vt ſic habent pn̄m intrinſecũ actiuũ ſue ꝓprie alte-
rationis que eſt ſm qualitatẽ ↄuenienteꝫ ſue proprie na
ture:quãuis nõ alterat ſe ad qualitatẽ diſconuenienteꝫ:
ſed hoc ſit ſolum ab extrinſeco agente.Et quãdo dicit̃.al
teratio ſit a ↄ̃rio:⁊ ſimile nõ agit in ſimile ⁊ hꝰ.Rñdetur
ꝙ aqua calefacta hꝫ ↄ̃rietatẽ ⁊ repugnantiaꝫ ad formam
ſuam ſb̃alem ⁊ inclinationẽ eius.⁊ ideo põt agere in ſe-
ipſam ⁊ ſimile ſilitudine formali nõ agit in ſimile:ſed be
ne vbi eſt tantum ſimile ſimilitudine virtuali.ſicut eſt in
actione equoca:de q̃bus alias diffuſe tractauimus:⁊ ꝑp
hoc diximus ꝙ in actione vniuoca ideꝫ nõ agit in ſe ad
ꝓpoſitũ ſi aqua calefacta ꝓducit in ſe frigiditatẽ iſta pro
ductio eſt equiuoca:qꝛ nõ producit frigiditateꝫ in ſe per
aliq̃ꝫ qualitatẽ eiuſdẽ rõnis cum frigiditate ꝓducta:ſed
ſoluꝫ producit ipſam per formã ſuã ſb̃alem:que cõtinet
ipſam frigiditatem virtualiter.

Ex his cõcluſionibus pͥmiſſis pꝫ de-
terminatio q̃õ
nis.vꝫ.ante generationem forme ſb̃alis nihil forme eſſe
in materia quod ſit ſibi coeuum ⁊ inchoatiuuꝫ forme:⁊
ex ↄſequẽti nihil eſſe in materia:niſi potentia pure paſſi
ua ipſius que dicit̃ ſb̃ãa trãſmutabilis ad formã.¶Sꝫ
huic determinatiõi eſt annexa vna maxima difficultas.
¶Utrũ iſta potẽtia paſſiua materie ſit diſtincta eẽntialr
a priuatiõe:pro qua difficultate ſoluẽda ponunt̃ alique
ꝓpoſitiones:quaꝝ pͥme eſt iſta.¶Negatio di equiuoce
de priuatione ⁊ ↄtradictione:pbat̃:negatio que dicit̃ de
priuatione eſt negatio in genere:ſed que dicit̃ de ↄtradi-
ctione eſt negatio extra genus.prima ſemꝑ preſupponit̃
aliqd̃ poſitiuuꝫ de quo dicit̃.ſecũda nulluꝫ preſupponit̃.
prima nõ dicit̃ de nõ ente ſimpl'r:ſed de eo quod eſt ens.
ſecũda dicit̃ tam de ente q̃ꝫ de nõ ente.Exempluꝫ primi.
cecitas importat negationẽ viſus:⁊ negat tam actum q̃ꝫ
potentiã naturalẽ ad actũ vidẽdi:nõ tñ negat aptitudi-
nem.cecitas.n.nõ dicit̃ de nõ ente.non enim ↄceditur ꝙ
chimera ſit ceca:ita ꝙ negatio importata per cecitatẽ ſo-
lum verificat̃ de ente.Exemplũ ſecũdi:nõ videns non la-
pis dicit̃ tam de chimera q̃ꝫ etiã de ligno:per negationẽ
in genere intelligo negationeꝫ vt in aliquo poſitiuo:per
negationem extra genus que nullum genus entis p̃ſup
ponit ad hoc vt vere dicat̃ de aliquo.¶Secunda ꝓpoſi
tio.Negatio que includit̃ in pͥuatione eſt realis ⁊ habet
eẽ in ſubiecto de quo dicitur circũſcripto omni opere in
tellectus:ſed negatio extra genus habet eſſe per opus in
tellectus tñ.prima pars pꝫ:qꝛ illa negatio eſt realis que
eſt remotio forme realis que in eſt vel inſuit:vel in erit:
vel eſt apta nata ineſſe:⁊ per oppoſituꝫ illa que nõ eſt re-
motio forme inexiſtentis:vel que infuerit:vel que nõ in
erit:nec ſit nata ineſſe:non eſt realis:negatio importata
per priuationẽ eſt remotio forme:quãtũ ad iſtas condi-
tiones ⁊ nõ negatio extra genus.igit̃ prima negatio erit
realis.ſcd̃a nõ.Maior pꝫ.vbicunqꝫ affirmatio remouet̃
ab aliquo ſubiecto extra aĩam.ſ.circunſcripto omni ope
re intellectus.negatio competit ei ex natura rei ⁊ realiter:⁊
qꝛ iſta negatio nõ eſt niſi illa remotio.⁊ per oppoſitum
vbi illa remotio nõ eſt realis:illa negatio non eſt realis.
Minor

Minoꝛ ꝓbatur:q2 potentia naturalis ad videndum re mouetur realiter a ſorte ſi ſit cecus: q2 ſortes circũſcripto omni actu intellectus eſt cecus:⁊ non videns actu: neqꝫ potentia: ⁊ per oppoſitũ affirmatiões iſtaꝝ negationuꝫ nõ homo:nõ lapis:nõ de⁹:nõ remouent̃ a deo ꝑter animaꝫ:vel etiam ab homine:q2 remotio ꝑſupponit ineſſe vel infuiſſe:vel ſaltẽ poteſtatẽ vel aptitudinem ad ineſſe. ¶ P̄.nihil remouet̃ realiter ab aliquo ſubiecto niſi ꝑ aliquid poſitiuũ vel negatiuuꝫ extra animam ſibi incompoſſibile:ſed lumen remouet̃ ab aere extra animaꝫ ⁊ nõ per aliquid poſitiuũ extra animam ſibi incompoſſibile: quia lumẽ nõ habet aliquã formã contrariã.ergo remouetur per aliqđ priuatiuũ. ¶ P̄.ad idẽ arguit̃.oĩs mutatio realis habet extrema realia:ſꝫ generatio ⁊ corruptio ſunt mutationes reales.igit̃ termini earum ſunt reales. Maioꝛ pꝫ:quia mutatio nõ eſt niſi reſpectus ⁊ habitudo inter terminos:a quibus mutatio eſſentialiter depen det.igit̃ ſi mutatio eſt realis ⁊ termini ſunt reales.priuatio eſt terminus vtriuſqꝫ mutatiõis:qđ probat̃.nã Ariſ. 5° phiſicoꝛuꝫ.textu cõmen.5.Generatio inquit eſt a non ſubiecto in ſubiectũ:corruptio ecõtra:⁊ ſubdit.dico aũt ſubiectũ ens affirmatione monſtratum ⁊c̄. ¶ Confirmatur auctoꝛitate Ariſto.ſecũdo de anima.textu cõmẽ.101. dicentis viſum per accidens apphendere tenebrã que eſt priuatio lucis. ¶ Item ſecundo de anima.Quies eſt per ſe ſenſibilis:quies aũt eſt ꝑuatio motus ſaltẽ in termino a quo:hoc aũt ſibi nõ cõpeteret niſi priuatio eſſet ens reale:aut ex natura rei. ¶ Iteꝫ ꝯfirmatur per illud qđ dicit Cõmenta.ꝑmo phiſicoꝝ.cõmen.81.ꝑuatio eſt cauſa appetitus materie ad formã:⁊ ibidẽ.ꝑuatio eſt annexa materie.ſimile habet in primo phiſicoꝛuꝫ.textu cõmen.66.⁊ 67.ꝙ ꝑuatio eſt ꝑn^m:ꝑn^m ⁊ cauſa entis realis eſt ens reale.vt pꝫ.igitur priuatio eſt ens reale. ¶ Contra iſtuꝫ moduꝫ dicendi arguit̃ ꝓbando ꝙ negatio extra genus que eſt extremũ contradictionis ſit ens reale:cuius oppoſitũ dictum eſt:⁊ arguitur ſic.Homo eſt non lapis circũſcripto opere intellectus. ergo negatio extra genus competit ei ex natura rei.ꝯſequentia eſt euidens:⁊ antecedens. probatur:quia circũſcripto omni opere intellectus : hõ aut eſt lapis:aut nõ lapis:ſed nõ eſt lapis.ergo nõ lapis. ¶ Item arguit̃. Nulla affirmatio remouetur formaliter ab aliquo extra animã exiſtente niſi per negationem formaliter oppoſitaꝫ : ⁊ extra intellectum ſibi inexiſtentem: ſed homo extra animaꝫ formaliter remouetur a lapide. ergo per negationem realem ſibi formaliter inexiſtenteꝫ. Maioꝛ pꝫ:quia vnum oppoſitum nõ remouet̃ niſi per aliud oppoſitum ſibi incompoſſibile. ¶ Item manente inferioꝛi manet ſuperius:ſed negatio eſt ſuperioꝛ ad priuationem:quia omnis priuatio eſt negatio ⁊ nõ ecõtra. ergo ſi nõ manet negatio extra animã non manet priuatio. ¶ P̄.Quanta eſt incompoſſibilitas inter terminos ad quos trãſmutationis:tanta eſt inter terminos a qb⁹: ſed impoſſibile eſt terminos ad quos generatiõis ignis ⁊ generationis aque eſſe ſimul in eadem materia.ergo ⁊ priuationes iſtaꝝ formaꝝ erunt incõpoſſibiles in eadeꝫ materia preter animã:nam ſi vna ineſt eadeꝫ rõne ⁊ alia. Maioꝛ pꝫ:quia eodem modo diſtinguunt̃ ⁊ menſurantur termini a quibus.ſ.priuationes ⁊ habitus qbus opponunt̃. Naꝫ ſi habitus ⁊ forme diſtinguuntur ſpecie ⁊ priuatiões diſtinguunt̃ ſpecie.⁊ ſi numero:numero. Uñ ſicut viſus ⁊ auditus diſtinguunt̃ ſpecie poſitiue ſic ſurditas ⁊ cecitas ꝑuatiue. ¶ Ad hec reſpondet̃:⁊ ad primũ ꝙ circũſcripto omni opere intellectus homo neqꝫ formaliter eſt lapis:neqꝫ nõ lapis:eo ꝙ formalis cõpoſitio huius affirmationis lapis cũ homine vel diuiſio ꝯſiſtit precise in operatione itell'.eſt bene homo fundamẽtalr̃ nõ lapis:q2 eſt res cui nõ cõpetit eſſe lapidem:⁊ quãuis iter cõtradictoꝛia nõ ſit dare mediũ abſolute ſumpta:tamen cum iſtis additionibus formaliter:aut extra animaꝫ bene datur mediũ. ¶ Ad aliud reſpondet̃: ꝙ aliquid dicit̃ remoueri ab aliquo realiter duobus modis.vno modo ꝓprie ⁊ formaliter:quia.ſ.infuit vel eſt aptũ natũ ineſſe: ſed nõ ineſt:⁊ ſic nihil põt ab aliquo formaliter remoueri:niſi per negationeꝫ ſibi formaliter inexiſtentem extra intellectũ. ¶ Alio mõ aliquid dicit̃ remoueri improprie ab aliquo:nõ ꝙ ei infuerit:aut aptum natũ ſit ineſſe:ſed tñ quia ſibi nõ ineſt:⁊ ſi ſic nõ remouetur ab illo per negationẽ ſibi formaliter inexiſtentẽ extra animam:ſed precise ꝓpter affirmationẽ ſibi incompoſſibilẽ: ideo homo nõ eſt lapis:quia homo eſt homo.nam quia iſta affirmatio homo ineſt homini extra animã que eſt incõpoſſibilis lapidi pro tanto hõ nõ eſt lapis:⁊ nõ quia aliqua negatio:ſicut iſta nõ lapis inſit homini extra animam formaliter. Uñ eſt nõ lapis:quia eſt hõ ⁊ non ecõtra. ¶ Ad aliud dicit̃ ꝙ enti in anima ⁊ enti extra animaꝫ nihil eſt cõmune vniuocũ:⁊ ideo negatio nõ eſt quid cõmune ad priuationẽ ⁊ negationẽ extra genus niſi ſm voceꝫ:priuatio aũt ꝓprie habet eſſe extra animã:nõ autẽ negatio extra genus. ¶ Ad vltimuꝫ dicit̃ ꝙ nulle priuationes ſunt oppoſite in eodẽ niſi ſint ꝑuationes formaꝝ oppoſitaꝝ que ſint imediate circa idem de neceſſitate ſequẽtes.ſicut ſunt ꝑuationes ꝯtrarioꝝ imediatoꝝ vt ſanitatis ⁊ egritudinis:⁊ quia nulle forme ſunt ſic imediate circa materiaꝫ ꝙ neceſſario ſe ꝯſequant̃.ideo nulle priuatiões ſunt oppoſite in materia . Sed reſpectu agentis nãlis alique poſſunt eſſe imediate:quia agens naturale nõ põt amouere vnũ oppoſitoꝝ a materia niſi ponẽdo reliquum.ſ. nõ corrũpit frigiditateꝫ in aqua niſi introducat caliditatem:⁊ lꝫ ita ſit:nõ tamẽ ꝑmo itendit corruptionẽ frigiditatis:ſed ſolũ per ſe itendit inductionem caliditatis : ſed quia hoc nõ põt niſi corrũpat frigiditatem.ideo per accidens itendit corruptionem eius:⁊ quãuis alique forme ſint oppoſite imediate in oꝛdine ad agens naturale ⁊ neceſſario conſequant̃ ſuſceptiuũ earuꝫ:circa qđ agit : ſic ꝙ ſi vna ineſt:ſuſceptiuuꝫ eius caret alia:nõ tamẽ iſte oꝛdo eſt ex materia que quantum eſt ex ſe immediate eſt ſuſceptiua cuiuſcũqꝫ forme agens vero naturale nõ agit niſi in materiã quãtam:⁊ nõ poteſt attingere ad nudã eſſentiam materie.vt ponit Doctoꝛ ſubtilis in ſecũdo.diſtin. 12°.q.ſecunda:lꝫ in eodẽ ſecũdo.diſtin.3ª.q.quarta.dicat aliter ſequẽdo opinionẽ.Egidij:de quo alias. ¶ Tertia ꝓpoſitio.priuatio includit duo in ſignificato vnũ principaliter tanqꝫ formale ſignificatũ qđ eſt negatio.aliud ſecundario.⁊ ex cõſequẽti ⁊ cõnotatiue.ſ.ſubiectũ aptuꝫ natuꝫ habere formã oppoſitã priuationi quantũ ad ſuũ formale ſignificatũ nihil poſitiuũ includit:quia cuilibet entitati poſitiue que poteſt recipi in aliquo ſubiecto eſt priuatio oppoſita:quum priuatio nõ ſit niſi carẽtia entis poſitiui:ſed priuationi nõ eſt priuatio oppoſita:quia ſic eſſet proceſſus in infinitum.igitur ⁊c̄. ¶ Secundo:quia omnis entitas poſitiua nouiter acquiſita eſt terminus alicuius actions poſitiue:ſꝫ priuatio nõ eſt terminus alicuius mutationis poſitiue:ſꝫ ſolius corruptiõis que nõ eſt mutatio poſitiua.ergo ⁊c̄.Si vero priuatio capiatur quãtum ad illud qđ ſecundario.⁊ ex conſequẽti importat:ꝑuatio eſt ens poſitiuũ:⁊ ſi querat̃ per qđ diſtinguit̃ priuatio a negatione ſimplr̃ extra genus.videt̃ ꝙ debeat diſtingui per illud qđ eſt ſibi itrinſecũ:quia vnumqđqꝫ formaliter diſtinguit̃ per illud qđ eſt de eſſentia ſui:priuatio nihil includit de eẽntia niſi negationẽ puram.igit̃ priuatio diſtinguit̃ formalr̃ a negatione per negationeꝫ ſimplicẽ. ¶ Ad hoc reſpõdet̃:ꝙ vel opꝫ dicere ꝙ ꝑuatio nõ diſtinguit̃ per itrinſeca a negatione:ſed ſolum penes cõnotata:⁊ tunc opꝫ negare illaꝫ vniuerſalẽ.videlꝫ nihil diſtinguit̃ formalr̃ ⁊c̄.q vera eſt in poſitiuis nõ in ꝑuatiuis:vel dicendum eſt ꝙ priuatio vt cecitas ⁊ alij termini

priuatiui tā in cōcreto ꝙ̄ in abſtracto diſtinguunf negatiue: hoc eſt ſunt nō idem cuicūqꝫ a quo diſtinguuntur: quia diſtinctio poſitiua eſt paſſio entis: ⁊ iſte ſumif penes aliquā entitatē poſitiuaꝫ intrinſecam. Non idētitas ſumif vel poteſt ſumi penes ꝓuatiuuꝫ enē aut negationem. ⁊ tūc dico ꝙ iſta negatio ꝓuatiua eſt nō eadē negationi extra gen⁹ ſeipſa formaliter: quia hec eſt alterius rationis ab illa: quū negatio in cōmuni dicaf equiuoce de iſtis duabus. vt dictū eſt: ⁊ cōcedo ꝙ priuatio diſtinguif formaliter vel non eſt eadem formaliter negationi extra genus per negationē alterius rationis ab ipſa a q̄ua diſtinguitur. ¶ Et ſi queraf. vnde eſt iſta alteritas rationis. ¶ Reſpondeo ꝙ iſta nō poteſt aſſignari per intrinſeca: niſi quia hec negatio eſt hec negatio: ⁊ illa eſt illa: ⁊ natura vnius eſt alia a natura alterius. vnde forte iſta negatiua ꝓpoſitio eſt imediata. hec negatio priuatiua nō eſt negatio extra genus. ſi vero alteritas rōnis iſtaruꝫ negationum debeat aſſignari per extrinſeca facile aſſignabitur. vꝫ. quia negatio priuatiua eſt negatio vt in aliquo poſitiuo: negatio extra genus nō: quū poſſit dici de ſimpliciter nō ente. ¶ Sed adhuc inſtaf ꝓbando ꝙ priuatio intrinſece ⁊ formaliter importat aliqḋ poſitiuuꝫ ſic. Illud de quo vere pōt dici iſtud verbū eſt 2ᵐ adiacens eſt vere aliqḋ poſitiuū: ſed de priuatione poteſt vere dici hoc verbum eſt 2ᵐ adiacens. igif ⁊c̄. Minor ꝓbaf: quia iſta conceditur. cecitas eſt. tenebre ſunt. ¶ Ad hoc reſpōdetur. ꝙ ad hoc ꝙ hoc verbū eſt ꝑdicef de aliquo vere nō oportet ꝙ illud importet aliquā entitatē poſitiuaꝫ: ſed ſufficit ꝙ dicat aliquod priuatiuū. ¶ Sed cōtra. quia in iſta ꝓpoſitione. cecitas eſt. ſubiectū pro nullo ſupponit: quū ꝓuatio de ſignificato ſuo formali nō importet niſi negationē forme. ¶ Reſpondef ꝯformiter. ꝙ nō opꝫ in tali ꝓpoſitione vbi predicaf eē ſecundū adiacens ſubiectū ſemper ſupponere pro aliquo poſitiuo ſufficit ꝙ ſupponat pro aliquo ꝓuatiuo. ¶ Uel pōt dici ꝙ termini ꝓuatiui ſunt termini cōnotatiui tam in concreto ꝙ̄ in abſtracto. ideo ſupponūt pro illis ꝯnotatis: ⁊ nō tm̄ pro ſignificatis formalibus. vnde iſta abſtracta ⁊ cōcreta eodē modo ſe habent ad ꝯnotata ⁊ ſignificata formalia: ⁊ vt ſic ſunt ſinonoma. ideo quādo dicif. cecitas eſt. ly cecitas. ſupponit ꝓ oculis ꝯnotando ipſos nō hr̄e viſum codeꝫ modo. ſicut cecus. Et ſi dicas ꝙ hoc eſt ꝯtra Ariſt. in poſtꝑdicamentis: vbi dicit: ꝙ ꝓuatio nō eſt ꝓuari. Reſpondef ꝙ Ariſt. nō vult negare iſtā ꝓpoſitioneꝫ cecus eſt cecitas: ſed vult dicere ꝙ cecitas aliud importat de ſignificato principali ⁊ de ꝯnotato. Ex his apparet determinatio difficultatis qōnis ꝓuatio diſtinguif realiter a potētia paſſiua: qꝛ quūꝫ tam mā ꝙ̄ potētia eius ſit aliqḋ poſitiuū reale: ⁊ ꝓuatio nullū tale formalr̄ includat. ſeqtur ꝙ diſtinguif formalr̄ tam a mā ꝙ̄ a potētia eius: ⁊ tunc vltra. quū ꝓuatio deſinet eē in mā: manēte ipſa mā ⁊ potētia eius paſſiua fundamētali diſtinguif realr̄ ab ipſa vel ſaltē nō eſt eadē realiter illi. Ex his pꝫ determinatio qōnis principalis.

Ad argumenta alterius opinionis oppoſite. Reſpondef ⁊ primo ad auctoritatē Ariſt. 2° phiſico. de diffinitione nature. Ubi dicif nā eſt ꝓnᵐ nāle qḋ eſt in alio non ꝓnᵐ in quo paſſiuum ⁊c̄. ¶ Reſpōdetur ꝙ nā in iſta diffinitione accipif pro ꝓn° paſſiuo: ⁊ quū dicif ꝙ nā ſm Ariſto. nō eſt ꝓnᵐ in quo: ſed quod eſt in alio ⁊c̄. Reſpōdetur ꝙ: ſicut principiuꝫ actiuū nō eſt quod: ſed quo agens agit: ita paſſiuꝫ nō eſt principiū in quo: ſed quo aliqd eſt in aliquo: ⁊ ita natura eſt principiū eius quod eſt in alio. ſ. motus: ⁊ ſic accipit Ariſt. principiuꝫ naturale in diffinitione nature: ⁊ tale principiū paſſiuū eſt in rebus nālibus: naturaliter ordinatum ad motū. Et ex hoc nō ſequitur ꝙ tale principium ſit aliquid forme generande. ¶ Ad ꝯfirmationē quꝫ dicitur ꝙ natura principalius dicitur de forma ꝙ̄ de materia ꝯceditur. Et quū dicif ꝙ forma eſt principiū actiuū. Reſpondetur ꝙ nō ſemper eſt principiū actiuuꝫ: ſed etiā paſſiuuꝫ. nam per quācūqꝫ formā res eſt in actu per eandē recipit paſſionē cōſequentē formā ⁊ alios motus nāles per quos perficitur illud: cuius eſt forma. ſicut graue per ſuam formā determinaf ad locum deorſum ⁊ perficif per ipm: ⁊ vt ſic graue inclinaf ad motū deorſum ſibi nālem a forma ſua. ¶ Ad 2ᵐ ꝯfirmationē de differētia inter nālia ⁊ artificialia. Reſpondef. nālia differūt ab artificialib⁹ penes principiū paſſiuū: nālia enim habent principiū paſſiuū nāliter inclinatū ad formā nālem. artificialia nō: ſed mā eoꝝ vel eſt in potentia neutra reſpectu forme artificialis: ſic ꝙ neqꝫ in ipſaꝫ nāliter inclinaf: neqꝫ ꝯtra naturaliter inclinat. ſ. nāliter appetendo oppoſituꝫ ipſius: vel forma artificialis recipif in materia ꝯtra naturalem eius inclinationeꝫ: ſicut omnes forme inducte per diuiſionē ꝯtinui ⁊ ordineꝫ partiū in toto cōpoſito artificiali: ſicut in edificijs ⁊ erectionib⁹ vbi lapides ponūtur ſurſum ꝯtra eoꝝ nāleꝫ inclinationē. Et quū addif: ꝙ artificialia hn̄t in ſe ꝓnᵐ paſſiuū: hoc eſt veruꝫ: ſed tale ꝓnᵐ nō habet aptitudinē nāleꝫ ad formā: potētia enī paſſiua eſt ſine aptitudine nāli: ſicut aptitudo nālis ſine potētia paſſiua nāli. Exemplū primi: graue eſt in po ͣ paſſiua ad eſſe ſurſum: ⁊ tn̄ nō hꝫ aptitudinē nālem ad eſſe ſurſuꝫ: qꝛ nō inclinaf nāliter ad eſſe ſurſum quū nō ꝑficiaf per vbi ſurſum: ſꝫ per vbi deorſuꝫ. Exemplū ſcdi. Cecus hꝫ aptitudinē nālem ad actū videndi: ⁊ tn̄ nō hꝫ potentiā paſſiuam nālem ad hꝫ actū: nec incōueniēt aliqd eſſe nāliter inclinatū ad aliquē actum: qui tn̄ nō eſt poſſibilis recipi in apto nato ſbto. vn̄ aptitudo pōt eſſe ex parte ſubti: ꝙ̄uis nō ſit ex parte actus: ⁊ ſi eſſet ex parte vtriuſqꝫ eſſet ibi potentia nālis: qḋ eſt falſum: qꝛ a potētia ad habitū ipoſſibilis eſt regreſſus. aptitudo nālis indicaf vbi aliqd ſm ſe inclinaf ad formaꝫ vel vbi forᵃ nō repugnat ei ex nā ſua. ¶ Ad aliā auctoritatē. ſi domus eſſet eoꝝ que nā ſunt ⁊c̄. Reſpondef ꝙ intentio Ariſto. ibi eſt ꝙ ſicut ars agit per determinata media ordinata ad finē vſqꝫ ad vltimū ꝓncipaliter itentū: ita nā. ſimilis. n. eſt ꝓceſſus vtriuſqꝫ quo ad hoc ⁊ nō aliter: ⁊ ita ſi dom⁹ fieret a nā eundē ordineꝫ ſeruaret quē retinet vbi ſit ab arte. ¶ Ad aliaꝫ auctoritateꝫ. ſ. ſi ars nauiſactiua eſſet in lignis. Reſpondef: ibi nō plus vult Ariſto. niſi ꝙ nō eſt veruꝫ naturā nō agere propter fineꝫ: quia non deliberat quaſi deliberatio ſit cauſa preciſa quare agens agit ꝓpter finē: vt dicebant antiqui: ⁊ ex ꝯñti nō deliberare ſit cauſa ꝓpter quā agens nō agit ꝓpter finē. vt ſicut affirmatio eſt cā affirmationis: ita negatio negationis: ſed vbi ars nauifactiua eſſet in lignis que ars nō deliberaret: ſꝫ mere nāliter ageret adhuc ageret ꝓpter finē: ſic etiā facit nā: ꝙ aūt nā etiaꝫ ꝙ nō deliberet: agat ꝓpter finē apparet: qꝛ fruſtraf: ⁊ qñqꝫ errat i ſua operatione. ¶ Ad aliā auctēm. vꝫ. a nā ſunt q̄cūqꝫ a quodaꝫ ꝓn° ⁊c̄. Ad hoc r̄ndef vno mō ꝙ nālia hn̄t in ſe ꝓnᵐ effectiuū aliquoꝝ motuū: nō tn̄ oīum: vt dictū eſt in determinatione qōnis. qꝛ non reſpectu gn̄ationis ſbalis: ⁊ cuiuſcūqꝫ actiōis vniuoce. artificialia nō. ⁊ per hoc differunt artificialia a nālibus. forma enī nālis cōiter eſt ꝓnᵐ actiuū: ꝙ̄uis nō ſit de neceſſitate nālitatis motus ſic eſſe actiuū. forma artificialis nec actiuū nec paſſiuū ꝓnᵐ eſt: ſed forma nālis ſemꝑ eſt alterū iſtoꝝ. ¶ Ad auctoritateꝫ. 6. meta. de diſtinctione ſciētie practice a ſpeculatiua. Reſpondef ſm Cōmenta. ibideꝫ ꝙ practica diſtinguif a ſpeculatiua per hoc qḋ eſt circa obiecta: quoꝝ principiuꝫ eſt in nobis: que ſunt ars ⁊ intellectus: ⁊ ita eoꝝ principium eſt in agente cognoſcēte: ſed ſpeculatiua verſatur circa obta: quoꝝ ꝓnᵐ nō eſt in nobis. Et hec diſtinctio ſm ipſum eſt penes ꝓnᵐ actiuuꝫ obiectoꝝ vtriuſqꝫ ſcientie. ¶ Sed ꝯtra: qꝛ Ar. dicit ꝙ phiſica que ē ſpeculatiua eſt circa ſbaꝫ in qua eſt ꝓnᵐ mot⁹ ⁊ ſtat⁹: inueniꝫ ꝙ ſpecula

tiua eſt circa

tiua eſt circa obiecta: quoꝝ pn^m eſt in ipſis. ⁊ tñ ſi diſtin-
guat practicā a ſpeculatiua penes pn^a obiectoꝝ opꝫ acci-
pere pn^a vniformiter. aliogn argumētū ꝑ qd̓ ꝓbaſ diſtin
ctio ſciētie practice a phiſica nihil ꝯcluderet: ſed certuꝫ eſt
ꝙ pn^m artificialiū acceptū in ponendo differentiā eoꝝ a
naturalibus eſt pn^m actiuū: q2 voluntas: ars: ⁊ intellectus
vt dicit Cōmen. ergo pncipiuꝫ in nālib^9 ſic ēt accipiſ pro
principio actiuo. ⁊ ſic in nālib^9 eſt pn^m actiuū ſui motus:
aut mutatiōis nālis. ⁊ ita ſtabit ꝓpoſitū. ¶ Ad hoc rñde
tur ꝙ omne nāle hꝫ principiū actiuuꝫ alicui^9 mot^9 nālis:
nō tñ ſue gñationis paſſiue nālis: q2 nihil gñat ſe: vt di-
ctū eſt. artificiale nulli^9. Et ex hoc non ſequiſ ꝙ in mā ſit
aliqd inchoatiuū forme: que dꝫ gñari: q2 in ipſa eſt tantū
principiū actiuū actionis equoce. ¶ Sed ꝯ: q2 ex iſta rñ-
ſione ſequiſ ꝙ phiſica ſciētia nō diſtiguiſ a practica: niſi
penes obiecta nālia ꝯſiderata quo ad illos mot^9: ⁊ non
quo ad oēs mot^9 eis nāles: ⁊ ita dña ſciētie nālis a ſciētia
practica penes obiecta nō erit vniuerſalis. Ideo aliter di
ciſ ꝙ eſt vniuerſalis penes obiecta: q2 aliquod nāle hꝫ in
ſe principiū actiuū omnis mot^9 qui ſibi cōpetit. ¶ Cōtra
q2 ſequiſ idē ꝙ prius: ꝙ phiſica nō diſtinguiſ a practica
niſi quo ad iſta nālia. ⁊ ita Ar. non diſtinguit a practica
niſi phiſicā de aliquo nāli. Ideo aliter diciſ ꝙ omne pn
cipiū artificialiū per ſe ordinatū ad eſſe eoꝝ inq̄ꝫtū artifi-
cialia ſunt eſt in agēte cognoſcēte: ſed nō omne principiū
phiſicū per ſe ordinatū ad eſſe rei nālis inq̄ꝫtū naturalis
eſt in agēte: ſed aliquod eſt in paſſo: q2 actio nālis depen
det vt nālis pncipaliter a pncipio paſſiuo exiſtente in re
mota. ⁊ hoc facit ſufficiētē differētiā inter arteꝫ ⁊ nām: q2
penes nihil qd̓ eſt in paſſo accipiſ ars: ſed tñ penes intelle
ctū ⁊ voluntatē: que ꝯſtituūt arteꝫ: que ſūt in faciēte: que
ars quaſi ſemꝑ facit ꝯ inclinationē paſſi: vt dictuꝫ eſt ſu-
pra. Sed ſi eē nāle hꝫ principiū actiuū aliquod ſui mo-
tus nālis: ecū hoc neceſſario ſimul requiriſ principiū paſ
ſiuū: qd̓ inclinaſ in actionē nālis agentis. ¶ Ad aliud de
caſu ⁊ fortuna ꝙ reducunſ ad nām ⁊ intellectū ⁊c̄. Rñ-
deſ ꝙ nā accipiſ vno mō vt eſt principiū actiuū determi
natū ad vnū oppoſitoꝝ: ⁊ ad vnū determinatū modum
producendi: queꝗ nā iſto mō ſumpta diſtinguiſ contra ꝓ
poſitū: qd̓ eſt indifferēs ad oppoſita. Alio mō accipiſ pro
principio nāli a quo ſumitur naturalitas mot^9. ⁊ natu-
ra iſto mō: ſeu nāle diſtinguiſ cōtra violentuꝫ. ⁊ ſic alicu-
bi pōt eſſe nā ſumpta primo mō: vbi nō eſt nā ſcd̓o mō.
Exēplū. ſi ignis agat in aquā calefaciēdo ipſam ꝯtra na
turā ſuā: ignis in iſta actione eſt nā primo mō: ⁊ nō ſcd̓o
mō: q2 actio ignis nō eſt ſm̄ inclinationē paſſi: imo con-
tra ei^9 īclinationē. ⁊ ſic violēta. Caſus ⁊ fortuna vt ſūt cāe
agētes reducunſ ad nām primo mō ⁊ ꝓpoſituꝫ: ita ꝙ ad
nām ſic acceptā reduciſ caſus: qui reperiſ ſolū in natura
lib^9. Et fortuna que eſt in voluntarijs ſeu liberis reduciſ
ad ꝓpoſitū: ſed hoc nō repugnat poſitiōi noſtre: mō non
ſequiſ. Natura eſt principiū actiuū naturale. ergo qcqd
eſt nā eſt principiū actiuū: ⁊ omne principiū nāle eſt acti
uū. ſic videſ procedere ratio iſtoꝝ. ¶ Ad aliud de 3° ethi-
coꝝ ⁊c̄. dico ꝙ hoc qd̓ diciſ non conferenti vim paſſo: ly
ꝯferente vim. determinat ly paſſo. ⁊ nō principiū extra. ⁊
ſi cōſtruatur cum paſſo hoc qd̓ eſt cōferre vim poteſt intel-
ligi duobus modis. vno modo ꝙ paſſum conferat vim
actiue: ⁊ coagat agenti extrinſeco. ⁊ hoc eſt falſuꝫ: vt dictū
eſt. alio modo inclinatiue: vt ſit ſenſus. paſſum non pre-
bet inclinationē ⁊ tēdētiam in formā: que inducitur ab
agente extrinſeco. Et iſte ſenſus eſt verus: ſi ly nō cōferē-
te vim. nō tñ accipiatur negatiue: ſed etiam priuatiue: ⁊
cōtrarie: quia paſſum nō ſolum nō habet inclinationeꝫ
ad formam: accipiēdo nō habere pure negatiue: ſed con-
tra formam inductam naturaliter inclinatur. per oppoſi
tum. ſi ignis generet ignem de aqua: quāuis nō ſit i ma-
teria agens intrinſecū qd̓ coagat agenti extrinſeco. ſ. ipſi

igni: q2 tamē materia ignis affecta qualitatibus diſponē
tibus per alterationē inclinatur nāliter in formaꝫ ignis.
ideo iſta actio non eſt violenta: ſed phiſica ⁊ nālis. ¶ Ad
auctoritatē in. 7. metaphiſi. tex. cōmē. 29. reſpōdeſ ꝙ Ar.
nō intelligit per partem forme: partem formaleꝫ: ſed tñ
virtualē pro quāto in materia ꝑcedit aliqua forma: que
cōtinet virtualiter effectiue: vel ſaltē diſpoſitiue ipſaꝫ for
mā generādā: ⁊ diciſ forma iſta precedens eſſe pars: quia
forte ſecū cōcurrit alia cauſa partialis ſecum coagens ad
generationem forme: ſicut quādo calor efficit ſanitateꝫ:
cuꝫ quo cōcurrit diſſolutio humoꝝ: ⁊ multa alia. ¶ Ad
duas rōnes que hic formabātur. vꝫ. ꝙ productio forme
nālis eſſet creatio: ⁊ ꝙ eſſet violēta. Quātū ad primū pꝫ
reſpōſio ex dictis in determinatione principali. q. cōclu
ſione 4ª. Quātū ad ſcd̓m pꝫ ex hoc ꝙ imediate p̄miſſum
eſt: exponēdo ſniam Ariſto. in 3° ethicorum. de violēto.
¶ Ad alias auctēs que addebātur exponēdo modum po-
ſitionis iſtoꝝ: qui ponit inchoationes formaꝝ: ⁊ primo
ad illā que ſumitur ex primo phiſi. vbi dicitur. Oportet
principia ſemper manere ⁊c̄. ¶ Ad hanc auctoritatē dā-
tur multe expoſitiones: vna eſt ꝙ in omni trāſmutatiōe
ſubſtāciali opꝫ eſſe principia. ſ. materiā: formā ⁊ priuatio
nem: ſemꝑ enī priuatio in qualibet trāſmutatione eſt ter
minus a quo: ⁊ forma eſt terminus ad quem. ⁊ mā ſbꝫ.
¶ Alia expoſitio huius auctēis eſt ꝙ principia opꝫ ſemꝑ
manere q̄ꝺiu manet illud cuius ſunt per ſe principia: ⁊
ideo mā ⁊ forma que ſunt principia q̄ꝫtū ad eſſe ſemper
manēt pro quolibet tēpore: in quo verū eſt dicere ꝙ pn-
cipiatū eſt. priuatio vͦo que eſt per ſe principiū tranſmu
tationis ſemꝑ manet pro quolibet tempore: pro quo ve
rū eſt dicere ꝙ trāſmutatio eſt: ⁊ ſic eo modo quo aliqd
eſt pn^m. eo modo manet. ¶ Sed eſt alia expoſitio magis
ad mentē Ar. ⁊ Cōmē. dicendo ꝙ māle principiuꝫ ſemꝑ
manet: cū ſit incorruptibile prima aūt pncipia ꝯ̄ria ſem-
per manēt: nō q2 ſemꝑ exiſtāt: ſed q2 ſemꝑ ſūt termini cu-
iuſcunq3 trāſmutationis. vnus enī termin^9 eſt priuatio,
⁊ alius eſt forma. nō ſic autē de ꝯ̄rijs poſterioib^9. ⁊ hoc ē
qd̓ ſubdit Ar. vbi hꝫ ꝙ alia ꝯ̄ria nō ſunt pnª. nō qdē ab
ſoluta: ⁊ quocūq3 mō. q2 quū inter ꝯ̄ria poſteriora poſſit
eſſe trāſmutatio: ſequiſ ꝙ ipſa poſſunt eſſe pnª. Sed intel
ligēdū eſt ꝙ ꝯ̄ria poſteriora nō poſſunt eſſe pnª prima. ⁊
hoc eſt veꝝ: nā lꝫ albū ⁊ nigruꝫ poſſint eſſe termini alicu
ius trāſmutationis. ⁊ ita pnª: non tñ cuiuſlibet. ¶ Pōt
etiā dici ad auctē in ſcd̓ꝙ ipſa eſt ad oppoſitū iſtius poſi
tionis: que ponit omnes formas inchoari in forma cor-
poreitatis perpetua in mā: q2 ſi ſic. nunq̄3 priuatio oppo
ſita iſti forme corporeitatis inerit mē: que ē pn^m: aut dꝫ
eē in quacūq3 trāſmutatiōe ſi poniſ iſta forma corporei-
tatis eſſe alterū pn^m primū: nec valet dicere ꝙ ꝑuatio cō
comitaſ iſtā formā: q2 iſta deficit a ſuo eſſe puriſſimo ⁊ cō
pletoꝝ: q2 tēdit in nihil: naꝫ forma ⁊ priuatio vt ſūt pnª
ſunt ꝯ̄ria ⁊ oīno oppoſita: ⁊ vnū excludit reliquū: ſꝫ iſta
īpuritas manet cū forma corporeitatis. ḡ ſibi non oppo
niſ. aliogn oppoſita eſſent ſimul. ¶ P̄. priuatio oppoſita
negat qcqd ponit poſitiuū oppoſitū: ſed ꝑuatio ꝯcomi-
tans formā corporeitatis nō negat ⁊ ꝑuat formā corpo-
reitatis. igiſ expoſitio iſta ſtare nō pōt. ¶ Ad aliā auctēꝫ.
de pmo meta. rñdeſ ꝙ mā pma ꝑus recipit formas vlēs
q̄3 particulares: q2 ꝑus recipit formas ipfectas q̄3 pfectas.
Nō aūt forme impfecte in pluribꝰ repiſ q̄3 pfecte: ſicut ra
tio corporis q̄3 viuētis: ⁊ ꝑus viuētis q̄3 aīalis: ⁊ dato ꝙ
ſit vna forma recepta in mā cōpoſiti ſbalis. illa ꝑus perfi
cit māꝫ ſub rōne corporis q̄3 ſub rōne viuentis: ⁊ ſic de-
incepe. nō tñ aliqua rō iſtaꝝ formarū eſt coeua materie.
Auctas eſt etiā cōtra opinātē: q2 ſi mā recipit oēs formas:
vt dicit Cōmen. quū omne recipiens ſit in potentia ad il
lud quod recipit: aut iſta potētia eſt ſimul cū actu aut an
te actū: nō pmo mō. ḡ ſcd̓o mō. ⁊ quum hoc non ſit ordi-

ne nature preciſe:erit ordine temporis:qḋ declaraṫ:quia queciq; ſunt ordinata ſm nãm:⁊ ſunt oppoſita ⁊ icompoſſibilia illud qḋ eſt prius ſm nãm eſt ⁊ prius duratione ⁊ tpe.alioqn duo oppoſita ſimul ẽent:eſſe in po ⁊ in actu ſm aliquã formã ſunt duo oppoſita.ḡ in eadẽ mẽſura tẽporis nõ poteſt mã ſimul eſſe in po ⁊ in actu formeꝛ recipiẽs recipit formã in q̄ꝫtuꝫ eſt in po.igiṫ ⁊c̄. Hec ratio maxime ↄcludit de ordinatis ſm nãm ordine nãe poſitiue:ſicut eſſet forte in propoſito. ¶ Ad auctes ⁊ rõnes alterius modi ponẽdi reſpectu cuiuſcūq; forme ꝓpriã ichoationẽ. Rñdeṫ.⁊ ꝑmo ad ꝑmã.de ſecũdo .phiſi. vbi dˀ ꝙ priuatio eſt ſpẽs ⁊ nã. Rñdeṫ ꝙ priuatio q̄dãmodo dˀ nã vel forma:qꝛ ſemp cõiũgiṫ cũ forma ⁊ cũ priuatiõe vniˀ forme ſemp ↄiũgiṫ alia forma. Uel poteſt dici ꝙ priuatio in ſuo itellectu icludit formã:nã in nõ facere videṫ facere:vt dicit Ar.ꝑmo elẽchoꝝ.vel ẽt qꝛ eſt quodãmodo forma mãe:nã priuatio denoiat mãm ad modũ forme.vñ ſicut mã dˀ formata:ita dˀ ꝑuata. ¶ Uel melius ad itẽtionẽ Cõmẽ.nã dicit de priuatiõe exñte in mã prima:itelligẽdo priuationẽ formã ſbalẽ imperfectiorẽ. ⁊ ſic forma terre põt dici priuatio reſpectu forme ignis. talis eni nõ eſt priuatio ſimplr:vt dicit Cõmẽ.imo eſt vt forma mãe.vñ ſm ipm.nã dicit de forma duobˀ modis. vno mõ dˀ de formis qbus nõ cõiũgiṫ priuatio:ſicut de albedine.albedo eni eſt forma cũ qua nõ ↄiũgiṫ priuatio oĩno. Alio mõ dˀ nã de formis diminutis:cũ quibus cõiungiṫ priuatio:cuiuſmodi eſt nigredo. nigredo eniꝫ eſt forma cũ qua cõiũgiṫ priuatio albedinis. Et ſi arguatur ꝙ ſicut nigredini cõiũgiṫ priuatio albedis:ſic albedini ꝑuatio nigredis. Rñdeṫ ꝙ nõ eſt ſile:qꝛ nigredini ſic cõiũgiṫ priuatio albedis:ꝙ i ipſa:nec eſt albedo formalr:nec virtualr:ſed ſic nõ cõiũgitur albedini priuatio nigredis: nam in albedie virtualiter eſt nigredo eo mõ quo minˀ perfectũ eſt virtualr i magis perfecto. ¶ Uel vltimo modoˀ poteſt dici ad itẽtionẽ Cõmẽ.ꝙ priuatio magis cõiũgiṫ cũ forma impfectiori:qꝛ cũ impfectiori cõiũgitur priuatio maioris perfectiõis:q̄ꝫ cũ ↄ̃rio talis forme:ſed nõ eſt ſic de forma pfectiori. ¶ Ex his nõ ſequiṫ formaꝫ generãdam precedere in mã ſm eſſe impfectũ etiã ꝙ eius priuatio ꝑcedat in mã:vt pꝫ ex dictis. ¶ Ad aliam auctem Cõmẽ.primo phiſi.cõmẽ.79.rñdetur: ꝙ ſicut ſi in materia eſſet aliqua forma cõnaturalis mãe:vt multi ponunt gñatio eſſet ex ente ſimpliciter:qꝛ ex ente in actu:ita ſi mã eſſet pura priuatio vt poſuit plato.gñatio eſſet ex nihilo qꝛ ex pura priuatiõe:ſed nos nõ ponimˀ mãm eſſe purã priuationẽ:ſed eſſe ens poſitiuum realiter diſtinctũ a priuatiõe:vel ſalteꝫ nõ idem realiter. Et quum dicit Cõmẽ. velle priuationẽ nõ importare puꝝ nõ eſſe. Rñdetur. verum eſt q̄ꝫtum ad ſuum mãle ſignificatũ ⁊ ↄnotatuꝫ:ſed quãtũ ad formale ſignificatũ iportat ſolum negationeꝫ. ¶ Ad aliud cõmẽti.81.in ꝑmo phi. Ex hoc cõmento habeṫ ꝙ vnũquodq; impfectũ appetit ſimilari pfecto q̄ꝫtũ põt:⁊ quũ perfectiſſimũ ens in nã ſit primũ ꝑncipiũ qḋ eſt deus.⁊ deus ſit ens actualiſſimum:vnũquodq; ſuo mõ appetit eſſe in actu. Ex quo ſequiṫ ꝙ quum mã ſub priuatiõe forme ſit ens i pura potẽtia primo diuerſa ab actu formali:quẽ nõ habet ex ſe:ſed põt recipe per actionẽ agẽtis nãlis.ideo mã vt ſtat ſub priuatiõe forme nãliter appetit ipſaꝫ.priuatio tamẽ que accidit mãe nõ ẽ materia:neq; eſt eius appetitˀ.quẽ pono eſſe eũdẽ eſſentialr cũ mã:⁊ ita priuatio nihil poſitiuũ dicit formalr:ſed bene ↄnotatiue. ¶ Et ad illud qḋ iferṫ:ꝙ mã habet de motu:⁊ motus eſt forma impfecta ⁊c̄. Rñdeṫ:ꝙ in mã ante gñationẽ forme forma nõ eſt in mã:neq; ſub gradu impfecto:neq; pfecto:ſed poſtmodũ dum ſit ⁊ gñaṫ ſi ſit diuiſibilis ſm gradus:vt tenet Cõmẽ.de formis elemẽtaribˀ prius itroduciṫ ſm gradũ impfectũ q̄ꝫ perfectuꝫ. ¶ Sꝫ ↄ̃ qꝛ Cõmẽ.loquiṫ de forma vľiter accepta:⁊ nõ ſolũ de forma elemẽtari. ¶ Dicẽduꝫ igiṫ ꝙ quãdo forma eſt i fieri ꝑ trãſmutationeꝫ mãe que alterat ad diſpoſitiões ↄuenientes illi forme.hˀ forma põt dici eſſe aliquo mõ i mã ſub eẽ impfecto:qꝛ hꝫ ibi eſſe diſpoſitiue ⁊ i fieri:nõ tamẽ ſm eſſe:aut eſſentiã eius:ita ꝙ nulla realitas forme eſt in mã in tota alteratiõe ꝑcedẽte gñationẽ forme i qua poſtmodũ forma itroduciṫ tã ſꝫ eẽ q̄ꝫ ſꝫ eſſentiã:⁊ ita tota gñatur ſeu iduciṫ ab agẽte nãli. ¶ Sed adhuc iſtaṫ:qꝛ motˀ mãliter ſumptˀ qui eſt forma fluẽs:eſt etiaꝫ i ꝑdicamẽto ſbe. Rñdeo ꝙ vel vna tm̃ forma ſbalis ſimplex iducitur ab agẽte nãli:vľ plures.ſi vna tm̃:q̄ꝫuis iſta ſit ſimplex ſꝫ rẽ:tñ virtualr eſt plures:ſicut exẽpli gratia foˀa elemẽti ẽ vna ſimplex foˀa.cõtinet tñ i virtute gradũ entitatiuum ſbe:⁊ gradũ corporeitatis.⁊ prius ordie nãe iformat materiã ſꝫ gradũ ſbe q̄ꝫ corporis:lꝫ i eodẽ iſtãti tẽporis foˀa adueniat ſꝫ vtrũq; gradũ:⁊ tũc forma ſub gradu priori eſt motus mãliter ſumptus reſpectu ſuiipſiˀ ſub gradu poſteriori ⁊ pfecto:⁊ qꝛ prior gradus ordiaṫ ad poſteriorẽ:ꝓ tãto ſub iſto gradu forma appellaṫ fluẽs:nõ quideꝫ ꝙ mã nõ maneat ſub illo gradu forme:ſed ſolũ ſub illo gradu ꝑciſe mã nõ quieſcit:ſed tẽdit ad vlteriorẽ pfectionẽ:⁊ tũc forma fluẽs nõ diciṫ per deſitionẽ ſui:ſed ꝑ tẽdẽtiã ad vlteriorẽ perfectionẽ.⁊ hoc quo ad gñationeꝫ forme que nõ gñatur per formas itermedias.ſicut in aialibus que gñantur ex ſemine:ꝙ ſi ſit ſermo de iſtis: tunc mã eſt ſub multis formis fluẽtibˀ per deſitioneꝫ ſui ante q̄ꝫ deueniat ad formã vltimate intẽtã ab agẽte:⁊ q̄ꝫtum ad iſtas:quelibet gñatur aut corrũpiṫ totalr ſm eẽ.⁊ ſm eſſentiã. ¶ Ad auctoritatẽ Cõmẽ.cõmẽto.63.in eodẽ primo phiſi.rñdeṫ ꝙ Cõmẽ.nõ plus vult ibi:niſi ꝙ ſic i generatione accidẽtiũ que eſt motus cõcurrit ſbm:⁊ aliqḋ oppoſitũ ei qḋ gñatur:qḋ oppoſitũ deſinit eſſe cũ forma vltimate intẽta ſit ⁊ gñatur:ita eſt in gñatione ſbali vbi cõcurrit ſbm deferens trãſmutationẽ:qḋ prius eſt ſb forma oppoſita anteq̄ꝫ ſit ſub forma gñanda.que ꝑmo intẽdiṫ ab agente:⁊ in hoc exẽplificat in gñatione aialium ex ſpermate:qꝛ eni forma ſpermatis nõ eſt intẽta a nã ꝓpter ſe:ſed ꝓpter alterũ in hˀ gñatiõe vt ſit via ad formã aialis:vt dictũ eſt in corpore q̃nis.ꝓpterea ſperma corrũpiṫ ⁊ alie forme que ſunt oppoſite forme aialis.quſq; deuentũ fuerit ad formã vltimã introducẽdam:neq; ex hoc habeṫ ꝙ forma introducẽda ſit partibilis ſm eſſe ⁊ eſſentiã:⁊ vt ſic gñeṫ:ſed ſolũ eſt partibilis rõne accidẽtiũ ꝓprioꝝ:que ſucceſſiue acquirunṫ:⁊ oppoſite deperduntur. Et ſic ſm Cõmẽtatorẽ:forma ſbalis perficiṫ.⁊ diuiſibiliter acquiriṫ rõne accidẽtiũ nõ per ſe. ¶ Sed ↄ̃.quia dicit.ſi forma humana ſit partibilis.ſed iſta additio nõ fuiſſet ponẽda.ſi intelligereṫ eſſe partibilis rõne accidentiũ. ¶ Rñdeo ꝙ Cõmẽ.dixit hoc:qꝛ aliqua forma ſbalis ſꝫ ipſum eſt diuiſibilis:⁊ diuiſibiliter acquiriṫ:qꝛ foˀe imperfecte vt forme elemẽtares:⁊ in iſtis veruꝫ eſt qḋ dicit: qꝛ.ſ.ſm ipm introducunṫ in mã per partẽ poſt ptẽꝫ.⁊ qꝛ diuiſibilitas gñationis formarũ ſubſtãtialiũ põt eẽ:vel ex parte forme:vel ex pte accidentiũ. Exemplificando de forma aialis voluit declarare diuiſibilitatẽ gñatiõis forme ex his que ſunt per ſe:⁊ nõ ex his que ſunt per accidens ſi forma eſt ptibilis eſt per ſe diuiſibiliter acquiſibilis.ſi indiuiſibilis:ſolũ per accidens. ¶ Ad aliud de ꝑuatione:quũ dˀ.ꝑuatio icludit formalr aliquod poſitiuuꝫ. ¶ Rñdeṫ ꝑ ea que dicta ſunt imediate poſt ſolutionẽ.q. ꝑncipalẽ.vñ negaṫ:ꝙ ꝑuatio vt priuatio eſt:iportet formaliter aliquod poſitiuũ:ſed ſoluꝫ cõnotatiue:⁊ tale eſt ſbm ſeu mã in gñatione ſbali. ¶ Sed ↄ̃ dicebatur:quia Ar.reprehẽdit Pla.qui nõ diſtinxit inter mãꝫ ⁊ priuationẽ:volẽs ꝙ mã ⁊ priuatio eſſent vnũ. ¶ Rñdetur ꝙ Ar.recte reprehendit Pla.q̄ꝫtũ ad hoc:ꝙ poſuit ꝑuationẽ eſſe in ſba mãe ⁊ ꝙ oĩno eſſent vnũ ſm diffõnem:mã ⁊ priuatio ⁊ hoc eſt falſum ẽt ſm nos.ponimˀ eni priuationẽ non

tionem nõ importare mãz in ſuo intellectu formali: ſed
ſolũ ↄnotãdo ⁊ ĩportãdo ſecundario. ⁊ ex ↄñti: ⁊ quaſi p
accidẽs: qđ eſt ↄ̃ intẽtionẽ Pla. vt apparet in preallegatis
cõmẽtis. ⁊ ꝙ poſuerit plato ꝓuationem in ſbã ⁊ eẽntia
mãe prime pȝ ex Cõmen. commen. 79. primi phi. Poni
mus ẽt nõ identitatẽ realẽ nõ ſolũ formalẽ inter materiã
⁊ priuationẽ. Plato aũt ponebat iſta eſſe omnino indi
ſtincta. ¶ Ad aliud ꝙ nõ quodlibet fit ex quolibet: ſȝ de
terminatũ ex determinato. rñdetur ꝙ pro tanto verũ eſt:
qꝛ nulla forma generaꝫ niſi preuijs diſpoſitionibꝰ exiſtẽ
tibus in mã: que determinãt mãm magis ad vnam for
mã ꝙ̃ ad aliã. Et hoc eſt qđ dicit Cõmẽ. 12. meta. cõmẽ.
18. ꝙ in mã ꝓcedunt ꝓportiones ⁊ habilitates quedã. ex
qbus determinata forma generaꝫ. Et per hoc pȝ ad con
firmationẽ. ¶ Ad aliud: quũ dicitur. Forma ante ſui ge
nerationẽ habet aliqđ eſſe diſtinctũ a materia ⁊c̃. Reſpõ
deꝫ vno modo ꝙ forma ante ſui generationem eſt ens: ⁊
nõ purũ nihil: maxime ſm illos qui tenẽt ens vniuoce
dici de ente in actu: ⁊ de ente in potentia obiectiua: quia
actus ⁊ potẽtia: quũ ſint modi entis nõ variãt rationeꝫ
eius formalẽ. Et cõcediꝫ ꝙ ens in potentia obiectiua eſt
ens ſimplr̃: vt eſſe dicit 3ᵐ adiacens in ꝓpoſitione. ¶ Et ſi
dicaꝫ. ſm qđ: hoc nõ eſt ex cõparatione eiꝰ ad cõmune de
vtroqꝫ. ſ. tam de ente in actu ꝙ̃ ẽt de ente in potẽtia: ſȝ p̃
ciſe vt ens in potẽtia cõparaꝫ ad ens in actu: ⁊ nõ vt am
bo cõparanꝫ ad 3ᵐ. ⁊ ſm hoc facilis eſt riſio. ¶ Sed con
tra: qꝛ ex hoc videreꝫ ↄcedẽdũ formã ante ſui gñationem
habere aliqđ eſſe eẽntie. ⁊ hoc ↄcederet Frãciſcꝰ de May
ronis. ⁊ Hericus de gãdauo. Ideo alio mõ põt dici: ne
gata vniuocatione entis ad ens in actu ⁊ in potẽtia. Tũc
ↄcediꝫ ꝙ tale ens in poᵃ eſt ens ſm qđ: vt ambo cõparan
tur ad ens in cõi: nõ tamẽ eſt purũ nihil: ⁊ ens in poten
tia obiectiua iſto mõ diſtinguiꝫ a nihilo ſimplr̃: ⁊ figmẽ
tis: penes hoc. vȝ. ꝙ ſibi nõ repugnat eẽ exiſtere: ꝙ̃uis ſit
nõ ens: vt nõ ens opponiꝫ enti ſimplr̃ in actu: ſed vt ens
accipiꝫ pro ente ſm qđ ſic ens in poᵃ nõ eſt nõ ens: ſȝ ens
iſto mõ acceptũ. nõ tamẽ ex hoc ↄcediꝫ ꝙ forma in potẽ
tia habeat aliqđ vex eſſe eſſentie: aut exiſtẽtie. de eẽ exiſtẽ
tie pȝ: qꝛ hoc eſt terminꝰ actionis agẽtis: de eẽ eẽntie ideꝫ:
qꝛ eſt idẽ realr̃ cũ eſſe exñtie. ⁊ nõ ſeparaꝫ ab ipſo in re. Cõ
cediꝫ tñ ꝙ forma ante ſui gñationẽ hȝ eſſe eẽntie in poᵃ.
⁊ ſilr̃ eſſe exñtie nec icõuenit eſſe exñtie eẽ in poᵃ: ⁊ deter
minari p ipſam potẽtiã: vt dicit Scotꝰ in 2ᵒ ſniarũ. di. 3.
q. vltima. vbi ↄcedit actũ ⁊ potẽtiam cognoſci abſtracti
ue: ⁊ actꝰ exñtie ⁊ potẽtie nõ ſunt oppoſita: niſi iſta accipi
anꝫ in ſuis realitatibꝰ. ⁊ in re ꝗcqđ dicat Frãciſcus de B.
¶ Uel aliter pt̃ dici: ſequẽdo dicta Cõmẽ. 9. meta. cõmẽ.
7. qui negat ens in poᵃ eſſe ens ſimplr̃: dicaꝫ ꝙ adhuc ex
iſta poſitione nõ ſequiꝫ formã ante ſui gñationẽ eẽ nihil
ſed mediũ inter ens ⁊ nihil. Nõ enĩ eſt ens ſimplr̃: vt di
cit ibi Cõmẽ. de ente in poᵃ: neqꝫ nihil: vt nihil opponiꝫ
ↄ̃dictorie enti: qꝛ tale nihil negat quodcũqꝫ ens: nõ ſoluꝫ
quo ad ens in ſe: ſed ẽt quo ad modos entis: ⁊ cũ ↄcedaꝫ
ꝙ forma ante ſui gñationẽ ſit ens in poᵃ: ens ⁊ modi eiꝰ
nõ neganꝫ a tali forma. ⁊ ſic inter ens ſimplr̃: qđ eſt ens p
fectũ ⁊ purũ nihil: daꝫ mediuꝫ qđ eſt forma in poᵃ: ꝙ deꝫ
tale mediũ apparet per illud qđ dicit Ar. 2ᵒ meta. tex. cõ
mẽ. 7. vbi hȝ iter eſſe ⁊ nõ eſſe eſt mediũ ip̃a gñatio: ⁊ illõ
qđ fit: ⁊ eẽ ⁊ nõ eſſe: vt ſunt termini gñationis nõ ſũt ↄ̃di
ctorij: vt oſtẽdiꝫ in 4ᵒ meta. ¶ Per hoc rñdeꝫ ad ↄfirma
tionẽ: quũ dr̃ ꝙ forma fieret ex nihilo ſimplr̃: negaꝫ ꝙ hꝫ
ſequaꝫ ſm poſitionẽ noſtrã: ſed bene expoſitiõe Plato
nis: qꝛ ponebat plato priuationẽ eſſe de eẽntia mãe: ⁊ ex
ↄñti mãꝫ eſſe purũ nihil: qꝛ priuatio ꝙ̃tũ ad ſuũ formale
ſignificatũ eſt purũ nihil. Ex quo ſequiꝫ ſm ipm gñatio
nẽ eẽ ex nihilo initiatiue ⁊ ſbiectiue: qꝛ tũ terminꝰ a quo:
ꝙ̃ mã que poniꝫ ſbm gñationis eſt nõ ens ſm ipm: ſȝ ſȝ
poſitionẽ quã tenemus: gñatio nõ eſt ex nõ ente ſimplr̃
ſubiectiue: qꝛ ponimꝰ mãm eſſe ens realr̃ poſitiuũ ⁊ ꝓua
tionẽ ꝙ̃tũ ad cõnotatũ eſſe aliqđ poſitiuũ: vt dictum eſt.
¶ Et cũ addiꝫ in argumẽto ꝙ forma fieret ex nihilo ſui:
ↄcediꝫ vt nihil opponiꝫ eſſe eẽntie ⁊ exiſtẽtie forme: qđ ẽ
eius vex ⁊ reale eſſe: ſed nõ vt opponiꝫ eſſe in potẽtia: qđ
eſt eiꝰ eſſe ſm qđ. ⁊ iſto mõ forma vt eſt in potentia nõ eſt
purũ nihil: vt dictũ eſt: imo eſt ens: ſȝ nõ ſimplr̃ ens: ſȝ vt
ly ens determinaꝫ per ly potẽtiã. aut per ly ſm qđ. ¶ Et
ſi arguas. nõ eſt ſimplr̃ ens. ḡ eſt ſimplr̃ nõ ens. ex 2ᵒ phier
menias. Negaꝫ ↄñtia in terminis cõpoſitis. In ſimplici
bus ↄcediꝫ. ſic eſt in ꝓpoſito. vñ iſta ↄñtia eſt bona. nõ eſt
ens. ḡ eſt nõ ens cũ ↄſtãtia ſubiecti: ſed cuꝫ ly ſimplr̃: put
determinat ly ens a parte ꝑdicati nõ valet. ¶ Ad vltimũ
pro iſta opinione rñdeꝫ ꝙ duplex eſt diſtãtia infinita: q̃
dã eſt poſitiua: que nihil aliud eſt: niſi exceſſus iſinite pfe
ctionis in aliquo vno ſup alteꝝ extremũ a quo di diſta
re: ⁊ talis diſtãtia eſt inter deũ ⁊ creaturã. Alia eſt diſtan
tia negatiua que eſt p negationẽ cõueniẽtie extremoꝝ:
aut ſaltẽ p ꝓuationẽ pfectionis in vno extremoꝝ: q̃ põiꝫ
in alio. pͣ negatiua eſt iter ↄ̃dictoria. ſcđa iter ꝓuatiue op
poſita extrema ↄ̃dictionis: nullũ habẽt mediuꝫ: neqꝫ ſm
formã: neqꝫ ſm ſbm. vt dr̃ p̃ poſterioꝝ. ⁊ 4ᵒ meta. tex. cõ
mẽ. 27. Extrema ꝓuationis: ſiuc ꝓuatiue oppoſita: ſȝ nõ
habeãt mediũ ſm formã: qꝛ ſunt ↄ̃dictoria circa ſbȝ aptũ
natũ: tñ bñ hñt mediũ ſm ſbm: circa qđ neutruꝫ hȝ fieri:
vt lapis reſpectu cecitatis: ⁊ viſus. ¶ Ex hoc ad propoſi
tũ dico ꝙ diſtãtia poſitiua iter deũ ⁊ creaturaꝫ eſt iſinita:
⁊ ſup iſtã nullũ agẽs finitũ põt: ſicut nullũ tale agẽs põt
creare. Si loq̃mur de diſtãtia negatiua. iſta nõ ẽ iſinita:
qꝛ iſta diſtãtia nõ eſt niſi exceſſus extremi poſitiui ſupra
aliud negatiuũ: aut priuatiuũ: qñ enĩ excedẽs eſt imedia
tũ exceſſo: ꝙ̃titas exceſſus erit ſm ꝙ̃titatem excedentis.
quũ aũt ↄ̃dictoria ⁊ ꝓuatiue oppoſita ſint imediata: ⁊ ex
tremũ poſitiuũ ↄ̃dictiõis nõ ponat pfectionẽ infinitã ſu
per aliud: niſi illud ſit ens icreatũ. igiꝫ diſtantia ſola que
erit inter ens increatuꝫ ⁊ nõ ens erit iſinita: ⁊ nulla alia.
¶ Qꝫ ſi dicas negationẽ: ſeu nihil qđ eſt extremũ contra
dictionis hr̃e infinitatẽ in ſe: qꝛ negat entia infinita: ⁊ ipȝ
deum. ¶ Cõtra. qꝛ nihil nõ diſtat ab ente: niſi in deficien
do. nõ plus aũt deficit nihil ab ente: ꝙ̃ ens illud ponat:
ſed ens cauſabile ſup qđ põt agẽs nãle ⁊ finitum nõ põiꝫ
ens iſinitũ. ergo neqꝫ nihil qđ opponiꝫ ei erit infinitum.
¶ Ex his reſpõdeꝫ ad formã argumẽti: ꝙ loquẽdo de di
ſtãtia iter ↄ̃dictoria nullũ agẽs finitũ põt ſupra talem di
ſtãtiã in qua nullũ eſt mediũ ſimplr̃ ⁊ oĩno. Si loq̃mur
de diſtãtia priuatiue oppoſitoꝝ: quũ iſta hẽat mediũ ſm
ſbm ſup iſtã põt agẽs nãle ⁊ creatũ: cuiꝰ actio ſemp ꝓſup
ponit ſbm circa qđ agit. Negaꝫ vlteriꝰ ꝙ aliq̃ iſtaꝝ ſit in
finita: ⁊ ſi alicubi repiꝫ ꝙ diſtãtia ↄ̃dictoꝝ ſit iſinita: hꝫ hẽt
intelligi infinita. i. idetermĩata: qꝛ ↄ̃dictio ſaluatur. imo
ſequiꝫ ad quãcũqꝫ puã ⁊ maximã diſtãtiã: ⁊ in omni en
te reſpectu alteriꝰ põt fundari ↄ̃dictio. Hec dicta ſint ad. q.

Ad argumenta ꝑncipalia. Ad pmũ: qđ ſu
miꝫ a Cõmẽ. 8. meta. vȝ. ex
actu ⁊ potẽtia nõ fit vnũ ⁊c̃. ¶ Rñdeꝫ ꝙ auctes Cõmẽ.
nõ ſũt ↄ̃ ꝓpoſitũ noſtrũ. loquiꝫ enim de actu exñtie: ⁊ de
potẽtia obiectiua ſibi correſpõdẽte. que poᵃ obiectiua eſt
reſpectu poſſibilis: qđ põt eſſe terminꝰ potẽtie actiue: qđ
eſt in poᵃ tali eſt idẽ cũ eo qđ eſt actu tale: ſicut ſor. in poᵃ ẽ
idẽ cũ ſorte in actu: ꝙ̃uis ſor. actu exiſtẽs ſit perfectiꝰ ens
ſeipſo: vt eſt in poᵃ. ⁊ ſic agẽs deducẽs ſortẽ de poᵃ ad actũ
exiſtẽtie nõ largiꝫ multitudinẽ: ſed perfectionem. Et ad
formã argumẽti: quum dicit. agẽs qđ producit aliqđ fȝ
totũ ſuum eẽ ⁊c̃. negaꝫ maior: ſi producat extrahẽdo de
poᵃ obiectiua ad actuꝫ: ſed ſi pducat de poᵃ ſubiectiua. ſic
agẽs largiꝫ multitudinẽ: ⁊ ſic maior eſt vera: ſed Cõmen.
primo mõ itelligit. ¶ Per hoc apparet ad ſcđaꝫ auctem
ꝙ illud qđ eſt in actu: nõ eſt aliđ ab eo qđ ẽ i poᵃ obtiua:

q̄ quā act⁹ extrīſe ⁊ po⁹ obiectiua ſint modi entis: nō variāt rōne illi⁹ cui adueniūt: ⁊ ita nō variāt: neq̧ genus: neq̧ ſpēm: neq̧ idiuiduū. ¶ Et h̄ dicta ſint ad totā .q.

¶ Dubitabit aūt vtiq̧ aliq̄s vtꝝ altera aut eadē ſint principia ⁊ elemēta ſbarū. Textu cōmenti. xix. Q. ō. vij.

Ueritur Utrꝝ ſba poſſit imedīate fundare relationeȝ potētie actiue. Et eſt ſenſus. Utrū ſba poſſit eſſe imediatū p̄n^m actiuū reſpectu alicuius effectus. ¶ Et arguit̄ ꝙ nō: q̄ ſba nō acqrit ſummā ei⁹ pfectionē ⁊ vltimā: niſi mediante pfectione minori: ſed ſumma pfectio ſbe eſt eius operatio: dicēte Ar. p̄ ⁊ .10. ethi. ꝙ act⁹ ⁊ opationes ſunt fines vltimi potētiaꝝ: ⁊ pfectiōes agētiū. minor aūt pfectio q̄ ſit ſba pfecta p ſuā ppriā opationē eſt aliqd̄ accidēs. ḡ ſba nō pōt pfici ſua ppria opatione: niſi mediāte aliquo accidēte. ¶ 2° arguit̄ ſic. Ar. in p̄ntis ponit nālē po^tē in p̄ito q̄litatis in 2^a ſpē. ḡ omnis nālis po^a eſt q̄litas. ḡ non ſba. ¶ Itē 3° po^a ⁊ act⁹ ſunt eiuſdē gn̄is. ex. 9. meta. ſȝ ois opatio ⁊ act⁹ ſcḋs in iſtis inferiorib⁹ eſt accn̄s. ḡ po^a ipſi⁹ actus ⁊ opationis erit accidēs. ¶ Ultimo arguit̄. Ar. in de ſenſu ⁊ ſenſato. Ignis nō agit in cōtrariū ignis: ſȝ in cōtrarium calidus. ḡ caliditas ē ſibi p ſe rō agendi: ⁊ nō ſubſtantia.

Ad oppoſitū tñ arguo ſic. Sicut po^a paſſiua ſe h̄ȝ ad ſbam: ita po^a actiua: cū potentia actiua dicat̄ eē pfectior paſſiua: ⁊ magis de intētione nāe: ſed po^a paſſiua p̄mo ⁊ ſimplr̄ eſt ad ſbam imediate: ⁊ fundat̄ imediate in ſba. ſ. i mā p̄ma: ergo po^a actiua poterit immediate fundari in ſba. ⁊ per ꝯſequēs ſubſtātia poterit immediate agere ⁊ producere.

In iſta .q. primo ponetur ꝯcluſio reſponſiua. 2° reſpōdebitur ad argumēta in p̄ncipio.

Quantū ad p̄mā ptē tenet̄ ps affirmatiua q̄ōnis q̄ pbat̄ p̄ a poſteriori. 2° pp qd̄. Et 3° auctē.

¶ Quātū ad primā p̄mo arguit̄ ſic. Effectus per ſe nō pōt eſſe nobilior ſua per ſe cā efficiēte: ſȝ ſba eſt nobilior quolibet accn̄te. ḡ nō poterit eſſe ab aliquo accn̄te. ḡ erit imediate a ſba. maior pbat̄: q̄ effectus vel eſt vniuoc⁹: vel equiuocus. Si eſt vniuoc⁹: eſt eque pfect⁹ cū ſua cā. Si equiuocus: nō pōt dari ꝙ ſit eq̄ pfect⁹ cū cā: q̄ nō eēt equoc⁹: ſed vniuoc⁹: ⁊ eiuſdē rōnis cū cā. ḡ talis effect⁹ eſt impfectior. pbat̄ (intelligēdo ipſam ppoſitionē de cā totali equoca i ſuo ordine: ⁊ i rōne cāe prime: ꝙ nō poſſit eē impfectior effectu: ⁊ breuiter de q̄cūq̧ gn̄atiua: ꝙ nō poſſit ſic eē impfectior effectu: dūmō ſit cā totalis in ſuo ordine) tūȝ q̄ oēm pfectionē quā h̄ȝ effect⁹ h̄ȝ a ſua cā. ḡ ois pfectio effect⁹ virtualr̄ ꝯtinet̄ in cā: ſed nō pōt dari ꝙ cā ſit eque pfecta cū effectu ſi ſit equoca: vt de ſe pȝ. ḡ erit maioris perfectiōis q̄ ſit effect⁹. Tū ēt q̄ ſi effect⁹ excedit ſuā cām: q̄ātūcūq̧ ſit ſimplex in re: pōt tñ diuidi in duo p intellm̄: i quorū vno adequat̄ ſue cāe: ⁊ in altero excedit. ſit illud i quo adequat̄ ſue cāe. A. illud in quo excedit ſit B. Iſto ſtante arguit̄ ſic. Cā p ſe nō pōt vltra effectū ſibi adeq̄tuȝ: q̄ dcē oppoſitū. ḡ talis effect⁹ nō adeq̄ret v̓tuteȝ cāe. Ex quo cā poſſet vltra talē effectū: ⁊ ita effect⁹ eēt adeq̄t⁹: ⁊ nō adeq̄tus: qd̄ iplicat ꝯdictionē. Patet igit̄ iſta maior. ſȝ effect⁹ ſm A. eſt adeq̄t⁹ ſue cāe. ḡ p ſe talis effect⁹ ſm A. poterit eē a ſua cā ſed effect⁹ talis ſm B. excedit. ḡ talis effect⁹ ſm B. nō poterit eē a ſua cā: ⁊ ita ſm B. vel erit a ſe: vl̄ a nullo. quoꝝ vtrūq̧ eſt ipoſſibile. ¶ Cōfirmat̄ eadē maior ppoſitio. Forma dās eē formale vbi dat formalr̄ eē nō dat pfecti⁹ eē q̄ ſit ppriū eē formale. ḡ vbi dat eē ipfectiori mō q̄ ſit dare eē formalr̄: nō dabit pfecti⁹ eē q̄ ſit pprium eē. Iſta ꝯñtia pȝ. q̄ ſi cā ſe h̄ñs mō pfecto in cādo: non cāt aliqd̄ pfecti⁹ ēt nō cābit pfecti⁹: vbi idē cauſet mō ipfectiori. Sed dare eē formalr̄ eſt pfecti⁹ dare eē: q̄ dare eē effectiue: ⁊ in gn̄e cāe efficiētis: q̄ p^m dare eē eſt dare eē intrīſece: ⁊ in rōne forme cōicātis ſuā pfectioneȝ alicui cui talis forma nata eſt dare eē. Dare eē effectiue eſt dare eē extrinſece. ḡ vbi forma dās eē formalr̄: nō dat pfecti⁹ eſſe ſuo pprio eē. ita ēt nec vbi dat eē effectiue. ¶ Et ꝯfirmat̄: q̄ātuȝ ad hoc ꝙ dare eē formalr̄ ſit pfecti⁹ dare eē: q̄ dare eē effectiue (⁊ hoc ſȝ theologos) q̄ ipſi ponūt ꝙ nā diuina cōicata trib⁹ ſuppoſitis dat eis eē formale diuinū. Extrinſece aūt ⁊ reſpectu creaturaꝝ nā diuina dat eē effectiue. Mō certū eſt ꝙ nā diuina pfectiori mō dat eē ſuis ſuppoſitis q̄ alicui creature. ḡ ſequit̄ ppoſitū: ꝙ dare eē formalr̄ ſit pfecti⁹ dare eē: q̄ dare eē effectiue. ¶ Ex his iſert̄ ppo^m: ꝙ efficiēs pducēs aliquē effectū nō cābit aliqd̄ eſſe pfecti⁹ q̄ ſit ppriū eē. ⁊ ita accn̄s nullo mō poterit gn̄are ſubſtātiā. ¶ Ad hoc rn̄det̄: ꝙ accidēs v̓tute ppria nō pōt gn̄are ſubſtātiā: ſed bn̄ v̓tute alteri⁹: ⁊ ita nullū i pfecti⁹ pōt virtute ppria in aliqd̄ pfecti⁹: ſed bn̄ v̓tute alteri⁹. ¶ Sed ꝯ̄ aſ: q̄ quero de illo in cui⁹ v̓tute agit: aut eni ē cā efficiēs termini gn̄ationis: aut nō. Si tu dicas ꝙ ſic: ⁊ illud tale ē ſba. ⁊ per formā ſuaȝ ſbalē eſt per ſe gn̄ans. igit̄ po^a actiua re^u gn̄ationis imediate fundabit̄ in ſba. ¶ Oȝ ſi tu dicas: ꝙ agit p ipȝ accn̄s: ⁊ nō p formā ppriā. ¶ Contra h̄ ꝙtuor. Qd̄ eni agit p formā alteri⁹ que eſt accn̄s in ipſo: p accn̄s agit. ḡ ſba ſolū p accn̄s gn̄aret: ⁊ ita p ſe gn̄ans aut efficiēs excederet̄ a pprio effectu. qd̄ eſt iprobatū. ¶ Itē 2° ꝯ̄ h̄ aſ ex fundamētis ſan. Tho. h̄ȝ eni ꝙ inſtrm̄ nō agit: niſi q̄ motū a p̄ncipaliori agēte: ſed accn̄s eſt cā iſtrm̄alis re^u ſbe. ḡ nō agit accn̄s niſi p q̄ātō mouet̄ a ſba. ḡ ſba p ſe erit mouēs efficiēs. ¶ Itē 3° ꝯ̄ ideȝ arguit̄. Incōueniēs ē aliqd̄ eē illud: i cui⁹ v̓tute alteꝝ agit in aliquo gn̄e cāe: niſi ſit p̄ncipali⁹ agēs ⁊ idepēdēt⁹ in eodē gn̄e cāe: ſed ſba eſt illud: in cui⁹ v̓tute accn̄s agit in gn̄e cāe efficiētis. ḡ ⁊ ſba imediate agit in gn̄e cāe efficiētis. ¶ P. 4° ꝯ̄ idē. Accn̄s agere in v̓tute ſbe: aut iportat aliqd̄ abſolutū: aut reſpectiuuȝ. Si abſolutū: aut eſt ſba: aut accn̄s. Si ſba. ḡ ſba agit. Et p̄terea hoc eſt falſum. q̄ accn̄s nō agit tanq̄ p rōnē formalē agēdi: niſi talis rō. formalis ſit in ipſo formalr̄: ſȝ nihil eſt formalr̄ in accn̄te niſi accn̄s. ḡ p ſe agere in q̄ātū accn̄s. Si aūt des 2^m mēbrū. vȝ. ꝙ illud abſolutū iportatū p agere in v̓tute alteri⁹ ſit accn̄s: ſequit̄ idē qd̄ pri⁹. Si aūt dicas ꝙ illud iportatū ſit reſpectiuū: non eſt niſi ordo accidentis ad ſbam in agēdo. Sed qd̄ h̄ȝ talem ordinē ad alterum in agendo non excludit quin illud alterū agat. ergo adhuc habebit̄ ꝙ ſba agit: ſicut appet in cauſis eſſentialr̄ ordinatis: quarū vna alteri ſubordinatur in agēdo. 2° declarat̄ eadē ppoſitio a p̄ori: ⁊ pp qd̄. Et arguitur ſic.

¶ Oē agēs agit ſm ꝙ eſt in actu: ita ꝙ illud qd̄ eſt pfecti⁹ i actu: pfecti⁹ agit (Hec ppō colligit̄ de mēte Ar. 9. meta. ⁊ 3° phi. tex. cōmē. 17. Probat̄ ēt rōne. ſi eni rō agēdi ē act⁹. ḡ vbi pfectior act⁹: ibi pfectior rō agēdi. Probat̄ ēt alio mō: q̄ rō act⁹ vel eſt pfectiōis ſimplr̄: vel ſequit̄ ad perfectionē ſimplr̄. ſed qd̄ eſt pfectiōis ſimplr̄ magis ſequit̄ illud qd̄ eſt pfect⁹ ⁊ maxīe: qd̄ eſt maxīe pfectū. Ergo cum act⁹ ſit pfectio ſimplr̄: q̄ reperit̄ in deo: cū ſummitate ⁊ eminētia. vbi erit pfectior act⁹: illud pfecti⁹ aget. ¶ Cōfirmat̄ h̄: q̄ itelli^r que ſūt pfectiores i actu dicunt̄ pfecti⁹ ⁊ p̄ncipali⁹ agere. pȝ ḡ iſta maior.) Sȝ ita eſt ꝙ forma ſbalis eſt pfectior act⁹ q̄ forma accn̄talis. ḡ pfecti⁹ poterit agere q̄ forma accn̄talis: ⁊ ita poterit ſibi imediate cōpetere actio: ⁊ po^a actiua. ¶ Ad h̄ rn̄det̄ dicēdo: ꝙ accidētia ordine quodā iſunt ipſi ſbe: ⁊ qd̄ eſt pfecti⁹: imediati⁹ ineſt: ⁊ illud qd̄ eſt ipfecti⁹ remoti⁹ ineſt. Actio āt ē ens diminutū. ḡ remoti⁹ ineſt ipſi ſbe: q̄ q̄litas aut q̄ātitas. Uñ nō pōt aliqd̄ eē primū actioni: niſi ſit ipfectū: q̄ qd̄ eſt primū ipfectiori ē impfectius. ḡ ſi ſba eēt ens primū actioni. eēt ens impfectum. ¶ Et confirmat̄ iſta ratio. Quia certū eſt ꝙ ppō vna pꝛeaſſumpta eſt falſa: que erat maior: q̄ certuȝ eſt ꝙ

q̄ātitas eſt

q̄ntitas eſt pfectior q̄litate: ⁊ tñ q̄ntitas nõ ē forma actiua:
ſed q̄litas. ¶ Cõtra hoc multipl'r arguit̃ ſupponẽdo: ꝙ
lꝫ pdicamẽta ſint ordinata ordine pdicamẽtali: nõ tñ ha
bẽt talẽ ordinẽ in eẽ: q: talia predicamẽta ſic ſe habent: ꝙ
res vni⁹ pdicamẽti põt imediate ↄſequi eſſe alteri⁹ predi-
camẽti: ⁊ illud qḋ eſt imꝑfecti⁹ põt imediate ↄſequi illud
qḋ eſt pfecti⁹. Sicut relatio ⁊ actio imediate pñt conſeq
ſbam: ⁊ rẽ de pñto ſbe. Nã certũ eſt ꝙ ſup ſbam põt ime
diate fundari relo idẽtitatis vel ſilitudinis eẽntialis. Tũ
q: duo idiuidua eiuſdẽ ſpẽi in pñto ſbe circũſcripto ad
imaginationẽ oi alio pñto a relatione ⁊ a ſba ſunt idẽ
in ſpẽ. ḡ talis identitas fundat̃ in iſtis indiuiduis: vt ſũt
indiuidua ſbe. Tũ q: (quã habeãt eãdem oĩam eſſentia
lẽ) dicant̃ eẽ ſilia ſilitudine eẽntiali que fundat̃ tanq̃
in fundamẽto primo in oĩa ſpecifica ipſoꝝ. ergo ꝓpoſi-
tũ. ¶ 2° ↄ idẽ: q: ſi talis eſt ordo accidẽtiũ q̄ntũ ad ineſſe: ⁊
ad ↄſecutionẽ ſui ſubiecti: q̄lis eſt ordo ipſoꝝ predicamẽ
toꝝ (quã relatio ordinet̃ ante actionẽ) nõ poſſet qualitas
agere: aut eẽ imediatũ receptiuũ actionis ſine relatiõe: ⁊
ita q̄litas nõ poſſet imediate agere: ſed mediãte relatiõe:
qḋ videt̃ eſſe ↄ Ar. 5. phi. tex. cõmẽ. 10. vbi vult: ꝙ relatio
nõ poſſit per ſe terminare motũ. ḡ multo magis negabit
ab ipſo: ꝙ poſſit per ſe pncipiare motũ. ¶ 3° arguitur ſic.
Ar. 4. phiſi. tractatu de loco. vult: ꝙ accidit locato in q̄n
tum locatũ eſt: ꝙ habeat q̄litates nãles: vt pꝫ in exemplo
ſuo de cubo: q: ſi cubũ eſſet ſeparatũ ab oib⁹ q̄litatib⁹ nã
libus: ⁊ eẽt in aq̃: adhuc hẽret vbi. ḡ vbi põt cõpetere ime
diate ipſi q̄nto: ſub rõne q̄nti: ſed adendo per intellectum
ẽt oẽm q̄litatẽ nãlẽ: ⁊ tñ certũ eſt: ꝙ ordine pdicamentali
q̄litas mediat inter vbi ⁊ q̄ntitatẽ. ¶ Et in cõfirmatione:
quã tu dicis: ꝙ q̄ntitas eſt pfectior q̄litate. Contra arguit̃
ſic. Illud nõ eſt pfectius qḋ ↄſequit̃ cõpoſitũ rõne mate-
rie eo qḋ cõſequit̃ cõpoſitũ rõne forme: q: ſicut forma eſt
pfectior mã: ita oẽ ↄſequẽs formã in q̄ntũ talis eſt perfe-
ctius ↄñte mãm: vt mã eſt: ſed ita eſt ꝙ qualitas ſequitur
cõpoſitũ rõne forme. q̄ntitas aũt ↄſequit̃ ipſuꝫ rõne mãe.
ergo ⁊c̃. ¶ Itẽ 4° arguit̃ ſic. Illud qḋ debet̃ ſubſtãtijs no
bilioꝛib⁹: ⁊ eis attribuit̃ eſt perfecti⁹ eo qḋ nõ attribuit̃ ta
libus ſubſtãtijs: ſed ita eſt ꝙ q̄litates pfectiores attribuũ
tur ſubſtantijs nobilioꝛibus: ſicut apparet de celo: ⁊ de
iſtis inferioꝛib⁹. Quãtitas aũt perfectior nõ attribuitur
ſbe pfectiori: q: q̄ntitas maior nõ cõpetit ſemꝑ corpoꝛib⁹
nobilioꝛibus. Elemẽta enĩ ſunt imꝑfectiſſima corpora
reſpectu mixtoꝝ: ⁊ tñ habẽt maiorẽ q̄ntitatem. quare ⁊c̃.
¶ 5° ⁊ vltimo arguit̃ ſic. Illud qḋ eſt rõ ſbe attingẽdi ſuũ
vltimũ finẽ: eſt pfectius eo qḋ nõ eſt rõ attingendi ↄſilẽ
finẽ: ſed qualitates ſunt rões tales reſpectu ſbe (q: ſba p
fecta: ſicut eſt hõ per ea que ſunt q̄litates attigit vltimũ
finẽ. Nã certũ eſt ꝙ intelligere ⁊ velle ſunt qualitates in
hoie: ⁊ p intelligere ⁊ velle hõ attingit ſbas ſepatas: deũ
⁊ intelligẽtias: in q̄bus ↄſiſtit ſua vltima pfectio) ḡ ꝓpoſi
tũ. ¶ Et ↄfirmat̃: q: illud eſt maioris pfectionis qḋ ↄue-
nit cũ perfectione ſimpl'r in deo: q̄ꝫ illud qḋ nõ ſic conue
nit. Sed q̄litates in nobis ↄueniũt cũ pfectionib⁹ ſim-
pliciter in deo. Probat̃: q: ſapientia in nobis intelligere
⁊ velle ſunt q̄litates: ⁊ magis ↄueniũt ſiue vniuoce: ſiue
analogice cũ his que ſunt in deo. ſ. ſapiẽtia diuina intelli
gere ⁊ velle in deo: q̄ꝫ q̄ntitates. ḡ q̄litates ſunt pfectiores
q̄ntitatib⁹. ¶ Ad illud qḋ tu dicis: ꝙ q̄ntitas nõ eſt pn̄m
actiuũ imediatũ. Cõtra: lꝫ nõ ſit pn̄m actiuũ actiõe tranſ-
mutatiua ⁊ corruptiua. eſt tñ pn̄m actiuũ actiõe intẽtiõa-
li in ſenſum: ſic ꝙ mouet ipm ſenſum: ⁊ ẽt intellm: q: de
ſe põt cauſare actũ intelligẽdi. ḡ vt ſic q̄ntitas eſt pn̄m actiuũ
qḋ nullo mõ cõpetit relationi ſm ſe. ¶ Sed arguit̃ ↄ rõ-
nẽ pncipalẽ. Per te iſta eſt vã. Oẽ ens pfecti⁹ in actu põt
eẽ pn̄m pfecti⁹ actiuũ. Sub iſta ꝓpoſitione aſſumo iſtam
minorẽ. Sed mixtũ eſt ens pfecti⁹ in actu q̄ꝫ elemẽtum. ſ.
ignis. ḡ mixtũ erit pfecti⁹ actiuũ: qḋ cõiter negat̃. ¶ Rñ-

deo ↄceſſa illa maiore: dico ad minorẽ: ꝙ mixtũ eſt pfecti
us actiuũ: ⁊ hꝫ aliq̄ꝫ opationẽ pfectiorẽ q̄ꝫ ignis: aut ali-
qḋ aliud elm̃ reᵘ cui⁹ ē pᵐ pfecti⁹ actiuũ: q: qḋ põt i perfe
ctiorẽ opatiõeꝫ eſt pn̄m pfecti⁹ actiuũ. Dr̃ tñ ꝙ elm̃. ſ. ignis
eſt pfecti⁹ actiuũ ſm actionẽ trãſmutatiuã ⁊ corruptiuã:
ſed q̄ntũ ad actionẽ pfectiuã: q̄ eſt reᵘ alicui⁹ pfectiõis pfici
entis ſbm. mixtũ eſt perfectius actiuum: q̄ꝫ elementum.
¶ Probat̃ 3° pncipalit̃ ↄ pncipalis: auc̃te Ar. 7. meta. tex.
cõmẽ. 31. vbi hꝫ Ar. ꝙ ꝓpriũ ſbe ex his accipe eſt: ꝙ neceſ
ſe eſt aliq̄ꝫ aliã ſbam pexiſtere: que facit actu animal ſi ſit
actu aial. Sed ſi ſit q̄ntũ: aut q̄le nõ eſt neceſſe preexiſtere
q̄ntũ aut quale: niſi poteſtate. Ex qua auc̃te habetur: ꝙ ſi
ſit in actu q̄ntũ: aut q̄le. non eſt neceſſe preexiſtere quãtuꝫ
aut q̄le. Ex hoc arguit̃ ſic. Impoſſibile eſt ꝙ aliq̄d capiat
eſſe: poſt q̄ꝫ nõ fuit: niſi a cã per ſe efficiẽte: que neceſſario
pexigit̃ ad hꝫ: ꝙ talis effect⁹ capiat eẽ. Sed q̄ntũ aut q̄le ad
hoc ꝙ ſit: nõ neceſſario pexigit q̄ntũ aut q̄le: imo tali non
exñte poterit caũ q̄ntũ aut q̄le. ḡ cauſabit̃ a ſba. ¶ Et cõ-
firmat̃: q: ſi nõ eſt neceſſariũ pexiſtere ad gñationẽ q̄nti ⁊
q̄lis: q̄ntũ aut q̄le. multo min⁹ erit neceſſariũ pexiſtere ad
gñationẽ ſbe: q: ſi de quo magis. ḡ de quo min⁹: minus
eñi vr̃ ꝙ ſba dependeat a q̄nto: ⁊ a q̄li: q̄ꝫ ipm q̄ntũ ⁊ q̄le.
Sed ipm q̄ntũ: aut q̄le nõ ſic depẽdet eẽntialr̃ a q̄nto ⁊ q̄li
ꝙ neceſſario pexigat ipm. ḡ multo min⁹ ſba: ⁊ ita ſba po
terit gñari a ſba: nõ pexñte q̄ntitate: aut q̄litate. ¶ Ad hãc
auc̃tẽ Ar. rñdet̃ ꝙ ſba gñat̃ a ſba tanq̄ꝫ a pn̄° remoto: ſꝫ
nõ q̄ntũ ⁊ q̄le gñat̃ a q̄nto ⁊ q̄li tanq̄ꝫ a pn̄° remoto: ſed ꝓ
pinquo. ¶ Cõtra Ar. itẽdit ibi ꝓbare. q̃ꝫ ſba eſt cã oiuꝫ
accidẽtiũ: q: pmiſit ibi: ꝙ accidẽtia nõ ſunt entia: niſi q:
entis: ſed ſi ad gñationẽ q̄nti ⁊ q̄lis neceſſario pexigit̃ q̄n-
tũ ⁊c̃. tanq̄ꝫ pn̄m ꝓpinquũ. ḡ nõ ꝓbaret intentũ: ſꝫ magis
oppoſitũ. ¶ P. arguit̃: ꝙ accñs nõ attingit terminũ ſba-
lẽ: q: accñs nõ corrũpit ſbam. ḡ nõ gñat: ↄñtia pꝫ: ⁊ ante-
cedẽs ꝓbat̃: q: nihil corrũpit niſi habeat maiorẽ ꝓportio-
nẽ ſupra corrũpendũ: ſed hoc non hꝫ accñs: q: reſiſtit ſba
corrũpẽda cũ q̄litate ſibi cõueniẽte: mõ qḋ eſt pfectius in
entitate eſt pfecti⁹ in virtute: ſba eſt hm̃oi. igit̃ ⁊c̃. ¶ Et ↄfir-
mat̃: q: qḋ nõ põt corrũpere q̄litatẽ ↄñtẽ formã ſbalẽ: nõ
põt corrũpere ſbam: ſed accñs ↄrĩũ nõ põt corrumpe talẽ
qualitatẽ: q: ſba hꝫ virtutẽ ↄſeruatiuã illi⁹ q̄litatis. igit̃
reſiſtit agẽti corrũpenti: mõ cõparãdo actiuũ ad actiuuꝫ
ſimpl'r pfecti⁹ ſm entitatẽ eſt ſimpl'r pfecti⁹ ſm virtutẽ. igi
tur ⁊c̃. ¶ P. alterãs nõ inducit gradũ icõpoſſibilẽ alte-
rabili. ⁊ ꝓbat̃ hoc ex rõne terminoꝝ: q: nõ põt mouẽs in
ducere gradũ icõpoſſibilẽ ſuo mobili. cui⁹ ꝓbatio eſt: q:
mobile manet in toto motu. ḡ ſub oi gradu p motũ idu
cto: ſed nihil manet ſub aliquo ſibi icõpoſſibili. ¶ Hoc
ẽt ꝓbat̃ p aliã rõnẽ a poſt. prius nãliter nõ põt corrũpi p
aliqḋ poſteri⁹ nãliter. ſ; q̄d eſt inductũ ab alterãte vt alte
rãs eſt: eſt poſteri⁹ nãlr̃ forma ſbali rei alterabilis. ḡ p ni-
hil tale inductũ ab alterãte corrũpitur ſba alterabilis.

Quantum ad 3ᵐ pncipale. Ad argumẽta princi-
palia rñdet̃: pmittendo ꝙ duplex eſt
actio. eſt enĩ actio ꝓductiua: ⁊ eſt actio acta. Actio ꝓducti-
ua eſt de gñe actionis. Actio acta eſt de gñe q̄litatis: aut
q̄ntitatis: aut alioꝝ predicamentoꝝ. Actio ꝓductiua quã
doq̄ꝫ eſt ad terminum intrinſecũ agẽtis: qui eſt perfectio
ipſius agentis: q̃n̄q̄ꝫ ad terminũ extrinſecũ: qui nõ eſt ꝑ-
fectio agentis: ſed facti ⁊ producti. ¶ Tunc rñdetur dicẽ-
do. ſi loquamur de ipſa actione ꝓductiua. illa non eſt ꝑ-
fectior ſba. q: talis actio eſt reſpectus: ⁊ forma reſpectiua
non eſt perfectio ſbe: ⁊ loquendo de ipſa actione: nõ opꝫ
ꝙ ſba aliquo alio pficiat̃ anteq̄ꝫ ſibi cõpetat talis actio.
Sed loquendo de actione acta que eſt termin⁹ intrinſe-
cus: ⁊ perfectio ipſius ſbe. põt concedi maior: ⁊ ad mino
rem dr̃: ꝙ ſũma pfectio ſbe eſt operatio: que eſt terminus
ipſi⁹ actionis ꝓueniẽtis a potẽtia actiua: ⁊ ↄceditur ꝙ ad
perfectiſſimã iſtã operationẽ non deuenit ipa ſubſtãtia:

niſi prius ordine nãe: vel tpis recipiat aliquã pfectionez minorē: ꝛ ex hoc nihil mali ſequitur. ¶ Poſſet ēt dici: ꝙ cū ſba ſit pfectior oī actione acta ꝛ ol factione: non opꝫ ꝙ ꝑus pficiaꝶ alio ꝗ̄ hēat actionē vel factionē: ꝛ ita lꝫ ſba q̄lis: vt eſt vnū aggregatū ex ſba ꝛ q̄litate ſit qd pfectiꝰ ſaltē ſm qd: ꝗ̄ ſba in ſe: ū ſba q̄lis vt includit perfectionez formalē ꝛ ꝓpriā ſbe diſtinctā ꝯ pfectionē qualitatis: non eſt pfectior intrinſece q̄ntū ad ꝓpriā pfectionē: ꝗ̄ ſba qualis: vt q̄lis eſt: ꝛ ita in recipiēdo ipſam q̄litatē: vel in pducendo ipſam: nō opꝫ ꝙ pficiaꝶ pfectione alteriꝰ gn̄is a ſe: cū nullū tale poſſit eſſe pfectio eiꝰ itrinſeca ꝛ ſbalis. ¶ Ad 2ᵐ rn̄deꝶ: ꝙ ſi au. cās ꝯcluderet: nulla ſpēs de 3ᵃ ſpē q̄litatis eēt imediatū pn̄ᵐ pductiuū: qd̓ eſt euidēter falſuꝫ: ꝛ ꝯ Ar. in pdicamētis. ꝛ in 2° de aīa. de obiectis ſenſuū. ꝯn̄ntia eſt euidēs: q: per te oīs nālis poᵃ eſt in 2ᵃ ſpē q̄litatis. Dōm eſt igiꝶ: ꝙ nālis poᵃ: vel accipiꝶ ꝓ eo qd̓ ſignificat: vl̓ pro eo qd̓ denoiat. ꝑ mō nālis poᵃ nō eſt aliud ꝗ̄ reſpectus potēntialitatis de pñto relationis: vel alteriꝰ pdicamenti reſpectiui. 2° mō accipiꝶ pro fundamēto iſtiꝰ reſpectus ꝛ poᵃ iſto mō dicta pōt repiri in pluribꝰ pdicamētis: ꝛ maxime abſolutis. Pōt ēt accipi nālis poᵃ 3° mō: pro facilitate vel agilitate vtēdi poᵃ 2° mō dicta: ꝛ iſta agilitas ſeu facilitas in vtēdo poᵃ 2° mō: eſt q̄litas de gn̄e q̄litatis: ꝛ ē in 2ᵃ ſpē. ꝛ ad hoc facit exēplū Ar. in pñto q̄litatis: qui exēplificat de pugillatore ꝛ curſore: quo ad illā potētiā nālē: q̄re argᵐ nō eſt ꝯ ꝓpoᵐ. ¶ Ad 3ᵐ rn̄deꝶ ꝙ duplex eſt poᵃ. vna eſt poᵃ ſbtiua. altera eſt poᵃ obiectiua. Potētia ſubiectiua eſt pn̄ᵐ paſſiuū receptiuū alicuiꝰ forme. Poᵃ obiectiua eſt poᵃ ſm quā aliqd̓ vn̄ ꝓ pōt pduci in eē. Potētie ſubiectiue opponiꝶ actꝰ formalis. potētie obtiue opponiꝶ actus exiſtētie. Si loquamur de poᵃ ſubtiua: ꝛ actu ſibi corrñdente: negaꝶ ꝙ poᵃ ꝛ actꝰ ſint eiuſdē gn̄is: q: data veritate iſtiꝰ: ſequereꝶ ꝙ oīs poᵃ ſubtiua eēt de gn̄e actiōis. Nā certū eſt: ꝙ actio que recipiꝶ in agēte: aut in paſſo: eſt de gn̄e actiōis. ꝗ̄ oē illud in quo recipeꝶ actio: eēt de genere actiōis per illā auctē. Sed loquēdo de poᵃ obiectiua ꝛ actu ſibi corrñdēte: veꝝ eſt ꝙ poᵃ ꝛ actꝰ ſunt eiuſdē gn̄is: eiuſdē ſpēi: ꝛ eiuſdē indiuidui: q: idē nūo qd̓ ꝓfuit i poᵃ eſt poſtmodū in actu: ꝛ ita equocaꝶ de poᵃ. Mō poᵃ actiua nō eſt poᵃ obtiua: ſed reducitꝶ ad potentiā ſubiectiuā. pp hoc: q: vel in ipſa recipiꝶ actio: vel ꝑ ipſam actio recipiꝶ in ſubto: ꝛ ita (quū nō ſit poᵃ obiectiua) argᵐ nihil cōcludit. ¶ Ad vltimū rn̄deꝶ: ꝙ Ar. ibi loquiꝶ de actiōe intētionali in ſenſu: ꝛ q: ſenſus nō ſe ꝓfūdat vſqꝫ ad ſbam rei. ideo ignis actione in ſenſum nō agit in q̄ntuꝫ ignis: ſed in q̄ntū calidus. ꝓpterea q: dictū eſt: ꝙ ſba non eſt de ſe ſenſibilis: ſed bene accidēs ꝯſequens ſbam ꝛc̄.

¶ Ampliꝰ. ſi itell̓s ſit ſua ſba ſine itelligētia qd itelligit. Tex. cō. li. Q. ō. viij.

Ueritur Utrū intell̓s diuinꝰ intelligat aliud ab eēntia ſuo. ¶ Et arguiꝶ ꝙ nō. Nā data v̓itate iſtiꝰ: ſequereꝶ ꝙ intellectꝰ diuinꝰ pficereꝶ per aliud ab eſſentia ſua. ꝯn̄s eſt falſum. ꝗ̄ ꝛ antecedens. ꝯn̄ntia pꝫ: qm̄ intellectꝰ ꝑ intelligere dignificaꝶ ꝛ pficiꝶ: vt hꝫ Ar. 12. meta. tex. cōmen. 52. ¶ Itē ſecundo arguiꝶ: q: ſi ſic. ſequereꝶ ꝙ intell̓s diuinꝰ itelligeret cōpoſita: ꝛ ptes eiꝰ: ꝛ cū partes ſint priores toto ordine nāe: intellectꝰ diuinꝰ priꝰ intelligeret partes ꝗ̄ totū. ꝛ per ꝯn̄s in tali intellectu eſſet ordo ſucceſſionis. Et vlteriꝰ ſeqꝶ: ꝙ intell̓s intelligeret diſcurſiue: cū ex cognitione partium que priꝰ ordine nāe cognoſcerenꝶ deueniret in cognitionē totiꝰ. ¶ 3° arguiꝶ ſic. qm̄ dato ꝙ intell̓s diuinꝰ intelligat aliud a ſe: ſequiꝶ ꝙ intellectio ſua ſit reſpectu infinitorū ſimul ꝯn̄ntia pbaꝶ: q: intelligibilia ſunt infinita ſaltem ſucceſſiue. que poſſunt itelligi ab intellectu nr̄o: ſꝫ q̄cūqꝫ ſunt ſucceſſiue intelligibilia ab intellectu nr̄o: ſil̓ actu intelligunꝶ ab intellectu diuino: cū intelliganꝶ vnico actu. ꝗ̄ intelligibilia infinita ſunt ſil̓ actu intellecta ab intellectu diuino. ¶ Et ꝯfirmaꝶ: q: ſi itell̓s diuinꝰ itelligit oīa itelligibilia alia a ſe: aut intelligit illa ſub rōne cōi: aut ſub rōne ꝓpria. nō ſub rōne cōi: q: intellectio ſua eēt cōfuſa. Si ſub rōne ꝓpria: aut hoc erit ſucceſſiue: aut ſimul. ſi ſucceſſiue. ergo intellectus diuinus intellecto vno erit in potentia ad intelligenduꝫ alterū. ſi ſimul. ergo ſimul intelligit infinita. Quo dato ſequiꝶ ꝙ infinita multitudo erit pertrāſita ſimul ab aliquo itellu: qd̓ ſapit hereſim in phia.

Ad oppoſitū tū arguiꝶ. Si intell̓s diuinꝰ non intelligit alia a ſe. Iſta ipoſſibilitas itelligēdi: aut eſt ex defectu intell̓s (q: ſ. intelligibile ē adeo pfectū ꝙ intell̓s ex ſua virtute nō poſſit illud intelligere: ſicut d: 2° meta. ꝙ intell̓s noſter ſe hꝫ ad mãifeſtiſſima in nã: ſicut oculus noctue ad lucē ſolis.) Sed hꝰ non pōt dici de itellu diuino: cū ſit perfectiſſimꝰ ꝛ infinitꝰ: aut iſta ipoſſibilitas eſt ex defectu rei cognite (ſic vt res ſit minime entitatis: ꝛ ex ꝯn̄ti minime cognoſcibilitatis) ſꝫ hꝰ ēt nō pōt dici de itellu diuino: q: defectꝰ in cognoſcibili arguit maiorē nobilitatē ꝛ pfectionē in cognoſcēte: quia vbi eſt talis defectꝰ in cognoſcibili. ſi poᵃ eſt itēſior ſꝫ proportionē: pōt illud cognoſcere. vn̄ Ar. i li. de ſenſu ꝛ ſenſato vult ꝙ ſi viſibile diminuereꝶ in īfinitū: opꝫ viſum q ꝯꝫ ipm viſibile pcipe augeri in īfinitū. puitas ꝗ̄ cognoſcibilis reqriꝶ maiorem virtutē potētie cognitiue: ſed nulla potētia cognitiua pōt eē itēſior ꝛ pfectior ꝗ̄ poᵃ itellectiua dei. igiꝶ defectꝰ cognoſcibilis nō ipedit q̄n pfecte cognoſcaꝶ ab itellectu diuino q̄ntū eſt cognoſcibile: nō ſolum quodlibet a deo eſt cognoſcibile hn̄s eē in itellu eiꝰ obiectiue: ſed quodlibet diſtincte ꝛ ſub ꝓpria rōne cognoſcit ab ipſo: q: cognitio ꝯfuſa eſt impfecta: nihil aūt ipfectionis eſt in deo: q̄re ꝛc̄. ¶ 2° arguiꝶ ſic. quecūqꝫ poᵃ cognoſcit aliquā rōnē formalē de ſe: pōt itelligere illā in quocūqꝫ ꝑ ſe icludiꝶ: ſed itell̓s diuinꝰ cognoſcit rōnē formalē entis. igiꝶ ꝛc̄. maior vꝫ nota: q: cognoſcēs diſtincte aliquaꝫ rōnē. cognoſcit quodlibet cui ineſt formalr̓ illa rō: vt eādē ſibi: q: nō ſtat aliq̄ duo eſſe idē realr̓: ꝛ quodlibet cognoſcaꝶ diſtincte: qn̄ cognito vno cognoſcaꝶ ꝛ reliquuꝫ. minor ēt pꝫ: q: itell̓s diuinꝰ cognoſcit ſe eē formalr̓ ens formalr̓ ſbam ꝛ ſpm̄: ꝛ quecūqꝫ in eo includunꝶ q̄dditatiue. ¶ Ad idē 3° arguiꝶ ſic. ſi ꝑ hoc ꝙ itell̓s diuinꝰ itelligit creaturas diceret ipfectꝰ: multo magis ex hoc ꝙ pducit creaturas. q: ſicut pducere creaturas nō eſt aliud: niſi eiꝰ pductionē terminari ad creaturas. Ita intelligere creaturas non eſt aliud: niſi eiꝰ itellectionē terminari ad ipſas: ſꝫ maior im pfectio vꝫ pductionē terminari ad creaturas: ꝗ̄ itellectionē: q: pductio neceſſario reqriꝶ terminū in actu: nō autē itellectio: q: ſiue res exiſtat: ſiue nō: ſemꝑ pōt intelligi igitur ꝛc̄. ¶ Cōfirmaꝶ ſi ipfectiōis eēt in poᵃ ſupiori attigere villa obta: multo magis eēt ipfectior itellus ꝗ̄ ſenſus: q: ſenſus nō cognoſcit niſi q̄litates: itellus cognoſcit multo viliora q̄litatibꝰ. ¶ Ad idē 4° qm̄ aliqd̓ obm hꝫ veriꝰ eē in aliquo repn̄tatiuo ꝗ̄ in ſeipſo. veriꝰ cognoſcit in illo ꝗ̄ in ſeipſo: ſꝫ res create veriꝰ hn̄t eē in eēntia diuina ꝗ̄ i ſeipſis. ꝗ̄ veriꝰ cognoſcunꝶ in eēntia repn̄tāte ꝗ̄ in ſeipſis. ſꝫ eēntia diuina ē repn̄tās itellectui diuino. ꝗ̄ itellus oīa repſentata itelligit ꝛ cognoſcit in re: ꝛ īuiceꝶ. ꝗ̄ ꝛc̄. ¶ Ad idez 5° qm̄ aliqd ꝯtineꝶ eminēter in aliq̄ ipoſſe eſt vt cognoſcaꝶ pfecte ꝯtinēs vt ꝯtinēs: niſi cognoſcaꝶ ꝯtētū: ſꝫ deꝰ cōtineꝶ eminēter oīa alia a ſe: ꝛ cognoſcit ſe pfecte vt continēs. ergo ꝛc̄. ¶ Et ꝯfirmaꝶ: q: qm̄ aliqs itellus cognoſcit pfecte aliqd cognoſcit oē illud qd̓ in eo cōtineꝶ (pꝫ ex rōne pfecte cognitionis: q: cognitio pfecta eſt de aliquo: qm̄ nihil eiꝰ latet itellectū) ſed intellectꝰ diuinus cognoſcit eſſentiā ſuā perfectiſſime in qua oīa eminēter ꝯtinenꝶ: igitur ꝛc̄. ¶ Itē 6° oīs intellectus cognoſcens cām: vt cā eſt cognoſcit effectū illius cauſe. Intellectus diuinus ē hꝫ reſpectu ſui. igiꝶ ꝛc̄.

ſui.igiṫ ꝛc̄. Maioꝛ eſt nota: quiā cognitio cāe vt cā eſt ꝯſiſtat in q̄dā habitudine cāliṫatis terminate ad effectum: ſed ipoſſibile eſt cognoſcere habitudinē: niſi termin⁹ aliquo mō cognoſcaṫ: q: relatio in eē ꝛ in cognoſci dependet a termino: minoꝛ declaraṫ: q: de⁹ cognoſcat ſe ſub oī rōne que eſt in eo formalr̄: ſed deus lʒ cātionē non hēat actualē: tñ hʒ in ſe vim cātiuā. Ois aūt vis cātiua eſt neceſſaria vt vis cauſatiua ipoꝛtat aptitudinē ad cāndum reſpectu creature. ģ ꝛc̄. Silr̄ pʒ minoꝛ: q: deus cognoſcit ſe eē cām finalē oium: cālitas aūt cauſe finalis eſt formaliter in deo. ģ deus ipam cognoſcit: ſed non eſt cā finalis ſui. ģ reſpectu alioꝝ a ſe. ¶ Et ꝯfirmaṫ hꝰ: q: itell's cognoſcēs aliquā nām pfecte ꝛ diſtincte cognoſcit qcqd eſt idē realr̄ illi nāe. ꝛ hꝰ eſt verū de oī intellu: vbi illud qȯ eſt ſic idē eſt abſolutū vel reſpectiuū terminatuʒ ad limitatū: ſʒ eē cātiuū creature eſt quedaʒ aptitudo nālis ipſi⁹ dei eadē realr̄ cū eſſentia ſua. ģ cognoſcēs eēntiā cognoſcet iſtaʒ aptitudinē nālē: ſed nō pōt cognoſci talis aptitudo nalis niſi cognoſcaṫ termin⁹ ad quē ipſa terminaṫ. ergo ꝛc̄. ¶ Itē 7° arguiṫ. q̄ñcūqʒ aliqd eſt demonſtrabile de aliq̄ cognoſcēs ſbm diſtincte: cognoſcit illud qȯ eſt ſic demōſtrabile: ſed ita eſt ꝙ eſt demōſtrabile de deo: ꝙ eſt melioꝛ oī creatura: ģ cognoſcit eēntiā diuinā eē meliorem oī creatura: ſed hoc nō eſt poſſibile: niſi cognoſcēdo creaturas. ģ neceſſario cognoſcit ipſam. Nā habitudo que ē in cōparatiuo nō cognoſcaṫ ſine termino. ¶ Cōfirmaṫ: quia īpoſſibile eſt cōplōnē ex terminis cognoſcere: niſi termini cognoſcanṫ: ſed iſtā cōplōneʒ de⁹ cognoſcit. vʒ. De⁹ eſt melioꝛ oī creatura. ģ cognoſcit terminos: ꝛ per ꝯñs creaturā que eſt alter terminoꝝ. ¶ Cōfirmaṫ iterū: q: de oib⁹ ꝯdictoꝛijs alteꝝ de deo verificaṫ. Deus eni vel eſt ex tēpore: vel nō. Silr̄. deus eſt coꝛpus: vel nō. Alterū eni dictuʒ de deo ipſe cognoſcit: ſed impoſſibile ē: ꝙ de⁹ cognoſcat ſe nō eē ex tpe: niſi cognoſcat tpe. Silr̄ ipoſſe eſt cognoſcere ſe nō eſſe coꝛp⁹: vel incoꝛporeū: niſi cognoſcat ipm coꝛpus. ģ relinqṫ ꝙ de⁹ intelligit alia a ſe. ¶ Ultimo oē agēs per cognitionē cognoſcit effectū quē pducit: ſed deus eſt agens per cognitionē: ꝛ cauſat motū in celo. igiṫ cognoſcit motū: ꝛ ipm celū qȯ mouet. ¶ Rñdetur ꝙ cognoſcit motū ꝛ celū ſub rōne cōi: nō particulari. ¶ Cōtra. certum eſt ꝙ deus ſi cognoſcit celū ſub aliqua rōne: non cognoſcit ipm ſub rōne ſibi icōpoſſibili ꝛ repugnāte: ſed ita ē ꝙ rō cōis ꝛ vlis repugnat pmo mobili qȯ mouet: q: tale vt vult ipſe. 12. meta. tex. cōmē. 49. eſt ſimpliciter iplurificabile. ergo non cognoſcit ipm ſub ratione cōmuni ꝛ vli: q: tunc cognoſceret ipm falſo: ꝛ ſub rōne repugnante ꝛ ꝯdicente rei conceptibili. ſicut ſi aliquis intellect⁹ intelligeret hominē ſub ratione irrationalis. quare ꝛc̄.

In iſta. q. primo poneṫ duplex diſtinctio de obiecto. 2° loco poneṫ ꝯnes rñſiue ad qōnē 3° ꝛ vltimo ſolueṫ rōnes in pn° pro via Ar.

Quantuʒ ad pmū arti^m pma diſtinctio eſt talis. Obm eſt duplex. quoddā eſt motiuū quoddā terminatiuū. Obʒ motiuū eſt illud qȯ mouet vel ipimit aliquā foꝛmā in po^a. Obm terminatiuū eſt illud circa qȯ terminaṫ actio ꝛ opatio potentie. Ex quo ſequiṫ ꝙ quoddā obm ad potentiā hʒ rōnē mouētis ad motū: quoddā hʒ rōnē terminātis ad terminū: qȯ nihil aliud eſt: niſi potētiā habere relationē tendētie ꝛ attingētie in ipm obm: vt in terminū. De rōne obiecti in q̄ntum obm eſt: nō eſt mouere potētiaʒ: neqʒ agere in ipſam: q: multa ſunt obta que nullā actionē habēt in potētiaʒ: ſicut pʒ de po^a augmētatiua ꝛ nutritiua: que ſūt potētie mere actiue: ꝛ nullo mō paſſiue ab obiectis. Silr̄ aliquid pōt mouere potētiā: qȯ nō eſt obʒ circa qȯ verſaṫ act⁹: ꝛ opatio potētie. Sicut ſi deus infunderet ſpēm lapidis in intellectu ſoꝛtis: deus moueret potētiā intellectiuā ſoꝛ. nō tñ eēt obm ipſius intellectionis: ſʒ lapis repreſentatus p talē ſpēm infuſam. ¶ 2° diſtinctio eſt iſta. obm terminatiuū eſt duplex. quoddā eni per ſe p̄ terminat: quoddam vō ſcdario ꝛ per ſe nō p̄. Obm pmo terminans eſt illud qȯ ſm rōnē ſuā ppriā terminat actū potētie. obm terminās neqʒ p ſe: neqʒ p̄ eſt qȯ terminat per rōnem alterius. Exēplū pōt poni aliquo mō ſile: q: ſenſibile ppriū p̄ ꝛ p ſe terminat actū viſus. Cōe aūt ſenſibile vt q̄ntitas nō ſic terminat: tñ nō eſt oino ſile: q: ſenſibile cōe eſt per ſe ſenſibile. lʒ nō pmo. Unde nō eſt ita ſecundario ſenſibile qn terminet per ſe: ꝛ non ſolum virtute alterius.

Quantū ad 2^m pncipale. His poſitis pono tres ꝯnes: q̄rū pma eſt iſta. Actus intelligendi depēdet realr̄ ab obto motiuo: ꝛ menſuraṫ ab ipſo. Iſta ꝯcluſio pbaṫ: q: effect⁹ dependet realr̄ a ſua cā: ſed actus intelligendi eſt effect⁹ obti motiui. q: ab eo cauſaṫ ꝛ ipimitur: in po^a cui⁹ eſt actus. ģ depēdet ab eo realr̄: ꝛ menſuraṫ. Ex hac ꝯne ſequiṫ vnū coꝛrelariū. vʒ. ꝙ act⁹ intelligēdi diuin⁹ nō reſpicit aliqd ex̄ eſſentiā diuinā. tāqʒ obʒ motiuū: cū ipſa intellectio diuina nō depēdeat: neqʒ menſureṫ ab aliquo ex̄ ſe. ¶ 2^a ꝯ eſt iſta. Actus intelligēdi coexigit neceſſario ad ſui eſſe obʒ per ſe pmo terminatiuū. Quia nihil pōt poni in eſſe in rōne terminati: niſi pſupponaṫ termin⁹. Si eni aliqd terminaṫ ad aliquid per ſe pmo nō pōt eſſe ſine ipſo terminātē. Ex iſta maioꝛe ſic pbata. accipio iſtā minoꝛē. Sed ois act⁹ itelligēdi terminaṫ ad aliqȯ obm p ſe pmo: ꝛ ad ipm hʒ reſpectū tēdētie ꝛ attingētie: vt in terminū. igiṫ nullus act⁹ itelligēdi poterit eē: niſi pſuppoſito termino p ſe pmo terminante. ¶ Ex qua ꝯne ſequiṫ hoc coꝛrelariū: ꝙ actus itelligendi diuin⁹ ad nihil per ſe p̄ terminaṫ: niſi ad diuinā eſſentiā. ¶ 3^a ꝯ. Act⁹ itelligēdi q terminaṫ ad obʒ v̄tute alteri⁹: nō depēdet eēntialr̄ ab ipſo: neqʒ coexigit ipʒ ad ſuū eē: imo obm tale pſupponit actū: ꝛ meſuraṫ ab ipo. Probaṫ iſta ꝯ ſic. Qñ aliqȯ obʒ nō eſt actu obm po^e: niſi per hꝰ ꝙ potētia pducit ipm in eē obtiuo v̄tute obti pmi. qȯ pmo reſpicit^a tali po^a: actus illius potētie nō dēpēdet ab illo obto: ſed magis ecōtra. Sed ita eſt: q: quelibet creatura que eſt obm ſecūdariū itell's diuini eſt hꝰ. ģ ꝛc̄. maioꝛ pbaṫ: q: vnūquodqʒ pductū ꝛ cātum in ſuo eſſe depēdet a ſua cā. ģ ſi actus alicuius potētie eſt rō pducēdi aliquaʒ q̄ditatē in eſſe obiectiuo: aut itelligibili: ꝛ ſolū eſt tale per actū po^e: depēdet tale obm eēntialr̄ ab actu po^e. minoꝛ pbaṫ: q: vnaqueqʒ q̄ditas creata. pduciṫ in eē intelligibili p actū itellect⁹ diuini. nō lapis eſt itelligibilis: q: itell's diuinus ipm itelligat. Naʒ q: vnūquodqʒ ens v̄tualr̄ ꝛ eminēter ꝯtineṫ in eēntia diuina: ſicut in cā ex ſola preſentia eſſentie diuine ad itellm diuinū tēdētē in ipſam eſſentiā ꝛ cognoſcētē ipſam: vt obm īſinitū: itellectus diuinus ē ſufficiēter in actu pmo: habita intellectione eſſentie diuine: vt obiecti pmi ad pducēdum quodlibet ens creatū in eſſe intelligibili: ꝛ ita ſequitur ꝙ quodlibet ens creatum dependet in ſuo eſſe obiectiuo ab actu intelligendi diuino: ꝛ menſuratur ab ipſo.

His habitis q̄ntū ad vltimū articulū rñdetur ad rōnes Ar. ꝛ Cōmē. in pn° qōnis. Et pmo ad pmā: ꝯcēdo ꝙ itellectio dignificatur ab obiecto motiuo: vel pmo terminatiuo. nō autē ab eo qȯ terminat virtute alteri⁹. Iſta autē obta iferioꝛa termināt rōne obti pmarij. ſ. eēntie diuine: vt dictū ē. q̄re ꝛc̄. ¶ Sʒ ꝯ: q: Ar. dicit in tex. ꝙ meli⁹ eſt aliq̄ nō intelligere: q̄ʒ itelligere: ꝛ exēplificat de viſibilibus: ſic meli⁹ ē aliq̄ nō videre: q̄ʒ videre. Ex iſto arguo ſic. ſicut ſe hʒ viſus ad viſibilia: ita ſe hʒ itell's ad itelligibilia: ſed ita eſt ꝙ maioꝛis pfectiōis eſt aliq̄ nō videre q̄ʒ videre. igiṫ ꝛc̄. ¶ Ad hꝰ rñdetur ꝙ ppoſitio Ar. ſic hʒ intelligi: ꝙ meli⁹ eſt aliq̄ nō itelligere motiue: vel terminatiue pmo: q̄ʒ itelligere aliqua iſtoꝝ modoꝝ. Sed ſecūdario ꝛ ex ꝯñti intelligere non eſt veꝝ. rō pmi ē. q: quod itelligitur motiue vel termina-

tiue primo:intellectio ex necessitate depēdet ab illo:ꝛ ita
intellectio ordine nāe est posterior illo intelligibili:q꞉ cā
ꝑ se est prior causato.ꝛ prinm principiato.ꝛ hoc est quod dic
Sco.in pma ppōne theorematū. Intelligibile nā pcedit
intellectionē si mouet ꝛ causat intellectionē:ꝛ ita si intel-
lectus diuinus ita intelligeret ista inferiora:intellectio di-
uina dependeret ab istis inferiorib' essentialr.ꝛ esset po-
sterior ipsis:ꝛ vlteri' mēsuraretur ab eis.Et cū itellectio di-
uina sit eadē cū sba dei:sequeretur idez de ipsa:qd infert de
intellectione diuina.Sīlr meli' est nō itelligere termina-
tiue pmo aliqd q̄ȝ illud intelligere:q꞉ tale terminans est
sil' cū intellectiōe:ꝛ quodāmō coexactū ad illā:qd repu-
gnat deo:ꝛ cuilibet qd est formalr i deo:sed qd terminat
actū intelligēdi:vt in alio(hoc est virtute alteri')nō ē ali-
qd primo actu intelligendi:neq̄ȝ coexactū ab ipo.ꝛ hoc si
nullo mō p se terminat:sed solū per accñs:q꞉ aliud termi
nat.Et ad hoc fac̄ exēplū Ar.de visibilib':q꞉ cuȝ visio sit
pfectio videntis:qd cuiq̄ȝ mouet ipm visum:aut ꝑ se pri-
mo terminat:pficat pom visiuā.¶Ad scdam rōnē Ar.cū
dicit.ꝙ intell's diuin' intelligeret cōposita ꝛc̄. ¶Rñdet
premittēdo duo dicta.Primū ꝙ ad discursuȝ nō reqrit
ordo ꝛ successio tēporis:ꝙ vnū.vȝ.prius tēpore intelliga-
tur:ꝛ aliud posteri':ꝛ rō est ista.Quia fm Sco.in ange-
lis ꝛ in beatis in patria pōt esse discursus:ꝛ tamē ibi nō
est ordo tēporis:neq̄ȝ successio:q꞉ in eodē istāti temporis
possunt sillogiçare.Scdm dictū est:ꝙ ordo nāe:ꝛ succes-
sio nāe requirit ad discursum:ꝙ aliqd.vȝ.prius nā intelli
gatur q̄ȝ reliquū:processus tñ ab vno ad reliquū nō cōdu
dit actū discursiuū.Vt exēpli grā.Esto ꝙ intelligā prius
hoiem:ꝛ postea risibilitatē.ex hoc nō cōcludit discursus
sed requirit:ꝙ nō tñ sit ordo nāe inter ipsa intellecta:vt
intellecta sunt:sed ꝙ ex notitia vnius deueniat in notiti
am alteri'.Reqrunt ergo duo ad discursum.vȝ.ꝙ vnū
post alteꝝ itelligat ordine nāe:ꝛ ꝙ ex notitia vnius deue
niat in notitiā alteri'.ꝛ iō premisse in sillogismo prius in-
telligunt q̄ȝ ɔclusio:ꝛ ex notitia premissaꝝ deuenit i no-
titiā ɔnis.¶Ad argm ḡ cū dicis.Si deus intelligeret ex-
tra se cōposita:sequeret ꝛc̄. Nego ɔñtiā.Et quuȝ pbat ꝙ
prius in isto casu intelligit vnū q̄ȝ aliud.ɔcedo:q꞉ intel-
ligit ea eo ordine quo nata sunt intelligi ab intellectu qui
oīa itelligit:sic ipsa sunt intelligibilia:q̄lis est intellectus
diuin'.Unde modus intelligēdi intell's diuini ē oppo-
sit' mō intelligēdi intell's nostri.Intell's noster pcedit via
originis a posteriorib' ad priora:intell's diuin' ecōtra.In
tellectus noster prius intelligit cōposita q̄ȝ simplicia:itel
lectus diuin' ecōtra.Rō pmi est:q꞉ itell's noster in itelli-
gēdo depēdet a sensu:itell's diuin' cū sit pfect': sequit or-
dinē itelligibiliū fm eē:ꝛ ita prius itelligit cās q̄ȝ causata:
simplicia q̄ȝ composita.ꝛ hoc loquēdo de prioritate nāe.
¶Et cū tu infers postmodū.ḡ discurrit. Negat ɔñtia:q꞉ ex
notitia partiū nō deuenit in notitiaȝ cōpositi:sed ex sola
presentia essentie diuine ad suū intellm.intell's diuinus
prius intelligit partes q̄ȝ totū:ita ꝙ est ordo in intellectio
ne diuina:ꝙ vnū intelligit post aliud:ꝛ nō ex alio:seu ex
notitia alteri' virtute essentie diuine mouentis.Vñ alius
est ordo:ꝙ B.intelligat post A.ali' est ordo ꝙ b.intelli-
gat p A.Imaginor enī tria instātia nāe.in quorū primo
est eētia diuina pñs intellectui diuino:que mouet ipȝ
intellectū diuinū ad intellectionē sui in.2° istāti nāe eēn-
tia diuina sic pñs sub rōne actu intelligibilis represen
tat oēs qditates creatas:q꞉ oēs ɔtinent in ipsa virtualr
ꝛ eminenter:ꝛ ipsa:vt sic mouet intellm diuinuȝ ad no
titiā qditatū creaturaꝝ:ita ꝙ ex sola presentia eēntie:itel
lect' diuin' itelligit quiditates creatas:non ꝙ ex notitia
eēntie deueniat in notitiam illaꝝ.Non eniȝ est ordo eēn
tie diuine in priori istāti ad quiditates cognitas in 2°
instāti.vt cogniti sub rōne qua cognitū est ad alteꝝ obie
ctum vt cognitum:sed tñ est ordo obiecti vt representati

ui ad aliqd vt representatuȝ.Ita ꝙ dato ꝙ essentia diui-
na(per impossibile)nō intelligeret in priori instanti fm
propriā rōnē:posset tñ representare in secūdo istāti qdita
tes creatas:ꝛ eaꝝ intellectionē causare in intellu diuino.
¶Et si dicat.Intelligēdo partes intell's est in poa ad itel
lectionez toti':ꝛ ita intell's erit potētialis ꝛ perfectibilis.
¶Rñdet:ꝙ aliqua ē poa distās ab actu.aliqua est cōiū-
cta cum actu:prima est phisica ꝛ realis:ꝛ talis ponit im-
perfectionē in re potētiali.sed secūda non ponit aliquaȝ
impfectionē.Unde in intellu diuino est poa hoc mō:ꝙ
hoc ordine nāe psupponit ad cognitionē alteri':sed non
ꝙ intell's diuin' intelligat hoc:ꝛ nō illud:q꞉ vnico actu
intelligit tā eēntiā:q̄ȝ omnes quiditates creatas.Est eni
tñ ordo nāe ꝛ psuppositionis:sed nō potentialitatis:sic
ꝙ habēdo vnum nō habeat aliud.Dico ergo:ꝙ quotiēs
cunq̄ȝ aliqd est in poa que est distās ab actu:tale est imp-
fectum:sed nō capiendo poam alio mō.¶Ad vltimū cuȝ
arguebat sicaut intelligit sub rōne cōi:aut sub rōne p-
pria:dico ꝙ vnico actu ꝛ simul intelligit infinita:ꝛ qdli-
bet sub rōne ppria terminatiue ꝛ virtualr:nō pꝛ ꝛ per se
sed secundario.¶Et cū infert:ꝙ infinita multitudo erit
cōprehensa ab intellu diuino.Concedo,ɔñs ꝛ ɔsequentiā.
¶Et si dicat:ꝙ illud qd est comprehēsum ab aliquo in-
tellectu finit ꝛ terminat scia eius:ꝛ ita sequeret:ꝙ infini
tā intellectione diuina finiret.¶Rñdet:ꝙ totā illā mul
titudinē terminari duplr pōt intelligi.vno mō fȝ se.alio
mō p actū cōprehensiuū ipsi' dei.Si intelligas primo mō
nego istam ɔñtiā.Deus intelligit scia cōprehensiua totā
multitudinē.ḡ ista multitudo est finita in se.si aūt intelli
gis 2° mō.vȝ.in ordine ad actū cōprehensiuū diuinū:sic
ꝙ extra illā nihil sit istius multitudinis:cōcedo.Naȝ sic di
3° phi.ꝙ totū est illud extra qd nihil ē.Ita dico ꝙ tota mul
titudo est cōprehensa:ita ꝙ extra illū actū nihil est isti' mul-
titudinis.Nō si arguas.est finita in actu cōprehensiue.
ergo est finita.Nego ɔsequentiā:q꞉ arguis.a.fȝ quid ad
simplr.¶Et sic pȝ solō ad rōnes Ar.ꝛ Cōmē.¶Sed tñ
vlterius ad intentionē Ar.adducit alia rō sic.Si de' itel
ligit aliqd extra se.ḡ opȝ illū intelligere ifinita numero.ꝛ sic
intelligit aliquā spēm numeri distantē ab vnitate in infi-
nitū.q꞉ numerus causat per additionē vnitatis.Tūc se-
queret:ꝙ posset intelligere aliquā spēm in infinituȝ pfe-
ctiorē alia spē data:puta in numeris:sed talis spēs ē ens
pfectissimū simplr:ꝛ quodlibet tale est deus.ḡ ꝛc̄.¶Ad
hoc rīdet pmittēdo vnā regulā:ꝙ nunq̄ȝ ad summū in
iferiori:sequit summū in supiori:nisi illud inferi' sit pfe-
ctissimū ɔtentū sub supiori.Exēplū.si a.sit summ' ꝛ pfe-
ctissim' asin':nō valet ista ɔñtia.A.est pfectissim' asinus.
ḡ est pfectissimū aial:sed bene valet.A.est pfectissim' hō.
ḡ est pfectissimū aial(si p A.intelligat hō)qm hō ,est spe-
cies pfectissima ɔtenta sub aiali. ¶Ad propositū.Ens
est quoddā cōe ad oīa entia:ꝛ nunq̄ȝ aliquid est pfectissi
mū ens:nisi sit pfectissimū cōtentū sub ente:q̄le nō ē q̄ti
tas.Nā sba est perfectior q̄titate.iō nō valet.est perfectis
sima spēs numeri.ḡ pfectissimū ens.¶Sed alr 2° rīdet
negādo:ꝙ si daret aliq̄ multitudo distans in infinitū ab
vnitate:ꝙ talis multitudo eēt numerus infinit'.Unde
cōcedo:ꝙ est multitudo infinita:nō tñ nūs ifinit': q꞉ 3°
phisi.oīs nūs est mensurabilis vno:sed nūs infinit' nō
est sic mensurabilis:q꞉ oē mēsurabile est finitū:ḡ nūs in-
finitus eēt finit':ꝛ vlteri' sequeret ꝙ eēt nūs:ꝛ nō nume-
rus.¶Vel 3° ad hoc rīdet ꝙ talis multitudo data esset
numerus.¶Et cū tu infers:ꝙ esset mēsurabilis:ɔcedo.
Et cū infert:ꝙ quodlibet tale est finitū.Rñdet ꝙ illd qd
mensurat vno finities sumpto:est finitū:sed si mensurat
vno infinities sumpto:tale mensuratū non est finitū:q꞉
vnū ifinities sumptū pōt reddere nūm ifinitū.De h lati
us dicet in.q.de futuris ɔtingētib' statim.art.4.rīdē-
do ad quartā rōnē phi.quare ibi ꝛc̄.

¶Extimo

¶ Eximij theologie pſeſſoris. M. Antonij Trõbete patauini ordinis minoꝝ: in preclaro Patauino ſtudio metaphyſicã publice legẽtis: ad Auguſtinũ barbadicũ illuſtriſſimũ Venetiaꝝ ducem queſtio de diuina preſciencia futurorum contingentium ſequitur.

Queritur vtrũ deus pcognoſcat futura ꝯtingẽtia. Et arguit ꝙ nõ. Si deꝰ ſcit me lecturꝫ cras. ergo iſtud futurũ neceſſario eueniet: ꝯñs eſt falſũ: qꝛ ſicut de iſto: ita de quolibet alio futuro cõtingẽti: ⁊ ita oĩa ex neceſſitate euenirent. q̄ dato: ſequit ꝙ nõ oporteret negotiari: aut cõſiliari circa agẽda a nobis. ꝯñia pbat. Illud neceſſario euenit cuius oppoſitũ eſt impoſſibile aduenire. Sed oppoſitũ huius futuri ꝯtingentis eſt hꝫ. Ad ꝓbatur: qꝛ vel eſt poſſibile aduenire: vel nõ. ſi nõ: habeo ꝓpoſitũ. ſi ſic ponatur in eẽ. ⁊ tunc deus decipiet in ſua cognitione quũ deus cognoſceret ab eterno oppoſitum.

Ad oppoſitum eſt hieronimꝰ ſup hieremiã. Futuroꝝ ſcia ſoli deo cõpetit: ſꝫ ſi deus poſſet falli circa iſta: nõ eſſet ſcia ipſoꝝ: qꝛ ſcia eſt cognitio certa: ⁊ euidens. ex primo poſteriorum. ⁊ 7. metaphyſice. tex. cõmẽ. 53.

Quoniam inquiſitio de diuina preſcia futuroꝝ pſupponit notitiã quõ futurꝫ cõtingens ſe hꝫ ad eẽ: qꝛ ſicut ſe hꝫ ad eẽ: ſic ad cognoſci ex 2. metaph. tex. cõ. 4. ideo pro determinatione q̄onis quattuor pncipalr faciemꝰ. ¶ Primo videndũ eſt quõ capit a pħo ꝯtingẽs. ¶ Secundo an futurꝫ ꝯtingens ſit ad alteram partem ꝯtradictionis determinatum. ¶ Tertio an ꝯtingentia habeant aliquã cauſam ſui eẽ. ¶ Quarto de queſito videbitur.

Quantum ad pᵐ articulũ ſunt tres diſtinctiões. ¶ Prima diſtinctio eſt iſta. Contingens vno mõ accipit vt diſtinguit ꝯtra neceſſariꝫ. Alio mõ vt diſtinguit ꝯtra ens vt in pluribꝰ. Primo mõ eſt illud in cuius nã eſt poſſibilitas ad deficiendꝫ. vt eſt de mẽte Auer. 2ᵒ phyſicoꝝ. cõmẽ. 48. ꝯtra Auic. ⁊ tale contingẽs eſt illud qđ eſt poſſibile eẽ vel nõ eẽ: de quo loquitur Ariſt. 9. meta. tex. cõmẽ. 17. vbi hꝫ hoc. Eſt aũt potẽtia nihil ſempiternũ: oĩs nãqꝫ potẽtia ꝯdictionis eſt: poſſibile omne ꝯtingit nõ actu eẽ. Ex qbus verbis cõcludit Ariſt. ꝙ oĩs poᵃ paſſiua eſt ꝯdictionis: ⁊ ita (quã poſſibile qđ diſtinguit ꝯtra neceſſariũ ſit in poᵃ paſſiua ad eẽ poſt nõ eẽ: qꝛ eſt terminus potẽtie actiue que agit per motũ) ſequitur ꝙ tale ꝯtingens hꝫ poſſibilitatẽ ad deficiendũ: ⁊ ita nullo mõ eſt neceſſariũ. Et ex hoc hꝫ euidentiaꝫ ſnia Auic. ponẽtis differentiã inter ꝯtingens vt in pluribus ⁊ neceſſariũ. Nam ꝯtingens vt in pluribꝰ ſm ipm hꝫ impedimentũ. neceſſariũ vero nullũ hꝫ ipedimentũ. Unde primo ſue phyſice. ca. 13. dicit ꝙ hec eſt differẽtia inter ſemper ⁊ ſepe. qꝛ ei qđ eſt ſemp: nõ aduerſat ꝯtrium ipediens. ſed bene ei qđ eſt ſepe. nam ſi ab eo qđ eſt ſepe: remoueantur ꝯtria ipedientia: tale ꝯtingens erit neceſſariũ. Neqꝫ hec ſnia Auic. ꝯdicit ſnie Auer. qꝛ lꝫ Auic. ponat poſſibilitatem ad deficiendũ extrinſecã. ſ. ex parte ipedientis extrinſeci: nõ tñ negauit intrinſecã: ſꝫ vna pſuppoſita. vꝫ. intrinſeca: alteram explicuit. Quare rõ Auer. quaꝫ adducit in pallegato cõmẽto cõtra Auic. nulla eſt. Alio mõ capitur ꝯtingens vt diſtinguit ꝯtra ens vt in pluribus. ⁊ tale eſt ens cõtingens equaliter: aut in minori parte qđ eſt ens caſuale ⁊ fortuitum. ⁊ hoc ſequẽdo viã Auic tenentis dari caſuꝫ tam in poſſibilibus equaliter q̃ꝫ in minori parte. Nec rõnes Auer. aut Themiſtij militant contra hanc viam vt poſtea declarabit. ¶ Scḋa diſtinctio. ꝯtingens equaliter quoddã eſt ex parte effectus tñ. Quoddam ex parte cauſe agentis. Ex parte effectus illud eſt ꝯtingens equaliter quod ab aliqua potẽtia actiua ſic prouenit: ꝙ de nã ſua nõ natũ eſt ab hꝰ potẽtia actiua magis prouenire q̃ꝫ nõ ꝓuenire: ſꝫ indifferẽter ſe hꝫ ad vtrũlibet. Sed ꝯtingens ex parte cauſe agẽtis: eſt agens qđ ex nã ſua deducto ipedimento eſt indifferens ad agendũ ⁊ nõ agendum. ¶ Tertia diſtinctio. ꝙ duplex eſt ꝯtingentia. Quedam per ſe. Quedaꝫ per accidens. Cõtingentia per ſe eſt ſm quã aliquid eſt poſſibile aliter ſe hĩe nõ ex ipedimento alicuius cauſe: ſꝫ ſolũ ex plenitudine pfectionis ⁊ potẽtie potentis ponere in eẽ ipſum effectũ vel oppoſitũ ipſius. Et hec ꝯtingentia attribuit volũtati. Propter quaꝫ ei attribuit dñium ⁊ principatũ. pħs. 7. poli. c. 5. dicens. Anime potẽtia qua eligimus pncipans eſt: ⁊ qđ liberuꝫ ab hac potẽtia exiſtit: ab oibus eſt iuincibile. Et. 10. ethi. Felicitas eſt operatio optima: ⁊ optimi: ſiue intellectus: ſiue alicuius alterius qđ ſm nãm videt pncipari ⁊ dñari. Et. 8ᵒ meta. tex. cõmẽ. 10. diſtinguit potentias rõnales ab irrõnalibꝰ. volens ꝙ rõnalis valet ad oppoſita. irrõnalis eſt tñmodo vnius oppoſitorũ. Et vlterius vult ꝙ potẽtie rõnales ſicut ſunt ſcie ⁊ artes (quaꝫ equalr reſpiciant oppoſita ⁊ non magis ſint vnius q̃ꝫ alterius) ſi ſint determinate vnius: hoc eſt ex appetitu ⁊ pherẽ determinante. Et cõmentator pſequit ibi ꝙ apper tus determinans eſt voluntas: que lꝫ (vt inquit ipſe) ſit ab intellectu. ſ. vt oſtendente ⁊ ꝯſiliante: intellꝰ tñ ⁊ alie potẽtie rõnales ſunt a voluntate iperãte ⁊ regulante: alias potẽtias per modũ imperij: lꝫ ipſa regulet ab intellectu per modũ cõſilij. Neqꝫ ſic regulari arguit maiorẽ dignitatẽ in intellectu. Certũ eſt enim ꝙ Iuriſcõſultus regulat regeꝫ per modũ ꝯſilij. Iſte tñ iuriſcõſultus nõ eſt dignior rege: qꝛ rex ipm iuriſcõſultũ ⁊ alios regulat per modũ imperij: qđ regulare arguit principalitatẽ ⁊ nobilitatẽ. ¶ Nec ſi tu diceres ꝙ intellectus ⁊ ſcia nõ ꝯnumerant iter potẽtias rõnales. ¶ Hoc eſt ꝯtra tex. pallegatũ: ⁊ etiã ꝯtra tex. cõmẽ. 3. vbi enumerat artem medicatiuã iter potentias rõnales: que potentia inquit ipſe eſt ifirmitatis ⁊ ſanitatis. Cõtingentia per accidẽs eſt illa ſm quã aliqđ eſt poſſibile aliter ſe hĩe ex ipedimẽto alicuius cauſe ſiue efficientis ſiue materialis ſiue finalis. Et hec ꝯtingẽtia eſt qꝛ cauſe nõ pñt agere vel pati. vñ effectus eſt ꝯtingens ſeu ꝯtingenter euenit ex ordine ad cauſas accidentales comitantes cauſas per ſe ⁊ impedientes ipſas. Et iſta ꝯtingentia eſt ipſoꝝ naturalium generabiliũ ⁊ corruptibiliũ. ¶ Huiuſmodi eniꝫ effectus cauſaꝝ nãlium q̃ꝫtum eſt ex cauſis per ſe ipſoꝝ: neceſſario ꝓueniunt. ꝙ aũt ꝯtingenter eueniant: hoc eſt ex cauſis per accidens ꝯcomitãtibꝰ cauſas per ſe ⁊ ipſas impediẽtes. Cauſe eniꝫ nãles per ſe diſpoſite remoto ipedimento nõ pñt nõ agere. quare neceſſario agunt. Et hoc eſt qđ dicit Ariſt. 9. metaph. tex. cõmẽ. allegato. Neceſſe eſt in quãtũ vt pñt actiuũ: ⁊ paſſiuũ appropinquant. hoc quidem facere: illud vero pati.

Ex his que dicta ſunt ſequit ꝙ ꝯtingẽtia effectꝰ cauſarũ nãliũ hꝫ quattuor ꝯditiones. ¶ Prima conditio eſt ꝙ eſt contingẽtia per accidẽs. non per ſe. Eſt enim hꝰ ꝯtingẽtia ex parte indiſpoſitionis materie aut alterius cauſe accidẽtalis aut per accidẽs. nõ aũt ex ordine effectuũ ad cauſas per ſe. ¶ Scḋa ꝯditio eſt ꝙ talis cõtingentia eſt contingẽtia ſm quid. nõ ſimplr: qꝛ eſt in ordine ad aliquã vnam cauſam vt impedibilem per aliã. nõ eſt aũt in ordine ad totum ordinẽ cauſaꝝ ꝯcurrentiũ ad effectũ. ¶ Tertia ꝯditio eſt ꝙ eſt contingẽtia priuatiua. nõ poſitiua. Prouenit enim ꝯtingentia hꝰ ex priuatione ſeu ex defectu alicuius diſpoſitionis cauſaꝝ. Cauſe enim vltima diſpoſitione priuate: nõ agunt. ¶ Quarta ꝯditio eſt ꝙ eſt cõtingentia extrinſeca nõ intrinſeca: qm̃ nõ eſt ex aliquo impedimento intrinſeco: ſed ex aliquo extrinſeco accidente. Licet etiaꝫ poſſet dici ꝙ eẽt intrinſeca ex parte poſſibilitatis effectuuꝫ ad deficiendum vt dictum eſt.

Per oppoſitum poſſumus dicere in pma contingētia ſupius poſita quatuoꝛ eſſe ɔditiones. ¶ Pꝛima eſt ꝙ eſt ɔtingētia per ſe nō ex aliquo accidēti ɔcomitante ſicut ꝑcedens. ¶ Secunda eſt ꝙ eſt cōtingētia ſimplr: qm̄ nō eſt in ordine ad vnā cām vt ipeditam p aliā: ſed eſt in cōparatione ad totum ordinē cauſaꝝ reqſitaꝝ. ¶ Tertia eſt ꝙ eſt ɔtingētia poſitiua nō priuatiua: qm̄ nō eſt ex priuatione alicuius debite diſpōnis: ſʒ ex plenitudine pfectionis ipſi⁹ cauſe. ¶ 4ª eſt ꝙ eſt ɔtingētia itrinſeca nō extrinſeca: qm̄ nō ex aliquo ipedimēto extrinſeco: ſed ex pfecto dn̄io cauſe reſpectu ſui effectus ɔtingentis: ⁊ iſta eſt pfecta cōtingētia. Qꝫ aūt detur iſta ɔtingentia per ſe diſtincta a ɔtingētia per accñs pꝫ de mēte Ariſ. 2. phi. q diſtinxit agens p ſe in agēs ſm nāꝫ ⁊ in agēs a ꝓpoſito q duo agētia hn̄t oppoſitos modos agendi: qm̄ vnū agit neccio. ſ. nāle: aliud cōtingenter. ſ. agens a ꝓpoſito: ⁊ vtrūqꝫ eſt agens per ſe.

Contra iſtas diſtinctiōes arguit. Et pmo ɔtra hoc ꝙ in cōtingētibus equalr reperit caſus arguit ſic a ɔtingēti equalr nō ꝓuenit aliqua actio: ſed effectus caſualis ꝓuenit a ſua cā quecūqꝫ ſic: igit ⁊c̄. maioꝛ pbat. Nam ſic cā a qua ꝓuenit effect⁹ nō determinat ad alterum oppoſitoꝝ: neutra actio eſt dignioꝛ vt ſit. Sic arguit cōmē. 2. phi. cōmēto pallegato. Et. 9. meta. tex. commē. 10. hꝫ ꝙ ſi potentia rōnalis que eſt ad oppoſita non determinaret ad alteꝝ (cuꝫ ipſa nō magis ſit vni⁹ oppoſiti qꝫ alteri⁹) ſimul qꝫtum eſt ex ſe exiret in vtrūqꝫ. ¶ Et hoc ɔcludit ꝓpoſitū ꝙ effectus cōtingēs caſualis nō prouenit niſi a cōtingēti in minoꝛi parte ſic. Actio non inuenitur ex ɔtingenti equa r niſi ex aliq̈ cā extrinſeca ɔiuncta cā eo: ⁊ illa cā extrinſeca nō eſt cā vt in plurib⁹ illius cauſatiōis: qꝛ tūc nō ageret a caſu. neqꝫ eſt cā ɔtingēs eq̈liter: qꝛ a cā ɔtingente equalr (manēte equalitate) nulla ꝓuenit actio. igit quecūqꝫ ꝓueniunt a caſu: ꝓueniunt ab illo in minoꝛi parte. ¶ Cōfirmat. naꝫ cā totalis a qua ꝓducit effect⁹ caſualis aut ꝓducit ſemp illū effectū aut frequenter: aut nec ſemp nec frequēter. nō eſt dandū pͫ aut ſcōm: qꝛ qd̄ ſit ab aliquo ſemp aut frequēter: nō ſit ab eo caſualiter. igit cā ꝓducēs caſualē effectū aut eſt equalr indifferens ad ꝓducendū ⁊ nō ꝓducendū illuꝫ effectū: aut eſt nata ꝓducere illū effectū raro ⁊ i paucioꝛib⁹. nō eſt dādū pͫ: qꝛ ſi cā ſit idr̄ns ad ꝓducēdū: ſi ex ſe ſic ſit idr̄ns ad opꝫ ꝙ determinet aliūde qꝫ ex ſe ad B ꝙ ſit alterius 1 ⁊ pꝰns nō fuit cā totalis. Relinqt igit ꝙ cā totalis a qua ꝓuenit effect⁹ caſualis ꝓducat ipm in minoꝛi pte: qd̄ erat ꝓbandū. ¶ P. ſi ɔtingētia equalr eēnt a caſu cuꝫ mot⁹ ⁊ quies ſint ɔtingētia equalr reſpectu po᷎ motiue: ſequeretur ꝙ ambulare aut moueri eēt a po᷎ motiua a caſu: qd̄ nō ɔcedit. ¶ Scḋo principalr arguit ꝙ caſus ⁊ ɔtingentia nō ſit in ɔtingētib⁹ in minoꝛi parte ſic. Si de quo magis videt ieſſe ⁊ nō ieſt: ergo nec de quo min⁹. 2. thop. ca. 17. ſʒ magis videt ꝙ aliqd natū ſit ꝓuenire a ſua cā: que reſpectu ipſius equaliter ſe hꝫ ad ipm ⁊ ad oppoſituꝫ qꝫ illud qd̄ natuꝫ eſt euenire in minoꝛi parte ⁊ in paucioꝛibus: ⁊ tn̄ tale ɔtingēs equalr nō pōt ꝓuenire a ſua cauſa ſtante equalitate vt argutū eſt. ergo ⁊c̄. ¶ Et cōfirmat: qꝛ ſi in his que ſiunt raro reperit ɔtingens ⁊ caſuale: ſequit ꝙ quanto effectus rarius ɔtinget: poſita etiam cā a qua ꝓuenit: tanto magis erit caſualis. ¶ Tertio principalr arguitur ɔtra ſecūdā diſtinctionē ⁊ pſertiꝫ ɔtra illud qd̄ dictum eſt: ꝙ ɔtingens equaliter ex parte effectus eſt qn̄ effectus eſt indifferēs ad eſſe: ⁊ ad nō eſſe vt ꝓducit a ſua cauſa. Cōtra effectus qui producit aut ꝓducit a cauſa naturali aut libera. pꝫ ſi cauſa eſt naturalis naturaliter producit ⁊ neceſſario ſuum effectū: ⁊ talis cā eſt ex ſe determinata ad vnū oppoſitoꝝ. ex. 2. phi. ⁊. 9. meta. ergo effectus in comparatione ad ſuā cām tn̄ natus eſt eſſe. igit ⁊c̄. Si vero cauſa eſt libera: cōtra cā pꝛima neceſſario agente: ⁊ quelibet alia neceſſario agit: ſed ſm viā pſoꝝ cauſa pꝛima neceſſario agit. ergo ⁊c̄. ⁊ ita ſequitur idem qd̄ prius. ¶ Quarto arguit cōtra tertiā diſtinctionem probādo ꝙ effectus caſualis ꝓueniens ab aliqua cā impeditꝫ: puenit a cauſa vt in plurib⁹ ⁊ a cā p ſe: ⁊ ita cōtingentia diuerſa per Arꝫ. 6. meta. t. cō. 5. dicit ꝙ ens per accñs caſualiter eſt ens in paucioꝛib⁹ ꝓueniens a cauſa vt in plurib⁹. ex hoc arguit. Cauſa impediēs cām nālem ⁊ agentē vt in pluribus: ita per ſe oꝛdinat ad effectū caſualē ꝓducendū: ſicut cā a qua effectus natus eſt ꝓuenire vt in plurib⁹: ſed cōtingentia que eſt a cā per ſe: ⁊ eſſentialr oꝛdinata nō videtur ɔtingentia per accidens. igit ⁊c̄. ¶ Et ɔfirmat. nā ſol ita per ſe in rōne cāe oꝛdinat ad gn̄andū aial nō ex ſemine ɔcurrēte caloꝛe putredinali aut aliquo alio: ſicut propagans oꝛdinat ad gn̄andum illud ex ſemine. igitur ⁊c̄. ¶ Itē ɔtra illud ꝙ ɔtingētia volūtatis eſt ɔtingētia per ſe. Quod eſt per ſe ⁊ intrinſece tale non pōt per aliqd̄ ſibi aduenieēs fieri nō tale. iſta pꝫ: qꝛ qd̄ eſt intrinſece tale ⁊ p nām ſuā: eſt neceſſario tale. Sed a volūtate per aliquid ſibi aduenieēs tollit eius libertas ⁊ cōtingētia. ergo ⁊c̄. minoꝛ probat. quicqd iducat difficultatē in volūtate (quā i maioꝛi gradu induceret maioꝛeꝫ difficultatē) poterit tn̄ intēdi ꝙ inducet impoſſibilitateꝫ. Sed aliquis habitus aggn̄atus in volūtate inducit difficultatē in ea reſiſtēdi ab actu: ⁊ in maioꝛi gradu facit maioꝛeꝫ difficultatē. igit poterit eſſe in tali gradu ꝙ inducet impoſſibilitatē reſiſtēdi ab actu: quā conatus volūtatis ſit finitus. maioꝛ propoſitionis ſylli pōt ꝓbari exēplo ⁊ rōne. pꝛimo in pōderib⁹ ſi quid impediat virtuteꝫ ambulandi: tn̄ poterit intendi quod ſimplr impediet. ¶ Scḋo rōne ſic. ſi. n. in volūtate eſt habitus inclinans ad vnum actum (ſicut exempli gr̄a intēperantia) ex aliq̈ parte voluntas reſiſtit. Et quā conatus voluntatis reſiſtens ſit finitus ⁊ finite virtutis in reſiſtendo: neceſſario volūtas vincetur ab habitu vltra ſuā virtutem intenſo. minoꝛ proſylli probat quadruplr. ¶ Pꝛimo: qꝛ intemperatus ante habituꝫ abſtinet ſine difficultate: ⁊ acquiſito habitu cum difficultate: ⁊ tn̄ poſſet intēdi ꝙ eſſet ſibi impoſſibile abſtinere. ¶ P. ſcḋo ſi volūtas velit ɔtra habitum aut cuꝫ conatu finito: ⁊ tūc tn̄ poſſet intendi habitus ꝙ vinceret eam. aut cū conatu infinito: ⁊ hoc non. ¶ P. 3º per phꝫ. 3. ethi. c. 8. ſicut in ptāte pꝛoiciētis lapideꝫ eſt ꝓicere ipm: ſed non eſt in eius ptāte reuocare poſtqꝫ ꝓiectus eſt. ita i poteſtate nr̄a ſunt opationes nr̄e ante habitū: ſed nō pōt habitū. ergo ⁊c̄. ¶ P. 4º ⁊ vltimo ꝓbatur eadem minoꝛ. 7º ethicoꝝ. ɔſuetudo eſt altera nā ⁊ hoc hꝫ cōmen. pꝛimo phi. cōmē. 71. igit habitus ɔſuetudinalis eſt altera nā: ſed cum due nature trahunt ad oppoſita que erit potentioꝛ magis vincet contra tuꝫ alterius. igitur tn̄ poterit habitus intendi ꝙ vincet omnem reſiſtentiam voluntatis ſeu conatus ipſius.

Reſpondet ad iſta: ⁊ pꝛimo ad pͫ dicēdo ꝙ effectus caſualis non reperit in ɔtingentib⁹ equalr vt ɔtingētia equalis ſe tenet ex parte po᷎ actiue aut agentis. ⁊ hoc cōcludit ratio. Sed cuꝫ hoc ſtat ꝙ poſſit reperiri in ɔtingentib⁹ equalr ex parte effectus. ¶ Pro quo notandum eſt ꝙ agens eſt duplex. quoddā cum rōne. quoddā ſine ratiōe. hec diſtinctio patet. 9. meta. ⁊. 2. phi. Si loquamur de agente ſine ratione ſic dico ꝙ cōtingens equalr reperiri in potentijs actiuis poteſt intelligi dupliciter: vt pretulimus. vno modo ꝙ ipſum agēs ſit ɔtingēs equalr: ita ꝙ ipſum approximatū paſſo nō ipeditū ſit equalr indr̄ns ad agēdū ⁊ nō agēduꝫ: ⁊ ſic ɔtingēs equalr nō repit in potētijs actiuis ſine rōne: qꝛ agēs nāle hꝫ oppoſitū modū agēdi cum agēte libero. (vt pꝫ 2º phiſi. vbi diſtinguit agēs a ꝓpoſito ɔtra agēs ſm nām pp oppoſitū modū pncipiandi. Et hec eadem ſnia habetur expreſſius. 9. meta. tex. cōmē. 3. ⁊. 10.) Agens naturale eſt ex ſe reſpectu vnius oppoſiti tn̄: ita ꝙ eſt ex ſe determinatum

determinatū ad vnū. Agens liberū (qḋ diſtinguit̃ ꝯ nāle)
q̄ntū ex ſe eſt oppoſitoꝝ vt ſupi⁹ pmiſſuꝫ ē. Alio mō ꝯtin
gens eq̄lr pōt itelligi ex pte effect⁹. ſic ꝙ effect⁹ ꝓueniēs a
po⁹ ſit talis ꝙ de nā ſua nō magis nat⁹ ſit ꝓuenire q̄ꝫ nō
ꝓuenire. ꝛ iſto mō ē ꝯtingēs ad vtrūlibet i cauſis nālib⁹.
alr nō. Et ita ꝯtigēs ad vtrūlibꝫ ē effect⁹ caſualis. aut pōt
eē. Nunq̄ꝫ tñ ꝯcedit̃ ꝙ ſit caſus. Et ſic pōt ſaluari op. Aui.
quā ipugnat Auer. vñ effect⁹ q nō euenit ſp vel frequēter
(q̄cūq̄ꝫ alio mō eueniat a ſua cā nō itendēte p ſeipm̄ effe
ctū neq̄ꝫ ad ipm̄ p ſe ordiata) ſp erit caſualis ꝛ cā appella
bitur caſus vel fortuna. Uñ raro euenire ſimplr ꝛ abſolu
te ſumptū nō facit effcm̄ eē caſualē: qꝛ ſi ſic fractio capitis
reſpcū lapidis deſcēdētis nō eēt caſualis: qꝛ nō raro: ſed
frequēter euenit talis effect⁹: ꝛ p oppoᵐ eclypſis ſolis eēt
caſualis: qꝛ raro euenit. h̄ aūt eſt falſuꝫ: qꝛ talis effect⁹ pro
uenit a cā p ſe itendēte ipm̄. Ex quo ꝯcludit̃ ꝙ cū effectus
cōparat̃ ad aliq̄ꝫ cām effectiuā ex qua nō eſt nat⁹ euenire
p ſe nec ſemp: nec frequēter: nec ab illa cā itendit̃: ē effect⁹
p accñs ſiue ſit res ꝯtingens ad vtrūlibet ſiue raro. Et ſic
intellexit Auic. Et ad h̄ facit qḋ dicit Doc. ſubti. in p̄ ſen.
di. 2. q. 4. ꝙ nō dr̄ aliqd fieri raro vel vt in plrib⁹: qꝛ ipſuꝫ
in ſe ꝯtingat frequēter vel raro: qꝛ frequētius lapis deſcē
dens frāgit caput q̄ꝫ luna eclypſet̃: ſꝫ dr̄ia iſta dꝫ itelligi p
cōparationē alicui⁹ ad ſuā cām: vt dicat̃ ille effect⁹ eueni
ens in maiori pte q hꝫ cāꝫ determinatā ad ſuū euētū que
vt in plrib⁹ ꝓducit illū effectū. Raro dr̄ euenire qñ nō hꝫ
certā cāꝫ determiatā ad ſuū euētū: ſꝫ tñ ꝓuenit ex aliqua
cā ordiata ad aliū effectū: ipedita tñ ab illo effectu ad quē
ordinat̃: ex tali ipeditiōe ꝓuenit iſtud raro. Accipit̃ etiaꝫ
raro vel vt in plib⁹ ꝓut diſiungit iter oppoſita ꝯdictorie
nō ꝓut inter diſperata diſiungit. Effect⁹. n. q eſt caſualis
cōparat⁹ ad ſuā cām a qua ꝓuenit: euenit vt in plib⁹ ab
illa cā q̄ꝫ nō eueniat: ꝛ ꝯcedit̃ ꝙ nō raro ꝓut ſit tñ diſiun
ctio iter ꝯdictoria. hec aūt diſiunctio ſit qñ effect⁹ equoc⁹
cōparat̃ ad cāꝫ equocā ſub diſiunctiōe ad ꝯdictoria. Exē
pli gr̄a. aial genitū p putrefactionē cōparatū ad cāꝫ equi
uocā: puta ad ſolē. aut gñat̃ a tali cā vt in plib⁹ aut nō.
ꝯcedit̃ ꝙ vt in plib⁹. Ita. n. p ſe eſt ſol cā ordiata ad gñan
duꝫ nō ex ſemine ſicut ꝓpagans eſt cā ordinata ad gñan
dum illud ex ſemine. Sꝫ iſte determiatiōes vt in plurib⁹
aut raro: accipiunt̃ ſub diſiūctiōe ad diſpata: qñ. ſ. effect⁹
caſualis cōparat̃ ad cām equocā vel vniuocā ſub diſiun
ctione cū iſta determiatiōe vt in plib⁹ aut raro. ſic dicēdo
aial genitū equoce aut gñat̃ a cā equoca vt in plibus aut
raro. ſilr de cā vniuoca. Et tūc rñdet̃ ꝙ raro ꝛ nō vt i plu
ribus gñat̃ equoce: ſꝫ ſolū vniuoce. ℂ Ex qbus pꝫ ꝙ eſſe
raro ſimplr ꝛ abſolute nō facit rē eē caſualē: ꝛ ſic eſt expo
ſita itētio Aui. ℂ Alij ſt attēdētes ad ſupficiē vboꝝ dixe
runt ꝙ raro vel frequēter euenire nō facit aliqd euenire
vt in plib⁹ vel vt i paucioꝛib⁹. Nā raro euenit eclypſis: ꝛ
tñ vt in plib⁹. ꝛ h̄ qꝛ ly vt i plib⁹. denotat cāꝫ determiatā
talis effect⁹. Silr frequēter euenit ꝙ lapis deſcēdēs fran
git caput: ꝛ tñ ꝯcedit̃ ꝙ talis effect⁹ ē effect⁹ ꝓueniēs vt in
paucioꝛib⁹. Et dr̄ia iſtoꝝ terminoꝝ ē: qꝛ frequēter ꝛ raro
determināt effectū acceptū in ſe ꝛ abſolute. Sꝫ iſti termi
ni vt in plib⁹ ꝛ paucioꝛib⁹ determinant eundē effectū in
cōparatione ad cām determinatā q̄ poſita nata eſt ſemp
ꝓducere talē effcm̄ niſi ipediat̃. Quicq̄ꝫ dictū ſit de agen
te ſine rōne. ℂ Sꝫ ſi loquamur de agēte cū rōne. ſic effcūs
caſualis aut fortuit⁹ repit̃ in ꝯtingentib⁹ eq̄lr ex pte po
actiue: qꝛ tale agēs. quā ſit liberū eſt idr̄ns ad vtrūlibꝫ op
poſitoꝝ nō ſolū ex pte obtoꝝ: ſꝫ ēt ex pte actuuꝫ: ꝛ ſi ſic nō
ſolū oppoſitoꝝ ꝯrie (ſic ē velle ꝛ nolle vel amare ꝛ odire: q
act⁹ ſunt ambo poſitiui ꝯrij reſpcū eiuſdē ad q̄s act⁹ agēs
liberū ē in po²) ſꝫ ēt ē oppoſitoꝝ ꝯdictorie: qꝛ hō p volūta
tem pōt velle ꝛ nō velle aliqḋ vnum ꝛ idem obm̄.

His p̄miſſis ad arg⁹ⁿ for⁸ rñdet̃ ꝛ ad ſingl'as
pbatōes. ℂ Ad pᵐ rñr ad maiorē

cōcedēdo ipſam in nālib⁹ ꝛ negādo in liberis: qꝛ nāliter
agēs ſemp eſt determinatū ad vnū oppoſitoꝝ. Et q̄ntum
ad hoc: argᵐ ꝯcludit ꝙ in ꝯtingētib⁹ eq̄lr ex pte po acti
ue nō repit̃ caſus in nālib⁹. ℂ Et ſi dicas ꝙ neq̄ꝫ ēt i libe
ris. Negat̃. Et cū dicis ꝙ po² ꝯtigēs eq̄lr opꝫ ꝙ determi
net̃. Cōcedit̃: ſed ipm̄ determinās eſt ipſa voluntas: que
determinat alias potētias rōnales: vt hꝫ Ar. ꝛ cōmenta.
9. meta. tex. cō. 10. ℂ Et ſi dicas. volūtas determinat alias
potētias ad alterū oppoſitoꝝ (quā ipſa idifferēs ad vtrū
libet) per qd ipſa determinabit̃ ad alterū? ℂ Rñdet̃ ꝙ ſe
ipſam determinat. hꝫ eni ex plenitudine ſue pfectionis ꝛ
libertatis que ſibi cōpetit p̄ ꝛ cētialr: ꝙ poſſit ſeipaꝫ de
terminare ad actū circa quodcūq̄ꝫ obm̄: que determina
tio nō ē potnā q̄ꝫ ſit ipſa poſitio act⁹ vt ē de mēte Doc. in
p̄. di. 39. ℂ Ex his rñdet̃ ad ꝯfirmationē ꝯcedēdo ꝙ effe
ct⁹ caſualis nō ſemp ꝛ neceſſario ꝓducit̃ a tali cā totali: qꝛ
nunq̄ꝫ ꝓduceret̃ pter q̄ꝫ ab ipſa aut a ꝯſilī. ꝓducit̃ tamen
ab ipſa in maiori pte ꝛ frequēter. vt iſte determinatiōes
frequēter aut in maiori pte diſiūgūt iter ꝯdictoria: nō tñ
inter diſpata: vt dictū eſt ſupi⁹. Et cū dicis. qḋ euenit ſem
per aut in maiori pte: nālr euenit ꝛ nō a caſu: vt dicit Ar.
2. phi. Rñdet̃ ꝙ Ar. itelligit illud euenire nālr qḋ euenit
ſemp vel frequēter in cōpatiōe ad aliq̄ꝫ cām p ſe ordina
tā ꝛ itēdētē effectū cātū a qua effect⁹ nat⁹ eſt frequēter eue
nire per ſe ꝛ nō ex aliq̄ cā accñtalr ꝯiūcta. Et per oppoſi
tū. Illud ſit a caſu qḋ euenit raro ꝛ vt in paucioribus. ſic
ꝙ euenit pter itētionē cāe aliud itēdētis. Sꝫ ſi effect⁹ cōpa
ret̃ ad aliq̄ꝫ cām nō p ſe ordiatā ad effectū: que tamē cū
multis ꝯcurrētib⁹ nata ſit ꝓducere effectū vt in plib⁹: nō
min⁹ effect⁹ erit caſualis: ꝛ qḋ euenit ſic vt in plurib⁹ non
nālr euenit. Silr qḋ ſit raro ꝛ vt in paucioꝛib⁹ ſit a caſu
vt iſta diſiūgūt iter diſpata: nō iter ꝯdictoria: cōparando
effectū ad cām a q̄ ꝓuenit. Et cū dr̄ ꝙ Ar. ponit caſum in
his que ſūt ex ſemp ꝛ frequēter verū eſt accipiēdo ſemp ꝛ
frequēter vt diſiūgūt iter diſpata ꝛ nō iter ꝯdictoria: vt ex
poſitū eſt. Et ad totū pceſſum qui ſit in iſta ꝯfirmatione
pꝫ ex dictis. ℂ Ad aliud de motu ꝛ q̄ete rñdet̃ ꝙ motus
aut q̄es vel cōparant̃ ad poᵐ motiuā ſoliꝫ: vel cōparant̃
ad poᵐ motiuā determinatā p appetitū ꝛ volūtatē. Si
p̄ mō: ſic q̄es aut mot⁹ eſt effect⁹ p accñs po motiue: ꝛ ē ef
fect⁹ ꝯtingēs ad vtrūlibet. Si 2° mō ſic eſt effect⁹ p ſe ꝓue
niēs in maiori pte. ℂ Et ſi dicas. in aialib⁹ brutis q̄cqd ē
pnᵐ mouēs eſt nālr agēs: igit̃ ſi po motiua eſt idifferens
ad mouēdū ꝛ nō mouēdū: ſeq̄t̃ ꝙ in potētijs actiuis nā
liter eſt ꝯtingens eq̄liter ꝛ ad vtrūlibet. ℂ Rñdet̃ ꝙ po
motiua nō eſt ſola cā ſufficiēs reᵘ motus: ſed po motiua
cū appetitu vt eſt de mēte Ar. 3. de aia. ca. de mouēte. mō
in potētijs actiuis nālib⁹ ꝛ ſufficiētib⁹ nō repit̃ ꝯtingens
eq̄lr. ℂ Ad 2ᵐ pncipale rñdet̃ ꝯcedēdo maiorē: ꝛ ad mio
rē dr̄ ꝙ verū eſt ꝙ illud ad qḋ ſe hꝫ agēs eq̄liter: eſt digni⁹
euenire q̄ꝫ illud qḋ natū eſt euenire in minori pte reᵘ al
teri⁹: niſi cā ꝯtingēs eq̄liter ipediat̃. Sed vbi ipedit̃: qḋ ē
magis dignū ꝓuenire: ſit min⁹ dignuꝫ. vnde qḋ eſt min⁹
dignū ꝓuenire nō ꝓueniet a cā niſi illa ipediat̃ a ꝓducen
do magis dignū. Nā q̄ntū eſt ex pte talis cāe nunq̄ꝫ ꝓdu
ceret̃ effect⁹ min⁹ dign⁹ euenire: ſed pp ipedimētū: poſſibile
eſt ꝙ illud qḋ eſt min⁹ dignū pri⁹ ſiat poſtea magis di
gnū vt ꝓueniat. Nec ſequit̃ pp hoc ꝙ nihil ꝓueniat nālr
ab agēte in paucioꝛib⁹: qꝛ lꝫ oēs agens cr̄iīs in po pfecta
ſit natū agere vt in plurib⁹ q̄ntū eſt ex pte ſui: qꝛ tñ i vnā ta
lis agētis eſt pcās vt ipediat̃: nō nālr aliqd ꝓuenit ab agē
te in paucioꝛib⁹: nō tñ ita nālr ſic ab agente in plurib⁹.
ℂ Ad 3ᵐ pncipale rñdet̃ ꝯcedēdo ꝙ effectus caſualis vel
fortuit⁹ pōt ꝓuenire tam a cā nāli q̄ꝫ libera. Et quā dicit̃
ꝙ cā nālis naturaliter ꝛ neceſſario agit. Dicit̃ ꝙ duplex
eſt neceſſitas. Una ſimplr abſoluta. Alia ꝯditionata. Ne
ceſſitas in actiōe agentis nālis eſt ꝯditionata nō abſolu
ta. Naꝫ p̄ſuppoſito ꝙ agens nāle ſit ꝛ non impediat̃: de

neceſſitate agit:ſed:q2 pōt nō eſſe:aut ſi ſit:pōt ĩpediri:ĩō ꝯtingēter ſimplr ꝓducit. ¶ Ad aliā ꝓbationē ꝙ ſi effectꝰ caſualis ē a cā libera:cū pᵃ nečio agēte:⁊ ipſa volūtas neceſſario agit. ¶ Rūr ꝯcedendo h̄ aſſumptū ſi cā pᵃ nečio agit:q̄lꝫ alia nečio agit:⁊ ita ſtāte hoc pſuppoſito nō pōt ſaluari ꝯtīgētia q̄ ꝓuenit ex libertate agētis:vt tale agēs diſtinguit ꝯtra nāle:q̄uis ꝯtingētia que ꝓuenit ex ĩpedimēto paſſi:aut ē agentis:poſſit ſufficiēter ſaluari ſtante iſta hypoteſi. Ponit.n. Ar.cām pᵐᵃ nečio ⁊ nāliter cā re motū in celo. Et rō ſua eſt:q2 q̄dcūqꝫ ꝑmanēs ⁊ ſempiternū ad q̄dcūqꝫ ꝑmanēs ⁊ ſempiternū ſemp ⁊ nečio hꝫ eādē hītudinēꝫ:q2 hītudo nō pōt iter aliq̄ variari:niſi ex variatiōe altꝰiꝰ extremi. Extrema autē ſempiterna ſunt ĩuariabilia.igit ⁊ hītudo inter ipſa:ſed pᵃ itelligētia mouēs:eſt q̄daꝫ ſuba ſempiterna.⁊ ſilr pᵐᵘ mobile.ergo ſempiternū hoc:hꝫ eādem habitudinē ad illud ſicut mouēs ad motū. ¶ Et ſi q̄raf vn̄ ergo ꝓueniet ꝯtingētia ⁊ nouitas in rebꝰ? ¶ Rn̄det ſm̄ Ari.pᵃ difformitas eſt in partibus alicuiꝰ ſempiterni vniformis ſm̄ totū. Q2.n.motus ille eſt vniformis ex vniformi hītudine mobilis ad mouēs:ĩō hꝫ partē nouā difformē:⁊ ex hac difformitate ꝓpriū pōt vlteriꝰ ſequi alia difformitas:vel varietas in ſubſtantijs genitis iſto modo:⁊ ſic a cauſis vniformibꝰ.ſ.intelligentia ⁊ celo.⁊ ſe vniformiter adinuicē hn̄tibꝰ cauſatur ꝓ aliq̄d vniforme ꝯſtās ex partibꝰ difformibꝰ vt motus:⁊ mediante illo alia difformitas ſimplr. ¶ Rn̄deo igit ad formā argumenti neganda eſt iſta ꝓpoſitio ꝙ cā pᵐᵃ agat ex nečitate nāe. Sequēdo tn̄ ꝓñᵐ ſua.vꝫ.ꝙ mūdus fuerit ab eterno ⁊ celū ſempiternū hec ꝯcluſio ſequitur ꝙ deus nečio ſe hꝫ ad celū ĩ rōne mouētis:cuiꝰ ratio eſt:q2 pñᵐ nečiū ⁊ oīno ꝑfectū ad nihil imediate ꝯtingēter ſe hꝫ.hoc ꝓbaf ſꝫ ipm̄. Q2 nulla nouitas ſeu ꝯtingentia pōt ſaluari in ꝓncipiato imediate a tali pñᵒ. Non.n. q2 illud pñᵐ aliter ſe hꝫ quā ſit ſimplr nečiū. Nec q2 illo vniformiter ſe hn̄te:aliq̄d aliud requirit vel ipedit:q2 non eſt pñᵐ iꝑfectū:⁊ per ꝯñs nec ĩpedibile:nec iſufficiēs:ſine aliud reqrēs. Et ita ſi iſta ꝓpō eſſet ſufficiēter ꝓbata:nihil poſſet eſſe imediate ⁊ ꝯtingēter a pñᵒ nečio ⁊ ſufficiēte. Et ita de nouo nō poſſet imediate creare quodcūqꝫ creabile:ſed ſolū illud poſſet de nouo ꝓducere q̄d depēdet ab aliq̄ cā media ſiue eſſet actiua:ſiue paſſiua:q2 nouitas ⁊ ꝯtingentia effectꝰ reduceret ad cām mediam.q̄d nō poſſet eē:ſi talis effectus eēt imediate a deo per priuationē cuiuſcūqꝫ medij. ¶ Sed ſecundū theologos a pñᵒ ſimplr nečio ⁊ ꝑfecte libere ⁊ per voluntateꝫ agente poteſt ꝓduci effectus nouus ⁊ ꝯtingens nouitate ⁊ ꝯtingentia ſolū tenente ſe ex parte effectus vt declarat Sco. pᵒ ſen.di.8.q.vlti.⁊ in.2.di.1.q.2. ¶ Ex his rn̄def ad aliud de voluntate ꝙ(q2 voluntas noſtra eſt poᵃ intrinſece ⁊ formaliter libera cuiꝰ modus agēdi eſt agere libere ⁊ cōtingēter)lꝫ pᵃ cā ſe hr̄et ad voluntatem talē creatā nečio:nunq̄ꝫ tn̄ volūtas ſe habebit nečio ad ꝓpriū velle reſpectu obti volibilis:⁊ hoc q2 modus agēdi nečio nečitate nāli repugnat pñᵒ intrinſeco ⁊ formalr libero. Et hoc eſt q̄d ingt Aug. Deꝰ res q̄s ꝯdidit:ſic adminiſtrat vt eas ꝓprios motꝰ agere ſinat.7.d ciui.dei.c.3. Et ad forᵗᵐ argᵘ cū tu dicis. Volūtas eo mō mouet q̄ mouef a pᵒ. Rn̄deo ſi volūtas mouet ad actū volēdi ꝑ aliquē iſluxū receptū in ipſa a pᵃ cā in recipiēdo illū influxū mere nāliter ſe hꝫ, q2 in ꝑtāte patiētis nō eſt nō pati.ſed tunc nō mouet eo mō q̄ mouef. Vn̄ volūtas creata pōt ꝯſiderari duobꝰ modis. Vno mō inq̄ꝫtuꝫ paſſiua ⁊ receptiua. Alio mō inq̄ꝫtuꝫ actiua ⁊ opatiua.pᵒ mō mere nāliter ſe habet ⁊ nečio, 2ᵒ mō libere ⁊ ꝯtingēter. Sed ſi volūtas moueat ad actū nō per aliquē influxū recepto a pᵃ(vt exiſtimo eſſe de mēte doct.ſubti.in 4ᵒ ſnia.di.1.q.1.in ſili de cā pᵃ ⁊ 2ᵃ ⁊ in.2. ſen.⁊ alibi frequēter)tunc dicēdū eſt ꝙ ꝯcurſus cāe pme ⁊ ſcḋe in cāndo nō eſt niſi determinatus ordo cauſaꝝ ꝙ vna cā ꝓncipalius ꝯcurrit q̄ꝫ reliq̄.⁊ tūc volūtas dr̄ moueri ad actū volēdi a ſupioꝛi ꝑ q̄ꝫto volūtas creata minꝰ principalr ꝯcurrit ⁊ hꝫ cauſalitatē iſufficiētē:deꝰ aūt ꝯcurrit ꝓncipalr ꝑficiēs ⁊ cōplēs cauſalitatē volūtatis create reſpectu actꝰ volēdi. Et ſi ſic dicaf:tūc dn̄m erit:ꝙ ſicut in mixtiōibꝰ ſyllogiſticis ex vna ꝓpōne de nečio ⁊ altera cōtingēte nō ſeqf niſi ꝯcluſio ꝯtingēs(q2 effectꝰ ſeqf ſemp debilioꝛē ptē ⁊ ꝯditionē cāe iꝑfectioꝛis vt pꝫ i oibꝰ)ſic i ꝓpoſito cū cā pᵃ nālr ⁊ nečio ꝯcurrat ad actū volēdi:volūtas autē libere ⁊ ꝯtingēter:q2 talis modus agēdi ſibi cōpetit:effectꝰ ꝓueniens ab iſtis erit ꝯtingēs ⁊ ꝯtingēter. ¶ Et cōfirmaf h̄. Q2 certū eſt ꝙ iſta duo pñᵃ ꝯcurrūt in diuinis ad ꝓducendū ſpm̄ ſcm̄.vꝫ.eēntia dīna ⁊ volūtas dīna:⁊ eſſentia ꝓncipaliꝰ ꝯcurrit q̄ꝫ volūtas:⁊ tn̄ nō obſtante ꝙ eēntia nālr ꝯcurrat:⁊ volūtas libere ꝓductū q̄d ē ſpūs.ſ. libere ꝓducif ⁊ nō nālr. Sic dn̄m erit in ꝓpoſito. Vel dicerem ad mentē pꝭi ꝙ deꝰ nō cōcurrit effectiue in cāſatione alicuiꝰ effectꝰ:ſꝫ ſolū in rōne finis. Sꝫ pᵃ rn̄ſio eſt melioꝛ. ¶ Ad 4ᵐ rn̄def ꝙ effectꝰ ꝑ acciñs eſt a cā:vt in pluribus:nō q̄dē reſpectu effectꝰ ꝑ acciñs:ſꝫ reſpcu effectꝰ q̄ eſt per ſe:ita ꝙ lꝫ vt in pluribꝰ:dicat hītudinē ad effectū ad quem eſſentialr ordinaf. Sꝫ nō icōuenit vnā ⁊ eandē cām eſſe vt in plꝛibꝰ reſpectu vniꝰ:⁊ vt in paucioꝛibꝰ reſpectu alterius. Et cū dr̄ ꝙ talis cā ꝓducēs effectū caſualē:ita per ſe ordinaf ad illū effectū ſicut q̄lꝫ alia cā ꝑ ſe. Cōcedif h̄:ſꝫ tn̄ in cā totali ꝯcurrit aliq̄ ꝑtialis ꝑter cuiꝰ itentionē effectꝰ caſualis euenit que reſpectu eiuſdē effectꝰ eſt per accidēs. ¶ Et per h̄ pꝫ ad ꝯfirmationē:q2 lꝫ ſol ſit per ſe cā ordinata ad ḡnandū aial ex corpe putrefacto in rōne cāe vlis:tn̄ ſi talis effectꝰ referaf ad cām ꝑticularē.ſ.ad calorē putredinalē:eſt effectꝰ per acciñs:nā calor qui eſt in putrefacto:nō intendit nāliter ḡnationē talis aialis:quēadmodū intendit virtꝰ que eſt in ſpermate:vn̄ nō icōuenit effectū eſſe per ſe reſpectu vniꝰ cāe:⁊ per acciñs reſpectu alterius. Si referaf effectꝰ ad cām vleꝫ(que eſt virtꝰ celi regitiua oiuꝫ que ſunt h̄ iferiꝰ nālr)nō euenit a caſu:ſꝫ eſt ꝑ ſe itentꝰ:q2 de itentione vlis cāe eſt vt oēs forᵉ q̄ ſunt in poᵃ mãe deducanf ad actū. Si vō effectꝰ eq̄uocꝰ referaf ad cām ꝑticularem.ſ.ad calorē putredinalē:eſt effectꝰ caſualis:⁊ ꝑ accidens vt dictū eſt. ¶ Ad 5ᵐ ⁊ vlti.rn̄def ꝓ ꝑmittēdo ꝙ voluntas hꝫ pro obto totū ens ſm̄ oēꝫ ambitū entis quod ꝓbaf. Tū q2 ꝑ Aug.10.de tri.c.7.ptes imaginis ſunt eq̄les.ſ.itellꝰs volūtas ⁊ memoꝛia:ſic ꝙ q̄cq̄d itellꝰs pōt itelligere:volūtas pōt velle:⁊ memoꝛia recoꝛdari. Tū q2 q̄dlꝫ ens aut eſt finis:aut ens q̄d eſt ad finē:⁊ volūtas eſt vtriuſqꝫ. Tū ē q2 volūtatē nō effugiunt ipoſſia.ex.3.ethi.vbi vult pꝭs ꝙ lꝫ volūtas ſit aut poſſit eē ipoſſibiliũ:nō tn̄ electio:ex quo ſeqf ꝙ cū poᵃ potens ipoſſia ⁊ in ipoſſia poſſit pluſq̄ꝫ in totuꝫ ens:⁊ volūtas ſit hꝫ:ſeqf ꝓpoᵐ. Nam ens ⁊ totū ens ꝯtinef ſub poſſibili:q2 impoſſe eſt nō ens. ¶ 2ᵒ ꝑmittif ꝙ q̄n volūtas ⁊ habitꝰ ꝯcurrūt ad eliciēdū actū:ꝓncipalioꝛ cā eſt poᵃ:ſcḋaria habitꝰ:ꝓbaf. Quia illa cā eſt principalioꝛ que vtitur alia ⁊ nō ecōuerſo. Tū q2 eſt vlioꝛ. Tū q2 eſt libera in actione libera:alia aūt nālis. Sic eſt voluntas reſpectu habitꝰ.ḡ ⁊c̄. Et minoꝛ ꝓbaf. Q2 volūtas vtif hītu ⁊ nō eꝫ dicēte Auer.3.de aīa.cōmē.18. Hec.n.eſt diffō habitꝰ.ſ.vt hn̄s habitū itelligat per ipm̄ illud q̄d eſt ſibi ꝓpriū ex ſe:⁊ q̄n voluerit abſqꝫ h̄ ꝙ indigeat aliq̄ extriſeco. Ex qua ſnia acipif hec diffinitio habitus:ꝙ eſt illud quo hn̄s vtif cū voluerit. Silr volūtas eſt vlioꝛ:q2 nullus habitꝰ reſpicit totū obꝫ adequatū voluntatis:q2 nullus habitꝰ eſt q̄ reſpiciat totū ens:⁊ q̄dlibet ꝯtentū ſub ente. Voluntas aūt ſic. ¶ Habitꝰ etiā iclinat per modū nature cū ſit qualitas quedā.igitur ⁊c̄.

Ex iſtis ꝑmiſſis ꝯcludo ꝓpoſituꝫ ꝑ rōnes. ¶ Pria. poᵃ ꝯtinēs totū ens ꝑ obto ⁊ q̄dlibet ꝯtentuꝫ ſub ente:ex maioꝛi ⁊ maioꝛi gradu in obto vel in habitu nō arguif itenſio conatꝰ ipſiꝰ hitꝰ ſup conatū potēꝑie in infinitum

cie in infinitũ. volũtas eſt h̃ꝯ. g̃ quãtũcũqȝ creſcat obm vel habitus in volũtate: nõ arguent excreſcẽtiã infinitã hitꝰ ſup conatuȝ ipſius volũtatis. minoꝛ pȝ ex dictis: ⁊ maioꝛ pbaſ exẽplo. Si poᵃ mea motiua eẽt reſpcũ oĩs ponderis mouendi in infinitũ: creſcẽte pondere in ifiᵐ: nõ imobilitaret poᵃ mea motiua: qꝛ p id qd̃ ẽ pot̃ ifiᵐ põdꝰ mouẽ: ⁊ qd̃lȝ põdus appoᵐ alteri põderi hȝ rõnẽ mobilis ab iſta poᵉ. ⁋ Pꝛobaſ ẽt eadẽ maioꝛ rõne. Ex q̃ .n. poᵃ p id qd̃ eſt pot̃ in totũ ens: ⁊ in qd̃lȝ ipſiꝰ: gcqd facit creſcẽ obm vel habitum: ⁊ q̃tũcũqȝ itẽdaſ: adhuc ẽ ſub poᵉ. Et ita nõ ſeqſ q aliq̃ itẽſio in hitu volũtatis vincat facultatẽ poᵉ aut imobiliter ipſaȝ. ⁋ Scd̃a rõ. Cã ptialis neccio coaccipiẽs aliã ptialeȝ finitã in ſua opatione: ſi creſcat in ifiᵐ: nõ tollit id qd̃ cõpetit alteri cãe ptiali coacceptẽ: ſed hitus in opando neccio coaccipit conatũ poᵉ finitũ in opando. g̃ nõ tollit a conatu id qd̃ ſibi cõpetit ex ſe. maioꝛ pȝ exẽplo ſi duo traherent nauim. ſi poᵃ vnius ſupponaſ alteri neccio in trahendo non ecõuerſo. poſito q poᵃ iſtiꝰ q̃ alteri ſupponiſ neccio creſcat in ifiᵐ: nõ tollet motũ alteriꝰ nec modũ trahendi. Rõ eſt qꝛ poſteriꝰ pſupponẽs priꝰ nõ tollit eius operationẽ nec moduȝ opandi. Sȝ oĩs hitus pſupponit neccio conatũ volũtatis finitũ in ſua opatione. nõ eȝ. ſi g̃ hitꝰ itẽdaſ i ifinitũ: nihil tollit a conatu poᵉ. ⁋ Cõfirmaſ. qꝛ oĩs ifinitas ꝯtẽta in aliq̃ finitate ex ſui multiplicatione nõ reddit ꝯtinẽs ifinitũ: nec ipm ſupat: qꝛ nõ ꝯtineret in eiꝰ finitate. Exẽplũ. ifinita puncta ꝯtinenſ in linea finita: quotquot puncta in linea nũerenſ: nõ creſcet linea neqȝ excedit ab eis: qꝛ iſra lineã finitã oĩa ſunt ſignabilia. modo infra finitũ conatuȝ poᵉ ꝯtineſ oĩs habitꝰ eius: pȝ. qꝛ nõ poſſet exire in actũ ſine conatu poᵉ: ſȝ ecõuerſo: igiſ q̃tũcũqȝ itendaſ: nõ excedet poᵐ nec moduȝ eiꝰ opandi q eſt libere agere: ⁊ ita ſemp erit libera i opando. ⁋ Tertia rõ. Habitus circa obm poᵉ vel ꝯtentuȝ ſub eo: ſeqſ poᵐ in opando: nõ ecõuerſo. Sed oĩs habitus volũtatis eſt circa obm volũtatis: vel circa aliqd̃ ꝯtentum ſub eo. igitur minoꝛ pȝ ex dictis: ⁊ maioꝛ pbaſ: qꝛ circa obm poᵉ habitus nõ põt ſine potẽtia. oĩs enĩȝ actus circa obm adequatum magis in potentiam reducitur q̃ȝ in habitum.

Ex his apparet rñſio ad rõnẽ q̃rtã pncipalẽ. Nã minoꝛ aſſumpta eſt falſa. ⁋ Ad cuiꝰ pbationeȝ ſilr dicimus q maioꝛ pſylli eſt falſa: qm̃ illa oĩa iducẽtia difficultatẽ ſunt ſub finito conatu poᵉ: ⁊ iducũt actũ finitum: ſicut dicimus de poᵃ motiua q̃ ſi poſſet in pondera in ifinitũ p id qd̃ eſt finitũ: creſcẽte pondere: non vinceret poᵃ. Et ita habitus q̃tũcũqȝ itenſus (qꝛ eſt de aliq̃ obto ꝯtento ſub aſpectu poᵉ: ⁊ cõtineſ ſub finito conatu ipſiꝰ: cũ reqrat ipſam vt exeat in actũ: nõ ecõuerſo: cũ etiã non inducat actũ ifinitũ: ſicut nec obȝ ifinitũ iducit in voluntate creata actũ ifinitũ. oĩs ẽt actꝰ finitꝰ: eſt ſub poᵃ: qꝛ põt in aliũ actũ. Et poſtremo cũ oĩs hitus ſe habeat: vt cauſa ſcd̃aria ad poᵐ vt pncipalẽ) ſemp erit ſub finito conatu poᵉ ſicut ifinitas punctoꝝ iſra linee finitateȝ. Per h̃ pȝ ad primã pbationeȝ minoris pſylli que pari modo negaſ. ⁋ Ad ſcd̃am pbationẽ dicte minoris pſylli r̃ndeſ q voluntas põt reſilire ꝯtra habitũ per ſuã libertatẽ: ⁊ cũȝ conatu finito. Nec habitꝰ poſſet tñ creſcere q vinceret illũ conatũ: etiã ſi fieret ifinitꝰ: qꝛ eius ifinitas ꝯtineret ſub finitate conatus potẽtie. ⁋ Ad 3ᵐ. Nõ vult Ariſt. q hñs habitũ neccio feraſ i actũ: ſicut lapis piectus nõ põt reuocari: cũ ipſe ponat q quoſcũqȝ habitus poſſumus in nobis corrũpere maxie morales: per oppoſitos actꝰ. Sȝ exẽplum Ari. eſt pp̃ter difficultatẽ: qꝛ volũtas ſequiſ habitum ⁊ iclinationẽ habitus. niſi cũ maximo conatu ſe retraheret. qd̃ nõ eſt ipoſſe. ⁋ Ad quartã ⁊ vltimã pbationẽ dicit q ꝯſueto eſt altera nã nõ ſimplr: qꝛ abſolute nõ mutat nãm: ſed tñ iclinat ⁊ pcedit in actum per moduȝ nature: eſt tñ ꝯſuetudo ſub conatu poᵉ ſi poᵃ nitaſ reſiſtere. Unde in quocũqȝ gradu intendaſ cõſuetudo: ſi libere tamen ſemp iperio volũtatis. Et appetitus ſeu iclinatio habitus ꝯſuetudinalis erit ſub conatu potentie. Ex his apparet determinatio primi articuli.

Circa ſcd̃m articulũ vbi videndũ eſt de determinatione ꝯtingẽtis. Notanduȝ eſt q duplex eſt ideterminatio oppoſita duplici determinationi. q̃dã eſt de ieſſe: q̃dã de poſſibili. ⁊ iſta duplex ideterminatio reperiſ tã ex pte cãe q̃ȝ ex pte effectꝰ. Indeterminatio de ieſſe ex pte cãe eſt qua cã eſt ideterminata ad agere ⁊ nõ agere: ſed ideterminatio de poſſi eſt qua cã eſt indeterminata ad poſſe agere ⁊ poſſe nõ agere. ⁊ dĩ hᵃ de ieſſe: qꝛ reſpicit extrema de ieſſe. 2ᵃ v̾o de poſſi qꝛ reſpicit extrema de poſſi. Iſta etiã duplex ideterminatio reperiſ ſilr ex pte ipſius effectꝰ ꝯtingẽtis. vñ ex pte effectꝰ illa dĩ de ieſſe qua effectꝰ eſt ideterminatus ad pduci ⁊ nõ pduci: ſed dĩ de poſſi qua effectꝰ eſt ideterminatus ad poſſe produci ⁊ nõ pduci. vnde illa de ieſſe eſt poſterioꝛ illa de poſſibili ſicut agere eſt poſterius ad poſſe agere.

His pꝛemiſſis ponunſ due ꝯnes quaꝝ pᵃ eſt iſta. Effectꝰ ꝯtingẽs q̃cũqȝ cõtingẽtia anteq̃ȝ ponaſ in eẽ determiatꝰ ad alterã pte ꝯdictionis determinatiõe de ieſſe. ita q iſta eſt vera. antixpo erit: qꝛ ſua oppoſita eſt falſa. Iſta ꝯcluſio pbaſ ſic. Illud qd̃ nõ eſt determiate veꝝ vel falſum: nõ eſt ab aliq̃ itellcu determiate cogſabile: ſȝ qd̃lȝ futuꝝ ꝯtingẽs eſt determinate cogſabile a deo. g̃ ⁊c. maioꝛ pȝ. qꝛ cognitio ſeqſ rẽ. ſi ergo eſt determinate cogſabilis. g̃ erit ieſſe determinate. minoꝛ pȝ p Aug. ſup Gen. dicẽtẽ. Deꝰ nõ nouit alr facta q̃ȝ fiẽda: ſȝ certũ eſt q cogſcit facta determinate ſic fuerũt. g̃ ⁊ fienda. ⁋ Et ꝯfirmaſ. qꝛ niſi deꝰ oĩa futura ꝯtingẽtia determinate cogſceret: ſȝ tñ ideterminate ⁊ ſub diſiunctione: ſeqreſ q eque certã noᵐ hõ hẽt de futuris cõtingẽtibꝰ: ſicut deꝰ. De quocũqȝ .n. ſciſ ab hoĩe ſub diſiunctione. ſ. q erit vel nõ erit. ⁋ P̃. illud qd̃ hõ agit p electionẽ: priꝰ determinat q̃ȝ ponat in eẽ. ⁊ h̃ oñdiſ. 9. meta. cõmen. 10. vt ſupius allegatũ fuit. Ingt .n. de potẽtijs rõnabilibꝰ. Neceſſe eſt vt in iſtis ſit aliqd̃ pnᵐ priꝰ potẽtijs mouentibus qd̃ ſit cã in h̃ q agit alteꝝ ꝯrioꝝ q̃nqȝ ⁊ alteꝝ q̃nqȝ: ⁊ vl̃r neceẽ eſt vt aliqd ſit qd̃ faciat magis agere alterũ ꝯriuȝ q̃ȝ alteꝝ. ⁊ h̃ eſt veruȝ pnᵐ. ⁊ poſtmodũ ſubdit. Et hoc pnᵐ qd̃ facit magis agere alterũ ꝯriorum eſt appetitus ⁊ voluntas: ex quo ꝯcludit q poᵃ rõnalis prius determinaſ ad alterũ oppoſitoꝝ a volũtate anteq̃ȝ agat alteꝝ oppoſitorum. Iſta maiore ſic declarata: aſſumitur minoꝛ. Illud qd̃ agit hõ per electionẽ eſt ꝯtingẽs: qm̃ electio eſt actus elicitus volũtatis: ⁊ gcqd eſt a volũtate cõtingẽter eſt: cũȝ voluntas ſit pnᵐ ꝯtingẽter operandi. igiſ ⁊c. ⁋ Scd̃a ꝯcluſio. Quãuis futuꝝ ꝯtingens ſit determinatũ determinatione de ineſſe ab aliq̃ cã extrinſeca vt declarabiſ inferius: ex ſe tñ formalr ⁊ intrinſece nõ eſt determinatuȝ ad alterã partẽ ꝯdictionis. Iſta ꝯcluſio probaſ ſic. Quod ex ſua rõne formali nõ plus reſpicit eẽ q̃ȝ nõ eẽ: nõ eſt determinatũ ad alterã partẽ ꝯdictionis ex ſe: futuruȝ ꝯtingens eſt h̃ꝯ. g̃ ⁊c. maioꝛ pȝ. minoꝛ probaſ: qꝛ eo futuꝝ cõtingens eſt tale quatenꝰ per idiuȝ põt eẽ ⁊ nõ eẽ. ⁋ P̃. ſi futuꝝ ꝯtingens eẽt priꝰ determinate aut h̃ eẽt in iſtanti preterito: ⁊ h̃ nõ: qꝛ qd̃ pteriit: eſt neciuȝ aut in pñti iſtanti: ⁊ h̃ nõ: qꝛ tũc nõ eẽt futurũ in ꝯtingẽtia. aut h̃ eẽt in futuro iſtãti: ⁊ hoc nõ: qꝛ pro tũc põt eẽ ⁊ nõ eẽ. ⁋ Ex his duabꝰ ꝯnibus ſequiſ hoc correlariũ: q lȝ futuꝝ contingens ſit determinatũ determinatione de ineſſe ad alteraȝ partẽ ꝯdictionis: nõ eſt tñ determinatũ determinatione de poſſibili. Iſtud correlariũ pȝ ex dictis q̃ruȝ ad vtrãqȝ partem. ⁋ Pꝛobaſ etiã qꝛ iſte due indeterminationes. ſ. de ineſſe ⁊ de poſſibili ſunt ſubordinate ſm̃ prius ⁊ poſterius: qꝛ qualis eſt ordo inter extrema: talis eſt inter habitudines que ſunt ipſe ideterminationes. Sed extrema iſtaꝝ ideterminationuȝ ſunt poſſe agere: ⁊ poſſe nõ agere:

agere ꝛ nõ agere q̄ ſunt ſubordinata ſm̄ prius ꝛ poſteri⁹:
pri⁹.n.ẽ poſſe agẽ, vl' poſſe nõ agere: q̄ȝ agere ꝛ nõ agere.
igit̄ ipſe idetermiatiões ſic erũt diſtincte ꝛ ſubordiate.igit̄
ſtat effectũ ꝯtigẽtẽ eẽ determinatũ detinatiõe de ieẽ.ſaltẽ
extrinſece ꝛ idetinatũ idetinatiõe de poſſi. ¶ Et cõfirmat̄
h̄.q꞉ q̄ñcũq̄ȝ aliq̄ due idetinatiões ſunt diſticte ꝛ vna eſt
prior altera nõ ẽ ꝯdictio: ꝙ p⁹ ſeꝑet̄ a 2ª.nã p⁹ põt eẽ: vel
ſaltẽȝ ſibi nõ repugnat eẽ ſine poſteriori.teſtãte Ari.5.me-
ta.c.de prio.vbi iducit modũ prioritatis ſm̄ ſbam ꝛ nãm
dicẽs ꝙ priora ſm̄ ſbam ꝛ nãm ſunt q̄cũq̄ȝ ꝯtingũt eẽ ſine
alijs: ꝛ alia nõ ſine ipſis.Sȝ idetinatio de poſſi ẽ prior ide-
terminatione de ieſſe vt oñſuȝ ẽ.igit̄ nõ ẽ ꝯdictio ꝙ aliq̄d
ſic idetinatũ ad poſſe agere ꝛ poſſe nõ agere: ꝛ tñ ſit deter-
minatũ ad agere.Nã qñ volũtas vult: ꝛ h̄ȝ in ſe actualẽ
volitionẽ: tũc in eo iſtãti in q̄ h̄ȝ actuale velle: eſt detinata
ad velle ꝛ ad agere: ꝛ ita detinata detinatiõe de ieſſe: ſȝ in
eo iſtãti eſt idetinata idetinatione de poſſi: q꞉ in eo iſtanti
quo vult a.põt nõ velle a.Qd̄ declarat̄.nã ponat̄ ꝙ vo-
luntas creata tñ h̄ẽat eẽ in vno iſtãti: ꝛ in illo h̄ẽat actua-
le velle: tũc nõ neceſſario h̄ret actualẽ volutionẽ.qd̄ ꝓbat̄.Si
ẽn illo inſtãti h̄ret cãm neceſſario (cũ nõ ſit cã niſi in illo iſtanti
qñ cãret eam) ḡ ſimplr̄ volũtas qñ cãret eã: neceſſario cãret.
nõ enim mõ eſt ꝯtingẽs cã: q꞉ ꝑeriſtebat ante illud iſtans
in quo cãt.ꝛ tũc vt ꝑexiis potuit cãre vel nõ cãre: q꞉ ſicut
h̄ ens: qñ eſt: eſt neceſſariũ vel ꝯtingẽs: ita cã qñ cãt: tũc cauſat
neceſſario vel ꝯtingẽter.Ex quo igit̄ in h̄ iſtanti cãt h̄ velle: ꝛ
nõ neceſſario: ĩõ ꝯtingẽter.Vñ eſt poꝰ h̄ui⁹ cauſe ad oppoſitũ
eius qd̄ cauſat.Et iſta poª eſt prioris nãliter vt act⁹ primꝰ
ad oppoſita que ſunt poſteriora nãliter vt actus ſecũdos
actus enim prim⁹ ꝯſiderat⁹ in pmo iſtãti in quo eſt prior nã-
liter actu 2º.ita ponit illũ in eẽ vt effectũ ſuũ ꝯtingẽtẽ ꝙ
vt prior nãlr̄ poſſet eq̄ue ponere aliud oppoſitũ in eẽ: ita
ꝙ cã ꝯtingẽter cãns nõ ſolũ qñ cauſat eſt in poª ad oppo-
ſita ſucceſſiue vel ẽt ad oppoſita ꝓ eodẽ iſtãti: ꝛ iſta poª
eſt realis: quã ẽt ꝯcomitat̄ poª logica: que eſt nõ repugnã-
tia terminoꝝ.Volũtati.n.vt eſt actus prim⁹ ẽt qñ ꝓducit h̄
velle: nõ repugnat oppoᵐ velle.tñ q꞉ cã ꝯtingẽs eſt reſpe-
ctu ſui effect⁹.ꝛ iõ nõ repugnat ſibi oppoᵐ i rõne effect⁹.
tñ q꞉ vt ſbm ẽ ꝯtingẽter ſe h̄ȝ ad iſtũ actũ vt iſormat: q꞉
ſbo non repugnat oppoᵐ ſui accñtis paccñs. ¶ Ex his
ꝯcludit̄ ꝙ iſta ꝓpõ.Volens a.põt nõ velle a.eſt ꝯcedẽda
in ſenſu diuiſo negãda ãt in ſenſu cõpoſito.In ſenſu di-
uiſo denotat̄ ꝙ pro q̄cũq̄ȝ iſtãti ieſt velle a.volũtati: põt
ſibi ineſſe nõ velle a.ꝛ tunc nõ ſeq̄t̄ ꝙ poſſit ſimul velle a.
ꝛ nõ velle a.In ſenſu cõpoſito ſignificat̄ ꝙ h̄ ꝓpõ eſt poſ-
ſibilis volũtas volens a.nõ vult a.vñ in ſenſu cõpoſito
eſt vna cathegorica: cui⁹ ſbȝ eſt hoc totũ.volũtas volens
a.ꝛ p̄dicatũ nõ volẽs a.ꝛ tũc attribuit̄ h̄ p̄dicatũ poſſibi-
liter (h̄ eſt cũ mõ poſſibilitatis) ſbo cui oĩno h̄ p̄dicatũ repu-
gnat: ꝛ per ꝯñs ipoſſibilr̄ ſibi ꝯuenit qd̄ notat̄ poſſibili-
ter ꝯuenire.In ſenſu diuiſiõis ſunt due cathegorice enũ-
ciantes de volũtate duo p̄dicata in vna ꝓpõne de ineſſe
enũciat̄ de volũtate h̄ p̄dicatũ: velle a.que cathegorica in-
telligit̄ per cõpoſitione iplicitaȝ.In alia aũt cathegorica
de poſſibili enunciat̄ poſſibilr̄ nõ velle a.ꝛ iſtaꝝ ꝓpõnũ
vna nõ repugnat alteri ꝓ codeȝ iſtãti.Nam volũtati iſti
in eodẽ inſtãti ꝯuenit velle a.cũ poſſibilitate ad oppoſi-
tum pro eodẽ inſtãti. ¶ Sȝ ꝯtra p̄dicta arguit̄ oſtẽdẽdo
ꝙ in volũtate ꝛ vlr̄ i nulla re ſit cõtingẽtia.Primo ſic.oẽ
qd̄ eſt: qñ eſt neceſſe eſt eẽ.ſȝ nunq̄ȝ aliq̄d eſt niſi qñ eſt.igit̄
ſemp neceſſe eſt eẽ.ḡ in reb⁹ nihil eſt ꝯtingẽter. ¶ Cõfirmat̄.
illud qd̄ eſt neceſſario vl' ꝯtingẽter eſt: q꞉ illud qd̄ nullo mõ eſt:
nõ eſt neceſſario: nec cõtingẽter.Oĩa.n.modificatio pſuppo-
nit ſuũ modificabile: cũ modificatio ſit alicui⁹ modifica-
tiua.Cõtingẽtia aũt eſt q̄dã modificatio alicui⁹ effect⁹.igi-
tur res antẽq̄ȝ ſit nõ eſt ꝯtingẽter.ḡ dum eſt h̄ȝ eẽ tale.vȝ.
neceſſario vel ꝯtingẽter: ſȝ nõ ẽ: eſt: neceſſario eſt.igit̄ ꝛc. ¶ P. 2º oẽ
futuꝝ de neceſſitate ẽ futurũ: cũ idẽ de ſeipſo p̄dicet̄ cũ mõ

neceſſitatis: ſȝ oẽ qd̄ eſt de neceſſitate futuꝝ neceſſario eueniet.igi-
tur ꝛc. ¶ P. 3º ꝯ illud qd̄ dĩ ꝙ volũtati in eodẽ iſtãti ꝯue-
nit velle a.cũ poſſibilitate ad oppoᵐ: arguit̄ ſic.Si ꝓ aliq̄ iſtã-
ti ſit poª ad aliq̄d cui⁹ opᵐ ieſt: aut iſta eſt poª cũ actu: aut
añ actũ.nõ cũ actu.pȝ: nec añ actũ: q꞉ tũc eẽt ad actũ ꝓ alio
inſtãti q̄ȝ ꝓ q̄ ieſt iſta poª. ¶ Ad pᵐ rñr ꝙ iſta ꝓpõ.oẽ qd̄
eſt ꝛc.ẽ diſtinguẽda.ſ.ꝙ põt eẽ vel catheᶜᵃ vel hypothetica
tpalis.ſic ẽt iſta.aĩal currere ſi hõ currit ẽ neceſſariũ.Hec.n.põt
accipi vt ꝯditiõalis eſt.ꝛ tũc ly neceſſe: aut dicit neceſſitatẽ ꝯñ-
tie: aut neceſſitatẽ ꝯñtis.Si pºº vera eſt.2ºº ẽ falſa.pºº eſt ſen-
ſus ꝙ ſi hõ currit: neceſſario ſeq̄t̄ ꝙ aĩal currit.vel ſenſus ẽ ꝙ
iſta ꝯñtia eſt neceſſaria hõ currit.ḡ aĩal currit.Sȝ ſi ly neceſſe di-
cat neceſſitateȝ ꝯñtis.tũc eſt ſenſus.ſi hõ currit: h̄ ꝯñs eſt ne-
ceſſariũ aĩal currit.iſte ſenſus eſt falſus.q꞉ ſp h̄ ꝯñs eſt cõ-
tingẽs.ſ.aĩal currit.vñ ſtat aliq̄ȝ ꝯñtiã eẽ neceſſariã: cui⁹ añs ꝛ
ꝯñs ſũt ipoſſia ḡ multo fortꝰ añs ꝛ ꝯñs pñt eẽ ꝯtingẽtia: ꝛ
ꝯñtia exñte neceſſaria.Si ãt hec ꝓpõ eſt catheᶜᵃ: tũc ſenſus eſt:
h̄ totũ.vȝ.currere: ſi hõ currit p̄dicat̄ de aĩali cũ mõ neceſſita-
tis.ꝛ catheᶜᵃ tũc eſt vera.vñ h̄ p̄dicatũ currere nõ ſimplr̄
ſumptũ: ſȝ cũ hac detinatione ſi hõ currit: neceſſario ieſt ſbo.
naȝ lȝ nõ inſit currere abſolute ꝛ ſimplr̄ neceſſario aĩali: tñ ieſt
neceſſario vt detinat̄ ꝑ ly ſi hõ currit: ꝛ iõ qñ p̄dicatũ ſic deter-
minat̄: neceſſario ieſt ſbo: ꝛ ſignificat vt eſt catheᶜᵃ: ꝙ aĩali ne-
ceſſario ieſt currere ſi hõ currit ꝛ iſta eſt vera de neceſſario: nõ
tñ ſeq̄t̄.ḡ aĩal currere eſt neceſſariũ: q꞉ arguit̄ a ſm̄ q̄d ad ſim-
plr̄. ¶ Applicãdo h̄ ad ꝓpoᵐ.iſta ꝓpõ.oẽ qd̄ ẽ ꝛc.põt eẽ
hypothetica tpalis ſic.oẽ qd̄ eſt: qñ eſt: neceſſario eſt.Si ſic acci-
piat̄ tũc aut ly neceſſario dicit neceſſitatẽ ꝯñtie aut ꝯñtis.pºº eſt
vera: q꞉ eſt ſenſus oẽ qd̄ ẽ qñ eſt: neceſſario ſeq̄t̄ ipm̄ eẽ: ꝛ i iſto
ſenſu eſt vera.Si 2ºº accipiat̄ ly neceſſario ſic eſt falſa: q꞉ eſt ſen-
ſus.oẽ qd̄ eſt: qñ eſt: ẽ neceſſario.Nã certũ eſt ꝙ ꝯtingẽs eſt ali-
q̄d qd̄ ẽ: ꝛ tñ nõ neceſſario ẽ: ſȝ in q̄cũq̄ȝ iſtãti eſt: ꝯtingẽter eſt.
Si vº iſta ꝓpõ accipiat̄ vt eſt vna catheᶜᵃ: tũc eſt vera: qñ
iſta detinatio qñ eſt: detinat p̄dicatũ.alr̄ nõ.Vñ h̄ p̄dica-
tum eẽ detinatũ ꝑ ly qñ eſt: dĩ de ſbo cuȝ mõ neceſſitatis.ꝛ
tũc eſt ſenſus.oẽ qd̄ eſt: qñ eſt neceſſe eſt eẽ: ita ꝙ h̄ totũ.qñ
eſt neceſſe eſt eẽ: dĩ neceſſario de eo qd̄ eſt.ꝛ talis neceſſitas eſt neceſſi-
tas ſm̄ q̄d.Ex quo poſtmoduȝ nõ ſeq̄t̄.ḡ oẽ qd̄ eſt: ẽ neceſſe
eẽ: ſȝ eſt falſa ſȝ q̄d: ꝛ ſimplr̄: q꞉ iſte termin⁹ eẽ.ſimplr̄ ſum-
pt⁹: p̄dicat̄ de ſbo cũ mõ neceſſitatis: ꝛ ꝓpõ iſto mõ eſt fal-
ſa.nullus igit̄ ſenſus verus hui⁹ ꝓpõnis denotat ꝙ ali-
quid eẽ in iſtãti in quo eſt: ſit ſimplr̄ neceſſariũ: ſȝ tñ ꝙ ſit ne-
ceſſariũ ſm̄ q̄d.ſ.qñ eſt: ꝛ vt eẽ.detinat̄ per ly qñ eſt: ꝛ cũ h̄
ſtat ꝙ in illo iſtãti in quo eſt.ſit ſimplr̄ ꝯtingẽs: ꝛ ꝑ ꝯñs
ꝙ in illo iſtãti poſſet oppoᵐ illi⁹ ineſſe. ¶ Alr̄ rñdent alij
dicendo ꝙ iſta ꝓpõ.oẽ qd̄ eſt ꝛc.vel eſt cõpoſita vel diui-
ſa.ſi cõpoſita: ſic eſt vera: ſi diuiſa: ſic eſt falſa.Vñ oẽ qd̄ eſt
qñ eſt in ſenſu cõpoſito: neceſſario eſt.In ſenſu diuiſo: cõtin-
genter eſt. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã eſt ſciendũ ꝙ accñs ꝛ q̄cũq̄ȝ
actus accñtalis alr̄ cõparat̄ ad ſbm̄ cui accidit: alr̄ ad ag-
gregatũ eſt ſbo ꝛ accñte.exẽpli grã.iſte actus qui eſt curre-
re: alr̄ cõparat̄ ad hominẽ abſolute: alr̄ ad aggregatũ ex
ſbo ꝛ accidẽte.ſ.ad hoĩeȝ currentẽ: accñs cõparat̄ ad ſbm̄
abſolute tanq̄ȝ ad illud cui ꝯtingẽter ineſt nõ neceſſario: ſȝ cõ-
parat̄ ad aggregatuȝ tanq̄ȝ ad illud cui neceſſario ineſt.ipoſſe
eſt enim hoĩem currere ſine curſu ꝛ hominẽ eẽ albũ ſine
albedine.Ad ꝓpoſitũ dĩ ꝙ qñ iſta ꝓpõ.oẽ qd̄ eſt ꝛc.eſt cõ-
poſita: tũc cõparat̄ actus exñtie ad aggregatũ ex ſbo ꝛ
actu.ꝛ ſic neceſſario talis actus ineſt ſbo.ꝛ vt ſic ꝓpõ eſt neceſ-
ſaria: qñ aũt eſt diuiſa: tũc act⁹ exñtie cõparat̄ ad ſbm̄
p̄ciſe eo mõ quo eſt diuiſum ab actu: ꝛ vt ſic dictuȝ eſt: ꝙ
ineſt ſibi ꝯtingẽter.ꝛ per h̄ pȝ ad ꝯfirmationẽ. ¶ Ad ſcd̄m.
Rñdet̄ ꝙ omne futurũ neceſſario erit vel neceſſitate ꝯñ-
tie: vel neceſſitate ꝯñtis: ꝓpoſitio pmo mõ eſt vera: q꞉ poſi-
to ꝙ a.ſit futurum: ſeq̄t̄ neceſſario ꝙ a.erit.ita ꝙ h̄ ꝯñs.a.
erit neceſſario ſeq̄t̄ ad hoc añs poſitũ quod eſt.a.eſt futu-
rum.ſcd̄o mõ capiẽdo neceſſario: ꝓpoſitio eſt falſa.q꞉ da-
to ꝙ hoc ꝯñs neceſſario ſequatur ex añte poſito: ſemper
tamen in

tū in ſe erit ꝯtingēs ꝯtingenter eueniet. ¶ Ad 3m rñdet ꝙ eſt po a ante actū ordine nāe: nō durationis ꝛ tꝑis: qꝛ illud qḋ ꝓcedit nāliter iſtū actū: vt ꝓcedit actū nāliter poſſet eē cū oppoſito iſtius actꝰ: ꝛ tūc negādū ē ꝙ ois po a eſt cū actu: vel ante actū: intelligēdo ante pro prioritate durationis. vera aūt eſt intelligēdo. ante. pro ꝓrioritate nāe.

Quantū ad 3m articulū ponunt quinqꝫ ꝯcluſiones. ¶ Prima eſt iſta. futuꝝ ꝯtingēs ad hoc ꝙ ſit determinate partis ꝯdictionis opꝫ ꝙ hēat aliquā cām aliam a ſe. Probat ſic: oē illud qḋ ex ſua rōne formali eſt indrns ad eē ꝛ nō eē: neceē eſt vt habeat aliquam cām determinātē ipſuꝫ ad eē vel ad nō eē. futuꝝ ꝯtingens eſt hmōi: igit ꝛc. maior ꝓbat: qꝛ ex quo eſt indetermināt ad eē ꝛ nō eē: ſi ſeipſo determinaret ad alteꝝ (cū eq̄liter ſe hꝫ ad vtrūlibet) ſimul exiret in vtrūqꝫ. per rōnē Ari. ꝛ cōmē. 9. meta. in ſimili de potētijs rōnalibꝰ. minor pꝫ. ¶ Scḋa ꝯcluſio eſt iſta. Intelligere futuꝝ ꝯtingēs ſub indeterminatiōe oino: eſt nihil intelligere. Probat. Ari. ꝛ cōmē. 4. meta. t. c. 10. Qui nō intelligit aliqḋ eē vnū: nihil intelligit: ſed qḋ cōplectit vtrāqꝫ partē ꝯdictiōis: nō eſt vnū neqꝫ intelligit eē vnū. futuꝝ ꝯtingēs ſub indeterminatiōe ad vtrāqꝫ partē ꝯdictionis eſt hmōi. ergo qui futuꝝ ꝯtingēs oino indeterminatū intelligit: nihil intelligit. ¶ Hoc idē ꝯfirmat doc. ſub. in quolꝫ. q. 3. vbi hꝫ: ꝙ illud qḋ iplicat ꝯdictionē eſt veriſſime nihil ꝛ ſoluꝫ illud: qꝛ illud excludit oē eē extra intellectū ꝛ in intellectu. qḋ eni eſt ſic includens ꝯdictionē: ſicut nō pōt eē extra aiaꝫ: ita non pōt eē aliqḋ intelligibile vel ens aliqḋ in aia: qꝛ nunq̄ ꝯdictoriū cū ꝯdictorio ꝯſtituit vnū intelligibile: nec ſicut obm cū obto: neqꝫ ſicut modus cū obto. Iſta tn̄ ꝓpoſitio ꝙ implicās ꝯdictionē nō eſt itelligibile hꝫ ſane intelligi: qꝛ ſi dicat ꝙ ꝯdictoria nō ſimul apphēdunt ab intellectu quacūqꝫ apprehēſiōe ꝛ intellectiōe ſimplici: hoc eſt falſuꝫ ſm eundē doc in. 2. di. i. q. 3. qꝛ certū eſt ꝙ intellectꝰ apphendit repugnātiā ꝛ ꝯdictionē inter duo ꝯdictoria. Sꝫ repugnātia ꝛ ꝯdictio eſt relō que nō pōt apprehēdi ab itellectu niſi apprehēdant extrema a qbꝰ ineē ꝛ in cognoſci depēdet ipa relō. eo mō quo arguit Ar. 2° de aia. de ſenſu cōi. tex. c. 145. vbi arguit ꝙ (qꝛ eſt aliqs ſenſus ꝑcipiēs dr̄iaꝫ inter ſonū ꝛ colorē) aliqs ſenſus ꝑcipit ſonū ꝛ colorē. Ita in ꝓpoſito. Dicēdū eſt igit ꝙ implicās ꝯdictionē nō intelligit certitudinalr: ꝛ cū aſſenſu ſeu tanq̄ vnū obm: vt dicit doc. ſub. ibidē: ꝛ vt ſic nō eſt vnū intelligibile: ſꝫ forte poſſet intelligi idetermīnate ꝛ ſine aſſenſu: ꝛ vt repugnās in ſe. p° mō intelligit ꝓpoſitio. 2° mō nō. ¶ Vel pōt dici ꝙ ſi ꝯdictoria intelligunt: nō inq̄ꝫ ꝯdictoria: qꝛ vt ſic vnuꝫ excludit reliquū in quocūqꝫ eē ſiue in intellectu ſiue extra intellectū: ſꝫ bene pñt intelligi ſub rōne oppōnis ꝛ repugnātie: ꝛ breuiter ſub aliq̄ rōne intentiōali que eſt reſpectus rationis ꝛ cōis vtriqꝫ extremo ꝯdictionis. Sed intelligere ꝯdictoria iſto modo non eſt intelligere ipſa: vt ꝯdictoria ſimul ꝛ fundamentaliter. p a rño verior. 2 a eſt realior. ¶ 3a ꝯcluſio determinatio futuri ꝯtingentis ad partē vnā ſue ꝯtingentie per cām ꝯtingenter determinantē non tollit ab ipſo futuro ꝯtingentiam ꝛ indeterminationeꝫ que cōpetit ſibi ex ſe formalr. Iſta ꝯcluſio probat. Illa cā nō tollit ab aliquo rōnē formalē ſibi cōpetentē: que nō dat ſibi ꝯditionē repugnātē: ſꝫ cā libere determinās nō dat ꝯditionē repugnātē formali rōni futuri ꝯtingētis. igit nō tollit eiꝰ rōnē formaleꝫ. maior pꝫ: ꝛ minor ꝓbat: qꝛ ꝯditio repugnās futuro ꝯtingēti eſt ita determinari ad vnā ptē ꝙ nō remaneat indeterminatū ad aliā: ſed hoc nō facit cā libere determinās: qꝛ ex quo facta determinatiōe ēt in opm determinatiōis: nullo mō tollit idetermiatio ad ꝯtingētiā nec formalis idetermīnatio ꝯtigētis. Exēm ſi determinauero me lecturꝫ cras: per volūtatē meā libere determinātē (q̄ꝫuis hoc. vꝫ. me legere ſit determiate ꝑtis ꝯdictiōis. cū qꝛ iſta determinatio eſt in ꝑtāte determinātis volūtatis) nō tollit ꝯtingētia a futura lectiōe: ſed remanet idetermiatio ſibi formalr debita: qꝛ poſſuꝫ velle legere ꝛ nō legere. ¶ 4a ꝯcluſio. Cā p a ꝛ principalis determinās futuꝝ ꝯtingēs ad eē eſt dina voluntas. Iſta ꝯcluſio ꝓbat: qꝛ illa cā eſt p° determinās futurū ꝯtingēs ad eē in q̄ ē p a efficiētia ꝛ p a radix ꝯtingētie in rebꝰ. Diuina volūtas eſt hmōi. ergo ꝛc. maior pꝫ: qꝛ efficiētis eſt determiare effectū ad eē ꝛ ab efficiēte ꝑ ꝯtingēter agēte ꝯtingēs ꝑ determinat ad eē. minor ꝓbat. Tum qꝛ ſm Ariſ. 3. de aia. tex. c. 50. appetitꝰ eſt pnm motꝰ ꝛ oꝑationis in aialibꝰ determinās pom ad motū vel gerē reſpcū q̄ꝫ ipſa po a motiua ſe hꝫ indifferēter ad vtrūqꝫ oppoſitoꝝ. ꝛ hoc idē vult in. 9. meta. de potētijs rōnalibꝰ. vt ſup̄ dictū eſt. Si igit appetitꝰ eſt determinare ꝯtingēs ad vtrūlibꝫ ad eē: multo magis pmꝰ appetitꝰ ſimplr idepēdēs cuiuſmodi eſt volūtas dina. Tū ēt qꝛ p a ꝯtingētia libertatis ē in ipſa volūtate dina ſaltē reſpectu eoꝝ q̄ ſunt ad ex̄ ſm Theologos. Qḋ pꝫ ēt rōne: qꝛ volūtate dina neccio cāte (cū ipſa ſit p a oium cā ꝛ ꝑfectiſſima) q̄lꝫ alia neccio cāret. Agēs. n. qḋ nō agit niſi motū ab alio: eo mō mouet: quo mouet ab illo. ḡ ſi neccio moueret: neccio moueret. Si hec ꝓbatio valeat: iꝓbare oporteret rñſionē datā ad ipſaꝫ ſupiꝰ. Sꝫ q̄cqd ſit. ſi idriā ad vtrūlibet ꝛ determinatio ad alterū oppoſitoꝝ reperit in aliq̄ po a dina: rōnabile eſt ipſaꝫ reꝑiri in volūtate potiꝰ q̄ꝫ in itellu. q̄cqd. n. in deo ꝓcedit actū volūtatis dine: illud mere nālr ꝛ neccio ſe hꝫ i eēntia ꝛ in itellu dino. nam quū ſm Ari. ſcia ꝛ itellus ſint ꝯtrarioꝝ. ꝛ vtriuſqꝫ reſpectu neccio ſe hēant: ſi exirent in actuꝫ ſine aliquo determinātē: ſimul exirent in oppoſita. ꝙ aūt magis agant vnū oppoſitoꝝ q̄ꝫ reliquū: hoc eſt: qꝛ determinatur a ꝓhereſi vel appetitu. Sed cū ex his q̄ ſunt in nobis cognoſcamus ea q̄ ſunt in deo: dicimꝰ volūtatē diuinaꝫ determinare intellm dinū: ꝛ ea q̄ ſunt in ipſo: ad alteruꝫ oppoſitoꝝ in creaturis. ¶ Sꝫ hic iſurgit vna difficultas. ſi voluntas dina eſt p a radix. ꝯtingētie in creaturis ꝛ determinat itellm ad alteꝝ oppoſitoꝝ: vñ eſt ꝙ ad itra non agit ꝯtingenter. ſꝫ neccio? ¶ Itē ſi volūtas determinat intellectū ad alteꝝ oppoſitoꝝ: ꝑ qḋ determinat volūtas ad alterū vt magis agat vnuꝫ q̄ꝫ reliquū? ¶ Ad primū rñdent aliq ꝙ volūtas cū ex ſe ꝛ formalr ſit pnm liberꝝ: voluntas etiā diuina q̄ꝫtum eſt ex ſe: libere ꝛ ꝯtingēter agit ad intra. Quia ille modus qui dat necītatē eſſentie diuine in eſſendo: tollit a qualibet po a libertatē in operando cum aūt determinari ad vnū oppoſitoꝝ ſic ꝙ ſit ipoſſibile aliter ſe hēre det eſſentie dine neceſſitatē in eſſendo. igit tollit a volūtate libertatem in operādo. maior videt nota: qꝛ omnes ꝯcedunt ꝙ eē eēntie diuine nō eſt liberū: ſed neceſſariū: qꝛ eſt neceſſe eē. Si igit talis modus cōpetit potentie in operando: nō erit libera. minor ꝓbat per phm 5. meta. ca. de neccio: qui cū dixiſſet: ꝙ neceſſariuꝫ eſt illud qḋ ipoſſibile eſt aliter ſe hēre: ꝯcludit in fine. ꝙ ſi eſt aliqḋ ſempiternū ꝛ imobile: erit neceſſariū iſto modo. ¶ Confirmat. Nam ideo deꝰ neceſſe eē: qꝛ ſic ſe determinat ad eē ꝙ nullo mō pōt nō eē. igit ſi volūtas ita operaretur ꝙ nullo mō poſſet nō operari: nō eēt libera in operando ſicut diuina eſſentia nō eſt libera in eſſendo. ¶ Potentie rōnales ideo diſtinguunt a nālibus: qꝛ valent ad oppoſita. ex. 9. meta. vt ſuperius allegatū eſt. tunc ſic. potentia iſta determinata circa vnū oppoſitoꝝ ꝙ nō pōt in reliquū nō eſt potētia rōnalis nec libera: ſed nālis. Sꝫ voluntas per te ſita determinat ad vnū oppoſitū ꝙ nō pōt in reliquū. ergo nō erit po a rōnalis nec libera. ¶ Confirmat: qꝛ illḋ qḋ de ſe determinat ad vnū oppom nō eſt dñans determinatiuū reꝰ alicuiꝰ indrntie reſpiciētis indrnter oppoſita. ex q̄. n. reſpiceret tm̄ vnū oppm nō poſſet dominari ad iducēdū alteꝝ oppom: qꝛ tūc nō reſpiceret totā indrntiā: ſꝫ volūtas determinat indriaꝫ po e rōnalis ad oppoſita (vt ꝓbat ex ſepe dicto tex. 9. meta. ab Ari. ꝛ cōmen-

tatore qui poſtq̄ cū pħo oñdit ꝙ potētia rōnalis valet ad oppoſita: dicit ꝙ q̄uis po͡ rōnalis ſit ad oppoſita ſil' in po͡ⁿ: nō eſt tñ ſimul in actu reſpectu oppoſitoꝝ: ſed determinaꝭ ab appetitu vel ꝓherēſi.) ℂEx qb' iſti ꝯcludūt ꝙ volūtas etiā diuina q̄tū eſt ex pte ſui nō libere ⁊ neceſſario agit circa obm̄ qlecūq; ſit: ſed ſolū libere: ꝙ aūt neceſſario agat: hoc eſt ex pte obiecti vel nāe circa quā agit que forte determiat ſibi talē modū neceſſitatis: ita ꝙ neceſſitas eſt. ex parte obti nō ex parte po͡ᶜ. ℂSʒ q̄cquid ſit de iſta opinione: videꝭ poſſe dici ad mentē doc. ſubti. ꝙ duplex eſt libertas: q̄dam ſimpl'r: quedā ꝯdictiōis. libertas ſimpl'r ē ꝯ quā ꝓncipiū libeꝝ ſic agit ꝙ ei repugnat determinari ad actū per aliqd̄ prius: ſed ſi determinaꝭ hoc ex ſe: ⁊ ex plenitudine ſue pfectionis. ⁊ per opᵐ ꝓnᵐ nāle ſic agit ꝙ determinaꝭ ad actū per aliqd prius vel ſi ei repugnat determinari per pri͡ᵒ: hoc eſt: q: tale ꝓnᵐ eſt ſimpl'r ꝓᵐ: ſic ꝙ nō hʒ prius: ita ꝙ nō repugnat ei inq̄tum nāle eſt: ſed inq̄tū ꝓᵐ. qd̄ non eſt de libero: q: dato ꝙ ſit ꝓnᵐ poſteri͡ᵒ. adhuc repugnat: determinari per prius. Iſta declaranꝭ in exēplis. Ignis. n. eſt ꝓnᵐ ⁊ cā nālis: ⁊ ſil'r celū: ſed ignis determinaꝭ ad actū caliditatis vel ad calefacere a dante ſibi eē: ſic ꝙ ſtatim ꝙ a cānte hʒ eē: ſtatiʒ determinaꝭ ad calefacere: ſicut graue determinaꝭ ad deſcenſum a dante ſibi grauitatē. ſimiliter celuʒ determinaꝭ ad rotūditateʒ a cauſante nāᵐ ipſi͡ᵒ. ⁊ iſta determinatio per prius cōpetit oī principio nāli vbi nō ſit ꝓncipiū ſimpl'r ꝓmū. queadmoduʒ eſt intellectus diuin͡ᵒ. aūt nā diuina: qbus repugnat iſta determinatio per prius rōne primitatis nō rōne nālitatis. Exēplū de volūtate. voluntas in quocūq; eſt ꝓncipiū poſteri͡ᵒ: q: preſupponit itellectū in eēndo ⁊ in operando. volūtas aūt eſt indifferēs ad agēdum. ⁊ nō agenduʒ aut ſi determinaꝭ ad agere: hoc eſt ex ſe ⁊ ex ꝓpria pfectione. ita ꝙ ſi volūtas velit aliqd necīo nō determinaꝭ ad aliud velle a cauſante volūtateʒ (poſito ꝙ hec volūtas eēt cauſata) ſed tñ a cauſante hēet ꝓncipiū determinatū ſui ad hoc velle. ℂEx quo ꝯcluditur ꝙ neceſſitas nālis eſt maior neceſſitas determinationis ad actū q̄ʒ neceſſitas libertatis. ꝓma neceſſitas excludit indeterminationeʒ ex parte ꝓncipij ⁊ ex parte cāntis ꝓncipium. Et per oppᵐ ponit duplicē determinationē ex pte vtriuſq;. Secūda neceſſitas tm̄ excludit determinationē ex parte cāntis: ſed nō ex parte ꝓncipij qd̄ ſeipſum determinat ex ſui perfectiōe: ita ꝙ ſi volūtas eſt pfecta nō pōt nō agere circa debitū obm̄. ℂEx qbus ſequiꝭ ꝙ libertas ſimpl'r ſtat cum neceſſitate. Sed alia libertas que eſt ꝯtradictionis eſt libertas ꝯtingentie ſm̄ quā aliqd̄ principium eſt indifferens ad agendum ⁊ non agendū ſicut eſt volūtas creata: ⁊ hec libertas non ſtat cuʒ neceſſitate: ſed ſolū ꝓma eſt in volūtate diuina reſpcū eoꝝ que ſunt ad itra. ſcd̄a ē in eadē volūtate reſpcū eoꝝ q̄ ſūt ad extra.

Per hoc pōt rūderi. ad rōnes alterius opinionis dicendo ꝙ concludunt ꝙ necīum ⁊ liberum libertate arbitrij: non ſtant ſimul: ſed non cōcludūt de libero libertate ſimpl'r: vt pʒ diſcurrenti per ſingulas rōnes. ℂEx his apparet ſolo ꝓme difficultatis dicendo ꝙ voluntas diuina reſpiciens obm̄ ꝓmariū ſūme necīum ⁊ pfectum: nullaʒ pōt habere ꝯtingentiā in ſe aut in actu ſuo. Neq; ex parte ſui: cū ſit ꝓncipiū ſūme pfectum: ⁊ necīum q̄uis etiā ſit libeꝝ. Neq; ex parte obti per idē. Sed in volūtate diuina reſpiciente obm̄ ſcd̄ariū. l. creaturā pōt eē ꝯtingētia: q: operaꝭ ſeu agit circa obm̄ ſimpliciter ꝯtīgēs: ita ꝙ q̄uis volūtas ex parte ſui: aut act͡ᵒ: determinaret ſibi modū neceſſitatis: tñ q: ꝯtīgētia cōpetit obto q̄ repugnat neceſſitati: act͡ᵒ diūe volūtatis ē ꝯtīgēs circa creaturā. Uñ aliqs act͡ᵒ volūtatis pōt dici ꝯtīgēs tripl'r. qdā ex pte ſui ⁊ nō obti: ⁊ eſt act͡ᵒ volūtatis nr̄e tēdens in deū: in quo tota ꝯtīgētia eſt ex pte po͡ᶜ vel act͡ᵒ ipſi͡ᵒ. Quidā ꝯtīgēs ex pte obti: ⁊ non ex parte po͡ᶜ aut act͡ᵒ: ſicut actus voluntatis diuine circa creaturā vbi nulla ꝯtīgētia cōpetit ex pte potētie: ⁊ iſte actus appellatur cōtingens obiectiue. Aliqs poſtremo act͡ᵒ ē ꝯtīgēs ex pte vtriuſq; ſicut qñ volūtas creata diligit creaturā. ℂEx qbus apparet ſolutio difficultatis que ꝓmo mota eſt: ꝙ cū ſit idē velle quo deus opaꝭ circa eēntiā: ⁊ creaturam: ⁊ ipſum velle reſpectu eēntie eſt neceſſariū: vñ eſt ꝙ nō eſt neceſſariū reͧ creature? Patet rñſio: q: lʒ tale velle ſit neceſſariū formal'r ⁊ itriſece: nō tñ obiectiue ⁊ terminatiue. nā ſic ꝯcediꭍ ꙗ velle diuinū ē ꝯtīgēs: ⁊ icipit eē obiectiue: ⁊ p reſpectū rōnis quē hʒ ad creaturā. ℂAd aliā difficultatē rñdeꭍ ꝙ volūtas ſeipſa determinat ſe ad actuʒ: ita ꝙ nō per aliud in rōne act͡ᵒ ꝓmi aut ſcd̄i: neq; eſt imaginandū ꝙ volūtas prius nā ſeipſam determinet: q̄ʒ velle: ſed ꝓma eius determinatio eſt in poſitione act͡ᵒ volēdi. ſic ꝙ in quocūq; inſtāti vult obiectū: pro eodē iſtāti ſe determinat. ℂ5ᵃ ꝯ ⁊ vltima iſti͡ᵒ articuli eſt iſta. In quocunq; iſtāti volūtas diuina determinauit futurū ꝯtīgens ad alterā ptē ꝯdictiōis: ſic libere determinauit ꝙ potuit determinare opᵐ. ita ⁊ in quocūq; iſtāti pñti pōt determinare oppoſitū illi͡ᵒ qd̄ determinauit. Exēpli gratia. ab eterno determinauit deus petrū ſaluari: ⁊ potuit determinare ipſum dāmnari: ſicut vtrūq; oppoſitorū eo iſtāti quo determinauit fuit i ptāte ſua: ita ⁊ mō: iſta ꝯ ſic itellecta ꝓbaꭍ. Agens in mēſura ſimpliciſſima: ⁊ nō ſucceſſiua eodē mō ſe hʒ ad ſuā determinationē. eternitas ē talis mēſura: q: ibi nulla ē ſucceſſio. igiꭍ ſicut ꝯcipim͡ᵒ mō ꝙ deus ab eterno ita determinauit futurū ꝯtīgens ad alteram ptē ꝙ potuit determinare oppoſitū: ſic ⁊ mō. cū ſit eodeʒ mō in eadē mēſura ſimpliciſſima ⁊ iuariabili carēte q̄cūq; ſucceſſione maior huius rōnis vꝫ nota: q: ex oppoſito ꝓdicati iferꭍ opᵐ ſubiecti. da eni ꝙ agēs non eodē mō ſe hēat in menſura qua opaꭍ. ꝗ alio ⁊ alio mō. ꝗ ſua opatio eēt variabilis. igiꭍ ⁊ mēſura: cū mēſura ⁊ mēſuratuʒ ſint vnigenea ⁊ eiuſdē rōnis: vt vult cōmē. 4. phi. ꝯ19. cōmē. minor aūt ꝓbaꭍ p illud Boetij. 5. de conſo. pſa. 6. vbi ait. Eternitas ē iterminabilis vite i ſe tota ſil' ⁊ pfecta poſſeſſio. Et Ricardus 2ᵒ de tri. 9. ca. Carere īqᵗ initio ⁊ fine: ⁊ oī mutabilitate dat eternū eē. Probaꭍ eꞇ rōne: q: quecūq; opatio dei ſiue ad itra ſiue ad ex̄ ē ſimplex ⁊ indiuiſibilis. igiꭍ ⁊ mēſura que ſibi ꝓportionaꭍ. igiꭍ ⁊c̄. ℂDeclaratur eꞇ ꝓpoſitū. Si eni p ipoſſe itelligerem͡ᵒ deū adhuc non determinaſſe volūtatē ſuā ad alterā ptē ꝯdictiōis: ſed q̄ſi deliberare vtrū vellet iſtū ꝓdeſtinare: vel nō. itell'ꝰ nr͡ᵒ bñ cape poſſet: ꝙ ꝯtīgēter ipʒ ꝓdeſtinaret vel nō ꝓdeſtinaret: ſicut pʒ in actu volūtatis nr̄e: ſʒ q: ſemp imaginamur actū volūtatis diuine q̄ſi ꝓteritū: iō nō ꝯcipim͡ᵒ libertatē in volūtate illa ad actū: q̄ſi iaʒ ſit poſit͡ᵒ abſolute ab illa volūtate. Sʒ iſta imaginatio ē falſa. illd̄ eni nūc eternitatis in quo ē iſte act͡ᵒ ſemp pñs ē. Uñ itelligēdū ē de voluntate diuina ſiue volitiōe ei͡ᵒ: vt eſt iſti͡ᵒ obiecti ſic ſi p ipoſſe nūc icipet de͡ᵒ hēe velle in iſtāti iſto: ⁊ ita libere pōt de͡ᵒ in nūc eternitatis velle qd̄ vult: ſic ſi ad nihil eē volūtas ſua determinata. vñ ꝓdeſtinatio cuiuſcūq; nō trāſit in ꝓteritū: lʒ ipſa coexiterit ꝓteritis que trāſierūt: nō tñ ipſa ꝓterijt: ſi alia ꝓterierūt que coexiterūt ſibi. ℂEt ſi dicas verba ꝓteriti tpis dicunꭍ de deo ⁊ verificāꭍ. igiꭍ ē aliquid in deo qd̄ ꝓterijt. ℂRñdeꭍ ꝙ vba diuerſoꝝ tēpoꝝ dicta de deo pꝫ veriſſime cōpetāt deo: nō ſignificāt ptes tpis mēſurans actū aliquē in ipſo: ſed ꝯſignificāt nūc eternitatis q̄ſi mēſurās actū diuinū: inq̄ātū eſt coexiſtēs pluribus ptib͡ᵒ tpis: ⁊ iō idē eſt deū ꝓdeſtinare ⁊ ꝓdeſtinaſſe ⁊ ꝓdeſtinaturū eē: ⁊ ita cōtingēs vnū ſicut aliud. q: nihil ē niſi nunc eternitatis menſurans actum diuine ꝓdeſtinationis qui nec eſt preſens nec ꝓterit͡ᵒ: nec futurus: ſʒ coexiſtēs oib͡ᵒ illis. ℂSed ꝯ iſtā ꝯcluſionē inſtaꭍ. tu dixiſti ꝙ eternitas ⁊ inſtās ipſius eſt mēſura ſine ſucceſſione. Cōtra. in quocunq; mēſura eſt ꝯtīgens: ibi ē poſſibilis ſucceſſiue

vtraq; pars

vtraq3 pte ɔdictiōis. Sꝫ in inſtāti eternitatis determinat futuꝝ ɔtingēs a dina volūtate. igit' in inſtāti eternitatis eſt poſſis ſucceſſio. qḋ negatū eſt. ¶ S. ꝙ iſta poſitio ponat mutationē in diuina volūtate: arguit' ſic. Actus diuine voluntatis determinans cōtingēs pōt cadere indifferenter ſup vtrūq3 oppoſitū. igit' (ſi ſe determinat ad vnū ſic ꝙ nō ad aliud) fit neceſſario mutatio i tali actu. ¶ Ad iſta rndet' ⁊ primo ad pmū dicēdo ꝙ inſtās eternitatis: lꝫ i ſe ſit ſimplex ⁊ idiuiſibile: hñs eſſe pmanēs ⁊ ſiſtanei: cōpatit' tñ ſecū vtrāq3 ptē ɔdictiōis. Nā ſicut cōtinet in ſe aut ſecū cōpatit' totū tpis fluxū ita etiā ɔdictoria que ſūt in diuerſis ptibus tpis. Nō tñ imaginādum eſt ꝙ ex iſta ɔtinētia: vel potius coaſſiſtētia ad ſucceſſiuū: ſequat' aliq̄ diuiſio vel ſucceſſio in inſtāti eternitatis: aut in ipſa eternitate: quia ſucceſſiuū eſt oio extrinſecum ab eternitate. ¶ Et ſi tu arguas ɔdictoria pñt eſſe vā in iſtāti eternitatis: qḋ eſt idiuiſibile. ḡ vel erunt ſil' vā vel dabit' ſucceſſio in eternitate: qḋ eſt ꝓpoſitū. ¶ Ad h̄ di ꝙ ɔdictoria dici pñt eē ſil' vā vbi cōparant' ad aliqḋ idiuiſibile limitatū: qḋ ſit mēſura ipſorū: ſed nō eſt ſic in ꝓpoſito. iſtās. n. eternitatis eſt ſimplr illimitatū ⁊ imēſuꝫ: quēadmodū eēntia dina reꝝ cui' eſt mēſura. Nō q̄ ſunt in eadē mēſura idiuiſibili illimitata non ſunt ſil'. ¶ Ex h̄ pꝫ ad ſcḋam ptem ɔñtis cū infert' ꝙ dabit' ſucceſſio i eternitate. Negat' ɔña lꝫ tñ ſeqtur ꝙ dabit' ſucceſſio vel in eternitate vel in aliq̄ cui aſſiſtit eternitas. ¶ Ad ſcḋam inſtātiā factā rnr negādo ɔñaꝫ. mutatio. n. eſt trāſitus de oppoſito in opp̄m: vt ly de. iportat ordinē nāe vel tpis. qḋ nō eſt in volūtate dina determināte vel in eius actu. ¶ Q. ſi dicas. puṫ nā volūtas diuina eſt nō determinans q̄ꝫ itelligat' determinās: igitur h̄ mutatio. Rnr ad hoc. ꝙ ſi ordo nāe oppoſiti ad oppoſitū ſufficiat ad mutationē (qḋ negat Scotus in. 4. ſen. di. 43. q. 5. arti. 3.) ordo nāe puatiuꝰ nō ſufficit. ſed poſitiuꝰ. Utꝝ aūt talis ordo puatiue ſiꝰ ptus poſſit cōpetere volūtati dine aut alicui eēnti in deo. Teneo ꝙ non. Quis āt ſit talis ordo puatiuꝰ vl' poſitiuus: dclarat Doc. ſub. in. 2. ſen. di. 1. q. 2. ⁊ in. 3. diſtin. 3. q. 1. ⁊ alibi frequenter. ¶ Sꝫ inſurgit vna alia difficultas ex dictis. Dictū eſt ꝙ deus in iſtāti eternitatis libere ⁊ cōtingenter determinat futuꝝ ɔtigēs ad alterā ptē ɔdictionis. ſ. petrū ſaluari. ⁊ cōcedit' ꝙ imutabilr determinat hoc futuꝝ. igitur vi' ꝙ neċio determinet ⁊ neċio velit h̄ futurū ɔtingēs: ⁊ ita neċio ⁊ ɔtigēter determinat. qḋ ē iplicatio ɔdictiōis. ¶ Ad h̄ rnr ꝙ duplex eſt neceſſitas vna imutabilitatis que excludit oppm̄ poſſe ſuccedere ei qḋ ineſt alicui. Alia eſt neceſſitas ieuitabilitatis ſiue determinatiōis que nō ſolū excludit oppoᵐ poſſe ſuccedere alteri oppoſito: ſed oio excludit ipſum poſſe in eē: quēadmodū dicimus ꝙ ignis ſic eſt neċio calidus. aut determinat ſibi gradū caliditatis: ꝙ nō pōt ſibi determinare gradū frigiditatis. Loquēdo de ſola pª neceſſitate: deꝰ neċio vult qcqd vult: qꝛ nō pōt ſuccedere oppm̄ eiꝰ qḋ ineſt. neq3 ex pte actus. neq3 ex pte obti: qꝛ h̄ nō poſſet eſſe ſine aliq̄ mutatiōe in deo: cū obm eē volitū. nō ponat aliqḋ eē ipm deū. ⁊ nō pōt ḋ nō volito fieri volitum vel eɔ: qn ſit mutatio in aliquo. nō. n. eſt trāſitus de ɔdictorio in ɔdictoriū nullo aliter ſe hñte: qꝛ tūc nō eſſet rō q̄re illud ɔdictoriū magis eēt mō vex q̄ꝫ prius: ⁊ q̄re illud falſum. Sed de ſcḋa neceſſitate poſſet dici ꝙ lꝫ volūtas diuina neċio habeat actū cō'la eētie reſpectu cuiuſcūq3 itelligibilis (iquātū in illo oñdit' qdā pticipatio bonitatis ꝓprie) tamē nō neceſſario vult qḋcūq3 creatū volitiōe efficaci ſiue determinatiua illius ad exñdū. Immo ſic vult cōtingēter creaturā fore. ſicut cōtingēter eā creat: qꝛ ſi neċio hac 2ª neceſſitate vellet eam fore: neceſſario etiam (neceſſitate ineuitabilitatis) eam crearet. ſaltē pro nūc pro qñ vult eā fore. qḋ nō tenemus. Cōtingēter igit' deꝰ determinat futurū ɔtingēs ɔtingētia ɔ ppoſita neceſſitati ieuitabilitatis: ſed nō imutabilitatis.

hec ſm Sco. in quolꝫ. q. 16. Sed forte poſſet alr dici ꝙ in inſtanti eternitatis ɔtingēter determinat futuꝝ ɔtingēs excluſa vtraq3 neceſſitate nō ſolū ineuitabilitati eēꝫ etiā imutabilitatis: ⁊ hoc ſm Docto. ſubti. in quolibet. 7. q. ¶ Et hoc de tertio articulo.

Quantum ad 4ᵐ arti. Dicēdū eſt ꝙ alr iſte articulus determinandus eſt ſm viam phoꝝ. Aliter ſm viam Theolo.

Quantum ad pᵐ eſt aduertēdū ꝙ phi ex duobꝰ fundamētis negarent dei pſciam futuroꝝ. ¶ Primū eſt. qꝛ cuꝫ pſcia dei nō ſtat vā ɔtingētia futuroꝝ. Si eni deus pſciret futura ac ipſa determinaret ad eēe: fruſtra eēnt ɔſilia: leges: pene: premia. laudatiōes: ac vituperatiōes: que oia ded. .cit phs 3° ethicoꝝ. ¶ Secundū fundamentum eſt: qꝛ deus: aut nihil intelligit extra ſe. aut ſi aliquid intelligit ſolum intelligit in vli vt exponit Cōmen. 12. metaph. cōmē. 37. ⁊ in de ſomno ⁊ vigilia inquit cōmē. Declaratū eſt in prima phia ꝙ iſte intelligentie abſtracte intelligunt nām vlem ⁊ nō dant niſi ſimile eius qḋ habent. impoſſibile eſt qḋ dent intentionē indiuiduale3 oino cum nō habeant nām cōprehendēdi intentionē particularē: ⁊ ille forme idiuiduales nō indiuiduant' niſi per mām ⁊c. ¶ Quinq3 rōnes ad iſtam cōcluſionē adducunt'. ¶ Prima. ſi deus intelligeret ſingularia ɔtingētia: aut intelligeret ipſa in vli: aut in particulari. nō in vli: qꝛ iſta cognitio eſt confuſa: que nō ɔuenit deo. ſi in particulari (cuꝫ iſta ſint iſinita) tunc daretur infinitum in actu: qḋ negat phs. in phi. ⁊ etiā deus intelligeret infinita. vtrūq3 ɔñs eſt falſum. de pmo pꝫ. de ſcḋo vo ꝓbatur: qꝛ qḋ ſcitur: ſcietis ſciētia cōprehēditur: qḋ aute3 ſic cōprehendit' finitur: igit' iſinitū eſſet finitū: qḋ cōtradictio. ¶ Secūda ratio ſi deus intelligit ſingularia aut hoc erit per receptionem ab ipſis: ⁊ hoc nō: qꝛ vileſceret itellectus diuinus. Aut hoc eſſet per motione3 eēntie. ⁊ hoc ēt nō pōt eē. qꝛ (cū ipſa ſit indiuiduū cōtinēs totam pfectionem ſue quiditatis eminēter ſubſiſtēs: excedēs in iſinitū quodcūq3 aliud idiuiduū cuiuſcūq3 alteriꝰ ſpēi) nō poterit repñtare (vt ſilitudo) ſingulare creatū. ¶ Tertia ratio. ſi deus itelligit oia ſingularia: itelligit omnes partes cōtinui: quo dato: ſequit' ꝙ ɔtinuū erit actu diuiſuꝫ cōpleta diuiſione: ſic ꝙ nō erit vlteriꝰ diuiſibile. ɔñs eſt falſuꝫ. igit' añs ɔñtia ꝓbat'. ſignet' aliqḋ ɔtinuū. tunc arguitur. aut itelligit oēs partes ꝓportionales ipſiꝰ. ſi ſic. igit' pter ptes quas deꝰ intelligit nō ſunt alie ptes in quas. aut nō poſſet fieri diuiſio ɔtinui. ⁊ ſic diuidēdo ɔtinuū in tales ptes tandē terminabit' ipſa diuiſio. Si vo dicas ꝙ deus nō itelligit oēs ptes ꝓportionales: igit' nō itelligit oia ſingularia. ¶ Quarta ⁊ penultima rō. qm̄ ſeqt' ex iſta poſitione ꝙ nō dabit' ꝓceſſus in iſinitū i nūis. ɔñs eſt falſuꝫ. ⁊ ꝓbatur ɔñtia. ſignet' nūs diſtans in iſinitū a binario: quē deꝰ itelligit. iſte nūs ɔtinet iſinitas vnitates. ⁊ ex ɔñti eſt iſinitus: ſed numero iſinito nō datur maior. ergo iſte eſt maximus: ſed vbi datur maximū: ibi non eſt ꝓceſſus in iſinitū. igit' ⁊c. ¶ Ultimo arguit'. Si deus intelligit extra ſe. ergo itelligit oia puncta q̄ ſunt in linea. aut ergo inter primū punctū quē deus videt. ⁊ quēlibꝫ aliuꝫ cognituꝫ a deo eſt dare mediū. aut nō. ſi ſic: ⁊ in illo medio eſt punctus: idem punctus mediabit inter primū punctū ⁊ ſeipſum. vt de ſe patet. ſi nō eſt mediū. ergo punctus erit immediatus puncto. qḋ eſt improbatū. 6° phiſicoꝝ. ¶ Sed his nō obſtantibꝰ teneo ɔnem iſtā tanq̄ꝫ certā ⁊ indubitabilem. ꝙ deus oia intelligit ſm oēm modū ſue itelligibilitatis. ⁊ rōnes pro iſta ɔcluſione adducte ſunt in. q. 8. 12. met. de itelligere diuino. q̄re. Et ideo pro nūc tñ ſufficiat rndere ad obta ɔ ɔnē. ¶ Et p̄ rndet' ad pᵐ fundamētuꝫ phoꝝ ꝙ pſcia dei de futuro ɔtingēti nō tollit ab ipſo ɔtingētiā: qꝛ ſcia iſta eſt ex determinatōe dine voluntatis. vt dicet: que ē libera ⁊ ɔtingēs. qḋ aūt eſt ɔtingēs ex

ex ſuppoſitione alicui⁹ ſimplr ɔtingētis:eſt ſimplr ɔtingēs.ſic qḋ eſt neceſſariū ex ſuppōne ſimplr neceſſarij:ē neceſſariū ſimplr. De⁹ ēt cognoſcit futuꝝ ɔtingēs nō ſoluꝫ ex determinatiōe ɔtingēti volūtatis diuine:ſꝫ cognoſcit futuꝝ ɔtigēs ſic euenire:qḋ pōt nō euenire:q꞉ cognoſcit ipm in qꝫtū ɔtingēs eſt. Cōtingēs aūt vt ɔtingēs:ē illud qḋ pōt alr ſe hr̄e. Ex quo ſeqꝛ q̄ (cū cognitio diuina non ſit alr de obto:q̄ꝫ obm ſit aptū natū ſm ſuā entitatē) intelligi ipſa de ɔtingēti nō pōt eſſe nec̄ia ex ɔditione obti.⁊ ſic neqꝫ ex pte voluntatis diuine:neqꝫ ex pte ſcie dei in ſe neqꝫ ex pte obti cogniti (ſub qua rōne cognoſcit) tollit cōtingētia a reb⁹. Pho aūt qui ponit p̄mā cāꝫ neceſſario ſe hr̄e circa res creatas:ſi ponat p̄ſciam ipſi⁹ reꝝ ɔtingētiuꝫ ɔñter hꝫ ponere ex p̄ſcia dei ⁊ ex ei⁹ volūtate oīa euenire de neceſſitate:ſed q꞉ diſcordam⁹ ab ipſo in p̄n° diſcordamus ēt in ɔ̄ne. ¶ Ad 2ᵐ eoꝝ fundamentū. Rñdet q̄ ſi dicat pħs deū nihil intelligere ex̄ ſe h̄ hꝫ intelligi motiue ⁊ terminatiue ab ipſis reb⁹.ſic q̄ ipſe res moueāt intellm diuinū:⁊ p ſe terminēt intellectionē diuinā vt dictū ē in.q.pręalle.de intelligere diuo. ¶ Et p h̄ rñdet ad p̄ᵐ mēbrū p̄me rōnis pħoꝝ q̄ cognitio in vlī eſt ɔfuſa:verū ē vbi intellectio ſit p motionē ipſaꝝ reꝝ:aut eaꝝ p ſe terminationē. Sꝫ ſm theologos de⁹ intelligit vnūqḋqꝫ diſtincte ⁊ in particulari p eēntiā ppriā. ¶ Et ad iprobationeꝫ ſcḋi mēbri dcē rōnes q̄ deus intelligeret infi ͥ ᵗᵃ:ɔcedit ɔ̄ns ⁊ ɔ̄ña. Et vlterius q̄ īfinita intelligibilia ſunt actu in intellectu diuo. Nec rōnes ɔ̄ vtrūqꝫ ɔ̄ns ɔcludunt. Nō rōnes iprobantes infiᵐ in actu ⁊ p̄ſertim in multitudine:q̄s non iduxi ſuperius:ſed hꝫ Ar. 3.phi.q꞉ nō ſunt demonſtratiue.vt ipſemet fatet.tex.c.40. Inqt enim rōnabilr qdē igit his ſpeculātibus ex h moī videbit ⁊c̄.quēmodū loquēdi hꝫ qū facit tm̄ pbabiles rōnes. ¶ Et p̄ſertim rō de nūero infinito nō ɔcludit:q꞉ aſſumit q̄ oīs nūerus eſt nūerabilis: q̄ rō eq̄ bñ ɔcludit q̄ īfinitas in po⁸ nō ē poſſis in numeris ſic. Oīs nūerus in po⁸ eſt nūerabilis in po⁸.oē nūerabile in po⁸ eſt pertrāſibile in po⁸.⁊ oē ptrāſibile in po⁸ ē finitū in po⁸.igit oīs nūerus infinit⁹ in po⁸ eſt finitus in po⁸. ¶ Dōm eſt igit q̄ in rōne Ari.ſm quā pbat nō dari nūerū infinitū in actu.vꝫ.in iſta.oīs nūerus eſt nūerabilis:oē numerabile eſt ptrāſibile.igit ⁊c̄. Altera p̄miſſaruꝫ eſt negāda.vꝫ.minor:q꞉ nūer⁹ īfinitus (ſm modū ſue īfinitatis in re) ē q̄ accipiendo de ipſo ptē poſt ptē:nūq̄ꝫ ſit tot⁹ actu acceptus:⁊ ita repugnat īfinitati nūeri q̄ ſit ptrāſibilis. ¶ Et ſi dicas q̄ īfinitas actualis ī nūero:oīno repugnat nūero. ¶ Tū.p̄.q꞉.5.meta.c.de q̄titate.⁊ ē tex.c.18.multitudo ſi ſit finita:nūerus eſt.igit oīs nūerus eſt multitudo finita. ¶ Tū 2°.q꞉.10.meta.tex.c.2.pluralitas ⁊ multitudo mēſurant vno:ſed nulla multitudo īfinita pōt menſurari aliquo finito.ex.6° phi.t.c.19.igit nō eſt dare multitudinē infinitā. ¶ Tū 3° nūerus cauſat ex diuiſiōe ɔtinui.3.phi.t.c.68.Sed cōtinuū nō pōt eſſe actu diuiſum in īfinita:q꞉ illa aut eēnt idiuiſibilia aut diuiſibilia.nō p̄ mō:q꞉ tūc cōponeret ex idiuiſibilibus. Si 2° mō:tūc pōt vlterius diuidi:⁊ tūc nō eſt diuiſuꝫ actu infiᵐ:ſic arguit Ar.6.phi.t.c.3. ¶ Rñr ad iſta ⁊ p̄ ad p̄ᵐ dr̄. q̄ in iſta rōne cōmittit fallā ɔ̄ntis:q꞉ ſequit multitudo:ē finita.ergo nūerus.ſic arguit Ari.ſꝫ deſtruendo aña non valꝫ. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ q̄ nūer⁹ īfinitus nō pōt menſurari vno aut q̄cūqꝫ alio finito finities ſūpto:ſꝫ bñ ſi īfinities ſumatur.vnde nūero infinito nō repugnat vno īfinities ſumpto menſurari. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ q̄ nūerus alr cauſat q̄ꝫ ex diuiſiōe ɔtinui.cauſat.n.ex diſtinctiōe eēntiaꝝ quā cāt ɔ̄dictio.vñ ſicut aliud eſt vnū:qḋ eſt ſynonomū enti (h̄ eſt ɔuertit cū ente.p cōmē.10.meta.cōmē.5.⁊.8.) ⁊ aliud eſt vnuꝫ de gn̄e quātitatis.p̄ᵐ vnū eſt p̄nᵐ nūeri trāſcendētis.2ᵐ eſt p̄nᵐ nūeri de gn̄e quātitatis. Et 5° meta.tex.c.12. diſtinguit vnū nūero ab vno qḋ ē p̄nᵐ numeroꝝ:volēs q̄ vnā numero repit in mā. Unum qḋ eſt p̄nᵐ nūeroꝝ ſine mā. Innuēs p h̄ q̄ nūerus alr cauſat q̄ꝫ ex diuiſiōe mē ſeu cōtinui:cui⁹ p̄nᵐ eſt vnū qḋ eſt ſynonomū enti. Ex quibus oīb⁹ cōcludimus q̄ ex rōnib⁹ Ari.non cōuincimur negare multitudinē īfinitaꝫ in actu in intellectu diuino. ¶ Nec ēt rō ɔ̄ ſcḋm ɔ̄ns prime rōnis p̄ncipalis cōcludit. cū dr̄ a pħis q̄ oē ſcitū:ſcientis ſcia finit. ¶ Dōm eſt q̄ finit quātū ad actū ſciendi nō hꝫ ſe vt dcm̄ fuit.in.q.de intelligere diuo. Scḋm hoc dixit Aug.12.de ci.dei c.18.pfecto oīs īfinitas q̄dā ineffabili mō deo finita eſt:q꞉ ſcia eius ipſi incōprehenſibilis nō eſt.quare īfinitas numerorū ſcie dei q̄ cōprehendit eſſe nō pōt īfinita ⁊c̄. Ex q̄ ɔcludit q̄ q̄cq̄d ſcia dei cōprehendit ſiue finitū ſiue īfinitū reſpectu ſcie dei finit:nō tn̄ in ſe. ¶ Et ſi arguas.tale vnūqḋqꝫ eſt. quale eſt in intellectu vere cogn̄ſcētis:alioqn cogn̄ſcēs deciperet.igit ſi reſpectu comprehenſiōis diuine oīa ſunt finita (que ſcia ſeu cōprehēſio veriſſima ē) igit oīa īfinita ſūt finita ī ſe. ¶ Rñr q̄ illud qḋ eſt realr ⁊ ſimplr finitū:eſt in ſe finitū: ſed nō qḋ eſt finit ̄ ī in actu cōprehenſiōis:aut ſm quādā pportionē ad actū cōprehēſiuū ipſius. Nā nūeri īfiniti:ɔcedunt eſſe finiti reſpectu ſcie dei:nō in ſe ⁊ ſimplr:ſed hꝫ quādā pportionē ad ſciāꝫ cōprehendētē ipſos. Nec icōueniens in vno actu cōprehenſiuo infinito cōcludi ⁊ ɔtineri infinita:qū qdē inter duo puncta finita in linea aſſignata cōtinent īfinita puncta. Silr inter quecūqꝫ duo inſtantia ſunt īfinita intermedia. Inter q̄ſcunqꝫ duas lineas:ſunt infinite linee.inter quaſcūqꝫ duas ſupficies ſunt īfinite ſuperficies medie. Sic in propoſito. ¶ Ad forᵐ rōnis dr̄ cōcedēdo aña.⁊ negādo ɔ̄ñam. Nā p tāto īfᵐ ɔcedit eſſe finitū in ſcia dei:q꞉ hꝫ talē proportionē ad ipſam q̄ eā nō excedit.⁊ h̄ mō pōt dici hr̄e modū finiti:q꞉ īfra āꝫbitū talis ſcie finit ⁊ terminat.realr tn̄ ſm q̄ ɔcipit a deo:aut in ſe cōſiderantū eſt īfᵐ. ¶ Sed adhuc īſurgit vna difficultas: q꞉ īfᵐ ſm q̄ īfᵐ:ē incognitū.ex p̄ phi.t.c.35. Et.2.met.t.c.22. Uñ cō.ibi. Impoīe eſt.n.nos intelligere lineā infinitā:niſi qū accipimus eā finitā.igit ſi īfinitas repugnat cognoſcibilitati:a nullo intellectu erit cogn̄ſcibilis.⁊ ita non ab intellectu diuo. ¶ Iſta difficultas regreret plirā determinationē q̄ūo īfᵐ poſſit cogn̄ſci.p nunc tn̄ breuiter dicēdū eſt q̄ īfᵐ accipit duob⁹ modis. Pmo ſm moduꝫ ſue entitatis:vt.ſ.ps accipit poſt ptē:eo mō quo infᵐ hꝫ eſſe in reb⁹:⁊ ſic a nullo intellectu nec creato nec icreato poteſt cogn̄ſci:q꞉ dū intell̄s q̄cunqꝫ intelligeret ptē poſt ptē:nūq̄ꝫ oīa intelligeret.⁊ ſic nō intelligeret vt infᵐ:ſed ſm.2ᵈᵒ poteſt accipi infᵐ vt omnes ptes que ſunt in po⁸ in īfinito ſimul accipiant vt quoddā totum ſimul in actu:⁊ ſic pōt cognoſci ab intellectu infi ͥ ᵗᵒ cōprehēdente oēs tales partes.cuiuſmodi eſt intell̄s diuinus. Et ſaluat dcm̄ pħi quo ad intellectū nr̄ꝫ:q intelligit diſcurrēdo ab vno in aliud.⁊ vnū poſt aliud. Et ſic verū eſt illud ſcḋi meta.q̄ ſi cauſe eēnt īfinite:nihil intelligeret a nobis:quia oporteret eas oēs cognoſci. Hoc aūt nō poſſet intell̄s noſter ſigillatiꝫ diſcurrēdo ab vno in aliud:⁊ poſt vnū intelligendo aliud. ¶ Sed ɔ̄ iſtā rñſionē iſtatur dupl̄r.p̄:q꞉ rō infiniti conſiſtit in actu pmixto po⁸ vt vult Ari.3.phi.tex.c.58. Uñ ſe hꝫ ſicut dies ⁊ agon vt inqt Ari.⁊ Cōmē.inqt.nō opꝫ intelligere de eēntia īfiniti actū demonſtratū:vt hoiem aut domū:ſed actū cōpoᵐ cuꝫ po⁸.igit ſi ſtas oium ptiuꝫ infiniti:repugnat entitati infiniti. Sed q̄ repugnat entitati alicuius:repugnat ei⁹ cognoſcibilitati.q꞉ vnūquodqꝫ ſicut ſe hꝫ ad eēſic ad cogn̄ſci.2.meta.t.c.4.igit a nullo intellectu poterit intelligi q̄ꝫtū ad oēs ptes ſi. ¶ Itē 2° infᵐ hꝫ q̄ accipit ps poſt ptē in ipſo:eſt ſiᵐ:quia qḋ eſt actu acceptū ſemp eſt finitū.igit ſi īfᵐ accipit ſm pp̄riū modū infini ͥ ᵗⁱ:nō accipit vt ps poſt partē.igit ſic cognoſcere īfᵐ: nō ē cognitio eius ſm modū ſue infinitatis. ¶ Ad p̄mū rñdet q̄ q̄cquid repugnat entitati ſimpliciter alicuius: repugnat eius cognoſcibilitati:nō tamen opꝫ q̄ q̄cquid repugnat entitati ſm aliquem modū eſſendi:repugnet cognoſcibilitati,

cognoſcibilitati. Exēplū. albedini ⁊ nigredini repugnat eē ſil' in ſubiecto eodē (lꝫ nō repugnet eis eē in eodē ſubiecto abſolute) tñ non repugnat eis ſil' cognoſci. vñ qcqd repugnat entitati eaꝝ abſolute ⁊ ſimplr: repugnat cogſcibilitati eaꝝ. nō tñ qcqd repugnat entitati eaꝝ ſm iſtuꝫ modū ſiltatis: repugnat cogſcibilitati eaꝝ ſꝫ iſtū modū. Sic in ꝓpoſito. nūi infiniti ſūt in po^a ita ꝙ nō repugnat entitati alicui' nūi eē ſimplr: qꝛ quocūqꝫ nūo dato pōt dari ali' ⁊ ali' in ifinitū nulli ǵ nūo ifinitoꝝ repugnat eē ſimplr (⁊ tñ ſil' eē repugnat eis.) ꝯñs tñ ſil' itelligi ab itellectu' ifinita cōꝓrehēdēte totā multitudinē infinitoꝝ nūoꝝ. ¶ Per h' r̄ndeť ad formā ꝑme rōnis negādo maioreꝫ ꝙ qcqd repugnat entitati ſm aliquē modū: repugnat eius cogſcibilitati. Et minor ꝯcedit. ¶ Sed ſi arguas. qcqd repugnat entitati: repugnat cogſcibilitati: infinitas repugnat entitati. ǵ ⁊c. ¶ Maior ⁊ minor ꝯceduntˀ. Sꝫ negať argu. qꝛ cōmittit fallaciā figure dictiōis. nā lꝫ qcqd i maiore dicit ēntiā. lꝫ ifinitas. dicit modū. Et ita cōmutat rē in modū. ¶ Pro declaratiōe tñ minoris eſt aduertēduꝫ ꝙ cū dr̄ ifinitū repugnat entitati. ſi accipiať ifinitū ſꝫ entitates iportatas p ptes ifiniti: ſic falſa eſt. Nulla eni eaꝝ: nec aliq̄ entitas ipſi' ifiniti: repugnat ifinitati. Si aūt accipiatur ifinitū ſꝫ modū ifiniti. q̄ ē ſiltas illaꝝ entitatuꝫ (qꝛ alr nō ē ꝓꝑe ifi^m: lꝫ finitū) tūc nō ſeqť ꝯ: lꝫ eſt figura dictionis cōmutādo rē in modū. ¶ Ad 2^m r̄ndeť ꝙ modus cognoſcēdi ifi^m ab itellu finito ⁊ poteñali ē in accipiēdo parteꝫ poſt ptē: qꝛ iſte modus cogſcēdi cōpetit tali intellectui ex nā ſua: ita ꝙ q̄ntūcūqꝫ actu acceptū ſit fi^m: tñ reſtat aliud ⁊ aliud accipiēdū i ifi^m: ⁊ ita cogſcit ifi^m ſincathego^ce nō cathego^ce. ꝙ totū ifi^m ⁊ q̄lǝbet ipſi' ſit actu acceptū ⁊ ptranſitū. Et cū tu dicis ꝙ modus ifinitatis nō ē i accipiendo ptē poſt ptē. negať h'. imo eē ifiniti (ſiue in ꝯtinuis ſiue diſcretis) ē i fieri ⁊ i ſucceſſiōe vt ſupi' allegatū ē ex. 3. phiſico. ¶ Sꝫ adhuc iſtať ꝯ r̄ſionē ad ꝑ^m ſic. Sicut ipoſſe ē ꝙ aliqd ſit ſub mō ſibi repugnāte: ita ipoſſe ē ꝙ ſub illo mō itelligať eē itellu vo. ſic i exēplo dato. ſic ſiltas eēndi repugnat albedini ⁊ nigredini re^u eiuſdē ſubti: ita eis repugnat ſic itelligi. ǵ ſtat maior. ꝙ qcqd repugnat entitati ſꝫ aliquē modū eēndi: repugnat cogſcibilitati ſꝫ eūdē modū eſſendi. ⁊ tūc accipiať iſta minor. ifi^m ſꝫ oēs ptes ſil' acceptas repugnat entitati. ǵ ifi^m ſm oēs ptes ſil' acceptas repugnat cogſcibilitati: lꝫ deus nō cogſcit niſi qđ ē cogſcibile. ergo deus nō cogſcit ifi^m ſm oēs ſuas ptes ſil'. Sꝫ ſm r̄ſionē. ifi^m nō accipiť ſm ꝓpriū modū ifiniti niſi accipiať ſꝫ ſiltatē ptiū. ǵ deus nō cogſcit ifi^m ſm ꝙ ifi^m. aut ifinita ſꝫ ꝙ ifinita. ¶ R̄ndeť ꝙ qñ dr̄. qcqd repugnat entitati ⁊c. vel modus accipiť p mō eēndi. ⁊ tūc cōcediť ꝙ qcquid repugnat entitati ſm aliquē modū eēndi illō ēt repugnat cognoſcibilitati ſm eūdē modū. ſic arguebať i exēplo de albedine ⁊ nigredine: qꝛ repugnat cognoſcibilitati vtriuſqꝫ ꝙ itelligant ſil' eē in eodē ſubto. Sed ſi modus accipiatur. vt ē modus cogſcēdi aut cognit'ōis: ſic negať iſta. qcqd repugnat alicui entitati ſm aliquē modū eēndi. repugnat cognoſcibilitati rei ſm modū itelligēdi: qꝛ aliquis modus repugnat rei q ui tñ nō repugnat ei' cognitioni. ſic ſiltas repugnat albedini ⁊ nigredini in eē: q̄ tñ nō repugnat eaꝝ cognitiōi. cū poſſint ſil' itelligi ſiltate ſe tenēte ex pte cognitiōis. Ad ꝓpo^m applicādo repugnat infinito hꝫ oēs ſuas ptes ſil'. ⁊ tñ iſta ſiltas nō repugnat cognitioni: ſic ꝙ ſil' ſiltate cognitiōis itelligant ab itellu diuino: q̄ ſimultas ē modus cognitiōis nō cogſcibiliuꝫ. vñ ſic deus actu nouit ifinita i po^a: ſiue ſint i po^a actiua dei: ſiue ſint i po^a actiua ⁊ paſſiua creature: ita ꝙ ifinita i po^a ſunt actu cognita a deo: ſic dr̄ꝫ ꝙ deus ſil' nouit ifinita: ita ꝙ ſit ſiltas cognis ifinitoꝝ: nō tñ deus nouit infinita ſil': ita ꝙ ſit cognitio ſiltatis ifinitoꝝ: qꝛ ſi ſic falſuꝫ itelligeret. nā lꝫ ifinita ſint a deo ſil' cognita: nō tñ ifinita ſꝫ ſiltatē ſuā i eēndo cogſcunť a deo. ¶ Pōt ēt alr dici ꝙ ſcꝫ' ē aliqd intelligere itelligētia ſimplici: ſec' itelligētia cōpoſitiua: aut diuiſiua. p̄ mō deus itelligit ifinitū in quo itellu nō eſt falſitas. 2° mō nō. ¶ Sꝫ adhuc iſtať. qꝛ ſaltē itellꝰ diuin' ſil' itelligit ifinita vel ifinitos nūos. igit deus ſil' poterit itelligere vnū ifinitū: qꝛ ex illis ifinitis nūo itellectis: pōt itelligi fieri vnū ifi^m. Sic arguit pℏs. 7. phi. tex. cō. 4. 5. ⁊ 6. de ifinitis. ſi eēnt i re ex. ſi igiť itelligit ſil' ifinita. igiť ſil' itelligit ifi^m. quo dato ſeqť ꝙ deus ifi^m poſſet ꝓducē: qꝛ qđ ſil' itelligit: ē factibile ab eo: qꝛ ſi ſil' itelligit ifi^m: rō cogſcēdi ipſi' hꝫ vnā ideā. ⁊ p ꝯñs poſſet ꝓduci vtvnum. ¶ R̄ndeo ꝙ cogſcit ifinita ſil'. ⁊ ifi^m ſil'. lꝫ nō ſeqť cogſcit ifi^m vno actu ⁊ ſil'. igiť ifi^m ē ſil' factibile ab eo. Tñ hec ē falſa. oē cogſcibile a deo vnico actu: ⁊ ſil' ē ſil' factibile ab eo. pꝫ. n. h' eē falſuꝫ de tpe. ſil'. n. cogſcit tps ⁊ oēs ptes tpis: nec tñ pōt ſil' totuꝫ tps ꝓducē. Et iō nec oē cognituꝫ a deo vnica idea: pōt ſil' ꝓduci a deo. qꝛ vt dictū ē: ſucceſſiuū (quēadmodū ē motus ⁊ tps) vnā ideā hꝫt in deo: ⁊ tñ repugnat eis ex nā eorū ꝙ ſint ſm ſe tota ſil'. Hoc idē pꝫ in nobis. qđ eniꝫ vno actu ꝯcipim' nō poſſum' ſil' i effectu ꝓducere. ¶ Ad rōnē ſcdam pℏoꝝ ꝑncipalē r̄ndeť ꝙ deus itelligit ſingularia p motionē eēntie. ⁊ ad iprobationē r̄ndeť ꝙ (qꝛ eēntia diuina ꝯtinet v̄tualr ⁊ eminēter vnūquodqꝫ ens) pōt ipm repñtare itellectui ſuo. Neqꝫ obſtat ꝙ ſit repñtatiuū: excedēs ſingulare itelligibile. qꝛ ſi aliqđ limitatū pōt eē rō cognoſcēdi diſtīcta re^u vni' obti: multo magis illimitatum ad illud ⁊ ad aliđ. Sꝫ ſi eēntia eēt limitata re^u alicui' vni' determinati cogſcibilis: ipſa eēt determinate rō cogſcēdi illud. igiť (ſi ipſa ſit illimitata re^u pluriū cogſcibiliū) pōt eē ex ſe rō cogſcēdi qđcūqꝫ illoꝝ. Illimitatio eni ñ auffert ab aliq̄ aliq̄ꝫ pfectionē. Sꝫ ſtāte pfectiōe que erat ad aliqd q̄ſi ponit pfectionē ſiliꝫ ad aliud. ⁊ concediť ꝙ tale illimitatū eque pfecte ⁊ eque diſtīcte repñtat qđcūqꝫ cognoſcibile ac ſi repñtareť p ꝓpriū ⁊ formale repñtatiuū ipſi'. ¶ Et cū tu dicis ꝙ nō ē eēntia ꝓpa ſilitudo hui' obti aut illi'. ¶ R̄ndeť ꝙ nō ē ꝓpa. ſic ꝙ ita ſit hui' qđ nō alteri': lꝫ bñ ē ꝓpa qꝛ pfecte ⁊ diſtīcte repñtās ipm ſub ꝓpa ratione. ¶ Sꝫ iſtať ꝯ r̄ſionē: qꝛ Auer. loco p̄allegato de ſom. ⁊ vigi. arguit ꝙ itelligētie abſtracte nō itelligūt idiuidua: qꝛ ſi ſic: eēnt mālēs ⁊ agerēt p ꝯtactū. ǵ ſm ipm nulla itelligētia pōt itelligere idiuiduū ⁊ ſingulare. ¶ Ad h' r̄ndeť ꝙ ꝯñtia cōmē. initiť huic ꝓpōni. Oē agēs ⁊ patiēs i quocūqꝫ gñe entiū ē eiuſdē rōnis. ⁊ pp h' ſm ipꝫ i. 3. de aīa. in cōmē. 18. itētiōes imaginate nō pñt mouere itellēm poſſibilē ſine aliquo qđ ē itellꝰ i actu: qđ trāſſert eas de ordine in ordinē: h' ē de ordine mālis ⁊ extēſi ad ordinē ſpūalis ⁊ inextēſi: que v̄t' ſic trāſſerēs ē itellꝰ agēs. q̄ facit po^a itellecta: actu itellecta: ⁊ ita cū ſingulare ſenſibile ſit māle ⁊ extēſum: nō poterit mouere itelligētiā abſtractā: que ē oīno imālis ⁊ iextēſa: ⁊ ita ſeqť (ſtāte iſta hypoteſi) ꝙ cū agēs ⁊ patiēs ſint ꝓportionata in quocūqꝫ gñe entiū: q̄ntū ad eē māle vel imāle: itelligētia abſtracta nō pōt itelligere ſingulare ſenſibile recipiēdo imediate ſpēm ab ipſo vel per ei' motionē. Sꝫ cū h' ſtat ꝙ poſſit itelligere ſingulare ſenſibile p eēntiā ꝓpriā: que v̄tualr ⁊ eminēter ꝯtinet ipſuꝫ ſingulare. vt dictū eſt. Et ita ſequēdo hāc r̄ſionē neganda eēt ꝯñtia cōmē. qꝛ negāda ē ꝓpō cui initiť. nō eni opꝫ ꝙ agēs ⁊ patiēs obm ⁊ po^a ſint eiuſdē rōnis: ſꝫ ſufficit ꝙ ſint ꝓportiōata. que relatio ꝓportiōis magis reqrit diſſimilitudinē q̄ꝫ ſilitudinē ꝓportiōabiliū. ſic alꝰ dictū ē. vñ h' relō ſemp ē iter diuerſas nās ⁊ alteri' rōnis queadm^m ē inter totū ⁊ ptes: iter māꝫ ⁊ formā: iter actū ⁊ po^m. ¶ Qz ſi tu arguas. Inť po^m cogſcētē ⁊ ipꝫ cognitū reqriť maior ſilitudo q̄ꝫ ſit ꝓportio: qꝛ oīs cognitio ſit p aſſiīlationē cogſcētis ad cognitū. ex p̄ de aīa. t. cō. 32. 2. de aīa. ⁊ alibi frequēter. ¶ Ad h' r̄ndeť ꝙ iſta aſſilatio po^e cogſcētis ad cognitū nō ē ſꝫ eē nāe aut ſꝫ modū eēndi nālē vtriuſqꝫ: ſꝫ ē p ſolā receptiōeꝫ ſpēi ⁊ ſilitudis a re ſicuti ē ſpēs itelligibilis aut act' itelligēdi: ⁊ ita p ſpēꝫ aut ſilitudinem aliq̄ꝫ

receptū ab obiecto ⁊ potētia aſſimilaṫ obīo ⁊ nō ſm mo-
dū eſſendi nālē. ⁊ hoc eſt qḋ ḃz Ari. in .3. de aīa. ꝙ nō opꝫ
intellectū eſſe terrā realr̄ ad hoc ꝙ terrā cognoſcat: ſed ſuf
ficit: ꝙ ſit tale intētionalr̄: q̄le eſt illud qḋ cognoſcit ⁊ in-
telligit. vnde tex. c. 38. lapis nō eſt in aīa: ſed ſpēs lapidis.
Hec riſio eſt ad hoc ꝙ itelligētia abſtracta nō eſt mālis:
ſi mālē itelligat. ¶ Sed ꝯ riſionē inſtaṫ: qꝛ ſi cōmentatoꝛ ḃz
ꝑ fundamēto ſue ꝯñie: ꝙ agēs ⁊ patiēs ſunt ꝓportiona
ta (hoc eſt eiuſdē rōnis: i. quocūqꝫ gñe entiū ꝗntū ad eſſe
mālē ⁊ imālē) ſequiṫ ꝙ ſingulare ſenſibile nō poterit mo
uere intellectū nr̄ꝫ. ꝯñs eſt ſtm ſm Ari. 3. de aīa. tex. c. 10.
igiṫ ⁊c. ⁊ ꝯñtia pꝫ: qꝛ intell's nr̄ eſt imālis ⁊ ſingulare eſt
ſenſibile ⁊ mālē. ¶ Ad hoc riſdeṫ. ꝙ aliud eſt loqui de in
tellectu nr̄o cuiꝰ intelligere depēdet a corpore aut ab aliq̄
exñte in corpore (cū itellectus poſſis recipiat ab imagina-
tiōe intētionē intellectā. ex 3° de aīa.) aliud eſt loqui de i-
telligētia abſtracta cuiꝰ intelligere nullo mō depēdet ab
aliq̄ exñte in corpore. Sed eſt ſimplr̄ abſtractuꝫ a corpore
tanq̄ ab obīo ⁊ tanq̄ a ſbīo. intellectꝰ igiṫ nr̄ poterit intel
ligere ſingulare per reflexionē ad fantaſmata a qbꝰ mo-
uet itellectꝰ poſſis recipiēdo ſpēm intelligibileꝫ. Sed dire-
cte ⁊ per ſe nō pōt moueri intellectus a ſingulari ſenſibili
neqꝫ a ſpē imediata cāta ab ipſo ſicut eſt fantaſma cuꝫ ſit
ſpēs extēſa ⁊ mālis. Sed hoc dici non pōt de intelligētia
abſtracta: cū ſm eē ⁊ ſm eiꝰ opōnē ꝓpriā (que eſt intellige
re) nullo modo depēdeat a mā ⁊ a corpore. ¶ Sꝫ adhuc
inſtaṫ qꝛ ſi intelligētia itelligit ſingulare per eſſentiā ꝓpri
aꝫ (que eminēter ꝯtinet ipm ſingulare) opꝫ ꝙ eſſentia eiꝰ
moueat talē intellectū vt eſt aliq̄ mō ſilitudo eiꝰ ⁊ forma
ſimilatiua ipſiꝰ. Sed ita eſt ꝙ eſſentia intelligētie nō pōt
eſſe ſilitudo ipſiꝰ ſingularis cū ſit imālis. ergo non pote-
rit eſſe rō cognoſcēdi reſpectu eiuſdē. ¶ Ad hoc riſdeṫ. ꝙ
aliud eſt formale repñtatiuū alicuiꝰ: ⁊ aliud eſt virtuale
repñtatiuū illiꝰ. Exēplū. ponamꝰ ꝙ vniuerſale ⁊ particu
lare intelligant per eandē ſpēꝫ. ſic ꝙ vlē intelligaṫ per ſpēꝫ
minus vlis. Species minus vlis eſt formale repñtatiuū
minus vlis: ⁊ repñtatiuū v̇tuale reſpectu magis vlis: ⁊
ita qḋ eſt formale repñtatiuū vnius eſt reſpectu alterius
virtuale. ſic eſſentia intelligentie virtualr̄ ⁊ eminēter ꝯti-
nēs ſingulare ſenſibile poterit eſſe virtuale repñtatiuū: ⁊
ita imago virtualr̄ repñtans ſingulare ſenſibile ex ꝯtinē
tia virtuali ſingularis in eſſentia intelligētie: qꝛ ꝯtinens
aliqḋ in entitate: cōtinet etiaꝫ in cognoſcibilitate. ¶ Et ſi
ꝓteruiendo dicas ꝙ eſſentia iſtius ſingularis ſenſibilis
nō pōt repñtari per eſſentiaꝫ oīno imālēꝫ. ¶ Negaṫ hoc
qꝛ inter rōnē cognoſcēdi ⁊ obm̄ cognitū nō reqriṫ ſilitudo:
ſed ꝓportio. ſicut nec inter poām ⁊ obm̄ cognitū. vt dictuꝫ
eſt. ¶ Ad 3am rōnē ꝑncipalē pro via pḃoꝝ cū dī: ſi deus in
telligit ſingularia: intelligit oēs ptes ꝯtinui ⁊c. Riñdeṫ ꝯce
dēdo ꝯñā. Et cū iſferṫ. ꝙ ꝯtinuū erit actu diuiſuꝫ cōple-
te diuiſioe: negaṫ ꝯña. ¶ Pro q̄ ē nōndū ꝙ dꝰ intelligit diui
ſionē ꝯtinui eo mō q̄ poſſe ē ipaꝫ fieri aut eē. ſꝫ ꝯtinuū ſic
eſt poſſe diuidi ꝙ vna diuiſiōe exñte in actu nec io ſtat poā
ad aliā. ⁊ cū reductiōe poē nō tm̄ ad ſcm̄ eſſeꝫ ēt ad fieri
ſtat alia poā nō reducta ad actuꝫ: neqꝫ ſꝫ fieri. neqꝫ ſꝫ ſcm̄
eſſe. ¶ Et hͦ pōt ꝯfirmari ꝑ illud Auer. 3. phi. ꝯmen. 69.
vbi aſſignat rōnē. vñ eſt ꝙ q̄ta magnitudo eſt in poā: tā
ta ꝯtingit eſſe in actu. nō ſic in numeris. rō eſt ſm ipꝫ: qꝛ
oēs poē que ſunt ad ptes magnitudinis: ſunt poē eiuſdē
potētialitatis ⁊ eiuſdeꝫ rōnis. nō ſic in nūeris. ſic etiaꝫ in
ꝓpoſito. poē q̄ ſunt ad diuiſionē: nō ſunt vniꝰ potētiali-
tatis totalis quēadmodū ſunt poē ad augmentū. ⁊ rō: qꝛ
poā que eſt ad diuiſioēꝫ: eſt poā ad māꝫ: poā ad augmētū
eſt ad formā ſm Auer. loco ꝑallegato cōmē. 67. mā aūt eſt
terminata ⁊ nō terminās. forā per oppoītum terminat: ⁊ nō
terminaṫ ab aliq̄: ⁊ iō (ſꝫ ipm) infinitas accidit rei ex mā ⁊
finitas ex forā. ⁊ iō poē q̄ ſunt ad augmētū magnitudinis
(cuꝫ ſint poē ad formā) vnā ſunt poē ꝑtiales vniꝰ potētia

litatis totalis: ⁊ per oppoſitū (cū potētie que ſunt ad di-
minutionē ſeu diuiſioneꝫ magnitudinis ſint potētie ad
māꝫ ex pte cuiꝰ nō eſt ſtatꝰ ⁊ terminꝰ) tales poē nō ſūt vni
us potētialitatis totalis: ⁊ ideo nō pñt ſil' oēs reduci ad
actū: ſed cū poā reducta ad actū fieri vel facti eſſe: ſtat alia
poā nō reducta ad actū fieri vel facti eē. deus igiṫ itelligēs
tales potētias ad diuiſionē: ſic itelligit: ꝙ itellecta vna di
uiſione in actu: itelligit potētiā ad alterā: ⁊ itelligit quālī
bet diuiſionē ſeorſum terminari ꝑ ꝯtinuū. ¶ Et ſi dicas.
deus ſil' itelligit oēs diuiſiones ꝯtinui. igiṫ ꝯtinuū ſimul
erit actu diuiſum ſꝫ oēs ptes in itellctu diuino. ¶ Riñdeṫ
ꝙ diuiſiones ſil' actu itelligi ab itellctu diuino pōt eſſe du
pliciter vel ſimultate ſe tenēte ex pte actus cōprehendētis
oēs actuales diuiſiones: vel 2° mō ſimultate ſe tenente ex
pte ptiū diuiſaꝝ. pͥ mō deus ſil' intelligit oēs diuiſiones
ꝯtinui: qꝛ nulla eſt diuiſio que nō cadat ſub actu itelligē
di diuino. 2° mō deus nō ſil' itelligit tales diuiſiones: qꝛ ta
lis itellectio iplicat ꝯdictionē: qꝛ eſſet intelligere diuiſioneꝫ
ꝯtinui ſub mō ſibi oīno repugnāte. ⁊ talis itellctꝰ eēt fal
ſus. Et hoc eſt qḋ dicta nō nullis ꝙ iſta ꝓpoſitio. deꝰ ſil' in-
telligit oēs diuiſiones ꝯtinui eſt diſtinguēda. put ly oēs.
pōt teneri ꝑtitiue ⁊ diuiſiue. vel 2° mō collectiue. pͥ mō eſt
vā. 2° mō falſa. pͥ mō eſt ſenſus ꝙ q̄cūqꝫ diuiſione conti-
nui aſſignata: illa itelligiṫ a deo. 2° mō eſt ſenſus. ꝙ oēs
diuiſiones ꝯtinui ſūt viſe a deo ⁊ intellecte ſic ꝙ ipſis ſi-
gnatis: nō ſūt plꝛes ſignabiles: ⁊ iſte ſenſus ē falſus: quia
quālibet diuiſionē intellectā a deo ꝯcomitanṫ poē infini-
te ad infinitas diuiſiones potētiales: ⁊ nō pñt quotcūqꝫ
ſignari: qn plꝛes ſint ſignabiles cū ſit infinite: quelibet tñ ē
viſa a deo. vnde non pōt aliqua aſſignari: quin ſit viſa a
deo. ¶ Ad penultimā pḃoꝝ rōnē riſdeṫ vno modo cōce
dendo ꝙ deus videt infinitos nūos dicēte Augꝰ. 12. de ci.
dei. c. 18. Abſit vt dubitemꝰ ꝙ ei. ſ. deo ſit ignotꝰ aliqs nu-
merus. deus eni oēs nūos nouit quos infinitos eē certuꝫ
eſt. ⁊ negaṫ ꝙ deṫ aliqs nūs infinitꝰ dicēte Aug. vbi ſup.
infinitoꝝ nūoꝝ nō eſt nūs. ¶ Et ad ꝓbationē ꝙ deṫ nūs
infinitꝰ. Cū arguiṫ. ſi deus videt infinitas ſpēs nūoꝝ. ergo
videt aliq̄ ſpēm nūi in infinitū diſtātē ab vnitate. ¶ Riñ
deṫ ꝙ nūm aliquē eē infinitū aut diſtare in infinitū ab vni
tate iplicat ꝯdictionē. qꝛ ꝑ Ar. 3° phiſi. oīs nūs eſt nūatꝰ.
oē nūatū eſt finitū. ergo ⁊c. ¶ Iteꝫ nihil eſt menſurabile per
aliqḋ: qḋ aliquotiēs ſumptū eiꝰ q̄titatē nō attingit. nūs
aūt eſt multitudo mēſurata per vnū: ſed vnitas quotiēſ
cūqꝫ ſumpta nō attingit nūm infinitū. (ſi dareṫ) igiṫ vni-
tas nō menſuraret talē nūm: ⁊ per ꝯñs nō eſſet numerꝰ.
¶ Sed hec rō paꝝ ꝯuincit aduerſariū vt ſuperius dictū
eſt. ¶ Quicquid ſit de iſta rōne. ſequēdo riſioneꝫ cōcediṫ
ꝙ deus videt multitudinē infinitā nūoꝝ. nō tñ videt nu-
merū infinitū. neqꝫ omnis multitudo eſt nūs: ſed ſolum
finita: ſed bñ ecōtra. oīs nūs eſt multitudo. Diffiniṫ eniꝫ
nūs per multitudinē tanq̄ per genꝰ: ⁊ ita eſt dare multi
tudinē maiorē quocūqꝫ nūo aſſignato vl' aſſignabili. qꝛ
tota multitudo nūoꝝ (cū ſit infinita) excedit quēlibet nu
merū datū. quū q̄libet talis ſit finitus. ¶ Aliter pōt dicī
negādo iſtā ꝯñtiā. vꝫ. deus videt infinitos nūos. ergo in nu
meris nō erit ꝓceſſus in infinitū. Et ad ꝓbationē concediṫ
ꝙ deus videt nūm in infinitū diſtantē ab vnitate ſeu ha
bentē infinitas vnitates: ⁊ cōcediṫ ꝙ iſte eſt maximꝰ nūs
quo maior dari nō pōt. Et cū dī. ergo non erit ꝓceſſus in
infinituꝫ in nūis. Riñdeṫ ꝙ infinituꝫ capiṫ dupl'r. ſ. cathe
goꝛematice ⁊ ſincathegoꝛematice. cathegoꝛematice idē eſt
qḋ ꝯſtās ex ptibꝰ infinitis nō habēs terminuꝫ ⁊ finē. Uel
pōt deſcribi quēadmodum deſcribit doc. ſub. in quoli-
bet. q. 5. ꝙ eſt illud cui nihil entitatis deeſt in nā in qua ē
infinituꝫ. eo mō quo eſt poſſibile oēm entitateꝫ talis nāe
cōtineri in aliquo vno: qḋ addiṫ: qꝛ forte nō eſt poſſibile
tale infinitū ꝯtinere ꝑ idētitatē ſeu formalr̄ oēm entitatem
nāe ⁊ eſſentie in qua eſt infinitum: ſed ſufficit ꝙ contineat
omnem

oẽm illã nũm virtualr̃ ⁊ eminẽter. ⁊ iſto mõ ſi darẽ nũo
infinit⁹ habẽs in ſe iſinitas vnitates: contineret quẽlibet
aliũ nũm finitũ in ſe realr̃ ⁊ per idẽtitatẽ: aut ſaltẽ ṽtuali
ter ⁊ eminẽter: ⁊ ita ꝯtineret oẽm nũm q̃tũ poſſibile eſt
ꝯtineri in aliquo vno. vel põt deſcribi iſinitũ tale ꝑ exceſ
ſum ad quodcũq; aliud finitũ in nã in qua eſt iſinitũ ſic.
iſinitũ eſt qđ excedit quodcũq; finitũ nõ ſʒ aliq̃ʒ determi
natã ꝓportionẽ: ſed vltra oẽm determinatã ꝓportionem
vel determinabilẽ: ⁊ ita nũs iſinit⁹ in ſe vel itellu diuo (ſi
darẽ) excedit quẽcũq; aliũ nũm finitũ vltra oẽʒ ꝓportio
nẽ determinatã aſſignabilẽ. Sʒ iſinitũ capiẽ 2ᵒᵒ ſincathe
goꝛematice: ⁊ ẽ illud qđ nõ ſic ẽ aliq̃ʒᵐ qn maius illo dari
poſſet. ⁊ iſto mõ ponim⁹ iſinitatẽ i nũis ſucceſſiue. nã cuʒ
nũs cãet ex diuiſione ꝯtinui. ex. 3. phi. ⁊ ꝯtinuũ diuidi poſ
ſit i iſinitas ptes ſucceſſiue: ſeqꝫ nũm poſſe multiplicari i
iſinitũ ſucceſſiue. Capiẽdo iſinitũ ſincathegoꝛematice. Ap
plicãdo hoc ad ꝓpoſitũ ſi aſſigneẽ nũs iſinit⁹ cathegoꝛema
tice in itellu diuo iſte nũs erit maxim⁹ ⁊ maioꝛ iſto dari
nõ põt: ⁊ ꝯcedo h̃ ſtatũ. ſic ꝙ ad maioꝛẽ nũʒ ꝓcedi nõ pt.
Sed ſi ſigneẽ nũs iſinit⁹ ſincathegoꝛematice in ſe vel in in
tellu diuino: ſic in tali nũo iſinito ſincathegoꝛematice ſi
gnato: nõ daẽ ſtat⁹ ſic nec daẽ in diuiſione ꝯtinui. ❡ Et ſi
arguas ꝙ tũc dei ſtat⁹ accipiẽdo nũos infinitos ſincathe
goꝛematice: q2 ſi de⁹ videt iſtos nũos: videt aliquẽ nũʒ in
iſinitũ diſtãtẽ a ꝓ⁹ipẽ nũi. g̃ talis ꝯtinet iſinitas vnitates:
⁊ ex ꝯñti ẽ iſinit⁹ cathꝫᶜᵉ. ❡ Rñdeẽ ꝙ diſtãtia iſta iſinita:
vel accipiẽ cathegoᶜᵉ vel ſincatheᶜᵉ ſi pmõ: ꝯcediẽ ꝯñtia ſi
2ᵒᵒ: negaẽ. qꝛcũq; eni nũo diſtãt in iſinitũ cathegoꝛeᶜᵉ hʒ i
ſinitas vnitates: ſʒ ſi ſincathegoꝛeᶜᵉ: nõ eſt veꝛ. ❡ Ad vlti
mũ cũ oẽ iter ꝓᵐ pũctũ qui eſt in linea ⁊ quẽlibet aliũ ⁊c̃.
❡ Rñdeẽ ab aliq̃b⁹. ꝙ iſta diſtributiua oẽ ⁊ quodlibet
poſſunt teneri collectiue vel diuiſiue. Si ꝓ mõ: nõ ẽ me
diũ iter ꝓᵐ pũctũ a deo cognitũ: ⁊ quẽlibet aliũ exiñtẽ i li
nea. Si 2ᵒ ꝯcediẽ. Et iſta rñdeo põt ꝯfirmari ꝑ illđ Ar.
6. phiſ. tex. cõ. 54. ante oẽm moueri ꝓcedit mutatuʒ eẽ: ⁊
ecõtra ly oẽ nõ pt teneri niſi diuiſiue: q2 ſi tenereẽ collecti
ue: iſta eẽt falſa: ante oẽ mutatũ eẽ ꝓcedit moueri: q2 cum
moueri nõ ſit ſine mutato eẽ. ante oẽ mutatũ eſſe collecti
ue ſũptũ ꝓcederet mutatũ eẽ. Siŀr ꝯcediẽ a pho. ꝙ añ oẽ
tps fuit tps q̃ ꝓpõ nõ põt eẽ ṽa niſi capiẽdo ly oẽ diuiſiue ⁊
ꝑ h̃ facilis ẽ rñdeo ad argᵐ. ❡ Aliẽ põt dici ꝙ modus iſte
arguẽdi nõ tʒ: qđ põt declari in multis exẽplis. Nam ar
guo de nũis quẽadmodũ aẽ de pũctis. Quero vtꝝ inter
ꝓᵐ nũm: ⁊ quẽlibet aliũ nũm cognitũ a deo poſſit eẽ nũs
maioꝛ. ſi ſic g̃ dabiẽ nũo maioꝛ ꝓ nũo ⁊ quocunq; alio a
deo cognito. ⁊ ꝑ ꝯñs iſte nũs maioꝛ nõ ẽ cognit⁹ a deo qđ
ẽ falſuʒ. ſi nõ: g̃ nũi nõ creſcũt i iſiᵐ. Eſt ẽt alia iſtãtia. qro
eni vtꝝ ꝓ⁹ pte ꝯtinui ⁊ oĩ alia pte cõtinui a deo cognita:
ſit ps minoꝛ in ipſoꝝ aut nõ. Si ſic g̃ dabiẽ ps minoꝛ pter
ꝓmã ptẽ ꝯtinui: ⁊ oẽʒ aliã a deo cognitaʒ: ⁊ ꝑ ꝯñs iſta ps
nõ ẽ a deo cognita. Si nõ daẽ maioꝛ ps i ꝯtinuo: g̃ ꝯtinuuʒ
nõ diuidiẽ i iſiᵐ. ❡ Ad oĩa q̃ hñt ꝯſiꝉeʒ moduʒ arguẽdi daẽ
vnica rñdeo. ꝑ q̃ ꝓmittiẽ ꝙ iſte ꝓpõnes nõ ſũt eedẽ. ſ. iter
ꝓᵐ pũctũ i linea ⁊ quẽcũq; aliũ a deo viſuʒ: ẽ pũct⁹ medi
us ⁊ dicere ꝙ ẽ aliqs pũct⁹ medi⁹ iter ꝓᵐ pũctũ in linea ⁊
quẽcũq; aliũ a deo viſuʒ. Nã ꝓ⁹ ẽ ṽa vt pt iduci ꝑ oĩa ſin
gularia: q2 iter ꝓᵐ pũctũ ⁊ hũc aliũ a deo cognitũ ẽ pũct⁹
medi⁹: ⁊ ſic de ſingulis i iſiᵐ: g̃ iſta ẽ falſa. iter ꝓᵐ pũctũ li
nee ⁊ quẽlibet aliũ pũctũ a deo cognitũ nõ ẽ pũct⁹ medi
us. Ex iſta. n. ſeqꝫ: ꝙ ꝓm⁹ pũct⁹: ⁊ qlibet ali⁹ a deo cogni
tus ſũt imediata: qđ ẽ ꝯ pbm. 2ᵃ tñ ꝓpõ ẽ falſa: hec. vʒ. ali
qs ẽ pũct⁹ medi⁹ iter ꝓᵐ pũctũ ⁊ qlʒ aliũ cognitũ a deo:
q2 ꝓpõ pticularis ⁊ ideꝰita ẽ falſa: cui⁹ qlʒ ſingularis eſt
falſa. Sʒ qlʒ ſingularis ꝓdicte pticularis ⁊ idẽꝰite ẽ fal
ſa: vt pʒ iuẽti. nõ eni eſt dare aliquẽ pũctũ ſingularẽ q ſit
medi⁹ iter ꝓᵐ pũctũ ⁊ quẽlʒ aliũ viſuʒ a deo. ❡ Itẽ ſi ẽ ali
qs pũct⁹ medi⁹ iter pũctũ ꝓᵐ ⁊ quẽlʒ aliũ viſũ a deo: ⁊ iſte
pũct⁹ medi⁹ (qcũq; ſit) ẽ ali⁹ pũct⁹ a ꝓ pũcto. g̃ ẽ aliqs pũ

ct⁹ medi⁹ iter ꝓᵐ pũctũ ⁊ ſeipm. qđ ẽ ipoſſe: q2 ſic eẽt mediũ
⁊ extremũ re⁹ eiuſdẽ. Quia igiẽ ex ṽo nõ ſeqꝫ falſuʒ: iõ nõ
ſeqꝫ. iter ꝓᵐ pũctũ linee ⁊ quẽcũq; aliũ pũctũ a deo viſuʒ
eſt pũct⁹ medi⁹. g̃ ẽ aliqs pũct⁹ medi⁹ iter ꝓᵐ pũctũ linee ⁊
quẽcũq; aliũ pũctũ a deo viſuʒ: ſʒ h̃ ẽ fallacia ꝯñtis. ⁊ figu
re dictiõis: q2 i ꝓᵃ ꝓpõne: pũct⁹ medi⁹ i ꝓdicato ſtat ꝯfu
ſe tñ: eo ꝙ ſeqꝫ ſignũ vlẽ affirmatiuũ mediate. In 2ᵃ pũ
ct⁹ medi⁹ ſtat determinate i ſubto: q2 ſine oĩ ſig⁹ vlĩ ꝓcedẽ
te. Arguiẽ g̃ affirmatiue a ſuꝑioꝛi ad ſuũ iſeriꝰs ſine ſig⁹
vlĩ. ⁊ ꝑ ꝯñs ẽ fallacia ꝯñtis. Cõmutaẽ ẽt q̃le qđ i h̃ aliqđ.
ſiue termin⁹ ſupponẽs ꝯfuſe i terminũ ſupponẽtẽ deter
minate. ❡ Per h̃ rñdeẽ ad formã argu. cũ aẽ. iter ꝓᵐ pun
ctũ ⁊c̃. pʒ ꝙ nõ ſeqꝫ ſic nõ ſeqꝫ. de⁹ oĩ nũo viſo videt maio
rẽ. g̃ de⁹ videt nũm maioꝛẽ oĩ nũo viſo: añs ẽ veꝛ: q2 qlʒ
ei⁹ ſingularis ẽ ṽa: ⁊ ꝯñs ẽ falſuʒ: q2 ex ipſo ſeqꝫ ꝙ ẽ poſſi
bilis aliqs nũs maioꝛ oĩ nũo viſo a deo. ⁊ ſic ſeqreẽ ꝙ ali
qs nũs nõ videreẽ a deo. ❡ Eodẽ mõ rñdeẽ cũ aẽ. iter ꝓᵐ
pũctũ ⁊ quẽlibet aliũ viſuʒ a deo ẽ linea media aut non.
❡ Rñdeẽ ꝯcedẽdo ptẽ affirmatiuã q̃ ṽa eſt. Et cũ aẽ. ſi ſic
cũ in illa linea media poſſint aſſignari pũcta: illa puncta
media nõ erũt viſa a deo. Dĩm ẽ ꝙ nõ ſeqꝫ. ꝓꝑ cãʒ predi
ctã: q2 i maioꝛe linea media ſtat ꝯfuſe: ⁊ i mioꝛe ſit deſcen
ſus ad lineã determinatã ſiue determinate ſupponẽtẽ: ſi
cut nõ ſeqꝫ. Oĩ pte ꝯtinui cognita a deo ẽ ps minoꝛ i po⁹
⁊ i illa pte mioꝛ ſũt mioꝛes ptes i poᵃ: g̃ ſũt ptes mioꝛes
in ꝯtinuo oĩ pte cognita a deo. ꝓmiſſe ſũt ṽe ⁊ ꝯ ẽ falſa. g̃
re nõ tʒ modus arguẽdi ꝓꝑ cãʒ ꝓdictã. ❡ Et ad ꝓbatione
cũ capis (ꝑ poſitũ) linea cadit iter ꝓᵐ pũctũ ⁊ quẽcũq; ali
um eiuſdẽ linee viſuʒ a deo. ❡ Dico ꝙ nõ ẽ h̃ poᵐ ⁊ con
ceſſuʒ: ſʒ ꝯceſſuʒ ẽ ponẽdo lineã i ꝓdicato. ſ. ꝙ iter ꝓᵐ pun
ctũ ⁊ quẽlʒ aliũ viſuʒ a deo ẽ linea me⁹ ex q̃ nõ ſeqꝫ alia vt
pʒ ex ꝓcedẽtib⁹. ❡ Sʒ aẽ ꝯ ꝓdictã rñſionẽ. Cõceſſuʒ eſt. ꝙ
hec ẽ falſa. aliqs ẽ pũct⁹ medi⁹ iter ꝓᵐ pũctũ ⁊ quẽlʒ aliũ a
deo viſuʒ. ſua igiẽ ꝯdictoꝛia ẽ ṽa: h̃. ſ. nihil ſiue nullus pũ
ct⁹ ẽ medi⁹ iter ꝓᵐ pũctũ linee ⁊ quẽlʒ aliũ viſũ a deo. Tũc
aẽ ſic. In q̃cũq; q̃to nullũ ẽ mediũ iter aliq̃: illa ſũt ime
diata: ſʒ ꝑ te i linea nullũ ẽ mediũ iter ꝓᵐ pũctũ ⁊c̃. igiẽ ꝓ
mus pũct⁹ i linea ⁊ qlʒ ali⁹ a deo viſus: ſũt imediata. ma
ioꝛ pʒ ex oppoſito. ſi eni aliq̃ ſũt mediata: ⁊ tñ ſũt in eodẽ
q̃to. g̃ ẽ mediũ iter illa. g̃ ꝑ oppoſitũ. ſi nullũ ẽ mediũ: il
la ſũt imediata. ⁊ minoꝛ ẽ data ⁊ ꝯceſſa. g̃ ⁊c̃. ❡ Ad h̃ rñ
deẽ ꝙ hec ẽ ṽa. nullus ẽ pũct⁹ medi⁹ iter ꝓᵐ pũctũ ⁊ quẽlʒ
pũctũ linee viſuʒ a deo. Tũ q2 nec ꝓm⁹ pũct⁹ ẽ medi⁹ inter
ꝓᵐ pũctũ ⁊ quẽlʒ aliũ eiuſdẽ linee viſuʒ a deo. nec ali⁹ pũ
ct⁹ a ꝓ pũcto ẽ medi⁹ iter ꝓᵐ pũctũ linee ⁊ quẽlʒ aliũ eiuſ
dẽ linee. g̃ nullus pũct⁹ ẽ medi⁹ ſic. Tuʒ q2 qlʒ ſingularis
iſti⁹ vlĩs ẽ ṽa: vt pʒ iducẽti: q2 nõ h̃. hic pũct⁹ hui⁹ linee eſt
ſic medi⁹. neq; h̃ pũct⁹ alio ſignato. ⁊ ſic de ſingulis. Tum
q2 ei⁹ ꝯdictoꝛia ẽ falſa vt ꝓus ꝓbatũ ẽ: hec. ſ. aliqs pũctus
ẽ medi⁹ iter ꝓᵐ pũctũ ⁊c̃. Cõcedo g̃ ꝙ nullus pũct⁹ ẽ medi⁹
iter ꝓᵐ pũctũ: ⁊ quẽlibet aliũ eiuſdẽ linee. ❡ Ad formã ar
gumẽti dico ꝙ modus arguẽdi nõ valet: ſʒ ẽ fallacia ꝯñ
tis cui⁹ rõ ẽ: q2 ſi iſta foꝛa valeret: teneret ṽtute iſti⁹ mediȷ
q̃cqđ ſeqꝫ ad ꝯñs: ſeqꝫ ⁊ ad añs: iõ cũ ſeq̃tur: ſi nullũ ẽ me
diũ iter aliq̃ pũcta alicui⁹ linee: illa ſũt imediata: vĩ ꝙ ſe
quaẽ: nullũ ẽ mediũ iter ꝓᵐ pũctũ ⁊ quẽlʒ aliũ pũctũ eiuſ
dẽ linee. g̃ ꝓm⁹ pũct⁹ ⁊ qlʒ ali⁹ ſũt imediati. Sʒ h̃ falliẽ: q2
iſta. nullũ ẽ mediũ iter aliq̃ pũcta alicui⁹ linee: nõ eſt ꝯñs
ad iſtã: nullũ ẽ mediũ iter ꝓᵐ pũctũ ⁊ quẽlʒ aliũ eiuſdẽ li
nee: q2 nõ ſeqꝫ. nõ nihil ẽ mediũ iter ꝓᵐ pũctũ ⁊ quẽlʒ ali
um eiuſdẽ linee. igiẽ nullũ eſt mediũ iter aliq̃ pũcta eiuſ
dẽ linee: añs ẽ veꝛ: ⁊ ꝯñs falſuʒ: ſʒ eẽ tʒ ꝯñtia: q2 i iſta. nul
lũ ẽ mediũ iter aliq̃ pũcta alicui⁹ linee negaẽ pũcta vlr̃.
nõ ſic aũt in iſta. nullũ eſt mediũ iter ꝓmũ pũctuʒ linee
⁊ quẽlibet aliũ: q2 negatio precedens ſignũ vniuerſale af
firmatiuũ nõ negat vlr̃ terminũ: cui illud ſignũ vlẽ affir
matiuũ addiẽ. de qbus modis arguendi pʒ in ſimili. ſi ſic
arguiẽ. ſi nihil põt eſſe minus ptib⁹ cõtinui ille ptes ſunt

minime:ſ; nihil pōt eē min⁹ vna pte ꝯtinui ⁊ ꝗlibet alia
pte eiuſdē ꝯtinui:ḡ vna ps ꝯtinui:⁊ ꝗlibet alia ps ſūt mi
nime:hic eſt fīlis defect⁹ qui pri⁹:q; hec.ſ.nihil eſt minus
ꝑtib⁹ ꝯtinui:nō eſt ꝯūs ad iſtā.nihil eſt min⁹ vna pte cō-
tinui ⁊ ꝗlibet alia pte ꝯtinui:qḋ tñ oporteret ad h̄ ꝙ for-
ma arguēdi valeret.hic tñ eſt bonus modus arguēdi.in-
ter quecūq; pūcta in linea nullū eſt mediū:illa ſunt ime-
diata:ſed inter ꝑ^m pūctū linee ⁊ quodlibet aliū:nullū eſt me
diū.ḡ ⁊c̄.Sed minor eſt falſa vt ſupra probatum eſt.

Binuiſſa opi.ꝑhoꝝ ꝗtū ad iſtū articulū ponit con
cluſio catholicatheologoꝝ que eſt. Deus
īfallibiliter nouit quodlibet futurū ⁊ cōtingēs ex deter-
minatiōe diuine volūtatis.¶Hec cōcluſio ꝓbat ſic.Ali-
quod eſt futuꝝ ꝯtingēs:vel ḡ a ſe vel ab alio.non a ſe:q;
nihil ꝓducit ſeipſum ad eē.ex ꝑmo de trini.Aug.⁊ 2° de
aīa.tex.cōmē.47.igit ab alio:⁊ cū nō ſit ꝓceſſus in īfinitū
eſt deuenire ad vnū primū qḋ eſt cā futuri ꝯtingētis:tale
eſt deus.Sed quū in deo ſm oēs ſint due rōnes cāndi:
videlicet itell̄s.⁊ volūtas.cābit ḡ futurū ꝯtingēs aut per
intellectū aut ꝑ volūtatē.nō per itell̄m:q; itell̄s vt prece-
dit volūtatem eſt ꝑn^m agēdi mere nāliter ⁊ neceſſario vt
oſtēſū; eſt ſuperi⁹ et de mēte Ar.igit volūtas diuina erit
ꝑn^m futuri ꝯtingētis ſm ꝙ tale eſt.Sed cū intellect⁹ diui
nus natus ſit itelligere ꝗcqd eſt a volūtate diuina.aut de
terminat ipſa volūtas ad eē:ſequit ꝙ itell̄s diuin⁹ itelli-
get futurū ꝯtingēs ⁊ certificabit de ipſo ſm modum qui
poſt dicet.¶P̄.omnis cognitio reſpectu alicuius deter-
minari effect⁹ vel eſt a cā ad effectū vel ab effectu ad cām:
cognitio futuri cōtingētis diuina nō eſt ab effectu:q; vt
ſic vileſceret itell̄s diuinus ergo eſt a cā.vel ergo erit a cā
que eſt ipſemet deus:vel ab alia:nō ab alia.q; per rōnez
priorē vileſceret itellectus diuinus.ergo talē effectū deus
cognoſcit per ſe inq̄ntū eſt cāus h̄ꝯ effectū:ſed nō inq̄ntū
eſt cā neceſſario.Alioqu omnis effect⁹ eueniret neceſſa
rio.igit cognoſcit tale ꝯtingēs per hoc ꝙ eſt cōtingenter
cāns:ſed deus nō cōtingēter cāt per itellectū ante omnez
actū volūtatis diuine.igit cāt ꝑ volūtatē que eſt ꝑncipiū
primū ſimplr ꝯtingēter operādi. Et ita per hoc ꝙ intel-
lectus diuin⁹ ituet diuinā volūtatē determinātē futurū
ꝯtingēs ad eſſe aut ei⁹ determinationē īfallibilez:intelle-
ctus diuinus nouit īfallibiliter talē effectum futurū.Eſt
ergo modus cognoſcēdi futuꝝ cōtingēs hoc modo. In-
tellectus diuin⁹ itelligit futuꝝ cōtingēs ex determinatio
ne diuine volūtatis determinātis tale futurū ad alteraz
ptē ꝯdictionis:qḋ prius erat neutrū:q; indifferens:⁊ q;
determinatio diuine volūtatis eſt immutabilis ⁊ nullo
modo īpedibilis:ideo itellectus diuinus itelligēs talem
determinationē:⁊ hoc vel ex ītuitiōe ipſius determina-
tionis in ſe:vel ex hoc ꝙ iſta determinatio repreſentat in
eēntia ꝯcurrēte volūtate determināte:nouit intellect⁹ di-
uinus tale cōtingēs īfallibiliter futurū.qḋ prius erat in
itellectu diuino neutrū ⁊ īdeterminatū reſpectu vtriuſq;
ptis ꝯdictionis.¶Vñ imaginanda ſunt.4.iſtātia nāe.in
ꝑmo iſtāti in eēntia diuina ꝑntant itellectui diuino ter-
mini ſimplices quoꝝ vnio eſt ꝯtingēs.ſic ꝙ eēntia diui-
na eſt itellectui diuino rō itelligēdi ſimplicia. In ſecūdo
iſtāti itellect⁹ diuin⁹ itelligēs terminos ſimplices compo
nit ipſos ad iuicē:⁊ tūc cōplexio eſt neutra in itellectu ſic
ꝙ neutra pars ꝯdictionis in tali iſtāti eſt determinate vā
ſ.iudas dānabit vel nō dānabit. In 3° iſtāti volūtas di-
uina eligit alterā ptē.ſ.iſtā.iudas dānabit.⁊ tūc cōplexio
ꝯtingēs ſit determinate vā.Hac autē cōplexione exiſtēte
determinate vā ex acceptiōe diuine volūtatis.in 4° iſtā
ti eēntia diuina repreſentat iſtā cōplexionē determinate
verā itellectui diuino:⁊ tūc itellect⁹ iſtā cōplōnez itelligit
eē verā.ita ꝙ ſicut eēntia repñtat cōplones neceſſarias in
tellectui dīno:⁊ ē ſibi rō itelligēdi ipſas:et ita ēt ſibi repſen
tat cōplones ꝯtingētes:⁊ ē itellectui dīno reſpectu ipſaꝝ
rō itelligēdi.Differēter tñ q; re^u neceſſariaꝝ eſt rō itelligē
di añ oē; actū volūtatis dīne ipa dīna volūtate nō ꝯcur
rēte ad vitatē ipſaꝝ ſeu ad eaꝝ itellectionē.ſ; re^u ꝯtigētiū
ſic ē rō itelligēdi:ꝙ tales cōplōnes nō ꝑoſſe cognoſcit vt
repñtate in dīna eēntia:imo vt determinate a dīna voli-
tiōe:⁊ ſic eēntia dīna nō eſt rō itelligēdi ſine volūtate.

Cōtra iſtā ꝯnē iſtat tripl̄r.ꝑ ſic.qñcūq; aliquid deter
minat cōtigēter:ſic ꝙ poſſibile eſt ipm nunq̄
fuiſſe determinatū:ꝑ talē determinationē nō pōt h̄ri cui
dētia certa ⁊ īfallibilis de ipſo.Sed voluntas diuina ita
determinat ꝙ poſſibile eſt ipſaz nūq̄ fuiſſe determiataz.
igit ⁊c̄.¶P̄.2° vel dīna volūtas ē determinata re^u oīum
vel nō:ſi nō habet ꝓpoſitū ꝙ ꝑ h̄ꝯ determinationē nō co
gnoſcerēt oīa ꝯtigētia.ſi ſic ſeqt ꝙ eſt determinata re^u act⁹
volūtatis create:ſed h̄ vꝫ falſuꝫ.ḡ ⁊ añs.falſitas ꝯñtis ꝓba
tur.nā q̄ro aut determinationē volūtatis dīne ſeqt neceſ
ſario determinatio volūtatis create aut nō.ſi nō ḡ ꝑ viſio
nē talis determinatiōis nō cognoſcit īfallibiliter tale fu
tuꝝ ꝯtigēs.ſi ſic.ḡ ſicut nō eſt ī ptāte volūtatis talis determi
natio diuina ſic nō ē in ptāte ei⁹ determinari ad actū pro
priū ꝑ volūtatē diuinā:⁊ ſic ita nāliter agit talis volūtas
ſicut quecūq; alia cā nālis:q; ſicut poſita determinatione
diuine volūtatis nō ē oppoſitū ī ptāte agētis nālis:ita in
ꝓpoſito.¶P̄.3° q̄nuncūq; volūtas nr̄a ſit determiata ad
alterā ptē ꝯdictiōis:⁊ itellect⁹ noſter clare videat determi
nationē:nō ſeqt ꝙ īfallibil̄r talē ptē futuraz cognoſcat ex
eo ꝙ volūtas nr̄a pōt oppoſitaz velle.igit viſio talis de-
terminatiōis nihil facit ad h̄ ꝙ aliqd īfallibil̄r cognoſcat.
cū eni volūtas diuina nō neceſſario:ſ; ꝯtigēter determinet.ſe
quit ꝙ itellect⁹ diuin⁹ ꝑ hoc ꝙ reſpicit talē determinatio
nē in eſſentia ſua nō īfallibiliter cognoſcat tale futurum.

Ad hec rndet.⁊ ꝑ ad ꝑ^m dicēdo ꝙ iſtud arg^m h̄ꝫ ſol-
ui a quocūq; catholico.nā oēs ponūt ꝙ de⁹
cognoſcit futura ꝯtigētia.vel ḡ ꝯtigēter vl' neceſſario:nō
neceſſario.hoc eni tanq̄ icōueniēs oēs nitūt euitare. Si
ꝯtigēter tūc arguit ꝓbādo ꝙ nō īfallibil̄r cogſcit.nā quā
docūq; aliqd ſic ſcit qḋ pōt nūq̄ fuiſſe illud ſcitū:nō īfal
libil̄r ſcit:ſed quodcūq; futurū ſic ſcit ꝙ pōt nunq̄ fuiſſe
ſcitū.ḡ nunq̄ futuꝝ īfallibil̄r ſcit:ꝯñs ꝑꝫ.⁊ ꝯñs eſt falſa.er
go aliq̄ ꝑmiſſaꝝ:nō minor vt ꝑꝫ ſm oēs.ḡ maior cui īni
tit tota vis rōnis.nā vbi poſitio noſtra pōit determina-
tionē diuine volūtatis:arg^m s ſiſi pōit ſciam itellect⁹. Di
co igit ꝙ illa ꝓpoſitio eſt falſa que aſſumit pro maiori.
¶Pro quo aduertēduz eſt ꝙ lꝫ determinatio volūtatis
diuine ad alterā ptē ꝯdictionis poſſit non fieri ⁊ eē:⁊ ſic
ꝯñter deus poſſet nō ſcire tale vel tale futuruz.Ex hoc tñ
nō ſequit ꝙ talis notitia de futuro determinato nō ſit ī-
fallibilis.⁊ rō eſt q; nō dicit īfallibilis ꝑ eo qḋ nō pōt alr
eē q̄n ſic ſcitur.Sꝫ ꝑ h̄ ꝙ ē īpoſſibile talē determinationez
eē:⁊ itellectū diuinū nō ſcire talē determinationē:ſic īpoſ
ſibile eſt aliqḋ futuꝝ eē ⁊ diuinū itell̄m nō cogſcere illud.
¶Sꝫ iſtat q; eq̄ bn̄ cogſcerem⁹ certitudinal̄r effect⁹ futu-
ros q ſūt a volūtate nr̄a ſic deus nouit futura ꝯtingētia
ab ipſo ꝓuenientia.¶Rñdet ꝙ diuin⁹ itell̄s cogſcit ꝙ ꝗc-
qd determinat diuina volūtas īfallibil̄r determinat.naꝫ
lꝫ volūtati diuine in eo iſtāti quo determinat ꝯtigēs ad
alteꝝ oppoſitoꝝ(ꝯſiderādo ipaꝫ vt eſt ꝑor nāl̄r actu deter-
minatiōis q̄ nō ſolū ipſa volitiōe ꝑor ē nā̄ r)ſꝫ ēt inq̄ntū
ē volēs:poſſit ī eē alteꝝ oppoſitū:īfallibil̄r tñ determinat
futuꝝ ꝯtigēs:q; ē ſimpl̄r inobliq̄bilis:cū ſit ꝑ^a regula re^u
oīuꝫ ꝯtigētiū.¶Ex h̄ ꝯcludit ꝙ cū itell̄s diu⁹ illō īfallibi
lit cogſcat qḋ volūtas dīna īfallibil̄r determinat:cū volū
tas dīna īfallibil̄r determinet futuꝝ ꝯtigēs ad eē:relinqt
ꝙ itell̄s dīn⁹ īfallibil̄r cogſcat ipm.¶Ex duob⁹ igit ꝓue-
nit īfallibilitas ſcie dei.ꝑ ex hoc ꝙ ꝗcqd diuina volūtas
determinat itell̄s diuin⁹ determinate apphendit.ſcḋo q;
ſcit itell̄s diuin⁹ volūtatē dīnā eē immutabilē:⁊ nō īpedibi
lē.ꝑ^m ꝯcurrit in volūtate noſtra:ſcḋm nō.¶Ex hoc īfert
ꝙ lꝫ futurum

ꝙ lȝ futurū ꝯtingens determinatum a diuina volūtate
q̄ꝺ̄ ſit ex pte ſui ſimplr̄ ⁊ abſolute poſſit eē ⁊ non eſſe.⁊
ex ꝯñti ſciri aut nō ſciri ab intellectu diuino:tn̄ ſtāte deter-
minatione diuina tale futuꝝ nō pōt nō eſſe:⁊ ex ꝯñti ē
nō pōt nō ſciri:ita ꝙ vt dictū eſt ſuperiꝰ iſta ꝓpoſitio.fu-
turū ꝯtingens determinatū a volūtate diuina pōt nō eē
eſt vera in ſenſu diuiſo:in ſenſu cōpōnis eſt falſa:⁊ tunc
neceſſitas futuri ꝯtingētis ad eē eſt neceſſitas ex ſuppoſi
tione ſue ꝯñtie.nō aūt ſimplr̄ aut ꝯñtis.vn̄ oīs ꝯditiōa-
lis ỽa eſt neceſſaria neceſſitate ꝯñtie:lȝ tā añs q̄ȝ ꝯñs ſint
ſimplr̄ ꝯtingētia:ſicͭ in iſta.ſi tu curris tu moueris:ita in
iſta:ſi deꝰ determinat antichriſtū fore:antixp̄s necio erit
neceſſitate ꝯñtie:⁊ tn̄ vtrūq; tā añs q̄ȝ ꝯñs ſunt ꝯtingētia.
¶Ad 2ᵐ cū dr̄ volūtas diuina aut eſt determinata reſpe
ctu oīuȝ aut nō:rñdeť ꝙ ſic.Et cū dr̄.vel talē determina-
tionē ſequiť necio determinatio volūtatis create vel nō.
Dico ꝙ ly necio.pōt eſſe determinatio ꝯñtie.vel ꝯñtis.ſi
ꝑ mō veꝝ eſt ꝙ determinationē volūtatis diuine neceſſa
rio ſeqť determinatio volūtatis create.nā iſta ꝯñtia ē ne
ceſſaria.deꝰ vult volūtatē createā ꝓducere.b.pro.a.inſtāti.g̃
volūtas creata in.a.inſtāti ꝓducet.b.Et cū dr̄ ꝙ ageret me-
re nālr̄.hoc negať:q2 iſta determinatio diuine volūtatis
nō eſt neceſſaria.nec nālis.⁊ iō nec determinatio volūta
tis create.qꝺ eni agit ex ſuppōne alicuiꝰ ꝑncipij ſimplr̄ li
beri ꝯtingēter agētis eſt ſimplr̄ liberū ⁊ ꝯtingēter agens.
Vn̄ ſi ꝑ īpoſſibile volūtas diuina nō ageret ⁊ voluntas
creata ageret:libere ⁊ ꝯtingēter ageret.g̃ ſicut in caſu vo-
lūtas creata eēt libera:ſic nūc vbi ei cooperať volūtas di-
uina erit libera ⁊ ꝯtingēter agēs.vn̄ hoc argumētū mili-
tat ꝯ oēs doctores catholicos.nā arguiť de ſcīa īfallibili
reſpectu nr̄e volūtatis:quēadmodū argutū eſt de deter-
minatione diuine volūtatis.nā q̄ro aut talē ſcīaȝ īfallibi
lē reſpectu nr̄e volūtatis ſeqť neceſſario determinatio vo
lūtatis nr̄e vel nō.ſi ſic:ſeqť idē incōueniēs qꝺ ꝓbꝰ:ſi nō:
ſeqť ꝙ talis notitia nō eſt euidēs ⁊ infallibilis notitia de
futuro:⁊ ita iſta rō paꝝ cōcludit.¶Ad 3ᵐ rñdeť ꝙ ſimilitu-
do nō eſt bona:q2 ex determinatione volūtatis nr̄e ad a
fore vel nō fore:nō ſequiť ita eē cauſalr̄.Sed ad determi
nationē diuine volūtatis bn̄ ſequiť.a.eē pro inſtāti ꝓ quo
determinat ipſa volūtas.cū diuina determinatio ſit rō
cātiua ad eē.⁊ ideo deus vidēs ſuā determinationē que
eſt immutabilis:certitudinalr̄ videt futuꝝ cōtingens.Sed
volūtas noſtra cū nō ſit efficax ad ponendū volitū in eē.
nō opȝ ꝙ eo ipſo ꝙ intellꝰ determinationē nr̄e volūta-
tis intelligit ꝙ ſtatim infallibilr̄ cognoſcat talē determi
nationē.¶Sed adhuc inſtať.illud qꝺ non cadit ſub diui-
na acceptatione nō hȝ ꝙ ſit cognoſcibile ꝑ diuinā determi-
nationē:q2 determinatio diuina nō ē niſi q̄dā accepta-
tio rei ꝓducibilis:ſed pctm̄ volūtatis create nō cadit ſub
diuina acceptatiōe.igiť ⁊c̄.ꝯñtia ē nota cū maiori ⁊ mi-
nor ꝓbať.tū q2 ſm̄ oēs deꝰ nō pōt eē cā pcti dicente Aug.
auctore deo hō nō ſit deterior:tū ēt.q2 deꝰ odit pctm̄:igiť
nō pōt ipm̄ velle ⁊ acceptare.¶Ad hoc rñdeť ꝙ volūtas
diuina nō hȝ actū volēdi reſpectu pcti:q2 pctm̄ velle nō
pōt:ſed bn̄ hȝ actū ꝑmiſſionis reſᵖᵘ ipſiꝰ:que ꝑmiſſio nō eſt
aliqͥs actꝰ poſitiuꝰ volūtatis diuine:ſed ſoluȝ negatiuꝰ.ſ.
nō velle ꝓhibere actū peccati:⁊ hoc ſm̄ doc.in ꝑ ſentē.di.
47.q.vnica.⁊ tunc deꝰ hȝ certitudinē de pctō futuro:q2
ſcit ſe cooperatuꝝ volūtati create ad ſubſtratuȝ pcti ſi vo
lūtas creata opabiť ad ipm̄.⁊ hoc ſi fuerit pctm̄ cōmiſſio-
nis.vel deus ſcit ſe nō cooperatuꝝ ad tale ſbſtratū ſi fue-
rit pctm̄ omiſſionis.⁊ cōcediť ꝙ deꝰ opať ad ſubſtratuȝ.
vel mālē pcti:ſed nō ad formale qꝺ eſt carētia rectitudis
debite:que ſolū attribuiť volūtati create.de hoc i 2° ſen.
di.37.¶Vnde pro declaratiōe huiꝰ ponať regula ꝙ quā
do aliqͥs effectꝰ eſt a plibꝰ cauſis gn̄is diuerſis vel eiuſdem
gn̄is cauſantibꝰ:tn̄ vt cā ꝑticularis ⁊ vl̄is vel ēt cāntibus
vt cāe ꝑtiales in oibꝰ iſtis pōt ꝯtingere ꝙ poſitiuū illius
effectꝰ eſt ab oibꝰ illis cauſis:ſed aliq̄ ꝑuatio vel defor:mi
tas poterit in eē ex rōne vniꝰ cāe tn̄ ⁊ nō aliarū.Probať
hoc exēplo.Ad ꝓducēdū hoīeȝ ꝯcurrit ſol ⁊ hō.ex 2° phi.
tex.cōmē.26.ponamꝰ ꝙ defectꝰ ſeminis faciat mōſtrū:cer
tū eſt ꝙ nō induceť iſta deformitas a ſole:ſȝ a defectu ſemi
nis tn̄:tn̄ totū ē ab vtraq; cā.Silr̄ in cāto a q̄tuor cauſis
aliq̄ deformitas ineſt ex pte efficiētis q̄ nō ieſt ex pte māe
vel eȝ:⁊ tn̄ poſitiuū ꝓduciť ab oibꝰ cauſis.Silr̄ ſi pater ⁊
mater ſint cāe ꝑtiales fetꝰ q̄ȝuis poſitiuū ſit ab vtroq;:tn̄
aliq̄ deformitas poterit ineē ex pte ſeminis pr̄is ⁊ nō ma
tris vel eȝ.Hoc eſt ēt pȝ rōne:q2 cāe cāntes diſtinctis rōni
bus ſic ſe hn̄t ꝙ vna ꝑfecte cānte poterit alia nō ꝑfecte cā-
re:ſȝ ipfecte:⁊ tūc lȝ effectꝰ poſitiuꝰ ſit ab eis:tn̄ aliqͥs defe-
ctꝰ in hͦ erit ex cā ipfecte cānte q̄ nō ieīt ex cā ꝑfecte cānte.
¶Applicādo hāc regulā ad ꝓpoᵐ entitas poſitiua pcti
ē a volūtate diuā ⁊ creata:⁊ deformitas rectitudis vl̄ ca-
rētia iuſticie q̄ deberet ineē ipſi actui:que eſt rō formalis
pcti:ē a volūtate creata ⁊ iputabilis ei:nō autem diuine.

Sed tamē inſtať ſex medijs ꝯ rñſionē: ꝓbando.
vȝ.ꝙ talis actꝰ nō ſit volūtati create i-
putabilis.Et ꝑ q2 ſi voluntas diuina determinauit tale
poſitiuū futuꝝ(qꝺ eſt ab vtraq; volūtate)nō poterit vo
luntas creata nō elicere ⁊ cāre tale poſitiuū.⁊ tale nō erit
ꝯtingēter:qꝺ aliq̄lr̄ ſupiꝰ tactū eſt.¶P.2° ſi volūtas diui
na ſil̄ cōcurrit ad actū poſitiuū peccati:aut cōcurret in rō
ne cāe ꝑoris cāntis:aut in rōne poſterioris cāe:aut vtra-
q; volūtas ſil̄ ex eq̄ cōcurreret ad tale poſitiuuȝ.pȝ iſta ꝑ
ſufficientē diuiſionē cārū:que ordie quodā ēntiali cau
ſant.Nō eſt dādū 3ᵐ q2 volūtas diuina eſt ꝑᵃ cā ⁊ idepē-
dēs.volūtas creata ſecūdaria ⁊ dependēs.g̃ iſta duo non
ex equo ꝯcurrūt.Tum ēt q2 cā ꝑᵃ ꝑus nā agit ad effectuȝ
q̄ȝ cā ſecūdaria.nā deť oppoſitū:cā 2ᵃ nō erit mouēs mo-
ta.Nō ēt eſt dādū 2ᵐ.q2 tunc volūtas creata in aliq̄ ꝑio
ri ageret ad talē actū poſitiuū:in quo nō ageret volūtas
diuina.⁊ tunc ipſa determinareť per volūtatē createā:qꝺ
eſt abſurdū.Neq; eſt dandū ꝑᵐ:q2 volūtas diuina in ali
quo ꝑrio:i nā ageret ad actū peccati:q̄ȝ volūtas creata:⁊
in illo priori nāe:aut deꝰ ageret ad rectitudinē actus:aut
nō ſi agit in ſcḋo ſigno nāe volūtas creata nō poterit non
agere ad rectitudinē.Et ita nō poterit peccare.Si vͦ vo-
luntas diuina in illo priori nō agit ad rectitudinē.ergo
deus erit cā peccati.⁊ volūtas creata nō poterit agere ad
talē rectitudinē:q2 deus nō agit.¶P.3° cāns aliqꝺ ſbm
ad qꝺ neceſſario ſequiť aliq̄ ꝑuatio:cāt neceſſario illaȝ
ꝑuationē:ſed deformitas in actu peccati eſt ꝑuatio cō
ſequēs ad poſitiuū ſubſtratū.ergo deus cāndo actū pec
cati:cāret deformitatē eius.¶Itē 4° actus qui eſt malus
ex genere.ſ.ex obiecto:nō pōt ſeparari a ſua deformita-
te:q2 ꝯhit ipſam:ex eo ꝙ eſt per ſe cā ipſius.igiť(ſi deꝰ ſit
per ſe cā illius actus)eēt cā deformitatis.quicquid enī
eſt cā cāe(.ſ.actus)eſt cā cāti.ſ.deformitatis conſequētis.
¶Confirmať q2 agens quātum dat de forma:tn̄ dat de
conſequentibus ad formā.ex ſcientia cōmētatoris.cōmē.
32.8° phiſi.(⁊ hoc eſt verū in ꝑuatiuis ⁊ poſitiuis)igiť
deus cāns actū:cābit deformitateȝ que eſt ꝑuatio ꝯña.
¶Itē 5° deus nō tn̄ ꝓhibet deformitatē in actu ſed etiaȝ
actū ſubſtratū:vt ibi:nō concupiſces ⁊c̄.¶Itē 6° ⁊ vlti-
mo.ſi deus cōcurrit ad actū peccati aut cāt totū actū illū
aut ptē.non totuȝ:q2 tunc totus ille actꝰ bis cauſareť ⁊ a
duabꝰ cauſis.ſ.a deo:⁊ a volūtate creata:quum illi actui
non repugnet eē totaliter ⁊ immediate a deo.Si detur
ſecundū:tunc quicquid in actu cauſabitur a voluntate
creata(quātūcunq; modicum ſit)non cauſabitur a deo:
⁊ ita ſequitur propoſitum.

Ad hec reſpōdetur premittendo ſex ſuppoſitiones.
¶Quaꝝ prima eſt ꝙ vl̄itas ⁊ ꝑticularitas
in cauſando ſemꝑ attenduntur in ordine ad ideȝ genꝰ cāe
(ſicut loqť pħs 2° phi.ꝙ ſol ⁊ hō generāt hominē.vnde

diſtinguēs q̄tuor gña cauſaꝝ:nō diſtinguit vnū genus
cāe ꝯ aliud penes rōnes vlis ⁊ pticularis in cāndo:ſed
ſemꝑ idē gen⁹ cāe ſic diſtinguit. Agēs vle eſt illud qḋ per
gn̄alē influxū agit:⁊ agens pticulare qḋ agit per pticularē
influxū. Et differūt tripl̄r. Pmo qꝛ vle agēs pōt in plu-
res effectus:q̄ꝫ particulare nō ſolū nūo:ſꝫ ſpē diſtinctos.
Scḋo qꝛ penes actionē cāe vlis ꝑ ſe:nūq̄ꝫ effectus ſpe-
cificaẜ:niſi ſil' cōcurrat actio agentis pticularis. Nam ſol
nunq̄ꝫ ꝓduceret hoiem:niſi cōcurrēte actione hoīs. Ter
tia dr̄ia qꝛ iſta agentia ſunt ſpē diſtincta:aliter deficerēt
ꝯditiōes ꝑdicte:nec vnū alteri ſubordinareẜ. ¶Secūda
ſuppoſitio premittenda eſt ꝙ agens vle ⁊ pticulare ſic ſe
hñt ad effectū ꝙ(q̄ꝫuis vle habeat eſſe ꝑus nā q̄ꝫ pticula
re:⁊ hoc vel qꝛ eſt ꝑfectius in eſſe:vel qꝛ in aliquo priori
ſuū eſſe hꝫ:qꝛ nō eſt ꝯdictio vle eſſe ſine pticulari)tamen
nullo mō cā vlis cauſat ꝑus:q̄ꝫ pticularis:imo ſimul in
eodē inſtanti nāe cauſant. Eſt ḡ ꝑoritas iter cām vniuer-
ſalē:⁊ particularē ſm ſe acceptas.non tñ reſpectu tertij.ſ.
effectus. ¶Hoc ꝓbaẜ tripl̄r. Pmo qꝛ nō maiori ſiltate cō
currūt cāe diuerſorū geneꝝ reſpectu tertij:q̄ꝫ cāe eiuſdem
generis:ſed cāe diuerſoꝝ geneꝝ ſic cōcurrūt ꝙ q̄ꝫuis ha-
beant ꝑoritatē nature in eſſe:nō tñ in cauſando igiẜ ⁊c̄.
¶Maior ꝓbaẜ.qꝛ minor cōnexio ⁊ cōcurſus:vel non ma-
ior:eſt iter genera diuerſa in cauſando:q̄ꝫ iter ea que ſūt
vnū genere. ¶Minor ꝓbaẜ.qꝛ mā ⁊ forma(que genere dif
ferūt in cauſando)q̄ꝫuis in eſſendo hñt ordinē priorita-
tis ⁊ poſterioritatis nāe:nō tñ in cauſando.contradictio
eſt.n.mā꞉ dare eſſe māle effectui in quocūq̄ꝫ ſigno nāe:niſi
ſi in eodē eſſet ipſa forma qꝛ cōpoſitū in nullo ſigno cau-
ſaẜ.niſi cōcurrāt ambe ſue ptes eſſentiales. Secūdo.ſi in
aliquo priori nā cauſa vlis cauſaret:⁊ nō particularis:
quero qḋ preciſe iducit in illo priori nā.aut aliquid.aut
nihil.ſi ſecūdo mō.nulla eſt cauſatio:ſi aliquid qḋ ꝓdu-
ctū eſt in ꝑmo ſigno a cā vli:non poteſt ꝓduci in ſecūdo
a cauſa pticulari.ergo iſtud nō ꝓduceẜ a cauſa particula-
ri in 2° ſigno nāe:qꝛ habuit eſſe in ꝑmo.3° ſic.effect⁹ qui
nō pōt ꝓduci niſi in ſpecifico eſſe:i q̄cūq̄ꝫ ſigno cauſatur:
non pōt ꝓduci niſi cōcurrat cā dans ſpecificū eſſe.iſta pꝫ:
qꝛ ſine cā dante eſſe nō iducit effectus:ſꝫ cā pticularis dat
ſpecificū eſſe ſm oēs.igiẜ ⁊c̄. ¶Tertia ſuppoſitio premit
tenda eſt:ꝙ ordo cāꝝ eēntialr ordinatarū in genere cau-
ſe efficientis nō pōt attendi per hoc ꝙ vna cā cauſet aliā
(ita ꝙ cauſa ſupior nihil faciat in effectu cauſe iferioris:
niſi ſolū ꝙ cauſat cauſam inferiorē). Sed dico ꝙ niſi cā
ſupior cōcurrat effectiue in genere cauſe ſupioris efficien
tis ad cauſandū effectū ſimul cū cā inferiori:tolliẜ ordo
cāꝝ eēntialiū ab vniuerſo. ¶Probaẜ hec ſuppoſitio pri
mo auctib⁹ Ariſt. 2° phiſi.vt allegatū eſt. Sol ⁊ hō gene
rant hoiem. Quero q̄ñ ſol concurrit ad hoīs generatio
nē:aut ꝑ ſe vt cauſans hoiem generantē.aut vt concau-
ſans hoi gn̄anti ad ꝓducendū hoiem genitū. Si 2° mō:
habeo ꝓpoſitū. Si pmo mō. Cōtra.qꝛ ſol nō creat hoiem
gn̄antem:qꝛ iſte fuit ab alio hoīe totalr̄(per poſitū.)ergo
reſpectu ipſius ſol nullā habuit cauſalitatē.igiẜ neq̄ꝫ re-
ſpectu hoīs geniti pōt poni cā. ¶Itē.11.meta.⁊.8° phi.
ponit Ariſ.ꝙ itelligentia mouet celū.aut ḡ p iſtū motū
(ꝑ quē ſm phm mediāte celo intelligentie agunt in hec
iferiora)cauſat aliqḋ coagendo cauſis pticularibus:aut
non.ſi primo mō:habeẜ ꝓpoſitū.ſi 2° mō:igiẜ nihil aget
ad eſſe ſpecificū effectuū pticulariū:qꝛ iſtud eſſe nō poteſt
cāri ſine cauſis particularibus. ¶Cōfirmaẜ hͦ ex auctore
de cauſis.cā pͣ plus influit in effectum q̄ꝫ cā ſecunda.hͦ
nō poteſt intelligi:quia cā pͣ ꝓducat ſecundā:⁊ non eſſe
cum eius:quia non plus influeret:ita.n.cauſa ſecunda
totalr̄ ꝓduceret effectū ſuum:ſicut ipſa totaliter ꝓducere
tur a cā ꝑma. ¶Probaẜ ſecundo hec ſuppoſitio ꝑmiſ-
ſa ēt q̄druplici rōne. Tū primo qꝛ ſm Ariſto.intelligen-
tia ⁊ ſol:potētia cognitiua ⁊ obiectum ſunt cāe eſſentia-
liter ordinate:⁊ tñ itelligētia nō ꝓducit ſolē:neq̄ꝫ potētia
obiectū. Tū ſecūdo qꝛ cā prima nō exñte:poſſet cā ſecūda
cāre effectū ſuū quē haberet totaliter in ſua ptāte. Hoc
ꝯñs eſt falſum qꝛ ex hoc tolleret ois ordo eēntialis:quia
nō eſt talis ordo vbi vnū poſſet eē aut cāre ſine reliquo.
aut ēt ipſo nō exñte. Tū 3° qꝛ ſequereẜ ꝙ in entib⁹ eiuſdē
ſpēi:dareẜ ordo eēntialis:qḋ negat Ar. 3.meta.cōmendā
do Platonē tex.cōmē.11. Et ꝯñtia eſt euidēs:qꝛ vnū pōt
eē ſine reliquo.ac ēt cāre. Tū 4° qꝛ tolleret ois ꝯnexio cā-
rū iter ſe ⁊ ad vnū ꝑmū efficiēs.ꝯñs eſt falſum:qꝛ. 12.me
ta.tex.cōmē.52. Unitas vniuerſi eſt in ordine ptiū ad ſe i
uicē.⁊ ad pm̄:ſicut vnitas exercit⁹.igiẜ nō eſt dicēdū icō-
nexā eē vniuerſi ſubſtātiā quo ad aliquā entitatē ſiue cā-
litatē. Cōſequētia ꝑncipalis pꝫ.qꝛ efficiētia particularia
nullā ꝯnexionē hñt cū efficientibus vniuerſalibus.nec
q̄ꝫtum ad eē nec quantū ad cauſalitatē.non quo ad eē.qꝛ
hō pticularis generās nō eſt a ſole ſicut a totali cā:ſed eſt
ab alio homine(nec quo ad cālitatē ex hypotheſi)⁊ tamē
ſubordinaẜ ſoli eēntialr ad ꝓducendū aliū hominē.igiẜ
hoc eſt qꝛ ꝯcurrūt ad eundē effectū. ¶4ᵃ ꝑmittenda ſup
poſitio eſt ꝙ a q̄cūq̄ꝫ cā effectiua duo ꝓcedūt.vnū quod
eſt actio ſeu ꝓductio:⁊ originatio qḋ eſt ipſuꝫ cāre. Aliud
eſt terminus ꝓductus:ſiue iſta ꝓductiōe cauſatus. Quo
ſtāte dr̄ ꝙ cū cā vlis ⁊ pticularis ſimul ꝯcurrūt ad eundē
effectū:nō eſt intelligendū de effectu qui eſt agere ſeu cau
ſare:ſed de effectu q eſt ipſum ꝓductū:ſiue cātū. Qꝫ autē
iſtarū diſtinctaꝝ cāꝝ ſint diſtincte actiōes ⁊ nō termina-
ti:pōt ꝓbari ꝑ illud cōmē.5.phi.cōmē.38. Si forma alia:
⁊ actio alia.vnde non eſt eadē cauſatio q̄ potentia cogni-
tiua cauſat:cū illa qua obm̄ cauſat:lꝫ ſit vnus act⁹ cātus.
¶Quinta preambula ſuppoſitio eſt ꝙ volūtas dicaẜ li-
bere operari penes ipm agere ſeu cauſare actū:qḋ ꝓbaẜ:
qꝛ reſpectu illius volūtas libere ſe hꝫ:quo remoto tolliẜ
eius libertas in operādo:remoto aūt agere a voluntate
tollitur libertas eius in operando ſm actum volitiōis.
Nā volūtas ſi eſt potentia libera:eſt preciſe inquātū acti
ua ⁊ ꝓductiua actus volendi ⁊ nō vt paſſiua aut recepti
ua:qꝛ in poteſtate patientis nō eſt nō pati. Unde ſi deus
cauſaret totalr̄ actū volēdi in me:non eſſet mihi act⁹ vo-
luntarius. ¶Ex hoc inferūẜ tria correlaria.pmū quo-
rū eſt ꝙ in volūtate eſt duplex act⁹ malus:ſed vnus ē tm̄
iputabilis. Primus eſt ipſa ꝓductio qua volūtas ꝓdu-
cit malū velle qḋ eſt q̄litas. Scḋs actus malus eſt ipſum
malū velle. Et pm⁹ iputabilis eſt volūtati. Et ſcḋs eſt pp
ꝑmū ſolū.qḋ ꝓbaẜ.qꝛ remoto ꝑ actu quo voluntas elicit
ipm velle nunq̄ꝫ ſibi iputabiẜ. Nā ſi deus ipmeret mi-
hi(totalr̄ recipienti)actū odij circa primū:nō eēt mihi ipu
tabilis:qꝛ nō hēt rōnē volūtarij.nec eēt in ptāte mea.⁊
tale nō eſt iputabile.ex 3° ethi. ¶Sequiẜ 2m̄ correlariū
qḋ eſt. Actus in voluntate qui de ſe nō eſt iputabilis.ſed
ſolū pp cauſationē qua libere elicitur ab eo cui eſt natus
iputari:iſte inq̄ꝫ actus q̄tūcūq̄ꝫ cauſetur ab alia cā cau
ſante alia cauſatione:diſtincta a cauſatione voluntatis
create:nō iputabiẜ ei. Exēplū.mala volitio ideo iputa-
biẜ volūtati:qꝛ volūtas libere elicit ipſam:⁊ vt maluꝫ ſi-
bi:ſed licet idē act⁹ ſit ab obiecto:nō iputabiẜ obiecto:qꝛ
nō cauſat cauſatione qua iſte actus debeat ſibi imputa-
ri. ¶Ex hoc inferẜ tertiū correlariū ꝙ actus malus quā
tūcūq̄ꝫ ſit a deo cauſaliter:non eſt deo iputabilis qꝛ non
elicit illū cauſatione:qua actus iſte imputaẜ.imo idebi
te faceret:ſi nō cauſaret iſtū actū:qꝛ ex generali mūdi con
ſtitutione eſt ꝙ cauſe primarie coagant cauſis ſecūdarijs
agētibus. Aliter hec ceſſatio aut ſuſpēſio cauſalitatis eēt
miraculoſa.⁊ ideo ſicut obiecto non imputabitur actus:
qꝛ non cauſat cauſatione facientē imputabilitatem:nec
etiā ipſi habitui:ſi concurreret ad agendū:ita etiam nec
ipſi deo:qꝛ agit per generalē influxū:quo coagit omni-
bus agētibus particularibus. Et hoc qḋ dr̄ intelligiẜ de
poſitiuo:qꝛ

poſitiuo:q2 iſtud hꝫ per ſe cauſaꝫ efficienté. Nó de priuatiuo cuiuſ nó eſt per ſe cauſa efficiés. ¶ Sexta ⁊ vltima premittenda ſuppoſitio eſt ꝙ voluntas nó eſt totalis cá ſue operationis excludédo deuꝫ. Nam actus volitionis cauſatus in voluntate eſt a voluntate ⁊ obiecto ſicut a cauſis particularibus:ſed a deo ſicut a cauſa vli coagéte taꝫ potentie ꝙ obiecto. vnde eſt vnus actus cátus in voluntate creata ad quem terminantur tres diſtincte cauſatióes. ¶ Probant autem Doc. hanc premiſſam ſuppoſitióeꝫ quadruplr. Primo quia aliter deus non eſſet omnipotens niſi violentando voluntatem creatam:q2 ponatur ꝙ deus velit ꝙ ſit mea volitio. tunc quero:aut voluntas mea poteſt illam volitionem nolle:aut non. ſi ſic (cum ſit eius totalis cá ex poſito) faciet ipſaꝫ nó eſſe:⁊ ſic deus nó poterit ipſam facere. Si nó pót illam volitioneꝫ nolle. ḡ nó eſt eius cá totalis. ⁊ ſic ipedief:⁊ violentabif ipſa voluntas ne exeat in actú qui pót ſibi cópetere. Et iterum (ſi volútas eſt totalis cá ſue volitionis ⁊ ipſa eſt libera ⁊ indeterminata ad vtráqꝫ parté ꝯdictionis ipſi⁹ volitionis. ſ. ꝓducendú ipſaꝫ ⁊ non producendum) nó poterit deus ipſam voluntatem determinare ad alteram partem:niſi violentando ipſam. ¶ Et ſi dicas. ꝙ hoc idem ſequitur ponédo deú coagere voluntati ad volitioné:q2 ponif ꝙ volitio ſit in poteſtate voluntatis. ergo vel deus nó poterit ponere eam in eſſe ſi voluntas creata nolit ipſam:vel ſi ponat:violétabit voluntaté. ¶ Rńdef ꝙ nó eſt ſimile. Nam aduerſarius ponit voluntaté eſſe cám totalé ⁊ deú nihil agere. ⁊ ideo nó pót impedire quin exeat in actú:niſi violentando vel tollendo libertateꝫ ipſius voluntatis. Sed ego pono voluntaté eſſe cám ſecúdariá que nó pót agere:niſi coagente ſibi cá pimaria. Idcirco ſi deus ſubtraheret ſuú influxú gńalé ipſa nó cáret:nó tń ex hoc voluntas creata violentaref:q2 etiaꝫ núc ſubtracto obiecto voluntas nó pót agere:⁊ tń nó eſt violentatio ꝙ voluntas nó poſſit agere ſine obiecto. Et multo plus ſine influxu cauſe prime cui ſubordinaf. ¶ 2° ꝓbaf premiſſa ſup. ꝙ deus coagat volútati. Quia aliter nó eſſet ꝓſcius futuroꝝ ꝯuenientiú a volútate creata:q2 nó ponif ſic ꝓſcius: niſi q2 nouit determinationeꝫ ſue volútatis circa futura ꝯtingentia. Si aút volútas eſſet totalis cá ſui actus:hńo ipſum in ſua libertate poſſet ꝯtra determinationeꝫ diuine voluntatis. ¶ Sꝫ ꝯtra hoc:q2 tu ponis voluntaté eſſe primo liberá in elicié do ipſaꝫ actioné:lꝫ nó reſpectu act⁹ qui eſt qualitas. ſ. volitionis. cú ergo dicis voluntaté eé totalé cám illius actionis per quá pmo ⁊ eminéter libere ſe hꝫ:poterit per iſtá in ꝯtrarium diuine determinationis. ¶ Rńdet. voluntas non pót hére actioné quin per iſtam aliqd ꝓducaf. ſ. ipm velle vel nolle:q2 voluntas nunqꝫ operaf ſm ipm velle vel nolle:niſi ipꝫ ſit ꝓductú in ipſa: ſed cú velle aut nolle nó poſſit cauſari:niſi ꝯcurrente cauſatione diuine volútatis:deus ſciens ſuá determinationem reſpectu actus ꝓducédi. ſcit certitudinalr volútateꝫ creatam ſibi debere coagere:q2 ſcit determinate ſe nunqꝫ ꝓducere volitioné ad quá nó ꝯcurrat volútas creata vt cauſa. Et ita deus nó ſcit determinate actioné volútatis create:que eſt cáre per hoc q2 cócurrat ad eandé cátioné effectiue:ſed q2 deus ſcit ſe ꝯcurrere ad actú ipm ꝓductú ſequenté ipſam actionem. Modo ſi tu ponis ꝙ ſicut ad actioné ita ⁊ ad terminú ipm ꝓductú per actioné:voluntas creata eſt totalis cauſa:ſequif ꝙ ipſa poterit facere ꝯ determinationé diuine voluntatis. ¶ Tertio principalr probaf ꝙ deus ꝯcurrat ad volitionem in nobis:q2 ſicut terminaf ad deum totus ordo cauſaꝝ finaliú:ſic pariformiter dꝫ terminari totus ordo cáꝝ efficiétiú. Tum q2 efficientia ⁊ independentia nullá ponit imperfectioneꝫ ex parte efficientis:q2 ſic efficientia nó cópeteret nobiliſſimis cauſis quales ſunt itelligétie. Tuꝫ etiá:q2 cui⁹ nó eſt per ſe efficiens:eius nó eſt per ſe finis. vt in 2° phiſ. primi

ſen. Doc. ſubtil. declarat. igif niſi deus eét p ſe cá efficiens omniú:nó eſſet ét finis. Ad nihil eni creatú rónabile é tátam pimitateꝫ, oimode efficiétie ſubſiſtere ⁊ terminari. ¶ 4° ⁊ vltimo ꝓbaf idé ppoſitú ꝙ deus ꝯcurrat ad volitioné noſtrá ſic. Deus ꝯcurrit ad cátioné effectuú náliú. ergo ad effect⁹ voluntarios:ꝯńia ꝓbaf duplr. Primo q2 minus videf ꝙ cauſatuꝫ a cauſis neceſſarijs:ſubordinef agéti nó neceſſario:ſicut deo:qꝫ cátú volútarie. Scdo q2 in deú reducendus eſt vterqꝫ ordo:qui infra nám nó poteſt in vno ⁊ eodé ꝯcurrere:ad hoc ꝙ ſit oimoda ꝯnexio in vniuerſo. ordo eni agentiú a propoſito ⁊ neceſſario in nihil vnú in ńa videf poſſe reduci. Antecedés ꝓncipale pꝫ:q2 niſi cócurreret actio dei in calefactione ignis:ignis ita neceſſario ageret pńte paſſo:ſicut deus (ſm pbm.) neceſſario producit intelligentiam ſecundá nó eni ei⁹ actio reſpectu intelligétie eſſet indepédétior qꝫ eſſet actio ignis: ⁊ ita actio ignis eque neceſſaria.

His premiſſis rńdef ad obiecta. ¶ Et ad pmú negaf ꝯńia. ná lꝫ voluntas creata ſtáte determinatione diuine volútatis nó poſſit nó elicere actú ſuum (⁊ ſic neceſſario neceſſitate ꝯſequentie) nó tń neceſſitate ꝯńtis:ſed libere ⁊ ꝯtingéter ſimpliciter elicit. Et hoc q2 volútas diuina nunqꝫ determinauit debere coagere:niſi qń volútas noſtra vult actú ſuú libere ⁊ ꝯtingéter elicere. Jdó nó eſt imaginandú ꝙ volútas velit eo ꝙ ab alio determinef ad voleduꝫ:ſed ipſa libere ſe determinat ad volendú. ⁊ deus ſemp coagit ſibi p gńalem influxuꝫ. ¶ Et ſi dicas. Actio diuina qua deus agit ad actú volédi volútatis noſtre:nó eſt in poteſtate volútatis. Et ſine iſta actione nó pót act⁹ volédi ꝓduci. igif voluntas noſtra non poterit libere elicere ipm velle. ¶ Ad hoc rńdef ꝙ non obſtante:ꝙ actio diuina reſpectu volitionis nó ſit in ptáte noſtra:q2 tń deus regulariter pepigit coagere cáe ſecúde in tota ná. ideo voluntas nŕa hꝫ in ſua poteſtate actú volédi. vnde ſi argumétú tuú eſſet bonum:ſequeref ꝙ hó nó poſſet homiué gńare:q2 ad ipm requirif creatio que nó eſt in poteſtate hominis. ideo ſicut de⁹ pepigit cú ná ꝙ organiꝫato corpore regulariter creet aiam ⁊ infundat corpori:ita regulariter omni cáe ſecunde coagit. ¶ Ad 2m pꝫ ex dictis in 2a ſuppoſitione pmiſſa. ná lꝫ volútas diuina ſit pꝰor in cáe volútate creata:non tń prius ná cát. vnde nec deus determinat volútaté ad volédú:nec volútas deú:ſed ambo cócurrút ſimul deus per gńalé influxú:⁊ volútas vt cá particularis. Et quú dicit ꝙ volútas creata eſt moués mota:⁊ vlr quelibet cá ſcda. Rńdef ꝙ pro táto cá ſcda eſt mouens mota:q2 eſt dependéter agés:⁊ alteri ſubordinata:nó tń ꝙ recipiat aliquaꝫ motioné a cá ſupiori:aut aliquá formaꝫ per quá agat:⁊ dato ꝙ reciperet aliqd a cá ſuperiori:ex hoc nó ſequeref:ꝙ cá vlis prius ná ageret ad effectú:niſi diſponédo cám particularé. ¶ Pót ét ⁊ dici ꝙ 2a cá eſt moués mota:q2 in omni actione phiſica agés phiſicú. in agendo patif ex quo agit cú aliquali reſiſtétia. ¶ Ad 3m rńdef negádo iſtá. Omne cáns ſbm:cauſat priuationé ꝯńtem:qń plures cauſe cócurrút ad eundé effectú. Ná talis priuatio pót ꝯuenire ex deformitate vnius ſolius cáe vt declaratuꝫ eſt ſuperi⁹:⁊ ita in ꝓpoſito ex defectu volútatis create ꝯuenit iſta priuatio: nó ex defectu dei:qui (quátú eſt de ſe) coagit volútati ad omne poſitiuú:ad qd ipſa vult agere. vnde ageret ad decoré ſeu rectitudiné actus:ſi ipſa ſe diſponeret:aut vellet. Ná volútas creata poſſet dare rectitudiné actui quaꝫ tenef dare:⁊ tń nó dat:voluntas diuina (lꝫ nó teneatur:tń qꝫtú eſt ex ſe) daret:ſi volútas creata cooperaref. vlr enim deus qcqd dat antecedéter:daret ꝯńter (qꝫtú eſt ex ſe) niſi eét ipedimétú. Dádo aút volútaté:dedit antecedéter opa recta que ſunt in ptáte volútatis. ⁊ io qꝫtú eſt ex pte ſua ⁊ dedit rectitudiné omni actui voluntatis:⁊ voluntati ex ꝯńti daret:ſi ipſa volútas quécunqꝫ actum elicieꝫ recte

agerct ex parte ſui. Eſt igitur defectus in effectu duaruꝫ cauſarū non propter defectum cauſe ſuperioris ſed inferioris: nō qꝛ cauſa ſuperior cauſet rectitudineꝫ in effectu ꝛ inferior obliquitatē: ſed qꝛ cauſa ſuperior q̄tū ex ſe: cauſaret ſi cū inferior ſm ſuam cauſalitatē cāret. ꝛ ideo rectitudinem nō cāri eſt propter hoc: qꝛ cauſa ſecunda (q̄tū ad ſe ptinet) nō cauſat. ¶ Sed adhuc iſtaſ ſicaut deus vult dare rectitudinem actui: aut nō. ſi ſic: igitur volūtas creata non poterit deficere: ꝛ ita peccare. ſi nō: ſequitur ꝙ voluntas creata non poterit dare talem rectitudineꝫ actui ſuo: ꝛ ita neceſſario deficeret: ꝛ nō libere. quo dato: ſequitur ꝙ nō demereref neqꝫ peccaret. ¶ Ad hoc reſpondeſ per quatuor notāda. Primuꝫ: ꝙ lꝫ in deo ſit vnus actus ſimplex voluntatis: in ipſa tn̄ poſſumus imaginari duplicem actum. ſ. velle antecedens: ꝛ velle ꝯñs: velle antecedēs eſt velle ſimplex: velle ꝯñs eſt velle efficax: qḋ alio nomine appellaſ velle beneplaciti. Si loquamur de primo velle: iſtud reſpicit media ſufficiētia ad aliqḋ operādū vel agendū. ſecundū eſt velle determinatiuū rei ad eē ꝛ reſpicit rei exiſtentiā. ¶ Scḋm notandū. ꝙ ſicut in nobis velle ꝛ nolle ſunt duo actus poſitiui: qui ipoꝛtāt idē qḋ amare ꝛ odire: inter quos eſt mediū. ſ. nō velle: ſic poſſumus imaginari in deo. vnde velle ꝛ nolle ſunt actus oppoſiti ꝯꝛij: ſed velle ꝛ nō velle: ſunt oppoſiti ꝯdictorie: inter quos nō eſt mediū. ¶ Tertiū notandū. ꝙ non velle pōt ſumi duobus modis. Uno mō negatiue. Alio modo poſitiue ꝛ ꝯꝛie. pꝛimo modo tn̄ dicit negationē actus volēdi. ſecūdo modo vltra hoc ponit aliqḋ repugnans. Exemplū in alijs. Non rationale alio mō competit animali in cōmuni. alio modo irrationali quod eſt differētia bruti. pꝛimo mō tn̄ accipitur negatiue. ſcḋo mō poſitiue ꝛ ꝯꝛie. ſic ꝙ nō tn̄ negat rationalitatē: ſed etiā ponit repugnās. ſic in ꝓpoſito. ¶ Quartū notandū. ꝙ volūtas que hꝫ tn̄ nō velle negatiue: non excludit quin in eodē inſtāti: ꝛ pro eodē inſtāti poſſit habere velle reſpectu eiuſdem obiecti. ſaltem in ſenſu diuiſo. vt aliqualiter tactuꝫ eſt ſuperius. Exemplū eſto ꝙ ſortes nō cogitet de aliquo diligibili: aut ipſum penitus ignoret. tunc habebit non velle tn̄ negatiue reſpectu ipſius: nō tamen ſibi repugnabit in eodem inſtanti habere actum volendi reſpectu ipſius diligibilis. ſi fuerit actu cognitum ꝛ apprehenſuꝫ ab ipſo. ¶ Ex quibus reſpondeſ ad argumentum ꝛ ad formam: ꝙ in peccato cōmiſſionis: deus vult dare rectitudinem illi actui voluntate antecedente: qꝛ vult voluntatem creatam habere ſufficientia media ad hoc vt poſſit dare talē rectitudinem. vt dictum eſt ſupra. Sed difficultas eſt de voluntate beneplaciti ꝛ conſequēte. Et de iſta dico ꝙ deus non vult dare rectitudinem illi actui ſubſtrato. vt non velle tn̄ accipitur negatiue: ſed non cōtrarie: quia ſic importaret idem qḋ nolle. Et cuꝫ infertur ꝙ volūtas creata neceſſario deficeret: negaſ conſequētia. bene enim ſequeretur. ſi nollet deus dare rectitudineꝫ: aut nō vellet talem rectitudinē poſitiue ꝛ cōtrarie qḋ non eſt in propoſito. qꝛ reſpectu rectitudinis voluntas diuina tantūmodo ſuſpendit ipſum velle: ꝛ quaſi remanet indifferens ad velle ꝛ ad nolle. Eo modo quo dicif a doc. ſubti. di. 41. pꝛimi ſen. ꝙ deus in pꝛimo ſigno ꝛ ſecundo circa Judam habet non velle gloꝛiam ꝛ gratiaꝫ. Ex hoc tamen non ſequitur ꝙ neget illi ſimpliciter gloꝛiam ꝛ gratiam. ſic in propoſito. vnde cum iſta nō volitione que intelligitur quaſi precedere in voluntate diuina: ſtat ꝙ deꝰ habeat: aut ſaltem ſibi non repugnat velle reſpectu rectitudinis que actui ineſſe deberet. Uñ ſi arguaſ: deus non vult iſtā rectitudinē. ergo volūtas nō poterit dare iſtā rectitudinē. Negaſ argumētū. qꝛ acꝰ in deo qui excludit iſtā potentiam a creatura: non eſt non velle: ſeu negatio ſimplex acꝰ volēdi: ſed non velle ꝯꝛie: aut ipm̄ nolle. ¶ Sed adhuc inſtaſ: qꝛ ſi (cum hoc ꝙ deꝰ nō vult dare rectitudinem actui) poſſit volūtas dare rectitudinē. ergo itellectus diuinus nō certitudinaliter ſciret voluntatē defecturaꝫ. ¶ Reſpondeſ. deus non volendo iſtam rectitudineꝫ (vt dictuꝫ eſt) hꝫ vnū actū reflexū volitionis quo vult ſe non velle iſtam rectitudinē: ꝛ hoc eſt velle ſinere ꝛ permittere voluntatem deficere ꝛ peccare: ꝛ ita per hoc ꝙ itellectus diuinus ꝓuidet voluntatem diuinā velle ſinere ꝛ voluntarie pmittere: ac etiam nō pꝛohibere certificatur intellectus hanc voluntatē peccaturā. Ita ꝙ velle ſinere voluntatem peccare non terminaſ ad aliquid circa creaturaꝫ: ſed tn̄ ad actum negatiuum volitionis diuine: ꝛ ita non tollit creature libertatē: neqꝫ i ipſa ponit neceſſitatē aliq̄ꝫ ad peccandū. Quod dictuꝫ eſt de deformitate in actu: dicatur idem de peccato omiſſionis. ¶ Ad 4m principale cuꝫ dr̄: actus qui eſt malus ex gn̄e ꝛc̄. ¶ Reſpondeſ ꝙ in actu peccati accipif triplex deformitas: ſeu malitia ꝓma eſt in actu malo ex genere quam trahit ex indebito obiecto vt accipere alienum: vel quia actus tranſit in obiectū indebito modo vt odire proximuꝫ. Secūda deformitas eſt in actu malo ex circunſtantijs moꝛalibus: ſicut dare elemoſynam non debito fine: nec cui opoꝛtet: nec quando opoꝛtet. Tertia deformitas eſt in actu ex carētia actus meritorij qui eſt formalis ratio acceptationis diuine ex aliqua bonitate intrinſeca actus. Ex hoc reſpondeſ ꝙ dato ꝙ malitia ex genere nō poſſit nō ineſſe actui tranſeunti ſuper indebitum obiectum: iſta tamen deformitas nō peruenit ex omni cauſa ꝯcurrente ad poſitiuum peccati: ſed ex altera tantum: ſcilicet ipſa voluntate creata que libere determinat ſe ad agere circa indebituꝫ obiectum: ꝛ ex hoc actus eſt ſibi culpabilis. vnde ſi deus per ſe cauſaret euꝫ ſine volūtate: nō eſſet culpabilis voluntati. ¶ Ad confirmationem reſpondetur. ꝙ agens dat formaꝫ ꝛ cōſequentia ipſam: non tamen omne agens: ſed ſolum aliquod partiale concurrens: ſicut dicimus ꝙ pꝛoles trahit pulchꝛitudinem a matre: ꝛ nō a patre vel ecōtrario. In propoſito ab agente quod eſt voluntas noſtra: contrahitur iſta deformitas: nō a deo. ¶ Ad 5m dico ꝙ deus nō pꝛohibet actum peccati. ꝓpoſitiuo illo quod includit peccatum: ſed actum cum deformitate annexuꝫ: ſicut nō occides. ſic enim eſt actus culpabilis: ꝛ ſic pꝛohibetur. ¶ Ad vltimū reſpondetur. ꝙ totum poſitiuū in peccato eſt a deo ꝛ voluntate creata: nec ſequitur ꝙ ideꝫ bis producatur: quia ſimul ꝛ in eodem inſtanti concurrit vtraqꝫ cauſa vt premiſſum eſt ſuperius. ¶ Et ſi dicas ꝙ ideꝫ ſm idem dependeret a pluribus cauſis. ¶ Reſpondetur ꝙ idem ſm idem poteſt dependere a pluribus cauſis etiaꝫ eiuſdeꝫ generis. ſi modo ſint alterius oꝛdinis ꝛ rationis: ſed a pluribus cauſis eiuſdem generis: ꝛ oꝛdinis: bene eſt inconueniens vt alibi declaraſ. Et hec ſint ad q̄ōneꝫ.

Ad argumentum

in pꝛincipio reſpondetur negando iſtam conſequentiam. Deus ſcit me lecturum cras. ergo iſtud futurum neceſſario eueniet: ſic ꝙ conſequens erit neceſſarium eſſe: quia diuina ſcientia nō imponit neceſſitatē rebus: ſed dico ꝙ conſequens ꝯtingenter eueniet. Concedo tamen ꝙ neceſſario eueniet neceſſitate ꝯſequentie: nō conſequentis. vt eſt dictum in coꝛpoꝛe queſtionis. Et cuꝫ dicis ſi ꝯtingenter eueniet: poterit euenire: cōcedo. Et cuꝫ dicis ponatur in eſſe. Reſpondeo ꝙ non debet admitti: quia repugnat poſito: huic videlicet antecedenti ꝙ deus ſciat me lecturū cras. Unde lꝫ poſſibile in eſſe poſito abſolute nullum ſequatur inconueniens: ꝛ (vt ſic) ſit admittendum: non tamen quando repugnat poſito. Et hec de iſta queſtione dicta ſufficiant.

Finis.

¶ Laus Oipotentiſſimo Enti: ꝛ quicqḋ eſt melius laude.

¶ Queſtio magiſtri Antonij Trombete ſup articulos impoſitos dño Gabrieli ſacerdoti.

Vtrum libellus intitulatus: Ricordo editus a presbytero Gabriele Biundo ſit hereticus: aut ſuſpectus de hereſi: vel eius auctor. ¶ Et arguit̃ ꝙ ſic Et p̄mo. Quicūq; falſaʒ de fide inuenit opinionē: vel inuentā ſequit̃ eſt hereticus. Auctor libri talem opinionē inuenit: ⁊ medicus īcarceratus ſequitur eam. Igitur ambo: niſi eos peniteat cenſent̃ heretici. maior habetur. 24. q. 1. Hec eſt fides pater beatiſſime. Et. q. 3. Hereticus. ⁊ alibi pluries. minor q̃ntū ad primam partem: de auctore patet. Namq; in. 19. articulo ſui libri dat conſilia contra conſilia Jeſu chriſti ⁊ matris eccleſie: ⁊ ſi conſilia nō ſint de neceſſitate ſalutis: tn̄ hereticū eſt ꝯſulere contra cōſilia: quia hoc eſt impugnare ſpiritū ſanctū. Et fuit error Vigilantij ⁊ ſequētiū: qui dānantes conſilia dicebant ſe eſſe legis doctores: non intelligentes: neq; que loquunt̃: neq; de quib⁹ affirmant: vt refert ſanctus Thomas in 3° ꝯtra Gentiles. Iſte diſcipulus Vigilantij habet in articulo dicto hec verba formalia. Conſeglio che neli di nō feſtiui laſſi ſtudioſamēte la audition de la meſſa. Et infert correlarie. Et ſimelmente ogni perdonança: oratione vocale: pater noſtri: ⁊ qualūche altra opera quantūche ſancta. ¶ Et ſi dicatur faciendo excuſationeʒ eius in peccato: ⁊ ſecū peccando. Iſte omnino pretendit ad charitatem ſm̄ quam ſuadet hominibus operari: cōſolando miſeros: prebendo proximo patrociniū: ⁊ alia h⁹ faciendo. ¶ Cōtra. Iſte prefert in eodem articulo opera nō meritoria etiā īdifferētia ⁊ minima auditioni miſſaruʒ: orationi: indulgētijs ⁊ ceteris. Inquit enim: nele coſe etiaʒ non meritorie vbi ly nō. diſtribuit ad oīa opera particularia indifferētia ⁊ minima: hoc eſt que nō ſunt merita: neq; peccata. Et ita per iſta verba loqui curioſe ⁊ ſine vtilitate de bello nauali vel nouitatibus preſertur operibus de cōſilio chriſti: que iſte per ſua verba deſtruit: imo vt inquaʒ dat ſtudioſe conſilia ꝯtra cōſilia. Et ſi chriſt⁹ nos orare doceat Math. 6. hic docet nos nō orare. Et ſi eccleſia iſpirata a ſpiritu ſancto faciat nos participes de theſauro Xp̄i: ⁊ ſanctoruʒ: ⁊ inuitet nos ad indulgētias Iſte indulgētijs omnibus etiā plenarijs prefert opera indifferentia: ⁊ ꝙ de plenarijs etiaʒ loquatur per iſta verba pʒ. Quel che dico dela meſſa: dico de ogni indulgentia. ly de omni. diſtribuit ad plenarias: ⁊ que nō habent plenitudineʒ: quare auctor hereticus. minor quantū ad partem ſecundā de incarcerato ꝙ fuerit hereticus patet: quia inuentam opinionem falſaʒ ſequitur. Et intantuʒ ꝙ ꝓpter iſtum medicum iuit diſcipula ſua ad mulieres nobiles: ⁊ ad monaſteria: vt primo in morem ſerpētis penū iduceret in ſexu fragili. poſtea in ſexu virili mediate. Et legebat ⁊ legi faciebat librū iſtum mulieribus mirifice cōmendans opus: vt rem ſingularem ⁊ precioſam intitulatam. Ricordo: quaſi non fuerit nobis ſufficienter tradita ſcriptura de noſtra ſalute niſi per nouam huius heretici traditionē: hec omnia in proceſſu ſine aliquo eius martyrio patent. Neq; per ignorantiam excuſatur cum profiteatur ſe doctorem artium ⁊ medicine. quare ⁊c̃.

¶ Scḋo ſic. Quicūq; male ſentit de eccleſie ſacramētis eſt hereticus: vt habet̃ extra de hereticis. cap. Ad abolendam. Auctor huius libri male ſentit de ſacramento penitētie. igitur ⁊c̃. minor probatur: q2 dicit hec verba formaliter. L homo poterſe ſaluare ſença cōpunctione: deuotione: lachryme: feruore ⁊c̃. Sʒ cū hō poſt lapſuʒ nō poſſit ſaluari ſine penitentia. ig̃ nō poteſt ſaluari ſine attritione: ſiue cōpunctione que eſt pars penitentie ſm̄ oēm theologoꝝ ſcholā: ꝙ non poſſint ſaluari ſine penitentia pʒ p Xp̄m dicentē Luc̃. 13°. Niſi penitētiā egeritis oēs ſimul peribitis. Ad quā requirunt̃ lachryme cōtra iſtū hereticū: vt notat Magiſter ſen. in 4° diſt. 14. Eſt autē penitētia mala p̄terita plangere. Et intitulat̃ Ambro. Itē Gregorius. Penitere eſt ante acta peccata deflere. Et īqt Magiſter. Penitētia eſt virtus mētis: ⁊ cauſa ſalutis ⁊ iuſtificationis: ⁊ loquit̃ de parte penitentie que eſt in aīa. propterea Scotus in eadē diſtin. dicit penitētiā eſſe pene tētionē. ⁊ penitere penā in ſe tenere: que eſt diſplicētia: ſeu deteſtatio peccatoruʒ continuata vſq; ad aliquod inſtās acceptationis diuine voluntarie: ſm̄ ꝙ acceptauerit ipſam pro ſufficiente merito de congruo: ⁊ ita relinquitur ꝙ eſt hereticum. ⁊ male ſentire de penitentia: dicere ꝙ ſine compunctione ⁊ lachrymis poſſit homo ſaluari: imo dicit iſte ꝙ ſine deuotione: ⁊ ita indeuotus cōſequenter ſaluabitur: quod falſum eſt.

¶ Tertio ſic. Quicunq; agit contra dignitatem eccleſie: ⁊ eam a domino dataʒ auferre conatur eſt hereticus. Iſte auctor eſt talis igitur ⁊c̃. maior patet. 22. diſtin. cap. Omnes circa medium capituli. minor probatur: quia aufert dignitatem Pontificis: Cardinalium: patriarcharū: ep̄iſcoporum: ⁊ omnium ſacerdotum: dicens vniuerſaliter in 4° eius articulo. Tutti li ſpirituali hodierni ſono de hauer ſuſpecti: como meſſi de antichriſto. Etiam loquitur contra determinationem eccleſie. De penitentia. diſt. 6. Quere ſacerdotem ſcientem: ⁊ iſte dicit: de minor litteratura. Contra etiam textum Auguſtini. de peniten. diſt. 6. Caueat ſpiritualis iudex vt ſicut non commiſit crimē nequitie: ita nec careat munere ſcientie. oportet enim ꝙ ſciat cognoſcere q̃cq̄d debeat iudicare. Iudiciaria nāq; poteſtas hoc expoſtulat: vt que debet iudicare diſcernat. diligens igitur inquiſitor: ſubtiliſq; inueſtigator ſapienter ⁊ quaſi aſtute interroget a peccatore qḋ forſitan ignorat: vel verecundia velit occultare. Et propter hoc multi theologi voluerunt ꝙ vnus penitēs poſſet duobus vel quatuor ſimul ſua peccata detergere in foro penitentie: ⁊ hoc ſolum vt in cauſa anime magis ſcientifice poſſet fieri iudicium: videlicet a duobus theologis ⁊ a duobus iuriſperitis ſimul ſoluentes argumenta in contrariū. Ego non teneo ſic quia ſacerdos repreſentat Chriſtum. Chriſtus autem vnus eſt: ſed ſufficiat ꝙ ad minus pretendebant tales theologi ſcientiam excellentem cōfeſſoris: quā iſte non conſuluit: ſed potius damnat. dicit ⁊ ꝙ confeſſor non ſit vite ſancte. Sed quomodo quis in ceno pannuʒ lauabit. ⁊ quomodo quis in ſordibus exiſtens: aliorum ſordes mūdabit. Ideo ỹ ſaie p̄mo. Mundamini qui offertis vaſa domini. Ad hoc ſunt textus: quos gratia breuitatis omitto. Augu. de penitentia. diſt. 6. cap. primo: circa mediuʒ. Et 3ª. q. 7ª. cap. Qui ſine peccato eſt veſtrum primus in illam ⁊c̃. ⁊ cap. ſequenti. ⁊ ponitur dicta Ambroſij ſuper. Beati immaculati. ⁊ cap. ſequenti. in grauibus. Et prima. q. prima. ca° Neceſſe. Neceſſe eſt vt mūda ſit manus que diluere ſordes curat. ne tacta quoq; deterius iquinet. Et 23ª. q. 4. cap. Nabuchodonoſor. ⁊ 22. q. 5. Si Paulus. Et ponitur verba Gregorij in regiſtro. Et prima. q. prima. ca. Fertur. circa fineʒ. Sed qd plura? Confeſſor repreſentat Chriſtum. optimum paſtorem animarum noſtrarum. igitur confeſſor debet queri vt ſit optimus.

¶ Quarto ſic. Qui vult determinate loqui de occultis iudicijs que dependent a mera diuina voluntate eſt hereticus. Iſte auctor ſic facit. igitur. maior patet per Auguſtinuʒ ꝯ Pelagiū. Inſcrutabilia ⁊ incōprehēſibilia nullus iterroget. Ego qḋ lego credo ⁊ veneror: nō autē diſcutio. Eſt. n. in mera ptāte figuli facere vnū vas in ꝯtumeliaʒ. Aliud i honoreʒ. Et iſta icōprehēſibilia dei nemo nouit niſi cui voluerit fili⁹ reuelare. Minor pbat̃: q2 ſolaꝛ dicit. Dio ha hogidi variamente chi in ſubſtantia ⁊ chi in

ſegno abandonado permeſſo o laſſata o fato tuto il mũdo cadere:ſiche e adimpito el dicto del pſalmo. Non eſt qui faciat bonũ nõ eſt vſq ad vnũ. Et ita per iſtuz preter xpm totus iſte hodiernus mũdus periret:qḋ tñ nõ conſtat de reuelatiõe facta ſibi per ſpm ſanctũ:neq per bullam ſuper hoc deſcendentez de celo. Neq obſtat auctas que hȝ intelligi de peccato originali contracto de cõmuni lege preter q̃ a chriſto. ⁊ eius matre per gratiam.

¶ Quinto ſic. ſentiẽs aſſertiue aliter q̃ ſacri theologi precipiant errat: vel eſt de errore ſuſpectus: iſte auctor eſt talis. igiť ⁊c̃. Maior pȝ. minor probať: q2 iſte dicit formalr̃ in vno cor°. 29. arti. a veſperi ⁊ alteri diuini officij conſegli andar li laici per ſuga de male cõpagnie ⁊ altri vani exercitij: ⁊ altra periculoſa conuerſatione el dí de le feſte: ⁊ nõ per diletto de la orechia: immo per diletto de la orechia. Ut audientes conſonent ſuam intentionem miniſtris pro populo orantibus ⁊ laudantibus deum: ⁊ ſunt verba ſcti Tho. 4°. in diſt. 15. articu. primo. Et ſubdit. tenentur ſeculares diebus feſtiuis propter hanc cauſam diuinis officijs intereſſe. vbi ly tenentur. eſt verbum obligationis. Et hanc eandem ſententiam prius annotauerat Alexander de Ales Doc. irrefragabilis in 4ª. parte ſumme. Et iſte auctor precipit aliter vt apparet: ⁊ aſſignat ꝓ cauſa non cauſam: quare ſuſpectus ⁊c̃.

¶ Sexto ſic. Dicere deum peccare eſt hereticum. Iſte virtualiter: lȝ nõ formaliter ex verbis ſuis dicit hoc. igitur ⁊c̃. Maior patet. Namq habetur deutronomij. 32. Deus fidelis ⁊ abſq vlla iniquitate. Et per hoc computatur error iudeorum dicentium in thamuld: q deus quandoq peccat: quandoq a peccato purgatur: ⁊ luciferianorum dicentium deum peccaſſe in luciferi deiectione. Minor probať: quia iſte formaliter dicit in 2° articu. Le qle gratie naturale o ſpirituale a loro da dio date in premio ⁊ in laqueo: in laqueo ⁊ premio ⁊ replicat idem. arti. 22. Et non guardino ad alchune gratie e deſgratiate quale dio li concede in laço ⁊ premio: in premio ⁊ laço. Si deꝰ concedit gratiam in laqueum concedit gratiam ad peccandum: ⁊ qui eſt cauſa peccati peccat. Igitur per talem auctorem peccaret deus: quod eſt hereticum iudaicum: ⁊ luciferianum. ſicut. n. ſũme calidum non permittit aliquid frigiditatis: ita in ſummo bono quod eſt deus nõ permittitur aliquid mali in ſua eſſentia neq in ſua voluntate. Etiã gr̃a niuna he deſgratiata: neq gr̃a gratũ faciens: q2 ſm doctores: talis non poteſt abuti: quia ſic gratia nõ eẽt gr̃a ſed verteref in culpã: neq gr̃a gratis data: q2 in ſe eſt bona. ſimilr̃ ⁊ in alijs. Data eſt. n. ſm apl̃m loquẽtẽ de ea vnicuiq manifeſtatio ſpũs ad vtilitatẽ alioꝝ: ⁊ ita apparet q impiuȝ eſt dicere che dio concede gratie diſgratiate ⁊ gratie in laqueuȝ. Et ſi dicať: ſicut de ſciẽtia qua hõ q̃nq male vtiť. Ex hoc nõ hȝ inferri che dio conceda deſgratiate gr̃e: ⁊ gratie in laqueo. Et ſi hec ratio nõ oſtendit hereſim oſtendit ſaltem ſuſpitionem de hereſi.

¶ Septimo ſic argr̃. Sentire expreſſe ꝯtra doctores eccleſie eſt hereticũ. Iſte auctor ſentit ꝯ totũ librum Augu. de meditatione: quilibet eſt approbatus: nec ꝑ ipſm reprobatꝰ in ſuo libro retractationuȝ. ḡ hereticus. Minor ꝓbať: q2 in 6° arti. docet fugere ꝑdicatores ſicut diabolos: qñ perſuadẽt de meditatiõe ⁊ ꝯtemplatiõe. Neq perſuaderet ꝑdicator niſi ſm modũ Auguſt. q2 omnis modus meditandi poniť ab eo in libro dicto meditationũ ꝑ diuerſas orones ad pr̃em per ſe: ad filiuȝ per ſe: ad ſpm ſcm̃ per ſe: ad totaȝ trinitatẽ ſimul. Docet ẽt hoiem offerre xpo deo patri ꝓ remiſſiõe peccatoꝝ. Docet ꝯtẽplari mãdata: quibus veluti ſcalis ad p̃riaȝ tendimus. Docet meditari q peccatũ eſt offenſiuũ dei: impedimẽtuȝ gratie ⁊ glorie. Inductiuũ finalis ſupplicij ⁊ miſerie: quã ꝯtẽplationeȝ docet ẽt Scotus. in 4° diſt. 24. Et tñ has meditatiões predicatoruȝ iſte docet fugere. Etiã deſtruit totã vitam contemplatiuã: ⁊ reprobat: quã tñ Xp̃s laudauit in Maria dicẽs. optimã partez elegit: que nõ auferet ab ea. Quare ex hoc apparet hunc auctorez formaliter eẽ inimicũ xp̃i.

¶ Octauo arguiť. Qui male ſentit de Chriſto: eius paſſione: ⁊ eius miſterijs eſt hereticus. Iſte eſt hmõi. igitur. Maior patet. ex eo enim q male ſenſerunt de xp̃o Macharius: Theodorus: Modeſtinus: Apolinaris: Ualentinꝰ: Manichei: Fotiniani ⁊ alij: dãnanť. minor ꝓbať. Eſt eniȝ male ſentire de paſſione xp̃i ⁊ myſterijs miſſe dicere formaliter. ſença altra venenata meditatione deli myſterij dela meſſa e paſſione de Chriſto cõſigliata dal ſpirito de la rapina. in. 28°. articu. Et dicit iſte etiã in 3° articu. Quanto aſpecta ala deuotione ⁊ ſpecialiſſimamente quanto concerne la corrupta ⁊ idolatra hogi di ſacta meditatiõe de la paſſion de xp̃o: que verba ſunt heretica ⁊ ſcandoloſa: perche di ſopra: dedit ꝯſiliũ ſuũ: poſtea a ſuo ꝯſilio particulariter excludit meditationẽ paſſiõis xp̃i: quã appellat venenatã: corruptã: ⁊ idolatraȝ: que verba nullo mõ ſunt toleranda. Quibus ſi poſſet dari aliquis ſenſus bonus in apparentia: attamẽ ſemꝑ ſcandaliçat puſillos. Et maxime appellat venenatã meditationẽ myſterioꝝ miſſe pro tanto: q2 dicit: alia neceſſaria dimittẽdo ⁊ miſſe vacando idolum faciunt: ſentiendo. vt inquit. in. 29. articu. hauerli tanto affecto che nõ la laſſaria volentieri per ſeruir a vna ꝓpria neceſſita. Ex hoc ſecludit frequentiã miſſe tanq̃ idolum: ⁊ ſic per iſtum hereticũ ſacrificium corporis ⁊ ſanguinis xp̃i idoluȝ eſt: qḋ impium ⁊ crudele. Quare expedit ei: vt cum ſuo libro ſuſpendať mola aſinaria: ⁊ demergatur in profundum ignis.

Pro determinatione

huius queſiti premittuntur quedam diſtinctiones. Secũdo loco ex his elicientur cõcluſiones reſponſiue ad queſtioneȝ. 3° reſpondebitur ad argumenta in oppoſitum.

Prima diſtinctio eſt q aliud eſt aliqḋ eẽ temerariuȝ in fide: aliud erroneũ: aliud hereticũ. Temerariuȝ eſt qḋ aſſeriť tanq̃ certũ: qḋ neq auctoritate: neq rõne efficaciter probari põt. vt q mundus eſt finiendus poſt centũ annos: qḋ etiã poſſet eẽ verũ: ſi ſic diſpoſuiſſet diuina ꝓuidentia. Erroneũ võ eſt: qḋ eſt difforme rõni: ⁊ alienũ a rectitudine veritatis. ⁊ tale eſt ſimpľr falſuȝ in fide: q2 omne difforme rõni eſt falſum. ſicut qḋ eſt conformẽ eſt verum: ⁊ ita erroneũ ſupra temerariũ addit falſitatem. Hereticũ võ erroneũ eſt in fide ꝑtinaciter defenſum q addit duo ad erroneũ. primuȝ q falſitas ſit notoria: ⁊ quod illi ꝑtinaciter adhereať: ⁊ hoc vt aliquis dicať ꝓprie hereticus. Primuȝ videť poſſe probari per illud qḋ habetur in caplo. Accuſatus. §. ſane. lib. 6. quã ſniam approbat dominus archieps Florentinus. in 2ª ſũme. titu. de infidelitate. caplo. 5. Ex quo iſertur q crimẽ hereſis ⁊ falſitas eius dȝ eẽ notoria ⁊ manifeſta circa aliqḋ determinatuȝ in fide. Ex hoc ſequiť hoc correlariũ q cũ quis aliquid aſſerit vel cõmittit quod abſq errore circa fidem affirmari põt: aut etiã cõmitti adhuc nõ eſt vt hereticus iudicandus. Exemplũ eſt de illo qui addorat demonẽ ⁊ baptiçat imagineȝ: nõ tñ credẽdo q demon habet aliqḋ diuinitatis in ſe: ſed ſolũ vt demoni complaceat: ⁊ ab ipſo aliqḋ cõmodũ ꝯſequať: ⁊ ſilr̃ nõ credẽdo: q imagines ſuſcipiant effectus ſacramẽtales: ſȝ ex pacto aliquo q hȝ cũ demone: iſte ſic faciens nõ ẽ hereticus cenſendus ex nã rei. 2ª ꝯditio que eſt ꝑtinax adheſio pȝ: q2 hoc eſt vltimũ ⁊ formale cõplectiuũ hereſis. Nam vt habeť in decretis. 24. q. 3. cap̃. Dixit aplˢ. Qui ſniam ſuã: q̃uis falſam ac ꝑuerſaȝ i fide: nulla ꝑtinaci animoſitate defendũt nequaq̃ inter hereticos ſunt cõputandi: ⁊. 24. q. 3. cap. Inter ſiſma habeť. Inter ſiſma ⁊ hereſim hoc intereſt: q2 ſiſma ab eccleſia recedit: hereſis ꝑuerſum dogma defendit. Huic ꝯcordat Bonauẽ. 23. di. 4. in dubitationibꝰ circa lr̃aȝ: vbi hȝ hereticus

hereticus ꝓprie eſt:qui diuine legis cõtemptu aut ignorantia:pertinax ꝓpꝛiꝫ erroris inuentor: aut alieni ſectator veritati catholice mauult aduerſari ꝗꝫ ſubijci. Hanc eandeꝫ ſniam hꝫ glo. ꝑma ad corinth.xi.ſup illud.Audio inter vos eſſe ſciſſuras.glo.inquit.Qui in eccleſia dei morbidũ aliquid prauumqꝫ ſapiunt:⁊ reſiſtunt ꝑtinaciter:prauaqꝫ ſua dogmata emendare nolunt:ſꝫ defenſare perſiſtunt:heretici ſunt.Hoc etiã dicit Alexãder de Ales. in 2° ſum.q.81.arti° 2°.❡2° principaliter ꝑmittit ꝙ hereticus multipliẽr dicit vt hꝫ videri.24.q.3.in glo.ſup ca. Illi q peregrinos:ex qbus modis tñ tres accipio. Primo aliquis dr̃ hereticus. Methaphoꝛice ⁊ ſimilitudinarie:quõ dicit hereticus ſimoniacus.vt ꝑma.q.i.caplo ſymoniacus:qui nõ dicit hereticus:niſi per quãdam ſimilitudinem:q2 videt ꝙ emat ſacra exiſtimãdo ſacra,⁊ dona gratie pecunia poſſe poſſideri:quãuis talis ſimoniacus nõ habeat hꝫ exiſtimationẽ:aut ꝓbabiliẽr poſſit nõ habere:⁊ talis dicit hereticus ꝑſumptione iuris:ſed nõ ex nã rei.2° hereticus dicit qui dubius eſt in fide:q2 talis dicitur infidelis.vt habet extra de hereticis.cap.ad abolẽdã: quãuis Doctor ſubti.dicat in 3° ſniaꝝ.diſt.24.q.vnica.fides nõ excludit oẽm dubitationẽ:ſꝫ dubitationẽ vincentem ⁊ trahentẽ in oppoſitũ credibilis.Tertio mõ dicitur ꝓprie hereticus etiã ex nã rei:quicũqꝫ falſam opinioneꝫ in fide ⁊ notoriã inuenit ⁊ inuentã ꝑtinaciter ſequitur.Et iſto 3° mõ intelligunt oẽs diffinitiones que dant a theologis ⁊ canoniſtis.vt ꝓbatũ eſt ſupra.❡Ex hoc ſequit hꝫ corrolariũ.vꝫ.ſi quis erret circa fidẽ ⁊ ignoret ſe errare nõ eſt ꝓprie hereticus.probatur heresis eſt ab electione qua quis eligit voluntarie errorẽ circa aliqd determinatũ in fide:aut in ſacra ſcriptura ꝑtinaciter defendere.igit ſi intellectus nõ cognoſcat ſe ſentire ꝯtra aliqd determinatuꝫ in fide volũtas nõ pertinaciter eliget defendere hꝫ errorem ꝯtra fideꝫ. Sed vbi nulla eſt pertinacia defendendi errorem ſuum quẽ nõ ſolũ nõ cognoſcit eſſe erroreꝫ contra fidem.ſed etiam ignorat illum eſſe errorẽ in ſcribi nulla eſt hereſis.igit ⁊c̃. Probat hoc etiã ſic.ſicut fides eſt habitus in intellectu gñatus ex actibus credendi qui ſunt concomitanter a voluntate imperante hꝫ actus:dicente Auguſt.ſup Joãnem.omel.26.Cetera põt hõ nolens:ſꝫ credere nõ niſi volens:ita actus infidelitatis qui ſunt hereſes:ſunt etiã a volũtate imperatiue:q2 oppoſitoꝝ eadẽ eſt ratio ⁊ diſciplina. Igitur ſicut intellectus catholici ex determinatione voluntatis elicit actus ꝯformes veritati fidei catholice:ita per oppoſitũ hereticus ex determinatione voluntatis elicit actus difformes eideꝫ veritati catholice:ſed volũtas nõ põt imperare iſtos actus difformes:niſi intellectus intelligat hos actus habere aliquaꝫ difformitatẽ ad aliqd determinatũ in fide.igit ſi nõ intelligit intellectus iſtos actus habere talẽ difformitatem ad illud qd determinatur in fide:volũtas nõ determinate ⁊ pertinaciter eliget defendere tales actus difformes:⁊ ſub ea rõne ſub qua ſunt difformes ad veritates fidei ſeu ad ea que determinantur in fide.❡Ex quibus oibus ꝯcludendũ eſt duo ꝑncipalia requiri ad hereſim:quoꝝ:vnuꝫ eſt error in intellectu circa fidẽ:⁊ reliquũ eſt error in volũtate:ꝙ.vꝫ.voluntas pertinaci ⁊ obſtinata quadaꝫ firma adheſione adhereat opinioni erronee ⁊ ſequatur ipſaꝫ. Ex quo infert:ꝙ vnus error ſine alio nõ facit hereſiꝫ.hoc ꝯñs probat ſic.Quecũqꝫ duo neceſſaria ꝯcurrunt ad conſtitutioneꝫ alicuius deficiente altero ipſoꝝ impoſſibile eſt illud eſſe.patet iſta:ſed hec duo ꝯcurrunt ad hereſim.vꝫ. error in intellectu circa fidẽ ⁊ ꝑtinacia adheſionis in voluntate.igit ⁊c̃.Maior eſt manifeſta.minor aũt pꝫ.ex dictis diffonibus ſuperius poſitis.Tũ q2 Hieronymus dicit: ꝙ hereſis dr̃ ab electione:⁊ notat in caplo hereſis.24.q. 3.Et hoc q2 hereticus elegit defenſare errorẽ ſuũ.Tuꝫ etiã: quia Auguſti.de baptiſmo ꝯtra donatũ hoc idem dicit Inquit.n.ſi ego ſentiat de xp̃o.qd fotinus opinatus eſt ⁊ baptiget in eccl'ia.⁊ hãc credat eſſe fidẽ catholicã:nõ dico eũ eſſe hereticũ:niſi manifeſta doctrina fidei catholice reſiſtere maluerit:⁊ illud quod tenebat elegerit. ❡Ex his oibus ſequit aliud corre. ꝙ ſi quis paratus ſit ſe corrigere de quocũqꝫ errore dicto vel facto:⁊ in ſua opinione ſe remittit:vel ad iudiciũ ſancte Romane eccl'ie:vel ad iudicium dei:qui cuiuſcunqꝫ erroris ⁊ falſitatis eſt cognitor: hereticus minime cenſendus eſt.hoc pꝫ per illud quod habetur.24.q.3.ca° dicit apoſtolus. Et ad hoc forte dr̃: etiã ſine ipſa remiſſione ſeu ꝓteſtatione dãnat aliquis ab eccl'ia pro heretico:q2 eccl'ia nõ habet iudicare de ſecretis ⁊ occultis:ſꝫ de manifeſtis:q2 de occultis tm̃mõ iudicat deus:⁊ ex ꝯñi de interiõe cordis.vt dr̃.33.diſ.caplo erubeſcant.igit vbi eſt euidẽtia facti qd ſit erroneũ in fide:ſicut eſt adorare demoneꝫ ⁊c̃.ab eccl'ia iudicabit hereticus qui hmõi cõmittit. ❡Et ꝯfirmat per illud qd dr̃ de hereticis.caplo quicũqꝫ ⁊ caplo accuſatus.lib.6.vbi habetur ꝙ adorans hereticũ eſt hereticus. ❡Itẽ impoſſibile eſt ꝙ agẽs aliqd erroneũ in fide nõ male ſentiat de fide: q2 impoſſe eſt eſſe maliciã in voluntate agentis:niſi ſit error in intellectu:q2 ois malus eſt ignorãs ſeu errans.3° ethicoꝝ.Si igit aliquis operat malum in fide:aut pertinens ad fidem etiaꝫ male ſentit de fide. ❡Ad hoc rñdet: ꝙ de iſtis male operatis que vident eſſe cõtra fidem duplex eſt iudiciũ.ſ.dei ⁊ eccl'ie. Judiciũ dei eſt ſm interiora hominũ:q2.eius eſt interiora cognoſcere:aliud iudicium eſt ex his que apparent ex euidentia facti:quicũqꝫ iudicatur iudicio dei hereticus vere eſt hereticus ex nã rei: qui vero iudicat iudicio eccl'ie dr̃ hereticus ex preſumptione facti ⁊ coniecturaliẽr:⁊ ſic preſumptiõe iuris:q2 operatur tale factum per qd apparet ipm male ſentire de fide: ſed ĩi iſte nõ eſt ſemper:⁊ ex nã rei hereticus:⁊ ad diſcernendum hoc magis pertinet ad theologum ꝗꝫ ad canoniſtas:dicet theologus ꝙ quicqd ſit de iuris ꝑſumptione:iſte ſic operans non põt: aut debet dici vere extra nã rei ⁊ determinate hereticus:⁊ ratio apud ipm eſt. Quia qñ aliquis effectus depẽdet a duabus cauſis nunqꝫ ex natura rei ex illo effectu poteſt iudicari ꝑcíſe altera cauſa. Cum igit operãs erroneuꝫ in fide.vꝫ.adorãs demonem poſſit hoc facere:vel q2 credat in demone eſſe aliquid diuinitatis que ſit cauſa adorationis: vel vt facilius aliqd obtineat ab ipſo nullã credens eſſe diuinitatẽ in eo.igit ex hoc inferre alteram cãm.vꝫ.ꝙ hoc faciat.q2 credat demonem fore adorandũ eſt fallacia ꝯñtis:⁊ ꝯña nulla.vnde inquirẽdum eſt vtrũ ex errore fidei hoc fecerit:quod vtiqꝫ facile eſt videre.nã ſicut habitus fidei cognoſcit per actũ fidei qui eſt credere ⁊ ꝯfiteri ea que ſunt fidei:⁊ habitus caſtitatis per caſte viuere:ita cũ hereſis ſit habitus in fidelitatis:q2 eſt ſpecies eius põt cognoſci per actus ſibi correſpondentes:⁊ tunc eccl'ia põt iudicare aliquẽ eſſe hereticum inquirẽdo de vita:de moribus ⁊ de actibus eius credendi:aut diſcredendi. ❡Ex his rñdet ad inſtantias ſuppoſitas:⁊ ad ꝑmã pꝫ ex dictis. ❡Ad confirmationeꝫ etiã pꝫ:ꝙ adorans hereticũ eſt hereticus preſumptiõe iuris:ſed nõ ex nã rei ⁊ ſm rem:dr̃ etiã hereticus talis adorãs ſimilitudinarie:q2 hmõi agit ac ſi male ſentiret de fide. ❡Ad aliud dico ꝙ preſupponit vnũ falſum ꝙ quis nõ poſſit operari aliquod erroneũ ĩ fide ſeu pctm̃ abſqꝫ hoc ꝙ male ſentiat ⁊ peruerſitatẽ fidei hẽat:q2 tale agẽs põt cõmittere aliquod enorme ſciens ſe peccare ⁊ credẽs firmiter qd facit eſſe enorme.Et lꝫ ois malus erret : non tñ errore intellectus qui eſt hereſis ſeu error male ſentiẽs de his que ſunt fidei:ſed bene errat omnis malus errore alicuius virtutis:cuius ꝯñiuꝫ in vitijs operat. ❡P̃.male allegat auc̃tas.ois ignorãs malus eſt non econuerſo.

Ex quibus oibus ꝑmiſſis ponunt ꝯnes. Prima. auctor iſtius libelli nõ ẽ hereticus:neqꝫ li

bellus in ſe quocūq3 mō cenſeat hereticus ꝓbaꝫ. Ille nō eſt hereticus quoquo modo: cuius opera aut ſcripta nō atteſtanꝫ de dubietate fidei: aut irrationabilitate ꝯtra contenta in ſcriptura ſacra: aut determinationes eccleſie: ſed auctor iſtius libelli eſt hmōi: atq3 etiam libellus ipſe. igitur ⁊c. Maior p3: q2 ſentire aliqd indignū de ꝓximo ſuo ſine ſufficiēti cauſa eſt offendere charitatē ⁊ ꝓximo iniuriari ⁊ ꝓpterea. extra. de ſcrutinio faciendo. caplo vnico. illā que infirmitas humana indignū non nouit dignā debemus eſtimare. Minor aūt p3. primo ex vita ipſius auctoris: qui vt ſerꝫ ſacerdos eſt ſpiritualr viuit ſemotus a mundanis ⁊ ab omni ambitiōe dignitatis: cuius grā. vt dicit Auguſt. de vtilitate credendi. heretici adinueniūt nouas ⁊ falſas opiniones in fide. nā inquit ipſe. Hereticus eſt qui alicuius tēporalis cōmodi ⁊ maxime vane glorie principatuſq3 ſui gratia falſas ac nouas opiniones vel gignit vl' ſequitꝫ: que ſnīa hētur in decretis. 24. q. 3. caplo. hereticus. 2° q2 hic auctor dānat hypocreſim. i. ſimulatā ſanctitatē hypocritaꝝ ⁊ ſupſtitioſam quēadmodū erat illa fratris hieronymi: contra quē3 in hoc libello inuehitꝫ: que hypocreſis eſt ſpecies hereſis. iuxta illud Pauli. In nouiſſimis diebus recedent quidā a fide attendētes ſpiritibus erroris ⁊ doctrinis demonioꝝ loquentiu3 in hypocreſi mendaciū. fingunt. n. heretici magnā3 auſteritatē vite ⁊ mortificatione ⁊ deteſtationē vitioꝝ. vt videntes deuotione afficiantur ad eum: ⁊ ſic diſſeminare valeant errores. ¶ Cōfirmaꝫ iſta ratio: q2 impugnās hereticum nō debet vti ꝯtra ipſum doctrina heretica. q2 in demonſtratione: aut ratione oſtenſiua vtereꝫ falſis ad ꝯcluſionē falſam quā ipſe intenderet: quod non eſt ꝓbabile. ¶ Secūda pars ꝯcluſionis premiſſe que eſt. ꝙ libellus nō eſt hereticus. p3: q2 non continet aliquid quod ſit difforme a rectitudine fidei ⁊ ꝑncipijs eius: imo quodlibet ꝯtentu3 in ipſo eſt maxime conſonum rōni ⁊ veritati catholice fidei. vt patet ex reſponſionibus que fient ad argumenta. ¶ Secunda concluſio ꝑncipalis eſt. dato ꝙ libellus cōtineret aliquid quod minus probatum videreꝫ in fide: niſi illud ſit dānatum ab eccleſia: aut notorium contra fidem: non eſt cenſendus hereticus. hec probatur: nam hereſis ab electione erronea dicitur. vbi nulla eſt electio erronea voluntatis ſequentis erroreꝫ: ibi nulla eſt hereſis proprie: ſed ex ſnīa que non eſt notoria contra fide3: neq3 eſt contra determinationem eccleſie nulla eſt electio erronea: q2 neq3 ex precepto dei: nec ex precepto eccleſie. igitur cu3 ſit huiuſmodi in tali libello. ſequitur ꝙ libellus nō eſt hereticus. ¶ Ultima concluſio. dato ꝙ auctor dixiſſet in libello aliquod erroneū in fide: ꝓteſtās ſe nolle diſſentire a veritate fidei: accuſans ignoratiā ſuā: ⁊ remittēs ſe ad ſapiētium iudiciū: nullā contrahit hereſim. hoc patet ex dictis: ⁊ preſertim. ex caplo. dixit apoſtolus. 24. q. 3.

Quibus ꝑmiſſis rñdeꝫ ad argumēta ⁊ ad ꝑmu3 cōceſſa maiore. negatur minor non dicit libellus. che ſtudioſamente ſe laſſe la meſſa i ꝯorni non feſtiui: ſed ſiquis gerat cura3 familie: aut alicuius reipublice prius agat ea ad que ſiue ex charitate: ſiue ex iuſtitia legali tenetur q3 audiat miſſam ad quam non tenetur: eo maxime ꝙ ſiquis deeſſet ſibi ipſi ac proximis quo ad neceſſaria que ſunt ad ſuſtentationem vite: ⁊ etiam quātum ad ea que minus faciunt ad hoc peccaret dummodo ille ad ea teneatur ex charitate: que etiam ſi nō eſſent meritoria ex natura ꝓpria: ſed indifferentia ad meritū ⁊ demeritū: quēadmodū eſt datio elemoſyne paupi: datore exiſtēte in pctō mortali ad hō iure nāe ac ēt diuino magis hō teneꝫ ⁊ iuſtitie: quā ꝗſq3 d3 ꝓximo ſuo. magis ſatiſfacit q3 ex auditione miſſe. De actibus indifferētibus ad bonitatē moralē ⁊ gratuitam ⁊ malitiam eius oppoſitā videaꝫ Scotus ⁊ Landulfus. 2° ſniaꝝ. diſt. 40. ꝙ autē ſic intelligat quemadmodum dictū eſt preferendo opera iuſtitie legalis ſimul ⁊ miſericordie in ꝓximū auditioni miſſe: quādo iure nature his magis tenemur: apparet per illud qd̄ dixit. non ſe facia idolo de la meſſa. i. nō habeat aliquā extimationeꝫ ſuperſtitioſam de auditione miſſe que extimatio ſuperſtitioſa eſſet cum quis tanti faceret eius auditione3 vt deeſſet alijs operibus ſecularibus in ſe ⁊ in ꝓximū: cum xp̄s in euangelio preferat miſericordiā faciendā3 ꝓximo cultui latrie qui debeꝫ deo. Math. 15. vbi reprehendit ſuperſtitioſā3 ac pernicioſā3 doctrinā phariſeoꝝ: qui docebant vt derelicto pr̄e in miſeria ⁊ neceſſitate munera offerrent ad altare cu3 dicebant. Munus quodcūq3 eſt ex me tibi proderit: ⁊ ſaluator ad hec ait. honora patrē tuū ⁊ matrē tuā ⁊c. Sed addit ꝙ ly nō meritorie. diſtribuit pro omnibus operibus indifferētibus. negaꝫ hoc ſi ly nō. determinaret ly coſſe. qd̄ nō eſt in ꝓpoſito. ¶ Et ad illud qd̄ dicit de indulgētijs. Rñdeo ꝙ melius eſt vnicuiq3 accipere indulgētiā ⁊ orare q3 alia operari. ſi cetera ſunt paria. Sed vbi ex aliqua circūſtātia aliquid iuſtius ⁊ rectius eſt agendum q3 accipere indulgentia3 magis ex cōmuni iuſtitia ⁊ rationabilitate tenemur ad illud q3 acciṗe indulgentiam. Nec obſtat qd̄ dicit. 8. canticoru3. Ordinauit in me charitatem: q2 iſte ordo debet ſeruari ceteris paribus ſi ſit equalis equitas ⁊ rectitudo iuſtitie: quod nō eſſet in propoſito ſiquis omitteret charitatē proximi: aut aliquid aliud cōgruentius agendum. ¶ Ad 2m reſpondetur ſimiliter negando minorem. nō enim dicit in libello ꝙ quis poſſit ſaluari ſi ſit adultus ſine ꝯtritione ſimpliciter. Sed bene ſine ꝯtritione que ſit dolor in parte ſenſitiua qui eſt per ſigna ſenſibilia. ſ. per effuſione lachrymarum: per ſuſpiria ⁊ hō: q2 iſta nō ſunt frequenter in poteſtate hominis: ⁊ deus nō exigit a nobis qd̄ eſt nobis impoſſibile. ¶ Uel dicendu3 eſt ꝙ quecūq3 contritio precedens confeſſionem non neceſſario requiritur ad deletionem peccati: ſed ſufficit attritio aliqualis cu3 intentione faciendi quod precipit eccleſia. ſi modo non ponaꝫ obex virtute ſacramenti confeſſionis: cui aſſiſtit virtus diuina: deletur peccatum. videatur Scotus in 4° ſententiaru3. diſtin. 14. q. 4. ⁊ eodem. diſtin. 17. q. ꝑma: neq3 eſt veru3 quod infertur ꝙ tunc dimitteretur peccatum ſine penitentia: imo dimitteretur cum maxima penitentia: q2 confeſſio eſt maxima pars ⁊ potiſſima pn̄ia. Unde Scotus. in. 17. diſtin. 4. q. ꝑma. h3. ꝙ hoc ſacramentu3 confeſſionis eſt maxime penale. eſt enim cōfuſio adducens grā3 ⁊ gloriā. vt dicit eccleſiaſtici. capitulo. 4. ¶ Ad tertiū rñdeꝫ. ſilr negaꝫ minor. nō eni3 iter ſpirituales de qbus loqtur cōnumeraꝫ pontifex maximus: aut prelati maiores eccleſie. loquiꝫ enim de hypocritis qui ſimulant vite ſanctitatem cu3 veſtibus hiſpidis ⁊ groſſis. vt decipiant ſub nomine ſanctitatis de qbus inquit ille poeta in metamorphoſeos. Multi nomine diuorum talamos iniere pudicos. Et de his precipue loquitur. vt denunciet ꝑſecutionem quā nunc patitur eccleſia ab hypocritis: quā predixit Daniel. caplo. 7. qui ꝓphetauit de q̄tuor ꝑſecutionibus quas paſſura erat eccleſia xp̄i ꝑfigurādo in quatuor beſtijs quas vidit: quaꝝ ꝑma eſt leena que ſignificat ꝑſecutionē tyrānoꝝ ⁊ īperatoꝝ: quā ꝓtulit primitiua eccleſia: qui vt leena deſeuierūt p varios cruciatus in xp̄ianos ⁊ eccleſiā xp̄i. ſecunda beſtia quā vidit erat ſimilis vrſo. ⁊ hec ſignificabat ꝑſecutione3 hereticoꝝ: qui varijs ⁊ falſis doctrinis fideles vexauerunt: ⁊ multos ꝑdiderunt erroribus ſuis. 3a erat ſimilis pardo: qui habet colorem varium: ⁊ ſignificat perſecutionem que nunc eſt hypocritarum: qui ſub vario colore ſanctitatis multos decipiunt: ⁊ ad vitia inducunt: ac deniq3 in interitum: ⁊ hanc ſequetur ꝑſecutio antichriſti que ſignificatur per quartā feraꝫ qui precipue cū hypocritis pugnabit ꝯtra veros fideles. Et quia h auctor libelli intendebat dānare hypocriſim fratris

fratris Hieronymi.ex qua hypocriſi eccleſia patiebaẜ.
qui ſupra aurū ſe oſtendebat:q hipo interpretatẜ ſupra.
ꝛ criſim aurū:quaſi deſuper auꝝ. Ideo auctor iſti⁹ libelli
inuehiẜ contra ſpūales hypocritas:ꝛ nō contra veros ca
tholicos:cū preſertim hypocriſis videatur complemētū
hereſis.vnde ſup illud Iſaie.9.Diſpdet dñs ab iſrael ca-
put ꝛ caudam.Gloſa.Omnis hereticus hypocrita eſt.ꝛ
Bernardus ſup canticā.Non ſufficit hereticos eſſe: niſi
cum hypocrite ſint.¶Et cōfirmatẜ ratione: qꝛ hereticus
nitiẜ paliare peccatū ſuū:ſicut hypocrita ꝛc.¶Et ad il-
lud qđ diciẜ.ſacerdotē confeſſorē debere mediocri littera-
tura eſſe inſtructum.hoc dicit:qꝛ nō oportet cōfeſſorē eſſe
tante doctrine quāte debet eē qui predicat publice:ꝛ po-
pulum inſtruit:vt eſt de mēte Doctoris ſubtilis in tertio
ſententiaꝝ.diſtin.14.q.vnica.Henrici de gādauo:ꝛ alio-
rū.Et in hoc libello reprehēdiẜ imprudētia aliquoꝝ con
feſſoꝝ:qui interrogādo ꝯtentes ſunt nimiū exquiſiti ꝛ
ſcrupuloſi:docētes ſuis interrogationibus penitētes vi
tia que ipſi ignorant:de quibus diciẜ.38.di.cap.Quāuis
q melius eſt ea in ſacerdote:ꝛ alio quocūq; ignorare ꝗ̄
ſcire.¶Ad 4m reſpondeẜ q hō cōiectualiter pōt arguere
ab effectibus viſibilibus ad occulta inuiſibilia dei.ꝛ iudi
care.iuxta illud Pauli ad Roma.cap.pmo.Inuiſibi-
lia dei per ea que facta ſunt intellecta cōſpiciunẜ:non q
certitudinaliter cognoſcaẜ voluntas diuina:ſed cōiectu-
raliter.Ex his que in ſacra ſcriptura pmittit in premiuꝫ
ꝛ penā.¶Et ad illud: q totus mūdus periret:reſpōdet
Iohānes in ſua canonica.cū dicit.Totus mūdus poſitus
eſt in maligno.ꝛ pſalmus vt allegatum eſt. Non eſt qui
faciat bonū:nō eſt vſq; ad vnum .Et hec habēt intelligi
nō tm̄ de peccato originali:ſed etiā actuali.vt eſt de men
te Auguſtini in lib.de nā ꝛ gratia.¶Iſte omnes auctori
tates habēt ſolū in pppoſito.ꝛ quicqđ dicetur pꝰ iſtis:di-
ceẜ ad expoſitionē libelli.¶Ad 5m reſpondeẜ q capit au-
ctorem libelli in verbis.intēdit auctor .ſ.q quis nō dꝫ ac-
cedere ad diuina.vt cantibus ꝛ ſonis aures delectet.ſꝫ vt
interna meditatione cōtempleẜ ſacra myſteria.naꝫ vt ha
betur.92.diſt.cap.In ſancta.Dum blāda vox queriẜ in
ſacro miniſterio congrua vita negligiẜ ꝛ cantor miniſter
deum moribus ſtimulat:cuꝫ populum vocib⁹ delectat.
Et q hec intendat is auctor apparet:qꝛ hunc libellū edi
dit cōtra florentinos qui vtunẜ iſtis cantilenis in ſacris.
¶Ad 6m negaẜ.q libellus aſſerat deum peccare:aut poſ
ſe peccare formaliter aut virtualiter. Et ad probationeꝫ:
q ſi deus dat alicui gratiam in laqueū:dat illam ad pec
candum.Dico q dare gratiam in laqueuꝫ poteſt intelli
gi duobus modis.vno modo ex parte dantis.alio mo-
do ex parte vtentis.Primo modo non daẜ gratia a deo
alicui in laqueum:qꝛ non dat deus gratiaꝫ gratis dataꝫ
ad malum operandū:ſed vt ea vtatur ad bonū:aut poſ-
ſit vti:cōſtituendo tamē ipſum in libertate arbitrij:vt ſit
liber ad vtrūq;.ſ.malum ꝛ bonū.ꝛ hoc ppter meritum
ſuum cōſequendū ex libertate ad vtrūq;.alioquin hō nō
mereretẜ:qꝛ neceſſitaretur ad alterum.Et hoc eſt qđ ſapiē
tie eccleſiaſtici diciẜ.Deus ab initio conſtituit homineꝫ:
ꝛ poſuit euꝫ in manu conſilij ſui ꝛc.Si ſecundo modo
intelligatur dari gratia quo ad vſum.ſic deus denomi-
naẜ dare gratiam in habitudine:ꝛ relatione ad effectuꝫ
malum eo modo quo denominatur ex aliqua relatione
in creatura ex tempore talis:vel talis:precipue ex deno-
minatione extriſeca. Ad hoc facit qđ dicit propheta in
pſalmo.65.Igne nos deus examinaſti:ſicut examinatur
argentum.Induxiſti nos in laqueū.Et Paulus ad Ro
ma.pmo.Tradidit illos deus in reprobū ſenſum:vt fa
ciant ea que non conueniunt ꝛc.Et Ezechielis 3°.Si cō
uerſus iuſtus a iuſtitia ſua fuerit:ꝛ fecerit iniquitatē:po
nam offendiculum coram eo:ipſe morietur.Hoc idē di-
cunt ſancti:Auguſtin⁹.23.q.4.Nabuchodonoſor:ꝛ ſiis

verba Aug.in lib.de libero arbitrio.inquit.Cur medica
mentum vnius medici manu confectum:alij ad interi-
tum.alij valuerit ad ſalutem:niſi qꝛ bonus odor Chriſti
alijs eſt odor vite in vitam.alijs eſt odor mortis in mor-
tem ꝛc.Et Hieronymus.Heretici comedunt panem po
lutum:que ſententia habeẜ diſt.50.cap.Sacerdotes:ꝗ om
nia intelliguntẜ:non ex parte rei in ſe:ſed ex parte vtētis.
¶Ad ſeptimū.de meditatione dicitur q non eſt ad pro
poſitum:qꝛ libellus nō loquiẜ de meditatione ꝗ̄tuꝫ ad
ſbam meditationis:eo modo quo loquitur Aug.ꝛ quā
tum ad hoc ipſe tradidit omnes modos adorationis ex
parte adorati:ꝛ ēt adorātis ꝗ̄tum ad ſubſtantiā ad ora-
tionis.Sed loquitur liber de quibuſdā ſuperſtitioſis al
licimētis que exurgunt ex ſpiritu inanis glorie:aut rapi
ne.vt conuocata multitudine populi pecunias predica-
tores extorqueant:aut populū ad aliquid ſibi cōmodū
alliciant:cū talibus fictis meditationibus pretendunt iſti
hypocrite ſanctitatē maximā:ꝛ multas habere diuinas
reuelationes:vt ſidem ꝛ auctoritatē apud populos acq
rant:ꝛ iſte meditationes ſunt venenate:qꝛ ex mala ꝛ ve-
nenata intentione proficiſcuntur.¶Ad vltimū pꝫ ex di-
ctis.Opera enim moralia ꝛ gratuita ſeu meritoria ſorti
untur ſuam bonitatem a fine:propter quē intēdunẜ:cuꝫ
circūſtantia finis ſit prima circunſtātia inter oēs circun-
ſtātias morales:ꝛ nullū bonū opus pōt eſſe bonū boni-
tate meritoria:niſi ſit moraliter bonum.

¶Articuli extracti ex libello preſbyteri Gabrielis Biādis
quoꝝ aliq putanẜ ſcandaloſi:ꝛ aurib⁹ puſilloꝝ offenden
tes:aliq vō erronei atq; heretici creduntur. Arti. j.

PEr quale occulto deſiderio:goloſo ꝛ appetito deſordinato:
eſſa natura in grāde multitudine de ſubie-
cti ſe acoſta:o vero al viuere Clericale ꝛ ec-
cleſiaſtico:o vero al viuer religioſo:o vero
neli acti pfecti extriſeci:o vero itriſeci:de cha
rita:o ver deuotiōe.Se acoſta dico al ſuo dio molto va-
namēte nō tirata dalui:ne electa:ne chiamata:ne initata
ſe nō in gñe cū la multitudine reproba da la paucita de
li electi ſeparata:e nō cū quella chiamata. Arti.° ij.

¶Le qual gratie o niſſe:o ver ſupranāle a lhoro da dio dat
te in premio ꝛ lacio:in lacio ꝛ premio:a loro ſono mate-
ria ꝛ occaſione de ſomniare de hauere:ꝛ quello che han
no hauerlo in magiore grado aſſai. Arti. iij.

¶Nōdimeno per ꝗ̄ſto al pſente me occorre:li trouo aſſai
bene expreſſi in cinq; idoli piu celebri e notabili.de qua
li el pmo e la ſtatua de Nabuchodonoſor.El ſecundo
de Bel.el 3° Baal.el 4° Moloch.el 5° e lo idolo del Ze
lo poſto da Ezechiele.di quali tri pmi ſono gñali e par-
ticulari:particulari e gñali:tutti tri perho variamēte ſpe
ciāli:principalmēte a lo acto extrinſeco.El 4° e 5° come
ſono principalmēte demonſtratiui del acto vniuerſale:
coſi ſono manifeſtatiui de quelle particularmēte quan-
to aſpecta ala deuotione:ꝛ ſpecialiſſimamēte quanto cō
cerne ala corropta ꝛ idolatra hogi di facta meditatione
dala paſſion de Chriſto.quali tutti inſieme e ciaſcaduno
per ſe conſtituiſcono la nephanda abhominatione caſo
ne de la deſolatione de ogni virtude e gratia de la natu-
ra humana. Arti. iiij.

¶E per tanto de meritare per la ſua diſpoſitione e ſuffici
tia ꝗ̄llo che lui nō merita:ꝛ ſucceſſiuamēte de eſſer obli-
gato de cōmunicarſi ad altri:como bono e fidele per nō
eſſer igrato e inutile ſeruo:ma fare fructuoſo el ſuo talē-
to:dādolo ad vſura per el ſuo ſignore:ſomniādo hauer
quello che lui nō ha receuuto da dio:ne e p hauer mai:
p che tali doni excellēti ꝛ ſopra naturali nel acto : o nelo
effecto:o ne luno e laltro:nō ſono ne dati ne dabili a ꝗ̄l-
le pſone le quale ſono pmeſſe cadere nel lacio de la lucife
riana pſumptione da eſſi doni.Ex hoc. Arti. v.

¶ El qual effecto molto piu chiaramente e totalmente ha loco in ogni temporale ouer ſpiritual dignita: prelatiõe administratione: ⁊ cura: o vero gouerno de altri quando ſono apertamente: o vero occultamente deſiderati: non che cercati o procurati ſotto qualũche perfectiſſimo apparente: ⁊ laudatiſſimo fine. etiam de la ſalute de tutta la humana natura: e de la corte celeſtiale e gloria diuina. Ex hoc. Arti. vj.

¶ Et ecco facto da la propria cẽtrale luminoſa e chiara maliria: quale e la ſagitta de la perfecta nequitia che procede da larcho ſempre teſo de la ſpaſmata volunta de eſſer ſimile a dio ne la ſua ſubſtantia ⁊ acti bona e bella: forte e grande: ſauia e cõmunicabile: e como coſa diuina vola nel di de la conſumata ⁊ excecãte notitia. Arti. vij.

¶ Po perho eſſere in ſpecie da eſſo medemo dio acceptato quello che e ſtato refutato ⁊ reprobato in genere: ⁊ ſimelmente refutato in ſpecie. ⁊ reprobato quello che e acceptato: electo: ⁊ chiamato in genere: acto: perſona: o ſtato per molti modi a la humana preſumptrice cecita incogniti. Articulus. viij.

¶ Dio ha hogidi variamente chi in ſubſtantia: ⁊ chi in ſegni abãdonãdo: facto: permeſſo: ⁊ laſciato tutto el mondo cadere. ſiche ſingularmente ⁊ ꝓpriamente: como per nui dicto ſe adempie quello che ſe dice nel pſalmo. Nõ e chi facia bene: nõ e perfina ad vno. Arti. ix.

¶ Perche la diuina iuſtitia ⁊ electrice bõta: como li ſui electi nel tempo: ⁊ nela eternita per ſegni manifeſti bene inteſi da chi e chiamato: gratificando a ſe quelli. Chiama prima non ſolo in genere: ma in ſpecie a li ſtati a lor conformi ⁊ opportuni. Poi li iuſtifica in eſſi nela identita del ſpirito deli fũdatori datcli gratia de plena cognitione e perfecta volunta dele coſe: ſecundo il diuino da loro in tutto: o parte cognoſciuto de ſe beneplacito: obſeruabile: ⁊ obſeruande in quelli. Arti. x.

¶ E per tanto dapoi la perdonança de peccati per gratia ſença merito ſperata: ſobriamente deſiderata: ⁊ deſiderãdo domãdera ⁊ ſperara quelle gratie che ſerãno neceſſarie al proprio ſtato. per adempimẽto in ſe del diuino beneplacito in quello. Arti. xj.

¶ Miſura aduncha ogniuno bene il ſuo ſtato: ⁊ conſideri il fine de quello: ⁊ li meçi per quali ha a puenire ad eſſo: ⁊ inteſo quello ſe ſorci di caminare quanto po inſtantemente per li meçi inteſi piu diritti ⁊ proportiõati ad eſſo. Et fine dixi: non temporale: ma intẽtionale: el quale depende da la intentione ⁊ mente ⁊ ſpirito de li fundatori de quello: ſe e vero ⁊ ſubſtantiale: ⁊ non chimerico ſtato: quali ſono ſempre quelli che hãno hauuto initio da homini: quantũq; acoſtumati: nõ perho euidentemẽte da ſpirito ſancto guidati: per che tali nõ ſe poſſono chiamare ſtati: ma ruine. Articulus. xij.

¶ Per tãto auiſo che lo vero acoſtamẽto a dio preſo in ꝓprio ſignificato ſtrettamente per altro acto che de ſperare in lui: o vero ꝑ fede verſo lui caminare in effecto de charitade: cioe per altro acto proprio dela creatura: per qual ella da ſe moſſa: non tirata verſo dio camina volendo a lui peruenire: ⁊ a ſuo de lei modo con lui vnirſe: e acto de preſumptione ⁊ rapina: ⁊ de lo angelo apoſtata. Et perho e ſecuro hogidi di non paſſar la certeça dela diuina vocatione. Arti. xiij.

¶ Le perſone ali quali e cõceſſa gratia de poſerſi guardare dal peccato mortale: Laudo che ſe ꝯfeſſano tre ouer quatro volte infra lãno al piu: Laltre perſone laudaria che ſe confeſaſſino dapoi le caduto nel peccato mortale piu preſto che poſeſſeno: per che ſaria optimo remedio a cõſeruarſi ſença peccato mortale. Arti. xiiij.

¶ Cõfeſſori ſiano electi piu preſto groſſi che ſcrupuloſi: cioe piu preſto de minor litteratura ⁊ ſufficientia che de magiore: doue e ſegno de ſcrupuli. Et queſto dico quãdo li ſcrupuli ſono nela via del ſpirito: che altramẽte non ſono da me extimati ſcrupuloſi ⁊ digni da eſſer ſchiuati: ꝑ che li ſcrupuloſi quali temo: ⁊ hanno natura de venenare altrui: como ſono in ſe venenoſi: ſiano cercati aduncha de mediocre vita: nõ de molto ſancta: de mediocre diligentia nelo examinare la via del ſpirito: nõ de ſuttile inueſtigatione de altre ꝑte che de le circunſtãtie di peccati: per che tutti li ſpirituali hodierni ſono da hauer ſuſpecti: como miſſi de Antichriſto. Arti. xv.

¶ Li peccati di dio quali confeſſano li ſpirituali de luciſero ſono de queſta natura per exemplo. Quando lhomo ſe accuſa non hauer deuotione: contritiõe: compunctione: lachryme: ſeruori: ⁊ altre coſe de queſta natura: le quale non ſono in poſança de alchuna creatura: ma ſolo el creatore le po dare: ⁊ da a chi vole: ⁊ como a lui pare: ⁊ ẽt de ordinaria iuſtitia non e obligato a darle ad alchuna perſona. per che ſença tutte queſte coſe ſe po lhomo ſaluare. Arti. xvj.

¶ Ma como ſente el ꝑdicatore perſuaderli ala meditatione: contemplatione: o via de guſti ⁊ ſentimenti ſupernaturali: ſuga da q̃llo como dal diauolo o da luciſero de q̃li colui e miniſtro. Arti. xvij.

¶ Chi nõ ſe ſente tracto dal deſiderio: e ſuſe in loco nel q̃le e vſança a ſuoi ſimili communicarſi piu volte con molto timore vada a la communione nele ſeſte piu ꝑncipale per ſina al numero de tre o q̃tro volte: ma ſi nõ e ſtretto da tale vſança: ⁊ vedi non ſequir ſcãdalo alchuno de ſuo ceſſare dala cõmunione ceſſi piu preſto che ſequir tale exemplo. Arti. xviij.

¶ La meſſa ſia audita da ciaſchuno cõ grande attentione e quella deuotione che ſera conceſſa nel chiedere perdono di peccati paſſati: ⁊ gratia de vera emendatione di quelli cõ altre ſimile petitione: quale ſerãno da dio ſpirate ptinẽte a queſta natura: cioe ouer ala perdonãça de peccati ouero a la ipetratione dela virtu neceſſaria a la obſeruatione deli peccati. nel ꝓprio ſtato: ⁊ ſecondo la ꝓpria vocatiõe: o vero la ſpeciale miſericordia e ſalute: ⁊ vita eterna ſença altra venenata meditatione de li miſterij de la meſſa o paſſione de Chriſto: conſigliati dal ſpirito de rapina: ⁊ ſença altri ſegni extrinſeci de deuotiõe ⁊ particulare reuerentia inuſitati vniuerſalmente da le commune coſtumate perſone. Arti. xix.

¶ Li di non feſtiui chi po oda la meſſa: ſimelmente chi nõ po: nõ ſe curi niente: ma attenda a la obedientia del ſpirito de dio nel ordine de la charita ⁊ obſeruatione de li diuini ꝑcepti: nõ ſe facẽdo idolo: ne de la auditiõe de la meſſa: ne de altro acto ſpirituale o virtuoſo apparentemẽte: immo ſi haueſſe ogni cõmodita e liberta de audir la meſſa: ⁊ ſentiſſe hauerli tãta affectione che non la laſſaria volẽtiera per ſeruire ad vna propria neceſſita: o del ꝓximo: ⁊ piu preſto laſſeria venir alchun ſcãdalo: etiã minimo ne la propria famiglia: o nõ laſſeria de cõſolare o adiutare el proximo: etiã nele coſe minime. Conſeglio a tal perſona che ne li di non feſtiui laſſi ſtudioſamente la auditione de la meſſa: ⁊ attẽda a qualche opera de charita: o de ſubuẽtione: o de conſolatione del proximo adaptãdoſi ale altrui voglie nele coſe etiã non meritorie de ſua natura: pur che nõ ſiano de peccado. Cor[m].

¶ Quel che dico dela meſſa: dico de degiuni: perdonançe oratione vocali: cioe pater noſtri: o officio ſença obligatiõe dicti. ⁊ di qualũche altra opera: quãtũche ſctã e meritoria apparẽte. Et ſi ſuſſe ptinẽte a la ſubuentione del ꝓximo: ſia laſciati neli caſi nõ neceſſarij: cioe ĩportãti ne ſcãdalo: ne dãno notabile del proximo da chi ſe ſente hauere poſto affectione a tale opera ⁊ acto virtuoſo o meritorio apparente: ⁊ reſtringaſi la pſona ſolo ala vera neceſſita. nela q̃le nõ biſogna hauere reſpecto. ſe nõ ala obedientia deli diuini ꝑcepti e biſogno del ꝓximo. Cor[m].

¶ A veſperi

¶ A veſperi & altri officij diuini conſeglio andare laici per fuga de male cōpagnie: o altri vani exercitij: o pericoloſe conuerſatione el di dele feſte: non p diletto dela orechia: che oltra el pagamēto in tal diletto receuuto porta cō ſeco molto dāno non cognoſciuto. A chi e datto ſpender vtilmēte tale tempo in caſa ſua in bone e laudabile operatione: o vero in ſubuentione temporale o ſpūale de pximi: nō laudo molto hogidi tali andamēti: & de queſto & de molte altre coſe. a queſto aricordo le raſone non pono: per che hāno altre radice: & non cadeno in queſto loco. Articulus. xx.

¶ La oratione vocale non neceſſaria per obligatione ſempre deue dare luogo in quelle perſone che a dio: nō a ſe medeſime ſeruono: como fanno le pſumptuoſe de gran facti: & goloſe de mariti: quale ſono vere figliole de lucifero. Articulus. xxj.

¶ Et nō guardano ad alchune gratiette di ſgratiate: quale dio li concede in laccio & premio: in premio & laccio: retributione & materia & occaſione de ruina: & ruina eterna. per che ſe anederano poi finalmēte che ſeranno ſtati non vcelli cioe ſpūali: ma ſerpenti & diauoli. Arti. xxij.

¶ Laſciari molti in vera neceſſita: & nō adiutati robara donādo al diauolo quello che era de Jeſu xpo: molto piu ſi metera muri ſuperflui o curioſi: o picture: o fara calici o pianeti oltra la neceſſita: o altra coſa vana & ſuperflua per comparatione de la vera neceſſita de poueri ſotto q lunche colore di pieta. Arti. xxiij.

¶ Fugano le femine le conuerſatione e frequentia de confeſſione: & altri colloquij cum patri ſpirituali non neceſſarij ala confeſſione nel tempo de la confeſſione: & molto piu neli altri tempi: per che altramēte facēdo li anuncio che caderāno nil laccio de occulto o manifeſto inamoramēto: ēt ſi fuſeno decrepite e frigide naturalmēte: in queſto tempo che el diauolo e ſegnore de la compagna: cioe de la carne neli piu: & nel reſto del ſenſo & parte ſenſitiue: & dela raſone inferiore dela humana natura. & pho non e chi reſiſter li poſſa in queſte parte: & perho e da fugirlo e ſtar nele roche cō molta guardia & circūſpectiōe. Corm.

¶ Li maſchi laſſino anchora loro le conuerſatione de homini ſpirituali de ogni ſorte: guardādoſi da peccati: e da le vie iductiue a quello: e nō farano pocho. E taglianno a le ſue dōne le vie dela ſpiritualita in loro apparēte reducēdole e reſegnēdole a li acti virtuoſi e laudabili de natura del ſuo ſtato: & a quello ſolo cōuenienti &c.

Finis.

¶ Frater Philippus Albricius Mant. Seruorū ordi. obſeruantie: ad Reuerendum in xpo patrem Magiſtrum Antonium Trombettam.

Mole grauis frugum liber expectatus ab omni.
Exierat: domino verbera nulla petens:
Aſt opus aeternos pater hoc quo curret in annos
Sparſa prius greſſus ordine ferre iubes.
En modo compta ſimul: ſummūqꝫ per aera ſacro
Afflatu: e ſcotico perſonat aere tuba:
Quae ratione facit contraria caſtra reuoluens
Quem ſequitur: cunctis iam ſupereſſe ducem:
Eſſe quid eſt rerum patet hic: atqꝫ vbere largo
Luxuriant ſophiae dogmata ſancta dei.
Grande ſophis precium: tibi: noſtro & nomina ſaeclo
Parturis: at quot erunt ſpicula marſqꝫ tibi?
Condita nam rabido tibi gens inimica ſequetur.
Dent: tamen palmam non mala marte dabunt.
Cum tua percutiet: nbi tunc dabit hoſtis honores
Inuidus: armato quid nocet vmbra duci?

¶ Jacobus Philippus Ex pellibus nigris Troian' in laudem magiſtri Antonij Trombette Patauini.

Pythagoras: ſi vera refert: animaeqꝫ reſumunt
Functa ſepulchrali corpora noſtra face.
Meonio fabium grauis Ennius ore morantem:
Et canit aemilia fortia geſta manu:
Et male ſucceſſum populo cānenſibus armis:
Et Curios fratres: Hānibaliſqꝫ fugam.
Ecquis Trombettam: librat dum ſingula: Scoti
Joannis ſacro non putet ore loquī?
Hoc duce nūc ſanctas ſuperum cognoſcimus arces:
Et pia naturae nunc adaperta via eſt.
Ergo non poterit quāuis carioſa vetuſtas
[illegible] perdere fratris opus.

Index totius operis. & primi libri queſtiones.

Qõ.pª Utrum ens p° diuiſiõe diuidat p finitũ & infinitũ.

2ª Utrꝫ demõſtratiões quas facit. S. Thomas ad demõſtrandũ ppoſitionẽ Ar. a priori. ſ. oẽs hoĩes nã ſcire deſiderant ſint virtualiter vna.

3ª Utrꝫ eodem appetitu intellectus appetat ſcientiã & ipſum intelligere.

4ª Utrꝫ ſenſus viſus ſit nobilior ſenſus oĩbus alijs.

5ª Utrꝫ cogitatiua diſtinguat ab extimatiua: & vtrum imaginatiua & memoratiua ſint po° apphenſiue.

6ª Utrꝫ natura obiecti ſenſibilis ſit obiectum primum & formale ſenſus.

7ª Utrꝫ ſingularitas ſit cauſa ſine qua non in actione ſenſus.

8ª Utrꝫ ab hoc moueri & ab illo poſſit abſtrahi vnum cõmune qd competat alicui vniuerſali primo.

9ª Utrꝫ de mente doctoris ſubtilis ſit q metaphiſicus conſideret quiditates ſolum in vniuerſali.

10ª Utrꝫ magis vſia ſint nobis notiora minꝰ vſibus.

11ª Utrꝫ inferiꝰ dicat eſſe pfectiꝰ q̃ ſupius & magis vſe.

Queſtiones ſecundi libri.

Qõ.pª Utrum prima principia complexa ſint p ſe nota aut dependeãt a ſenſu.

2ª Utrꝫ difficultas intelligendi ſit ex parte intellectus aut ex parte rerum.

3ª Utrꝫ ſi demrãt cã p effectum poſſit dari regreſſus.

4ª Utrꝫ detur ſtatus in cauſis.

5ª Utrꝫ gñatio ſubſtãtialis diſtinguat a termino

6ª Utrꝫ difficilius ſit corrumpere q̃ generare.

Queſtiones tertij libri.

Qõ.pª Utrum in intelligentijs poſſit eſſe motus ſubiectiue.

2ª Utrꝫ propoſitio per ſe conuertat in per ſe.

Queſtiones quarti libri.

Qõ.pª Utrum ens inquantum ens habeat principia loquendo de principijs incõplexis: & vt inquantum tenet ſpecificatiue.

2ª Utrꝫ ens qd eſt cõmune deo & creature ſit vniuocũ ſic q habeat aliq̃ vnam rationem formalẽ communem deo & creature.

3ª Utrum ens tranſcendenter ſumptum: & vt ſubiectum metaphiſice habeat veras & proprias paſſiones de ſe demonſtrabiles.

4ª Utrꝫ paſſio ſit eadem realiter cum ſubiecto.

5ª Utrum opiniones contradictoriorꝫ ſint contrarie.

Queſtiones quinti libri.

q̃rũt q̃tuor de fine. Primo vtrꝫ ſit pncipiũ. 2° vtrꝫ ſit per ſe. 3° vtrũ ſit cauſa efficientis. 4° vtrũ ſit nobiliſſima cauſarum.

5ª Utrꝫ indiuiduatio nature fiat per hecheitatem ſeu proprietatẽ indiuidualẽ: vel p mãm & q̃titatem.

6ª Utrum eſſe & eſſentia diſtinguantur realiter.

7ª Utrꝫ plura accidentia poſſunt eẽ in eodẽ ſubto vno ſm numerũ que preciſe diſtinguant numeralr.

Queſtiones ſexti libri.

Qõ.pª Utrum mediũ in demõſtratiõe potiſſima ſit qd qd eſt ſubiecti vel paſſionis.

2ª Utrꝫ ſubſtantia naturalis poſſit eſſe ſubiectum primum philoſophie naturalis.

3ª Utrꝫ ſi eſſet tñ ſubſtantia natura conſiſtens: phiſica eſſet prima philoſophia.

Queſtiones ſeptimi libri.

Qõ.pª Utrum inherentia ſit de eſſentia accidentis.

2ª Utrum intentio non ſenſata recipiatur cum intentione ſenſata in ſenſu exteriori.

3ª Utrꝫ ſba ſit ſeparabilis a quolibet accidente.

4ª Utrum predicata pertinentia ad qd quid eſt ſint pciſe per opus intellectus.

5ª Utrũ genita per putrefactionem & genita ex ſemine ſint eiuſdem ſpeciei.

6ª Utrꝫ mã poſſit eẽ hec & ſingularis ppria ſingularitate: & nõ ſingularitate cõpoſiti: cuius eſt mã.

7ª Utrꝫ ſingulare p ſe & directe intelligat ab intellu.

8ª Utrꝫ pter vnitatẽ ſingularẽ ſit dare aliquã vnitatẽ realẽ minorem vnitate numerali.

9ª Utrũ vniuerſale ſit aliqd reale exiſtẽs extra aĩam.

Queſtiones octaui libri.

Qõ.pª Utrum materia poſſit ſeparari a forma.

2ª Utrum in compoſito ſubſtantiali ſint plures forme ſubſtantiales realiter diuerſe.

3ª Utrꝫ materia ſit eadem numero omniũ generabilium & corruptibilium.

4ª Utrum idem numero per potentiam diuinã poſſit reparari qd eſt corruptum.

Queſtiones noni libri.

Qõ.pª Utrum actio poſſit diuidi in actionẽ imanentem & tranſeuntem.

2ª Utrũ actio fundetur in agente tanq̃ in ſubiecto.

Queſtiones decimi libri.

Qõ.pª Utrum pluralitas & diuiſibile ſit prius in diuiſibili.

2ª Utrum idem terminus poſſit acquiri per diuerſos motus ſpecifice diſtinctos.

Queſtiones vndecimi libri.

Qõ.pª Utrum metaphiſica ſubalternet ſibi oẽs alias ſcientias.

2ª Utrũ ſcientie medie: ſiciit pſpectiua: muſica: & aſtronomia ſint magis phiſice q̃ mathematice.

Queſtiones duodecimi libri.

Qõ.pª Utrum ens ſit genus.

2ª Utrum metaphiſicus poſſit pbare primas ſubſtantias ſeparatas eſſe.

3ª Utrũ media ẽriorꝫ ſint compoſita ex contrarijs.

4ª Utrũ metaphiſicus conſideret de duabus cauſis: que ſunt materia & efficiens.

5ª Utrꝫ cõpoſitũ ſbale per ſe vnũ ſit perfectius forma.

6ª Utrꝫ in mã rerꝫ nãliũ aliqd forme preexiſtat in mã ante ſui pductionẽ coagens ad cõpoſiti gñationẽ.

7ª Utrꝫ ſubſtantia poſſit immediate fundare relationem potentie actiue.

8ª Utrꝫ intellꝰ diuinꝰ intelligat aliud ab eſſentia ſua.

Queſtio de pſcientia dei futurorꝫ cõtingẽtiũ.

Qõ Utrꝫ deus precognoſcat futura contingentia.

Qõ Utrum libellus intitulatus: Ricordo: editus a presbytero Gabriele Biundo ſit hereticus: aut ſuſpectus de hereſi: vel eius auctor.

Expliciunt queſtiones Eximij ſacre theologie Doctoris Magiſtri Antonij Trombette ordi. Minorum.
Uenetijs: anno ab incarnati verbi. M.ccccc.iiij.

A B C D E F G H I K L M N O
Omnes ſunt quaterniones preter D qui eſt quinternio: & O qui eſt ternio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Quinterni. II. & car. I.